MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

15. ULUSLARARASI SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ SEMPOZYUMU

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

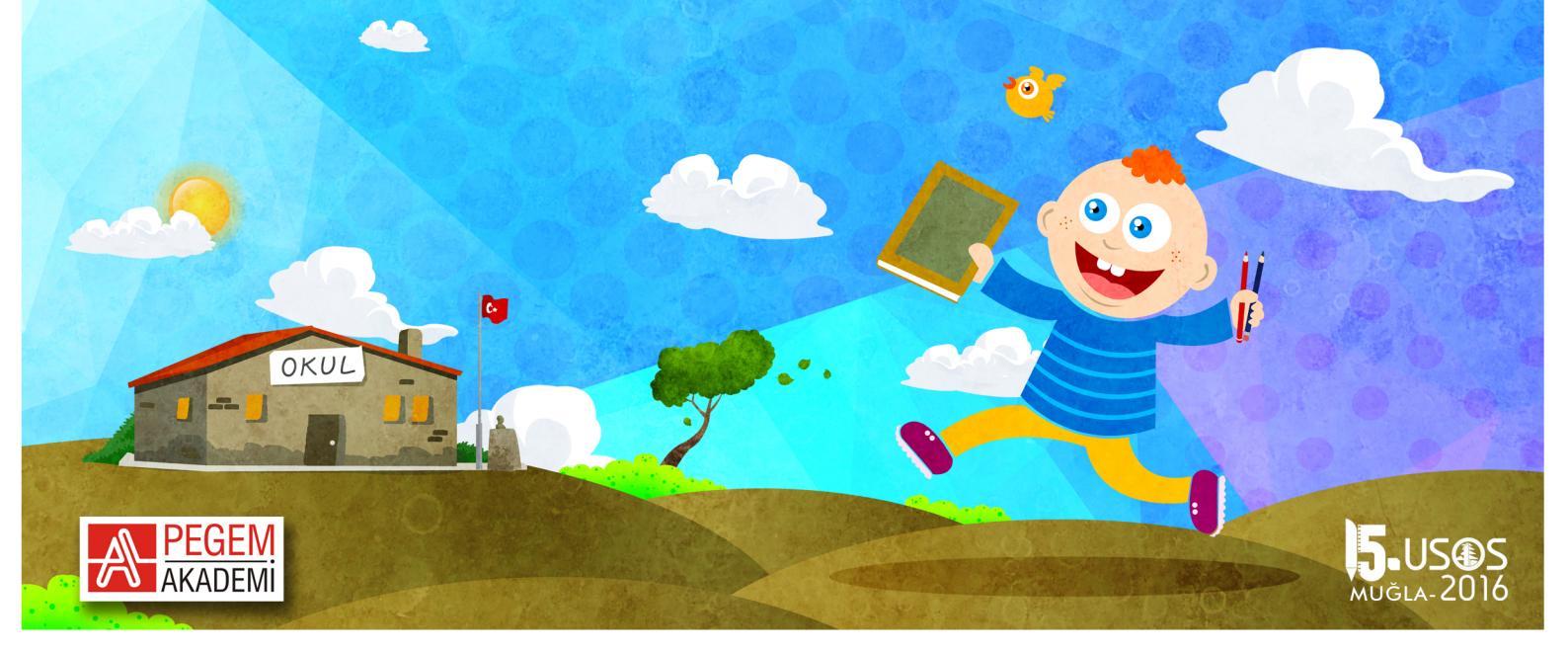

PEGEM AKADEMİ

15. USOS MUĞLA-2016

15. USOS
XV. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu

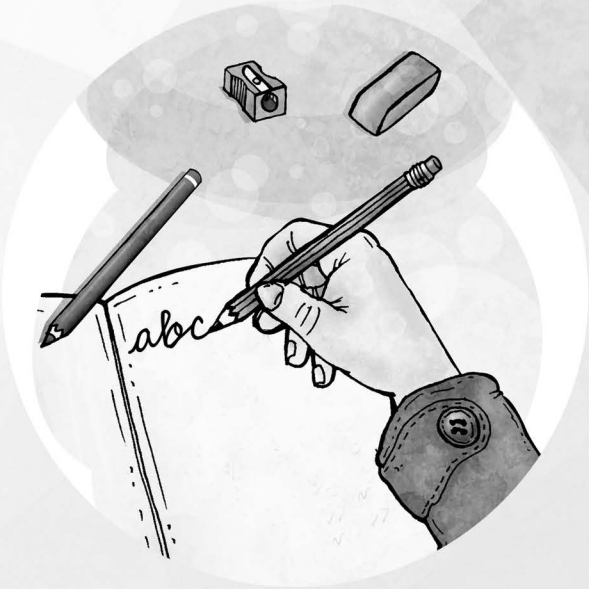

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

15. ULUSLARARASI SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ SEMPOZYUMU

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

PEGEM AKADEMİ

15. USOS MUĞLA-2016

15. ULUSLARARASI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ
EĞİTİM SEMPOZYUMU

ISBN 978-605-318-445-4

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2016, Pegem Akademi
Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları
Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.ne aittir.
Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri,
kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt
ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.
Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında
yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları
satın almamasını diliyoruz.

1. Baskı: Nisan 2016, Ankara

Yayın-Proje: Didem Kestek
Dizgi-Grafik Tasarım: Didem Kestek

Baskı: Salmat Basım Yayıncılık Ambalaj
Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Büyük Sanayi 1. Cadde 95/1
İskitler/ANKARA
Tel: 0312-3411020

Yayıncı Sertifika No: 14749
Matbaa Sertifika No: 26062

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net

15. ULUSLARARASI SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ SEMPOZYUMU
11-14 Mayıs 2016

15TH INTERNATIONAL PRIMARY TEACHER EDUCATION SYMPOSIUM
11-14 May 2016

Sempozyum Onur Kurulu / Symposium Honorary Committee

Prof. Dr. Nabi AVCI, Milli Eğitim Bakanı
Amir ÇİÇEK, Muğla Valisi
Dr. Osman GÜRÜN, Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı
Prof. Dr. Mansur HARMANDAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Selçuk COŞKUN, Bayburt Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Musa YILDIZ, Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı
Prof. Dr. Refik TURAN, Türk Tarih Kurumu Başkanı
Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN, Türk Dil Kurumu Başkanı
Doç. Dr. Semih AKTEKİN, MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürü
Dr. Cem GENÇOĞLU, MEB Temel Eğitim Genel Müdürü
Doç. Dr. Ali YILMAZ, Talim Terbiye Kurul Üyesi
Zeki ARSLAN, Muğla-Menteşe Kaymakamı
Celalettin EKİNCİ, Muğla İl Milli Eğitim Müdürü
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN, Tarih Eğitimcileri Birliği Derneği Genel Başkanı
Op. Dr. Kemal TEKDEN, TÜZDEV Genel Başkanı

Sempozyum Bilim Kurulu / Symposium Editorial Board

Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. M. Bahaaddin ACAT, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Cheung YIK, Oxfam, Hong Kong
Prof. Dr. Chien-Kuo LI, Shih Chien University, Tayvan
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK, Marmara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Douglas K. HARTMAN, Michigan State University, ABD
Prof. Dr. Fengyi FRANCES LIN, National Taipei University, Tayvan
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hasan ŞEKER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hayati AKYOL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İsa KORKMAZ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Jack CUMMINGS, Indiana University, ABD
Prof. Dr. Kamil ÖZERK, Oslo University, Norveç
Prof. Dr. Kathy HALL, University College Cork, İrlanda
Prof. Dr. Keiichi YAMADA, Nakamura Gakuen University, Japonya
Prof. Dr. Mary HORGAN, College Cork University, İrlanda
Prof. Dr. Maureen HYNES, Long Island University, İrlanda
Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM, Nevşehir Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Micheal BROWN, Mississippi State University, ABD
Prof. Dr. Mihaela GAVRILA-ARDELEAN, Vasile Goldiș Western University of Arad, Romanya
Prof. Dr. Ming Hung CHU, National Cheng Kung, Tayvan
Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nadzri Ab GHANI, University Technology Mara, Malezya
Prof. Dr. Ramazan SEVER, Giresun Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Rex STOCKTON, Indiana Üniversitesi, ABD
Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Selahattin TURAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Shannon MELIDEO, Marymount University, ABD
Prof. Dr. Sonya KOSTOVA HUFFMAN, Iowa State University, ABD
Prof. Dr. Susan WHISTON, Indiana University, Türkiye
Prof. Dr. Tillotson LI, Tung Wah College, Hong Kong
Prof. Dr. Virginiya ZHELYAZKOVA, Vuzf Üniversitesi, Bulgaristan
Prof. Dr. Ziad SAID, College of the North Atlantic Qatar University, Katar
Doç. Dr. Ali ERSOY, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN, Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aysel MEMİŞ, Bülent Ecevit Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Banu AKTÜRKOĞLU, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Bekir BULUÇ, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN, 18 Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Derya ASLAN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Emre ÜNAL, Niğde Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ergün ÖZTÜRK, Erciyes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fatih Çetin ÇETİNKAYA, Düzce Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gizem SAYGILI, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Gökhan ÖZSOY, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hülya KARTAL, Uludağ Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin KÖKSAL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Yrd. Doç. Dr. Kemal KÖKSAL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ, Mersin Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mehmet TURAN, Fırat Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Murat AŞICI, Marmara Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mustafa BAŞARAN, Bozok Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mustafa BEKTAŞ, Sakarya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mücahit DİLEKMEN, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Neşe TERTEMİZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Onur KÖKSAL, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sabahattin ÇİFTÇİ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Selami YANGIN, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Şendil CAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Şengül Saime ANAGÜN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Tolga ERDOĞAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Turan TEMUR, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Veli TOPTAŞ, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye
Dr. Fajardo Flores Silvia BERENICE, University of Colima, Meksika
Dr. Monika DOHŇANSKÁ, Dubnica Institute of Technology, Slovakya
Dr. Shannon MELIDEO, Marymount University, ABD
Dr. Sonya Kostova HUFFMAN, Iowa State University, ABD
Dr. Tilotson LI, Tung Wah College, Hong Kong

Sempozyum Başkanları / Symposium Chairmen

Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı
Doç. Dr. Süleyman CAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekan Yardımcısı

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı / Symposium Organization Committee Chairman

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ABD Başkanı

Sempozyum Düzenleme Kurulu / Symposium Organization Committee

Yrd. Doç. Dr. Burcu ŞENLER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Uğur DOĞAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Halit KARALAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Nigar İpek EĞİLMEZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Emel GÜVEY AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Yalçın BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Yasin GÖKBULUT, Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan KURU, Erzincan Üniversitesi

Arş. Gör. Dr. Özkan ÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Dr. Mehmet KARASU, TÜZDEV Ankara Şube Başkanı

Öğr. Gör. Kısmet DELİVELİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Öğr. Gör. Sinan NALÇACI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Arş. Gör. Halil ÇOKÇALIŞKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Arş. Gör. Alper YORULMAZ, Marmara Üniversitesi

Arş. Gör. Sedat ALTINTAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Arş. Gör. Güler KABARAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Arş. Gör. Kahraman KILIÇ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Arş. Gör. Orçin KARADAĞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Arş. Gör. Abdullah GÖKDEMİR, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Sempozyum Milli Eğitim Bakanlığı Kurulu / Symposium Ministry of National Education Committee

Nalan DEMİR, MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Öğretmen Yetiştirme ve Yüksek Öğretim Kurumları ile İlişkiler Daire Başkanı

Dr. Elif BAKAR, MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Programlar ve Öğretim Materyalleri Daire Başkanlığı

Yaşar YENİÇERİOĞLU, MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Şube Müdürü

Ramazan SARIHAN, Muğla İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı

Fikret SÜREN, Muğla İl Milli Eğitim Maarif Müfettişleri Başkanı

Seydi Ahmet ÜĞE, Menteşe İlçe Milli Eğitim Müdürü

Emin GEÇİN, Bodrum İlçe Milli Eğitim Müdürü

Mustafa BAYKAL, Yatağan İlçe Milli Eğitim Müdürü

Sempozyum Sekreteryası / Symposium Secretariat

Öğr. Gör. Nihal K. MACCARİO, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Arş. Gör. Cüneyd ÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Arş. Gör. Hatice KARA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Arş. Gör. Perihan Gülce ÖZKAYA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Arş. Gör. Zeynep Ezgi ERDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Arş. Gör. Ahmet VURGUN, Marmara Üniversitesi
Öğretmen Yıldıray AYDIN, Milli Eğitim Bakanlığı
Gözde ÇAVA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Esra ÇETİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Hasret KABARAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Özlem İRVEN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Gamze APAÇIK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Gamze ÖZDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Hümeyra UYSAL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Zeliha CURA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Zehra ÇINAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Esma KANDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Mehmet BUDAK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Ali Oktay AZGIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Yeliz AKSOY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Zeynep Tuğba BERBER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Tuğba ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Ali ATASEVER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Şaidin BÜYÜKBAYRAM, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Neslihan YAVUZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Yıldız GÜRBÜZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

BİLDİRİ ÖZETLERİ
İÇİNDEKİLER

BAŞARILI EĞİTİM UYGULAMALARI 1

%75 %25 TEN BÜYÜKTÜR 1

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ITEC PROJESİ UYGULAMA ÖRNEĞİ 1

ADIM ADIM OKUMA 2

AİLECEK OKUYORUZ 2

BALONUMU PATLATMADAN SAATLERİ OKUYORUM 2

BAŞARILI EĞİTİM UYGULAMASINDA BİR KÖY OKULU ÖRNEĞİ 3

BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME PARADİGMASINA DAYALI ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ DÜŞÜNME- ÖĞRETİM-ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN DUYUŞSAL TUTUM VE ÖZ DÜZENLEME BECERİLERİNE YANSIMASI: ÖRNEK BİR ÇALIŞMA 3

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA BOŞ ZAMAN ETKİNLİĞİ 4

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRETİMİN NİTELİĞİ, SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 4

BOWLING OYUNU OYNAYARAK ÇIKARMA İŞLEMİ ÖĞRENİYORUM 5

ÇIKAR MATERYALİNİ YAP ÇIKARMA İŞLEMİNİ 5

ÇOKLU GİRİŞ NOKTALARINA İLİŞKİN ETKİSİ KANITLANMIŞ ETKİNLİK ÖRNEKLERİ 6

DEĞERLER EĞİTİMİ İLE ZAMANI DEĞERLENDİRİYORUM 6

DEĞERLERİMİZ 6

DEMOKRASİ İÇİN ETKİLİ ÖĞRETİM YÖNTEMİ ÖRNEĞİ (BURSA İLİ) 7

DİL YAŞAYAN BİR VARLIKTIR 7

DRAMA TEMELLİ SORGULAMAYA DAYALI YAKLAŞIMCI ÇÖZ-ÇÖZÜL-ÇÖZELTİ VEE DİYAGRAMLI FEN EĞİTİMİ ETKINLIĞININ ETKİSİ 8

EĞİTİMDE İMKÂNSIZLIK YOKTUR 8

EL GARİP AİLESİNİN TOPLUMUMUZA ENTEGRE OLMASI 8

ELİMİZDE FIRÇA SANATA MERHABA: İŞBİRLİKLİ SANAT ÇALIŞMALARI 9

ETKİLİ AKRAN İLETİŞİMİ İÇİN YARATICI DRAMA YÖNTEMİ 9

EVLERİMİZDE BULUNAN KAYNAKLARIN HAYATIMIZDAKİ YERİ VE ÖNEMİ 9

GEMS PROGRAMI TANITIMI İLE 1.VE 2. SINIFLARDAKİ UYGULAMALARI 10

GEMS PROGRAMININ 2. SINIF MATEMATİK PROGRAMI İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ 10

HEDEFE YÖNELİK GERİ BİLDİRİM 10

İLK OKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE SINIF YÖNETİMİNDE MOTİVASYONUN SAĞLANMASINA YÖNELİK KULLANILAN MATERYALLERİN ÖĞRENCİ BAŞARISI ÜZERİNE ETKİSİ 11

İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE ORYANTIRING 11

İLKOKUL 4. SINIFLARDA DRAMA ETKİNLİKLERİYLE İŞLENEN DERSLERİN ÖĞRENCİLERİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ 12

İLKOKUL: TÜRKÇE VE MATEMATİK DERSLERİNDE; ZİNCİRLEME SORULARLA ÖĞRETİM YÖNTEMİ (ZÖY) 12

İLKOKULDA KODLAMA EĞİTİMİ 12

İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN ORTADAN KALDIRILMASI İÇİN BİR UYGULAMA: SINIF BANKASI 13

KALABALIK SINIFLARDA BAŞARILI BİR SINIF YÖNETİMİ SAĞLANMASINA YÖNELİK BİR UYGULAMA 13
KARASU KENARINDA BİR KÖY OKULU (MİNİK BEDENLERDEKİ BÜYÜK GAYRETLER) 14
KAT KAT MATEMATİK 14
KAVRAM KARİKATÜRLERİNİN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DİNLEME BECERİLERİNİN GELİŞİMİNDEKİ YANSIMASI 15
KİTAPLA DEĞERLİ SOHBET 16
MADDEYİ TANIYALIM (TURŞU ÖRNEĞİ) 16
MANTIK KÜPÜ (DÜŞÜNME BECERİLERİ) 16
METİN TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ 17
MOMO İLE ZAMAN YÖNETİMİ ÜZERİNE YARATICI DRAMA ATÖLYELERİ 17
ÖFKE KONTROLÜNDE YARATICI DRAMANIN ROLÜ 18
ÖĞRETEN ÇUBUKLAR 18
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE EKOLOJİK AYAK İZİ KAVRAMI HAKKINDA FARKINDALIK VE OLUMLU TUTUM KAZANDIRMA; 5E ÖĞRETİM MODELİ ÖRNEĞİ 18
OYUN VE ŞARKILARLA RİTMİK SAYIYORUM 19
PEÇİÇ OYNUYORUZ 19
PROJE TEMELLİ EKOLOJİK BESLENME EĞİTİMİNİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BESİN SEÇİMLERİ ÜZERİNE ETKİSİ 20
SERBEST ETKİNLİK ÇALIŞMALARI DERSİNE YÖNELİK DİSİPLİNLERARASI PROGRAM ÖNERİSİ: OKUL BAHÇESİ PROGRAMI 20
SEVGİNİN DOKUNUŞU 21
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME HAKKINDAKİ TUTUMLARINA YÖNELİK ANALİTİK BİR ÇALIŞMA 21
SINIFTA BAŞARIYI ARTIRMA VE AİLELERLE BİRLİKTE DAVRANIŞ GELİŞTİRME PROJESİ 21
SÖZCÜK HAZİNESİNİ ZENGİNLEŞTİRMEYE DAYALI BİR UYGULAMA: ZARF OLUŞTURMA TEKNİĞİ 22
SÖZCÜKLER İSYANDA 22
TEMİZLİK 23
THE USE OF “CODING APPROACH” IN COMPANY WITH “CREATIVE DRAMA” IN LANGUAGE TEACHING 23
TOPLAMA İŞLEMİ 23
TURHAN AKÇAY TV 24
TÜRKİYE’DE YAPILANDIRMACI EĞİTİM SORUNLARINDAN BİRİ: EĞİTİMCİLER İÇİN YAPILARDIRMACI EĞİTİM PRATİĞİNİN EKSİKLİĞİ 24
YARATICI OKUMA VE DRAMA İLE: BUNUN ADI FİNDEL 25
YAYGIN EĞİTİMDE İSTİHDAMA DOĞRU GİDEN BAŞARILI PROJELER 25
YOLCULUĞA ÇIKAN GEOMETRİK ŞEKİLLER 26
ZEKÂ OYUNLARI GERÇEKTEN YARATICILIĞI ETKİLEMEKTE MİDİR? 26
“ANNE” ÖĞRETMEN, “KUTSAL” ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ: METAFORİK ÇALIŞMA 27
“AYÇA’NIN YENİ EVİ” İNTERNETTE GEZİYOR 27
BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN ÖĞRETİMİ 28
ADAPTIVE AND MALADAPTIVE PERFECTIONS OF 10-12 YEARS OLDS CHILDREN ın RELATION TO THEıR LEVEL OF SPORT COURAGE 28

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SINIF, CİNSİYET VE KİNESTETİK ZEKÂ DEĞİŞKENLERİNE GÖRE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ 28

KIRSAL KESİMDE YAŞAYAN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDENSEL ZEKÂ DÜZEYLERİNİN VE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ YAŞ VE CİNSİYET DEĞİŞKENLERİNE GÖRE İNCELENMESİ 29

KIRSAL KESİMDE YAŞAYAN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 29

LIFE SATISFACTION OF 10-12 YEARS OLDS CHİLDREN İN RELATİON TO THEIR LEVEL OF SPORT COURAGE 29

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDENSEL ZEKÂ VE CİNSİYET DEĞİŞKENLERİNE GÖRE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ (ISPARTA İLİ ÖRNEĞİ) 30

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN CİNSİYET VE BEDENSEL ZEKÂ DÜZEYLERİNE GÖRE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ 30

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DERS DIŞI SERBEST ZAMAN TERCİHLERİNİN SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE İNCELENMESİ 31

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ 31

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNİN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 31

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ENGELLİ ÖĞRENCİLER AÇISINDAN OYUN VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 32

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN "SPORA" YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞİŞİK FAKTÖRLERCE BELİRLENMESİ 32

SOCIAL AND EMOTIONAL LEARNING SKILLS OF 10-12 YEARS OLDS CHILDREN IN RELATION TO THEIR LEVEL OF SPORT COURAGE 33

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ 34

ATTITUDES TOWARDS MOBILE LEARNING OF THE FACULTY OF EDUCATION AND THE FACULTY OF TOURISM STUDENTS 34

BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİN İŞ ORTAMINDAKİ ETKİLERİ VE ÖRGÜTSEL İLETİŞİM SÜRECİ: EĞİTİM KURUMLARI ÖRNEĞİ 34

DİJİTAL ÇAĞIN GEREKTİRDİĞİ E-BECERİLER VE E-YETERLİLİKLERİN KAZANDIRILMASINDA SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ 34

EĞİTİM FAKÜLTESİNDE GÖREV YAPAN AKADEMİSYENLERİN İNTERNET BAĞIMLILIĞI DURUMLARININ İNCELENMESİ 35

İLKOKUL İKİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA TABLET BİLGİSAYARLAR 35

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE KODLAMA ÖĞRETİMİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİNE KATKISI: BİR META-ANALİZ ÇALIŞMASI 35

İLKOKUL YÖNETİCİLERİNİN AKILLI TELEFON UYGULAMASI DENEYİMLERİ 36

MORPA KAMPÜSÜN ÖĞRENME/ÖĞRETME ORTAMINA YÖNELİK ETKİLERİNİN İNCELENMESİ 36

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGILANAN BİLGİSAYAR YETERLİLİKLERİ İLE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 37

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL AĞLARI EĞİTSEL AMAÇLI KULLANIMI 37

ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE AKILLI TELEFON UYGULAMALARI: ZEYBEK UYGULAMASI 37

ÖĞRETMENLERİN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ (MUĞLA İLİ ÖRNEĞİ) 38

ORTAÖĞRETİM OKUL YÖNETİCİLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANMA YETERLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ 38

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİSAYAR OYUN BAĞIMLILIK DÜZEYLERİ İLE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ* 39

SEMPOZYUM WEBSİTESİ YÖNETİM PANELİ 39

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL TEKNOLOJİLERİ KULLANMA DURUMLARININ İNCELENMESİ 40

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 40

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İNTERNET KULLANIMLARINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ 40

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TEKNOLOJİK PEDAGOJİK İÇERİK BİLGİSİ YETERLİKLERİNİN VE ÖĞRETMEN ÖZYETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ 41

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ SEMPOZYUMU KATILIMCI PROFİLLERİ 41

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA İLİŞKİN TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ 42

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ WEB 2.0 TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 42

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ VE SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA İLİŞKİN TUTUM VE DÜŞÜNCELERİ 42

TEKNOLOJİ KABULÜ MODELLERİ: EĞİTİME YANSIMALAR 43

TPAB GELİŞTİRME PROGRAMININ ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI VE TPAB ÖZGÜVENLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ 43

TÜRKİYE VE KAZAKİSTAN İLKOKUL-ORTAOKUL ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİJİTAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ 44

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNETTE BİLGİ ARAMA DAVRANIŞLARININ NİTEL OLARAK İNCELENMESİ 44

YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE MOBİL BİLGİ OKURYAZARLIĞI BECERİSİ 44

YAŞAMBOYU ÖĞRENME BAĞLAMINDA YENİLİKÇİ BİR ÖĞRENME MODELİ: EVDE DERS OKULDA ÖDEV MODELİ 45

YETİŞKİN ÖĞRENCİLERIN TEKNOLOJİ KULLANIM BECERİLERİ VE BEKLENTİLERİ ANKETİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GÜVENİRLİK VE GEÇERLİK ÇALIŞMASI 45

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRETİM 46

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIF ÖĞRETİMİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN ANALİZ EDİLMESİ 46

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA İYİ ÖRNEK UYGULAMALARI 46

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRETİME İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ 46

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMIN UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ VE ETKİNLİK ÖRNEKLERİ 47

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA YAŞANAN SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 47

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLI OKULLARDA EĞİTİM ÖĞRETİM GÖREN ÖĞRENCİ VELİLERİNİN BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 47

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLI OKULLARDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIF UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 48

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLI OKULLARIMIZDA KONUŞMA BECERİ GELİŞİMİ 48

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFTA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRETİM DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 49

HİKAYELER IŞIĞINDA BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRENDİKLERİM 49

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIF İLE İLGİLİ KAYGI VE KORKULARI 49

ÇALIŞTAY BİLDİRİLERİ 51

DÜNYA'NIN FARKLI ÜLKELERİNDEKİ GELENEKSEL OYUNLAR DESTEKLİ ÖĞRENMEYE DAYALI UYGULAMALARIN ÖĞRENCİLERİN BİLİŞSEL VE DUYUŞSAL DURUMLARINA ETKİSİ 51

1-4. SINIF DÜZEYİNDE ORİGAMİ İLE GEOMETRİ ÖĞRETİMİ 51

MATEMATİKSEL MODELLEME: İSTER MODELLE, İSTER MODELLEME! 52

OKUMA VE OKUMA GÜÇLÜKLERİ: NÖROGÖRÜNTÜLEME TEKNİKLERİ 52

SINIF YÖNETİMİNDE "AKIŞ VE RİTMİN SÜREKLİĞİ" 52

SORGULAMA TEMELLİ BİLİM UYGULAMALARI: SIMPLE COMPLEX SCIENCE (YALIN KARMAŞIK BİLİM) 53

TEZ YAZIMI VE BİLİMSEL ÇALIŞMALARIN RAPORLAŞTIRILMASINDA ENDNOTE X7 KULLANIMI 53

YARATICI ÇOCUK YARATICI BEYİN "ÇÖP ADAM SENDROMUNDAN NALBUR ÖĞRETMENE" 54

YARATICI DRAMAYLA İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNE MERHABA 54

DEĞERLER EĞİTİMİ 55

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ'NDE SAVAŞIN ANADOLU'DA YARATTIĞI DEĞER BUNALIMI ÜZERİNE **55**

ÇİZGİ FİLMLERDE YER ALAN DEĞERLER: CAİLLOU VE PEPE ÖRNEĞİ 55

DEĞERLERİN KİTAP VE ÇİZGİ FİLMLER AÇISINDAN İNCELENMESİNDE KELOĞLAN MASALLARI ÖRNEĞİ 55

HAYAT BİLGİSİ DERSİNDE ESTETİK DEĞERİNİN KAZANDIRILMASINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ 56

HAYAT BİLGİSİ PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLERİN ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 56

HAYATI PAYLAŞMAK İÇİN 57

İLKÖĞRETİM 4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE TÜRK BÜYÜKLERİNE SAYGI, AİLE BİRLİĞİNE ÖNEM VERME VE VATANSEVERLİK DEĞERLERİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ TUTUMLARININ BELİRLENMESİ 57

İLKÖĞRETİM DERS KİTAPLARI VE TİCARİ KİTAPLARDA YER ALAN METİNLERİN FARKLI DEĞER ÖĞRETİMİ YAKLAŞIMLARINA GÖRE İNCELENMESİ 58

İLKÖĞRETİM PROGRAMININ FARKLILIKLARA SAYGI TUTUMUNU KAZANDIRMADAKİ ETKİSİ 58

İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE DEĞER EĞİTİMİ YAKLAŞIMLARININ HOŞGÖRÜ DEĞERİNİ KAZANMA DÜZEYİNE ETKİSİ 59

İLKOKUL 2. SINIF HAYAT BİLGİSİ DERS KİTABINDA YER ALAN ETKİNLİKLERİN PROGRAMDA VERİLEN KİŞİSEL NİTELİKLERİ YANSITMASI BAKIMINDAN İNCELENMESİ 59

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUK HAKLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 59

İLKOKUL EĞİTİMİNDE ETİK İKLİM: OLUMLU/OLUMSUZ ÖRNEKLER 60

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE UYGUN 100 TEMEL ESERİN DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ 60

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OLMAK İSTEDİKLERİ MESLEĞE YÜKLEDİKLERİ DEĞER ALGILARI 60

İLKOKUL TÜRKÇE KİTAPLARININ DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 61

KARAKTER EĞİTİMİ PROGRAMININ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ DEĞER ALGILARINA OLAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ 61

ÖĞRENCİLERİN BİLGİYE ULAŞMA VE BİLGİYİ PAYLAŞMA SÜREÇLERİNDEKİ ETİK DEĞERLER İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 62

ÖĞRETMEN ADAYLARINDA BİR DEĞER OLARAK SORUMLULUK GELİŞİMİ VE KÜÇÜK PRENS ÖRNEĞİ: GÜLÜMDEN SORUMLUYUM 62

ÖĞRETMEN ADAYLARININ DEĞER EĞİTİMİNE YÖNELİK TUTUMLARI 62

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖRNEK SENARYOLARA DAYALI OLARAK BARIŞ ALGILARININ BELİRLENMESİ 63

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SAHİP OLMASI GEREKEN DEĞERLERE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ 63

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AHLAKİ GELİŞİM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (AHLAKİ MUHAKEME YÖNTEMİ) 64

OYUNCAK KÜTÜPHANESİ-PAYLAŞALIM OYNAYALIM: BİR OLGUBİLİM ARAŞTIRMASI 64

ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ DOYUM DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI 64

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ DEĞER YANSIMALARI 65

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ DEĞER YANSIMALARININ İNCELENMESİ 65

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARI İÇİN DEĞERLER DEĞERLİ Mİ? 66

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK ALGISINA YÖNELİK BİR ÖLÇME ARACI: GEÇERLİLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 66

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KÜLTÜREL DEGER ALGISI 67

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DEĞERLER EĞİTİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 67

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MERHAMET EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 68

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENCİLERİNE ÖNCELİKLE KAZANDIRILMASINI HEDEFLEDİĞİ DEĞERLER: ESENLER İLÇESİ ÖRNEĞİ 68

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SERBEST ZAMAN ETKİNLİK UYGULAMASI OLARAK OYUNUN, ÖĞRENCİLERE DEĞERLERİN KAZANDIRILMASINDAKİ ROLÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (MALATYA ÖRNEĞİ) 69

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÜÇÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KENDİ MESLEKİ GELİŞİMLERİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ 69

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ SAHASINDA DEĞERLER EĞİTİMİ KONUSUNDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ AKADEMİK ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ 69

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ VE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ AKTİF VATANDAŞLIK DEĞERLERİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI 70

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLER EĞİTİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ 70

TEMEL EĞİTİM DÖNEMİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN SÜPER KAHRAMANLARA İLİŞKİN ALGILARI 71

TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ "DEĞER" KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI 71

TÜRKİYE-İNGİLTERE İLKOKUL DEĞERLER EĞİTİMİ UYGULAMALARININ KARŞILAŞTIRILMASI 71

ÜSTÜN YETENEKLİLER İÇİN DEĞERLER EĞİTİMİ DERSİNİN ÖNEMİ 72

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ EĞİTİMİ 73

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SİBER ZORBALIĞA İLİŞKİN METAFORLARI 73

II. ABDÜLHAMİD DÖNEMİNDE İLKÖĞRETİMDE AHLAK EĞİTİMİ VE AHLAK KİTAPLARI 73

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM 74

1960'LAR YOZGAT LİSESİ "TAŞ MEKTEP" MEZUNLARININ 19 MAYIS ALGISI **74**

1982-2006 YILLARI ARASINDA SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMLARINDA OKUTULAN TEMEL MATEMATİK DERSLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME 74

4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DERİN YÜZEYSEL ÖĞRENME YAKLAŞIMLARININ DERSLERARASI BOYUTU 74

4.SINIF ÖĞRETMENLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN İNSAN HAKLARI, YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ DERSİNE İLİŞKİN BİR İNCELEME 75

8. SINIF FEN VE TEKNOLOJİ PROGRAMI HÜCRE BÖLÜNMESİ VE KALITIM ÜNİTESİNİN KAZANIMLARINA ULAŞMA DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 75

ANABİLİM ÜYEP MODELİNİN 2. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YARATICI YAZMA BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 76

ANTİK MEZOPOTAMYA EĞİTİM SİSTEMİNİN TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİYLE (1973-2015) KARŞILAŞTIRILMASI 76

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE UYGULANAN UYUM EĞİTİMİ PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 77

DİJİTAL ÖYKÜLEME YÖNTEMİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMA ETKİSİ 77

DUYUŞSAL ALAN ÖĞRENMELERİ, DUYGUSAL ZEKÂ VE ÖĞRETİME YANSIMALARI 78

DUYUŞSAL FARKINDALIK VE ÖĞRETİM SÜREÇLERİNDE KULLANIMI 78

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET VE TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUMLARI İLE BİLGİSAYAR ÖZYETERLİK ALGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI 78

EĞİTİM PLANLAMASI İÇİN BİR UYGULAMA: EĞİTİM PROGRAMI HARİTALAMA 79

EĞİTİM VE MEDYA: SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ 79

ETÜT MERKEZLERİNİN İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK, FEN BİLGİSİ, TÜRKÇE VE SOSYAL BİLGİLER BAŞARISINA ETKİSİ 80

FİNLANDİYA, PAKİSTAN VE TÜRKİYE'NİN İLKOKUL PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI 80

GÜRCİSTAN'DA UYGULANAN SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ VE UYGULAMADA YAŞANAN SORUNLARIN İNCELENMESİ 80

HAYAT BİLGİSİ DERSİNDE İŞBİRLİKÇİ ÖĞRENME YÖNTEMİNİN 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ 81

İLKÖĞRETİM 2. SINIF İNGİLİZCE DERSİ ÖĞRENCİ KİTAPLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 81

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN WİTKİN ÖĞRENME STİLİNE GÖRE ÖĞRENME ALANLARININ BELİRLENMESİ VE DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ 81

İLKÖĞRETİMDE 2010-2015 YILLARI ARASINDA YAPILAN İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME YÖNTEMİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 82

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNSAN HAKLARI YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ DERSİNDE GEÇEN TEMEL KAVRAMLARA İLİŞKİN ALGILARI 82

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DÖRDÜNCÜ SINIF İNSAN HAKLARI YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 83

İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ DERSİ 2009 VE 2015 ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ 83

İLKOKUL İNSAN HAKLARI, YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ KAZANIMLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ 84

İLKOKUL ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GIDA OKURYAZARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ 84

İLKOKUL ÖĞRETİM PROGRAMLARININ MARZANON'UN BİLİŞSEL ALAN TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ 84

İNGİLİZCE VE SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİNE İLİŞKİN BİLİŞSEL YAPILARI 85

İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YAKLAŞIMININ ÖĞRENCİLERİN MATEMATİK DERSİNDEKİ BAŞARILARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 85

KÖY ENSTİTÜLERİNİN CUMHURİYET TARİHİMİZDEKİ ANLAMI 86

KÜRESEL VATANDAŞLIĞIN SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YANSIMALARI 86

ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ DERS PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ 87

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ ORTAK BECERİLERİNİ KAZANDIRMA ARACI OLARAK SATRANÇ OYUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ 87

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİNİN ÖNEMİ VE BU DERSLERİN MESLEKİ YETERLİKLERİNE ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 88

ÖZDÜZENLEME BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK DENEYSEL BİR ÇALIŞMA 88

PRIMARY SCHOOL STUDENTS OF 1980S TURKEY: OUR GAMES 89

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ AKADEMİK BAŞARILARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 89

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİM İNANÇLARI 89

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GİRİŞİMCİLİK BECERİSİNE İLİŞKİN YETERLİK ALGILARI 90

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖZÜNDEN ÖĞRETİM DERSLERİNİN İŞLEVSELLİĞİ VE GEREKLİLİĞİ 90

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 91

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINDA YER ALAN ÇEVRE EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 91

SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ ETKİLİLİĞİ ÜZERİNE SINIF ÖĞRETMENLERİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARI GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 91

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİSAYAR VE İNTERNET KULLANMA İLE YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMI OLUŞTURMA ALGILARININ İNCELENMESİ 92

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇEVRE OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ VE BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 92

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DÜŞÜNME BECERİLERİ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK FARKINDALIKLARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI 93

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FEN BİLİMLERİ HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNDEKİ YÖNTEM VE TEKNİK KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 93

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GEOMETRİK CİSİMLERE İLİŞKİN ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ 94

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUL MÜFREDATINDAKİ DÜŞÜNME BECERİLERİ ETKİNLİKLERİNİ YETERLİ BULMA DÜZEYİ 94

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUL TÜRKÇE VE MATEMATİK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA İLİŞKİN ALGI VE FARKINDALIK DURUMLARI 94

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İNSAN HAKLARI, YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 95

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MOTİVASYONUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ 95

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTAPLARINA YÖNELİK GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ 95

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN VE ORTAOKUL BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENEN ÖZERKLİĞİNİ DESTEKLEME DAVRANIŞLARI: KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME 96

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ YABANCI DİL ÖĞRENME VE ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 96

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ PROGRAMLARINDAKİ SEÇMELİ DERSLER 97

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI İLE MOTİVASYON DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 97

SINIF VE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUL 4. SINIF İNSAN HAKLARI, YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ DERSİNE YÖNELİK YETERLİKLERİNİN KARŞILIKLI OLARAK İNCELENMESİ 98

ÜNİTE PROGRAM TASARISI 98

EĞİTİM VE ÖĞRETİM SORUNLARI 99

12 YILLIK ZORUNLU VE KADEMELİ EĞİTİM SİSTEMİNDE İLKOKUL BİRİNCİ SINIFLARDA YAŞANAN SORUNLARIN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ **99**

2.VE 3. SINIF ÖĞRENCILERININ AKRAN ZORBALIĞI ALGILARI 99

3. SINIF FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİM PROGRAMI HAKKINDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 99

4+4+4 EĞİTİM SİSTEMİNİN BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARA ETKİSİ HAKKINDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 100

ADAY ÖĞRETMENLERİN GÖZÜNDEN: SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIF İÇERİSİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARI ÇÖZME YÖNTEMLERİ 100

ADAYLIKTAN GÖREVE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLER VE ÖĞRETMEN YETERLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİNDEKİ DEĞİŞİM 101

AKADEMİK TEŞVİK GERÇEKTEN NEYİ TEŞVİK EDİCİ? 101

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR 102

BİLİMSEL ROMAN OKUMANIN ÖĞRENCİLERİN BİLİMSEL TUTUMUNA ETKİSİ 102

BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN 5.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HAZIRBULUNUŞLUK SEVİYELERİ VE KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ* 102

ÇİZGİ FİLMLERİN İLKOKUL 1. VE 2. SINIFTA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ 103

DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKULA BAŞLAMA YAŞINA İLİŞKİN DENEYİM VE GÖZLEMLERİNİN İNCELENMESİ 104

DÜĞÜN DERNEK FİLMİNDEKİ MUALLİM SAFFET'İN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ KİŞİSEL VE MESLEKİ DEĞERLER-MESLEKİ GELİŞİM İLE OKUL-AİLE TOPLUM İLİŞKİLERİ YETERLİKLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 104

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK SAHTEKÂRLIK DAVRANIŞI EĞİLİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 105

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ İLETİŞİM BECERİLERİNİN VE GENEL ÖZ YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ 105

FARKLI KADEMELERDE DERSE GİREN ÖĞRETMENLERDE SES ANALİZİ 106

FARKLI ÖĞRENİM SEVİYELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERDE "MADDENİN KORUNUMU VE GELİŞİMİ" ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA 106

GİRESUN İLİNDEKİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SERBEST ZAMAN (REKREASYON) AKİVİTELERİ, OLANAK VE TERCİHLERİ 107

GİZLİ MÜFREDAT BAĞLAMINDA SINIF KURALLARI 107

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN ÖĞRETMENLERİN YETERLİK ALGILARININ VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN İNCELENMESİ 108

HASTANE SINIFLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN HASTANE SINIFLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 108

İLK MEZUNLARINI VERME SÜRECİNDE 4+4+4 EĞİTİM SİSTEMİNİ YENİDEN DEĞERLENDİRMEK 109

İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN ÖĞRETMENLER HAKKINDAKİ ALGILAMALARININ İNCELENMESİ 109

İLKOKUL 1. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIFTA GÖZLEMLEDİKLERİ PROBLEM DAVRANIŞLAR 109

İLKOKUL 1. SINIFA BAŞLAYAN ÖĞRENCİLERİN OKULA BAŞLAMA YAŞINA GÖRE OKULA UYUMLARININ İNCELENMESİ 110

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN FARKLI DÜŞÜNME ETKİNLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 110

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİME İLİŞKİN MOTİVASYON DÜZEYLERİ VE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ 111

İLKOKUL 4. SINIFTA KULLANILAN ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ 111

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKULA UYUM DÜZEYLERİ İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 112

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKULA UYUM SÜRECİNDE YAŞADIKLARI SORUNLAR .. 112

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN 12 YILLIK KESİNTİLİ VE ZORUNLU EĞİTİM SİSTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 112

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF VELİLERİNİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR 113

İLKOKUL DERS VE OKUMA KİTAPLARINDA TOPLUMSAL CİNSİYET TEMASI İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ 113

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EBEVEYNLERİYLE GEÇİRDİKLERİ BOŞ ZAMANLARIN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ 114

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN HAYALLERİNDEKİ OKUL BAHÇESİ 114

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKULDAKİ GÜRÜLTÜ DÜZEYİ, ETKİLERİ VE KONTROL EDİLMESİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ * 114

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL KULÜPLERE KARŞI TUTUMLARININ İNCELENMESİ (VAN İLİ ÖRNEĞİ) 115

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN VE VELİLERİNİN EV ÖDEVLERİNDE YARDIM ALMAYA YÖNELİK GÖRÜŞLERİN BELİRLENMESİ 115

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ZORBALIK DAVRANIŞLARINDA YAKIN ÇEVRELERİNDEKİ YETİŞKİN İFADELERİNİN ETKİSİ 116

İLKOKUL SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SURİYELİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN GÖZLEMLERİNİN İNCELENMESİ 116

İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ ARASINDA AKRAN ZORBALIĞININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 117

İLKOKUL VE ORTAOKULLARIN FİZİKİ OLANAKLARININ İNCELENMESİ 117

(BURDUR İLİ ÖRNEĞİ) 117

İLKOKULDA VERİLEN ÖDEVLER HAKKINDA ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİNİN DERLENMESİ 118

İLKOKULLARDA MOBBİNG UYGULAMALARINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ 118

İLKOKULLARDA SERBEST ETKİNLİKLER UYGULAMALARI DERSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 118

İLKOKULLARDAKİ EĞİTİM ORTAMLARININ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ 119

KARNELERİN SAĞ TARAFI: ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 119

KESİNTİLİ VE ZORUNLU (4+4+4) EĞİTİM SİSTEMİNDE OKUL YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ 120

KEŞKE BENİM DE BÖYLE BİR SINIFIM OLSA 120

KÖY OKULLARINDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRENCİLERİNİN BEKLENTİLERİ: KONYA-KARAPINAR ÖRNEĞİ 121

MAKRO MATERYAL DESTEKLİ LABORATUVAR ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN BİLGİSİ ÖĞRETİMİNE DÖNÜK TUTUMLARI İLE ÖĞRETMEN ÖZYETERLİK İNANÇLARINA ETKİLERİNİN BELİRLENMESİ1 121

MESLEĞİNE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 122

MSKÜ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNETTEN ETKİLENİŞLERİ: SANAL İLİŞKİLER . 122

MSKÜ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYO-KÜLTÜREL BİR ANALİZİ: KENTLİLEŞME..... 123

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARI: LGBTİ (LEZ, GAY, BİSEKSÜEL, TRANSSEKSÜEL, İNTERSEKSÜEL) TABUSU 123

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ İLKÖĞRETİM BÖLÜMÜ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMAYA KARŞI GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ..... 124

OECD ÜYE ÜLKELERİNDE VE TÜRKİYE'DE ZORUNLU İLKOKUL EĞİTİMİNE GENEL BAKIŞ 124

ÖĞRETİM ÜYELERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA SINIF ÖĞRETMENLİĞİNDE UZAKTAN EĞİTİMLE TEZSİZ YÜKSEK LİSANSIN DEĞERLENDİRİLMESİ 124

ÖĞRETMENLERİN OKULDA KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 125

ÖĞRETMENLERİN SINIF İÇİ DİSİPLİN SAĞLAMADA KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR..... 125

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL YÖNETİMİ İLE YAŞADIKLARI SORUNLAR 126

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE SINIF REHBER ÖĞRETMENLERİNİN "ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ" BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 126

ORTAOKULLARDA GÖRÜLEN DİSİPLİN PROBLEMLERİNİN NEDENLERİ VE ÇÖZÜMÜNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ..... 126

ÖZEL OKULLARDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖZEL OKULU TERCİH ETME NEDENLERİ VE BEKLENTİLERİNİN KARŞILANMA DÜZEYLERİ 127

ÖZEL OKULLARDA GÖREV YAPMAKTA OLAN İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOLOJİ KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (SAMSUN İLİ ÖRNEĞİ) 127

PARÇALANMIŞ AİLELERDEKİ ÇOCUKLARIN PSİKOLOJİK DURUMLARININ ÖĞRENME ORTAMLARINA YANSIMALARI 127

SEVGİ EVLERİNDE KALAN ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 128

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERDE HANGİ ÖĞRETİM- YÖNTEM VE TEKNİKLERİNİ DAHA ÇOK KULLANDIKLARI ÜZERİNE ÇALIŞMA..... 128

SINIF EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI LİSANS VE LİSANSÜSTÜ PROGRAMLARININ SAYILARLA TÜRKİYEDEKİ MEVCUT DURUMU VE GELECEĞE DÖNÜK ÖNERİLER 129

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇOCUK SEVME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 129

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 129

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OSMANLI DEVLETİ ALGISI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME..... 130

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİ KULLANMAYA YÖNELİK ÖZYETERLİKLERİ 130

SINIF ÖĞRETMENLERİ VE SURİYELİ ÖĞRENCİLER 131

SINIF ÖĞRETMENLERİN 21. YÜZYIL BECERİLERİ YETERLİLİK ALGILARI 131

SINIF ÖĞRETMENLERİNDE İŞ BECERİKLİLİĞİ İLE ÖĞRETİM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BAZI DEĞİŞKENLER İLE İNCELENMESİ 131

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ANLATIM YÖNTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ..... 132

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇALIŞTIKLARI YERİN KÜLTÜRÜ İLE ETKİLEŞİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 132

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN COĞRAFYA İLE İLGİLİ TARTIŞMALI KONULARA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ . 133

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DÜŞÜNME BECERİLERİ EĞİTİMİNDE KENDİLERİNİ YETERLİ BULMA DÜZEYİ 133

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN E-ÖĞRENMEYE İLİŞKİN HAZIRBULUNUŞLUK DÜZEYİ (MERZİFON ÖRNEĞİ) 134

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMDE KULLANILAN TEKNOLOJİK YENİLİKLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (İSTANBUL İLİ KÂĞITHANE İLÇESİ ÖRNEĞİ) 134

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTSEL OYUNLAR TEKNİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 134

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ERTELEME DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ 135

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN HAYATINDA SOSYAL MEDYANIN YERİ 135

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİNDE ÖĞRETİM MATERYALLERİNİ KULLANMAYA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ 135

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMLARINA BAĞLILIK DÜZEYLERİ VE BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ 136

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİMİN BİREYSELLEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 136

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SERBEST ETKİNLİKLER DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 137

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL MEDYA OKURYAZARLIĞININ OKUYARAK ÖĞRENME SÜRECİNE ETKİSİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 137

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ DİSLEKSİYE YÖNELİK BİLGİLERİ 138

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ 138

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ SEMPOZYUMU İÇİN DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER 138

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN AİT OLMA VE ALGILADIKLARI ÖĞRETİM ELEMANLARININ MESLEKİ YETERLİLİKLERİNİN AKADEMİK MOTİVASYONLARINI YORDAMA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 139

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE TOPLUMA HİZMET UYGULAMALARI DERSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (TRAKYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ) 139

SURİYELİ SIĞINMACI ÇOCUKLARININ EĞİTİM SORUNLARI İLE İLGİLİ İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ 140

TELEVİZYONUN, TEMATİK ÇOCUK KANALLARININ, EĞİTİM VE YAŞAM BOYU ÖĞRENME ÜZERİNE ETKİSİ 140

THE INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PERSONAL CHARACTERISTICS OF TEACHERS AND THEIR PROFESSIONAL SATISFACTION: SAMPLE OF MERSIN PROVINCE 141

TOKAT İLİ'NDE GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN HİZMET İÇİ EĞİTİME İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ* 141

TÜKENMİŞLİĞİN ÖĞRETMEN ADAYLARI ARASINDAKİ YAYGINLIĞI 142

TÜRKİYEDE BİR ALTERNATİF OKUL ÖRNEĞİ: MUTLU KEÇİ İLKOKULU 142

TÜRKİYE'DE BİLGİ TOPLUMU EĞİTİMİNE GEÇİŞİ ENGELLEYEN İLKÖĞRETİMDEN KAYNAKLANAN EĞİTİMSEL ETKENLER 143

TÜRKİYE'DE EĞİTİM MİMARİLERİ VE EĞİTİM MİMARİLERİNİN EĞİTİMDE BAŞARIYA ETKİSİ 143

TÜRKİYE'DE KIŞ ŞARTLARININ SINIF ÖĞRETMENLERİNE YANSIMALARI 143

TÜRKİYE'DE ÖĞRENEN MERKEZLİ EĞİTİM ANLAYIŞINA GÖRE ÇOCUKLA İLGİLENMEK 144

TÜRKİYE'DEKİ İLKOKULLARDA EĞİTİMİNE DEVAM EDEN SURİYELİ SIĞINMACI ÇOCUKLARDA SAVAŞIN ETKİLERİ: SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ 144

ÜCRETLİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ ÖĞRENCİLERİN MATEMATİK DERSİNE KARŞI TUTUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ 145

VÜCUDUMUZ İÇ ORGANLARININ ÖĞRETİMİNDE VE BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE MAKRO MATERYAL DESTEKLİ LABORATUVAR ETKİNLİKLERİNİN ETKİSİNİN BELİRLENMESİ* 145

YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN, HİZMETLİ, VELİ VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE OKUL GÜVENLİĞİ SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 146

EĞİTİM YÖNETİMİ 147

ÇALIŞMA YAŞAMINDA YÖNETİCİLERİN DUYGU YÖNETİMİ YETERLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 147

EĞİTİMDE ÇEVRESEL İMKÂNLARIN VE BİRİKİMİN EĞİTİM ÖĞRETİM KALİTESİNE YANSIMASI: "ÇOCUĞA ELİ DEĞENLERLE EL ELE EĞİTİM SEFERBERLİĞİNE" PROJESİ 147

EĞİTİMDE SOSYAL ADALET LİDERLİĞİNİN KAVRAMSAL GELİŞİMİ: GERÇEKLER VE DÜŞLER 147

İLETİŞİMİN SINIF ÖĞRETMENLİĞİ MESLEĞİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ 148

İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA ETİK LİDERLİK İLE ÖRGÜT SAĞLIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİ 148

İLKOKUL MÜDÜRLERİNİN DÖNÜŞÜMSEL LİDERLİK ÖZELLİKLERİ VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖRGÜTSEL BAĞLLIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 149

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK KISALTILMIŞ OKUL İKLİMİ ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE UYARLAMASI 149

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN OKULLARDA MESLEKİ ÇALIŞMA İLİŞKİLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI 149

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÖRGÜTSEL BAĞLILIKLARI İLE MESLEKİ TÜKENMİŞLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ 150

İLKOKULLARA FİNANSAL BAKIŞ 150

KESİNTİLİ ZORUNLU EĞİTİMDEN ETKİLENEN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKULA BAĞLANMA VE AKADEMİK ÖZYETERLİK DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 151

ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE OKUL MÜDÜRLERİNİN KULLANDIKLARI ÖRGÜTSEL GÜÇ KAYNAKLARI 151

ÖĞRETMENLERİN KÜLTÜREL SERMAYEYE İLİŞKİN ALGILARININ BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 151

ÖĞRETMENLERİN SOSYAL SORUMLULUK TEMELLİ LİDERLİĞE İLİŞKİN ALGILARININ BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 152

OKULDA ZORBALIK VE ŞİDDETİN ÖNLENMESİNİN YÖNETİMİ 152

ÖRGÜT KAVRAMI ÜZERİNE KURAMSAL BİR ANALİZ VE METAFORİK BİR TASARIM: MUTLU ÖRGÜT OLARAK OKUL 153

ORTAOKULLARDAKİ BİLGİSAYAR LABORATUARLARININ ETKİLİ KULLANIMINA YÖNELİK ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 153

ÖZEL EĞİTİM KURUMLARINDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN DUYGUSAL EMEK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ * 154

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARINDA ÇALIŞAN İLK VE ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMEN LİDERLİĞİ DAVRANIŞLARI VE SINIF YÖNETİMİ EĞİLİMLERİ 154

ÖZEL VE KAMU İLKOKULLARINDA ÇALIŞAN PERSONELİN UNVANLARINA GÖRE İŞ DOYUM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: İSTANBUL BAHÇELİEVLER ÖRNEĞİ 155

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIF YÖNETİMİNDE LİDERLİK, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ KAVRAMLARINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI 155

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YÜKSEKÖĞRETİMDE KALİTE ALGILARI 156

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇATIŞMA ÇÖZME BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 156

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FATİH PROJESİNE YÖNELİK KAYGILARI 157

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARİYER ENGELLERİNE YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA 157

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN LİDERLİK ALGILARI VE OKUL YÖNETİCİLERİNDEN BEKLEDİKLERİ LİDERLİK DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ* 158

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIF ORTAMLARINDA KULLANDIKLARI İLETİŞİM YAKLAŞIMLARI 158

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN STRESLE BAŞA ÇIKMA YÖNTEMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 159

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN KARİYER TERCİHLERİ VE GELECEK BEKLENTİLERİ 159

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOCUK HAKLARINA İLİŞKİN TUTUMLARI 160

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYO- EKONOMİK PROFİLİ 160

FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETİMİ 162

21. YÜZYILIN WEB 2.0 TEKNOLOJİLERİNİN SINIF ORTAMLARINDA KULLANIM ALANLARI **162**

3 VE 4. SINIF FEN BİLİMLERİ DERS KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ 162

3. VE 4. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİNİN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN ZORLUKLARA, BUNLARIN NEDENLERİNE VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 163

5E ÖĞRETİM MODELİNİN KULLANILDIĞI FEN BİLGİSİ LABORATUVAR UYGULAMALARI DERSİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 163

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNE MADDENİN HALLERİ VE ISI ÜNİTESİNİN PROBLEME DAYALI ÖĞRENME YAKLAŞIMI İLE ÖĞRETİLMESİ 163

ADVANCING INSTRUCTION IN ENVIRONMENTAL EDUCATION; A COLLABORATIVE DESIGN-BASED SCIENTIFIC COURSE FOR A CREATIVE TEACHING EXPERIENCE 164

APPLICATION OF A TWO-TIER MULTIPLE-CHOICE DIAGNOSTIC TEST FOR ELEMENTARY SCHOOL TEACHER CANDIDATES' UNDERSTANDING OF CELL DIVISION AND REPRODUCTION 164

ATTITUDES OF ELEMENTARY STUDENTS FROM 4 THROUGH 8 GRADES TOWARDS THE VACUUM CELANER ACTIVITY(VCA) WITH SIMPLE MATERIALS 165

BASİT FEN ETKİNLİKLERİ TUTUM TESTİ (BFETT) GELİŞTİRME ÇALIŞMASI 165

BERTİZ YÖRESİNDE DOĞA VE ÇEVRE EĞİTİMİNE İLİŞKİN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ (KAHRAMANMARAŞ ÖRNEĞİ) 165

BETİMLEME MODLARININ ÖĞRENME AMAÇLI YAZMA AKTİVİTESİ İÇERİSİNDE KULLANIMININ BEŞİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNE ETKİSİ 166

BİLGİSAYAR DESTEKLİ KAVRAMSAL DEĞİŞİM ETKİNLİKLERİ: MADDENİN TANECİKLİ YAPISI ÖRNEĞİ 166

BİLİM İNSANLARININ ÇOCUKLUK HİKÂYELERİNİN KARİYER SEÇİMLERİNE ETKİSİ 166

BİLİM KURGU HİKÂYE YAZMA ETKİNLİKLERİNİN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLİMSEL KAVRAMLARI ÖĞRENMELERİNE ETKİSİ 167

BİLİM MERKEZLERİNDE BİLİMİN DOĞASI 167

BİLİMİN DOĞASININ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK TÜRKİYE'DE YAPILAN ÇALIŞMALARIN META-SENTEZ YOLUYLA İNCELENMESİ 168

BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNİN AÇIK (DOĞRUDAN) ÖĞRETİMİNİN ÖĞRENCİLERİN BECERİ GÖSTERİMİNE ETKİSİ 168

ÇEVRE EĞİTİMİ DERSİNİN EKOLOJİK AYAK İZİNE ETKİSİ: SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARI ÖRNEĞİ .. 169

ÇEVRE EĞİTİMİNDE GÜNCEL ÖLÇME DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI 169

ÇEVRE OKURYAZARLIĞI KONUSUNDA YAZILMIŞ TEZLER: TÜRKİYE - ÇEK CUMHURİYETİ KARŞILAŞTIRMASI 170

ÇEVRE SORUNLARINA NE KADAR İLGİLİYİM? 170

ÇEVRİM İÇİ İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME ORTAMININ TANITIMI: 7.SINIF YAŞAMIMIZDAKİ ELEKTRİK ÜNİTESİ 170

ÇOK FONKSİYONLU TARIM UYGULAMALARINA YÖNELİK BİR İHTİYAÇ ANALİZİ 171

ÇÖL KAVRAMI HAKKINDA İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ZİHİNSEL MODELLERİ 171

DEĞİŞİM AMA FİZİKSEL Mİ! KİMYASAL MI! ORTAOKUL YEDİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN FİZİKSEL VE KİMYASAL DEĞİŞİM KAVRAMLARINA YÖNELİK BİLGİ YAPILARI VE GEREKÇELENDİRMELERİNİN ANALİZİ 172

DÖRDÜNCÜ SINIF FEN BİLİMLERİ DERS KİTABINDAKİ DENEYLERİN AÇIKLIK DÜZEYİNİN İNCELENMESİ VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ 172

EARTHQUAKE AND NATURAL DISASTER EDUCATION; FEAR BASED? OR CURIOSITY BASED?: RESULTS OF STATISTICAL STUDY IN PRIMARY SCHOOLS IN ISTANBUL-TURKEY 173

EĞİTİMDE YENİ BİR YÖN: FETEMM TÜRKİYE'DE İLKOKULA ENTEGRASYONU 173

EĞİTSEL DİJİTAL OYUN TEMELLİ FEN ÖĞRETİMİNDE AKADEMİK BAŞARININ CİNSİYETE GÖRE İNCELENMESİ 174

FABL DESTEKLİ ÖĞRETİMİN ÖĞRENCİLERİN ÜLKEMİZDE NESLİ TÜKENEN HAYVANLARA YÖNELİK BİLİŞSEL VE DUYUŞSAL DURUMLARINA ETKİSİ 174

FARKLI SINIFLARDAKİ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FEN EĞİTİMİNDE DERS DIŞI UYGULAMALARININ ETKİLERİ HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ 175

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN-TEKNOLOJİ-TOPLUMA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ: MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ 175

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ KAVRAMSAL ANLAMA VE BİLGİ DÜZEYLERİ: ENERJİ KAVRAMI 176

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİN BELİRLENMESİ 176

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÜNİVERSİTEDEKİ AKADEMİSYENLERDEN BEKLENTİLERİ 177

FEN BİLİMLERİ 3 VE 4. SINIF ÖĞRETİM PROGRAMI İLE DERS KİTAPLARININ YER TEMELLİ EĞİTİM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 177

FEN BİLİMLERİ DERSİNDE ARAŞTIRMAYA DAYALI ÜST BİLİŞSEL ÖĞRENMENİN DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÜST BİLİŞSEL SÜREÇLERİNE ETKİSİ 178

FEN BİLİMLERİ DERSİNDE ÖĞRENCİ SORULARI SORGULAMA DÜZEYİNİN İNCELENMESİ 178

FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİNDE ÇALIŞILAN DOKTORA TEZLERİNİN İÇERİK ANALİZİ 179

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ "TRANSGENİK HAYVANLAR" KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR YOLU İLE BELİRLENMESİ 179

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖZEL ALAN YETERLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ . 180

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN KULLANDIKLARI ÖLÇME DEĞERLENDİRME ARAÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ* 180

FEN EĞİTİMİNDEKİ KAVRAM YANILGILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 180

FEN ÖĞRENME ÖZ-YETERLİLİK ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI 181

FEN ÖĞRETİMİNDE ÇOK KATMANLI (MULTİMODAL) EĞİTİM MATERYALİ: GRAFİK ROMANLAR 181

FEN ÖĞRETİMİNDE ÇOKLUORTAM DESTEKLİ UYGULAMALAR VE 7E ÖĞRENME MODELİ KULLANILMASINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ 182

FEN ÖĞRETİMİNDE KAVRAM KARİKATÜRÜ KULLANIMINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 182

FEN VE TEKNOLOJİ DERSİNDE BİLİM DEFTERİ UYGULAMASI: İLKOKUL 4. SINIFLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 183

FEN VE TEKNOLOJİ DERSİNDE GÖRSEL MATERYALLERLE YÜRÜTÜLEN ETKİNLİKLERİN GENOTİP - ÇEVRE ETKİLEŞİMİNİN KAVRANMASINA ETKİSİ 183

FEN VE TEKNOLOJİ LABORATUAR UYGULAMALARI DERSİNDE ÖZ DEĞERLENDİRME VE PUANLAYICI DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİNİN KULLANIMININ KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ 184

FEN VE TEKNOLOJİ LABORATUVARI DERSİNİN SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN VE BİLİM KAVRAMLARINA İLİŞKİN SAHİP OLDUKLARI BİLİŞSEL YAPILARINA ETKİSİ 184

HİZMET ÖNCESİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİTKİ FARKINDALIKLARININ TESPİTİ 185

İLKÖĞRETİM BÖLÜMÜ ÖĞRETMEN ADAYLARININ KAN BAĞIŞINA YÖNELİK TUTUMLARI 185

İLKÖĞRETİM II. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN "ÇEVRE'' KAVRAMI ÜZERİNE ZİHİNSEL MODELLERİNİN İNCELENMESİ 186

İLKOKUL 3. SINIF FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ: KÜTAHYA ÖRNEĞİ 186

İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YENİLENEN FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 186

İLKOKUL 3. VE 4. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİNDE ÖĞRENCİLERİN ZOR OLARAK ALGILADIKLARI KONULARI BELİRLEME 187

İLKOKUL 3. VE 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ORGANLARIMIZA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ YOLUYLA İNCELENMESİ 187

İLKOKUL 3. SINIF FEN BİLİMLERİ DERS KİTABINDA BİLİMİN DOĞASI 188

İLKOKUL 4. SINIF FEN BİLİMLERİ KONULARINA ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR: BİLİME ÇİZGİ ROMAN KATARAK YARATICI DÜŞÜNME BECERİSİ KAZANDIRMANIN SINAV BAŞARISINA YANSIMASI 188

İLKOKUL 4. SINIF FEN VE TEKNOLOJİ DERS KİTABININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ 189

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK MOTİVASYONEL İNANÇLARI VE ÖZ-DÜZENLEME BECERİLERİ 189

İLKOKUL FEN BİLİMLERİ, HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ 189

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİ ORMAN KAVRAMINI NASIL ALGILIYOR? 190

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİM İNSANI ALGILARININ İNCELENMESİ 190

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİM İNSANINA YÖNELİK İMAJLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ 191

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE KAVRAMLARI İLE İLGİLİ ÇİZİMLERİNİN ANALİZİ 191

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EKOELEŞTİRİ BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI 192

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖZÜYLE DÜNYA, AY VE GÜNEŞ 192

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZE ZİYARETİ DENEYİMLERİ 193

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN UZAY KAVRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ 193

İLKOKUL PROGRAMI'NIN "FETEMM" UYGULAMALARI AÇISINDAN İNCELENMESİ 194

İLKOKULDA BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİ ALANINDA SON 15 YILDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 194

IŞIK MADDE ETKİLEŞİMİNİ VE IŞIĞIN İZLEDİĞİ YOLU GÖSTEREN ALTERNATİF MODELLER: SİHİRLİ KÜRE 195

JİGSAW TEKNİĞİNİN ÖĞRENCİLERİN KUVVET VE HAREKET KONUSUNDAKİ AKADEMİK BAŞARILARINA, FEN BİLGİSİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM VE MOTİVASYONLARINA ETKİSİNİN BELİRLENMESİ 195

KAVRAMSAL DEĞİŞİM METİNLERİNİN ÖĞRENCİLERİN FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM VE MOTİVASYON DÜZEYLERİNE ETKİSİ 196

LABORATUVAR DESTEKLİ VE UYGULAMALI ÖĞRETİMİN ÖĞRENCİLERİN FENE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİNİN BELİRLENMESİ* 196

MODELLEMEYE DAYALI ÖĞRETİMİN SES KONUSUNDAKİ KAVRAMSAL GELİŞİME ETKİSİ: İLKOKUL 4. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖRNEĞİ 197

ÖĞRENME AMAÇLI YAZMA ETKİNLİKLERİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİNİN TARTIŞILMASI 197

ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRETMEN ADAYLARINDA DAVRANIŞ DEĞİŞİKLİĞİ KAZANDIRABİLECEK BİR ÇEVRE EĞİTİMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 197

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ATOM, MOL, MOLEKÜL KAVRAMLARINI AÇIKLAMA DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI 198

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE SORUNLARINA YÖNELİK FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN KİŞİLİK TİPLERİNE GÖRE İNCELENMESİ 199

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ERİME VE ÇÖZÜNME KAVRAMLARINI MİKRO VE MAKRO BOYUTTA ANLAMA DÜZEYLERİ 199

ORTAOKUL YEDİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DERSLERDE FEN SORUSU SORMAYA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ 200

PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ (PAB) GELİŞİMİNDE ALTERNATİF BOYUTLAR: ÖĞRETMENLERİN ENTELEKTÜEL BİRİKİMİ VE DUYGUSAL ÖZELLİKLERİ 200

PROJE TABANLI ÖĞRENME YAKLAŞIMININ YAŞAMIMIZDAKİ ELEKTRİK ÜNİTESİNDE İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAMSAL ANLAMALARINA ETKİSİ 201

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN LABORATUVAR ÇALIŞMALARINA YÖNELİK YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ 201

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ FENE, FEN EĞİTİMİNE VE TEKNOLOJİYE KARŞI TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 202

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARINA YÖNELİK ARGÜMANTASYON GÖRÜŞ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ 202

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ARGÜMANTASYON ALGILARI 202

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLGİSAYAR OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 203

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNE İLİŞKİN FARKINDALIK DÜZEYLERİ 203

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇEVRE FARKINDALIKLARI VE ÇEVRE TUTUMLARININ İNCELENMESİ 204

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇEVRE SORUNLARINA YÖNELİK FARKINDALIKLARI 204

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇEVREYE YÖNELİK ETİK YAKLAŞIMLARI 205

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FEN ÖĞRENİMİ BEKLENTİLERİ VE EPİTOMOLOJİK İNANÇLARININ İNCELENMESİ 205

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FEN ÖĞRENME BECERİLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 205

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FEN VE TEKNOLOJİ OKURYAZARI BİREYLERİN YETİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 206

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TEKNOLOJİK PEDAGOJİK İÇERİK BİLGİLERİNİN BELİRLENMESİ 206

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FEN BİLİMLERİ DERSİNDE YAŞADIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 207

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FEN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR 207

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ 207

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ALANINDA YAPILAN FEN EĞİTİMİ ÇALIŞMALARININ İÇERİK ANALİZİ 208

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MANYETİK KUTUP İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA 208

SINIF VE FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇÖZÜNME-ERİME KONUSUNDAKİ ALTERNATİF FİKİRLERİNİN BELİRLENMESİ 209

SINIF-DIŞI ÖĞRENME ORTAMINDA FEN ÖĞRENİMİ: UZAY KAMPI-TÜRKİYE GEZİSİ 209

SORGULAMA TEMELLİ ÇEVRİMİÇİ İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNE VE FENE KARŞI ÖZ YETERLİKLERİNE ETKİSİ 209

SUYUN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ KONUSUNDA OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK ETKİNLİK GELİŞTİRİLMESİ 210

TAHMİN-GÖZLEM-AÇIKLAMAYA DAYALI DENEYSEL ETKİNLİKLERLE MİKROSKOBİK CANLILARI TANIYALIM 211

THE PERCEPTIONS OF PRESERVICE CLASSROOM TEACHERS ON ENVIRONMENTAL EDUCATION 211

TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISININ FEN EĞİTİMİNDE FIRSAT EŞİTLİĞİNE YANSIMALARI 211

TÜRKİYE'DE ARGÜMANTASYON KONUSUNA İLİŞKİN GERÇEKLEŞTİRİLEN TEZLERİN ANALİZİ: BİR META-SENTEZ ÇALIŞMASI 212

YENİLİKÇİ ÖĞRENME ORTAMLARINA BİR YAKLAŞIM OLARAK FETEMM: MUCİT BABAM OKULDA ETKİNLİĞİ 212

"BİRLİKTE DAHA İYİSİNİ YAPABİLİRİZ! OKUL EĞİTİMİNDE SAĞLIKLI BESLENME BİLİNCİNİN ARTTIRILMASI" 212

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ 214

1-4. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ (EĞİTİM DURUMLARI VE SINAMA DURUMLARI BOYUTLARININ) DEĞERLENDİRİLMESİ **214**

GEÇMİŞİN İZLERİ ŞİMDİNİN BİRİKİMLERİ MÜZELER 214

GÖRSEL SANATLAR DERSİ UYGULAMALARINDA ÇAĞDAŞ SANAT AKIMLARININ ÖĞRENCİ BAKIŞIYLA TUVALE YANSIMASI 215

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN 5-10 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARI İÇİN ÖNEMİ 215

İLKOKUL DÖNEMİ ÇOCUKLARININ BİLİŞSEL GELİŞİMLERİNİN ÇOCUK RESİMLERİ YOLUYLA İNCELENMESİ 215

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİ İÇİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ÖNEMİ VE ÖĞRETMENLERİN ALAN BİLGİSİ YETKİNLİKLERİ, KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR 216

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNDE GÖRSEL SANAT ETKİNLİKLERİNİN ÇOCUĞUN GÖRSEL ALGI VE YARATICILIK GELİŞİMİNE ETKİSİ 216

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ "SANAT" KAVRAMINA İLİŞKİN İMGESEL ALGILARI 216

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKÖĞRETİMDE SANAT EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 217

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKÖĞRETİMDE VERİLEN SANAT EĞİTİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN ANALİTİK BİR ÇALIŞMA 217

HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİ 218

BENZER VE FARKLI YÖNLERİYLE 2009 VE 2015 HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 218

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZ YETERLİK ALGILARI (SAMSUN İLİ ÖRNEĞİ) 218

HAYAT BİLGİSİ (1-3) DERS KİTAPLARINDA GİRİŞİMCİ BİREY ÖZELLİKLERİ 219

HAYAT BİLGİSİ 3. SINIF DERS VE ÇALIŞMA KİTABINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 219

HAYAT BİLGİSİ DERSİ KAPSAMINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN ARAŞTIRMALARA İLİŞKİN BİR İNCELEME 219

HAYAT BİLGİSİ DERSİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN MÜZE UYGULAMALARI* 220

HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE ETKİLEŞİMLİ EĞİTİM YAZILIMI KULLANIMININ ETKİLİLİĞİ 220

HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ÖĞRENME MATERYALLERİNİN ÇOKLU ZEKâ KURAMI BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ 221

İLKÖĞRETİM 3. SINIF MATEMATİK DERSİNDE VERİLEN EV ÖDEVLERİYLE İLGİLİ ÖĞRENCİLERİN DÜŞÜNCELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 221

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN OKULA UYUM SÜRECİ VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN BELİRLENMESİ 222

İLKÖĞRETİM SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ COĞRAFYA OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ 222

İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ 222

İLKOKUL 3. SINIF HAYAT BİLGİSİ VE TÜRKÇE DERSİ ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ 223

İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİ OKUL HEYECANIM TEMASINDAKİ KAVRAMLARA İLİŞKİN BİLİŞSEL YAPILARI 223

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖZSAYGI BECERİLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 223

İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARININ ÇEVRE KONULARI AÇISINDAN İNCELENMESİ 224

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİ OKUL HEYECANIM ÖĞRENME ALANINA YÖNELİK EPİSTEMOLOJİK İNANÇLARININ İNCELENMESİ 224

İLKOKUL ÖĞRENCLERİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ 225

KURAMDAN UYGULAMAYA SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BAKIŞINDAN HAYAT BİLGİSİ DERSLERİNDE KULLANILAN ÖRNEK OLAYLAR 225

ORFF YAKLAŞIMINA DAYALI HAYAT BİLGİSİ DERSİ ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN TUTUM VE BAŞARI DÜZEYİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 225

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 226

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 226

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ZAMANI ETKİLİ KULLANMA VE PLANLAMA BECERİSİNE İLİŞKİN FARKINDALIK DURUMLARI 227

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ "ÇEVRE" VE "ÇEVRE SORUNLARINA" İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI 227

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN 2015 HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 228

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM SÜRECİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİNİN BELİRLENMESİ 228

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRETİM STRATEJİ, YÖNTEM VE TEKNİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 228

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YARATICI DRAMA YÖNTEMİNE KARŞI TUTUMLARI VE HAYAT BİLGİSİ DERSİNDE KULLANMA ÖZYETERLİKLERİ 229

TÜRKİYE VE ALMANYA-HAMBURG HAYAT BİLGİSİ DERSİNİN KARŞILAŞTIRILMASI: GENEL BİR BAKIŞ 229

YAPILANDIRMACI PERSPEKTİFTEN 3. SINIF HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNİN İNCELENMESİ: DERS KİTAPLARI VE ÖĞRETMEN KLAVUZ KİTABI 230

İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİ 231

6 YAŞINDA OKULA BAŞLAYAN ÖĞRENCİLERİN YAZMA EĞİLİMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 231

BA YÖNTEMİ İLE İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ 231

BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE ZİHİNSEL ENGELLİ ÖĞRENCİLER İÇİN GELİŞTİRDİKLERİ TAKTİKLER 232

BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRENCİLERİNİN İLK OKUMA YAZMA YAZILIMLARINDAN BEKLENTİLERİ 232

BİTİŞİK EĞİK YAZI ÖĞRETİMİ YÖNTEMLERİ VE BİTİŞİK EĞİK YAZIYI DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ İLE İLGİLİ ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ 232

BİTİŞİK EĞİK YAZI VE DİK TEMEL YAZI BİÇİMİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİSİNE ETKİSİ 233

BÜYÜYEN ÇOCUK DİZİSİ-1 HİKÂYELERİ ÖYKÜ SETİNDE OKUNABİLİRLİK VE ANLAŞILABİLİRLİK . 233

ÇANAKKALE SAVAŞI HİKÂYELERİ ÖYKÜ SETİNDE OKUNABİLİRLİK 234

ÇOCUK KİTAPLARININ SESBİLGİSEL FARKINDALIK AÇISINDAN İNCELENMESİ 234

ÇÖZÜMLEME ÜÇGENİ 235

EŞLİ OKUMA TEKNİĞİ İLE İLKOKUL 2. SINIF ÖĞRENCİSİNİN OKUMA VE ANLAMA BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR UYGULAMA 235

GÜLNAR KANDEYER'İN BÜYÜYEN ÇOCUK-2 ÖYKÜ DİZİSİNDEKİ KİTAPLARIN ATEŞMAN'IN OKUNABİLİRLİK FORMÜLÜNE GÖRE İNCELENMESİ 235

İLK OKUMA VE YAZMA ÖĞRENİMİ SÜRECİNDE İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OTURUŞ, DEFTER POZİSYONU, KALEM TUTUŞ VE EL TERCİHLERİNİN BELİRLENMESİ 236

İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ SÜRECİNDE SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 236

İLKOKUL 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA VE YAZMA BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 236

İLKOKUL 1. SINIFA BAŞLAYAN ÖĞRENCİLERİN OKULA BAŞLAMA YAŞINA GÖRE OKUMA YAZMA BECERİSİNİN İNCELENMESİ 237

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNDE OKUMA POZİSYONUNUN OKUDUĞUNU ANLAMAYA ETKİSİ 237

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİTİŞİK EĞİK EL YAZISI OKUNAKLILIK DURUMLARI 238

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YARATICI YAZMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ 238

İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLERİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ 238

İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİM SÜRECİNİN VELİ BOYUTUNDA YAŞANAN SORUNLARININ VELİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI DEĞERLENDİRİLMESİ 239

İLKOKUMA YAZMAYI BİTİŞİK EĞİK YAZIYLA ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN BİTİŞİK EĞİK YAZI TUTUMLARI VE KULLANIM DURUMLARI 239

İLKOKUMA-YAZMA ÖĞRENİYORUM DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERİN ANLAM BÜTÜNLÜĞÜ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ 239

İLKOKUMA-YAZMADA TÜRKÇE BİLMENİN ÖNEMİ 240

KELİME TEKRAR TEKNİĞİ, EKO OKUMA VE KELİME KUTUSU STRATEJİLERİ KULLANILARAK BİR İLKOKUL ÖĞRENCİSİNİN OKUMA GÜÇLÜĞÜNÜN GİDERİLMESİ 240

METİN YAPI FARKINDALIĞININ İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HİKÂYE EDİCİ METİN YAZMA BECERİLERİNE ETKİSİ 241

ÖĞRETMENİM BEN OKUYAMIYORUM ! 241

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN VE ALMAYAN 1. SINIF ÖĞRENCİLERİN İLK OKUMA YAZMAYI ÖĞRENME SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ: ÖRNEK OLAY ÇALIŞMASI 241

OKUMA GÜÇLÜKLERİ 242

OKUMA-YAZMA GÜÇLÜKLERİNİN ÇOK YÖNLÜ OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ 242

OKUMA-YAZMA ÖĞRETİMİNDE ÇOCUK ŞARKILARINDAN YARARLANILMASINA YÖNELİK DİSİPLİNLERARASI BİR YAKLAŞIM 243

OKUMADA GÜÇLÜK YAŞAYAN ÖĞRENCİLERİN OKUMA PERFORMANSLARININ BELİRLENMESİ 243

SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİNDE OLUŞTURULAN METİNLERİN ÖĞRENCİLERİN BİLİŞSEL GELİŞİMİNE UYGUNLUĞUNUN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ 244

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİTİŞİK EĞİK EL YAZISINA ALTERNATİF HARF VE HARF GRUBU ÖNERİLERİ 244

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİTİŞİK EĞİK YAZIYA İLİŞKİN TUTUMLARI VE YAZMA YETERLİLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ) 244

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN ÖZ YETERLİK İNANÇLARININ BELİRLENME 245

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İLKOKUMA YAZMAYA HAZIRLIK SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 245

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞINA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ 246

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KÜTÜPHANE KULLANMA ALIŞKANLIĞININ İNCELENMESİ 246

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİSAYAR DESTEKLİ İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 246

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİTİŞİK EĞİK EL YAZISINA ALTERNATİF HARF ÖNERİLERİ 247

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİTİŞİK EĞİK YAZIYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE BİTİŞİK EĞİK YAZI ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER 247

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA-YAZMA ÖĞRETİMİNDE BİLGİSAYAR KULLANMA İMKÂN VE BECERİLERİ 248

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI OKUMA GÜÇLÜKLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 248

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN OKUMA-YAZMA ÖĞRETİMİNDE MİTİK VE ROMANTİK ANLAMAYA YÖNELİK DERS ANLATIM EĞİLİMLERİ 249

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIFLARINDA KARŞILAŞTIKLARI OKUMA GÜÇLÜKLERİ 249

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ (2015) İLK OKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİ SÜRECİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 249

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİTİŞİK EL YAZISINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN VE ÖNERİLERİNİN BELİRLENMESİ 250

TÜRKİYE'DE 2005-2015 YILLARI ARASINDA İLK OKUMA YAZMA ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ 250

YAZMAYA HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ EĞİK BİTİŞİK YAZIYI DESTEKLEMESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 250

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM 252

2010-2015 YILLARI ARASINDA SINIF EĞİTİMİ ALANINDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İÇERİK VE YÖNTEMBİLİMSEL NİTELİK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ 252

FEN BİLGİSİ VE SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ 252

İLKOKUL MATEMATİK EĞİTİMİ ALANINDAKİ BİLİMSEL ÇALIŞMA EĞİLİMLERİNİN LİSANSÜSTÜ TEZLERE DAYALI OLARAK BETİMLENMESİ 253

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUK HAKLARI KONUSUNDA FARKINDALIK DÜZEYLERİNİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER 253

LİSANSÜSTÜ EĞİTİMDE YARATICI DÜŞÜNMENİN ÖNÜNDEKİ ZİHİNSEL ENGELLERİN İNCELENMESİ 253

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ LİSANSÜSTÜ EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARI 254

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MATEMATİKSEL OKURYAZARLIK KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI 254

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMINDAN YARARLANMALARINA İLİŞKİN MEMNUNİYETLERİ 255

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALINDA 1997-2015 YILLARI ARASINDA FEN EĞİTİMİ İLE İLGİLİ YAYIMLANAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE GENEL EĞİLİMLER 255

TÜRKİYE'DE MÜZE EĞİTİMİ ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ256

ULUSAL SINIF ÖĞRETMENLİĞİ SEMPOZYUMLARINDA SUNULAN BİLDİRİLERİN NİTEL ARAŞTIRMA EĞİLİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 256

MATEMATİK ÖĞRETİMİ 257

1. SINIF MATEMATİK DERS KİTAPLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 257

2005 İLKÖĞRETİM MATEMATİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE 2015 İLKOKUL MATEMATİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ KARŞILAŞTIRILMASI 257

2015 İLKOKUL 1-4 MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMININ 2009 1-5 MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMI İLE KARŞILAŞTIRILMASI 257

4.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SİMETRİ VE SİMETRİ DOĞRUSU İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ALGILARI 258

ARAMIZDA KALSIN 258

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN ÇOKLU ZEKÂ KURAMININ UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 259

BRUNER'İN ZİHİNSEL GELİŞİM İLKELERİNE GÖRE YAPILAN BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİMİN 3. SINIF GEOMETRİ KAZANIMLARININ KALICILIĞINA VE BAŞARIYA ETKİSİ 259

CİNSİYET EŞİTLİĞİ BAĞLAMINDA MATEMATİK YETERLİĞİNİ: PISA VE TIMSS VERİLERİYLE BİR LOJİSTİK REGRESYON ANALİZİ 260

ÇOKLU ZEKÂ KURAMI KAPSAMINDA MATEMATİK DERSİ UYGULAMALARI 260

DEVELOPING A TEACHERS' GENDER STEREOTYPE SCALE TOWARDS MATHEMATICS 260

DIENES İLKELERİNE GÖRE HAZIRLANAN GEOMETRİ ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN KAZANIMLARA ULAŞMA DÜZEYLERİNE ETKİSİ 261

DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİ 261

DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SEMBOLİK, SAYISAL VE SÖZEL BİÇİMDE VERİLMİŞ PROBLEM ÇÖZÜMLERİNİN İNCELENMESİ 262

DÖRDÜNCÜ SINIFA DEVAM EDEN ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İLE BAŞARILI ÖĞRENCİLERİN RUTİN OLMAYAN PROBLEM ÇÖZÜMLERİNİN İNCELENMESİ 262

EXAMINATION OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS PROBLEM SOLVING AND PROBLEM POSING SKILLS 263

GÖRSEL GRUPLAMA UYGULAMALARININ ÖĞRENCİLERİN GEOMETRİ PROBLEMLERİ ÇÖZÜM SÜRECİNE YANSIMALARI 263

İLKÖĞRETİM 1-5 KESİRLER KONUSUNA AİT KAZANIMLARIN REVİZE EDİLMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE ANALİZİ 264

İLKÖĞRETİM 4. VE 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ONDALIK SAYILAR KONUSUNDAKİ KAVRAM YANILGILARININ VE HATALARININ TESPİTİ VE ANALİZİ 264

İLKÖĞRETİM 6.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK BAŞARISININ CİNSİYET VE OKUL TÜRÜ AÇISINDAN İNCELENMESİ 265

İLKÖĞRETİM 6.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ CİNSİYET VE OKUL TÜRÜ AÇISINDAN İNCELENMESİ 265

İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ DERSİNDEKİ ETKİLİLİKLERİ 265

İLKOKUL 1. SINIF GEOMETRİ BECERİLERİ ÖLÇEĞİ – ÖĞRETMEN FORMU GELİŞTİRİLMESİ 266

İLKOKUL 1. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUKTAKİ SAYI GELİŞİMİ HAKKINDA FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ 266

İLKOKUL 3. VE 4.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİĞE KARŞI TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ 267

İLKOKUL 4. SINIF MATEMATİK DERSİNDE YANSITICI DÜŞÜNMEYİ GELİŞTİRİCİ ETKİNLİKLERİN ÖĞRENCİLERİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNE VE MATEMATİK MOTİVASYON DÜZEYLERİNE ETKİSİ 267

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGILARI VE BAŞARI DUYGULARI 268

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN RUTİN OLMAYAN MATEMATİK PROBLEMLERİNİ ÇÖZME YAKLAŞIMLARI 268

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SAYI HİSSİ DURUMLARININ İNCELENMESİ 268

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE YAŞADIĞI GÜÇLÜKLER (MUŞ İLİ ÖRNEĞİ) 269

İLKOKUL 4.SINIF MATEMATİK PROGRAMINDA YER ALAN GEOMETRİ VE ÖLÇME ÖĞRENME ALANLARININ KAZANIM ÖRÜNTÜLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 269

İLKOKUL MATEMATİK DERSLERİNDE KULLANILAN YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN BAŞARI DUYGULARI İLE MOTİVASYON DÜZEYLERİNE ETKİSİ 270

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BAŞARI DUYGULARI İLE MOTİVASYON DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 270

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DÖRT İŞLEME İLİŞKİN ZİHİN HARİTALARI 271

İLKOKUL ÜÇÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GEOMETRİK CİSİMLERLE İLGİLİ KAVRAM BİLGİLERİNİN ANALİZİ 271

JAPON DERS ARAŞTIRMASI UYGULAMASI 271

MATEMATİĞİN GÜNLÜK YAŞAMLA OLAN İLİŞKİSİNE YÖNELİK METAFORLAR 272

MATEMATİK EĞİTİMİNDE AKIL YÜRÜTME BECERİSİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALARIN İÇERİK ANALİZİ 272

MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ GEOGEBRA İLE MATEMATİKSEL MODELLEME PROBLEMİ ÇÖZME SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ 273

MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ KÖŞEGEN KONUSUNDAKİ KAVRAM BİLGİSİ 273

MATEMATİK SANKİ GERÇEK GİBİ 274

MATEMATİKSEL GÖSTERİM BECERİLERİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ: ÖLÇEK GELİŞTİRME, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 274

ÖĞRENME GÜNLÜKLERİNİN İLKOKUL MATEMATİK DERSİ UZUNLUKLARI ÖLÇME KONUSUNUN ÖĞRETİLMESİNDE UYGULANMASI 274

ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNİN PROJE BASAMAKLARI DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ 275

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÜÇ AŞAMALI MATEMATİK MODELİ'NE GÖRE PROBLEM KURMA ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ 276

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÜSLÜ İFADELERİ MODELLEME DURUMLARI 276

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÜSLÜ SAYI KAVRAMINI AÇIKLAMA DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI 277

ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DÖRT İŞLEMDE YAPTIKLARI HATALAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 277

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNİN SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ MATEMATİK ÖĞRETME YETERLİKLERİNE KATKISINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 278

OLUMLU SÖYLEM ORTAMININ MATEMATİK BAŞARISINA ETKİSİ 278

ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN 5. SINIF MATEMATİK ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENMELERİNE İLİŞKİN GÖZLEMLERİ 279

OYUN VE ETKİNLİKLER İLE MATEMATİK ÖĞRETİMİNİN İLKOKUL İKİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SAYI YUVARLAMA VE TAHMİN KONUSUNDAKİ BAŞARISINA ETKİSİ 279

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK DERSİNDE VÜCUTLARINI MATERYAL OLARAK KULLANDIKLARI KONULARIN VE KULLANIM ŞEKİLLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ280

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ İSTATİSTİKSEL MUHAKEME BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 280

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ERKEN CEBİRE YÖNELİK FARKINDALIKLARININ SAPTANMASI . 281

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FERMİ PROBLEMLERİNDEKİ MATEMATİKSEL MODELLEME DURUMLARI 281

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FETEMM EĞİTİMİ VE UYGULANABİLİRLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 282

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MATEMATİK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK GELİŞİM DÜZEYLERİ İLE KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 282

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETİM ETKİNLİĞİ ALGILARI 283

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ORANTISAL DURUMLARI ORANTISAL OLMAYAN DURUMLARDAN AYIRT EDEBİLME BECERİLERİ 283

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SIFIRA BÖLME KONUSUNA YÖNELİK ALGILARININ İNCELENMESİ 284

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SİLİNDİRE YÖNELİK KAVRAM İMAJLARININ İNCELENMESİ 284

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SORGULAMA TEMELLİ MATEMATİK ÖĞRETİMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 284

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GEOMETRİK CİSİMLER İLE İLGİLİ KONU ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ 285

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GEOMETRİK KAVRAMLARI TANIMALARINA İLİŞKİN ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ 285

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KESİR ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (İZMİR–ÖDEMİŞ İLÇESİ ÖRNEĞİ) 286

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KESİRLERİN FARKLI ANLAMLARI VE MODELLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ 286

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KESİRLERİN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIĞI ZORLUKLARLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİ 286

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK DİLİ KULLANIMLARININ İNCELENMESİ 287

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİKSEL PROBLEM KURMA ETKİNLİKLERİNDE KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLERE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİ 287

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SAYI DUYUSUNA SAHİP OLMA DÜZEYLERİ 288

(DENİZLİ İLİ ÖRNEĞİ) 288

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİKSEL ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ 288

SOSYOMATEMATİKSEL NORMLARIN ÖĞRENCİLERİN MATEMATİĞE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 289

THE EFFECTS OF COOPERATIVE LEARNING ON STUDENT'S ACADEMIC ACHIEVEMENT IN PRIMARY 4TH GRADE MATHEMATICS COURSE 289

TÜRKİYE, SİNGAPUR TIMSS 2011 SONUÇLARININ MATEMATİK PROGRAMI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 289

TÜRKİYE'DE MATEMATİKSEL İSPAT ARAŞTIRMALARININ İÇERİK ANALİZİ: BİR META-SENTEZ ÇALIŞMASI 290

ÜÇ SINIF ÖĞRETMENİ ADAYI, ÜÇ DURUM, TEK SONUÇ 290

VERİ ÖĞRENME ALANINI İŞLEYİŞ YÖNTEMLERİNE GÖRE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 291

MÜZİK EĞİTİMİ 292

İLKOKULDA MÜZİK EĞİTİMİYLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 292

MÜZİK VE BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME 292

MÜZİK-MÜZİK ÖĞRETİMİ DERSLERİNİN, ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNE KATKISI (UŞAK ÖRNEĞİ) ... 292

ÖĞRENCİLERİN MÜZİK DİNLEME TUTUMLARINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ ... 293

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK ÖĞRETİMİNDE YETERLİLİĞİ ... 293

THE EFFECTS OF COOPERATIVE LEARNING ON THE RHYTHM SKILLS AND PERCEPTIONS OF SELF-EFFICACY THE FOURTH CLASS STUDENTS IN THE PRIMARY SCHOOL MUSIC COURSE ... 294

TRT REPERTUARINDA BELİRTİLEN TÜRK SANAT MÜZİĞİ MAKAM ÇEŞİTLİLİĞİNİN, KLASİK TÜRK MUSİKİSİ MAKAM ÇEŞİTLİLİĞİNİ YANSITMA DÜZEYİNİN İNCELENMESİ ... 294

ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE YERLEŞTİRME ... 295

2012 PISA RAPORUNA GÖRE SİNGAPUR HONG KONG VE GÜNEY KORE İLE TÜRKİYE ARASINDAKİ TEMEL EĞİTİME ÖĞRETMEN YETİŞTİRME POLİTİKALARININ KARŞILAŞTIRILMASI ... 295

2014/2015 KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVINA KATILAN VE SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMLERDEN MEZUN OLANLARIN KPSS BAŞARI DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI ... 295

ADAY ÖĞRETMENLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ (SON 5 YIL) ... 295

ADAY ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETMENLİĞE GEÇİŞ SINAVINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: AYDIN İLİ ÖRNEĞİ ... 296

ALMANYA VE TÜRKİYE'DE LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KARİYER PLANLARINDA SINIF ÖĞRETMENLİĞİNİN YERİ ... 296

AN ANALYSIS OF FIELD PLACEMENT SCHOOLS IN TURKEY: PRE-SERVICE CLASSROOM TEACHERS PERCEPTIONS ... 297

BİR VELİ ADAYI OLARAK SINIF ÖĞRETMENİ ADAYI ... 297

CHILDREN RIGHTS FROM THE PERSPECTIVE OF THE PROSPECTIVE PRIMARY SCHOOL TEACHERS AND PRESCHOOL TEACHERS ... 298

ÇORUM İLİNDE GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN HİZMET İÇİ EĞİTİME İLİŞKİN TUTUMLARI VE ÖĞRETMENLERİN BEKLENTİLERİ ... 298

CUMHURİYET DÖNEMİ SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ FEN DERSLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ ... 299

DRAMA DERSİNİ ALAN VE ALMAYAN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DRAMA YÖNTEMİNİ KULLANABİLME YETERLİLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI ... 299

EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE EĞİTİM GÖREN ANADOLU ÖĞRETMEN LİSESİ ÇIKIŞLI ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETMENLİK ALGISI ... 300

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ AKADEMİK ÜRETKENLİKLERİNİN AKADEMİK TEŞVİK PUANLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ) ... 300

EĞİTİM FAKÜLTESİNE VE PEDAGOJİK FORMASYON PROGRAMINA KAYITLI ÖĞRETMEN ADAYLARININ DUYGUSAL YETERLİK ALGILARINA İLİŞKİN BİR KARŞILAŞTIRMA ... 300

ELEŞTİREL PEDAGOJİ VE TÜRKİYEDE ELEŞTİREL PEDAGOJİ ALGISI ... 301

ETKİLİ ÖĞRETMEN ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI ... 301

FARKLI LİSANS PROGRAMLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE SORUNLARINA İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİNİN VE TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI ... 301

HER ZEKÂ BOYUTUNUN DİKKATİNİ ÇEKMEK: ÇOKLU GİRİŞ NOKTALARI ... 302

İLK YOL GÖSTERİCİLERİMİZ ... 302

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRETMENLERİN PROBLEM ÇÖZMEYE YÖNELİK YANSITICI DÜŞÜNME DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ ... 303

İŞBİRLİĞİNE DAYALI BİR YAKLAŞIM MI, YASAL BİR ZORUNLULUK MU? İLKOKULLARDA ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURULU ... 303

JAPONYA, HOLLANDA VE İSPANYA'DA ÖĞRETMEN YETİŞTİRME UYGULAMALARI ... 304

NEOLİBERAL SİSTEMDE SINIF ÖĞRETMENİNİN YENİ ROLÜ: PARTNER ÖĞRETMEN 304

ÖĞRENCİLERİN "ÖĞRETMEN" KAVRAMINA İLİŞKİN İLERİ SÜRDÜĞÜ METAFORLAR..... 304

ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SEÇİLME VE YETİŞTİRİLME SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ..... 305

ÖĞRETMEN ADAYLARININ BENLİK SAYGILARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 305

ÖĞRETMEN ADAYLARININ CESARET DÜZEYLERİNE GÖRE ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ 306

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE OKURYAZARLIKLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ 306

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOCUK HAKLARI KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ 307

ÖĞRETMEN ADAYLARININ DERSLERİNDE YAPTIKLARI GRUP ÇALIŞMALARI VE SUNUMLAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ..... 307

ÖĞRETMEN ADAYLARININ DRAMAYA İLİŞKİN ALGILARININ BELİRLENMESİ 308

ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM VE BAZI TEMEL KAVRAMLARA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI 308

ÖĞRETMEN ADAYLARININ EMPATİK EĞİLİM BECERİLERİNİN BİREYSEL OLARAK KARŞILAŞTIRILMASI..... 309

ÖĞRETMEN ADAYLARININ EMPATİK EĞİLİMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 309

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ETKİLİ VATANDAŞLIK YETERLİK DÜZEYLERİNİN VE DEMOKRASİ ANLAYIŞLARINA İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ 309

ÖĞRETMEN ADAYLARININ İLETİŞİM BECERİLERİNİN İNCELENMESİ 310

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENME ORTAMINA İLİŞKİN ANALOJİLERİ..... 310

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENME YAKLAŞIMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 310

ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUMA STRATEJİLERİ VE OKUMA MOTİVASYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ 311

ÖĞRETMEN ADAYLARININ PERSPEKTİFİNDEN BİR BİREY MODELİ: HOWARD GARDNER'IN DÜŞÜNCE EKSENİNDE BİR İNCELEME 311

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SIK KARŞILAŞACAKLARI KAVRAMLARLA İLGİLİ METAFORLARININ KARŞILAŞTIRILMASI..... 312

ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYGULAMA ÖĞRETMENİ YETERLİLİK ALGILARI 312

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YAZILI ANLATIMLARINDAKİ YAZIM VE NOKTALAMA HATALARI 313

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YAZMAYA VE ÖĞRENME AMAÇLI YAZMAYA DAİR BAKIŞ AÇILARININ BELİRLENMESİ 313

ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ YAZIM İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA YAPILAN SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖZEL ALAN YETERLİKLERİNİN REVİZESİNE YÖNELİK BİR İNCELEME 314

ÖĞRETMEN YETİŞTİRMEDE MEDYA OKURYAZARLIĞI KAZANIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ ... 314

ÖĞRETMENLERİN NASIL ÖĞRENCİLER İSTEDİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ..... 315

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI ALAN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIFTA KULLANDIKLARI BEDEN DİLİNİN İNCELENMESİ 315

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI ALAN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIFTA KULLANDIKLARI MATERYAL TERCİHLERİNİN İNCELENMESİ..... 315

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ KAPSAMINDA SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ UYGULAMA ÖRNEKLERİ 316

OKUL VE ÖĞRETMEN İÇERİKLİ SİNEMA FİLMLERİ TEMELİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN "DÖNÜŞÜMLÜ ELEŞTİREL DÜŞÜNME UYGULAMASI"NIN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ 316

OKUL-ÜNİVERSİTE İŞBİRLİĞİNE ÖRNEKLER 317

OKULÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİMSEL ARAŞTIRMAYA BAKIŞLARI 317

PEDAGOJİK FORMASYON ÖĞRENCİLERİ İLE EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMEN KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI 318

PEDAGOJİK FORMASYON ÖĞRETMEN ADAYLARININ TEKNOPEDAGOJİK ALGILARININ ARAŞTIRILMASI 318

SINIF ÖĞRETMENİ VE FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE ÖĞRENME STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 319

SINIF EĞİTİMİ ANA BİLİM DALLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETİM ÜYELERİNİN PROFİLLERİNİN BELİRLENMESİ 319

SINIF EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SANAL SINIFA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 320

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ DUYGUSAL ZEKÂLARI İLE ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 320

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ İŞLEVSELLİĞİNDE CİNSİYET FARKLILIKLARI 321

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ AKRAN VE ÖZ DEĞERLENDİRMEYLE YETERLİKLERİNİN YORDANMASI: BİR SÖYLEM ANALİZİ ÇALIŞMASI 321

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ALGILANAN ÖĞRETİM ELEMANI DAVRANIŞLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 322

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLİMSEL ARAŞTIRMA YAPMA BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 322

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLİMSEL YAYINLARI TAKİP ETMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 322

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİR ÖĞRETMENDE BULUNMASI GEREKTİĞİNİ DÜŞÜNDÜKLERİ LİDERLİK ÖZELLİKLERİ 323

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL OKURYAZARLIĞA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ İLE İNCELENMESİ 323

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİM İNANÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ) 324

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EMPATİ KURMA DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 324

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GENEL ÖZYETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 324

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ HAYAT BİLGİSİ VE TÜRKÇE DERSLERİNİN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 325

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK ÖZ YETERLİK İNANÇLARININ BELİRLENMESİ 325

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KÜLTÜRLERARASI DUYARLILIK BECERİLERİNİN YORDAYICISI OLARAK EMPATİ BECERİSİ VE BAZI KÜLTÜREL ÖZELLİKLER 325

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MATEMATİK ÖĞRETİMİ I VE II DERSLERİNE İLİŞKİN BEKLENTİ, TUTUM VE GÖRÜŞLERİ 326

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MATERYAL HAZIRLAMA / SEÇME VE KULLANMA DURUMLARI. 326

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MESLEKİ DEĞERLERİ VE MEMNUNİYETLERİ 327

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MESLEKİ KİMLİKLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ: BİR METAFORİK ÇALIŞMA 327

SINIF ÖĞRETMENI ADAYLARININ MOTIVASYONEL KARARLILIKLARININ FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESI 328

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMEN PROFİL ALGILARI 328

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI 329

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN 329

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNDEN BEKLENTİLERİ VE BU BEKLENTİLERİN KARŞILANMA DÜZEYİ (MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ) 329

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUL DIŞI ÖĞRENME HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ 330

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUL VE ÖĞRETMEN İÇERİKLİ SİNEMA FİLMLERİNE YÖNELİK ALIMLAMA BİÇİMLERİNİN İNCELENMESİ 330

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OLUŞMASI MUHTEMEL ÖĞRETMEN KİMLİKLERİNİN İNCELENMESİ 331

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖZ-DÜZENLEME BECERİLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 331

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖZYETERLİK İNANÇLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI-I DERSİ ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ 331

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PRİZMA VE DİĞER 3-BOYUTLULAR İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ALGILARI VE BİLGİ DÜZEYLERİ 332

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ 332

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SORGULAMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ 333

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNE İLİŞKİN ALGILARI 333

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÜSTBİLİŞ DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 334

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÜSTBİLİŞSEL FARKINDALIK DÜZEYLERİ İLE DİNLEME TÜRLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 334

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ “SANAL ZORBALIK” KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARI 335

SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME SÜRECİNDE MATEMATİKSEL PROBLEM ÇÖZME BECERİSİNİN GELİŞİMİNE İLİŞKİN ÇIKARIMLAR 335

SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMEDE ÖZGÜN MODEL: KÖY ENSTİTÜLERİ 335

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ AÇISINDAN YETERLİLİK DÜZEYLERİ 336

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GİRİŞİMCİLİK ALGILARI 336

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İDARİ/HUKUKİ SORUNLAR KARŞISINDA İZLEDİKLERİ YOLLARIN BELİRLENMESİ 337

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEĞİN İLK YILLARINDA KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 337

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ ÖZ YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ALGI DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (ŞIRNAK / İDİL ÖRNEĞİ) 337

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENCİ VELİLERİ İLE OLAN İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ 338

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETME ÖĞRENME ANLAYIŞLARI 338

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMINDAKİ DERSLERİN GEREKLİLİĞİ VE İŞE VURUKLUK DÜZEYLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 339

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖZEL ALAN YETERLİKLERİ HAKKINDAKİ ÖZ DEĞERLENDİRMELERİ 339

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÜST BİLİŞ DÜZEYLERİNE GÖRE TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ 339

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİR MESLEK OLARAK SINIF ÖĞRETMENLİĞİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI 340

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN WEB SİTESİ KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 340

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 340

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ ELEŞTİREL DÜŞÜNME STANDARTLARININ BELİRLENMESİ... 341

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ MEDYA OKURYAZARLIKLARI İLE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: AMASYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ 341

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 342

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMALARINDA KARŞILAŞTIĞI PROBLEMLER VE BU PROBLEMLERİ 342

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİMDALI'NDA GÖREV YAPAN ÖĞRETİM ÜYELERİNİN EĞİTİM DURUMLARININ İNCELENMESİ 342

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MİKRO ÖĞRETİM UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE MİKRO ÖĞRETİM UYGULAMALARINDAKİ BAŞARI DÜZEYİ 343

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMINDA YAR ALAN DERSLERİN GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ 343

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN BAZI SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ VE DÜŞÜNME İHTİYACINA GÖRE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ 344

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK ÖZ YETERLİK İNANÇLARI 344

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN "GENETİK OKURYAZARLIK" DÜZEYLERİ HANGİ SEVİYEDE OLMALIDIR? 344

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE PROGRAM DERSLERİNE GİREN ÖĞRETİM ELEMANLARININ PEDAGOJİK PRATİKLERİ 345

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENMEYE İLİŞKİN TUTUMLARININ ALGILANAN ÖĞRETİM ELEMANI DAVRANIŞLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ 345

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ VE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİ 346

SINIF ÖĞRTMENİ ADAYLARININ BİLİMSEL ARAŞTIRMA SÜRECİNE İLİŞKİN TUTUM VE GÖRÜŞLERİ 346

SINIF VE OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOK KÜLTÜRLÜ EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARI İLE KÜLTÜRLERARASI DUYARLILIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ..... 346

SINIF VE TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ DRAMA YÖNTEMİNİ KULLANMAYA YÖNELİK ÖZ YETERLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ 347

SOSYAL MEDYANIN ERASMUS ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL KAYNAŞMALARINA ETKİLERİ: PORTEKİZ ÖRNEĞİ 347

THE EVALUATION OF THE VIEWS OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS ON THE COURSES OFFERED AT PRIMARY SCHOOL EDUCATION DEPARTMENTS 348

TÜRKÇE DERSİNİN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK KAYGI ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 348

TÜRKİYE'DE SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRİLMESİ: KÖY ENSTİTÜLERİ MODELİ 348

VELİLERİN ÖĞRETMEN TERCİHİ KONUSUNDAKİ DÜŞÜNCELERİ (ÖZEL OKUL ÖRNEĞİ)..... 349

VERİ MADENCİLİĞİNİN EĞİTİM ÇALIŞMALARINDA KULLANILMASI: NİĞDE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ ÖĞRENCİ ALIM ÖRNEĞİ 349

YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMI PERSPEKTİFİNDEN "OYUN VE DERS" DERSİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARI TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 350

YATAY GEÇİŞLE SINIF ÖĞRETMENLİĞİNİ TERCİH EDEN ÖĞRENCİLERİN ALAN DEĞİŞİKLİĞİ YAPMALARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER 350

ZÜMRE TOPLANTI TUTANAKLARI: İLKOKUL ÖĞRETMEN YETERLİLİKLERİ VE HİZMET İÇİ EĞİTİM İHTİYACI 351

"İDEAL ÖĞRENCİ": ÖĞRETMENLERİN BİLİŞSEL KURGULARIN İNCELENMESİ 351

"MASALLAR VE BİLİM" TEMASIYLA GERÇEKLEŞEN DRAMA ŞENLİĞİ; BİR MİKRO ÖĞRETİM ÇALIŞMASI 352

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM VE OKULA HAZIRLIK 353

4-7 YAŞ ARASI ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN DİJİTAL OYUNLAR KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİNİN VE ÇOCUKLARIN DİJİTAL OYUN YÖNELİMLERİNİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ ... **353**

60 AY VE ÜZERİ YAŞTAKİ ÖĞRENCİLERİN İLKOKULA HAZIR BULUNUŞLUK ÖLÇEĞİ 353

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMEN YETERLİLİKLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 354

BAĞLAM TEMELLİ ÖĞRENME YAKLAŞIMINA UYGUN FEN ETKİNLİKLERİNİN OKULÖNCESİ DÖNEMDEKİ ÖĞRENCİLERİN TEMEL BECERİLERİNE ETKİSİ 354

BEŞ YAŞ GRUBU ÖĞRENCİLERİNİN BİLİM İNSANINA YÖNELİK ALGILARI 355

DEVELOPMENTAL RELATIONS AMONG EARLY LITERACY SKILLS: A LONGITUDINAL STUDY 355

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOCUK HAKLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 356

İLKOKUL 1. SINIFLARDA ZEKÂ OYUNLARI TEMELLİ YAPILAN UYGULAMALARIN OKULA UYUMA ETKİSİ 356

ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARINDA YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN KULLANILMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ: KKTC ÖRNEĞİ 356

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA DOĞA-ÇEVRE BİLİNCİ KAZANIMLARI 357

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ALICI-İFADE EDİCİ KELİME BİLGİSİNİN YORDAYICISI OLARAK EV-İÇİ OKURYAZARLIK ORTAMININ İNCELENMESİ 358

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ARICILIK MÜZESİNİN ÖĞRETİM AMAÇLI KULLANIMI 358

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUĞU OLAN ÇALIŞAN ANNELERİN ANNELİK ALGISININ İNCELENMESİ 359

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ UYGULAMALARI İÇİNDE YER ALAN AİLE KATILIMI ÇALIŞMALARINA YÖNELİK EBEVEYN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 359

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA YAPILAN BESLENME FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 360

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE OKUMA YAZMA HAZIRLIK ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN TUTUMLARI: ESKİŞEHİR İL ÖRNEĞİ 360

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE YAPILAN OKUMA YAZMAYA HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 361

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLER TARAFINDAN ÇOCUKLARIN OKUMA YAZMAYA HAZIRLIK BECERİLERİNİ DESTEKLEMEYE YÖNELİK GERÇEKLEŞTİRİLEN UYGULAMALAR (TEKSAS EYALETİ ÖRNEĞİ) 361

OKUL ÖNCESİ SINIFLARININ GELİŞTİRİLMESİ: KÜLTÜR MERKEZLERİ 362

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DRAMA DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BELİRLENMESİ 362

TÜRKİYEDE OKULÖNCESİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ 362

TÜRKİYE'DE KULLANILAN İLKOKULA HAZIR BULUNUŞLUK TESTLERİNİN İNCELENMESİ 363

"EBEVEYNLERİN ÇOCUKLARINA KİTAP OKUMA DAVRANIŞLARINI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ" GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 363

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 364

2011-2015 YILLARI ARASINDA ULUSAL SINIF ÖĞRETMENLİĞİ SEMPOZYUMU'NDA SUNULAN BİLDİRİLERİN İNCELENMESİ 364

2013 FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ANLAYIŞININ İLKOKUL FEN BİLİMLERİ DERS KİTAPLARINA YANSIMALARI 364

IDB ANALYZER İLE SPSS PROGRAMI ÇOKLU REGRESYON SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI 365

LİKERT TİPİ ÇOK KATEGORİLİ VERİLERDE MADDE TEPKİ KURAMINA DAYALI PARAMETRE KESTİRİMİNE DAĞILIMIN VE ÖRNEKLEM BÜYÜKLÜĞÜNÜN ETKİSİ 365

ÖĞRENCİ KATILIM ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE'YE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 365

SELF-ASSESSMENT AS A LEARNING SKILL IN PRIMARY SCHOOL 366

SINIF EĞİTİMİ VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK YETERLİK ALGILARI 366

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK TUTUMLARININ FARKLI BOYUTLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ: ÇANAKKALE VE SİNOP ÖRNEĞİ... 366

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME DEĞERLENDİRME ARAÇLARINI KULLANMA SIKLIKLARI VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR 367

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN PERFORMANS DEĞERLENDİRME SÜRECİ HAKKINDAKİ YETERLİLİKLERİ VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR 367

TIMSS-2007 VE TIMSS-2011 SINAVLARINDA ÖĞRENCİ ANKETİNDEN ELDE EDİLEN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERİN ÖĞRENCİLERİN MATEMATİK VE FEN BAŞARILARINI YORDAMA DÜZEYLERİ 368

ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ 369

2005 VE 2015 İLKOKUL PROGRAMLARI, ÖĞRETMEN KILAVUZ VE DERS KİTAPLARININ KAYNAŞTIRMA VE BÜTÜNLEŞTİRME BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 369

2009-2015 YILLARI ARASINDA YAZILAN İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNE YÖNELİK YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA TEZLERİNİN İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ..... 369

AKADEMİK BAŞARISIZLIK GÖSTERME İHTİMALİ YÜKSEK OLAN (DEZAVANTAJLI) ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETMEN GÖZÜYLE İNCELENMESİ 369

ALAN ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİME YÖNELİK DURUMLARININ İNCELENMESİ 370

BİLİM VE SANAT MERKEZİNE DEVAM EDEN ÖĞRENCİLERİN MESLEK TERCİHLERİ: KIRŞEHİR BİLSEM ÖRNEĞİ 371

BİLİM VE SANAT MERKEZİ'NE DEVAM EDEN ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN PROJE TABANLI ÖĞRENMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 371

DESTEK EĞİTİM ODALARINA(DEO) İLİŞKİN İDARECİ VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ 371

FEN BİLİMLERİ DERSİNDE PROJE TABANLI ÖĞRENME YAKLAŞIMININ İLKOKULDA ÖĞRENİM GÖRMEKTE OLAN HAFİF DÜZEYDE ZİHİNSEL ENGELE SAHİP ÖĞRENCİLERİN SOSYAL BECERİLERİNE OLAN ETKİSİ 372

GÖRME ENGELLİ ÇOCUKLARIN KİŞİSEL DEĞERLERİ İLE AİLELERİNİN KİŞİSEL DEĞERLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ 372

HAFİF VE AĞIR DÜZEYDE ZİHİNSEL ENGELLİ İLE OTİSTİK ÖĞRENCİLERİN OYUN - FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİNE KATILIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ 373

İLK VE ORTAOKULLARDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENİ, BRANŞ ÖĞRETMENİ VE YÖNETİCİLERİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ VE UYGULAMALARI KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 373

İLKOKULDA GÖMÜLÜ ÖĞRETİM UYGULAMALARININ ETKİLİLİĞİNİN META-ANALİZ YOLUYLA İNCELENMESİ 374

İLKOKULLARDA KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNDE YAŞANAN SORUNLAR 374

KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN YALNIZLIĞINI YORDAMADA ALGILANAN SOSYAL DESTEĞİN ETKİSİ 375

KAYNAŞTIRMA SINIFINDA YER ALAN FARKLI VE NORMAL GELİŞİM GÖSTEREN ÖĞRENCİLERİN OKULDAKİ DERSLERLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 375

KAYNAŞTIRMA UYGULAMASINA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRİLMESİ VE SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KAYNAŞTIRMA UYGULAMALARINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ 375

KAYNAŞTIRMA UYGULAMASIYLA İLGİLİ KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE UYGULAMALARIN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 376

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ GÜÇLÜĞÜ ÇEKEN BİR BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİSİNİN İLK OKUMA YAZMA BECERİLERİNİN KAZANIMININ İNCELENMESİ 376

OTİZMLİ ÖĞRENCİLERE OKUMA YAZMA ÖĞRETME KONUSUNDA ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA MERKEZİ BİRİNCİ KADEME ÖZEL EĞİTİM SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ 377

ÖZEL EĞİTİM VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİNDE GÖREVLİ ZİHİNSEL ENGELLİLER SINIF ÖĞRETMENLERİNİN UMUTSUZLUK DÜZEYLERİ, KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 377

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN ÖĞRENCİLERİN AİLELERİNİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 378

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİKKAT EKSİKLİĞİ VE HİPERAKTİVİTE TANIMA YETERLİKLERİ 378

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖZEL EĞİTİME YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 379

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÇEŞİTLİ ÖĞRENME GÜÇLÜKLERİNE YÖNELİK FARKINDALIK DÜZEYLERİ 379

SINIF ÖĞRETMENLERİNE GÖSTERİLECEK 5 ÖNEMLİ ÖZEL EĞİTİM UYGULAMASI 380

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİM YETERLİLİKLERİ 380

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ UYGULAMALARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 381

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİMİNE İLİŞKİN DENEYİMLERİ 381

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KISMİ ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLER İÇİN YAPTIKLARI ÖĞRETİMSEL DÜZENLEMELER 382

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNE SAHİP ÖĞRENCİLERİN SINIFLARINDA YER ALMASINA İLİŞKİN ALGILARI 382

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ OTİZM HAKKINDAKİ BİLGİ VE GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 383

SINIFLARINDA KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİSİ BULUNAN OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI (BEP) HAZIRLANMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 383

ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN İLGİ ALANLARININ VE ÖĞRENME STİLLERİNİN İNCELENMESİ 383

ÜSTÜN ZEKÂLI ÖĞRENCİLER VE EĞİTİMLERİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ 384

ÜSTÜN ZEKÂLI VE YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN BİLİŞÜSTÜ BECERİLERİ VE ÖZYETERLİK ALGISININ İNCELENMESİ 384

ZİHİN ENGELLİLER SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖZ YETERLİLİK ALGILARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 385

PANEL BİLDİRİLERİ 386

ADAY ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SÜRECİNE İLİŞKİN GEREKÇE, İÇERİK VE BEKLENTİLER 386

DİL POLİTİKALARI BAĞLAMINDA TÜRKÇE EĞİTİMİ 386

EĞİTİMDE DEĞERLER VE DEĞERLER EĞİTİMİ 386

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇOĞUNLUKLA İZLEDİKLERİ ÇİZGİ FİLMLERİN AÇIK YA DA ÖRTÜK MESAJLARININ ANALİZİ 387

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRENME SÜRECİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 387

İLKOKUL ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME VE NİTELİK ARAYIŞI 387

İLKOKUL ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMENİN DEĞİŞKENLERİ 388

İLKOKULDA YABANCI DİL EĞİTİMİ İLKOKUL 2-4 İNGİLİZCE ÖĞRETİM PROGRAMI (2-4 PRIMARY ENGLISH PROGRAM) 388

OKUL ÖNCESİNDE MİLLî OYUN VE OYUNCAKLAR 389

OKULÖNCESİ DÖNEMDE YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE'NİN ÖĞRETİM VE ÖĞRENİMİNDE OYUN ETKİNLİKLERİ 389

TÜRKİYE'DE İLKOKULLARA YÖNELİK YABANCI DİL ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMİ 389

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 390

ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARDA SOSYAL İLİŞKİLER VE AKADEMİK BAŞARISIZLIK 390

ÜSTÜN YETENEKLİLİK VE NÖROPLASTİSİTE 390

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK 392

ADAY SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SANAL ZORBA FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 392

ANNE VE BABA EĞİTİM DÜZEYLERİ İLE 10 YAŞ ÇOCUĞUNUN DUYGUSAL ZEKÂ PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 392

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA OKUYAN ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİ 392

FARKLI ALANLARDAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK ÖZYETERLİK ALGILARI VE MESLEKİ BEKLENTİLERİ 393

FARKLI YALNIZLIK DÜZEYLERİNDEKİ BİREYLERİN YAŞAM DOYUMU, SOSYAL BAĞLILIK VE SOSYAL SORUMLULUK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 393

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇOKLU ZEKÂ ALANLARI İLE YÖNETSEL FONKSİYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: LONDRA KULESİ TESTİ 393

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KARAR VERME BECERİLERİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA 394

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖZ DÜZENLEME BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 394

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİ VE SOSYAL DUYGUSAL ÖĞRENME DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ 395

İLKOKULDA AKRAN İLİŞKİLERİ: DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİ ARKADAŞ ÖZERKLİK DESTEĞİ HİSSEDİYOR MU? 395

İLKOKULDA PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ KAPSAMINDAKİ KONSÜLTASYON (MÜŞAVİRLİK) ÇALIŞMALARI 396

İŞİTME ENGELLİ MİLLİ SPORCULARIN YALNIZLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 397

LİSE VE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞSEL ESNEKLİK VE EMPATİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 397

ÖĞRETMEN ADAYLARININ NARSİSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE AHLAKİ OLGUNLUK DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 397

PSYCHOANALYTIC VIEW OF PLAY BETWEEN PARENT AND CHILD 398

ROMAN ÇOCUKLARIN OKUL DOYUMU DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 398

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARIN KARŞILAŞTIKLARI ŞİDDET TÜRLERİ VE SIKLIKLARININ İNCELENMESİ 399

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARIN YAŞADIKLARI STRES KAYNAKLARI 399

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ALGILADIĞI AKADEMİK ÖZERKLİK DESTEĞİ VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA 399

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PSİKOSOSYAL ÖZELLİKLERİ, DERS ÇALIŞMA YAKLAŞIMLARI VE AKADEMİK ÖZSAYGI DÜZEYLERİ 400

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SANAL ZORBALIK FAKINDALIK DÜZEYİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ 400

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TEMEL EMPATİ DÜZEYLERİ İLE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ 401

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YAŞAM DOYUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 401

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ HİZMET İÇİ EĞİTİM KURSU'NA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 402

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖZÜNDEN ÖĞRENCİLERİN TEKNOLOJİ KULLANIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 402

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖZÜNDEN REHBERLİK HİZMETLERİ 403

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET BAĞIMLILIĞI DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 403

SORUMLULUĞUN AKADEMİK GÜDÜLENME VE OKULA BAĞLILIK İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ .. 403

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 404

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM DOYUMU, POZİTİF NEGATİF DUYGU DURUMU VE ADİL DÜNYA İNANCI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 404

"ÇOCUK İSTİSMARINA DUR DE PROJESİ"NİN REHBER ÖĞRETMENLER İLE KIZ ÖĞRENCİLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 405

SAĞLIK VE SAĞLIK EĞİTİMİ 406

ÇOCUK ACİL SERVİSİNE TRAVMAYLA GELEN HASTALARIN SERVİKAL OMURGA DEĞERLENDİRMESİ İÇİN ÇEKİLEN BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİNİN GEREKLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 406

ENÜREZİS NOKTURNA (GECE ALT ISLATMASI) NEDENİYLE TEDAVİ EDİLEN İLKOKUL ÇAĞI ÇOCUKLARINDA AİLE YAKLAŞIMININ TEDAVİ SONUÇLARINA ETKİSİ. 406

MUĞLA İLKÖĞRETİM OKULLARINA DEVAM EDEN ERKEK ÖĞRENCİLERDE DIŞ GENİTAL ORGAN ANOMALİ PREVALANSI 407

SAĞLIK ALANINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ İLE YAŞAM KALİTELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 407

SINIF YÖNETİMİ 408

BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KULLANDIĞI SINIF YÖNETİM MODELLERİ 408

DRAMA ETKİNLİKLERİNİN İLKOKUL 4.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİ GELİŞİMİ VE İŞBİRLİĞİ DAVRANIŞLARINA ETKİSİ 408

FATİH PROJESİ KAPSAMINDA DAĞITILAN TABLET-PC UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİ 408

İLKOKUL 4. SINIFLARDA DRAMA ETKİNLİKLERİYLE İŞLENEN DERSLERİN ÖĞRENCİLERİN KARAR VERME BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ 409

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN "İDEAL SINIF ORTAMINA" İLİŞKİN METAFORLARININ BELİRLENMESİ 409

İLKOKULDA ÖĞRETMEN ÖĞRENCİ İLETİŞİMİ 410

ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ İLKELERİNE UYMA DÜZEYLERİ 410

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF DİSİPLİN MODELLERİNE İLİŞKİN TERCİHLERİ 411

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNDEN "ÖĞRENCİYİ GÜDÜLEME" YE İLİŞKİN YETERLİKLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 411

ÖĞRETMENLERİN YETERLİLİKLERİ VE BİRLİKTE ÇALIŞMA YETERLİLİKLERİNİN, EMPATİK EĞİLİM VE DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 412

OLUMLU BİR ÖĞRENME ORTAMI OLUŞTURMADA ÖĞRETMENLERİN SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLERİNİN İNCELENMESİ 412

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIF İÇERİSİNDE OLUMLU ORTAM OLUŞUMUNA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 413

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIFTA Kİ İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN ÇÖZÜM YOLLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 413

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİREYSELCİ/TOPLULUKÇU ÖRGÜT YAPISINA İLİŞKİN ALGILARI İLE ÖZ YETERLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ 413

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖZ YETERLİK ALGILARI İLE GÜÇ MESAFESİ ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ 414

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIFTA KARŞILAŞTIKLARI İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI VE BU DAVRANIŞLARLA İLGİLİ ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 414

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN "ZOR ÇOCUK" ALGILARI 415

SINIF ORTAMININ ETKİLİ DÜZENLENMESİNİN ÖĞRETİME ETKİSİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 415

SINIF VE BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI İSTENMEYEN DAVRANIŞLARLA BAŞ ETME YOLLARI 415

SINIF YÖNETİMİ İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 416

SINIFTA MATEMATİKSEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNE SAHİP BİR ÖĞRENCİ 416

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN DUYGUSAL ZEKA YETERLİKLERİNİ MESLEĞİNDE KULLANMA DÜZEYLERİ İLE BENİMSEDİKLERİ SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 417

THE WORK OF THE NATURAL VOICE AND VIDEO MADE FROM LISTENING TO UNDERSTANDING THE EFFECT OF COMPARISONS 417

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ 418

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTABINDAKİ METİNLERİN OKUNABİLİRLİĞİ 418

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLERİN ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETMENLERİN KULLANDIKLARI ÖĞRETİM ARAÇ GEREÇ VE MATERYALLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA 418

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEKİ "ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI" ÜNİTESİNİN İŞLENMESİNDE KAVRAM HARİTALARI, YAPILANDIRILMIŞ GRİD VE TANILAYICI DALLANMIŞ AĞAÇ TEKNİKLERİNİN KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN TUTUM VE AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ 418

7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ TARİH KONULARI İÇİN CBS İLE ÖRNEK MATERYAL GELİŞTİRME ÇALIŞMASI 419

BAZI MİLLETLERE MENSUP KİŞİLERİN (AMERİKAN, KORELİ, ÇİNLİ, HİNT, TÜRK, LATİN) VATANDAŞLIK EĞİTİMİ KAPSAMINDA ÇEŞİTLİLİK KAVRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 419

COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ İLE 6. SINIF SOSYAL BİLGİLER TARİH KONULARININ ÖĞRETİMİ İÇİN ÖRNEK MATERYAL GELİŞTİRME ÇALIŞMASI 419

HAYAT BİLGİSİ DERSİ DÜNYAYA, SOSYAL BİLGİLER DERSİ AHTAPOTA BENZER 420

İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN ARA DİSİPLİNLERE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 420

İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRESEL TUTUMLARI 421

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 421

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İKİ KOLONLU YAZI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 421

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNÇLİ TÜKETİCİLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 422

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVREYE İLİŞKİN ALGILARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 422

İLKOKUL SOSYAL BİLGİLER DERSİ "OKUR DOSTU" METİNLERE YÖNELİK RUBRİK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI 422

İLKOKUL VE ORTAOKUL PROGRAMLARINDA AFETTEN KORUNMA VE GÜVENLİ YAŞAM ARA DİSİPLİN KAZANIMLARININ İNCELENMESİ 423

KIRSAL BÖLGEDE YAŞAYAN YURTTAŞLARIN 4. SINIF ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI BAĞLAMINDA YURTTAŞLIK BİLİNCİNE YÖNELİK SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ 423

KONTROL ODAĞININ ÇEVREYE YÖNELİK SORUMLU DAVRANIŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 424

KÜÇÜK TARİHÇİLERDEN KRONOLOJİ 424

ÖĞRETMEN ADAYLARININ KÜRESEL VATANDAŞLIK ALGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ* 424

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ORTADOĞU ALGISININ KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ (KİLİS VE NİĞDE ÖRNEĞİ) 425

ORTAÖĞRETİM 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BARIŞ DEĞER ALGILARININ KARİKATÜR YOLUYLA BELİRLENMESİ 425

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUK HAKLARI ALGILARININ KARİKATÜR YOLUYLA BELİRLENMESİ 426

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARINI KULLANMA DURUMLARI 426

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN NÜKLEER SANTRAL ALGILARININ METAFORLAR YOLUYLA İNCELENMESİ 426

ORTAOKUL PROGRAMINDA DEĞERLER EĞİTİMİ 427

ORTAOKUL SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA KAZANDIRILMASI HEDEFLENEN ORTAK VE DERSE ÖZGÜ BECERİLERİN KAZANIM VE ETKİNLİKLERDE YER ALMA DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 427

OSMANLI DEVLETİ'NDE İPTİDAİ MEKTEPLERİN DERS PROGRAMLARI 428

SINIF EĞİTİMİ VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARINA GÖRE ÖĞRETİM ELEMANLARININ SAHİP OLDUKLARI MORAL ERDEMLERİN BELİRLENMESİ 428

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ SİYASAL KATILIMCILIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 429

SINIF ÖĞRETMENLERİNE GÖRE SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE YARARLANILAN TOPLUMSAL, KÜLTÜREL VE TEKNOLOJİK KAYNAKLAR 429

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KARİYER BİLİNCİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ UYGULAMALAR 429

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL SORUMLULUĞA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 430

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ "SOSYAL BİLGİLER" KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFORLAR YARDIMIYLA ANALİZİ 430

SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA ATASÖZLERİMİZ 431

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM SÜRECİNDE HANGİ YÖNTEMLERİN ETKİLİ OLDUĞUNU BELİRLEMEYE YÖNELİK BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI 431

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ÇEVRESEL VATANDAŞLIK EĞİTİMİ: TÜRK VE AMERİKAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 431

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GÖRSELLER ARACILIĞIYLA ÇOKLU BAKIŞ AÇILARININ GELİŞTİRİLMESİ 432

SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN ÖĞRENCİLERDE GİRİŞİMCİLİK BECERİSİNİN GELİŞİMİNE ETKİSİ ÜZERİNE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 432

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE TARİHİ ROMAN KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN TARİHİ KAVRAM VE TERİMLERİ KAZANMASINA ETKİSİ 433

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ ARKEOLOJİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN ÖĞRETMEN YETİŞTİRME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 433

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE EĞİTİMİNE YÖNELİK ÖZ-YETERLİLİK ALGILARININ İNCELENMESİ 434

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVREYE YÖNELİK DUYUŞSAL EĞİLİMLERİ 434

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN ÇEVRE DUYARLILIĞI ALGILARI 435

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERİNDE EDEBİ ÜRÜN KULLANMA DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: BARTIN ÖRNEĞİ 435

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 435

SOSYAL BİLGİLER VE TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL DENEYİMİ I DERSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ (AMASYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ) 436

TÜKETİCİ ÇEVRE BİLİNCİ ALGI ÖLÇEĞİ GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 436

TÜRKİYE VE AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ 4. SINIF SOSYAL BİLGİLER PROGRAMLARININ SINAMA DURUMLARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI 437

YENİ DÜNYA DÜZENİNDE DEĞİŞEN VATANDAŞLIK TANIMLARI VE SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN ROLLERİ 437

YÜZEY ŞEKİLLERİNİ ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN BESİN SANATIYLA DEĞERLENDİRİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 437

TÜRKÇE ÖĞRETİMİ 439

2005 İLE 2015 İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ (1-8. SINIFLAR) KARŞILAŞTIRILMASI 439

2005 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VE 2015 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ KARŞILAŞTIRILMASI 439

2005 VE 2015 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ 440

2015 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ 440

2015 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 440

4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKICI OKUMALARININ BASİT VE ÇIKARIMSAL ANLAMA DÜZEYLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ 441

4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN METİNLERE YÖNELİK SORDUKLARI SORU SÖZCÜKLERİ 441

6,7 VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZMA KAYGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 442

ALTI DAKİKA YÖNTEMİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİNİN GELİŞİMİNE ETKİSİ 442

BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL ALGI DÜZEYLERİNE GÖRE OKUMA HIZI VE OKUDUĞUNU ANLAMA DÜZEYLERİ 442

BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SERBEST OKUMA KİTAPLARININ SEÇİMİNDE DİKKAT ETTİKLERİ ÖZELLİKLER 443

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA OKUYAN 1 . SINIF ÖĞRENCİLERİ İLE MÜSTAKİL SINIFLARDA OKUYAN 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 443

BİTİŞİK EĞİK EL YAZISI İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 444

ÇOCUK DERGİLERİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET TEMSİLİ 444

ÇOCUK EDEBİYATI DERSİNDE YAPILAN FARKLI ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİNİN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇOCUK KİTABINA VE EDEBİYATINA BAKIŞLARINA ETKİSİ 444

ÇOCUK KİTAPLARINDA DİLİN ŞİDDET ARACI OLARAK KULLANIMI 445
ÇOK KATMANLI METİNLER VE SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARI 445
DEĞERLER EĞİTİMİ KAPSAMINDA HİKÂYELERDE ÇOCUK KAVRAMININ İNCELENMESİ 446
DİJİTAL HİKAYE METİNLERİNİN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUMAYA YÖNELİK MOTİVASYONLARI ÜZERİNE ETKİLERİ 446
DİNLEDİĞİNİ ANLAMA VE HATIRLAMA DÜZEYİ BİLGİLENDİRİCİ METİN TÜRLERİNE GÖRE FARKLILAŞMAKTA MIDIR? 446
EKRAN OKUMAYA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI 447
ELEŞTİREL PEDAGOJİ UYGULAMALARI: ÇOCUK HAKLARINA YÖNELİK İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ 447
GÜNEY KORE, SİNGAPUR VE TÜRKİYE'NİN PISA 2009 VE 2012 OKUMA BECERİLERİ 448
HİKÂYE YAZABİLDİM Mİ? 448
İKİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN RESİMLİ-ÇOCUK KİTAPLARINA YÖNELİK TEPKİLERİNİN BOYLAMSAL OLARAK İNCELENMESİ 448
İLK VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SIKMA VE SIKIŞTIRMA KUVVETLERİ İLE YAZI NİTELİKLERİNİN İNCELENMESİ 449
İLKÖĞRETİM DÜZEYİ YAZMA BECERİLERİ İLE İLGİLİ MAKALELERİN ÇOK YÖNLÜ İNCELENMESİ.. 449
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA (1-4) YER ALAN ŞİİRLERİN BİÇİM ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 450
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERSLERİNDE ÖĞRENCİLERİN SÖZ VARLIĞINI GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ETKİNLİK ÖNERİLERİ 450
İLKÖĞRETİMDE (1-8.SINIF) HİKÂYE YAZMA BECERİSİNİN GELİŞİMİ 450
İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TARTIŞMACI METİNLERİNİN YAPISAL ÖZELLİKLERİ 451
İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNDE SQ4R TEKNİĞİNİN OKUDUĞUNU ANLAMAYA ETKİSİ 451
İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI 452
İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA VE YAZMAYA İLİŞKİN ALGILARININ METAFORLAR YOLUYLA ANALİZİ 452
İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖZETLEME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ 453
İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIM ÇALIŞMALARINDA KULLANDIKLARI KELİMELERİN TÜRLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 453
İLKOKUL 4. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ GİZLİ MÜFREDAT AÇISINDAN İNCELENMESİ 453
İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİ DİYALOGLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA 454
İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA BECERİLERİNİN VE OKUDUĞUNU ANLAMA SÜRECİNİN BETİMLENMESİ 454
İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA KAYGISI, OKUMA MOTİVASYONU, OKUMA AKICILIĞI VE OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN YAPISAL EŞİTLİK MODELİ İLE İNCELENMESİ 455
İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZDIKLARI ÖYKÜLERİN KARŞILAŞTIRILMASI 455
İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF TÜRKÇE DERSİ ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNİN OTORİTER VE DİYALOJİK SÖYLEV AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 455
İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİTİŞİK EĞİK EL YAZISI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 456
İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN KELİME DAĞARCIĞI DÜZEYLERİ İLE OKUMA BECERİLERİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ 456
İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TEKERLEME İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ 456

İLKOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA TOPLUMSAL CİNSİYET 457

İLKOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ ATATÜRK TEMASI METİNLERİNİN İNCELENMESİ..... 457

İLKOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ ATASÖZLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ETKİNLİK ÖNERİLERİ 458

İLKOKUL TÜRKÇE DERSİ DERS KİTAPLARININ METİN TÜRLERİ VE ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ 458

İSTASYON ÇALIŞMASI İLE HİKÂYE YAZDIRMA..... 459

KAĞITTAN DİJİTALE YAZMA TUTUM ÖLÇEĞİ 459

KAPILAR ARDINDAKİ GİZEM..... 459

KELİME OKUMA BECERİSİ VE SÖZEL ÇALIŞMA BELLEĞİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA DÜZEYLERİNİ YORDAMASI 460

KİTAP OKUMAYI SEVMİYORUM, ÇÜNKÜ.. 460

KLASİK DÜNYA MASALLARINA YARATICI DRAMA YÖNTEMİYLE YOLCULUK: ÖRNEK BİR UYGULAMA VE YANSIMALAR 461

MİKRO ÖĞRETİM TEKNİĞİNİN AKICI KONUŞMA BECERİSİNE ETKİSİ..... 461

MOBİL OKUMA VE YAZMA 461

MOBİL TEKNOLOJİLERİN ÇOCUKLARIN OKUMA VE YAZMA SÜRECİNDEKİ GELİŞİMİ ÜZERİNE OLAN ETKİSİYLE İLGİLİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGISI: TABLET VE AKILLI TELEFON 462

ÖĞRENCİLERİN DÜŞÜNME BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEK İÇİN GÖRSEL VE YAZILI MATERYAL GELİŞTİRME. 462

ÖĞRENCİNİN DÜNYASINA GİRMEK: EĞİTİMDE YENİ OKURYAZARLIKLAR DEVRİNE BİR BAKIŞ..... 463

ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİNLEME TÜRLERİNİN BELİRLENMESİ 463

ÖĞRETMENİM SENİN SORDUĞUNDAN DAHA ZORUNU SORAMAM Kİ! 463

OKU BAKALIM 'M-E-D-Y-A' 464

OKUMA GÜÇLÜĞÜ PROBLEMİ YAŞAYAN BİR ÖĞRENCİNİN OKUMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA 464

OKUMA SEVGİSİ..... 465

ORTAOKUL 5. VE 6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ ŞEKİL, İÇERİK VE METİN AÇISINDAN İNCELENMESİ 465

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDE TÜRKÇE DERS BAŞARISININ YORDAYICISI OLARAK ÖZ-YETERLİK ALGISI 465

OYUN İLE KELİME ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN KELİME KAZANIMINA ETKİSİ 466

OYUN TEMELLİ DİJİTAL ORTAMLAR VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANIMINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ 466

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERLE ALANDAN YAZMA ÇALIŞMALARI: DEĞERLER EĞİTİMİ ÜZERİNE 466

PERİ MASALLARI ÜZERİNE METİNLERARASI YAZMA ÇALIŞMALARI 467

SINIF EĞİTİMİ LİSANSÜSTÜ ARAŞTIRMALARINDA KULLANILAN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİSİ ÖLÇME DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİNİN ANALİZİ 467

SINIF İÇİ KONUŞMALARIN BİR ANALİZİ: DİYALOJİK Mİ MONOLOJİK Mİ?..... 468

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARI VE DİKSİYON..... 468

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLGİLENDİRİCİ METİN TÜRLERİNE YÖNELİK SORU SORMA BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 469

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FARKLI METİN TÜRLERİNE YÖNELİK SORU SORMA BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 469

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖRSEL OKUMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ 469

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KAVRAMLAŞTIRMA BECERİLERİ İLE OKUMAYA YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ (MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ) 470

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MEDYA OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ 470

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUDUĞUNU ANLAMA STRATEJİLERİNİ ÖĞRETİM ORTAMINA YANSITMA DURUMLARININ İNCELENMESİ 471

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUMA ALIŞKANLIĞI: MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ 471

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUMA STRATEJİLERİ ÜSTBİLİŞSEL FARKINDALIK DÜZEYLERİ 472

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI YETERLİLİK DÜZEYLERİ .. 472

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YAZMA KAYGISI DURUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 473

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİTİŞİK EĞİK YAZI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 473

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İÇERİK ALANI OKUMA ÖĞRETİMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ 473

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ BELİRLENMESİ 474

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN OKUMA GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN ÖĞRENCİLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 474

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN TÜRKÇE DERSLERİNDE ÖĞRENCİLERİNDE ÜST BİLİŞSEL OKUMA STRATEJİLERİ GELİŞTİRMELERİNİ SAĞLAYAN UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ, BİR GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI 475

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAZILI SINAVLARDA SORDUKLARI METNE DAYALI ANLAMA SORULARININ İNCELENMESİ 475

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ ÖZETLEME BECERİLERİ 476

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ ALANINDA OKUDUĞUNU ANLAMAYA YÖNELİK LİSANSÜSTÜ TEZLERİNDE NELER OLMUŞ? 476

SINIF ÖĞRETMETLERİNİN ÇOCUK KİTAPLARININ SEÇİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 476

SON DÖNEM TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMLARI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME 477

SÖZLÜKLER ÖĞRENCİLERE NE KADAR YARDIMCI OLUYOR? 477

TEMALARIN ÖĞRETİMİNDE ŞİİR DİLİNDEN YARARLANMA: ÂŞIK VEYSEL ÖRNEĞİ 477

TÜRKÇE DERS KİTABI OKUMA METİNLERİNİN "TÜRKÇEYİ OKULDA ÖĞRENEN ÇOCUKLAR"IN SÖZ VARLIKLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 478

TÜRKÇE DERS KİTAPLARI METİNLER ARASI OKUMAYA UYGUN MUDUR? 478

TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ TEMEL DEĞERLERİN KARŞILAŞTIRILMASI 478

TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ OKUNABİLİRLİĞİ 479

TÜRKÇE DERSİNDE OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE OTANTİK MATERYALLERİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ 479

TÜRKÇE DERSLERİ VE DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI 480

TÜRKÇE DERSLERİNDE KELİME ÇAĞRIŞIMLARININ ÖĞRENCİLERİN KİŞİLİK YAPISIYLA İLİNTİSİNİN İNCELENMESİ 480

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MİZAHA YÖNELİK ALGILARININ BELİRLENMESİ 480

ÜÇÜNCÜ VE DÖRDÜNCÜ SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERDE SÖZ DİZİMİ 481

ÜSTBİLİŞSEL BECERİ ODAKLI YAZMA SÜREÇLERİNİN DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HİKÂYE YAZMA BECERİSİNE ETKİSİ* 481

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ALANINDA YAPILAN ARAŞTIRMALARA YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME 482

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİNİN KULLANIMI 482

YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA MOTİVASYONLARINA VE OKUMA TUTUMLARINA ETKİSİ 483

YARATICI OKUMA VE YAZMA İLE: DENİZİN BÜYÜSÜ 483

YAZAR ÖZ-ALGISI ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 484

YAZMA BECERİSİ ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 484

YAZMA ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİNİN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ 484

YENİLENEN TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI HAKKINDA ÖĞRETMEN / ÖĞRETMEN ADAYI VE ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİ 485

YÜZ TEMEL ESERİN YÜZÜ: KAPAK 485

ZEKÂ OYUNLARININ İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA VE YAZMA BECERİLERİNE ETKİSİ 486

ZİHİNSEL SÖZLÜĞÜN İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SÖZLÜ VE YAZILI ANLATIM BECERİLERİNE YANSIMALARI 486

YABANCI DİLLER ÖĞRETİMİ 487

İLKÖĞRETİMDE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE YAŞANAN GELİŞMELER **487**

İLKÖĞRETİMDE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİN ÖNEMİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 487

İLKOKUL DÜZEYİ YABANCI DİL EĞİTİMDE KULLANILAN DERS KİTAPLARINDAKİ SORUNLAR 487

İLKOKUL II. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YENİ GÖRDÜKLERİ İNGİLİZCE DERSİNE YÖNELİK ÖZYETERLİLİK ALGILARI 488

İLKOKUL KADEMESİ ÇOCUKLARINA YÖNELİK YABANCI DİL İLGİ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRME ÇALIŞMASI 488

İLKOKUL KADEMESİNDE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE VE ÖĞRENİMİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 489

İLKOKULLARDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR 489

INTERLANGUAGE AND THE ROLE OF ACHIEVEMENT TESTS FOR YOUNG LEARNERS 489

INVESTIGATING THE PROSPECTIVE PRIMARY SCHOOL TEACHERS ENGLISH SELF – EFFICACY BELIEFS 490

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 490

THE DISPOSITIONS OF STUDENT TEACHERS REGARDING THE USE OF TECHNOLOGY FOR TEACHING PURPOSES 490

THE IMPACT OF PROJECT FAIRS ON STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS ENGLISH LEARNING 491

TRAINING STUDENT TEACHERS OF ENGLISH FOR FORM FOCUSED INSTRUCTION AT YOUNG LEARNERS' ENGLISH CLASSES 491

TURNING TO PETER: PLACE OF PERSONIFIED OBJECT AT YOUNG LEARNER CLASSROOMS 492

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENENLERİN "TÜRKÇE ÖĞRENMEYE" YÖNELİK METAFORİK ALGILARI 492

BAŞARILI EĞİTİM UYGULAMALARI

%75 %25 TEN BÜYÜKTÜR

Uzman Hamiyet Aslı BİLGEN, Milli Eğitim Bakanlığı, hamiyet_ali@hotmail.com

ÖZET

Çalışma Trabzon İli, Araklı İlçesi, Atatürk İlkokulu 4.Sınıf Veli ve öğrencilerine 3 aylık bir eğitim olarak planlanıp uygulanmıştır. Çalışma Öğrenci ve aile koçluğu olarak planlanmış kazanımlar bu çerçevede ele alınmıştır. Çalışma gurubu 1980 doğumlu veliler ve çocuklarından oluşan 15 kişilik bir gruptur. Kazanımların sonucunun testi için sınıfın kalan 20 kişisi kontrol grubu olarak değerlendirilmiştir. KULLANILAN/GELİŞTİRİLEN MATERYALLER: 1-Yaşam Çarkı modeli 2.Sağ-solbeyin testi 3.Geleceğe Köprü çizelgesi 4.Güçlü ve Zayıf yönlerim. Aşağıda verilen tek amaca yönelik kazanım ve onun işleniş modelidir. 1-Danışanların(ebeveynler) hayatlarının her alanında, kendilerine ve çevrelerindekilere karşı koçluk bakış açısını geliştirmek *-Danışanlarına ve/veya çocuğuna, eşine koçluk yapar. *Koçluk bakışını her alanda kullanabileceğini fark eder. Kullanılan Yöntem ve Teknikler: 1-Projeksiyon sunumu 2-Drama 3-Anlatım 4-Uygulama 5.Proje çalışması Eğitimdeki en önemli sorunlardan biri olarak çocukların aileden hazır bulunuşluk düzeylerinin sadece fiziksel gelişmişlik olarak algılanmasıdır. Çocukların zihinsel olarak okula neden geldiğini bilmemesi, zihninde bir amacının olmaması, ailenin sürekli yönlendirmesi ile tamamen dış motivasyonlu, kendni tanımayan, amacı olmayan, öngörüsüz ve dolayısıyla da başarısız çocuklar eğitim sisteminin içinde kaybolmaktadır. Çocuğun zekasının, kişiliğinin çok büyük oranda ailede, okula gelmeden oluştuğunu biliyoruz. Bu çalışma %25 okul etkisini %75 gibi yüksek olan aile etmenini kullanmak amacıyla tasarlanmıştır. Çalışma önce ailelerin kendilerini tanıma çalışması olarak başlamıştır. Bunun için ebeveynlerin güçlü ve zayıf yönlerini gösteren çizelge kullanılmıştır. Sonra sol-sağ beyin çalışma kâğıdı velilerle çalışılmıştır. Yaşam Çarkında zaman kontrolü ve zamanını ayırdıkları alanlar belirlenmiştir. Geleceğe Köprü kurdurularak gelecekteki profilleri çizdirilmiştir. Bu çalışmaların tamamı veliler tarafından kendi öğrendikleri biçimle çocuklarına uygulanmıştır. Çalışma sonunda oluşan kavramlar: Çocuğumun yetenekleri, geliştirmesi gereken yönleri, kariyeri, hedefleri, yapmam gerekenler… Elimizdeki çocuklar Z kuşağı dediğimiz çocuklar. Bu çocuklar anne -babalar tarafından kendi klasik eğitim anlayışıyla eğitilmekte ve çocuklar aslında bizim genç kuşaklarda olduğunu zannettiğimiz Kuşak Çatışmasını anne babaları ile yaşamaktadırlar. Ders çalışma yöntemleri, kendilerini tanıma, hedef koyma, mesleki tercihleri, hayatı algılayışları anne babalarından farklı. Okulu aileleri gibi algılamıyorlar. Çalışma sonunda aileler 21. yy'a uygun çocukları için kariyer planlamasını nasıl yapabileceklerini; bunun için kendilerinde ve çocuklarında geliştirmeleri gereken yönleri keşfettiler. Kontrol gurubu ebeveynler ve çocuklarda bu bilinç oluşmamış ve geleceklerine dair bir farkındalık ve bir fotoğraflama yapamadıkları izlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Bilinçli ebeveyn, geleceğe köprü kur, hedef belirle, koç anne-baba, yaşam çarkı

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ITEC PROJESİ UYGULAMA ÖRNEĞİ

Öğretmen Bircan KELEŞ, Hürriyet İlkokulu, bnhsk01@hotmail.com

ÖZET

Çalışmanın amacı; teknolojinin eğitime entegre edilmesi ve öğrenciler tarafından faydalı bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır. Öğrencilerin Web 2.0 araçlarıyla çalışmalarını hazırlamaları, teknolojiyi eğitim amaçlı kullanmalarını sağlamak, ayrıca sunum ve kendini ifade becerilerini geliştirmektir. Öğrencilerin konuları öğrenme veya sunmalarındaki çekingen ve güvensiz tutumlarını giderme yönündeki araç ve yöntemleri tartışmak ve somutlaştırmaktır. Proje tabanlı öğrenme, tasarım tabanlı öğrenme, grup çalışması, işbirliği gibi yöntem ve teknikler kullanılmıştır. Çalışmaya 2013–2014 eğitim öğretim yılında Mersin Hürriyet İlkokulunda öğrenim gören 10 yaş grubundaki 10 kişilik 4.Sınıf öğrencileri katılmıştır. Çalışma İTEC (Katılımcı Sınıflar İçin Yenilikçi Teknolojiler) Projesi adıyla yürütülmüştür. Projede öğrenciler beşer kişilik 2 takım halinde işbirliği yaparak çalışmışlardır. Takımlar haftada 2 gün birer saat çalışmışlar, ayrıca okul dışında da bir araya gelerek ortak çalışmalar hazırlamışlardır. Takımlar ön hazırlık aşamasında görsellerden, konuyla ilgili araştırmalardan faydalanmış, elde ettikleri bilgileri; önce geleneksel yöntemlerle, anlatım, kavram haritası, sunum, drama, gösteri gibi uygulamalarla sergilemişlerdir. Öğrenciler bu çalışmaların yanısıra web 2.0 araçları kullanılarak, Team-up ile takım oluşturulmuş, Reflex aracı ile yansıtma kaydedilmiş, Popplet aracı ile kavram haritası çizilmiş, Photopeach, Fantashow, movie maker, vb. gibi araçlarla video sunum hazırlanmış, Voki aracı ile karakter oluşturulmuş, Zondle aracı ile oyun geliştirilmiştir. Oluşturulan dijital içerikler sınıf web sitesine yüklenmiş ve diğer öğretmenlere ve öğrencilere sunulmuştur. Öğrenciler elektronik posta ile iletişim kurmayı öğrenmiş ve proje süreci boyunca bilgisayar kullanım becerileri artmıştır. Ayrıca çalışmalarımız, öğrenciler tarafından Milli Eğitim Bakanlığından gelen proje yetkililerine de sergilenmiştir. ITEC (Katılımcı Sınıflar İçin Yenilikçi Teknolojiler) Projesi; Avrupa Okul Ağı (EUN) tarafından koordinasyonu sağlanan, Avrupa Komisyonu 7. Çerçeve Programı tarafından finanse edilen bir proje olup 2014 Haziran döneminde tamamlanmıştır. Fakat Eğitimde Yeni Yaklaşımlar adıyla yenilikçi pedagojik uygulamalara altyapı olmaya devam etmektedir. Yaklaşım, teknoloji destekli yenilikçi pedagojik yaklaşımlar kullanarak, geleceğin sınıfı senaryolarına, çekici ve etkili öğrenme aktiviteleri sistematik tasarımına dayanır. ITEC 9 öğrenme aktivitesinden oluşur: Hayal Et (Bir tasarım özetinin, tanıtımı anlaşılması ve sorgulanması), Keşfet (Tasarım özeti ile ilgili bilgi toplama), Haritala (Toplanan bilgiler arasındaki bağlantıları anlamak için bir zihin haritası oluşturma), İşbirliği yap (Diğer okulların öğrencileri ile gerektiğinde işbirlikleri oluşturmak), Yansıt (İşitsel ve görsel yansımalar ve geribildirim kaydetme), Yap (Bir tasarım oluşturma), Sor (Tasarımın gelecekteki kullanıcılarını temsil edebilecek kişilerle atölye çalışmaları yapmak), Yeniden Yap (Oluşturulan tasarımın geliştirilmesi), Göster (Tasarımları yayımlamak ve bir hedef kitleye sunmak). ITEC projesi, yapısıyla öğrenci merkezli öğretim tekniğini uygulayan, öğrencileri çekici problemlerle uğraşmaya ve sonunda özgün ürünler oluşturmaya yönlendiren bir eğitim modelidir. Bu durumun öğrencileri aktif hale getirmesi öğrenmenin kalıcılığının artmasına sebep olmaktadır. Bilimsel çalışma metodunu öğrenen öğretmenler ve öğrenciler, ilerleyen zamanlarda da yenilikçi pedagojik yaklaşımlara uygun öğrenme ortamlarıyla, hedeflenen bilgi ve beceri seviyesine ulaşabilecektir. Öğrencilerin bu süreç boyunca, dijital okur-yazarlık, içerik geliştirme, problem çözme, işbirliği, araştırma, kendini ifade etme, hayal gücünü geliştirerek yaratıcılıklarını ortaya koyma gibi beceriler kazandığı gözlenmiştir. Müfredatın teknolojiye entegre edilmesi ve

teknolojinin eğitim amaçlı kullanılması yönünde farkındalık oluşmuştur. Ülkemizin gelecekte ihtiyaç duyduğu, 21.yy becerilerine sahip, dijital alanda bilgi sahibi ve teknolojiyi faydalı kullanabilen, üretebilen bireyler olmaları yolunda adım atılmıştır. Geleneksel uygulamalarla teknolojik uygulamaların iç içe geçtiği ve birbirini desteklediği bir süreç tamamlanmıştır.
Anahtar sözcükler: Eğitimde yeni yaklaşımlar, geleceğin sınıfı, ITEC, web 2.0, yenilikçi pedagojik yaklaşımlar

ADIM ADIM OKUMA

Öğretmen Cavit Sancar ÖĞRETMEN, Milli Eğitim Bakanlığı, sancar.ogretmen@hotmail.com

ÖZET
Bu çalışma 1.sınıf öğrencilerinin okuma yazma öğrenim sürecini daha başarılı ve daha eğlenceli bir biçimde devam ettirmelerini sağlamak için hazırlanmıştır. Çalışma araştırmacının kendi sınıfında yürüttüğü bir uygulamadır ve öğrencilerin okuma yazma sürecini keyifli hale getirerek daha kısa sürede öğrenmelerini sağlama amacını taşımaktadır. Öğrenciler okuma yazma öğrenirken yeterince bilişsel faaliyette bulunurlar ve bu bilişsel faaliyette bulunan öğrencilerin 66 aylık oldukları düşünüldüğünde süreç içerisinde sıkıntıların meydana gelmesi kaçınılmaz bir hal alır. Geliştirilen uygulamada öğrenci sadece bilişsel faaliyette bulunmayıp aynı zamanda fiziksel olarakta aktif hale gelmektedir. Öğrencilerin yaş aralığı düşünüldüğünde derse odaklanma sürelerinin kısa olduğu göze çarpmakta ve bu kısa sürede başarı sağlanmasının çok zor olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin derse daha uzun süre odaklanmalarını sağlayacak bir uygulama okuma yazma öğretim sürecini hızlandıracaktır. Geliştirilen uygulamada sınıf içerisine Seksek zemini çizilmiş ve oyunla öğretim amaçlanmıştır. Sesler verildikçe seksek zeminine yazılır. E sesi verildiğinde ilk basamağa e, L sesi verildiğinde ikinci basamağa da l yazılır. Metin yazılabilecek kadar ses verildiğinde ise tahtaya metin yazılır aynı zamanda metin heceler halinde seksek zeminine yazılır. Öğrenci heceleri okuyarak zıplar. Sekseği bitirdikten sonra üzeri metinde geçen kelimelerden oluşan lobutları top yardımıyla devirir ve devirdiği lobutları da okur. Daha sonra tahtadaki metini bütün olarak görür ve okur. Okuma yapıldıktan sonra sınıfa asılan basketbol potasına atış yapılır ve çocuk güdülenir. Böylece psikomotor gelişimine de destek olduğumuz öğrenciler hem oyun oynayıp hem öğrendikleri için odaklanma sorunu yaşamamaktadırlar. Bu uygulamada harften heceye heceden kelimeye kelimeden ise cümleye geçişin örneği de gösterilmektedir. Öğrencilere uygulama esnasında ise yönlendirmeler yapılabilmekte ve hedefe ulaşmalarını sağlayabilecek dönütler de verilmektedir. Böylece öğrenci hem enerji sarf etmekte hem de derse ilgisini kaybetmemiş olmaktadır.
Anahtar sözcükler: Okuma yazma, oyunla öğretim, seksekle öğretim

AİLECEK OKUYORUZ

Öğretmen Savaş TÜRK, Milli Eğitim Bakanlığı, savasturk09@hotmail.com
Öğretmen Ramazan ÇELİK, Milli Eğitim Bakanlığı, r_celik82@hotmail.com
Öğretmen Şaban KAN, Milli Eğitim Bakanlığı, sbnkan20@hotmail.com
Öğretmen Soner ÇETİN, Milli Eğitim Bakanlığı, soya3509@hotmail.com
Öğretmen Ali İhsan ÖZTÜRK, Milli Eğitim Bakanlığı, tombiks20@gmail.com
Öğretmen Abdullah GÜNAL, Milli Eğitim Bakanlığı, abdulgunal@hotmail.com

ÖZET
"Ailecek Okuyoruz" Denizli ili Acıpayam ilçesi Osman Manisalı İlkokulunda veli ve öğrencilere yönelik olarak Rehber Öğretmen Savaş TÜRK'ün rehberliğinde gerçekleştirilmiştir. Eğitimin ayrılmaz parçalarından biri olan aileyi eğitim ve öğretim faaliyetlerimize dahil ettiğimiz projemizde ana amaçlar; 1-Aile fertlerinin güzel yaşantıları ile öğrencilerine örnek olmalarını sağlamak, 2-Okuma alışkanlıklarına pozitif katkı sağlamak, 3-Kurul tarafından belirlenen, Uzman Psikolog Özgün KIZILDAĞ'ın "Çocukları Anlama Kılavuzu" kitabını okuyarak, ailelerimizin çocuk yetiştirilmesinde bilgilendirilmelerini sağlamak, 4-Velilerin öğrencilik dönemlerini hatırlamalarını sağlayarak, çocuklarının şu an yaşadıkları ders çalışma ve sınav stresleri konularında empati kurmalarını sağlamaktır. Çalışmanın kapsamında velilerimize okulumuzda kurduğumuz inceleme kurulu tarafından seçilen "Çocukları Anlama Kılavuzu" kitabı getirterek kolay ulaşılması sağlanmıştır. 189 kitap öğrenci velileri tarafından okulumuzdan satın alınmıştır. Daha sonraki süreçte 1 ay içerisinde velilerimiz kitapları okuyarak belirlenen tarihteki değerlendirmeye katılmışlardır. Toplamda 79 velimizin katılımı ile değerlendirme yapılmış ve veri toplanmıştır. Değerlendirme soruları ve cevapları kitabın yazarı ile görüşülerek kedisinden temin edilmiş, değerlendirme kapsamında yazardan mail ile gelen değerlendirme soruları ve araştırmacılar tarafından önceden hazırlanan anket uygulanmıştır. Kitabın yazarı ilçemize davet edilmiş ve yazarımız tarafından velilerimize yönelik seminer verilerek, değerlendirme sonunda tüm soruları doğru cevaplayan 21 velimiz arasından kura yöntemi ile 3 velimize çeyrek altın hediye edilmiştir. Çeyrek altınlar ise kitap satışından elde edilen gelirle karşılanmış böylece araştırma kendisini finanse edebilmiştir. Uygulanan ankette velilerimizin %97 si aynı çalışmanın bir sonraki dönemde de yapılmasını istedikleri belirlenmiştir. Öğrencilere uygulanan ankette çocuklarımız; anne ve babaları ile beraber kitap okumanın çok güzel bir duygu olduğunu belirttiler. Proje sonunda öğrencilerimize yönelik olarak, velileriyle kitap okumaları amaçlı, Türkiye haritası dağıtıldı. Okudukları her 30 sayfayı öğretmenleri kontrol ettikten sonra şehirleri boyadılar. Sınıflarında harita boyamayı tamamlayan öğrenciler ödüllendirildiler.
Anahtar sözcükler: Aile, okuma, okuma alışkanlığı

BALONUMU PATLATMADAN SAATLERİ OKUYORUM

Öğretmen Mehmet Barış İPEK, Yıldırım Bayazıt İlkokulu, baris_ipek2007@hotmail.com

ÖZET
Yıldırım Bayazıt İlkokulu öğretmeni olarak öğrencilerin öğrenmekte zorlandıkları matematik derslerini korkmadan, eğlenerek öğrenebilmeleri için değişik öğretim materyalleri kullanıyorum. Bu yıl Muğla'da yapılacak olan 15.Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitim Sempozyumunda bulunarak matematik öğretiminin daha da zevkli bir hale nasıl getirilebileceğini

göstermek istiyorum. Bunun için kullandığım materyal daha çok (1ve2 sınıflarda) kullanılmaktadır. Bunun için birer örnek sunum hazırladım. Bu sunum aşağıda bilgilerinize sunulmuştur. Birinci ve ikinci sınıf matematik ders kitabındaki "Zamanı Ölçme" temasının 1.ve 3. kazanımlarına uygun olarak Tam ve Yarım saatleri okur, Saati tam ve yarım saate göre ayarlar kazanımına uygun olarak "BALONUMU PATLATMADAN SAATİMİ OKUYORUM'' başlıklı etkinliği kullanmaktayım Bu etkinlikle öğrencilerin tam ve yarım saati doğru okumaları ve yazmaları amaçlanmış olup bu amacını gerçekleştirdiği takdirde diğer sınıflarda öğreneceği zaman ölçülerinin kazanımlarını daha kolay kavraması amaçlanmıştır. Öğrencilerin daha kolay görmeleri ve zihinlerinde somutlaştırmaları için sınıfa beden eğitimi derslerinde kullandıkları hulahoptan yararlanılmıştır. Bunun yanında üzerinde sayıların olduğu renkli balonlar (yanlış okuyan öğrenci patlattığı zaman onu motive edecek sözler balonun içine atılır) ve balonlar holahop etrafında oluşturulur. Bu hulahop tahtaya asılır ve akrep ve yelkovanı göstermek için elimize farklı büyüklükte oklava alınır ve saati okuma çalışmasına başlanır. Konu hakkında kısa açıklamalar yapılır. Kısa olan oklavamız Akrebi ifade ediyor, Uzun olan oklavamız da yelkovanı ifade ediyor ya da eğer bu iki kolu birbirine karıştırırsak akrep kelimesi yelkovan kelimesine göre daha kısa bir kelime olduğu için kısa kol her zaman akreptir ve o da saati gösterir deriz. Tam saatlerde yelkovan her zaman on ikinin üzerindedir denir ve yerleştirilir. Akrebi üçü gösterecek şekilde ayarlarsam saat kaç olur diye saat okuma çalışmasına başlarız. Yarım saatlerde ise yelkovan her zaman altıyı gösterir. Akrep ise yarım saatlerde herhangi iki sayı arasında yer alır. Eğer akrep on ile on bir arasında ise saat on buçuktur denilerek saatin onu yarım saat geçtiği, on bire yarım saatin kaldığı denir. Yarım saatin okunması çalışmalarına devam edilir. Eğer yanlış okuyan öğrenci olursa elindeki oklavalardan biri ile yanlış okuduğu balonu patlatır ve içinden onu motive edici kağıt çıkar. Bu şekilde işlem devam eder. Her öğrencinin Bloom'un Tam öğrenme modeline göre öğrenmesi amaçlanır. Sonuç olarak öğrenciler aslında matematiğin bir sayılar oyunu olduğunu anladılar ve matematikten korkmak yerine keyifli hale nasıl getirilebileceğini öğrendiler.

Anahtar sözcükler: Akrep, hulahop, tam saat, yarım saat, yelkovan

BAŞARILI EĞİTİM UYGULAMASINDA BİR KÖY OKULU ÖRNEĞİ

Öğretmen Burcu ÇELİK, Milli Eğitim Bakanlığı, brccelik1404@gmail.com

ÖZET

Eğitim örgütlerinde yapılacak her türlü değişikliğin temel amacı, daha iyi, daha nitelikli ve daha etkili eğitim sağlanması içindir. Etkili bir eğitim- öğretim sisteminin temelinde etkili okul bulunmaktadır. Etkili okulların, yönetici, öğretmen, öğrenci, okul programı, eğitim- öğretim süreci, okul kültürü, ortam, okul çevresi ve veliler yönünden belirgin özelliklere sahip oldukları söylenebilir. Bu bağlamda araştırmanın kapsamına, etkili okulla ilgili "okul ortamı" alt boyutu ele alınmaktadır. Okulların temel işlevleri aynıdır. Ancak her okul tektir ve kendine özgü niteliği vardır. Okulun niteliğinin en önemli göstergelerinden birisi de onun "etkili" olma özelliğidir. Okulun birey ve toplumun eğitim gereksinimlerini karşılama düzeyi, onun etkililik düzeyi ile doğru orantılıdır (Baştepe, 2004:34). Okul içerisindeki eğitim- öğretim etkinliklerinin uygulandığı sınıflar etkili eğitim uygulamalarında son derece önemlidir. Öğretmen, sınıfta belirli süre içerisinde belirlenen hedeflere ulaşabilme amacı taşımaktadır. Bu amaca ulaşabilmek için öğretmen yeterlilikleri ile birlikte, sınıf ortamının eğitim- öğretim etkinliklerine uygun düzenlenmesi gerekmektedir. Fiziksel ortamın önemine gelince; iyi yapılandırılmış sınıf ortamı, öğrencileri güdüler, öğrenme işini cazip hale getirip kolaylaştırabilir. Fiziksel ortam, sınıf ve sınıfın donatımını kapsar. Fiziksel ortamın doğası ve organizasyonu davranış üzerinde doğrudan etkilidir (Korkmaz, 2010: 270). Fiziksel ortamın temel değişkenleri; öğrenci sayısı, sıraların yerleştirme düzeni, öğrencilerin oturuş biçimi, ışığın giriş yönü, aydınlatma durumu, ısıtma durumu, sıcaklık-soğukluk durumu, gürültü durumu, ortamın temizliği, araç-gereç durumu, sınıfın boyası ve görünümüdür. Uygun fiziki mekan ve oturuş biçimi öğrenme- öğretmede oldukça etkilidir. Sınıf eşyaları, duvarlarda ve eşyalarda kullanılan renkler, panolar, tablolar eşyaların yerleştirme biçimi ve temizliği öğrencilere cazibeli gelmeli, görünümü şık ve güzel olmalıdır. Weinstein(2007), cazip ortamların, devamlılığının ve katılımın sağlanmasında etkin rol oynadığına varmıştır. Öğrenci zamanının büyük bir kısmını bu mekanda geçireceğinden, daha doğrusu ikinci evinin burası olmasından dolayı kendini rahat hissetmeli, dersin bir an önce bitmesini beklememelidir. Okuluna ve sınıfına isteyerek gelmelidir. Sınıfın görünümü öğrencinin ortama olan aitlik duygusunu artırarak, eğitimi daha etkili hale getirmektedir. Bu bilgiler ışığında araştırmanın amacı müstakil eğitim yapılan sınıflardaki uygulamaları inceleyerek, birleştirilmiş sınıflarda ortamın başarıya olan etkinin somut veriler ışığında sizlere gösterebilmektir. Bu çalışma Yozgat ili Akdağmadeni ilçesine bağlı Olucak köyü ilkokulunda gerçekleştirilmiştir. Belirtilen okul birleştirilmiş sınıf eğitimi veren bir okuldur. Çalışma grubunu aynı zamanda bu çalışmanın araştırmacısı olan sınıf öğretmeni ile 29 öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada sınıf öğretmeninin köy okuluna ilk atandığı zamandan günümüze kadar gerek sınıfında gerekse okulun bütününde gerçekleştirmiş olduğu fiziksel ortamın, eğitim- öğretim sürecine yönelik sınıf uygulamaları, öğrenci – veli- öğretmen üçgeninde atılmış adımlara dair olumlu sonuçlar veren eğitim uygulamaları incelenmiştir. İncelenen uygulamalar araştırmacı tarafından veri setleri halinde yazılı, dokümanlar, fotoğraflar ve sınıf öğretmeninin deneyimleri ile sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Başarılı eğitim, öğretmen, okul ortamı

BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME PARADİGMASINA DAYALI ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ DÜŞÜNME- ÖĞRETİM-ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN DUYUŞSAL TUTUM VE ÖZ DÜZENLEME BECERİLERİNE YANSIMASI: ÖRNEK BİR ÇALIŞMA

Doç. Dr. Bilal DUMAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bilalduman38@gmail.com
Öğretmen Bahar GÜNGÖR, Özel Milas Özge Okulları, baharkosar@gmail.com

ÖZET

İlkokulda yaşam üzerine farkındalık yaratıp, bireyin kendini gerçekleştirmesine temel oluşturan derslerin başında hayat bilgisi gelmektedir. Temeline yapılandırmacı eğitim anlayışını alarak hazırlanmış olan Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın öncelikli amacı, öğrencilerin özyönetim becerilerini kazanmalarına ve bireysel farklılıklara dikkat çekerek olumlu davranışlar geliştirmelerine yardımcı olmaktır (MEB İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı, 2005).Yapılandırmacılıkta bilginin, kişiyle doğrudan bağlantılı, ana özgü, bağlamsal ve kişisel anlamların görünümü olduğu kabul edilmektedir (Yurdakul,

2005). Bu bağlamda düşündüğümüz zaman hayat bilgisi dersi bireysel farkındalıkla başlayan süreç ile yaşam becerilerini geliştirici rol oynamaktadır. Eğer öğrencilerde zihin açıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesi isteniyorsa, farklı düşünme etkinlikleri ile farklılaştırlmış-zenginleştirilmiş süreçlerin ve ortam hazırlanması duygusal iklim oluşturmanın gerekliliği vardır. Eğitim-öğretim süreçlerinde en etkili öğretim ve öğrenme öğrencinin kendisinin yaparak yaşayarak yaptığı etkinliklerdir. Bu etkinliklerin temel amacı öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmektir. Eğitimde ortaya koyulan davranışların-ürünlerin öncelikle düşünme ve düşünce süzgeçlerinden geçmesi onu yaratıcı-yansıtıcı-eleştirel ve eşsiz kılarak fark yaratır. Yaratıcı düşünme becerisi geliştirilirken çeşitli düşünce etkinlikleri ile öz düzenleme ve öz disiplinin sağlandığı görülmektedir. Bu bağlamda özyeterlik, seçmeye dayalı süreçlerin bütüncül olarak işlendiği düzenleyici bir mekanizmanın bilişsel, duyuşsal, sosyal işlevi üzerinde durur. Bu çalışmanın temel problematik durumu; ilköğretim okullarındaki öğrencilerin ilk yıllarda temel davranışları neden kazanamama yetersizliği-güçlüğü, duygu ve düşüncelerini ifade etmede çeşitli güçlüklere meydan okuyamama, başarısızlık deneyim ve eğilimlerinin ilköğretim yıllarında gerçekleşmesi durumlarıyla başa edememesi, kendi kendilerini yönlendirme ve yönetme becerilerinin geliştirilmesindeki yetersizlik ve çözüm odaklı düşünememe gibi temel davranış ve becerilerinin kazandırılmamasıdır. Bu çalışmanın amacı ilköğretim okulundaki Beyin temelli öğrenme yaklaşımına dayalı zenginleştirilmiş-farklılaştırılmış, öğretim etkinliklerinin 2. sınıf hayat bilgisi dersindeki duyuşsal tutum ve öz düzenleme becerilerine yansımalarını incelemektir. Araştırmanın modeli eylem araştırması olarak tasarlanmıştır. Çalışma grubunu 2015-2016 öğretim yılında Özel Milas Özge Okulları'nda 2. sınıfta öğrenim gören 9'u kız ve 6'sı erkek olmak üzere toplam 15 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmayla, eylem araştırması sürecinde amaç, zihin açıcı etkinlikler ile özkeşif ve çevresel bilinç sağlanarak öğrencilerde özyönetim ve özdüzenleme becerisi kazandırılarak bilimsel ve duyuşsal özerklik duygusunun güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Eylemsel süreçte sınıf öğretmeninin zenginleştirilmiş-farklılaştırılmış, öğretim etkinlikleriyle öğrencilerine fırsatlar sağlayarak onları teşvik edici davranışlarla, öğrencinin karar mekanizmasını kullanarak özsaygı gelişimine katkı sağlamıştır. Bu eylem araştırması ilköğretim okulu 2. sınıf hayat bilgisi dersinde gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamındaki "Sağlık ve Çevre" teması işlenmiştir. Ders çerçevesinde sağlık ve çevre temalarına yönelik kazanımların edinilmesi için farklılaştırılmış ve zenginleştirilmiş öğrenme-öğretme etkinliklerine yönelik ilgili materyallerin-malzemelerin kullanımına dikkat çekilerek bireysel ve toplumsal özdüzenleme ve farkındalık çalışmaları yapılmıştır. Öğrenciler bu etkinliklerde yaratıcı düşünme becerilerini kullanarak materyal ortaya koyma ve bunları organize etme, sorumluluk kazanımı, çevre bilinci ile öz düzenlemeleri geliştirmeleri, kontrol mekanizmalarını çalıştırmaları sağlanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ve geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan gözlem formu kullanılmıştır. Bununla birlikte otantik ölçme ve değerlendirmeler yapılarak yorumlanmıştır. Öğrenci ürün dosyası, Kendi kendini değerlendirme, ürün ortaya koyarken tasarım odaklı performanslar değerlendirilmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde öğrencilerinin çoğunluğu zenginleştirilmiş düşünme ortamları ile ilgili etkinliklerde sorumluluk kazanma, fikirlerini organize etme, yaratıcılıklarını geliştirme, çevre bilinci kazanma, bireysel farkındalık oluşumu ve derse olan duyuşsal ilgilerini arttırma gibi olumlu bildirimler alınmıştır. Bu çalışmanın ilerleyen zamanlarda Matematik, Türkçe, İngilizce, Görsel Sanatlar dersleri ile beraber yapılacak çalışmalarda alana katkı sağlayacağı ve farklı bakış açıları geliştireceği düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Beyin temelli öğrenme, düşünme etkinlikleri, öz düzenleme, zenginleştirilmiş eğitim ortamı

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA BOŞ ZAMAN ETKİNLİĞİ

Öğretmen Kevser TOLUN, Muğla Kıran İlkokulu, butterfly_kvsr@hotmail.com

ÖZET

İlkokullarda karşılaşılan temel sorunlardan bir tanesi de sınıf içerisindeki öğrencilerin bireysel farklılıklarının olmasıdır. Bu farklılıklardan dolayı sınıfta öğretmen tarafından verilen çalışma ve etkinlikleri bazı öğrenciler kısa sürede bitirebilirken, bazı öğrenciler daha uzun sürelerde bitirebilmektedirler. Verilen çalışma veya etkinliği kısa sürede bitiren öğrenciler beklerken sıkılabilir, çalışma veya etkinliği henüz bitirmemiş olan diğer öğrencilerin dikkatini dağıtabilecek hareketler yapabilirler. Bizimde, 3. sınıfların ve 4. Sınıfların birlikte okutulduğu sınıfımızda bu tür sorunlar fazla yaşanmaktaydı. Bende çalışma ve etkinlikleri erken bitiren öğrencilerin beklerken neler yapabileceğini düşündüm ve bir dizi faaliyet buldum. Üzerinde bulduğum bu etkinliklerden olan; sudoku çözme, mandala boyama, Türkiye haritasında "k" harfiyle başlayan illeri bulma, Türkiye haritasında dört heceli illeri bulma, en son işlenen matematik konusunu tekrar etme, kısa bir anısını yazma, bir resim yapma, isminin akrostişini yapma, çarpım tablosunu tekrar etme, hikaye kitabı okuma, bir arkadaşa mektup yazma gibi etkinliklerin yazdığı tahta çubukları, "Ben Bitirdim, Ne Yapabilirim" yazan bir kavanozun içine koydum. Bu kavanozun yanına bir sudoku kavanozu, bir mandala boyama kavonozu ve bir de matematik işlemleri kavanozu ekledim. Artık çalışma ve etkinlikleri erken bitiren öğrenciler, "Öğretmenim bitirdim ne yapayım" diye sormadan ve diğer öğrencileri rahatsız etmeden kavanozdan bir çubuk çekiyor ve çubukta yazan etkinliği sessizce yapıyor. Bu uygulama özellikle birleştirilmiş sınıf olan sınıfımızda güzel ve etkili bir değişim başlattı ve öğrencilerimin boş vakitlerini değerlendirme alışkanlığı elde etmelerine olanak sağladı.

Anahtar sözcükler: Birleştirilmiş sınıf, boş zaman, etkinlik

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRETİMİN NİTELİĞİ, SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Öğretmen Levent YAZICI, Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü, leventyazici@meb.gov.tr
Öğretmen Mehmet EROĞLU, Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü, m.akif.eroglu60@gmail.com
Öğretmen Murat AĞAR, Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü, agarmurat@gmail.com
Öğretmen Mehmet BİRCAN, Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü, bircanmehmetakif@gmail.com
Öğretmen Rabia ULUKAYAOĞLU, Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü, rabiaulukayaoglu@gmail.com

ÖZET

İl Milli Eğitim Müdürlüğümüz tarafından birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerle "Birleştirilmiş Sınıflar Birleşerek Büyüyor" projesi kapsamında her ay çalışma toplantıları düzenlenmektedir. Bu toplantılarda birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerimiz ile birleştirilmiş sınıflarda eğitim-öğretim süreci, niteliği, öğretmenlerimizin motivasyonları, bu

uygulamada öğrenim gören öğrencilerimizin akademik başarıları, sosyal becerileri ve bir üst öğrenime devam etme durumları aylık belirlenen gündemlere göre görüşülmüştür. Yapılan görüşmelerde raporlar tutulmuştur. Bu raporlar Nitel araştırma yöntemlerinden "Betimsel Analiz" yaklaşımı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz edilen raporlardan birleştirilmiş sınıflarda eğitim-öğretim uygulamalarında yeterli derecede verim alınamadığı, öğrencilerin akademik başarılarının istenen düzeyde olmadığı, bu öğrencilerin bir üst öğreniminde başarılı olamadıkları, bu okullarda görev yapan öğretmenlerin mesleki tükenmişlik ve mesleki yalnızlık yaşadıkları verileri elde edilmiştir. Bu raporlardan elde edilen veriler 2015-2016 eğitim-öğretim yılı başlangıcında Eylül ayında İl Milli Eğitim Müdürü başkanlığında toplanan komisyonda değerlendirilmiştir. İl Milli Eğitim Müdürlüğü ARGE biriminde yapılan toplantıda birleştirilmiş sınıflarda tespit edilen sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmek, bu okullarda öğrenim gören öğrencilere eğitim-öğretimde fırsat eşitliği sunmak için yeni modeller geliştirmek ya da var olan modelin geliştirilmesine yönelik olarak çözüm önerileri belirlemek için bir çalıştay düzenlenmesi kararlaştırıldı. Çalıştay ile ilgili olan süreçte birleştirilmiş sınıflarda eğitim-öğretim uygulamasının bütün paydaşlarının bulunduğu komisyonlar oluşturuldu. Komisyonlarda; Birleştirilmiş sınıflarda eğitim-öğretim uygulamaları alanında uzman akademisyenler, İlçe kaymakamları, İlçe milli eğitim müdürleri, İl milli eğitim müdürlüğü yöneticileri, İlçe şube müdürleri, Maarif müfettişleri, Sınıf öğretmenleri, Rehberlik öğretmenleri, Okulöncesi öğretmenleri, Birleştirilmiş sınıflarda öğrenim görmüş öğrenciler, Köy muhtarları, Veliler Olmak üzere dört ayrı komisyon oluşturulmuştur. Çalıştay sürecinde yer alan komisyonlarda görüşülmek üzere iki ayrı tema belirlenmiştir. Çalıştay gruplarından iki tanesi "Birleştirilmiş sınıflarda eğitim uygulamalarının bugünü" temasını diğer iki komsiyonda " Gelecek projeksiyonunda birleştirilmiş sınıflarda eğitim uygulamaları temasını" ele almışlardır. Çalıştay gruplarında yer alan akademisyenler moderatörlük yapmışlardır. Çalıştay gruplarında sabah oturumunda yapılan atölye çalışmalarında yer alan raportörler elde edilen verileri moderatörler ile analizini yaparak sonuç raporlarını oluşturmuşlardır. Öğleden sonra yapılan oturumlarda sonuç raporları grup moderatörleri tarafından sunulmuştur. Çalıştay, elde edilen verilerin değerlendirilmesi ile son bulmuştur.

Anahtar sözcükler: Birleştirilmiş, çalıştay, nitelik, sınıf, sorun

BOWLING OYUNU OYNAYARAK ÇIKARMA İŞLEMİ ÖĞRENİYORUM

Öğretmen Güliz ÖRSOĞLU, Özel Bodrum Bahçeşehir Koleji, guliz.orsoglu@bahcesehir.k12.tr

ÖZET

İlkokul 1. sınıf öğrencilerine çıkarma işlemini kavratmak amacı ile yapılandırmacı yaklaşım anlayışı içerisinde disiplinlerarası bir çalışma örneği olan bu uygulamada Özel Bodrum Bahçeşehir İlkokulu 1. sınıf öğrencilerinden 20 kişilik bir öğrenci grubu ile çalışılmış ve öğrencilere öncelikle bowling oyunu ve mantığı öğretilmiştir. 20 tane plastik labut spor salonunda doğrusal bir şekilde sıralanmış, her bir öğrencinin bowling topu ile labutları vurması istenmiştir. Atış yapıldıktan sonra her bir öğrenciden toplam kaç labut olduğunu hatırlaması, kaç labut vurulduğunu sayması ardından kaç labut kaldığını bulması istenmiştir. Bu deneme tüm sınıfa uygulandıktan sonra sınıf ikişerli on gruba ayrılmıştır. Bu gruplardaki ilk öğrenciden bowling topunu atması, diğer öğrenciden de arkasını dönerek kaç tane labutun vurulduğunu görmemesi sağlanmıştır. Labutları vuran öğrenciden, arkasına dönük olan öğrenciye göstermeden vurduğu labutları alması istenmiştir. Arkası dönük olan öğrenciden ise vurulmayan labutları sayarak kaç tane labutun vurulduğunu bulması beklenmiştir. Bu çalışma haftalık ders planlarında yer alan Türkçe dersine ait "Zıt anlamlı kelimeleri bilir", kazanımı ile desteklenmiştir. Ayrıca bu çalışma Gardner'ın Çoklu Zekâ Kuramı'na göre öğrencilerinin farklı zekâlarını kullanabilmeleri ve geliştirebilmeleri için fırsat sağlamaktadır.

Anahtar sözcükler: 1. sınıf, aktif katılım, çıkarma ve fark alma işlemi, matematik ve oyun

ÇIKAR MATERYALİNİ YAP ÇIKARMA İŞLEMİNİ

Öğretmen Gül Nidal CANTEZ, İelev Eğitim Kurumları, gsahin@ielev.k12.tr
Öğretmen Şenay KASAP, İelev Eğitim Kurumları, skasap@ielev.k12.tr

ÖZET

Birinci sınıf öğrencilerinin dört işlemle ilk tanışmalarının eğlenceli olması, yapılan etkiliklerle çıkarma işlemi terimlerinin öğrenilmesi, problem yazma becerilerinin geliştirilmesi ana hedeftir. Bunun yanı sıra grup çalışması yapılarak kendi akranlarıyla çalışma fırsatı verilmesi ve ortak ürünler çıkarılması amaçlanmıştır. Öğrencileri analiz ve sentez basamaklarına çıkaracak sorularla karşılaştırarak kendi ürünlerini oluşturması ve kendi öğrenme süreçlerinin sorumluluğunu almaları hedeflenmiştir. Süreç: Öğrencilerin çıkarma işlemi terimleri ile ilgili ön bilgilerini hatırlatma amaçlı bir oyun oynanarak derse ısınma etkinliği yapılır. Daha sonra öğretmen tarafından oluşturulan bir öykü power-point sunusu ile desteklenerek anlatılır ve örnek bir problem gösterilir. Öğrencilerle birlikte üzerinde çeşitli işlemler yapmaya olanak sağlayan işlem çarkı materyali oluşturulur ve işlemler yapılır. Sınıf dört gruba ayrılır, öğrenciler verilen görsellere uygun problem yazarlar ve çalışmalarını sunarlar. Son olarak grup olarak problem çözme materyali hazırlanır. İstasyon çalışması biçiminde yazılan problemler çözülerek oyunla değerlendirme yapılır. Ayrıca akran değerlendirme ve öz değerlendirme formu da değerlendirme çalışmaları yapılır. Oluşturulan ürün ve materyaller sergilenir. Öğrencilerin kendi oluşturdukları materyalleri kullanarak bütün süreci yönetmeleri, kendi öğrenme adımlarını kendilerinin gerçekleştirmiş olması öğrenmenin kalıcı olmasını sağlamaktadır. Bu çalışmayla öğrenciler yazma becerilerini ve sunum becerilerini geliştirme fırsatı bulmuşlardır. Grup çalışması sayesinde birbirleriyle uyumlu çalışmayı, birbirlerinin istek ve yeteneklerine karşı saygılı olmayı öğrenmişlerdir. Ayrıca arkadaşlarını ve kendilerini de değerlendirerek bütün öğrenme sürecinin sorumluluğunu da almışlardır.

Anahtar sözcükler: Çıkarma işlemi, eğlenerek öğrenme, problem yazma, sorun çözme

ÇOKLU GİRİŞ NOKTALARINA İLİŞKİN ETKİSİ KANITLANMIŞ ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

Arş. Gör. Kudret AYKIRI, Pamukkale Üniversitesi, kaykiri@pau.edu.tr

ÖZET

Etkinlik çocukların yaptığı ya da öğretmenin düzenlediği her türlü çalışma ve oyundur. Eğitsel etkinlik ise, okul içinde ya da dışında düzenlenen, eğitsel bir yönü ya da özelliği bulunan, öğrencilerle öğretmenleri yakından ilgilendiren etkinlikler olarak tanımlandığını görülmektedir Ders ve gün: Güne çeşitli besin gruplarını içeren kahvaltı ile başlamak vücudun her yönüne fayda sağlar ve günün geri kalanının verimliliğini artırır. Ders gün gibi bir zaman dilimidir. Derse çeşitli zekâ boyutlarına hitap eden girişler ile başlamamız dersin geri kalanının verimliliğini arttırır. Ayrıca gün içerisinde belirli saat aralıkları ile her çeşit besinden alarak vücudumuzu dinç tutabiliriz. Derste de belirli zaman aralıkları ile çeşitli zekâ boyutlarına hitap eden girişler yaparsak dikkatleri dinç tutabiliriz. Bu nedenle çoklu giriş noktalarını kullanmamız gerekir. Çoklu Giriş Noktaları (Güçlü Giriş Etkinlikleri), bireyin sahip olduğu farklı zekâ alanlarına uygun olarak dikkat çekmek için kullanılan etkinliklerdir. Çoklu giriş noktalarına önem vermemdeki amacım "herkesin dikkatini çekmeye" herkesin dikkatini çekmektir. Bu çalışmada 134 sınıf öğretmen adayına coğrafya konularının öğretiminde uygulanan ve olumlu sonuçlar alınan çoklu giriş etkinlik örneklerine yer verilmektedir. Eğitsel etkinliklerin öğrenmeleri olumlu yönde etkilediği, öğrenciyi aktifleştirdiği, daha zengin öğrenme fırsatları sunduğu göz önüne alındığında bu etkinlik örneklerinin sunulması uygun görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin her zekâ boyutunun dikkatini çekmek isteyen eğitimcilere örnek olması açısından da önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Çoklu giriş noktaları, çoklu zekâ, dikkat çekme, dikkati sürdürme

DEĞERLER EĞİTİMİ İLE ZAMANI DEĞERLENDİRİYORUM

Öğretmen Erdal GÖK, Muğla Dalaman Atakent İlkokulu, erdalgok20@gmail.com

ÖZET

MEB Strateji Daire Başkanlığının raporuna göre 2013-2014 yılında ilköğretimde 825 bin, ortaöğretimde 389 bin, özel eğitimde 48 bin öğrenciyi 108 bin araçla taşıdığını görmekteyiz. Bir milyon iki yüz bin öğrenci taşınmaktadır. Bu taşıma sırasında öğrencilerin günlük 80- 120 dakikası araçta geçmektedir. Öğrencilerin araçta geçirdikleri bu zaman dilimini etkin ve verimli kullanmalarını sağlamak gerekmektedir. Taşıma öğrencilerinin araçta gecen süreçlerini milli eğitimin temel amaçları doğrultusunda yapılacak çalışmalarla eğitim ve öğretim sürecinin sürdürüldüğü bir ortam haline getirilebilir. Taşıma araçlarına yerleştirilecek bir video oynatıcı sayesinde araçların eğitim öğretim yapılabilir ortamın oluşturulması sağlanmış olur. Kazanımlarımız doğrultusunda yapılacak videolar bu araçlarda oynatılarak (gösterilerek) öğrencilerin zamanlarını etkin kullanmaları sağlanabilir. Taşıma araçlarındaki video oynatıcısında farklı konularda farklı videolar sayesinde öğrencilerin bireysel gelişimlerine katkı yapılabilir. Bu iş eğlenceli bir şekilde ve öğrencilerin görsel işitsel duyularına hitap ederek sağlanabilir. Taşıma kapsamındaki araçların içindeki ekrandan yazılı mesajlar yansıtılabilir. Bu araçlardaki ekranlardan özlü sözler, mesajlar servisi kullananlara aktarılabilir. Taşımalı eğitimden yararlanan öğrencilerin olmasa olmazı olan servis araçlarının şoförlerinin de bu eğitim sürecine dahil edilmesi gerekir. Taşıma öğrencilerinin yolda geçen zamanlarını eğlenerek öğrenecekleri bir ortam haline getirilmesin için çalışmalar yaptık. Taşıma aracına bir video ve ekran koydurduk. Öğrencilerin araçta geçen sürelerini eğlenerek öğrenmelerini sağlamaya çalıştık. Bunu yaparken amaç ve hedeflerimizi gerçekleştireceğimiz araçlarımızı seçtik. Öğrencilerimize seçtiğimiz filmler aracılığıyla bir takım değerleri kazandırmayı hedefledik. Öğrencilerin tercihleri de dikkate alınarak filmler seçilmeye çalışılmıştır. Öğrenci servileri öğrenme ortamlarına elverişli hale getirilebilir. Vido oynatıcı ile film izletilebilir. Araçtaki donanım sesli ve sessiz öğrenmeye yönelik tasarlanabilir. Bilbord şeklinde akan, kayan yazılarla ilginç sözler, eğitici hikâyeler görsel olarak ekranlardan yansıtılabilir. Kazanımlar ve hedeflerimiz doğrultusunda seslendirmeler araçlarda yapılabilir. Tüm bu çalışmalar öğrenci yaş ve beceri düzeyinde yapılması halinde oldukça verimli olabilir. Vergi haftasında vergi ile ilgili çizgi filmler, sağlık temizlik filmleri vb izlettirilebilir. Yapılan çalışmada projenin sürdürebilirliği ve uygulanabilirliğin olduğu görülmüştür. Proje çalışmaları sırasında öğrenci sorun davranışlarında azalma olmuştur. Öğrencilerin ilgisini çeken, meşgul olabilecekleri bir ortam onlar için hazırlanmıştır. Öğrenciler hazırlanan bu ortamla boşa giden zamanlarını etkin ve verimli kullanmaya başlamıştır. Proje çalışması sırasında şoför eğitimlerinin önemi fark edilmiştir. Servis araçlarında işitsel görsel iletişim araçları ile donatılmalıdır. Öğrencilerin servislerde gecen zamanları etkin verimli kullanılmalıdır. Bununun için film, program vb materyaller hazırlanmalı ve kullanıma sunulmalıdır. Taşımalı öğretimden yararlanan bir öğrencinin okula ulaşımı için 40 dakika günlük araçta kaldığını düşünürsek, bir eğitim öğretim yılında 12 günlük bir zaman araçta geçmektedir. Bu kadar büyük bir zamanın etkin ve verimli kullanılması için yapılan bu çalışma bu alandaki boşluğun doldurulması anlamında son derece önem arz etmektedir. Amaç ve kazanımlarımız doğrultusunda hazırlanacak her türlü eğitim materyali görsel ve işitsel olarak öğrencilerin eğitim öğretiminde kullanılabilir. Bir öğretmen kendisi için önemli olan bir konuda hazırladığı bir filmi öğrencilerine izletebileceği gibi, bakanlımızca hazırlanan öğrenme materyalleri de bu öğrencilere izlettirilebilir.

Anahtar sözcükler: Değerler, fırsat eşitliği, öz değer, taşımalı eğitim

DEĞERLERİMİZ

Öğretmen Üzeyir ÇETİN, Muğla Fethiye Çalıca İlkokulu, ucetin48@hotmail.com

ÖZET

Uygulamanın amacı 1-Öğrencilerimizin ay boyunca yapmış oldukları etkinliklerle o ayın değerini tanımalarını sağlama ve bu değeri yaşama transfer edebilmelerini sağlama 2-Değerler eğitimi sayesinde paydaşlarımıza değerlerimizi hatırlatma. Uygulamanın Kısa Özeti 1 Muğla 'ya Değer Projesi yazısını okudum 2- Serbest Etkinlikler Dersi aylık faaliyet planına o ayın değerini yazdık. 3-Değerler eğitimine aileleri dahil etmek için Veli Duyuru Belgelerini ailelere gönderdik. Amacımız çocuklara kazandırmaya çalıştığımız değerlerin aileler tarafından da işlenerek daha kalıcı olması ve yapılacak etkinliklerde velilerin desteğini almak Özgüven Değerini Kazandırmak İçin 1-Sloganımızı belirledik. Afişimizi hazırladık 2-Sınıfımızda takımları kurarak çalışmalara başladık. İzcilik Çalışmaları ,Sınıf Takımları (Futbol –Voleybol – Kros vb..), Drama Etkinlikleri , Mendil

Kapmaca Takımı , Orman Timi , Minik Tema Etkinlikleri , Satranç Takımı 3-Ay sonu raporunu yazdık Çalışkanlık Değerini Kazandırmak İçin 1-Sloganımızı belirledik. Afişimizi hazırladık 2-Kıssadan hisselerimizi öğrencilere okuttuk. 3-Başarıya ulaşmak için zeki olmak mı zeki olmak mı? sorusunu öğrencilere sorduk. Anketi doldurduk. 4-Ay sonu raporunu yazdık Tutumluluk Değerini Kazandırmak İçin 1-Sloganımızı belirledik. Afişimizi hazırladık 2-Harçlıklarımız biriktirdik Harçlıklarımızla futbol ve voleybol topları aldık. 3-Seydikemer İlçesi Arsa İlkokulu –Ortaokulu Müdürüne topları teslim ettik. 4-Ay sonu raporunu yazdık Arkadaşlık Değerini Kazandırmak İçin 1-Sloganımızı belirledik. Afişimizi hazırladık 2-Arkadaşlık metnini öğrencilere okuttuk. Parçadan anladıklarını sorduk. 3-Öğrencilere arkadaşlık şiirleri yazdırdık. 4-Arkadaş olarak seçeceğin kişide hangi özelliklerin olmasını istersin? sorusunu öğrencilere yönelttim ve cevaplarını aldım. 5-Veliler ev çalışması 1 verdim. " Çocuğunuzun arkadaşlığı nasıldır? A-4 kağıdına yazınız. Önce Çocuğumuzu tanıyalım daha sonra arkadaşını tanıyalım." 6- Veliler ev çalışması 2 verdim "Çocuğunuzun seçeceği arkadaşlarının hangi özellikleri olmasını istersiniz. Maddeler halinde yazınız. "7-Ay sonu raporunu yazdık Merhamet Değerini Kazandırmak İçin 1-Sloganımızı belirledik. Afişimizi hazırladık 2-Beş değişik renkte broşür hazırladık 3-Yavrukurt Kümesi ile Çalıca Cumartesi Semt Pazarı ve Çalıca Esnaflarına broşür dağıttık. 4-Ay sonu raporunu yazdık Vefa Değerini Kazandırmak İçin 1-Sloganımızı belirledik. Afişimizi hazırladık 2- Okulumuzda daha Önce Görev Yapmış Okul Müdürlerimize Vefamızı göstermek için gezi düzenledik. Ziyaret programımızı hazırladık. Okul Müdürlerimize bir buket çiçek, hazırlamış olduğumuz Broşür ve Geçmişten Günümüze Okul Müdürlerimiz (Daha önce hazırlamış olduğumuz PAPATYA Dergisi 1. sayısından alındı) yazısını sunduk 3-Yapmış olduğumuz etkinlikler yerel basında yer aldı. 4-Ay sonu raporunu yazdık Yapmış olduğum değerler eğitimi ile ilgili uygulama örneğini kitapçık haline getirdim Uygulamadan Beklenen Sonuçlar 1-Öğrencilerin özgüvenini artması sağlanacak. 2-Öğrenciler çalışmanın önemini anlayacak. 3-Öğrenciler tutumlu olmayı davranış haline getirecek. 4-Arkadaşlığın hayatımız için ne kadar önemli olduğunu bilecek. 5-Merhamet duygunun önemini kavrayacak. 6-Vefalı olmayı öğrenecek.

Anahtar sözcükler: Arkadaşlık, çalışkanlık, özgüven, tutumluluk, vefa

DEMOKRASİ İÇİN ETKİLİ ÖĞRETİM YÖNTEMİ ÖRNEĞİ (BURSA İLİ)

Öğretmen Gupse ÇELİK, Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulu, celikgupse@gmail.com
Öğretmen Elif BAŞ, Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulu, elifbas43@gmail.com
Öğretmen Sine ÇELİK, Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulu, sinecelik@hotmail.com

ÖZET

İlköğretimin temel amaçlarından biri olan demokrasi eğitimi konusunda, yapılan çalışmalara rağmen öğrencilerin demokrasi algısının sınıf başkanlığı seçiminden öteye gidemediği görülmektedir. Bu amaçla demokrasinin kelime anlamının dışında konunun hak, eşitlik, adalet, özgürlük gibi kavramlarını da öğrencinin içselleştirmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Milli eğitim kitaplarında demokrasinin var olan örnekler ile açıklanması bilinenden bilinmeyene ilkesine uymaktadır. Fakat öğrenciler bu örnekleri içselleştirememekte ve hayatlarında uygulayamamaktadır. Ne kadar sınıf başkanı seçimleri yapılıyor olsa da durum anlık bir demokrasi örneği ile sınırlı kalmaktadır. Bu amaçla farklı eğitim yöntemlerinin uygulanması ve bu yöntemlerin öğrencilerde istendik davranış geliştirmesinin dışında öğrencilerin yaşantılarında da uygulanabilir hale gelmesi önem taşımaktadır. Son yıllarda birçok konu ve ders üzerinde örnekleri ile karşılaştığımız drama yönteminden yola çıkılarak yeni bir örnek çalışma oluşturmayı amaçlamaktayız. Yapmış olduğumuz araştırma ve örnek çalışmaları da göz önüne aldığımızda alanda birçok örnek olmasına rağmen yeterliliklerinin araştırılması gerekliliği dikkate alınmalıdır. Bizler bu çalışma ile hem yeni bir örnek çalışmayı kazandırmayı aynı zamanda etkilerinin de sayısal veriler ile ortaya konulmasını amaçlıyoruz. Bu amaç ile iki ayrı grup oluşturulmuş olup gruplar homojen olarak dağıtılmıştır. Kontrol grubuna geleneksel yöntem ile demokrasi konusu anlatılmış diğer gruba ise drama yöntemi ile konu aktarılmıştır. Daha sonra iki gruba da gözlem formları uygulanarak elde edilen veriler karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda drama yönteminin demokrasi eğitiminde anlamlı farklılık yarattığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Adalet, eşitlik, hak, özgürlük, demokrasi

DİL YAŞAYAN BİR VARLIKTIR

Öğretmen Derya POLGA, İzmir Cengiz Aytmatov Sosyal Bilimler Lisesi, polgaderya@gmail.com

ÖZET

Dil Yaşayan bir varlık ise; hayatımızda bizimle birlikte yer almalı bizimle günlük yaşama dahil olmalı bu Anadilde böyle iken yabancı dilde nedense bu şekilde olmayı başaramadı. Biz öğretim algımızı azıcık değiştirip olaya yabancı kalmamak adına biraz teknik ve metodlarımızı değiştirirsek başarabilir ve konuşamadığımız ya da konuşurken kaygılarımızın gerisinde kalan dil yeteneğimizi gün yüzüne çıkarabiliriz Nasıl mı? Haftalık bir 18 saatlik hazırlık sınıfı bulunan bir okulun ing.öğretmeniyim. Biz her hafta öncelikli fotohafıza tekniğiyle kelime çalışıyoruz zaman kazanma adına bu çalışmalar hafta sonu yapılıyor. Hafta içi dilbilgisi ve kitabımız ın etkinliklerini yapıyoruz. Öğrencilerim sürekli diğer sınıflar film izliyor biz de izleyelim öğretmenim diye başımın etini yerlerdi. Ben bu isteklerine şöyle bir çözüm ürettim. Biz her hafta Cuma gününe yetişecek şekilde o haftanın dilbilgisi konuları ve öğrendikleri kelimeleri kullanarak kısametrajli bir film ya da skec çekiyorlar. Biz de bu çalışmaları haftanın son günü bazen 2 bazen 3 dersimizi vererek sinema tadında kendi ürünlerimizi izlemenin keyfine varıyoruz. Her yarı dönemde yaklaşık her öğrencimin 12-13 çalışması oluyor. Kamera arkası görüntülerimiz oluyor biz öğrenirken çok eğleniyoruz. Dönem sonu yaptığımız Speaking sınavında öğrencilerimin konuşurkenki özgüvenlerinden görüyorum ki öğrencilerim daha rahat başarıyor diğer akranlarına göre. Bu müthiş, keyif verici bir duygu bir öğretmen için. Yabancı dile yabancı kalınarak değil hayatımıza alarak onu öğrenebiliriz ancak! Bir dil bir insandır ve insan nefes aldığı sürece vardır. Nefes alan kişi de üreten ürettiğinin keyfini süren insandır!

Anahtar sözcükler: Dil eğitimi bir keyiftir, dil insan keyif hayat, nefestir yaşam

DRAMA TEMELLİ SORGULAMAYA DAYALI YAKLAŞIMCI ÇÖZ-ÇÖZÜL-ÇÖZELTİ VEE DİYAGRAMLI FEN EĞİTİMİ ETKINLIĞININ ETKİSİ

Öğretmen Derya SÖNMEZ, Kahramanmaraş Dulkadiroğlu Kartal İlkokulu, deryasnmzim@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma etkinliğinin amacı, ilkokul öğrencilerinin fen bilimleri eğitiminde etkin rol alarak, öğretimde yaparak-yaşayarak ve sorgulayarak öğrenmelerini, eğlenerek öğrenmelerini değerlendirmek amacıyla drama temeline oturtarak, deney ve gözlem sonuçlarını kaydetme becerisini geliştirmek için v-diyagramı oluşturmalarını sağlamak amacıyla oluşturulan bir fen eğitimi etkinliğidir. Sorgulamaya dayalı yaklaşım, öğrencilerin çevrelerindeki her şeyi keşfetme isteği duydukları, etraflarındaki doğal ve fiziksel dünyayı sağlam gerekçelerle açıklamalarda bulunarak güçlü kanıtlar kurdukları, fen bilimlerinden heyecan duyan ve değerini bilen bireyler olarak yetiştikleri, kısacası birer bilim insanı gibi yaparak-yaşayarak-düşünerek bilgiyi kendi zihninde oluşturduğu öğrenci merkezli bir öğrenme yaklaşımıdır. V-diyagramı öğretim programının tasarlanması ve iyileştirilmesi, deney süreç ve sonuçlarının analizi, dersin ve öğrencilerin analizi için kullanılabilir. Çalışma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş ili Dulkadiroğlu ilçesi Baydemirli Boybeyli İlkokulunda öğrenim gören 8 kız, 4 erkek olan 12, 4. Sınıf öğrencisi ile Fen ve Teknoloji dersinin Maddeyi Tanıyalım ünitesinin karışımların ayrıştılması konusunda oluşturulan Çöz-Çözül-Çözelti etkinliği ile yapılmıştır. Öğrenciler önceki öğrenmelerinden yola çıkarak araştırma sorusunu oluşturup tahminde bulunmuşlardır. Tahminlerini tasarladıkları deneylerle sınamışlardır. Deney süreç ve analizlerini v-diyagramlarına not etmişlerdir. Deney sonunda araştırma sorusunun cevabını bulup sonuca ulaşmışlardır. Öğrenciler etkinlik süreci ve v-diyagramı ile değerlendirilmiştir. Etkinlik sürecinde yaparak-yaşayarak-sorgulayarak öğrenmeleri, birbirlerine dönütler vermeleri öğrenmelerinde aktif rol almalarını sağlamıştır. Öğrenciler araştırma sonucunu arkadaşları ile paylaşmaları amacıyla etkinlik süreci ve sonucunu değerlendirmek için drama yöntemini kullanmışlardır. Etkinlik sonunda bu fen eğitimi etkinliğin öğrencilerin bilimsel süreç becerilerinin gelişimine katkı sağladığı, fen okur-yazarı bir birey olma konusunda olumlu tutum geliştirdikleri gözlemlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Drama, fen eğitimi, sorgulamaya dayalı yaklaşım, vee diyagramı

EĞİTİMDE İMKÂNSIZLIK YOKTUR

Öğretmen Hacı AYDIN, Şeyhler İlkokulu, haciaydin@mynet.com
Öğretmen Meral AYDIN, Şeyhler Ilkokulu, zeyta52@gmail.com

ÖZET

9 Yıldır birleştirilmiş sınıflı köy okullarında çalışmaktayım. Şu an çalıştığım Şeyhler İlkokulunda eşimle beraber 6 yıldır çalışıyorum. Çalıştığımız köy ilçenin en uzak ve mağdur köyü. Biz burada zor şartlardan kaçmak yerine "İmkânsızlıklardan İmkan Yaratalım" dedik ve birçok çalışmalar yaptık. Yaptığımız çalışmalar neticesinde bu yıl yılın öğretmeni olarak seçilip Ankaraya davet edildik. Cumhurbaşkanımız tarafından ağırlandık. Yaptığımız çalışmaları aşağıdaki linkten indirerek inceleyebilirsiniz. http://www.dosya.tc/server6/7ssg47/ Haci_AYDIN_Seyhler_Koyu_Ilkokulu.pdf.html Havza Şeyhler Köyü, Havza ilçesinin, en uzak köylerinden biridir. Köyün okulu 1940 yılında yapılmış, ilçenin en eski okullarındandır. Burada hem öğrenciler, hem de öğretmenler açısından şartlar, zor geçmektedir. Böyle zor şartlarda pes edip, sıkıntıya girmektense, sürekli üreterek, projeler ve faaliyetler yaparak, köye, okula ve öğrencilere yarar sağlamak, en büyük öğretmenliktir. Biz öğretmenler, hiçbir zaman iyi yerlere, merkez okullara, sorunsuz okullara gitmeyi düşünmemeliyiz. Biz bulunduğumuz yeri, eğitim-öğretim faaliyetleri, sosyal kültürel faaliyetler, spor faaliyetleri ile en iyisi yapmalıyız. Böyle düşünüp çalışmaya başlayınca, yurdun doğusu batısı, köyü, kasabası, mezrası hiç fark etmez. Burayı en iyi hale getirmek bizim elimizde. Biz köydeki aydın insanlarız. Köy halkına rehberlik edip, birikimlerimizden onları da faydalandırmalıyız. Öğretmenliği sadece sınıfta dört duvar arasında görmemeliyiz. Eğer her öğretmen bunları uygularsa işte o zaman, gelecek nesiller, bilgili ve donanımlı olur. Mutlu ve aydınlık yarınlar bizi bekler. Hazırlamış olduğum bu dergide, küçücük bir köy okulunda neler yapılabileceğini, imkânsızın olmadığını göstermek istedim. Belki de göreve yeni başlayacak meslektaşlarıma bu dergi bir rehber olur. Hiçbir zaman bitti, tamam oldu diye düşünmeden, sürekli yenilenerek, yeni projeler üretmek arzusu ile…

Anahtar sözcükler: Köy okulu, imkânsızlık, köy çocukları, öğretmen

EL GARİP AİLESİNİN TOPLUMUMUZA ENTEGRE OLMASI

Öğretmen Ayşe AYTAŞKIN, Milli Eğitim Bakanlığı, ahmetdere20@hotmail.com
Öğretmen Fatmana GEBEŞ, Milli Eğitim Bakanlığı, fatmanagebes20@hotmail.com
Öğretmen Osman ŞAHAN, Milli Eğitim Bakanlığı, o-sahan20@hotmail.com

ÖZET

Son yıllarda komşu ülkelerde yaşanan olumsuz olaylar ülkemizi de ekonomik ve sosyal açıdan oldukça olumsuz etkilerken, bizleri de vicdani açıdan etkilemektedir. Suriyede yaşanan iç savaştan kaçarak ülkemize sığınan ailelerin dramına görsel medyada sıklıkla şahitlik etmekteyiz. Bu ailelerin bazıları insan tacirleri tarafından umuda yolculuk adı altında Ege Denizin de ölümle burun buruna bırakılmaktadır. Bütün bu sebeplerden dolayı bu projemizi hazırlama gereksimi duyduk. Öncelikle savaştan kaçarak ilçemize sığınan Suriyeli vatandaşlarımızı tespit ettik. El Garip ailesi bu ailelerden yalnızca birisiydi. Bu ailemizin diğer ailelerimizden farkının hiç Türkçe kelime bilmedikleri oldu. Ailenin ülkemize entegre olabilmelerine yardımcı olmak, okuma yazma öğreterek bir nebze olsun faydalı olmak istedik. İman El Garip ailesinin en büyük oğlu Valid El - Habbeb 2014 - 2015 Eğitim-Öğretim yılının Eylül ayında ilkokul 1.Sınıfa kayıt olmuştu. Türkçe bilmediği için okula, öğretmenine ve arkadaşlarına uyum sağlayamamış, bu yüzden ne teneffüse çıkmak istiyor ne de arkadaşlarıyla oyun oynayabiliyordu. İvedilikle

Halk Eğitim Merkezimizle irtibata geçerek okullar Hayat Olsun Projesi kapsamında; okul çıkışlarında olmak üzere 4 günü kapsayan; hem çocuğumuza hem de annesine okuma yazma kursu açtık. Bu okuma kursumuzun diğer kurslardan çok farklı olacağını, çok emek harcayacağımızı biliyorduk. Öncelikle resim kartlarıyla güncel hayatta lazım olacak kelimeleri tek tek öğrettik ailemize. Daha sonra harflerimizi öğreterek çocuğumuzun arkadaşlarından geri kalmadan okuma yazmayı öğrenmesini sağladık. Annemizin Türkçeyi öğrenmesiyle birlikte toplum içinde çevre edindiğini, rahat hareket edebildiğini ve de diğer Suriyeli ailelerimizi de Türkçe öğrenmeleri konusunda bize yönlendirdiğini gözlemledik. Projemiz şu an hala devam etmekte olup amacımız ilçemizde bulunan tüm Suriyeli aileleri toplumuza entegre etmektir.

Anahtar sözcükler: Okuma yazma, Suriyeli, Türkçe

ELİMİZDE FIRÇA SANATA MERHABA: İŞBİRLİKLİ SANAT ÇALIŞMALARI

Öğretmen Metin BOZKURT, Zonguldak Ereğli Gazi İlkokulu, bozkurt_metin_67@hotmail.com

ÖZET

Sanat eğitimi, bireye çağdaş yaşama ve özgür düşünme olanağı kazandırır. Toplum için birbirini anlayan, eleştiren ve saygı duyan insanların yetiştirilmesine imkân sağlar. Sanat, yaşama özgün biçimler verir. Bu açıdan, görsel sanatlar eğitimi, eğitimin her basamağında herkes için gereklidir. Çünkü nitelikli bir sanat eğitimi çağdaş dünyada var olma şartlarından biridir. Sanat, çocukların hayal dünyasını genişlettiği gibi, dostlukları da büyütür ve sevgi kazanır. Bu nedenle dijital çağda çocukları sanata yönlendirmek, eğitimin ve okulun en önemli görevleri arasında yer almalıdır. Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları'ndan olan Bireysel ve Toplumsal Amaçları'ndan biri de iş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendi işine saygı duyduğu kadar başkalarının işine de saygı duyma bilinci ve duyarlılığı kazandırmaktır. 2015-2016 Eğitim Öğretim yılının başında okulumuz 2,3 ve 4.sınıf öğrenci ve velilerine okulda yapılmasını istedikleri etkinlikler sorulmuştur. Öğrencilerimiz ve velileri okulda resim kursu, sergi, gezi gözlem gibi etkinliklerin yapılmasını beyan etmişlerdir. Bu amaç doğrultusunda Zonguldak İli Ereğli İlçesi Gazi İlkokulu'nda 2,3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören istekli öğrencilerimize yönelik, Kdz. Ereğli Halk Eğitim Müdürlüğü desteği ile haftada iki gün "Elimizde Fırça Sanata Merhaba" projesi kapsamında resim kursu verilmektedir. Öğrencilerimiz resim kursunda hem resim yapma tekniklerini öğrenirken hem de işbirliği içerisinde resim yapmaktadırlar. Proje doğrultusunda öğrenci ve velilerimiz için resim atölyelerine ve sergilerine geziler düzenlemektedir. Ayrıca okulumuz öğrencilerinin İl ve İlçe çapında düzenlenen yarışmalara katılım oranları yükselmiştir. Proje sonunda öğrencilerimizin işbirliği içinde yaptığı resim çalışmalarıyla Kdz. Ereğli Atatürk Kültür Merkezi'nde resim sergisi açılması planlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Görsel sanatlar eğitimi, işbirlikli öğrenme, sanat

ETKİLİ AKRAN İLETİŞİMİ İÇİN YARATICI DRAMA YÖNTEMİ

Öğretmen Gupse ÇELİK, Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulu, celikgupse@gmail.com
Öğretmen Elif BAŞ, Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulu, elifbas43@gmail.com
Öğretmen Sine ÇELİK, Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulu, sinecelik@hotmail.com

ÖZET

Teknolojinin öğrenciler üzerindeki olumsuz etkilerinden biri de onların birbirleri ile olan iletişimlerini sekteye uğratması ve genel olarak birbirlerine karşı saygı konusunda sorunlar yaşamalarıdır. Teknolojinin doyumsuzlaştırdığı çocuklarda arkadaşlık kavramı değerini yitirmekte ve akran iletişimini zedelemektedir. Aynı zamanda öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerinde dürüstlük, doğruluk, hoşgörü gibi değerleri göz önünde bulundurarak arkadaş seçmeleri gerekirken öğrencilerin sınıfta güç olarak gördükleri hatta onlara hoş olmayan tavırlar ile yaklaşan öğrencileri lider seçtikleri ve onlar ile arkadaş olmayı tercih ettikleri gözlemlenmektedir. Bu durum öğrencilerde olumlu davranışların pekişmemesine, bunun yerine olumsuz davranışların özenilir ve doğru gibi algılanmasına sebep olmaktadır. Öğrencilerin gün içinde oynadıkları oyunlarında genel olarak birbirlerine zarar verici yönde olduğu da gözlemlenmektedir. Bu problemin ortadan kaldırılabilmesi için öğrencilerdeki algının değiştirilmesi gerektiğini ve bu amaçla en etkili yöntemin drama yöntemi olduğunu düşünmekteyiz. Bu amaçla öğrencilerimiz ile gerçekleştirdiğimiz drama atölyesi çalışmasının onlarda nasıl bir algı oluşturduğunu belirlemek istedik. Bu algının sonuçlarının ele alınabilmesi için öğrencilere drama atölyesi öncesi en sevdikleri arkadaşlarının özelliklerini bize anlatmalarını ve arkadaş seçiminde neleri tercih ettiklerine dair sıralama anketi uygulamasında bulunduk. Atölye çalışmalarının gerçekleşmesinden sonra aynı anket öğrencilere yapılarak vermiş oldukları cevaplar ile ilk anket sonuçları karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak drama yöntemi ile öğrencilerde akran iletişimin daha etkili olduğu ve öğrencilerin arkadaş seçiminde istendik davranışlara yönelmeye başladıkları görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Dürüstlük, güvenilir, lider, paylaşımcı, arkadaş

EVLERİMİZDE BULUNAN KAYNAKLARIN HAYATIMIZDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

Öğretmen Esra NAZLIM, Özel Bodrum Bahçeşehir Koleji, esra.nazlim@bahcesehir.k12.tr

ÖZET

İlkokul 1.sınıf öğrencilerimize hayat bilgisi dersinde 'Tüketilen Kaynaklar' konusunu kavratmak için yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ile ' Evlerde bulunan kaynakların hayatımızdaki yerini ve önemini belirtir' kazanımına ilişkin sınıfta "Kaynakları tasarruflu kullanmazsak ne olur?' sorusunun cevabı balık kılçığı tekniği ile ortaya çıkarılmıştır. Öğrencilerimiz bu teknik ile ulaştıkları cevapları akran paylaşımı ile birbirlerine sunmuşlardır. Özel Bodrum Bahçeşehir İlkokulu 1. sınıf öğrencilerinden 19 kişilik öğrenci grubu, aynı konuyu Türkçe dersine entegre ederek, kaynakların sınırlı olduğu bilincini oluşturmak amacı ile, gruplara ayrılmıştır. Öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanarak, renkli kartonlara konu ile ilgili slogan yazma çalışması yapılmıştır. Görsel sanatlar dersinde de, aynı konunun afişleri hazırlanıp, bu afişlerin okul içinde paylaşılması sağlanmıştır. Böylece tüm okul öğrencilerinin bilinçlenmesi hedeflenmiştir. Drama dersinde konu ile ilgili kaynakların sınırlı olduğu vurgulanarak, tasarruflu kullanılmadığı takdirde nasıl sorunlar yaşanacağına dair kamu spotu videoları çekilmiştir. Müzik

dersinde öğrenciler kaynakların önemi ve sınırlılığı ile ilgili kendi şarkılarını yazıp söylemişlerdir. Matematik dersinde sınıfta hafta boyu kullanılan elektrik süresi toplama yaparak belirlenmiştir. Diğer haftalarda sınıfta oluşan bilinç ile tasarruf yapılarak harcanan elektrik süresi arasındaki fark, çıkarma işlemi ile hesaplanmıştır. Gardner'in Çoklu Zeka Kuramı'na ilişkin olarak, sözel zeka, mantıksal zeka, müziksel zeka, kinestetik zeka, içsel zeka, sosyal zeka türleri ile ilişkilendirilerek etkinlikler planlanmıştır. Kolb'un Yaşantısal Öğrenme Kuramı'na göre, yapılan etkinlikler yansıtıcı gözlem ve düşünerek öğrenme biçimine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu çalışma ile öğrenenlerin günlük yaşantısında kaynakların sınırlı olduğu düşüncesinin içselleştirilmesi hedeflenerek, tüm yaşantısı boyunca bu alışkanlığı sürdürmesi istenmiştir.

Anahtar sözcükler: Bilinçli tüketim, disiplinlerarası, enerji tasarrufu, sebep-sonuç, sorumluluk

GEMS PROGRAMI TANITIMI İLE 1.VE 2. SINIFLARDAKİ UYGULAMALARI

Öğretmen Elif KÖKSAL, Ankara Özel Büyük İlkokulu, eeliffkksal@gmail.com

ÖZET

Ülkemizde Fen ve Teknoloji öğretim programı ile sorgulayabilen, araştırmacı ve öğrendiklerini günlük yaşamda kullanabilen bireyler yetiştirmek, Matematik programı ile de öğrencilerin, matematiğin gerçek hayatın bir parçası olduğunu anlamaları için fırsatlar yaratmayı, matematiğin uğraşmaya değer olduğunu hissettirmeyi ve buna göre öğrencilerin araştırma ve sorgulama yapabilecekleri, iletişim kurabilecekleri, eleştirel düşünebilecekleri, gerekçelendirme yapabilecekleri, fikirlerini rahatlıkla paylaşabilecekleri ve farklı çözüm yöntemlerini sunabilecekleri bir öğrenme ortamı hedeflenmiştir. Bilindiği üzere ülkemizde ilköğretim düzeyinden üniversiteye kadar olan öğrenim hayatında zorlanılan alanlar daha çok Fen ve Teknoloji ile Matematiktir. Bu alanlarda öğrenmenin daha gerçekleşebilir olması için günümüzde birçok yöntem ve teknik kullanılmaktadır. Fakat bu öğrenimin erken yaşlarda edinilip ileriki yıllarda daha rahat bir öğrenim süreci geçirmek adına ilk olarak 1984 yılında California Üniversitesi bünyesinde yer alan Lawrance Hall of Science adlı bir fen merkezi tarafından oluşturulan GEMS(Great Exploration Math and Science) Programıson yıllarda ülkemizde de uygulanmaya başlanmıştır. Gems Programı, erken yaşlarda özellikle okul öncesi ve ilköğretim yıllarında başlanıp, Fen ve Teknoloji ile Matematik derslerini eğlenceli etkinliklerle sevdirmeyi ve bunu özellikle aktif öğrenme yoluyla birlikte bilimin tüm süreçlerini sürecin içinde yaşama imkanı sunmayı amaçlayan esnek bir ders programıdır. Dünya genelinde bu program okul öncesi yaş gruplarından başlayıp onuncu sınıfa kadar devam ettirilen bir program olmasına rağmen ülkemizde daha çok okul öncesi ve ilkokul (1-4) yılları ile sınırlı kalmıştır. Bu nedenle bu çalışmada, yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen GEMS (Great Exploration Math and Science) Programının ilköğretim 1. ve 2. Sınıf düzeylerindeki uygulama örnekleri ile beraber programın tanıtılması amaçlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Aktif öğrenme, GEMS, olumlu tutum geliştirme

GEMS PROGRAMININ 2. SINIF MATEMATİK PROGRAMI İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Öğretmen Kamer SAĞLAM DEMİR, Özel Anabilim Eğitim Kurumları, kamersaglam@anabilim.k12.tr
Öğretmen Gökşen AKYOL, Özel Anabilim Eğitim Kurumları, goksenakyol@anabilim.k12.tr

ÖZET

GEMS (Great Explorations in Math and Science Programı) ilk olarak 1984 yılında California Üniversitesi bünyesinde yer alan Lawrance Hall of Science adlı bir fen merkezi tarafından oluşturulmuştur. Bu program, öğrencilere fen ve matematiği erken yaşlarda eğlenceli etkinlikleriyle sevdirmeyi, aktif öğrenme yoluyla bilimin tüm süreçlerini yaşama imkanı vermeyi amaçlayan kaliteli ve esnek bir programıdır. Dev boyutlu sabun köpükleri oluşturulması, matematik etkinlikleri, parmak izi tespiti, kurbağa matematiği, uğur böcekleri gibi bütün GEMS etkinliklerinin amacı öğrencilerin hayal gücünü ve merak duygusunu harekete geçirmektir (Bergman, 1988). GEMS programında, fen ve matematik bilimsel süreçlerle birleştirilmiş olarak uygulanır. Dünya genelinde bu program, okul öncesinden başlayıp onuncu sınıfa kadar devam etmesine karşın; ülkemizde daha çok okul öncesi dönemi ile sınırlı kalmış, bazı özel öğretim kurumları tarafından da uygulanmaktadır. Anabilim Eğitim Kurumlarında ise GEMS, anaokulu ile ilkokul 1, 2 ve 3.sınıflarında uygulanmaktadır. Matematik ders saati içinde uygulanan bu program ile öğrenciler gözetimli keşif yöntemini kullanır. Öğrenciler merak duyguları ile öğrenme fırsatı bulmaktadırlar. GEMS etkinlikleri tüm sınıfların kazanımlarına göre incelenmiş ve belirli çalışmalar seçilerek mevcut programdaki kazanımlara entegre eklenmiştir. GEMS etkinlikleri bilimin temel ögelerinden olan sorgulama ile başlar (Sağlam, 2012). Bu sebeple uyguladığımız etkinliklerin ilk aşaması sorgulama aşamasıdır. Ardından öğrencilere çalışma ile ilgili materyaller verilir ve konu hakkında tahminde bulunmaları istenir. Daha sonra aşama aşama etkinlik öğrencilere tarafından yapılır. Bu çalışmada amacımız 2.sınıf öğrencileri ile çarpma konusunu GEMS ile işlemek ve öğrencilerin çarpma gibi zor bir konuyu yaparak yaşayarak uygulamasını sağlamaktır. Çalışmadaki GEMS etkinliğinin adı: Köstebekgillerle Çarpma. Etkinliğin ilişkili olduğu kazanım: Çarpma işlemi kazanımlarından "iki sayıyı çarpmanın ne anlama geldiğini modellerle açıklar." kazanımıdır. Araç-gereç: Köstebek modeli, köstebek yuvası modeli, çalışma kâğıtları, renkli kalemler. Sorgulama aşamasında öğrencilere köstebeklerin yaşamı hakkında sorular sorulur. Öğrencilerin fikirleri yorum yapılmadan alınır, ardından köstebeklerin yaşamları hakkında bilgi içeren kurgulanmış hikaye anlatılır ve köstebeklerin yuvasında köstebeklerle çarpma modelleri oluşturulur. Çalışma sonrasında öğrencilere çarpmayı modelle gösterme sınıf çalışması verilmiş ve öğrencilerin konuyu kavradıkları görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Eğitim uygulamaları, GEMS, matematik öğretimi

HEDEFE YÖNELİK GERİ BİLDİRİM

Öğretmen Erdal GÖK, Muğla Dalaman Atakent İlkokulu, erdalgok20@gmail.com

ÖZET

Kişilerin işlerinde kendilerini gerçekleştirdiklerine dair inançlarının olması, arkalarında gelişimlerini destekleyen öğretmenlerinin olması, sevdiği şeyleri yapmaları, güven duyduğu bir ortamda olmaları, ileriye dönük beklentilerinin olması gelecekle ilgili fikir üretebildikleri ve sonuca katkıda bulunabildikleri, paylaşılan ortak değerlerin olduğu, gelecek hedeflerinde

işlerine yarayacaklarına inandıkları işleri sahipleniyor ve potansiyellerini maksimum kullanarak çalışırlar. Bu çalışma süreci öğrenciyi besleyen, öğrenciyi geliştirmek için neler yapabileceğini gösteren bilgiyi paylaşmak, yapılan dersin, çıkan ürürünün sonuçları ile ilgili gözlem/görüşleri geribildirim ile bildirmek ve/veya nasıl daha iyi yapılabileceği konusunda öneri vererek öğrenciyi geliştirmek, yol göstermek şeklinde olmalıdır. Öğrencinin güçlü yanları ile gelişim alanlarına odaklanmak, hedeflere odaklanmak kadar önemlidir. Öğretmenin hedefleriyle bireyin (öğrenci) nin hedeflerinin örtüşmesini, böylece tüm çalışanların ortak bir başarı tanımına sahip olmalarını sağlayan bir sistem oluşturmalıyız. Okul içinde değerlendiren (öğretmen) ve değerlendirilenler (öğrenciler), veliler değerlendirme süreci ve uygulamasıyla ilişkin bilgilendir, performansın iyileştirilmesi ve kişisel gelişim planları için gerekli önlemleri almalarını sağlar. Bu süreçte öğretmen ve öğrenci kendi belirleyebilecekleri ölçüm kriterlerine göre gelişim süreçlerinin genel olarak nasıl ve nerede olduğunu görebilecektir. Bu anlamda verilecek geri bildirim çok önemlidir. Geri bildirim vermekte almakta gelişim açısından son derece önemlidir. Geribildirim kelimesi genellikle basit bir eleştir ya da takdir ile karıştırılıyor. Geribildirim verirken olumlu bir dil kullanmak son derece önemlidir. Olumsuzu ifade ederken sandviç taktiği kullanılmalıdır. Olumlu dille verilmeyen geri bildirim kişiliğe zarar verir. İletişim engellerinin oluşmasını sağlar. Geri bildirim alan kişi kendisini mutlu hissetmelidir. Geribildirim alan kişinin aldığı geri bildirimin kendi işine yarayacağına inanmalıdır. Geribildirim verme ve alma süreci her bireyin yararına olduğuna, bunun doğru yapılmasına dikkat edilmelidir. Bunu yaparken bazı yetkinliklerin geliştirilmesi son derece önemlidir. Bildirimleri vermek güçlü gözlem yeteneği gerektir. Duru, Berrak, açık ve net bir dil kullanmak önemlidir. Geribildirim verilirken sözcükler, söyleme tarzı ve beden dil uygun kullanılmalı ve olumsuz geribildirimler kişiye değil davranışa ve sonuca yönelik verilmelidir. Kişiye güçlü sorularak sorarak kendini ifade etmesi ve değerlendirmesi güçlü soru sorma yeteneği ve etkin dinleme yeteneği gerektir. Geleceğe odaklanmalı ve performansı geliştirmeye yönelik eylem planlanmalıdır. Hedefe Yönelik Geribildirim hem öğretmenin hem de öğrencinin işine yarayacaktır.
Anahtar sözcükler: Akran öğrenmesi, dayanışma, geribildirim, olumlu cümle

İLK OKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE SINIF YÖNETİMİNDE MOTİVASYONUN SAĞLANMASINA YÖNELİK KULLANILAN MATERYALLERİN ÖĞRENCİ BAŞARISI ÜZERİNE ETKİSİ

Öğretmen Serap GÖKHAN, Milli Eğitim Bakanlığı, morfem@mynet.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ilkokul düzeyindeki özellikle de ilkokul birinci sınıf öğrencilerine yönelik sınıf içinde derse olan motivasyonun sağlanmasına ilişkin materyallerin öğrenci başarıları üzerindeki etkisini belirlemektedir. Gereç ve Yöntem Sınıf içinde yapılan bir etkinlik olup onbeş öğrencinin dahil olduğu bir çalışmadır. Yeşil ve kahverengi fon kartonuyla oluşturulmuş bir elma ağacı metaforu sınıf içinde tüm öğrencilerin görebileceği bir yere asılmıştır. Beyaz renkte olan elmaların üzerine her öğrencinin adı yazılmıştır. Öğrencinin ilk okuma ve yazma ile ilgili her türlü başarısı bu elmaların renginin kırmızıya dönmesiyle geri bildirim sağlamaktadır. Bulgular İlkokul birinci sınıf öğrencilerine yönelik başarıyı birebir gözleme imkanı veren elma ağacı etkinliği öğrencilerde başarıyı tatma duygusunu geliştirmiş ve diğer arkadaşları ile olan başarı grafiğini de izleme fırsatı sunmuştur. Öğrencilerde rehavet ve gevşeme olmaması adına bazen elmaların üzerinde bir kurt metaforu da azmi ve güdülenmeyi taze tutmuştur. Sonuç Okul bir çocuk için son derece önemli bir ortamdır. Sınıf da bu ortamın asıl parçası olmakla birlikte öğretmen bu ortamın baş kahramanıdır. İlk okuma ve yazma çağındaki öğrenciler için sınıf onların dünyasına hitab eder mahiyette olmalıdır. Çünkü öğrencinin ikinci evi sınıftır. Bu nedenden dolayı sınıf ortamı onlar için kolay, somut, ve eğlenceli olmalıdır. Sınıf içinde uygulanan bu Elma Ağacı etkinliği öğrencilerde motivasyon ve başarı duygusunu yaşatarak eğitim ve öğretimin kalıcılığını sağlamıştır.
Anahtar sözcükler: Elma Ağacı, materyal, motivasyon

İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE ORYANTIRING

Öğretmen Elmas KAVİ, Bursa Yönder Koleji, ekavi@yonderkolejibursa.com

ÖZET

Oryantiring, harita yardımı ile yön bulmayı içeren, zamana karşı yapılan bir spor. Oryantiringde sporcular kendilerine verilen yarışma bölgesinin haritasında belirtilmiş hedeflere sırasıyla ve en kısa sürede ulaşmaya çalışırlar. Kontrol noktalarında turuncu-beyaz bayraklar bulunur. Yarışmacılar bayrağın yanındaki zımbayı ellerindeki fişe basarak kontrol noktasına ulaştıklarını kanıtlarlar. Bazı yarışmalarda zımba ve kontrol kartı yerine elektronik bir sistem de kullanılmaktadır. İki hedef arasında hangi yolu izleyeceğine yarışmacı kendi karar verir. Amaç hedefleri en kısa sürede tamamlamaktır. Ses Temelli Cümle Yöntemi'nde, ilk okuma-yazma öğretimine seslerle başlanmaktadır. Anlamlı bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra seslerden, hecelere, kelimelere ve cümlelere ulaşılmaktadır. İlk okuma-yazma öğretimi, cümlelere kısa sürede ulaşılacak şekilde düzenlenmektedir. İlk okuma yazma öğretiminin öğrencilere okuma ve yazma becerilerini kazandırmaktan daha geniş bir içeriği bulunmaktadır. Bu süreçte sadece okuma ve yazma becerilerinin kazandırılması değil aynı zamanda Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, iletişim kurma, problem çözme, karar verme gibi temel becerilerin de geliştirilmesi amaçlanmaktadır. İlk okuma-yazma öğretimi, öğrencilerin zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerinde önemli değişimlere neden olmaktadır. Bu değişimler öğrencinin hayat boyu kullanacağı anlama, sıralama, sorgulama, ilişki kurma, tahmin etme gibi zihinsel becerileri de geliştirmektedir. Öğrencilere belirtilen nitelikleri kazandırmada ilk okuma-yazma öğretim yöntem ve uygulamalarının büyük rolü vardır. Bu çalışmanın amacı; ses temelli cümle yönteminin kazandırmayı amaçladığı becerilerin oryantiring sporu ile kazandırılmasıdır. İlk okuma yazma sürecindeki sesi hissetme ve tanıma, sesi okuma ve yazma, sesten hece- heceden kelime - kelimeden cümle oluşturma aşamalarında uygulanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Doğal gözlemle öğrenciler üç öğretmen tarafından gözlemlenmiştir. Gözlem formu doldurulmuştur. Bursa ilinin Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Özel Yönder Kolejinin 1/D sınıfı öğrencilerine bu çalışma uygulanmıştır. Katılan öğrencilerin 14 tanesi kız, 9 tanesi erkek olup 6-7 yaş grubu aralığıdır. Araştırmanın temelini oluşturmak için bir kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Elde edilen veriler ışığında Türkçe dersinin hedeflediği becerilerin kazandırılmasında oryantiring sporunun etkili olduğu saptanmıştır.
Anahtar sözcükler: Beceri, ilk okuma yazma süreci, oryantiring

İLKOKUL 4. SINIFLARDA DRAMA ETKİNLİKLERİYLE İŞLENEN DERSLERİN ÖĞRENCİLERİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Arş. Gör. Emir Feridun ÇALIŞKAN, Muş Alparslan Üniversitesi, ef.caliskan@alparslan.edu.tr
Öğretmen Emrah KÖSEOĞLU, Diyarbakır Ergani Yenişehir İlkokulu, e.koseoglu21@hotmail.com
Öğretmen Sinan MANTAŞ, Milli Eğitim Bakanlığı, sinan_mantas@hotmail.com

ÖZET
Bu araştırmada, ilkokul 4. sınıflarda drama etkinliklerinin, öğrencilerin problem çözme becerileri üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada bu amaca uygun olarak ön test-son test kontrol gruplu deneysel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırma 2013-2014 eğitim öğretim yılında Diyarbakır iline bağlı Ergani ilçesindeki bir ilkokulda gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubunu bu okuldaki 4/C (kontrol grubu) ve 4/D (deney grubu) sınıfları oluşturmaktadır. Deney grubuna 8 hafta boyunca drama etkinlikleri uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise herhangi bir drama etkinliği uygulanmamıştır. Öğrencilerin problem çözme becerilerini ölçmek üzere; Serin, Bulut-Serin ve Saygılı tarafından geliştirilen Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri (ÇPÇE) kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen verilerin analizi için SPSS 21.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Araştırmada, ölçeklerin ön test ve son test dağılımının normalliğine ilişkin Shapiro-Wilk Testi uygulanmıştır. Gruplarının ön test puanları arasındaki farkı incelemek amacıyla bağımsız gruplar için t-testi, ön test ve son test puanları arasındaki farkı incelemek amacıyla bağımlı gruplar t-testi ve grupların son test puanları arasındaki farkı incelemek amacıyla da kovaryans analizi (ANCOVA) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda deney ve kontrol gruplarının ÇPÇE'den elde ettikleri (ön test-son test) puanlar arasında da anlamlı bir fark bulunamamıştır. Böylece yapılan drama etkinliklerinin öğrencilerin problem çözme becerilerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir değişikliğe yol açmadığı belirlenmiştir.
Anahtar sözcükler: Beceri, drama etkinlikleri, problem çözme

İLKOKUL: TÜRKÇE VE MATEMATİK DERSLERİNDE; ZİNCİRLEME SORULARLA ÖĞRETİM YÖNTEMİ (ZÖY)

Öğretmen Gazi ÜNAL, Ankara Sincan Özel Ankara Koleji İlkokulu, gazi.unal@yahoo.com.tr

ÖZET
ZÖY : Zincirleme sorularla Öğretim Yöntemi Öğretmenlerin, öğretme-öğrenme sürecinde kullandığı birçok yöntemler vardır. Anlatma, Tartışma, Örnek Olay, Gösterip Yapma, Problem Çözme, Deney, Proje Temelli ve Bireysel Çalışma gibi… Eğitim Terimleri Sözlüğünde, Yöntem: "Bir sorunu çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli yol" olarak tanımlanmıştır. "Zincirleme Sorularla Öğretim Yöntemi(ZÖY); soru-yanıt tekniğinin, yönteme dönüştürülmesidir. Teknik olarak soru-yanıt kullanılır. Soru-yanıt; sözlü anlatımla değil, yazılı anlatımla yapılır. Eğitim-öğretim yılı boyunca kullanılır. Planlı, sistemli ve seri bir yönü vardır. Öğrenmenin; çok tekrarla (alıştırma) pekiştirilmesi kuralı, dayanağıdır. Yöntem; öğrenci merkezli ve öğrenmeyi öğretmeye odaklıdır. Çocuğun, öğrenme ve gelişim psikolojisine uygundur. Görsel ve bilişsel duyusuna hitap eder. Birinci kademede, birinci sınıflar hariç, diğer sınıfların Türkçe ve Matematik ders konularının işlenişinde kullanılır. Bu yöntem: Eğitim-öğretimi, paralel olarak birlikte yürütür. Okuma-yazma Öğretiminin(Türkçe) temelini oluşturur. Matematik dersini kolaylaştırır ve sevdirir. Sınıf mevcuduna hitap eder ve öğrenci merkezlidir. Bu yöntem: Öğretmen için; Mesleğini donanımlı kılar. Mesleğine tertip, düzen ve disiplin getirir. Konuları, öğrenci seviyesinde işletir. Bilgileri direkt değil, bir oyun şeklinde sunar. Bu yöntem: Öğrenci için; Ödev yapma alışkanlığını kazandırır. Özenli, düzenli olmayı sağlar. Estetik duygusunu güçlendirir. Kendine güveni geliştirir. Matematik dersini sevdirir. Okuma-yazma(Türkçe) şevkini artırır. Bu yöntemi; sınıf öğretmeninin bilmesi ve öğrenmesinde yarar vardır. Yöntem ilginçtir. Çok basittir. Basit olmasına karşın, geniş bir açılımı vardır. Bu açılımında, önemli püf noktaları bulunmaktadır. İlginçliği; Türkçe dersinde, üç sözcükle, Matematik dersinde de iki sayıyla müfredattaki bütün konuların işlenişini yapmak ve tekrar edebilmektir. Açılımı; planladır, sistematik bir mekanizması vardır. a-Uygulama b-Kullanma ana başlıklarında, Uygulamada ALIŞTIRMA, Kullanmada da ETKİNLİK ÖDEVİ yapılır. U Y G U L A M A: Alıştırma, adı ile yürütülür. Öğretmenin işidir. Sınıf Öğretmeninin; en önemli fonksiyonlarından biri olan kılavuzluk etmektir. Türkçe ve Matematik dersi yapılır. Konu işlenir. Mekanizmayı çalıştırmaktır.(Z.Ö.Y) "Öğrenmeyi, öğretmeye" alıştırmaktır. Öğreneceği konulara merak uyandırmaktır. Türkçe ve Matematik dersini sevdirmektir. Elini, dilini, gözünü, kulağını ve zihnini aynı paralellikte kullandırmaktır. K U L L A N M A: Etkinlik Ödevi, adı ile yürütülür. Öğrencinin işidir. Sınıf Öğretmeninin; en önemli fonksiyonlarından biri olan rehberlik yapmaktır. Öğretmenin kontrolü ve disiplini altındadır.(Her gün " Etkinlik Ödevi" vermek) Mekanizmayı yürütmektir.(Z.Ö.Y) Öğrencide, ders çalışma bilincini geliştirmektir. Ödev yapma sorumluluğunu kazandırmaktır. Öğrendiği konuları; zihninden deftere, defterden zihnine aktarmaktır. (Devir daim) Defter kullanma, işini temiz yapma ve estetik duygusunu geliştirmektir. "Kendine güven" duygusunu sağlamak, performansını yükseltmektir. ZÖY yöntemiyle, TÜRKÇE ve MATEMATİK derslerinde dört-dörtlük bir TEMEL EĞİTİM vermektir.
Anahtar sözcükler: Zincirleme sorularla öğretim yöntemi

İLKOKULDA KODLAMA EĞİTİMİ

Öğretmen Bircan KELEŞ, Hürriyet İlkokulu, bnhsk01@hotmail.com

ÖZET
Çalışmanın amacı; teknolojinin eğitime entegre edilmesi, 1.sınıf öğrencilerine, bilgisayar programcılığının temelini oluşturan kodlama eğitimi verilerek 21. yüzyıl becerilerinden sayılan yaratıcılık, eleştirel düşünme, algoritmik/matematiksel düşünme, iletişim, problem çözme, işbirliği, dijital okur-yazarlık becerilerinin kazandırılmasıdır. Çalışma süresince proje tabanlı öğrenme, oyun tabanlı öğrenme, problem çözme, keşfetme, işbirliği gibi yöntem ve teknikler kullanılmıştır. Çalışmalar sınıf ortamında ve internet imkanı olanlar tarafından evde devam ettirilerek yapılmıştır. Bu çalışma 2014-2015 Eğitim - Öğretim

yılında Mersin/Akdeniz Hürriyet İlkokulunda 1. sınıfa başlayan 6-7 yaş grubu 14 öğrenciye, kodlama eğitiminin yaygınlaştırılması amacıyla kurulmuş bir platform olan Code.org platformu üzerinden verilmeye başlanmıştır. Code.org da oluşturulan sanal sınıfa öğrenciler kaydedilmiş, seviyelerine uygun olan Kurs1 ile eğitime başlanmıştır. Öğrenciler çoğunlukla sınıfta, internet imkanı olan bazı öğrenciler ise evlerinde veli gözetiminde devam ettirmek suretiyle kursa başlamışlardır. Ayrıca bireysel, eşli, grup çalışmalarıyla etkinlikleri tamamlamışlardır. Kendi oyunlarını tasarlama aşamalarına gelen öğrenciler programcılığın temel ilkelerini de öğrenerek daha ileri seviye kurslara başlayabilecek düzeye gelmişlerdir. Ekim ayında gerekleştirilen Avrupa Kodlama Haftasına kayıt yapılarak 38 ülke ile eş zamanlı etkinlikler düzenlenmiş, Kurs1 i bitiren öğrencilere sertifikaları törenle verilmiştir. Takip eden dönemde kodlama ile ilgili hazırlanmış bir eTwinning (Avrupa Okul Ortaklıkları) projesine dahil olunarak, Kurs 2 adındaki eğitime başlanmış, böylelikle proje ortağı olan Türk ve Avrupalı öğrencilerle eş zamanlı olarak proje aktivitelerini yürütmüşlerdir. Proje bitiminde yapılan başvuru neticesinde Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan Ulusal Destek Servisi tarafından verilmekte olan Ulusal Kalite Etiketi ile, ardından eTwinning Merkezi Destek Servisi tarafından verilen Avrupa Kalite Etiketi kazanılmıştır. Bu ödülleri takiben Avrupa ödüllerinden olan ve Polonya Ulusal Destek Servisi tarafından desteklenen Marie Skłodowska Curie Ödülüne de aday olmuştur. Bu ödül, her yıl çalışmalarının temeli olarak bir bilim konusunun kullanıldığı en iyi projeye verilmektedir. Kodlama etkinlikleri ile öğrencilerimiz okuma-yazma öğrenme sürecine paralel olarak dijital okur-yazarlık becerilerini de kazanmaya başlamıştır. Teknolojiyi sadece kullanan değil, üreten, tasarlayan, nasıl üretildiğini anlayabilen bireyler olma yolunda ilerlemeye başlamışlardır. Bu sürecin okuma-yazma çalışmalarını da olumlu etkilediği ve önceki dönemlerden daha erken bir tarihte okuma-yazma öğrenildiği görüldü. Okuma-yazma konusunda sıkıntı çeken bazı öğrencilerin kodlama ile ilgili etkinliklere severek katıldıkları, eğitimi tamamladıkları ve derslerine daha fazla ilgi gösterdikleri, olumsuz davranışlarında azalma olduğu, öğrencilerin diğer alanlarda da kodlama eğitimi ile kazandıkları becerileri uyguladıkları gözlendi. Dünyaca ünlü yazılımcıların biyografilerinde, erken yaşlarda programcılığa başladıkları ve başarılarının temelinde bunun yattığını ifade ettikleri görülmektedir. Kodlama eğitimi ile; öğrencilere, yaratıcılık, eleştirel düşünme, iletişim, problem çözme, işbirliği, algoritmik/matematiksel düşünme, hata ayıklama, dijital dünyanın nasıl işlediğini anlama, hatta onu oluşturma, bir nesnenin ya da makinenin nasıl yapıldığını/çalıştığını anlama teknolojik gelişmelerin doğru anlaşılması ve kullanılması gibi becerileri kazandırarak daha bilinçli yaşamalarının sağlanmasının yanında ; ayrıca erken yaşta verilmesi sebebiyle bilişim alanında yetenekli öğrencilerin, doğru bir şekilde yönlendirilerek önümüzdeki yıllarda ülkemizde ve dünyada oluşacak bilişim personeli ihtiyacını karşılayabilecek bireyler olmaları da hedeflenmektedir. Bütün bu uygulamalar, eğitimde bazı reform hareketlerine de yol açmaktadır. Birçok ülkenin müfredatında bulunan kodlama eğitimi; yeni dönemden itibaren ülkemizde de müfredata dahil edilecektir.

Anahtar sözcükler: 21.yy becerileri, algoritmik düşünme, dijital okuryazarlık, kodlama eğitimi, oyun tabanlı eğitim

İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN ORTADAN KALDIRILMASI İÇİN BİR UYGULAMA: SINIF BANKASI

Öğretmen Fatih AKBAY, Ş.K.O. Mükremin Başaran İlkokulu, akbay.fatih@gmail.com

ÖZET

Sınıf kuralları; sınıfın genel anlamda düzenini, eğitim-öğretim sürecini ve sınıf yöntemini sağlıklı bir şekilde sürdürebilmek ve istenmeyen davranışların önüne geçebilmek için son derece önem arz etmektedir. Sistemin sağlıklı işleyebilmesi adına son derece önem arz eden bu kuralların uygulanabilirliği ve işleyişi öğrencilerin bu kuralları benimsemeleri ile doğrudan ilişkilidir. Bu yüzden bu kuralların belirlenmesi sürecinde öğrencinin etkin bir katılım gerekliliği söz konusudur. Bu gereklilik sonucunda hayat bilgisi dersi programlarında da sınıf kurallarının belirlenmesi sürecinde öğrenci katılımı ile ilgili kazanımlar bulunmaktadır. Sınıf kuralları canlı bir mekanizmaya sahiptir; sürekli güncellenebilir, sürecin işleyişine göre yeni kurallara ihtiyaç duyulabilir. Önemli olan sistemin sorunsuz bir şekilde işleyişinin sağlanması, istenmeyen hareketlerin önüne geçilmesi, istenen hareketlerin ise pekiştireçlerle gerçekleşme oranlarının arttırılmasıdır. Bu doğrultuda ŞKO Mükremin Başaran İlkokulu 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında 2/A sınıfında "Sınıf Bankası" uygulaması ekim ayında başlamış ve halen devam etmektedir. Etkinliğin temelinde simgesel pekiştireçler vardır. Bu bağlamda sınıfa özel, öğretmen tarafında 1'lik, 5'lik ve 10'luk paralar hazırlanmıştır. Her öğrenci bankadan haftalık olarak 5 para alacaktır. Olumsuz her bir davranış için öğrenciler bankaya ceza vermek zorundadır. Olumsuz davranışların yapılma ve tekrarlanma oranına göre ceza tutarında değişikliğe gidilecektir. Örneğin, ders araç gereçlerini unutan öğrenci sayısı fazla ve bu eylem sürekli tekrarlanıyor ise bankaya verilecek para artacaktır. Olumlu davranışlar ise öğretmen tarafından değişken oranlı ve zamanlı olarak yine para karşılığı pekiştirilecektir. Paralarını biriktiren öğrenciler ise öğretmen tarafından belirlenen ürünlerden satın alabileceklerdir. Bu ürünlerin başında Bilim Çocuk ve TRT Çocuk dergileri, puzzle setleri, not defterleri vb. ürünler yer almaktadır. Süreç içinde öğrencilerin gelişimlerine de katkı sağlayacağına inanılan ve temin konusunda zorluk yaşanmayan çeşitli ürünler de satışa sunulacaktır. Ürünlerin satışı kapsamında, öğretmene mali yükün fazla olmaması da esas alınarak her bir sınıf parasının karşılığı ortalama 10 kuruş olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla söz konusu dergiler için öğrencinin ortalama 40-50 para biriktirmesi gerekmektedir. Bankadan haftalık alma, para bozdurma, alışveriş yapma vb. işlemler serbest etkinlikler derslerinde yapılacaktır. Süreç içerisinde gerçekleşecek davranışlar gözlemlenmeye devam edilerek aylık olarak raporlar oluşturularak sunuma hazırlanacaktır.

Anahtar sözcükler: Ödül, pekiştireç, sınıf kuralları, sınıf yönetimi

KALABALIK SINIFLARDA BAŞARILI BİR SINIF YÖNETİMİ SAĞLANMASINA YÖNELİK BİR UYGULAMA

Öğretmen Serap ÇİMŞİR, İstanbul Gaziosmanpaşa Havuzbaşı Atilla Baykal İlkokulu, serapkorucu80@yahoo.com

ÖZET

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütülmeye çalışıldığı sınıf ortamında öğrencilerin sınıf kurallarını benimsemesi ve kurallara uyması çok önemlidir. Sınıf yönetiminin başarılı bir şekilde sürdürülmesi, eğitimin ve öğretimin kalitesini doğrudan etkilemektedir. Sınıf yönetimi, sadece öğrenciler açısından değil öğretmen açısından da önemlidir. Sınıf içinde sürekli aynı

istenmedik davranışlarla karşılaşan öğretmenin verimliliği ve motivasyonu da olumsuz etkilenebilmektedir. Sınıfta disiplinin sağlanmasına yönelik en yaygın uygulamalardan biri ödül ve ceza yöntemidir. Okul hayatı dışında çok fazla, hatta maddi değeri yüksek ödüller alan öğrencilerin bile, öğretmenden ödül almayı önemsedikleri bilinen bir gerçektir. Klasik ödül ceza yöntemini renklendirerek öğrencilere uygulamak daha etkili olabilmektedir. Arkadaş ilişkilerinin çok önemsendiği bir dönem olan ilkokul çağındaki çocuk, sınıf ortamında diğer arkadaşları huzurunda takdir edilmeyi de çok önemsemektedir. Bu uygulamadaki amaç; özellikle kalabalık sınıf ortamlarında disiplinin eğitici ve motivasyonu artırıcı nitelikte sağlanmasıdır. Önce hep birlikte sınıf kuralları belirlenmektedir. Uygulama öncesinde öğrencilere her hafta bir öğrencinin haftanın yıldızı seçileceği, seçilen öğrencinin fotoğrafının sınıf gurur tablosuna asılacağı, ayrıca öğrenciye ders araç gereçlerine yönelik hediyeler verileceği açıklanır. Seçilecek olan öğrencinin şu davranışları sergilemesi gerekmektedir: Ders esnasında sınıf kurallarına uyması, ders aralarında diğer öğrencilerle olumlu ve uyumlu davranışlar göstermesi, diğer arkadaşlarına olumlu örnek teşkil edecek nitelikte olması, ayrıca ders başarısını artırmaya yönelik de gayretli olması gerekmektedir. Her hafta bir öğrenci seçilerek sayı on kişiye ulaşınca gruba "Yıldızlar Kulübü" adı verilir. Kulüpte kalabilmek için öğrencilerin kulübe girmeyi hak ederken sergiledikleri davranışları sürdürmesi gerekmektedir. Bu durum diğer öğrencilerde "Ben nasıl olsa seçilemedim." düşüncesi oluşturmasın diye, alternatif kulüpler oluşturulmaya devam edilmektedir. Çocukların fikirleri alınarak ikinci kulübe "Çalışkanlar Kulübü" adı verilmiştir. İkinci kulüp oluştuktan sonra da üçüncü bir kulüp oluşturulacağı ve sene sonuna kadar alternatif kulüpler ile bu uygulamaya devam edileceği açıklanmıştır. Böylelikle sınıfta tatlı bir rekabet oluşmuş, sene başında hep birlikte oluşturulan sınıf kurallarına uyulması özendirilmiştir. Bu uygulama, çocukların sınıf kurallarına uymalarını, başarılı olmak için düzenli çalışmalarını, sorumluluklarını yerine getirmeyi, sıkıcılıktan çıkarıp eğlenceli hale dönüştürmüştür.

Anahtar sözcükler: Motivasyon, olumlu davranış, sınıf kuralları, Sınıf yönetimi

KARASU KENARINDA BİR KÖY OKULU (MİNİK BEDENLERDEKİ BÜYÜK GAYRETLER)

Öğretmen Tuğba HARMANKAYA, Suboyu İlkokulu, tugbaharmankaya@gmail.com

ÖZET

Muş ili Suboyu Köyü Suboyu İlkokulu 4 sınıfın birleştirilmiş sınıf uygulamasının yapıldığı okullardan biridir. Öğrencilerin çok yakın olmasına rağmen il ve kendi hayatları haricinde dünya ile bağlantılarının sağlanması için ne kadar çok uygulamada bulunulursa ülkedeki diğer öğrencilerin yaşadığı eğitim- öğretim hayatı ile eşit bir hayat yaşayacakları düşüncesi ile yola çıkılmıştır. Uygulamalar 2013-2015 yılları arasında birebir deneyimlenerek sonuçlara ulaşılmıştır. Okulun tüm öğrencileri TEMA yesi olup ilkokullarda uygulanan Yavru TEMA eğitimini almışlardır. Yavru TEMA Eğitim Programı temsilcileri olarak Yalovadaki TEMA Şenliğinde bulundukları ili temsil ederek gayretlerinin ödülünü almışlardır. Özgüvenlerinin oluşması, dış dünya ile iletişimlerinin artması, yaparak ve yaşayarak gündelik hayatları içinde öğrenebilmeleri ve kendi ailelerinin yanında diğer bireylerle iletişim kurma becerilerinin sağlanması hedeflenmiştir. Bunun yanında sadece öğrenci eğitim- öğretimi değil velilerin ve köydeki 12-35 yaş arasında eğitime teşvik edilip açık ilk-orta-liseye yazılıp eğitimlerine devam etmeleri sağlanmıştır. Öğrencilerin okullarında su yokken mücadele vermeleri, tören alanı inşasında malzemeleri taşıyıp velilerini teşvik etmeleri, köylerine 2013 yılında yeni döşenen yol ve kanalizasyon çalışmasında aktif rol almaları sağlanmıştır. Bir nevi eve dönüştürülmüş olan okullarında ayaklarında pandufları sınıflarında besledikleri balıkları ve bakımından sorumlu oldukları çiçekleri ile samimi bir hayatın içinde düşüncelerini özgürce ifade edebilmeleri için güdülenmişlerdir. Kız-erkek ayrımı yapmaksızın her türlü gündelik hayata ait çalışmada yer almış, gelen misafirler için gerekli hazırlıklarda bizzat görev almaları sağlanmıştır. Engelli öğrenci arkadaşlarını misafir ederek bahçelerinde şenlik yaparak ağaçlandırma etkinliği oluşturulmuştur. Her öğrencinin kendi çiçeğini ve ağacını dikerek okulun bahçesini kendilerinin oluşturmaları sağlanmıştır. Bunun yanında her öğrencinin kendi evinin bahçesinde bir ağaç dikmesi ve onun bakımını üstlenmesi ile sorumluluk duygularının gelişmesi hedeflenmiştir. Okula farklı meslek dalından gelen görevlilerle sohbet etmeleri sağlanarak geleceğe dair hedefleri ile ilgili farkındalıkları sağlanmıştır. Yurt içinden davetliler olmasının yanında yurt dışından gelen resim öğretmenleri de misafir edilerek öğrenci ve velilerin origami sanatı ile ilgili atölye çalışmasına katılımları sağlanmıştır. Değerler eğitimi etkinliklerini gündelik hayatlarında birebir kendileri uygulayarak yaşamaları sağlanmıştır. Kukla takımı kullanılarak drama eğitimi almaları ve kendilerini daha rahat ifade edebilmeleri için ortam uygun hale getirilmiştir. Hava sıcaklıklarının teneffüs koşullarına uygun olmadığı bir iklime sahip olan bu ilde aylarca süren kış mevsimine çözüm olarak zekâ oyunları, yap-boz takımları, çeşitli lego setleri, bilimle ilgili öğrencilerin seviyelerine uygun oyun kartları, dama ve satranç takımları kullanılmıştır. Her öğrencinin kendi oyun grubunu çeşitli kırtasiye malzemeleri ile oluşturmaları sağlanmış, oluşturulan oyun gruplarını evde aileleri ile de oynamaları sağlanmış bu şekilde velilerde zekâ oyunları ile tanıştırılmıştır. Öğrenci velilerinin eğitim- öğretim süreci ile iç içe olmaları sağlanarak yılbaşında okula göndermeye niyeti olmayan velilerin bu duruma direncinin kırıldığı gözlenmiştir. Zekâ oyunları ile taşına öğrenci grubu okulu ziyarete gelen mühendis, kar küreme aracı şoförü, elektrikçi ve daha bir çok insana bu oyunları öğretmiştir. Evlere yapılan veli ziyaretleri ile okula devamın önemi vurgulanmış erken yaşta yapılması planlan evliliklerle ilgili önlemler alınarak kız çocuklarının açık öğretimden okula devamları sağlanmıştır. Din Kültürü Ahlak Bilgisi dersinde dini bayramları öğrenirken Hayat Bilgisi'nde yaşadığı çevresi tanırken değerler eğitimi kapsamında misafirperverlik, yaşlılara hürmet davranışlarını bayram öncesinde köylüye lokum dağıtarak birebir öğrenmeleri sağlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Aktif öğrenme, değerler eğitimi, veli, yaparak yaşayarak, zekâ oyunları

KAT KAT MATEMATİK

Öğretmen Ramazan DİVRİK, İscehisaR Selçuklu İlkokulu, r.divrik@mynet.com

ÖZET

Matematik eğitiminin amaçlarından biri, gerçek problem durumlarında etkili çözümler üretebilen, öğrendiği matematiği günlük yaşamında etkili bir şekilde kullanabilen, matematiğin gerçek dünya ile olan sıkı ilişkisinin farkında olan ve böylece matematikten korkmak yerine ondan zevk alan ve onu seven bireyler yetiştirmektir (Doruk, 2010). Ancak matematik derslerinde birçok kavram öğrenciler tarafından tam olarak anlaşılmadığı için matematik dersi her zaman sevilmeyen ders olmuştur. Matematikte anlaşılmayan bir kavram olan kat kavramını öğrencilere öğretirken kullandığımız bu yöntemle

öğrencilerin problem çözme becerileri gelişmiştir. Bu kavramın daha iyi anlaşılabilmesi için problem cümleleri öncelikle öğrencilerin anlayacağı şekilde somutlaştırılmalıdır. Somutlaştırma yaklaşımlarından biri de matematiksel modelleme çalışmalarıdır. Modelleme yaparak sorular daha somut hale gelecek ve anlaşılabilecektir. Bu anlamda sınıfta kullandığım apartman katı modelleme yöntemiyle kat kavramını öğretmeye çalıştım. 3. sınıfta çarpma işlemi gerektiren problemleri çözerken kullanmaya başladığım bu yöntemle öğrenciler kat kavramını daha iyi kavramışlardır. Bu yöntemde öğrenci eş sesli olan matematikteki kat kavramı ile apartman katı olan kavramı ilişkilendirir. Üç katı, beş katı gibi problem cümlesi içeren ifadeleri apartmanın birer katı olarak düşünür ve her katı bir birim olarak değerlendirir. Her birimin eş olduğu düşünülerek kaç tane kat varsa o kadarıyla çarpma işlemi yapar. Çarpma işlemini öğretirken kullandığımız 3 tane beş ifadesinin zamanla 3 kere 5' e dönüşmesi gibi kat kavramı da bir süre sonra öğrenciler tarafından çarpım yapılacak bir ifadeye dönüşür. Öncelikle öğrencilere yakın çevresinden (örneğin bakkal, kantin, pazar vb.) anlayacağı çarpma işlemi gerektirecek problem sorulur. Daha sonra bu problemin daha iyi anlaşılması için modelleme kullanarak problemi somutlaştırır. Daha sonra modellemede ki her bir parçayı apartmanın birer dairesi (katı) gibi değerlendirerek çarpma işlemini yapar ve problemi çözer. Örneğin Ali' nin 120 tane bilyesi vardır. Mehmet' in bilyeleri Ali' nin bilyelerinin 4 katı kadardır. İkisinin toplam kaç bilyesi vardır? Problem cümlesinde Ali' nin bir dairesi (katı) vardır ve o katta 120 tane bilyesi vardır. Mehmet' in de dört katlı bir apartmanı vardır ve her katında 120' şer bilyesi vardır şeklinde 4 katlı bir apartman modellediğimizde öğrenci model üzerinde 4 tane 120 sayısını görecek ve 4 ile 120 sayısını çarpacaktır. Bu sayede bir sayının diğerine göre örneğin üç katı, beş katı gibi ifadeleri daha somut ve anlamlı hale getirerek problemleri çözecektir. Matematik sorularını ilkokul çağındaki bir öğrencinin somut olarak göreceği, anlayacağı şekilde seçer ve çözersek anlamlı ve kalıcı bir öğrenme gerçekleştirmiş oluruz. Ayrıca problemleri çevresinden, günlük hayatta karşılaştığı durumlardan seçtiğimizde aslında soyut olan matematiği daha anlaşılır ve çözülebilir bir hale dönüştürmüş oluruz. Bu sayede sevilmeyen matematik dersleri öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılacak ve sevilecektir.

Anahtar sözcükler: Çarpma işlemi, kavram öğretimi, matematiksel modelleme, problem çözme

KAVRAM KARİKATÜRLERİNİN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DİNLEME BECERİLERİNİN GELİŞİMİNDEKİ YANSIMASI

Doç. Dr. Bilal DUMAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bilalduman38@gmail.com
Öğretmen Osman SOY, Turgutreis İlkokulu, osmansoy1000@hotmail.com

ÖZET

Kavram karikatürleri, normal karikatürlere göre farklı özellikler göstermekle birlikte, öğrencileri eğlendirerek bilgilerini sorgulatmak amacıyla kullanılan ve de günlük yaşamdaki bir olaya, duyguya düşünceye ya da eyleme yönelik farklı bakış açılarını savunduğu ilgi çekici ve şaşırtıcı karikatür biçimindeki çizimlerdir. Öğrenciler kavram karikatürlerindeki olay ve düşüncenin yapısını anlamak ve oradaki vurgulanan problemi çözmek için tartışmaya odaklanarak farklı bakış açıları görüp farklı fikirler ileri sürerek savunurlar ve sorunun çözümü için bilgiyi sorgulamayı öğrenirler. Piaget'e göre ilkokul çağındaki çocuklar somut işlemler dönemindedir ve soyut düşünemezler. Kavram karikatürleri, bilimsel öğeler içeren günlük olayları içine alan ve bu günlük olaylarla ilgili farklı görüşlerin karakterler tarafından sunulduğu karikatür çizimleridir. Somut düşünmeyi sağlar. Sınıflara uygulanacak kavram karikatürlerinin her sınıfın seviyesine uygun ayrı hazırlanması planlanmaktadır. Bu araştırma ilkokul Türkçe dersi öğretim programındaki dinleme öğrenme alanındaki kazanımları gerçekleştirmek üzere yapılan bir çalışmadır. Genelde çocukların dinleme becerisinin zayıf olduğundan ve dikkat sürelerinin kısa olduğundan konuların öğretilmesinde, davranışların kazandırılmasında vs. de daha ileriki sonuçlarda problematik durumlar oluşturmaktadır. İşte bu sebeplerden dolayı öğrencilerin şimdi ve ileride temel davranışları özellikle dinlemeyle ilgili becerileri ve davranışları daha iyi kazandırabilmek adına öğrencilerin hoşuna giden, ilgisini dikkatini çeken, konuları görselleştiren kavram karikatürlerini kullanarak öğrencilerin dinleme becerisini geliştirme üzerine tasarlanmıştır. Kavram karikatürleri kullanarak işlenen konular öğrencinin daha çok dikkatini çekeceği için daha eğlenceli ve kalıcı olur. Çünkü kavram karikatürleri öğrencilerin olayları daha somut şekilde görmesini sağlar. Ayrıca olaylar birbirinden kopuk şekilde değil bir biriyle bağlantılı şekilde karikatürlerde kurgulanır. Kavram karikatürleri oluşturulur iken karikatürlerin öğrencilerin seviyelerine uygun olmasına, karikatürlerin mizah unsuru içermesine, karikatürlerin öğrencileri düşündüren karikatürler olmasına, günlük hayattan olmasına, sunulan örneklerin ilgi çekici olmasına, karikatürlerin sade anlaşılır olmasına ve öğrencilerin kolayca anlayabileceği şekilde olmasına özen gösterilmelidir. Bu çalışmanın amacı kavram karikatürlerinin ilkokul öğrencilerinin dinleme becerilerine yansımasını incelemektir. Çalışma ilkokullarda 1.2.ve3.4. sınıflarda kavram karikatürleri kullanarak Türkçe dersindeki bir ünitenin konularının işlenmesiyle ilgili bir eylem araştırmasıdır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ve geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan gözlem formu ve rubrikler kullanılmıştır. Bu çalışmanın eylemsel sürecinde; öğrencilerle yapılan görüşmelerde öğrencilerinin çoğunluğu kavram karikatürleri dinleme becerilerini geliştirdiğini ilgi ve dikkatlerini topladıklarını merak duygularını artırdığını ve dersi daha iyi dinlediklerini söylemişlerdir. Bireysel farkındalık oluşumu ve derse olan duyuşsal ilgilerini arttırma gibi olumlu bildirimler alınmıştır. Konular işlenirken aynı zamanda öğrencilere konularla ilgili karikatür çizmelerine fırsat verilmiştir. Öğrencilerin dinledikleri ve izledikleri kavram karikatürlerinin görselleştirmesiyle ilgili sınıf içi küçük grup tartışmalarına yer verilmiştir. Dinleme becerilerinin gelişmesi için fırsatlar sağlanmıştır. Eylemsel süreçte öğrencilerle istasyon tekniği kullanılarak işbirlikli gruplar halinde kavram karikatürleri çizdirilmesi planlanmıştır. Çalışmaların sonunda kavram karikatürlerin öğrencilerin dinleme becerilerin gelişimine etkisini belirleyebilmek için açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanıp uygulanmıştır. Ayrıca okumayı yazmayı bilen 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerine seviyelerine uygun metinler okunmuş ve daha sonra metinlerle ilgili öğrencilere sorular verilip cevaplamaları istenmiştir. 1. Sınıflara da seviyelerine uygun metin okunup anladıklarının görselini çizmeleri istenmiştir. Konuşma, okuma, yazma öğrenme alanlarında da kavram karikatürleri uygulanabilir.

Anahtar sözcükler: Dinleme becerileri, ilkokul öğrencileri öğrenme-öğretme stratejileri, kavram karikatürleri

KİTAPLA DEĞERLİ SOHBET

Uzman Hamiyet Aslı BİLGEN, Milli Eğitim Bakanlığı, hamiyet_ali@hotmail.com

ÖZET

Çalışma, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu çocuklarıyla bir yıllık süreyi kapsayan bir çalışmadır. Yaş Grubu; 1. Grup: 9-10-11 ikinci grup:16-17-18 Çalışmanın amacı akademik başarısı yüksek olmayan, genellikle toplumda sorunlu çocuklar olarak algılanan sosyal hizmetlerden destekli büyüyen çocuklarda okuma alışkanlığını dolaylı olarak ta düşünme becerilerini geliştirmektir. Seçilen Kitaplarla problemlerle başa çıkma, İnsani değerleri oluşturma: Sadakat, iyi niyet, hoşgörü, sabır, başarı, mutluluk vb. değerlerin tartışılması, hikayedeki kahramanlarla özdeşim kurma çalışmaları yapılmıştır. ÇALIŞMA YERİ: Trabzon da temiz ve seçkin bir çay evi seçilmiştir. Kitap okuma araları verilmiş. Küçük ikramlarla çalışma canlandırılmış.Okul havasından bağımsız bir okuma kültü kazandırılmaya çalışılmıştır. Kazanımlar: Kitap okuma alışkanlığı kazanır. Kitap okuyarak zihinsel düşünme becerilerini geliştirir. Kitap karakterleri ile özdeşim kurarak olumlu davranış değişimleri sağlar. Okunacak Kitap Listesine alınan kitaplar: 1-Sol Ayağım(Christy Brown) 2-Martı(Richard Bach) 3-Küçük Prens(Antoine de Saint-Exupéry) 4-Sokak Kedisi Bob (James Bowen) 5-Değnek Adam(Julia Donaldson) 6-.Çalışma sonunda genellikle çocuklarda bir hayvan edinme isteği oluşmuştur. Yaşamlarında kötü olan her şeyden dönüş olabileceği eğilimi oluşmuştur.(Bu özellikle Sokak Kedisi Bob un yazarı olan James Brown un gerçek hayat öyküsü olması, yazarının halen yaşıyor olması ve internet üzerinden yazarı takip etmeleri çok etkileyici olmuştur.) Sınıfta hep arkalarda oturan ve asla sınıfta okuma çalışmalarına katılmadığını söyleyen çocuklar katılımlı kitap okuma etkinliklerinde okumuş ve bundan çok hoşnut olduklarını Ama burası orası gibi değil. sözleri ile dile getirmişlerdir. Özellikle çalışmaya devam konusunda istekle katılım gözlenmiş.Bu yurt müdürü tarafından da Genellikle çalışmalara başlarlar fakat devam ettirmezler.Burası onlarda farklı bir şeyler oluşturdu.Cümlelerine benzer cümlelerle düşüncelerini ifade etmiştir. Kitaplardaki karakterlerin cümlelerini kullanma,onların davranış modellerini sergileme davranışları göstermişlerdir. Harçlıkları ile okunan kitapları satın almak istemişlerdir. Bazı kitaplar kendilerine hediye olarak verilmiştir. Bazıları kendi paraları ile kitap almıştır. Çalışmanın amacı olan değerler Sebat etmek, Hoşgörülü olmak Sevgi dolu olmak, Geleceğe umutla pozitif bakmak Yarar sağlamaya çalışmak Merak etmek, ... Kitapla değerli sohbet çalışması ile sağlanmaya çalışılmış. Gerçekten zor bir gurup olan ilgiye ve sevgiye muhtaç bu çocuklarda bir yıl boyunca fark yaratmaya çalışılmış ve rol model bulmakta güçlük çeken bu çocuklarda kitap kahramanları metafor olarak kullanılmış ve başarı sağlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Çay evinde kitap okuma, fark yaratmak, kitap düşündürür, kitapla değer eğitimi, rol modeller kitaplarda

MADDEYİ TANIYALIM (TURŞU ÖRNEĞİ)

Öğretmen Ramazan SEZER, Doğa Okulları, ramazan.sezer@dogakoleji.com
Öğretmen Zuhal YILMAZ DOĞAN, Doğa Okulları, zuhal.dogan@dogakoleji.com

ÖZET

Bu çalışmada öğrencilerin grup içerisinde görev alarak; kütle, hacim, brüt kütle, dara, net kütle, karışım, çözelti gibi fen bilimleri dersi kavramlarını, turşu kurarak öğrenmeleri hedeflenmiştir. Yapılan çalışma disiplinlerarası bir yaklaşımda yapılandırılmış olup sosyal bilgiler dersinde istek, ihtiyaçlar ve bilinçli tüketici konularıyla, matematik dersinde tartma ve roma rakamları, Türkçe dersinde ise deyimler ve metin oluşturma içerikleriyle ilişkilendirilmiştir. Dersin ön bilgilendirme bölümünde turşu kurmanın önemi ve tarihçesinden bahsedilmiş, giriş bölümünde ise beş duyu organıyla maddeyi tanımaya dönük etkinlikler yapılmıştır. Dersin gelişme bölümünde turşu yapımıyla ilgili olarak önceden okula getirilen malzemelerle sınıf ortamında turşu kurma çalışmaları yapılmıştır. Dijital terazi kullanılarak yapılan kütle ölçümleri ile gram, kilogram kavramlarına değinilmiştir. Sınıfa getirilen havuçlardan faydalanılarak öğrencilerin roma rakamları oluşturdukları görülmüş, turşu kurma çalışmalarında belli oranlarda malzeme kullanımına dikkat ettikleri gözlemlenmiştir. Boş ve dolu tartılan sirke şişelerinden hareketle brüt kütle, dara ve net kütle kavramlarına değinilmiştir. Şişenin üzerinde yer alan mililitre ibaresinden hareketle hacim kavramından bahsedilmiştir. Sirke ve tuz karıştırılmış çözelti ve karışım kavramlarına değinilmiştir. Turşunun tarihsel süreçten bugüne gelişimine dönük beyin fırtınası çalışması yapılmış örnek metinlerden hareketle paylaşımlarda bulunulmuştur. Sirke şişeleri üzerinde kullanılan semboller, üretim ve tüketim tarihi gibi bilgilerle bilinçli tüketici olma ekseninde ilişkilendirmeler yapılmıştır. Turşu ile ilgili çeşitli deyimlere değinilmiş, günlük kullanımlardan örnekler paylaşılmıştır. Süreçte öğrenciler birbirlerini masa düzeni, malzemenin etkin kullanımı, uyumlu çalışma, görevi zamanında tamamlama gibi akran değerlendirme kriterleriyle değerlendirmişlerdir. Öğretmen gözleminde ise sorumluluk duygusu, güvenlik ve sağlık kurallarına uyma, müşterek sorumluluk, doğal kaynakların yönetimi ve görsel çeşitlilik gibi maddeleri içeren gözlem formları kullanılmıştır. Kurulan turşular kullanılan gözlem formuyla; renk, görünüş gibi değişiklerle ilgili olarak gözlemlenmiştir. Yansıtma bölümünde ise öğrencilerin ders boyunca takıldıkları, eğlendikleri bölümleri saptamak ve yeni öğrendikleri içerikleri tespit etmek amacıyla "Ders boyunca takıldığın yerlerden bahsedebilir misin?, Ders boyunca hoşuna giden uygulamalar nelerdir?, Yeniden aynı ders uygulansa hangi etkinliklerin değişmesini isterdin?" şeklinde yansıtma soruları kullanılmıştır. Öğrencilerin yaparak-yaşayarak keyifli bir öğrenme süreci yaşadıkları gözlemlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Disiplinlerarası öğretim, hacim, kütle

MANTIK KÜPÜ (DÜŞÜNME BECERİLERİ)

Öğretmen Ramazan SEZER, Doğa Okulları, ramazan.sezer@dogakoleji.com
Öğretmen Zuhal YILMAZ DOĞAN, Doğa Okulları, zuhal.dogan@dogakoleji.com

ÖZET

Düşünme Becerileri dersi birbirinden farklı dokuz uygulama modülünü ve bir ders kitabını içeren bir anlam bütününü kapsamaktadır. Bu birbirinden farklı uygulama modülleri kolaydan zora doğru; mantık küpü, mantık geliştirme, mantık karesi, mantık beşlisi, mantık mimarisi, mantık kutusu, mini mantık, mantık bakışı, mantık ipi olarak sıralanmaktadır. Bu derste bu dokuz modülden ilk modül olan Mantık Küpü modülüne dönük uygulamalardan hareketle ders işlenecektir. Bu modül

içerisinde 20 model bulunmaktadır. Düşünme becerileri dersinde öğrencilerin karşılaştığı problemlerde farklı düşünme stratejilerini işe koşan, farklı çözüm yollarını değerlendiren, problemleri çözme süreci içinde kendine ait düşünce ve akıl yürütmelerini ifade edebilen problem çözme becerileri gelişmiş bireyler olmaları hedeflenmektedir. Öğrencilere birbirinden farklı renkte küpler gösterilerek öğrencilerde ilgi uyandırılır. "Bu küplerden ne şekilde faydalanabiliriz?" sorusu sorularak öğrencilerin dikkati çekilir ve beyin fırtınası ortamı oluşturulur. Paylaşılan görüşler tahtaya, sonrasında en yakın tahmini yapanları alkışlamak için yazılır, öğrenciler derse ısındırılır. Öğrencilerin her birine uygulama modellerini içeren kitapçıklar ve 16 renkli küpü içeren birer takım dağıtılır ve bu malzemelerle neler yapabileceklerini bir kez daha düşünerek tahminleriyle karşılaştırmalı olarak ifade etmeleri beklenir. Bu iletişim boyutunda öğrencilerin vurgu, tonlama, beden dili gibi kriterlere özen göstermesi gerektiği hatırlatılır. Bu arada projeksiyon ya da akıllı tahtada da kitapçıkların dijitali açılır. Küplerin kaç yüzünün, ayrıtının ve köşesinin olduğuna dönük paylaşımların ardından kurallar öğrencilerle paylaşılır. Kitapta görülen şeklin, set içerisinden çıkan parçalarla aynı bakış açısından dizilmesi ve görülen şeklin oluşturulması gerekmektedir. Bunun için kitap üzerinde üç boyutlu olarak verilen şekil, küpler yardımı ile gerçek üç boyutlu haliyle yapılacaktır. Şekiller oluşturulurken altta ve arkada kalan şekillerin yerine dikkat etmek gerekmektedir. Öğrenciler etkinlikleri yapmaya başlar, bu sırada öğrencilerden görsellerde yer alan simetri ve örüntü unsurlarına dikkat etmeleri istenerek alternatif bakış açıları oluşturulur. Fotoğraf makineleriyle oluşturulan modeller farklı bakış açılarıyla fotoğraflanır. Küpler kullanılarak toplama ve çıkarma işlemlerine değinilir. Her bir öğrencinin bir etkinliği tamamladığında parmak kaldırması gerektiği, sonrasında öğretmeninden aldığı sembolik ödül ile bir sonraki etkinliğe geçer. Öğrencilerin geldiği aşama ders sonunda ilgili takip formuna işlenerek öğrencinin bireysel çalışmaları takip altına alınır. Her bir öğrenci aynı sayıda etkinliği tamamlamak zorunda olmayıp, herkesin kaldığı yerden bir sonraki ders devam edeceği detayı önemlidir. Öğrencilerden sınıftaki yerlerini küpleri kullanarak oluşturdukları bir modelle göstermeleri istenerek sınıf krokisine dönük bir ilişkilendirme çalışması yaptırılır. Öğrencilerden bazılarına yaptıkları çalışmalarda gördükleri simetri, örüntü, kroki gibi çeşitli disiplinler arası çıkarımları paylaşmalarına dönük söz hakkı verilerek öğrencilerin kendilerini sözlü ifade etmelerine olanak sağlanır. Bu sayede derste öğrenilenlere dönük genel bir tekrar yapılır. Öğrencilerden kare şeklinde kesite sahip tahta parçaları, atık kutu gibi farklı malzemelerle kendi küplerini hazırlamaları istenerek, geri dönüşüme hizmet eden uygulamalar yapmaları sağlanır. Elde edilen küplerin boyanması da alternatif bir etkinlik olarak yapılabilir. Atık malzemelerden oluşturdukları küplerle farklı yapılar inşa etmeleri beklenir. Öğrencilere özgün tasarımlar oluşturabilmeleri için fırsat verilerek oluşturdukları tasarımlar hakkında birer cümleyle görüşleri alınır. Son olarak yansıtma sorularıyla sürecin değerlendirmesi sağlanarak ders sonlandırılır.

Anahtar sözcükler: Küp, örüntü, simetri, üç boyutlu düşünme

METİN TAMAMLAMA ETKİNLİĞİ

Öğretmen Ömer PENEZ, Özel Serdivan Kale Koleji, omerfarukpenez@hotmail.com

ÖZET

Hayal gücü, bireylerin hayatında önemli bir etkiye sahiptir. Öğrencilerin özellikle düşünme, yorumlama, analiz etme, ve sonuca ulaşma gibi becerilerini kazanabilmesi için önemli bir etkendir. İşte bu yüzden her sınıf seviyesinde hayal gücünü etkin kullanacak etkinliklerin yapılması gerekmektedir. Öğrencilerin yaşanmışlıkları göz önünde bulundurularak yapılacak etkinlikler öğrencilerin bilişsel ve zihinsel anlamda daha kolay ilerlemelerini sağlamaktadır. Bu bilgiler ışığında sınıfta yapılabilecek etkinliklerden birisi de şöyledir: Bir grup öğrenciyle (3. Ve 4. Sınıf öğrencilerinde daha verimli olmaktadır.) birlikte sıraları bir çember biçiminde dizmek suretiyle öğrenciler yan yana oturmaları sağlanır. Öğrencilere iki adet boş kağıt ve çeşitli renkte kalemler verilir. Öğrencilerden 60 saniye düşünerek bir hayal kurmalarını ve bu hayallerini hikayeleştirerek kağıda dökmeleri istenir. Yazım aşaması için de 60 saniye süre tanınır. Süre bittiğinde tüm öğrenciler yazma işlemini bırakır. Cümlesi yarım kalan öğrenciler cümleyi bitirmek isteyecektir ancak buna müsaade edilmemelidir. Tüm öğrenciler yazma işlemini bıraktığında yazdıkları yazıyı sağ tarafındaki öğrenciye vermesi istenir. Böylelikle tüm öğrencilerin yazdığı ve yarım bıraktığı hikaye el değiştirmiş olur. Öğrencilere okumaları ve okudukları hikayeyi devam ettirmeleri için toplamda 60 saniye verilir. Bu işlem birkaç kez tekrar edildikten sonra öğrencilere bir daha ki aşamada sol taraflarından aldıkları hikayenin yalnızca son satırını okumaları ve sadece bu son satıra dayanarak hikayeleri devam ettirmeleri istenir. Bu çalışma öğrenci sayısına bağlı olarak devam ettirilir mümkünse tek bir kağıt tüm öğrencileri dolaşmalıdır. Bu çalışma sayesinde öğrencilerin hayal gücü, okuduğunu anlama, doğaçlama, çabuk karar verebilme, empati kurma becerileri geliştirilebilir.

Anahtar sözcükler: Doğaçlama, empati, hayal, metin tamalma, okudğunu anlama

MOMO İLE ZAMAN YÖNETİMİ ÜZERİNE YARATICI DRAMA ATÖLYELERİ

Öğretmen Elif DOĞAN, İstanbul Bağcılar Arif Nihat Asya İlkokulu, elifdogan@gmail.com

ÖZET

Bu eğitim uygulamasında ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri, Momo isimli öykü kitabı odağında Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersi kazanımları göz önünde bulundurularak yaratıcı drama atölyeleri içerisinde geliştirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca katılımcı grubun doğaçlama, sözlü ve yazılı anlatım, dinleme becerilerinde gelişmeler hedeflenerek deneyimler yaşaması ve ürünler ortaya koyması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda İstanbul Bağcılar Arif Nihat Asya İlkokulu 4. sınıf öğrencilerinden 36 öğrenci ile uygulama gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler yaratıcı drama atölyelerinden maksimum verimi sağlamak için 12 kişilik üç gruba ayrılmış ve oturum planları bu üç gruba aynı şekilde uygulanmıştır. Gruplar öğrencilerin davranış notları ve sınıf içi davranış durumları göz önünde bulundurularak oluşturulmuştur. Bu uygulama seçimiyle aynı planın, aynı sınıftaki farklı gruplara uygulanması esnasında yaşanabilecek farklı durumlarla ilgili veri elde edilmesi amaçlanmıştır. Uygulama sürecinde grup halinde ve yaratıcı drama ile yapılan etkinliklerin her grup için hoşnut edici olduğu gözlenmiştir. Sınıf ortamında dikkat dağınıklığı problemi yaşayan öğrencilerin görev aldığı etkinliklerde ve dinleme durumlarına daha kolay uyum sağladığı belirlenmiştir. Zaman yönetimi hakkında verilen bilgilerin doğaçlamalarda, yazılı ve görsel ürünlerde

kullanılması katılımcıların bilgileri ezberlemekten ziyade yorumlayarak yeni bir forma sokmasını sağlaması açısından önemli yaşantılar sunmuştur. Öğrenciler atölyeler süresince kendi geçmişlerinden getirdikleri deneyimlerini ve bireysel farklılıklarını yaratıcı drama yönteminin kendine has yapılandırmacı öğretim modelini destekleyen özellikleri sayesinde ortaya çıkarabildikleri görülmüştür. Amaçlanan kalıcılık ve davranışa dökülme yüzdeleri kişisel tercihlere bağlı olarak farklılık göstermiştir. Bununla birlikte 4. sınıf sosyal bilgiler dersi programında diğer tüm üniteleri kapsayan bir üst öğrenme alanı olarak verilen "Zaman, Süreklilik ve Değişim" başlığıyla kastedilen kazanımların ve zaman kavramının ders bağlamında ele alındığı ölçüde verimli bir şekilde aktarıldığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Momo, sosyal bilgiler, Türkçe, yaratıcı drama, zaman yönetimi

ÖFKE KONTROLÜNDE YARATICI DRAMANIN ROLÜ

Öğretmen Gupse ÇELİK, Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulu, celikgupse@gmail.com
Öğretmen Elif BAŞ, Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulu, elifbas43@gmail.com
Öğretmen Sine ÇELİK, Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulu, sinecelik@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde birçok birey duygularının farkına varmada sıkıntı yaşamakta ve en önemlisi hissettiklerini ifade etmekte güçlük çekmektedir. Özellikle somut işlemler dönemindeki çocuklarda hoşnut olmadıkları durumları ifade ederken "senden nefret ediyorum" veya " seni sevmiyorum" gibi ifadeler kullandıklarına sıklıkla rastlanmaktadır. Hatta yaşanan ikili kriz durumlarında hep kendini haklı bulma, buna dayanarak durumu kontrol edemediği anlarda da şiddete başvurma eğilimi gözlemlenmektedir. Bu durum onların iç dünyalarında öfkeyi pekiştirmekte ve en ufak bir üzüntüde dahi kendilerini kontrol edememelerine sebep olmaktadır. Bu da sosyal gelişimleri sürecinde iletişim becerilerinde sağlam olmayan temeller atılmasına sebep olduğu düşünülmektedir. Öfke çemberi, sayı sayma gibi yöntemler sıklıkla uygulanmakta fakat sadece anlık çözümler sunmaktadır ya da bunu bireye aktarma süreci sadece bilişsel kalmaktadır. Bunun yerine öğrencilerin öncelikle duygularını fark edebilmesi ve doğru ifade etmeyi deneyimlemesi sağlanmalıdır. Bu amaçla yaratıcı drama etkili bir yöntem olup aynı zamanda öğrencilerin öfke kontrolünü deneyimleyerek öğrenmelerinde yarar sağlamaktadır. Bu amaçla hazırlanan "Öfkene Hakim Ol" adlı drama atölyesi çalışması deney grubu üzerinde uygulanmış olup, kontrol grubunda klasik yöntemler ele alınmıştır. Çalışma süresince öğrencilerin yaşadıkları problemler ve tepkiler sınıflandırılmış olup iki grup arasında benzer sorunlara karşı nasıl tepkiler verdikleri incelenmiştir. Sonuç olarak öfke kontrolünün drama yöntemi ile verildiği grupta öğrencilerin hem duygularını doğru ifade ettikleri hem de öfkelerini dışarıdan bir yönlendirmeye ihtiyaç duymadan kontrol ettikleri görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Drama, duygular, ifade, kontrol, öfke

ÖĞRETEN ÇUBUKLAR

Öğretmen Mehmet Barış İPEK, Yıldırım Bayazıt İlkokulu, baris_ipek2007@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın en önemli yönü, eğitimin her kademesinde uygulanabilir bir çalışma olmasıdır. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Başkanlığı tarafından her yıl okullarda okutulan Türkçe ders kitaplarında belirtilen kazanımlardan olan:''kelimeleri kuralına uygun olarak yazar. Kelimeleri yazım ve noktalama kurallarına dikkat ederek yazar ve okur, Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar'' kazanımlarını yansıtmasıdır. Bu çalışma kapsamında araç-gereç olarak günlük hayatta sıkça kullanılan ve bulunması çok kolay olan dil çubuğu ile bu dil çubuklarını koymak için üzeri Türkçe dersine ait kısa notlarla süslü bir kutudur. Öğreten çubuklar sayesinde öğrenciler daha çok kelime telaffuz edecek, yeni kelimeler öğrenecek, yeni öğrendiği kelimeleri kavrayacak ve de öğrendiği yeni kelimelerin cümle içerisinde kullanımına örnekler görecektir. Öğreten çubukların ön yüzüne yazımı sıkça karıştırılan kelimeler yazılır. Örneğin Kipri-Kirpi gibi. Ön yüzde yazımı yanlış olan kelime olduğu için çarpı işareti ile üzeri kaplanacaktır . Daha sonra arka yüzünde ise kelimenin doğru yazımı verilecek ve altına yazımı doğru yazılan kelime cümle içerisinde kullanılacaktır. Böylece her bir yeni çubuk bu şekilde kutunun içerisine konulacaktır. Ayrıca kutu içine konulan çubukların üst kısmı delinip(kitap ayracı gibi) üzeri açıklayıcı minik kağıtlar yazılır ve bu kağıtlar pvc ile kaplanarak iple çubuğa bağlanır. Bu sayede öğrenciler Türkçede belirtilen kazanımlara uygun olarak bilgiler öğrenirler. Öğreten çubuklar gerek maliyet açısından gerekse de hazırlanması kolay ve sürekli yenilenebilir bir materyal olmasından dolayı tüm eğitim kademelerinde özellikle ilkokul ve ortaokullarda tercih edilebilir.

Anahtar sözcükler: Eğitim kademesi, öğreten çubuklar, Türkçe yazım kuralları

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE EKOLOJİK AYAK İZİ KAVRAMI HAKKINDA FARKINDALIK VE OLUMLU TUTUM KAZANDIRMA; 5E ÖĞRETİM MODELİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Oğuz ÖZDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, oozdemir@mu.edu.tr
Öğretmen Sedat SÜRMELİ, Arsa Ortaokulu, sdtsrmli@hotmail.com

ÖZET

Ulaşım, enerji tüketimi, barınma, beslenme, kişisel bakım v.b. gündelik hayatımızda rutin şekilde gerçekleştirdiğimiz faaliyetler doğayı olumsuz şekilde etkilemektedir. Ekolojik ayak izi kavramı, insanın doğa üzerinde yarattığı etkinin büyüklüğünü ifade etmektedir. Gündelik hayatta oluşturulan ekolojik ayak izinin büyüklüğü çeşitli materyallerle pratik şekilde hesaplanabilmektedir. Buradan hareketle araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin ekolojik ayak izi kavramı ile ilgili farkındalık kazanmaları ve ekolojik ayak izini küçültmeye yönelik olumlu tutum edinmelerini sağlamaktır. Bu amaçla, 2015-2016 Eğitim-Öğretim döneminde Muğla-Seydikemer İlçesinde Arsa Ortaokulu 8. Sınıf öğrencileri üzerinde 5E öğrenme modeline göre ekolojik ayak izi ile ilgili etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler, 'karbon ayak izi envanteri' ve "çalışma yaprakları" ile toplanmıştır. Envanter bireylerin, "evsel elektrik enerjisi tüketimi", "evsel ısı enerjisi tüketimi", "gıda

tüketimi", "ulaşım", "giyim" olmak beş farklı alandaki tüketim alışkanlıklarını içermektedir. Çalışma yapraklarında ise, öğrencilerin ekolojik ayak izlerini nasıl küçültebilecekleri ve buna ne oranda hazır olduklarıyla ilgili açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Araştırmada veriler, geliştirilen kodlama anahtarına göre betimsel analiz teknikleriyle çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmanın, genç nesillerin çevre duyarlıklarının artması ve çevre dostu alışkanlıklara yönelmeleri üzerinde etkili olması beklenmektedir. Bu araştırma ile ekolojik ayak izi farkındalığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, uygulamaya katılan öğrencilerin insanın doğa üzerinde yarattığı ekolojik ayak izinin farkına vardıkları ve bireysel ekolojik ayak izlerini küçültme yönünde olumlu tutum kazandıkları belirlenmiştir. Ancak bir konunun farkında olmak, o konu hakkında uygun davranışlar gösterildiği anlamını taşımamaktadır. Bu nedenle ekolojik ayak izi azaltma konusunda davranış ölçen bir ölçme aracı geliştirilmelidir. Öğrencilerin ekolojik ayak izlerini küçültmeye yönelik olarak proje hazırlamaları, böylelikle çevre sorunlarına yönelik çözümler bulmaya teşvikleri sağlanmalıdır. Yalnızca öğrenciler değil, tüm kamuoyu bu konuda bilinçlendirilmelidir. İnsanların ihtiyaçlarını karşılayacak tek bir dünya olduğuna göre ekolojik ayak izi azaltmak tüm insanların görevidir. Ülkemizde ekolojik ayak izi konusunda gerekli önlemler alınmazsa ekolojik darboğaza girilerek diğer ülkelere bağımlılığı artıracaktır.

Anahtar sözcükler: 5E öğrenme modeli, ekolojik ayak izi, ortaokul öğrencileri, çevre eğitimi

OYUN VE ŞARKILARLA RİTMİK SAYIYORUM

Öğretmen Mehmet Barış İPEK, Yıldırım Bayazıt İlkokulu, baris_ipek2007@hotmail.com

ÖZET

Yıldırım Bayazıt İlkokulu öğretmenleri olarak öğrencilerin öğrenmekte zorlandıkları matematik derslerini korkmadan, eğlenerek öğrenebilmeleri için değişik öğretim yöntemleri, şarkı ve oyunlar kullanıyoruz. Bu yıl Muğla'da yapılacak olan 15.Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitim Sempozyumunda bulunarak matematik öğretiminin daha da zevkli bir hale nasıl getirilebileceğini göstermek istiyorum. Bunun için kullandığımız yöntemlerden her sınıf düzeyinde (1, 2, 3 ve 4. sınıflarda) birer örnek sunum hazırladım. Bu sunumlar aşağıda bilgilerinize sunulmuştur. Birinci ve ikinci sınıflarda 'YARIŞARAK RİTMİK SAYMALARI ÖĞRENİYORUM' başlıklı etkinliği kullanmaktayım. Eğitimde Yarışma ve hızlı olmak temel hedeflerden biridir. Hedefler sınıf ortamında sınıf içi rekabeti ve işbirliğini sağlamaya yönelik olmalıdır. Hedeflerin en kısa surede tamamlanması gerekir. Öncelikle gruplar oluşturulur grupların oluşturulmasında öncelikli konuyu geç kavrayan öğrenciler seçilmelidir. Sınıf içinde önceden hazırlanan ritmik sayma kartları karışık olarak dağıtılır ve öğrencilere ritmik saymaları tutturmaları için onlara çamaşır maşası verilir. Daha sonra sınıf tahtasına ip gerdirilerek öğretmen tarafından oyunun kuralları açıklanır(kaçar ritmik sayma olduğu, ileriye mi geriye doğru gibi.) Öğrenci kaçar ritmik sayma verilmişse o ritmik sayma kartlarını ipe kuralına uygun olarak asar, önce asana öğrenci kazanır. Bu yaptığım etkinlik öğrencilerin zorluklarla baş ederken doğru karar verme yetisinin gelişmesinde, hızlı ve yaratıcı düşünme becerisinin gelişmesinde yardımcı olmuştur Üç ve dördüncü sınıflarda 'ŞARKILARLA SAYIYORUM başlıklı etkinliğimizi kullanmaktayız. Öğrencilerim sınıf düzeyine uygun ritmik saymaları bildiği halde soru çözerken bu konuda dikkat hataları yaptıkları ve bazen karıştırdıklarını gözlemledim. Bunun üzerine Şarkılarla Sayıyorum isimli oyunumuzu planladık. Bu oyunda çocuklar daha önce müzik dersinde öğrendikleri okul şarkılarından İzmir'in dağlarında Çiçekler Açar şarkısını 6 şar ritmik sayma için, Ata barı şarkısını 7 şer ritmik sayma için,8 er ritmik sayma içinse Hoş Gelişler Ola Mustafa Kemal Paşa şarkısı kullanılarak şarkının sözleri ritmik sayma sözleri olarak kullandılar. Böylece öğrenciler hem eğlendi hem de bazen karıştırdıkları saymaları iyice kavramış oldular. Sonuç olarak öğrenciler aslında matematiğin bir sayılar oyunu olduğunu anladılar ve matematikten korkmak yerine keyifli hale nasıl getirilebileceğini öğrendiler.

Anahtar sözcükler: Ritmik sayma, şarkı, yarışma

PEÇİÇ OYNUYORUZ

Öğretmen Özden ŞENTÜRK, Ümraniye Birlik İlkokulu, ozden_sntrk1988@hotmail.com

ÖZET

Amaç: Eskide kalmış, unutulmaya yüz tutmuş hatta çoğu kişinin adını ilk kez duyduğu bu oyunu gün yüzüne çıkarmak, çocuklarımızın daha güzel vakit geçirmelerini sağlamak, birbirleriyle iletişim halinde olmalarını sağlamak. Günümüzde çocuklarımızın teknoloji bağımlısı olduğunu, zamanlarının çoğunu bilgisayar başında, bilgisayar oyunları oynayarak geçirdiğini görmekteyiz. Bu durum her eğitimciyi olduğu gibi beni de oldukça endişelendirmeye başladı. Bunun için ne yapabilirim diye düşünmeye başladım. Eğer çocuklarımızın gerçekten keyif aldığı, heyecan duyduğu ve arkadaşlarıyla birlikte oynayabileceği bir oyun olsaydı bilgisayar başında bu kadar fazla kalmazlardı diye düşündüm. Nöbetçi olduğum günlerde bahçede ve sınıflarda öğrencileri gözlemledim. "Acaba çocuklar vakitlerini nasıl geçiriyorlar?" diye bir süre onları izledim. Durum şu ki çocuklar amaçsız bir şekilde oradan oraya koşuyor, birbirleriyle savaş oyunları oynuyor ya da birbirlerine vurup kaçıyorlar. Bu durum çeşitli sorunları da beraberinde getiriyor. Biz çocukken neler oynardık diye düşünürken aklıma çocukluğumda hemen hemen her gün oynadığımız, bana da annemin öğrettiği, anneme de anneannemin öğrettiği bir oyun geldi: Peçiç. Bu oyun bir strateji oyun. Hem eğlenceli hem de oynarken bir sonraki adımı düşündürmesi ile merak uyandırıyor. Oyunun son anına kadar kazanının kim olacağının belli olmaması ise oyuna heyecan katıyor. Bu oyunu öğrencilerime öğretmeye karar verdim. Öncelikle bu oyun hakkında bilgi topladım. Oyunun tarihçesini ve kurallarını bilgisayar ortamında düzenledim. Daha sonra kendi diktiğim peçiç oyununu ve bu bilgileri öğretmen arkadaşlarımla paylaştım. Oyunun kurallarıyla birlikte öğrenilmesi 10 dakika gibi kısa bir zaman almaktadır. Öğretmen arkadaşlarıma bu oyunu anlattıktan sonra herkese oyun kurallarını anlatan dokümanları teslim ettim. İlk olarak kendi sınıfıma oyun hakkında bilgi verdim. Onlara yeni bir oyun öğreneceklerini bu oyunu benim de onlar kadarken oynadığımı hatta şimdilerde bile ailece oynadığımızı anlattım. Bu onların daha da ilgisini çekti. Velilerimin de yardımıyla bu oyundan 7 tane çoğalttık. Oyunun taşlarını temin ettik. Öğrenciler kısa sürede oyunun kurallarını anladılar ve 4'er kişilik 7 grup halinde bu oyunu oynamaya başladılar. Bu aşama her sınıf için aynı

şekilde ilerledi. Bu süre boyunca öğrencilerimizin hemen her teneffüste peçiç oynadıklarını gördük. Birbirlerine öğretmeye çalışıyorlar, taktik veriyorlardır. Her bir öğrenci peçiç oyununu sırayla evine götürüp evdekilere öğretmekle de görevliydi. Böylelikle evdeki boş vakitlerinde aileleriyle oynayabilecekleri bir etkinlik bulmuş oldular. Öğrenciler dört ay boyunca öğretmenleriyle ve arkadaşlarıyla bu oyunu oynadılar. Önce sınıf içinde yarışmalar yapıldı. Her sınıfın en iyi iki öğrencisi seçildi. Bu öğrenciler sınıflar arası düzenlenen peçiç turnuvasına katılmaya hak kazandılar.

Anahtar sözcükler: Eski oyunlarımız, peçiç, peçiç oynuyorum, peçiç turnuvaları

PROJE TEMELLİ EKOLOJİK BESLENME EĞİTİMİNİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BESİN SEÇİMLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Öğretmen Dilek DEMİRCİ, Milli Eğitim Bakanlığı, dilekdemirci7781@gmail.com
Doç. Dr. Oğuz ÖZDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, oozdemir@mu.edu.tr

ÖZET

Son yıllarda artan sağlık sorunları ile bireyler günlük besin tüketim faaliyetlerini sorgulamaya başlamışlardır. Bireylerin besin seçimleri yalnız insan sağlığı bakımından değil çevre sağlığı ile sosyo-ekonomik açıdan da "tarladan sofraya" şeklinde betimlenen gıda zincirinin sürdürülebilirliğini önemli ölçüde tehdit etmektedir. Bu açıdan, ekolojik beslenme doğanın sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Bu araştırmanın amacı, proje temelli ekolojik beslenme eğitiminin ortaokul öğrencilerinin besin seçimleri üzerine etkisinin incelenmesidir. Bunun yanında, proje temelli ekolojik beslenme konusunda geliştirilen ve uygulamadan geçirilen örnek bir eğitim modelinin araştırmacılara tanıtılması amaçlanmaktadır. Gıda da tedarik zinciri tarımsal mamullerin üretimi ile başlar ve gıdanın tüketilmesi ile biter. Bu iki aşama arasında hammaddenin ekilmesi, toplanıp işlenmesi, ambalajlanması, sevkiyatı ve son tüketiciye ulaşmasına kadar geçen her sürecin sürdürülebilir olması, sürdürülebilir bir gıda tedarik sistemi oluşturur. Gıda zincirinde sürdürülebilirlik, gıdanın yaşam döngüsünde yer alan herkesin bu sorumluluğu paylaşması ile sağlanabilir. Bu zinciri optimize ederek, gelecek nesillere daha sağlıklı, güvenli, besin değerleri yüksek ve yeterli miktarda gıda bırakılabilir.. Türkiye'deki Hayat Bilgisi ve Fen bilimleri dersi programları incelendiğinde de doğru beslenme eğitiminin insan sağlığı ile sınırlı görüldüğü anlaşılmaktadır. Gıda tedarik sisteminin işleyişi ve çok yönlü etkileriyle ilgili bir kazanım bulunmamaktadır. Ayrıca alan yazında ekolojik beslenme programı ile ilgili bir uygulamaya rastlanmamıştır. Bu da hassas tüketici grubunda yer alan öğrencilerin tarladan sofraya gıda zincirini tanımaları ve beslenme sisteminin çok yönlü etkilerinden kaçınmalarında yetersiz kalmaktadır. Araştırmada, Özdemir (2012) tarafından Almanya da uygulamaya geçirilen "Ekolojik beslenme eğitimi" modeli esas alınmıştır. Araştırma ön test- son test deneysel modele dayalı olarak desenlenmiştir. Deneysel desende bağımsız değişken ''Ekolojik beslenme etkinlikleri'', bağımlı değişken ise 'Besin seçimi'' olarak belirlenmiştir. Araştırma Muğla ili Marmaris İlçesi Aksaz Turgutreis Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 6. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Amaçlı örnekleme yoluyla 6. sınıfta öğrenim görmekte olan bütün öğrenciler (n:26) araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada, proje temelli ekolojik beslenme etkinlikleri uygulama geçirilmiş ve bunun öğrencilerin besin seçimi üzerine etkisi nicel ve nitel veri toplama araçlarıyla çözümlenmiştir. Alan yazın ve uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından geliştirilen ''beslenme bilgi düzeyi testi", "beslenme eğilimi ölçeği" ve uygulamanın etkisi hakkında derinlemesine bilgi toplayabilmek için süreç boyunca "Çalışma yaprakları, gözlem ve görüşme formları'' kullanılmıştır. Araştırma sonunda, öğrencilerin, insan ve çevre sağlığını korumak için ekolojik tarzda tüketim anlayışına yöneldikleri, dolayısıyla daha bilinçli beslenme davranış eğilimine girdikleri sonucuna varılmıştır. Bunun yanında, uygulama sonunda öğrencilerin besin seçimlerinde besin adaletini de gözettikleri anlaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Besin seçimi, çevre eğitimi, proje temelli yaklaşım, ekolojik beslenme

SERBEST ETKİNLİK ÇALIŞMALARI DERSİNE YÖNELİK DİSİPLİNLERARASI PROGRAM ÖNERİSİ: OKUL BAHÇESİ PROGRAMI

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÜREY, Karadeniz Teknik Üniversitesi, murey01@gmail.com
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ, Uludağ Üniversitesi, cepnisalih@yahoo.com

ÖZET

Yapılan çalışmanın amacı, Serbest Etkinlik Çalışmaları Dersi (SEÇD)'ne yönelik geliştirilen fen temelli ve disiplinler arası Okul Bahçesi Programı (OBP)'nın tanıtımını yapmak ve programın sınıf öğretmenleri tarafından kullanılmasını teşvik etmektir. OBP, kökeni bahçe temelli öğrenmeye dayanan, öğrencilerin kendilerinin tasarlayarak oluşturduğu, okul sahası içerisinde yer alan ve üzerinde çeşitli ürünlerin yetiştirildiği planlı ve programlı bahçe tarımı faaliyetleri şeklinde tanımlanabilir. Bu program aracılığıyla, öğrenciler SEÇD kapsamında bir yandan bulundukları çevreye uygun bitkilerin ekim-dikim ve bakım faaliyetlerini yürütürken, bir yandan da yapmış oldukları çalışmaları fen ve teknoloji dersindeki ilgili konularla ilişkilendirmektedirler. Öğrenciler, okul bahçesinin oluşturulma aşamasından ürün elde edilmesine kadar geçen süreçte yapılan etkinliklere aktif olarak katılabilmektedirler. Bu süreçte öğrenciler Fen ve Teknoloji dersine ait uygulamaların merkeze alındığı Türkçe, Matematik ve Sosyal Bilgiler gibi ders uygulamalarının ise bunun etrafına serpiştirildiği disiplinler arası bir programa tabi tutulmaktadırlar. Öğrenciler program dahilinde oluşturulan okul bahçesinde yöresel bitkiler yetiştirirken fen ve teknoloji dersinin içeriklerinden "besinlerimiz ve beslenme" ve "bitkiler" konularına ait kazanımlara ulaşabilmektedirler. Öğrenciler, fen kökenli bu etkinlikleri yaparken yer yer ölçümler, tablolar, şemalar ve grafikler oluşturarak matematiksel uygulamalara; okuma metinleri, şiirler ve akrostişler üzerinden 5N1K etkinlikleri ile hikâye unsurlarını belirleyerek Türkçe dersi uygulamalarına; bölgemizin ekonomisine katkıda bulanan ve bölgemizde yetişen ürünleri ve bunlarla uğraşan meslek gruplarını belirleyip yetiştirdikleri ürünü pazara çıkararak Sosyal Bilgiler derslerine ait uygulamalara başvurmaktadırlar. Yapılan tüm bu uygulamaların hedef alındığı içerik ve kazanımlar, ilgili derslere ait mevcut öğretim programları dikkate alınarak belirlenmiştir. Programda özellikle ilgili derslere yönelik 3-4. sınıf öğretim programları dikkate alınmıştır. OBP ile öğrencilerin derslere ait kazanımlara ulaşmalarının yanında yaparak ve yaşayarak ilk elden deneyimler yoluyla bir takım sosyal ve bireysel beceriler geliştirmeleri de hedeflenmiştir. Sınıf içi uygulamaların yanında sınıf dışı uygulamalarla öğrencilerden iletişim kurma, sorumluluk alma, okula ve arkadaşlarına uyum sağlama, eleştirel ve yaratıcı düşünme gibi becerileri de informal olarak geliştirmeleri

beklenmektedir. Program çerçevesinde okul bahçesi uygulamaları için öğretmen ve öğrencilerin yanında veliler, ilgili çalışma alanındaki uzmanlar (çiftçi, ziraat mühendisi, peyzaj mimarı, diyetisyen vb.), kamu kurum ve kuruluşları (belediyeler, il/ilçe tarım müdürlüğü vb.) ve sivil toplum örgütleri (ÇEVKOR, TEMA vb.) de çalışma sürecine katılabilmektedirler. Özellikle uzman desteğinin varsa velilerden sağlanması veli katılımı açısından programın önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca çalışma sürecinin alt yapı ve araç-gereç desteği için kamu ya da özel kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütleri ile iletişime geçilmesi öğrencilerin bazı informal becerilere ulaşmaları açısından önemlidir. OBP, özellikle öğretmenlerin müfredatın önemi nedeniyle üzerinde çok fazla duramadıkları ara disiplin ilişkilendirmelerinden afetten korunma ve güvenli yaşam, girişimcilik, sağlık kültürü ve çevre ve kariyer bilinci gibi kazanımların oluşmasında da önemli bir işleyişe sahiptir.

Anahtar sözcükler: Disiplinlerarsı program, Okul Bahçesi Programı (OBP), okul dışı öğrenme

SEVGİNİN DOKUNUŞU

Öğretmen Şükran AKAY, Org.Kamil Güzey İlkokulu, sukranakay4@hotmail.com

ÖZET

Farklı sebeplerden dolayı bazı öğrenciler öğrenme güçlüğü çekiyor. Bazılarında ise davranış problemleri var. Öğrencilerin ve öğretmenin rahat ettiği sakin bir ortamda dersi kolayca ve kalıcı bir şekilde öğretebilmek, davranışlarında olumlu gelişmeler kaydedebilmekti amacım. Okuduklarım ve aldığım eğitimlerden öğrendiklerimi kendi üzerimde uyguluyordum. Ben yapabiliyorsam öğrenciler de yapabilir dedim ve farklı bir teknik oluşturdum. Beynimizin sol lobu; Matematik, Türkçe, dil, mantık, listeleme yaparken, sağ lob; hayal, renk, ses, ritm, koku ve bütüne odaklı çalışmaktadır. Bizler beynimizin sağ ve sol lobunu dengeli kullanmayı başarabilirsek başarımız katlanarak artıyor, yaratıcılığımız gelişiyor. Beynimizi dört ayrı frekansta titreşiyor. Alfa beyin frekansı uykuya dalma anı ve öğrenci bu beyin frekansında kolay öğreniyor. Hafif bir müzik eşliğinde ve nefesle ve gözler kapalı öğrenciler alfa beyin frekansına giriyorlar. Nasıl rahat ediyorlarsa öyle oturuyorlar. Onlar alfa frekansında iken sağ ve sol lob dengeleme çalışması yaptırıyorum. Zihinlerinde kendilerini güvende hissettikleri yere gitmelerini istiyorum. Ondan sonra yumuşak bir ses tonuyla onlara; değerlisin, güvendesin. Sen çok özel bir çocuksun. Seninle gurur duyuyorum... gibi olumlu cümleler söylüyorum. Dersi dikkatle dinlediklerini ve öğrendiklerini planlı ve programlı çalıştıklarını, sorumluluk sahibi ve başarılı olduklarını imgelemelerini istiyorum. Onlar alfa frekansındayken daha önce klasik yöntemle anlattığım dersi bir de alfada (zihinlerinde imgelettirerek) anlatıyorum. Bu teknikleri kullanarak öğrencilerin hem davranışlarında hem de akademik başarılarında olumlu gelişmeler kaydettim. Planlı ve programlı çalışma alışkanlığı kazanıyorlar. Severek ve isteyerek çalışıyorlar. Kendilerine olan güven duyguları artıyor. Elde edilen başarıları grafiklerle belgeledim.

Anahtar sözcükler: Alfa, beyin, denge, imgeleme, sevgi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME HAKKINDAKİ TUTUMLARINA YÖNELİK ANALİTİK BİR ÇALIŞMA

Öğr. Gör. Dr. Okan SARIGÖZ, Akdeniz Üniversitesi, okan.sarigoz@gmail.com

ÖZET

Yaşam boyu öğrenme, son zamanların en önemli ve en başarılı eğitim uygulamalarından birisidir. Bilgi edinmeye, sürekli öğrenmeye, iletişime ve farklı dillerin öğrenilmesine önem veren, kişileri meslek edindirmeye çalışan veya ikinci bir fırsat sunan, bireylerin farkındalık ve bilinç seviyesini yükseltmeye ve toplumları istihdam etmeye çalışan bir yaklaşımdır. Bu nedenle bütün toplumların özellikle de gelişmekte olan toplumların öncelikle birey eğitiminde yüksek bir etkiye sahip olan sınıf öğretmenlerinden üst düzeyde beklentileri vardır. Günümüzde bu beklentilerin ancak sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme politikalarını benimseyip uyguladıklarında yerine getirilebileceği düşünülmektedir. Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme hakkındaki tutumlarını bazı demografik değişkenleri de göz önünde bulundurarak belirleyebilmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme durumlarının sürekliliği bakımından önemlidir. Araştırmada, betimsel tarama yöntemlerinden biri olan 'Genel Tarama Modeli' kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 öğretim yılında Antalya il merkezindeki devlete bağlı okullarda, farklı kademelerde ve branşlarda çalışan 252 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmada Yaşam Boyu Öğrenme Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan Yaşam Boyu Öğrenme Tutum Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış ve anketin Cronbach's Alpha iç güvenirlik katsayısı 0,85 olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin tutumlarının (Katılıyorum) beklenen seviyenin hemen altında olduğu, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme ile ilgili birçok tutum ve davranışı benimsedikleri, bildikleri ancak yaşamlarında kullanmadıkları ayrıca cinsiyete bağlı olarak erkek öğretmenler ile bayan öğretmenler arasında istatistiksel açıdan tutuma bağlı olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmeni, tutum, yaşam boyu eğitim, yaşam boyu öğrenme

SINIFTA BAŞARIYI ARTIRMA VE AİLELERLE BİRLİKTE DAVRANIŞ GELİŞTİRME PROJESİ

Öğretmen Resul VAROL, Milli Eğitim Bakanlığı, resul_varol42@hotmail.com

ÖZET

İlkokul ikinci sınıf öğrencileriyle yapmış olduğum bu çalışmada amaç, öğrencilerin derslerindeki başarılarını artırmanın yanında velilerle işbirliği içerisinde öğrencilere davranış kazandırmaktır. Uygulamada, davranış geliştirme ve başarıyı artırma, bir ödül sistemine bağlı olarak iç içe geçmiş durumdadır. Başarıyı artırma uygulaması için sınıfta neler yapılmaktadır? Sınıf kapısı bizim sınıf için sadece bir kapı demek değildir. Kapının üzerinde her öğrencinin isminin yazılı olduğu, artı (+), eksi (-) tablosu, başarı kartları ve ödül kazanım şartnamesi bulunmaktadır. Başarı kartı kazanmak öğrenciye ne kazandırır? Sınıfımızda 2/A Sınıfı Ödül Kutusu ve küçük bir akvaryum ile içinde iki adet balık, başarı kartı kazanan öğrencileri beklemektedir. Ödül

kutusunun içinde satranç takımı, futbol topu, kalemlikler, solo test vb. yaklaşık yirmi çeşit ödül bulunmaktadır. Artı (+), eksi (-) tablosu ne işe yaramaktadır? Öğrenciler yapmış oldukları her iyi davranış için, o anki sınıfta sorulan bir soru için artı alabilirler. Velilerle birlikte oluşturmuş olduğumuz 2/A sınıf Ev takip Formu bulunmaktadır. Bu form sekiz davranıştan oluşmaktadır ve haftanın yedi günü veli tarafından, her bir davranış için imzalanmaktadır. Bu formda hangi davranışlar bulunmaktadır? Odasını topladı, düzgün bıraktı mı? Aile bireylerine karşı saygılı mı? Bir kısmını sesli olmak üzere, evde kitap okudu mu? Büyüklerine karşı saygılı yardımcı olur şekilde miydi? Bunlara benzer sekiz davranış bulunmaktadır. Bunların dışında velinin çocuğu ile ilgili bir sorun yaşadığı durum olursa o konu da o öğrenci için tabloya eklenmektedir. Eğer öğrenci belirtilen davranışı evde yapmışsa veli evde imza atmakta ve öğrenci okula geldiği zaman her bir imza için bir artı kazanmaktadır. Öğrenci davranışı yapmamışsa veli imza atmamakta ve öğrenci artı kazanamamaktadır. Öğrencinin kazandığı artılar ne işe yaramaktadır? 10 tane artı kazanan öğrenci bir adet Günün Öğrencisi Kartı almaktadır. Sınıfımızda Türkçe Başarı Kartı, Matematik Başarı Kartı, Kitap Kurdu Kartı, Çok Güzel yazıyorsun Kartı, Sınıfın Yıldızı Kartı, Sınıfın En Temiz Öğrencisi Kartı, Arkadaşlarına Karşı Çok Duyarlısın Kartı, An English Star Kartı, Ödevlerini Zamanında ve Özenli Yapıyorsun Kartı ve Günün Öğrencisi Kartı bulunmaktadır. Öğrenciler diğer kartları nasıl kazanabilir? Örneğin Türkçe Başarı Kartı kazanmak için öğrenci kendisine verilmiş olan bir dakikada yanlışsız ve hızlı okuma hedefini tutturması gerekmektedir. Her hafta sınıfta sesli okuma çalışması yapılmakta ve her öğrencinin önceden bildiği hedefi bulunmaktadır. Hedefini tutturan öğrenci bir adet Türkçe başarı kartı kazanmakta, hedefini 10 kelime geçen öğrenci ise 2 adet Türkçe Başarı Kartı kazanmaktadır. Diğer kartlar içinde benzer şartlar bulunmaktadır. Öğrencilerin kazanmış olduğu bu kartlar ne işe yaramaktadır? Sınıfımızdaki şartnamede kaç kart kazanan öğrencinin ödül kutusuna gidebileceği veya akvaryumu alacağı yazmaktadır. Örneğin beş adet günün öğrencisi kartı kazanan öğrenci ödül kutusuna gidebilir. Sekiz adet matematik başarı kartı kazanan öğrenci ödül kutusuna gidebilir. Karışık olarak altı kart kazanan öğrenci ödül kutusuna gidebilir. 15 adet kart kazanan öğrenci akvaryumu balıklarıyla birlikte kazanır.

Anahtar sözcükler: Başarıyı artırma, birlikte öğretim, davranış geliştirme

SÖZCÜK HAZİNESİNİ ZENGİNLEŞTİRMEYE DAYALI BİR UYGULAMA: ZARF OLUŞTURMA TEKNİĞİ

Öğretmen Yıldız YENEN AVCI, Hacı Celal Oto Ortaokulu, y_yenen@hotmail.com

ÖZET

Öğrenciler; derste işlenen metinlerden, okuduğu kitaplardan, izlediği, dinlediği programlardan ve günlük hayattan edindiği izlenimlerden anlamını bilmediği birçok yeni sözcük ve sözcük grubu ile karşılaşırlar. Söz konusu ifadelerin kalıcı belleğe yerleştirilmesi ancak notlara dönüştürülmeleri, yani yazılı materyallere geçirilmeleri ve uygulamaya dönük çalışmalarla desteklenmeleriyle mümkündür. Bu çalışmada öğrencilerin kelime hazinesini zenginleştirmede sözcük zarfı uygulamasının nasıl gerçekleştiği ve bu etkinliğin olumlu sonuçları üzerinde durulmuştur. Sözcük zarfı materyalinin uygulanması şu aşamalardan oluşmaktadır: Öncelikle anlamı bilinmeyen kelimelerin tespiti sağlanır, bu kelimelerin sözlük anlamları ile cümle içindeki kullanımları bir deftere yazılır. Belirli bir sayıya ulaşan kelime listesi oluşturulduktan sonra sözcüklerin çeşitli şekillerde ve renklerdeki küçük kâğıtlara yazılmaları istenir. Her biri öğrencinin tercihine göre hazırlanmış olan kâğıt parçalarının bir yüzünde yalnızca sözcük, diğer yüzünde ise sözcüğün anlamı ve bu anlamı destekleyen örnek cümle yer alır. Öğretmen bir yandan öğrencilerden kelime listesini hazırlamalarını isterken diğer yandan istedikleri boyut, şekil, renk ve desenlerden özgün zarflar yapmalarını ister. Örneğin hayvanları çok seven bir öğrencinin kelebek ya da tavşan şeklinde zarf yaptığı, bir diğer öğrencinin geometrik şekillerden yararlandığı, bazı çalışmaların ise doğadaki varlık ve nesnelerden hareketle oluşturulduğu görülmüştür. Bununla birlikte hiçbir gerçek şekille ilişkilendirilmeyen, tamamen düş gücünün ürünü olan soyut tasarımların da ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Öğretmen bu zarfların içine konulan sözcüklerin ne düzeyde öğrenildiğini anlamak için belirli periyotlarla değerlendirme çalışmalarına yer verir. Öğrencinin kelime öğrenme hızını belirlenmesine yardımcı olan bu süreç, aynı zamanda öğretmenin bu konuya verdiği önemin de bir göstergesi olur. Kelime öğrenme etkinliği dönem sonunda gerçekleşecek bir yarışma ile sona erer. Öğretmen öğrencilerin isteğine bağlı olarak yaptığı bir oylama ile bu etkinliğin sonraki dönemlerde sürdürülüp sürdürülmeyeceğine karar verir. Ayrıca sayısı ne olursa olsun bu konuda çaba göstermiş her öğrenciyi kutlamakla birlikte, en çok kelime öğrenen öğrenciyi alkışlatır ve zarfını sınıf ortamında sergiler. Kelime öğretiminde kullanılan zarflar, öğretime katkı sağlayan bir materyal olmakla birlikte, hafızayı güçlendirir; öğrencilerin psiko-motor becerilerinin geliştirir; çocukların hayal dünyalarını aralayarak özgün tasarımlar ortaya koymasını sağlar; renk ve şekil uyumu ile sanatsal yönünü ve yaratıcılıklarını geliştirir; kendi elleriyle ortaya koydukları bir ürünün mutluluğunu yaşatır; titizlikle hazırlanmaları ve özenle korunmaları değer verme, koruma ve sahiplenme duygularının aşılanmasına yardımcı olur; bireysel farklılıkların daha yakından görülmelerine imkân verir; dönem sonu yarışmayla öğrenciler arasında tatlı bir rekabetin ve heyecanın yaşanmasına katkı sağlar; sonraki dönemlerde uygulanıp uygulanmayacağının öğrenci görüşüne bırakılması konusunda ise sınıf içinde demokratik bir ortamın oluşmasına ve bu kültürün kazandırılmasına öncülük eder.

Anahtar sözcükler: Kelime öğretimi, materyal, zarf oluşturma tekniği ve bu tekniğin olumlu sonuçları.

SÖZCÜKLER İSYANDA

Öğretmen Gül Nidal CANTEZ, İelev Eğitim Kurumları, gsahin@ielev.k12.tr
Öğretmen Şenay KASAP, İelev Eğitim Kurumları, skasap@ielev.k12.tr
Öğretmen Özlem SEVER, İelev Eğitim Kurumları, osever@ielev.k12.tr
Öğretmen Erel ERDALOĞLU, İelev Eğitim Kurumları, eerdaloglu@ielev.k12.tr

ÖZET

Yazımında sıkça hata yapılan sözcüklerin doğru yazılışlarının kalıcı olarak öğrenilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada kullanılan sözcükler üzerinde yıllardır çalışılmakta, sürekli uyarılar yapılmakta ancak kalıcı olarak öğrenme sağlanamamaktadır. Amacımız, öğrencilerimizde bu kalıcılığı sağlamanın yanı sıra öğrencilerimizin, sorun çözme, ekip çalışması, yeniden yapılandırma, kendini ifade etme gibi pek çok beceride gelişmelerini sağlamaktır. Öğrencilere getireceği kazanımların yanında öğretmenlere de farklı bir bakış açısı kazandırmak ve ışık tutmak hedeflenmiştir. Bu çalışma, öğrencilerin yaratıcılıklarını

geliştirme, grup çalışması yapabilme, eleştirel düşünme, planlama, organize olma, yaratıcı yazma, görsel sunu oluşturma ve görsel sunu yapma gibi pek çok amacı barındırmaktadır. Kazanımlar: Dinleme, konuşma görsel okuma ve görsel sunu alanındaki birçok kazanım ile birlikte; İşbirliği yaparak yazar. Konu dışına çıkmadan yazar. Yazılarında yazım kuralları uygular. Kelimeleri yerinde ve anlamlarına uygun kullanır. Formları yönergelerine uygun doldurur. Duyuru, afiş vb. yazar. Kısa oyunlar yazar. İş birliği yaparak yazar. Karikatürde verilen mesajı algılar. Bilgi toplamak amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanır. kazanımlarını kazanmaları hedeflenmiştir. Süreç: Çalışma ikinci sınıf düzeyinde uygulandı. Okulumuzda bulunan 43 öğrenciye bilgisayar ortamında nearpod programı kullanılarak ön test yapıldı. Planlanan çalışma bir şube ile yürütüldü. Sınıfta heterojen dört grup oluşturuldu. Her grup drama, slogan oluşturma, şarkı yazma ve karikatür çizme görevlerini paylaştı. Gruplarla önceden belirlenen sözcüklerle çalışma yapıldı. Süreç boyunca bilgisayar öğretmeni ve sınıf öğretmeni gerekli rehberliği yaptılar. Çalışma sonunda değerlendirme(öz değerlendirme, akran değerlendirmesi ve son test) ve sunum yapıldı. Çalışmanın ürünleri diğer seviyelerdeki öğrencilerle paylaşıldı. Üzerinde çalışılan sözcükler: Yanlış, yalnız, her şey, hiçbir şey, herkes, değil, eğer

Anahtar sözcükler: Afiş, drama, karikatür, şarkı, yazımı yanlış bilinen sözcükler

TEMİZLİK

Öğretmen Üzeyir ÇETİN, Muğla Fethiye Çalıca İlkokulu, ucetin48@hotmail.com

ÖZET

Uygulamanın amacı Öğrencilerin ; 1-Temizlik konusunda üzerine düşen görevi yapabilme ve çevresine örnek teşkil edebilme 2-Maddi ve manevi temizlik hakkında bilgiler öğrenebilme ve öğrendikleri bilgileri davranışlarında uygulayabilme 3-Temiz çevrenin sağlığa olan katkısını öğrenebilme Muğla Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünün "Muğla Eğitiminde BİLGE Hareketi "Örnek Eğitim Projesini okudum. Değerler Eğitimi Yıllık çalışma planını hazırladım Yapılan etkinliklerin amacına ulaşması için proje hakkında velileri bilgilendirdim. Bazı etkinliklere velileri davet ettim. Afişimizi hazırladık Değerler Timi yazılı tişört yaptırdık Değerler Timi okul müdürümüzü ziyaret etti. Değerler Timi okul müdür yardımcımızı ziyaret etti. Değerler Timi projeyi sınıflarda öğretmenlere anlattılar Fethiye Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğünü ziyaret ettik. Değerler Timi çevre temizliği yaptı Fethiye Müftülüğünü ziyaret ettik. Değerler Timi şiirle temizliği sınıflarda arkadaşlarına anlattılar "Temiz Okul Temiz Sınıf" ödül töreni yaptık Karaçulha 5 Nolu ASM 027 Nolu Aile hekimi Dr. Raziye NALBANT hijyen eğitimi hakkında değerler timini bilgilendirdi. Değerler Timi Dr. Raziye NALBANT 'ın Tıp Bayramını kutladı. Değerler Timi internet sitelerinde ve facebookta yer aldı. Değerler Timi basında yer aldı. Yapmış olduğum Değerler Eğitimi İle İlgili Uygulama Örneğini kitapçık haline getirdim Yapmış olduğum Değerler Eğitimi İle İlgili Uygulama Örneği slayt haline getirdim. Uygulamadan Beklenen Sonuçlar 1-Temizlik konusunda öğrenciler üzerine düşen görevi yapacak ve çevresine örnek teşkil edecek 2-Maddi ve manevi temizlik hakkında bilgiler öğrenecek ve öğrendikleri bilgileri davranışlarında uygulayacak . 3-Temiz çevrenin sağlığa olan katkısını öğrenecek. 4-Yerlere çöp atmayacak atanları uyaracak. 5-Sınıfta ve okulda arkadaşlarına iyi örnek olacak. 6-Temizliğe dikkat ettiğinde sağlıklı olacağını bilecek.

Anahtar sözcükler: Değerler timi, Fethiye Belediyesi, Fethiye Müftülüğü, temizlik

THE USE OF "CODING APPROACH" IN COMPANY WITH "CREATIVE DRAMA" IN LANGUAGE TEACHING

Öğretmen Mustafa ÇULHA, İlkokulu, musculha@yahoo.com

ÖZET

I'm an English Teacher at a Primary School in Muğla city centre,who is trying to adopt and add something new and much more creative than the previous teaching methods. Here, I'd like to share one of those creative classes. This interesting method elementarily bases upon appointing some movements to what content you want to instill in accordance with your target(s).Let's make the point more concrete and clear.In one of my classes,I was going to teach following opposites.Big X Small Fast X Slow Heavy X Thin Old X Young Strong X Weak Short X Tall.At very first,I decided to employ this lesson at the school yard as it was incredibly nice,and none of the kids were ill.We went out of the classroom,gathered at the meeting point.I told my pupils to make a small circle so as to grasp what I was going to tell them to do.It lasted about 5 minutes. There were "coded" movements. We practised these "coded movements" for some time to make sure they grasped them.When they were ready to go for it,we started. This lesson lasted for 2 hours.It was full of activities that kids were supposed to enjoy.They really enjoyed.What is surprising to me concerning this lesson was their enthusiasm and will to pursue this activity went on throughout the next break,and nearly at all the breaks! To conclude,I daresay, believing in the power of Creative Drama in company with new implementations such as "Coding Approach" will help teaching and learning processes. It will enable them to be much more effective and lasting! İmagine a lasting learning process,what an incredible gain!

Anahtar sözcükler: Coding approach, creative drama, language teaching

TOPLAMA İŞLEMİ

Öğretmen Erdal FAHLİOĞULLARI, Kocatürk Koleji, erdalfahle@gmail.com

ÖZET

İlköğretim 1. sınıf matematik dersinde öğrencilerin toplama işlemine geçerken sembolleri içselleştirmesi için tasarlayıp uyguladığım bir çalışma. Bu yaş grubundaki öğrenciler oyun çağından yeni çıktıkları, hatta hala içinde oldukları için kağıt-kalem, sırada oturup ders dinlemek onları çok yoruyor. O yüzden de ben her dersi eğlenceli hale getirmeye çalıştım ve genellikle de drama yoluyla yaptım bunu. Yaratıcı drama şeklinde uygulanıyor. Sınıf 2 gruba ayrılıyor, 2şer öğrenciye artı, 2şer öğrenciye eşittir görevi verilip işlevleri anlatıyor. Artı olan öğrenci kollarını birbirine dik tutarak, eşittir olan öğrenci kollarını birbirine paralel tutarak sembolü gösteriyor. Örnek: ben artıyım, sağım ve solumdakileri toplayıp eşittire gönderirim gibi. kalan

öğrenciler ise sayı olarak kullanılıyor. Sonra öğrenciler rastgele diziliyor. Son olarak öğrencilerden görevlerini yapmaları isteniyor ve toplama işlemi somut bir şekilde gerçekleşiyor. Bir tarafta 3 öğrenci, ardından artı olan öğrenci, ardından 4 öğrenci, ardından eşittir olan öğrenci diziliyor. Artı olan öğrenci hepsini toplayıp eşittire götürüyor ve bırakıyor, eşittir ise onları diğer tarafa geçiriyor. Ardından bu tahtaya yazılarak semboller kağıt üstünde gösteriliyor. Bu işlem 2 grubun yarışması halinde devam ediyor. Örnek olarak 4+3= olarak ilk kim dizilecek? Bu çalışma sonucunda öğrencilerim + ve= sembollerini daha iyi anladı. Onlara bunu sadece 2 ders saatinde yaptım ve anladılar. Hem ders daha eğlenceli hale geldi, hem de ben vakit kazanıp bol bol toplamayla ilgili çalışma yaptım.

Anahtar sözcükler: Artı, drama, eşittir, işaret, toplama

TURHAN AKÇAY TV

Öğretmen Burak YAVAŞ, Milli Eğitim Bakanlığı, burakyavas@windowslive.com
Öğretmen Abdülkadir TANER, Turhan Akçay İlkokulu, kadirtaner64@gmail.com
Öğretmen Murat DOKUZ, Turhan Akçay İlkokulu, m_dokuz9@hotmil.com
Öğretmen İrfan AKYOL, Milli Eğitim Bakanlığı, akyol07@hotmail.com

ÖZET

Turhan Akçay İlkokulu olarak öğrencilerimizin ve velilerimizin okulumuzda yapılan etkinliklerden haberdar olması ve onlarında okulumuzun birer paydaşı olması nedeniyle haftalık olarak youtube, facebook ve de okuldaki televizyonumuzdan görüntüleri yayınladığımız Turhan AKÇAY TV projemizi planladık. Bu projemiz kapsamında ilk olarak öğrencilerimiz ve velilerimizin görüntü çekimleri için velilerimizden bu görüntülerin sosyal medyada paylaşılması için gerekli izinleri okul idaremiz tarafından alındıktan sonra proje çalışmalarına başladık. Okulumuza proje için bir kamera, mikrofon ve gerekli olan materyalleri temin ederek 2015-2016 Eğitim Öğretim yılı 2. Döneminde haftalık olarak yayına başladık. Bu projemizin en önemli hedef kitlesini okulumuz paydaşları oluşturdu. Bu paydaşlarımızdan öğrencilerimiz okulumuzda yaşananları bir TV Spikeri olarak sundular ve videolarımızı çektiler. Böylece öğrencilerimiz iletişim becerileri yüksek, sosyal medyayı etkin kullanabilen, bilişim teknolojilerine ilgili ve en önemlisi kendini ifade edebilen bireyler olarak geleceğe hazırlanmaktadırlar. Bu yayınlarımızda sınıflarımızın random(rastgele) olarak bir tanesinden toplumsal cinsiyet eşitliği göz önüne alınarak bir kız bir erkek öğrenci spiker olarak seçilmektedir. Bu öğrencilerimiz o hafta okulumuzda gerçekleşen etkinlikler ile öğrenci ve velilerimizin görüşlerini almaktadırlar. Video çekimleri boyutunda ise okulumuz öğretmenleri öğrencilerimize kamera kullanımı ile ilgili teknik bilgileri vermekte ve öğrencilerimizin çektiği görüntüler kullanılmaktadır. Çekilen görüntüler bir havuzda toplanarak öğrencilerimiz tarafından beğenilerek öğretmenlerimiz tarafından düzenlenerek yayına hazırlanmaktadır. Hazırlanan yayınlar her hafta cumartesi günleri sosyal medya hesaplarından paylaşılmaktadır. Şu ana kadar gerçekleştirilen yayın sayısı 4 olup, bu yayınlar sonucu öğrenci ve velilerimizden çok iyi dönütler alınmış olup, projenin daha uzun soluklu olması ve günlük yayınlanması istenmektedir.

Anahtar sözcükler: Öğrenci, teknoloji, Tv

TÜRKİYE'DE YAPILANDIRMACI EĞİTİM SORUNLARINDAN BİRİ: EĞİTİMCİLER İÇİN YAPILARDIRMACI EĞİTİM PRATİĞİNİN EKSİKLİĞİ

Yrd. Doç. Dr. Murat ÖZTÜRK, İstanbul Üniversitesi, murat@istanbul.edu.tr

ÖZET

Yapılandırmacı eğitimin amacı kişinin karşılaştığı durumları, daha önceden karşılaştığı durumlardan edindiği deneyimlerle değerlendirebilmesi ve bu durumlar karşısında en uygun tavrı alabilmesidir. Uygun tavır alabilmek için durumların tanımlanması ve tanımlanan durumlarda nasıl davranılacağının bilinmesi gerekmektedir. Bunun için gerekli olan temel beceri insanın doğasında mevcuttur. Fakat insanın doğasında olan bütün beceriler gibi bu beceri de kısmi olarak geliştirilebilir ya da kaybedilebilir. Karşılaştığımız bir durumu tanımlayabilmek için daha önceden tanımlamış olduğumuz durumlara başvururuz, benzerliklerini tespit ettiğimiz tanımlanmış durumlarla karşılaştırırız ve ilişkilendirmeye çalışırız. Karşılaştığımız durumları tanımlama kabiliyetimizi geliştirmek için en etkin yol benzer durumlarla ilişkili deneyimlerimizi arttırmak ve diğer deneyimlerle ilişkilendirmektir. Tıpkı bir durumu tanımlamak gibi bir durumda nasıl davranılacağını belirlemek için de o duruma benzer durumlarda bizi başarıya ulaştırmış davranış alışkanlıklarına başvururuz ve bunların arasından en uygun olanını kullanırız. Karşılaştığımız bir durumda en uygun davranışı sergilemek o duruma uygun davranış modelleri önceden deneyimlemiş hatta alışkanlık haline getirmiş olmamıza bağlıdır. Bunun için en etkin yol, o duruma benzer durumlarda sergilediğimiz davranış modellerinin sayısını arttırmak ve daha da önemlisi bu davranışları alışkanlık seviyesine çıkacak kadar tekrar etmektir. Bu nedenle yapılandırmacı eğitimin temel tekniği deneyimi arttıracak ve bu deneyimlerin olası durumlarla ilişkilerini kurmamızı sağlayacak uygulamaları olabildiğince eğitimin içine dahil etmektir. Çalışmamızın amacı 2006 yılından beri Türkiye'de uygulanan yapılandırmacı eğitim yönteminin uygulanması için gerekli olan davranış alışkanlıklarının öğrencilerde olduğu gibi eğitimcilerde de geliştirilmesinin gerekliliğini ortaya koymak ve bu amacı gerçekleştirmek için olmazsa olmaz olan uygulama çalışmalarının eğitimcilerle ve eğitim fakültesinde görev yapan akademisyenlerle yeterince yapılıp yapılamadığını tartışmaya açmaktır. Çalışmamızda ulaştığımız sonuçları göre yıllardır klasik öğretme yöntemini kullanan ve bu yöntemin davranış alışkanlıklarını getirmiş olan öğretmenlerin ve öğretmenleri eğiten akademisyenlerin başka bir eğitim yönteminin davranış alışkanlıklarını geliştirmelerinin özel bir çaba isteyen çok zor iş olduğu belirlenmiştir. Bunun gerçekleşebilmesi için yapılandırmacı eğitim yönteminin davranış alışkanlıklarının pratik edilmesi, hatta bu pratiğin eski alışkanlıkların yerine geçecek kadar tekrar edilmesi gerektiği ortaya konulmuştur. Bu sonuca yapılandırmacı eğitimin ilkeleri ve beyin temelli öğrenmenin bize sağladığı veriler doğrultusunda varılmıştır. Ülkemizde bu amacı taşıyan geniş kapsamlı bir eğitim programı uygulanmadığı için mevcut durumda yapılandırmacı eğitimin ilkeleri klasik eğitim yöntemleriyle öğrencilere öğretilmekte, öğrencilerin yapılandırmacı pratiği edinmeleri kendi öğretmenlik tecrübelerine bırakılmaktadır. Çalışmamız nitel araştırma yöntemlerinden literatür tarama yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Beyin temelli öğrenme, eğitim, yapılandırmacı eğitim

YARATICI OKUMA VE DRAMA İLE: BUNUN ADI FİNDEL

Öğretmen Gizem TURA, Bodrum Ted Koleji, gizem.tura@tedbodrum.k12.tr

ÖZET

Türkçe dersimizin amaç ve hedeflerini esas alarak Türkçeyi seven, Türkçeye sevgi ve istekle bakan, Türkçe sözlük ve yazım kılavuzunun farkında olan bireyleri nasıl var edebiliriz? Onlara nasıl uygulamalarla yaklaşmalıyız? Sorularının cevabı olarak YARATICI OKUMA VE DRAMA İLE BUNUN ADI FİNDEL uygulamasını gerçekleştirdim. Amacım, Türkçeye farkındalıkla yaklaşan nesillerin devamını sağlamaktı. Güzel dilimizi var edecek olan günümüz çocuklarına farklı bir bakış açıyla yaklaşmam gerektiğini düşündüm. Gün geçtikçe yozlaşan dilimizin farkında olan bir neslin devamını sağlamakla birlikte Türk Dil Kurumunu bilen, sözlük kullanımının, yazım kılavuzunun ve sözcüklerin nasıl var olduğunun bilincinde olan bir nesil oluşturmaktı. Kitap İngiliz Dili ve Edebiyatını konu almaktadır. Fakat tüm dünya için var olan dil, bu kitap ile çalışabileceğimizin fikrini verdi bana. Kitabın içerisinde geçen sözcük ve sözlük çalışmalarını Türkçe çalışmalarla geliştirdim. Projeyi, okulumun 3. sınıf öğrenci grubuna uyguladım. Bunun Adı Findel kitabı üzerinden çalışmamı gerçekleştirdim. Kitap, üç ders planı şeklinde hazırlanmış çalışmalar ile desteklendi. İki drama çalışması, bir Türkçe ders planı hazırlanmıştır. Bunun yanında disiplinler arası ilişkiler de verilmiştir. Bunun Adı, Findel kitabına ilk olarak drama çalışması ile başladım. Amacım, çocuklara kitabı merak ettirmek ve kitabı sevdirerek okuma isteği uyandırmaktı. Dramanın hazırlık aşamasında öğrencilere nesne kapmaca oyunu ve sonrasında nesneye bir isim vermeleri istenmiştir. İsim, özgün olmalıdır, daha önce kimse tarafından bilinmeyen bir isim olmalıdır. yönergesi verilmiştir. Canlandırma aşamasına geçmeden önce öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmek ve kitaba daha çok merak uyandırmak için anlamını bilmedikleri, daha önce hiç adını duymadıkları bir "findel" tasarlamaları istenir. (Tasarladıkları findelleri reklam şeklinde afiş hazırlayarak sunmuşlardır. Canlandırma bölümünde ise öğrencilere kitaptaki bölümlerden alınan yönergeler verilir. Altı gruba ayrılan sınıfın canlandırmaları izlenir. Değerlendirme aşamasında öğrenciler ile ders değerlendirmesi yapılır. İlgileri canlandırma aşamasına ve nesneye verilen özgün isimlere çekilir. Her gruptan bir öğrenciden canlandırmalarındaki yönergesini okuması istenir. Öğrencilerin, Nick, Bayan Granger, Lincoln İlkokulu anahtar kelimelerini buldurarak ders ile ilgili çıkarım yapmaları sağlanır. Öğrencilere son olarak kitap gösterilir. (Burada öğrenciler kitabı okumak istemişlerdir.) Canlandırmalara dikkat çekilerek aslında kitabın içerisindeki bölümlerden canlandırma yaptıkları bilgisi verilir. Öğrencilere kitabı merak ettirme amacı gerçekleştirilmiş olup kitap, her gün belirli saatlerde okunarak sınıfta bitirilmiştir. Öğrencilere kitapta belirlenen yerlerde sorular sorulur. Disiplinler arası ilişkilerin yer aldığı sorular ve etkinlikler (Dünya Çocuk Kitapları Haftasında ikinci sınıf öğrencilere kitaptan bir bölüm canlandırılmıştır.) hazırlanan çalışma kağıtları bu aşamada gerçekleştirilir. Öreğin, satranç bölümünde Matematiğin Aydınlık Dünyası (Sertöz, Sinan, 2009) kitabından satrancın tarihi okunarak satrançtaki kare sayısı üzerinden işlem yapıldı. Kitap bittikten sonra ise Nick ve Bayan Granger , "findel" değerlendirilir. Son olarak sözlük çalışmasının yer aldığı Türkçe ders planı uygulanır. Türkçe sözlüğün daha iyi incelenebilmesi için doküman kamera ve yansıtım aleti araç olarak kullanılmıştır. Döküman kamera ile sözlük ve yazım kılavuzundan, bilgisayar üzerinden ise TDK'nin sayfasına girilerek sözcük bulma çalışmaları yapılmıştır. Kitabı sevdikleri gibi TDKnin bilincinde artık sözcüklerin nereden geldiğini, sözcüklere nereden ulaşacaklarını bilmektedirler. Her şeyi ayrı yazan, kılavuzun -ı harfini unutmayan, hikâyenin -aharfinin üzerine düzeltme işaretini koyma farkındalığına ulaştılar. Çalışma süresinde ve bitiminde öğrencilere hazırladığım öz değerlendirme formu ile öğrencilerin uygulamadaki bireysel değerlendirmelerini almaya çalıştım. Yapılan değerlendirme sonuçları olumlu olmuştur. Sabancı Üniversitesinde düzenlenen İÖK 2015de sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Drama, Findel, sözlük, Türkçe, yaratıcı

YAYGIN EĞİTİMDE İSTİHDAMA DOĞRU GİDEN BAŞARILI PROJELER

Öğretmen Hikmet YANIK, Güneysu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, yanikhikmet@gmail.com
Öğretmen Eşref YAVAŞİ, Güneysu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, eyavasi@gmail.com
Öğretmen Sema YAVAŞİ, Güneysu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, syavasi53@gmail.com

ÖZET

Güneysu İlçe Halk Eğitim Merkezi'nde Dört yıldır Rize Valiliğinin himayelerinde Güneysu Kaymakamlığı'nın önderliğinde ve Güneysu Belediyesinin destekleriyle Güneysu Halk Eğitimi Merkezinde devam eden ve giderek büyüyen Bakır İşlemeciliği ve Ahşap Hediyelik Eşya Yapımı projesi, her geçen gün büyüyerek emin adımlarla yoluna devam ediyor. Güneysuda hünerli 20 bayan ve 10 Erkek dört yıldır devam ettirdikleri bakır işlemeciliği ve Ahşap Hediyelik Eşya Yapımı projesini emin adımlarla geleceğe taşıyor. Aldıkları siparişlerle ev ekonomilerine çok ciddi katkı sağlamanın yanında, zamanlarını değerlendirme ve el sanatı öğrenmede de örnek bir başarı sergiliyorlar. Sahiplendikleri ve dört elle sarıldıkları Bakır İşlemeciliği ve Ahşap hediyelik eşya yapımını geleceğe taşımak ve projenin devamı için el ele vererek örnek bir çalışma performansı sergiliyorlar. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞANın ziyareti ile de büyük moral bulduklarını, özellikle cumhurbaşkanımızın kendilerine zaman ayırmalarından son derece mutlu olduklarını ifade eden Güneysulu hünerli eller, bu moral ve heyecanla çok daha başarılı işler çıkaracaklarına da inançlarının tam olduklarını söylediler. Mevcut Bakır İşlemeciliği Daha çok hediyelik eşya alanında kullanılıyordu. Gerek çevrenin ilgi ve ihtiyaçları gerekse projenin daha da büyümesi amacıyla yapılan Bakır İşleme ürünlerinin günlük hayatta da kullanılabilir olması için Nikel Kaplanması gerekiyordu. Bu amaçla proje için ilçemizde Nikel Kaplama sistemi kuruldu. Böylece el emeği göz nuru Bakır İşlemeli ürünler nikel kaplanarak günlük hayatta da kullanılabilir hale geldi. Dört yıla yakındır devam eden projemizde çok önemli mesafeler kaydedildi. İŞKUR desteği ile ile filizlenen proje, daha sonra DOKAnın da desteği ile makineleşti. Geçen zaman zarfında Bakır İşlemeciliği sanatını öğrenen kursiyerler artık ayaklarının üzerinde durmaya, siparişler almaya ve ev ekonomilerine katkı sağlamaya başladı. Gördük ki, küçük adımlarla başlayan projemiz yavaş yavaş büyüdü ve Güneysulu hünerli hanımlar aldıkları siparişlerle sadece İlimize değil, tüm Türkiyeye ürün vermeye başladılar. Bu büyüme bazı ihtiyaçları da doğal olarak beraberinde getirdi. Bu ihtiyaçların en başında ürünlerin hediyelik eşya alanının yanında günlük hayatta da kullanılabilir olmasıydı. Bu amaçla ilk olarak projeye Nikel Kaplama sistemini ilave edildi. Artık hünerli eller işledikleri ürünleri nikel kaplayarak her kesime hitap edecek şekle

soktular. Sonuç olarak büyük bir heyecanla başlanan ve 25e yakın Güneysulu ev hanımına ciddi ekonomik katkı sağlayan Bakır İşlemeciliği projesi çok daha gelişme göstererek, nikel kaplama ve kutu tasarlama ile 10 erkeğin istihdamı sağlanmış oldu ve her kesime hitap edebilecek seviyeye ulaşmış oldu. Güneysu Bakır işlemeciliği böylece birbirini tamamlar iki ayrı proje ile çok daha anlamlı ve güçlü hale gelmiş oldu. Güneysulu hünerli eller bir taraftan Bakırı nakış nakış işliyor, diğer taraftan nikel kaplayarak günlük hayatta da kullanılır hale getiriyor ve en sonunda en güzel ahşap ve kadife kutulara koyarak Rizenin ve Ülkemizin beğenisine sunuyor. Bu sayede de ev ekonomilerine büyük ölçüde katkı sağlıyorlar.

Anahtar sözcükler: El sanatları, girişimcilik, istihdam, piyasa araştırması, yaygın eğitim

YOLCULUĞA ÇIKAN GEOMETRİK ŞEKİLLER

Öğretmen Selin YİĞİT, Bodrum Bahçeşehir Okulları, selin.yigit@bahcesehir.k12.tr

ÖZET

Bu çalışmada okul öncesi eğitimde disiplinlerarası yaklaşım ile özellikle 48 aylık öğrenciler üzerinde çalışılmış ve ilk etepta bu öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmek, eğitimde kalıcılığı sağlamak amaçlanmıştır. İlerleyen süreçte ise hayat boyu öğrenmenin hedef alındığı, çocukların kendi istekleriyle, keyif alarak keşfettiği öğrenme ortamları yaratmak, alışılmışın dışında öğretim örnekleri sunarak öğrenmeyi sağlamak, gelişen ve değişen çağın çocuklarına istendik yönde davranış değişikliği sağlamada yardımcı olmak, öğrenmeyi öğrenme isteği yaratarak kalıcılığı sağlamak, etkili ve anlamlı öğrenme ortamları oluşturmak, okul öncesi eğitiminde öğrenme-öğretme sürecine yansıyan "Çoklu Zeka Kuramı'na disiplinlerarası yaklaşım modeli ile katkı sağlamak gibi kazanımlara ulaşılmıştır. Proje ilk olarak çocukların ön bilgilerinin kayıt altına alınması ile başlar. Her düşünceye müdahale edilmeksizin yer vererek, beyin fırtınası şeklinde sürdürülür. Yeterlilikler doğrultusunda konuya giriş yapmadan çocukların araştırmacı yönü sorular sorarak, merak uyandırarak ortaya çıkartılır. Bilgiyi keşfederek, oyun kanalını kullanarak, takımlar halinde çocuğun ulaşması sağlanır. Aynı konu üzerinde disiplinleri sırası ile çocuğun uygun olduğu öğrenme ortamında ulaşması için yönlendirme yapılır. İşbirliği içinde çalışan çocuklara doğaçlama ve yaratıcı ürünler ortaya çıkarmaları konusunda destekleme yapılır. Var olan konunun yaratıcılıkla yeniden nasıl boyut kazandığı gözlemlenir. Gözlemle proje süresi boyunca her disiplin için ayrı kayıtlar tutulur. Tutulan kayıtlar resim, video, powerpoint yardımıyla kaydedilir. Proje sonunda ürünler sunulur. Son bilgi değerlendirmesi yapılır. Ardından ön bilgi, son bilgi karşılaştırması ile proje sonlandırılır. Bu proje çalışması ile her öğrencinin aktif katılım gösterme imkanı bulması, öğrenme isteği uyandırması, öğretmenin rehberlik yaparak öğrenci merkezli öğrenmeye yer vermesi, çocukların farklı yeteneklerini ortaya koymalarına imkan sağlama, öğrencilerin düşüncelerine değer verme ve açığa sıkmasını sağlama, öğrencileri keşfetmeye ve araştırmaya yönlendirme, kendi öğrenmelerinde söz sahibi olmalarına imkan sağlama, durum ve davranışlarında istendik yönde katılım ve öğrenme isteği uyandırma gibi hedeflere ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Disiplinlerarası yaklaşım, geometrik şekiller, okulöncesi dönemde proje çalışması, okulöncesi eğitim

ZEKÂ OYUNLARI GERÇEKTEN YARATICILIĞI ETKİLEMEKTE MİDİR?

Doktora Öğrencisi Hacı BELLİ, belli66@hotmail.com
Doç. Dr. Nida BAYINDIR, Dumlupınar Üniversitesi, nida.bayindir@dpu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Hakan SARIÇAM, Dumlupınar Üniversitesi, hakan.saricam@dpu.edu.tr

ÖZET

Yaratıcılık birçok bilim insanı ve araştırmacılar için ilgi odağı olmuş, bundan dolayı yaratıcılık ile ilgili birçok tanım yapılmıştır. Bu tanımlar, genellikle yaratıcılığın özellikleri ve yaratıcı bireyden beklentiler üzerine şekillenmektedir. Genel anlamda yaratıcılık, daha önce yapılmamış bir ürün oluşturmaktır. Yaratıcılık orijinal, pratik(akıcı) ve tektir. Başka bir tanımda yaratıcılık, kişinin beceri, yetenekleri, motivasyonu ve herhangi bir problemle başa çıkmada kullandığı orijinal ve pratik metotlardır. Yaratıcılıkla ilgili ülkemizde ve dünyada birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalardan bazıları: Peker (2013) Anaokulu çocuklarında benlik düzenleme ve otonominin, Ergen ve Köksal Akyol (2012) proje yaklaşımının, Garaigordobil ve Berrueco (2011) okul öncesi eğitim kurumuna giden çocuklara uygulanan oyun eğitim programının, çocuklarda yaratıcılığın gelişimi üzerine etkilerini incelemişlerdir. Bu çalışma, zekâ oyunları ile yapılan etkinliklerin yaratıcılığa katkısını araştırması bakımından diğer çalışmalardan ayrışmaktadır. Yurtdışında örneğin İspanya'da benzer bir çalışma bulunmasına rağmen ülkemizde böyle bir çalışma yapılmamış olması çalışmanın özgünlüğünü arttırmaktadır. Ülkemizde zekâ oyunları çok ilgi görmesinin yanı sıra okullarda ders olarak okutulmasına rağmen, yaratıcılığa etkisi araştırılmamış olması dikkate değer bir durumdur. Hâlbuki oyunlar vasıtası ile öğrenciler özgün, akıcı ve orijinal ürünler ortaya koyabilmektedir. Yapılan çalışma, Ankara ili Keçiören ve Yenimahalle ilçelerinde ilkokul 1. sınıfta öğrenim gören 66 öğrenci ile deneysel yöntem kullanılarak yapılmıştır. Çalışma grubu iki deney iki kontrol grubu olmak üzere 4 sınıfta, yapılmıştır. Araştırma kapsamında ilkokul 1. sınıfların geometri konuları deney grubunda 14 saati zekâ oyunu metodu ile ders anlatılmıştır. Kontrol grubunda sadece normal müfredata göre ders işlenmiştir. Veri toplama aracı olarak "Torrance Yaratıcı Düşünce Testi – Şekilsel Formlar" kullanılmıştır. Araştırmada ön test uygulanmış olup okul uygulaması sonunda son test uygulanarak tamamlanacaktır. Ön test sonuçlarında gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Uygulama sonucunda başlangıçta aynı seviyede olan öğrencilerden, deney grubunun yaratıcılık düzeylerindeki artışın daha fazla olacağı beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Torrance, yaratıcılık, zekâ oyunları

"ANNE" ÖĞRETMEN, "KUTSAL" ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ: METAFORİK ÇALIŞMA

Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, vesile@pau.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Selçuk ŞİMŞEK, Pamukkale Üniversitesi, selcuk48@gmail.com

ÖZET
Bilim ve teknolojinin gelişimi ve küresel yaygınlaşmasındaki engellenemez yükseliş, öğrenen toplumun oluşmasını gerektirmektedir. Toplumun öğrenen hale gelebilmesinde öğretmenin önemli rolü yadsınamaz. Sünbül'ün (2001) de vurguladığı gibi her ne kadar dersin içeriği işlevsel şekilde yapılandırılsa da ders, etkin bir öğretmen tarafından yürütülmezse öğrenme çıktıları istenilen düzeyde olmaz. Toplumun gelişiminde öğretmenlerin etkililiği ve dolayısıyla öğretmenlik mesleğinin istenilen düzeyde yerine getirilmesi önemlidir. Bu çalışmada öğretmenlerin "öğretmen" ve "öğretmenlik mesleği" kavramlarına ilişkin oluşturdukları metaforların belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca uygun olarak nitel temele dayalı betimsel araştırma deseni tercih edilmiştir. Çalışma grubu olarak Denizli ilinde MEB'e bağlı ilköğretim kurumlarında görev yapan farklı branşlardaki öğretmenler seçilmiştir. 267 öğretmen ile çalışılan bu çalışmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan açık uçlu form kullanılmıştır. Formun birinci bölümünde kişisel bilgiler (cinsiyet, kıdem, branş) kayıt altına alınmıştır. İkinci bölümde ise katılımcıların öğretmen ve öğretmenlik mesleğine yönelik algılarını belirlemeyi amaçlayan açık uçlu iki soru sorulmuştur. Açık uçlu sorulara verilen cevaplardan elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile çözümlenmeye başlanılmıştır. Çözümleme aşamasında öncelikle hatalı doldurulan, benzetme ya da benzetilen yönü boş bırakılan ve benzetilen ile benzetme arasında ilişkinin kurulamadığı verilerin olduğu formlar ayıklanmıştır. Çözümlemenin sonunda temalara ayrıştırılacak olan verilerden şu ana kadar elde edilen ön bulgulara göre öğretmenin 'anne'ye öğretmenlik mesleğinin ise 'annelik-babalığa' daha çok benzetildiği görülmektedir.
Anahtar sözcükler: Ilkokul, metafor, öğretmen

"AYÇA'NIN YENİ EVİ" İNTERNETTE GEZİYOR

Öğretmen Gül Nidal CANTEZ, İelev Eğitim Kurumları, gsahin@ielev.k12.tr
Öğretmen Şenay KASAP, İelev Eğitim Kurumları, skasap@ielev.k12.tr

ÖZET
Birinci sınıf öğrencilerine kitaplarla ilk karşılaştıkları bu dönemde kitapları sevdirmek, kitap okuma alışkanlığı kazandırmanın yanı sıra okuduğunu anlama becerisini geliştirmek amaçlanmıştır. Kitapların yazarı ve çizeriyle bir bütün olduğunu göstermek ve ilk okunan bu kitabın inceleme çalışmasını keyifli bir biçimde tamamlamak hedeflenmiştir. Çağımızın gerektirdiği biçimde soran, sorgulayan, okuduğunu yorumlayabilen ve eleştirel düşünme becerisine sahip bireyler yetiştirmek için öğretmenlere yeni bir kapı açmak hedeflerimiz arasındadır. Bu çalışma, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirme, eleştirel düşünme, yaratıcı yazma, görsel sunu oluşturma ve görsel sunu yapma gibi pek çok amacı barındırmaktadır. Süreç: Bu çalışma birinci ve ikinci sınıf öğrencileriyle ortak olarak yürütülür. Seçilen kitabın yarısı öğrencilere öğretmen tarafından okunur ve dinleme etkiliği yapılır. Kitabın ilk kısmı birinci sınıf öğrencileri tarafından resimlenir. Kitabın sonunu kendilerinin getirmesi istenir ve her biri bir ikinci sınıf öğrencisiyle eşleştirilir. Öğrenciler, dinledikleri bölümü eşleştikleri 2. sınıf öğrencilerine anlatarak aktarırlar. Birlikte öyküyü tamamlarlar. 2. sınıf öğrencileri kurguladıkları öyküyü yazıya dökerler. 1. sınıf öğrencileri öyküyü görselleştirir. Elektronik kitap oluşturulur. Oluşturulan bu kitapları başka bir okuldaki akranlarıyla paylaşırlar. Ürünler sergilenir. Yazılan bölümler iş birliği yapılarak öğrenciler tarafından görsellenir. Oluşturulan ürünler sergilenir. Öğrenciler okuma - yazma sürecini tamamladıktan ve bütün sesler verildikten sonra kitabı öğrencilerin okuması sağlanmış ve kendi yazdıkları sonla kitabın gerçek sonu arasındaki benzer ve farklılıklar tartışılmıştır. Öğrenciler bu etkinlikle farklı seviyedeki arkadaşlarıyla çalışma keyfini yaşamışlar, kitabı sorgulayarak ve yorumlayarak ayrıntılı bir biçimde incelemişler, iş birliği yaparak öğrenmişlerdir. Akran öğrenmesi de bu etkinliğin en önemli kazanımlarından biridir.
Anahtar sözcükler: Akran öğrenmesi, dinlediğini anlama, iş birliği, kitap inceleme, yaratıcı yazma

BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN ÖĞRETİMİ

ADAPTIVE AND MALADAPTIVE PERFECTIONS OF 10-12 YEARS OLDS CHILDREN IN RELATION TO THEIR LEVEL OF SPORT COURAGE

Doç.Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, erkut.konter@deu.edu.tr

ÖZET

Abstract Objective/Purpose: There is limited research about adaptive-maladaptive perfectionism and sport courage of children. Therefore, the purpose of this study was to examine; "Adaptive and maladaptive perfections of 10-12 years olds children in relation to their level of sport courage". Method: Data were collected from 10-12 years old children (262 children; M=10.76 ± 0.83, 95 male, 157 female and 10 unstated) taking physical education and sport classes at state schools in İzmir/Turkey. Children were given the "Revised Version of Sport Courage Scale for Children-RSCS 28" and adapted version of the "Turkish Adaptive-Maladaptive Perfectionism Scale-TAMPS" along with a individual information form. RSCS-28 comprises 5 factors (Mastery, Determination, Assertiveness, Venturesome and Self-Sacrifice Behavior) with good psychometrics results including validity and reliability scores. Results of the Confirmatory Factor Analyses (CFA) indicated good results for RSCS-28 ($\chi2$ (340) = 511.55, p < .01, CFİ = .94, TLİ = .94, RMSEA = .03, SRMR = .04) and Croanbach Reliability Coefficient of the RSCS-28 range between .0.68 and 0.76. The TAMPS indicated a four-factor model (Sensitivity to Mistakes, Contingent Self-Esteem, Compulsiveness and Need for Admiration) by CFA (X2=400,96, sd=267, X2/sd =1.50, RMSEA=0.04, GFİ=0.90, AGFİ=0.087, RMR=0.06, S-RMR=0.06 and CFİ=0.93). The internal consistency coefficients of four subscales were .63, .51, .63 and .66 respectively. The test-retest coefficients were .60, .61, .66 and .78. Collected data was analyzed by Pearson Correlations, Normality Tests, 2X2 (Gender: Male-Female and Level of Courage: Low and High), ANOVA as gender was significant with sport courage, One-Way ANOVA, Kruskal-Wallis, Mann-Whitney U and t-tests. Results: Results indicated a number of significant results for example; 1) Females with lower points of Mastery have significantly higher points of Contingent Self-Esteem than females and males with higher points of Mastery, 2) Males with higher points of Determination have also higher points of Contingent Self-Esteem than males and females with low points of Determination, 3) Females with high points of Assertiveness have also high points of Contingent Self-Esteem than all other groups (male low and high and female low groups), 4) there was no significant difference between Venturesome and any factor of TAMPS, 5) Females and males with high points of Sacrifice Behavior have also high points of Compulsiveness than males with low points, 20) Males with high points of Sacrifice Behavior have also high points of Need for Admiration than males and females with low points of Sacrifice Behavior. Conclusion: Results indicate that TAMPS related to RSCS-28 seems to be positively correlated and statistically significant with the most factors especially Determination, Assertiveness, and Sacrifice Behavior. Future research could concentrate on the sport courage education of children in relation to their perception and behavior of the adaptive-maladaptive perfectionism in physical education, games and sports including a number of individual and social variables.

Anahtar sözcükler: Children, Courage, Perfectionism, Physical Education and Sports

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SINIF, CİNSİYET VE KİNESTETİK ZEKÂ DEĞİŞKENLERİNE GÖRE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ

Arş. Gör. Hüseyin Talha GÜLSOY, Süleyman Demirel Üniversitesi, gulsoya94@gmail.com
Okutman Mesut HEKİM, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, mesut.hekim@hotmail.com
Doç. Dr. Gizem SAYGILI, Süleyman Demirel Üniversitesi gizemsaygili@sdu.edu.tr

ÖZET

Yapılan bu araştırmada ilkokul öğrencilerinin sınıf, cinsiyet ve kinestetik zekâ değişkenlerine göre beden eğitimi dersine yaklaşımlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya ilkokul 3. ve 4. sınıf öğrencisi olan, yaş ortalamaları 8-11 arasında bulunan 32 kadın ve 39 erkek olmak üzere toplam 71 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yaklaşımlarının tespit edilmesinde, Taşmektepligil ve diğerleri (2006) tarafından yapılan "İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyi" adlı anketten yararlanılmıştır. Öğrencilerin kinestetik zekâ puanlarının belirlenmesinde ise Saban (2001) tarafından geliştirilmiş olan Çoklu Zekâ Kuramı Ölçeğinin "Kinestetik Zekâ Alt Boyutunda" yer alan 10 soru kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS 22.0 programında tanımlayıcı istatistikler ile Ki-Kare ve One Way ANOVA analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin %42,3'ünün beden eğitimi dersinin sevmediğim bir yanı yok düşüncesinde oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin beden eğitimi dersini sevmeme nedenlerinin başında %25,4 ile beden eğitimi derslerinde hareketleri yapamadıkları zaman arkadaşlarının alay etmesinin, %19,7'ile de beden eğitimi derslerinde çok fazla yorulmalarının geldiği belirlenmiştir. Öğrencilerin beden eğitimi dersini sevme/sevmeme durumlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir (x2: 5,439, p: ,245, p>0.05). İlkokul 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sınıf değişkenine göre beden eğitimi dersine yaklaşımlarının da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (x2: 7,503, p: ,112, p>0.05). Bunun yanında öğrencilerin kinestetik zekâ puanlarının da beden eğitimi dersine yönelik yaklaşımlar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (F: 1,726, p: ,155, p>0.05). Elde edilen bulgulara göre, ilkokul 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik yaklaşımları üzerinde cinsiyet, sınıf ve kinestetik zekâ değişkenlerinin önemli bir yordayıcı olmadığı söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Beden eğitimi dersi, ilkokul öğrencileri, kinestetik zekâ

KIRSAL KESİMDE YAŞAYAN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDENSEL ZEKÂ DÜZEYLERİNİN VE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ YAŞ VE CİNSİYET DEĞİŞKENLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Doç. Dr. Meriç ERASLAN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, mericeraslan@hotmail.com

ÖZET

Yapılan bu araştırmada kırsal kesimde yaşayan ilkokul öğrencilerinin bedensel zekâ düzeylerinin ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Burdur ilinin Ağlasun ilçesinde bulunan ilkokullarda öğrenci olan, 8-11 yaş grubunda bulunan 26 kadın ve 34 erkek olmak üzere toplam 60 ilkokul öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin kinestetik zekâ puanlarının tespitinde Saban (2001) tarafından geliştirilmiş olan Çoklu Zekâ Kuramı Ölçeğinin "Kinestetik Zekâ Alt Boyutunda" yer alan 10 soru kullanılmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum düzeylerinin tespit edilmesinde ise Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 programında frekans, Independent t Test, One Way ANOVA ve pearson korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının yüksek, kinestetik zekâ puanlarının ise orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin kinestetik zekâ puanlarının ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). benzer şekilde öğrencilerin yaş gruplarına göre beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Buna karşılık öğrencilerin kinestetik zekâ puanlarının yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0.05$). Buna göre, en yüksek kinestetik zekâ puanına 11 yaşındaki öğrencilerin sahip olduğu, bunu sırasıyla 10, 8 ve 9 yaşındaki öğrencilerin takip ettiği belirlenmiştir. Sonuç olarak kırsal kesimde yaşayan ilkokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının yüksek, kinestetik zekâ puanlarının ise orta düzeyde olduğu, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları üzerinde cinsiyet ve yaş unsurunun önemli birer yordayıcı olmadığı, buna karşılık kinestetik zekâ puanının yaşa paralel olarak artış gösterdiği söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Beden eğitimi, ilkokul, tutum, kinestetik zekâ

KIRSAL KESİMDE YAŞAYAN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Meriç ERASLAN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, mericeraslan@hotmail.com

ÖZET

Yapılan bu araştırmada, kırsal kesimde yaşayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Burdur ilinin Ağlasun ilçesinde bulunan ortaokullarda öğrenim görmekte olan 63 kadın ve 56 erkek olmak üzere toplam 119 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesinde Çamlıca (208) tarafından geliştirilmiş olan anket kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS 22.0 veri analiz programında frekans analizinden yararlanılmış, bu kapsamda araştırmaya katılan öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevapların yüzdesel dağılımları değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonunda öğrencilerin büyük bir bölümünün "Beden Eğitimi dersine ayrılan ders saati çok azdır" , "Beden Eğitimi dersi bana başkalarının haklarına saygı göstermeyi öğretiyor", "Beden Eğitimi dersi fiziksel/ruhsal gelişimime yardımcı oluyor" , "Beden Eğitimi dersi, spora yönelik yeteneklerimi görmemi sağlıyor", "Beden Eğitimi dersi, sınıf içi arkadaşlık ilişkilerimi geliştirmemi sağlıyor ", "Beden Eğitimi dersi, grup ortamında daha girişken olmamı sağlıyor" , "Beden Eğitimi dersi, spor kültürünün gelişmesini sağlıyor" , "Beden Eğitimi dersi, liderlik yeteneğimi keşfetmemi ve geliştirmemi sağlıyor" , "Beden Eğitimi dersi, boş zamanlarımda spor yapma alışkanlığı kazanmamı sağlıyor ", "Beden Eğitimi dersi, kendime güven duygumun artmasını sağlıyor ", "Beden Eğitimi dersi, diğer dersleri daha çok sevmemi sağlıyor", "Beden Eğitim dersi, çevreme sevgi ve saygı duygularımın artmasını sağlıyor", "Beden Eğitimi dersi, okul yaşamıma zenginlik (değişiklik) katıyor", "Beden Eğitimi dersi, sınıf/okul içi kurallara uyma alışkanlıkları kazanmamı sağlıyor", "Beden Eğitimi dersi, arkadaşlarımla yardımlaşma duygu ve alışkanlıklarımın gelişmesine yardımcı oluyor", "Beden Eğitimi dersi, kendime sevgi ve saygı duygularımın artmasını sağlıyor", "Beden Eğitimi dersi, dengeli beslenme alışkanlığı kazanmamı sağlıyor" görüşlerine katıldıkları tespit edilmiştir. Buna karşılık öğrencilerin "Beden Eğitimi dersi, diğer dersleri daha çok sevmemi sağlıyor" ve "Beden Eğitimi dersi, sınıf dışı arkadaşlık ilişkilerimi geliştirmemi sağlıyor" görüşlerine katılma konusunda kararsız oldukları tespit edilmiştir. Sonuç olarak kırsal kesimde yaşayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik yaklaşımlarının genel olarak olumlu olduğu, beden eğitimi dersinin faydalarına ilişkin yeterli bilgi düzeyine sahip oldukları söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Beden eğitimi, öğrenci görüşleri, ortaokul

LIFE SATISFACTION OF 10-12 YEARS OLDS CHILDREN IN RELATION TO THEIR LEVEL OF SPORT COURAGE

Doç.Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, erkut.konter@deu.edu.tr

ÖZET

Abstract Objective/Purpose: There is limited research about life satisfaction and courage of children in relation to their sport participation and a number of individual variables. Therefore, the purpose of this study was to examine; Life "Satisfaction of 10-12 Years Olds Children in relation to Their Level of Sport Courage" including various individual variables. Method: Data were collected from 10-12 years old children (180 children; $M=10.21 \pm 0.46$, 85 male and 95 female) taking physical education and sport classes at state schools in İzmir/Turkey. Children were given the "Revised Version of Sport Courage Scale for

Children-RSCS 28" (Konter, Ng & Bayansalduz, 2013) and adapted version of the "The Brief Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale (BMSLSS)" (Siyez & Kaya, 2008) along with a demographic information form. RSCS-28 comprises 5 factors (Mastery, Determination, Assertiveness, Venturesome and Self-Sacrifice Behavior), as the SMSLSS (Family, Friends, School, Self, and Living Environment). The BMSLSS scores had acceptable test-retest reliability (r = .82) and internal consistency (r = .89). Item-total correlations varied from .64 to .78. The BMSLSS had a significant correlation with the Children's Depression Inventory and the Piers Haris Self-Concept Scale. Collected data was analyzed by Pearson Correlations, Normality Tests, One-Way ANOVA, Kruskal-Wallis, Mann-Whitney U and t-tests. Results: Results indicated that; a) children with higher points of Mastery have a significantly higher points of Total Life Satisfaction than children with lower points of Mastery, b) there was no significance between Determination and Life Satisfaction, c) children with higher points of Assertiveness have a significantly higher points of Total Life Satisfaction than children with lower points of Assertiveness-a specially related to family, friends and living environment sub dimensions of the life satisfaction, d) there was no significance between Venturesome and Life Satisfaction. However, relationship was reverse and close to the significant (p<.17), e) there was no significance between Total Courage and Total Life Satisfaction. Conclusion: Results indicate that Life Satisfaction related to sport courage seems to be very important for the 10-12 years old children including their a number of variables. Future research could concentrate on the sport courage education of children to increase their life satisfaction.

Anahtar sözcükler: Individual variables, life satisfaction, sport courage

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDENSEL ZEKÂ VE CİNSİYET DEĞİŞKENLERİNE GÖRE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ (ISPARTA İLİ ÖRNEĞİ)

Okutman Mesut HEKİM, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, mesut.hekim@hotmail.com
Doç. Dr. Gizem SAYGILI, Süleyman Demirel Üniversitesi, gizemsaygili@sdu.edu.tr
Arş. Gör. Hüseyin Talha GÜLSOY, Süleyman Demirel Üniversitesi, huseyingulsoy@sdu.edu.tr

ÖZET

Yapılan bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine ve kinestetik zekâ düzeyine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 10-14 yaş grubunda bulunan 59 kadın ve 43 erkek olmak üzere toplam 102 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin bedensel zekâ puanlarının tespit edilmesinde Saban (2001) tarafından geliştirilen Çoklu Zekâ Kuramı Ölçeğinin "Kinestetik/Bedensel Zekâ" alt boyutundaki 10 soru kullanılmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum düzeylerinin belirlenmesinde ise Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 veri analiz programında tanımlayıcı istatistikler ile Independent t Test ve pearson korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin kinestetik zeka puanlarının35,95±6,441 puan, beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının ise 140,05±24,221 puan olduğu belirlenmiştir. Kinestetik zekâ ölçeğinden alınabilecek en yüksek puanın 50, beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçeğinden alınabilecek en yüksek puanın 175 olduğu göz önünde bulundurulduğu zaman, araştırmaya katılan öğrencilerin kinestetik zekâ düzeyleri ile beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının ve kinestetik zekâ düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (p>0.05). Buna karşılık öğrencilerin kinestetik zekâ puanları ile beden eğitimi dersine yönelik tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0.05, r: ,519). Elde edilen bu bulguya göre, öğrencilerin kinestetik zekâ puanları arttıkça beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının da olumlu yönde geliştiği sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak, ortaokul öğrencilerinde cinsiyetin beden eğitimi dersine yönelik tutumlar üzerinde önemli bir yordayıcı olmadığı, buna karşılık kinestetik/bedensel zekânın beden eğitimi dersine yönelik tutum üzerinde önemli bir belirleyici olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Beden eğitimi, bedensel zekâ, cinsiyet, tutum

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN CİNSİYET VE BEDENSEL ZEKÂ DÜZEYLERİNE GÖRE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ

Okutman Mesut HEKİM, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, mesut.hekim@hotmail.com
Doç. Dr. Gizem SAYGILI, Süleyman Demirel Üniversitesi, gizemsaygili@sdu.edu.tr

ÖZET

Yapılan bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin cinsiyet ve bedensel zekâ düzeylerine göre beden eğitimi dersine yaklaşımlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 10-14 yaş grubunda bulunan 57 kadın ve 39 erkek olmak üzere toplam 96 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bedensel zekâ puanlarının belirlenmesinde Saban (2001) tarafından geliştirilen Çoklu Zekâ Kuramı Ölçeğinin "Kinestetik Zekâ Alt Boyutunda" yer alan 10 sorudan yararlanılmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yaklaşımlarının tespit edilmesinde ise Taşmektepligil ve diğerleri (2006) tarafından yapılan "İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyi" adlı anket kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 programında frekans, Ki-Kare ve One Way ANOVA analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %61,5'inin beden eğitimi dersinin sevmediğim bir yanı yok düşüncesine sahip oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin beden eğitimi dersinden hoşlanmama nedenlerinin başında derste çok fazla yorulma (%22,9) ve derste hareketleri yapamadıkları zaman arkadaşlarının alay etmesi (%8,3) gibi problemlerin geldiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin beden eğitimi dersini sevme/sevmeme nedenlerinin bedensel zekâ puanına göre karşılaştırılmasına ilişkin One Way ANOVA analiz sonuçları değerlendirildiği zaman, öğrencilerin bedensel zekâ düzeylerine göre beden eğitimi dersini sevme/sevmeme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (p>0.05). Öğrencilerin beden eğitimi dersini sevme/sevmeme nedenlerinin cinsiyet göre karşılaştırılmasına ilişkin Ki-Kare analiz sonuçları değerlendirildiğinde, öğrencilerin beden eğitimi dersini sevme/sevmeme durumlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak

anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır (p>0.05). Elde edilen bu bulgulara göre, ortaokul öğrencilerinde bedensel zekânın ve cinsiyet değişkeninin beden eğitimi dersine yönelik öğrenci yaklaşımlarını yordamada anlamlı bir etkisinin olmadığı söyleyebilir.

Anahtar sözcükler: Beden eğitimi, bedensel zekâ, cinsiyet

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DERS DIŞI SERBEST ZAMAN TERCİHLERİNİN SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Doç. Dr. Meriç ERASLAN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, mericeraslan@hotmail.com

ÖZET

Yapılan bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin ders dışı zamanlarında tercih ettikleri serbest zaman etkinlikleri üzerinde sosyo-ekonomik özelliklerin etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Tarsus Ortaokulu'nda öğrenim görmekte olan 77 kadın ve 74 erkek olmak üzere toplam 151 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin ders dışı serbest zaman etkinlik tercihlerinin belirlenmesinde Tel (2007) tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 veri analiz programında Frekans ve Ki-Kare analizleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin serbest zamanlarında tercih ettikleri dinlenme, kitap, dergi ve gazete okuma, müzik dinleme, TV veya video izleme, çarşı-pazar gezme ve alışveriş yapma, spor yapma ve spor yarışmaları izleme, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma, komşu veya akraba ziyaretlerine gitme, arkadaşları ile gezme, kafeteryaya gitme, ava gitme ve internette vakit geçirme sıklıklarının sosyo-ekonomik durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (p>0.05).Buna karşılık öğrencilerin serbest zamanlarında sinema ve tiyatroya gitme, aile ile vakit geçirme ve hobileri (sevdiği işlerle) ile ilgilenme düzeylerinin sosyo-ekonomik özelliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (p>0.05). Elde edilen bulgulara göre sosyo-ekonomik durumu yüksek olan öğrencilerin serbest zamanlarında sinema ve tiyatroya gitme, aile ile vakit geçirme ve hobileri (sevdiği işlerle) ile ilgilenme düzeylerinin sosyo-ekonomik durumu düşük olan öğrencilere kıyasla daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak, ortaokul öğrencilerinde sosyo-ekonomik özellikler serbest zaman tercihlerini düşük düzeyde de olsa etkilediği söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Ders dışı etkinlikler, serbest zaman tercihleri, ortaokul öğrencileri

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ

Lisans Öğrencisi Ali SERTKAYA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, alisertkayaa2323@gmail.com

ÖZET

Üniversite yaşamı bireylerin yaşamında önemli değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Üniversite eğitimi mesleki eğitimin yanı sıra kişilik gelişiminde, bireysel yaşamda ve sağlık davranışlarında da değişimlere neden olmaktadır. Gençlik dönemine rastlayan üniversite yıllarında öğrenciler, alıştıkları aile ortamından ayrılmaları, dış etkilere açık hale gelmeleri ve kendi özgür seçimlerini belirgin biçimde yapıyor olmaları nedeniyle sağlıklarını olumsuz yönde etkileyecek yaşam biçimi geliştirebilir. Gençlerin bu yaşam biçimini üniversite öğrenimi sonrasına taşımaları da olasıdır. Toplumların sağlık düzeyi, toplumda sağlıklı bireylerin çoğunlukta olması ile ölçülür. Günümüz sağlık anlayışı; birey, aile ve toplumun sağlığını koruyan, sürdüren ve geliştiren sağlık merkezli bakım yaklaşımını öngörmektedir. Bu anlayış; bireyin iyilik halini koruyacak, sürdürecek ve geliştirecek davranışlar kazanması ve kendi sağlığı ile ilgili doğru kararlar almasını sağlamak üzerine dayandırılmıştır. Bu araştırma, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirildi. Araştırmanın evrenini; 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında Muğla'da Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinin, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrenciler, örneklemi ise bu öğrencilerden basit rastgele örneklem seçim yöntemiyle seçilen 150 öğrenci oluşturdu. Verilerin toplanmasında, BOZHÜYÜK(2010) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış,52 sorudan ve 4lü likert tipinden oluşan, alfa değeri yeterli düzeyde olan Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği (SYBDÖ) kullanıldı. Veriler bilgisayar ortamında yüzdelik, Anova ve student t testi kullanılarak değerlendirildi. Elde edilen bulgular literatür çerçevesinde yorumlanarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Üniversite öğrencisi, sağlıklı yaşam biçimi davranışları, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNİN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Seher BAYAT, Ordu Üniversitesi, seherbayat@hotmail.com
Öğretmen Melike Nur KAYMAK, Mehmet Akif İnan İlkokulu, mlknr.melikenur@gmail.com
Öğretmen Oğuz BALCI, 60. Yıl Ortaokulu, balcioguz52@gmail.com

ÖZET

Eğitimin genel amacı bireyleri istendik davranışlara göre yetiştirmektir. Okulda verilen eğitim ile bireylerin beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip olması amaçlanır. Beden eğitimi dersi de insanın fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini amaç edinen ve genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olarak görülen bilinçli ve planlı faaliyetler ile amaçlanan hedefi gerçekleştirmeye yönelik etkinliklerden oluşur. Bu nedenle Beden Eğitimi dersinin ilkokul programlarında yeterince yer alması ve etkin bir şekilde işlenmesi oldukça önemlidir. Okullarda spor alanı ve spor sahasının bulunması veya okul bahçesinin dersin işlenişine uygun olması Beden Eğitimi öğretim programının etkili bir şekilde gerçekleştirilmesine yardımcı olacaktır. Aynı zamanda araç ve gereçlerin olması öğrenmeyi kolaylaştıracağı gibi bunların eksikliği de öğrenmeyi zorlaştıracak ve öğretmene güçlükler oluşturabilecektir. Beden Eğitimi dersinin kazanımlarının gerçekleşmesinde yapılacak tüm etkinlikler ve kullanılacak tüm araç ve gereçler öğretmenlerin

rehberliğinde gerçekleşeceği için öğretmenin bilgi ve donanım bakımından yeterli düzeyde olması oldukça önemlidir. Atatürk'ün de dediği gibi "Bir Milletin Sporda Gösterdiği Azim Onun Geleceğini Yükseltir." Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi dersinin öğretiminde yaşadıkları güçlükleri belirlemektir. Araştırma durum çalışması olarak adlandırılabilecek nitel bir çalışmadır. Çalışmada Ordu ilinde görev yapan 12 sınıf öğretmeninin görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmen görüşlerini belirlemek için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında literatür incelenmiş, uzman görüşüne başvurulmuş, form çalışma grubu dışında başka bir gruba uygulanarak anlaşılırlığı test edilmiştir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilerek iki farklı uzman tarafından analiz edilmiştir. Uzmanlar görüşmelerden elde edilen verileri birbirlerinden bağımsız kodlamışlardır. Uzmanların kodlamalarının tutarlı olduğu sonucuna varılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve öğretiminde karşılaştıkları güçlükler alan yazın ışığında tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Beden Eğitimi, öğretmen görüşleri, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ENGELLİ ÖĞRENCİLER AÇISINDAN OYUN VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Öğr. Gör. Fikret ALINCAK, Gaziantep Üniversitesi, falincak27@hotmail.com
Doç. Dr. Uğur ABAKAY, Gaziantep Üniversitesi Besyo, uabakay@gmail.com
Doç. Dr. Sinan AYAN, Kırıkkale Üniversitesi, ssayan71@gmail.com

ÖZET

Ülkelerin hızla gelişen ve değişen yaşamıyla çocuklar ister istemez yeri geldiği zaman bir takım olumsuz olgularla karşı karşıya kalmaktadırlar. Çocukların bu yaş dönemlerinde oyun kavramı önem kazanmaktadır. Genellikle toplumdan soyutlanmış olarak yaşayan ve öz bakımlarında yetersiz kalan engelli çocuklar için kapsamlı bir eğitim verilmesi önem taşımaktadır. Engelli olmak bir anlamda yaşamın tümünü engelle birlikte yaşamaktır. Engelli ebeveyne ve öğretmene çok büyük görevler düşmektedir. Bu gelişmelerin etkisi altında çocuk temel eğitiminde önemli bir yeri olan oyun ve fiziki etkinlikler dersi özel ihtiyaçları olan çocukların eğitiminde de oldukça etkili ve önemli hale gelmiştir. Bu derslerde yer alan etkinliklerin; normal çocukların gelişiminin yanında engelli çocukların gelişiminde ve kendini topluma kabul ettirmesinde olumlu yararlar sağlamaktadır. Bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin engelli öğrenciler açısından oyun ve fiziki etkinlikler dersine yönelik görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan mülakat yöntemi kullanılarak, Gaziantep ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda görev yapan 20 öğretmenden elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Sonuç olarak, öğretmenlerin çoğunluğunun derslerde engelli öğrencilerin eğitimine yönelik olarak kullanılan araç-gereçlere ulaşma konusunda bir takım problemlerle karşılaştıkları, engellilere yönelik olarak daha önce herhangi bir eğitim almadıklarını ve bundan dolayı yapılan etkinliklerin verimsiz geçtiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmaya katılan öğretmenler oyun ve fiziki etkinlikler dersinin engellilere dönük olarak, daha etkili ve verimli olabilmesi için; ders araç-gereçlerinin temini konusunda okullara destek olunması, fiziki ve çevre şartlarının giderilmesi, engelliler için özel oyun alanlarının açılması, dersin daha verimli hale getirilmesi için bu derse beden eğitimi öğretmenlerinin ya da özel eğitim uzmanlarının girmesi, sınıf öğretmenlerinin konuyla alakalı hizmeti içi eğitim kursları alması, engellilere yönelik yapılan etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve engellilere yönelik olarak oyun kitaplarının müfredatta olması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Engelliler, fiziki etkinlik, oyun, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN "SPORA" YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞİŞİK FAKTÖRLERCE BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Osman DALAMAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, osmndalaman@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenliği eğitimi öğretmen adaylarının "Spora" yönelik tutumlarını belirlemede; sınıf, cinsiyet, geçmişte spor yapma, spor yapmadılarsa nedeni, düzenli olarak spor yapma, sporla ilgilenme durumları ve ailede spor yanların olmasının etkisini bu değişkenler açısından belirlemektir. Araştırmanının evrenini 2015-2016 akademik yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören sınıf öğretmeni adayları oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, yukarıda belirtilen Üniversitenin ilgili bölümünde öğrenim gören öğrencilerden seçkisiz olmayan amaç örnekleme metodu ile belirlenen 380 öğretmen adayından oluşturmuştur. Bu çalışmada, ilgili literatür taranmış ve uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Spora Yönelik Tutum Ölçeği" (SÖASYTÖ) kullanılmıştır. Bu araştırmada, kişisel bilgilere yönelik 7, Spora yönelik tutumlarını belirmek için 27, toplamda 34 sorudan oluşan likert tipi anket uygulanmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının "Spora" yönelik tutumlarını değişik faktörlerce belirleme ölçeğinin güvenirlik katsayısı (Cronbach alpha) .92 olarak bulunmuştur. Ölçek faktör analizine tabi tutulduğunda KMO katsayısı 0.92, Bartlett Testi 4694,420 olarak hesaplanmış ve bu sonuç 0,000 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Buradan hareketle ölçeğin güvenirliğinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenliği eğitimi öğretmen adaylarının "Spora" yönelik tutumlarında, cinsiyete göre spor tutumuna yönelik bağımsız grup t-testi incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyete bağlı olarak spora yönelik tutumlarına bakıldığında kadınların lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu anlaşılmaktadır. Sınıf düzeyine göre spora yönelik tutumların tek yönlü varyans analizi incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının spora yönelik tutumları ile okudukları sınıf düzeyleri arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Tukey Testi sonucunda, birinci sınıf öğrencilerinin tutumları, ikinci sınıf öğrencilerinin tutumlarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sınıf öğretmenliği eğitimi öğretmen adaylarının geçmişte spor yapmaya göre spora yönelik tutumların tek yönlü varyans analizi incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının spora yönelik tutumları ile

geçmişte spor yapma durumları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Tukey Testi sonucunda, geçmişte hiç spor yapmayan öğrencilerin tutumları bazen ara sıra ve her zaman yapan öğrencilerin tutumlarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Spor yapmama, düzenli olarak spor yapma, sporla ilgilenme durumlarına göre, ailenin spor yapma durumlarına göre, spora yönelik tutumların tek yönlü varyans analizi incelendiğinde sınıf öğretmenliği eğitimi öğretmen adaylarının spora yönelik tutumları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayları, spor, tutum ölçeği, sınıf öğretmenliği eğitimi

SOCIAL AND EMOTIONAL LEARNING SKILLS OF 10-12 YEARS OLDS CHILDREN IN RELATION TO THEIR LEVEL OF SPORT COURAGE

Doç.Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, erkut.konter@deu.edu.tr

ÖZET

Abstract Objective/Purpose: There is limited research about social-emotional learning skills and sport courage of children in relation to their sport participation and a number of individual variables such as, gender, age, body mass index, education, reasons of exercise and sport participation. Therefore, the purpose of this study was to examine; "social and emotional learning skills of 10-12 years olds children in relation to their level of sport courage and individual variables". Method: Data were collected from 10-12 years old children (377 children; M=10.73 ± 0.73, 169 male, 200 female and 8 unstated) taking physical education and sport classes at state schools in İzmir/Turkey. Children were given the "Revised Version of Sport Courage Scale for Children-RSCS 28" and the adapted Turkish version of the "Social and Emotional Learning Scale-SELS" along with an individual information form. RSCS-28 comprises 5 factors (Mastery, Determination, Assertiveness, Venturesome and Self-Sacrifice Behavior) with good psychometrics results including validity and reliability scores. Results of the Confirmatory Factor Analyses (CFA) indicated good results for RSCS-28 ($\chi 2$ (340) = 511.55, $p < .01$, CFI = .94, TLI = .94, RMSEA = .03, SRMR = .04) and Croanbach Reliability Coefficient of the RSCS-28 range between .0.68 and 0.76 (Mastery 0.76, Determination 0.75, Assertiveness 0.71, Venturesome 0.75 and Sacrificial Behavior 0.68). Results of language equivalency of the Turkish adapted version of the SELS showed that the correlations between Turkish and English items were ranging from .72 to .95. Confirmatory Factor Analysis of the Turkish adapted version of the SELS demonstrated that the three-dimensional model (Task Articulation, Peer Relationships and Self-Regulation) was well fit (RMSEA=.049, NFI=.96, CFI=.98, IFI=.98, RFI=.95, GFI=.92, AGFI=.90). The internal consistency coefficient of the scale was .90. Also the three-week interval test-retest reliability coefficient of the scale was .71. Collected data was analyzed by Pearson Correlations, Normality Tests, One-Way ANOVA, Kruskal-Wallis, Mann-Whitney U and t-tests. Results: Results indicated that; a) children with higher points of Mastery have also significantly higher points of the SELS factors; Task Articulation, Peer Relationships and Self-Regulation than children with lower points of Mastery, b) children with higher points of, Determination have also significantly higher points of the SELS factors; Task Articulation, Peer Relationships and Self-Regulation than children with lower points of Determination, c) children with higher points of Assertiveness have also significantly higher points of the Task Articulation than children with lower points of Assertiveness, d) there was no significance between Venturesome and any factor of the SELS, e) children with higher points of Sacrifice Behavior have also significantly higher points of the Task Articulation than children with lower points of Sacrifice Behavior. Conclusion: Results indicate that SELS related to RSCS-28 seems to be positively correlated and statistically significant with the most factors especially Mastery (all the factors), Determination (all the factors), Assertiveness (just Task Articulation), Sacrifice Behavior (just task articulation) and Total RSCS-28. Future research could concentrate on the sport courage education of children in relation to their social emotional learning skills including various individual and social variables.

Anahtar sözcükler: Children, courage, physical education and sports, social and emotional learning

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ

ATTITUDES TOWARDS MOBILE LEARNING OF THE FACULTY OF EDUCATION AND THE FACULTY OF TOURISM STUDENTS

Yrd. Doç. Dr. Agah Tuğrul KORUCU, Necmettin Erbakan Üniversitesi, agah.korucu@gmail.com
Doç. Dr. Ertuğrul USTA, Necmettin Erbakan Üniversitesi, ertugrulusta@gmail.com
Doç. Dr. Ahmet Naci ÇOKLAR, Necmettin Erbakan Üniversitesi, acoklar@konya.edu.tr

ÖZET
Mobile devices are an important representative of technological tools and the Internet development together. The importance of these devices which are called mobile due to their portability and which have shrunken hardware despite their improved processing power is increasing everyday life. The field of education is one of the areas where mobile devices are used. In this study, students' attitudes towards mobile technology in education have been investigated. In this context, 450 students from the faculties of education and tourism have been reached in 2014-2015 academic year. Students' attitudes towards mobile learning are analyzed in terms of different variables based on these two faculties, using Mobile Learning Attitude Scale. Research results indicated that the faculty of education students have more positive attitude towards mobile learning compared to the faculty of tourism students. According to the results, controlling faculty variable, although attitudes are not differentiate in terms of gender, grade level, graduated high school and the presence of internet connection at living place; attitudes towards mobile learning are differentiate in terms of owing mobile device/computer.
Key words: Attitudes towards mobile learning, distance education, mobile educational technologies, mobile learning

BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİN İŞ ORTAMINDAKİ ETKİLERİ VE ÖRGÜTSEL İLETİŞİM SÜRECİ: EĞİTİM KURUMLARI ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Hidaye Aydan SİLKÜ BİLGİLİER, Ege Üniversitesi, aydansilku@hotmail.com

ÖZET
Yirmi birinci yüzyılda teknoloji ve iletişim alanındaki gelişmeler, bilgiye ulaşmayı ve bilgiyi kullanmayı kolaylaştırmıştır. Günümüzün hızla dönüşen, rekabetçi ortamında organizasyonlar, bilgi teknolojilerindeki yenilikleri yakından takip etmek ve bu yeni bilgi teknolojilerini örgütlerinde kullanmak durumundadırlar. Bilgi teknolojileri, örgütün misyonunu gerçekleştirirken gerekli olan bilgi kaynaklarının yönetimidir. Bilgisayar ve iletişim teknolojileri ile örgütün bilgi ve iletişim süreçlerindeki her türlü verinin toplanması, işlenmesi, saklanması ve dağıtılmasını sağlayan teknolojilere bilgi teknolojileri adı verilmektedir. Özellikle son yıllarda bireylere ve örgütlere ulaşan bilgi yoğunluğu nedeniyle bilgi teknolojilerinin kullanımında da artış gözlenmektedir. Bilgi teknolojileri ile bilgi etkin bir biçimde kullanılır. Organizasyonlarda bilgi teknolojilerinin kullanılması, örgütte yapısal değişikliklere, iş fonksiyonları ve çalışanların yeniden yapılandırılmasına yol açabilmekte ve iletişim süreci üzerinde de bir takım etkiler yaratabilmektedir. Bu nedenle organizasyonlarda bilgi teknolojileri kullanımından kaynaklanan etkilerin belirlenmesi gereklidir. Bilgi iletişim teknolojileri alanındaki hızlı gelişmelerin etkileri sadece yeni iş alanlarının yaratılmasıyla sınırlı kalmayıp, hizmet sektörü olan eğitim kurumlarında da etkin kullanıma bağlı olarak gözlenmeye başlanmıştır. Özellikle eğitim örgütlerindeki her türlü faaliyeti takip etmek, bilgiyi denetmemek, koordinasyon ve yürütmek amaçlı bilgi iletişim teknolojileri kullanılmaktadır. Bilgi iletişim teknolojilerinden internetin 'interaktif' iletişim ile bilgiyi tek taraflı aktarmaksızın hedef kitlenin taleplerine göre yönlenen bir bilgi akışı söz konusu olmaktadır. Bu yeni interaktif iletişim biçimi ile bireyler karşılıklı etkileşim sürecine girmektedir. Bilgi iletişim teknolojileri ile eğitim kurumları yönetimleri, kurum içi ve dışı etkili iletişim ortamı oluşturarak kurumsal farklılık yaratarak ve iş ortamı oluşturarak verimliliklerini de arttırmaktadırlar. Bu çalışma bilişim ile iletişim alanlarındaki araçların ve teknolojilerin birlikte kullanılmasının ortaya konulması bakımından önem arz etmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı, bilgi teknolojilerinin iş ortamındaki etkilerini ve örgütsel iletişim sürecindeki önemini eğitim kurumları üzerinden inceleyerek, literatüre bağlı teorik bir değerlendirme ortaya koymaktır. Ayrıca çalışma sonunda bir takım öneriler sunularak, örgütsel verimlilik ve etkinliğin arttırılması umulmaktadır.
Anahtar sözcükler: Bilgi teknolojileri, eğitim kurumları, interaktif iletişim, örgütsel iletişim

DİJİTAL ÇAĞIN GEREKTİRDİĞİ E-BECERİLER VE E- YETERLİLİKLERİN KAZANDIRILMASINDA SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Süreyya DALKA, Milli Eğitim Bakanliği, sdalka@gmail.com
Öğretmen Hikmet YANIK, Güneysu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, yanikhikmet@gmail.com
Öğretmen Ünsal KORKUT, Şehit İbrahim Karaoğlanoğlu İlkokulu, unsal2323@hotmail.com

ÖZET
Eğitim teknolojileri alanında yapılan dünya çapındaki en kapsamlı çalışma olan FATİH projesi her ne kadar proje olarak isimlendirilmiş olsa da esasında önemli bir dönüşüm değişim hareketidir. Çağın en önemli icadı olan internetle bilgiye sınırsız ulaşabilme imkânını sağlayan insanlık, internet ve bilişim teknolojilerinin getirdiği fırsatlardan ve risklerden ister istemez nasiplenecektir. Ülkeler BİT'in getireceği riskleri şimdiden görerek gerekli tedbirleri alırlarken; BIT'in oluşturmaya başladığı ekonomik imkânlarından nasiplenmek adına gençlerin eğitim ve öğretim ortamlarında bu imkânları sağlayarak yaşayacakları çağda en önemli unsur olacak dijital okuryazarlık becerisini kazandırmış olacaktır. Gelecekte çeşitli iş olanakların ve bunlar için de becerilere sahip olunması gerektiği muhakkaktır. Toplumsal hayatımızda okulun ve öğretmenin misyonu dijital dönüşümün yaşandığı günümüzde de değişmemiştir. Okulun bu hayati becerileri ve yeterlilikleri bünyesindeki öğrencilerine kazandırılması beklentisi olacaktır. Okullarda daha ilk sınıflardan itibaren öğrencilerin karşısına dijital dönüşümün gerekçesini anlamış öğretmenlerin çıkmasıyla birlikte bu yeterlilik ve becerilere de sahip olarak yetişmiş olmaları esas olmalıdır.

Öğretmenlerin yakın tarihte daha da üstlerinde ir baskı olarak görebilecekleri dönüşüm taleplerine bakış açılarının ve tutumlarının ne olduğunu anlayabilmek üzere İstanbul, Rize, Denizli ve Muğla illerindeki rastlantısal olarak seçilen sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır? Dijital Dönüşüm kavramı sizde ne çağrıştırıyor? Kendinizi dijital dönüşümü gerçekleştirecek yeterlilikte bir sınıf öğretmeni olarak görüyor musunuz? E-beceriler ve e-yeterlilikler sizce neler olabilir? Ülkemizde dijital dönüşüm gerçekleştirilebilir mi? Daha hızlı sonuca varabilmek için önerileriniz neler olabilir?

Anahtar sözcükler: Dijital dönüşüm, e-beceri, e-yeterlilik, Fatih Projesi

EĞİTİM FAKÜLTESİNDE GÖREV YAPAN AKADEMİSYENLERİN İNTERNET BAĞIMLILIĞI DURUMLARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Durmuş KILIÇ, Atatürk Üniversitesi, dkilic@atauni.edu.tr
Arş. Gör. Mükremin DURMUŞ, Kafkas Üniversitesi, mukremindurmus@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin internet bağımlılık durumlarının incelenmesidir. Bu amaçla çalışmada internet bağımlılığının cinsiyet, akademik unvan, yaş, kıdem ve aylık gelir düzeyine göre değişkenlik gösterip göstermediği incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmada tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapan 76 akademisyen oluşturmaktadır. Evrenin tamamı ulaşılabilir olduğundan örneklem seçimine gidilmemiş tüm akademisyenlere ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırma 2014- 2015 eğitim- öğretim yılında Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapan 46 akademisyen ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak Günüç ve Kayri tarafından geliştirilmiş olan "İnternet Bağımlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkeni olan akademisyenlerin internet bağımlılığı puanları ile araştırmanın bağımsız değişkeni olan cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkinin belirlenmesi için t testi (One Sample T Test), akademik unvan, yaş, kıdem ve aylık gelir düzeyi değişkenleri ile arasındaki ilişkinin belirlenmesi için de f testi (One Way Anova) kullanılmıştır. Verilerin incelenmesi sonucunda Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapan akademisyenlerin internet bağımlılık puanlarının düşük düzeyde olduğu bulunmuştur. İnternet bağımlık puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşma gösterirken, akademik unvan, yaş, kıdem ve aylık gelir değişkenlerine göre farklılık göstermediği görülmüştür. Cinsiyet değişkenine göre erkek akademisyenler, kadın akademisyenlere göre daha fazla internet bağımlılığına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Akademisyen, bağımlılık, internet bağımlılığı, internet kullanımı

İLKOKUL İKİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA TABLET BİLGİSAYARLAR

Yrd. Doç. Dr. Halit KARALAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, khalit@mu.edu.tr
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ssidekli@gmail.com

ÖZET

Günümüz öğrencileri dijital doğan, net nesli ve yeni milenyum öğrencileri olarak adlandırılmaktadır. İsimlendirilmeler farklı olsa da öğrencilerin düşüncelerini, davranışlarını ve eylemlerini şekillendiren dijital ortamda dünyaya geldikleri ve teknolojiyi daha önceki nesillere göre daha etkin kullandıkları kabul edilmektedir. Günümüz öğretmenleri ise dijital göçmen olarak isimlendirmektedir. Dijital göçmen konumundaki öğretmenler yeni teknolojileri öğrencileri kadar etkin kullanamamaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin ve öğrencilerin teknoloji kabulü ve okul içinde ve dışında teknoloji kullanımlarına ilişkin kabulleri ve tutumları oldukça farklılık göstermektedir. Bu bağlamda, günümüz öğrencilerinin yaşamlarında önemli bir yer tutan tablet bilgisayarları nasıl kullandıklarının ve nasıl algıladıklarının belirlenmesi, eğitimde tablet bilgisayarların kullanımı için önemlidir. Bu çalışmanın amacı, ilkokul ikinci sınıf öğrencilerinin tablet bilgisayar kullanım durumlarını belirlemek ve tablet bilgisayarlara ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni ile yürütülmüştür. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Araştırmaya 2015 – 2016 eğitim öğretim yılında Muğla İlinde bulunan bir ilkokulun ikinci sınıfında öğrenim gören 63 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin tablet bilgisayar kullanım durumlarının belirlenmesi için araştırmacılar tarafından bir form geliştirilmiştir. Formunun son bölümünde öğrencilerin tablet bilgisayarlara ilişkin metaforlarını belirleyebilmek amacıyla "Tablet bilgisayar …….. benzer, çünkü ……" sorusuna yer verilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistikler ve içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, velilerin büyük bir çoğunluğunun öğrencilerin tablet kullanımına sınırlama getirdiği; kullanım izninin daha çok hafta sonu 30 dakika ve 1 saat ile sınırlandırıldığı görülmüştür. Öğrencilerin tablet bilgisayarları en çok oyun oynamak en az müzik dinlemek ve fotoğraf çekmek amacıyla kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ayrıca öğrenciler tarafından 25 metafor geliştirildiği ve bu metaforların kullanım amacına uygunluk, şekil ve özellik benzerliği olmak üzere iki tema altında toplandığı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: İlkokul, metafor, tablet bilgisayar

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE KODLAMA ÖĞRETİMİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİNE KATKISI: BİR META-ANALİZ ÇALIŞMASI

Öğretmen Nihan ÖREN, 100. Yıl Atatürk İlkokulu, nihanoren@gmail.com

ÖZET

21. yüzyıl çocuklarına kazandırılmak istenen becerilerden biri teknolojiyi etkin şekilde kullanmaktır. Teknolojinin her alanda etkin olarak ön plana çıkması, eğitim anlayışını da etkilemiş ve öğrenme modellerine yeni bakış açıları getirilmesine yol açmıştır. Bu bakış açılarının son zamanların en çok üzerinde durulan kavramlarından biri de kodlama eğitimidir. Kod, bilgisayarların yapacağı işlemi belirten programlama dili komutlarıdır. Hedeflenen kodlama eğitimi de, erken yaşta çocuklara

kod yazımı ile ilgili temel becerilerin kazandırılmasıdır. Günümüz eğitim algısında artık oldukça gerekli görülen teknoloji eğitiminin, eğitim sürecinde teknolojiyi kullanmaktan da öte; onu üretme ve farklı alanlarda geliştirmenin önemine vurgu yapılmaktadır. Ayrıca ülkeler arası rekabete kadar giden, ilerde ihtiyaç duyulacak bilişim sektörü çalışanları yetiştirmenin, kodlama eğitiminin en önemli amaçları arasında görülen bir yatırım politikası olduğu ifade edilmektedir. Araştırmanın genel amacı; kodlama eğitimi hakkında yapılan çalışmalarda saptanan bulguların güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkarmaktır. Çalışmanın yöntemini meta-analiz tekniği oluşturmaktadır. Araştırma yapılırken konuyla ilgili tez, makale, röportaj, söyleşi, mektup ve haber kaynakları taranmıştır. Bulgulardan hareketle; kodlama eğitiminin öğrencilerin üst bilişsel becerilerini geliştirmelerine katkısı olduğu yorumlanmıştır. Elde edilen veriler, bilgisayar destekli eğitimin öğrencilerin diğer derslere olan tutumunda olumlu katkılar sağladığına işaret etmiştir. 2012'de yürürlüğe giren Bilişim Teknolojileri ve Yazılım programının ilkokul düzeyine de uyarlanarak ilkokulda kodlama öğretiminin hayata geçirilmesinin olumlu olacağı öngörülmüştür.

Anahtar sözcükler: Hayat bilgisi, ilkokul kodlama, meta-analiz, programlama öğretimi, yazılım

İLKOKUL YÖNETİCİLERİNİN AKILLI TELEFON UYGULAMASI DENEYİMLERİ

Yrd. Doç. Dr. Rahman ÇAKIR, Giresun Üniversitesi, rahmancakir@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde teknoloji hızla ilerlemekte ve sürekli özellik bakımından gelişmektedir. Geçmişte iri ve hantal olan bilgisayarlar da giderek küçülmekte ve hızları da artmaktadır. Hatta geçmişte yalnızca iletişim için kullanılan telefonlar da gerek işlev gerek kullanım bakımından değişim ve gelişim geçirerek bilgisayarlaşmışlardır. Günümüzde cep telefonları donanım ve yazılım olarak eski cep telefonlarından çok daha farklı bir konumdadır. Günümüzün cep telefonları kazandıkları bilgisayar özellikleri ile akıllı telefon olarak adlandırılmaya başlanmıştır. Akıllı telefonlar yalnızca donanım değil, aynı zamanda işletim sistemi vb. gibi yazılımsal özellikleri de barındırmaktadır. Akıllı telefonlarda aynı zamanda, uygulama adı verilen programlar da kurmak olasıdır. Bu amaçla, akıllı telefonlarda yer alan işletim sistemlerinde kurulabilecek uygulamaların yer aldığı uygulama marketleri de bulunmaktadır. Kullanıcılar doğrudan telefonları üzerinden bu uygulamalara erişebilmekte, uygulamaları inceleyip gereksinimlerine göre süzebilmekte ve istediklerini telefonlarına kolaylıkla kurarak kullanabilmektedir. Dolayısıyla akıllı telefon uygulamaları ile birçok kişiye ulaşmak oldukça hızlı ve etkili olabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, ilkokul yöneticilerinin akıllı telefon deneyimlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, okul yöneticilerinin oldukça gereksinim duyduğu yönerge, kanun, tüzük, yönetmelik ve genelge gibi bilgilerin yer aldığı, içerisinde arama yapılabilen ve bu bilgilere gereksinim duyulduğunda kolaylıkla ulaşılabilen bir Android uygulaması geliştirilmiştir. Sonrasında, bu Android uygulaması Giresun ili merkezinde belirlenmiş olan ilkokullarda görev yapan okul yöneticilerine tanıtılmış ve kullanıma açık hale getirilmiştir. 2015-2016 Öğretim yılında, 1 aylık bir kullanım sonrasında, ilkokul yöneticileri ile görüşme yapılarak onların akıllı telefon kullanım deneyimleri incelenmiştir. Araştırma nitel bir araştırmadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde, betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Görüşme verilerinin analizinde nitel veri analiz programı olan NVivo programından yararlanılmıştır. Araştırmanın bulguları araştırma amaçlarına uygun bir biçimde, sistematik bir yapıda sunulmuş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Akıllı telefon, akıllı telefon uygulaması, ilkokul, ilkokul yöneticileri

MORPA KAMPÜSÜN ÖĞRENME/ÖĞRETME ORTAMINA YÖNELİK ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Doktora Öğrencisi Hüseyin ÇEVİK, Gazi Üniversitesi, Cevik1979@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Serap TÜFEKÇI ASLIM, Gazi Üniversitesi, tufekciaslimserap@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda Morpa Kampüsün öğrenme/öğretme ortamına yönelik etkinlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma, Ankara ili merkez ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu gönüllük esasına göre kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine göre seçilen 16 Morpa Kampüs kullanan öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcıların Morpa Kampüs ile ilgili görüşlerini almak amacıyla açık uçlu yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmış ve uygulanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi ve betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Kayıt altına alınan veriler düz metin hâline getirilmiş ve metin hâlindeki veriler matrise yerleştirilmiştir. Matris üzerindeki veriler kodlanmış ve bilgilerin tekrar edilme sıklığına bakılmıştır. Buna göre düzenlenen bulgular frekans ve yüzde tabloları şeklinde verilmiştir. Araştırmaya göre Morpa Kampüsün Milli Eğitim Bakanlığının temel kazanımlarıyla uyumlu olduğu, tema ve konu sıralamasının örtüştüğü ve konuların aşamalılık ilkesine uygun olduğu, görsel ve işitsel olması konuların akılda kalıcılığını kolaylaştırdığı görülmektedir. Konuları yüzeysel anlatması ve derinlemesine bilgi vermemesi ve araştırmaya katkısının yetersizliği dezavantaj olarak belirtilirken, dersin içeriğini zenginleştirmesi, çocukların anlayacağı bir dil kullanması ve anlaşılır olması avantaj olarak ifade edilmektedir. Öğrencilerin ilgisini çektiği, motivasyonu ve katılımı artırdığı, dersleri eğlenceli hale getirdiği, zor kazanımların öğretilmesinde öğretmenlere katkı sağladığı belirtilmektedir. Ayrıca dersleri pekiştirme imkanı sunduğu, oyun, bulmaca ve deney gibi etkinliklerle derse katkı sunduğu görülmektedir.

Anahtar sözcükler: E-öğrenme, Morpa Kampüs, web tabanlı eğitim

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGILANAN BİLGİSAYAR YETERLİLİKLERİ İLE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Emir Feridun ÇALIŞKAN, Muş Alparslan Üniversitesi, ef.caliskan@alparslan.edu.tr

ÖZET

Şüphesiz ki bilgisayarlar, şimdiye kadar var olan teknolojik araç gereçlerin içerisinde bilgi çağını başlatan en önemli makinelerden biridir. Bilgisayar ve diğer teknolojik araçlar, zengin öğrenme ortamları oluşturma, öğrencilerin farklı öğrenme stillerine cevap verme, öğrenilenlerin transfer edilmesi, üst düzey düşünmeyi destekleme, öğrencileri gerçek yaşam problemleriyle karşılaştırma olanağı sunma ve yaşam boyu öğrenmeyi destekleme bakımından oldukça önemli bir role sahiptirler. Özellikle de mini bilgisayarlar, günümüzde bilgisayar kullanımının her alanda yaygınlaşmasını kolaylaştırmıştır. Baş döndürücü bir hızla meydana gelen teknolojik gelişmeler, bireyleri sürekli değişimlere uyum sağlamaya zorlamakta, bireylerin yeni problemlerle karşılaşmasına neden olmakta ve bunları etkili bir şekilde aşmalarını zorunlu kılmaktadır. Problem çözme, yetenekleri gelişmiş bir birey, bilgiyi etkili kullanabilmekte ve karşılaştığı problemleri daha kolay bir şekilde çözebilmektedir. Bilindiği üzere günümüzde öğretmen adayları, geleceğin eğitimcileri olarak yükseköğretim kurumlarında modern eğitim teknolojileriyle eğitim-öğretim görmektedirler. Bilgi teknolojilerinin, bireylerin karşılaştığı problemlerin çözümü noktasında, yardımcı bir faktör olması beklenmektedir. Bu araştırmanın temel amacı, öğretmen adaylarının problem çözme becerileri ile algılanan bilgisayar yeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında, Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde farklı bölümlerde öğrenim gören son sınıf öğrencilerinden toplam 150 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Problem Çözme Envanteri ve Algılanan Bilgisayar Yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen veriler Statistical Packages for the Social Sciences (SPSS) 17 programına girilerek analiz edilmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde, ortalama, bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. İki ölçekten elde edilen sonuçlar arasındaki korelasyon incelenerek yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmen adaylarının problem çözme becerileri ile algılanan bilgisayar yeterlilikleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar sözcükler: Bilgi teknolojileri, bilgisayar yeterliliği, problem çözme becerileri

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL AĞLARI EĞİTSEL AMAÇLI KULLANIMI

Arş. Gör. Davut GÜREL, Bartın Üniversitesi, dgurel@bartin.edu.tr
Arş. Gör. Eda AKDOĞDU, Bartın Üniversitesi, akdogdueda@gmail.com

ÖZET

Bugün dünyanın en hızlı gelişen teknolojilerinden birisi internet teknolojileridir. Özellikle de ‘’web 2’’ olarak adlandırılan sosyal ağların kullanımı gün geçtikçe artmakta ve toplumları dahi önemli ölçüde etkilemektedir. Sosyal ağlar sadece kullanıcıları için anlık mesajlaşma değil aynı zamanda görsel, işitsel açıdan da pek çok veriye ulaşma imkânı sağlamaktadır. Kullanıcılar bu ağlar üzerinden istedikleri metinleri, fotoğrafları, videoları, müzikleri paylaşabilmekte hatta bunlar hakkında kişilerin görüşlerini alabilmektedirler. Veya her hangi bir konu hakkında tartışma platformları oluşturabilmekte, bir konu hakkında hızlı bir şekilde örgütlenebilmektedirler. Aynı zamanda bireyler sosyal medyayı eğitim amaçlı da kullanmaktadırlar. Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının sosyal ağları eğitsel amaçlı kullanımını incelemektir. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli deseniyle oluşturulmuştur. Araştırmada çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda çalışma evreninin seçiminde söz konusu evrenden veri toplama kolaylığı ölçütü dikkate alınmıştır. Çalışma evrenini, 2015-2016 akademik güz yarıyılı içinde Bartın Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler, Matematik ve Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında okuyan 214 öğretmen adayı oluşturmuştur. Çalışmada veri toplamak amacıyla ‘Kişisel Bilgi Formu’ ve Mazman (2009) tarafından geliştirilen ‘Facebook Eğitsel Kullanım Amacı Ölçeği’ kullanılmıştır. Ölçeğin uygulanmasından önce ölçek maddeleri ile ilgili uzman görüşleri alınmıştır ve ön inceleme yapılmıştır. Sonuç olarak ölçeğin uygulama için uygun olduğu belirlenmiştir. Elde edilen verilerin analizinde istatistiksel analiz yöntemi olarak SPSS 22 paket programı kullanılacaktır. Çalışma henüz devam eden bir çalışma olduğundan araştırmanın bulgularına tam metinde yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Eğitsel kullanım, öğretmen adayları, sosyal ağ

ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE AKILLI TELEFON UYGULAMALARI: ZEYBEK UYGULAMASI

Yrd. Doç. Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sayimaktay@gmail.com
Okutman Gökhan HAMZAÇEBİ, Giresun Üniversitesi, gokhanhamzacebi@gmail.com
Öğr. Gör. Hüseyin KARA, Giresun Üniversitesi, hkara28@gmail.com

ÖZET

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojileri hızla ilerlemekte ve bu teknolojilere yönelik ürünler özellik ve hız bakımından sürekli gelişmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin en önemli ürünlerinden birisi akıllı telefonlardır. Akıllı telefonlar sosyal hayatta olduğu kadar eğitim alanında da kullanılabilmekte ve eğitim kurumlarına birçok boyutta yarar sağlamaktadır. Akıllı telefonlar, içerisine kurulabilen ve uygulama adı verilen programlar yoluyla özellik olarak zenginleştirilebilmekte ve yeni özellikler kazandırılabilmektedir. Bu çalışmanın amacı akıllı telefon uygulamalarının öğretmen adaylarının eğitiminde kullanımını incelemektir. Bu çalışmada, sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının kullanımı amacıyla Android işletim sistemi kullanan akıllı telefonlar için “Zeybek” isimli bir akıllı telefon uygulaması geliştirilmiş ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının kullanımına sunulmuştur. Uygulama geliştirme bağlamında, ilk olarak halk oyunları konusunda bir uzman, zeybek oyununa ait temel

figürleri oynamıştır. Kamera çekimi ve kurgu konusundaki diğer bir uzman bu oyunları video çekimi ile kayıt altına almış ve sonrasında bilgisayar ortamında kurgu çalışması yapmıştır. Videolar çekilirken hareketlerin daha kolay anlaşılabilmesi için uzuvlara yakınlaştırma yapılmış, aynı anda hem ön açıdan hem de yan açıdan çekim yapılmıştır. Kurgu çalışması sırasında bu videolar uygun bir biçimde kurgulanmış ve dersler bağlamında ayrılmıştır. Ayrıca, figürlere yer yer yavaşlatma özelliği eklenmiş ve müzikli-müziksiz biçimlerin yanı sıra videolara sesli anlatım katılmıştır. Videolara aynı ekranda uzuvlara yakınlaştırma ve figürün oynanması gibi çoklu gösterim de eklenmiştir. Videoların internete yüklenmeden doğrudan uygulama içinden çalışabilmesi için boyutları küçültülmüştür. Sonrasında, bir diğer uzman tarafından Android uygulaması geliştirilerek temel figürlerin yer aldığı videolara konular bazında yer verilmiştir. Ayrıca, uygulamaya bir soru-yanıt sistemi entegre edilerek öğrencilerin ders sorumlusuna sorular sorup, ders sorumlusunun yanıt verebileceği bir ortam eklenmiştir. Uygulama geliştirildikten sonra Android uygulamaların yer aldığı Google Play markete yüklenmiş ve herkesin kolayca ulaşabilmesi sağlanmıştır. Araştırmanın uygulaması, 2015-2016 eğitim öğretim yılının bahar döneminde, Sınıf Öğretmenliği 2. Sınıf öğretmen adayları ile Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi dersinde gerçekleştirilmiştir. Ders sorumlusu, dersine girdiği 4 şubeye de 2 hafta boyunca temel Zeybek figürlerini göstermiştir. Ancak, yalnızca bu şubelerden ikisinde yer alan ve Android işletim sistemli telefon kullanan öğrencilere Zeybek uygulamasını tanıtmış ve öğrenciler telefonlarına bu uygulamayı kurmuştur. Zeybek uygulaması, öğrencilere destek amaçlı kullanılmıştır. Zeybek uygulamasını kullanan öğrenciler, okul dışında bu uygulamayı kullanarak unuttukları noktaları tekrar edebilme ve takıldıkları noktalarda soru sorabilme olanağına sahip olmuşlardır. 2 haftalık uygulamadan sonra öğrencilerin Zeybek oyunu öğrenme durumları performans sınavı yoluyla ölçülmüş ve puan verilerek Zeybek uygulaması kullanan öğrenciler ile kullanmayanlar arasında bir fark oluşup oluşmadığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Ayrıca Zeybek uygulamasını kullanan öğrenciler ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilerek öğrencilerin akıllı telefon uygulamasını kullanma deneyimleri incelenmiştir.

Anahtar sözcükler: Akıllı telefon, akıllı telefon uygulaması, android, öğretmen adayları, sınıf öğretmenliği

ÖĞRETMENLERİN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ (MUĞLA İLİ ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Öğrencisi Mehmet Yavuz ÖZÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ozcelikmehmetyavuz@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Mehmet BUDAK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, mehmetbudak48@gmail.com

ÖZET

21. yüzyılda teknolojik ve toplumsal olgular önemli bir gelişme gösterdi. Değişen teknolojik ve toplumsal gelişmeler de insanların yaşayış biçimlerini, barınma, beslenme ve alışkanlıklarını etkiledi. Teknolojinin bir ürünü olarak da bilgisayar ve internetin yaygınlaşması ve hayatımıza entegre süreci sonucunda insanların interneti bilinçsiz kullanımı ortaya çıktı. İnternet bağımlılığı ise; internetle ilgili aşırı zihinsel uğraş, internet kullanımını sınırlayamama bulgularıyla öne çıkan; işlevselliği bozan bir bozukluk olarak tanımlanmaktadır. Araştırmanın yapılma amacı öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının internet bağımlılık düzeylerinin belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısında farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 125 öğretmen adayı ve Muğla ilinde bir özel okulda görev yapan 15 sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırma nicel araştırma yaklaşımı çerçevesinde tarama modeline uygun olarak yürütülmüştür. Örneklem grubu oluşturulurken ölçüt örnekleme ve uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak 4 boyuttan oluşan 35 maddelik 'İnternet Bağımlılığı Ölçeği' ve 13 sorudan oluşan öğretmen adaylarının kişisel bilgileri hakkında bilgi edinebilmek için 'Kişisel Bilgi Formu' kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunun içerisinde öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının kişisel bilgileri ve teknolojik ürünlerin kullanım alışkanlıkları, süreleri ve eğitim öğretim sürecine dahil etmelerine yönelik sorulardan oluşmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 21 programına aktarılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin ekonomik durumu, internet kullanım süreleri, barınma çeşitliliği, yaş, sınıf ve cinsiyet yönünden karşılaştırılmıştır.

Anahtar sözcükler: İnternet bağımlılığı, sınıf öğretmeni ve adayları, teknoloji

ORTAÖĞRETİM OKUL YÖNETİCİLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANMA YETERLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Öğretmen Gökhan SUNAL, Mehmet Emin Hoşgör Ortaokulu, gokhan_sunal@hotmail.com
Doç. Dr. Sinan YÖRÜK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, syoruk@aku.edu.tr

ÖZET

Bilişim teknolojilerinin, hızla yaygınlaşması ile eğitim kurumları da bu teknolojiden faydalanmaya başlamıştır. Okullarda bilişim teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması nedeni ile okul yöneticilerinin bu teknolojiyi etkin bir biçimde kullanması beklenmektedir. Bu araştırma ile ortaöğretim okul yöneticilerin bilişim teknolojilerini kullanma konusundaki yeterlik düzeylerini ortaya çıkartmayı amaçlamaktadır. Bu araştırmada Uşak ili genelinde görev yapan ortaöğretim okul yöneticilerin, bilişim teknolojileri kullanım yeterlikleri ortaya konacaktır. Araştırmada, nicel yöntemlerden genel tarama modeli ve teknik olarak da ölçek tekniği kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeğin ilk bölümünde, birinci araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi anketi kullanılmıştır. Bu ankette okul yöneticilerine demografik bilgilerden oluşan soruların cevaplanması istenmiştir. Ölçeğin ikinci bölümünde, Deniz ve Algan (2007) tarafından hazırlanan 34 sorudan ve 4 alt boyuttan oluşan Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı Öz-Yeterliği Öğretmen Değerlendirme Formu yer almaktadır. Ortaöğretim okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerini kullanma yeterlik düzeylerini araştırmak için yapılan anket puanlanarak bilgisayara girişi yapılmıştır. Daha sonra elde edilen verilerin istatistiksel çözümlemeleri, bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir. Bu aşamada, araştırma grubunu oluşturan yöneticilerin demografik özelliklerini betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmıştır. Ortaöğretim okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerini kullanma yeterlik düzeyleri ile ilgili anketlerdeki ifadelere verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları bulunmuştur. Ortaöğretim okul yöneticilerinin bilişim

teknolojilerini kullanma yeterlik düzeyleri ile ilgi ifadelere verdikleri cevapların demografik özelliklerle ilişkisini araştırmaya yönelik istatistiksel analizler yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; ortaöğretim okul yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanım yeterlikleri yaş, mezuniyet (eğitim), mesleki kıdem, yöneticilikteki kıdem ve bilişim teknolojileri eğitimi değişkenlerine göre farklılık göstermektedir

Anahtar sözcükler: Bilgisayar, bilişim teknolojileri, okul yöneticisi

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİSAYAR OYUN BAĞIMLILIK DÜZEYLERİ İLE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ*

Öğretmen Hacer CAN BİLGİN, Yaşar Kımıl İlkokulu, hcanbil05@gmail.com
Doç. Dr. Kazım ÇELİK, Pamukkale Üniversitesi, kazimcelik@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin bilgisayar oyun bağımlılık düzeyleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırmanın örneklemini Denizli merkez ortaokullarında 5, 6 ve 7. sınıfta öğrenim gören 678 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verilerini toplamak için Çocuklar İçin Bilgisayar Oyun Bağımlılığı Ölçeği (Horzum, Ayas ve Balta 2008), İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ) ve Sosyo-Ekonomik Düzey Ölçeği (SEDÖ; Bacanlı, 1997) kullanılmıştır. Araştırma, var olan durumu tespit etmeye yönelik olduğundan 'tarama' modellerinden "ilişkisel tarama modeli"ndedir. Verilerin analizinde ortalama, Kruskal Wallis, Mann-Whitney U testi, korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmada; araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin %16'sının risksiz, %67'sinin riskli, %17'sinin de bağımlı düzeyde oyun bağımlısı oldukları bulunmuştur. Ortaokul öğrencilerinin cinsiyet, SED değişkenine göre oyun bağımlılık toplam puanı arasında anlamlı fark bulunmuş, yaş, sınıf, bilgisayara ve internet bağlantısına sahip olup olmama değişkenlerine göre anlamlı fark bulunamamıştır. Ortaokul öğrencilerinin bilgisayar oyun bağımlılık toplam puanı ve oyunu bırakamama, oyunu hayatla ilişkilendirme, oyundan dolayı görevi aksatma ve oyunu başka etkinliklere tercih etme alt boyutlarında; erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre ortalama puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ortaokul öğrencilerinin SED'e göre bilgisayar oyun bağımlılığı düzeyleri, oyunu hayatla ilişkilendirme, oyundan dolayı görevi aksatma, oyunu başka etkinliklere tercih alt boyutlarındaki puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Düşük ve orta SED'dengelen öğrencilerin yüksek SED'deki öğrencilere göre bilgisayar oyun bağımlılık düzeyleri daha yüksektir. Ortaokul öğrencilerinin yaş, sınıf ve internet bağlantısına sahip olup olmama değişkenlerine göre bilgisayar oyun bağımlılık düzeyi ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ortaokul öğrencilerinin cinsiyet, yaş, sınıf ve SED değişkenine göre iletişim beceri düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmada kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek iletişim becerisine sahip oldukları görülmektedir. Yaş değişkenine göre 11 yaşındaki öğrenciler 13 yaşındaki öğrencilerden, 12 yaşındaki öğrenciler 13 yaşındaki öğrencilerden iletişim beceri düzeyleri daha yüksektir. Sınıf düzeyine göre, 5. sınıf öğrencileri 7. sınıf öğrencilerinden, 6. sınıf öğrencileri 7. sınıf öğrencilerinden daha yüksek iletişim becerisi puanına sahiptir. Ortaokul öğrencilerinin düşük SED'de olan öğrenciler ile orta SED'de olan öğrencilerde orta SED lehine; düşük SED'de olan öğrenciler ile yüksek SED'de olan öğrencilerde yüksek SED'de olan öğrenciler lehine, orta SED'de olan öğrenciler ile yüksek SED'de olan öğrenciler arasında yüksek SED'de olan öğrenciler lehine anlamlı farklılık belirlenmiştir. Bilgisayar oyun bağımlılık düzeyi ile iletişim becerileri arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Aynı ilişki oyun bağımlılık düzeyinin alt boyutlarından olan Oyundan Dolayı Görevi Aksatma, Oyunu Başka Etkinliklere Tercih Etme alt boyutlarında da gözlenmektedir. Oyunu Bırakamama, Oyunu Hayatla İlişkilendirme alt boyutları ile iletişim becerisi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Araştırma sonucunda ortaokul öğrencileri bilgisayar oyunu bağımlılık düzeyi açısından riskli grupta yer aldığı görülmüştür. Bilgisayar oyun bağımlılığı ile sosyoekonomik düzey (SED) ve cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu; yaş, sınıf düzeyi, bilgisayarı olma ve internet bağlantısına sahip olma bakımından anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Ortaokul öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin ise yüksek olduğu; iletişim becerileri ile cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi ve SED arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Bilgisayar oyun bağımlılığı ile iletişim becerileri arasındaki negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Bilgisayar oyun bağımlılığı, iletişim becerileri, ortaokul öğrencileri

**Bu çalışma, Pamukkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından 2012EĞBE002 nolu Yüksek Lisans tez projesi olarak desteklenmiştir.*

SEMPOZYUM WEBSİTESİ YÖNETİM PANELİ

Yrd. Doç. Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sayimaktay@gmail.com

ÖZET

Türkiye'de ve dünyada gerçekleştirilmekte olan eğitsel sempozyumlar farklı kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenmekte ve organize edilmektedir. Bu sempozyumlarda kullanıcılarla etkileşime geçmek ve bildirilerin gönderilmesi, düzenlenmesi, güncellenmesi ya da silinmesi gibi süreçler için farklı yollar izlenmektedir. Bu izlenen yollardan biri sempozyum bildirilerinin gönderilmesi ve diğer süreçleri için eposta vb. yolları tercih etmeleridir. Eposta sistemi ile bildirilerin yollandığı sempozyum etkinlikleri, kişi sayısı ve bildiri sayısının artması doğrultusunda giderek kontrolü zorlaşmakta ve işgücü de artmaktadır. Ayrıca, sempozyumu organize eden kişiler bu bildirileri bulma, düzenleme ya da tasnif etme gibi boyutlarda zorlanabilmektedir. Bu bağlamda, sempozyum katılımcılarının bildirilerini kolaylıkla yükleyebilecekleri, gerektiğinde silebilecekleri ya da güncelleyebilecekleri sempozyum websitesi yönetim panelinin kullanılması bir gereksinim haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarafından düzenlenen 15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (USOS 2016) bağlamında gerçekleştirilmiş olan sempozyum websitesi yönetim panelinin tanıtılmasıdır. Sempozyum yönetim panelinin oluşturulmasında, PHP programlama dili ve MySQL veritabanı yönetim sisteminin kullanılmıştır. Yönetim paneli, açık kaynak kodlu ve ücretsiz bir CSS framework olan Bootstrap ile ücretsiz yönetim paneli teması olan AdminLTE altyapısı üzerine kurulmuştur. Yönetim panelinin genelinde kullanım kolaylığı için sayfayı yeniden yüklemeye gerek kalmadan sayfada değişiklikler yapmayı sağlayan AJAX kullanılmıştır. Sempozyum yönetim paneli

kullanarak sempozyum katılımcıları bildiri yükleme, güncelleme ve silme gibi işlemlerini kolaylıkla yapabilmekte, bildirilerinin hakem süreci vb. hangi aşamada olduklarını görebilmektedir. Bunun yanı sıra, sempozyumu düzenleyen kişiler yönetim paneli üzerinden yüklenmiş olan bildirilerin toplam ne kadar olduğunu, hangi alanlara ne kadar bildiri yüklendiğini ve bu alanlardaki bildirileri görebilmektedir. Ayrıca kaydolan katılımcıları kolaylıkla görmek, harf, kayıt tarihi ya da gönderdikleri bildiri sayısı gibi özelliklere göre sıralamak da olanaklıdır. Son olarak, yönetim paneli üzerinden editör ve hakem ataması yapmak, bildirilere arzu edildiği kadar hakem atayarak süreci kolaylıkla yönetmek gibi özellikler de yer almaktadır.

Anahtar sözcükler: Sempozyum, sempozyum paneli, sempozyum websitesi, sempozyum yönetim paneli, yönetim paneli

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL TEKNOLOJİLERİ KULLANMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Bartın Üniversitesi, sesulak@bartin.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK, Bartın Üniversitesi, semasulak@bartin.edu.tr
Arş. Gör. Dr. Bilge AKYÜZ, Kütahya Üniversitesi, sulak.bilge@gmail.com

ÖZET

Gelişen teknoloji ile dijital okuryazarlık hayatın kaçınılmaz bir parçası olmuştur. Bilgi internet ortamlarında sunulmakta, bireyler tek tuşla bilgiye ulaşabilmektedir. Elde edilen bilgilerin sınıflandırılması, bütünleştirilmesi ve yeni bilgilerin üretilmesi için dijital okuryazarlık becerileri ihmal edilmemelidir. Dijital okuryazarlık becerisi, farklı teknolojileri doğru kullanabilme, internet ortamlarında doğru bilgiye ulaşma ve eğitim öğretim sürecinde dijital teknolojileri etkili bir şekilde kullanabilme becerisidir. Bireyler özellikle de öğretmenler, dijital teknolojileri amacına uygun olarak etkili bir şekilde kullanabilmelidir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının dijital teknolojileri kullanma durumlarını incelemek olarak belirlenmiştir. Araştırma, tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Bu araştırma ile sınıf öğretmeni adaylarının dijital teknolojileri kullanma durumları incelendiğinden, betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çünkü tarama modeli, geçmişte ya da o anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimleyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan her neyse onları değiştirme ve etkileme çabası yoktur bu modelde bilinmek istenen şey meydandadır. Amaç o şeyi doğru bir şekilde gözlemleyip belirleyebilmektir. Asıl amaç değiştirmeye kalkmadan gözlemektir (Karasar,1984,79). Araştırmanın çalışma grubunu Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 164 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen "Dijital Teknolojileri Kullanma Durumları Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel istatistik (frekans, yüzde, aritmetik ortalama) kullanılmış, çapraz tablolardan yararlanılmıştır. Dijital teknolojileri kullanma durumlarının sınıf seviyeleri ve cinsiyete göre farklılığını belirlemek için Ki-Kare testi yapılmıştır. Sonuç olarak sınıf öğretmeni adaylarının dijital teknolojileri kullanma durumları tablolar halinde sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Dijital okuryazarlık, dijital teknolojiler, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Şendil CAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, csendil@mu.edu.tr
Öğretmen Güliz KAYMAKCI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gulizkaymakci@gmail.com

ÖZET

Günümüzde teknoloji ürünlerinin kullanımının yaygınlaşmasıyla beraber teknolojideki hızlı gelişmeler ve yenilikler nedeniyle bireylerin bu sürece uyum sağlaması zorunlu hale gelmiştir. Ülkeler, bu nedenle eğitim sistemlerini teknoloji ile ilişkilendirerek teknoloji okur- yazarı bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedirler. Ülkemizde bu bağlamda ilkokul düzeyinden başlayarak okullarda teknolojik gelişmelere uygun dersler eğitim programlarına eklenmektedir. Ancak eğitimde ilerlenmesi için eğitim-öğretim faaliyetlerinde rehber görevinde olan öğretmenlerin, teknoloji bilgilerinin güncel olması ve bu bilgileri kullanabiliyor olmaları önem arz etmektedir. Geleceğin öğretmenleri olacak olan öğretmen adaylarının ise, bu döngüde en güncel bilgiye sahip oldukları düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı eğitimin ilk kademesinde görev alacak olan sınıf öğretmeni adaylarının, öğretimde teknolojik araç-gereç kullanımına ilişkin görüşlerini ve bu görüşlere cinsiyet, sınıf düzeyi, günlük interneti kullanma süresi ve interneti kullanım amacı değişkenlerinin etkisini araştırmaktır. Çalışmanın örneklemini 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılı Bahar dönemi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan 1. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, 5 faktör ve 19 maddeden oluşan "Teknoloji Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının eğitimde teknoloji kullanımına yönelik görüşleri betimsel istatistik; cinsiyetin bu görüşlere olan etkisi bağımsız gruplar t-testi; internet kullanma sıklığı ve internet kullanma amacının görüşlere olan etkisi ise, tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) ile belirlenmiştir. Çalışma devam ettiğinden, elde edilen bulgular yorumlanarak çeşitli öneriler sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Fen bilimleri, internet, teknoloji öğretimi, teknoloji tutum ölçeği, sınıf öğretmen adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İNTERNET KULLANIMLARINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Lisans Öğrencisi Umut Can ATAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, umutcanatas@posta.mu.edu.tr
Lisans Öğrencisi Beyza Selin UZUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, beyzaselinuzun@posta.mu.edu.tr

ÖZET

İçinde bulunduğumuz çağ bilgi çağı olarak adlandırılmaktadır. Günümüzde ise bilgiyi hazırlamanın, bilgiye ulaşmanın en kolay yolu teknolojiyi kullanmaktan geçmektedir. Artık bilim deyince aklımıza teknoloji gelmektedir. Teknolojinin hızla gelişmesi, toplumları, yaşantıları, düşünceleri ve bunların yanında bilgiyi ve bilmenin yollarını da geliştirmektedir. Teknolojinin gelişmesiyle internet kullanımı doğmuştur, bununla birlikte insanlar ulaşmak istedikleri bilgiye tek tıkla ulaşır hale gelmişlerdir.

Teknoloji ve internet eğitsel yönde kullanıldığında bireylere çok faydalı olabilirken, oyun, eğlence v.b amaçlarla kullanıldığında da bireyleri tembelliğe itmekte, çalışmaktan soyutlamakta, hatta aşırı derecede internet kullanan bireyleri asosyalliğe ve internet bağımlılığına sürüklemektedir. İnterneti doğru yönde kullanan bireylerde ise internet bu bireylerin hayatlarını olağanüstü derecede kolaylaştırmaktadır. Teknolojinin ve internetin böyle etkiler bıraktığı günümüzde; bu olumlu ve olumsuz gelişmelerden dolayı toplumun ihtiyacı olan birey tipleri de değişmekte bu da bireylerin yetişmesinde en önemli unsurlardan biri olan eğitimi etkilemektedir. İçinde bulunduğumuz çağda topluma fayda sağlayacak bireyleri yetiştirmek için eğitim-öğretim yapılan her yerde teknolojiyi ve interneti kullanmak zorunlu hale gelmiştir. Eğitim-öğretim gören bireylerin interneti bu yönde kullanmaları akademik başarıyı arttırmakta, bireyi okumaya itmekte, daha rahat öğrenme ortamı yaratmakta dolayısıyla öğrenme-öğretme sürecinin de verimliliğini arttırmaktadır. Bu doğrultuda yapılan çalışmanın amacı; Sınıf öğretmeni adaylarının internet kullanımına yönelik tutumlarının belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan betimsel analiz yöntemi kullanılmış, verilerin toplanmasında Tavşancıl ve Keser(2002) tarafından geliştirilen "İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği" 'nden yararlanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler frekans ve yüzde bakımından analiz edilmiş, farklı değişkenlerin etkileri t testi kullanılarak saptanmıştır. Araştırma sonucu bulgular ilgili literatür çerçevesinde tartışılmış ve sonuçlar yorumlanmıştır.
Anahtar sözcükler: İnternet kullanımı, tutumlar, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TEKNOLOJİK PEDAGOJİK İÇERİK BİLGİSİ YETERLİKLERİNİN VE ÖĞRETMEN ÖZYETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Halit KARALAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, khalit@mu.edu.tr
Arş. Gör. Bilge ASLAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bilgeaslan@mu.edu.tr

ÖZET

Teknolojik pedagojik içerik bilgisi (TPİB) modeli, eğitimde etkin olarak teknolojinin nasıl kullanılacağını açıklayan bir modeldir. Teknoloji merkezli modellerin aksine pedagojiyi merkeze alan TPİB modeli, pek çok araştırmacının ilgi odağı haline gelmiş ve etkin teknoloji entegrasyonu süreci için tanımladığı öğretmen yeterlikleri ile öğretmen yetiştirmeye yönelik müfredat programlarının sorgulanmasına neden olmuştur. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi (TPİB) yeterliklerini farklı değişkenler açısından incelemek ve son sınıf, sınıf öğretmeni adaylarının TPİB yeterlikleri ile öğretmen özyeterlikleri arasında bir ilişki olup olmadığını ortaya çıkarmaktır. Tarama modeline göre desenlenen araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünün birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında öğrenim gören 271 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırma verileri "Teknopedagojik Eğitim Yeterlik Ölçeği" ve "Öğretmen Öz-yeterlik Ölçeği" aracılığı ile toplanmıştır. Veriler betimsel istatistikler, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis testi ve Pearson korelasyon katsayısı ile analiz edilmiştir. Elde edilen temel bulgular öğretmen adaylarının TPİB düzeylerinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının TPİB yeterlikleri ile cinsiyet ve akıllı telefona sahip olma değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmazken; sınıf düzeyi, teknoloji yeterlik düzeyi, bilgisayar ve internet erişimine sahip olma değişkenleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarının TPİB yeterlikleri ile öğretmen özyeterlikleri arasında ise orta düzeyde pozitif bir ilişki bulunmuştur.
Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmeni adayı, TPİB, yeterlik, TPAB

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ SEMPOZYUMU KATILIMCI PROFİLLERİ

Yrd. Doç. Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sayimaktay@gmail.com

ÖZET

1994 yılından günümüze değin düzenli olarak gerçekleştirilen sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumları, ilk yıllarda olmasa da 2006 yılından itibaren her yıl yapılmaktadır. Sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumları büyük çoğunlukla ulusal boyutta yapılmasına karşın son yıllarda uluslararası katılımlı ya da uluslararası boyutlar kazandırılarak yapılmaya başlanmıştır. Sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumları, Türkiye'deki değişik üniversiteler tarafından organize edilmekte ve bu üniversiteler sempozyumları gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla her üniversite sınıf öğretmenliği sempozyumu için bir düzenleme kurulu ekibi oluşturmakta ve bu sempozyumlar o üniversitelerde ilk kez gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla, gerek sempozyuma hazırlık, gerek websitesi ya da teknik süreçler, gerek etkinliğin gerçekleştirilmesi gibi boyutlarda bazı zorluklar yaşanabilmektedir. Sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumu katılımcı profillerinin incelenmesinin, sınıf öğretmenliği eğitimi katılımcılarının özelliklerinin belirlenmesi, bu özelliklere göre sempozyumların zenginleştirilmesi ve daha sonraki sempozyumların katılımcılar boyutuna ışık tutarak kolaylık sağlayabilmesi bakımından önemlidir. Ayrıca, bu çalışmanın farklı alanlardaki sempozyumlar açısından da katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen çalışmanın amacı, sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumu kullanıcı profillerinin belirlenmesidir. Sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumu kullanıcı profilleri, 15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nun sempozyum websitesi sistemindeki verilerden elde edilmiştir. Bu veriler, kullanıcıların kişisel bilgilerinin gizliliği korunarak elde edilmiştir. Kullanıcı profilleri bağlamında; katılımcıların sempozyum sitesini tarih bazlı ziyaret yoğunluğu, hangi sempozyum içeriklerini tercih ettikleri, hangi içeriklerde daha çok zaman geçirdikleri, hangi tür işletim sistemi ve tarayıcı kullandıkları, en çok kullanılan ekran çözünürlükleri, en çok ziyaret gerçekleştiren ülkeler, katılımcıların ilk ve tekrar ziyaret oranları ve katılımcıların siteye ulaşma biçimleri gibi özellikler incelenmiştir. Bunların yanı sıra, katılımcıların hangi alanlara daha çok bildiri ile katılım sağladıkları, katılımcı bildirilerinin tek yazarlı ya da çok yazarlı olma oranları, kaydolan katılımcıların bildiri gönderme ve göndermeme oranları, katılımcıların hangi kurumlarda görev yaptıkları, katılımcıların hangi akademik unvan düzeylerinde oldukları gibi özellikler de araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırma verileri doküman analizi tekniği ile incelenmiş ve analiz edilmiştir. Elde edilen veriler araştırmanın amaçlarına uygun bir biçimde sunulmuş ve öneriler getirilmiştir.
Anahtar sözcükler: Sempozyum, sınıf eğitimi, sınıf öğretmenliği, sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumu

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA İLİŞKİN TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Lisans Öğrencisi Seçil SAĞIR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, secil_sagir@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Safiye KABAKCI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, safiyekabakci@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Derya ALPAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, deryalpay0@gmail.com

ÖZET
21. yüzyılın öğretmeninin taşıması gereken özelliklerden biri de teknolojik bilgi ve teknolojiyi kullanma becerisi olarak düşünülebilir çünkü çağımızda hem eğitim teknolojisi hem de eğitimde teknoloji kullanımı büyük ölçüde artmıştır. Bu nedenle eğitim veren öğretmenlerin de teknoloji ile yakından ilgilenmesi gerekir. Öğretmen öğrencilere yeni bilgiyi öğretirken teknolojiden yararlanması ile daha etkili bir eğitim vermiş olur. Ayrıca öğrencinin ne kadar fazla duyusuna hitap edilebilirse öğrenmenin o derece kalıcı olduğu araştırmalar tarafından ortaya konulmuş bir gerçektir. Teknoloji sayesinde öğretmen öğrencilerinin farklı duyularına hitap edecek ortamları daha kolay hazırlayabilir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenliği adaylarının eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumlarını belirlemek ve cinsiyet, sınıf ile teknoloji yeterlilik durumları açısından tutumlarının farklılık taşıyıp taşımadığını belirlemektir. Araştırma nicel betimsel bir çalışma olup tarama tekniğinden yararlanılmış; 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adayları üzerinde uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Öztürk (2006) tarafından geliştirilen, öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumlarını ölçmeyi amaçlayan üç boyut barındıran ve otuz dokuz maddeden oluşan likert tipi, beş dereceli; geçerlilik, güvenirlik analizleri yapılmış "Teknoloji Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekten elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak betimleyici analizlerden yüzde frekans analizleri ile t-testi ve anova testi analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular ilgili literatür çerçevesinde tartışılarak öneriler sunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmenliği, teknoloji, tutum

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ WEB 2.0 TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Agah Tuğrul KORUCU, Necmettin Erbakan Üniversitesi, agah.korucu@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Halit KARALAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, khalit@mu.edu.tr

ÖZET
Günümüzde teknolojide meydana gelen hızlı değişimler sonucunda bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitime entegrasyon süreci gelişmektedir. Eğitim-öğretim sürecinde teknoloji kullanımının bu sürecin kalitesini yükseltmesine ek olarak teknolojiyi tanıyan ve teknolojiyi kullanan yeni yüzyılın gereksinimlerini karşılayabilen bireylerin yetişmesinde büyük destek sağlamaktadır 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında kullanılan bilgi ve iletişim teknolojilerinin başında web 2.0 teknolojileri gelmektedir. 21. yüzyıl becerilerine sahip bireylerin yetiştirilmesindeki en önemli bileşen sınıf öğretmenleridir. Yaratıcı düşünme, karar verme, eleştirel düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerine ve bunlara ek olarak teknolojinin getirdiği imkânları günlük ve eğitim hayatlarındaki ihtiyaçlarını karşılamak için kullanmalarında ilköğrenimde kazandıkları bilgi, beceri ve tutumlar önemli yere sahiptir. Sınıf öğretmenlerini yetiştiren; sınıf öğretmenliği bölümü öğretim elemanlarının teknolojiye yönelik bilgi, beceri ve tutumlarının belirlenmesi; bahsedilen bu önemli sürecin başarısı için çok önemlidir. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenliği bölümü öğretim üyelerinin web 2.0 teknolojilerine yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Veri toplama aracı olarak alan uzmanları ve literatür desteği ile araştırmacılar tarafından hazırlanan açık uçlu sorular çalışma grubuna yöneltilmiştir. Ülkemizdeki farklı üniversitelerdeki sınıf öğretmenliği ana bilim dalında görev yapan 10 (6 Erkek, 4 Bayan) öğretim elemanı araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalıma grubunu 5 farklı üniversitedeki öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Çalışma grubunun akademik ünvanları Arş. Gör.'den Doç. Dr.'a kadar değişiklik göstermektedir. Araştırma sonunda çalışma grubundan toplanan nitel veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilip sonuçlar yorumlanmıştır.
Anahtar sözcükler: Eğitimde teknoloji kullanımı, öğretim elemanı, sınıf öğretmenliği, web 2.0 teknolojileri

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ VE SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA İLİŞKİN TUTUM VE DÜŞÜNCELERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi İbrahim ERSÖZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, alone_volf_35@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, zafertangulu@mu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Salih USLU, Niğde Üniversitesi, salihuslu@nigde.edu.tr

ÖZET
Toplumun ihtiyaçları çerçevesinde hızla gelişen teknolojiyi anlamak toplumdaki bireylerin olmazsa olmazlarındandır. Teknoloji okuryazarı olan birey toplumu daha iyi anlar ve toplumla olan ilişkilerini kolaylıkla anlayabilir. İlköğretimden üniversiteye kadar giden eğitim-öğretim hayatında teknoloji hep karşımıza çıkar ve eğitimin içerisinde her zaman var olur. Zamanla gelişen teknolojiyle birlikte eğitim ortamlarını da düzenlemek gerekmektedir. Eğitim ortamları yeni gelişen bu teknolojileri kullanarak eğitim-öğretimi daha kalıcı olmasını sağlar.Bu çalışmanın amacı, ilköğretim sosyal bilgiler öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği öğrencilerinin eğitim-öğretimde teknolojik araç gereç kullanımına karşı tutum ve sahip oldukları fikirleri belirlemektir. Araştırmada yöntem olarak betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modelini kullanmamın nedeni, çıkan sonuçları derinlemesine inceleyebilmem ve sonuçları genelleyebilmemdir. Çalışma 2015-2016 öğretim yılı güz döneminde Ege Bölgesi'nde, Sınıf Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programına devam eden 1.sınıf öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Çalışmaya 51 tane Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencisi, 81 tane Sınıf

Öğretmenliği öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Yavuz (2005) tarafından geliştirilen, 5 faktörden ve 19 maddeden oluşan "Teknoloji Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Teknoloji Tutum Ölçeği'nden çıkan sonuçlar Spss programıyla karşılaştırılmış ve sonuçlar görülmüştür. Araştırmadan çıkan sonuçlara baktığımızda farklı iki bölüm öğrencilerinin de eğitimde teknolojinin kullanılmasına olumlu baktıkları görülmüştür. Öğrencilerin yeni gelişen eğitim teknolojilerine de yabancı olmadıkları ve bunları eğitim-öğretim hayatında sınıflarda kullanılmasına olumlu baktıkları görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Okuryazarlık, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği, teknoloji, teknoloji eğitimi

TEKNOLOJİ KABULÜ MODELLERİ: EĞİTİME YANSIMALAR

Yrd. Doç. Dr. Halük ÜNSAL, Gazi Üniversitesi, unsalh@gazi.edu.tr

ÖZET

Günümüzde teknoloji ve teknoloji kullanımı, bütün insanlar için vazgeçilmez bir durum oluşturmaktadır. Teknoloji, iş hayatında olduğu kadar eğitim hayatında da etkili bir yere sahiptir. Bu bağlamda insanların teknoloji karşındaki davranışlarını açıklamaya çalışan teknoloji kabul modeli adında bir model ortaya çıkmıştır. Bu modelin amacı bir aracın kullanıcılar tarafından ne kadar kabul edilir olduğunu tahmin etmek ve kabulünü sağlamak için yapılması gereken değişiklikleri belirlemektir. Teknoloji kabul modeli insanların yeni teknolojileri nasıl karşıladığı ve kullanmaya başladığını anlamaya çalışır. Bu modele göre bir bilgi sisteminin kabul edilebilirliği iki temel faktör tarafından belirlenir: Birincisi algılanan yararlılık, ikincisi ise kullanım kolaylığıdır. Bu modele göre algılanan kullanım kolaylığı ve yararlılık bilgi teknolojisinin kabulünde belirleyicidir. Burada algılanan yararlılık, kişinin bir sistemi kullanmasının onun performansını artıracağına inanmasıdır. Kullanım kolaylığı ise yine kişinin belirli bir uygulamanın kullanılmasının çok çaba gerektirmediğine inanmasıdır. Bu modele göre algılanan yararlılık, niyetin belirlenmesinde en önemli faktördür. Bu modele ilaveten ikinci teknoloji kabulü modeli ortaya çıkmıştır. Bu modelde algılanan yararlılığı etkileyen dış faktörler de anahtar belirleyiciler olarak kabul edilmiştir. Burada algılanan yararlılığı etkileyen belli baslı dış faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu dış faktörler, sosyal etki süreçleri (öznel norm, gönüllülük ve hayal gücü) ve bilişsel enstrümantal süreçler (mesleki ilişki, çıktı kalitesi, görülebilir sonuçlar, algılanan kullanım kolaylığı) olarak iki gruba ayrılmıştır. Tüm bu modellerin temel amacı yeniliklerin kabul ve adaptasyon süreçlerini açıklamaktır. Ayrıca teknolojinin nasıl ve neden ortaya çıktığı, yaygınlaştırıldığı ve kabul edildiğine dair teorik bir anlayış geliştirmektir. Bu teorilere dayalı olarak bu çalışmanın amacı, teknoloji kabulüyle ilgili modelleri eğitim boyutunda analiz edebilmektir. Çalışmanın yönteminde doküman incelemesinden yararlanılacaktır. Burada teknoloji kabulü modellerini eğitim alanına yansımalarını değerlendirerek, etkileyebilecek değişkenleri ortaya çıkarmaktır.

Anahtar sözcükler: Eğitime yansımalar, teknoloji kabulü, teknoloji kabulü modelleri

TPAB GELİŞTİRME PROGRAMININ ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI VE TPAB ÖZGÜVENLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Dr. İdris AKTAŞ, Mustafa Kemal Üniversitesi, idrisaktas2560@hotmail.com
Prof. Dr. Haluk ÖZMEN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, hozmen61@hotmail.com

ÖZET

TPAB Geliştirme Programının Öğretmen Adaylarının Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları ve TPAB Özgüvenlerine Etkisinin İncelenmesi 21. yüzyılda, eğitim teknolojilerinin etkili kullanımı bilgisi bir öğretmenin sahip olması gereken temel bilgiler arasına girmiştir. Öğretmen yetiştirme programları geleceğin öğretmenlerini yetiştirmekle sorumludur. Ancak, öğretmen adayları lisans eğitimleri sırasında alan, pedagoji ve teknoloji bilgisine yönelik çeşitli dersler almalarına rağmen, bu bilgileri bütünleştirememekte ve gerçek sınıf ortamına yeterince yansıtamamaktadır. Bu çalışmanın genel amacı, TPAB geliştirme programının öğretmen adaylarının Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları (ETYT) ve TPAB Özgüvenlerine etkisini incelemektir. Bu çalışma, zayıf deneysel desenlerden tek grup ön test /son test tasarımı kullanılmıştır. Çalışma kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine göre seçilen 43 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Çalışma, 2014 bahar dönemlerinde toplam 14 haftada tamamlanmıştır. TPAB geliştirme programı bilgilendirme eğitimi ve tasarım-mikro öğretim aşamalarından oluşmaktadır. Birinci aşamada öğretmen adaylarına TPAB kavramları, eğitim teknolojileri ve örnek ders sunumlarını içeren bilgilendirme eğitimi verilmiştir. İkinci aşamada ise öğretmen adayları ASSURE modeline göre ders tasarımları hazırlamış ve bu tasarımları mikro öğretim yöntemi ile sunmuştur. Veri toplama aracı olarak; eğitim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği ve Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Öz güven ölçeği kullanılmıştır. Çalışma boyunca 3 kez uygulanan ETYT ölçeğinden elde edilen veriler Friedman ve Wilcoxon testi, TPAB öz güven verileri ise tekrarlı ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak bilgilendirme eğitimi ve tasarım-mikro öğretim çalışmaları her ikisinin ayrı ayrı ve tüm programın öğretmen adaylarının ETYT (2 (sd=2, n=43)=16,201, p<0,01) ve TPAB Özgüvenlerini (F(2, 84)=27,238; p<0,001) arttırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca 3 kez uygulanan TPAB Özgüven ölçeği alt boyutlarının ikişerli ölçümleri karşılaştırıldığında ise TPB özgüven boyutu için ilk ölçüm ile ikinci ölçüm, ilk ölçüm ile üçüncü ölçüm arasında anlamlı bir fark olduğu görülürken ikinci ve üçüncü ölçüm arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Bu durum bilgilendirme eğitiminin fen bilgisi öğretmen adaylarının TPB özgüvenlerini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir. TAB özgüven boyutu için ilk ölçüm ile ikinci ölçüm, ikinci ölçüm ile üçüncü ölçüm arasında anlamlı bir fark olmadığı ancak ilk ölçüm ile üçüncü ölçüm arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu durum bilgilendirme eğitimi ve tasarım-mikro öğretim aşamalarının birlikte fen bilgisi öğretmen adaylarının TAB özgüvenlerini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir. TB özgüven boyutu için ise ilk ölçüm ile ikinci ölçüm arasında anlamlı bir fark olmadığı, ancak ikinci ölçüm ile üçüncü ölçüm ve ilk ölçüm ile üçüncü ölçüm arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu durum tasarım-mikro öğretim aşamasının fen bilgisi öğretmen adaylarının TB özgüvenlerini arttırmada daha etkili olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak TPAB kavramlarının tanıtımını ve ASSURE modeline dayalı TPAB uygulamalı örneklerden oluşan bilgilendirme eğitimi ve adayların aktif katılımını içeren tasarım-mikro öğretim çalışmalarının adayların ETYT ve TPABÖ arttırmada etkili olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: ASSURE modeli, eğitim teknolojlerine yönelik tutum, teknoloji pedagoji alan bilgisi öz güveni, TPAB

TÜRKİYE VE KAZAKİSTAN İLKOKUL - ORTAOKUL ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİJİTAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Mehmet Arif ÖZERBAŞ, Gazi Üniversitesi, ozerbas@gazi.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Aliya KURALBAYEVA, Ahmet Yesevi Üniversitesi, aliya.kuralbayeva@ayu.edu.kz

ÖZET
Dijital teknolojileri, özellikle internete dayalı teknolojileri kullananlar öğretmen adayları olduğunda; okul, sosyal ve bireysel yaşamlarında ne kadar yeterli kullandıkları, kullanırken internetten gelebilecek zararlardan kendilerini ne kadar koruyabildikleri gibi sorunlar önem kazanmaktadır. Dijital teknolojilerin öğretmen adaylarınca yeterli kullanımı veya bu teknolojilerin üstesinden gelebilecek şekilde kullanımı bağlamında: genel bir kavram olan dijital okuryazarlık kavramı, alan yazında önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu teknolojilerin nitelikli bağlamsal kullanımı veya öğretmen adaylarının dijital ortamlarda karşılaştıkları bir problemi çözebilmesi ve bu konuda öğrencilerine nasıl rehberlik edebileceği, dijital okuryazarlık düzeyinin ne olduğu, önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Araştırmada kullanılan ölçek; hem Türkiye'deki öğretmen adaylarının hem de Kazakistan'daki öğretmen adaylarının kendilerine ilişkin değerlendirmelerini ortaya koyması ve aralarında fark olup olmadığı saptaması açısından bu soruna ve ilgili birimlere ileriye dönük bir dijital okuryazarlık politikası belirlemesi açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışma, Türkiye ve Kazakistan ilkokul ve ortaokul öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerini belirli değişkenlere göre karşılaştırmalı olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma ilişkisel tarama modeline uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri Türkiye 482, Kazakistan 317 olmak üzere toplam 799 öğretmen adayına uygulanan Dijital Okuryazarlık Değerlendirme Ölçeği aracılığı ile toplanmıştır. Acar tarafından geliştirilen ve toplam 41 maddeden oluşan ölçek; farkındalık, bağlamsal kullanım, güvenli katılım, dijital kimlik yönetimi ve temel araç ve ortamlar bilgisi olmak üzere beş faktörden oluşmaktadır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistiklerin yanı sıra; t testi, tek boyutlu ANOVA ve tekrarlı ölçümler için iki boyutlu ANOVA gibi testler bir arada kullanılacaktır. Araştırma her iki ülkede de uygulamaları tamamlanmış olup analiz çalışmaları devam etmektedir.
Anahtar sözcükler: Dijital okuryazarlık, okuryazarlık, yeni okuryazarlıklar

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNETTE BİLGİ ARAMA DAVRANIŞLARININ NİTEL OLARAK İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Raziye DEMİRALAY, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, raziyedemiralay@gmail.com
Öğr. Gör. Dr. Okan SARIGÖZ, Akdeniz Üniversitesi, okan.sarigoz@gmail.com

ÖZET
Bilgi ve iletişim teknolojileri ve bu bağlamda en fazla öne çıkan internet teknolojisi hızlı bir şekilde gelişmektedir. Öyle ki bireylere internet ortamında sunulan bilgi miktarı katlanarak artmaktadır. Bireyler uzun soluklu bilgi arayışları yerine hızla ve çok sayıda bilgi kaynağına erişim imkanı sunan internette arama davranışlarını artırmaktadır. Bu durum başlangıçta olumlu sonuçları doğuracağı algısı yaratsa da, erişilen kaynakların değerlendirilmesi veya değerlendirilmemesi gibi gözlemleyemediğimiz süreçlere sahip olması bakımından gizemli ve bir anlamda kayıt dışıdır. Bu noktada bireylerin arama davranışlarının özellikle de nitel çalışmalarla incelenmesi durumun netliğini ortaya koyması açısından oldukça önemlidir. Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin bilgi kaynağı olarak interneti tercih etme düşüncelerinin, internetin sağladığı fırsatlara ilişkin görüşlerinin, internette bilgi arama davranışlarının, bilgi arama sürecinde yaşadıkları problemlerin ve elde ettikleri bilgileri seçme, kaynak gösterme, alıntılama özelliklerinin belirlenmesi için gerçekleştirilmiş fenomenolojik bir çalışmadır. Araştırma, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Akseki Meslek Yüksekokulunda 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın katılımcı grubu iki aşamada seçilmiştir. Birinci aşamada öğrenciler araştırmadan haberdar edilmiş ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen öğrenciler belirlenmiştir. Ardından ikinci aşamada gönüllü öğrenciler arasından internette arama ve arama sonucunda rapor hazırlayan öğrenciler içerisinden on öğrenci seçilmiştir. Öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler düzenlenmiştir ve görüşmelerde 10 adet soru sorulmuştur. Elde edilen veriler üzerinde içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin internette arama davranışlarını nasıl algıladıklarını açıklayıcı sonuçlara ulaşılmıştır.
Anahtar sözcükler: Bilgi arama, fenomenoloji, internet, nitel, üniversite

YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE MOBİL BİLGİ OKURYAZARLIĞI BECERİSİ

Öğr. Gör. Dr. Raziye DEMİRALAY, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, raziyedemiralay@gmail.com

ÖZET
Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki baş döndürücü gelişmeler, küreselleşmenin de etkisiyle toplumların bilgi toplumlarına dönüşümlerini hızlandırmaktadır. Bilgi toplumu bireylerinin sahip olması gereken en temel beceri yaşam boyu öğrenme becerisidir. Yaşam boyu öğrenen bireyler, içinde bulundukları koşullara hızla uyum sağlayabilen, öğrenmeyi öğrenmiş, bağımsız öğrenen bireylerdir. Söz konusu bireylerin bilgi toplumlarındaki varlıklarının getirileri açısından yaşam boyu öğrenme konusu, tüm dünyada gerçekleştirilen araştırmalar arasında neredeyse ilk sıralardadır. Yaşam boyu öğrenme, bireylerin öğrenme isteği önündeki engelleri örneğin yaş, zaman, mekân, eğitim düzeyi, mesleki durum gibi birçok açıdan ortadan kaldırılması ile ilgilidir. Yapılan araştırmalarda öğrenme isteği önündeki özellikle yer ve zaman engelleri ile başa çıkma sorusuna cevap arama çabaları dikkat çekicidir. Giderek yaygınlaşan ve dünya çapında önemli bir pazar payı bulunan mobil teknolojiler, bu noktada gerçekçi ve ivedi çözümler sunabilmektedir. Başka bir deyişle kullanıcılarına sunduğu geniş olanaklar ölçüsünde mobil teknolojiler aracılığı ile dış kaynaklı engelleyici birçok faktörün önüne geçilebilmesi soruyu cevap niteliktedir. Bu bağlamda da bireylerin mobil bilgi okuryazarlığı kavramı ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmada, öncelikle yaşam boyu

öğrenme, bilgi okuryazarlığı, mobil bilgi okuryazarlığı kavramları incelenmiş; artan gereksinimler doğrultusunda bilgi okuryazarlığından mobil bilgi okuryazarlığına geçiş süreci değerlendirilmiştir. Sonuç olarak mobil bilgi okuryazarlığı becerisine ilişkin genel değerlendirme yapılmış, mobil bilgi okuryazarlığının kapsamı belirlenmiş ve çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: İnternette bilgi arama, mobil bilgi okuryazarlığı, yaşam boyu öğrenme

YAŞAMBOYU ÖĞRENME BAĞLAMINDA YENİLİKÇİ BİR ÖĞRENME MODELİ: EVDE DERS OKULDA ÖDEV MODELİ

Öğr. Gör. Dr. Raziye DEMİRALAY, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, raziyedemiralay@gmail.com

ÖZET

Yirminci yüzyıl, dünyada birçok önemli değişimin ve dönüşümün hızla yaşandığı bir dönemdir. Özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı değişimler, gerek sosyal, gerek ekonomik, gerek sağlık gerekse de eğitsel anlamda birçok yapılanmayı yeniden sorgulamamızı ve farklı arayışlar içerisine girmemizi gerektirmiştir. Dünya çapında eğitim alanında atılan en önemli adımların başında bireylerin yaşam boyu öğrenmelerini geliştirme konusundaki çabalar gelmektedir. Çünkü ancak yaşam boyu öğrenen bireylerin oluşturduğu toplumlar, değişimlere ayak uydurabilecek hatta ekonomik varlıklarına devam edebilecektir. Bu denli önemli ve her açından kritik değere sahip yaşam boyu öğrenme becerileri ve bu becerilerin bireylere kazandırılması konusu, eğitim alanında önemli tartışmalara ve getirilere kapı aralamıştır. Kuşkusuz bu anlamda eğitim camiası öğrenme modellerini yaşam boyu öğrenme perspektifinde yeniden değerlendirmiştir. 2000li yıllarda önerilen ve yabancı alanyazında Flipped Classroom Model olarak bilinen yenilikçi öğrenme modeli, bu perspektifte farklı çözüm önerileriyle dikkat çekmektedir. Flipped Classroom Model, Türkçe alanyazında ise Evde Ders Okulda Ödev Modeli, Ters Yüz Öğrenme Modeli, Tersine Çevrilmiş Sınıf Modeli olarak bilinmektedir. Bu yenilikçi öğrenme modelinin her türlü kısıtlamayı ortadan kaldırılmasını gerektiren yaşam boyu öğrenme için ideal uygulamaları mevcuttur. Bu çalışmada, öncelikle yaşam boyu öğrenme kavramı açıklanmış, Evde Ders Okulda Ödev Modeli kapsamlı olarak incelenmiş; Evde Ders Okulda Ödev Modelinin yaşam boyu öğrenme perspektifinde sunduğu makul çözümler üzerinde değerlendirmelere gidilmiştir.

Anahtar sözcükler: Evde ders okulda ödev modeli, ters düz sınıf, yaşamboyu öğrenme

YETİŞKİN ÖĞRENCİLERIN TEKNOLOJİ KULLANIM BECERİLERİ VE BEKLENTİLERİ ANKETİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GÜVENİRLİK VE GEÇERLİK ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Hasan YOLCU, Kafkas Üniversitesi, hasanyolcu01@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Turgay HAN, Kafkas Üniversitesi, turgayhan@yahoo.com.tr
Arş. Gör. Murat AKBAY, Kafkas Üniversitesi, muratakbaybote@gmail.com

ÖZET

Teknoloji her geçen gün yaşamın her alanında daha fazla yer almakta ve önemi artmaktadır. Eğitim ortamlarında bunların en başında gelmektedir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler eğitim sistemlerindeki öğrencilerin öğrenme çıktılarını teknoloji kullanarak artırmayı amaçlamaktadırlar. Türkiye'deki üniversitelerde mevcut öğretim teknolojilerini (uzaktan eğitim, podcast'lar, vs) kullanmaktadırlar. Öğrencilerin sunulan teknolojik imkânlardan memnuniyeti ve teknoloji kullanım deneyimleri ile beklentileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi mevcut sorunların çözümünde ve teknolojinin etkin kullanılması bakımından önemlidir. Mevcut alan yazı taramasında Türkiye'deki üniversitelerin sunduğu öğretim ve idari amaçlı teknolojik imkânlardan öğrenci memnuniyetini ve öğrenci teknoloji beklentilerini ve deneyimleri arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya veya ölçme amaçlı bir ankete ulaşılamamıştır. Bu çalışmada Gosper et all (2009) tarafından geliştirilen 10 alt bölümden ve 122 maddeden oluşan "Student Experience and Expectation of Technology (SEET)" anketi Türkçeye uyarlayarak geçerlilik ve güvenirlik yapılmıştır. Çalışma devam etmektedir. Sonuçlar sunumda tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Geçerlilik, güvenirlilik, lisans öğrencileri, teknoloji kullanım becerileri ve beklentileri anketi

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRETİM

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIF ÖĞRETİMİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN ANALİZ EDİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. İlhami EGE, Kafkas Üniversitesi, egeilhami@hotmail.com
Öğretmen Sait Burak YILMAZ, Arpaçay Yalınçayır İlkokulu, sait-burak1991@hotmail.com

ÖZET
İlköğretim okullarında uygulanan, birden fazla sınıfın birleştirilerek bir veya iki grup meydana getirmek suretiyle, bir ya da iki öğretmen tarafından yetiştirilmesi "birleştirilmiş sınıf öğretimi" olarak tanımlanmaktadır. Farklı ülkelerde de uygulanan birleştirilmiş sınıf öğretiminin ülkemizde ortaya çıkış nedenleri arasında genellikle sınıf öğretmeni, öğrenci mevcudu ve derslik sayısının azlığı gibi zaruretler gösterilmektedir. Ancak yapılan alan yazın taramasında birleştirilmiş sınıf uygulamalarının öğrencilerin hoşgörü, empati, yardımseverlik, paylaşma, sosyalleşme ve özgüven gibi duyuşsal davranışların kazandırılmasında etkili olduğu da görülmektedir. Bu nedenle ülkemizde uygulanan birleştirilmiş sınıf öğretimi hakkında yapılan çalışmaların periyodik olarak sistematik bir şekilde analiz edilmesi; bu alana ilgi duyan araştırmacıların mevcut çalışmalardan haberdar olmaları, gerçekleştirilmiş yayınlara ilişkin bilimsel tartışma yapmaları ve birleştirilmiş sınıf öğretim modelini farklı perspektiflerden sorgulamaları açısından oldukça önem arz etmektedir. Bu çalışmada, bu boşluğu gidermek amacıyla birleştirilmiş sınıflar ile ilgili yapılan bilimsel çalışmalar farklı değişkenler açısından analiz edilecektir. Ocak 2016 tarihi itibariyle "Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi" ve "ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanı"nda 2000-2016 yıllarına ait "Birleştirilmiş Sınıflar" kavramına yönelik olarak tarama yapılacaktır. Araştırma örneklemine dâhil edilecek tez, makale ve bildirilerin analiz edilmesinde 18 soru içeren bir değerlendirme yönergesi kullanılacaktır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen bu sorular, araştırmanın amacına hangi düzeyde hizmet edip etmediği yani kapsam geçerliliğine sahip olup olmadıklarını değerlendirmek amacıyla üç uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanlar, değerlendirme yönergesinde yer alan soruların amaca uygunluk ve netlik açısından yeterli olduğunu bildirmişlerdir. Betimsel tarama yönteminin kullanılacağı bu çalışma henüz devam ettiğinden bulgular ve sonuçlar hakkında bilgi sunulmamaktadır.
Anahtar sözcükler: Türkiye'de yapılmış ve Türkçe yazılmış çalışmalar, analiz, birleştirilmiş sınıflar

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA İYİ ÖRNEK UYGULAMALARI

Doç. Dr. Osman SAMANCI, Atatürk Üniversitesi, osmansamanci9@gmail.com
Öğretmen Ebru OCAKCI, Karakale İlkokulu, ebrylmz89@gmail.com
Öğretmen Selçuk OCAKCI, Milli Eğitim Bakanlığı, selcuk_ocakci@hotmail.com

ÖZET
Birleştirilmiş sınıflar, en genel tanımıyla birden fazla sınıfın bir öğretmen tarafından okutulduğu bir uygulamayı ifade etmektedir. Birleştirilmiş sınıf uygulaması, müfredat yoğunluğu, zaman yetersizliği, çevre şartlarının getirdiği problemler gibi sınırlılıkları ile anılsa da bağımsız sınıflardan farklı yapısı sebebiyle pek çok avantajı da bulunan bir uygulamadır. Birleştirilmiş sınıflar, bağımsız sınıflara oranla grup çalışması, kendi kendine öğrenme, akrandan öğrenme, araştırma yapma, sosyalleşme gibi durumlara daha fazla fırsat tanımaktadır. Bugüne dek birleştirilmiş sınıfların sınırlılıklarını ve eğitimsel, yönetimsel sorunlarını ortaya koyan pek çok çalışma gerçekleştirilmiştir. Oysa birleştirilmiş sınıflarda eğitim kalitesini artıracak fikirleri araştırmak ve gerçekleştirilen iyi örnek uygulamaları ortaya koymak da bir o kadar önemlidir. Bu araştırma, birleştirilmiş sınıflarda gerçekleştirilen iyi örnek uygulamaları, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin ve maarif müfettişlerinin görüşleri ile ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu Erzurum ili ve ilçelerinde birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan 15 sınıf öğretmeni ve Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olarak görev yapan 10 maarif müfettişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğretmenler ve maarif müfettişleri için ayrı ayrı hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Elde edilen veriler, nitel araştırmada kullanılan içerik analizi tekniğiyle analiz edilerek sunulacaktır. Araştırma, analiz aşamasında olduğu için bulgular ve sonuçlar bölümlerine bildiri tam metninde yer verilecektir.
Anahtar sözcükler: Birleştirilmiş sınıflar, ilkokul, iyi örnekler

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRETİME İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Kevser TOLUN, Muğla Kıran İlkokulu, butterfly_kvsr@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Esra TEKKAYA, esra.tekkaya@hotmail.com

ÖZET
Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin ve velilerin birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırma, durum çalışması deseni esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Muğla ili Menteşe ilçesine bağlı ilkokullarda görev yapmakta olup birleştirilmiş sınıf okutan on sınıf öğretmeni ve on bir veli oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleminde yer alan öğretmenler ve velilerle odak grup görüşmesi yapılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmenler ile gerçekleştirilen görüşmelerde kullanılan formda sekiz soru yer alırken, veliler ile yapılan görüşmelerde kullanılan formda beş soru yer almıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin genel görüşleri, birleştirilmiş sınıflarda öğretimin olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri, birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin yeterlik algıları, birleştirilmiş sınıflarda öğretim için

yaptıkları uygulamalar ve birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin önerileri ortaya çıkarılmıştır. Velilerden elde edilen verilerin analizi sonucunda ise, velilerin birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin genel görüşleri, yaşadıkları problemler, birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmene ilişkin memnuniyet durumları, birleştirilmiş sınıflarda öğretimin olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri ve birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin önerileri belirlenmiştir. Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar doğrultusunda ilerde yapılacak olan çalışmalara yönelik öneriler getirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Birleştirilmiş sınıf, durum çalışması, öğretmen, veli

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMIN UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ VE ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

Lisans Öğrencisi Yasemin AFACAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, y.smn.a.fcn@hotmail.com

ÖZET

Türkiye'deki ilköğretim okullarının yaklaşık %31i birleştirilmiş sınıf sistemiyle eğitim vermektedir. Özellikle nüfusun ve öğrenci sayısının az olduğu kırsal kesimlerde uygulanan bu sistemde, farklı yaş grubundaki öğrenciler aynı sınıfın içinde tek bir öğretmen tarafından eğitim görmektedir. Birleştirilmiş sınıf, eğitim sistemimizde bu kadar önemli bir yer edinirken, verilen eğitimin kalitesi sorunu ortaya çıkmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşım gibi çeşitli öğretim program yaklaşımları bu sorunun önüne geçmeye çalışmaktadır.2005-2006 öğretim yılında uygulamaya konulan yapılandırmacı yaklaşım, öğrenciyi merkez alarak eğitimde verimliliği ve kaliteyi arttırmayı hedeflemiştir. Fakat yapılandırmacı yaklaşımın birleştirilmiş sınıflarda ne kadar uygulanabildiği tartışma konusudur. Bu araştırmanın amacı, birleştirilmiş sınıflarda yapılandırmacı yaklaşımın uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşlerini ve etkinlik örneklerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda Muğla İli Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapmakta olan sınıf öğretmeni ile çalışılmıştır. Öğretmenlerin seçiminde basit seçkisiz örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması tekniği kullanılmıştır. Verilerin toplanması aşamasında birleştirilmiş sınıf öğretmenliği yapan sınıf öğretmenleriyle görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler için araştırmacı tarafından hazırlanan 5 maddelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun hazırlanmasında araştırmacı tarafından konuyu kapsayacağı düşünülen 6 soru hazırlanmış ve bu sorular uzman görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda 2 madde birleştirilerek tek bir soru haline getirilmiş ve 5 soruluk yarı yapılandırılmış form görüşmelerde kullanılmıştır. Verilerin analizinde elde edilen veriler, içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Sonuçlar ilgili literatür çerçevesinde tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Birleştirilmiş sınıf, etkinlik örnekleri, yapılandırmacı yaklaşım

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA YAŞANAN SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Öğr. Gör. İsmail ERASLAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, eraslan.i@gmail.com
Öğretmen Fatma Gül UZUNER, Gülderen İlkokulu, fgu61@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada, temel olarak birleştirilmiş sınıfta öğrenim gören öğrencilerin ve birleştirilmiş sınıfta görev yapan bir sınıf öğretmeninin birleştirilmiş sınıf uygulamasına yönelik görüşlerininbelirlenmesiamaçlanmıştır. Yapılan araştırma hem öğretmen hem de öğrenci görüşlerini içermesi bakımından önem arz etmektedir. Araştırmada betimsel araştırma yöntemleri kapsamında yer alan örnek olay yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme yoluyla seçilen aynı sınıfta öğrenim gören ilkokul 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Veri toplama teknikleri olarak günlük, gözlem, yarı yapılandırılmış görüşme ve odak grup görüşmesi tekniği kullanılmıştır. Pilot uygulama amacıyla 3. ve 4. sınıf öğrencileri arasından homojen örnekleme tekniğiyle seçilen 4 öğrenciyle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Pilot uygulamanın ardından 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle odak grup görüşmesi yapılmış ve kamera ile kayıt altına alınmıştır. Yarı yapılandırılmış mülakatın ve odak grup görüşmesinin sorularının düzenlenmesinde uzman görüşünden yararlanılmıştır. Araştırmayı yürüten öğretmen ders içi ve ders dışı gözlemlerinden de faydalanarak günlük tutmuştur. Elde edilen verilerin analizinde üst düzey analiz biçimlerinden biri olan içerik analizi ile temel düzey analiz biçimlerinden biri olan betimsel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Bu süreçte sürekli karşılaştırmalı metot tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmeni ve öğrencilerin birleştirilmiş sınıfta yapılan öğretime yönelik görüşlerinin daha çok olumsuz noktalarda toplandığı görülmüştür. Ayrıca bağımsız sınıflarda yapılan öğretimin birleştirilmiş sınıflarda yapılan öğretime göre daha avantajlı yönlerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre birleştirilmiş sınıf uygulamalarının –sorunlar göz önüne alınarak- yeniden gözden geçirilmesi ve kendine özgü bir programla desteklenmesi yönünde çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Araştırmacı öğretmen, birleştirilmiş sınıflar, nitel araştırma, öğrenci, örnek olay yöntemi.

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLI OKULLARDA EĞİTİM ÖĞRETİM GÖREN ÖĞRENCİ VELİLERİNİN BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Muhammet ÖZDEMİR, Bülent Ecevit Üniversitesi, muhammetozdemir@beun.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Olcay ÖZDEMİR, Bülent Ecevit Üniversitesi, olcayozdemir@beun.edu.tr
Öğretmen Sevilay YILDIZ, Şamlar İlkokulu, svlysvly9@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı birleştirilmiş sınıflarda eğitim öğretim gören öğrenci velilerinin, birleştirilmiş sınıflara ilişkin görüşlerini belirlemektir. Çalışmada kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği kullanılmıştır. Çalışma grubunun katılımcılarını 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Zonguldak ili Kdz. Ereğli ilçesine bağlı birleştirilmiş sınıflı okullarda çocukları eğitim öğretim gören

dokuz öğrenci velisi oluşturmaktadır. Çalışma, nitel desende tasarlanmış olup, veri toplama tekniği olarak odak grup görüşmesi kullanılmıştır. Görüşme öncesinde katılımcı velilerden izin alınarak, görüşmenin kayıt altına alınması amacıyla video-kamera kullanılmıştır. Çalışma sonunda elde edilen veriler, temalar ve temalar altında yer alan kodlamalar yoluyla analiz edilmiştir. Nitel verilerin analizi sonucunda ise elde edilen bulgulara göre veliler; birleştirilmiş sınıf hakkında yeterli düzeyde bilgileri olmadığını, çocuklarının birleştirilmiş sınıfta eğitim öğretim görmelerinden memnun olmalarına rağmen tercih şansları olsaydı müstakil sınıflı okulu tercih edeceklerini, birleştirilmiş sınıfta görev yapan öğretmenin köyde ikamet etmesinin daha uygun olduğunu, eğitim öğretim sürecinde kullanılan materyallerin yeterli olduğunu; fakat okulun fiziki yapısının yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Özellikle okul tuvaletlerinin dışarıda olması ve okulun bahçesinin tel örgü ile çevrili olmamasından rahatsız olduklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında okulun bahçesindeki sıkıntılara ek olarak sınıfın içerisindeki düzenlemelerden ve araç gereçlerin (öğrencilerin kullandığı sıralar ve masalar, soba) mevcut durumundan da rahatsız olduklarını eklemişlerdir. Sınıf içinde öğrenciler tarafından kullanılan araç gereçlerin ve sobanın değiştirilerek gerekli düzenlemelerin yapılmasının eğitim öğretim ortamını olumlu yönde etkileyeceğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Velilerin problem olarak ifade ettikleri durumların; okuldaki öğrenci sayısının azaltılarak (en fazla 15 öğrenci), okul güvenliğinin kamera ile sağlanarak, öğretmenler arasında işbirliği yapılarak, öğrencilere okuldaki ders saatleri dışında hafta sonu kurslarının açılarak, öğrencilerin ihtiyaçlarını giderebilmeleri için kantin açılarak ve okul temizliğinin sağlanabilmesi için devlet tarafından görevli tayin edilerek çözümlenebileceği düşüncesinde olduklarını belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Birleştirilmiş sınıflar, ilkokul, veli

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLI OKULLARDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIF UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Olcay ÖZDEMİR, Bülent Ecevit Üniversitesi, olcayozdemir@beun.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Muhammet ÖZDEMİR, Bülent Ecevit Üniversitesi, muhammetozdemir@beun.edu.tr
Öğretmen Metin GÜL, Milli Eğitim Bakanlığı, mjturkmetin@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı birleştirilmiş sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin, birleştirilmiş sınıf uygulamalarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Çalışmada kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği kullanılmıştır. Çalışma grubunun katılımcılarını 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Zonguldak ili Kdz.Ereğli ilçesine bağlı birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan üçü bayan, üçü erkek olmak üzere toplam altı sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma, nitel desende tasarlanmış olup, veri toplama tekniği olarak odak grup görüşmesi kullanılmıştır. Görüşme öncesinde katılımcı sınıf öğretmenlerinden izin alınarak, görüşmenin kayıt altına alınması amacıyla video-kamera kullanılmıştır. Çalışma sonunda elde edilen veriler temalar ve temalar altında yer alan kodlamalar yoluyla analiz edilmiştir. Nitel verilerin analizi sonucunda ise elde edilen bulgulara göre öğretmenler; eğitim-öğretim süresince zamanın en büyük problemlerinin başında geldiğini, öğrenciler arasında bireysel farklılıkların çok olduğunu, bunun özellikle aynı sınıfta birden çok sınıf düzeyinde öğrenci olmasından kaynaklandığını ve bu nedenle birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapmanın müstakil sınıflarda öğretmenlik yapmaktan daha zor olduğunu belirtmişlerdir, bunun yanında birleştirilmiş sınıflı okulların daha çok kırsalda yer almasına karşın araç gereç ve teknolojik olarak büyük oranda problem yaşamadıklarını da ifade etmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler; birleştirilmiş sınıflarda öğretim konusunda hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerinin yetersiz olduğunu, derslerin kazanımlarına ulaşma derecelerinin yeterli olmadığını ve öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar konusunda çok zorlandıklarını belirtmişlerdir. Ancak öğretmenler, ifade ettikleri birçok probleme rağmen birleştirilmiş sınıf uygulamalarının akademik anlamda bazı üstünlüklerinin olduğunu da belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Sınıf Öğretmenliği, birleştirilmiş sınıflar, ilkokul

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLI OKULLARIMIZDA KONUŞMA BECERİ GELİŞİMİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Ömer Faruk YILMAZ, Bartın Üniversitesi, omerfaruk663@mynet.com
Öğretmen Sami TOKGÖZ, Akçalı İlkokulu, sami.tokgoz@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Murat ÇAVUŞOĞLU, Bartın Üniversitesi, muratcavus67@hotmail.com

ÖZET

En yaygın ve doğal iletişim konuşmadır. İnsanlar doğuştan gelen bir konuşma yeteneğiyle yaşama merhaba derler. Konuşma yeteneği doğuştan gelir ve çevresini gözlemleyerek ana dilini öğrenir. Her bireyin iyi bir konuşma becerisine sahip olabildiğini kabul etmekte yanlış kanı olabilir. Fakat kişinin düzgün ve doğru konuşabilmesi okul hayatında alacağı konuşma eğitimine bağlı olmaktadır. Bu da bu konuda iyi bir eğitim almış öğretmenlerimiz tarafından öğrencilerimizin konuşma becerilerini hedeflenen düzeye ulaşabilmeleri için gerekli eğitim verilmelidir. Okullarımızdaki Türkçe konuşma derslerinin genel amacı, öğrencilere duygu, düşünce, gözlem, hayal ve isteklerini dil kurallarına uygun ve etkili biçimde anlatma becerisi kazandırabilmektir. Türkiyemizde birleştirilmiş sınıflı okullarımızın bulunduğu da bir gerçektir. Özellikle birleştirilmiş sınıf uygulamasında derslerin bir kısmı öğretmenli yapılırken bir kısmı ödevli olarak yapılmaktadır. Öğretmen bir grup öğrenciyle ilgilenirken diğerleri kendi kendilerine çalışırlar. Öğrencilerin kendi kendilerine çalışmaları, birleştirilmiş sınıflı okullarda daha büyük bir önem taşır. Bu çalışma ile konuşma becerisi eğitiminin niçin gerekli olduğu, konuşma becerisinin eğitimine yönelik etkinliklerin neler olduğu ve bu etkinliklerden seçilenlerin örneklerin birleştirilmiş sınıflarda uygulanması sonucunda öğrencilerde oluşan değişim ele alınmıştır. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu birleştirilmiş sınıflı ilkokul 1. ve 2. sınıf öğrencileri ile yapılmaktadır. Araştırmanın verileri uygulanacak olan uzmanlarla belirlenerek seçilmiş 3 tekniğin sonuçlarına göre oluşacaktır. Çalışma devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Birleştirilmiş sınıf, konuşma becerisi, konuşma eğitimi, konuşma etkinlikleri

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFTA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRETİM DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, muratcalisoglu@hotmail.com
Öğretmen Reis ÖZKAN, Ağrı Ibrahim Çeçen Üniversitesi, reisozkan0404@gmail.com

ÖZET
Türkiye'de eğitim ve öğretim alanındaki iyileştirme çalışmalarına rağmen birleştirilmiş sınıflı ilkokullar Türkiye'de varlığını korumaya devam etmektedir. Bu nedenle Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programı'nda da Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim dersine yer verilmiştir. Ancak programda yer verilen ders içerikleri uygulama sahasında sınıf öğretmenlerine beklenileni sunamamaktadır. Alan yazında birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler, çevreye ve okula uyum problemleri ile eğitim öğretim faaliyetleri açısından karşılaştıkları zorluklar ele alınmıştır. Ancak birleştirilmiş sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin üniversite eğitimleri esnasında aldıkları birleştirilmiş sınıflarda öğretim dersine yönelik doğrudan bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmada da amaç birleştirilmiş sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim dersine yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Elde edilecek bulgular çerçevesinde sınıf öğretmenliği programında verilen birleştirilmiş sınıflarda öğretim dersinin içeriği, kapsamı, alanda görev yapan sınıf öğretmenlerine doğrudan katkıları ve birleştirilmiş sınıflarda öğretim dersinin daha verimli hale nasıl getirilebileceği belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda elde edilecek bulgulardan yola çıkarak alan yazına katkı sağlayacak yeni çalışmalar yapılabilecektir. Bu amaçla birleştirilmiş sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerine alan yazın taranarak oluşturulmuş soru havuzundan uzman görüşleri sonucunda belirlenen açık uçlu sorular yöneltilecektir. Çalışma grubunu Ağrı ilinde görev yapan sınıf öğretmenlerinden tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş öğretmenler oluşturacaktır. Çalışmada elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz kullanılacaktır. Verilerin sunumunda frekans ve yüzde değerlerinin de verileceği tablolardan faydalanılacaktır. Çalışma devam etmektedir.
Anahtar sözcükler: Öğretmen görüşleri, sınıf öğretmeni, birleştirilmiş sınıflarda öğretim

HİKAYELER IŞIĞINDA BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRENDİKLERİM...

Öğretmen Üzeyir ERGÜL, Erikli Aktoprak İlkokulu, uzeyir-ergul@hotmail.com

ÖZET
Dil, çocuk için kendini anlatmaktır. Dil, çocuk için karşısındakine var olduğunu göstermektir. Dil, çocuk için yaşamaktır. Ersin için Türkçe bilmek öğretmeni ile diyaloga geçebilmekti. Ersin ve diğer birinci sınıf öğrencileri okula yeni başlamalarının kendilerine vermiş olduğu heyecan ile öğretmenlerinin üst sınıflara dağıtmak istediği kitaplardan kendilerine de vermelerini isterler.* Öğretmende birinci sınıflardaki bu kitap merakının sönmemesi için birinci sınıflara sayfalarını yazıdan çok resimlerin kapladığı kitaplardan verir. Ersin içerisinde yazıdan çok resimlerin olduğu kitabı kendince bitirmiştir. Sıra üst sınıf öğrencilerinde olduğu gibi kitabı okumadığı yeni bir kitap ile değiştirmeye gelmiştir. Ama nasıl? Ersin sınıfı gözlemler ve üst sınıftaki öğrencilerin kitap değiştirmek için yerlerinde kalkıp öğretmenlerinin yanına varıp "Öğretmenim, kitabımı okudum değiştirecek misiniz?" dedikten sonra öğretmenlerinin okunmuş olan kitapları yenileri ile değiştirdiklerini öğrenir. Eğitim Biliminde bu öğrenmenin bilimsel adı SOSYAL ÖĞRENME'dir. Ersin kısa boyuna ve zayıf bedenine rağmen kendi içerisinde var ettiği büyük cesareti ile kitabını değiştirmek için yerinden kalkar ve masasında oturan öğretmenine doğru yönelir, elinde okuduğunu sandığı kitap vardır. Öğretmeninin yanına gelen Ersin: "öğretmenim kitabımı okudum DEĞĞĞİŞTİRRREECEN?" der. Sosyal öğrenmenin gerçekleşmesi durumunda ortaya çıkan bir sorundur bu. "Öğretmenim, kitabımı okudum değiştirecek misiniz?" soru cümlesi Ersin'de "Öğretmenim kitabımı okudum DEĞĞĞİŞTİRRREECEN?" olarak yer bulur. Ersin'de bu hali ile yer bulan soru cümlesi öğretmen tarafından Ersin'inin anlatmak istediği gibi algılanmıştır. Ersin bu soru cümlesinden sonra okuduğunu sandığı kitabın öğretmen tarafından değiştirileceğini beklerken, öğretmenin kendisine yönelen gözleri ve öğretmenin ağzından ne anlama geldiğini bilmediği cümleler ile karşılaşır: "Ersin yerine geç otur, kitabı masanın üzerine bırak, ben gelip orda değiştireceğim? Ersin için bu cümlenin hiçbir anlamı yoktur. Onun arkadaşlarını gözlemleyerek öğrendiği cümlesini öğretmenine söyledikten sonra öğretmeninin içerisinde yazıdan çok resimlerin olduğu ve bir çırpıda okumuş olduğu kitabı değiştirmesi gerekiyordu. Ersin bu karşılığı göremeyince cümlesini bu sefer kelimelerini bastıra bastıra tekrarlar. "ÖĞreTmenin KiTabımı oKuDum DEĞĞĞİŞTİRRREECEN?" Öğretmende ikinci kez ama bu sefer kelimeleri bastırılarak söylenen bu cümleden sonra kendiside biraz önce kullanmış olduğu cümlenin kelimeleri arasında birazcık fazla zaman bırakarak tekrarlar: "Ersin, yerine geç otur, kitabı masanın üzerine bırak ben gelip orada değiştireceğim? Ersin'in beklediği karşılık gene kendisi için hiçbir anlama gelmeyen ötekisinden daha uzun söylenen bir cümle oluyor. Ersin kendisini öğretmenine ifade edememenin kızgınlığı ile sırasına yönelir ve elinde ki içerisinde yazıdan çok resimlerin bulunduğu kitabını elinde topladığı tüm kuvveti ile masasına vurur. Kendini ifade edememenin kendisinde var ettiği öfkenin dışa vurumudur bu davranış. Ersin'i gözlemleyen öğretmeni durumu fark eder. Ve Ersin'i yanına çağırarak şu soru cümlesini yöneltir: "Ersin söylediklerimden hiçbir şey anladın mı?" Ersin'in cevabı küçücük kollarını yanlara açarak başını yukarı kaldırmak oluyor (hafiften bir gülümseme ile). O kitap Ersin'in okuduğu(nu sandığı) ilk kitaptı. İçerisinde yazıdan çok kocaman resimler vardı.
Anahtar sözcükler: İfade, kitap, merak, öfke, sosyal

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIF İLE İLGİLİ KAYGI VE KORKULARI

Lisans Öğrencisi Ceylan KARADAĞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ceylan.msku@outlook.com

ÖZET
Bu araştırmanın hedefi birleştirilmiş sınıf uygulamasında görev alan öğretmenlerle görüşülüp birleştirilmiş sınıf uygulaması ile ilgili sorunları saptamaktır. Köy ilköğretim okullarında uygulanan günümüzde öğrenci azlığından kaynaklanan birleştirilmiş sınıf uygulaması sınıf öğretmeni adaylarının kaygı ve korkularından biridir. İlköğretimde birden fazla sınıfın birleştirilip bir

öğretmen eşliğinde tek derslikte dersin işlenmesi birleştirilmiş sınıf uygulamasıdır. Bundan dolayı sınıf öğretmeni adaylarının ilk atanmış olacakları köy ilköğretim okullarında uygulanan birleştirilmiş sınıf uygulaması, adayları endişelendirmektedir. Öğretmen, öğrenci ve derslik sayılarının yetersizliği Türkiyede birleştirilmiş sınıf uygulamasını tetikler ve kaçınılmaz hale getirir. Fakat bunun asıl sebebi köydeki öğrenci sayısının azlığıdır. Birleştirilmiş sınıf uygulaması öğretmenlerin mesleki olarak olumsuz etkilenmelerine sebebiyet vermiştir. Bunun bazı nedenleri ise ulaşım, barınma ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanamaması olarak görülmektedir. Bu durumu gören aday sınıf öğretmenlerinin henüz mesleğe başlamadan motivasyon ve heyecanları zedelenmiş; kaygı, endişe ve korkuları artmıştır. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılı Mardin-Midyat Pelitli İlkokulunda birleştirilmiş sınıflarda görev alan öğretmenlere anket yoluyla uygulanmıştır. Bu sonuçları göz önüne alan sınıf öğretmenleri adaylarına göre birleştirilmiş sınıflarda öğretim sorunları; Materyal ve fiziki koşulların yetersizliği, Bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulmaması, Aynı ders saatinde öğretmenin birden fazla sınıfla ilgilenmesi, Öğrencilerle pekiştirme çalışmalarının yapılamaması, Öğretmenlerin birleştirilmiş sınıf ile ilgili bilgi yetersizlikleri, Öğretmenlerin okulda aynı zamanda hem öğretmen hem de müdür olmalarından dolayı görevlerine adapte olamamaları, Ailelerin eğitim konusunda bilinçsiz olmalarıdır. Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenler, genellikle mesleklerinin ilk yıllarında buralarda çalışmaktadırlar. Öğretmenlerin öğrenmiş oldukları bilgilerin yetersizliği, yaşadıkları tecrübelerin azlığı birleştirilmiş sınıf öğretimindeki sorunları daha da arttırmaktadır.
Anahtar sözcükler: Birleştirilmiş sınıflar, kaygı ve korkular, sınıf öğretmeni adayları

DÜNYA'NIN FARKLI ÜLKELERİNDEKİ GELENEKSEL OYUNLAR DESTEKLİ ÖĞRENMEYE DAYALI UYGULAMALARIN ÖĞRENCİLERİN BİLİŞSEL VE DUYUŞSAL DURUMLARINA ETKİSİ

Doç. Dr. Eyüp ARTVİNLİ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, eartvinli@gmail.com
Öğretmen Seval ORAK, Bursa Yönder Okulu, sevalorakyonder@gmail.com

ÖZET

Çocuk oyunları, doğdukları kültürlerden etkilenir. Kültürel farklılıklar oyunlarda da kendini göstermektedir. Her ülke kendine özgü oyunlar yaratarak, halk kültürünü ayakta tutmaya çalışır. Öğrencilerin günlük hayatlarında elde ettikleri deneyimleri ders içi öğrenmeler ile bütünleştirmek, hem öğrenmeyi kolaylaştıracak hem de sorgulayabilen ve değişen koşullara uyum sağlayabilen bireyler yetiştirmeyi mümkün kılacaktır. Bu bağlamda eğitsel oyun çeşitliliğinin artırılma gerekliliği büyük önem taşımaktadır. Literatürde daha önce oyun ile eğitim ilişkisine dair birçok çalışmaya rastlanmıştır fakat Dünya ülkelerindeki geleneksel oyunların eğitsel oyuna dönüştürülüp temel derslerde kullanılmasına yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmanın temel amacı; Dünya ülkelerindeki geleneksel çocuk oyunlarının eğitsel oyuna dönüştürülüp derslerde uygulanmasının, öğrencilerin akademik başarılarına ve derse karşı tutumlarına olan etkisini araştırmaktır. İskoçya, Tayland, Japonya, Endonezya, Fransa, Küba, Meksika, İngiltere, Türkiye vb. ülkelerdeki çocukların oynamaktan zevk aldığı geleneksel oyunlar, ilkokul 1-8. sınıf düzeyinde işlenen derslerde müfredatın öngördüğü hedef ve kazanımlara uygun bilgileri içerir hale getirilerek eğitsel oyuna dönüştürülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 öğretim yılında Bursa ili Nilüfer ilçesinde bulunan özel bir ilkokulda öğrenim gören üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini kolay örnekleme yoluyla seçilen 15 tanesi erkek, 9 tanesi kız toplam 24 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Veriler görüşme tekniği ile toplanmış, araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile biçimlendirilmiştir. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile yapılmış, elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Uygulama öncesi ve sonrası öğrencilerin Fen Bilimleri dersine yönelik tutumlarındaki değişimi belirlemek için Kenar, Balcı (2012) tarafından geliştirilen 12 maddeden oluşan likert tipi "Fen ve Teknoloji Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen nicel veriler SPSS programı kullanılarak t-testi ile analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen istatistiksel sonuçlar, Dünya'nın farklı ülkelerindeki geleneksel oyunlar ile desteklenmiş öğretimin öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal durumlarında olumlu değişimler olduğunu ortaya çıkarmıştır. Dünya ülkelerindeki geleneksel oyunların eğitsel oyuna dönüştürülüp uygulanmasıyla hem derslerde ve ders dışında uygulanabilecek eğitsel oyun çeşitliliğinin arttığı hem de öğrenenlerin farklı ülkelerdeki öğrenenlerle empati kurduğu gözlemlenmiştir. Bu araştırma sürecinde Dünya ülkelerindeki çocukların ortak ve farklı yönleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Dünya ülkeleri, eğitsel oyun, empati, geleneksel oyun

1-4. SINIF DÜZEYİNDE ORİGAMİ İLE GEOMETRİ ÖĞRETİMİ

Yrd. Doç. Dr. Burçak BOZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, burcakboz@gmail.com

ÖZET

Geometri ilköğretimin ilk aşamasından yükseköğretime kadar öğrencilerin öğrenim yaşantılarında karşısına çıkan bir disiplindir. Matematiksel düşünmenin önemli bir parçası olarak da önem arz eder. Geometrinin formal olarak öğretimi okul öncesi aşamadan başlamasına karşın birçok temeli ilköğretim birinci aşamadan itibaren atılmaktadır. İlkokulun her aşamasında geometri kazanımları yer almakta ve aşamalı olarak kavramlar derinleştirilmektedir. Örneğin, birinci sınıfta şekillerin kenarlarını tanıma, kenar sayılarına göre sınıflandırma ve model oluşturma ile başlayan geometri öğrenme süreci, ikinci sınıfta noktalı kağıtlar üzerine şekilleri çizmek ve şekillerin kendi özelliklerinin (kenar ve köşe sayıları gibi) incelemeleri ile devam eder. İlk sınıftan itibaren ise öğrencilerin günlük yaşamda karşılarına çıkan geometrik cisimleri tanımaları ve modellemeleri beklenmektedir. Üçüncü sınıfta öğrencilerin katı cisimlerden küp ve dikdörtgenler prizması gibi özel cisimlerin arasındaki farklılıkları formal bir dil ile açıklayabilmesi ve benzerliklerin farkında olması istenmektedir. Son sınıfta ise izometrik veya kareli kâğıtla, eş küplerle oluşturulan çizimlere uygun yapılar oluşturması ele alınmaktadır (MEB, 2015). Görüldüğü gibi ilkokulun her aşamasında geometri kazanımları artan bir yoğunluk ve kavramsal derinlik ile devam etmektedir. Geometri öğretiminde somut materyal kullanımı öğrenmeyi kolaylaştıran ve anlamlandırmayı sağlayan bir yardımcı araç olmaktadır (Bayram, 2004). Somut materyaller arasından origami ya da diğer adı ile kâğıt katlama ise geometri öğretiminde son zamanlarda kullanılan önemli bir materyaldir. Origami geometrik kavramların somutlaştırılması yoluyla incelenmesini kolaylaştıran bir araç olarak kabul edilebilir. Ayrıca origaminin öğrencilerin hem geometri başarılarına olumlu katkılarının olduğu hem de davranışsal olumlu etkileri, psikomotor gelişime etkileri, sosyal ve duyuşsal etkileri ile dil gelişimine olumlu katkıları da olduğu yapılan birçok araştırma ile ortaya koyulmuştur (Boakes, 2009; Çakmak, 2009; Cipolatti ve Wilson, 2004). Origami etkinlikleri yardımıyla öğrenciler temel geometrik kavramları (nokta, doğru, açı, deltoid, açıortay, simetri ekseni, kare, üçgen vb.) keşfedebilir, modelleyebilir ve kendileri oluşturarak sorgulayabilirler (Boz, 2015; MEB, 2009). Keşfettikleri kavramları oluşturdukları origami modeli üzerinde açıklayarak matematiksel kavramları günlük konuşma bağlamında da kullanabilirler (Boakes, 2009). Böylece origaminin kullanıldığı etkinliklerde öğrenci, derse aktif olarak katılır, sorgular, düşünür, arkadaşlarıyla birlikte çalışır ve en önemlisi de matematikte soyut olan yapıları kendi zihninde somutlaştırarak anlamlı hale getirir. Bütün bu bulguların ışığında 1-4. sınıf öğretmenlerinin derslerinde origami yardımı ile geometri kazanımlarını daha somut hale getirmeye, daha anlaşılır ve daha kalıcı şekilde öğretim ortamları sunmaya çalışmalıdır. Böylece öğretmenler öğrencilerin geometri kavramlarını somutlaştırmasına ve geometri başarısının artırılmasına katkıda bulunabilirler. Bu nedenle bu çalışmada öncelikle sınıf öğretmenlerine origaminin kısa tarihçesi, çeşitleri ve eğitimde kullanıldığı yerlere örnekler verilerek, ilkokul 1-4. sınıf geometri kazanımlarına hitap eden origami katlamaları ypılarak bunlrı temel alan etkinlikler tanıtılacaktır. Bu katlamalarda geometri kavramları incelenecek, üç boyutlu cisimler oluşturularak öğrencilerin uzamsal düşünmelerini güçlendirecek yapılar oluşturulacak üzerinde matematiksel incelemeler yapılacaktır. Bu incelemeler örnek etkinlik kağıtları üzerinde ve etkilşimli bir şekilde yapılacaktır.

Anahtar sözcükler: 1-4.sınıflar, geometri öğretimi, origami

MATEMATİKSEL MODELLEME: İSTER MODELLE, İSTER MODELLEME!

Yrd. Doç. Dr. Emre EV ÇİMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, emre.ev.cimen@windowslive.com
Doç. Dr. Güney HACIÖMEROĞLU, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, hguney@comu.edu.tr

ÖZET
Günümüzde, matematiksel modelleme konusu ilköğretimden yükseköğretime pek çok düzey için önemli kabul edilen bir konu olmaktadır. Her geçen gün temel düzeyden çok ileri uygulamalara çeşitli içerikte ve güçlükte matematiksel modelleme çalışmalarının yapılabileceği ve her bir uygulamanın öğrenciye üstdüzey bilgi, beceri ve bakış açısı kazandıracağı değerlendirilmektedir. Benzer şeklide birey matematiksel modelleme yolu ile özelleştirme ve genelleştirme sürecine ilişkin deneyim kazanmaktadır. Birey modelleme sürecinde matematik veya matematik dışında bir olayı, durumu ve aralarındaki ilişkileri incelemek, matematiksel olarak ifade etmek ve örüntüler ortaya koymak için çalışmaktadır. Matematiksel modelleme tanımları incelendiğinde, gerçek hayat durumunun veya problem durumunun çeşitli basamaklardan geçirilerek matematiksel biçimde ifade edilmesi, matematik dili ile yazılması anlamına geldiği görülmektedir. Bu bağlamda şekillerden hareketle örüntü oluşturma, bir sonraki örüntüde oluşacak şekli tahmin etme, tahmini gerçek durum ile karşılaştırma ve duruma uygun matematiksel ifadeyi yazma çalışmaları gibi pek çok çalışma gerçekleştirilmektedir. Benzer bir yaklaşım ile bu çalışmada amaç sınıf öğretmenleri ve ilköğretim matematik öğretmenlerinin ilkokul ve ortaokul programında yer verilen matematiksel modelleme konusunda somut örnekler görmelerini ve böylece uygulamalı bir içerik ile etkili bakış açısı kazanmalarını sağlamaktır. Atölye çalışması yirmi kişi ile gerçekleştirilecek olup, çalıştayda katılımcılardan; sayı çubukları ve oyun hamurları kullanılarak bazı örüntüler oluşturmaları ve örüntünün ileri adımlarında toplam kaç adet sayı çubuğuna ihtiyaç duyacaklarını tahmin etmeleri ve tahminlerini doğrulamaları istenecektir. Katılımcıların somut modellerden (sayı çubukları ve oyun hamurları ile oluşturulan şekillerden ve örüntülerden) hareketle matematiksel modelleme yapmaları beklenecektir. Katılımcıların atölye çalışmasına katılarak örüntü oluşturma ve modelleme sürecini tecrübe etmeleri sağlanacaktır. Katılımcıların (öğretmen, öğretmen adayı ve öğrenci) geometrik şekillerden oluşan ev, merdiven, tren vagonu, kule gibi somut nesneleri; ek olarak üçgensel, karesel ve beşgensel sayıları veren şekilleri oluşturmaları, incelemeleri, sonraki adımlar için tahmin oluşturmaları, tahminlerini doğrulamaları ve her bir etkinliğin matematiksel modelini oluşturmaları beklenecektir. Atölye çalışmasında katılımcıların matematiksel modelleme atölye çalışmasının birer katılımcısı olarak süreci deneyimlemeleri ve söz konusu uygulamalar ve benzerlerini kendi sınıf ortamlarında gerçekleştirmeleri beklenmektedir.
Anahtar sözcükler: İlkokul, matematik, modelleme

OKUMA VE OKUMA GÜÇLÜKLERİ: NÖROGÖRÜNTÜLEME TEKNİKLERİ

Yrd. Doç. Dr. Hayriye Gül KURUYER, Aksaray Üniversitesi, hkuruyer@aksaray.edu.tr
Prof. Dr. Hayati AKYOL, Gazi Üniversitesi, hakyol@gazi.edu.tr

ÖZET
Nörogörüntüleme yöntemlerinin gelişmesi, düşünce, algı, dil gibi bilişsel süreçlerin nöral yapılarını anlamaya olanak tanımıştır (Easton ve Emery, 2005). Nasıl düşündüğümüz, nasıl hissettiğimiz, nasıl algıladığımız ve beynin bu esnada nasıl çalıştığını açıklamaya yönelik birçok uygulama ve yöntem mevcuttur. Nörobilim araştırmalarından elde edilen sonuçlar; okuma için gerekli olan grafik, ses bilimi, semantik ve söz dizimsel süreçlerin beynin çeşitli bölgelerinde gerçekleştiğini göstermektedir (Schunk, 2010). Okumanın nasıl gerçekleştiğinin nöral görüntüleme araçlarıyla incelenmesi okuma sürecinin değerlendirilmesi için tamamen yeni yollar keşfedilmesini sağlamaktadır. MRG, DTG, fMRG ve BOLD beyin görüntüleme yöntemleriyle birlikte yürütülen çalışmalar okuma güçlüğü olan bireyler için yeni çözüm yollarının olduğuna işaret etmektedir. Bu çalıştay kapsamında, okuma güçlüklerinin kapsamı, okuma güçlüklerinin tanılanması, okuma güçlükleri müdahale programları, beyin görüntüleme teknikleri, okuma güçlüklerine yönelik yapılan nörogörüntüleme çalışmaları, nörogörüntüleme çalışmalarında etik konularında farkındalık oluşturmak, okuma güçlükleri ve nörogörüntüleme konularında yapılacak çalışmalara bir bakış açısı kazandırmak amaçlanmıştır. Bu çalıştay özellikle okuma güçlüğü ve nörogörüntüleme konusunda yapılacak disiplinlerarası çalışmalara bir bakış açısı kazandırmakla birlikte, mevcut durumun ortaya konulması, farkındalık oluşturması ve gelecekte yapılması gerekenlere ilişkin bir dinamik oluşturması bakımından önem taşımaktadır. Bu bakış açısıyla çalıştayın içeriği, - Okuma ve okuma güçlükleri - Okuma güçlüklerinin tanılanması - Okuma güçlüklerini giderme programları - Nörogörüntüleme teknikleri - Disiplinlerarası araştırmalar: Okuma, okuma güçlükleri ve nörogörüntüleme - Uygulama: okuma güçlükleri tanılama ve nörogörüntüleme paradigmaları hazırlamadır.
Anahtar sözcükler: Nörogörüntüleme, okuma, okuma güçlüğü

SINIF YÖNETİMİNDE "AKIŞ VE RİTMİN SÜREKLİĞİ"

Uzman Arzu ATASOY, Öğretmen Akademisi Vakfı, arzu.atasoy@orav.org.tr
Uzman Esra SAVAŞAN, Öğretmen Akademisi Vakfı, esra.savasan@orav.org.tr

ÖZET
Bir orkestrada orkestra şefinin en önemli görevi, zamanlamaya sadık kalmak ve tempoyu korumaktır. Tempo, olması gerekenden ne çok yavaş ne de çok hızlı olmalıdır. Benzer şekilde öğretmenin en önemli görevlerinden biri de, öğrenme sürecindeki akış ve ritmin sürekliliğini sağlamaktır. Greenwood, Horton, & Utley (2002), ilköğretim okulu öğrencileri ile ilgili yaptıkları araştırmada, öğrencilerin okulda geçirdikleri zamanın %42'sinin pasif bir şekilde öğretmene bakarak veya bekleyerek harcadıklarını ortaya çıkarmıştır. Öğrencilerin ilgisini çekme konusunda başarılı olamayan öğrenme ortamlarında bazı disiplin problemlerinin oluşması kaçınılmazdır. Pasif öğrenme ortamları, motivasyonun düşmesine ve sınıf içi davranış problemlerine sebep olur (Berryman, 1993). Bu nedenle, dersteki akış ve ritmin sürekliliğini sağlayacak etkinliklerin iyi planlanması ve uygulanması çok büyük bir öneme sahiptir. Bu çalıştayda öğretmenlerin derslerini öğrencilerini daha aktif hale getirecek

biçimde nasıl tasarlayabilecekleri konusunda deneyim kazanmaları hedeflenmektedir. Öğrenme akışı, eğitimci yazar Joseph Cornell tarafından geliştirilmiş dört aşamalı bir süreçtir. Bütün sınıfın enerjisini kullanarak çalışmanın basit ve etkili yoludur. Öğrenme akışı, öğrencilerin ilgisini dersin en başından itibaren yakalamanıza ve sürdürmenize yardımcı olur. Böylelikle sınıf içindeki disiplin problemlerinin azaltılmasına veya tamamen ortadan kaldırılmasına olanak sağlar. Dört aşamadan oluşan bu süreç, bütün derslerin planlama ve uygulama adımlarına uyarlanabilir. Öğrenme akışında dört aşama şöyle sıralanır: Aşama 1: Merak Uyandırma Öğrencilerin, öğrenmeye ilgi duymalarını sağlama ve dikkatlerini artırma. Aşama 2: İlgiyi Odaklama Öğrencilerin, dikkatini işlenecek konuya / içeriğe odaklama. Aşama 3: Öğrenme Deneyimi Öğrencilerin, işlenecek konuyu / içeriği derinlemesine deneyimlemesini sağlama. Aşama 4: Deneyimin Paylaşımı Öğrencilere, öğrendiklerini anlamlı bir şekilde ifade etme / yansıtma fırsatı sağlama. "Sınıf Yönetiminde Akış ve Ritmin Sürekliği" çalıştayı Öğretmen Akademisi Vakfı tarafından yürütülen "Öğrenen Lider Öğretmen" programının konu başlıklarından biridir. Programın bütününde İletişim Becerileri, Sınıf Yönetimi ve Ölçme Değerlendirme konuları yer almaktadır. Bu çalıştayda öğretmenler derslerindeki akış ve ritmin sürekliliğini sağlamada kullanabilecekleri yöntemleri deneyimleyecek ve kendi ders tasarımlarını yapacaklardır.

Anahtar sözcükler: Aktif öğrenme, ders tasarımı, öğrenme akışı

SORGULAMA TEMELLİ BİLİM UYGULAMALARI: SIMPLE COMPLEX SCIENCE (YALIN KARMAŞIK BİLİM)

Prof. Dr. Ayşe OĞUZ ÜNVER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ayseoguz@mu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Burcu ŞENLER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bsenler@mu.edu.tr
Arş. Gör. Hasan Zühtü OKULU, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hasanokulu@mu.edu.tr
Arş. Gör. Sertaç ARABACIOĞLU, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sertacarabacioglu@mu.edu.tr

ÖZET

Düşünmeyi tetikleyen en önemli araç sorgulama, bilimin konusu doğayı anlamamıza yardımcı olur. Sorgulama Temelli Bilim Eğitimi (STBE)'nin resmi olarak eğitim programlarında yer almasını sağlayan kişi Prof. Dr. Leon Lederman'dır. John Dewey'in "yaparak öğrenme" felsefesi doğrultusundaki bilim eğitimi düşüncesinin ışığında, Lederman STBE'ni uygulamaya başlamış ve dünyaya duyurmuştur (TÜBA, 2009). Öğrenciler STBE de tıpkı bir bilim insanı gibi doğayı ve olguları anlamaya çalışırlar. Sorgulama sürecinde birey veri toplama, bilimsel süreç, eleştirel düşünme, iletişim kurma, bağımsız ve işbirlikli öğrenme becerilerini aktif hale getirir. Herhangi bir etkinliği STBE anlayışıyla gerçekleştirmek için standart yöntem tanımlamanın ya da belirli aşamaları içeren genelleyebilir bir akış planı sunmanın ötesinde, öğrencilerin sorgulama sürecine odaklanılmalıdır. Temelde her öğrenci sorgulama yetisine sahiptir. STBE öğrencide var olan bilgi ve beceriyi sorgulama sürecine aktarmasını hedefler. Bu aktarım öğretmen ve öğrencinin deneyim ve tecrübeleri doğrultusunda ve öğrencinin sorgulamayı içselleştirdiği ölçüde derinleşir. Günümüzde bir öğretmenin ders hazırlığı sürecinde konusuna uygun bilimsel bir etkinlik veya deney bulabilmesi artık çok kolaylaştı. Pek çok program basılı veya elektronik olarak bu hizmeti öğretmenlere sunmaktadır. Ancak öğrencilerin bu deneyleri basit malzemeler eşliğinde, açıklamaları takip ederek gerçekleştirmesi veya öğretmenin rehberliğinde sırası ile uygulaması öğrencilerin bilimsel düşünme becerilerinin geliştirildiği anlamına gelmez. Öğrencinin etkinliklere katılıyor ve etkinlikleri yapıyor olması da aktif bir bilim eğitimi gerçekleştiriliyor demek değildir. Burada asıl önemli olan öğretmenin etkinliği hazırlama ve gerçekleştirme sırasında izleyeceği stratejilerdir. Ne olursa olsun unutulmamalıdır ki bir etkinlik sadece öğrencilerin sorgulama ve deneyimlerine hizmet eden bir araçtır. Asıl önemlisi etkinlik sırasında öğrenciler arasındaki diyalog ve tartışmalar ile sorgulamanın desteklenmesidir. Bu anlayış ile mevcut çalıştayın amacı ilkokul öğretmenlerimize güncellenen fen bilimleri dersi öğretim programı içeriği ile uyumlu sorgulama temelli bilim uygulamalarını, etkileşimli atölye çalışması olarak sunmaktır. Bilindiği üzere güncellenen program bilgi, beceri, duyuş ve fen-teknoloji-toplum-çevre olmak üzere dört temel çerçevede şekillenmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2013 s.1). Bu kapsamda bilgi düzeyindeki her bir konu için tasarlanmış deneyler/etkinlikler programın diğer tüm çerçevelerine sadık kalınarak sorgulama temelli bilim uygulamaları olarak çalıştayda paylaşılacaktır. Çalıştayda ortalama 30 katılımcıya ulaşmak hedeflenmiştir. Bir buçuk saati kapsayan bu kısa eğitimde amaç katılımcıların öğretim sürecine hem zihinsel hem de pratik aktif katılımlarını sağlamaktır. Bilim eğitiminin sorgulama ile gerçekleştirilmesi buna imkân sağlamaktadır. Sorgulama temelli bilim eğitiminin genel hedefi "Hiç kimse her şeyi öğrenemez; fakat herkes öğrenmeyi öğrenebilir" düşüncesini benimseyerek bireye öğrenme becerisi ve öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmesini sağlamaktır. Tüm etkinliklerin "Simple Complex Science-Yalın Karmaşık Bilim" çatısı altında toplamamızın nedeni, bilimin karmaşık algılanan konularının basitleştirilmeden sade ve bilimin doğasına uygun anlaşılır aktarılmaya çalışılmasıdır.

Anahtar sözcükler: Sorgulama, uygulama, yalın karmaşık bilim

TEZ YAZIMI VE BİLİMSEL ÇALIŞMALARIN RAPORLAŞTIRILMASINDA ENDNOTE X7 KULLANIMI

Yrd. Doç. Dr. Uğur DOĞAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ugurdogn@gmail.com

ÖZET

Eğer yüksek lisans veya doktora tezi hazırlıyorsanız ya da makale veya rapor yazıyorsanız ve bunları MicroSoft (MS) Word ile hazıtlıyorsanız ve bir tane atıf programı kullanmıyorsanız surekli referans/kaynakça listesinde kayboluyorsunz demektir. Referansları atıf sistemine göre kaynakçada belirlemek, metin içerisindeki çoklu referansları bir düzen içerisinde belirtmek neredeyse tezi veya raporları yazamktan daha fazla enerji almaktadır. Halbuki referans listelerini araştırmcının yerine hazırlayan programların sayısı gittikçe artmaktadır. Bu programların arasında en fazla kullanılanı Endnote'dur. Peki Endnote nedir; EndNote kişisel bilgi veritabanınızı oluşturarak, bibliyografik bilgileri (örneğin makaleleri, kitapları, dergileri, katalogları, görsel verileri vb.) saklamanıza, düzenlemenize, taramanıza, paylaşmanıza olanak sağlayan ve makale yazım sürecinizde 6.000'in üzerindeki dergi stiliyle metin içi atıf ve referanslarınızı biçimlendirebileceğiniz web tabanlı özel bir referans hazırlama programıdır. Referans programının olması yanında başka bir özelliği de bulunmaktadır. Dergi sistemlerine

yakın zamanda Endnote ile hazırlanan makaleler yüklenmesi yaygınlaşacaktır. X6 versiyonu ile birlikte içerisinde dergilerin şablonlarınıda bulundurmaya da başlamıştır. Bu şablonlar üzerinde hazırlanan raporlar dergilerin istediği başlıkları içerisinde barındırmakta ve sisteme yüklendiğinde tek bir dosya ile bütün makalenin bölümlerini sistem algılayabilmektedir. Endnote her bir çalışma için ayrı bir "kütüphane" oluşturma imkanı vermektedir. Bunun anlaması ise tezinin için ayrı makaleniz için ayrı referans listeleri oluşturabilirisiniz. Bunun yanında ayrı olan bu listeleri tekrar birleştirme imkanı sunmaktadır. Bu çalıştay ilk hedeflenen Endnote X7'de el ile referans hazırlama çalışmasını yapmaktır. Daha sonra referansları online olarak edinme çalışması yapılacaktır. Neredeyse bütün akademik veri tabanlarında (Google Scholar'da dahil) referans programları için hazırlanmış makalelerin bilgileri bulunmaktadır. Bu programları kullanmayan araştırmacılar bu özelliğini bilmemektedirler. Çalıştayın amaçlarından birisi ise anılan özellikleri kullanarak programda online referans ekleme çalışması yapmaktır. Çalıştayın bir başka amacı ise programın MS word ile kullanımı olacaktır. Cite While You Write özelliği ile Microsoft Word de atıf, şekil ve tablolar dizini oluşturabilirsiniz. Siz makalenize referans, şekil ve tablo eklediğinizde listeleri otomatik olarak oluşturulur ve sunulan 6.000'in üzerinde dergi formatında düzenleme imkanı sağlar. Hazır Microsoft Word dergi şablonları ile yayımcılar tarafından istenen makale formatları konusunda da size kolaylık sunacaktır. Bütüncül bakış açası ile çalıştayda şu kazanımların gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır; Atıf nedir?, Tez ve Makalelerde bibliyografya (kaynakça) oluşturma, EndNote nedir?, Kişisel bibliyografik veritabanı oluşturma, Manuel veri girişi (Referans kaydı oluşturma), Referans kaydı import seçenekleri (direct export, import filtreleri ve pdf import), Kişisel EndNote veritabanlarını düzenleme ve yönetme (seçme, sıralama, arama, taşıma, güncelleme), EndNote ile makale yazımı (atıf yapma, referans listesi oluşturma, farklı dergi formatları için düzenleme…)

Anahtar sözcükler: Atıf, endnote X7, makale yazımı, online veritabanları, tez yazımı

YARATICI ÇOCUK YARATICI BEYİN "ÇÖP ADAM SENDROMUNDAN NALBUR ÖĞRETMENE"

Öğretmen Nuray SEVİNÇ, Öğretmen Akademisi Vakfı, Nuray.Sevinc@orav.org.tr
Uzman Sema ALEVCAN, Öğretmen Akademisi Vakfı, sema.alevcan@orav.org.tr

ÖZET

Toplumların ilerlemesini sağlayan tüm buluşlar ve keşifler, yaratıcı düşünmenin, yaratıcı sorun çözmenin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. İnsanlığın ve toplumların geleceği, yaratıcı insanlara ve onların yaratıcılığının ürünü olarak ortaya çıkan orijinal ve üstün inovatif yapıtlara ve araçlara bağlıdır. Yirmi birinci yüzyıldaki değişimler de, bireylerden beklenen yetkinlikleri doğal bir şekilde değiştirmektedir. Eğitim sistemi de bu değişimlerle paralel olarak bu çağa uygun becerileri kazanmaları için, öğrencilerde yaratıcı ve inovatif bir anlayışı oluşturmak zorundadır. Bu anlayışın oluşmasında, eğitim-öğretim sürecinin baş aktörü olan öğretmenlerin ağırlıklı rolünün olduğu önemli bir gerçektir. Dolayısıyla, öğretmenlerin eğitiminde ve yetiştirilmesinde, yaratıcılık ve inovasyon kavramlarının önemi artmaktadır. Öğretmenlerin, öğrencilerinin yaratıcılık gelişimini destekleyebilmeleri için, her şeyden önce kendilerinin yaratıcılık potansiyellerinin farkına vararak yaratıcılıklarını geliştirmeleri, bu alanda bilgi ve deneyim sahibi olmaları gerekmektedir. Öğretmenler sınıflarında yaratıcı ve inovatif yöntemler kullanarak, sahip oldukları donanım ve yetkinlikler ile "rol model" olarak öğrencilerinin bu becerileri kazanmalarını sağlayabilirler. "Çöp Adam Sendromundan Nalbur Öğretmene" başlıklı çalıştay Öğretmen Akademisi Vakfı tarafından yürütülen Yaratıcı Çocuk Yaratıcı Beyin eğitiminin içindeki "sınıfta yaratıcılık ve yaratıcı düşünme stratejileri" konularında öğretmenlerin öncelikle kendi potansiyellerini keşfetmeleri ardından öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmeleri için nasıl yöntem ve teknikler kullanabileceklerine dair uygulamaları ve örnekleri içermektedir. Eğitimin bütününde ise; yaratıcılık ve yaratıcı düşünmeye ilişkin temel kavramlar, kişisel yaratıcılık potansiyelimiz, öğrenme biçimlerinin yaratıcılık üzerindeki etkisi, yaratıcılık gelişimi için kullanılabilecek teknikler ve yaratıcı ders planı tasarlama konularında farkındalık kazandırmak amaçlanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Beyin, inovasyon, yaratıcı çocuk, yaratıcı öğretmen, yaratıcılık

YARATICI DRAMAYLA İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNE MERHABA

Doç. Dr. Tolga ERDOĞAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, tolgaerdogan.edu@gmail.com

ÖZET

Yaratıcı drama doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak, bir grup çalışması içinde, bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, kimi zaman bir soyut kavramı ya da bir davranışı, eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği "oyunsu" süreçlerde anlamlandırılması, canlandırılmasıdır (San, 2002). Yaratıcı drama, katılımcıların merkezde olduğu ve onların yaşantılarından hareket edildiği bir süreçtir. Kişilerin yaşantılarından yola çıkılan bir süreç olması ve katılımcılarına yaşayan bir eğitim ortamı sunması bu sürecin önemli bir özelliğidir (San, 1995). Yaratıcı drama; yapısı, aşamaları ve özellikleriyle ilk okuma yazma öğretiminde kullanılabilecek etkili bir yöntemdir. Yaratıcı drama sürecinde katılımcılar bizzat aktif olarak katıldıkları etkinlikler yoluyla okuma-yazma becerilerini kazanabilir ve geliştirebilirler. Yaratıcı drama çalışmaları, dil becerilerinin geliştirilmesi için uygun eğitim ortamları yaratılmasını sağlar. Bu çalışmada, ilk okuma yazma öğretimi sürecinde yaratıcı drama yöntemiyle gerçekleştirilebilecek uygulamalara yer verilecektir. Uygulamalar, araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Çalışmada yapılacak uygulamalar, ses temelli cümle yönteminin aşamalarına yönelik olarak yaratıcı drama yönteminin ısınma/hazırlık, canlandırma ve değerlendirme/tartışma aşamaları kapsamında gerçekleştirilecektir. Bu bağlamda, ilk okuma yazmaya hazırlık, ilk okuma yazmaya başlama ve ilerleme ile bağımsız okuma ve yazma aşamalarına yönelik uygulamalara yer verilecektir. Böylece katılımcıların, ilk okuma yazma öğretiminde yaratıcı drama yönteminden nasıl yararlanabilecekleri konusunda uygulamaya yönelik bilgi sahibi olmaları ve yaparak yaşayarak deneyim kazanmaları sağlanacaktır.

Anahtar sözcükler: İlk okuma yazma öğretimi, ses temelli cümle yöntemi, yaratıcı drama

DEĞERLER EĞİTİMİ

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ'NDE SAVAŞIN ANADOLU'DA YARATTIĞI DEĞER BUNALIMI ÜZERİNE

Doç. Dr. Zübeyir SALTUKLU, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, zubeyirsaltuklu@hotmail.com

ÖZET

Amaç: Birinci Dünya Savaşı ve Milli Mücadele Dönemi'nde Anadolu'da yaşanan değer bunalımında savaşın olumsuz etkisi. Yöntem: Dönemle ilgili yazılı kaynaklar taranarak sonuçlar paylaşılacaktır. Bu bulguların sonunda değerlerdeki aşınmalar sonucu belirleyip belirlemediği ortaya çıkacaktır. Balkan Savaşı'yla başlayan toprak kaybı beraberinde Balkanlardan binlerce Türk'ü göçe zorlamıştı. Asırlarca yaşadığı topraklardan pek de tanımadıkları kentlere gelince her şey yeniydi. Değerlerin oluşması ve bu değerlere insanların alışması uzunca yıllar almaktadır. Göçler genelde kent merkezlerine yapıldığı için değerlerdeki en büyük değişim kentlerde olmaktaydı. Bu değişimden en büyük nasibini alan İstanbul, İzmir ve yeni başkent olan Ankara gibi kentlerdi. 1917 Bolşevik ihtilali olunca Rusya'dan yüz bini geçen bir göç dalgası Karadeniz sahil kentlerinde konaklamak zorunda kaldı. Bu kalabalık göç dalgası yanında uzun süren savaş nedeniyle askerlikten özellikle de cepheden kaçışlar baş gösterdi. İttihat ve Terakki hükümeti gerek Gayri Müslimlerin gerekse medrese talebelerinin askere alınması yasasını çıkarınca askerliğe alışık olmayan bu kesimler muhalefet oluşturarak sözde din adına vatanı savunanlara karşı iç isyanlara katılarak ülkenin en zor gününde ve ihtiyaç duyulduğunda vatan ve milli duygularında yoğun bir değer tahribatı yaptılar. Şehit düşen genç askerlerimizin arkada yetimlerin sahipsiz kalmaması için istenmedik evlilikler aile hayatında büyük değer bunalımı yarattı. Yokluk ve kıtlık yanında Doğu Anadolu'da Ermenilerin isyanı ve ihaneti bu bölgede büyük değer bunalımı yarattı. Asırlarca Türk'ün vicdanında yer bulan insanlar birden bire aslan kesilerek ihanet ettiler. Bu Türk'ün insan hakkında taşıdığı yardım duygusu ve değerlerini alt üst etti.

Anahtar sözcükler: Birinci Dünya Savaşı, değerler bunalımı, Milli Mücadele, savaş, yeni değerlerin yaratılması

ÇİZGİ FİLMLERDE YER ALAN DEĞERLER: CAİLLOU VE PEPE ÖRNEĞİ

Öğretmen Betül AKDENİZ, Darende İlkokulu Kastamonu, betulakdeniz84@hotmail.com

ÖZET

Günümüz teknoloji çağında televizyonun yeri oldukça fazladır. Özellikle de çocuklarımız için çizgifilmlerin yeri çok fazladır. İlkokul çağındaki çocukların eğitim sürecine dahil olan gündelik hayat rutinleri, eğitim kurumları ve aileler için her zaman öncelikli konular arasında yer almaktadır. Gündelik hayatta, mevcut örgün eğitim sürecini destekleyen veya sekteye uğratan birçok rutin yer almaktadır. Bu tür etkenlerin tespiti ve incelenmesi eğitim sistemi açısından önem taşımaktadır. Bu dışsal faktörlerin en önemlilerinden birisi medyadır. Çocukların küçük yaşlarda deneyimlediği medya mecralarının en önemli ayaklarından birini televizyon, türünü ise çizgi filmler oluşturmaktadır. Gündelik hayatta ilkokul çağındaki çocukların büyük bir kısmı çizgi film izlemekte ve olumlu veya olumsuz etkilerine maruz kalmaktadır. Çocuklar sürekli çevrelerindeki örnekleri model alarak büyürler. Çocukların modelleri anne baba öğretmen ve arkadaşın yanı sıra çizgifilm kahramanlarıdır. Çocuklar bu kahramanları okula gitmeden, okul sürecinde sürekli izler, model alır ve hayatlarına uyarlayıp içselleştirirler. Bu nedenle de çizgifilmlerde yer verilen değerler oldukça önemlidir. Bu değerler çocukların gelecekteki hayatlarına yön verir niteliktedir. Bu çalışmada yerli çizgifilm ve yabancı çizgifilmlerde geçen değerleri tespit etmek ve karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır. Caillou Pepe çizgifilmi bölümleri izlenerek, bölümlerde geçen değerler tespit edilmiştir. Ayrıca yerli çizgifilmde geçen milli ve kültürel değerler tespit edilmiştir. Bu çalışmada içeriği analiz edilen çizgi filmlerde sunulan "değer ifadelerinin" görülme sıklıklarını tespit etmek amaçlandığı için veriler, içerik analizi türlerinden birimlerin nicel (yüzdesel ve oransal) olarak görülme sıklığını ortaya koyan "frekans analizi" ile analiz edilmiştir. Frekans analizinde, incelenen materyaldeki mesaj öğelerinin hangi sıklıkta sayılması amaçlanmışsa, sayılabilecek nitelikteki birimler; sözcükler, cümleler vb. saptanıp, analiz göstergeleri frekans (sıklık) olarak ifade edilir (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 87). Nitel verilerin nicel terimlere indirgendiği bir teknik olan içerik analizi eldeki verileri özetleyip, standart hale getirmeye yarayan, karşılaştırma ya da farklı bir biçime dönüştürmeye yarayan araçlarıdır (Sracey, 1970; Smith, 1975'den akt. Öğülmüş, 1991: 215). Nitel verilerin sayısallaştırılması, araştırmanın güvenirliği artırmakta ve veriler arası kıyaslama imkanı sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 242-243). Araştırma sonucunda incelenen çizgi filmlerde "Nezaket, Mutluluk, Özgüven, Cesaret, Temizlik, Yardımlaşma, Sorumluluk, Empati, Doğruluk (Dürüstlük), Sevgi, Arkadaşlık, Paylaşma, İşbirliği, Sabır" değerlerine yer verildiği tespit edilmiştir. Pepe çizgifilminde en fazla geçen değerler, kültürel ögelere ve milli değerlere önem verme ve nezaket, sevgi, tutumlu olmak, yardımseverlik ve paylaşmak olarak bulunmuştur. Caillou çizgifilminde en fazla geçen değerler ise yardımseverlik, sorumluluk, nezaket ve bilimsellik değerleridir.

Anahtar sözcükler: Caillou ve Pepe çizgi filmleri, çizgi film, değerler

DEĞERLERİN KİTAP VE ÇİZGİ FİLMLER AÇISINDAN İNCELENMESİNDE KELOĞLAN MASALLARI ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Zeynep Tuğba BERBER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, penyez888@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Ali ATASEVER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, aliatasever@ymail.com

ÖZET

Son zamanlarda üzerinde önemle durulması gereken konulardan biri değerlerdir. Toplumun var olduğu ve toplumu oluşturan insanların birbirleriyle iletişim kurduğu her ortamda, bir değer algısı bulunmaktadır. Bu değer algısı, kimi zaman gelenekle kimi zaman örf ve adetle kimi zaman da kültür aktarımı ile yaşamımızda yer alır. Yaşamımızda yer alan değerler ve bu

değerlerin eğitimi, son yıllarda metinler aracılığı ile yapılmakta; değerler açısından uygun metinler çocuklara sunulmaya çalışılmaktadır. Metinler ve kitaplar kadar teknoloji de gelişen ve değişen dünyada yaşamın bir parçasını oluşturmakta, bireyleri ve özellikle de çocukları etkilemektedir. Çocuklar masallardan, halk hikâyelerinden, romanlardan edindikleri birçok bilgiyi teknolojinin bir parçası olan televizyondan edinir duruma gelmiştir. Bütün bu kaynaklar arasından, çocukların çok küçük yaşlardan itibaren karşılaştıkları masalları ayrı bir yere koymak gerekmektedir. Küçük yaşlardan itibaren çocuklara sözlü ya da yazılı olarak sunulan masallar, yine aynı yaşlarda televizyonda yer alan çizgi filmlerle görsel olarak çocukların karşısına çıkmaktadır. Çizgi filmler aracılığıyla çocukların, masallar ve masal kahramanlarıyla tanışması, onların aynı zamanda birçok farklı değeri tanımalarına ve benimsemelerine olanak sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Bu bağlamda gerçekleştirilen araştırmanın amacı, masal karakterleri ve bu karakterlerin çizgi filmdeki yansımalarının, toplum hayatı ve değerler bakımından incelenmesidir. Bu kapsamda araştırmada, Keloğlan masal kitapları ve Keloğlan çizgi filmi ele alınmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek gerçekleştirilen araştırmada doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmaya dahil edilen dokümanlar, ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Keloğlan ile ilgili masal kitaplarında, MEB 100 temel eser arasında yer alması, tüm ilköğretim okullarının kitaplıklarında bulunması ölçütleri temel alınırken; Keloğlan ile ilgili çizgi filmde ise TRT Çocuk kanalının resmi sitesinde yer alması ve ulaşılabilir bölümlerinin ilgili sitede bulunması ölçütlerine dikkat edilmiştir. Bu bağlamda, araştırmaya "Tahir Alangu'nun Keloğlan Masalları" ve "TRT Çocuk kanalının Keloğlan Masalları" adlı çizgi filmi, değerler açısından ele alınmıştır. Araştırma içerik analiz kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Keloğlan masal kitabı ile çizgi filminde tespit edilen değerler karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Çizgi filmlerde değer, değerler eğitimi, Keloğlan masalları

HAYAT BİLGİSİ DERSİNDE ESTETİK DEĞERİNİN KAZANDIRILMASINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Soner ALADAĞ, Adnan Menderes Üniversitesi, soneraladag@yahoo.com
Öğretmen Gürkan KUŞCUOĞLU, Milli Eğitim Bakanlığı, gurkankuscu_09@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Pınar KUZGUN, Milli Eğitim Bakanlığı, pinar_kzgn@hotmail.com

ÖZET

Değerler; iyi ve kötüyü ayırt etmemizde bize yol gösteren, gösterdiği bu yolda ilerlerken davranışlarımızı, kişiliğimizi hatta sosyal statümüzü etkileyen ve belirleyen, hayatımızda önemli bir yer arz eden soyut olgulardır. Bu çalışmanın amacı, hayat bilgisi dersinde estetik değerinin kazandırılmasına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini tespit etmektir. Araştırma, nitel bir araştırma olmakla birlikte benimsenen yaklaşım, olgu bilim (görüngübilim, fenomenoloji) desenidir. Araştırmanın çalışma grubunda Aydın ilinde iki farklı ilkokulda görev yapan 10 sınıf öğretmeni yer alacaktır. Çalışma grubu, amaçlı örneklem türü olan ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenecektir. İlkokul 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Programında kültür ve miras öğrenme alanında doğrudan verilecek değer olarak yer alan estetik değeri, Milli Eğitim Bakanlığı kararı ile 2015-2016 eğitim-öğretim yılından itibaren İlkokul 3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersi Programında da doğrudan aktarılması hedeflenen değerlerden biri olarak programda yerini almıştır. Bu gelişme doğrultusunda çalışmanın örneklem kriterleri; çalışma grubunda yer alacak olan sınıf öğretmenlerinin, öğretmenlik mesleğinde 5.sınıfları da okutmuş olması şeklinde belirlenmiştir. Çalışmanın verileri, nitel araştırmaya dayalı olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanacaktır. Yapılan görüşmeler, ses cihazı ile kayıt altına alınıp ardından word ortamına aktarılacaktır. Elde edilecek olan verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizi yönteminden yararlanılacaktır. Verilerin analizi süreci, sırasıyla elde edilecek verilerden kod ve ana temalara ulaşılıp, ulaşılan kod ve temaların yorumlanması şeklinde tamamlanacaktır. Bu çalışma ile; sınıf öğretmenlerinin estetik değerine yükledikleri anlamlara, Hayat Bilgisi Programının estetik değerini kazandırmadaki yerine, estetik değerinin kazandırılmasının neden önemli olduğuna, kazandırılması aşamasında etkili olan faktörlere ve öğrencinin bu değeri kazanıp kazanmadığının nasıl anlaşılacağına dair düşünceleriyle birlikte estetik değerinin daha etkili öğretimi için önerilerini açıklığa kavuşturmak hedeflenmiştir.
Anahtar sözcükler: Değer, değer eğitimi, estetik, hayat bilgisi, sınıf öğretmeni

HAYAT BİLGİSİ PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLERİN ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Feridun MERTER, İnönü Üniversitesi, fmerter@inonu.edu.tr
Doktora Öğrencisi Fehmi DEMİR, İnönü Üniversitesi, demirfehmi72@hotmail.com

ÖZET

Araştırmanın amacı "Hayat Bilgisi Programı"nda yer alan ve öğrencilere kazandırılması amaçlanan değerlerin öğrencilere nasıl kazandırıldığına ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymak"tır. Bu amaç kapsamında aşağıdaki soruların cevaplanması hedeflenmiştir. 1. Sınıf öğretmenlerinin, Hayat Bilgisi programında yer alan değerleri kazandırmada öğretmenlerden beklentileri nedir? 2. Sınıf öğretmenleri, Hayat Bilgisi Programı'nda yer alan değerleri kazandırmak için hangi yöntem-teknikleri ve araç-gereçleri kullanmaktadır? 3. Sınıf öğretmenleri, Hayat Bilgisi Programı'nda yer alan değerleri öğrencilere kazandırmak için etkinlikleri nasıl düzenlemektedir? 4. Sınıf öğretmenleri, Hayat Bilgisi Programı'nda yer alan değerlerin öğrenciler tarafından kazanılıp kazanılmadığı nasıl ölçmektedirler? Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı, Batman ili merkez ilçesinde bulunan resmi ilkokullarda görev yapan 1., 2. ve 3. sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem alma yöntemi olarak amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırma ölçütleri ilkokulda kadrolu olarak görev yapan 1., 2. ve 3. sınıf öğretmenleri olarak belirlenmiştir. Bu amaçla basit tesadüfî yöntemle belirlenen sekiz okulun ölçütlere uyan öğretmenleriyle görüşme yapılmıştır. Görüşme formu uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Görüşme öncesi kısa bilgilendirme yapıldıktan sonra araştırma formları öğretmenlere dağıtılmıştır. Toplanan verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Veri analizleri görüşmelerden elde edilen 24 görüşme formuna göre yapılmıştır. Araştırmaya katılan

öğretmenlerin 11'1 kadın, 13'ü erkek olup 3'ü 1. sınıf, 9'u 2. sınıf ve 12'si de 3. sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin 4'ü 1 – 5 yıllık, 4'ü 6 – 10 yıllık, 9'i 11 – 15 yıllık, 6'sı 16 – 20 yıllık ve 1 tanesi de 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahiptir. Araştırma bulgularına göre öğretmenin gerek davranışsal gerekse tutumsal olarak değer kazandırmada öğretmenlerden beklentileri "değerlere sahip olma", "model olma", "tutarlı davranma", "değerlere uygun davranma", "örnek olma", "uygun sınıf ortamı oluşturma", "öğrencileri ödüllendirme", "değerleri iyi ifade etme", "aile ve meslektaşlarla işbirliği yapma" ve "çok duyu organına hitap etme" olarak bulunmuştur. Öğretmenlerin değer öğretiminde kullandığı yöntem ve teknikler "drama, gözlem, problem çözme, yaparak yaşayarak öğrenme, görüş geliştirme, örnek olay, soru-cevap, örnek gösterme, anlatma ve gösteri" olarak bulunurken başvurdukları araç gereçler ise "fotoğraf, slayt, afiş, bilgisayar, projeksiyon, pano, film, atasözleri, hikayeler, ders ve yardımcı kitaplar" olarak bulunmuştur. Değerleri kazandırmak için etkinlikleri "tartışma yaptırma, duvar gazetesi ve pano hazırlatma, oyunlar oynatma, izledikleri filmleri anlattırma, drama yaptırma, hikâye oluşturma, her ay sınıfta bir değer anlatma, örnek olaylar-kişiler üzerinde durma ve anı anlatma" şeklinde düzenledikleri bulunmuştur. Öğretmenler, öğrencilerin değer kazanım düzeyini belirlemek için "sorular sorarak, test yaparak, öğrencilerin davranışlarına bakarak, sınıf-okul düzeyinde gözlemler yaparak, olaylar karşısında aldıkları tutuma bakarak" belirledikleri tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerinin değerleri kazandırmaya ilişkin öğretmenlerden beklentileri "öğretmenin bazı kişisel niteliklere" sahip olması ve "öğretmenin bir takım etkinlikler yapması" olarak iki tema altında toplanmıştır. Öğretmenler etkinlikleri düzenlerken hem öğrenci hem de öğretmen merkezli hareket etmektedirler. Ancak değerlerin kazandırılmasında değer öğretim yöntemleriyle ilgili bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür. Bunun yanında değer kazandırmada takip ettikleri genel bir çerçeveleri, eğitim programları bulunmamaktadır. Değer kazandırmaya daha çok derslerin öğretimi gibi yaklaşılmakta ve eğitimden çok öğretim boyutu ağırlık kazanmaktadır. Değerlerin kazandırılma düzeyini daha çok "bilgi" ve "uygulama" düzeyinde belirlemeye çalıştıkları az da olsa "kavrama" düzeyine de dikkat ettikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Değer, değerler eğitimi, hayat bilgisi

HAYATI PAYLAŞMAK İÇİN

Öğretmen ismail KAYGISIZ, Milli Eğitim Bakanlığı, ismailkaygisiz1981@gmail.com
Öğretmen Murat KILIÇ, Milli Eğitim Bakanlığı, muratkilic557@gmail.com
Öğretmen Dilek KAYGISIZ, Milli Eğitim Bakanlığı, dilekkygsz1982@hotmail.com
Öğretmen Ali DÜZ, Selçuklu Belediyesi, aliduz42@gmail.com

ÖZET

Özel eğitime gereksinimi olan bireyler toplumumuzda önemli bir yer tutmaktadır. Akranlarına göre zihinsel ve fiziksel gereksinimleri farklılıklar gösteren bu bireylere eğitim veren öğretmenler, onlarla ilgilenen veliler ve aynı fiziksel ortamı paylaşan arkadaşlarının bu gereksinimlerinin farkında olmaları topluma uyum sağlamadaki problemleri aşmada yardımcı olacaktır. Normal eğitimlerine devam eden öğrenciler "saygı", "yardımlaşma" ve "sorumluluk" değerleri çerçevesinde özel eğitim sınıflarında eğitim gören akranlarını ve özel eğitime gereksinim duyan arkadaşlarını altı aylık süreç içerisinde ziyaret etmişlerdir. Son yıllarda eğitim alanında yapılan özel eğitim sınıfları, evde eğitim, kaynaştırma eğitimi uygulamaları, engelli bireylerin haklarındaki olumlu gelişmeler ve fiziksel ortamlarda yapılan iyileştirmeler bu bireyleri topluma kazandırmaya ve kendilerini değerli hissetmelerine yönelik yapılan çalışmalardır. Toplumumuzda özel eğitime ihtiyacı olan bireyler okullarımızda özel eğitim sınıflarında ve rehabilitasyon merkezlerinde eğitim görmektedirler. Bu çocuklarımızın normal eğitim alan çocuklarımızla aynı ortamı paylaşma imkanının çoğu zaman sağlanamadığı belirlenmiştir. Hatta okulda özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin olduğu, normal eğitimine devam eden öğrenciler tarafından bilinmemektedir. Eğitimde görmezden gelinip feda edilebilecek tek bir bireyin bile olamayacağı anlayışıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın amacı, özel eğitime gereksinimi olan bireylerin toplumumuzda değerli olduklarını ve onlarla aynı hayatı paylaştığımızı normal eğitime devam eden çocuklar özelinde tüm topluma hissettirmektir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıyla desenlenmiştir. Araştırmanın katılımcılarını özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler ile normal öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırma sürecinde özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler ile normal eğitim gören öğrenciler belirlenen etkinlikleri birlikte gerçekleştirmişlerdir. Araştırma verilerianketler ve gözlem tekniği ile elde edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; normal eğitimine devam eden ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerle aynı eğitim ortamını paylaşıp, onlarla ortak etkinlik yapan öğrencilerin özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere karşı algı, tutum ve davranışlarında olumlu yönde bir değişim gerçekleştiği belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Özel eğitim, değerler eğitimi, dezavantajlı öğrenciler

İLKÖĞRETİM 4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE TÜRK BÜYÜKLERİNE SAYGI, AİLE BİRLİĞİNE ÖNEM VERME VE VATANSEVERLİK DEĞERLERİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Öğretmen Oğuzhan GÜMÜŞ, Ankara Gölbaşı Enver Bektaş İlkokulu, ogu3957@gmail.com
Doç. Dr. Bekir BULUÇ, Gazi Üniversitesi, bbuluc@gazi.edu.tr

ÖZET

Araştırmada, İlkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde Türk Büyüklerine Saygı, Aile Birliğine Önem Verme ve Vatanseverlik değerlerinin karma yaklaşıma dayalı etkinliklerle öğretiminin öğrenci tutumlarına etkisi tespit edilmiş ve bu değerlerin öğretiminden elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. Araştırmada, deney grubunda karma yaklaşıma dayalı etkinliklerle değer eğitimi çalışmaları uygulanırken, kontrol grubunda uygulanmamıştır. Her iki grubun tutumları arasındaki farkı belirlemek üzere ön test-son test kontrol gruplu yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel verileri araştırmacı tarafından geliştirilen tutum ölçeği ile elde edilmiştir. Nicel verilerin analizinde Bağımsız T Testi kullanılmıştır. Çalışmada İlkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde

Türk büyüklerine saygı, Aile birliğine önem verme ve Vatanseverlik değerlerine yönelik öğrencilerin tutumlarına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaca bağlı olarak bu üç değerle ilgili tutum puanlarına genel olarak bakılmış, bu üç değer ayrı ayrı da değerlendirilerek tutum puanları arasındaki farklılıklar değerlendirilmiştir. İşlem öncesinde bu değerlerle ilgili tutum puanları arasında anlamlı bir fark çıkmazken, işlem sonrasında deney grubu lehine bir fark elde edilmiştir. İşlem öncesinde "Türk Büyüklerine Saygı" alt boyutu tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Son test puanlarına ilişkin sonuçlara göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrası "Türk Büyüklerine Saygı" alt boyutu tutum puanlarının karşılaştırmalarına bakıldığında deney grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İşlem öncesi "Aile Birliğine Önem Verme" alt boyutu tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Son test puanlarına ilişkin sonuçlara göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrası "Aile Birliğine Önem Verme" alt boyutu tutum puanlarının karşılaştırmalarına bakıldığında deney grubu lehine anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İşlem öncesi "Vatanseverlik" tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Son test puanlarına ilişkin sonuçlara göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrası "Vatanseverlik" alt boyutu tutum puanlarının karşılaştırmalarına bakıldığında deney grubu lehine anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmadan hareketle, Türk Büyüklerine Saygı, Aile Birliğine Önem Verme ve Vatanseverlik değerleri üzerine daha farklı uygulamalar, geliştirilen farklı etkinliklerle ve daha uzun süreli çalışmalarla tekrarlanabilir. Araştırma kapsamına alınan değerlerin öğretiminde, değer eğitimi yaklaşımları karma yaklaşım şeklinde verilmiştir. Değer eğitimi üzerine yapılacak çalışmalarda bu yaklaşımlar teke indirgenerek kapsamlı bir çalışma bu yaklaşım üzerinden gerçekleştirilebilir.

Anahtar sözcükler: Değerler eğitimi, sosyal bilgiler, tutum

İLKÖĞRETİM DERS KİTAPLARI VE TİCARİ KİTAPLARDA YER ALAN METİNLERİN FARKLI DEĞER ÖĞRETİMİ YAKLAŞIMLARINA GÖRE İNCELENMESİ

Öğretmen Nazan ÖZTÜRK, Milli Eğitim Bakanlığı, naz_3851@hotmail.com

ÖZET

Teknolojik değişimin hız kazandığı, ailede sokakta şiddetin artarak devam ettiği günümüz toplumunda sağlıklı nesiller ve buna bağlı olarak sağlıklı bir toplum yetiştirilmek isteniyorsa değer öğretiminin gerçekleştirilmesi gerekir. Değer öğretimi konusunda en önemli görev aile ve okullarımıza düşmektedir. Okullarda öğretmenlerimiz, idareciler ve derslerde kullanılan kitaplar değerlerin öğretiminde en önemli kaynaklardır. Bu çalışma kapsamında ilköğretim ders kitapları ve ticari kitaplarda yer alan metinlerin farklı değer öğretimi yaklaşımlarına göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmada, ders kitaplarında var olan değerleri belirlemek ve değerler öğretimi açısından incelemek için nitel araştırma yöntemlerinden olan belgesel tarama yöntemine başvurulmuştur. Araştırmada 2015-2016 Eğitim öğretim yılında okutulacak olan 1.sınıf hayat bilgisi, 2.sınıf hayat bilgisi, 3.sınıf hayat bilgisi kitabı ve 4.sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarıyla aynı zamanda ilkokul seviyesine uygun 110 hikâye ve masal incelenmeye alınmıştır. Çalışma sonucunda ders kitaplarında yer alan metinlerin değer öğretimi yaklaşımlarından hangisi ile ifade edildiğini belirlemek için araştırmacı tarafından değer kriter çizelgesi oluşturulmuş kitaplar bu kapsamda incelenmiş, içerik analizi yöntemi kullanılarak bulgulara ulaşılmıştır. İlköğretim ders kitaplarında sorumluluk, saygı, sevgi, yardımseverlik ve vatanseverlik değerleri; hikâye ve masallarda ise dürüstlük, yardımseverlik, arkadaş sevgisi ve saygı(nezaket) değerlerine daha fazla yer verilmiştir. Ders kitaplarında değerler "telkin yöntemi" ile verilirken masal ve hikâyelerde değerler, "değer analizi" yaklaşımlarıyla işlendiği bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Değer öğretimi yaklaşımları, ders kitapları, hikâye ve masallar

İLKÖĞRETİM PROGRAMININ FARKLILIKLARA SAYGI TUTUMUNU KAZANDIRMADAKİ ETKİSİ

Öğretmen Tolga TOPCUBAŞI, Abdurrahman Nermin Bilim İlkokulu, tolga.121@hotmail.com
Öğretmen Onur GÖKÇEDAĞ, Milli Eğitim Bakanlığı, onur_gokcedag@hotmail.com

ÖZET

Küreselleşen dünya farklı ırk ve etnik grupların, çeşitli kültürlerin bir arada yaşadığı bir yer haline gelmiştir. Toplumların bir arada refah içinde yaşaması içinde bu toplumların birbirlerinin kültürlerini benimseyerek ve birbirlerinin farklılıklarına saygı duyarak yaşamaları gerekmektedir. Bu anlamda düşünüldüğünde çok kültürlülük ve farklılıklara saygı gelişen dünyamızın en büyük sorunlarından birini oluşturmaktadır. Dolayısıyla bu konu eğitimin içinde de kendini göstermiştir. Bu doğrultuda Türkiye'de uygulanan ilköğretim programının da öğrencilere farklılıklara saygı tutumunu kazandırmada ne kadar etkili bir program olduğunu anlamak amacıyla bu araştırma yapılmıştır. İlköğretim programının farklılıklara saygıda ne kadar etkili olduğunu ölçme konusunda yapılmış bir araştırma olması araştırmayı önemli kılmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ve Kahramanmaraş ilinden seçilmiş bir okuldaki 1.,2.,3.ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Sınıflar tesadüfi yöntemle seçilmiştir. İlkokul düzeyindeki bu sınıflara Farklılıklara Saygı Tutum Ölçeği uygulanmış ve sınıflar arasındaki farklılıklara saygı tutumu karşılaştırılmıştır. Öğrencilerin ilköğretim programıyla farklılıklara saygı tutumlarının gelişip gelişmediğine bakılmıştır. İstanbul ilinden seçilmiş okulda toplamda 40 tane 1. sınıf öğrencisine, 37 tane 2. sınıf öğrencisine, 41 tane 3.sınf öğrencisine, 40 tane 4. sınıf öğrencisine, Kahramanmaraş ilinden seçilmiş okulda ise 25 tane 1. sınıf öğrencisine, 28 tane 2. sınıf öğrencisine, 33 tane 3. sınıf öğrencisine, 27 tane 4. sınıf öğrencisine Farklılıklara Saygı Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Araştırmanın sonucuyla ilgili elde edilen bulgular üzerindeki çalışmalar devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Farklılıklara saygı, farklılıklara saygı tutum ölçeği, ilkokul programı

İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE DEĞER EĞİTİMİ YAKLAŞIMLARININ HOŞGÖRÜ DEĞERİNİ KAZANMA DÜZEYİNE ETKİSİ

Öğretmen Hasan Gökhan CAN, Konya Altınekin Dedeler İlkokulu, hasangokhancan@hotmail.com
Prof. Dr. Osman AKANDERE, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, oakandere@konya.edu.tr

ÖZET
Bu araştırmada, farklı değer eğitimi yaklaşımlarının, öğrencilerin hoşgörü değerini kazanma düzeyleri üzerindeki etkilerinin araştırılması planlanmıştır. Bu yönüyle çalışma, ön test-son test kontrol gruplu deneme modelinde bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu, Konya ili Altınekin ilçesi merkezinde bulunan bir ilkokulun 4. sınıflarını oluşturan 2 şubeden 2015-2016 öğretim yılı güz yarıyılında öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Grupların denklikleri incelendikten sonra bu şubelerden birisi deney, diğeri kontrol grubu olarak seçilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test olarak kullanılan "Değere ilişkin bilişsel düzey değerlendirme ölçeği ve "Değere ilişkin duyuşsal düzey değerlendirme ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek araştırmacı tarafından geliştirilmiştir ve iki formdan oluşmaktadır (Form A ve Form B). Söz konusu ölçeğin Form A bölümünde öğrencilerin hoşgörü kavramına ilişkin kavramsal algılarını belirlemeye yönelik 3 açık uçlu soru bulunmaktadır. Form B' de ise öncelikle hoşgörü değerinin işlendiği, metin öğrencilere sunulmuştur. Ardından öğrencilerin hoşgörü değerine ait uygulamaya yönelik düzeylerinin belirlemek amacıyla, öğrencilerden "Hatırlama", "Anlama", "Uygulama", "Çözümleme", "Değerlendirme" ve "Yaratma" düzeylerinde hazırlanmış her bir düzey için 3'er açık uçlu soruyu cevaplandırmaları istenmiştir. Verilerin analiz edilmesiyle elde edilen sonuçlarda, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerin uygulama sonrası "hoşgörü" değerine ilişkin, "Değere İlişkin Bilişsel Düzey Değerlendirme Ölçeği" ve "Değere İlişkin Duyuşsal Düzey Değerlendirme Ölçeği" nden elde etmiş oldukları puanlar arasında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur.
Anahtar sözcükler: Değer eğitimi, değer eğitimi yaklaşımları, sosyal bilgiler eğitimi

İLKOKUL 2. SINIF HAYAT BİLGİSİ DERS KİTABINDA YER ALAN ETKİNLİKLERİN PROGRAMDA VERİLEN KİŞİSEL NİTELİKLERİ YANSITMASI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Arzu ÖZAY, Giresun Üniversitesi, arzuinanc28@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Gözde Bahar ÖVEÇ, Giresun Üniversitesi, gozdebaharovec@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Damla KOZAN, Giresun Üniversitesi, damlakozann@hotmail.com

ÖZET
Hemen hemen her toplum her kültür kendi kültürünü, değerlerini gelecek nesillere aktarmak üzere eğitim sistemlerini düzenlemektedir. Günümüz eğitim sistemlerinde bilginin yanında değerler eğitimine de önem verilmektedir. Bizim eğitim sistemimizde de değerler eğitimine önem verilmiş bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2005 yılında geçilen eğitim programıyla birlikte 18 farklı kişisel nitelik de eğitim programı kapsamına alınmıştır. Bu kişisel niteliklerin kazandırılması ise Hayat Bilgisi dersi müfredatına yayılmıştır. Hayat Bilgisi dersi ilköğretimin ilk üç sınıfın da okutulan ve mihver ders olarak kabul edilen önemli bir derstir. Öğrenciyi hayata hazırlayan bu ders, bilgi ve beceri ile birlikte kişisel nitelikleri de öğrencilere kazandırmaya çalışır. Bu çalışmanın amacı 2015-2016 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığınca kullanılan ilkokul 2. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitabında yer alan etkinliklerin programda verilen kişisel nitelikleri yansıtıp yansıtmadığını belirlemektir. Bu amaçla 2015-2016 eğitim öğretim yılında Ada Yayıncılığa ait Hayat Bilgisi 2. Sınıf ders kitabı Nitel Araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi ile taranmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistik yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda kazanımların değerlere dağılımı incelenmiş 95 kazanımın 79 tanesinde üzerinde durulması gereken değerlerden bahsedilmiş olduğu, bu değerlerden kişisel nitelik olarak bahsedildiği ve en çok öz güven, yeniliğe açıklık ve vatanseverlik değerleri üzerinde durulduğu, en az ise barış ve sabır değeri üzerinde durulduğu bulgularına rastlanmıştır.
Anahtar sözcükler: Değerler eğitimi, hayat bilgisi, hayatbilgisi ders programı, kişisel nitelik

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUK HAKLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Tuğba DÖNMEZ, Kırıkkale Delice Cumhuriyet İlkokulu, tdz_1990@hotmail.com

ÖZET
Literatürde çocuk kavramının farklı tanımları olmakla birlikte Çocuk Hakları Sözleşmesine göre 18 yaşından küçük her birey çocuk olarak tanımlanmaktadır. Çocukların da çocuk olmalarından dolayı sahip olduğu bir takım hakları vardır. Bu haklar 20 Kasım 1989da Çocuk Hakları Sözleşmesi yle koruma altına alınmıştır. Çocuk hakları konusu son dönemlerde üzerinde düşünülmeye başlanan ve çalışmaların yoğunlaştığı bir alan olarak olarak dikkat çekmektedir. Ebette ki bu çalışmalarda konunun muhatabı olan çocukların görüşleri de ayrı bir önem taşımaktadır. İnsan hakları ve Demokrasi dersi ilkokul 4. sınıfta 2014-2015 eğitim öğretim yılında seçmeli; 2015-2016 eğitim öğretim yılında ise zorunlu ders olarak işlenmektedir. Dersin içeriğinde de çocuk ve çocuk hakları kavramından bahsedilmektedir. Bu çalışma; ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin insan hakları ve yurttaşlık dersi kapsamında yer alan çocuk hakları ile ilgili kavramları nasıl algıladıkları ve bu kavramlarla ilgili mevcut algılamalarında nelerin etkili olduğunu belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılacak olup veriler araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile toplanacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 akademik yılında Kırıkkalede bir devlet okulunda okuyan 4. sınıf öğrencileri oluşturacaktır. Veri toplama aracı araştırmacı tarafından uygulanacak ve öğrencilerin çocuk, çocuk hakları konusunda neler düşündükleri belirlenmeye çalışılacaktır. Elde edilen veriler analiz tekniği ile çözümlenecektir. Bu araştırmanın sonuç ve önerilerinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Çocuk, çocuk hakları, çocuk hakları eğitimi

İLKOKUL EĞİTİMİNDE ETİK İKLİM: OLUMLU/OLUMSUZ ÖRNEKLER

Öğretmen Yıldıray AYDIN, Mustafakemalpaşa Anadolu İmam Hatip Lisesi, yildirayaydin48@gmail.com
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ssidekli@mu.edu.tr

ÖZET
Etik konusu her geçen gün önem arz eden bir durum haline gelmektedir. Okullarda da etik ön plana çıkmaya başlamakta ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bu yönde öğretmenlere yönelik bilgilendirme, seminer ve kurs faaliyetleri gerçekleşmektedir. Ayrıca etik eğitimiyle doğrudan ilişkili olan değerler eğitimi çalışmalarına da okullarda yer verilmektedir. Bu etkinliklerin gerçekleşmesindeki temel amaç okulun etik iklim durumuna olumlu etki ederek öğrencilerin etik davranma becerisinin gelişimine katkı sağlamaktır. Etik davranma becerisi gelişmiş olan öğrenciler ileriki yaşamlarında toplum içinde kendi sorumluluklarına bilerek etik bireyler olarak yaşamlarını devam ettireceklerdir. Bu araştırmanın amacı eğitim öğretim sürecinde okulun etik iklim durumunu etkileyen olumlu/olumsuz örnek olayları ilkokul öğretmenlerinin görüşlerine göre belirlemektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 3 farklı ilkokulda görev yapan 9 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerinin toplanmasında açık uçlu bir maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sırasında öğretmenlerin vermiş olduğu cevapları derinlemesine incelemek için sondaj sorulara yer verilmiştir. Veri kaybını önlemek için görüşme sırasında ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, öğretmenlerin etik iklim oluşturma sürecindeki rollerini ve etkilerini fark etmesi, ilkokul öğrencilerinin etik davranma becerisinin gelişiminde öğretmenlere olumlu/olumsuz somut örnekler sunması ve ilkokullarda etik iklim ortamının oluşturulması sürecindeki etkenlerin iyi, doğru, güzel ve etik amaçlar etrafında dizayn edilebilmesi için önemli görülmektedir.
Anahtar sözcükler: Etik davranma becerisi, ilkokul, etik iklim

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE UYGUN 100 TEMEL ESERİN DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doktora Öğrencisi İlker AKGÜL, Milli Eğitim Bakanlığı, ilkerakgul1988@gmail.com
Öğretmen Aysun AKGÜL, MEB (Hasip Dinçsoy İlkokulu), aysunakgulpdr@gmail.com

ÖZET
Son yıllarda Değerler Eğitimine verilen önemin artmasıyla birlikte, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri her ay düzenli olarak öğrencilere kazandırılması için bazı değerler belirlemekte ve bu kapsamda bazı etkinliklerin okullarda yapılmasını beklemektedir. Beklenen etkinliklerden bir tanesi de öğrenciler için kitap tavsiyeleridir. Ancak gerek Milli Eğitimi Müdürlüğü bünyesinde, gerekse okulların arşivlerinde değerlere göre kitap tavsiye listesi bulunmamaktadır. Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencileri için tavsiye edilen 100 Temel Eserde bulunan hem Türk Edebiyatı hem Dünya Edebiyatına ait kitaplardaki değerlerin tespitinin yapılarak, okullarda kazandırılması beklenen değerler için, kitap önerilerinde bulunmak ve öğretmenler için bir veri oluşturmaktır. Bu çalışmayla birlikte değerler eğitimi kapsamında çocuklara tavsiye edilecek kitapların değer durumları tespit edilecek, öğretmenlerin elinde bir veri olacak, böylelikle Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından belirlenen değerlerin kazandırılması amacıyla belirlenen etkinliklerin daha etkili olması sağlanacaktır. Bu kapsamda, 100 Temel Eserde bulunan Türk ve Dünya Edebiyatına ait 60 kitap incelenmiş, araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi olarak belirlenmiştir. Kitaplar incelenirken araştırmacı tarafından geliştirilen ''Kitap Değer İnceleme Kontrol Listesi'' kullanılarak, her kitap için barındırdığı değerler tespit edilmiştir. Verilerin analizinde frekans ve yüzde kullanılmıştır. Kitaplarda var olan değerler tespit edilmiş ve ilgili değerlerle ilişkili kitapların listesi oluşturulmuştur. Sonuç olarak, çocuk edebiyatının değerlerin kazandırılmasında rolüne değinilmiştir.
Anahtar sözcükler: 100 temel eser, çocuk edebiyatı, değerler eğitimi, değer

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OLMAK İSTEDİKLERİ MESLEĞE YÜKLEDİKLERİ DEĞER ALGILARI

Yrd. Doç. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ, Süleyman Demirel Üniversitesi, mevlutgunduz1981@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Soner ALADAĞ, Adnan Menderes Üniversitesi, soneraladag@yahoo.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Pınar KUZGUN, Milli Eğitim Bakanlığı, pinar_kzgn@hotmail.com

ÖZET
Bu araştırmanın amacı, İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin olmak istediği mesleğe yüklediği değer algılarını tespit etmek ve değer eğitimi bağlamında irdelemektir. Araştırmada, mesleklere yüklenen değer algılarını ortaya koyabilmek için nitel araştırma yöntemlerinden fenemonolojik yöntem tercih edilmiştir. Araştırma, Isparta il merkezinde yer alan Kamile Gürkan İlkokulunda öğrenim gören 4.sınıf öğrencilerinden 73 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmada veriler 6 tane kapalı uçlu ve 2 tane açık uçlu olmak üzere toplam 8 sorudan oluşan görüşme formuyla elde edilmiştir. Araştırmanın güvenirliğini sağlamak amacıyla 3 uzman görüşüne başvurulmuştur. Güvenirlik, Miles ve Huberman'ın formülü (Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı) kullanılarak hesaplanmış ve bu araştırma için ise güvenirlik katsayısı 0.90 olarak hesaplanmıştır. Toplanan nitel verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Betimsel analizde, görüşülen öğrencilerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara çok defa yer verilmiştir. Betimsel analiz yapılmasındaki amaç, elde edilen bulguları düzenleyerek yorumlamak ve anlam bütünlüğü içinde okuyucuya sunmaktır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; öğrenciler en fazla doktor (n=19), öğretmen (n=14) ve polis (n=11) olmak istemektedirler. Kızlar en fazla öğretmen (n=14) ve doktoru (n=12) benimserken, erkekler ise polis (n=9), doktor (n=7) ve futbolcuyu (n=7) tercih etmektedir. Öğrencilerin kişisel bilgilerine bakıldığında; anne mesleğinin daha çok ev hanımı (n=48), baba mesleğinin ise işçi (n=41) olduğu tespit edilmiştir. Yine anne eğitim seviyesi daha çok ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde (n=64) iken, baba eğitim seviyesinin anneye göre biraz daha iyi seviyede olduğu görülmüştür. Baba eğitim seviyesi daha çok lise ve üniversite düzeyindedir (n=44). Kızların öğretmen olmak istemelerinde çocukları çok sevme duygusu yatmaktadır. Bu mesleği yaparken de çocuklara çok yardımcı olacaklarına

ve onlara bir şey olmaması için çok dikkatli olacaklarını belirtmişlerdir. Kızlar öğretmenlik mesleğinde çalışkanlık (n=5), saygı (n=2) ve sorumluluk (n=2) değerlerinin yer alması gerektiğine inanmaktadırlar. Yine doktor olmak istemelerinde ise çocukları ve bebekleri iyileştirme duygusu yatmaktadır. Bu mesleği yaparken de iyi biri olmaya ve hastalara güzel yaklaşmaya dikkat edeceklerini söylemişlerdir. Doktorluk mesleğinde dürüstlük (n=3) ve merhamet (n=3) değerlerinin yer alması gerektiğine inanmaktadırlar. Erkeklerin ise polis olmak istemelerinde ilgi duyma ve sevme duygusu yatmaktadır. Bu mesleği yaparken de dikkatli olacaklarını ve düzgün yapacaklarını belirtmişlerdir. Polislik mesleğinde çalışkanlık (n=5) ve adalet (n=3) değerlerinin yer alması gerektiğine inanmaktadırlar. Yine erkeklerin futbolcu olmak istemelerinde ise güzel oynama ve sevme duygusu yatmaktadır. Bu mesleği yaparken de çok çalışacaklarına ve kendini geliştirmeye dikkat edeceklerini söylemişlerdir. Futbolculuk mesleğinde dürüstlük (n=3) ve çalışkanlık (n=2) değerinin yer alması gerektiğine inanmaktadırlar. Sonuç olarak bu araştırma göstermiştir ki meslek seçiminde ve bu mesleğe yüklenen değer algılarında toplumsal cinsiyet rolü önemli bir rol oynamaktadır. Yine başka bir etken de çocukların içinde bulundukları gelişim döneminin özelliklerini önemli derecede yansıttıkları anlaşılmıştır. Kızların daha duygusal, merhametli ve sevecen tavırları yapmak istediği meslekteki değer algılarını önemli ölçüde etkilerken; erkeklerinde soğukkanlı, sert ve belli alanlara ilgi duymaları hem yapmak istediği mesleği hem de bu meslekteki değer algılarını şekillendirmektedir.

Anahtar sözcükler: Algı, değer, ilkokul, meslek

İLKOKUL TÜRKÇE KİTAPLARININ DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Asiye TOKER GÖKÇE, Kocaeli Üniversitesi, asi.gokce@kocaeli.edu.tr
Öğretmen Hayriye TÜRKOĞLU, Milli Eğitim Bakanlığı, hsultantunc@hotmail.com

ÖZET

İstendik yönde davranış değişikliği süreci olarak tanımlanan eğitimde istendik yönün tanımlanması, gelecek nesillerin biçimlenmesi bakımından hayati önem taşımaktadır. Her devlet, eğitim verdiği bireylerin, toplumun değerlerini taşımasını ister. Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu günden beri Batıya dönük bir çağdaşlaşma politikası izlemektedir. Dolayısı ile Türkiye Cumhuriyetinde eğitim Batının benimsediği, demokrasi, insan hakları gibi değerleri benimsetme amacını taşımıştır. Bunun yanı sıra millî eğitim politikalarında, toplumun ihtiyacı olan bilinçli, kültürlü, milli değerlerine sahip çıkan bireyler yetiştirme hedefleri de yer almaktadır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda; Atatürk devrim ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek, eğitimin genel amaçlarının ilk maddesi olarak yer almaktadır. Bu çerçevede, Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren bireyleri yetiştirme konusunda eğitim sistemimize önemli görevler düşmektedir. Toplumsal bütünlüğü sağlayan değerler, toplumsallaşmanın en önemli aracı olan okullarda değerler eğitimi ile verilmektedir. Başarılı bir değerler eğitimi için, örgün eğitim basamaklarının değişik süreçleri duygu oluşturma ve değer kazandırma etkinlikleriyle desteklenmelidir. Bu nedenle kazandırılması gereken değerler ve insanların değer yönelimleri dikkate alınarak bütün derslerle ilişkilendirilmesi gerekir. Bu çalışmada, İlkokul Türkçe 2, 3 ve 4. sınıf ders ve çalışma kitaplarında yer alan metinlerin ve çalışma etkinliklerinin Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yer alan değerler açısından analizi amaçlanmıştır. Bu bağlamda ilkokul 2, 3, ve 4. sınıf düzeyinde Türkçe dersinde kullanılan ders kitaplarında bulunan 120 metin ve bu metinlere ait etkinlikler; Milli Eğitim Temel Kanunun birinci maddesinde yer alan değerler açısından içerik analizine tabi tutulmuştur. Metin ve etkinliklerde vurgu yapılan değerlerin benzerliğine göre sınıflandırılarak tasnif edilmiş ve cümle sayısına göre sayısallaştırılarak ifade edilmiştir. Çalışmanın analizi devam ettiğinden, araştırmanın bulguları ve sonuçları daha sonra eklenecektir.

Anahtar sözcükler: Değer, değerler eğitimi, ilkokul, Türkçe

KARAKTER EĞİTİMİ PROGRAMININ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ DEĞER ALGILARINA OLAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Hafize ER TÜRKÜRESİN, Dumlupınar Üniversitesi, hafize.er@dpu.edu.tr
Prof. Dr. Ali ÖZEL, Dumlupınar Üniversitesi, ali.ozel@dpu.edu.tr

ÖZET

Karakter Eğitimi Programının Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Değer Algılarına Olan Etkisinin İncelenmesi Hafize Er Türküresin Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kütahya hafize.er@dpu.edu.tr Ali Özel Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kütahya ali.ozel@dpu.edu.tr Özet Karakter eğitimi temel insani değerlere sahip olan ve davranışlarını bu değerlere göre düzenleyen, aynı zamanda akademik olarak da başarılı bireyler yetiştirmeyi amaçlayan eğitimin genel adı olarak ifade edilmektedir. Karakter eğitiminde amaç akademik ve ahlaki olarak üstün niteliklere sahip bireyler yetiştirmektir. Bu araştırmanın amacı Karakter eğitimi programının Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının değer algılarına olan etkisini belirlemektir. Eylem araştırması modelinde düzenlenen araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 21 öğretmen adayı ve 10 odak öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri görüşmeler, araştırmacı ve öğrenci günlükleri, öğrenci ürünleri ve değer ölçekleri ile toplanmıştır. Değer ölçeği olarak Köymen tarafından (1990) türkçeye uyaralanan Öğrenme ve Ders Çalışma Stratejileri Ölçeği ve Özen (2008) tarafından geliştirilen Sorumluluk Duygusu ve Davranışı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklere ait Cronbach Alpha kat sayısı sırasıyla 0.92 ve 0. 82dir. Araştırmanın nicel verileri Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile nitel verileri NVivo9.0 paket programı kullanılarak betimsel analiz yaklaşımıyla analiz edilmiştir. Analizler sonucunda uygulama öncesi ve sonrasına göre öğrencilerin bazı değer algılarında son test lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan etkinlikler sonrasında öğrencilerin belirlenen değer alanlarında gelişim gösterdikleri görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Değer, karakter eğitimi, sosyal bilgiler

ÖĞRENCİLERİN BİLGİYE ULAŞMA VE BİLGİYİ PAYLAŞMA SÜREÇLERİNDEKİ ETİK DEĞERLER İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Zehra İZALAN, Celal Bayar Üniversitesi, z.izalan@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Özlem ATEŞ, Celal Bayar Üniversitesi, hozlem@gmail.com

ÖZET
Öğrencilerin etik ilkeleri içeren görüşleri, tutumları ya da eğilimleri ile ilgili alanyazında çeşitli çalışmalar mevcuttur. Lisans ve lisansüstü düzeylerde intihal, akademik sahtekarlık, kopya çekme vb. konularda yapılan çalışmalarda öğrencilerin kısa yoldan ve emek vermeden bilgiyi kullanma üzerine olan eğilimleri ve bunda bir sakınca görmediklerine dair yorumları sıklıkla vurgulanmakta ve bunların oluşmaması için etik eğitiminin genç yaşlarda verilmesi gerektiği öne sürülmektedir. Öğrencilerin ödev, sunum, rapor, proje vb. yoluyla araştırma-inceleme ya da gözlem yaparak bunların sonucunu ifade etmesi daha çok ilkokul döneminde başlar. Edinilen bilgilerin kalıcılığını sağlamayı, öğrencilerin araştırma-sorgulama ve kritik düşünme becerilerini geliştirmeyi hedefleyen bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma uygulamaları özellikle ilkokul döneminde öğretmenlerin öğrencilerde etik değerleri kazandırabilmeleri ve onlarda bu bilinci oluşturabilmeleri adına büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda öğretmen ve öğrencilerin bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma uygulamalarını doğru bir şekilde yerine getirmeleri hedeflenmektedir. Bu çalışmada ilkokul öğretmenlerinin araştırma– inceleme uygulamalarında ortaya çıkan ya da çıkabilecek olan etik dışı davranışlar hakkındaki görüşlerinin ve ne derece etik değerlere bağlı kaldıklarının belirlenmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda, Ege Bölgesindeki bir ilçede görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinden tesadüfi yöntemle oluşturulacak gruba, araştırmacının uzman yardımı ile geliştirdiği açık uçlu sorular sorulacaktır. Öğretmenlere sorulacak sorulardan bazıları şunlardır: 1.Öğrencilerinizin araştırma uygulamalarını ne sıklıkla yapmasını sağlarsınız? 2.Öğrencilerinize hangi kaynakların güvenilir olduğunu anlattınız mı? 3.Size göre bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma süreçlerinde etik niçin önemli? Betimsel analiz yöntemi ile elde edilecek araştırma sonuçlarının öğretmenlerin araştırma etiği konusunda fikirlerinin ortaya konması, öğretmen ve öğrencilerin bilinç düzeylerinin artması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Eğitim, etik, araştırma etiği

ÖĞRETMEN ADAYLARINDA BİR DEĞER OLARAK SORUMLULUK GELİŞİMİ VE KÜÇÜK PRENS ÖRNEĞİ: GÜLÜMDEN SORUMLUYUM

Arş. Gör. Mustafa FİDAN, Hacettepe Üniversitesi, mustafafidan@hacettepe.edu.tr

ÖZET
Değer kavramı, ilkeleri, temel inançları, idealleri, tutumları, karar verme ve referans noktalarını ifade eder (Halstead ve Taylor, 2005). Bu kapsamı ve bireyin ve toplumun yaşamında temel köşe taşlarını belirlemesi yönüyle değer olgusu her ülke ve topluluğun üzerinde durduğu bir çalışma alanı olmuştur. Her toplum kendi devamlılığını sağlamak ve birlikte yaşayabilmek için değerler birliğine ve bu nedenle de değer eğitimine başvurmaktadır. Doğumdan ölüme kadar formal ve informal olarak her dönemde verilen değer eğitimi, en yoğun olarak eğitim kurumlarında planlanmaktadır. Bu bağlamda eğitim kurumlarının öğrenciye en yakın değişkeni olan öğretmenin değerleri, değer eğitimi sürecinde ele alınması gereken bir konudur. Buradan hareketle öğretmen yetiştirme sürecinde öğretmen adaylarının her bir değere ilişkin ayrıntılı geliştirilmesinin, gelecekte onlar aracılığı ile verilmesi planlanan değerler eğitimini daha etkili kılacağı düşünülmektedir. Öğretmen adaylarında değerlerin çok yönlü içselleştirilmesi ve geliştirilmesi bağlamında bu çalışma "sorumluluk" değeri ile sınırlandırılmıştır. Kendinden, yapıp ettiklerinden, kararlarından ve ödevlerinden sorumlu olması bir öğrenci için kazanılması gereken en önemli değerlerdendir. Sorumluluk, geleceğin bireylerine hem eğitim sürecinde hem de hayatlarının her dönemi için kazandırılması gereken olmazsa olmaz bir değer olarak öncelikle onları yetiştirecek öğretmenlerde temel olarak kazanılması gereken bir değerdir. Sorumluluk bilinci gelişmiş bir öğretmen, öğrencilerinde de benzer bir gelişimin oluşmasına daha olumlu katkı sağlayabilir. Bu nedenle öğretmen adaylarının gelişim sürecinde sorumluluk değeri her yönüyle ayrıntılı olarak işlenmeli ve bu değer öğretmen adaylarınca içselleştirilmelidir. Bu çalışmayla, öğretmen adaylarında sorumluluk değerine ilişkin farkındalık geliştirmeleri bağlamında, ilgili yazın ve dünya klasiklerinden olan "Küçük Prens" kitabı çıkarımları aracılığı ile önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır. Öğretmen adayları için önemli bir değer olan sorumluluk (Töremen, 2011) üzerine öğretmen adaylarının farkındalık, bilinç geliştirmeleri sürecinde kullanılabilir bir kaynak, araç olarak bu hikâyede önemli kesitler yer almaktadır. Kendi gezegeninden başka gezegenleri gezmeye çıkan ve bu süreçte soruları ve öğrenmeleriyle okurlarına çok şey öğreten bu karakterin, özellikle gül yetiştirme ve onunla etkileşiminde geçen "gülümden sorumluyum" öğrenmesiyle; öğretmen adayları ile öğrenci etkileşiminde "öğrencilerimden sorumluyum" öğrenmesine örneklik etmesi düşünülmektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden literatür taraması olarak tasarlanan bu çalışmayla öğretmen adaylarında sorumluluk değerinin vurgulanmasına ve gelişimine mütevazı bir katkı sağlanması hedeflenmektedir.
Anahtar sözcükler: Değer eğitimi, Küçük Prens, öğretmen eğitimi, sorumluluk

ÖĞRETMEN ADAYLARININ DEĞER EĞİTİMİNE YÖNELİK TUTUMLARI

Öğr. Gör. Dr. Filiz ÇETİN, Gazi Üniversitesi, ficetinsc@gmail.com

ÖZET
Değerler, bireylerin toplum içerisindeki yaşam niteliğini etkileyen önemli unsurlardandır. Değerler, bireylerin yaşantılarını içermekte ve bireylerin birbirleriyle olan ilişkilerini düzenlemede önemli ölçüde etkili olmaktadır. Bu yönüyle değerler ele alındığında ve son dönemde insanlığın gözü önünde insanlığı ilgilendiren birçok olumsuz olayın gerçekleşmesi değer eğitiminin bir kez daha nitelikli olarak ele alınması gerektiğini göstermiş ve göstermektedir. Değer eğitimi bilindiği üzere çok boyutlu bir yapıda gelişmektedir. Okullar ve okullarda bu yönde verilecek eğitim aileden sonra formal anlamda önemli bir boyut oluşturmaktadır. Özellikle okullarda görev yapan ve yapacak olan öğretmenlerin, öğretmen adaylarının değer eğitimine yönelik tutumları değer eğitiminin niteliğinin arttırılması açısından önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı, öğretmen

adaylarının değer eğitimine yönelik tutumlarının farklı değişkenler dikkate alınarak belirlenmesidir. Araştırma tarama modelinde betimsel bir özellik taşımaktadır. Araştırmanın çalışma evrenini Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi son sınıfta öğrenim gören 375 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanacağı grubun oldukça geniş olması nedeniyle evreni temsil edebilecek ölçüde örneklem alma yoluna gidilmiştir. Araştırmada veriler araştırmacı tarafından geliştirilen değer eğitimine yönelik tutum ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının değer eğitimine yönelik tutumlarının olumlu yönde bir dağılım sergilediği, öğretmen adaylarının değer eğitimine yönelik tutumlarının belirlenen bağımsız değişkenlere göre farklılık gösterdiği gözlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Değer eğitimi, tutum, tutum ölçeği

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖRNEK SENARYOLARA DAYALI OLARAK BARIŞ ALGILARININ BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY, Afyon Kocatepe Üniversitesi, tsay@aku.edu.tr
Arş. Gör. Abdullah GÖKDEMİR, Afyon Kocatepe Üniversitesi, agokdemir0638@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde dünyanın birçok yerinde askeri çatışmaların yerini toplumsal ve kültürel çatışmalar almıştır. Küreselleşmenin de etkisiyle, toplumlarda farklı kültürler bir araya gelmeye ve çeşitlilikler artmaya başlamıştır. Kültürel farklılıklar; bireylerin düşünce, duygu, inanç ve davranışlarında farklılıklara yol açmıştır. Barış eğitimi öğrencilerin birbirlerine karşı duyarlı, saygılı ve hoşgörülü davrandıkları bir sınıf iklimi yaratabilmek için onlara gerekli olan beceri, tutum ve bilginin kazandırılmasını amaçlar. Sosyal Bilgiler dersi de amaçları ve içeriği göz önüne alındığında barış eğitimini gerçekleştirilebilmek için en uygun derslerden biridir. Barış değerini kazandırmada öğretmenin rolleri: Değerler ve yaşam boyu öğrenme konusunda model olmak; programı bilmek; öğrencileri, meslektaşları, veliler ve toplumdaki kişilerle cana yakın ilişkiler kurmak; güvenli, destekleyici bir sınıf ve okul ortamı yaratmak; etkili öğrenme ve değerlendirme stratejileri desenlemek; bağımsız öğrenme ve kendi potansiyelini kullanma konusunda öğrencileri teşvik etmek; disiplin sağlamada kararlı, adil ve istikrarlı olmak; yerel ve küresel toplumdaki rolünü fark etme ve anlamada öğrencilere yardımcı olmak biçiminde sıralanabilir. Bu bağlamda öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının barış değerini nasıl algıladığının belirlenmesi etkili bir barış eğitiminin gerçekleştirilebilmesi için önem taşımaktadır. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sınıf Eğitimi ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ana bilim dallarına devam etmekte olan toplam 180 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen barış ile ilgili 5 örnek senaryodan oluşan form kullanılmıştır. Öğretmen adaylarından formda yer alan örnek olayları yorumlamaları ve devam ettirmeleri istenmiştir. Öğretmen adayları tarafından devam ettirilen ve yorumlanan örnek olaylar doküman incelemesi yoluyla incelenerek öğretmen adaylarının "barış" değeri algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırmanın temel amacı öğretmen adaylarının barış değeri algılarının örnek olay senaryolarına dayalı olarak incelenmesidir. Elde edilen bulgular temalar ve kategoriler biçiminde tablolaştırılacak; frekans ve yüzdeler biçiminde sunulacaktır. Bulgular öğretmen adaylarının oluşturduğu örnek olaylardan ve yorumlarından yapılan doğrudan alıntılarla desteklenecektir.

Anahtar sözcükler: Barış, barış eğitimi, değerler eğitimi, öğretmen adayları, örnek olay senaryoları

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SAHİP OLMASI GEREKEN DEĞERLERE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ

Uzman İsmail ÇAYPİNAR, Amasya Üniversitesi, caytokat.38@gmail.com
Doç. Dr. Emine ALTUNAY ŞAM, Amasya Üniversitesi, emine.sam@amasya.edu.tr
Arş. Gör. Bilal ÖNCÜ, Amasya Üniversitesi, bilal.oncu@amasya.edu.tr

ÖZET

Değerler demokratik vatandaşlık eğitiminin ayrılmaz bir parçasıdır. Alan yazında iki farklı alan gibi görünse de, uygulamada birbiri içine geçmiş olarak yer almaktadırlar (Althof and Berkowitz, 2006). Demokratik bir toplumda yaşayan bir bireyin öncelikle kendisini ve giderek genişleyen bir halka halinde sosyal ve fiziksel çevresini tanıması, bunlar hakkında edindiği bilgileri düşünme ve karar verme sürecinde kullanması gerekir Ayrıca bu bireyin kendisine, sosyal ve fiziksel çevresine karşı olumlu tutumlar geliştirmesi ve temel demokratik değerlerle donatılmış olması gerekir. Son olarak da bireyin, bildiklerini ve inanıp değer verdiklerini gerçekleştirmesi, yapması gerekir. Eğitimin bu boyutlardan birini ihmal etmesi, hem birey hem de toplum açısından önemli sorunlara neden olur (Martorella, 1996; Engle ve Ochoa, 1988; Doğanay ve Sarı, 2004). Gelecekte, ahlaki, dini, milli ve kültürel değerlerle donanmış ve bu değerlere sahip çıkan bireylerin yetiştirilmesi öğretmenlerimiz ile mümkün olacaktır. Öğretmenlerimizi yetiştiren akademisyenler bu noktada önemli bir yer teşkil etmektedirler. Bu bağlamda yaptığımız bu çalışma öğretmen adaylarının sahip olması gereken değerlere ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini almak amacı ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma nitel araştırma desenlerinden fenomonoloji (olgubilim) ile yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü'nde görev yapan ve öğretmen yetiştirme alanında uzmanlaşmış 5 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Bu hazırlanan mülakat formunun güvenirlik ve geçerlik çalışması uzman görüşü alınarak yapılmıştır. Mülakat sırasında izin alınarak ses kaydı yapılmış ve yapılan ses kayıtları bilgisayar ortamında Microsoft Word programında yazılı hale getirilmiştir. Elde edilen verilerle NVIVO 9 programında kodlar, alt kodlar ve temalar oluşturulup okuyucu için anlamlı hale dönüştürülmüştür. Mülakat bulgularının analizine göre; değerler kavramının tanımında öğretim elemanlarının üçü toplumsal hayatı düzenleyen hedefler olduğu ifade etmişlerdir. Bireyde olması gereken temel değerlerin en fazla saygı ve sorumluluk olduğunu ifade etmişlerdir. Değerlerin birey ve toplum açısından önemine ilişkin öğretim elemanlarından iki tanesi birey toplumu üst seviyeye çıkaracağını, toplumsal refahı ve toplumsal düzeni sağlayacağını söylemişlerdir. Öğretmen eğitiminde

değerlerin önemine ilişkin; öğretim elemanlarında üç tanesi programda teorik olarak varolan değerler eğitiminin uygulayıcısı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmen adayının sahip olması gereken değere ilişkin; öğretim elemanlarından dört tanesi sevgi ve sorumluluk değerlerini ifade etmişlerdir. Değerler eğitimi dersinin öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin bütün bölümlerinde seçmeli ders olarak okutulmalıdır. Bu çalışma öğretmenlere yönelik olarak yapılmıştır, diğer meslek gruplarında da olması gereken değerlere ilişkin çalışmalar yapılabilir.
Anahtar sözcükler: Değerler, NVIVO 9.0, öğretim elemanları, öğretmen adayları

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AHLAKİ GELİŞİM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (AHLAKİ MUHAKEME YÖNTEMİ)

Doç. Dr. Zafer ÇAKMAK, Fırat Üniversitesi, zcakmak@firat.edu.tr
Arş. Gör. Cengiz TAŞKIRAN, Fırat Üniversitesi, cengiztaskiran1@gmail.com
Arş. Gör. Birol BULUT, Fırat Üniversitesi, birolbulut1@gmail.com

ÖZET

Bir öğretim programını oluşturan temel unsurlardan biri de değerlerdir. Değer, toplumun geneli tarafından kabul görmüş ahlaki yasalardır. Değerler okullarda farklı şekillerde öğretilebilmektedir. Bu nedenle değer öğretiminde farklı yaklaşımlar kullanılmaktadır. Bu yaklaşımlar sosyal bilgiler öğretim programında Değer açıklama, Ahlaki Muhakeme, Değer Analizi ve Gözlem Yoluyla Değer Analizi şeklinde sıralanmaktadır. Ahlaki muhakeme yaklaşımı Kohlberg tarafından geliştirilmiştir. Bu yaklaşımda amaç, öğrencilerin değerlerine rehberlik edecek bazı öğeler geliştirmelerine temel oluşturmaktır. Kohlberg ahlaki gelişimi üç dönem ve altı düzey olarak tanımlamaktadır. Bunlar gelenek öncesi dönem, geleneksel dönem ve gelenek ötesi dönem olarak belirtilmektedir. Gelenek öncesi dönemde genel olarak ceza ve itaat eğilimi mevcutken, geleneksel dönemde kanunlara uyma, gelenek ötesi dönemde ise evrensel ahlak ilkelerine uyma görülmektedir. Bu araştırmada, ortaokul öğrencilerinin ahlaki gelişim düzeylerinin saptanması amaçlanmaktadır. Araştırma, Elazığ il merkezinde bulunan bir ortaokulun 6. ve 7. Sınıf öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Öğrencilerin 27'si 7. sınıf öğrencisi, 28'i ise 6. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden, araştırmanın doğasına uygun olarak durum analizi deseni kullanılmıştır. Buna dayanarak araştırmada Kohlberg'den uyarlanan ahlaki ikilem içeren bir hikaye öğrencilere sunulmuştur. Hikâyenin sonunda öğrencilerin verdiği cevaplar içerik analizi yapılarak betimlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda 6. Sınıf öğrencilerinin % 68'inin Gelenek öncesi düzeyde olduğu; 7. Sınıf öğrencilerinin ise % 67'sinin geleneksel düzeyde olduğu saptanmıştır.
Anahtar sözcükler: Ahlaki muhakeme, değer yaklaşımları, değerler

OYUNCAK KÜTÜPHANESİ-PAYLAŞALIM OYNAYALIM: BİR OLGUBİLİM ARAŞTIRMASI

Öğretmen Şener ŞENTÜRK, Merzifon Namık Kemal Ortaokulu, egitimhekimi@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Seher BAYAT, Ordu Üniversitesi, seherbayat@hotmail.com

ÖZET

Araştırmanın amacı, oyuncak ve kütüphane anlayışını bir araya getiren ve sayıları her geçen gün artan "Oyuncak Kütüphanelerinin" açılış sürecini ve alana katkılarını incelemektir. Dezavantajlı gruplara ödünç oyuncak verme esasına dayanan sistemin ilki, 1935'te ABD'de Los Angeles'ta açılmış, 1978'de İngiltere'de ilk konferansın ardından zamanla yaygınlaşmaya başlamıştır. Türkiye'de de sayıları her geçen gün artan bu oluşuma, Merzifon Halk Kütüphanesi bünyesinde sosyal sorumluluk projesi olarak planlanan oyuncak kütüphanesi eklenmiştir. Çocukların gelişiminde büyük bir rolü olan oyuncaklara ücretsiz ulaşımı sağlamak, kütüphane ve kitaba yönelik pozitif bir algı oluşturmak amacıyla hayata geçirilen "Merzifon Oyuncak Kütüphanesinin" açılış ve işleyiş sürecinin, halk kütüphanesine katkılarının ve kütüphaneden faydalanan çocukların ebeveynlerin görüşlerinin betimlendiği bu çalışma, bir olgubilim araştırmasıdır. Araştırmada veriler, kütüphaneye üyelik sırasında tutulan kişisel bilgi formu ve veli görüşme formu ile elde edilmiştir. Verilerin 12 ayda elde edildiği araştırma sürecinde oyuncak kütüphanesinden, 134 okul öncesi, 172 ilkokul düzeyinde toplam 306 çocuk ve bunların ebeveynleri yararlanmıştır. Katılımcılardan uygun örnekleme yöntemi ile 48 ebeveynle yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiş ve görüşmeler izin dâhilinde kayda alınmıştır. Görüşme kayıtları, içerik analizi ile ele alınmış, katılımcılara K1, K2... K48 gibi kodlar verilmiştir. Katılımcıların cevapları incelenerek görüşlere ilişkin kodlar oluşturulmuş, buradan hareketle temalar belirlenmiştir. Araştırma neticesinde oyuncak kütüphanesinin; çocukların oyuncak ihtiyacını karşıladığı, kişilik gelişimlerini ve sosyal ihtiyaçlarını geliştirdiği, halk kütüphanesinin işleyişine olumlu katkı sağladığı görülmüştür. Halk kütüphanesi bünyesinde açılan oyuncak kütüphanesinin açılış ve işleyiş süreci ile alana katkılarının açıklandığı bu araştırmanın, açılması planlanan kütüphanelere referans olması umulmaktadır.
Anahtar sözcükler: Ebeveyn görüşü, kütüphane, oyuncak, oyuncak kütüphanesi

ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ DOYUM DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Yüksek Lisans Öğrencisi İsmet ERYILMAZ, Giresun Üniversitesi, ismeterylmz@gmail.com
Öğretmen Ayşe UĞUR, Yeşil Giresun İlkokulu, ayseugur90@hotmail.com

ÖZET

Yaşadığımız çağda bilgi toplumu denilen kitleler oluşmakta, teknolojinin ilerlemesiyle de bu kitleler her geçen gün hızla gelişmektedir. Bireyler artık yaşamın pasif alıcısı değil, aktif ve üretken kişileri haline gelmişlerdir. Bununla birlikte bireyler birçok meslek grubuna dâhil olmakta, seçimleri doğrultusunda kendi mesleklerini icra etmektedirler. Meslekten alınan doyum kişinin hem kendisini, hem çevresini, hem de yaptığı işi etkilemektedir. Fakat bu seçimler her zaman bireyi mutlu edememekte ve bireyin mesleki doyumunu engellemektedir. Bunun yanında çalışma şartları, iş ortamı, işte geçirilen zaman gibi maddi ve

manevi değişkenler bireyin mesleki verimliliğini etkilemektedir. Bu bağlamdan yola çıkarak araştırmada mesleki kıdemin ve cinsiyetin mesleki doyum üzerine etkisi çalışılmıştır. Araştırma kapsamında özel eğitim kurumlarındaki öğretmenler ile devlet kadrolarındaki sınıf öğretmenleri cinsiyet bakımından ayrı ayrı ele alınmış ve 1-5 yıl arası kıdem ile 21+ (21 yıl ve üzeri) kıdemin mesleki doyuma etkisi incelenmiştir. Araştırma evrenini, Giresun merkez ilkokulları ve Giresun ilindeki bütün özel eğitim kurumu öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem grubu ise rastgele örnekleme yöntemi olarak belirlenmiş ve merkez ilçedeki belirli okullara ve ildeki özel eğitim kurumlarına uygulanmıştır. Alınan veriler SPSS 17.0 paket paket programına aktarılarak değişkenler incelenmiştir. Çok değişkenli regresyon analizi yapılarak değişkenler arasındaki ilişki ortaya konulmuştur. Cinsiyet değişkeni T-testi yöntemi ile analiz edilmiş, 9 maddede anlamlı fark bulunmuştur, geriye kalan 11 maddede ise anlamlı fark bulunamamıştır. Cinsiyet değişkenine göre toplam doyum puanına bakıldığında ise anlamlı fark bulunamamıştır. Diğer bir değişken olan mesleki kıdem değişkeni Independent Samples Test yöntemi ile analiz edilmiştir. 11 maddede anlamlı fark varken 9 maddede anlamlı farka rastlanılamamıştır. Mesleki kıdem değişkeni toplam doyum puanı açısından incelendiğinde ise anlamlı fark bulunamamıştır. Bu çalışma cinsiyet ve mesleki kıdem değişkenine bağlı kalınarak yapılmıştır. Araştırmada farklı değişkenlerin etkisi de incelenebilir. Yine bu çalışma farklı branştan öğretmenler üzerinde yapılabilir. Meslekten alınan doyumu arttırmaya yönelik çalışmalar yapılabilir.

Anahtar sözcükler: Doyum, özel eğitim, özel eğitim öğretmeni, sınıf öğretmeni

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ DEĞER YANSIMALARI

Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, mehmet.kucuk@erdogan.edu.tr
Öğr. Gör. Nermin KARABACAK, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, nerminkarabacak@gmail.com

ÖZET

Türkiye'de değer algılamalarına yönelik araştırmalar, 2000'li yıllardan itibaren öğretmen adaylarını da içerecek şekilde artmaya başlamıştır. Bu çalışmalarda, öğretmen adaylarının değer tercihleri farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Bu bağlamda, yapılan çalışmalarda değer yansımalarının adayların mezun oldukları okul türüne göre farklılaştığı (Başçiftçi, Güleç, Akdoğan ve Koç, 2011); en çok evrenselcilik, yardımseverlik ve güvenlik değerine katıldıkları (Oğuz, 2012; Dündar, 2013; Yıldız, Dilmaç ve Demir, 2013); cinsiyete göre değer eğilimlerinin, iyilikseverlik, uyarılım, uyma ve güvenlik boyutunda; sınıf düzeyi ve değer eğilimleri arasındaki ilişkide ise güç, hazcılık ve uyarılım boyutlarındaki farklılaştığı (Bulut Sarıcı, 2012); benimsenen değer ile sınıf, cinsiyet ve öğretim türüne göre anlamlı farklılık olmadığı (Özkan ve Soylu, 2014) şeklinde önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Bununla birlikte konu alanıyla ilgili literatürde, öğretmenlerin değer yansımalarına yönelik çalışmaların da yer aldığı görülmektedir (İmamoğlu ve Aygün-Karakitaboğlu, 1999; Voltar-Acar, Yıldırım ve Ergene, 1996; Bacanlı, 2000; Kuzgun ve Sevim, 2004; Aktay, 2008, Bacanlı, 2000; Sağnak, 2003; Kuzgun ve Sevim, 2004; Sarı, 2005; Yılmaz, 2005; Demirutku, 2007; Aktay, 2008; Fırat ve Açıkgöz, 2012, Dilmaç ve Ekşi, 2012). Diğer taraftan, öğretmenlerin değer yansımalarına yönelik olarak yapılan araştırmaların yanında öğretmenleri yetiştiren kurumlardaki öğretim elemanlarının değer yansımasına yönelik çalışmalar ise sınırlıdır. Literatür incelendiğinde eğitim fakültesi öğretim elemanlarını konu alan çalışmalarda; öğretim elemanlarının yeterlikleri ve eğitim ihtiyaçları (Kavak, 1986), ideal bir öğretim elemanının özellikleri (Ergün, 1999; Tunca, Alkın Şahin, Oğuz ve Bahar Güner, 2015), etkili öğretim özellikleri (Şen ve Erişen, 2002), akademik etik (Örnek-Büken, 2006; Arıkan ve Yılmaz Demir, 2009) ile öğretim elemanlarının iletişim becerileri (Keçeci ve Taşocak, 2009) incelenmiştir. Bu bağlamda, Türkiye'de öğretmen yetiştiren kurumlardaki öğretim elemanlarının değer yansımaları ve bu değerlerin öğretmen adayları üzerindeki yansımalarının ölçüldüğü çalışmalar yetersizdir. Buna karşın, değer çalışmalarında öğrencilerin öğretmenlerini rol model aldıkları ve doğrudan ya da dolaylı olarak yansıtılan değerlerden etkilendikleri bilinmektedir. Üniversitelerde eğitime yön veren ve sahip olduğu değerleri davranışları yoluyla öğrenciye ve topluma yansıtan öğretmenleri yetiştiren öğretim elemanlarının değerlerinin, öğretmen adaylarına ve öğretim ortamlarına yansımasında önemli bir etken olduğuna inanılmakladır. Bu araştırmanın amacı; eğitim fakültesi öğretim elemanlarının değerlerinin yansımasını ortaya koymaktır. Bu araştırmada öğretim elemanlarının değerlerinin yansımasını ortaya koyabilmek amacıyla Schwart tarafından geliştirilen ve Kürşad tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Schwart Değerler Ölçeği" kullanılacaktır. Tarama modelinde yürütülecek çalışmanın katılımcıları, 2015-2016 akademik yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarıdır. Veriler, SPSS 20 paket programında analiz edilecektir. Veri toplama süreci halen devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Değer algısı, öğretim elemanı, Schwart Değerler Ölçeği, eğitim fakültesi

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ DEĞER YANSIMALARININ İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Nermin KARABACAK, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, nerminkarabacak@gmail.com
Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, mehmet.kucuk@erdogan.edu.tr

ÖZET

Konu alanıyla ilgili literatür incelendiğinde, farklı değer sınıflandırmalarına rastlamaktadır. Bu alanda yaygın kabul edilen Spranger (1928) sınıflandırmasında değerler; kuramsal, ekonomik, estetik, sosyal, politik ve dini olmak üzere altı grupta incelenirken; (Stewart, 1998), APA ise değerler sistemini; ahlaki, sosyal, estetik, ekonomik ve dini olarak sınıflandırılmıştır. Kahle (1983) ait olma, kendine saygı duyma, güvende olma, hayattan zevk alma, yakın ilişkiler kurma, başkalarından saygı görme, başarılı olmak, kişisel gelişim sağlama değerleri olmak üzere değer listesini geliştirmiştir. Schwartz (1992) 65'ten fazla kültürde geçerli "güç", "başarı", "hazcılık", "uyarılım", "özyönelim", "iyilikseverlik", geleneksellik", "uyma/itaat", "evrensellik" ve "güvenlik" olmak üzere 10 temel değer olduğuna işaret etmiştir. Güç, sosyal statü ve saygınlık elde edip, insanların ve kaynakların üzerinde kontrol ve baskınlık kurmayı; başarı, sosyal standartlara göre kişisel yeterlilik göstermeyi; hazcılık, zevk ve duyumsal doyum sağlamayı; uyarılım, heyecan, yenilik arayışını; özyönelim, seçim yaparken, araştırırken,

yaratırken bağımsız düşünmeyi ve hareket etmeyi; iyilikseverlik, bireyin hayatındaki kişilerin iyiliğini gözetmesini; geleneksellik, geleneksel kültür ve dinin sunduğu alışkanlık ve fikirlere saygı ve bağlılığı, uyma, toplumun sosyal beklentilerine ve kurallarına zarar verecek hareket ve eğilimleri kısıtlamayı; evrensellik, bütün insanların ve doğanın iyiliğini gözetmek için anlayışlı, toleranslı, korumacı olmayı; güvenlik ise, toplum, ilişkiler ve bireyin kendisinin güvenli, dengeli ve istikrarlı olmasını ifade eder. Türkiye'de değer yansımalarına yönelik araştırmalar 2000'li yıllarda ağırlık kazanmış ve bu araştırmalar daha çok üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Sosyoloji ve psikoloji alanında literatürde son yıllarda bireylerin değerlerinin ölçülmesinde, değerlerin işe koşulduğu çok sayıda çalışma yer almaktadır. Buna karşın eğitim alanında öğretmen adayları ile ilgili değerlerin incelendiği araştırma sayısı sınırlı kalmıştır. Bu alandaki çalışmalara incelendiğinde; öğretmen adaylarının değer tercihlerinin yaş ve mezun oldukları okul türüne göre farklılaştığı (Başçiftçi, Güleç, Akdoğan ve Koç, 2011); en çok evrenselcilik, yardımseverlik ve güvenlik değerine katıldıkları (Oğuz, 2012); cinsiyete göre değer eğilimlerinin, iyilikseverlik, uyarılım, uyma ve güvenlik boyutunda; sınıf düzeyi ve değer eğilimleri arasındaki ilişkide ise güç, hazcılık ve uyarılım boyutlarındaki farklılaştığı (Bulut Sarıcı, 2012); en fazla önem yükledikleri değerin; iyilikseverlik en az önem yükledikleri değerin ise güç değeri olduğu (Dündar, 2013); en çok evrenselcilik, yardımseverlik ve güvenlik değer tiplerine katıldıkları görül¬mektedir (Yıldız, Dilmaç ve Demir, 2013). Bir diğer çalışma da ise, 1, 2, 3 ve 4. Sınıflarda okuyan öğretmen adaylarının benimsedikleri değer ile sınıf, cinsiyet ve öğretim türüne göre anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır (Özkan ve Soylu, 2014). Bu çalışmalarda ulaşılan sonuçlardan hareketle, öğretmen adaylarının hizmet öncesi öğretmen eğitimi programları boyunca sahip olduğu değerlerin, öğretmen olduklarında öğrencilere kazandıracakları değerlerin yordanması açısından önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, değer eğitimi konu alanındaki araştırmaların sayısının arttırılmasına ihtiyaç vardır. Bu araştırmanın amacı, Doğu Karadeniz bölgesindeki dört eğitim fakültesinde öğrenim gören sınıf öğretmen adaylarının değer yansımalarını ortaya koymaktır. Katılımcılar, 2015-2016 akademik yılında Recep Tayyip Erdoğan, Artvin Çoruh, Bayburt ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültelerinin sınıf öğretmenliği lisans programlarının son sınıfında okuyan öğrencilerden oluşmaktadır. Tarama modelinin kullanılacağı araştırmanın verileri, Schwart tarafından geliştirilen ve Kürşad tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Schwart Değerler Ölçeği" kullanılarak toplanacaktır. Elde edilecek verilerin analizi SPSS 20 paket programında yapılacaktır. Veri toplama süreci halen devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Değer yansıması, Schwart Değerler Ölçeği, sınıf öğretmen adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARI İÇİN DEĞERLER DEĞERLİ Mİ?

Öğretmen Yıldıray AYDIN, Mustafakemalpaşa Anadolu İmam Hatip Lisesi, yildirayaydin48@gmail.com
Okutman Osman KÖSE, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, okose48@hotmail.com
Okutman Zeynep ÖZDEM KÖSE, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, zeynepozdem@mu.edu.tr
Arş. Gör. Dr. Özkan ÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ocelik@mu.edu.tr

ÖZET

Günümüz eğitiminde en çok tartışılan konulardan biri "Değerler eğitimi"dir. Değerler eğitimi üzerine birçok araştırma yapılmakta, değerler eğitimi konulu kurslar, seminerler düzenlenmekte, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretim programları içerisine öğrencilere kazandırılacak olan değerler listesi eklenmektedir. Fakat "Değerler bireyler için ne anlama gelmektedir?, Gerçekten değer eğitimine ihtiyaç var mı?, Okullarda yapılmaya çalışılan değerler eğitimi etkinlikleri ne düzeyde amacına ulaşmakta?, Değer eğitimi sadece okulda mı yapılmalı? Değerler Türkiye gerçeğine ne kadar uygun? Değer eğitimi yapılınca ne olacak? Bireyler değer kazanınca ne fayda görecek?" vb. sorularının cevabı verilememektedir. Bu soruların cevabını vermek, değerler eğitimi sürecinde daha etkili ve daha verimli olacaktır. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı; Değerlerin değeri üzerine sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda belirlenen "Sınıf öğretmeni adayları için değerli görülen ilk üç değer nedir?, Bu değerlerin sınıf öğretmeni adaylarındaki değer kazanım düzeyi nedir?, Değerli görülen ilk üç değerin kazanım ölçütleri nelerdir?, Belirlenen ilk üç değer ilkokulda neden kazandırılmalıdır?, İyi bir vatandaşlık bilinci için ilkokulda kazandırılması uygun görülen değerler nelerdir?" sorulara cevap aranmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemi ile desenlenmiştir. Araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılında yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören 175 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında uzman görüşü alınarak hazırlanan açık uçlu ve kısa cevaplı yedi maddeden oluşan anket formu kullanılmıştır. Veriler, betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma değerler eğitimi alanına yeni bir yön vermesi bakımından önemli görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Değer, ilkokul, inkılap tarihi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK ALGISINA YÖNELİK BİR ÖLÇME ARACI: GEÇERLİLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Cüneyit AKAR, Uşak Üniversitesi, akarcuneyt@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ULU, Dumlupınar Üniversitesi, mustafaulu@dpu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının çok kültürlülüğe ilişkin tutumlarını tespit etmek amacıyla geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Öğrenim gören görmekte olan 201 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının % 30'u kadın, % 70 ise erkektir. Ölçme aracının grliştirilmesi amacıyla Öncelikle ilgili literatür incelenmiş ve çok kültürlülükle ilgili özellikler tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu özellikler maddeleştirilmiş ve bir madde havuzunda toplanmıştır. Ardından literatürde çok kültürlülükle ilgili ulaşılan ölçekler incelenmiş ve havuzda yer almamış fakat önemli görülen maddeler de madde havuzuna eklenmiştir. Bu haliyle madde havuzunda 71 madde oluşmuştur. 71 maddelik taslak alanda uzman olan iki öğretim üyesi tarafından incelenmiş, gelen eleştiri ve öneriler doğrultusunda maddelerde gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre kriterleri karşılayan maddeler

elenmiş, 32 maddeli bir ölçek elde edilmiştir. Yapılan açımlayıcı faktör analizinde ortaya çıkan boyutlar doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiş ve iki ana boyuta bağlı toplam 6 boyutlu bir ölçek elde edilmiştir. Boyutlar toplam varyansın %69 unu açıklamaktadır. Doğrulayıcı Faktör Analizi [DFA] sonuçlarına göre modelin ki kare uyum değerleri, $\chi^2 = 909{,}6$; df=545; p<.00; χ^2/df= 1.669'dir. Bu değer modelin uyumluluğu konusunda ortaya konulan standart değere [<.3] göre düşüktür. DFA uyum indislerine bakıldığında bu değerlerin nispeten modeli doğruladığını göstermektedir [GFI=.813; AGFI=.784; CFI=.904; IFI=.905; RMSEA=.57]. Bu değerler arasında GFI ve AGFI standart katsayının altında değerleri gösterse de CFI ve IFI değerleri bu katsayıların üzerindedir. Standart katsayılara göre bulunan değerler, .85 ve .90'ın üzerindeyse modelin iyi uyum gösterdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca RMSEA katsayısı, .08-06 arasında ise iyi uyum; .06-.00 arasında ise mükemmel uyumu göstermektedir. Bu çalışmada ise RMSEA değerinin mükemmel uyum gösterdiği saptanmıştır. Buna bağlı olarak ortaya konulan ölçeğin büyük oranda geçerli ve güvenilir olduğu görülmektedir. Ayrıca yapılan güvenilirlik analizi sonuçlarına bakıldığında ölçeğin alt boyutları ve ölçeğin tümü için hesaplanan Cronbach Alpha katsayılarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Çok kültürlülük, ölçek geliştirme, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KÜLTÜREL DEGER ALGISI

Yrd. Doç. Dr. Başak KASA, İnönü Üniversitesi, basak.kasa@inonu.edu.tr
Arş. Gör. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR, Anadolu Üniversitesi, ogurdogan@anadolu.edu.tr

ÖZET

Kültür, dünya üzerinde varlığını sürdüren tüm toplum ve toplulukların sahip olduğu toplumların kendilerine özgü değerler bütünüdür. Toplum içinde yaşayan bireyleri birbirlerine bağlayan ve toplumun devamını sağlayan ögelerin en başında değerler gelmektedir. Değerler, sosyal dayanışma oluşturarak toplumda uyulması gereken ortak davranış kalıplarını tanımlamaktadır. Bu açıdan bakıldığında kültür değerleri, değerler de kültürü etkilemektedir. Toplumun ortak davranışlarındaki değişme ya da farklılaşma toplumun kültürüne ve toplumun kendine ait olan kültürel değerlerine de yansımaktadır. Bu değişme farklılaşmalar toplumların işbirliği içinde yaşayabilmesi için eğitim sistemine yansımaktadır. Aynı zamanda toplumların bir arada uyum içinde yaşamaları için eğitimde kültürel değerlerin öğretimine de önem vermek gerekmektedir. Bu bağlamda gelecekte özellikle değer öğretimi açısından kritik dönemde olan ilkokul öğrencilerini yetiştirecek olan sınıf öğretmeni adaylarının bu konudaki algılarını belirlemek önemlidir. Sözü edilen önem kapsamında, araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının kültürel değer algılarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu kapsamda araştırmanın verileri Anadolu Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi'nde öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarından toplanacaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu anket kullanılacaktır. Anket öğretmen adaylarının kişisel bilgilerini içeren kapalı uçlu sorular ve öğretmen adaylarının kültürel değer algılarını ortaya koyan açık uçlu sorular olmak üzere iki bölümden oluşacaktır. Elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde tümden gelim analizi kullanılacaktır. Araştırma bulgularının sunumunda sınıf öğretmeni adaylarından doğrudan alıntılar yapılarak araştırma bulguları desteklenecektir. Ayrıca araştırmada çıkan sonuçlar doğrultusunda öneriler ortaya konacaktır.

Anahtar sözcükler: Değer, kültürel değer, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DEĞERLER EĞİTİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Özden ŞENTÜRK, Ümraniye Birlik İlkokulu, ozden_sntrk1988@hotmail.com

ÖZET

Bireyler öncelikle ailelerinde ve yakın çevrelerinde daha sonra ise eğitim hayatında bir takım değerleri kazanırlar. Özellikle de eğitim hayatına başladıklarında, bir plan ve program çerçevesinde toplumun beklediği bilgi, beceri, tutum ve davranışları edinirler. Araştırmalar düşünceli, saygılı, güvenilir, adil, sorumlu, kısacası iyi insanların yaşamda daha başarılı olduğunu göstermektedir. Bu nedenle okullarda temel derslerin öğretiminin yanı sıra önemli olan bir diğer nokta da değerler eğitiminin öğrencilere kazandırılmasıdır… 1.1.Çocuklarda Ahlaki Gelişim Çocuklar 3-5 yaşları arasında iletişim kurarken benmerkezci bir yaklaşım sergilerler. Piaget'nin de gözlemlediği gibi, çocuklar bu yaşlarda oyunlarını da benmerkezci bir eğilimle oynamaktadırlar. Çocuklar bu dönemde oynadıkları oyunda kazanmak için, nadir olarak diğerleriyle uyum ya da işbirliği içinde oynamaktadırlar. 7-8 yaşlarında çocukların, aynı oyunu birbirinden oldukça farklı biçimde oynadıkları gözlemlenmiştir. Bu yaşlarda çocuklar, oyunu kurallara göre oynarlar ve diğerlerinden de aynısını beklerler. Arkadaşlarıyla bir takım olarak birlikte hareket ederler ve diğer takımı yenip kazanmak için işbirliği yaparlar. Kurallara harfi harfine uyarlar. Belirli durumun gereklilikleri için, nadir olarak bilinçli biçimde kuralları gereksinimlere adapte ederler. 11-12 yaşlarında çocuklar, kurallarla oyun oynarlar. Kuralların neden olması gerektiğini, onlara nasıl uymaları gerektiğini bilirler. Diğer yandan kuralların değiştirilebileceğinin de farkındadırlar. 1.2. Değerler Eğitimi ve Öğretmen Dewey' e göre eğitimin amacı, hem zihinsel hem de ahlaki olarak büyüme ve gelişmedir. Etik ve psikolojik ilkeler, güçlü ve özgür bir karakter oluşturmada okullara yardım edebilir. Sadece kural/düzen bilgisi ve psikolojik gelişmedeki aşamaların iletişimi bunu sağlayabilir. Veugelers'e göre (2000akt. İşcan, 2007) öğretmenler, pedagojik görevlerinin bir parçası olarak belirli değerler için öğrencileri özendirmelidir; fakat aynı zamanda öğrencilerin kendine saygı duygusunu, kültürel farklılıklarını göz önüne alarak onların görüşlerine saygı göstermelidirler. Araştırmanın Amacı Araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimi uygulamalarına yönelik görüşlerinin saptanması ve değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmaktadır: 1. Sınıf öğretmenleri değerler eğitimi uygulamalarını kullanmakta mıdır? 2. Sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine verdikleri önem nedir? 3. Sınıf öğretmenlerinin değer eğitimini uygulamaya yönelik yeterlilikleri nedir Araştırmanın Yöntemi Nitel araştırma yöntemleri, araştırmanın gerçekleştirildiği doğal ortamı anlamaya, tanımaya ve sonuçlara olan etkilerini açıklamaya duyarlı olduğundan eğitsel gerçekleri çok boyutlu olarak ortaya koyma imkânı tanır. Bu yönleri ile de eğitim araştırmalarında zenginlik katar (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu nedenle çalışmamızda nitel araştırma desenlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır.

Araştırmaya İstanbul'un Ümraniye ilçesindeki bir okulda görev yapan 20 sınıf öğretmeninin görüşleri dâhil edilmiştir. Katılımcıların 16'sı kadın, 4'ü erkektir. Katılımcıların 10 tanesi 5-10 yıllık, 5 tanesi 11-15 yıllık 4 tanesi 15-20 yıllık ve 1 tanesi 20-25 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerdir. Araştırmada kadınlar K1,K2; erkekler E1, E2 gibi kodlarla gösterilmiştir. Veri toplama aracı olarak hazırlanan görüşme formu araştırmanın alt problemlerini kapsayacak şekilde 5 tane sorudan oluşmaktadır. Araştırmacı tarafından daha ayrıntılı ve derinlemesine bilgi elde etmek amacıyla geliştirilen görüşme formu uygulanmadan önce dört uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzman kişilerin görüşme formuna ilişkin görüşleri alındıktan sonra gerekli düzeltmeler yapılarak forma son hali verilmiştir. Görüşme için önceden belirlenen tarihlerde öğretmenlerden randevu alınmıştır. Her biri 30-40 dakika süren görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş daha sonra ses kayıtları yazılı metne aktarılarak derinlemesine bir içerik analizine tabi tutulmuştur.

Anahtar sözcükler: Değerler eğitimi, öğretmen görüşleri, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MERHAMET EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Bilgen KIRAL, Aydın Efeler Zübeyde Hanım İlkokulu, bilgenkiral@gmail.com
Öğretmen Suat BAŞDAĞ, Amasya Merzifon Atatürk İlkokulu, suatbasdag@gmail.com

ÖZET

Değer kavramı denilince bir insana, bir olaya, bir duruma karşı verilen kıymet akla gelmektedir. İnsanların sahip olması gereken, insanı insan yapan bazı değerler bulunmaktadır. Saygı, sevgi, sorumluluk, nezaket, dürüstlük, adalet, yardımseverlik, merhamet duygusu bu değerlerden bazılarıdır. Aslında bu değerlere sahip olmak iyi bir insan, iyi bir vatandaş, iyi bir aile ve iyi bir toplumun temelini oluşturmaktadır. Bu temel de küçük yaşlarda atılmaktadır. Büyüklerini sayan, küçüklerini seven, dürüst, sorumluluk bilinci yüksek, adil, yardımsever, merhametli çocuklar ve öğrenciler yetiştirme görevi evde aileler, okullarda ise öğretmenler tarafından üstlenilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı ders müfredatlarını hazırlarken değerler eğitimi konularını göz önünde bulundurmuştur. Her sınıf seviyesinde değerler eğitimi ile ilgili konular mevcuttur. Okullarda bu sebeple 2. ve 3. sınıflarda Hayat Bilgisi, 4. sınıflarda Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi dersleri bulunmaktadır. Bu derslerin temeline bakılacak olunursa öğretimin yanında eğitim vermek kısacası değerler eğitimini dersler içerisine yayarak öğrencilere kazandırmak amaçlanmıştır. Bu araştırmada, değerler eğitimi içerisinde yer alan merhamet kavramının anlamı, merhamet kavramının öğrencilere kazandırılması için yapılması gereken çalışmaların neler olduğu ve merhamet kavramının gerekliliği sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu çalışma 2015-2016 eğitim-öğretim yılı Amasya ili Merzifon ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenleri ile görüşme yapılmak suretiyle yürütülmüş olup; araştırma halen devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Değer, değerler eğitimi, merhamet, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENCİLERİNE ÖNCELİKLE KAZANDIRILMASINI HEDEFLEDİĞİ DEĞERLER: ESENLER İLÇESİ ÖRNEĞİ

Doktora Öğrencisi İlker AKGÜL, Milli Eğitim Bakanlığı, ilkerakgul1988@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Cenk YOLDAŞ, Dumlupınar Üniversitesi, cenkyoldas@hotmail.com
Öğretmen Aysun AKGÜL, Meb (Hasip Dinçsoy İlkokulu), aysunakgulpdr@gmail.com

ÖZET

Eğitimin amacı, bireylerin sadece bilgi kazanmalarından daha çok, onların topluma uyumsamalarını sağlayıp, toplumsal kalkınmanın temelini oluşturarak; toplumdaki var olan değerleri bir sonraki nesle planlayıp aktarmaktır (Ada ve Ünal, 2000; Dönmez ve Cömert, 2007). Bu bağlamda okullar öğrencilere bilgi beceri kazandırmakla birlikte, karakter ve değerler eğitimi için temel insani değerleri kazandırmaktır (Ada, Baysal ve Korucu, 2005). Okullar adil olma, temiz olma, düzenli olma gibi değerleri öğrencilere kazandırmada rehber konumundadırlar (Akbaş, 2008). Okullarda bu görev ise öğretmenlere düşmektedir ve İl-İlçe Milli eğitim Müdürlüklerinin belirledikleri değerler eğitim-öğretim yılı içersinde öğrencilere edindirilmesi istemektedir (Akgül, 2014). Günümüzde eğitim alanında oldukça etkili olan değerler eğitimi, okullarda öğretmenlerin sürece dâhil olmasıyla etkili hale gelmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin değer tercihlerinin belirlenmesi önemlidir (Akkaya, 2013). Öğretmenlerin öncelikle öğrencilere kazandırmak istedikleri değerler dikkate alındığında, değerler eğitimindeki çalışmalardaki başarı oranı artacaktır. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin okulda öğrencilere öncelikle kazandırılmasını istedikleri değerlerin tespit edilmesi önem arz etmektedir. Bu amaçla İlköğretim Öğretim Programı'nda kazandırılması gereken değerler temel alınarak oluşturulan değerler listesi içerisinden, sınıf öğretmenlerinin öğrencilere kazandırılmasını istedikleri 10 değeri sıralayacakları, isterlerse de belirtilen değerlerden farklı olarak ekleyebilecekleri bir anket oluşturulmuştur. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin öğrencilere kazandırılması gereken değerlerin cinsiyet ve kıdem (yaş) durumu değişkenleri açısından anlamlı fark olup olmadığı incelenmiştir. Tarama modelinde olan çalışmada, evren Esenler İlçesindeki Sınıf öğretmenleri, örneklemi ise rastgele örneklem yöntemiyle belirlenen 200 sınıf öğretmenidir. Elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlerin öğrencilere öncelikle kazandırılmasını istedikleri değerler dürüstlük, saygı ve adil olma gibi toplumsal değerlerdir. Bunun yanına öğretmenlerimizin estetik, misafirperverlik, sağlıklı olmaya önem verme, barış, bilimsellik değerlerine öncelik vermedikleri görülmüş ve tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Değer, değer tercihi, değerler eğitim, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SERBEST ZAMAN ETKİNLİK UYGULAMASI OLARAK OYUNUN, ÖĞRENCİLERE DEĞERLERİN KAZANDIRILMASINDAKİ ROLÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (MALATYA ÖRNEĞİ)

Arş. Gör. Sümeyra AKKAYA, İnönü Üniversitesi, sumeyra.akkaya@inonu.edu.tr

ÖZET

"Serbest zaman bireyin özgürce meşgul olduğu, herhangi bir sınırlandırma olmadan zevk alarak gerçekleştirdiği etkinlik, iş, ödev veya yükümlülüklerdir" (Bozak, Apaydın ve Demirtaş, 2012: 521). Mansuroğlu'na (2002) göre ise serbest zaman, bireylerin sosyal çerçevede sürdürdükleri yaşamlarının kaliteli devamlılıkları için zorunlu olarak yaptıkları eylem ve yönelimleri dışında isteğe bağlı olarak gerçekleştirdikleri faaliyetlere ayırdıkları zaman dilimidir. "2010-2011 eğitim-öğretim akademik yılından itibaren ilköğretim 1. Kademe programına konulan serbest etkinlik dersi ile hem ilköğretimde zorunlu ders yükünü azaltmak hem de öğrencilerin çeşitli sosyal, kültürel, sanatsal ve eğitsel faaliyetlerde bulunarak hayat becerileri kazanmaları, olumlu kişilik ve ahlaki özelliklere sahip olmaları hedeflenmiştir" (Kazu ve Aslan: 2013). Serbest zaman etkinlik uygulamalarından biri olan "oyun yoluyla çocuk, en derin duygu ve gereksinmelerini ifade olanağı bulmakta ve sorunlarını kendi kendine çözebilmektedir" (Yavuzer, 2001: 176-177). Bu araştırmanın amacı, serbest zaman etkinlik uygulaması olarak oyunun, öğrencilere değerlerin kazandırılmasındaki rolüne ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş olup, araştırma olgu bilim deseni çerçevesinde yürütülecektir. Araştırma, Malatya ili Battalgazi ilçesinde kamu eğitim kurumlarında görev yapmakta olan, 2015-2016 Eğitim- Öğretim yılı bahar döneminde görev yapmakta olan ve serbest etkinlik uygulamalarını yürüten sınıf öğretmenleri arasından belirlenecektir. Bu araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla elde edilecektir. Verilerin analizinde ise içerik analiz tekniği kullanılması hedeflenmektedir. Araştırmanın bulgu, sonuç ve önerilerine daha sonra tam metinde yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Değer kazandırma, oyun, serbest etkinlikler, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÜÇÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KENDİ MESLEKİ GELİŞİMLERİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Lisans Öğrencisi Melek DOĞRU, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, my_angel-92@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırma; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü üçüncü sınıf öğrencilerinin kendi mesleki gelişimleriyle ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemi için ise Çukurova Üniversitesi sınıf öğretmenliği üçüncü sınıf öğrencileri seçilmiştir. Veriler, araştırma kapsamında geliştirilen 10 sorudan oluşan anket uygulanmasını kapsamaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde bet imsel istatistikler kullanılmıştır. Genel amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının üniversitede yapılan eğitimi alan bilgisi ve genel kültür bilgisi konusunda yeterli bulmadıkları sonucuna varılmıştır. Materyal kaynaklarını etkin bir biçimde kullanarak bu konudaki mesleki gelişim ihtiyacını okul ortamında karşılayabilen öğretmen adaylarının oranı ile okuldaki öğretim elemanlarının deneyim ve uzmanlığından yeterince yararlandığını söyleyen öğretmen adaylarının oranı düşüktür. Mesleki gelişim açısından panel, seminer, konferans gibi etkinliklere katılan öğretmen adaylarının oranı oldukça düşük bulunmuştur. Mesleki gelişim açısından herhangi bir konuda araştırma yapma ve proje geliştirme çalışmalarının içinde olmak isteyen öğretmen adaylarının oranı yüksek bulunmuştur. Mesleki gelişim açısından kendini öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı konusunda yeterli gören öğretmen adaylarının oranı düşük bulunmuştur. Okullarda yapılan sunu tarzı konu anlatımlarının mesleki gelişim açısından sınıf yönetimi konusunda yararlı olduğunu düşünen öğretmen adayları çoğunluktadır. Mesleki gelişim açısından çocuk gelişimi konusundaki bilgilerinin eksik olduğunu düşünen ve bu konuda programa daha çok ders konulmasını isteyen öğretmen adaylarının sayısı çoğunluktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının öğrenilmesi ve öğrenme-öğretme sürecine uygulanmalı açısından okulda verilen eğitimi yeterli görmeyerek derslerde bilgi ve iletişim teknolojilerinden daha çok yararlanılmasını isteyen öğretmen adayları çoğunluktadır. Öğretmen adaylarının üniversitedeki aldıkları derslerin uygulanmasında materyal kullanımını yeterli bulmadıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Eğitim, genel kültür, meslek, mesleki gelişim, yeterlilik

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ SAHASINDA DEĞERLER EĞİTİMİ KONUSUNDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ AKADEMİK ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Şule Merve ULUDÜZ, Giresun Üniversitesi, sulemerveuluduz@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Elif DURKAN, Giresun Üniversitesi, elfdrkn@gmail.com
Prof. Dr. Ramazan SEVER, Giresun Üniversitesi, ramazan.sever@giresun.edu.tr

ÖZET

Kuşkusuz değerler eğitimi ile ilgili bilgi ve becerilerin önemli bir kısmı ilkokulda verilmektedir. Çocuğun aile ortamından ilk kez uzaklaştığı, her açıdan hızlı öğrenmenin gerçekleştiği ilkokul dönemi her bakımdan olduğu gibi değerler eğitimi konusunda da sınıf öğretmenlerinin rolünü ve önemini artırmaktadır. Bu bağlamda sınıf öğretmenliği sahasında değerler eğitimi konusunda yapılmış akademik çalışmalar, sahadaki durumu belirlemek ve gerekli ortamları sağlamak açısından önem kazanmaktadır. Araştırmanın amacı, sınıf öğretmenliği bilim dalında değerler eğitimi konusunda yapılmış olan lisansüstü tezlerin dağılımlarını analiz ederek değerlendirmektir. İncelemede nitel araştırma yönteminde yer alan epistemolojik doküman analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın verileri Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Yayın Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından 2005 yılından itibaren dizginlenen 19'u yüksek lisans, 9'u doktora tezi olmak üzere toplam 28 tez çalışması oluşturur. Veriler içerik analizi kategorisel analiz tekniğiyle elde edilmiştir. Söz konusu tezlerden, Yüksek lisans tezleri ağırlıklı olarak Atatürk Üniversitesinde, doktora tezleri ise Gazi üniversitesinde yapıldığı belirlenmiştir. Yüksek lisans tezlerinde genel olarak nitel yöntemler kullanılırken, doktora tezlerinde ise nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanıldığı görülmüştür. Çalışmaların

analizinde büyük oranda betimsel istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Yüksek lisans tezleri, değerleri tüm yönleriyle incelerken, doktora tezlerinde ağırlıklı olarak Sorumluluk değeri irdelenmiştir. Yapılan bu çalışmayla son 10 yılda değerler eğitimi konusunda hazırlanan eserler incelenirken, bundan sonra yapılacak çalışmalara ışık tutulması sağlanmaya çalışılmıştır.
Anahtar sözcükler: Değerler eğitimi, lisansüstü tezler, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ VE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ AKTİF VATANDAŞLIK DEĞERLERİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Arş. Gör. İrem NAMLI ALTINTAŞ, Adnan Menderes Üniversitesi, iremnamli@adu.edu.tr
Doktora Öğrencisi Çiğdem KOZANER, Gazi Üniversitesi, ckozaner@gmail.com

ÖZET
Bu çalışmanın amacı Adnan Menderes Üniversitesi sınıf öğretmenliği ve sosyal bilgiler öğrencilerinin aktif vatandaşlık değerlerini benimseme durumlarını karşılaştırmaktır YÖNTEM Bu yüzden araştırma tarama modelinde yapılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin aktif vatandaşlarının değerlerini belirlemek üzere yapılacak çalışmada öncelikle araştırmaya uygun ölçekler taranmıştır. Ancak yükseköğretimde ve sosyo-ekonomik ve kültürel alt yapıya uygun bir ölçeğe rastlanmamıştır. Sınıf Öğretmenliği adaylarının aktif vatandaşlık değerlerini benimseme durumlarını araştırmacılar tarafından geliştirilen aktif vatandaşlık değerleri ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki tüm eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği öğrencileri, örneklemi ise Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği öğrencileri oluşturmaktadır. Ölçeğin pilot çalışması Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 400 öğrenciye uygulanmış veri kaybından dolayı 392 öğrencinin verileri dikkate alınmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan ölçeğin geliştirilmesinde 2 Program Geliştirme, 2 İstatistik ve 2 Sosyal Bilgiler Alan Eğitimi uzmanı olmak üzere toplam 6 uzman görüşüne başvurulmuştur. Veriler SPSS 20 programıyla faktör analizine tabi tutulmuştur. Ölçek araştırmacı tarafından geliştirildiği için açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır (Devellis, 2014) Pilot çalışmada, 43 maddelik ölçeğin faktör analizi sonucunda 18 maddesi geçerliliğini korumuştur. Faktör yükü 0,33'ün altındaki tüm maddeler ölçekten çıkarılmıştır (Can, 2014). Açıklanan toplam varyans % 54,01 bulunmuştur. Örneklemin yeterliliğini gösteren Cronbach Alfa Sayısı .835'i göstermektedir. Bu sayı .60 altında ise kabul edilemez olarak değerlendirilir. .60 ile .65 arası istenilir büyüklükte olmadığı .65 ve .70 arasında asgari düzeyde kabul edilebilir olduğu, .70 ile .80 arasında kayda değer olduğu, .80 ile .90 arasında çok iyi olduğu kabul edilir (Devellis, 2014). Çalışma 2015-2016 Bahar yarıyılında Adan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencileri üzerinde uygulanacaktır. Çalışmanın sonuçları bildirilerin sunumları yapılırken açıklanacaktır.
Anahtar sözcükler: Aktif vatandaşlık, değer eğitimi, sınıf öğretmenliği ölçek geliştirme, sosyal bilgiler öğretmenliği

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLER EĞİTİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Öğretmen Gökay AKTEPE, Meb Çanakkale, aktepe1717@hotmail.com
Doç. Dr. Bülent GÜVEN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, bulentg@comu.edu.tr

ÖZET
Bu araştırmada sosyal bilgiler dersi programında yer alan değerler eğitimi uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Değerler eğitimi, çocukların sağlıklı bir birey olarak yetişmelerinin temel taşlarını oluşturan toplumsal ve evrensel değerleri kazanmalarını ve kişiliklerinin her yönüyle gelişmesini sağlayarak, toplumsal ve evrensel değerleri kazanmaları ve bu değerlerle yaşamayı yaşamlarının tüm alanlarına yayarak, eğitimin temel amaçlarından olan, kalıcı davranış değişikliğinin gerçekleştirmeyi, çeşitli programlar aracılığı ile öğrencilerin temel insani özellikleri kazanmasını sağlayarak, değerlere karşı duyarlılık oluşturulmasını ve onları davranışa dönüştürme konusunda öğrencilere yardımcı olmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda değerler eğitimi sosyal bilgiler dersi programının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bu nedenle, değerler eğitiminin sosyal bilgiler programıyla uyumlu olması ayrıca önem arz etmektedir. Çalışmada ilkokul 4. Sınıf sosyal bilgiler dersi programında yer alan değerler eğitimine yönelik uygulamalar hakkında öğretmen görüşlerini belirleyebilmek amacıyla geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Veri toplama aracı Çanakkale ili, ilçeleri ve köylerinde görev yapmakta olan, farklı kıdeme sahip, 313 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Ölçekte yer alan maddelere verilen cevapların gizli kalacağına ve yalnızca tez çalışmasında yer verileceğine yönelik, gerekli izinler alınmıştır. Veri toplama aracının uygulanması sonucunda elde edilen veriler SPSS 20 programında analiz edilmiş olup, betimleyici istatistiksel sonuçlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu kıdemli öğretmenlerden oluşmaktadır. Eğitim düzeyi açısından inceleme yapıldığında ise lisans mezunu öğretmenlerin örneklemin çoğunluğunu oluşturduğu görülmektedir. Katılımcıların çoğunluğu daha önce değerler eğitimiyle ilgili herhangi bir kurs ya da seminere katılmamış olup, değerler eğitimiyle ilgili yayınları ara sıra düzeyde takip etmektedirler. Bulgulara dayalı olarak, sosyal bilgiler dersi veren sınıf öğretmenlerinin değerler eğitiminin öneminin farkında oldukları, programda yer alan değerler eğitimi etkinliklerine derslerinde yer verdikleri, sınıf öğretmenlerinin değerler eğitimine yönelik görüşlerinde ise cinsiyet ve eğitim durumu değişkeni açılarından farklılık görülmezken, görev yapılan yer değişkeni açısından değer eğitimi uygulama adlı faktörde ve yine değer eğitimine yönelik yayın takip etme değişkeni açısından da değer farkındalığı faktörü ile değer eğitimi uygulama faktöründe anlamlı şekilde farklılık bulunduğu belirlenmiştir.
Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmeni, sosyal bilgiler öğretimi, değerler eğitimi

TEMEL EĞİTİM DÖNEMİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN SÜPER KAHRAMANLARA İLİŞKİN ALGILARI

Doç. Dr. Vahit İLHAN, Erciyes Üniversitesi, vilhan@erciyes.edu.tr
Doç. Dr. Fatih Çetin ÇETİNKAYA, Düzce Üniversitesi, fatihcetincetinkaya@gmail.com
Arş. Gör. Sacide ŞAHİN, Erciyes Üniversitesi, sacidesahin@erciyes.edu.tr

ÖZET
İçinde bulunduğumuz tüketim çağında, her şeyi, herkes için metalaştırma hedefi; çocukları da tüketici kategorisinde konumlandırmaktadır. Kırtasiye ürünlerinden giyime, ev tekstilinden oyuncağa, yiyecekten mobilyaya kadar çok geniş bir ürün yelpazesi en basit ifadeyle çocuklara yönelik tasarlanmaktadır. Bu yönelim sosyalleşme gayreti içindeki çocuk için adeta zorunlu bir tercihe dönüşmektedir. Bu noktada, bahsedilen dönüşümün hangi enstrümanlarla gerçekleştirildiği sorusu karşımıza çıkmaktadır. Bu soru da bizi, geçmişi çizgi roman kültürüne uzanan süper kahramanlara götürmektedir. Süper kahramanlar, olağanüstü güçleriyle sıradan insanların yapamadıklarını yapabilen ve bu güçlerini de kimi zaman toplumu, kimi zaman dünyayı büyük tehlikelerden kurtarmak için kullanan ve çok sevilen karakterlerdir. İlk olarak çizgi roman dünyasında şekillenen süper kahramanlar, günümüzde ileri üç boyutlu teknolojilerle sinema perdesinde ve televizyon mecrasında varlıklarını sürdürmektedirler. Superman, Batman, Spiderman, Hulk ve Ironman gibi pek çok benzer karakter oluşturularak süper kahraman olgusu kendine özgü bir kültür halini almıştır. Tarihsel olarak çok uzun bir geçmişi olan, olağanüstü güçlere sahip süper kahraman karakterlere, geçmişte ve günümüzde en çok ilgi ve hayranlık duyanlar da çocuklar olmuşlardır. Çalışma, bu ilgiyi ayakta tutan dinamiklere temel öğretim öğrencilerinin gözünden bakmayı hedeflemektedir. Bir karakteri süper kahraman yapan nedir? Evrensel imajlara sahip bu kahramanların temsil ettikleri değerler de evrensel midir? Süper Kahraman figürlü tüketim eşyaları ilgi çekiyor mu? gibi temel soruların etrafında şekillenen çalışmada temel öğretim öğrencilerinden anket yoluyla veriler toplanacaktır. Çalışmanın bir diğer ayağını ise temel öğretim öğrencilerinin ebeveynleriyle yapılacak odak grup çalışmaları oluşturmaktadır.
Anahtar sözcükler: Temel eğitim, tüketim kültürü, süper kahraman

TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ "DEĞER" KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Doç. Dr. Şaban ÇETİN, Gazi Üniversitesi, cetin09@gmail.com

ÖZET
Metaforlar (benzetmeler, mecazlar) olaylar ve olgularla ilgili düşüncelerimizi yönlendiren ve kontrol eden, güçlü zihinsel araçlardır. Çünkü bir metafor, bir olgu hakkında düşünmek için zihinsel bir çerçeve sunmaktadır. Bu yönüyle, bir kavramı bir başka kavramla açıklama şeklinde basitlikle algılanmamalıdır. Çünkü ilgili kavrama dönük sahip olunan derinliği ve deneyimleri ifade eder. Bu bağlamda bu araştırmanın temel amacı, türkçe öğretmen adaylarının "Değer" kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymaktır. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılı Güz döneminde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe öğretmenliğinde öğrenim gören 90 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış açık uçlu soru formu kullanılarak toplanmıştır. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin "değer" kavramı ile ilgili sahip oldukları metaforları belirlemek amacıyla araştırmaya katılan her bir öğrenciden öncelikle değer hakkındaki düşüncelerini yazmaları daha sonra da "Değer . . . gibidir, çünkü . . ."yada "Değer . . . benzer, çünkü . . . " cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Öğrencilerin "değer" kavramına yönelik olarak ürettikleri metaforlar ve bu metaforlara ilişkin gerekçeleri araştırma için kavramla ilgili veri setini oluşturmuştur. Çalışmadan elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz ve içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar ve gerekçeleri incelenerek ortak yönleri tespit edilmiş ve bunları temsiline uygun olabileceği düşünülen temalar oluşturulmuştur. Bulgulara göre türkçe öğretmen adaylarının "değer" kavramına ilişkin farklı temalar altında toplanan oldukça farklı ve ilginç metaforlar ürettikleri gözlenmiştir.
Anahtar sözcükler: Metafor, metaforik düşünce

TÜRKİYE-İNGİLTERE İLKOKUL DEĞERLER EĞİTİMİ UYGULAMALARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Öğretmen Ümmühan CİHANGİR TABAK, Rize Pazarköy İlkokulu, ummuhan.cihangir@hotmail.com
Doç. Dr. Sabahattin ÇİFTÇİ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, sciftci@konya.edu.tr

ÖZET
Son yıllarda eğitimde üzerinde çok tartışılan ve durulan kavramlardan birisi de hiç şüphesiz "değer" kavramıdır. Özellikle bilgi çağı ile dünyada yaşanan değişim ve dönüşümler sonucunda ortaya çıkan durumların toplumlara yansımasının olumsuz yanlarının artması (toplumsal yozlaşma, toplumsal çözülme, cinayet, tecavüz, hırsızlık, gasp, terör, siber suçlar, uyuşturucu kullanımının artması, vb.), (bu olumsuzlukların ülkelere ve toplumlara yansıması farklılık arzetmektedir.)değer kavramının ülkelerin eğitim programlarında önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Yapılan bu çalışmada, son yıllarda değerler eğitimi uygulamalarına gerek ulusal programlarda gerekse resmi ve özel kurum kuruluşlarında katkılarıyla özel bir önem veren Türkiye ile İngiltere'deki ilkokullarda gerçekleştirilen değerler eğitimi uygulamalarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda; Türkiye'de ve İngiltere'de ilkokullardaki dersler ve bu derslerde verilen değerler ve uygulama şekilleri yansıtılacaktır. Çalışma 2015-2016 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden, doküman analizi yöntemi kullanılmaktadır. Doküman analizi yöntemi, nitel araştırmada sık kullanılan analiz yöntemlerinden biridir. Türkiye'de ve İngiltere'de yayınlanan belgeler, ders programları, dergiler, tezler, makaleler, kitaplar ve diğer kaynaklar incelenmektedir. Şu ana kadar yapılan çalışmalar sonucunda; İngiltere' de ilkokullarda üzerinde daha çok durulan değerlerin evrensel nitelikte iken Türkiye'deki değerlerin daha bireysel ve toplumsal nitelikler taşıdığı görülmektedir. Çalışma halen devam etmekte olup, eldeki dokümanların incelenmesiyle kesin sonuçlar daha sonra ortaya konacaktır.
Anahtar sözcükler: Değerler eğitimi, ilkokul, Türkiye-İngiltere, değer

ÜSTÜN YETENEKLİLER İÇİN DEĞERLER EĞİTİMİ DERSİNİN ÖNEMİ

Öğretmen Derya TURGUT YILDIRIM, Kurtuluş İlkokulu, derya.trgt@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı "üstün yetenekliler için değerler eğitiminin önemi nedir?" sorusuna cevap aramaktır. Bu genel amaç çerçevesinde de şu sorulara yanıt aranmıştır; 1. Üstün yeteneklilik nedir? 2. Üstün yeteneklilerin genel ve özel özellikleri nelerdir? 3. Üstün yeteneklilerin eğitiminin geçmişten günümüze gelişimi nasıl olmuştur? 4. Değer nedir? Değerler eğitiminin amaçları nelerdir? 5. Değerler eğitiminin tarihçesi nedir? 6. Değerler eğitiminin oluşumu ve gelişimi nerede ve nasıl olur? 7. Üstün yeteneklilerin eğitiminde değerler eğitiminin önemi nedir? Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni farkında olduğumuz fakat derinlemesine ve detaylı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgubilim araştırmalarının kesin ve genel sonuçlar sunmama ihtimali söz konusu olsa da bir olguyu iyi bir şekilde tanımamıza, anlamamıza yardımcı olacak sonuçlar ortaya koymamızı sağlar (Büyüköztürk, 2011: 19). Araştırmada veri toplama yöntemi olarak belgesel tarama yöntemi kullanılmıştır. Alan yazında yer alan; üstün yeteneklilik, üstün yeteneklilerde eğitim, değerler, değerler eğitimi, üstün yeteneklilerde değerler eğitimi ile ilgili kitaplar, tezler, makaleler vb. litaratür taranarak veriler toplanmıştır. Verilerin analizi sonuç olarak üstün yetenekliliğin üstün zekâyı kapsayan bir kavram olduğunu, üstün yeteneklilerin bilişsel ve duyuşsal olarak diğer bireylere nazaran üst seviyede bulunduklarını, ülkemizde üstün yeteneklilikle ilgilenen en temel kurumun Bilim ve Sanat Merkezleri olduğunu, toplum içerisinde değerlerin gün geçtikçe zayıflayışını, değerler eğitiminin üstün yeteneklilerde diğer bireylere göre daha fazla önemli olduğunu, üstün yeteneklilerin değerler eğitimi konusunda eksik kalmalarının aslında sadece bireysel olarak zarar görmeleri dışında toplumsal olarak da zarar görmemize neden olabileceğini ortaya çıkarmıştır.

Anahtar sözcükler: Bilim ve sanat merkezi, değerler, Üstün yetenek, üstün zekâ

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ EĞİTİMİ

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SİBER ZORBALIĞA İLİŞKİN METAFORLARI

Yrd. Doç. Dr. Emine Zehra TURAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, zturan@nevsehir.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Gökçe BECİT İŞÇİTÜRK, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, gokcebi@nevsehir.edu.tr

ÖZET
Çevrimiçi platformlara taşınan sosyal hayatla birlikte, siberzorbalık kavramı da gündelik yaşamımızda yer bulmaya başlamıştır. Alanyazında farklı tanımları yapılmakla birlikte siberzorbalık web siteleri, anlık mesajlaşma, bloglar, sohbet odaları, cep telefonları, elektronik posta ve kişisel çevrimiçi profiller aracılığıyla diğer bireylerin tehdit edilmesi, aşağılanması veya onlara cinsel içerikli resimler ve mesajlar gönderilmesi olarak tanımlanmaktadır (Shariff, 2008). Modern hayatın ve bilişim teknolojilerinin istenmeyen sonucu olan siberzorbalık, iletişim ağlarının çoğalması ile birlikte, gençler arasında ortaya çıkan başlıca ahlaki sorunlardan birisidir. Siber zorbalıkla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde siber zorbalığın okullarda yaygın bir sorun olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, İlahiyat Fakültesi DKAB öğretmen adaylarının siberzorbalık kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda öğrencilerden Benim için siberzorbalık .....a benzer; çünkü ... . cümlesinde boş kalan yerleri doldurmaları istenmiştir. Bu şekilde katılımcıların siberzorbalık kavramına yönelik metaforları belirlenmeye çalışılmıştır. Metaforun konusu ve kaynağı arasındaki ilişki "gibi" kelimesi ile belirlenmeye çalışılmıştır. "Çünkü" ile katılımcıların metaforlara yükledikleri anlam ve nedeni ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İlahiyat Fakültesinde öğrenim görmekte olan ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 107 öğrencidir (Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Adayları). Araştırmadan elde edilen veriler, nitel veri çözümleme yöntemlerinden içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir.
Anahtar sözcükler: Din Kültürü, nitel, öğretmen adayı, siberzorbalık

II. ABDÜLHAMİD DÖNEMİNDE İLKÖĞRETİMDE AHLAK EĞİTİMİ VE AHLAK KİTAPLARI

Arş. Gör. Ahmet VURGUN, Marmara Üniversitesi, ahmetvurgun43@gmail.com

ÖZET
Türkiye'nin siyasal tarihi ile eğitim alanında meydana gelen gelişmeler arasında paralellik söz konusudur. II. Abdülhamid, tahta çıktığında devletin ne kadar zor bir durumda olduğunun farkındadır. Bu durum onun, dışarıda diplomasi mücadelesi verirken içerde de temeli sağlam olan, bir sonraki nesli kurtaracak ve devleti ayakta tutacak bir reformcu kadroyu yetiştirmeye istekli bir tavır sergilemesine neden olmuştur. Bu noktada "eğitim" en önemli araçlardan biri haline gelmiştir. Devletin güçlenmesi ve kalkınmasının neslin kalkınması ile gerçekleşebileceği anlayışı doğrultusunda İslam ahlakı ön plana çıkmıştır. Özellikle meydana gelen siyasi ve sosyal koşullar Türkçe öğretimi ve din eğitimi ışığında bir Osmanlı kimliğini meydana getirmeyi amaçlamıştır. İlköğretim, bu dönemde önem kazanmış ve ibtidailerden başlayarak idadilere değin eğitim müfredatında din ve ahlak derslerinin ağırlığı artırılmış, pek çok ahlak kitabı kaleme alınmış ve okullarda ders kitabı olarak okutulmuştur. Böylece öğrencilerin ahlakı içselleştirmelerinin amaçlandığı bir eğitim formülasyonu gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin dini törenlere de katılmaları dönem sonlarındaki ahlak hanelerine kaydedilmiştir. Din ve ahlak eğitiminin bir arada ele alındığı eğitim formasyonunun verildiği II. Abdülhamid döneminde; devletine ve sultana bağlı, çağın bilgi ve teknolojisini benimsemiş, dini değerleriyle iç içe geçmiş, güzel ahlak sahibi nesillerin yetiştirilmesi başlıca amaç olmuştur. Bu çalışmada, II. Abdülhamid döneminde eğitim alanında yaşanan değişim ve dönüşümün ahlak eğitimi bağlamında ilköğretimdeki durumu incelenmiştir. Ayrıca okullarda okutulan ahlak kitapları da bu bağlamda değerlendirilmiştir.
Anahtar sözcükler: Ahlak, eğitim, II. Abdülhamid, ilköğretim

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM

1960'LAR YOZGAT LİSESİ "TAŞ MEKTEP" MEZUNLARININ 19 MAYIS ALGISI

Yrd. Doç. Dr. Mehmet SAĞLAM, Bozok Üniversitesi, mehmet.saglam@bozok.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, 1960'larda Yozgat Lisesi'nde öğrenci olan bugün yaşları 60 ile 70 arasında değişen kişilerin o dönemde okul tarafından gerçekleştirilen 19 Mayıs törenlerine ilişkin algılarını ortaya çıkarmaktır. Resmi törenler genellikle okullara gönderilen resmi belge ve onların kayıtları çerçevesinde değerlendirilmektedir. Oysa o törenlerde aktif yer alan öğrencilerin törenlere yönelik algıları çoğu zaman göz ardı edilmektedir. Çalışmanın yöntemi sözlü tarih yöntemidir. İnsanların geçmişteki yaşantılarına özgü detayları ortaya çıkarmada önemli bir işlevi yerine getiren sözlü tarih bize öğrencilerin resmi törenlerle ilgili algılarını ortaya çıkarmada olanak sunmaktadır. Bu çalışmada ikisi deneme amaçlı olmak kaydıyla 1960larda Yozgat Lisesi'nde öğrenci olan toplam yirmi iki kişiyle görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yapılacak her bir kişiye kartopu yöntemi ile ulaşılmıştır. Görüşmeleri gerçekleştirebilmek için bu kişilerden öncesinden randevu alınmıştır. Görüşmelere başlamadan önce 'sözlü tarih veri belgesi' olarak adlandırılan, görüşülen kişilerle ilgili birtakım bilgileri içeren belge doldurulmuştur. Görüşmelerde kendilerine okuldaki törenleri hatırlayıp hatırlamadıkları, hatırladıklarını da neden hatırladıkları sorulmuştur. Tüm görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilerek gerçekleştirilmiştir. Her görüşmeden sonra görüşmelerin nasıl gerçekleştiğini içeren 'görüşme hikayesi' yazılmıştır. Görüşmeler daha sonra özgün hallerin konularak deşifre edilerek metne dönüştürüldü. Görüşmelerden elde edilen verilere göre dönemin mezunlarının daha çok 19 Mayıs törenleri ve bu törenler için yapılan hazırlıkları hatırladıklarını anlaşılmaktadır. Bunda öğrencilerin bu törenlerde uzun süreli aktif olarak katılmalarının belirgin bir etkisinden söz edebiliriz. Törenler için yapılan hazırlık süreçleri 19 Mayıs törenleri ile ilgili onların algılarını şekillendirmektedir. Görüşme yapılmış olan yirmi kişiden sadece 4 tanesi 19 Mayıs töreni adını belirtmeden genel olarak törenlerden söz etmektedirler.

Anahtar sözcükler: 19 Mayıs törenleri, anlatılar, eğitim, mezunlar, Yozgat Lisesi

1982-2006 YILLARI ARASINDA SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMLARINDA OKUTULAN TEMEL MATEMATİK DERSLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Prof. Dr. Ahmet KAÇAR, Kastamonu Üniversitesi, atuna@kastamonu.edu.tr
Öğretmen Berrin KARGILI, Milli Eğitim Bakanlığı, atuna2537@gmail.com

ÖZET

Günlük yaşamda matematiği kullanabilme ve anlayabilme gereksinimi önem kazanmakta ve sürekli artmaktadır. Değişen dünyamızda, matematiği anlayan ve matematik yapanlar, geleceğini şekillendirmede daha fazla seçeneğe sahip olmaktadır. Değişimlerle birlikte matematiğin ve matematik eğitiminin belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden tanımlanması ve gözden geçirilmesi gerekmektedir (MEB, 2004). Matematik öğrenimi küçük yaşlarda başlanan hayatı etkileyen önemli bir süreçtir. İlköğretim yılları; çocukların fiziksel ve zihinsel yönden hızla geliştikleri bir döneme rastladığı için, onlara yönelik hazırlanacak olan programlar yıllara göre farklılıklar göstermekte ve bundan ötürü programların hazırlanması titizlik gerektirmektedir (Altun, 2005). İlköğretimin temel amacı, bireyleri hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır. İlköğretim programında yer alan derslerin her birinin rolleri vardır; fakat bunlar arasında matematiğin yeri hepsinden fazladır. Temel eğitimde matematik öğretiminin etkili bir şekilde, fakat öğrencileri yıldırmadan gerçekleştirilmesi önemlidir. İlköğretimde etkili bir matematik öğretiminin gerçekleştirilmesinin sebepleri temel becerilerin bu dönemde kazanılması ve zihinsel gelişimlerin en hızlı olduğu döneme rastlamasıdır. Bireylerin bir kısmının ilköğretimden sonra hayata atıldığı düşünülürse ilköğretim düzeyinde kazandırılan becerilerin önemi ortaya çıkar (Baykul, 2012). Bu çalışmanın amacı, 1982-2006 yılları arasında değişen programlarla birlikte, öğretmen yetiştiren eğitim kurumlarındaki Sınıf Öğretmenliği Programı'nda okutulan temel matematik derslerinin içeriğini detaylı olarak incelemektir. Araştırma 1982-2006 yılları arasında yapılmış 5 program değişikliğini içermektedir. Araştırma Temel Matematik, Temel Matematik-I, Temel Matematik-II derslerinin bu yıllar içindeki içerik değişimini kapsamaktadır. Araştırmada bu derslerin içerikleri karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Sınıf Öğretmenliği programında okutulan Temel matematik ders içerikleri nasıl değiştiği, alt öğrenme alanlarının ne şekilde değişim gösterdiği, haftalık ders saatinin nasıl değiştiği gibi alt katagoriler halinde sunulmaya çalışılmıştır. Araştırmada nitel yöntemler kullanılarak beş program değişikliğinin Matematik Öğretimi dersinin içeriğine etkisi ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar sözcükler: Kur tanımı, program, sınıf öğretmenliği, Temel Matematik

4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DERİN YÜZEYSEL ÖĞRENME YAKLAŞIMLARININ DERSLERARASI BOYUTU

Öğretmen Pembe Başak SİYAMBAŞ MAZLUM, Hasan Tahsin Kırali İlkokulu, misal_bsk@hotmail.com
Doç. Dr. Lale CERRAH ÖZSEVGEÇ, Karadeniz Teknik Üniversitesi, lalecerrah@yahoo.com

ÖZET

Çağımızda öğrencilere etkili öğrenme becerileri kazandırılması sürecinde karşılaşılan okul başarı/ başarısızlıklarını ve ders çalışma niteliğini etkileyen önemli bir değişkenin öğrenme stratejileri olduğu bilinmektedir. Öğrenenlerin öğrenme sırasında süreci etkileyen davranış ve düşüncelerinin farklı stratejiler seçilmesinden kaynaklandığı araştırmacılar tarafından ilgi çeken bir konu olmuştur. Öğrencilerin öğrenme yaklaşımları ve bu yaklaşımları tercih etme nedenleri öğretimin gerçekleşmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu çerçevede öğrenme yaklaşımları çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Yüzeysel yaklaşımda öğrencilerin karşılaşacaklarını tahmin ettikleri soruları yanıtlayacak şekilde ezberlemeye yöneldikleri; derinlemesine yaklaşımda ise öğrencinin aktif olduğu ve neden sonuçları anlama gayretinde olduğu belirlenmiştir (akt. Çoban

& Ergin, 2008). Öğrenenlerin öğrenme yaklaşımlarını derin ve yüzeysel boyutta ölçmeye yönelik geliştirilen ölçme araçlarından faydalanarak öğrenci davranış ve düşüncelerini belirlemeye yönelik çalışmaların kuramsal temele katkısının olabileceği düşünülmektedir. Öğrenme yaklaşımlarının birçok niteliğinin olması ve bu bağlamda yürütülecek çalışmaların öğrencilerin hedeflerine ulaşmalarında tercih ettikleri öğrenme yaklaşımlarının aynı zamanda öğretmenlerin öğrencilerde kalıcı öğrenmeler oluşturmalarına katkı sağlayabilecektir. Bu çalışmanın amacı 4. Sınıf öğrencilerinin öğrenme yaklaşımlarının dersler arası (matematik, fen bilimleri, sosyal bilgiler) boyutunu incelemek ve öğrencilerin belirlenen derslere ilişkin düşünce ve görüşlerinin gelişimlerine katkısı hakkında bakış açılarını ilişkilendirebilmektir. Tarama modelinde gerçekleştirilen bu çalışma 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Trabzon ilinde eğitimgören 20 kız, 20 erkek öğrenci olmak üzere toplam 40 tane 4. sınıf öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca çalışma grubu öğrencilerinden çalışma kapsamındaki derslere yönelik en çok sevdikleri dersi belirlemeye yönelik görüşleri alınmıştır. Çalışmada kullanılan ölçme aracı; Biggs (1987) tarafından geliştirilip, Kember, Biggs ve Leung (2004) tarafından gözden geçirilip yeniden düzenlenmiştir. Türkçe formunun Çolak ve Fer (2007) tarafından oluşturulduğu anket 22 maddeden, derin ve yüzeysel yaklaşım olmak üzere 2 ana boyuttan ve derin motivasyon, derin strateji, yüzeysel motivasyon ve yüzeysel strateji olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 21.0 paket programı ile analiz edilmiştir. 4. sınıf öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları farklı değişkenler açısından incelendiğinde (cinsiyet, ders notu) istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olmadığı ortaya çıkmıştır. Ancak en sevdiği derse ilişkin gerekçeyi sınavdan aldıkları başarı notunun yüksekliği olarak belirten öğrencilerin yüzeysel öğrenme yaklaşımına sahip olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonunda öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarının, bireyin kendi kendine öğrenmesini kolaylaştıran teknikleri ölçmeye olumlu katkı yapacak şekilde kullanımına yönelik çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Derin yaklaşım, ilköğretim, yüzeysel yaklaşım, öğrenme yaklaşımları

4.SINIF ÖĞRETMENLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN İNSAN HAKLARI, YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ DERSİNE İLİŞKİN BİR İNCELEME

Öğretmen Gülümser BUĞDAY, Mustafa Kemal İlkokulu, gulumserbugday@gmail.com
Doç. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU, Atatürk Üniversitesi, adnank@atauni.edu.tr

ÖZET

Eğitim sistemimiz insan haklarına saygılı vatandaşlar yetiştirmeyi Türk Millî Eğitimi'nin genel amaçları içinde düşünmüştür. Gerçekte ise kişilerin insan haklarını korumayı içtenlikle istemeleri, bunu günlük davranış ve alışkanlıklarına dönüştürmeleri, bu amaç için eğitilmelerine bağlıdır (Doğan, 2007). Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı 2015-2016 öğretim yılından başlamak üzere, ilkokul 4. sınıflarda, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi dersinin zorunlu ve iki ders saati olarak okutulması kararlaştırmıştır. Dersin öğretim programı, "İnsan Olmak, " Hak, Özgürlük ve Sorumluluk", " Adalet ve Eşitlik", "Uzlaşı", "Kurallar", "Birlikte Yaşam" olmak üzere altı üniteden oluşmaktadır. Dersin yapısı, soyut kavramlara dayalı içeriği, öğreticilerin bu konudaki yetkinlikleri ve çevresel faktörlerin, dersin işlenişi ve kazanımların gerçekleşmesi sürecinde bir takım sorunlara neden olduğu gözlenmektedir. Bu noktadan hareketle geçekleştirilen çalışmada dersin işleniş sürecinde yaşanan sorunların öğretmen perspektifinden ortaya çıkarılması hedeflenmektedir. Araştırmada, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi dersini yürüten ilkokul 4. sınıf öğretmenlerinin; dersin amaçları, öğretim programı ve boyutları (kazanımlar, içerik, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme), dersin öğretiminde işe koştukları stratejiler ve derse ilişkin yeterlikleri konularındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmaktadır. İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi ders sürecine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini incelemeyi amaçlayan araştırma nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim deseni kapsamında yürütülmektedir. Bu kapsamda araştırmanın katılımcıları amaçlı örneklem yöntemi ile Van il merkezindeki ilkokullarda görev yapan sınıf 4. sınıf öğretmenlerinden belirlenecektir. Araştırma sorusuna cevaplar aramak üzere yarı yapılandırılmış görüşmeler ile veriler toplanacaktır. Araştırma süreci devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Demokrasi, öğrenme-öğretme süreçleri, öğretmen yeterliği, insan hakları

8. SINIF FEN VE TEKNOLOJİ PROGRAMI HÜCRE BÖLÜNMESİ VE KALITIM ÜNİTESİNİN KAZANIMLARINA ULAŞMA DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK, İnönü Üniversitesi, oguz.gurbuzturk@inonu.edu.tr
Öğretmen Seda AKTI ASLAN, Milli Eğitim Bakanlığı, sedakti86@gmail.com
Arş. Gör. Sümeyra ET, Kastamonu Üniversitesi, sumeyra.et@gmail.com

ÖZET

Bilginin ve teknolojik gelişmelerin giderek arttığı günümüzde, bireylerin bu bilgileri edinmeleri için eğitim-öğretim süreçlerinde hemen her dersin ve özellikle de Fen ve Teknoloji dersinin önemi bilinen bir gerçektir. Okullarda yürütülen bu derslerin, uygulamalara ışık tutmak üzere oluşturulmuş programları vardır ve bunlardan birisi de Fen ve Teknoloji dersi programıdır. Bilim ve teknolojideki ilerlemeler, programların geliştirilip yenilenmesini zorunlu kılmaktadır. Ülkemizde İlköğretim kademesi için 2005 yılında, içerisinde Fen ve Teknoloji dersinin de olduğu kapsamlı bir program geliştirme çalışması yapılmıştır. Bu araştırmaya konu olan Fen ve Teknoloji dersi için oluşturulan öğrenme alanlarından biri "Canlılar ve Hayat"; bu öğrenme alanının ünitelerinden biri de 8.sınıfta "Hücre Bölünmesi ve Kalıtım"dır. Program değerlendirme çalışmaları ile öğretim programlarının ortaya çıkan yenilikler doğrultusunda değerlendirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu değerlendirmeler programın her bir ögesine yönelik olabileceği gibi, başarıya, erişiye, ürüne vb. olabilir. Tüm bu bilgilerden yola çıkılarak, araştırmanın amacı 8. Sınıf Fen ve Teknoloji programında Hücre bölünmesi ve Kalıtım ünitesi ile ilgili kazanımlara ulaşılma düzeyini değerlendirmektir. Genel tarama modeli ile yürütülen bu araştırmada, belirtke tablosu ve uzman görüşlerinden hareketle Hücre bölünmesi ve Kalıtım ünitesinin kazanımlarını kapsayan bir başarı testi geliştirilmiştir. Madde analizleri yapılarak son şekli verilen 30 maddelik testin ortalama güçlük düzeyi 0,62; ayırt ediciliği 0,43; güvenirlik katsayısı

(KR-20) ise 0,81 olarak hesaplanmıştır. Geliştirilen başarı testi, amaçlı örnekleme yöntemiyle Elazığ merkez ilçeden seçilen okullarda araştırmanın çalışma grubunu oluşturan 80 sekizinci sınıf öğrencisine uygulanmış ve ilgili ünitenin beş alt konusuna ilişkin kazanımlara ulaşma düzeyini gösteren mutlak başarı yüzdeleri hesaplanmıştır. Sonuçta, kazanımlara ulaşma düzeyi bakımından mutlak başarı yüzdelerinin ortalamasının en fazla olduğu konu %80,31 ile "Mitoz bölünme" ; en az olduğu konu ise %52,2 ile "Canlıların çevreye adaptasyonu ve evrimdir. Ayrıca, hedefe dayalı program değerlendirme yaklaşımında, öğrenme ortamında kontrol edilemeyen değişkenlerden dolayı kabul edilen ortalama mutlak başarı yüzdesinin 70-80 olduğu dikkate alınırsa, bu değere göre "Hücre Bölünmesi ve Kalıtım" ünitesinde yer alan 30 kazanımdan 14üne öğrencilerin ulaştığı görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlara bağlı olarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Fen ve Teknoloji, hücre bölünmesi, kalıtım, program değerlendirme

ANABİLİM ÜYEP MODELİNİN 2. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YARATICI YAZMA BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Öğretmen Kamer SAĞLAM DEMİR, Özel Anabilim Eğitim Kurumları, kamersaglam@anabilim.k12.tr
Öğretmen Gökşen AKYOL, Özel Anabilim Eğitim Kurumları, goksenakyol@anabilim.k12.tr

ÖZET

Sürekli gelişen ve değişen dünyada bireylerin daha yenilikçi ve yaratıcı düşünebilmeleri, bu düşüncelerini ve kendilerini ifade etmeleri için yaratıcı yazma becerilerinin gelişmesi gerekmektedir. Yaratıcı yazma ile bireyin dış dünyadan beş duyu yoluyla alınan izlenimlerini zihinde canlandırılması, hayal kurması ve olayı kurgulaması ve kelimeler, cümleler, aracılığıyla aktarmaya çalışılır (Demir, 2012). Ülkemizde 2005 yılında öğretim programlarındaki değişikle yaratıcı yazma becerilerinin önemi artmıştır (MEB, 2008). Yaratıcı yazma, bireyin düşüncelerini, duygularını, izlenimlerini, hayallerini aktarma biçimidir. Amacı bilgilendirmek değil, yenilikçi ve yaratıcı fikir ve izlenimlerle okuyucu etkilemektir. Bu çalışmada Anabilim ÜYEP modelinin Türkçe dersinde önemli bir beceri alanı olan yaratıcı yazma becerisinin araştırılmıştır. Anabilim ÜYEP modeli Milli Eğitim Programlarının üzerine inşa edilen zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış bir öğretim programıdır. Programın geliştirilmesinde öğrencilerin sınıf düzeyleri temel alınmış, üst sınıflardan bazı öğrenme kazanımları ve konu transferleri yapılmıştır (Sak, 2011). Programın zenginleştirilmesinde, geliştirilmesinde ve programın üstün yetenekli öğrencilerin özelliklerine göre tasarlanmasında, Anadolu Üniversitesi'nde uygulanmakta olan ve etkililiği bilimsel araştırmalarla ortaya konmuş olan Üstün Yetenekliler Eğitim Programları (ÜYEP)'nın analitik, yaratıcı ve pratik yetenek alan becerileri eklenmiştir. Anabilim ÜYEP modelinde yazma becerisi Türkçe programın geneline yayılmıştır. Böylece öğrenciler yaratıcı his, fikir, izlenim ve hayallerini aktarmak için kısıtlanmadan, özel bir çaba gerektirmeksizin süreç içinde becerilerini geliştirmektedirler. Çalışmamızın örneklemini İstanbul ili Anabilim Eğitim Kurumlarında objektif standart testlerle üstün yetenekli olarak tanılanmış 44 ikinci sınıf öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma kontrol grupsuz ön test-son test olarak tasarlanmıştır. Elde edilen veriler eşleştirilmiş t testi kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretim yılının başında öğrencilere yaratıcı yazma çalışması ön testi yapılmıştır. Program boyunca metin yazma, slogan yazma ile birlikte öykü, masal, fabl, şiir ve görsel okumalar üzerinde durulmuştur. Ayrıca yazılarında noktalama işaretlerini uygun ve yerinde kullanma, kelimeler arasında uygun boşluk bırakma, yazısına uygun başlık belirleme, olay kurgusuna göre yazısını anlam bütünlüğü içinde sonlandırma gibi Milli Eğitim Türkçe Programındaki alan kazanımlarının da geliştirilmesi göz ardı edilmemiştir. Dönem sonunda öğrencilere son test uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin anlamlı ölçüde geliştiği görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Anabilim ÜYEP Modeli, Türkçe Öğretim Programı, üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi, yaratıcı yazma becerileri

ANTİK MEZOPOTAMYA EĞİTİM SİSTEMİNİN TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİYLE (1973-2015) KARŞILAŞTIRILMASI

Arş. Gör. Koray TOPTAŞ, Gazi Üniversitesi, koraytoptas@hotmail.com
Arş. Gör. Eyüp YILMAZ, Gazi Üniversitesi, eyupyilmaz@gazi.edu.tr

ÖZET

Antik Mezopotamya'da okullar, "tablet evi" (Sümerce "E.DUB.BA", Asurca "bit ṭuppi", CDA, 47) olarak adlandırılırdı. Sümerli bir öğretmen tarafından yazıldığı düşünülen Gök gibi sabanı olan bir ev, bakır gibi ibrik gibi bezle örtülü, birkaç gibi yere basar, gözü açılmamış ona girer, gözü (alabildiğine) açılan ondan çıkar? Şeklindeki bilmecede okul binasına gönderme yaptığı görülmektedir. (Kramer, 2002: 312) Bu bilmeceden okulun nasıl bir görünümü olduğunu ve nasıl bir işleve sahip olduğuna dair çıkarım yapmamız mümkündür. Eski Mezopotamya'da (M.Ö. 3200- M.Ö. 600) çocuğun eğitimi toplum ve aile için büyük önem arz etmekteydi. Eğitimin temel amacı öğrencilere okuryazarlık ve matematikle ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırmaktı. Eğitim ile çocukların toplum içinde yer alabilecek ve yaşadığı çevreye faydalı olacak bireyler olarak yetiştirilmesi amaçlanmaktaydı. (Bertmann, 2003: 302). Bu çalışmada Eski Mezopotamya'daki eğitim sistemini genel hatlarıyla betimlemek ve Cumhuriyet Dönemi Sonrası Türk eğitim anlayışı ile benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymak amaçlanmaktadır. Nitel araştırma geleneğinde yürütülen bu çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda Eski Mezopotamya ve Cumhuriyet Dönemi Sonrası eğitim anlayışına ilişkin yazılı görsel materyallere ulaşılmış, bu materyallerin orijinalliği kontrol edilmiş ve dokümanlar incelenerek anlaşılmış ve yorumlanmıştır. Dokümanların yorumlanması kısmında betimsel analiz tekniğinden faydalanılmıştır. Elde edilen veriler doküman incelemesi sonucunda belirlenen kriterler doğrultusunda tablolaştırılarak sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Antik Mezopotamya, eğitim, eğitim sistemi

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE UYGULANAN UYUM EĞİTİMİ PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Şule FIRAT DURDUKOCA, Kafkas Üniversitesi, drsulefirat@gmail.com
Arş. Gör. İlteriş SIKICIKOĞLU, Kafkas Üniversitesi, ilterishoca@gmail.com

ÖZET

Bilim ve Sanat Merkezleri, çeşitli bilim dallarında ve güzel sanatlarda özel ilgi ve yeteneği olduğu belirlenen öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlayacak etkinlikleri uygulama imkânı sağlayan birimlerdir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012). Bu birimlerde okul öncesi, ilkokul ve ortaokul düzeyindeki üstün ve özel yetenekli çocuklar örgün eğitim süreçlerinin dışındaki zamanlarda ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim almaktadırlar. Milli Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanan değerlendirme testleri sonucunda üstün ve özel yetenekli olduğu belirlenen ve bu merkezlerde eğitim almaya hak kazanan öğrenciler; uyum eğitimi programı, destek eğitim programı, bireysel yetenekleri fark ettirme programı, özel yetenekleri geliştirme programı, proje üretimi/yönetimi alanlarında düzenlenmiş eğitim programlarına alınmaktadırlar. Uyum eğitim programıyla merkezdeki öğrenme ve gelişim süreçlerine başlayan öğrencilerin bu program aracılıyla; hazırbulunuşluk düzeyleri belirlenir, kişisel, sosyal ve psikolojik gelişimleri hakkında bilgi toplanır, program kapsamında yapılacak etkinliklerle merkeze ait kurum kültürü ve biz bilinci oluşturması sağlanır (MEB Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2007). Bilim ve Sanat Merkezlerine kayıt yaptıran öğrencilere uygulanacak -uyum eğitimi programı da dahil olmak üzere- merkezi bir program bulunmamaktadır. Programlar genellikle bu kurumlarda çalışan öğretmenler tarafından kurum yönergesi ve öğrenci özellikleri göz önünde bulundurularak hazırlanmaktadır. Ancak kurumlara MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü'nce gönderilen bir çerçeve program bulunmaktadır. Çerçeve programların hazırlanmasındaki amaç, öğretmenlerin salt bu programa bağlı kalarak öğretme-öğrenme sürecini şekillendirmeleri değildir. Ancak çerçeve eğitim programları da bu kurumlarda görev yapan öğretmenlere; eğitim programlarının hedeflerini inceleyebilme, hedeflere yönelik hazırlanmış uygun örnek etkinlikleri öğretme-öğrenme sürecinde kullanabilme, öğrencilerinin ilgi ve yeteneklerine uygun etkinlikler geliştirebilme, öğrencilerin öğrenme süreçlerini programın amacına ulaşma boyutu doğrultusunda değerlendirebilecek örnek ölçme-değerlendirme çalışmalarını kapsayabilme açısından kılavuzluk edecek nitelikte olmalıdır. Bu araştırmada da Bilim ve Sanat Merkezlerinde kullanılan çerçeve niteliğindeki uyum eğitimi programının öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirmek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıtlar aranmaktadır: 1. Uyum eğitimi programının kazanımları; öğrenci-veli-Bilsem işbirliğine olanak sağlayıcı nitelikte midir, niçin? 2. Uyum eğitimi programının etkinlikleri; öğrencilerin kişisel, sosyal, psikolojik gelişimleri hakkında bilgi toplamaya olanak sağlayıcı nitelikte midir, niçin? 3. Uyum eğitimi programının öğretme-öğrenme süreci, etkinliklerin uygulanmasını kolaylaştırıcı nitelikte midir, niçin? 4. Uyum eğitimi programının öğretme-öğrenme süreci öğrencilere öğrenme sürecinin aktif katılımcısı olma imkânını sağlayıcı nitelikte midir, niçin? 5. Değerlendirme süreci öğrencilerin öğrenme sürecinde ve sonunda edindikleri bilgi ve becerileri açığa çıkarmada etkili midir, niçin? 6. MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü'nce kurumunuza gönderilen çerçeve uyum eğitimi programına bağlı kalma düzeyiniz nedir, niçin? Araştırma betimsel bir çalışma olup tarama modeli kullanılarak yürütülecektir. Araştırmanın verileri görüşme yöntemi ile toplanacak, görüşme türlerinden standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yaklaşımı tercih edilecektir. Verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Kars, Erzurum, Balıkesir, İstanbul, Ordu, Adana ve İzmir illerinde bulunan Bilim ve Sanat Merkezlerinde çalışan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın alt problemini oluşturan sorular, MEB Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesinde yer alan uyum eğitimi programının amaçları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular program geliştirme alan uzmanlarının görüşlerine sunularak iç geçerlik ve soruların anlaşılma düzeyleri açısından değerlendirilmiş ve uzman görüşleri doğrultusunda son şekli verilmiştir. Araştırma henüz sonuçlanmadığından bulgular, sonuç ve tartışma kısmına yer verilmemiştir.

Anahtar sözcükler: Bilim ve Sanat Merkezi, program değerlendirme, üstün ve özel yetenekli çocukların eğitimi, uyum eğitimi programı.

DİJİTAL ÖYKÜLEME YÖNTEMİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMA ETKİSİ

Arş. Gör. Güler GÖÇEN KABARAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gulergocen@mu.edu.tr
Doç. Dr. Bilal DUMAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bduman@mu.edu.tr

ÖZET

Günümüzde öğretmenlerin sınıflarında kullanabilecekleri dijital, teknolojik argümanları kazanabilmeleri ve geleneksel yöntemlerin ötesinde teknolojik gelişmeler doğrultusunda eğitim-öğretim ortamlarını düzenleme yeterliklerine sahip olmaları gerekmektedir. Dijital öyküleme yöntemi öğretmenlere bu yaşantıların kazandırılması konusunda alternatif bir yöntem olarak düşünülmektedir. Eğitimde teori ve uygulama arasındaki boşluğu dolduracak dijital eğitim-öğretim araçlarının kullanılması ile öğretmen adaylarının, geleceğin dijital sınıflarında ders işlemek için yeterli donanıma sahip olmaları sağlanabilir. Bu çalışmanın amacı dijital öyküleme yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına etkisini incelemektir. Araştırmada yansız olarak seçilen deney ve kontrol grupları oluşturularak gerçek deneme modellerinden öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubunu 2013-2014 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 2. sınıfta öğrenim gören, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersini alan, farklı iki şubedeki öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmada, deneysel uygulamalar öncesinde tesadüfi olarak deney ve kontrol grupları belirlenerek gerekli bilgi ve yönergeler verildikten sonra, "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Dokuz hafta süren deneysel işlemler sonrasında ölçek tekrar uygulanarak araştırmanın verilerinin toplanması sağlanmıştır. Verilerin analizinde Kolmogrov-Smirnov testi, Levene'nin Varyansların Homojenliği testi, bağımsız gruplar t-testi, bağımlı gruplar t-testi, Mann Whitney U testi, Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre dijital öyküleme yönteminin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum üzerinde olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir. Araştırmanın ilgili literatüre katkı sağlayacağı ve gelecekte yapılacak çalışmalar için kaynak olacağı düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Dijital öyküleme, öğretmenlik mesleği, sınıf öğretmeni adayı, tutum

DUYUŞSAL ALAN ÖĞRENMELERİ, DUYGUSAL ZEKÂ VE ÖĞRETİME YANSIMALARI

Uzman Ali YAKAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, aliyakar10@gmail.com
Prof. Dr.Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, sedasaracal@adu.edu.tr

ÖZET
Öğretimin okul öncesi ve ilkokul dönemlerinden başlayarak öğrencilerin programlarda yer alan duyuşsal hedefleri gerçekleştirebilmeleri, en az bilişsel hedefleri gerçekleştirebilmeleri kadar önemlidir. Eğitim-öğretimde duyuşsal alan ile ilgili birçok konu ve kavram incelenebilir. Duyuşsal alan; duyuşsal alan öğrenmeleri, duyuşsal alan hedefleri, tutum, motivasyon, değer, sorumluluk, ilgi, merak vb. duyuşsal özellikler, duyuşsal alan eğitimi ve öğretimi, duygusal zekâ, değer eğitimi, karakter eğitimi gibi kavramlarla anılmaktadır. Öğrenmenin bilişsel, duyuşsal, psiko-motor ve diğer yönleri de göz önüne alındığında, öğrenenlerin duygularını geri planda düşünmek, öğrenme kavramına dar bir pencereden bakmak anlamına gelmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde duygularının önemsendiğini fark eden öğrenciler sürece daha etkin katılma eğilimini gösterebilir. Her öğrenme, temelde duyguların katılımı ile gerçekleşir. Öğrenmek zorunda hissedilen bilgiler, öğrenmek istenen bilgilerden daha kalıcı olmayacaktır. Birey, öğrenme isteği duyduğu şeyleri, zihninde daha açık, anlamlı ve ihtiyaca dönük olarak yapılandırır. Günümüzde Türkiye'de uygulanan öğretim strateji, yöntem ve teknikleri öğrencileri merkeze alan, süreçte aktifleştiren ve zihinsel dünyalarını ön plana çıkaran bir yapıya sahiptir. Öğrenciler, duyuşsal özelliklerini kullanmak konusunda yeterince fırsat bulamamaktadır. Oysaki duyuşsal beceriler, hem öğretim süreçlerinde hem de kişinin yaşamı boyunca davranışlarını şekillendirmede önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmada duyuşsal alan öğrenmeleri, duygusal zekâ ve öğretime yansımalarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, bir derleme çalışmasıdır. Çalışmada duyuşsal alan, duyuşsal alan öğretimi, duyuşsal hedef ve kazanımlar, duyuşsal alanın öğretimine yönelik çeşitli bileşenler, duyuşsal gelişimin boyutlarına yönelik çeşitli tanımlamalar, bir duyuşsal gelişim programı için uygulama modeli, duyuşsal alan öğretiminde kullanılabilecek yöntem ve teknikler, duygusal zekâ ve öğretime yansımaları, bilişsel zekâ ile duygusal zekâ arasındaki farklar, duygusal zekâ modelleri ve modellerin alt bileşenleri gibi başlıklar altında duyuşsal alan öğrenmeleri hakkında ilişkilendirmelerde bulunulmuştur. Araştırmada ayrıca, öğrenme-öğretme sürecinde duyuşsal boyutun ön plana çıkarılması, bu alanın öğretiminin nasıl gerçekleştirilebileceği ile ilgili çıkarımlar yapılmıştır.
Anahtar sözcükler: Duygusal zekâ, duyuşsal alan, öğretim

DUYUŞSAL FARKINDALIK VE ÖĞRETİM SÜREÇLERİNDE KULLANIMI

Uzman Ali YAKAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, aliyakar10@gmail.com
Doç. Dr. Bilal DUMAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bduman@mu.edu.tr

ÖZET
Duyuşsal farkındalık bireylerin kendisinin, başkalarının veya çevrenin farkında olma durumunu göstererek duyuşsal hazırbulunuşluk halini yansıtan bir süreçtir. Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin öğrenme isteğini, merak ve güdülenmişlik düzeyini gösteren; bireylerin öğrenme öncesi, öğrenme esnası ve öğrenme sonrasında nasıl hissettiğinin farkında olması durumudur. Süreçsel bir nitelik taşıyan duyuşsal farkındalık kavramı eğitimde duyuşsal kazanımların uygulamaya konmasında eğitimciler için bir araçtır. Duyuşsal farkındalık düzeyi yüksek olan öğrenciler öğrendikleri konusunda nasıl hissettiklerini fark eden, öğrenme ihtiyaçlarını buna göre değiştirebilen bireyler olarak karşımıza çıkabilir. Duyuşsal farkındalık oluşumunda dikkat etme, algılama, tutum geliştirme, davranış gösterme vb. süreçler gerçekleşir. Öğretim sürecinde öğrencilerin duyuşsal dünyalarına hitap edilmesinin dikkat, güdülenme, ilgi, merak, tutum vb. duyuşsal özelliklerinin canlı tutulmasının, onların akademik başarılarının artırılmasında ve bununla birlikte öğrenme isteklerinin ortaya çıkarılmasında etkili olduğu savunulmaktadır. Duyuşsal farkındalık düzeyi yüksek olan öğrencilerin neyi, nasıl öğrenmek istediğinin farkında olması ve öğrenmenin bir tetikleyicisi olarak güdülenmişlik düzeyinin yüksek olması beklenmektedir. Bu anlamda bu kavramın öğretim sürecinde nasıl kullanıldığının ve öğretimde kullanılan diğer değişkenlerden hangi yönleriyle ayrıldığının açıklanması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmanın amacı, duyuşsal farkındalık kavramının eğitim-öğretim sürecindeki kullanım biçiminin ortaya konmasıdır. Bu amaçtan hareketle "duyuşsal farkındalığın öğretimde nasıl kullanıldığı"; "duyuşsal farkındalığı etkileyen faktörler"; "duyuşsal farkındalık oluşumu süreci"; "duyuşsal farkındalık türleri"; "duyuşsal farkındalığın öğrenme sürecindeki göstergeleri"; "duyuşsal farkındalığın bireylerin akademik ve günlük hayatındaki yeri"; "duyuşsal farkındalığa dayalı öğretim" ile "mevcut strateji, yöntem ve tekniklere dayalı öğretim" uygulamalarının karşılaştırılması; "ders içerisinde duyuşsal farkındalık yaratmak için kullanılan çeşitli soru ve yönlendirmeler" şeklindeki başlıklar altında ele alınmıştır.
Anahtar sözcükler: Duyuşsal alan, duyuşsal farkındalık, öğrenme-öğretme süreci, öğretim

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET VE TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUMLARI İLE BİLGİSAYAR ÖZYETERLİK ALGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Yrd. Doç. Dr. Beste DİNÇER, Adnan Menderes Üniversitesi, bestedincer@gmail.com
Öğretmen Nurhak DEDEBALİ, Milli Eğitim Bakanlığı, dedebali40@hotmail.com

ÖZET
Günümüz eğitim sistemi içerisinde iletişim teknolojilerinin kullanımı etkin bir şekilde yaygınlaşmaktadır. Özellikle mobil internete ve akıllı telefonlara erişimin kolaylaşması eğitim sürecinin işleyişini ve öğrenci-öğretmen iletişim alışkanlıklarını değiştirmektedir. Bu sebeple hizmet öncesinde eğitim öğretim ortamında teknolojinin öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir biçimde kullanılması önem arz etmektedir. Toplumun ihtiyacı olan bireylerin yetişmesinde en temel görevi üstlenen sınıf öğretmenleri

adaylarının bu konudaki hassasiyetleri ve tutumları oldukça değerlidir. Bu araştırmanın amacı Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan Sınıf öğretmeni öğrencilerinin internet ve teknolojiye ilişkin tutumları ile bilgisayara ilişkin özyeterlik algılarının karşılaştırılmasıdır. Araştırma, ilişkisel tarama modeline göre tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Adnan Menderes Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesinde öğrenim görmekte olan Sınıf öğretmenliği 1.sınıf öğrencileri arasından gönüllülük esasına dayalı olarak tesadüfi örneklem yoluyla yaklaşık 180 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Işıksal ve Aşkar (2003) tarafından geliştirilen 0,86 Cronbach alpha güvenirliğe sahip "Bilgisayara Yönelik Özyeterlik Ölçeği", Yavuz ve Coşkun (2005) tarafından geliştirilen "Teknoloji Tutumu Ölçeği"(0,87 Cronbach alpha) ile Tavşancıl ve Keser (2002) tarafından geliştirilen "İnternete Yönelik Tutum Ölçeği" (0,89 Cronbach alpha katsayısı) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmaya ilişkin elde edilen verilerin çözümlenmesinde istatistiksel analiz tekniklerinden frekans, yüzde dağılımları, Anova ve korelasyon analizi yapılacaktır. Veri girişleri devam etmekte olup, araştırma bulguları, sonuç ve öneriler kongrede sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Bilgisayar özyeterliliği, internete yönelik tutum, teknolojiye ilişkin tutum

EĞİTİM PLANLAMASI İÇİN BİR UYGULAMA: EĞİTİM PROGRAMI HARİTALAMA

Yrd. Doç. Dr. Halük ÜNSAL, Gazi Üniversitesi, unsalh@gazi.edu.tr
Arş. Gör. Özge Ceren ÇELİK, Gazi Üniversitesi, cerenozge@yahoo.com

ÖZET

Eğitimde planlama önemlidir. Planlama, genel ve özel düşünüldüğünde farklılıklar gösterir. Genel bakıldığında kalkınma ve hükümet programlarının temel oluşturduğu eğitim planlaması genel haritayı, özel bakıldığında ise her bir branştaki öğretmenin hazırlamış olduğu ünitelendirilmiş yıllık plan ve ders planları özel haritayı yansıttığı ileri sürülebilir. Burada dünyada uygulamaları olan ve ülkemizdeki bazı özel öğretim kurumlarında yararlanılan eğitim programı haritalama (curriculum mapping) uygulamasını tartışmaktır. Eğitim programı haritalama, öğrenme öğretme süreci hakkında ilgililere genel bir bakış sunmaktır. Bu uygulama öğrenci öğrenmelerinden sorumlu olan bütün taraflara resmi eğitim programı hakkında bir analizde bulunmak, amaçlara ulaşma noktasında bütün öğretmenlerin planlamalarını izlemek ve değerlendirmelerde bulunmayı amaçlamaktadır. Bu uygulama, daha çok elektronik ortamda tasarlanmaktadır. Bu çalışmanın asıl amacı, eğitim programı haritalama uygulamasını çeşitli boyutlardan açıklamaktır. Farklı ülkelerde uygulamaları olan ve ülkemizde de bazı özel öğretim kurumlarında uygulanan eğitim programı haritalama çalışmasını bazı özellikleriyle değerlendirmektir. Burada, eğitim programı haritalama uygulamasını çeşitli boyutlarıyla analiz etmek ve ülkemizdeki uygulamalarını karşılaştırarak tartışması yapılacaktır. Çalışma türü olarak betimsel niteliktedir. Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak dokuman incelemesinden yararlanılacaktır. Çalışmanın sonunda, eğitim sürecinde hem okullarda hem de öğretmen ve öğretmen adaylarında eğitim programı haritalama uygulamasının yansımaları, avantaj ve dezavantajları tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Eğitim programı haritalama, eğitimde haritalama, müfredat haritalama

EĞİTİM VE MEDYA: SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR, Anadolu Üniversitesi, ogurdogan@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Nur Leman BALBAĞ, Anadolu Üniversitesi, nlgoz@anadolu.edu.tr

ÖZET

Hızla gelişen ve değişen dünyada bilgiye ulaşma yolları değişiklik göstermiştir. Günümüzde kitap, dergi ve ansiklopediler gibi kaynakların yanı sıra radyo, televizyon, gazete ve internet gibi medya araçları da bilgiye ulaşmak için kullanılmaya başlamıştır. Bu bağlamda programlarda medya kavramı medya okuryazarlığı ile birlikte ele alınmıştır. Bu araç-gereçlerin aynı zamanda birden fazla duyu organına hitap etmesi özelliği ise onu eğitimde kullanılması gereken araçlar haline getirmiştir. Ancak yararlarının yanı sıra olumsuz içerik, basmakalıp yargılar, ayrımcılık gibi konu edinmeyle zararlarının da bulunduğu medya eğitimde dikkatli kullanılmalıdır. Özellikle ilkokul çağındaki öğrencilerin medya karşısında savunmasız bir alıcı olmaları nedeniyle yeni nesilleri yetiştirecek olan öğretmen adaylarının medyanın eğitimde işe koşulmasına ilişkin görüşlerinin belirlenmesine gereksinim duyulmuştur. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının eğitimde medya kullanılmasına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Ele alınan bu amaç kapsamında araştırma nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilecektir. Araştırma odak grup görüşmesi ile yapılacaktır. Buna göre öğretmen adaylarına şu sorular yönlendirilecektir: • Eğitimde medya kullanılmasının önemi nedir? • Eğitimde medya kullanılırken nelere dikkat edilmelidir? • Eğitimde medyadan hangi amaçlar kapsamında yararlanılmalıdır? Neden? • Eğitimde medyadan hangi etkinlikler yoluyla yararlanılmalıdır? • Eğitimde medya kullanılmasında yaşanabilecek sorunlar nelerdir? • Eğitimde medya kullanılmasına ilişkin önerileriniz nelerdir? Araştırmada verilerin analizinde tümden gelim analizinden yararlanılacaktır. Böylelikle yöneltilen sorular bağlamında öğretmen adaylarının görüşleri ele alınacak ve öğretmen adaylarının görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılacaktır. Araştırmada güvenirliği sağlamak amacıyla katılımcı teyidine başvurulacak ayrıca verileri iki ayrı araştırmacı analiz edecek, sonra yapılan karşılaştırmalarla analize son biçimi verilecektir. Araştırma sonucunda ortaya çıkan sonuçlar bağlamında eğitimde medya kullanılmasına ilişkin öneriler getirilecektir.

Anahtar sözcükler: Ilkokul, medya, sınıf öğretmeni adayı

ETÜT MERKEZLERİNİN İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK, FEN BİLGİSİ, TÜRKÇE VE SOSYAL BİLGİLER BAŞARISINA ETKİSİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Özge GÜNEŞ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, gunesozzgee@gmail.com
Doç. Dr. Hasan Hüseyin AKSU, Giresun Üniversitesi, hasan.huseyin.aksu@giresun.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Temel TOPAL, Giresun Üniversitesi, temeltopal@hotmail.com

ÖZET
Günümüzde annenin de iş hayatına katılması ile ebeveynler çocuklarının okul dışındaki yaşantılarına yeterli zaman ayıramamaktadırlar. Ancak bu olumsuz duruma karşılık aileler, çocuklarının okul başarısına ilişkin beklentilerini her zaman olduğu gibi yüksek tutmakta, çocuklar ise ailelerinin bu başarıya ilişkin beklentilerini karşılamakta zorlanmaktadırlar. Bu durumda etüt merkezlerinin veya herhangi bir özel kurumun öğrencinin ders başarısına ve sorumluluk bilincinin oluşmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı; ilkokul 4. sınıfta etüt merkezine giden öğrenciler ile gitmeyen öğrenciler arasındaki Matematik, Fen Bilgisi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler derslerine ilişkin başarı düzeylerini karşılaştırmaktır. Araştırmada ölçüt örnekleme kullanılmakta olup, araştırmanın örneklemini Giresun Özel Bilgi Etüt Merkezine giden öğrenciler ile herhangi bir etüt merkezine gitmeyen sınıf arkadaşları oluşturmaktadır. Araştırmada 'karma yöntem' kullanılmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma ve anlam çıkarıcı istatistik yöntemlerden Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Ayrıca yarı yapılandırılmış mülakat formu ile toplanan nitel veriler içerik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda etüt merkezine giden öğrenciler ile etüt merkezine gitmeyen öğrenciler arasında etüt merkezine giden öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Ayrıca etüt merkezine giden öğrencilerin; fikir üreten, bilgileri sorgulayan, üretken ve aktif katılımcı bireyler olmakla birlikte, ebeveynlerinin beklentilerini daha yüksek düzeyde karşıladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlara dayalı olarak özel kurs ve etüt merkezlerinden okul başarısını artırmaya dönük olarak yararlanılabileceği önerilmektedir.
Anahtar sözcükler: Başarı, etüt merkezi, ilkokul

FİNLANDİYA, PAKİSTAN VE TÜRKİYE'NİN İLKOKUL PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Öğretmen Fatih Mutlu ÖZBİLEN, İstanbul Esenyurt Cumhuriyet İlkokulu, fatihmutluozbilen@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Tuncay CANBULAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, tuncay.canbulat@deu.edu.tr
Doktora Öğrencisi Muhammad Zaheer ASGHAR, Helsinki Üniversitesi,zaheer.asghar@helsinki.fi

ÖZET
Eğitim sürecindeki uygulamalar, ülkelerin kalkınmışlık düzeyleri/ kalkınmalarının devamı ile ilgili önemli bir belirleyici konumuna gelmiştir. Bilginin giderek çoğalması, kalitenin daha fazla ön plana çıkması ve ihtiyaçlara yönelik gerçekleştirilen yeniliklerin sürekli hız kazanması ülkelerin eğitim sistemlerinde ve eğitim programlarında farklılaşmaları beraberinde getirmekte; daha nitelikli bireyler yetiştirebilme çabasıyla ülkeleri daha çağdaş yaklaşımları denemeye ve mevcut eğitim sistemlerine uyarlamaya zorlamaktadır. Küreselleşmenin hızlı bir ivme kazanmasıyla teknolojik ve bilimsel gelişmelere bağlı kalınarak program geliştirme çalışmalarına gösterilen ilgi giderek artmakta ve ilgililerin eğitim sektöründeki çalışmalarında öğretim programlarına yönelik değerlendirmelere daha fazla yer vermelerine neden olmaktadır. Karşılaştırmalı eğitimin toplumlar arasında eğitimdeki sorunların nedenlerini açığa vurması, diğer ülkelerde uygulanan sistemlerin aksayan yönlerini göstererek eldekini iyiye götürmesi, eğitimsel uygulamaları zenginleştirmeye dair fikir vermesi gibi özellikleri de bu çalışmanın esin kaynağı olmuştur. Yaşanan bu değişikliklerin daha detaylı bir şekilde gözden geçirilmesi için gerçekleştirilen bu araştırma Finlandiya, Pakistan ve Türkiye'de uygulanan ilkokul programlarının genel özelliklerini inceleyerek; ülkelerin eğitimin organizasyonunu, derslerini, eğitim durumlarını ve ölçme-değerlendirme ögelerini karşılaştırarak, aralarındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma Finlandiya, Pakistan ve Türkiye'de uygulanan ilkokul programları ile ülkelere ilişkin yapılan alanyazın taramasından elde edilen veriler ile sınırlıdır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgu ve sonuçların (i) Türkiye'nin ilkokul programının yeniden gözden geçirilmesi ve yapılandırılmasını destekleyeceği (ii) Konu ile ilgili yapılacak yeni çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Finlandiya, İlkokul Programı, karşılaştırmalı eğitim, Pakistan, Türkiye

GÜRCİSTAN'DA UYGULANAN SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ VE UYGULAMADA YAŞANAN SORUNLARIN İNCELENMESİ

Doktora Öğrencisi Adem İNCİKLİ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, aincikli@gmail.com
Prof. Dr. Ali Murat SÜNBÜL, Necmettin Erbakan Üniversitesi, a_sunbul@hotmail.com

ÖZET
Bu araştırmanın amacı, Gürcistan'da uygulanan sınıf öğretmeni yetiştirme programının amaç, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme boyutları ile sınıf öğretmeni yetiştirme programına ilişkin öğretmen görüşlerini ve programın uygulanması sırasında karşılaşılan sorunları incelemek ve tanımlamaktır. Araştırmada karma yöntem yaklaşımı kullanılmıştır. Nitel veri toplama aracı olarak doküman incelemesi ve görüşme, nicel veri toplama aracı olarak ise anket kullanılmıştır. Sınıf Öğretmenliği Programı, sekiz yarıyıl süreli ve 240 kredilik bir programdır (Ana Bilim Dalı Modülü altı yarıyıl süreli ve 180 kredi, Temel Modül ise iki yarı yıl süreli ve 60 kredidir). Ana bilim dalı programının amacı; ilkokul öğretmeni yetiştirmektir. İlkokul öğretmeni, 1'inci sınıftan 6'ncı sınıf sonuna kadar ilköğretim düzeyindeki çocuklara Gürcü dili ve edebiyatı, matematik, fen bilimleri ve ek olarak başka bir ders öğretebilecek öğretmenler yetiştirmektir. Temel Modül Programının amacı ise ilkokul öğretmeni adaylarına sözlü ve yazılı iletişim kurma, analiz, muhakeme, problem çözme ve grup içinde etkili çalışma yeteneklerini kazandırmaktır. Öğretim yöntemleri ve değerlendirme boyutlarında; Sovyet değerleri ile yetişen öğretmenler

geleneksel yaklaşım, 2005 sonrası dönemde Batı değerleri ile yetiştirilen genç nesil öğretmenler ise yapılandırmacı yaklaşım yöntemlerini kullanmaktadırlar. Gürcistan'ın İlia ve Ivane Javakhishvili Devlet Üniversitelerinde görev yapan altı öğretim elemanı ile yapılan yüz yüze görüşmelerden ve NAEC (National Exemination Center) tarafından yapılan Merkezi Yerleştirme ile Sınıf Öğretmenliği Programına öğrenci alan sekiz fakültenin (ücretli ve burslu olan programlar hariç) iletişim bilgilerine ulaşılabilen öğretim elemanları ile internet üzerinden yapılan anketten elde edilen verilerde, Batı'nın modern eğitim değerleriyle donanmış öğretmenler yetiştirmek isteyen Gürcistan'ın içinde bulunduğu sosyal, siyasi ve ekonomik zorlukların ülkede uygulanmak istenilen eğitim politikalarının takip edilmesinde sıkıntılara sebep olduğu, Sovyet ve batı değerleriyle yetişen öğretmenlerin aynı anda görev yapıyor olması nedeniyle öğretmen yetiştirme programlarının uygulanmasında zorluklar yaşandığı, öğretmenlerin kırsal alanlarda düşük maaşlarla çalışmak istememeleri nedeniyle, üniversiteye giriş sınavlarında öğrenciler tarafından yapılan tercihlerde sınıf öğretmenliğinin son sıralara gerilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Eğitim programı, öğretmen yetiştirme, sınıf öğretmeni, Gürcistan

HAYAT BİLGİSİ DERSİNDE İŞBİRLİKÇİ ÖĞRENME YÖNTEMİNİN 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Bekir YILDIZ, Mersin Üniversitesi, yildizbekir086@gmail.com
Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ, Mersin Üniversitesi, lutfiuredi@gmail.com

ÖZET

Değişimin kaçınılmaz bir hal aldığı günümüzde bilgi de hızla yenilenmektedir. Bilginin daha etkin ve kolay öğretilmesi amacıyla eğitim programlarında da birtakım arayışlara girilmiştir. Akademik başarının artışını sağlamak ve daha etkileşimsel bir ortamda paylaşımcı bir anlayışla ders işleyebilmek için İşbirlikçi öğrenme teknikleri uygulanır olmuştur. Bu araştırma, Hayat Bilgisi öğretiminde İşbirlikçi Öğrenme Modelinin Ayrılıp-Birleştirme Tekniği'nin ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ön test- son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma 2015- 2016 eğitim- öğretim yılında Mersin ili Erdemli ilçesinde yer alan Yeşilyurt İlkokulunun iki farklı şubesinde eğitim gören toplam otuz üçüncü sınıf öğrencisiyle yürütülmüştür. Araştırmada bir deney bir de kontrol grubu bulunmaktadır. İlgili konu, deney grubunda işbirlikçi öğrenme yöntemiyle, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemleri ile işlenmiştir. Deneysel çalışma toplam beş haftalık bir sürede on beş ders saatiyle sınırlı tutulmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak ilgili konuların kazanımlarına yönelik olarak hazırlanmış elli beş soruluk Akademik Başarı Testi(ABT) kullanılmıştır. Verilerin Analizinde ise varyans analizi yapılmıştır. Araştırma gruplarına uygulanan ABT ön test- son test sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında ön testte anlamlı bir farklılığa rastlanmazken, son testte deney grubuna yönelik olarak olumlu yönde anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Hayat Bilgisi dersi " Benim Eşsiz Yuvam" temasının ilgili konularının öğretilmesinde İşbirlikçi Öğrenme Modelinin Ayrılıp- Birleştirme tekniğinin öğrencinin genel akademik başarısında geleneksel öğrenme yöntemlerine göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Birleştirme, İşbirlikçi öğrenme, hayat bilgisi

İLKÖĞRETİM 2. SINIF İNGİLİZCE DERSİ ÖĞRENCİ KİTAPLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Elif Nur BOZER, Necmettin Erbakan Üniversitesi, elifnurbozer@hotmail.com
Prof. Dr. Ali Murat SÜNBÜL, Necmettin Erbakan Üniversitesi, asunbul@konya.edu.tr

ÖZET

2013-2014 eğitim- öğretim yılından itibaren ilkokul 2. sınıflarda 2 saat İngilizce dersi işlenmektedir. İngilizce eğitiminin ilkokul 2. sınıfa alınmasının en büyük nedenlerinden biri İngilizce eğitiminde yeterli olamayışımız ve İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen ülkeler sıralamasında sonlarda yer alışımızdır. Bu amaçla 2013 yılında İngilizce Dersi Eğitim Programı (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) yeniden geliştirilmiştir. Program İngilizce dersinde iletişimsel yeterlik kazandırılması gerekliliğinden yola çıkarak, verilen eğitimin öğrencilerin daha çok iletişim kurmalarını sağlayacak şekilde tasarlanması gerekliliğini vurgulamıştır. Program incelendiğinde 2. sınıfların sadece dinleme ve konuşma alanlarında eğitim alacağı şeklinde ifadelere yer verildiği görülmektedir. Sadece dinleme ve konuşmanın yapılacağı bir dersin yazılı bir materyalinin bulunması durumu bu araştırmaya problem teşkil etmiştir. Araştırmanın amacı, İlkokul 2. sınıf İngilizce dersi öğrenci kitaplarının çeşitli ölçütlere (kazanımlar, içerik, öğrenme süreci, vb.) göre değerlendirilmesidir. Doküman analizi tekniğinin kullanıldığı araştırmada analizler araştırmacılar tarafından yapılmış olup, analizin geçerliği ve güvenirliği için çeşitli alanlardaki uzmanlardan görüş alınmıştır. Değerlendirmeler sonucunda, kazanımlar, içerik ve ölçme değerlendirme öğeleri arasında uyumsuzluklar olduğu, öğrencilerin sıklıkla okuma yapmaya yönlendirildiği, çeşitli yazma etkinliklerinin yer aldığı, içeriğin iyi yapılandırılamadığı, çok sayıda kavrama yer verildiği, öğrencilerin seviyelerinin üstünde kalacak kullanımların yer aldığı tespit edilmiştir. 2. sınıf İngilizce dersi öğrenci kitaplarının, yetkin kişiler tarafından gözden geçirilmesi ve kitaplarda gerekli düzenlemelere gidilmesi önerilmektedir.

Anahtar sözcükler: Ders kitaplarının değerlendirmesi, ikinci sınıf, İngilizce dersi öğrenci kitapları, yabancı dil eğitimi

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN WİTKİN ÖĞRENME STİLİNE GÖRE ÖĞRENME ALANLARININ BELİRLENMESİ VE DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Öğretmen Ergün YURTBAKAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, gamsiz6436@gmail.com
Doç. Dr. Lale CERRAH ÖZSEVGEÇ, Karadeniz Teknik Üniversitesi, lalecerrah@yahoo.com

ÖZET

Amerika Birleşik Devletleri üçüncü başkanı Jefferson 1800'lü yılların başında "Eşit olmayanlara eşit davranmak en büyük eşitsizliktir" şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadenin eğitime yansımaları bireysel farklılıkların öğretim sürecindeki etkililiğinin anlaşılmasıyla daha hızlı bir şekilde kendini göstermiştir. Bireysel farklılıklar kavramı, bireyin fiziksel ve bilişsel özellikleri

ile ahlaki değerleri gibi pek çok değişkeni ifade edebilmektedir. Bireylerin sahip oldukları özelliklerinden bir diğeri de öğrenme stilleridir. Bireylerin, öğrenme aktivitelerini kullanmaya yönelik genel tercihleri öğrenme stilini ifade etmektedir. Bireyler öğrenirken, bilgiyi nereden aldıkları, nasıl organize ettikleri ve bilgiyi nasıl değerlendirdikleri değişkenlik gösterebilmektedir. Öğrenme stili kavramı son yıllarda araştırmacıların ilgisini bir hayli çekmiş ve pek çok çalışmanın konusunu oluşturmuştur. Witkin öğrenme stilini, bireylerin olayları çevrelerinden soyutlayarak ya da meydana geldikleri çevre içinde değerlendirme eğilimine göre gruplandırmıştır. Bu bağlamda, insanların iyi düzenlenmiş bir çevre içinde önceden tanımlanmış herhangi bir öğeyi ayırt edebilme becerileri incelenmiş ve bireylerin alan bağımlı ya da alan bağımsız olup olmadıkları araştırılmıştır. Alan bağımlı ve alan bağımsızlık türleri diğer öğrenme stillerinde de olduğu gibi zekâ ve yetenek gibi özellikler bakımından birbirlerinden üstün değillerdir fakat çevreyi algılama ve öğrenme özellikleri olarak farklılaştıklarından çevrenin bireyin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi ve öğrenmenin arttırılması açısından önemlidir. Hem öğreticiye hem de öğrenene büyük kolaylık sağlamaktadır. Ülkemizdeki çalışmalr incelendiğinde Kolb öğrenme stilinin çok fazla çalışıldığı fakat diğer öğrenme stilleri ile ilgili çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu bağlamda çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, ilköğretim öğrencilerinin öğrenme stillerini Witkine göre değerlendirmek ve sosyodemografik özelliklerinin bu stiller üzerinde bir etkisi olup olmadığını değerlendirmektir. Çalışma ilköğretim 2,3 ve 4. sınıfa devam eden toplam 115 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada "Saklı şekiller Grup Testi (Group Embedded Figure Test-GEFT)" ve demografik özellik anketi kullanılmıştır. Çalışma bulguları sınıf farkı olmadan bütün öğrencilerin alan bağımlı olduğunu ortaya koymuştur. Alan bağımlı öğrencilerin en yüksek puan alanların kız öğrenci olduğu tespit edilmiştir. "0" puan alan erkek öğrenci sayısının kız öğrenci sayısına göre daha fazla olduğu görülmüştür.Yüksek puan alan öğrencilerin demografik özellikleri incelendiğinde; baba eğitim durumlarının yüksek olduğu,babalarının memur olarak çalıştığı ve gelir durumlarının yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Anahtar sözcükler: Öğrenme, öğrenme stili, Witkin Öğrenme Stili

İLKÖĞRETİMDE 2010-2015 YILLARI ARASINDA YAPILAN İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME YÖNTEMİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Yrd. Doç. Dr. Sibel GÜVEN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, s_guven@comu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi İrem ÖZDEL, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, iremozdel@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilköğretimde 2010-2015 yıları arasında yapılmış; verilerin, öğrenci, öğretmen ya da öğretmen adaylarından toplandığı, işbirlikli öğrenme çalışmalarını incelemektir. Araştırmada veriler literatür taraması sonucu, metaanaliz yöntemi ile elde edilmiştir. Ülkemizde 2010-2015 yılları arasında işbirlikli öğrenme adına yapılmış olan birçok çalışma mevcuttur. Bu çalışmaların incelenmesi için google akademik, dergipark. ulakbim, Yök, ilköğretim online, eğitim indeksi, arastirmax, Academia veri tabanları ile bazı üniversitelerin eğitim bilimleri dergilerinden yararlanılmıştır. İnternet veri tabanlarında ve dergilerde araştırmanın incelenmesi için işbirlikli öğrenme, kubaşık öğrenme, işbirlikli öğrenme modelleri, ÖTBB, TOT, KDB, Jigsaw, Grup araştırması, cooperative learning gibi kelime grupları temel alınmıştır. Ülkemizde 2010-2015 yılları arasında yapılmış literatürde yer alan işbirlikli öğrenme ile ilgili makaleler, yüksek lisans tezleri, doktora tezleri , tezlerden oluşturulan makaleler ve bildiriler, literatür taraması ile toplanmıştır. Araştırma kriterlerine göre değerlendirilerek uygun bulunan 38 adet çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. Yüksek Lisans ve Doktora tezlerinden oluşturulan makaleler ve bildiriler tezlerin kendisi araştırmaya alındığından tekrar ele alınmamıştır. Sonuç olarak 2010-2015 yılları arasında işbirlikli öğrenme hakkında yapılan çalışmaların çoğunun fen öğretimi ile ilgili olduğu, en fazla çalışmanın 2012 yılında yapıldığı, çalışmaların daha çok makale ağırlıklı olduğu sonucuna ulaulaşılmıştır. Ayrıca, işbirlikli teknikler kullanan sınıfların hem akademik hem de sosyal beceri ve iletişim yönünden geleneksel sınıflara göre daha başarılı oldukları anlaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: İlköğretim, işbirlikli öğrenme, metaanaliz

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNSAN HAKLARI YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ DERSİNDE GEÇEN TEMEL KAVRAMLARA İLİŞKİN ALGILARI

Öğretmen Betül AKDENİZ, Darende İlkokulu Kastamonu, betulakdeniz84@hotmail.com

ÖZET

2015-2016 yılı programına göre; bu ders, öğrencilere kuramsal bilgi aktarmaktan çok öğrencilerin insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi ile ilgili temel değerleri kazanmalarını ve bunları bir yaşam biçimi, bir kültür hâline getirmelerini amaçlamaktadır. Yapılan çalışmalar; insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi ile ilgili değerlerin küçük yaşlardan başlayarak ve müstakil bir içeriği olarak kazandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. İnsan hakları, yurttaşlık ve demokrasi dersi içeriğinde "insan merkezlilik", "aktif yurttaşlık", "barış", "uzlaşı", "çoğulculuk", "birlikte yaşam", "çeşitlilik", "hukukun üstünlüğü" gibi konular öne çıkmaktadır. Program aynı zamanda öğrencilerin hak ve özgürlüklerinin bilincinde olmalarını sağlamayı çocuk olarak haklarının ne olduğunu bilmelerini ve hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği durumda haklarını aramak için hangi yollara başvurabileceğini öğrenmesini önemsemektedir. Programda başkalarının hak ve özgürlüklerine saygı göstermeyi içselleştirmek için görüş ayrılıklarının yaşandığı durumlarda anlaşmazlıkları yapıcı bir dille, şiddete başvurmadan çözebilmenin de bir seçenek olduğunu görmek ve şiddet içermeyen çözüm yollarını tecrübe etmek amaçlanmaktadır (MEB,2015). Öğrencilerin vatandaşlık eğitiminden hedeflenen beceri, davranış ve tutumları kazanabilmeleri öncelikle vatandaşlıkla ilgili temel kavramları yanılgıya düşmeden tam ve doğru anlamalarına bağlıdır. Çünkü kavramlar, bilginin yapı taşları olarak bireyin bilişsel yapısının ve düşünme becerilerinin temelinde yer alırlar ve öğrenmenin niteliğini etkilemede büyük rol oynarlar (Klausmeier, 1992; Ülgen, 2001; Yılmaz,2013). Bu sebepten, anlamlı ve kalıcı bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için öğrencilerin kavramları doğru, eksiksiz ve kavram yanılgısına düşmeden öğrenmeleri gerekmektedir (Ausubel, 2000; Novak, 1997; Yılmaz,2013). Bu çalışma, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yurttaşlık eğitiminde sık kullanılan sorumluluk, hak, eşitlik,

yurttaşlık, adalet, özgürlük, uzlaşı ve toplum kavramlarına ilişkin algılarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Katılımcılar Kastamonu ili merkezde bulunan ilkokullardan seçilmiştir. Nitel araştırma tasarımının kullanıldığı çalışmada temel veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat protokolü kullanılacaktır. Araştırma verileri sürekli karşılaştırma ve endüktif betimsel analiz yöntemleri kullanılarak çözümlenecektir. Araştırma sonuçları yorumlama aşamasındadır.

Anahtar sözcükler: Demokrasi, insan hakları, kavramlar, öğrenci görüşleri, yurttaşlık

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DÖRDÜNCÜ SINIF İNSAN HAKLARI YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Hakan KAÇAR, Batman Sason Kayadüzü İlkokulu, kcr_h@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Mevra KAÇAR, Doğa Koleji, mewra_akturk@hotmail.com

ÖZET

Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi dersi daha önce 8. sınıflarda verilen bir ders iken ilk kez 2015- 2016 eğitim öğretim yılında ilkokul 4. sınıflarda İHYD (İnsan Hakları Yurttaşlık ve Demokrasi) dersi olarak verilmeye başlanmıştır. Yapılan bu araştırmada ilk kez uygulamaya koyulan İHYD dersinin, bu dersi ilk kez uygulayacak olan 4. sınıf sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 5 adet kişisel, 5 adet açık uçlu sorunun bulunduğu görüşme formu 39 ilden (77) 4. sınıf sınıf öğretmenine internet üzerinden canlı form oluşturularak, e-posta aracılığıyla ve ilk elden uygulanmıştır. Araştırma nitel araştırma temel alınarak yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışma deseni kullanılmıştır. Yapılan bu araştırma sonucunda sınıf öğretmenleri 4. sınıf İHYD dersinin 4. sınıf programında yer almasını %52'si olumsuz karşılarken %48'i olumlu karşılamıştır. Araştırmaya göre böyle düşünülmesinin en büyük sebebi dersin kavramlarının soyut olması ve dersin erken yaşta verilmesinden kaynaklanmaktadır. Olumlu karşılayanlar ise dersin gerekli olduğunu erken yaşlarda verilmesinin olumlu olduğunu, ancak programın bazı eksiklikleri olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %89'u ders öğretiminde zorluklarla karşılaştıklarını %11'i herhangi bir zorlukla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Yine sınıf öğretmenlerinin %66'sı ders kitabı içeriğini uygun bulmazken, %34'ü uygun bulmaktadır. Bunun sebebi olarak kavramların soyut olmasını, etkinliklerin olmamasını, kaynak kitabın ve öğretmen kılavuzun verilmemesini belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların %80'i İnsan Hakları Yurttaşlık ve Demokrasi dersinin öğrenciler üzerine olumlu yansımaları olduğunu veya olacağını belirtmişlerdir. %20'si ise herhangi bir olumlu yansıma olmayacağını düşünmemektedirler. Katılımcılar olumlu yansımaları genellikle hak, sorumluluk, adalet, eşitlik, özgürlük bilinci, empati, farklılıklara saygı, yurttaşlık, arkadaş ilişkileri gibi başlıklarda belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Demokrasi, ilkokul, insan hakları, sınıf öğretmeni, yurttaşlık

İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ DERSİ 2009 VE 2015 ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Öğretmen Hasret KABARAN, Özel Marmaris Çağdaş Bilim Koleji, hasretkabaran@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Şadan ÖKMEN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sokmen@mu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, İlkokul Hayat Bilgisi dersi 2009 ve 2015 öğretim programlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden bütüncül çoklu durum çalışması desenine uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin elde edilmesinde nitel veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Verilerin toplanması sürecinde kullanılan öğretim programlarına T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın resmi internet sitesinden ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler araştırmanın amaçları doğrultusunda belirlenen kriterlere göre betimsel analiz yaklaşımı kullanılarak çözümlenmiştir. İlkokul Hayat Bilgisi dersi 2009 ve 2015 öğretim programları belirlenen ölçütlere göre incelenmiş ve daha sonra karşılaştırılmıştır. Araştırma kapsamında ilgili öğretim programlarının karşılaştırılmasında kullanılan ölçütler; vizyon ve amaçlar, organizasyon yapısı, beceriler, değerler, kazanımlar ve ders saatleri olarak belirlenmiştir. İlkokul Hayat Bilgisi dersi öğretim programları belirlenen ölçütler doğrultusunda karşılaştırılarak tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre her iki programda da vizyon ifadesine açık bir şekilde yer verildiği belirlenmiştir. Programların amaçlarının karşılaştırılmasından elde edilen bulgulara göre 2009 öğretim programında genel amaçların doğrudan verilmediği, 2015 öğretim programında ise genel amaçların doğrudan verildiği belirlenmiştir. 2009 öğretim programında öğrenme alanlarını (birey, toplum ve doğa) kapsayan temalara yer verilirken, 2015 öğretim programında ünitelere yer verildiği tespit edilmiştir. 2015 öğretim programında daha fazla beceri ve değerin bulunduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, 2009 öğretim programında tüm kazanımlar için etkinlik örneklerine yer verildiği, 2015 öğretim programında ise hiçbir kazanıma yönelik etkinlik örneği verilmediği tespit edilmiştir. 2015 öğretim programında kazanım sayılarının daha az olduğu belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Bütüncül çoklu durum çalışması, İlkokul Hayat Bilgisi Dersi, nitel araştırma, öğretim programı

İLKOKUL İNSAN HAKLARI, YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ KAZANIMLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, sonmez.omerfaruk@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Maksut ÖNLEN, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, maksutonlen@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Eser IRŞİ, Gaziosmanpaşa Üniversitesi , eserirsi@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Uğur POLAT, Gaziosmanpaşa Üniversitesi , ugur_polat325@hotmail.com
Öğretmen Mehmet FANSA, Anadolu Üniversitesi, mymemoli@gmail.com

ÖZET
2015 eğitim-öğretim yılından itibaren 4. sınıflarda "İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi" dersi programdaki yerini almıştır. Öğrencilere kavramsal bilginin öğretilmesinin yanında; insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi ile ilgili temel değerleri kazandırmayı amaçlamaktadır. İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasinin öne çıkan en önemli amacı da öğrencilerin bu bilgi ve değerleri bir yaşam biçimi ve kültür hâline getirmelerini sağlamaktır. Böylelikle öğrenciler haklarını öğrenecek ve talep edecekler, bunlara ilişkin etik değerlendirme yapabileceklerdir.. Çünkü Hak, özgürlük ve eşitliğin etkili bir şekilde tesis edilemediği durumlarda ise günümüzde pek çok örneğini gördüğümüz çatışma ortaya çıkmaktadır. Bu durumların ortadan kaldırılması eğitim yoluyla ancak olabilir. Bu bağlamda çalışmamızın amacı dersin çıktısı olan kazanımların incelenmesidir. Çalışma, nitel araştırmaya yönteminin doküman analizi tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Bu araştırma nitel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılarak yapılandırılmıştır. Creswell (1998) nitel araştırmayı, sosyal yaşamı ve insanla ilgili problemleri kendine özgü metotlarla sorgulayarak, anlamlandırma süreci olarak ifade etmektedir. Nitel araştırma sürecinde araştırmacı bütüncül bir araştırma tablosu ortaya koyarak; kelime analizleri, detaylı katılımcı görüşme raporları kullanır ve araştırmayı doğal ortamda düzenler. Bu kapsamda 2015 yılında yayınlanan İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi dersi öğretim programı değerlendirilmiştir. Toplam altı ünitenin yer aldığı İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi dersinde otuz kazanım incelenmiştir. Kazanımların yoğun olduğu ünite %23,33 ile Hak, Özgürlük ve Sorumluluk ünitesi olarak yer almaktadır. Ünitede kazanımlar, insan olmanın gereği olan ve birbirinden bağımsız düşünülmesi imkânsız olan hak, özgürlük ve sorumluluk çerçevesinde yer almıştır.
Anahtar sözcükler: İnsan hakları, kazanım, program

İLKOKUL ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GIDA OKURYAZARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Mehmet BAHAR, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, mehmet.bahar@gmail.com
Arş. Gör. Mustafa YILMAZ, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, mustafayilmaz.fen@gmail.com

ÖZET
Günümüz toplumunda yaşanan en büyük problemlerden birisi de obezitedir. Bireylerin sağlıklı bir yaşam sürebilmeleri dengeli ve düzenli beslenmeleri ile mümkündür. Son yıllarda birçok alanda okuryazarlık kavramı ön plana çıkmaktadır. Her bireyin kendi beslenmesinden sorumlu olduğu düşünülürse son yıllarda literatürde yer alan gıda okuryazarlığı kavramının da toplumsal açıdan öneme sahip olduğu ifade edilebilir. Bireyin kişisel özelliklerinin ve yaşam biçimlerinin erken yaşlarda şekillendiği göz önünde bulundurulursa ilkokul çağındaki çocukların sağlıklı yaşam sürebilmeleri, dengeli ve düzenli beslenmeleri için gıda okuryazarı bireyler olarak yetişmeleri gerekmektedir. Çocukların gıda okuryazarı olabilmeleri ancak aldıkları eğitimle sağlanabilir. Bu bağlamda çocuklara beslenme konusunda verilen eğitimlerin gıda okuryazarlığının tüm alt boyutlarını kapsayacak nitelikte olması gerekmektedir. Bireyin yaşamının her anında karşılaşacağı ve kaliteli yaşam için gerekli bileşenlerden biri olan gıda okuryazarlığı ilkokul öğretim programında ele alınması gerekli bir konu olarak görülebilir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı ilkokul öğretim programlarının gıda okuryazarlığı açısından incelenmesi olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak ise doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmada beslenmeye ilişkin kazanımların mevcut olduğu, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan ilkokul hayat bilgisi ve fen bilimleri öğretim programlarında yer alan kazanımlar incelenmiştir. Hayat bilgisi ve fen bilimleri öğretim programlarında yer alan beslenmeye ilişkin kazanımların gıda okuryazarlığının alt boyutlarıyla ilişkisine bakılmıştır. Elde edilen bulgulara göre hayat bilgisi öğretim programında gıda okuryazarlığının "seçim", "hazırlama" ve "tüketim" alt boyutlarına ilişkin kazanımlar yer alırken "planlama ve yönetim" alt boyutunu karşılayacak düzeyde kazanıma rastlanmamıştır. Fen bilimleri öğretim programında ise besin içeriklerine yönelik kazanımların bulunduğu ve alt boyutları tümüyle içeren kazanımların yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bulgular eleştirel bir yaklaşımla yorumlanmıştır.
Anahtar sözcükler: Fen bilimleri, gıda okuryazarlığı, hayat bilgisi, öğretim programı

İLKOKUL ÖĞRETİM PROGRAMLARININ MARZANON'UN BİLİŞSEL ALAN TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ

Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, rkaradag@adiyaman.edu.tr
Arş. Gör. Dr. Mehmet DEMİR, Adiyaman Üniversitesi, demirmfeyza@gmail.com

ÖZET
İlköğretimde düşünme becerilerini geliştirmeye verilen önemin artmasıyla pek çok ülkede üst düzey düşünme becerilerinin kazanımları eğitim programlarına aktarılmıştır. Türkiye'de de dünyadaki gelişmelere paralel bir biçimde, eğitim alanındaki yeniliklerin programlara yansıtılması gereksinimi duyulmuş, değişen dünyaya ayak uydurabilen, öğrenmeyi öğrenen ve üst düzey düşünme becerilerine sahip bireylerin yetiştirilmesine yönelik öğretim programları hazırlanmaya başlamıştır. Program geliştirme çalışmalarında ilk olarak geliştirildiği günden günümüze kadar uygulanan Bloom taksonomisi önemli bir kaynak olarak görülmektedir. Türkiye'de program geliştirme ve değerlendirme çalışmalarında Bloom taksonomisi temel alınmakta ve bu taksonomiye göre amaç ve kazanımların sınıflaması yapılmaktadır. Bloom'un bilişsel alan sınıflaması eğitimciler tarafından

oldukça kabul gören bir sınıflama olmakla birlikte, bu sınıflama bazı araştırmacılar tarafından eksik bulunmuş ve birtakım yeni sınıflamalar ortaya konulmuştur. İlgili alanyazın incelendiğinde Bloom'un sınıflamasına alternatif olarak ileri sürülen birtakım sınıflamaların varlığı dikkat çekmektedir. Bu çalışmada eğitim amaçlarının sınıflamasında literatürdeki en yeni ve güncel sınıflama olan Marzano'nun eğitim amaçları sınıflamasından yararlanılmıştır. Araştırmanın amacı, 2015 yılında geliştirilerek 2016-2017 yılından itibaren uygulamaya konulması planlanan ilkokul programlarındaki kazanımların Marzano'nun bilişsel alan sınıflamasından yararlanarak bilişsel beceri basamakları açısından sınıflandırıp değerlendirmek ve programların üst düzey bilişsel becerilerin gelişimine katkı sağlama potansiyeline sahip olup olmadığını ortaya koymaktır. Öğretim programlarındaki kazanımların Marzano taksonomisine göre hangi bilişsel basamakta, hangi boyutlarda olduğunun tespit edilmesi, eğitimciler ve araştırmacılara farklı bir bakış açısı sağlayacaktır. İlkokul öğretim programlarındaki kazanımların Marzano taksonomisine göre sınıflandırılması, mevcut durum hakkında farklı bir bakış açısı oluşturarak bundan sonraki süreçte program geliştirme çalışmaları ile ilgili yapılabilecek değerlendirmelere ve program geliştirme çalışmalarına kaynak olması açısından önem taşımaktadır. Betimsel bir nitelik taşıyan bu araştırmada verilerinin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanmasında nitel araştırma yönteminden durum çalışması deseni kullanılacaktır. Araştırma verilerinin toplanmasında nitel veri toplama tekniklerinden biri olan doküman analizinden yararlanılacaktır. Çalışmada doküman analizi kapsamında ilkokul Matematik, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen ve Teknoloji Öğretim Programları incelenecektir.

Anahtar sözcükler: Marzano taksonomisi, program değerlendirme, ilkokul programları

İNGİLİZCE VE SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİNE İLİŞKİN BİLİŞSEL YAPILARI

Arş. Gör. Sedat ALTINTAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sedataltintas@mu.edu.tr
Arş. Gör. Orçin KARADAĞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, orcinkaradag@mu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı İngilizce ve sınıf öğretmeni adaylarının öğretim ilke ve yöntemlerinin temel kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarının belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusuna öğretmen adaylarının öğretim ilke ve yöntemlerinin temel kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarının bölümlerine ve cinsiyetlerine göre nasıl değiştiği belirlenmeye çalışılacaktır. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan son sınıf İngilizce ve sınıf öğretmenliği bölümü öğrencileri oluşturacaktır. Araştırma verilerinin toplanmasında kişisel bilgi formu ve öğretmen adaylarının öğretim ilke ve yöntemlerinin temel kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarını belirlenmesine yönelik kelime ilişkilendirme testi uygulanacaktır. Kelime ilişkilendirme testini oluşturmak için öğretim ilke ve yöntemlerinin temel kavramları olan model, strateji, yöntem ve teknik kavramları seçilmiştir. Her bir anahtar kavram bir sayfaya gelecek şekilde ve istenilen cevap sayısı kadar yani 5 kere alt alta yazılarak test düzenlenmiştir. Verilerin analizi için kelime ilişkilendirme testinde anahtar kavramlara verilen cevap kelimeler ayrıntılı bir şekilde incelenecektir. Hangi anahtar kavrama hangi kelime veya kavramların kaç kez tekrarlandığını gösteren ayrıntılı frekans tablosu hazırlanacak ve bu frekans tablosundan yararlanılarak kavram ağı oluşturulacaktır. Kavram ağı oluşturma işleminde kesme noktası tekniği kullanılacaktır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğretim ilke ve yöntemleri kavramlarına ilişkin kavram yanılgılarının ortaya çıkarılması ve bilişsel yapılarının belirlenmesi beklenmektedir. Kelime ilişkilendirme testi ile öğretmen adaylarının bilişsel yapılarında öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili hangi kavramların olduğu, bu kavramlar arası ilişkilerin, bağlantıların nasıl kurulduğunun ortaya çıkması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Bilişsel yapı, kelime ilişkilendirme, öğretim ilke ve yöntemleri, öğretmen adayı

İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YAKLAŞIMININ ÖĞRENCİLERİN MATEMATİK DERSİNDEKİ BAŞARILARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Hasan AYDEMİR, İnönü Üniversitesi, hasan.aydemir@inonu.edu.tr
Yalçin KARALI, yalcinkarali@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı işbirliğine dayalı öğretim yaklaşımının öğrencilerin matematik dersindeki akademik başarıları üzerindeki etkilerini belirlemektir. Bunun yanında cinsiyet ile matematik dersindeki akademik başarı arasındaki ilişki incelenecektir. Araştırma ilkokul 4. sınıf öğrencileri ile yürütülecektir. Araştırma yöntemi olarak öntest- sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılacaktır. Deney grubunda yer alacak öğrenci takımlarının oluşturulmasında öğrenci takımları başarı bölümleri tekniğinde yer alan ilkeler esas alınacaktır. Özellikle takımları oluşturan bireylerin başarı ve cinsiyet açısından heterojen (ayrışık) olmasına dikkat edilecektir. Araştırmada işbirliğine dayalı öğretim tekniklerinden takım oyun turnuva (TOT) destekli öğrenci takımları başarı bölümleri (ÖTBB) tekniği uygulanacaktır. Uygulama basamaklarının başında öğrencilerin ön bilgilerini belirlemek ve gruplar arasındaki olası farklılaşmayı tespit etmek amacıyla deney ve kontrol gruplarına ön test uygulanacaktır. Grupların başarı açısından benzeşik (farksız) oldukları belirlendikten sonra araştırmanın deney grubunda işbirliğine dayalı öğretim tekniklerinden ÖTBB ve TOT tekniklerinin birleşik bir uygulaması yapılacaktır. Kontrol grubunda ise aynı tema ve buna dayalı kazanımlar geleneksel yöntemlerle kazandırılmaya çalışılacaktır. Uygulamaların ardından deney ve kontrol grupları üzerinde son test uygulaması yapılacaktır. Verilerin analizinde SPSS paket istatistik programı kullanılacaktır. Öntest ve sontest arasındaki ortaya çıkacak farka bağlı erişilerin analizinde ilişkili ölçümlerde ortalama puanların karşılaştırılmasında kullanılan ilişkisiz örneklemler için t-testi kullanılacaktır. Öğrencilerin matematik dersindeki başarılarında cinsiyetlerine göre bir farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek için ise ilişkisiz ölçümlerde ortalama puanların karşılaştırılmasını sağlayan ilişkisiz örneklemler t-testi kullanılacaktır. Uygulamaların sonunda işbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin matematik dersindeki akademik başarıları üzerinde geleneksel yöntemlere göre anlamlı biçimde daha etkili olacağı öngörülmektedir.

Anahtar sözcükler: İşbirliğine dayalı öğrenme, matematik öğretimi, ÖTBB, TOT

KÖY ENSTİTÜLERİNİN CUMHURİYET TARİHİMİZDEKİ ANLAMI

Prof. Dr. Mustafa ERGÜN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, ergun@aku.edu.tr

ÖZET

Osmanlı, eğitim hizmetlerini genellikle uç bölgelere ve önemli merkezlere götürdüğü için, Anadolu halkı eğitim aydınlığından da çok yararlanamadı. 1930'lu yıllar Türkiye Cumhuriyeti devletinin halka yöneldiği, Avrupa devletlerinin 19. Yüzyıl başlarında yaptığı toplumsal bütünleşme ve ulus oluşturma işini yüzyıldan daha fazla bir gecikme ile yapma başladığı dönem oldu. Atatürk, Ne mutlu Türküm diyene! sözü ile de devletin tüm vatandaşlarının ortak bir Türk kültürü içinde birleşmelerini istiyordu. Atatürk'ün halkı eğitmek için yaptığı en önemli girişimlerden biri de Halkevleri idi. 1930'ların ortalarına gelindiğinde, ülkedeki yaklaşık 40 bin köyden 35 bininde okul yoktu. Bu tablo, Cumhuriyet hükümetlerini nicelik ağırlıklı Köy Eğitmen Kursları, Köy Enstitüleri gibi denemelere yöneltti. Kültür Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ile işbirliği yaparak 1934-35 ders yılında Çifteler Çiftliğinde (Harasında) köy eğitmeni yetiştirmek üzere bir kurs açtı. Askerliklerini çavuş olarak yapmış 80 genç, Çifteler Harasında sekiz aylık bir Eğitmenler Kursuna alınmış, sonra stajyer öğretmen olarak Ankara köylerine atanmıştı. Eğitmen kurslarındaki öğrenci sayısı 1939'da 2000'e yükseldi. Daha sonraki yıllarda ilköğretimi bitiren köy çocukları toplanarak, bunlar Köy Öğretmen Okullarında yetiştirilmeye başlandı. Eğitmen Kurslarının başarılı çalışmalarını gören Bakanlık, askerden dönenlerden yararlanmanın yanı sıra köylerden ilkokul mezunu çocuklar toplayarak, onları kırsal bölgelere kuracakları okullarda yetiştirip kendi köylerine öğretmen olarak göndermeyi planladı. 1937–38 öğretim yılında Çifteler (Eskişehir) ve Kızılçulluda (İzmir) iki Köy Öğretmen Okulu açıldı. Bunlara daha sonra yenileri eklendi. Yeni kurulan okullara "Enstitü" adı verildi; çünkü buralarda köy ile ilgili çalışmaların yapılması ve köy kalkınmasında ihtiyaç duyulan sağlık ve tarımsal çalışma elemanlarının da yetiştirilmesi amaçlanıyordu. Çalışmaların başarılı olduğu görüldükten sonra da 17.04.1940 tarihinde Köy Enstitüleri Yasası çıkarılmıştır. Öğretmenler köylülere hem örgün eğitim verecek, okuma-yazma ve temel bilgileri kazandıracak hem de modern ve bilimsel tarım tekniklerini öğretecekti. Köy enstitüleri temel misyonunu iş, zanaat ve sanat deneyimli, yetenekli, köy şartlarına uygun köy öğretmenleri, teknik ve sağlık elemanları yetiştirmekti. 1942 yılında Hasanoğlan Köy Enstitüsünde (Ankara), Köy Enstitülerine öğretmen, yönetici, denetmen; ülkeye köy araştırmacısı yetiştirmek üzere Köy Enstitülerinin en yetkin öğrencilerini alıp yetiştiren üç yıl süreli Yüksek Köy Enstitüsü açıldı. Köy Enstitüleri iş eğitimi doğrultusunda eğitim öğretim çalışmalarını kalitelerini artırarak 14 yıl başarı ile devam ettirmiştir. Bu dönemde 1308 bayan ve 15,943 erkek toplam 17 341 öğretmen, 8 675 eğitmen, 1 248 sağlık memuru olmak üzere toplam 27 264 eleman yetiştirmiştir. 1946 yılında Tonguç ve ekibi de görevden uzaklaştırıldı. 1947 yılında Köy Enstitüsü Öğretim Programı ve Yönetmeliği değiştirildi. 1947 yılı sonlarında Yüksek Köy Enstitüsü kapatılarak öğrencileri başka okullara nakledildi. 1948 yılında Eğitmen Kurslarına son verildi ve birçok eğitmen de görevden uzaklaştırıldı. 1950den sonra Köy Enstitülerinin kız öğrencileri ayrılarak, Kızılçullu ve Beşikdüzü Köy Enstitülerinde toplandı. 1951 yılında Köy Enstitülerinin öğretim süresi 5 yıldan 6 yıla çıkarıldı. 1953 yılında Köy Enstitüleri Programı ile İlköğretmen Okullarının programları birleştirildi. Bütün bunlara rağmen, adı ilköğretmen okulu olarak değiştirilse de, eski Enstitü binaları üzerinde kurulu olan okulların köy ilkokullarından sınavla öğrenci seçme, onları yatılı olarak okutma sistemleri değişmedi. Hatta ders programları ne kadar değiştirilirse değiştirilsin, Enstitü felsefesi bu okullarda devam etti, ta ki bu okullar Öğretmen Lisesi haline çevrilinceye kadar!

Anahtar sözcükler: Eğitmen, ilkokul, Köy Enstitüsü, öğretmen okulu, eğitim tarihi

KÜRESEL VATANDAŞLIĞIN SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YANSIMALARI

Doç. Dr. Kadir KARATEKİN, Kastamonu Üniversitesi, kadirkaratekin@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Cevdet UYSAL, Kastamonu Üniversitesi, cuysal_1907@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Sadullah ÜSTÜN, Kastamonu Üniversitesi, sadullah_ustun_1905@hotmail.com

ÖZET

Küreselleşme birçok sorunu beraberinde getirirken birçok fırsatı da ortaya çıkarmaktadır. Bu sorunların farkına varmak ve çözüm yolları üretebilmek; ortaya çıkan fırsatları da değerlendirebilmek için bireyleri ulusal vatandaşlığın yanında küresel vatandaşlığın bilgi, beceri ve değerleriyle de eğitmemiz gerekmektedir. Bu eğitimin etkili verilebileceği derslerin başında sosyal bilgiler dersi gelmektedir. Bunun için sosyal bilgiler dersi öğretim programının; bireylerin kendi özelliklerini tanıyarak ulusal ve evrensel değerlere önem veren, iletişim becerilerine sahip, sosyal sorumluluklarının farkında olan ve bu sorumlulukları yerine getirebilecek yeterliliklere sahip katılımcı ve duyarlı bireyler yetiştirmesini sağlayabilecek nitelikte olması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programını Morais ve Ogden(2010) tarafından küresel vatandaşlığın öne çıkarılan üç boyutu (Sosyal Sorumluluk, Küresel Yeterlilik, Küresel Vatandaşlık Katılımı) ve dokuz alt boyutu (Küresel Adalet ve Eşitsizlikler, Alturizm ve Empati, Küresel Karşılıklı Bağlılık ve Şahsi Sorumluluk, Özfarkındalık, Kültürlerarası İletişim, Küresel Bilgi, Sivil Toplum Kuruluşlarına Katılım, Siyasi Duruş, Küresel Sivil Eylem) açısından inceleyerek bir değerlendirmesini yapmaktır. Araştırmada nitel araştırma türlerinden özel durum çalışması kullanılacaktır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında küresel vatandaşlığın durumunu ortaya koyabilmek için doküman incelemesi yönteminden yararlanılacaktır. Araştırmanın dokümanlarını halen uygulamada olan 4.,5.,6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programları oluşturmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılacaktır. Analiz sonucunda elde edilecek bulguların program hazırlayıcılarına ve bu programların uygulayıcıları olan sınıf öğretmenleri ve sosyal bilgiler öğretmenlerine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Küresel vatandaşlık, öğretim programı, sosyal bilgiler

ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ DERS PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Zühal ÇUBUKÇU, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, zcubukcu@ogu.edu.tr
Arş. Gör. Şule Betül TOSUNTAŞ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, sbtosuntas@hotmail.com

ÖZET
Öğretmen ve öğretimin niteliğinin belirlenmesinde öğretmenlerin sahip olması gereken genel ve özel alan yeterliklerinin önemi büyüktür. Bu yeterliklerin kazandırılması adına öğretmen eğitiminde zorunlu Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinden birisi de Öğretim İlke ve Yöntemleri dersidir. Bu ders kapsamında öğretmen adaylarının öğretim ilke, yöntem, strateji ve teknik kavramlarını, çeşitli öğretim yöntem, teknik ve stratejileri, bunları etkili şekilde kullanımı adına yol gösterici ilkeleri öğrenmesi beklenmektedir. Literatürde yer alan araştırmalar görev yapan öğretmenlerin genellikle sınırlı sayıda yöntem kullanabildiğini göstermektedir. Benzer şekilde yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanlarının da genellikle az sayıda yöntemi derslerinde kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının derslerinde öğrettiklerinin yanı sıra öğrenme-öğretme süreci yaşantılarından da etkileneceği düşünülmektedir. Bu açıdan öğretmen adaylarının derslerde kullanılan öğretim yöntemlerinin farkına varabileceğinden bu yöntemlere ilişkin görüşlerinin incelenmesi öğretmen ve öğretim elemanlarının niteliğinin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu araştırmada öğretmen adaylarının Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi kapsamındaki kavramlara ve dersin öğrenme-öğretme süreci boyutunda kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlandı. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanıldı. Durum çalışması, bir olgunun derinlemesine ve bütüncül bir yaklaşımla araştırılmasında kullanılmaktadır. Araştırmanın örneklemi ölçüt örnekleme yoluyla belirlendi. Örneklem belirlemede ölçüt olarak öğretmen adaylarının Öğretim İlke ve Yöntemleri dersini almış olması kabul edildi. Bu şekilde bir eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan 101 öğretmen adayı örnekleme dâhil edildi. Araştırmada veri toplama aracı olarak literatür taraması sonucunda oluşturulan 6 soruluk açık uçlu görüşme formu kullanıldı. Öğretmen adaylarının formu yazılı olarak doldurması sağlandı. Araştırma kapsamında toplanan veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edildi. Verilerin kodlaması yapıldıktan sonra kavramsal çerçeveye uygun olarak temalar ve alt temalar oluşturuldu. Verilerin analizi devam etmektedir.
Anahtar sözcükler: Değerlendirme, ders programı, öğretim ilke ve yöntemleri, yükseköğretim

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ ORTAK BECERİLERİNİ KAZANDIRMA ARACI OLARAK SATRANÇ OYUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Necati HIRÇA, Bartın Üniversitesi, dr.hirca@gmail.com

ÖZET
Yenilenen öğretim programlarında eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, araştırma-sorgulama becerisi ve girişimcilik becerisi gibi üst düzey becerilerin öğrencilere kazandırılması hedeflenmiştir. Ortak beceriler olarak adlandırılan bu becerilerin kazandırılması için ilköğretim programında yer alan seçmeli derslerden birisi de satranç dersidir. Bu kapsamda çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının satranç bilme, cinsiyet ve bölüm gibi farklı değişkenlere göre satranç oyunun öğretim programlarının ortak becerilerini kazandırma aracı olarak kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir. Bu araştırma, betimsel bir çalışmadır. Bu çalışma Bartın Eğitim Fakültesinde seçmeli satranç dersi alan veya satranç oyununu iyi derecede bildiğini belirten 55 (35'i bayan, 20'si erkek) ve satranç oyununu çok az bildiğini belirten 86 (56'sı bayan ve 30'u erkek) olmak üzere toplam 141 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Örneklemin % 64,5'i bayan ve %35,5'i erkektir. Öğretmen adaylarının %31,2'isi fen bilgisi öğretmenliği, %35,5'i sınıf öğretmenliği ve %33,3'ü sosyal bilgiler öğretmenliğinde öğrenim görmektedir. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçek formu yoluyla toplanmıştır. Ölçek formunun likert tipi soruları satranç programının beceri kazanımlarından uyarlanarak oluşturulmuştur. Anketin son halinde öğrencilerin demografik bilgilerini ortaya çıkarmaya yönelik dört ve satranç öğretim programının ortak beceri kazanımlarına yönelik 5'lü likert tipinde 20 önerme bulunmaktadır. Demografik ifadeler hariç diğer bütün ifadeler beşli Likert ölçeği şeklinde düzenlenmiştir. Yapılan güvenirlik analizi sonucunda, ölçeğin güvenirliği (Cronbach Alpha, α) = 0,89 olarak hesaplanmıştır. Öğretmen adaylarının görüşleri arasındaki farklılıkların tespiti amacıyla cinsiyet ve satranç bilme değişkenlerine göre için t testi (iki grup), okudukları bölüme göre varyans analizi (ANOVA) (ikiden fazla grup) kullanılmış ve istatistik önem düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. Veriler tablolarda yüzde ve frekans olarak verilmiştir. Araştırmanın bulguları incelendiğinde, öğretmen adayları satranç oyunu öğrencilerin en fazla "çabuk ve doğru düşünme becerilerini (%70,2)", "yaratıcılıklarını (%68,1)", "problem çözme becerilerini (%62,4)" ve "planlı hareket etme becerilerini (%59,6)"geliştirdiğine kesinlikle katıldıklarını belirtmektedirler. Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu satranç oyunun öğrencilerin "araştırma becerilerini etkilediğine (%23,4)", "risk alma becerilerini geliştirdiğine (%29,8)", "duyuşsal becerilerini geliştirdiğine (%30,5)", kişilik ve karakterlerini olumlu etkilediğine (%32,6)" katılmakla birlikte görüşleri "kesinlik" derecesinde değildir. Öğretmen adaylarından satranç oyununun öğrencilerin "yaratıcılığı, sorgulama, duyuşsal ve girişimcilik" becerilerini "kesinlikle" geliştirmediğini düşünen az sayıda öğretmen adayı (%2,1) vardır. Öğretmen adaylarının ölçeğe verdikleri ortalama puanlar arasında satranç bilen öğretmen adaylarının ($\bar{x}$=36,27), satranç bilmeyenlerden ($\bar{x}$=36,04) 0.23 puan seviyesinde farklılık gösterdiği bu sonucun istatiksel olarak anlamlı olduğunu [$p = 0.011$, $p>0.05$] görülmüştür. Öğretmen adaylarının cinsiyetine [$p = 0.47$, $p>0.05$] ve bölümlerine göre [$F(2,138)=0,63$, $p>0.05$] gruplararası anlamlı bir farklılık görülmemiştir Satranç dersi ile kazandırılması düşünülen ortak beceriler aslında günlük hayatımıza doğrudan etki eden becerilerdir. Çalışmanın bulgularına göre satranç bilen öğretmen adaylarının satrancın ortak becerilerini kazandırmaya yönelik görüşleri satranç bilmeyenlere göre üstünlük göstermektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının lisansları boyunca beceri eğitimine yönelik dersler almaları ve bu derslere katılmalarının önemli olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla öğretmenlere alan ve pedagojik formasyon bilgisinin yanında, öğrencilere beceri kazandırma yöntemlerini içeren eğitimlere ve kurslara da katılmaları önerilmektedir.
Anahtar sözcükler: Öğretim programı, öğretmen adayı, ortak beceriler, satranç dersi

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİNİN ÖNEMİ VE BU DERSLERİN MESLEKİ YETERLİKLERİNE ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Zühal ÇUBUKÇU, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, zcubukcu@ogu.edu.tr
Arş. Gör. Şule Betül TOSUNTAŞ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, sbtosuntas@hotmail.com

ÖZET

Öğretmenlik, 1739 sayılı Milli Temel Kanunu ile özel bir uzmanlık mesleği olarak tanımlanmıştır. Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretmen adaylarına genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi olmak üzere üç alanda eğitim verilmesi gerekmektedir. Öğretmen eğitiminde alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden hangisine ağırlık verilmesi gerektiği uzun yıllarca süren tartışmalardan biridir. Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ile Türkiye'de bütün eğitim fakültelerinde verilen eğitimin standartlaştırılması sağlanmıştır. Aynı zamanda bu yapılandırma ile alan derslerinin ağırlığı azaltılarak öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin uygulama boyutuna önem verilmiştir. Öğretmenlik meslek bilgisi dersleriyle öğretmen adaylarına hem mesleğe yönelik bilgi ve becerilerin kazandırılması hem de öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlar geliştirilmesi sağlanmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlik meslek bilgisi dersleri öğretmenlerin sahip olması gereken genel ve özel alan yeterliklerin kazandırılmasının en temel yoludur. MEB yeterlik kavramını bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma olarak tanımlamıştır. Öğretmen yeterlikleri ise, öğretmende bulunması gereken yeterlik alanları, her bir alanın gerektirdiği alt yeterlikler ve bu yeterliklerin gözleneceği performans göstergelerinden oluşmaktadır. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğretmen niteliğinin geliştirilmesi amacıyla yeterlik alanlarına yönelik olarak etkili ve verimli bir şekilde verilmesi gerekmektedir. Bu açıdan öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemine ve mesleki yeterliklerinin gelişimine etkisinin incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu şekilde derslerin öğretim elemanları tarafından daha verimli bir şekilde verilmesi sağlanabilecektir. Bu araştırmanın amacı öğretmenlik meslek bilgisinin derslerinin önemi ve bu derslerin mesleki yeterliklerine etkisine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması kullanıldı. Durum çalışması, tek bir kişinin, dokümanın, durumun ya da olayın derinlemesine incelenmesi, var olan sorunların ortaya konulması ve sorunların çözümüne yönelik önerilerin sunulması amacıyla yapılmaktadır. Araştırmanın örneklemini ölçüt örnekleme yoluyla seçilen bir eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan 103 öğretmen adayı oluşturdu. Örneklem seçiminde olarak öğretmen adaylarının Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini almış olması ölçüt olarak belirlendi. Araştırmanın verileri literatür taraması sonunda oluşturulan açık uçlu görüşme formu ile toplandı. Araştırma kapsamında elde edilen verilen betimsel analiz tekniği ile analiz edildi. İlk olarak verilerin kodlaması yapıldı. Araştırmanın kavramsal çerçevesi bağlamında temalar ve alt temalar oluşturuldu. Verilerin analizi devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Genel alan yeterlikleri, mesleki yeterlik, öğretmen eğitimi, öğretmenlik meslek bilgisi

ÖZDÜZENLEME BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK DENEYSEL BİR ÇALIŞMA

Yrd. Doç. Dr. Hülya YILDIZLI, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, hulyayildizli42@gmail.com
Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, asaban@konya.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, matematik dersine entegre edilmiş özdüzenlemeli öğrenme etkinliklerinin altıncı sınıf öğrencilerinin özdüzenleme becerilerine etkisi incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 öğretim yılında Nevşehir ili TOKİ 125. Yıl Ortaokulunda bulunan altıncı sınıflar oluşturmuştur. Denk olan iki şube arasından yansız atama sonucu 6B sınıfı deney grubu (22 öğrenci), 6C sınıfı ise kontrol grubu (23 öğrenci) olarak belirlenmiştir. Karma yöntemde yürütülen bu araştırmada nicel ve nitel araştırma yaklaşımları birlikte kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda deneysel araştırma modellerinden olan öntest-sontest eşleştirilmiş kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Deneysel işlem 12 hafta sürmüştür. Doğrudan ve dolaylı yöntemlerin birlikte kullanıldığı bu araştırmada; uygulama aşaması, haftada beş ders saati olmak üzere Zimmerman'ın (2002) özdüzenlemeli öğrenme modeline göre düzenlenen ders içi ve ders dışı etkinlikleri kapsayacak şekilde 12 hafta sürmüştür. Doğrudan öğretimde, uygulama başlamadan önce bazı özdüzenlemeli öğrenme stratejilerinin (hedef belirleme, plan yapma, özyeterlik, hedef yönelimi, çevreyi şekillendirme, sosyal destek alma, özdeğerlendirme, özsonuçlandırma) kullanılmasına, önemine ve farkındalık oluşturma durumlarına ilişkin çeşitli öğretim senaryoları ve gerçek hayat hikâyelerinden yola çıkılarak odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Bu sayede öğrenciler stratejiler noktasında bilgilendirilmiş ve öğrencilerin bu stratejileri derslerde, ödevlerde nasıl kullanacağı ile ilgili ders içi etkinliklerle ve ödev günlükleri-ödev kontrol listeleri ile aktif olarak uygulamaları sağlanmıştır. Öğrencilerin özdüzenlemeli öğrenme beceri düzeylerini belirlemek için Haşlaman (2011) tarafından (ortaokul ve lise düzeylerindeki öğrencilerin özdüzenleme becerilerini ortaya çıkarmak amacıyla) geliştirilen "Özdüzenleyici Öğrenme Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekte öngörü evresi, uygulama evresi ve özyansıtma evresi olmak üzere üç ana faktör bulunmakta ve uygulama evresi kendi içinde kontrol ve izleme olarak iki alt faktöre ayrılmaktadır. Ölçek toplam dört faktör olarak geliştirilmiştir. Ölçek Zimmerman'nın (2002) özdüzenlemeli öğrenme modeli olan öngörü, performans ve özyansıtma olmak üzere üçlü döngüsel modeline göre geliştirilmiştir. Araştırma bulgularına göre deney grubunda uygulanan özdüzenlemeli öğrenme etkinliklerinin kontrol grubunda uygulanan MEB'in programına dayalı öğretim etkinliklerine göre öğrencilerin özdüzenlemeli öğrenme becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermiştir. Deney grubundaki öğrencilerin öngörü evresi, performans evresi (kontrol ve izleme), özyansıtma evresinde kontrol grubuna göre daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Araştırmanın nitel boyutunda; öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda da, konunun başında konunun kazanımlarına yönelik hedef belirlemenin öğrencilerin konunun bütününü görmelerini sağladığını, ne öğreneceklerini bilmenin kendilerini rahatlattığını, konuya yönelik daha detaylı hedefler belirlemenin gidecekleri yolu göstermesinden dolayı kendilerine olan güvenlerini arttırdığını, kendilerini daha iyi motive ettiğini, karşılaşılan zorluklarda daha dirençli ve mücadeleci olmayı sağladığını, daha düzenli ve bilinçli çalışmayı öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler ayrıca ödevlerine yönelik hedefler belirlemenin ödevlerinde daha bilinçli olmalarını, bireysel çalışmalarında eksikliklerini daha iyi görmelerini sağladığını ve yaptıkları çalışmalara yönelik memnuniyetlerinin

arttığını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda hedef belirlemenin özdüzenlemeli öğrenmenin diğer döngülerini de etkilediği ve bilinçli olarak hedef belirlemenin döngünün sağlıklı bir şekilde ilerlemesine olanak sağladığı görülmüştür. Bulgular doğrultusunda alana katkı sağlayacak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: 6. sınıf öğrencileri, karma yöntem, özdüzenlemeli öğrenme

PRIMARY SCHOOL STUDENTS OF 1980S TURKEY: OUR GAMES

Yrd. Doç. Dr. Mehmet SAĞLAM, Bozok Üniversitesi, mehmet.saglam@bozok.edu.tr

ABSTRACT

Primary School Students of 1980s' Turkey: Our Games Abstract. This study aims at discovering the games that the primary school students of 1980s were playing within their own words. As the basic elements of education, the students' educational experiences scarcely take place in the scientific studies. The games they play and their feelings about them can only become meaningful only if their narratives about them are taken into consideration. With oral history which is also the method of this study, presenting the experiences of primary school students about the games they played is to be something meaningful. Including two trial interviews, totally 32 interviews have been performed covering 15 women and 17 men. Being primary school students at different cities of Turkey was cared as much as possible. Each person to be interviewed was reached via snowball method. To fulfill the interviews, the appointments were taken from them previously. Before starting the interviews, a document called oral history data document including some information about the interviewee was filled. All the interviews were recorded by a recording device. After the interviews, an oral history story that reveals how the interview has been was written for each interview. The narratives have been used in the text where necessary by keeping their originalities. During the interviews, the interviewees were asked what sort of games they had been playing and if they had been playing games with the girls and the boys. According to their narratives, it has been understood that particularly those who were primary school students in the cities have remembered more various games than those who were in the rural areas where they had been playing more limited games. Also, we can comprehend that unlike those who were in the cities, a few of those who were in the rural areas could not play with boys and girls.

Key words: 1980s, games, narratives, primary school students

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ AKADEMİK BAŞARILARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ, Fırat Üniversitesi, nurigomleksiz@yahoo.com
Doktora Öğrencisi Taha Kaan BULUT, Fırat Üniversitesi, tkbulut23@gmail.com
Öğr. Gör. Başak BİLGİLİ, Tunceli Üniversitesi, basakdbilgili@hotmail.com

ÖZET

Akademik başarının bireylerin hayatını önemli bir düzeyde etkileyen bir kavram olduğu nitelendirilmektedir. Öğretmen adaylarının akademik başarı düzeyleri doğrudan eğitim fakültelerinin kalitelerini ortaya koyabilmektedir. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının akademik başarılarını etkileyen faktörler sınıf düzeyi, cinsiyet ve üniversite değişkenlerine göre incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Fırat, Erciyes, Ağrı İbrahim Çeçen ve Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde öğrenim görmekte olan Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 1., 2., 3. ve 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma evreninin tamamına ulaşmak hedeflendiğinden, ölçek tüm öğrencilere uygulanmış ayrıca örneklem seçimine gidilmemiştir. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Batman ve Yiğit (2016) tarafından geliştirilen "Öğretmen Adaylarının Akademik Başarılarını Etkileyen Faktörleri Belirleme Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipindedir. Ölçek "Kişisel özellikler ve Motivasyon" faktörüne ait 16 ve "Öğrenme Ortamı ve Öğretim Elemanına Bağlı Faktörler" altında 7 madde olmak üzere toplam 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin bu faktörlerdeki maddelerin faktör yük değerlerinin 0.42 ile 0.78 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ayrıca Ölçeğin Cronbach-Alfa iç tutarlık katsayısı 0,889 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte bulunan maddelerin derecelenmesi "tamamen katılıyorum" (1)'den başlayarak "kesinlikle katılmıyorum" (5)'a gidecek şekilde puanlanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS paket program kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi, levene testi, MWU test ile Kruskal Wallis-H testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinin anlamlı biçimde farklılaştığı belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak çeşitli önerilerde bulunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Akademik başarı, sınıf öğretmeni adayı, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİM İNANÇLARI

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ, Fırat Üniversitesi, nurigomleksiz@yahoo.com
Doktora Öğrencisi Taha Kaan BULUT, Fırat Üniversitesi, tkbulut23@gmail.com
Öğr. Gör. Başak BİLGİLİ, Tunceli Üniversitesi, basakdbilgili@hotmail.com

ÖZET

İnançlar, bireylerin davranışları ile doğrudan ilişkilidir. Eğitimcilerin sahip oldukları eğitim inancının temelini eğitim felsefeleri oluşturmaktadır. Çünkü felsefe bireylerin eğitim inançlarının farkında olmasına yardımcı olmaktadır. Öğretmen davranışlarının anlaşılmasında eğitim inançlarının incelenmesi önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada eğitim fakültesinde öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin eğitimsel inançları cinsiyet, sınıf düzeyi ve üniversite değişkenlerine göre incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Fırat, Erciyes, İbrahim Çeçen ve Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde öğrenim görmekte olan Sınıf

Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma evreninin tamamına ulaşmak hedeflendiğinden, ölçek tüm öğrencilere uygulanmış ayrıca örneklem seçimine gidilmemiştir. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Yılmaz, Yalınkurt ve Çokluk (2011) tarafından geliştirilen "Eğitim İnançları Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek beşli Likert tipindedir ve toplam 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte beş faktör yer almaktadır. Ölçeğin faktörleri daimicilik, esasicilik, ilerlemecilik yeniden kurmacılık ve varoluşçu eğitim boyutlarından oluşmaktadır. Eğitim İnançları Ölçeğinin alt boyutlarına ait maddelerin faktör yük değerleri 0.42 ile 0.74; madde toplam korelasyonları 0.22 ile 0.90; güvenirlik katsayıları ise 0.70 ile 0.91 arasında değişmektedir. Ölçekte bulunan maddelerin derecelenmesi "kesinlikle katılmıyorum" (1)'den başlayarak "kesinlikle katılı¬yorum" (5) biçiminde puanlanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS paket program kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi, levene testi, MWU test ile Kruskal Wallis-H testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inancının anlamlı biçimde farklılaştığı belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak çeşitli önerilerde bulunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Eğitim felsefesi, eğitim inancı, sınıf öğretmeni adayı, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GİRİŞİMCİLİK BECERİSİNE İLİŞKİN YETERLİK ALGILARI

Doç. Dr. Şengül S. ANAGÜN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ssanagun@gmail.com
Öğretmen Nurhan ATALAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, nurratalay@gmail.com

ÖZET

Bilgi toplumunda bireylerin sahip olması beklenilen 21. yüzyıl becerileri arasında yer alan girişimcilik; gerekli olan zamanı ve parayı harcayarak ve bir takım riskleri de üstlenerek ekonomik değeri olan yeni bir şey oluşturma süreci olarak ifade edilebilir. Toplumların gelişmişlik düzeylerini arttırmada önemli unsurlardan biri olan girişimcilik becerisine sahip bireyler; mal ve hizmet üretmek amacıyla pazardaki fırsatları değerlendiren, sermaye, doğal kaynaklar ve emek gibi üretim faktörlerini bir araya getirerek riski üstlenirler. Bu bağlamda, eğitim programlarında hem yaşam becerileri hem de 21. yüzyıl becerilerinin altında yer verilen "Girişimcilik" becerilerine sahip bireylerin yetiştirilmesi hemen hemen tüm ülkelerin eğitimlerinde amaçlanmaktadır. Eğitim yoluyla öğrencilerin girişimci özelliklerinin geliştirilmesini sağlamak için ilkokul öğretim programlarından başlanarak öğrencilere girişimciliğin yararları fark ettirilmeli ve girişimci özellikler öğretilmelidir. Bu gerekçe ile girişimcilik kültürünün erken çocukluktan itibaren okullarda kazandırılması gerektiği düşünülerek farklı ülkelerin eğitim programlarında girişimcilik becerisine yer verilmiştir. 2004 yılından itibaren ülkemizde yeni ilköğretim programlarında yapılandırmacı anlayış benimsenmiştir. Bu temel anlayış çerçevesinde öğrencilerin; eleştirel ve yaratıcı düşünme, iletişim, araştırma-sorgulama, problem çözme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik ve Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma becerilerini geliştirilmesi amaçlanmıştır. 2013 yılından itibaren yenilenen ilkokul programlarında da girişimcilik becerisi yaşam becerisi altında ele alınmıştır. İlkokul öğretim programlarında yer verilen girişimcilik kavramının kapsadığı özelliklerin, okullarımızda öğrencilere kazandırılması için öncelikle öğretmen adaylarına ve öğretmenlere bu becerinin kazandırılması ve bu konuda bilgi ve deneyim sahibi olmalarının sağlanması gerektiği söylenebilir. Bu da ancak Eğitim Fakülteleri'nde öğretmen adaylarına verilen eğitim ile sağlanabilir. Bu araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının "girişimcilik" becerisine ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yaklaşıma dayalı olarak desenlenmiştir. Araştırmaya Sınıf Öğretmenliği dördüncü sınıfta öğrenim gören 14 sınıf öğretmen adayı katılmıştır. Veriler yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılacaktır. Betimsel analizde öncelikle araştırma soruları çerçevesinde hareket ederek veri analizi için bir çerçeve oluşturulacaktır. Böylece verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenecektir. Araştırmacılar daha önce oluşturmuş oldukları çerçeveye dayalı olarak eldeki verileri düzenleyip, verileri anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirecektir. Bunun için gerekli yerlerde doğrudan alıntılara da yer verip tanımlamış oldukları bulguları açıklayarak, ilişkilendirip anlamlandıracaklardır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular daha sonra paylaşılacaktır.

Anahtar sözcükler: 21. yüzyıl becerisi, girişimcilik, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖZÜNDEN ÖĞRETİM DERSLERİNİN İŞLEVSELLİĞİ VE GEREKLİLİĞİ

Arş. Gör. Işıner SEVER, Anadolu Üniversitesi, i_sever@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Bilal ÖNCÜL, Anadolu Üniversitesi, bilalo@anadolu.edu.tr
Doç. Dr. Ali ERSOY, Anadolu Üniversitesi, alersoy@anadolu.edu.tr

ÖZET

Öğretmen yetiştirme sistemlerinde öğretim programları önemli bir yere sahiptir. Öğretim programlarının nitelikleri, programların çıktılarını doğrudan etkileyen değişkenlerden birisidir. Yürürlükteki sınıf öğretmenliği eğitimi programı 2006 yılında uygulamaya konulmuştur. Uygulanmakta olan programın işlevsel olması, öğretmen adaylarını mesleğe hazırlamada önemli bir etkendir. Bununla birlikte programda yer alan derslerin gerekliliğine ilişkin öğretmen adaylarının algıları da dikkate alınması gereken bir değişkendir. Bu sebeple programın niteliklerine ilişkin, öğretmen adaylarının görüşlerinin de belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Karma yöntem araştırmalarından, açımlayıcı sıralı desende yürütülen bu araştırmanın amacı; sınıf öğretmeni adaylarının, sınıf öğretmenliği lisans programındaki öğretim derslerinin işlevselliği ve gerekliliğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden veri toplanmıştır. Araştırmanın çalışma evreni Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı öğrencileridir. Örneklemini ise çalışma evreninde yer alan 100 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel aşamasında öğrencilerin, sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan öğretim derslerinin işlevselliği ve gerekliliğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesini amaçlayan ve araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket ile veri toplanmıştır. Anket; sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan 12

öğretim dersini, ayrı ayrı ele almaktadır. Araştırmanın nitel aşamasında ise; toplanan nicel verilerden elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Görüşme verileri tematik olarak analiz edilmiştir. Araştırmaya ilişkin bulgular tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Öğretmen yetiştirme, sınıf öğretmeni adayları, sınıf öğretmenliği öğretim programları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Hasan AYDEMİR, İnönü Üniversitesi, hasan.aydemir@inonu.edu.tr
Yalçın KARALI, , yalcinkarali@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Mustafa ÇINAR, Ulaştırma Bakanlığı, mustafacinargs@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenimlerini sürdüren öğretmen adaylarının internet bağımlılık durumları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenimlerini sürdüren öğrenciler oluşmaktadır. Araştırmanın evreni örneklem olarak alınmış ve toplam 256 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırmanın modeli ilişkisel tarama modelidir. Araştırmada, öğretmen adaylarının internet bağımlılık düzeylerini tespit etmek amacıyla Günüç (2009) tarafından geliştirilen "İnternet Bağımlılığı Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçek; "yoksunluk", " kontrol güçlüğü","işlevsellikte bozulma", "sosyal izolasyon" alt boyutlarından oluşmaktadır. Elde edilen verilerin analizinde t-testi, tek yönlü varyans analizi (OneWayAnova) testi, anlamlı farklılaşmanın olduğu durumlarda farklılaşmanın hangi grup yada gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için post-hoc tekniklerinden LSD kullanılmıştır. Bu analizler SPSS for Windows 16.00 istatistik paket programıyla bilgisayarda gerçekleşmiştir. Araştırmanın sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre internet bağımlılığı puan ortalamaları arasında erkek adayların lehine anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre internet bağımlılığı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Ancak ölçeğin alt boyutlarından işlevsellikte bozulma boyutunda farklılaşma görülmüştür. Bu işlevsellikte bozulmanın 2. sınıftan itibaren azalma göstermektedir. Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne ve baba mesleği ve ailenin aylık gelir durumuna göre, bağımlılık puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir.

Anahtar sözcükler: Bağımlılık, internet, internet bağımlılığı, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINDA YER ALAN ÇEVRE EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Sabahattin ÇİFTÇİ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, sciftci@konya.edu.tr

ÖZET

Çevre tüm canlıların yaşamında önemli bir yeri olan çevre, içinde bulunduğumuz zamanda, sanayileşmenin her geçen gün artması, dünya nüfusunun her geçen gün biraz daha artışı, yaşanan göçler dolayısıyla şehirlerin sınırlarının her geçen gün genişlemesi, gibi faktörler nedeniyle kirlenmektedir. Son yıllarda artan bu kirlilik dünyayı tehdit eder bir nitelik kazanmıştır. Çevre sorunlarının artması çevre kirliliğinin boyutlarını katı atık kirliliği olarak şekillenen yerel kirlilikten, asit yağmurları olarak şekillenen bölgesel kirliliğe ve küresel ısınma ve ozon tabakasının delinmesi olarak ortaya çıkan küresel kirlenmeye genişletmiştir. Bu nedenle geçen yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünya gündemini işgal eden en önemli sorunlardan biri olmuştur. Kuşkusuz bu çevre sorunlarının daha önce var olmadığı anlamına gelmemektedir. Nüfusun artışı, kentleşme ve sanayileşmenin hızlanması gibi faktörler dolayısıyla çevreye bırakılan atıkların gerek miktarı gerekse türlerinde artış olmuştur. Çevre kirliliği başlıca hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği ve gürültü kirliliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Önlem alınmadığı takdirde tüm canlıların sağlığı ya da hayatı büyük bir tehdit altındadır. Bu nedenle ülkeler bu sorunun üzerine daha fazla eğilmekte, ortak toplantılar, planlar ve projeler gerçekleştirmektedir. Bu yapılan çalışmaların en önemlilerinden biri de insanları çevre konusunda bilinçli ve duyarlı hale getirmektir. Bu amaçla sınıf öğretmenliği ana bilim dalı ders programında yer alan çevre eğitimi dersinin içeriği genel hatlarıyla; "temel ekolojik kavram ve ilkeler, ekosistemler, besin zincirleri, besin ağı, habitat, rekabet; ortak yaşam ve karşılıklı yaşama, yaşamın devamı, toprak biomeları, enerji akışı, maddenin dolaşımı, nüfus artışı, ekolojik etki, erozyon, ormanların yok olması, kentsel çevreler, davranış kirliliği, çevre kirlenmesi, bataklıklar ve atık su, duyarlı insanların tepkisi, çevreyle ilgili karar verme, toprak ve su kaynakları ve bunların yönetimi, koruma, kültür ve ilkel yaşam, global bakış, ekolojik konu ve sorunlar, çevre duyarlılığı, dünyada çevre duyarlılığıyla ilgili yapılan çalışmalar, kurum ve kuruluşlardır." Yapılan bu çalışmada da sınıf öğretmenliği ana bilim dalı ders programında yer alan çevre eğitimi dersinin etkililiği ve işlenişine ilişkin sınıf öğretmeni adayların görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaçla farklı üniversitelerde okuyan 15 sınıf öğretmeni adayı ile görüşmeler yapılmış ve çevre eğitimi dersi çeşitli açılardan ele alınmıştır. Çalışma nitel bir çalışmadır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar sözcükler: Çevre, çevre eğitimi, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ ETKİLİLİĞİ ÜZERİNE SINIF ÖĞRETMENLERİ VE ÖĞRETİM ELEMANLARI GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Sedat ALTINTAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sedataltintas@mu.edu.tr
Prof. Dr. İzzet GÖRGEN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, igorgen@mu.edu.tr

ÖZET

Topluma yararlı bireylerin yetiştirilmesinde aileden sonra en önemli görev sınıf öğretmenine düşmektedir. Öğretmen yetiştirme programları ve izledikleri modeller ülkelerin eğitim sistemlerinin başarısında önemli yer tutmaktadır. Sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan dersler; alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür dersleridir. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının etkililiği üzerine sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmenliği ana bilim dalı öğretim elemanlarının

görüşlerini değerlendirmektedir. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmenleri ve öğretim elemanlarının sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki derslere yönelik görüşleri, bu derslerin etkililik düzeylerine yönelik görüşleri, sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alması ve almaması gerektiğini düşündükleri derslere yönelik görüşleri ve sınıf öğretmeni yetiştirme programın genel yeterliliğine yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılacaktır. Bu çalışma sınıf öğretmenleri ve öğretim elemanlarının görüş ve değerlendirmelerini tespit etmek amacıyla yapılmış nitel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında görev yapan öğretim elemanları ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünden mezun olmuş sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanacak sorular doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme yapılacaktır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılacaktır. Yarı yapılandırılmış görüşme sırasında görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilecek ve verilerin analizinde veriler transkript haline getirilecektir. Daha sonra araştırmacı tarafından transkriptlerde yazılı olan veriler ayrı ayrı analiz edilerek tematik kodlar oluşturulacaktır. Araştırma sonunda elde edilen bulgular ışığında sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının eksik yönlerinin ve programda yer alan sorunlara yönelik çözüm önerilerinin tespit edilmesi beklenilmektedir. Sınıf öğretmenliği eğitimi alanında uygulanan programın, programın uygulayıcısı olan öğretim elemanları ve programın uygulandığı sınıf öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi açısından bu çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Öğretim elemanı, öğretim programı, öğretmen eğitimi, program değerlendirme, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİSAYAR VE İNTERNET KULLANMA İLE YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMI OLUŞTURMA ALGILARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. İlke EVİN GENCEL, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, ilke.evin@gmail.com
Arş. Gör. Dilek GÜZEL CANDAN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, dilekguzel@comu.edu.tr, ilke.evin@gmail.com

ÖZET

Yapılandırmacı eğitim programlarının hedeflerinden biri, bireylerin bilgiyi yapılandırma sürecinde teknolojiyi kullanma becerilerinin geliştirmesidir. Öğretme-öğrenme sürecine rehberlik eden öğretmenlere hizmet öncesi ya da hizmetiçi egitim süreçlerinde soz konusu beceriler kazandırılmalidir. Öğretmenlerin sahip oldukları yeterliklerin yanisira bu yeterlikleri ogretme ogrenme surecine yansitabileceklerine olan inançları da önemlidir. Sınıf öğretmenlerinin, eğitim sürecinin temel taşlarını oluşturmadaki rolleri düşünüldüğünde yapilandirmaci öğrenme ortamı oluşturma ve teknoloji kullanma yeterliklerinin incelenmesi, hizmetoncesi ve hizmetiçi öğretmen eğitimi program gelistirme süreçlerine veri sağlayacaktır. Bu gereksinimden hareketle calışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanımı öz yeterlik algıları ile yapılandırmacı öğrenme ortamı oluşturma düzeylerinin incelenmesi ve bu iki faktör arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlenmesi olarak belirlenmiştir. Calışmada karma araştırma yöntemi kullanılmış olup, bu yöntem açımlayıcı sıralı karma yöntemler olarak desenlenmiştir. Çalışmanın nitel kısmında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nicel kısmında ise Tenenbaum, Naidu, Jegede ve Austin (2001) tarafından geliştirilen, Fer ve Cırık (2006) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Ölçeği" ile Şad ve Demir (2015) tarafından geliştirilen "Sınıf Öğretmenleri İçin Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Özyeterlik Algısı Ölçeği" uygulanmıştır. Çalışmanın nitel verilerinin analizinde N Vivo 08 programı, nicel verilerin analizinde ise SPSS 17.0 programı kullanılmıştır. Çalışmada sınıf öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanımı özyeterliklerinin ve yapılandırmacı öğrenme ortamı becerilerinin çeşitli değişkenler açısından farklılaştığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Bilgisayar ve internet kullanımı, öz yeterlik, sınıf öğretmeni, yapılandırmacı öğrenme ortamı

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇEVRE OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ VE BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Ahmet UYAR, Mustafa Kemal Üniversitesi, ahmet_uyar23@hotmail.com
Öğr. Gör. Ahmet TEMİZ, Mustafa Kemal Üniversitesi, m.ahmettemiz@gmail.com

ÖZET

Çevre insan yaşamının en önemli ve vazgeçilmez öğesidir. İnsanın bir parçası olduğu çevrenin korunması yaşamın devamı için oldukça önemlidir. Ancak son yıllarda yapılan çalışmalar dünyamızdaki doğal kaynakları tarih boyunca görülmemiş bir hızla tükettiğimizi ve doğal ekosistemleri yok ettiğimizi göstermektedir. Hızla artan çevre sorunlarına çözüm üretilebilmesi ve çevremizin korunabilmesi için öncelikle tüm bireylerin çevreye karşı olan tutum ve düşüncelerinin sorgulanmasına ihtiyaç vardır. Bu noktada geleceğin çevreci nesillerini yetiştirecek olan sınıf öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. İnsanın kendisinde olmayan bir özelliği başkasına aktarması da güçtür. Bu nedenle geleceğin nesillerini yetiştirecek olan sınıf öğretmenlerinin ne düzeyde çevre okuryazarı olduğu merak konusu olmuştur. Bu amaçla çalışmamızda sınıf öğretmenlerinin çevre okuryazarlık düzeyleri incelenmiş ve bazı değişkenler açısından bir değerlendirmesi yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda 2015-2016 eğitim-öğretim yılı Hatay merkez ve merkeze bağlı ilçe ve köylerdeki okullarda görev yapan 132 sınıf öğretmenine çevre okuryazarlığı ölçeği uygulanmıştır. Kışoğlu (2009) tarafından geliştirilen çevre okuryazarlığı ölçeği; kişisel bilgi formu ve "bilgi", "tutum", "davranış" ve "algı" alt boyutlarından oluşmaktadır. Çalışmamızda araştırma modeli olarak genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; • Sınıf öğretmenlerinin çevresel bilgi, tutum, algı ve çevre okuryazarlık düzeylerinin yüksek, çevresel davranış düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu, • Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre çevresel bilgi, tutum, davranış, algı ve çevre okuryazarlık düzeylerinde farklılık olmadığı, • Çevre eğitimi dersini alma durumu değişkenine göre; çevre eğitimi dersini almayan sınıf öğretmenlerinin çevresel davranış, algı ve çevre okuryazarlık düzeylerinin çevre eğitimi dersini alanlara göre yüksek olduğu, çevresel bilgi ve tutum düzeyleri açısından anlamlı farklılık olmadığı, • Hizmet yılı değişkenine göre; hizmet yılı 16 yıl ve üstü olan sınıf öğretmenlerinin çevresel bilgi düzeyi hizmet yılı 11-15 yıl olanlara göre, hizmet yılı 16 yıl ve üstü olan sınıf öğretmenlerinin çevresel davranış düzeyi hizmet yılı 0-5 ve 6-10 yıl olanlara göre, hizmet yılı 16 yıl ve üstü olan sınıf öğretmenlerinin çevresel algı ve çevre okuryazarlık düzeyi hizmet yılı 0-5, 6-10 ve 11-15 yıl olanlara göre yüksek olduğu, çevresel tutum açısından anlamlı farklılık olmadığı, • Okulun bulunduğu yerleşim birimi değişkenine göre; il ve ilçede görev yapan sınıf öğretmenlerinin çevresel bilgi ve algı düzeylerinin köyde görev

yapan öğretmenlere göre yüksek olduğu, çevresel tutum, davranış ve çevre okuryazarlık düzeyleri açısından anlamlı farklılık olmadığı, • Sınıf öğretmenlerinin çevreyle ilgili bilgileri elde ettiği yer değişkenine göre çevresel bilgi, tutum, algı ve çevre okuryazarlık düzeylerinde anlamlı farklılık olmadığı, tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Çevre okuryazarlığı, sınıf öğretmeni, çevre eğitimi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DÜŞÜNME BECERİLERİ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK FARKINDALIKLARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI

Doç. Dr. Z. Nurdan BAYSAL, Marmara Üniversitesi, znbaysal@marmara.edu.tr
Öğretmen Seda ÇARIKÇI, Milli Eğitim Bakanlığı, sedacarikci@gmail.com
Öğretmen Elif YAŞAR, Milli Eğitim Bakanlığı, burcuyazici30@hotmail.com

ÖZET

Bireylerin düşünme becerilerinin gelişmesinde aile ve okul öncesi eğitimden sonra ilkokulun dolayısıyla sınıf öğretmeninin rolü büyük olacaktır. Sınıf öğretmenlerinden ders anlatıp bilgiyi doğrudan sunmak yerine çeşitli etkinlikler planlayan, dersin kavranmasına uygun ortam hazırlayan, öğrencilerin düşünmesini sağlayan ve öğrencilere yol gösterici kişiler olmaları beklenmektedir. Buradan hareketle araştırmanın amacı; ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin düşünme becerileri öğretimine yönelik farkındalıklarını ortaya koymaktır. Nitel bir durum çalışması olarak yürütülen bu araştırmada durum olarak İstanbul İli, Pendik İlçesi'ndeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin düşünme becerileri öğretimine yönelik görüşleri açık uçlu anket uygulanarak ele alınmıştır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Düşünme becerileri ile ilgili olarak daha fazla bilgi sunacak sınıf öğretmenlerine ulaşmak istenmiştir. Öncelikle ölçütler, araştırmacılar tarafından belirlenmiştir. Ölçütlerden ilki araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 2005 yılından bu yana sınıf öğretmeni olarak çalışıyor olmak, ikincisi ise en az dört düşünme becerisinin adını yazabilmektir. Sonra bu ölçütlerle seçilen sınıf öğretmenlerine uzman görüşleri alınarak oluşturulan açık uçlu anket uygulanmıştır. Açık uçlu sorular hazırlanırken katılımcıların ayrıntılı bilgi vermesini sağlamak için cevabı evet ya da hayır olabilecek soru türleri kullanılmamıştır. Açık uçlu anket toplam sekiz açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Bu anketle toplanan veriler içerik analizi ile analiz edilerek çalışmanın sonunda bulgular yorumlanacak ve önerilere yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Beceri, düşünme becerisi, ilkokul, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FEN BİLİMLERİ HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNDEKİ YÖNTEM VE TEKNİK KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Demet ŞAHİN, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, demet.sahin@gop.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Sevim GÜVEN, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, sevim.guven@gop.edu.tr

ÖZET

Eğitim ortamları yaşamla okulu birleştiren uygulamaları içermelidir. Kullanılacak olan farklı yöntem ve teknikler yaşam ve okulu birbiri ile bütünleşik hale getirir ve öğrencileri çevresine, hayata uyumlu hale getiren beceriler kazanmasını sağlar. Hayat Bilgisi dersi ile okulun kapıları hayata açılmakta, Fen Bilimleri dersi ile evrende gerçekleşen olayların nedenleri ve sonuçlarını keşfetmeye ilişkin bilgiler edinilmektedir. Sosyal Bilgiler dersi ile de öğrenciye toplumsal kişilik kazandırılmaktadır. Bu sebeple ilkokul düzeyinde verilen bu derslerin öğretim sürecinde yapılan uygulamaların önemine vurgu yapmak gerekmektedir. Çünkü her bir dersin amaçlarına ulaşmak ve öğrencilerin gerekli becerileri kazanması doğru zamanda seçilen etkili öğretim yöntem ve teknikleri kullanmakla mümkündür. Ayrıca dönem dönem yenilenen öğretim programları sayesinde çağı yakalayan, bilgiyi hazır almaktan çok bilgiyi aktif bir şekilde kullanabilen bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır. Bu yüzden öğrencilerin hazır bilgiyi aldıkları uygulamalar değil, edindikleri bilgileri kullanabilecekleri farklı yöntem ve tekniklere ihtiyaç duyulmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin derslerde kullandıkları farklı yöntem ve teknikler olumlu sınıf ortamı oluşturma, öğrencilerin akademik başarılarını artırma, öğrenciler ve öğretmenler arasında iletişimi artırma gibi özelliklere sahiptir. Öğretmenler kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin sorunları ve çözüm önerilerini uzman paydaşlar ile paylaştıklarında sınıf içerisinde yapılan öğretiminin kalitesinin de artacağı düşünülmektedir. Bu sebeple yapılan bu araştırmanın amacı Sınıf öğretmenlerinin Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kullandıkları, kullanmak istedikleri yöntem ve teknikleri ortaya çıkarmak, aynı zamanda belirtilen derslerde kullanılan yöntem ve tekniklere ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Literatürde öğretmenlerin bu çalışmaya konu olan derslerde kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin yapılmış çalışma sonuçlarına rastlamak mümkündür. Yapılan çalışma ile öğretmenlerin kullandıkları yöntemleri neden tercih ettiklerini, eğer farklı yöntem ve teknik uygulamıyorlarsa sebeplerinin neler olduğunu derinlemesine araştırarak ortaya koymak amaçlanmıştır. Belirlenen amaç doğrultusunda çalışmanın problem cümlesi "Sınıf öğretmenlerinin Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde kullandıkları yöntem ve teknikler nelerdir? şeklinde oluşturulmuştur. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş olup durum çalışması desenine göre yapılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Tokat merkezde görev yapan 50 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılacak olan veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile elde edilmiştir. Görüşme soruları araştırmacılar tarafından geliştirildikten sonra bir okulda ön uygulaması yapılmıştır. Ön uygulama yapıldıktan sonra amaca hizmet etmediği düşünülen sorular formdan çıkarılmış ve veri toplama aracına son hali verilmiştir. Görüşmeler her okulda belirlenen öğretmen grupları ile odak grup görüşmeleri yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler Nvivo programında araştırmacılar tarafından analiz edilerek model oluşturulacaktır.

Anahtar sözcükler: Fen bilimleri, hayat bilgisi, öğretim yöntem ve teknikleri, öğretmen görüşleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GEOMETRİK CİSİMLERE İLİŞKİN ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Hülya YILDIZLI, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, hulyayildizli42@gmail.com
Arş. Gör. Dr. Mehmet Hayri SARI, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, mhsari@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Matematik öğretimini gerçekleştirirken öğretmenlerin sahip olması gereken bilgi bileşenlerinden birisi de konu alan bilgisidir. Çünkü öğretmenin bir kavramın öğrenilmesinde öğrencilerine yardımcı olurken konuya ilişkin eksik bilgisinin olmaması gerekir. Öğrencilerin zihninde kavram yanılgısına ve kavram kargaşasına sebep vermemek için kavramlara ait doğru tanımlamaların, örneklerin, ters örneklerin ve farklı temsillerin öğretmenler tarafından iyi bilinmesi gerekir. Bu nedenle öğretmenin öğrencilerin zihninde doğru temsiller oluşturmaları öncelikli olarak alan bilgilerine bağlıdır. Matematik dersi gibi ön-şart oluş ilkesi bakımından güçlü bir derste öğrencilerin öğrendikleri yanlış bir kavram sonraki öğrenmelerini doğal olarak etkileyecektir. Özellikle geometri gibi soyut bir derste öğretmenin konuya ilişkin alan bilgisinin sınırlı olması etkili geometri öğreniminin ve öğretiminin önünde büyük engel oluşturabilir. Bu çerçevede mevcut araştırmada sınıf öğretmenlerinin ilkokul matematik öğretim programında bulunan geometrik cisimlere (küp, üçgen prizma, kare prizma, dikdörtgen prizma, silindir, koni) ilişkin alan bilgilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması ile yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Nevşehir ilinde bulunan çeşitli ilkokullardaki sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yönteminin bir çeşidi olan ölçüt örnekleme yöntemi (sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre farklılık göstermesi ölçütü göz önünde bulundurularak) kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmanın verileri görüşme ve doküman analizi yöntemleri kullanılarak toplanmıştır. Öğretmenlerle birlikte araştırmacılar tarafından hazırlanan yapılandırılmış görüşme formuyla veriler toplanarak betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin alan bilgilerini yine kendilerinin değerlendirmeleri için açık uçlu sorular sorularak derinlemesine bilgi toplanmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler literatür ışığında yorumlanarak alana katkı sağlayacak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Alan bilgisi, geometri, geometrik cisimler, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUL MÜFREDATINDAKİ DÜŞÜNME BECERİLERİ ETKİNLİKLERİNİ YETERLİ BULMA DÜZEYİ

Öğretmen Kader ARKAN SEZGİN, Öğretmen Melahat Hüdai Gürbüz İlkokulu, kaderarkan@gmail.com
Uzman Fergül KILIÇ, Marmara Üniversitesi, fergulkilic@hotmail.com

ÖZET

Düşünme, geliştirilebilir bir beceridir. Her insan düşünme yetisiyle dünyaya gelir, bunun geliştirilmesinde büyük önem arz eden kurumlar okullardır. Bu nedenle eğitim sistemleri düşünme becerileri eğitimine müfredatlarında yer vermektedir. Birçok düşünme becerisinin tanımlanmış olmasının yanında ulusal ve uluslararası literatürde 4 becerinin üzerinde durulmaktadır. Eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcı düşünme ve karar verme düşünme becerileri olarak kabul gören becerilerdir. Türk eğitim sisteminde yer alan düşünme becerilerinin kazandırılması için devlet okullarında kullanılan ders kitaplarındaki etkinliklerin yeterlik düzeyi tartışma konusudur. Programın uygulayıcıları olan öğretmenlerin ders kitaplarındaki etkinlikleri düşünme becerilerini kazandırmadaki yeterliği açısından değerlendirmelerinin gerekliliği böyle bir araştırma yapılması ihtiyacını hissettirmiştir. Araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda okutulan ders ve çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin düşünme becerilerini kazandırmadaki yeterlik düzeyi hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Anket, kendi koşulları içinde uygulandığı ve sonuçlar olduğu gibi tanımlanmaya çalışıldığı için araştırma genel tarama modelli olarak sürdürülmüştür. Anketin kapsam geçerliği için uzman görüşleri alınmıştır. Anketin güvenirliği için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanması uygun görülmüştür. Araştırmanın evrenini İstanbul ilindeki devlet okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise İstanbul ili Anadolu Yakası'ndaki devlet okullarında görev yapan ulaşılabilir örnekleme yoluyla seçilen 350 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin analizi çözümlenme aşamasındadır.

Anahtar sözcükler: Düşünme becerileri eğitimi, eleştirel düşünme, karar verme, problem çözme, yaratıcı düşünme

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUL TÜRKÇE VE MATEMATİK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA İLİŞKİN ALGI VE FARKINDALIK DURUMLARI

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÇAKIROĞLU, Aksaray Üniversitesi, acakiroglu68@gmail.com
Arş. Gör. Emel BAYRAK ÖZMUTLU, Ordu Üniversitesi, emelbayrakozmutlu@gmail.com
Arş. Gör. Saniye Nur GÜNDÜZ, Ordu Üniversitesi, nurgunduz@windowslive.com
Doç. Dr. Gökhan ÖZSOY, Ordu Üniversitesi, gozsoy@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Hayriye Gül KURUYER, Aksaray Üniversitesi, hkuruyer@aksaray.edu.tr

ÖZET

Okullarda yapılan eğitim ve öğretim faaliyetlerinin kalitesine ve başarısına etki eden en önemli iki faktör iyi bir öğretim programı ve nitelikli öğretmenlerdir. Öğretim programları; o derse ait genel ve özel hedeflere, hangi içerikle, hangi yöntem ve tekniklerle, nasıl ulaşılabileceğini ve tüm bunların sonucunda öğrenci ilerlemelerinin nasıl ölçümleneceğini gösteren yazılı ve görsel çerçeve bir kılavuzdur. Ancak her programın başarıya ulaşmak için ihtiyacı olan en önemli unsur kuşkusuz onu sahada hayata geçirecek uygulayıcılar olan öğretmenlerdir. Öğretmenlerin program hakkındaki bilgileri ve tutumları yani programa ilişkin algı ve farkındalıkları programı uygulamada ve başarılı olmalarında önemli birer etkendir. Bu araştırma; Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul Türkçe ve Matematik Dersleri öğretim programlarına ilişkin algı ve farkındalık durumlarını betimlenmeye çalışan nitel bir araştırmadır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseniyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın katılımcıları amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmaya Aksaray ve Ordu İllerinde çalışan 20 Sınıf Öğretmeni katılmıştır. Veri toplama aracı olarak öğretmenlerin Türkçe ve Matematik Dersi Öğretim programları ile ilgili algı ve farkındalıklarını betimleyebilecek açık uçlu sorulardan oluşturulmuş yarı yapılandırılmış

görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle açıklanmış ve yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Sınıf Öğretmenlerinin genel olarak Türkçe ve Matematik programlarına ilişkin olumsuz denebilecek bir algıya sahip oldukları ve bu ders programlarına ilişkin farkındalık durumlarının ise düşük düzeyde olduğu söylenebilir.
Anahtar sözcükler: Matematik öğretim programı, sınıf öğretmeni, Türkçe öğretim programı

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İNSAN HAKLARI, YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Fatih YILMAZ, Dicle Üniversitesi, fatih.yilmaz@dicle.edu.tr
Arş. Gör. Selin GÖÇEN, Dicle Üniversitesi, selin.gocen@dicle.edu.tr

ÖZET
Milli birlik ve beraberliğin sağlanması; hukuk kuralları ile birlikte toplumsal yaşamı düzenleyici kuralları tanınması ve benimsenmesi; bir arada yaşamayı kolaylaştıran; uyum, barış, hoşgörü, saygı, uzlaşma gibi değerleri kapsayan vatandaşlık eğitimi programları bir çok ülkede iyi birer vatandaş yetiştirmek için eğitim sistemleri içerisinde farklı şekillerde yer almaktadır. Türkiye'de tarihsel bağlamda eğitim sistemi içerisinde var oluş biçiminde değişiklikler olmakla birlikte, okullarda disiplin, ara disiplin ya da farklı öğretim programlarının içerisine entegre edilmiş kazanımlar olarak yer almıştır. 2015-2016 öğretim yılından itibaren ise Talim ve Terbiye Kurulu 25.06.2012 tarih ve 69 sayılı karar ile ilköğretim 4. sınıflarda öğrencilere kavramsal bilginin öğretilmesinin yanı sıra; insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi ile ilgili temel değerleri kazandırmayı amacı ile "İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi" dersi yer almaya başlamıştır. Dersin bir diğer amacı ise öğrencilerin edindikleri bilgi ve değerleri bir yaşam biçimi ve kültür hâline getirmelerini sağlamaktır. Bu bağlamda öncelikle öğretmenlerin insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi eğitiminin kapsamı; öğretiminin nasıl olacağına ve çevresel faktörlerin değerlerin kalıcılığı üzerindeki etkisine ilişkin yeterli düzeyde bilgi sahibi olmaları gerektiği söylenebilir. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin ilkokul 4. sınıfta yer alan "İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi" dersine ve ders içeriğinde yer alan değerlerin öğrenilme düzeyleri ile yaşanılan çevrenin koşulları arasındaki bağlantıya ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma Diyarbakır il merkezinde, farklı sosyo-kültürel çevrelerde yer alan okullarda görev yapan sınıf öğretmenleri ile yürütülecektir. Maksimum çeşitlilik örneklemesi ile belirlenecek katılımcılar ile yürütülecek olan bu araştırmada bütüncül çoklu durum deseni kullanılacaktır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile her bir öğretmenle yapılan görüşmeler ve çevresel koşullara ilişkin yapılan gözlemler ile elde edilecektir. Araştırmadan elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenecektir. Araştırma verileri öncelikle kendi içlerinde bütüncül olarak verilecektir. Ayrıca gözlemlere dayalı veriler öğretmen görüşlerine temel alınarak uyumsallığı değerlendirilecektir.
Anahtar sözcükler: Çevresel faktörler, durum çalışması, insan hakları eğitimi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MOTİVASYONUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Lisans Öğrencisi Enise ANKARA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, rock.84@live.de
Doç. Dr. Necdet AYKAÇ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, necdetaykac@mu.edu.tr

ÖZET
Eğitim sistemin en önemli ögelerinden biri olan öğretmenlerin görevlerini etkili bir şekilde yürütmesi onların sahip olduğu motivasyonları ile doğrudan orantılıdır. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin motivasyonlarını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörlerin ortaya çıkarılması ve olumlu motivasyonu geliştiren etkenlerin çoğaltılması etkili bir öğrenme süreci için oldukça önemlidir. Çünkü,, motivasyonu yüksek olan öğretmenler mesleklerini severek yaptığı gibi öğrencilerin en iyi şekilde yetişmesi için de her türlü çaba ve emeği harcayabilecektir. Bu yönüyle öğrenci merkezli, öğrencilerin aktif olduğu bir öğrenme sürecinin yaratılmasının ön koşulu olarak öğretmelerin motivasyonun olumlu yönde artırılmasıyla doğrudan orantılı olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin motivasyonunu olumlu ve olumsuz yönde etkileyen etkenleri öğretmen görüşlerine dayalı olarak ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemi kullanılan bu çalışmada araştırmanın çalışma grubunu Muğla Menteşe ilçesinde farklı sosyo-ekonomik düzeylere sahip olan okullarda görev yapan 28 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu yönüyle örnekleme seçiminde maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma betimsel bir nitelik taşımaktadır. Araştırmada veriler görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada toplanan veriler nitel veri analizinden içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenleri, motivasyonlarını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin daha çok öğretmenlerin statüsü, öğretmene verilen değer, velilerin tutumu, çevrenin bakışı, okulun fiziki ve sosyal olanakları, okul idaresinin tutumu, öğrencilerin seviyeleri, hazır bulunuşluğu ve mevcut eğitim programları ve eğitim politikalarından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri motivasyonlarının aratmasın da ise en önemli faktörlerin başında okul idaresinin destekleyici ve güven verici tavrı, okuldaki öğretmenler ve okul idaresi arasındaki etkili iletişimin motivasyonlarını artırdığını belirtmişlerdir.
Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmeni, motivasyon, ilkokul

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTAPLARINA YÖNELİK GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Doç. Dr. Mustafa BEKTAŞ, Sakarya Üniversitesi, mbektas@sakarya.edu.tr
Arş. Gör. Asena AYVAZ, Sakarya Üniversitesi, aayvaz@sakarya.edu.tr

ÖZET
Milli Eğitim Bakanlığı, 2015 yılında yayınlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmelik değişikliğinde öğretmen kılavuz kitabını, "ilgili eğitim ve öğretim programlarında yer alan kazanım ve açıklamalar doğrultusunda ders kitabının daha etkili kullanımını sağlayacak çeşitli örnek, alıştırma, işlenen ünite, konu, tema, öğrenme alanlarıyla ilgili internet adresleri, okuma kaynakları ve diğer etkinlikleri kapsayan, öğretmenlerin yararlanması için hazırlanan

basılı/PDF formatında eser." şeklinde tanımlamaktadır. Öğretmen kılavuz kitapları öğretmenlere yenilenen öğretim programlarını tanıtması ve bu programların uygulamasında öğretmenlere yol göstermesi açısından önemli bir yere sahiptir. Öğretmenler için bu kadar öneme sahip olan öğretmen kılavuz kitapları ilk olarak Fen Bilimleri, Oyun ve Fizikî Etkinlikler derslerinden kaldırılırken, 2016-2017 eğitim-öğretim yılı itibari ile kademeli olarak Matematik ve Hayat Bilgisi derslerinden de kaldırılacaktır. Bu uygulama bazı derslerin öğretmen kılavuz kitabı varken bazı derslerin öğretmen kılavuz kitabının olmaması durumunu ortaya çıkarmıştır. İlkokul öğretim programlarında değişikliğin yapıldığı bu dönemde, öğretmen kılavuz kitaplarına yönelik öğretmen görüşlerinin belirlenmesi araştırmayı güncel ve önemli hale getirmektedir. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin öğretmen kılavuz kitaplarına yönelik görüş ve önerilerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır. Sınıf öğretmenlerinin; • Görüşlerine göre öğretmen kılavuz kitabı nedir? • Öğretmen kılavuz kitaplarının olmasını gerekli gördüğü dersler hangileridir? • Öğretmen kılavuz kitaplarının olmasını gerekli görme gerekçeleri nelerdir? • Öğretmen kılavuz kitaplarının olmasını gerekli görmediği dersler hangileridir? • Öğretmen kılavuz kitaplarının olmasını gerekli görmeme gerekçeleri nelerdir? • Öğretmen kılavuz kitaplarının kaldırılmasına yönelik alternatif fikirleri nelerdir? Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılacaktır. Çalışma grubunda kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine göre seçilecek sınıf öğretmenleri yer alacaktır. Veri toplama aracı olarak yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenecektir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Ders, görüş, öğretmen kılavuz kitabı, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN VE ORTAOKUL BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENEN ÖZERKLİĞİNİ DESTEKLEME DAVRANIŞLARI: KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

Uzman Ali YAKAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, aliyakar10@gmail.com
Prof. Dr. Salih UŞUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, susun@mu.edu.tr

ÖZET

Öğrenen özerkliği kavramı, öğrencilerin bağımsız çalışabilme becerilerini yansıtmakla birlikte, ihtiyaç ve hedef belirleme, öğrenmeyi düzenleme ve değerlendirme gibi süreçleri içerir. Öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenmeleri ile ilgili olarak, özerklik konusundaki desteği ise öğrenme-öğretme sürecinde yadsınamayacak kadar önemlidir. Bu önem düzeyi ise öğretmenlerin öğrenen özerkliğini destekleme davranışları ve bunu desteklemeye ilişkin görüşlerinin ortaya konması ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin ve ortaokul branş öğretmenlerinin öğrenen özerkliğini destekleme davranışlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Araştırma tarama türünde ve betimsel bir araştırmadır. Çalışmada sınıf öğretmenlerinin ve ortaokul branş öğretmenlerinin öğrenen özerkliğini destekleme davranışları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırmanın evrenini Denizli ilinde görev yapan sınıf öğretmenleri ve ortaokul branş öğretmenleri; araştırmanın örneklemini ise Denizli ili merkez ilçelerinde görev yapan sınıf öğretmenleri ve ortaokul branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla Oğuz (2013) tarafından geliştirilen "Öğrenen Özerkliğini Destekleme Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek uygulamalarına, Denizli ili merkez ilçelerinde görev yapan sınıf öğretmenleri ve ortaokul branş öğretmenleri katılmıştır. Toplanan veriler, SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Cinsiyet değişkeni için bağımsız gruplar t-testi, görev yapılan öğretim kademesi değişkeni için bağımsız gruplar t-testi ve branş değişkeni için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Veriler, değişkenlere göre karşılaştırmalar yapılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın amaçları doğrultusunda, örneklemde bulunan öğretmenlerin öğrenen özerkliğinin desteklenmesine ilişkin görüşleri ve öğrenen özerkliğini destekleme davranışları konusunda, öğretmenlerin cinsiyetlerine, görev yaptıkları öğretim kademesine ve branşlarına göre farklılıklar bulunduğu belirlenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgularla ilgili çeşitli tartışma, sonuç ve öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Branş öğretmenleri, öğrenen özerkliği, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ YABANCI DİL ÖĞRENME VE ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Yasin ASLAN, Sinop Üniversitesi, yasinaslan71@gmail.com
Okutman Ahmet ÖZCAN, Bozok Üniversitesi, ozcanahmet60@hotmail.com

ÖZET

Türkiye'de yabancı dil öğretimi konusunda istenen düzeyde başarılı olunamadığı sıklıkla dile getirilen bir husustur. Bu sorunun birçok nedeni vardır. Bunlardan birisi de, bireylerin yabancı dil öğretimine bakış açısıdır. Yabancı dil öğrenmeyle ilgili tutum, yaşantı ve görüşler, öğrencilerin yabancı dil öğrenme süreçleri üzerinde oldukça önemli bir etkiye sahiptir. Ayrıca öğretmenler de yabancı dil öğrenimi ve öğretiminde etkili bir faktördür. Öğretmenlerin yabancı dil öğrenme ve öğretme hakkındaki düşüncelerinin, hem kendilerini hem de öğrencilerini etkileyeceğini söylemek mümkündür. Bu bağlamda yabancı dil öğretme sürecinin, öğretmen yetiştirme sürecinden itibaren ele alınması ve öncelikle öğretmen adaylarının bu sürece bakış açılarının nasıl olduğunun belirlenmesi gerektiği söylenebilir. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının yabancı dil öğrenimi ve öğretimine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda nitel bir araştırma desenlenmiş ve sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan her sınıf düzeyindeki öğrencilerle yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarından elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuş ve elde edilen verilerden temalara ve alt temalara ulaşılmıştır. Verilerin analizinde NVivo programı kullanılmış ve analiz sonucunda elde edilen modeller şekiller halinde sunulmuştur. Araştırmanın bulguları, yabancı dil öğretimi üzerine daha önceden yapılmış araştırmalarla karşılaştırılmış ve öğretmen eğitimine ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmeni adayları, yabancı dil öğrenme, yabancı dil öğretme

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ PROGRAMLARINDAKİ SEÇMELİ DERSLER

Yüksek Lisans Öğrencisi Damla KOZAN, Giresun Üniversitesi, damlakozann@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Gözde Bahar ÖVEÇ, Giresun Üniversitesi, gozdebaharovec@gmail.com
Öğretmen Elif ÇELİK, Kars Digor Hisarönü İlkokulu, eelif.ccelik.91@gmail.com
Doç. Dr. Kamuran TARIM, Çukurova Üniversitesi, kamuran.tarim@gmail.com

ÖZET

Eğitim fakültesi ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği eğitimi ana bilim dalı programındaki seçmeli derslerin incelenmesi, havuzdaki derslerin çeşitliliği ve bu derslerin çağdaş ve ideal sınıf öğretmeni yetiştirmedeki katkıları konusunda yapılan çalışmalar halen devam etmektedir. Araştırmada, söz konusu çalışmanın ön bilgileri ile yapılmakta olanlar değerlendirmeye çalışılmıştır. Bu minvalde 60 civarında (58) üniversitenin güncel ders bilgi paketlerine ulaşmış ve toplanan verilerden üniversitelerin öğretmen adaylarına sunduğu seçmeli derslerin ortak olanları da belirlenmiştir. Veriler değerlendirildiğinde 58 üniversite arasında 16 üniversitede Program Geliştirme, İnsan Hakları ve Demokrasi dersleri %27,58 oranıyla en çok okutulan dersler olduğu tespit edildi.İkinci sırada %22,41 oranıyla (13 üniversite) Diksiyon dersi, üçüncü sırada %18,96 oranıyla (11 üniversite)Medya Okuryazarlığı dersinin olduğu görüldü. Belirtilen dersleri takiben, Değerler Eğitimi%15,51(9 üniversite), Yetişkin Eğitimi ve Karşılaştırmalı Eğitim dersleri %13,79 (8 üniversite), Sosyal Beceri Eğitimi, İlköğretimde Bilgisayar Destekli Öğretim, Çocuk Ruh Sağlığı ve Toplam Kalite Yönetimi dersleri %10,34 (6 üniversite), İlköğretimde Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Eğitim Felsefesi ve Çevre Eğitimi dersleri %8,62 oranla (5 üniversite) öğretmen adaylarına sunulmaktadır. Bunların yanı sıra Ülkeler Coğrafyası, Eğitimde Proje Geliştirme, Müze Eğitimi, Mesleki İngilizce, Aile ve Çocuk Eğitimi ve İşaret Dili gibi derslerde bulunmaktadır. Kuşkusuz seçmeli derslerin öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sağlaması gereklidir. Bu sebeple seçmeli dersler de en az zorunlu dersler kadar önem taşır. Seçmeli derslerin her alana hitap edecek sayıda ve seviyede olması, kendi içinde yeterli bilgi ve birikimi barındırması da önemlidir. İncelenen programlarda öğretmen adaylarına okutulan seçmeli ders çeşitliliğinin fazla olmaması dikkat çekicidir. Sınıf öğretmenliği programında yer alan seçmeli derslerin daha güncel, her alana hitap edecek şekilde geliştirilerek sunulması öğretmen adayları ve eğitim-öğretim kalitesi bakımından olumlu olacaktır. Ayrıca seçmeli ders sayısının artırılması ve çeşitlendirilmesi kadar öğretmen adaylarının merak ve ilgilerine uygun olması da önemlidir. Bunun sağlanmasının en etkili yollarından biri üniversiteler kapsamında, içinde öğretmen adaylarının da olduğu komisyonlar kurulabilir. Bunun yanı sıra derslerin öğretim elemanına göre değil de öğretmen adaylarının istek ve ihtiyaçlarına göre programlarda yer almasına özen gösterilebilir.

Anahtar sözcükler: Seçmeli ders, sınıf öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği Programı

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI İLE MOTİVASYON DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yrd. Doç. Dr. Tugay TUTKUN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, tugay@comu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Selin BURUCU, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, selinburucu@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Özlem KİLİSLİ, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, ozlemkilisli1989@gmail.com

ÖZET

Öğretmenlik mesleği, yalnızca öğretme eylemiyle sınırlandırılamaması nedeniyle farklı sorumluluklar içermektedir. Öğrencilere eğitim-öğretim çerçevesinde kazandırılacak her davranıştan sorumlu olan öğretmenler, bu eğitim-öğretim süreçlerini tasarlamakla da yükümlüdürler. Öğretmenlerin toplumları yönlendirme ve ahlaki gelişime rehberlik etme gibi sorumluluklarının da olması bu mesleği icra edecek olan adayların öğretmenlik mesleğine hazırlık sürecinde de bu sorumlulukların bilincinde olmaları gerekmektedir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ön plana çıkmaktadır. Tutum, bireylerin ön eğilim gösterdikleri konuyla ilgili daha sonraki davranışlarını da göstermesi nedeniyle eğitim-öğretim sürecinde önemli bir yere sahiptir (Bağçeci ve ark., 2015). Özellikle sınıf öğretmenliği gibi ders yükünün ve sorumluluğunun fazla olduğu bir branşta öğrenim gören öğretmen adaylarının, mesleğe başlamadan önce öğretmenliğe yönelik tutumları onların eğitim ortamındaki başarılarının belirleyicilerinden biri olarak düşünülebilir. Öğretmenlik mesleğine yönelik bir başka önemli kavram ise motivasyondur. Bir eğitim kurumunda nitelikli bir eğitimin sağlanabilmesi için öğrenenler kadar öğretmenlerin de motivasyon düzeylerinin yüksek olması gerekmektedir. Yüksek motivasyon düzeyine sahip öğretmen adaylarının eğitim sürecinde daha ilgili olabilecekleri ve dolayısıyla meslek yaşantılarında da daha verimli olabilecekleri düşüncesinden hareketle bu çalışmada tutum ve motivasyon birlikte değerlendirilecektir. Bu çalışmanın amacı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki düzeyini tanımlamaktır. Tarama modeli ile gerçekleştirilen bu araştırmada ölçme aracı olarak Üstüner (2006) tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" ve Acat ve Yenilmez'in (2004) eğitim fakültesi öğrencilerine yönelik olarak yeniden düzenlediği "Yabancı Dil Öğrenen Öğrencilerin Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Anketi (Acat ve Demiral, 2002)" kullanılmıştır. Araştırma neticesinde elde edilen bulgular araştırma örnekleminde bulunan bireylerin demografik özelliklerine göre tablolaştırılacak ve aralarındaki ilişkiyi betimlemek için karşılaştırılacaktır.

Anahtar sözcükler: Motivasyon, öğretmen, tutum

SINIF VE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUL 4. SINIF İNSAN HAKLARI, YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ DERSİNE YÖNELİK YETERLİKLERİNİN KARŞILIKLI OLARAK İNCELENMESİ

Arş. Gör. Davut GÜREL, Bartın Üniversitesi, dgurel@bartin.edu.tr
Lisans Öğrencisi Cansu AKDENİZ, Bartın Üniversitesi, cansuakdeniz123@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Nurgül ŞENTÜRK, Bartın Üniversitesi, nurgul9488@gmail.com

ÖZET

Eğitim bireyin davranışlarında istenilen yönde değişim gerçekleştirmeyi amaçlar. Bunu yaparken bireyi kişisel, sosyal, ekonomik ve siyasi alanlarda gerekli bilgi ve donanıma sahip olarak yetişmeyi de hedefler. 14/09/2010 tarihli ve 126 sayılı kararıyla kabul edilen İlköğretim Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi (8.sınıf) kaldırılmış ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından alınan 25/06/2012 tarih ve 69 sayılı kararla İlkokul İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi Öğretim Programı adı altında 2015-2016 yılından itibaren ilkokul 4.sınıfta verilmeye başlanmıştır. Bu ders kapsamında 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edildiği üzere; insani değerleri benimseyen, hak, özgürlük ve sorumluluk bakımlarından çocuk olmanın ayrıcalıklarını keşfeden, hak ve özgürlüklerin kullanılabilmesi için sorumluluk üstlenen, insan hakları ve demokrasinin geliştirilmesi için insanlara eşit ve adil davranan, iş birliğine dayalı ve demokratik kararlar alan, ortak yaşama ilişkin sorunların çözümünde uzlaşı arayan, kurallara uyararak hak ve özgürlüklerin korunmasına ve geliştirilmesine destek olan, birlikte yaşama koşullarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için sorumluluk üstlenen bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (MEB, 2015). Bilinçli yurttaşlar yetiştirme Antik Yunandan günümüze kadar devletlerin en temel görevlerinden biri olmuştur. Günümüzde siyasi, ekonomik ve teknolojik değişimlerin yanı sıra küreselleşme olgusu, etnik ve bölgesel çatışmalar, mültecilik, çevre sorunları ve ırkçı söylemler vatandaşlık eğitiminin güncel çalışma alanlarından biri olmasında etkili olmuştur. Aktif, haklarını ve sorumluluklarını bilen, çevreye duyarlı, bölgesel ve küresel olayların farkında olan yurttaşların yetiştirilmesi öncelikle bu yeterliklere sahip, bilinçli öğretmenlerle mümkün olacaktır. Bu çalışmanın amacı, ilkokul 4. sınıfta verilmekte olan İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersine yönelik sınıf ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin yeterliklerine ilişkin görüşlerini almak ve dersin 4. sınıfta verilmesine yönelik alınan görüşleri karşılaştırmalı olarak değerlendirmektir. Araştırma, nitel bir araştırma olup tarama modelindedir. Öğretmenlerin yeterlikleri ve görüşleri var olan şekliyle betimlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada veriler, doküman incelemesi ve öğretmen adayları ile yapılacak yarı yapılandırılmış görüşmeler ile elde edilmiştir. Araştırmanın bulguları elde edilen verilerin içerik analizi ile analiz edilip değerlendirmesi sonucu ortaya konulacaktır. Araştırma, henüz tamamlanamamış olduğundan bulgulara tam metinde yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Yurttaşlık ve Demokrasi dersi, insan hakları, öğretmen yeterlikleri, sınıf öğretmenleri, sosyal bilgiler öğretmenleri

ÜNİTE PROGRAM TASARISI

Yrd. Doç. Dr. Nurten TOPCU, Amasya Üniversitesi, nurten_topcu@hotmail.com

ÖZET

Program tasarımı; amaca yönelik öge ve etkinliklerin birbiriyle ilişkili bir bütün olarak sunulmasıdır. Bu çalışmada ; bir ünite programı tasarlanmaya çalışılmıştır. Öğrenme ve öğretim ile ilgili bilimsel verileri öğretim uygulamalarında hayata geçirmeye"öğretim tasarımı" denir. Program tasarımları bir eğitim programını oluşturan temel ögelerden oluşmaktadır. Bu ögeler arasındaki ilişkiler açısından farklılıkları ortaya koymakla farklı tasarımlar ortaya çıkmaktadır. Ünite Program Tasarımı;"Hedeflerini gerçekleştirmek üzere, "derse ilişkin olarak kazanımların ne olduğu,hangi içerikle elde edileceği ve bu içeriğin nasıl bir öğretim sürecinde, hangi yöntem teknikler yoluyla, hangi materyallerden yararlanılarak kazandırılacağı ve hangi ölçme araçlarından yararlanılarak ölçüleceğine yönelik, her bir aşamanın belirli bir düzende planlanarak örgütlenmesidir.Sürecin etkililiği için sistem yaklaşımını tanımladığı söylenebilir. Amaç; Eğitim programı tasarısı; programın yapısı ya da örgütleme örüntüsü olarak ifadelendirilmiştir (Klein, 1991). Öğretimin düzenlenmesini anlamlı bir bütünlük içinde ele almayı amaçlar. Öğrenme öğretme sürecinin kontrollü götürülmesi açısından son derece önemlidir (Özdemir, 2007). Ayrıca bilgilerin hiyerarşik sıralanması; "Basitten karmaşığa", "Somuttan soyuta", "kavramlardan ilke ve genellemelere göre dizilmesi, kapsamındaki önkoşul ilişkilerinin belirlenmesi program tasarısında önemli rol oynar (Erden, 2000). Tarama modeli kullanılmıştır. Bilgilere yazılı kaynaklar taranarak ulaşılmıştır. Programın uygulaması esnasında kullanılacak olan araç gereç ve materyallerin hangi amaçla kullanılacak sorusu çok iyi yanıtlanmış olmalıdır. Her ünite program tasarısı öğrenme öğretme yaşantılarının düzenlenmesine yönelik ön düşünme ve hazırlık olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Program, tasarı, ünite

EĞİTİM VE ÖĞRETİM SORUNLARI

12 YILLIK ZORUNLU VE KADEMELİ EĞİTİM SİSTEMİNDE İLKOKUL BİRİNCİ SINIFLARDA YAŞANAN SORUNLARIN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Mücahit DİLEKMEN, Atatürk Üniversitesi, dilekmen@atauni.edu.tr
Öğretmen Emine POLAT, Milli Eğitim Bakanlığı, eminegungorenpolat1986@mynet.com

ÖZET
Araştırma da, 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı'ndan itibaren uygulanmaya başlanan 12 Yıllık Zorunlu ve Kademeli Eğitim Sisteminde ilkokul birinci sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin okulun ve sınıfın fiziki ortamı, öğrencilerin birinci sınıf eğitimine başlama yaşları, farklı seviyelerdeki öğrencilerin bir arada bulunması, birinci sınıflarda verilen derslerin saatleri, öğrencilerin hazırbulunuşluluk düzeyleri, birinci sınıflarda uygulanmaya başlanan hazırlık dönemi eğitimi, öğretmenlere yapılan rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, öğretmenlerin eğitim ve tecrübesi, ders kitapları konularında yaşadıkları sorunların neler olduğunu belirlenmiştir Ayrıca yaşanan sorunların öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim verilen sınıfın birleştirilmiş sınıf olup olmaması, daha önceki dönemlerde öğretmenlerin birinci sınıfta eğitim verip vermemesi ve görevli olduğu yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Çalışma evrenini Amasya Merkez ve Suluova İlçesi'ndeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 111 ilkokulda görev yapan birinci sınıf öğretmenlerinin tamamı oluşturmaktadır. Çalışma örneklemini ise adı geçen çalışma evreninden seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenen 48 ilkokulda görev yapan 121 birinci sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen 4+4+4 Yeni Eğitim Sistemi'nde Birinci Sınıflarda Yaşanan Sorunları Belirleme Anketi kullanılmıştır. Bulgulara göre: 1.İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin birinci sınıf öğrencilerinin eğitime başlama yaşlarından, farklı seviyelerdeki öğrencilerin bir arada bulunmasından kaynaklanan ve okulun ve sınıfın fiziki ortamı, ders saatleri, öğrencilerin hazır bulunuşluluk düzeyi, birinci sınıflarda verilmeye başlanan hazırlık dönemi eğitimi, rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, öğretmenlerin eğitim ve tecrübesi, ders kitapları ile ilgili konularda sorunlar yaşadıkları saptanmıştır. 2. İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşlerinden bazılarında cinsiyet, mesleki kıdem, daha önceki eğitim ve öğretim yıllarında birinci sınıfta eğitim verme, görev yapılan yerleşim merkezlerine göre anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 3.İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlara dönük görüşlerinde okutulan sınıfın türüne göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı saptanmıştır. Bulgulara göre önerilerde bulunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Birinci sınıf öğretmeni, yaşanan sorunlar, zorunlu eğitim

2.VE 3. SINIF ÖĞRENCILERININ AKRAN ZORBALIĞI ALGILARI

Öğretmen Elif BAŞ, Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulu, elifbas43@gmail.com
Öğretmen Nevra BAYIK, Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulu, nevrabayk@gmail.com

ÖZET
Saldırgan davranışın bir alt boyutu olarak kabul gören akran zorbalığı çeşitli kültürlerde farklı olarak tanımlansa da evrensel bir kavram olarak Kabul görmektedir. Zorbalık, kurbanın korkmasına, acı çekmesine neden olan, taraflar arasında güç dengesizliğinin olduğu, güçlü olanın kendinden güçsüz olana baskı yaptığı, kurbanın herhangi bir kışkırtmada bulunmadığı ve aynı çocuklar arasında tekrarlı olarak yapılan fiziksel, sözel ve psikolojik saldırıları içerir (Nansel ve diğ. , 2001). Öğrencilerimizde bu tanıma bakılarak algılarının çeşitli sebeplerle farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Özellikle oynadıkları bilgisayar oyunları ve izledikleri programların etkileri ile bizlerin zorbalık olarak algıladığımız konuları onların şaka olarak algıladığı dikkat çekmektedir. Bu sebeple öncelikle öğrencilerin bu konu hakkında algılarının belirlenmesi ve buna göre akran zorbalığı konusunda çalışmaların yeniden planlanması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, ilkokul 2. Sınıf ve 3. Sınıf öğrencilerinin akran zorbalığı ile ilgili algılarını incelemektir. Araştırma, 2015-2016 eğitim ve öğretim yılının birinci yarıyılında Bursa il merkezinde bulunan Özel 3 Mart Azizoğlu İlkokulunda öğrenim gören 50 2. Ve 3. Sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımının yöntemlerinden biri olan gözlem formları ve açık uçlu sorulardan oluşan anketlerden yararlanılmıştır. Çalışma halen devam etmekte olup veri analizi sürecinde öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar SPSS programı ile analiz edilecektir. Analiz sonucunda öğrencilerin bakış açılarının sınıflandırılması ve algılarının hangi doğrultuda değiştiği konusunda verilerin elde edilmesi beklenmektedir.
Anahtar sözcükler: Akran, algı, zorbalık

3. SINIF FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİM PROGRAMI HAKKINDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Tolga TOPCUBAŞI, Abdurrahman Nermin Bilim İlkokulu, tolga.121@hotmail.com
Öğretmen Onur GÖKÇEDAĞ, Milli Eğitim Bakanlığı, onur_gokcedag@hotmail.com

ÖZET
2014-2015 eğitim öğretim dönemine kadar ilkokul 4. Sınıfta uygulanmaya başlanan Fen ve Teknoloji dersi 2014-2015 eğitim öğretim yılı ile birlikte ilkokul 3. Sınıfta Fen Bilimleri dersi adı altında uygulanmaya başlanmıştır. 2014-2015 eğitim öğretim dönemine kadar 3.sınıf Hayat Bilgisi dersi programı içerisinde verilen Fen Bilimleri programının Hayat Bilgisi programından ayrılarak bağımsız bir ders olmasıyla öğretmen camiası tarafından bu işin doğruluğu sorgulanmaya başlanmıştır. Bu araştırma da 2014-2015 eğitim öğretim dönemi 3. Sınıflarda Hayat Bilgisi programından ayrılıp bağımsız bir ders olarak okutulmaya başlatılan Fen Bilimleri dersi hakkında öğretmen görüşlerinin alınması amacıyla yapılmıştır. Alan yazın incelendiğinde bu konuda bazı uzmanlar ilkokul 3. sınıfta Fen Bilimleri programının Hayat Bilgisi dersi programı içerisinde uygulanmasından yana iken bazı uzmanlar ise bu programın 2014 yılı itibarı ile olduğu gibi bağımsız bir ders olarak uygulamasından yana görüş

bildirmişlerdir. Bu araştırma ile de 3. Sınıflarda 2014-2015 eğitim öğretim dönemiyle uygulanmaya başlayan Fen Bilimleri öğretim programını uygulamış olan öğretmenlerin, program hakkındaki olumlu ve olumsuz değerlendirmelerine ulaşan bir durum çalışması olması bu araştırmayı önemli kılmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ve Kahramanmaraş illerinden seçilen bazı devlet okullarında görev yapmakta olan ve 2014-2015 eğitim öğretim yılında 3. Sınıf Fen Bilimleri öğretim programını uygulamış ve 2015-2016 yılında sınıflarında halen bu programı uygulayan toplamda 30 öğretmen oluşturmaktadır. Bu doğrultuda 10 sınıf öğretmeniyle yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Bundan başka 20 sınıf öğretmene açık uçlu anket uygulanmıştır. Açık uçlu anket sorularına verilen yanıtlar ve görüşme notları ile toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile oluşturulan belirli kategoriler altında toplanmıştır. Araştırma sonucunda toplanan verilerin ışığında 2014-2015 eğitim öğretim yılı ile birlikte uygulanmaya başlayan 3. Sınıf Fen Bilimleri öğretim programı ile ilgili öğretmenler arasında görüş ayrılıkları olmasına rağmen bu dersin 3. sınıfta uygulanıyor olmasının olumlu olduğu görüşü daha ağır basmaktadır. Bununla birlikte 3. Sınıfta Fen Bilimleri öğretim programını olumsuz olarak değerlendirenler gibi olumlu bulanlarda bu öğretim programının yeni olmasından kaynaklanan eksikliklerinin olduğu kanaatindedirler. 3. Sınıf Fen Bilimleri öğretim programı ile ilgili olumsuz bildirilen ortak konuların ise, programın içerik olarak zayıf kalması ve zayıf kalan programa ayrılan sürenin gereğinden fazla ayrılması olarak görülmektedir.

Anahtar sözcükler: 3. Sınıf Fen Bilimleri Öğretim Programı, öğretmen görüşleri

4+4+4 EĞİTİM SİSTEMİNİN BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARA ETKİSİ HAKKINDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ, Mersin Üniversitesi, lutfiuredi@gmail.com
Öğretmen Abdurrahman GÜL, Milli Eğitim Bakanlığı, abdurrahman-1992@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde çağın hızını yakalayabilmek için okullarda uygulanacak verimli bir eğitim sistemine ihtiyaç duyulur. Mevcut sistem beklentilere cevap veremediği durumlarda sistemde kusurlu görülen taraflarda değişiklikler yapılabilir. Ülkemizde uygulanan eğitim sistemlerinde de zaman zaman köklü ya da yüzeysel değişiklikler yapılmıştır. Sistemlerde yapılan değişikliklerin etkileri olumlu ya da olumsuz olabilir. Türk Eğitim Sistemi'nde yapılan değişikliklerden birisi de 2012 yılında yürürlüğe konulan 4+4+4 eğitim modelidir. Bu model gerek kamuoyunda gerekse eğitim camiasında çokça tartışma konusu olmuştur. Günümüzde de halen güncelliğini korumaktadır. Yeni gelen eğitim sistemi eğitim-öğretim kurumlarında etkisini göstermektedir. Bu eğitim-öğretim kurumlarından birisi de birleştirilmiş sınıflardır. Birleştirilmiş sınıflar aynı derslikte birden fazla sınıfın aynı anda öğretim görmesidir. Çalışmamızın amacı 4+4+4 eğitim sisteminin birleştirilmiş sınıflara etkisinin olumlu olumsuz yönleri hakkında öğretmen görüşlerine başvurmaktır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum araştırması tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu 2015-2016 eğitim öğretim yılında Mardin ilinde öğretmenlik yapmakta olan birleştirilmiş sınıf okutmuş ya da okutmakta olan 52 tane sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Öğretmenlerin görüşlerini almak için 5 tane açık uçlu sorudan oluşan anket formu uygulanmıştır. Anket formu uygulanmadan önce uzman görüşü alınmıştır. Katılımcıların görüşleri betimsel analize tabi tutulmuş olumlu-olumsuz yönleri listelenerek tablolaştırılmıştır. Katılımcıların görüşlerini çarpıcı bir şekilde yansıtmak için doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Öğretmen görüşleri incelendiğinde 4+4+4 eğitim modelinin birleştirilmiş sınıflara etkileri öğrenci sayılarının azalması, 5.sınıfların bir üst kuruma geçmesi, küçük yaşta dil eğitimine başlanması yönünden olumlu görülmüş; ilk uygulandığı yıl artan öğrenci sayısı, sınıf öğretmenine yardımcı olan 5.sınıf öğrencilerinin okuldan ayrılması, okullarda gerekli fiziki düzenleme yapılmaması ve kas gelişimi yeterli olmayan 60-66 aylık çocukların okula başlaması yönünden olumsuz görülmüştür.

Anahtar sözcükler: 4+4+4 Eğitim Modeli, birleştirilmiş sınıflar, eğitim sistemi

ADAY ÖĞRETMENLERİN GÖZÜNDEN: SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIF İÇERİSİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARI ÇÖZME YÖNTEMLERİ

Yrd. Doç. Dr. Sevim GÜVEN, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, sevim.guven@gop.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Demet ŞAHİN, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, demet.sahin@gop.edu.tr

ÖZET

Öğretmenler, öğretimden sorumlu oldukları kadar öğretim yaptıkları yaş grubunun özelliklerini de göz önüne alarak, onların yaşamlarını olumlu yönde etkileyecek, değerler kazanmalarını sağlayacak ve bazı kişilik özelliklerini geliştirecek sınıf ortamları oluşturmakla görevlidirler. Ham maddesi insan olması sebebiyle sınıf ortamında öğretmenlerin sorunlar yaşaması doğaldır. Burada önemli olan olumlu sınıf ortamı oluşturma sürecinde ortaya çıkan sorunları çözme yollarıdır. Sorunları tamamen ortadan kaldırmak mümkün olmadığı gibi benzer sorunlara aynı çözüm yolunu uygulayarak sonuca ulaşmak da mümkün olmamaktadır. Bu yüzden aynı problemi ya da farklı problemleri yaşayan öğretmenlerin yaşadıkları sorunların betimlenmesine ve çözüm yollarının tartışılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü öğretmenlerin süreç içerisinde sergiledikleri davranışlar öğrencilerini etkilediği kadar öğretmenlik mesleğinin önemini ve gereklerini kavramaya gelen aday öğretmenleri de etkilemektedir. Sınıf eğitimi ana bilim dalında öğrenim gören öğrenciler teorik ve uygulamalı dersler sayesinde öğretmenlik mesleğine hazırlanmaktadır. Teorik derslerde üniversitede karşılaştıkları öğretim elemanlarını örnek alırken, uygulamalı derslerde staj okulunda karşılaştıkları uygulama öğretmenini örnek alma eğilimi göstermektedirler. Bu yüzden öğretmenlerin süreç içerisindeki olumlu-olumsuz durumlara karşı verdikleri tepkiler önem kazanmaktadır. Bu noktadan hareketle yapılacak olan çalışma ile Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi dersi kapsamında görev alan uygulama öğretmenlerinin aday öğretmenlerin gözünden karşılaştıkları sorunlara karşı ürettikleri çözüm yollarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çalışmanın problem cümlesi "Sınıf öğretmenlerinin sınıf içerisinde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin ürettikleri çözüm yolları nelerdir? şeklinde oluşturulmuştur. Bu amaç doğrultusunda 2014-2015, 2015-2016 eğitim öğretim yıllarında Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalında Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini alan öğrencilerden uygulama sürecinde karşılaştıkları sorunları ve öğretmenlerin uyguladıkları çözüm yollarını içeren raporlar yazmaları

istenmiştir. Aday öğretmenler tarafından yazılan raporlar nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi kullanılarak sınıf öğretmenlerinin sınıf içerisinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm yolları eleştirel bir bakış açısı ile incelenecektir. Elde edilen veriler Nvivo programında araştırmacılar tarafından analiz edilerek sorun ve çözüm yollarına ilişkin model oluşturulacaktır.
Anahtar sözcükler: Çözüm yolları, öğretmen adayı, sınıf içi sorunlar, sınıf öğretmeni

ADAYLIKTAN GÖREVE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLER VE ÖĞRETMEN YETERLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİNDEKİ DEĞİŞİM

Yrd. Doç. Dr. İlknur ÖZPINAR, Niğde Üniversitesi, ilknurozpinar@nigde.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Arzu AYDOGAN YENMEZ, Niğde Üniversitesi, aydogan.arzu@gmail.com

ÖZET
Öğretmenlik mesleğinin ülke kalkınmasındaki rolü günümüzde bütün toplumlar tarafından bilindiğinden ülkelerin, genelde yükseköğretim alanında, özelde öğretmen yetiştiren kurumlarda sistemlerini yeniden gözden geçirmeleri, değerlendirme yapmaları ve çağın gerektirdiği gelişmeler ışığında öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlikleri belirlemeleri beklenmektedir. Öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin yeterliklerinin farkında olmaları, değerlendirmeleri ve benimsemeleri sorumluluklarını sürekli sorgulamalarını ve geliştirmelerini sağlamaktadır. Bu değerlendirmeler, yaşanılan tecrübelerle değişkenlik göstermektedir. Değişimin olumlu yönde seyredebilmesi, bunu etkileyen değişkenlerin ortaya çıkarılarak gerekli önemlerin alınmasıyla mümkündür. Bu araştırmada öğretmenlik mesleğine yönelik görüş ve yeterliklerin lisans eğitiminde ve ilk görev yılında değerlendirilmesindeki değişimin incelenmesi amaçlanmıştır. Betimsel çalışma kapsamında boylamsal yürütülen araştırmanın örneklemini on öğretmen oluşturmaktadır. Bu öğretmenler, bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programının üçüncü sınıfında öğrenim görmekteyken bir ders içeriği kapsamında Türkiye Yükseköğretim Ulusal Yeterlikler Çerçevesini, Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterliklerine ilişkin raporları inceleyen ve değerlendirmeler yapan 164 öğretmen adayı arasından seçilmiştir. Bu öğretmenlerin hepsi öğretmenlik mesleğinin ilk yılında olup, beşi lisansüstü eğitimlerine devam etmektedir. Veri toplama aracı olarak yazılı mülakat formları ve yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılmıştır. Bire bir dökümleri yapılan görüşmelerin ses kayıtları ve yazılı mülakat formları araştırmacılar tarafından değerlendirilerek araştırmanın amacıyla ilişkili olan bölümler belirlenip, uygunluğu değerlendirildikten sonra fikir birliğine varılan veriler karşılaştırmalı olarak organize edilmiştir. Analiz süreci, verilerin tekrar okunması, yeniden organize edilmesi ve araştırmanın amacıyla ilgili kodlar üzerine tekrar düşünülmesini içeren döngüsel bir süreç içermektedir. Bulgularda öğretmen istihdamı, kariyer gelişimi, öğretmen yeterlikleri vb. boyutlarda ele alınan kavramlar doğrultusunda, çalışmanın sonucunda hizmet öncesinden hizmet içine geçişe katkı sağlayacak izlerin belirleneceği düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, öğretmen, öğretmenlik mesleğine yönelik görüş, öğretmen yeterliği

AKADEMİK TEŞVİK GERÇEKTEN NEYİ TEŞVİK EDİCİ?

Arş. Gör. Sultan AKDEMİR, Necmettin Erbakan Üniversitesi, sakdemir@konya.edu.tr
Arş. Gör. Mehmet AŞIKCAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, masikcan@konya.edu.tr
Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, asaban@konya.edu.tr

ÖZET
Ülkemizde, 14/12/2015 tarihli 2015/8305 sayılı "Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği" 29566 Sayılı Resmî Gazete 18 Aralık 2015 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 2015-2016 Bahar Yarıyılı itibariyle uygulanmaya başlanmıştır. Bu yönetmelik ile yükseköğretim kadrolarında bulunan öğretim elemanlarına ait akademik faaliyetlerin ayrıntılı özellikleri ve bu faaliyetlere karşılık gelecek teşvik puanının ünvanlara göre nasıl hesaplanacağı ortaya konmaktadır. Yönetmeliğe göre öğretim elemanlarınca hazırlanan akademik faaliyet dosyaları üniversiteler tarafından oluşturulan akademik teşvik komisyonlarınca incelenmektedir. Öğretim elemanlarının akademik teşvik alabilmesi için teşvik puanının 100 üzerinden en az 30 toplam puan olması gerekmektedir. Gerçekleştirilen akademik faaliyetler proje, araştırma, tasarım, sergi, patent, atıf, tebliğ ve ödül başlıkları altında hesaplanmaktadır. Her bir faaliyet türünden en fazla 30 puan alınabilmektedir. Akademik teşvik puanının geçerlik süresi bir yıldır ve bir önceki yılda gerçekleştirilen faaliyetler ile hesaplanmaktadır. Örneğin, 2016 yılı akademik teşvik puanı hesaplanırken 2015'te gerçekleştirilen akademik faaliyetler göz önünde bulundurulmaktadır. Yönetmeliğin içeriği akademisyenleri ve yapılacak bilimsel çalışmalarının türünü, sayısını ve niteliğini doğrudan etkilemektedir. Etkileri olumlu olabileceği gibi bazı olumsuz sonuçlara yol açacağı da düşünülebilir. Bu çalışmanın temel odak noktası, akademisyenlerin akademik teşvik hakkındaki düşünceleridir. Araştırmanın amacı da üniversitede bilimsel çalışmalarda bulunan akademisyenlerin "akademik teşvik ödeneği" hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden durum incelemesi deseninde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu Necmettin Erbakan Üniversitesi, A.K. Eğitim Fakültesi'nde görev yapan öğretim elemanları oluşturmuştur. Veriler 2015/2016 bahar yarıyılında cevapların yazılı olarak alındığı açık-uçlu nitel sorulardan oluşan bir anket vasıtasıyla elde edilmiştir. Ankette yer alan sorular şunlardır: 1)Akademik teşvik araştırmacıların/öğretim elemanlarının araştırma motivasyonlarını sizce nasıl etkilemektedir? Neden? 2)Akademik teşvik akademik faaliyetlerin niteliğini sizce nasıl etkileyecektir? Neden? 3)Akademik teşviğin ülkemiz bilimine katkısı ne yönde olacaktır? Neden? 4)Akademik teşvik öğretim elemanlarının akademik kariyerinin gelişimini nasıl etkileyecektir? 5)Akademik teşvik öğretim elemanları arası iletişimi/etkileşimi nasıl etkileyecektir? Neden? 6)Kongre, sempozyum, çalıştay, dergi yayımı gibi bilimsel etkinlikler akademik teşvikten ne yönde etkilenecektir? Neden? 7)Akademik teşvik için belirlenen kriterleri nasıl değerlendiriyorsunuz? Sizce nasıl olmalıdır? 8)Akademik teşvikin maddi boyutu sizce yeterli mi? Neden? 9)Araştırma etiği açısından akademik teşvik hesaplama yöntemini nasıl değerlendiriyorsunuz? 10) Akademik teşviği bir metaforla nasıl ifade edersiniz? Neden? Not: Veri toplama ve analiz süreci devam etmektedir.
Anahtar sözcükler: Akademik faaliyet, akademik teşvik, öğretim elemanı

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Öğretmen Adem İCİ, Samsun R.k. Bilim ve Sanat Merkezi, ademici80@hotmail.com
Öğretmen Betül EROL, Samsun R.k. Bilim ve Sanat Merkezi, betulerol77@gmail.com

ÖZET
Bilim ve sanat merkezleri zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren öğrencilerin eğitim öğretim gördüğü kurumlardır. Bilim ve sanat merkezinde görev yapan öğretmenler Bakanlıkça yayınlanan Bilim ve Sanat Merkezleri Öğretmen Seçimi kılavuzu doğrultusunda gerçekleştirilen sınav sonucu atanmaktadırlar. Bu araştırma; 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaşmış oldukları sorunları tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmaya 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan 27 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmanın evreni ile örneklemi aynıdır. Türkiye'de hizmet veren bilim ve sanat merkezinin sayısı 75'tir. Bu bilim ve sanat merkezlerinde toplamda 114 sınıf öğretmeni görev yapmaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntem ve tekniklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu katılımcıların e-postalarına gönderilmiş ve soruları yanıtlamaları istenmiştir. Görüşme sonucu elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından yazılarak kayıt edilmiştir. Örneklemin amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesi yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizinde Strauss ve Corbin'in İçerik Analizi yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizi dört aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada görüşme formlarındaki anahtar sözcüklerle kodlanmıştır. Analizin ikinci aşamasında bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar anahtar sözcükler yardımıyla tespit edilmiştir. Üçüncü aşamada da kullanılan kodlar ve oluşturulan düzeyler özetlenmiş, dördüncü aşamada ise bulguların tanımlanması ve yorumlanması işlemleri gerçekleştirilmiştir.
Anahtar sözcükler: Bilim ve Sanat Merkezi, karşılaşılan sorunlar, sınıf öğretmeni

BİLİMSEL ROMAN OKUMANIN ÖĞRENCİLERİN BİLİMSEL TUTUMUNA ETKİSİ

Öğretmen Gülçin KARAKUŞ, Cumhuriyet Anadolu Lisesi, karakusgulcin@gmail.com
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, ergun@aku.edu.tr

ÖZET
Bu araştırmada, bilimsel roman okumanın öğrencilerin bilimsel tutumuna etkisi incelenmiştir. Bilim eğitimi ve bilime yönelik tutumlar üzerinde bilimsel roman okumanın olumlu etkilerinin olduğu görülmektedir. Buna karşın yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu ilkokul ve ortaokul seviyesindeki öğrencilerin bilimsel eğitimi ve bilimsel tutumları üzerinedir. İleri sınıf seviyesindeki öğrencilerin bilim eğitimi ve bilimsel tutumları üzerinde bilimsel roman okumanın etkilerini inceleyen çalışmalara çok fazla rastlanmamaktadır. Araştırmada örneklem olarak Ege bölgesinde bulunan bir Üniversitesinin Eğitim Fakültesi Matematik Öğretmenliği ve Teknoloji Fakültesi Metalurji Bölümünde öğrenim görmekte olan öğrenciler ele alınmıştır. Araştırma yarı deneysel yöntem ile gerçekleştirilmiştir. 34 Öğrenci sadece Bilimsel Araştırma Yöntemi dersini almıştır. 31 öğrenci hem Bilimsel Araştırma Yöntemi dersi almış hem de üç adet bilimsel roman okumuştur. 26 öğrenci ise kontrol grubu olarak her ikisini de almamıştır. Araştırmada veriler Moore & Foy (1997) tarafından geliştirilen ve Demirbaş ve Yağbasan (2006) tarafından Türkçe'ye uyarlanan, geçerlik güvenilirlik çalışması yapılan ve 40 maddeden oluşan "Bilimsel Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0.76, Spearman Brown korelasyonu ise 0.84 olarak tespit edilmiştir. Verilerin analizinde Mann Whitney U ve Kruskal Wallis Testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda bilimsel roman okumanın öğrencilerin bilimsel tutumları üzerinde etkili olmadığı, Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersinin, ölçeğin Bilimsel Çalışma Yapmadaki İsteklilik ve Fen Bilimlerinin Toplumdaki Yeri ve Önemi alt boyutlarında negatif yönde, Fen Bilimlerinin Yapısı ve Amacı alt boyutunda ise pozitif yönde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar sözcükler: Bilimsel romanlar, bilimsel tutumlardaki değişim

BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN 5.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HAZIRBULUNUŞLUK SEVİYELERİ VE KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ*

Öğretmen Murat DEMİR, Kılıçlı Aşağı Mahalle İlkokulu, muratdemir5560@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Ümit ÇELEN, Amasya Üniversitesi, umitcelen@yahoo.com

ÖZET
Ülkeler eğitim sistemlerindeki eksiklikleri gidermek, uluslararası düzeyde başarısını görebilmek ve başarıyı arttırmak için eğitim sistemlerinde zaman zaman değişikliklere gitmiştir. Ülkemizde ise 11 Nisan 2012'de Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 4+4+4 eğitim sistemi ile eğitim sisteminde değişikliğe gidilmiştir. 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren ülkemizde uygulanmaya başlayan bu uygulama ile Ortaokullar ilkokullardan ayrılmış ve İlkokula giden 5.Sınıf öğrencileri ortaokula gitmeye başlamıştır. Bu çalışmanın amacı yeni eğitim sistemi ile 5. Sınıflarda derse giren branş öğretmenlerinin öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve karşılaştıkları problemler hakkında görüşlerini öğrenmek ve sorunlara öneriler getirmektir. Araştırma evrenini Tokat İl merkezi ve bağlı köylerindeki ortaokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Bu evrenden tabakalı küme örnekleme yöntemiyle seçilen 19 ortaokulda görev yapan öğretmenler ise örneklem grubunu (n=272) oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında bir anket formu ve branş öğretmenlerinin 5. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk seviyeleri ve karşılaştıkları problemler hakkındaki görüşlerini belirlemeye yönelik olarak geliştirilen ölçme aracı kullanılmıştır. Sekiz alt bölümden oluşan bu araç geliştirilirken 100 öğretmenle deneme uygulaması yapılmış ve geçerlilik ve güvenilirliğine ilişkin kanıtlar bulunmuştur. Ayrıca öğretmenlere karşılaşılan problemleri önemine göre sıraya koymalarını isteyen bir soru yöneltilmiştir. Toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılarak bir istatistik paket programı aracılığıyla analiz

edilmiştir. Ortaokulda görev yapan ve 5. sınıflarda dersi olan öğretmenlerin en düşük puan ortalamasına (x=2.36) sahip oldukları bölüm sınıf yönetimidir. Bir başka deyişle 5. Sınıf öğrencilerin ilkokul yerine ortaokula başlamalarının en çok sınıf yönetimiyle ilgili problemler ortaya çıkardığı görülmektedir. Öğretmenlerin en olumlu görüşe sahip oldukları bölüm ise x=3.17 ile akademik başarıdır. 5. Sınıfta derse giren branş öğretmenlerinin uygulamaya ilişkin görüşleri okulun bulunduğu hizmet bölgelerine göre karşılaştırıldığında sadece hazırbulunuşluk bölümünde bir fark olduğu, diğer bölümlere ilişkin puanların farklı olmadığı görülmüştür. Cinsiyete göre yapılan karşılaştırmada ise önyargı ve sınıf yönetimi puanlarının farklı olduğu görülmektedir. Her iki bölümde de erkekler kadınlardan daha olumlu görüşe sahiptir. Yaşın ve öğretmenlik mesleğindeki kıdemin bölüm puanlarıyla olan ilişkisi korelasyon katsayıları hesaplanarak incelendiğinde, hiçbir bölüm puanlarıyla anlamlı korelasyonlar bulunmadığı görülmüştür. Bu durum, uygulamaya ilişkin görüşlerle yaş ve kıdem arasında doğrusal bir ilişki bulunmadığını göstermektedir. Öğretmenlere, 5. Sınıfların ortaokulda karşılaştıkları problemleri önemine göre sıraya koymaları istenen bir soru yöneltilmiştir. Öğretmenler en önemli sorun olarak, birden çok öğretmene alışmayı belirtmişlerdir. Seçmeli derslere ilişkin en önemli sorun olarak, gerekli altyapının olmamasını belirtmişlerdir. Yeni eğitim sistemi ile 5. Sınıflarda derse giren branş öğretmenlerinin öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve karşılaştıkları problemler hakkında görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışma sonucunda, öğretmenlerin sınıf yönetiminde sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler birden fazla öğretmene alışma, yeni okul kurallarına uyma ve ders saatinin fazlalaşması gibi konularda problemler yaşamaktadırlar. Seçmeli derslerde ise en önemli sorunlar gerekli altyapı hazırlanmadan açılan dersler, bu derslerin amaçlanan faydayı sağlamaması ve kitap, dergi vb. materyallerin bulunamaması nedeniyle yaşanılan güçlükler olarak görülmektedir.

Anahtar sözcükler: 4+4+4 Eğitim Sistemi, branş öğretmeni, hazır olma düzeyi

**Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yürütülen Branş Öğretmenlerinin 5.Sınıf Öğrencilerinin Hazırbulunuşluk Seviyeleri ve Karşılaştıkları Problemler Hakkındaki Görüşleri adlı tezden hazırlanmıştır.*

ÇİZGİ FİLMLERİN İLKOKUL 1. VE 2. SINIFTA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Doç. Dr. Tuncay ÖZSEVGEÇ, Karadeniz Teknik Üniversitesi, tuncay88@yahoo.com
Öğretmen Nazan BAŞKA, Milli Eğitim Bakanlığı, Nazan_022@hotmail.com
Öğretmen Fazilet YAVUZ GÜRBÜZ, Milli Eğitim Bakanlığı, yavuzfazilet3361@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Elif DURKAN, Giresun Üniversitesi, elfdrkn@gmail.com
Öğretmen Gulara JORAYEVA, Milli Eğitim Bakanlığı, gulya7711@windowslive.com

ÖZET

Bir ile üç yaş aralığında çocuklar çevrelerini araştırmaya ve keşfetmeye çalışırken 3-6 yaş aralığında çevrelerini oyun ile birlikte keşfetme ve kişilik oluşumları başlamaktadır. Bir başka ifadeyle toplumsal değer yargıların elde edilmesi, kişiliğin oluşturulması, modellerin benimsenmesi genel itibariyle çocukluk yıllarında kazanılmaktadır. Bu çocukluk sürecini birçok unsur vardır. Bu dönemde algı ve öğrenme hızı o kadar hızlı ve yoğundur ki, hemen her şey öğrenme ve eğitim sürecine dâhil olur. Günümüzdeki kitle iletişim araçları ve gelişen teknoloji etkileşimin en yüksek seviyede olduğu bu dönemlerde çocukların gelişiminde oldukça etkilidir. Bu kitle iletişim araçları arasında televizyon önemli bir konuma sahiptir. 3-5 yaş grubundaki çocuklar haftada 19-20 saat televizyon izlerken, 7 yaşına geldiklerinde, okula başlamaları nedeniyle, toplam izleme süresinin 15,5 saate düştüğünü bilinmektedir. Yani küçük çocuklar, yetişkinlere göre televizyonu daha fazla izlemektedir. Küçük çocuklar televizyon izleme sürelerinin tamamına yakınını çizgi film izleyerek geçirmektedir. Bunun farkında olan medya kurumlarının birçok çizgi film kanalı olduğu rahatlıkla görülmektedir. Çizgi filmin etki gücü, çizgi filmin düşsel dünyası olarak adlandırılabilir. Eğlenceden eğitime, reklam filmlerinden görsel efektlere uzanan birçok sahada çizgi filmin etkinliği gün geçtikçe artmaktadır. Gelişim dönemlerinde çocuklar çizgi filmlerde gördükleri görüntüler tamamen somut olarak yorumlarlar. Yani çocuklarda tam olarak soyut düşünce gelişmediği için gerek çizgi filmler ve gerekse filmlerde görülen görüntüler olduğu gibi algılanır ve çocuklar bütün bunları olduğu gibi uygulamaya çalışır. Yani çizgi filmde gördüğü bir hareket veya sahneyi olduğu gibi yamaya çalışabilir. Çocuklar okuduklarının %10'unu, duyduklarının %20'sini, gördüklerinin %30'unu, hem görüp hem duyduklarının %50'sini, görüp, işitip ve söylediklerinin %80'ini, görüp, işitip, dokunup ve söylediklerinin %90'ını öğrenmektedir. Çizgi filmlerin, güdüleyici, eğlendirici, öğretici nitelikleri, olumu davranışlar sergileyen modeller sunması, düşünme sorgulama ve eleştirme fırsatı vermesi gibi olumlu yönlerinin yanında sosyalleşme sorunu ortaya çıkarması, istenilmeyen davranışların oluşması gibi olumsuz yönleri olmaktadır. Gelişim çağındaki çocuklarının yeni öğrendikleri kavramları, konularını algılamaları konusunda en büyük yardımcılardan biri olarak çizgi filmler tercih edilmektedir. Çizgi filmler yabancı dil öğretiminde dinleme ve konuşma becerilerinin gelişiminde dahi kullanılmaktadır. Etki alanı bu denli büyük olan çizgi filmlerin ilkokul 1.ve 2.sınıflarda öğrenim gören çocuklar üzerinde ne tür etkilerinin olduğu araştırmanın temel problemidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından yapılan literatür taraması sonucunda çizgi filmlerin ilkokul kademesindeki öğrenciler üzerindeki etkisi temel alınarak hazırlanmış olan anket ile elde edilmiştir. Hazırlanan anket Trabzon il sınırları içerisinde dört farklı ilkokulun 1. sınıf (N=34) ve 2. sınıflarında (N=51) öğrenim gören toplam 85 ilkokul öğrencisine uygulanmıştır. Örneklemdeki okullar ve sınıflar rastgele seçilmiştir. Elde edilen bulgulara göre 1. sınıftaki öğrencilerinin %50'si günde 1 saat televizyon izlerken %18'i günde 3 saat televizyon izlemektedir. Örneklemin %32'si sabah vakitlerinde %56'sı öğleden sonra çizgi film izlemektedir. En çok yerli üretim olan çizgi filmler izlenirken en çok ise içeriği daha çok şiddete, savaşa ve kavgaya yönelik çizgi filmlerin olduğu kanallar izlenmektedir. Öğrencilerin %65'inin şiddet içeren çizgi filmleri sevdiğini ifade etmesi, %18'inin ise şiddet içeren çizgi filmlere karşı karasız kalmaları şaşırtıcı bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Birinci sınıftaki öğrencilerin %62'si çizgi filmlerin ders çalışmaların konusunda engel teşkil etmediklerini %29'u ise çizgi filmlerin ders çalışmaları konusunda engel teşkil ettiklerini ifade etmektedir. Elde edilen diğer veriler araştırmanın raporu sunumu esnasında katılımcılarla paylaşılacaktır.

Anahtar sözcükler: Çizgi film, çizgi filmlerin etkisi, ilkokul öğrencileri

DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKULA BAŞLAMA YAŞINA İLİŞKİN DENEYİM VE GÖZLEMLERİNİN İNCELENMESİ

Öğretmen Oğuz TUTAR, Milli Eğitim Bakanlığı, 279780@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Seyit EMİROĞLU, Necmettin Erbakan Üniversitesi, semiroglu@konya.edu.tr
Öğretmen Resul VAROL, Milli Eğitim Bakanlığı, resul_varol42@hotmail.com

ÖZET

Türk eğitim sisteminde 2012-2013 öğretim yılında radikal bir değişiklik yapılarak okul sistemi kamuoyunda 4+4+4 olarak ifade edilen şekliyle ilkokul (ilk 4), ortaokul (ikinci 4) ve lise (üçüncü 4) yeniden yapılandırılmıştır. Okul sistemindeki yeni yapılanmada en fazla etkilenen öğrenci gruplarından biri de 2012-2013 öğretim yılında ilkokul 1. sınıfa başlayan öğrencilerdir. Çünkü okula başlama yaşı (60 – 72 ay olarak) genişletilerek öğrenciler arasında okula başlama yaşı farklılaştırılmıştır. Birinci sınıfa başlayan öğrencilerin yaşlarının ay olarak farklı olması onların okuldaki akademik başarı ve gelişimlerini nasıl etkilemektedir? Öğrencilerin gelişimlerini ve sınıftaki davranışlarını en iyi gözlemleyen onların sınıf öğretmenleridir. Bu çalışmada 2012-2013 öğretim yılında ilkokul 1. sınıfı okutan öğretmenlerin 2013-2014, 2014-2015 ve 2015-2016 öğretim yılında öğrencilerin gelişimlerini öğrencilerin okula başlama yaşlarına göre (60 – 72 ay olarak) farklılık gösterip göstermediğine ilişkin gözlemleri incelenmiştir. Bu çalışmanın amacı şu an 4.sınıfı okutan sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir. Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden biri olan durum incelemesi deseninde yürütülmüştür. Araştırmada kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılmıştır (Şimşek ve Yıldırım, 2011). Araştırmayı, Konya ilinde görev yapan 43 4.sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, "yarı-yapılandırılmış görüşme" tekniği kullanılarak elde edilmiş ve "betimsel analiz" yoluyla analiz edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen 5 açık uçlu sorudan oluşan form kullanılmıştır. Bunlar; 1. Birinci sınıfa başlama yaşlarının (60 – 72 ay olarak) farklı olması öğrencilerin zihinsel / bilişsel (akademik) gelişimlerinde ne tür farklılık göstermektedir? 2. Birinci sınıfa başlama yaşlarının (60 – 72 ay olarak) farklı olması öğrencilerin fiziksel gelişimlerinde ne tür farklılık göstermektedir? 3. Birinci sınıfa başlama yaşlarının (60 – 72 ay olarak) farklı olması öğrencilerin okula alışma ve sınıftaki kuralları takip etmeye ilişkin gelişimlerinde ne tür farklılık göstermektedir? 4. Birinci sınıfa başlama yaşlarının (60 – 72 ay olarak) farklı olması öğrencilerin duygusal gelişimlerinde ne tür farklılık göstermektedir? 5. Genel olarak 2012-2013 öğretim yılında uygulanan 1.sınıfa başlama yaşlarının (60-72 ay olarak) farklı olmasına ilişkin gözlem ve deneyimleriniz nelerdir? SONUÇ VE ÖNERİLER Bu çalışmaya katılan dördüncü sınıf öğretmenlerin tamamına yakını birinci sınıfa başlama yaşlarının (60 – 72 ay olarak) farklı olması öğrencilerin zihinsel / bilişsel akademik, fiziksel, duygusal, okula alışma ve sınıftaki kuralları takip etmeye ilişkin gelişimlerinde farklılık gösterdiğini gözlemlediklerini ifade etmişlerdir. Okula başlama yaşı tartışmalarında veya uygulanan politikalarda okula başlayan öğrencilerin gelişim ve eğitim psikoloji ilkelerine göre öğrencilerin olgunlaşma ve hazır bulunuşluk seviyeleri dikkate alınmadığı görülmemektedir. Okula başlama yaşında en fazla etkilenenler öğrenciler, öğretmenler ve ailelerdir. Diğer yandan ailelerin bazıları çocuklarını okula başlatmamak için doktordan rapor almak gibi değişik teşebbüslerde bulunmuşlardır. Sonuç olarak okula başlama yaşının düşürülmesi öğretmenler ve ebeveynler tarafından olumlu bulunmamasına rağmen uygulamaya konulması eğitim ve öğretimde yeni sorunlar oluşturmuştur.

Anahtar sözcükler: Eğitim sistemi, ilkokula başlama yaşı, sınıf öğretmenlerinin deneyim ve gözlemleri

DÜĞÜN DERNEK FİLMİNDEKİ MUALLİM SAFFET'İN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ KİŞİSEL VE MESLEKİ DEĞERLER-MESLEKİ GELİŞİM İLE OKUL-AİLE TOPLUM İLİŞKİLERİ YETERLİKLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, alimeydan01@gmail.com
Prof. Dr. Akif AKKUŞ, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, akifakkus3342@hotmail.com

ÖZET

Gelişen ve değişen dünyaya uyum sağlayabilmek ve çağdaş yaşam düzeyine ulaşabilmek için okullarda iyi bir eğitim veriliyor olması gerekir. İyi bir eğitim verebilmek, öğrencilerin iyi yetiştirilmesiyle, öğrencilerin iyi yetiştirilmesi iyi okullara sahip olunmasıyla, iyi okullar için de iyi öğretmenlere ihtiyaç vardır. Olayı tersinden ele almak da mümkündür: Milli Eğitim sisteminde yer alacak iyi öğretmenler sayesinde, okulların, eğitimin ve öğrencilerin kalitesinin artacağı ortadadır. Ancak "iyi"nin kriterlerinin ortaya konulması gerekmektedir. Bu kriterler, Milli eğitim bakanlığı tarafından ortaya konulan öğretmenlik meslek yeterliklerdir. Toplum ve veliler tarafından beklenen yeterliklerin başında ise öğretmenlerin rol model olması gelmektedir. Uzun yıllar boyunca topluma yön veren, öğrencileri hem eğitip hem bilgilendiren, öğrencilerin yanı sıra velilerin, yakın çevrenin, mahallenin, köyün de kanaat önderi olan öğretmenler, teknolojinin gelişmesi, internetin, televizyonun hayatımızın her anına hükmetmesi gibi nedenlerle eski konumunun zayıfladığı görülmektedir. Ayrıca televizyon dizileri ve filmlere konu olan öğretmen modellerinin de öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin ve halkın gözündeki öğretmen imajıyla çok fazla örtüşmediği ve var olan imajı da zedelediği düşünülebilir. Asıl amaçlanan durumun bir öğretmen modelinin, diğer öğretmenler tarafından değerlendirilmesi olan bu araştırmada, son zamanların popüler filmlerinden "Düğün Dernek"te yer alan Muallim Saffet karakterinin 6 öğretmenlik yeterlik alanından ikisi olan kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim ile okul-aile toplum ilişkileri yeterlikleri açısından değerlendirilmesidir. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında Nevşehir ilinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmuştur. Örnekleme yöntemi olarak amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmada ise ölçütlerimiz, sınıf öğretmenlerinin "düğün dernek" I ya da II'yi herhangi bir öngörüleri olmaksızın izlemiş olmalarıdır. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme ve odak grup görüşmesi tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın ilk aşamasında, konu ile ilgili literatür taranarak kuramsal temel oluşturulmuş ve literatür bilgilerinden yararlanılarak yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Hazırlanan sorular amaç doğrultusunda cevaba ulaşmaya yönelik olup uzman görüşü alınarak tamamlanmıştır. Form iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm kişisel bilgilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanmıştır. İkinci bölüm ise; öğretmenlerin düğün dernek filmindeki Muallim Saffet

karakterinin öğretmenlik mesleği kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim ile okul-aile toplum ilişkileri yeterlikleri açısından değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada toplanan nitel verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmiştir. Sonuç olarak öğretmenler, böyle bir araştırma sürecine girinceye kadar, genel olarak filmlerde ya da dizilerde muhtar, imam, öğretmen gibi toplumun kanaat önderlerinin yanlış algılamalara ya da anlaşılmalara maruz kalacak biçimde ortaya konulduğunu ve değerlerinin erozyona uğratıldığı farkında olmadıkları görülmüştür. Bu durumun sadece Düğün Dernek filmiyle sınırlı olmadığı, benzer dizi ve filmlere konu olan öğretmen profillerinin de benzer şekillerde ortaya konulduğu düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Düğün Dernek filmi, filmler, Muallim Saffet, öğretmen yeterlikleri, diziler

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK SAHTEKÂRLIK DAVRANIŞI EĞİLİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Hasan Basri MEMDUHOĞLU, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, hasanmemduhoglu@gmail.com
Öğretmen Volkan TAYİZ, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, volkantayiz@gmail.com

ÖZET

Eğitimin tek amacı bireylere bilgi ve beceri kazandırmak değil, aynı zamanda ahlaklı ve erdemli bireyler yetiştirmek de eğitimin öncelikli amaçları arasındadır (Alkan, 2008). Bu bağlamda yükseköğretim kurumlarının da görevi; teknik olarak yeterli ve yüksek becerilere sahip öğrenciler yetiştirmek kadar, hem kendi mesleği ile ilgili hem de toplumsal açıdan yüksek ahlaki standartlara sahip öğrenciler yetiştirmektir (Avaroğulları, 2012). Yükseköğretim kurumları meslek insanı yetiştirme görevini üslendiği kadar, belli bir bilim alanında bilimsel çalışma yapabilecek geleceğin öğretim üyesi adayı bilim insanlarını yetiştirmek rolünü de üstlenmiştir. Erdem'e (2007) göre bilim insanı yetiştirilirken bilim insanının bilimsel eylemindeki değerler oldukça önemlidir. TÜBA'ya (2001) göre bilim insanı; öğretim, yönetim ve akademik değerlendirmeler gibi akademik yaşamın bütün evrelerinde liyakatı temel ölçüt olarak kabul eder; etik kuralların dışına çıkmaz, bu kuralların dışına çıkılmasına göz yummaz, kopyacılık, kişileri kayırma ve benzer davranışlar içine girmez. Bilim insanı öğrencilere de bu değerleri kazandırmaya çalışır (akt. Mert, 2012). Öğrencilerin sınav, ödev, proje vb. konularda bu değerlere aykırı olarak sergiledikleri davranışlar, akademik sahtekârlık davranışları olarak değerlendirilir. Lin ve Wen (2007) akademik sahtekârlığı, öğrencinin öğrenme sürecindeki daha yüksek notlar almak ya da belirli çıkarlar elde etmek amacıyla eşitlik ve adalet prensiplerini ihlal eden kopya çekmek, ödevleri kopyalamak ve intihal gibi davranışlarının tümü olarak tanımlamışlardır. Eğitimin önemli sorunlarından olan akademik sahtekârlık davranışları, teknolojinin gelişmesiyle beraber daha önemli bir problem haline gelmiştir. Bazen ilkokul kademelerinde masum davranışlar olarak başlayan akademik sahtekarlık davranışları, ulusal merkezi sınavların iptaliyle sonuçlanan büyük toplumsal sonuçlar doğuran düzeye erişebilmektedir. Bunların nedenlerinden biri de bu davranışların etik dışı olduğuna ilişkin öğrencilerde yeterli farkındalık ve bilincin olmamasıdır. Bazı öğrencileri bu etik dışı davranışların farkında bile değillerdir. Amaç: Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin kendi görüşlerine göre akademik sahtekârlık davranışlarını sergileme eğilimlerini belirlemektir. Yöntem. Bu araştırma tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri üzerinde uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemi; okul öncesi öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği ve Türkçe öğretmenliği programlarında öğrenim gören toplam 342 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri, Eminoğlu (2008) tarafından geliştirilen Akademik Sahtekârlık Eğilim Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler (yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma) ve fark analizleri (t-testi, tek yönlü varyans analizi -ANOVA) kullanılmıştır. Bulgular. Araştırmada öğrencilerin kendi görüşlerine göre, orta düzeyde akademik sahtekarlık davranışları sergiledikleri belirlenmiştir. Erkek öğrenciler, kadın öğrencilere oranla; birinci sınıf öğrencileri de son sınıf öğrencilerine oranla görece daha fazla akademik sahtekârlık davranışı göstermekle birlikte bu fark istatistiksel olarak anlamlı çıkmamıştır. Bu davranışların sergilenme düzeyi bölümlere göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Anahtar sözcükler: Akademik sahtekârlık, intihal, kopya çekme

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ İLETİŞİM BECERİLERİNİN VE GENEL ÖZ YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Nezih ÖNAL, Niğde Üniversitesi, nezihonal@gmail.com
Lisans Öğrencisi Cansu KAPLAN, Üniversite, cansukaplan200@gmail.com
Lisans Öğrencisi Rabia ÇOBAN, Marmara Üniversitesi, rabia.coban20@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının iletişim ve genel öz yeterliliğinin ne düzeyde olduğu saptanarak bunların geliştirilebilecek yönlerine dikkat çekmektir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın verileri Korkut-Owen ve Bugay (2014) tarafından geliştirilen İletişim Becerileri Ölçeği ve Aypay(2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış olan Genel Öz Yeterlik Ölçeği (GÖYÖ) kullanılarak toplanmıştır. Ölçeklerde 5li Likert tipinde derecelendirme kullanılmıştır. Ölçekler hazırlanırken geçerlilik çalışması olarak alan uzmanlarından maddelerle ilgili görüşler alınmıştır. Güvenirlikleri için ise iç tutarlılık katsayısı Alpha değerlerine bakılmıştır. İletişim Becerileri Ölçeğinin; iletişim ilkeleri ve temel beceriler (İİTB), kendini ifade etme (KİE), etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim (EDSOİ) ile iletişim kurmaya isteklilik (İKİ) olmak üzere dört alt boyutu vardır. 25 maddelik iletişim becerileri ölçeğinin iç tutarlık katsayısı ise .88 olarak hesaplanmıştır. Bu ölçeğin alt faktörlerine ilişkin iç tutarlılık katsayıları ise sırasıyla; İİTB .79, KİE .72, EDSOİ .64, ve İKİ .71 olarak hesaplanmıştır.Genel Öz Yeterlik Ölçeğinin ise iki alt boyutu vardır. Ölçek maddelerinin ayırt edici olup olmadıklarının belirlenmesi için madde analizi yapılmıştır. Maddelerin hesaplanan toplam puanla olan korelasyon katsayıları .37 ile .59 arasında değişmektedir. Ölçeğin güvenirliği ile ilgili olarak iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve test-tekrar test korelasyonlarına bakılmıştır. 10

maddelik öz yeterlik ölçeğinin iç tutarlık katsayısı .83 olarak hesaplanmıştır.Bu ölçeğin alt faktörlerine ilişkin iç tutarlılık katsayıları ise birinci boyut için .79, ikinci boyut için .63 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde araştırmacıların maliyet ve ulaşım güçlükleri gibi nedenlerinden ötürü uygunluk örneklemesi yöntemine başvurulmuştur. Araştırmada Marmara Üniversitesinde 2014-2015 eğitim öğretim yarıyılı yaz okulu öğrencileri örneklem seçilerek veriler toplanmıştır. 405 öğretmen adayından toplanan veriler SPSS18 programına girilerek analiz sürecine hazırlanmıştır. Bu aşamada formlar tek tek kontrol edilmiş olup 24 form çalışmaya dâhil edilmeyerek 381 form üzerinden gerekli analizlerin yapılmasına karar verilmiştir.Araştırmanın analizleri öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi, tercih ettikleri bölüme ilişkin memnuniyetleri ve iletişim üzerine daha önceki yıllarda bir eğitim veya seminere katılıp katılmamalarına ilişkin durumları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Analizler öncesi değişkenlere ilişkin puanların evrendeki dağılımlarını belirlemek adına Kolmogorov-Smirnov testi yapılmış olup elde edilen değer ($p>0.05$) ile verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Böylece parametrik testlerden biri olan t-testine başvurulmuştur. Yapılan t-testleri sonucunda eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileriyle ilgili görüşleri cinsiyete ($t(379)=2,41$, $p>0,05$) ve sınıf düzeyine ($t(379)=0,40$, $p>0,05$) göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.Öğrencilerin tercih ettikleri bölüme ilişkin memnuniyet durumları ($t(379)=3,42$, $p>0,05$) ve daha önceki yıllarda iletişim becerileri ile ilgili bir eğitim veya seminere katılıp katılmama durumları ($t(379)=3,08$, $p>0,05$) ise anlamlı bir farklılık göstermiştir. Öğrencilerinin genel öz-yeterlik ölçeği ile ilgili görüşleri ise cinsiyete ($t(379)=1,22$, $p>0,05$) ve sınıf düzeyine ($t(379)=0,36$, $p>0,05$) göre anlamlı bir farklılık göstermezken tercih ettikleri bölüme ilişkin memnuniyetlerine $t(379)=2,22$, $p<0,05$ göre ise anlamlı bir farklılık göstermiştir. Buradan hareketle öğretmen adaylarının cinsiyet ve sınıf düzeylerinin iletişim ve genel öz yeterlilikleri açısından fark yaratmadığı ancak bölümlerine ilişkin memnuniyet durumlarının onların iletişim becerilerini ve genel öz yeterliliklerini etkilediği ifade edilebilir.

Anahtar sözcükler: Eğitim fakültesi, iletişim becerileri, özyeterlik

FARKLI KADEMELERDE DERSE GİREN ÖĞRETMENLERDE SES ANALİZİ

Lisans Öğrencisi Lütfiye ATACAN, Yeni Hayatlar Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, lut10_35@hotmail.com
Öğr. Gör. Selim ÜNSAL, Turgut Özal Üniversitesi, selimunsal55@gmail.com
Arş. Gör. Esra TEMUGAN, Turgut Özal Üniversitesi, temuganim@gmail.com
Öğr. Gör. Mustafa Nebi GUMUS, Turgut Özal Üniversitesi, nebimustafagumus@gmail.com
Doç. Dr. Mesut KAYA, Turgut Özal Üniversitesi, mesutkaya78@yahoo.com
Yrd. Doç. Dr. Mustafa YÜKSEL, Turgut Özal Üniversitesi, yukselphsics@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Kübra KILIÇOĞLU, Turgut Özal Üniversitesi, kbrklcgl@gmail.com

ÖZET

Sesini kullanarak mesleklerini icra eden profesyonel meslek gruplarında ses bozukluklarına sıkça rastlanmaktadır. Bu meslek gruplarından biri de öğretmenlerdir. Ülkemizde öğretmenlerin ses problemleri ile ilgili yapılmış birçok araştırmalar mevcuttur. Bu çalışmada farklı yaş gruplarına hitap eden öğretmenlerin ses analizleri, kontrol grubu akustik analiz parametreleri ile kıyaslanarak farklar ortaya konulmuştur. Ayrıca sigara kullanım durumu da dikkate alınarak, sigara kullanımının öğretmenlerin ses parametrelerine etkisi araştırılmıştır. Çalışmaya 26-40 yaş arası, en az 4 yıllık mesleki geçmişi olan, 60 bayan öğretmen (10 anaokulu, 10 ilkokul, 10 ortaokul, 10 lise, 10 sigara kullanan lise öğretmeni) ve aynı yaş aralığında kontrol grubu olarak 10 çocuksuz ev hanımı katılmıştır. Çalışmada katılımcılara 2 saniye süre ile /a/, /e/, /i/ ünlüleri ve konuşma paterni olarak bu ünlü fonemlerin /b/ fonemi ile oluşturulmuş farklı bileşenleri söyletilmiştir. EGG cihazı ile sessiz bir ortamda mesai öncesi alınan kayıtlar mesai sonrası tekrarlatılmıştır. Multi Dimensional Voice Programı (MDVP) ile yapılan analizinden şimmer ve jitter yüzdelikleri ve temel frekans (F0) değerleri elde edilmiştir. LPC analizi ile formantlar elde edilmiştir. İstatistiksel analizleri yapılarak farklı yaş gruplarına hitap eden öğretmenlerin ses parametrelerindeki farklar kontrol grubu ile kıyaslanmıştır. Sigara kullanan lise öğretmenleri ile kullanmayan lise öğretmenlerinin ses parametreleri de istatistiksel olarak analiz edilerek farklılıklar incelenmiştir. Genel olarak tüm grupların mesai öncesine göre mesai sonrası shimmer ve jitter yüzdeliklerinde anlamlı artışlar kaydedilmiş olup ($p<0,05$), F0' da ve formantlarda düşmeler gözlemlendi. Kontrol grubu ile öğretmen gruplarının mesai öncesi ses analizleri karşılaştırıldığında, shimmer ve jitter yüzdelerinde anlamlı farklılıklar görülmüştür. Bulgularımıza göre öğretmenlerin ses bozukluğu riski tüm ses profesyonellerinde olduğu gibi fazladır. Bu risk öğretmenlerin hitap ettiği yaş gurubuna göre de artış gösterebilmektedir. Sigara kullanımı ise ses parametrelerinde anlamlı değişiklik oluşturmaktadır. Tüm bu sonuçlar değerlendirildiğinde öğretmenlerin üniversite eğitiminde ses hijyeni hakkında bilgilendirilmeleri ve şan dersi alarak sesi doğru kullanmayı öğrenmeleri gerekmektedir.

Anahtar sözcükler: Jitter, öğretmen, ses analizi, shimmer

FARKLI ÖĞRENİM SEVİYELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERDE "MADDENİN KORUNUMU VE GELİŞİMİ" ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Öğretmen Gizem Rüya DUYAL, Elazığ Yurtbaşı Şeker İlkokulu, tarikruyaduyal@hotmail.com
Doç. Dr. Sevilay KARAMUSTAFAOĞLU, Amasya Üniversitesi, sevilayt2000@yahoo.com

ÖZET

Ailede başlayıp, zamana ve mekâna bağlı olmaksızın insanın hayatını idame ettirmek için öğrendiği her şeye eğitim denir. Eğitim kişi ölene kadar devam eder. Kişi okul öncesi ve tüm okul kademelerinde olduğu gibi yetişkinlik döneminde de yeni yaşantılar geçirmekte ve çevreye uyum için gerekli bilgiler edinmektedir. Kısacası eğitim hayat boyu, ölene kadar kesintisiz olarak devam eden bir süreçtir. Öğretim ise belli bir plan ve amaç dâhilinde sistemli bir şekilde ilerleyen süreçtir. Öğretmenlere düşen görev eğitimi ve öğretimi bir arada öğrencilere sunabilmektir. Her öğrenci kendisine sunulan bilgiyi aynı anda, aynı doğrultuda, tamamıyla, tek seferde anlatıldığı şekilde alamayabilir. Bunun nedenlerinden biri bireysel farklılıklardır. Piagetin bilişsel gelişim dönemleri ve içinde yer alan her bir evre evrensel bir nitelik taşımaktadır. Somut işlemler dönemi bilişsel gelişimin en temel dönemi sayılmıştır. Somut işlemler döneminin en temel özelliği korunumun kazanılması olarak kabul

edilmiştir. Bu bağlamda, bu çalışmada farklı öğrenim seviyelerinde bulunan öğrencilerin (1. , 2. , 3. ve 4. sınıf) maddenin korunumunun gelişimi incelenmiştir. Bunun için çalışmanın örneklemini Elazığ'da Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir ilkokulda bilişsel özelliklerine göre düşük, orta ve yüksek seviyeli öğrenciler olmak üzere her sınıftan 9 öğrenci olmak üzere toplam 36 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma farklı öğrenim seviyelerindeki öğrenciler üzerinde gerçekleştirildiği için gelişimsel araştırmalardan enlemesine araştırma yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Bu çalışma kapsamında ilgili öğrencilerin düzeyine uygun olarak literatürde bulunan 'Korunum Niteliğini Değerlendirme Problemleri' veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Korunum içerisinde geçen sayı, hacim, miktar, uzunluk, ağırlık, madde, alan kavramları bulunmakta ve her bir kavramın kazanılıp, kazanılmadığını belirlemek için birebir öğrencilerle yapılması gereken birbiriyle ilişkili farklı etkinlikler yer almaktadır. Bu etkinlikler örneklemdeki farklı öğrenim seviyesindeki öğrenciler için ayrı ayrı uygulanmıştır. Uygulamada elde edilen veriler kaydedilmiş, uygun bir istatistiki programla analiz edilmiş, tablolar kullanılan istatistikî programa göre düzenlenmiştir. Sınıflar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için Post-Hoc Tukey ve LSD testlerinden yararlanılmıştır. Piaget korunum ile ilgili yaptığı çalışmalarda yaş ilerledikçe korunumun niteliğinin kazanılma düzeyinin arttığını belirtmiştir. Yapılan bu araştırma sonuçları da Piagetin bu görüşüyle paralellik göstermektedir. 1. sınıftan 4. sınıfa doğru yaşla birlikte sayı, hacim, miktar, uzunluk, ağırlık, madde, alan korunumunda istenilen becerilerin kazanıldığı sonucuna varılmıştır. Ancak 1. ve 2. sınıflarda çoğu öğrencinin korunumla ilgili kazanımları kazanamadığı belirlenmiştir. İstatistiki analizlere göre de tüm alt problemlerde 1.ve 2. sınıflarla 3. ve 4. sınıflar arasında ilgili korunumlara yönelik becerileri arasında 3. ve 4. sınıfların lehine anlamlı farklılar olduğu tespit edilmiştir. İlkokula başlama yaşının düşmesi ile işlem öncesi dönem veya somut operasyon dönemine geçiş aşamasında olan öğrencilerin korunumla ilgili becerilerinin kazanılamamış olması beklenen bir durum olduğu söylenebilir. Sonuç olarak enlemesine yürütülen bu çalışmada Piaget'in öğrenme kuramına göre öğrenmenin yaşa bağlı bir süreç olduğu, yaşla birlikte korunum kavramının geliştiği yeniden ilgili örneklem grubunda da tespit edilmiştir. Buna göre öğretmenlerin öğrenme sürecinde öğrencilerin bu özelliklerinin gelişmesi için etkinlikler geliştirmeleri ve uygulamalı çalışmalarla desteklemeleri önerilmektedir.

Anahtar sözcükler: Korunum, öğrenim düzeyi, yaş

GİRESUN İLİNDEKİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SERBEST ZAMAN (REKREASYON) AKİVİTELERİ, OLANAK VE TERCİHLERİ

Öğretmen Duygu AVCI, Dereli Atatürk İlkokulu, mucize41@hotmail.com
Prof. Dr. Ramazan SEVER, Giresun Üniversitesi, ramazan.sever@giresun.edu.tr

ÖZET

Bilindiği üzere, bireylerin rutin yaşamları dışında kalan zamanlarını iyi ve kaliteli şekilde değerlendirmeleri ruh sağlığı ve iş verimliliği bakımından oldukça önem taşır. Özellikle sınıf öğretmenliği gibi yorucu ve yıpratıcı bir mesleğe sahip olanlarda bu ihtiyaç daha da fazladır. Her çalışanın olduğu gibi sınıf öğretmenlerinin de; mevcut olanaklar, çevresel, sosyal ve ekonomik faktörler sebebiyle sahip olduğu serbest zaman etkinlikleri olanak ve tercihlerinin farklılık göstereceği aşikârdır. Bu çalışmada Giresun ve Dereli ilçesinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri, araştırmanın veri toplama grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın problemine ilişkin olarak, sınıf öğretmenlerinin demografik bilgileri ve boş zaman alışkanlıklarını belirlemek ve hangi tür etkinliklere katıldıklarını tespit etmek amacıyla bir anket uygulanacaktır. Anket formu yoluyla toplanan verilerin çözümlenmesinde frekans ve yüzdeler ile aritmetik ortalamalardan yararlanılacaktır. Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilerek Giresun'da görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin serbest zamanlarını değerlendirirken hangi aktivite olanaklarına sahip oldukları ve bu olanaklar çerçevesinde hangi serbest zaman aktivitesini tercih ettikleri tespit edilmeye çalışılacaktır. Ortaya konan sonuçlarla Giresun'daki sınıf öğretmenlerinin serbest zaman olanaklarının çeşitliliği ve yeterliliği üzerine tartışılacaktır. Bu olanakların serbest zaman aktivitesi tercihleri üzerindeki etkisi belirlenecektir. Öğretmenlerin meslekleri dışında günlük hayatlarına ilişkin ipuçları veren bu ve benzer çalışmaların öğretmenlerin daha yakından tanınmasına, ilgi ve ihtiyaçlarının belirlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Aktivite, rekreasyon, serbest zaman, sınıf öğretmenliği

GİZLİ MÜFREDAT BAĞLAMINDA SINIF KURALLARI

Öğr. Gör. Sebahat ŞAHİN, Sakarya Üniversitesi, sebahatsahin@gmail.com

ÖZET

Okullarda eğitim - öğretim faaliyetleri resmi öğretim programlarına göre yürütülür. Derslere ait kazanımlar, hangi kazanıma ne kadar süre ayrılacağı, kullanılabilecek yöntem ve teknikler, etkinlik örnekleri gibi bilgiler öğretim programlarında belirtilmiştir. Ancak sınıflarda gerçekte ne olup bittiğini anlamak için resmi öğretim programlarından fazlasına ihtiyaç vardır. Okullarda, herhangi bir yerde yazılı olmayan, açıkça belirtilmemiş ama öğrenciler tarafından öğrenilen ve etkisi çoğu zaman resmi öğretim programlarından çok daha güçlü gizli bir program işlemektedir. Açıkça belirtilmiş ya da yazılmış olmasa da bu program okul idarecileri ve öğretmenler tarafından farkında olmadan ya da bilinçli biçimde içselleştirilmiş olabilir. Gizli müfredatın sınıfta hangi mekanizmalar aracılığıyla işlediği sorusundan yola çıkılan bu çalışmada, bir ilkokul sınıfında gizli müfredatın sınıf kuralları aracılığıyla nasıl işlediğinin ayrıntılı bir şekilde irdelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılarak yapılan araştırmada, bir ilkokul sınıfında sınıf içi gözlemler, öğretmen ve öğrencilerle derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Yaklaşık iki buçuk ay süren gözlemler ve görüşmeler aracılığıyla toplanan verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda, öğrencilerin sınıf kurallarını öğretmen tarafından istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilişkilendirdikleri, öğrencilerdeki kural algısının öğretmenin onaylamadığı davranışlar üzerinden şekillendiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmanın yapıldığı sınıfta, sınıf kuralları olarak belirlenmiş kurallar işlevi itibariyle öğrencilerin sosyal ve bilişsel gelişiminden çok sınıftaki işleyişin devamını öncelemektedir.

Anahtar sözcükler: Gizli müfredat, ilkokul, sınıf, sınıf kuralları

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN ÖĞRETMENLERİN YETERLİK ALGILARININ VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Ahmet GÜLAY, Karadeniz Teknik Üniversitesi, ahmetgulay61@hotmail.com
Doç. Dr. Taner ALTUN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, taltun@ktu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, göreve yeni başlayan öğretmenlerin yeterlik algılarının, karşılaştıkları sorunların, bu sorunların sebeplerinin ve çözüm yollarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, nitel araştırmalarda kullanılan özel durum çalışması yöntemiyle yürütülmüştür. Bu bağlamda göreve yeni başlayan öğretmenlerin yeterlik algılarına ilişkin görüşleri ve karşılaştıkları sorunlar özel durum yöntemi kullanılarak var olduğu şekliyle ortaya çıkarılmaya çalışılmış ve derinlemesine incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Rize ili, Güneysu ilçesinde, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında görev yapan, hizmet süresi en fazla üç yıl olan, 8 farklı branştan 14 öğretmen oluşturmuştur. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Görüşme esnasında katılımcı öğretmenlere "Öğretmenlik mesleğinde kendinizi ne derece yeterli görüyorsunuz?", "Meslek hayatınızda karşılaştığınız sorunların neden kaynaklandığını düşünüyorsunuz?" ve "Size göre, göreve yeni başlayan öğretmenlerin mesleğe kısa zamanda uyum sağlaması için neler yapılmalıdır?" gibi sorular yöneltilmiştir. Veriler, temel düzey ve içerik analizi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular; öğretmenlerin mesleğe ilişkin yeterlik algısı, öğrenciyi tanımaya ilişkin sorunlar, program ve içerik bilgisine ilişkin sorunlar, öğrenme-öğretme sürecine ilişkin sorunlar, ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin sorunlar, öğretmenlere göre meslekte karşılaşılan sorunların altında yatan sebepler, mesleğe uyum sağlamaya yönelik öneriler olmak üzere 7 tema altında incelenmiştir. Araştırma sonucunda göreve yeni başlayan öğretmenlerin büyük bir bölümünün fakülteden mezun olduktan sonra kendilerini mesleğe hazır hissetmedikleri ve görev esnasında ise mesleğe ilişkin yeterlik algılarının arttığı tespit edilmiştir Ayrıca katılımcıların çoğunun eğitim fakültelerinde uygulanan öğretmenlik uygulamasını yeterli görmedikleri belirlenmiştir. Göreve yeni başlayan öğretmenlerin öğrencileri tanımaya ilişkin, en çok aileleri yeterince tanıyamama ve öğrencilerin davranışlarını kestirememe sorunları yaşadıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların program ve içerik bilgisine ilişkin, en fazla bazı sınıflarda konuların çok yoğun olması ve içeriğin sınıflara eşit dağıtılmaması sorunları olduğu belirlenmiştir. Göreve yeni başlayan öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecine ilişkin, en çok süreyi ayarlama ve farklı yöntem-teknikleri kullanma konusunda sorunları olduğu görülmüştür. Katılımcıların ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin, en fazla süreçten çok ürüne yönelik değerlendirme yapmak zorunda kalma ve alternatif değerlendirme yöntem, ölçeklerini yeterince kullanamama sorunları oldukları tespit edilmiştir. Göreve yeni başlayan öğretmenlerin meslekte karşılaştıkları sorunların en büyük nedeni olarak programın içerik yönünden yoğun olmasını gördükleri belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların mesleğe uyuma yönelik en çok aday öğretmenlerin belli bir süre deneyimli bir öğretmenle derse girmelerini önerdikleri görülmüştür. Bu sonuçlardan hareketle; lisans öğrenimindeki öğretmenlik uygulamasının süre ve içerik yönünden daha etkili hale getirilmesi, içeriğin sınıflara dağıtılması yönünden programın gözden geçirilmesi ve göreve yeni başlayan öğretmenlerin görüşlerinden hareketle aday öğretmenlerin belli bir süre deneyimli öğretmenlerle derse girmeleri önerilmiştir.

Anahtar sözcükler: nitel araştırma, öğretmen görüşleri, özel durum çalışması, öğretmen yeterlikleri

HASTANE SINIFLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN HASTANE SINIFLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN, Anadolu Üniversitesi, mgulteki@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Celal BOYRAZ, Anadolu Üniversitesi, cboyraz@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Can UYANIK, Anadolu Üniversitesi, canuyanik@anadolu.edu.tr

ÖZET

Hastalık, yetişkin her bireyde olduğu gibi çocuklar için de karşılaşabilecekleri doğal bir süreçtir. Hastalığın seyrine göre bu süreç uzun sürebilmekte ve çocukların günlük yaşamlarının yanı sıra eğitim-öğretim faaliyetlerini de olumsuz etkileyebilmektedir. Hastanede uzun süreli tedavi gören çocukların hastanede kaldıkları süre içinde eğitim haklarına sahip çıkılması ve bu çocukların eğitim gereksinimlerinin karşılanması büyük önem taşımaktadır. Hasta çocukların bu gereksinimlerini karşılamak üzere hastane merkezli gelişim destek programları düzenlenmektedir. Hastane merkezli gelişim destek programları bünyesinde gerçekleştirilen faaliyetlerden bir tanesi de hastane bünyesinde oluşturulan hastane sınıflarıdır. Amacı, eğitim ortamından uzak kalmak zorunda olan çocukların bu süreci en az hasarla atlatabilmelerine yardımcı olmak olan bu sınıfların sağlıklı bir biçimde kendinden beklenen görevleri yerine getirebilmeleri adına hastane sınıflarını tanımanın ve özellikle bu sınıflarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda, hastane sınıflarında görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları sorunları belirlemenin bu sınıflara gelecek hasta çocukların daha nitelikli eğitim almaları adına mevcut duruma ışık tutacağı ön görülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, hastane sınıflarında görev yapan öğretmenlerin hastane sınıfları hakkındaki görüş ve düşünceleri ile hastanede tedavi almış öğrencilerin deneyimlerini ortaya koymaktır. Araştırma verileri bir nitel araştırma tekniği olan odak grup görüşmesi ile elde edilecektir. Araştırmanın katılımcılarını Eskişehir il merkezinde bulunan iki hastane sınıfında görev yapan öğretmenler ile bu hastanelerde tedavi almış öğrenciler oluşturacaktır. Verilerin analizinde tematik analizden yararlanılacaktır. Elde edilen sonuçlar raporlaştırılacak ve bulgular ışığında öneriler geliştirilecektir.

Anahtar sözcükler: Dezavantajlı çocuklar, hastane okulları, odak grup görüşmesi

İLK MEZUNLARINI VERME SÜRECİNDE 4+4+4 EĞİTİM SİSTEMİNİ YENİDEN DEĞERLENDİRMEK

Prof. Dr. Yücel KABAPINAR, Marmara Üniversitesi, ykabapinarrr@marmara.edu.tr
Arş. Gör. Emel ÇİLİNGİR, Marmara Üniversitesi, cilingiree@gmail.com
Öğretmen Tolga TOPCUBAŞI, Abdurrahman Nermin Bilim İlkokulu, tolga.121@hotmail.com
Öğretmen Ümran ATABAŞ, Haliç İlkokulu, atabasumran@gmail.com
Öğretmen Buket KARADAĞ, Doğa Okulları Sakarya Kampüsü, karadagbuket@gmail.com

ÖZET
Türk eğitim tarihi içerisinde çok az değişim vardır ki, 4+4+4 olarak isimlendirilen değişim kadar tartışmaya konu olsun. Siyasi partilerden, sivil toplum örgütlerine, eğitim sendikalarından velilere dek tüm eğitim paydaşları 4+4+4 ile ilgili sert tartışmaların tarafı olmuşlardır. Bu araştırma, ilk mezunlarını verme sürecinde 4+4+4 eğitim sistemini yeniden değerlendirmek, bununla birlikte okula erken yaşta başlayan (60-66 ay) çocukların eğitim sürecindeki durumları ile ilgili bilgiler edinmek amacıyla yapılan bir durum çalışmasıdır. Alanyazın incelendiğinde 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili araştırmaların çoğunda, bu eğitim sisteminin 1. sınıf öğrencileri üzerindeki etkileri araştırılmış, çoğunlukla öğretmen ve yöneticilerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu araştırmada ise, diğer araştırmalardan farklı olarak 4+4+4 eğitim sisteminin ilk mezunları olacak olan 4. sınıf öğrencileri ile ikinci mezunları konumunda bulunan 3. sınıf öğrencileri üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Ayrıca çalışmada öğretmenlerin yanı sıra sürecin en yakın gözlemcileri olan velilerin görüşlerine de yer verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ve Sakarya illerinden seçilen bazı devlet ve özel okullarında görev yapmakta olan ve sınıflarında okula erken yaşta başlamış öğrenciler bulunan 28, 3 ve 4. sınıf öğretmeni ve çocuğunu okula erken yaşta başlatmış 20 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Bu doğrultuda 12 sınıf öğretmeniyle yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Bundan başka 16 sınıf öğretmeni ile çocuğu okula erken yaşta başlamış 20 veliye ise açık uçlu sorulardan oluşan anket uygulanmıştır. Açık uçlu anket sorularına verilen yanıtlar ve görüşme notları ile toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile oluşturulan belirli kategoriler altında toplanmıştır. Araştırma sonucunda okula erken başlayan çocuklarla (60-66 ay) okula zamanında başlayan çocuklar (66 ay ve üzeri) arasında bilişsel, duyuşsal, psikomotor ve kişiler arası iletişim anlamında farklar olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte çocuğunu erken yaşta okula gönderen velilerin çoğunun bu durumdan görece pişman oldukları anlaşılmaktadır.
Anahtar sözcükler: 4+4+4 Eğitim Sistemi, 60-66 aylık çocuklar, okula başlama yaşı

İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN ÖĞRETMENLER HAKKINDAKİ ALGILAMALARININ İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. İbrahim Hayri KUĞUOĞLU, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, kuguogluster@gmail.com

ÖZET
Bu araştırmanın amacı; İlköğretim Müfettişlerinin, Öğretmene ilişkin algılamalarının metafor analizi yöntemiyle incelenmesidir. Metafor, bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe koşabileceği güçlü bir zihinsel araç olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle çalışmada bilimsel argumanlara dayanarak ilköğretim müfettişlerinin öğretmen algılamalarının metafor yoluyla tespit edilmesi amacı güdülmüştür. Müfettişler eğitim-öğretim sisteminin teftiş alanının temel unsurlarındandır. Araştırma yapıldığı dönemde ilköğretim müfettişleri kurum denetimi yanında sınıfta ders teftişi de yapmaktaydılar. Toplanan verilerin analizinde nitel analiz tekniklerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 yıllarında, Ankara, İstanbul, İçel, Erzurum, Rize illerinde görev yapan 196 ilköğretim müfettişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak hazırlanan formda ÖĞRETMEN kavramına ilişkin algıları ortaya çıkarmak için katılımcılardan ‘ Öğretmen …gibidir-benzer. ÇÜNKÜ… Düşüncelerini ifade edecek anlamlı bir ya da birkaç cümle oluşturmaları- tamamlamaları istenmiştir. Katılımcıların düşüncelerinin değerlendirilmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmada katılımcıların düşünceleri analiz edilirken ürettikleri metaforlar öğretmen kavramına ilişkin sahip oldukları özellikler dikkate alınarakkavramsal kategoriler oluşturulma yoluna gidilmiştir. Örneğin bir müfettişin;”Öğretmen yıldız gibidir. Çünkü,yıldızlara bakarak yönlerin bulunmasını öğretendir. Yıldızların oluşturduğu şekilleri ve konumlarının okunuşunu öğretir.” ifadesinden ‘yol gösteren’ kavramsal kategorisine ulaşılmıştır. “Öğretmen fidan yetiştiricisi gibidir. Çünkü; fidanların bakımı ve en iyi şekilde yetiştirilmeleri ancak bu alanda uzmanlaşmış öğretmenler-bahçıvanlar eliyle mümkündür” gibi ifadeler ise ‘yetiştiren’ kavramsal kategorisi altında değerlendirilmiştir. Bunun gibi diğer verilerin analizine devam edilerek ilgili kavramsal kategoriler oluşturulacaktır. Araştırmanın verilerinden elde edilecek sonuçlara dayanarak öğretmen nitelikleri ortaya çıkarılacak ve bu nitelikleri geliştirmeye yönelik önerilerde bulunulacaktır.
Anahtar sözcükler: Metafor, öğretmen, öğretmen nitelikleri, müfettiş

İLKOKUL 1. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIFTA GÖZLEMLEDİKLERİ PROBLEM DAVRANIŞLAR

Öğretmen Tufan BİTİR, Milli Eğitim Müdürlüğü, tufan_bitir@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Sibel YOLERİ, Uşak Üniversitesi, sibel.yoleri@usak.edu.tr
Öğretmen Mehmet KARA, Milli Eğitim Bakanlığı, martin-mavi@hotmail.com
Öğretmen Yalçın ATLI, Milli Eğitim Bakanlığı, yalcinatli@hotmail.com

ÖZET
Okulda karşılaşılan ve eğitim-öğretim faaliyetlerini önemli ölçüde aksatan sorunlardan biri istenmeyen öğrenci davranışlarıdır. Çocuğun anaokuluna başlamasıyla baş gösteren bu davranışlar daha sonra ilkokul 1.sınıf ile beraber devam etmektedir. Öğrencilerin evin dışında farklı bir ortama, kardeşin dışında farklı akran grubuna ve anne-babanın dışında farklı bir otoriteye (öğretmen) oryantasyonu süresince öğrencilerin yaşadığı zorluklar, istenmeyen davranışların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Öğretim işinin belli bir düzen içinde meydana gelmesinde, öğretim aktivitelerinin sınıf yönetim davranışları ile gerçekleştirilmesinin gereklilik ve önemini ortaya koymaktadır. Dersin akışını bozan, hedef davranışlara ulaşmayı zorlaştıran veya engelleyen her davranış, istenmeyen davranıştır ve sınıfta istenmeyen öğrenci davranışları sadece eğitim ve öğretimi

engellemez, bununla birlikte bazı fiziksel ve psikolojik rahatsızlıkları da beraberinde getirir (Kaya, 2002). Öyle ki, öğrencilerin problem davranışları, öğretmenlerin etkili eğitim-öğretim gerçekleştirme girişimlerinde sıklıkla endişe kaynağı olmaktadır (Jones ve Vesilind, 1995). Hatta, öğretmenler sık sık sınıf içi istenmeyen davranışlardan dolayı bunaldıklarını hissederler ve istenmeyen öğrenci davranışları sınıf içindeki yüz yüze kaldıkları en önemli endişe kaynağıdır (Wheldall, 1991). Cains ve Brown'a göre (1996) öğretmenler, öğretim ve akademik faaliyetlerine harcadıkları zamana kıyasla problem davranışlara daha fazla zaman harcadıklarına inanmaktadırlar (Akt. Giallo ve Little, 2003). Sınıf içinde eğitim ve öğretimin iyi sürdürülebilmesi için sınıf içerisinde istenmeyen davranışlar karşısında nelerin yapılması gerektiği, hangi istenmeyen davranışa karşı hangi stratejinin kullanılması gerektiği çok iyi bilinmelidir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular ışığında öğretmenlere sınıf yönetimi konusunda önerilerde bulunulabileceği düşünülmektedir. Ayrıca araştırmanın ortaya çıkaracağı sonuçlar ışığında elde edilen bilgi yeni gelen sistem 4+4+4 ile ilkokulların gelişimine katkı yapması bakımından önemlidir. Bu çalışma değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymaya çalışan ilişkisel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. İlişkisel araştırma yöntemi, değişkenler arasındaki ilişki ve bağlantıları inceleyen araştırma yöntemidir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010). Araştırmanın evreni, 2015-2016 eğitim öğretim Diyarbakır ili Silvan ilçesinde ve Aydın ili Germencik/Ortaklar ilçesinde yer alan ilkokullarda görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ili Silvan ilçesinde ve Aydın ili Germencik/Ortaklar ilçesinde çalışan ve basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 100 ilkokul birinci sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örnekleme; örneklemde evreni oluşturan her elemanın örneğe girme şansının eşit olması durumudur. Verilerin elde edilmesi için veri toplama aracı olarak Balcı, Çapri, Çelikkaleli ve Büte (2006) tarafından geliştirilmiş olan İlköğretim Okulları İstenmeyen Öğrenci Davranışları Ölçeği'nin Sınıf İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışları alt ölçeği ve Tanhan ve Şentürk (2011) tarafından geliştirilen Sınıf İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Yönelik Öğretmen Tutumları Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizi devam etmekte olup uygun analiz yöntem ve teknikleri ile gerçekleştirilecektir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen tutum, problem davranış, ilkokul

İLKOKUL 1. SINIFA BAŞLAYAN ÖĞRENCİLERİN OKULA BAŞLAMA YAŞINA GÖRE OKULA UYUMLARININ İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Hatice GÜLER, Giresun Üniversitesi, hatice_kpc@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ONUR, Giresun Üniversitesi, mustafa.onur@giresun.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma, ilkokul 1. sınıfa başlayan öğrencileri başlama yaşına göre okula uyumlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma, tarama modelinde yapılmış ve veri toplama aracı olarak Ladd, Kochenfender ve Coleman tarafından 1996 yılında geliştirilen ve 2010 yılında Önder ve Gülay tarafından Türkçeye uyarlanmış Okul Uyumu Öğretmen Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin kendileri ve aileleri hakkında bilgileri öğrenmek için de araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırma verileri 2013-2014 eğitim öğretim yılında Ordu ilinde bulunan iki ilkokulda öğrenim gören 337 1. sınıf öğrencisinden toplanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde SPSS 17 paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım sergileyip sergilemediğini anlamak amacıyla Kolmogorov-Smirnov dağılım testi kullanılmıştır. Analizlerde Kruskal Wallis H-Testi, Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Analizle %95 güven aralığında $p<.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Öğrencilerin okula başlama yaşı ilerledikçe, okula uyum düzey puanları artmaktadır. Öğrencilerin okula uyum öğretmen değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar cinsiyete göre kız öğrencilerin lehine anlamlı olarak bulunmuştur. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okula uyum öğretmen değerlendirme ölçeğinde aldıkları puanlar okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeyi yükseldikçe okula uyum öğretmen değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar da yükselmektedir. Öğrencilerin okula giden kardeşleri olup olmama durumunun okula uyumları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Ilkokul, okula başlama yaşı, okula uyum

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN FARKLI DÜŞÜNME ETKİNLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Ilkay KUMTEPE, Ankara Gölbaşı Atatürk İlkokulu, ilkaykumtepe@hotmail.com
Doç. Dr. Sevilay KARAMUSTAFAOĞLU, Amasya Üniversitesi, sevilayt2000@yahoo.com

ÖZET

Yaratıcılık, yaşamda var olanlara, varlıklara, doğaya herkesten farklı bakış açıları geliştirebilme, diğer insanların görebildiklerinin dışındaki ayrıntıları fark edebilme, eksikliklere, sorunlara özgün çözüm yolları üretebilme, düş dünyasının zenginliği ile gerçekte var olanı harmanlayabilme yeteneklerini içine alan bir düşünme biçimidir. Bu düşünce sisteminin oluşması aşamasında, var olan bilgi birikiminin bireye özgü biçimde yeni yaratımlara, ürünlere dönüşümü söz konusudur. Yaratıcı düşünme bütün şartlanmaların ve kalıpların ötesinde bilinenden bilinmeyene doğru bir arayışı, tasarımı yansıtmaktadır. Bu yönüyle eğitimde yaratıcı düşünme ve yaratıcılığın geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu bağlamda bu çalışma, ilkokul 4. Sınıf öğrencilerine uygulanan farklı düşünme etkinliklerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yoluyla yapılmıştır. Çalışmanın örneklemi Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir ilkokulda öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğrencilerin belirlenmesinde sistemli örnekleme yöntemi kullanılmış, ders başarısı göz önünde bulundurularak bilişsel yönden iyi, orta ve düşük seviye gruplarından rastgele seçilen üçer öğrenci ile çalışma yürütülmüştür. Etkinlikler; hikaye tamamlama, trafik kazası, sayı ilişkileri, problem ve çözüm yolu bulma, iletişim aracı tasarlama, empati çalışması, resim tamamlama, resimden hikaye oluşturma şeklindedir. İlgili etkinliklere yönelik elde edilen dokümanlar; öykü oluşturma, tasarım ve sayısal ilişkiler kurma ve problem çözme temalarında değerlendirilmişlerdir. Belirlen temalara yönelik dokümanların değerlendirilmesinde Torrence'in yaratıcılık testi kriterleri olan akıcılık, esneklik ve özgünlük bakımından analiz edilmiştir. Analiz bulguları ve buna bağlı varılan sonuçlar göre; herhangi bir sınırlama yapılmadan öğrencilerin tamamen özgür bırakıldığı çalışmaların daha yaratıcı fikirlerin ortaya çıkmasına neden

olduğu görülmektedir. Problem çözme, resim tamamlama ve iletişim aracı tasarlama etkinliklerinde en yaratıcı sonuçların ortaya çıktığı sonucuna varılmıştır. İlgili etkinliklerde öğrencileri sınırlayan herhangi bir etken yoktur. Resimden hikaye oluşturma, hikaye tamamlama ve empati çalışmasında ise öğrencileri başlangıç için yönlendirecek etkenler aslında öğrencilerin zihninde yaratıcı fikirlerin oluşması için yapılmışsa da bunun çok etkili olmadığı tespit edilmiştir. Düşünülenin aksine yaratıcı düşünceleri sınırlandırmış ve özgün çalışmaların ortaya konulmasını bir ölçüde engellemiştir. Öğrencilerin matematiksel çalışmalarda daha az yaratıcı düşündükleri ve sadece öğrendikleri bilgileri ortaya koydukları görülmüştür. Bunun sebebi olarak matematiği yerleşmiş kurallar bütünü olarak görmeleri ve matematikte artık keşfedilecek bir şeylerin var olmadığını düşünmeleri olabilir. Çalışmanın sonuçlarına bağlı olarak öğrencilerin farklı düşünme becerilerinin geliştirilmesi, karşılaştıkları problemlere farklı çözüm önerileri getirebilmeleri için erken yaşlarda formal eğitimde farklı düşünme etkinliklerinin yaptırılması ve çocukların sınırlandırılmaması gerektiği gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Farklı düşünme, öğrenci, yaratıcılık

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİME İLİŞKİN MOTİVASYON DÜZEYLERİ VE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ

Öğretmen Burcu ÇAYLI, Milli Eğitim Bakanlığı, burcu_cyl@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Çiğdem ALDAN KARADEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, cakarademir@mu.edu.tr

ÖZET

Bireyler, yaşamları boyunca kolay ya da zor birçok problemle karşı karşıya kalmakta ve bu problemleri çözmek için çaba göstermektedir. Çünkü problemsiz bir yaşam ve problemsiz bir mekan bulmak maalesef mümkün değildir. Bu nedenle yaşam, bir problem çözme süreci olarak ele alınırsa, bireyler doğuştan getirdikleri özellikleri ve sonradan kazandıkları eğitim ve tecrübelerle problem çözme yeteneğini geliştirebilir. Ancak problem çözme sürecinde bireyin istekliliği, kararlılığı ve sorumluluğu oldukça önemlidir. Bu nedenle okullarda da öğrenci davranışlarının yönünü, kararlılığını belirleyen en önemli güç kaynaklarından biri olarak motivasyon ele alınabilir. Çünkü motivasyonu düşük bireylerde, derse düzenli devam etmeme, dikkatli dinlememe, ödevlerinde problemle karşılaşınca çözmek istememe davranışları gözlenmektedir. Bu nedenle, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin eğitime ilişkin motivasyon düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi ve varsa aralarındaki ilişkinin tespit edilmesi bu araştırmanın amacını oluşturmuştur. Tarama modelinde betimsel bir araştırma olarak desenlenen bu çalışmanın katılımcılarını, Muğla İli Menteşe İlçesi'ne bağlı ilkokulların 4. sınıflarında öğrenim gören 460 öğrenci oluşturmuştur. İlkokul öğrencilerinin eğitime ilişkin motivasyonlarını belirlemek için Vallerand ve arkadaşları (1989) tarafından geliştirilen, Kara (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Eğitimde Motivasyon Ölçeği" kullanılmıştır. Öğrencilerin problem çözme becerileri ise, Serin, Bulut Serin ve Saygılı (2010) tarafından geliştirilen "Çocuklar için Problem Çözme Envanteri (ÇPÇE)" ile belirlenmiştir. Elde edilen verilerin analizinde, PASW 21.00 istatistik paket programı kullanılmıştır. Öğrencilerin eğitime ilişkin motivasyon düzeyleri ve problem çözme becerileri tespit edilmiştir. Parametrik testlerden bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılarak, ele alınan değişkenlere göre, öğrencilerin eğitime ilişkin motivasyon düzeyleri ile problem çözme becerilerinin anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin eğitime ilişkin motivasyon düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki için korelasyon analizi uygulanmış, elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Eğitime ilişkin motivasyon, ilkokul 4. sınıf öğrencisi, problem çözme becerisi

İLKOKUL 4. SINIFTA KULLANILAN ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Yavuz BOLAT, Milli Eğitim Bakanlığı, yavuzbolat06@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı, ilkokul dördüncü sınıfta kullanılan öğrenci çalışma kitapları hakkındaki öğretmen görüşlerini ortaya koymaktır. Öğretmenlerin bu görüşleri öğrenci çalışma kitaplarının hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreçleri ve değerlendirme boyutlarını kapsamaktadır. Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Nitel bir durum çalışması olan bu çalışmada öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Bu çalışmaya araştırmacı tarafından seçilen bir ilkokulda görev yapan 15 dördüncü sınıf öğretmeni katılmıştır. Çalışmaya katılan bu öğretmenlerin onu bayan beşi erkektir. Bu öğretmenlerin hepsi on yıl ve üzeri mesleki deneyime sahiptir. Öğretmen görüşlerinin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Bu formlar aracılığıyla öğretmenler ile yapılan görüşmeler önce ses kaydına alınmıştır. Bu ses kayıtları daha sonra yazılı ortama aktarılarak görüşmeler üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Yapılan içerik analizi yardımıyla çalışma kitaplarına ilişkin hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreçleri ve değerlendirme boyutlarına ait bulgular elde edilmiştir. Araştırma bulguları dikkate alındığında öğretmenler, öğrenci çalışma kitaplarını dersin hedefleriyle uyumlu bulurken, öğrencilerin çalışma kitaplarındaki bazı etkinlikleri ders kitabı içeriğiyle ilişkilendirmede zorluklar yaşadığı, bazı derslerde verilen etkinliklerin öğretme-öğrenme süreçlerine uymadığı, çalışmaların bazen daha önceki etkinliklerin tekrarından ibaret olduğu, matematik ve Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarında verilen ölçme-değerlendirme etkinliklerinin yetersiz olduğu ve bazı konuların çalışma kitaplarında birleştirilerek değerlendirildiği gibi dikkat çekici sonuçlara ulaşılmıştır. Bununla birlikte araştırma sonuçlarına dayalı olarak çalışma kitaplarına ilişkin bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Çalışma kitapları, öğretmen görüşleri, sınıf öğretmeni

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKULA UYUM DÜZEYLERİ İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Lisans Öğrencisi Emre ÖZDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, emre_ozdemir67@hotmail.com.tr

ÖZET

Okula yeni başlayan çocuklar ailelerinden ayrılacakları ve farklı bir ortama girecekleri için bir takım sorunlar yaşalar. Bu sorunlar çocuğun okul yaşantısını olumsuz etkiler ve okula uyum sorunu yaşarlar. Uyum sorunu yaşayan çocuklar, okula gitmek istemezler, okula gitmemek çeşitli bahaneler üretirler ve güçlük çıkarırlar. Uyum sorunu yaşayan çocuğa karşı korkutma, şiddet, tehdit ve baskı uygulanmamalıdır. Aksi takdirde uyum sorunu okul fobisine dönüşür ve çocuk okula gitmeyi reddeder. Bu sorunu oluşturan durum ve duygunun neden olduğu bulunmalı ve sorunun çözülmesi için gerekli tespitler yapılmalıdır. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmada ilkokul birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenler açısından okulda yaşadıkları uyum sorunlarının belirlenmesi için öğretmen görüşlerinden yola çıkılarak değerlenme amaçlanmıştır. Araştırma nicel yöntemlerden betimsel tarama modelinde olup evreni 2015-2016 eğitim öğretim yılında Muğla Menteşe il merkezinde ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluştururken; örneklemini ise evrenden random olarak belirlenmiş birinci sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş " Kişisel Bilgi Formu " ve Walker- Mc Connell tarafından geliştirilmiş " Sosyal Yeterlik ve Okul Uyum Ölçeği " kullanılmıştır. Verilerin analizinde örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin okula uyum puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız gruplarda t-testi kullanılmıştır. Normal dağılım göstermediği tespit edilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla , ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U testi, çoklu karşılaştırmalarda da Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırmada , tüm istatistiksel işlemler çift yönlü olarak sınanmış ve anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde literatüre dayalı olarak tartışma ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Okul öncesi eğitim, okula uyum, ilköğretime başlama

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKULA UYUM SÜRECİNDE YAŞADIKLARI SORUNLAR

Lisans Öğrencisi Merve Nur TÜRKMEN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nur.trkmn@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunları ortaya çıkarıp, sınıf öğretmenlerinin bu sorunların giderilmesi için neler yaptıklarını öğrenmek ve neler yapılabileceği konusunda önerilerini tespit etmektir. Nitel araştırma yaklaşımıyla ele alınan araştırmanın çalışma grubunu 2015- 2016 eğitim öğretim yılında Muğla ili Menteşe ilçesinde görev yapmakta olan 30 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş görüşme formu kullanılmıştır. Formun oluşturulmasında literatür incelenerek uyum haftasıyla ilgili araştırmacının amacına uygun sorular oluşturulmuş ve konu alanı uzmanlarına sunulmuştur. Uzman görüşü neticesinde 10 sorudan oluşan formun amaca yönelik ölçme yapması için 4 soruya düşürülmesi kararlaştırılmıştır. Elde edilen veriler nitel araştırma analiz türlerinden içerik analiziyle irdelenmiştir. Elde edilen kodlar cinsiyet ve öğretmenlerin 1. Sınıf öğrencilerine öğretim yapma süresine göre yüzde ve frekans dağılımları tablolaştırılarak sunulmuştur. Birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunlarının belirtilmesi istenen ilk soruya çoğunlukla anne, babadan ayrılmakta güçlük, okul ve sınıf kurallarına uyumda zorlanma, el, parmak kaslarının gelişmemiş olması, yeni çevreye uyumda zorlanma, ana sınıfı eğitiminin alınmamış olması şeklinde yanıtlar verilmiştir. Öğrencilerin okula uyum sürecini hızlandırmak amacıyla öğretmenlerin yaptıklarını öğrenmek için sorulan ikinci soruda öğretmenlerin büyük kısmı anne, babayı bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yaptıklarını, oyun, yarışma, şarkı, tekerleme, bilmece gibi öğrencilerin eğlenceli vakit geçirmesini sağlayan etkinlikler düzenlediklerini, okulu, çevreyi, idareyi, öğretmenleri, arkadaşlarını tanıtmaya yönelik çalışmalar yaptıklarını belirtmişlerdir. Karşılaştıkları sorunlara tavsiyelerinin istendiği üçüncü soruda sıklıkla okul öncesi eğitimden bütün öğrencilerin yararlanması, birinci sınıfa kayıtta yaş seviyesine dikkat edilmesi, anne, babaların konuyla ilgili eğitilmesine yönelik projelerin geliştirilmesi önerileri getirilmiştir. Öğretmenlerin, destek aldığı veya desteklemesi gerektiğini düşündükleri kişilerin sorulduğu dördüncü soruya verdikleri cevaplarda daha çok ailelerden, okul idaresinden, rehber öğretmenden ve zümre öğretmenlerinden destek bekledikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: İlkokul birinci sınıf, okula uyum, sınıf öğretmenlerinin görüşleri

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN 12 YILLIK KESİNTİLİ VE ZORUNLU EĞİTİM SİSTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Şehide ARSLANHAN, Cafer Recai Gizer İlkokulu, sehidearslanhan83@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin 12 yıllık kesintili ve zorunlu eğitim sistemi ile ilgili yaşamış oldukları sorunlara ve sorunlara yönelik geliştirmiş oldukları çözüm önerilerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırma Adana ili Seyhan ilçesinde görev yapan toplam 22 (12 kadın, 10 erkek) ilkokul birinci sınıf öğretmeni üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu 4 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Bu sorular, 12 yıllık kesintili ve zorunlu eğitim sistemi ile ilgili görüşler, 12 yıllık kesintili ve zorunlu eğitim sistemi ile birlikte ilk okuma yazma sürecine ilişkin görüşler, 12 yıllık kesintili ve zorunlu eğitim sistemi ile ilgili karşılaşılan sorunlar ve sorunlara yönelik çözüm önerileri" olmak üzere dört başlık altında incelenmiştir. Veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin %15,1'i öğrencilerin okula başlama yaşının erkene alınmasını, % 15'i 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminin kesintili olmasını, % 13,2'si öğrencilerin gelişim özelliklerinin dikkate alınmamasını yeni eğitim sisteminin bir olumsuzluğu olarak görmektedirler. Bununla birlikte öğretmenlerin %17'si zorunlu eğitim süresinin 12

yıla çıkmasını olumlu görmektedirler. 12 yıllık kesintili ve zorunlu eğitim sistemi ile birlikte ilk okuma yazma sürecine yönelik bulgulara göre, öğretmenlerin % 31'i okula başlama yaşının erkene alınmasının öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olmadığını, %20,6'sı bitişik eğik yazının ilk okuma yazma sürecinde öğrencileri zorladığını belirtmişlerdir. 12 yıllık kesintili ve zorunlu eğitim sistemi ile ilgili karşılaşılan sorunlara ilişkin bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin % 14,9'u yeni eğitim sisteminin öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınmadan hazırlanmasını, % 11,9'u okula başlama yaşının erkene alınmasını ve % 17,9'u bitişik eğik el yazısının öğrencileri zorlamasını karşılaşılan sorunlar olarak belirlemişlerdir. Bu sorunlara yönelik öğretmenlerin %16,2'si bitişik eğik yazının kaldırılması, % 14,5'i okul öncesi eğitimin zorunlu olması ve % 12,6'sı okula başlama yaşının 72 aya çıkarılması önerilerinde bulunmuşlardır. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin büyük bir kısmının 12 yıllık kesintili ve zorunlu eğitim sistemi ile ilgili olumsuz düşüncelere sahip olduklarını, okula başlama yaşının erkene alınmasının doğru bulmadıklarını, zorunlu eğitimin 12 yıla çıkmasının olumlu olduğunu ancak, kesintili olmasının olumsuz sonuçlar doğuracağını düşündüklerini, bitişik eğik yazı yüzünden ilk okuma yazma sürecinde sıkıntı yaşadıklarını, yeni eğitim sisteminin öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak hazırlanmadığını ve 12 yıllık kesintili ve zorunlu eğitim sistemine yönelik daha çok öğrencilerle ilgili sorunlar yaşadıklarını belirtmişler ve karşılaşmış oldukları sorunlara yönelik bitişik eğik yazının kaldırılması, okul öncesi eğitimin zorunlu olması ve okula başlama yaşının 72 aya çıkarılması önerilerinde bulunmuşlardır.

Anahtar sözcükler: Eğitim sistemi, ilk okuma yazma, zorunlu eğitime başlama yaşı, 12 yıllık kesintili ve zorunlu eğitim

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF VELİLERİNİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR

Doç. Dr. Yücel ÖKSÜZ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, yoksuz@omu.edu.tr
Öğretmen Adem İCİ, Samsun R.k. Bilim ve Sanat Merkezi, ademici80@hotmail.com
Arş. Gör. Elif GÜVEN DEMİR, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, elifguven1@hotmail.com

ÖZET

İster okul öncesi, ister ilkokul isterse ortaokul, ortaöğretim ve üniversite birinci sınıf dönemi hem anne baba hem de öğrenci için ayrı bir heyecan kaynağıdır. Her dönemde bir önceki döneme göre farklı bir ortama geçilir. Bu farklı eğitim öğretim kademelerine geçiş, hem anne baba hem de öğrenci için heyecanla birlikte endişe ve bazı sorunları da birlikte getirir. Bu araştırma; 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında çocuğu ilkokul birinci sınıfta okuyan velilerin karşılaştıkları sorunları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya ilkokul birinci sınıfta çocuğu bulunan 40 veli katılmıştır. Araştırmanın örneklemini Samsun ili Atakum ilçesindeki devlet okulunda eğitim öğretim görmekte olan ilkokul birinci sınıfta çocuğu okumakta olan veliler oluşturmaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntem tekniklerine uygun olarak yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuş yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu katılımcılara bire bir uygulanmıştır. Her bir katılımcı ile yapılan görüşmeler ortalama 15 dakika sürmüştür. Görüşme sonucu elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından yazıya dökülerek kaydedilmiştir. Örneklemin amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesi yöntemi (2015-2016 eğitim ve öğretim yılında çocuğu ilkokul birinci sınıfta okuyan veliler) kullanılmıştır. Verilerin analizinde Strauss ve Corbin'in İçerik Analizi yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizi dört aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada gerçekleştirilen görüşmeler anahtar sözcüklerle kodlanmıştır. Analizin ikinci aşamasında 2015-2016 eğitim öğretim yılında çocuğu ilkokul birinci sınıfta okumakta olan velilerin karşılaştığı sorunlar anahtar sözcükler yardımıyla tespit edilmiştir. Üçüncü aşamada kullanılan kodlar ve oluşturulan düzeyler özetlenmiş, dördüncü aşamada ise bulguların tanımlanması ve yorumlanması işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Eğitim öğretim, ilkokul, karşılaşılan sorunlar, veli

İLKOKUL DERS VE OKUMA KİTAPLARINDA TOPLUMSAL CİNSİYET TEMASI İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Derya ARSLAN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, deryaarslan@mehmetakif.edu.tr
Doç. Dr. Zeynep KARATAŞ, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, zeynepkaratas@mehmetakif.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Özge Ruken ERGÜN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ozgeruken@gmail.com

ÖZET

Toplum, fertlerine sosyal normlarını küçük yaşlardan itibaren çeşitli yollarla aktarır. Kadın ve erkeklerin davranışları arasındaki farklar esas olarak, kadın ve erkek kimliklerinin toplumsal olarak öğretilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Bu kimliklerin ötesinde aktarılan, dile getirilen cinsiyetçi söylem kişiden öteye toplumu da yaralamaktadır. Ders kitapları, küçük yaşlardan itibaren okullarda olan çocuklar için en etkili öğrenme materyalleridir. Bu kitaplardaki öğretiler küçük yaşlardaki çocuklar için kesin doğru olarak algılanacak ve buradaki aktarımlar benliğine işleyecektir. Bu nedenle özellikle toplumsal cinsiyet noktasında ders kitapları özenle hazırlanmalıdır. Cinsiyetçi söylemlerin yer almadığı, kadın veya erkeklerin ötelenmediği bir dile, anlatıma sahip olmalıdır. Ders kitaplarının önemi göz önüne alınarak iyi organize edilmiş materyallerin eğitimin sağlıklı işlerliği noktasında da önem arz etmektedir. Ders kitapları ve okuma kitapları programın içeriğini öğrencilere, öğretmenlere ulaştıran materyallerdir. Kitaplar, her dönemde eğitimin vazgeçilmez materyalleri olmuştur ve araştırmaların konusu olagelmiştir. Kitaplarda günlük hayattan kesitler alınmaktadır. Bu araştırmanın amacı ilkokul ders ve okuma kitaplarında toplumsal cinsiyet temasının çalışıldığı araştırmaları incelemektir. Araştırmanın evrenini cinsiyetçi söylem, kadın, erkek, toplumsal cinsiyet değişkenlerini ilkokul ders ve okuma kitaplarında çalışan makale, tez vb. araştırmalar oluşturmaktadır. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek gerçekleştirilen araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırma verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. Yapılan çalışmalar; örneklem, yöntem, veri toplama araçları, verilerin toplanma yolları, sonuçlar açısından incelenmiştir. İnceleme sonrasında, çalışmalar karşılıklı olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın genel sonuçlarına bakıldığında; çalışmalarda doküman analizi kullanıldığı, kitaplarda; resim, metin, resim-metinin birlikte çalışıldığı görülmektedir. İncelenen ögeler toplumsal cinsiyet rolleri açısından değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: Ders kitapları, erkek, kadın, toplumsal cinsiyet

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EBEVEYNLERİYLE GEÇİRDİKLERİ BOŞ ZAMANLARIN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Fatih AYDOĞDU, Erzincan Üniversitesi, faydogdu@erzincan.edu.tr
Doç. Dr. Mücahit DİLEKMEN, Atatürk Üniversitesi, dilekmen@atauni.edu.tr

ÖZET
Piaget'in somut işlemler dönemine denk gelen ilkokul çağı gelişim sürecinin hızla devam ettiği zaman dilimidir. Temel becerilerin kazanıldığı bu dönemde okulda desteklenen çocuğun evde de ailesi tarafından desteklenmesi çocukların gelişimlerini olumlu yönde etkilemektedir. Ailelerin çocuklarıyla geçirdikleri nitelikli zaman, çocukların okuldan geldikten sonra günün yorgunluğunu üzerlerinden atarak rahatlamalarına, aileleriyle olan ilişkilerinin güçlenmesine ve becerilerinin gelişmesine katkı sağlayabilmektedir. Araştırma, ebeveynlerin 6-11 yaş aralığındaki çocuklarıyla geçirdikleri zamanda neler yaptıkları, zamanlarını nerelerde geçirdikleri, birlikte geçirdikleri zamanın yararları, çocuklarıyla zaman geçirmelerini engelleyen etmenlerin neler olduğu ve boş zamanları birlikte geçirebilmek için nelerin yapılabileceği ile ilgili görüşlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubu, Erzincan ilinde ikamet eden ve çocuğu ilkokul düzeyinde öğrenim gören 150 ebeveynden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen, açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda; "Boş zamanlarınızda çocuğunuzla birlikte neler yapıyorsunuz?", "Çocuğunuzla nerelerde zaman geçiriyorsunuz?", "Çocuğunuzla birlikte geçirdiğiniz zamanın yararları nelerdir? "Çocuğunuzla zaman geçirmenizi engelleyen etmenler nelerdir?" ve "Çocuğunuzla birlikte nitelikli zaman geçirmek için neler yapılabilir?" şeklinde sorular yer almaktadır. Verilerin analizinde, "betimsel analiz" yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulgularında çocukların aileleriyle boş zamanlarında yaptıkları, bunların yararları, çocuklarıyla zaman geçirmelerini engelleyen etmenler ve bu konuda yapılabilecekler konusunda önemli bulgulara ulaşılmış ve konu ile ilgili olanlara önemli mesajlar verilmiştir.
Anahtar sözcükler: Çocuk, ebeveyn, etkili zaman

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN HAYALLERİNDEKİ OKUL BAHÇESİ

Yrd. Doç. Dr. Emel SARITAŞ, Pamukkale Üniversitesi, esaritas@pau.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Ümran ŞAHİN, Pamukkale Üniversitesi, umransahin20@gmail.com
Arş. Gör. Dr. Gül Özge TURKOZ, Pamukkale Üniversitesi, ozgeturkoz@pau.edu.tr

ÖZET
Günümüzde teknolojinin ve bilginin hızla artmasıyla beraber bireyleri eğitme görevi okullara verilmiştir. Çağımızda eğitim ve öğretimim, hayatın tüm alanlarında kesintisiz olarak devam ettiği göz önüne alındığında, öğrenme mekânlarının sadece dersliklerle sınırlı olmadığı bilinmektedir. Öğrencilerin zihinsel, bedensel ve ruhsal gelişmelerine katkı sağlayan sosyal mekânlar olarak okul bahçeleri, eğitim sürekliliğinin sağlanması ve kalitesinin artırılmasında önemli bir paya sahiptir (www.meb.gov.tr). İlkokullar, 6-11 yaş dönemindeki çocukları kapsamaktadır. Bu dönem çocukların en belirgin özelliği hızlı bir bilişsel gelişim göstermelerinin yanında bedensel olarak hareket etmek istedikleri, kinestetik enerjilerinin yüksek olduğu bir dönemdir. Bu dönemde çocuklar Piaget'e göre somut işlemler dönemindedir. Somut işlemler döneminde çocuklar zihinsel yeteneklerini somut nesneler ve yaşantılar üzerine uygulayabildiklerinde gelişim gösterirler. Çocuklara somut yaşantıları ise sadece sınıf ortamlarında değil okul bahçelerinde de edinebilirler. Erdönmez (2007)'e göre çocuğun, okul bahçesinde oynayarak kazandığı deneyim ve bilgiler, okul ve diğer eğitim araçlarından aldığı bilgiler kadar büyük rol oynamaktadır. Ancak yapılan araştırmalar (Hauser, 2002; Hoff et al., 2007; Karatekin ve Çetinkkaya, 2013; Natus, 2008; Özdemir,2011), birçok okulun önemli bir parçası olan okul bahçelerinin soğuk ve monoton görünüşe sahip, beton veya asfalt yüzeylerden oluştuğunu, birkaç ağaca sahip mekanlar olduğunu ortaya koymuştur. Buradan hareketle bu çalışmada okul bahçelerini en çok kullanan öğrencilerin hayallerindeki okul bahçelerinin nasıl olduğu belirlenmek istenir. Bu amaçla Denizli'de yer alan bir ilkokuldaki öğrencilerden hayallerindeki okul bahçesini çizmeleri istenir. İlkokulda yer alan toplam 80 öğrenciye resimler çizdirilir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması, desen olarak da bütüncül tekli durum deseni kullanılır. Araştırmanın veri toplama sürecinde doküman incelemesi yapılarak nitel veri analizi yaklaşımlarından betimsel analiz yaklaşımı kullanılır.
Anahtar sözcükler: Eğitsel donatılar, ilkokul programı, okul bahçesi, tasarım

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKULDAKİ GÜRÜLTÜ DÜZEYİ, ETKİLERİ VE KONTROL EDİLMESİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ *

Yrd. Doç. Dr. Nermin BULUNUZ, Uludağ Üniversitesi, nermin.bulunuz@gmail.com
Doktora Öğrencisi Nejla MUTLU, Uludağ Üniversitesi, nejlamutluu@gmail.com
Doç. Dr. Mızrap BULUNUZ, Uludağ Üniversitesi, mbulunuz@gmail.com
Doç. Dr. Ali Yurdun ORBAK, Uludağ Üniversitesi, yurdunorbak@gmail.com
Arş. Gör. Ömer Faruk TAVŞANLI, Uludağ Üniversitesi, omerfaruktavsanli@gmail.com

ÖZET
Yüksek enerjiye sahip ses dalgaları olarak adlandırılan gürültü günümüzde okul iklimini olumsuz yönde etkileyen unsurların başında gelmektedir. Gürültü kirliliği ise rahatsızlık veren, dikkat dağıtan, fizyolojik ve psikolojik sağlığı etkileyen çeşitli sesler olarak tanımlanmaktadır. Okulda gürültü kirliliğinin yüksek olması öğrenci ve öğretmenlerin davranışlarını etkileyerek, sınıf iklimini bozmaktadır. Türkiye Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği (ÇGDYY) Avrupa Birliği Uyum Yasaları çerçevesinde eğitim tesislerindeki dersliklerde iç ortam gürültü üst sınırını 45dB ve yemekhanelerde 55dB olarak belirlemiştir. Etkili bir eğitim-öğretimin gerçekleşebilmesi için sınıftaki gürültü düzeyinin belli sınırlar içerisinde olması

gerekmektedir. Ancak ülkemizde yapılan araştırma sonuçları ilk ve ortaokullardaki gürültü düzeyinin bu limitlerin çok üzerinde olduğu yönündedir. Bu çalışmanın amacı Bursa merkeze bağlı bir devlet bir özel okul olmak üzere iki ilkokulda öğrenim gören öğrencilerin okuldaki gürültü düzeyi, etkileri ve kontrol edilmesi hakkındaki görüşlerini değerlendirmektir. Bu amaç kapsamında; 1) Öğrencilerin okuldaki gürültü düzeyleri hakkındaki genel görüşleri nelerdir? 2) Öğrencilerin ders sırasında ve teneffüste farklı gürültü kaynaklarının oluşturduğu gürültüden etkilenme düzeyleri nelerdir? ve 3) Öğrencilerin okulda gürültü kirliliğinin kontrol edilmesi konusundaki görüşleri nelerdir? Sorularına yanıt aranacaktır. Çalışmanın örneklemini devlet okulundan 223, özel okuldan 209 olmak üzere toplam 432 üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak proje kapsamında geliştirilmiş çoktan seçmeli soruların yer aldığı 20 sorudan oluşan öğrenci anketi kullanılmıştır. Çalışmada araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilecek bulgular betimsel olarak analiz edilecek, devlet ve özel okulda öğrenim gören öğrencilerden elde edilen verilerin analiz sonuçları grafikler yardımı ile karşılaştırılarak katılımcılara sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Gürültü kirliliği, öğrenci görüşleri, okulda gürültü

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL KULÜPLERE KARŞI TUTUMLARININ İNCELENMESİ (VAN İLİ ÖRNEĞİ)

Öğretmen Abdulkadir SAĞLAM, Van Yusuf Gökçenay Bilim Ve Sanat Merkezi, saglam6888@gmail.com
Öğretmen Gökçe TIRAŞ SAĞLAM, İlknur Ilıcalı İlkokulu, gokce4044@gmail.com
Öğretmen Emrah TOSUN, Sempaş İlkokulu, emrahtosun@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin sosyal kulüplere karşı tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırma, Van ilinde, merkez ilçede bulunan ve çevresel şartlar ele alındığında sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan İlknur Ilıcalı İlkokul'u ile yine çevresel şartlara göre sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan Sempaş İlkokulu'nda 2015-2016 eğitim öğretim yılı ilk döneminde yapılmıştır. 3. ve 4. sınıflarda her sınıf seviyesinden 50 öğrenci olmak üzere, her bir okuldan 100 öğrenci, toplamda ise iki okuldan 200 öğrencinin katıldığı bu araştırmada, kız-erkek sayıları da eşit tutulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal kulüplere karşı tutumlarını ve bazı kişisel bilgilerini ortaya koymak adına, araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak hazırlanan ve araştırma kapsamına alınmayan başka okullarda pilot uygulaması yapılan "İlkokul öğrencilerinin sosyal kulüplere dair görüşleri" ölçeği uygulanmıştır. Veriler SPSS 15.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda cinsiyet ve okul türü değişkenlerine göre öğrencilerin vermiş olduğu cevaplarda benzerliklerin olduğu, anlamlı bir farklılığın olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Yine analizlerde sınıf seviyelerine göre anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür. Öğrencilerin genel olarak sosyal kulüplere karşı tutumlarının orta seviyede olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çerçevede sosyal kulüp faaliyetlerinin amacına uygun bir şekilde yerine getirilmesi, öğrencilerin ve velilerin sosyal kulüplerin faaliyetlerinin içerikleri hakkında bilgilendirilmesi, öğretmenlere bu konuda hizmet içi eğitimlerin verilmesi ve sosyal kulüplerin işlevleri hakkında öğretmen görüşlerinin de dikkate alınması yararlı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: İlkokul, sosyal kulüp tutumu, sosyal kulüpler

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN VE VELİLERİNİN EV ÖDEVLERİNDE YARDIM ALMAYA YÖNELİK GÖRÜŞLERİN BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Süleyman CAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, scan@mu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Gözde ÇAVA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, cavagozde@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Gamze APAÇIK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gamzeapacik11@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Gamze ÖZDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gmz.ozdemir@hotmail.com

ÖZET

Ev ödevleri geçmişten günümüze, okul hayatı boyunca varlığını ve devamlılığını sürdüren okul hayatının vazgeçilmez bir parçasıdır. Ev ödevi öğrencilerin ders dışı zamanlarında bireysel ya da grup olarak yaptıkları, bilimsel düşünmeyi, problem çözmeyi ve bilgi kaynaklarına ulaşmayı sağlamak amacıyla yapılan çalışmalardır. Ev ödevleri bireye özgü çalışma stratejilerinin geliştirilmesi için önemli bir araç olarak görülmektedir. Öğrenciler ödevlerini yaparken karşılaştıkları zorluklarda çevresindeki kişilerden yardım almak ister. Öğrenciler ev ödevlerinde karşılaştıkları zorlukları aşabilmek için öncelikle ailelerinden yardım isterler. Buradan hareketle çalışmanın amacı ilkokul öğrencilerin ve velilerin ev ödevlerinde yardım almaya yönelik görüşlerini tespit etmektir. Araştırma nitel çalışma yöntemlerinden durum çalışmasıyla desenlenmiştir. Araştırma 2015–2016 öğretim yılının Muğla il merkezindeki İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkokullarda öğrenim gören 20 öğrenci ve bu öğrencilerin velileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması aşamasında gerekli literatür taraması yapılıp, uzman görüşleri alındıktan sonra araştırmacılar tarafından öğrencilere ve velilere uygulanmak üzere hazırlanmış iki ayrı görüş formları oluşturmaktadır. Öğrencilere uygulanan görüş formu beş maddeden ve iki demografik özelliklerden oluşmaktadır. Velilere uygulanan görüş formalarında ise öğrencilerin cevapları ile karşılaştırma yapılacağından dolayı onlara da beş maddeden ve iki demografik özelliklerden oluşan görüş formu hazırlanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel analiz yöntemlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrenciler ve velileri öğrencilerin ev ödevlerinde zorluk çektiğinde yardım edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Başarı, eğitim, ev ödevleri, öğrenci, öğretim

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ZORBALIK DAVRANIŞLARINDA YAKIN ÇEVRELERİNDEKİ YETİŞKİN İFADELERİNİN ETKİSİ

Doktora Öğrencisi Nejla MUTLU, Uludağ Üniversitesi, nejlamutluu@gmail.com
Öğretmen Çisem AYDIN, Özkent Akbilek İlkokulu, csmakyurek@gmail.com

ÖZET

Okul zorbalığı, öğrenme-öğretme sürecini olumsuz etkileyen önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Zorbalık, öğrencilerin öğrenmelerini, performanslarını, akademik başarısını düşürdüğü gibi sosyal iletişim üzerinde de bozucu bir etki yaratmaktadır. Ayrıca okulda zorbaca davranışlara uğrayan kurban öğrenciler açısından bakıldığında, kurban öğrenciler üzerindeki etkisinin kalıcı izli olduğu ve oldukça zararlı boyutlara ulaştığı görülmektedir. Kurbanlar genellikle derslerine adapte olamamakta, okula karşı isteksiz, mutsuz ve korkuyla devam ederken; bir kısmı da kendilerini güvende hissetmedikleri için hiç okula gitmek istememektedirler. Zorbalığın bir sonucu olarak, okulda öğrenme-öğretme süreci için uygun ortam oluşturulamadığı gibi okul ve sınıf iklimini de etkileyerek olumsuz etkisi yayılmaktadır. Çocukların okulda zorbaca davranışlar sergilemelerinin en önemli dışsal unsurlarından biri de aile ve yakın çevrelerindeki yetişkinlerin etkileridir. Anne-baba başta olmak üzere yakın çevrelerinde bulunan diğer yetişkinler ve öğretmenler çocukların oluşturmaya başladıkları tutumlarının ilk kaynaklarıdır. Çocuklar tutumlarını model olarak gördükleri anne-baba, yakın çevresindeki kişilerden taklit ederek ve onların söylediklerini uygulayarak oluşturmaktadırlar. Çocukların saldırgan ve şiddet içerikli davranışları aile bireylerince, yakın çevresindeki diğer yetişkinler ve öğretmenler tarafından "aferin", "iyi yapmışsın", "sen de ona vursaydın", "okul çıkışında ona cezasını verseydin" ve "sende ona küfretseydin, aynısı yapsaydın" şeklinde pekiştirildiğinde; bu saldırganca davranışlar zaman içerisinde bireyin benliğinin ve kişilik yapısının önemli bir parçası haline gelmektedir. Buna benzer durumlarla karşılan çocuklar yetişkinlerden aldıkları öğütler ve destek sayesinde pekiştirilen saldırgan davranışları tekrar tekrar sergilemektedirler. Bu nedenle çocukların model aldıkları bireyler ve onların ifadeleri, tutumları, yönlendirmeleri önemlidir. Bu çalışmada ilkokul öğrencilerin zorbalık davranışlarında yakın çevrelerindeki yetişkin ifadelerin etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu çerçevede öğrencilere göre, 'Eğer başka bir öğrenci sana zorbalık yaparsa' denildiğinde yetişkin ifadelerinin kimler tarafından ne oranda söylendiği, ve verilen önerilerin ne oranda gerçekleştirildiğini gösteren 10 soruluk bir anketle veriler toplanacaktır. Çalışmanın örneklemini Ankara Sincan İlçesinde bulunan bir ilkokuldaki öğrenciler oluşturmaktadır. Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel model kullanılacaktır. Çalışmanın bulguları ve sonuçları gerekli istatistiksel analizler yapıldıktan sonra tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Anne-baba ifadeleri, ilkokul öğrencileri, yetişkin ifadeleri, okulda zorbalık

İLKOKUL SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SURİYELİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN GÖZLEMLERİNİN İNCELENMESİ

Prof. Dr. İsa KORKMAZ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, ikorkmaz@konya.edu.tr
Öğretmen Ebru ÖZGÜN, Mardin İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ebruozgun_91@hotmail.com

ÖZET

Arap baharı olarak adlandırılan mevcut yönetime karşı başlatılan protest halk hareketi Güney Akdeniz ülkelerinde başlayarak Ortadoğu genişlemiş ve son halkası olarak güney komşumuz Suriye'ye sıçramıştır. Suriye'deki gösteriler 15 Mart 2011de başlamış ve Nisan 2011 tarihinde ülke çapına yayılmıştır. Nisan 2011 tarihinde Suriye Ordusu başkaldırıyı bastırmak için görevlendirilmiş ve askerler ülke genelinde göstericiler üzerine ateş açmıştır. Ülkenin özellikle doğu ve kuzeyinde hemen her kasaba ve şehirde yaşanan çatışmalar asimetrik savaş niteliğine dönüşmüştür. İç savaşların en doğal sonucu olarak sivil halkın etkilenmesidir. Bu etkilenmeler; sivil halk ölümleri, yaralanmaları ve güvenlikli yerlere göç etmeleri olarak görülmektedir. İç savaşta her şeyini kaybeden halk sadece can güvenliği için doğup büyüdüğü ve geçimini sağladığı toprakları terk ederek daha güvenilir topraklara göç etmektedirler. Göçler sadece göçenleri değil göçülen yerlerdeki insanları ve yönetimleri de olumsuz etkilemektedir. Göçenlerin başta insani temel ihtiyaçlarının karşılanması ve sonrasında göçülen yere adaptasyonu ve sosyal ihtiyaçlarıyla birlikte eğitim ihtiyacının da karşılanması gerekmektedir. Suriye'deki iç karışıklık ve savaştan dolayı ülkelerini terk etmek zorunda kalan insanların birçoğu da ülkemize geldiler. Güney komşumuz Suriye'de ülkemize 2011 yılında başlayan göç halen devam etmektedir. Özellikle Suriye sınırına yakın olan Hatay, Antep, Kilis ve Mardin illeri yoğun olarak göç almıştır. Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezinin (HUGO) yaptığı "Türkiye'deki Suriyeliler Algısı" başlıklı bir araştırması Ekim 2014 içerisinde kamuoyu ile paylaşıldı. Ekim 2014 itibarıyla Türkiye'de 1 milyon 565'ini aşkın Suriyeli sığınmacının yaşadığı kaydedilmiştir. Yine aynı araştırmaya göre %53,3'ü 17 yaş altında ve Nisan 2011-Ekim 2014 arasındaki 3,5 yılda doğan Suriyeli bebek sayısı en az 60 bin olarak kaydedilmiştir. Suriyeli çocuklar ve gençlerin okullaşma oranı ise %15-20 civarındadır. Araştırmalar Suriye'den gelen göçün 2015 yılı sonu itibariyle 2 milyonu aştığını göstermektedir. Bunların içinde okul çağında bulunan birçok Suriyeli öğrenci bulunmaktadır. Bu durum eğitim konusunda da birçok problemi gündeme getirmektedir. Bu araştırmanın amacı Suriye'den ülkemize gelen çocukların ilkokullarımızda Türk öğrencilerle beraber okudukları sınıflarda akademik başarıları, sınıf içi davranışları ve okuldaki tutum ve davranışlarına ilişkin ilkokul öğretmenlerin gözlemleri incelemektir. Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için veri toplamada aşağıdaki açık uçlu sorular ilkokul öğretmenlerine sorulmuştur. Bunlar: Sınıfınızda kaç tane Suriyeli öğrenciniz bulunmaktadır? Suriyeli çocukların akademik durumlarına ilişkin gözlemleriniz nelerdir? Sınıfınızdaki Suriyeli çocukların dil gelişimine ilişkin gözlemleriniz nelerdir? Suriyeli çocukların sınıf içinde diğer öğrencilerle ve öğretmenleriyle iletişim ve etkileşimine ilişkin gözlemleriniz nelerdir? Suriyeli çocukların öğrenme etkinliklerine katılımına ilişkin gözlemleriniz nelerdir? Sınıfınızda Suriyeli öğrencilerin olması sizlere ne tür fırsat, zorluk ve deneyimler sağlamaktadır? Öğretmelerin açık uçlu sorulara verdiği cevaplar içerik analizine göre kategorilere ayrılarak frekans durumuna göre sıralanacaktır. Veri toplama süreci devam ettiği için çalışmanın sonuçları ifade edilmemiştir.

Anahtar sözcükler: İlkokul, öğretmenlerin gözlemleri, Suriyeli öğrenciler

İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ ARASINDA AKRAN ZORBALIĞININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Ali DEMİRCİOĞLU, Uşak Üniversitesi, alidemircioglu92@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilkokul ve ortaokul öğrencileri arasında karşılaşılan zorba davranışların cinsiyet, okul türleri ve sınıf seviyesi açısından incelenmesidir. Alt amaç ise ilköğretim 3,4,5,6,7 ve 8. sınıf öğrencilerinin karşılaştıkları zorba davranış tiplerini tespit etmektir. Araştırmada deneysel olmayan nicel araştırma yöntemlerinden tarama metodu kullanılmıştır. Araştırmaya 2015-2016 eğitim-öğretim döneminde Manavgat ilçesi ve Ankara ili Merkez İlköğretim Okullarında öğrenim görmekte olan 774 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Çankaya (2011) tarafından geliştirilen "İlkokul ve Ortaokulda Akran Zorbalığı" adlı ölçek kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin ölçek maddeleri dışında belirtmek istedikleri durumları belirlemek için ölçekte "Bu konuda ifade etmek istediğiniz başka sorunlar nelerdir?" şeklinde açık uçlu bir soru bulunmaktadır. Öğrencilerin maruz kaldıkları okul zorbalık türlerinin belirlenmesinde ve kişisel bilgi formundaki verilerin analizinde betimsel istatistikî testler olan yüzde ve frekans analizleri yapılmıştır. Okul zorbalık türlerinin çeşitli değişkenler açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır. Ayrıca, ikiden çok değişkenli karşılaştırmalarda tek-yönlü ANOVA analizi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler arasında en fazla maruz kalınan fiziksel zorba davranışlar arasında "Arkadaşlarımın beni itmesi" (%11), "arkadaşlarımın bana küfür etmesi" (%12) , en fazla maruz kalınan sözlü zorba davranışlar arasında; "arkadaşlarımın bana lakap takması"(%15), "arkadaşlarımın benimle alay etmesi " (%8) , en fazla maruz kalınan duygusal zorba davranışlar arasında ise arkadaşlarımın faaliyetlere beni davet etmemeleri" (%8) ve "arkadaşlarımın beni şikayet etmeleri" (%8) zorba davranışlarının yer aldığı söylenebilir. Fiziksel zorba davranışlar arasında itme ve küfür, sözlü zorbalık içerisinde lakap (isim)takma ve alay etme, duygusal zorbalık içerisinde ise faaliyetlere davet edilmeme ve şikâyet edilme davranışlarının daha yaygın oluğu görülmektedir. Zorbalık türleri ve sınıf seviyesi arasındaki ilişki incelendiğinde; fiziksel ve sözel zorbalık ile sınıf seviyesi arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamışken, duygusal zorbalık ile sınıf seviyesi arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuçtan hareketle duygusal zorbalık ile sınıf seviyesi arasındaki anlamlı farklılığın yapılan istatistiki analizler sonucunda 3.sınıf ile 7.sınıf arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Her üç zorbalık türünde de erkek öğrenciler kız öğrencilere göre zorbalığa daha fazla maruz kalmaktadırlar. Ulaşılan diğer bir sonuç araştırmaya katılan öğrencilerin fiziksel zorbalığa en fazla 7.sınıfta, sözlü zorbalığa 4.sınıfta, duygusal zorbalığa ise 3.sınıfta, toplam puanlar değerlendirildiğinde ise akran zorbalığına en fazla 4.sınıfta maruz kaldıkları olarak göze çarpmaktadır. Akran zorbalığına maruz kalma ile okul türü arasındaki ilişki incelenip ulaşılan istatistiki sonuçlara göre fiziksel, sözel ve duygusal zorbalıkla en çok karşılaşan grup özel okul öğrencileridir. Bunu sırasıyla devlet okulları ve destek kursları takip etmektedir. Akran zorbalığının engellenmesi için alınacak önlemlerde, aileyi ve okulu birbirinden ayrı düşünmemek gerekir. Akran zorbalığının minimum seviyeye indirilmesi için aile-okul birlikte çalışmalı, okulun yöneticileri ve rehberlik servisi ile iletişim içerisinde olunmalıdır. Okullarda sürekli zorba davranışlara maruz kalan öğrencilere uzmanlar eşliğinde atılganlık eğitimi verilerek bu tip öğrencilere sosyal destek verilebilir.

Anahtar sözcükler: Akran zorbalığı, ilkokul ve ortaokul, saldırganlık

İLKOKUL VE ORTAOKULLARIN FİZİKİ OLANAKLARININ İNCELENMESİ (BURDUR İLİ ÖRNEĞİ)

Doç. Dr. Erdoğan KÖSE, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, erdogan63@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Recep ALBAYRAK, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ralbayrak@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Öğretim etkinlikleri belirli ortamda gerçekleşen etkinliklerdir. Bu ortama genel anlamda okul ve özel anlamda ise sınıf denilmektedir. Okul denilen ortam, eğitim-öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği ve bu etkinliklere özgü bir ortamdır. Yani okul denilen yerde eğitim-öğretim etkinlikleri yapılır ve bu ortamın kendine özgü özellikleri vardır. Çünkü bir kuruma bir isim verilmişse, bu kurumun kendine özgü özellikleri bulunmaktadır ve o isim anıldığı zaman bu özellikleri akla gelmektedir. Kurum olarak okulun elbette çok fazla özelliği bulunmaktadır. Bu özellikler, fiziksel, sosyal, psikolojik, yönetimsel, sistemsel vb. olarak kategorize edilebilir. Bu özellikler içerisinde okulun dışarıdan görünümünü sağlayan veya dışarıdan bakılınca bu okuldur denilebilecek yapıya, okulun fiziksel yanı denilebilir. Bu fiziksel yapı içerisinde okulun binası, mimarisi, okulun bahçesi, merdivenleri, camları, iç bölümleri, sınıfları, laboratuvarları, atölyeleri, spor alanları, okulun içinde bulunduğu çevre gibi okulun fiziksel olanakları akla gelmektedir. Bu çalışmada okulun bu fiziksel olanaklarının eğitim-öğretim için uygunluğu irdelenecektir. Burada okulun fiziksel olanaklarının eğitim-öğretim için uygunluğunu, 2012 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan Özel öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi ölçüt alınarak belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Burdur il merkezinde bulunan ilkokul ve ortaokulların fiziki olanaklarını incelemek ve bu olanakların eğitim-öğretim için uygun olup olmadığını ortaya koymaktır. Çalışmanın temel amacı doğrultusunda, araştırmada mevcut durumun analizi yapılacağından betimsel yöntem kullanılacaktır. Bu çerçevede ilkokul ve ortaokulların fiziki özellikleri, Özel öğretim Kurumları Standartlar Yönergesinde belirtilen ölçütlere göre araştırmacılar tarafından incelenecek ve okulların standartlara uygun olmayan özellikleri tespit edilerek eksikliklerle ilgili her okuldan bir yönetici (müdür veya müdür yardımcısı) ile görüşmeler yapılacaktır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulacaktır. Görüşmelerde cevaplar ya kayıt yoluyla ya da yazılı olarak alınacaktır. Ayrıca araştırmacıların gözlemlerini kayıt altına almak için de gözlem formu hazırlanacaktır. Elde edilecek veriler incelenip analiz edildikten sonra belirli sonuçlara ulaşılacak ve bu sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Fiziksel özellikler, okul, standartlar

İLKOKULDA VERİLEN ÖDEVLER HAKKINDA ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİNİN DERLENMESİ

Lisans Öğrencisi Önder YIKICI, Celal Bayar Üniversitesi, onderyikici@hotmail.com

ÖZET

Günümüz bilgi çağı öğrencilerin bilgiye erişmelerini, bilgiyi özümlemeleri ve yeni bilgileri sentezlemesini gerekli kılmaktadır. Öğrencilerin yeni bilgilere ulaşmada, öğretmeninin bilgiyi sunan değil, öğrencinin bilgiye ulaşmasında bir rehber olması 2005-2006 eğitim-öğretim yıllarından itibaren okullarımızda uygulanan Yapılandırmacı Yaklaşım'ın bir parçasıdır. Ev ödevleri öğrencinin kendi kendi öğrenme tekniklerini tanıdığı, araştırma yapmanın ve derse hazırlıklı gelmenin, yeni bilgiler edinmenin zevkini yaşayabileceği pekiştirmelerdir. Ev ödevleri eğitim araştırmacıları tarafından ev ödevlerinin öğrenci üzerindeki pedagojik yaklaşımının tartışıldığı, kimilerine göre sınırlandırılması veya kaldırılması gerekli görülürken; öğretmen ve velilerin, öğrencinin derste kazanılan bilgileri pekiştirdiği ve gelecek derse hazırlanmasını sağladığı için ısrarla gerekliliği savunulan bir konudur. Özer ve Öcal (2012) ödeve ayrılan zamanla öğrenci tutumları arasında ilişki olduğunu görmüş fazla ödev vermenin öğrenci psikolojisi üzerinde olumsuz etkilere sebep olduğunu görmüştür. Verilen ödevlerin kimi zaman öğrenci düzeyine uygun olmadığı gibi bir sorun varken(Özer ve Öcal,2012),kimi öğretmenler ödevlerin her zaman öğrenci düzeyine uygun olduğunu belirtmektedir.(Akbaba ve Tüzemen,2015) Özer ve Öcal, 2013te yaptığı çalışmada ev ödevlerinin öğrenci üzerinde olumlu etkilerinin olumsuz etkilerden daha fazla olduğu görüşüne ulaşmıştır. Öğretmenlerin belirttiği görüş doğrultusunda ödevler öğrenmeyi pekiştirdiği için kesinlikle ödev verilmelidir.(Özer ve Öcal,2013)Bir diğer araştırmada öğretmenlerin %66sı, sınıf mevcudunun fazla olmasının ve sınıf düzeyinin yükselmesiyle kimi zaman öğretmenlerin ödev kontrolüne daha az zaman ayırmasının ödev uygulamalarını etkilediğini düşünmektedir.(Akbaba ve Tüzemen,2015) Öğrencilerin başarısında olduğu gibi ödevleri yap(a)mamasınında da velilerin tutumu çok önemlidir (Ersoy ve Anagün,2009, Akbaba ve Tüzemen,2015). Öğretmenlerin velilerle sorun yaşanmasını 'hiçbir zaman' şıkkıyla belirten öğretmenler olduğu gibi velilerin ilgisiz olmasının en büyük sorun olduğunu belirten öğremenler de olmaktadır. Bu gibi sorunların yaşanmaması için velilerin bilinçlendirilmesi önerilmektedir (Akbaba ve Tüzemen,2015). Veliler, öğrencinin sosyalleşmesini engellemesi durumunu seyrek şıkkıyla; öğrenciler ise yeterince oyun oynayamadığını 'bazen' cevabıyla, sosyal ve sportif etkinliklere vakit bulamadığını 'seyrek olarak' şıkkıyla belirtmiştir(Demirbaş,2011) Ödevlerin öğrenci üzerinde bıkkınlık yaratması da ödevlerin olumsuz bir yanı olarak görülmektedir.(Özer ve Öcal2013) Son günlerde ise öğrencilere ev ödev verilmesinin tartışılması beni bu konuya ilişkin çalışma yapmaya yönlendirdi.Amacım, ev ödevlerine ilişkin çalışmalarla öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin tek bir kaynakta derlenmesi ve daha kolay erişilmesi olmuştur.İlkokulda verilen ev ödevlerin öğrenci,veli ve öğretmen görüşlerinin incelenmesi hakkında çalışma sayısının kısıtlı olması bu çalışmanın sınırlılıklarından biridir.

Anahtar sözcükler: Ev ödevleri, ilkokul öğrencisi, öğretmen, veli

İLKOKULLARDA MOBBİNG UYGULAMALARINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Sabahattin ÇİFTÇİ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, sciftci@konya.edu.tr
Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, asaban@konya.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi İrem ŞAHİN, Özel Diltaş İlkokulu, remshn@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Beyza PİRİNÇ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, beyzapirincc@gmail.com

ÖZET

İşyerlerinde çalışanların karşılaştığı önemli problemlerin biriside hiç şüphesiz mobbing uygulamalarıdır. Mobbing çalışanlara bazen yöneticiler bazen de çalışma arkadaşları tarafından yapılabilmektedir. İnsanı işinden soğutan ve çeşitli sorunlara yol açan mobbinge karşı dikkat çekmek ve mobbinge uğrayanların haklarını korumak adına çeşitli çalışmalar ve yasal düzenlemeler yapılmaktadır. Yapılan bu çalışmanın temel amacı, ilkokullarda görev yapmakta olan mobbinge maruz kalmış öğretmenlerin mobbinge uğrama nedenlerine karşı ve mobbing ile baş etme düzeyine ilişkin algılarını belirlemektir. Bu çalışma nitel bir araştırma olup, çalışmada nitel araştırma deseni olarak olgu bilim deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın evrenini ilköğretim kurumlarında görevli olan eğitimciler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubundaki katılımcılar, ilköğretim kurumlarında mobbinge maruz kalan eğitimcilerdir. Veriler görüşme formu yaklaşımı ile toplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak geliştirilen görüşme formuna uzman görüşleri doğrultusunda son hali verilmiştir. Veriler betimsel analiz tekniği ile yorumlanmıştır. Bu çalışmada ilköğretim kurumlarında mobbing uygulamalarına maruz kalan eğitimcilerin durumları üzerinde durulmuş, mobbing mağdurlarının karşılaştıkları sorunlar, mobbing ile baş etme yöntemleri ve mobbingin mağdurlara etkileri incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın verileri analiz edildiğinde, katılımcıların mobbing sürecinin temel noktaları açısından benzer bakış açısına sahip oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra mobbingin mağdura etkileri ve baş etme düzeylerine ilişkin görüşler katılımcıların bireysel özelliklerine göre çeşitlilik göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Ilkokul, mobbing, sınıf öğretmeni, yönetici

İLKOKULLARDA SERBEST ETKİNLİKLER UYGULAMALARI DERSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Mustafa CİNOĞLU, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, mustafacinoglu@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Talim Terbiye Kurulu'nun 20.07.2010 tarih ve 75 sayılı kararıyla ilkokullarda uygulanmaya başlanan serbest etkinlikler uygulamaları dersini sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirmektir. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada tanımlayıcı durum araştırması yöntemi kullanılmıştır. Örneklem Kilis ilinin Musabeyli ilçesinde 2015-2016 öğretim yılında görev yapmakta olan 64 sınıf öğretmeninden kolay ulaşılabilir durum örneklemesi yoluyla seçilen 42 öğretmeni kapsamaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmış ve tüm öğretmenlerle birebir

görüşülmüştür. Görüşmeden elde edilen veriler araştırma sorularına göre gruplandırılarak tablolaştırılmıştır. Buradan çıkan sonuçlara göre görüşmeler betimsel analiz yöntemiyle incelenerek yorumlanmıştır. Verilerin analizi sonucunda; serbest etkinlikler dersi hakkında öğretmenlerin ve idarecilerin yeterince bilgi sahibi olmadıkları, dersle ilgili kılavuz kitap ve materyallere ihtiyaç duyulduğu, dersin öğretici ve eğlendirici uygulamalar yoluyla öğrencilerin okulu daha çok sevmeleri amacına ulaştığı, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini etkinlikler yoluyla ortaya çıkarma amacında branş öğretmenlerin ve çeşitli alanlarda uzmanların derse katkıda bulunmaları gerektiği saptanmıştır. Son olarak da araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgulara dayalı olarak öneriler geliştirilmiştir. Serbest etkinlikler dersinin uygulanması ve planlaması aşamasında sınıf öğretmenleri ile beraber diğer uzmanlardan da yararlanılması, "yaşantı merkezli" olarak programın süreç içerisinde yeniden düzenlenebilecek şekilde esnek olması, ders ile ilgili kılavuz kitap hazırlanması, ilgili personele hizmet içi eğitim sağlanması ve aynı ilgi yeteneklere sahip diğer sınıftaki öğrencilerle ortak çalışmalar yapılabilmelidir.

Anahtar sözcükler: Değerlendirme, ilkokul, Serbest Etkinlik Uygulamaları dersi

İLKOKULLARDAKİ EĞİTİM ORTAMLARININ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Doktora Öğrencisi Hüseyin ÇEVİK, Gazi Üniversitesi, Cevik1979@gmail.com
Öğretmen Osman AKTAN, Milli Eğitim Bakanlığı, karakteregitimi@gmail.com
Öğretmen Şenol ORAKÇI, Milli Eğitim Bakanlığı, senolorak@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda ilkokullardaki eğitim ortamlarının değerlendirilmesine çalışılmaktadır. Ankara ili Yenimahalle ilçesindeki Şehit Aytaç Usta İlkokulunda ve Keçiören ilçesinde yer alan Hayri Erişen İlkokulunda görev yapan gönüllü öğretmenlerle görüşme yapılarak, görüşme formları araştırmacı tarafından tasnif edilerek yorumlanmaktadır. Öğretmenlerin görüşlerine göre; Sınıf yerleşim düzeni açısından incelendiğinde öğretmenler; mevcut sıra düzeninin farklı yerleşim düzeni oluşturmaya izin vermediğini, sıralarda çanta, beslenme ve araç gereçlerin fazla yer kaplamasının öğrencileri rahatsız ettiğini ve sıraların ergonomik olmadığını düşünmektedir. Sıraların tekli olması ve sınıf mevcudunun az olması gerektiği vurgulanmaktadır. Hayat Bilgisi dersi sınıfta bulunan malzeme ve materyaller açısından incelendiğinde, ders konuları ile ilişkili harita, afiş ve tabloların eksik olduğu ve sınıf panolarının yetersiz olduğu görülmektedir. Fen Bilimleri dersi açısından incelendiğinde ise laboratuvarda deney araç gereçleri, modeller, temalarla ilgili yeterli malzemenin olmadığı belirtilirken her sınıfta fen dolabı (Fen bilgisi köşesi) olması gerektiği önerilmektedir. Türkçe dersi açısından bakıldığında; öğrencilerin sürekli olarak yararlanabileceği bir sınıf kütüphanesinin olmaması yetersizlik olarak görülürken her sınıfta okuma köşesinin olması ve kütüphanenin donanımlı olması gerektiği vurgulanmaktadır. Matematik dersine yönelik görüşler incelendiğinde ise dersi somutlaştıracak malzeme ve materyallerin eksik olduğu vurgulanırken her sınıfta ünitelerle ilgili materyallerin olduğu matematik dolabı olması gerektiği belirtilmektedir. Sosyal Bilgiler dersinde malzeme ve materyaller kullanımına ilişkin görüşlerde harita ve levhaların yeterli olmadığı belirtilirken temalara uygun üç boyutlu modeller, haritalar, şemalar olması gerektiği düşünülmektedir. Müzik dersi açısından öğretmenler müzik aleti çalamadığı için kendini yetersiz hissederken, her okulda müzik öğretmeni olması ve her öğretmenin bir enstrüman çalabilmesi gerektiğini belirtmektedir. Görsel sanatlar dersi açısından yetersizlikler incelendiğinde öğretmenler sınıflarda yapılan resim çalışmalarının sınıfları kirlettiğini ve çalışmayı zorlaştırdığını belirtilirken resim konusunda kendilerini yetersiz hissettiklerini düşünmektedirler. Okulda resim atölyesi olması gerektiği ise öneriler arasında yer almaktadır. Oyun ve fiziki etkinlikler dersinde malzeme ve materyaller kullanımına ilişkin görüşlerinin dağılımında ise spor malzemelerinin eksikliği göze çarpmaktadır. Her okulda spor salonu olması gerektiği ise öneriler arasında yer almaktadır.

Anahtar sözcükler: Eğitim ortamı, materyal, malzeme

KARNELERİN SAĞ TARAFI: ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Fatih AKBAY, Ş.K.O. Mükremin Başaran İlkokulu, akbay.fatih@gmail.com

ÖZET

Sözlük anlamı olarak bakıldığında karne, her dönem sonlarında okul yönetimleri tarafından verilen ve her dersin başarı durumu ile devam, sağlık, yetenek ve genel gidiş durumlarını gösteren belgedir. Öğrencilerin dönem boyunca derslerindeki durumlarının sayısal bir ifadesi olarak karnelerin sol tarafında dersler ve notlar, farklı davranışlara ait değerlendirmelerin yapıldığı davranışlar kısmı ise sağ tarafında yer alır. Sınıf öğretmeninin öğrenci hakkındaki görüşü ise yine karnelerin sağ tarafında bir bölümü oluşturur. Her bir veli öğrencisinden, her bir öğrenci de öğretmeninden öncelikle karnelerin sol tarafındaki sayısal verilerin iyi olmasını beklemektedir çünkü hem veli hem de öğrenci için okuldan en önemli beklenti, iyi ders notlarıdır. Bu beklentiyle birlikte karnelerin sağ tarafındaki bölümlere özellikle öğretmen görüş kısımlarına verilmesi gereken önemin öğretmen, öğrenci ve veli tarafından verilmediği görülebilir. Oysa en az notlar kadar öğrenciye özgü söylenmiş görüş ve sözler de önemli olmakla birlikte karnelerde yer alan öğretmen görüşlerinin büyük bir ciddiyetle doldurulması ve aynı ciddiyetle okunup algılanması gerekir. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden doküman inceleme yöntemi uygulanacaktır. Araştırma kapsamında incelenen konuyla ilgili olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı belgelerin analiz edilmesiyle veri sağlanmasına döküman incelemesi denilmektedir. Araştırmada random yöntemle belirlenmiş farklı illerde bulunan toplam 39 okulun 2014/2015 Eğitim-Öğretim yılı II.dönemine ait 2947 adet birinci, ikinci ve üçüncü sınıf karnelerinin sağ taraflarını oluşturan öğretmen görüşleri incelenecektir. Öğretmenlerin, öğretmen görüş kısımlarında nasıl ve ne tür cümleler ile nasıl bir üslup kullandıklarını bu çalışma kapsamında belirlenmeye çalışılacaktır. Doküman inceleme çalışmaları devam etmekte olup, ulaşılan sonuçlar literatürle ilişkilendirilerek sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Karne, öğrenci, öğretmen, öğretmen karne görüşleri

KESİNTİLİ VE ZORUNLU (4+4+4) EĞİTİM SİSTEMİNDE OKUL YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Öğretmen Burak YAVAŞ, Milli Eğitim Bakanlığı, burakyavas@windowslive.com
Doç. Dr. Mehmet Akif HELVACI, Uşak Üniversitesi, mahelvaci@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türk Milli Eğitiminin Kesintili ve Zorunlu (4+4+4) Eğitim Sistemine geçiş sonrasında öğretmen ve okul yöneticilerinin tükenmişlik düzeylerini incelemektir. Araştırma karşılaştırmalı türden tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 1995: 77). Araştırmanın evrenini; Uşak il genelindeki Merkez, Banaz, Eşme, Karahallı, Sivaslı, Ulubey ilçelerinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda, görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklemini ise yine merkez ilçelerde bulunan okullarda listeden random yöntem ile seçilen 491 okul yöneticisi ve öğretmenden oluşturmaktadır. Örnekleme giren katılımcılardan, Kesintili ve Zorunlu (4+4+4) Eğitim Sisteminin mesleki tükenmişlikleri üzerine etkisine ilişkin gerekli verileri toplamak amacıyla kişisel bilgiler ve Kesintili ve Zorunlu (4+4+4) Eğitim Sisteminin Mesleki Tükenmişlik üzerine etkisi olmak üzere iki bölümden bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracında 22 soruluk Maslach Mesleki Tükenmişlik Ölçeği (MTÖ) esas alınmıştır. Maslach tükenmişlik ölçeği, Christina Maslach (1986) tarafından geliştirilmiştir. Toplam 22 sorudan oluşmaktadır. Tükenmişlik envanterinden duygusal tükenme (DT), duyarsızlaşma (D), kişisel başarı(KB) olmak üzere üç alt ölçüm elde edilmektedir. Bu alt boyutlardan duygusal tükenme 9 maddeden oluşmakta, bireyin mesleği yoluyla duygusal açıdan tüketilmesini kapsamaktadır. Duyarsızlaşma boyutu, 5 maddeden oluşmakta öğretmenin öğrencilere duygudan yoksun ve uzak davranışlarını içermektedir. Kişisel başarısızlık boyutu ise 8 maddeden oluşmakta, bireyde mesleki başarısızlığı ve yetersizliği belirlemektedir. Her alt ölçekle ilgili duyguların sıklığı Likert tipi ölçekleme yöntemi ile belirlenmektedir. Maslach Tükenmişlik ölçeğinde yer alan maddeler Kesintili ve Zorunlu (4+4+4) Eğitim Sisteminin doğuracağı neticeler ile birleştirilmiş ve 22 madde bu şekilde oluşturulmuştur. Oluşturulan veri toplama aracının geçerliğini uzman görüşlerine başvurarak değerlendirilmiştir. Veri toplama aracı alanında yetkin dört uzmana gönderilerek görüşleri alınmış ve bu uzman görüşleri doğrultusunda uygulanabilir hale getirilmiştir. Araştırmada verilerin çözümlenmesinde SPSS (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı) programı kullanılmıştır. Verilen yanıtlar aritmetik ortalama ve standart sapma esas alarak değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde normallik testi olarak Kolmogorov Smirnov testi kullanılmıştır. Normal dağılım gösteren gruplar için t testi ve tek yönlü varyans analizi, varyansların eşitliğini test etmekte Levene testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; okul yöneticileri ve öğretmenlerin kesintili ve zorunlu (4+4+4) eğitim sistemine geçilmesi sonrasında düşük düzeyde duyarsızlaşma yaşadıkları, orta düzeyde duygusal tükenmişlik ve kişisel başarı boyutlarında tükenmişlik yaşadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin okuttukları sınıflara, branşlarına, alan değiştiren öğretmenlerin değiştirdikleri alanlara göre tükenmişlik düzeylerinde farklılaşma olmadığı, cinsiyet, yaş, kıdem, eğitim durumlarına göre tükenmişlik düzeylerinde farklılaşmaların olduğu belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Kesintili ve Zorunlu (4+4+4) Eğitim Sistemi, öğretmen, tükenmişlik

KEŞKE BENİM DE BÖYLE BİR SINIFIM OLSA

Doç. Dr. Türkay Nuri TOK, Pamukkale Üniversitesi, turkaytok@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşe Işıl GEL, Pamukkale Üniversitesi, ayse_isil_gel@hotmail.com

ÖZET

Türkiye'de öğrenciler, günün dörtte birini sınıf ortamında geçirmektedirler. Çocukların günlük rutinleri göz önüne alındığında, bunun yüksek bir oran olduğunu ve öğrencilerin sınıf ortamına yalnızca eğitim-öğretim ortamı olarak bakmadığını söylemek mümkündür. Sınıflar, öğrencinin yaşamında ailesinden sonra gelen ikinci derecede önemli ilişkiler sistemidir. Eğitim-öğretim etkinliklerinin üretildiği ortak bir yaşama alanıdır. Bu eğitim-öğretim sürecinde öğrencilerin karşılaştıkları eğitim ortamları olan sınıflar bu sürecin önemli bir öğesidir. Bu açıdan sınıfların öğrenciler tarafından nasıl algılandığının ortaya çıkarılması, eğitim-öğretim etkinliklerinin nasıl yapıldığı konusunda ipuçları vermesi, öğrencilerin arzu ettikleri eğitim ortamının yaptıkları resimler aracılığıyla ortaya çıkarılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu araştırmanın amacı, 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin mevcut ve hayali sınıf algısının ortaya çıkarılması; bu iki algı arasındaki farkın öğrencilerin yaptıkları çizimler doğrultusunda incelenmesidir. Araştırmada bu genel amaca dayalı olarak şu sorulara yanıt aranmıştır: Öğrencilerin şu an öğrenim gördükleri sınıf ve hayallerindeki sınıf algısı nasıldır? Öğrenciler, şu an öğrenim gördükleri sınıf ve hayallerindeki sınıfa ilişkin algılarını resimlerine nasıl yansıtmaktadırlar? Her iki resim arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir? Öğrencilerin resimlerinde çizdikleri sınıf ile yazılı görüşleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir? İlkokul öğrencilerinin hayallerindeki sınıfa ilişkin algılarını belirlemek için amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 yılı Şubat ayında Manisa il merkezinde bulunan bir devlet okulunda öğrenim gören 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 1. sınıflardan 21 kız 19 erkek, 2. sınıflardan 17 kız 20 erkek, 3. sınıflardan 27 kız 23 erkek ve 4 sınıflardan 19 kız 28 erkek öğrenci olmak üzere toplam 174 öğrenci katılmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olan sanat temelli araştırma yöntemi ve 1. ve 2. sınıflarda, öğrencilerin kendilerini daha net ifade edebilmeleri için yapı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Sanat temelli araştırma; bilimsel araştırmalarda sanat ya da tasarım süreçleri ile gerçekleştirilen anlatımlar ile araştırmayı ilişkilendiren desendir. Bu desende, öğrencilerin sanatsal anlatımları yoluyla çeşitli durumlara ilişkin algıları ve bakış açıları, kendi izlenimlerinden yola çıkarak ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Araştırmalarda resimleri ve resimsel anlatımlara dayalı verileri kullanmak özellikle ilköğretim sürecinde öğrenci merkezli bir süreçtir ve aynı zamanda yine öğrenci merkezli değerlendirme aracıdır. Araştırmada, uygulamaya katılan öğrencilere "Nasıl bir sınıfta öğrenim görüyorsunuz, nasıl bir sınıf hayal ediyorsunuz" odak sorusu yöneltilmiş, bu doğrultuda öğrencilerden hayallerindeki sınıfı resimleriyle anlatmaları istenmiştir. Öğrencilerin çizdikleri resimleri yazılı olarak betimlemeleri amacıyla, onlardan çizdikleri resimlerde ne anlatmak istedikleri, ne hissettiklerini içeren açık uçlu sorulara yanıt vermeleri istenmiştir. Verilerin çözümlenmesi aşamasında, öğrencilerin çizmiş oldukları resimler ve açık uçlu sorulara vermiş oldukları yanıtlar araştırmacılar

tarafından analiz edilmiş ve alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Analiz edilemeyecek durumda olan 15 çizim elenerek toplam 159 resim üzerinde çalışılmıştır. Elde edilen veriler uzman görüşleri doğrultusunda kategorize edilerek, verilerin analizinden yüzde (%) ve frekanstan (f) yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda resimlere genel olarak bakıldığında öğrencilerin mevcut sınıflarını büyük binalar içerisinde, renksiz ve kübik şekillerle çizdikleri görülmektedir. Öğrencilerin hayal ettikleri sınıf ortamlarında ise en çok kullandıkları obje ve mekanlar şunlardır: Az katlı bina, renkli, ormanda, sınıf içerisinde ağaç, balon, çiçek ve çeşitli süsler, sıralar az ve mümkün olduğu kadar kenarda, geniş oyun alanı.

Anahtar sözcükler: Algı, çizim, ilkokul öğrencisi, sınıf, sınıf algısı

KÖY OKULLARINDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRENCİLERİNİN BEKLENTİLERİ: KONYA-KARAPINAR ÖRNEĞİ

Öğretmen Ömer Faruk UMAR, Akçakale Necip Fazıl Kısakürek İlkokulu, o-mar-4228@outlook.com
Öğretmen Ömer Faruk UMAR, Akçakale Necip Fazıl Kısakürek İlkokulu, o-mar-4228@outlook.com
Yüksek Lisans Öğrencisi İsmet ERYILMAZ, Giresun Üniversitesi, ismeterylmz@gmail.com

ÖZET

Çağımızda bilimsel ilerlemelerin ve gelişmelerin etkisiyle kişi ihtiyaç ve istekleri farklılaşmaktadır. Meslek grupları da yeni programlarla beraber bu değişime ayak uydurmaktadır. Öğretmenlik mesleği de bulunduğu yere ve konuma göre mesleğini uygulama aşamasında değişimler oluşmakta ve farklılıklar gösterebilmektedir. Kırsal kesim ve merkezde görev yapmakta olan öğretmenlerinde beklentileri ve istekleri de değişmektedir. Bu değişimlerden ve yaşam koşullarından kaynaklanan farklılıklar öğrencileri de etkilemekte, öğrencilerin de beklentilerinde farklılıklar oluşmaktadır. Farklılıkların oluşmasında ortam koşulları başta olmak üzere birden fazla faktör rol almaktadır. Yine eğitim sürecinde özellikle sınıf etkinliklerinde öğretmenlerin kültürel olarak inançları, idealleri, tutumları ve davranışları öğrencilerin davranışlarını etkilemektedir. Bunlara ek olarak kırsalda yaşayan velilerle merkezde yaşamını sürdüren velilerin yaşam standartları, kültürel özellikleri, gelecekten beklentilerinin birbirinden farklı olması, öğrenciler ve öğretmenler açısından kayda değer bir sorun oluşturmaktadır. Araştırmada bu bağlamdan yola çıkılarak; Konya ili Karapınar ilçesine bağlı köy okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri ile öğrencilerinin beklentileri, temel istekleri ve il merkezinde bulunan sınıf öğretmenleri ile öğrencilerinin beklentileri arasında ne gibi farklılıklar olduğunu ortaya koymak ve çözüm yollarını tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan Fenomenoloji yönteminden yararlanılarak, anket uygulanacaktır. Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilerek, Konya Karapınar'daki köy okullarında bulunan sınıf öğretmenleri ile öğrencilerinin temel beklentileri ve istekleri hakkında bir yargıya varılacaktır.

Anahtar sözcükler: İlkokul öğrencileri, köy okulları, sınıf öğretmeni, ilkokul

MAKRO MATERYAL DESTEKLİ LABORATUVAR ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN BİLGİSİ ÖĞRETİMİNE DÖNÜK TUTUMLARI İLE ÖĞRETMEN ÖZYETERLİK İNANÇLARINA ETKİLERİNİN BELİRLENMESİ1

Doktora Öğrencisi Mesut ÇAĞLI, Dumlupınar Üniversitesi, mcagli@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Halil KUNT, Dumlupinar Üniversitesi, halilkunt@gmail.com

ÖZET

Öğrencilerin fen başarılarında ve fene karşı olumlu tutumlar geliştirmelerinde laboratuvar uygulamalarının önemli ve anlamlı derecede etkili olduğuna birçok fen eğitimcisi işaret etmektedir. Laboratuvar çalışmaları; öğrencileri, öğrenme ve keşfetme sürecine katarak; sorular sormalarını, çözümler önermelerini, tahminlerde bulunmalarını, verileri organize etmelerini sağlar. Bu nedenle laboratuvar çalışmaları genellikle fene karşı tutumları, kavramsal anlamayı ve teknik becerileri geliştirmek için yararlı olmaktadır. Özellikle öğretme-öğrenme sürecinde kullanılan strateji, öğrenme ortamı, yenilikçi öğrenim aktiviteleri gibi değişkenler öğrencilerdeki derse yönelik tutumları etkilemesi nedeniyle öğrencilerin fen bilimlerine yönelik tutumları ve öz yeterlikleri bugüne kadar birçok fen bilimleri eğitimcisinin araştırma konusu olmuştur. Bu çalışmada da, makro materyal destekli laboratuvar etkinlerinin sınıf öğretmen adaylarının fen bilgisi öğretimine dönük tutumları ile öğretmen özyeterlik inançlarını geliştirme üzerine etkisi araştırılmıştır. Çalışma, sınıf öğretmenliği ikinci sınıf öğrencileri ile Fen Teknoloji Laboratuvar Uygulamaları 1 dersinde "ön test - son test kontrol gruplu yarı deneysel model" olarak desenlenmiştir. Deney grubunda makro materyal destekli laboratuvar etkinlikleri, kontrol grubunda ise geleneksel yöntemler uygulanmıştır. Araştırmanın fen bilgisi öğretimine dönük tutum verileri; Genç, Deniş, Demirkaya (2010) tarafından geliştirilen, "Fen Bilgisi Öğretimine Dönük Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Özyeterliklerin ölçülmesinde ise Dellinger, Bobbett, Olivier ve Ellet (2008) tarafından geliştirilen Türkçeye çevirisi ve uyarlaması ise Taşkın ve Hacıömeroğlu (2010) tarafından yapılan "Öğretmen Özyeterlik İnanç Ölçeği" kullanılmıştır. Toplanan verilerin istatistiksel analizleri için; tanımlayıcı istatistiksel metotların (aritmetik ortalama, ± standart sapma, frekans, yüzdelik) yanı sıra independent samples T-test ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; her iki grubun hem fen bilgisi öğretimine dönük tutumlarında hem de öğretmen özyeterlik inançlarında öntest ve sontest sonuçları arasında artış olsa da bu artış deney grubunda anlamlı görülürken kontrol grubunda anlamlı görülmemiştir. Deney ve kontrol grubunun sonttestlerinin karşılaştırılmasında ise hem fen bilgisi öğretimine dönük tutumlarında hem de öğretmen özyeterlik inançları ortalama puanları arasında deney grubu lehine bir yükseklik görülse de aradaki bu fark anlamlı görülmemiştir. Ayrıca sınıf öğretmen adaylarının fen bilgisi öğretimine dönük tutumları ile öğretmen özyeterlik inançları arasında pozitif yönde anlamlı doğrusal bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Fen tutum, makro materyal destekli laboratuvar etkinlikleri, öğretmen aday, özyeterlik

Bu çalışma Dumlupınar Üniversitesinde Yrd. Doç. Dr. Halil Kunt danışmanlığındaki Mesut ÇAĞLI'nın "Makro Materyal Destekli Laboratuvar Etkinliklerinin Sınıf Öğretmen Adaylarının Akademik Başarı, Fen Tutum Ve Özyeterliliğine Etkisinin Belirlenmesi'' başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

MESLEĞİNE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Lisans Öğrencisi Nurbanu ŞEREN, Gazi Üniversitesi, nurbanuseren@gmail.com

ÖZET

Öğretmenlik mesleğindeki ilk yıl öğretmenlik kariyeri için bir dönüm noktası, hayatta kalma çabası olarak nitelendirilmektedir. Çünkü öğretmen adayları aldıkları eğitim sonrası meslekteki ilk yıllarında bazen üzücü ve etkileyici deneyimler geçirebilmektedirler. Uluslararası literatürde yaşanan bu durum 'gerçeklik şoku', 'dönüşüm şoku' ve 'çalışma şoku' gibi kavramlarla ifade edilmektedir. Bu kavramların rutine dayalı sınıf gerçeklerinin çöküşünü ifade etmek kullanıldığı belirtilmektedir. Uzun bir süre yapacağı mesleğe hazırlanan bir öğretmenin hangi kavramla ifade edilirse edilsin bu şoku sağlıklı bir şekilde atlatması mesleğini başarılı bir şekilde sürdürmesi açısından önemlidir. Bu durum, göreve yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları problemleri gündeme getirmektedir. Bu kapsamda meslekte yeni olan öğretmenlerin deneyimlerine dayalı olarak onların karşılaştıkları sorunların ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi öğrenimlerini sürdürmekte olan öğretmen adayları ve henüz mesleğinin başında olan öğretmenler açısından önem arz etmektedir. Bu amaçla nitel yaklaşımla gerçekleştirilen bu araştırmada mesleğe yeni başlamış ve farklı illerde görev yapan 31 sınıf öğretmeni katılımcı olarak yer almıştır. Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Formlar e-posta yoluyla katılımcılara ulaştırılmış ve yine aynı yolla formların toplanması sağlanmıştır. Veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiş, bulgular ifade edilirken katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilerek çalışmanın güvenirliğine katkıda bulunulmuştur. Araştırmada mesleğe yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin genel olarak çevreye uyum, veli ile ilişkiler, sınıf yönetimi, çok kültürlülükten dolayı Türkçe'nin az konuşulduğu yerlerde karşılaşılan dil problemi, okulun fiziki koşulları ve donanım eksikliği, çocuklarda gözlenen temel bilgi ve beceri eksiklikleri, öğrencilerin okula uyumunu sağlama gibi konularda sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Katılımcılar tecrübeli öğretmenlere danışma, probleme yönelik çalışmalar yapma, çevreyi tanımaya çalışma, üniversite hocalarına danışma, konuyla ilgili okuma ve araştırma yapma, ortamı yeniden düzenleme ve deneme-yanılma gibi yollarla sorunları çözmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların tamamı mesleğe yeni başlayacak öğretmenlere öneri mahiyetinde olumlu açıklamalar yapmışlardır. Bu durum görev yapan öğretmenlerin her türlü zorluğa rağmen çözüme ulaşmada yapıcı uygulama ve fark oluşturan girişimlerle güçlüklerin üstesinden geldiklerini, bu çabaların sonucuyla birlikte mesleğe ve çocuklara olan sevgilerinin kendilerini daha iyi hissetmelerini sağladığını göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Aday öğretmenler, öğretmen sorunları, sınıf öğretmeni

MSKÜ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNETTEN ETKİLENİŞLERİ: SANAL İLİŞKİLER

Prof. Dr. Nihat AYCAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nihataycan@mu.edu.tr

ÖZET

Türkiye'de internetin yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. MSN (Microsoft network/İnternet tabanlı Microsoft hizmeti) verilerine göre, ülkemiz bu alanda dünya sıralamasında ikinci sırayı almakta; bilinçsizce, bilgi paylaşımından çok, sohbet amaçlı kullanılmaktadır. Bu durum, Türkçenin hatalı kullanımına neden olduğu gibi, kullanıcıların da kalabalık içinde yalnızlaşmasına yol açmış; böylece sanal ilişkiler ortaya çıkmıştır. Sanal ilişki, Türk Toplumunun her kesiminde, özellikle öğrenciler arasında, çok yaygın haldedir. Bu nedenle, sanal ilişkilerin öğretmen adaylarına yansıması ve onların sosyal hayatlarını etkileme ve yönlendirme düzeyinin açıklanması önemlidir. Muğla Büyükşehir de olsa, il merkezi ve öğrenci banliyösü Kötekli yerleşkesiyle; "büyüklük", "yoğunluk" ve "toplumsal heterojenlik" gibi evrensel kent özelliklerini yansıtmaz. Dolaysıyla bu durum, kişilerin kalabalık içerisinde yalnızlaşarak, sanal ilişkiye yönelmesinde etkili değildir. Buna karşın her düzeydeki öğretmen adayı, az veya çok sanal ilişkiye yönelmekte; hatta bazıları, bu ilişkiyi vazgeçilmez görmektedir. Büyükşehir olarak Muğla ve Üniversite, öğrencilere bir dizi kültürel ve bilimsel etkinlikler sunarak, onların sosyal ilişki ve etkileşimlerine ortam hazırlamaktadır. Öğrenciler bir yandan bunların yetersiz olduğunu belirtirken, diğer yandan bu etkinlere çoğu kez katılmamakta; hatta haberlerinin olmadığını belirtmektedirler. Kısaca öğrenciler, gerçek sosyal ilişkiler yerine, sanal ilişkileri tercih etmektedir. Oysa bilgi çağı toplumu olmanın gereği, öğretmenlik mesleğinin toplum merkezinde yer almasıdır. Sınıf öğretmeni de bilgi dağıtan olarak, toplum markizinde yer alacağından; onların, sanal ilişkileri ne düzeyde benimseyip benimsemediklerinin açıklanması önemlidir. Çalışma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programının her aşamasında öğrenim gören öğrencilerin, sanal ilişki düzeylerinin belirlenip; bunun gerçek ilişkilerine, gündelik hayatlarına yansımasını belirtmeyi amaçlamıştır. Bu amaç, her sınıftan gönüllülük ilkesine göre belirlenmiş on öğrenci, toplamda da kırk öğrenci ile görüşülerek ve bu öğrencilere görüşme sırasında; beşi olgu, beşi yargı sorusundan oluşmuş, ön kontrolü yapılmış bir anket uygulanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma bütüncü yaklaşımı benimsemiş, yarı yapılandırılmış bir betimleme çalışması olup; görüşmelerle, ankette belirtilen ifadelerinin, içerik analizleri yapılmıştır. Analiz ile sanal ilişki ve gerçek ilişkiden öğretmen adaylarının ne anladığı, eğitim ve gündelik hayatlarına etkileri ile sosyal problemlerinin sanal ilişkiye yöneltmesi ele alınmıştır. Böylece araştırma grubunu oluşturan sınıf öğretmenliği öğrencilerinin, 'etkin vatandaş' olup olmadıkları ve düzeyleri belirlenmiştir. Sonuçta, katılımcı öğrencilerin sanal ve gerçek ilişkinin ne olduğunu; sanal ilişkilerin, gerçek ilişkilere ve gündelik hayata olumsuz etkilerini bildiği, yine de söz konusu ilişkilerden vazgeçemedikleri saptanmıştır. Ayrıca sanal ilişkilerin kız öğrencilerde daha fazla olmak üzere, ilk sınıflardan üst sınıflara doğru arttığı ve bu ilişkilere çok zaman harcandığı bulunmuştur. Öğretmen adayları kendileri öğretmen olduklarında, 'erişim sınırı koyarak', 'öğrencileri aileleriyle birlikte bilinçlendirerek' ve 'onlara sorumluluk vererek' sanal ilişkilerin olumsuzluklarını en alt düzeye indireceklerini belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: İnternet, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği, sanal ilişkiler

MSKÜ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYO-KÜLTÜREL BİR ANALİZİ: KENTLİLEŞME

Prof. Dr. Nihat AYCAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nihataycan@mu.edu.tr
Lisans Öğrencisi Nida ÖZSERİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nidaozserin@hotmail.com

ÖZET

Sosyalleşme, insanlarda doğum öncesinden başlar, doğumla birlikte ailede yoğun duygusal bağlarla temelleri atılır. Kişilerin gözündeki öneme göre arkadaş grubu, özellikle belirli bir yaştan, üniversite çağından itibaren, aile etkisini de aşan şekilde, kişiler üzerinde etkili olur. Bu durum, okul kurumunda, öğrenci statüsünün kazanımı ile süreci daha fazla hızlandırır. Kişilerin okul ve sosyal çevrenin kültürel, bilimsel aktivitelerine katılım düzeyine göre birbirleriyle ilişkileri, karşılıklı etkileşime dönüşür. Etkileşim düzeyi yönünde sosyalleşme biçimlenir ve kentlileşmenin gerçekleşmesiyle anlam kazanır. Büyükşehir Muğla, il merkezi ve öğrenci banliyösü olan Kötekli yerleşkesiyle; "büyüklük", "yoğunluk" ve "toplumsal heterojenlik" gibi evrensel kent özelliklerini yansıtmaz. Ancak, öğrencilere bir dizi kültürel ve bilimsel etkinlikler sunarak, onların rol ve yeteneklerini; toplumsal değişme, uyum ve bütünleşme ile belirginleştirerek sosyalleşmelerine, kendilerini farklı bir birey olarak görmelerine, kendi varlıklarının bilincine varmalarına ve toplumsal deneyimlerle kentlileşerek her bakımdan donanımlı hale gelmelerine katkı yapar. Bu katkı düzeyinin, Türkiye'nin en olumsuz şartlarında bile bulunan, Temel Eğitim-Öğretim Kurumu ilkokullarda görev alacak öğretmen adayları; ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği ana bilim dalı öğrencilerine yansımasını belirlemek önemlidir. Çalışma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sınıf Öğretmenliğinin her aşamasında öğrenim gören öğrencilerin, üniversitenin kültürel ve bilimsel aktivitelere katılmaları ile kentin sosyo-kültürel olanaklarından yararlanma düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için, her sınıftan gönüllülük ilkesine göre belirlenmiş ortalama on öğrenci, toplamda da kırk öğrenci ile görüşülmüş ve bu öğrencilere görüşme sırasında; altısı olgu, altısı yargı sorusundan oluşmuş ve ön kontrolü yapılmış, bir anket de uygulanmıştır. Araştırma bütüncü yaklaşımı benimsemiş, yarı yapılandırılmış bir betimleme çalışmasıdır. Görüşmelerle, ankette belirtilen ifadelerinin içerik analizleri yapılmış; buradan sağlanan veriler, bilimsel ve sosyal aktivitelere katılma ile kent olanaklarından yararlanma şeklinde gruplandırılarak değerlendirilmiştir. Böylece araştırma grubumuzu oluşturan sınıf öğretmenliği öğrencilerinin ''etkin vatandaş'' olma yolunda olup olmadıkları belirlenmiştir. Sonuçta, öğrencilerin kendi üniversitelerince gerçekleştirilen bilimsel etkinliklere bile katılımları çok az olduğu gibi, entelektüel etkinliklere de bizzat katılmadıkları, sadece Üniversite veya Kötekli kampüsünde popüler düzeydeki etkinliklere katıldıkları belirlenmiştir. Kentin sosyo-kültürel olanaklarından, hatta Üniversitenin sunduğu birçok sosyo-kültürel olanaktan yararlanmadıkları, çoğunun; kent merkezindeki sosyo-kültürel birimleri bile tanımadığı, bunlardan habersiz oldukları anlaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Sosyalleşme, kentlileşme, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sınıf öğretmenliği

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGILARI: LGBTİ (LEZ, GAY, BİSEKSÜEL, TRANSSEKSÜEL, İNTERSEKSÜEL) TABUSU

Prof. Dr. Nihat AYCAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nihataycan@mu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Ela OKŞAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ela-oksas@hotmail.com

ÖZET

İnsanların salt insan olmaları nedeniyle, her biri; 'yaşama', 'kişisel güvenlik', 'hukuksal kişiliğinin tanınması', 'eşit yurttaşlık' gibi temel insan haklarına sahiptir. İnsan sevgisine sahip herkes, bu sosyal gerçekliğe göre, 'farklılıklara saygı' duyar; anlayışlı, hoşgörülü olur. Onları toplumsal hayatın her kesiminde (sağlık, eğitim, istihdam, barınma) ötekileştirmez. Ancak bu belirtilenler, pratik hayattın pek çok alanında karşılık bulmaz. LGBTİ tercihinde bulunanlar, karşılaştıkları toplumsal baskı nedeniyle çevresinden dışlanmakta, işlerinden olmakta ve intihara sürüklenmektedir. 'İnsan sevgisi' temelli öğretmenlik mesleği için de, LGBTİ çok önemlidir. Kişilerin kimliklerini geliştirmede etkili olan önemli toplumsal kurumlardan biri de okullardır. Dolayısıyla LGBTİ'ler kişiliklerini geliştirdikleri bu kurumlarda ötekileştirilmemeli; kendilerini okulda ifade etmeli ve tabu kabul edilmemelidir. Öğretmenlerin de öğrencilerine karşı davranışı, onların kişilik, kimlik yada tercih ettikleri cinsiyet tercihine göre farklılaşmamalı, karşı bir tutum sergilememelidir. Çalışmanın amacı, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarını, 'Farklılıklara Saygı' kriterinde; LGBTİ (Lez, Gay, Biseksüel, Transseksüel, İnterseksüel) örneğinde belirtmektir. Muğla, il merkezi ve Kötekli yerleşkesiyle, farklılıklara saygının yüksek olduğu illerimizden biri olup; bu özelliğini, farklı kültürel etkinlikler sunarak gösterir ve farklılıklara saygının oluşmasına, katkı yapar. Bu katkı düzeyini, Türkiyenin çeşitli şartlarındaki ilkokullarında da görev alacak öğretmen adayı, sınıf öğretmenliği öğrencilerinde belirlemek önemlidir. Çalışma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sınıf Öğretmenliğinin tüm sınıflarından seçilmiş 40 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin, LGBTİ hakkındaki bilgi düzeyleri ile tutumları belirlenmiştir. Bunun için, her sınıftan gönüllülük ilkesine göre belirlenmiş on öğrenci, toplamda da kırk öğrenci ile görüşülmüş ve bu öğrencilere görüşme sırasında; beşi olgu, beşi yargı sorusundan oluşmuş, ön kontrolü yapılmış, anket de uygulanmıştır. Araştırma bütüncü yaklaşımın benimsendiği, yarı yapılandırılmış bir betimleme çalışmasıdır. İlgili görüşmelerde, ankette belirtilen ifadelerinin içerik analizleri yapılmıştır. Buradan sağlanan veriler, 'LGBTİ hakkında bilinenler' ile bunlara karşı 'hoşgörü, anlayış, farklılıklarına saygı ve ötekileştirme düzeyleri' şeklinde gruplandırılarak değerlendirilmiştir. Böylece araştırma grubunu oluşturan sınıf öğretmenliği öğrencilerinin LGBTİ örneğinde, "insan sevgisi" düzeyleri belirlenmiştir. Sonuçta, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin tamamı 'her canlı değerlidir' demesine rağmen, 4. Sınıf, özellikle de 3. Sınıfların önemli bir kısmı, LGBTİ sözünü duyar duymaz, araştırmaya dahil olmak istemediğini belirtmiştir. Araştırmaya katılmış bazı öğrenciler değerlendirmeye uygun olmayan cevaplar vererek; LGBTİ' yi adeta "tabu" kabul etmişlerdir. Diğer öğrencilerin ise söylemleriyle eylemlerinin pek uyuşmadığı anlaşılmıştır. Kabullenmemede, 'GBTİ hakkında bilgi yetersizlikleri', dinle ilişkilendirmeleri, olumsuz değer yargılarının oluşmasına yol açmıştır. Sorular; 'ön yargılı', 'hoşgörü' ve 'anlayıştan uzak' şekilde cevaplandırılmıştır. Bazıları, soruları ciddiye almayan tutum sergilese de; belirli bir oran, özellikle 1. ve 2 sınıf, LGBTİ ile ilgili olumlu tutuma sahiptir. Olumlu görüşe sahip sınıf öğretmenliği öğrencilerinin

çoğunlukta olması, Hükümet'in 2016'da, 'İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nu kurma girişimi; hem öğretmenlik mesleği hem Türk Toplumu için, Demokrasi açısından 'ümit verici' uygulamalardır.
Anahtar sözcükler: Farklılıklara saygı, insan hakları, LGBTİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ İLKÖĞRETİM BÖLÜMÜ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMAYA KARŞI GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Lisans Öğrencisi Sergen BULUT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sergen.bulut@hotmail.com

ÖZET
Bu çalışmada Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarını incelemek amaçlanmıştır. Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği ''tesadüfi örneklem'' tekniğiyle seçilen 40 öğrencisi ile sınırlandırılmıştır. 20 kız 20 erkek öğrenci olarak ayrılmıştır. Bu öğrencilerin tamamı sınıf öğretmenliğinde okumaktadır. Oluşturulan var sayımların, somut verilerle sorgulanabilmesi, sayısal bir temele oturtulabilmesi amacı ile ''alan araştırması'' yapılmıştır. Bu amaçla oluşturulan anket formunda, 25 soru yer almıştır. Muğla üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarını incelemek üzere yapılan anket çalışmasında, öğrencileri kitap okumaya yönelten etkenler, ağırlıklı olarak kızlarda (%42,5 oranıyla) erkeklerde ise(%37,5 oranıyla)''kitap okuma alışkanlığı", olduğu belirlenmiştir. Okuma alışkanlıklarının gelişmesinde televizyonun etkisi istatistiksel anlamda az görünse de deneklerin okumaya ilgilerinin televizyon izlemeye göre daha az olduğu görülmüştür. Bireylerin ilk kültürü; eğitimi ve toplumsallaşmayı, okul öncesi dönemi oluşturan aile içinde etkisi bilinmektedir. Bu durumda, anne-babanın kitap okuyup okumaması, evdeki kitap sayısı, çeşidi ve içerikleri çocuğun sonraki yaşantısında büyük etki yapmaktadır. Dolayısıyla konu, yalnızca çocuklar, gençler açısından değil, toplumun tümü açısından ele alınmalıdır. Aile içinde bu durum, eve giren gazete ve dergilerin okunması ile olduğu kadar, evde radyo TV dinleme-izleme ile de ilişkilendirilebilir. Öğrencilerin kitap okumaya yönelmelerinde, kitap okumaya ilgili görüşleri, kitap okuma alışkanlığı edinip edinmediğini, kitap okumada etkili olan nedenlerin ve kitap okumaya engel olan nedenlerin neler olduğu belirlenmiştir.
Anahtar sözcükler: Kitap, okuma, okuma alışkanlığı

OECD ÜYE ÜLKELERİNDE VE TÜRKİYE'DE ZORUNLU İLKOKUL EĞİTİMİNE GENEL BAKIŞ

Öğr. Gör. M. Serhat SEMERCİOĞLU, Gümüşhane Üniversitesi, serhat_semercioglu@hotmail.com

ÖZET
Araştırma kapsamında OECD'nin en son yayımlanan raporuna -24 Kasım 2015- ve elde edilen bulgulara göre PISA programında ortalama olarak başarılı&başarısız olan ülkelerdeki zorunlu ilkokul eğitimiyle ülkemizde hali hazırda uygulanan eğitim karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Araştırmada nitel analiz yönteminden doküman inceleme uygulanmış olup, araştırmaya PISA 2012'de ortalama başarısı OECD ortalamasından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olan; Japonya, Kore, İsviçre, Kanada ile yine ortalama başarısı OECD ortalamasından istatistiksel olarak anlamlı şekilde düşük olan; Şili, Macaristan ve ülkemiz dahil edilmiştir. Araştırma grubunu oluşturan OECD üyesi toplam yedi ülkenin halen uyguladıkları zorunlu ilkokul eğitim sistemleri ve eğitimsel ekonomi durumları incelenmiştir. Sonuçlarda ortaya çıkan farklılıklar tablolar şeklinde ifade edilmiştir. OECD üye ülkelerinin ilkokullarında okutulan zorunlu eğitim saatleri incelendiğinde ortalamanın altındaki ve üstündeki okullarda anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ortalamanın altında ve üstünde yer alan bütün ülkelerin matematik, fen bilimleri ve okuma-yazma ders saatleri ile bir yıl içerisinde gerçekleştirilen toplam eğitim-öğretim saatleri birbiriyle paralellik göstermiştir. Bunun yanında bir öğretmene düşen öğrenci sayısında ve bir sınıf öğretmeninin toplam haftalık ders saatleri incelendiğinde de herhangi anlamlı bir oran bulunamamıştır. Tüm bunların yanında üye ülkelerde verilen öğretmen maaşlarında, PISA ve TIMSS gibi uygulamalarda başarılı olan ülkelerde çalışan öğretmen maaşlarının OECD ortalamasının üzerinde olduğu belirlenmiştir. OECD üye ülkelerinde çalışan öğretmenlerden otuz yaş altında çalışan öğretmen sayısı bakımında ülkemiz birinci sırada yer almıştır. Yine elli yaş ve üzeri öğretmen çalıştırma oranının en düşük olduğu ülkede yine Türkiye'nin olduğu görülmüştür.
Anahtar sözcükler: İlkokul, OECD eğitim oranları, zorunlu temel eğitim

ÖĞRETİM ÜYELERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA SINIF ÖĞRETMENLİĞİNDE UZAKTAN EĞİTİMLE TEZSİZ YÜKSEK LİSANSIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Gönül GÜNEŞ, Karadeniz Teknik Üniversitesi, gmgunes@ktu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Tuba AYDOĞDU İSKENDEROĞLU, Karadeniz Teknik Üniversitesi, tiskenderoglu@ktu.edu.tr

ÖZET
Uzaktan eğitim, farklı mekânlardaki öğrenci, öğretmen ve öğretim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığıyla bir araya getirildiği kurumsal bir eğitim faaliyeti olarak tanımlanır. Bilgi teknolojilerinin hızlı gelişmesi ile geleneksel öğretim yöntemlerinden daha farklı olan uzaktan eğitim uygulamaları önlisans, lisans ve yüksek lisans düzeyinde gerçekleşmeye başlamıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak yüksek lisans düzeyinde gerçekleştirilen uzaktan eğitim ve öğretimde ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri önem kazanmaktadır. Buna bağlı olarak bu çalışmada; uzaktan eğitimle sınıf öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programında ders vermekte olan öğretim üyelerinin bakış açısıyla öğretim sürecinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda betimsel yaklaşım kullanılmış ve Türkiye'nin kuzeydoğusundaki bir devlet üniversitesinde uzaktan eğitimle sınıf öğretmenliği eğitimi tezsiz yüksek lisans programında ders veren 5 öğretim üyesinin yazılı görüşleri alınmıştır. Katılımcılara 6 sorudan oluşan bir form yazılı olarak verilmiş ve uzaktan eğitimi tanımlamaları, eğitim-öğretim sürecini değerlendirmeleri ve yüz yüze eğitimle karşılaştırmaları istenmiştir. Elde edilen nitel veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışmanın güvenirliği açısından araştırmacıların her ikisi de verileri ayrı ayrı analiz etmiş ve karşılaştırma yaparak benzerlik ve farklılıkları değerlendirmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre öğretim üyeleri,

öğretim sürecinde birçok sorun yaşamış olduklarını dile getirmelerine rağmen eğitimin öğrenciler için yararlı olduğunu ifade etmişlerdir. Yaşanan en önemli sorunlar, ders esnasında kullanılabilecek materyal çeşitliliğinin zayıf olması, öğretim yöntemi olarak uzaktan eğitimin getirdiği sınırlılıklar, her ders için hazırlanması gereken sunum materyalinin zaman ve çaba istemesi, farklı ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanılamaması olarak belirtilmiştir. Öğretim üyelerinin tümü yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime tercih ettiklerini belirtmiş olmalarına rağmen Ö2 "öğretim üyelerinin uzaktan eğitim deneyimlerinin artmasıyla birlikte sürecin zayıf yanlarının giderilebileceğini" ifade etmiştir. Ö1 ise " …alt yapı, ek görseller, kitaplar, uzman desteği, danışmanlık saatleri, sınav seçenekleri, ek öğrenme taleplerine cevap vb. uygulamalarla uzaktan eğitimin zenginleştirilmesi gerektiğini" ifade etmiştir. Ö3 "yüz yüze eğitim her zaman etkilidir" görüşü ile uzaktan eğitimin sınırlılıklarından söz etmiştir. Ö5 "yıllar sonra eğitimdeki değişme ve yenileşmelerden haberdar olmak isteyen ancak yüz yüze eğitimle yüksek lisans yapamayan sınıf öğretmenleri açısından uzaktan eğitimin bir fırsat olduğunu düşünüyorum" şeklinde görüşünü olumlu yönde ifade etmiştir. Sonuç olarak, öğretim üyelerinin görüşlerine göre çeşitli düzenlemeler yapılarak ve deneyim kazanılarak uzaktan eğitim faaliyetlerinin devam ettirilmesi sınıf öğretmenleri için önemli bir fırsat olacaktır. Bu doğrultuda uzaktan eğitim yoluyla sınıf öğretmenliğinde tezsiz yüksek lisans programlarının gerekli teknik destek ve düzenlemelerle birlikte devam ettirilmesi önerilebilir. İlerde yapılacak çalışmalarla ne tür düzenlemeler yapılabileceği öğretim üyeleri ile görüşülebilir.

Anahtar sözcükler: Öğretim üyesi, sınıf öğretmenliği, tezsiz yüksek lisans, uzaktan eğitim

ÖĞRETMENLERİN OKULDA KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doç. Dr. Zeynep KARATAŞ, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, zeynepkaratas@mehmetakif.edu.tr
Öğretmen Ramazan PEKER, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, rzpeker@gmail.com
Öğr. Gör. Gülşen ALTINTAŞ, Celal Bayar Üniversitesi, gulsencbu@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada ilkokul öğretmenleriyle okul yöneticilerinin okulda ve eğitim - öğretim sürecinde karşılaştığı sorunların ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu amaca bağlı olarak araştırmanın çalışma grubunu 2015 - 2016 eğitim öğretim yılı ikinci yarıyılında Manisa ili Demirci İlçesi'nde Cumhuriyet İlkokulu ile Kocaeli ili İzmit İlçesi'nde Çubuklu Osmaniye İlkokulu'nda görev yapmakta olan ve gönüllü olarak çalışmaya katılmak isteyen on yedi sınıf öğretmeni ve dört kurum yöneticisi olmak üzere yirmi bir öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin on yedisi erkek dördü kadın olmak üzere on yedisi lisans, ikisi eğitim yüksekokulu ve ikisi yüksek lisans mezuniyetine sahiptir. Çalışmada deneysel olmayan araştırma desenlerinden betimsel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzman görüşü alınmış üç yarı yapılandırılmış sorudan oluşan görüşme formu kullanılacaktır. Öğretmen ve yöneticilerin görüşme sorularına verdikleri ifadeler paragraf, cümle ve kelime olarak dikkatle incelenecek, verilen cevaplarda okulda karşılaşılan sorunlara yüklenen anlam boyutunda kodlanarak sınıflanmaya çalışılacaktır. Sınıflama sonunda aynı anlamı içerdiği düşünülen ifadeler alt kategorilere ayrılacaktır. Araştırma sonucunda oluşan kategoriler, frekans ve yüzde ile ifade edilecektir. Çalışmada olası olarak öğretim sürecinden kaynaklanan, çalışma arkadaşlarından kaynaklanan, öğretim programlarından kaynaklanan, yönetim sürecinden kaynaklanan, okulun fiziki ortamından kaynaklanan, veli profilinden ve öğrenci profilinden kaynaklanan sorunlara yönelik bulgular beklenmektedir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre öneriler geliştirilecektir.

Anahtar sözcükler: Eğitim ve öğretim sorunları, okul yöneticileri, sınıf öğretmenleri

ÖĞRETMENLERİN SINIF İÇİ DİSİPLİN SAĞLAMADA KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR

Doç. Dr. Muamber YILMAZ, Bartın Üniversitesi, muammeryilmaz66@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Şenol ARSLAN, Bartın Üniversitesi, arslan.senol@hotmail.com

ÖZET

Araştırmada ortaokul öğretmenlerinin sınıf içi disiplin sağlamada karşılaştıkları sıkıntılar neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Bartın ili Epçiler Ortaokulu, Gazi Ortaokulu, İmam Hatip Ortaokulu ve TOKİ Ortaokulunda görev yapan 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklemi ise evren içinden rastgele örnekleme yoluyla seçilen 60 öğretmen oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen 11 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde istatistiksel işlemlerden yüzde ve frekans kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%57,4) BİMER'in sağlıklı kullanılmadığını, öğretmenlerin %23'ü sınıf içi olumsuz davranışlar karşısında öğrenciyi uyardığını, %33,4'ü öğrencilerin olumsuz davranışları karşısında okul idaresinin yasal yaptırım uygulamadığını, %53,4'ü yasal yaptırımların caydırıcı olmadığını, %38,8'i öğretmenlerin sınıf içi disiplini yeterince sağlayamadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin sınıf içerisinde en çok şikayetçi oldukları olumsuz öğrenci davranışının %43,3 ile söz almadan konuşma olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların %31,6'ı sınıf içi disiplini sağlamak için cezaların caydırıcılığının artırılması ve öğretmene daha fazla yetki verilmesi yönünde görüş bildirmişlerdir. Katılımcıların %66,7'si mevcut disiplin yönetmeliğinin öğretmenin sınıf içi otoritesini zayıflattığını belirtmişlerdir. Katılımcıların %63,3'ü velilerin okulda gerçekleşen durumlarda sadece çocuklarından duyduklarına inandıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %33,3'ü öğretmenlerin sınıf içi disiplini sağlamada uyguladıkları yöntemler sonucunda veli tepkisi, okul basma, şiddet, hakaret, tehdit, darp gibi mağduriyetler yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Disiplin, sınıf içi olumsuz davranışlar, öğretmen

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL YÖNETİMİ İLE YAŞADIKLARI SORUNLAR

Yrd. Doç. Dr. Erkan KIRAL, Adnan Menderes Üniversitesi, erkankiral74@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin okul yönetimi ile yaşadıkları sorunları ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Aydın ili Efeler ilçesinde bulunan 15 okul öncesi eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme çeşitlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örneklemesi kullanılarak; anasınıfı, anaokulu ve uygulama sınıflarından beşer katılımcı alınmasına karar verilmiştir. Bu sınıfların olduğu okullar ise tesadüfü örnekleme yöntemi ve katılımcı öğretmenler ise gönüllülük esası ile belirlenmiştir. Verilerin toplanmasında uzman görüşleri alınarak oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışma grubundan elde edilen veriler nitel araştırma teknikleri (betimsel ve içerik analizi) kullanarak incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin yönetim işlevleri alt başlıklarının tamamında bazı sorunlar yaşadıkları görülmüştür. En çok karşılaşılan sorunların sırası ile personel hizmetleri, genel hizmetler, denetimle ilgili yaşadıkları sorunlar, bütçe hizmetleri, öğrenci hizmetleri ve eğitim programları olduğu saptanmıştır. Personel hizmetlerine ilişkin yaşanan sorunların sırası ile; yardımcı personel, ödül, ceza, güdüleme, mesai saatleri olduğu tespit edilmiştir. Genel hizmetler yönetimine ilişkin yaşanan sorunların sırası ile; okul bahçesi, sınıf alanları, okulun/ sınıfın fiziki durumu olduğu tespit edilmiştir. Denetim hizmetleri yönetimine ilişkin yaşanan sorunların sırası ile; denetmenle ilgili, okul müdürünün denetlemesi ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Bütçe hizmetleri yönetimine ilişkin yaşanan sorunların sırası ile okul bütçesinin kullanımı ve okul aidatı ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Öğrenci hizmetleri yönetimine ilişkin yaşanan sorunların sırası ile; öğrenci sayıları ve öğrencileri kazanımlara ulaştırma ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Eğitim programlarının yönetimine ilişkin yaşanan sorunların ise planlama ve program ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Öğretmen, okul öncesi, sorunlar, yönetim işlevleri

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE SINIF REHBER ÖĞRETMENLERİNİN "ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ" BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Bilgen KIRAL, Aydın Efeler Zübeyde Hanım İlkokulu, bilgenkiral@gmail.com

ÖZET

Bireylerin günlük, herkesin bildiği, gördüğü hayatı; bir de diğer bireylerin dışında sadece kendisinin bildiği ve kendisine çok yakın kişilerin bilmesine izin verdiği özel hayatı bulunmaktadır. Öğrenciler de toplumun küçük birer fertleri olduğuna göre onların da hem özel, hem de toplumca bilinen hayatları bulunmaktadır. Diğer bireyler gibi öğrenciler de özel hayatlarındaki ailevi olaylarını, kişisel, fiziki ve sağlık durumlarını, ergenlik problemlerini, arkadaşlarıyla, sınıflarıyla, öğretmenleriyle ve derslerle ilgili sorunlarını diğer kişilerin bilmesini istememekte ya da kendilerine yakın buldukları kardeş, arkadaş veya özel birisi ile paylaşmaktadırlar. Öğrenciler özel hayatlarını, kendilerini ilgilendiren özel durumlarını ya da sınıfları ile ilgili özel olaylarını aileleri dışında, ya da samimi oldukları kişiler dışında bazen de kendilerini güvende hissettikleri, yakın buldukları, model aldıkları sınıf rehber öğretmenleri ile paylaşmaktadırlar. Bazense hiç kimse ile paylaşmayarak, bunları paylaşmaktan kaçınmaktadırlar. Yapılan bu çalışmada öncelikle özel hayat ve özel hayatın gizliliği kavramları incelenmiş, ortaokul öğrencilerine göre özel hayat ve özel hayatın gizliliği kavramlarının ne olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ardından bu kavramların ulusal ve uluslararası yasal dayanaklarına yer verilmiş, ortaokul öğrencilerinin sınıf rehber öğretmenleri hakkındaki görüşleri, sınıf rehber öğretmenlerinin öğrencilerin kendileri ile ilgili bilgilerin gizlenmesi bakımından değerlendirmeleri konuları tartışılmıştır. Bu amaçtan yola çıkarak 2015-2016 eğitim-öğretim yılı Aydın ili Efeler ilçesinde bulunan bir ortaokulda öğrenim gören öğrencilerle bire bir görüşülmüş olup; araştırma halen devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Ortaokul öğrencileri, özel hayat, özel hayatın gizliliği, sınıf rehber öğretmeni

ORTAOKULLARDA GÖRÜLEN DİSİPLİN PROBLEMLERİNİN NEDENLERİ VE ÇÖZÜMÜNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Burak Yasin YILMAZ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, burakyilmaz@ogu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Ümmühan YILMAZ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ummuhanyilmaz87@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada öğretmenlerin çalıştıkları okullarda görülen disiplin problemlerinin nedenleri ve disiplin problemlerinin çözümüne ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Öğretmenlerin disiplin kurullarının çalışmaları ve kurul kararlarının bağlayıcılığı hakkındaki düşünceleri saptanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. 1.Öğretmenlere göre disiplin problemlerine neden olan etmenler nelerdir? 2.Disiplin problemlerinin çözümüne ilişkin öğretmenlerin çözüm önerileri ve uyguladıkları stratejiler nelerdir? Yöntem Araştırma nitel araştırma yaklaşımı kullanılarak yapılmıştır. Veriler görüşme yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Görüşme yönteminin kullanılmasında amaç öğretmenlerin disiplin problemlerine ilişkin algılarını belirlemek, disiplin problemlerinin çözümüne ilişkin deneyimlerini ortaya çıkarmaktır. Verilerin analizinde içerik analiz yapılmıştır. Çalışma grubu kolaylı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışma Eskişehir ili Dr. Halil Akkurt Ortaokulu'nda yürütülmüştür. Örneklemde toplam 10 öğretmen yer almıştır. Örneklemi oluşturan katılımcıların yarısı disiplin kurulu üyesiyken diğer yarısı disiplin kurulu üyesi değildir. Disiplin kurulu üyesi olan 5 öğretmenden 3 tanesi bayan 2 tanesi erkek öğretmendir. Disiplin kurulu üyesi olmayan diğer 5 katılımcıdan 4 tanesi bayan 1 tanesi erkek öğretmendir. Verilerin toplanması için araştırmacı tarafından açık uçlu görüşme soruları oluşturulmuştur. 8 sorudan oluşan görüşme sorularına demografik sorularda eklenmiştir. Bu sorular disiplin kurulu üyesi olan ve disiplin kurulu üyesi olmayan toplam 10 öğretmene görüşme yöntemiyle sorularak veriler elde edilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Daha sonra bu veriler dökümleri yapılarak yazılı hale getirilmiştir. Son olarak veriler içerik

analizine tabi tutulmak üzere kod ve temalara dönüştürülmüştür. Bulgular: Veri analizi aşaması tamamlanmış olup bulgulandırma işlemi devam etmektedir. Sonuç: bulgulara bağlı olarak sonuçlar oluşturulacaktır.
Anahtar sözcükler: Disiplin problemleri, içerik analizi, öğretmen görüşleri, ortaokul

ÖZEL OKULLARDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖZEL OKULU TERCİH ETME NEDENLERİ VE BEKLENTİLERİNİN KARŞILANMA DÜZEYLERİ

Öğretmen Elif AKTEN, Milli Eğitim Bakanlığı, lamelifakten@gmail.com
Öğretmen Alev ÇİNAR GÜREŞ, Sütlüce İlkokulu, alevcinargures@gmail.com

ÖZET
Öğretmenlik mesleği, özel uzmanlık bilgisi ve becerisi gerektiren bir meslek olarak kabul edilmektedir. Öğretmenlik; bireylerin öğrenmelerinin belli bir amaç doğrultusunda başlatılması, yönlendirilmesi, kolaylaştırılması ve gerçekleştirilmesi sürecine ilişkin etkinlikleri kapsayan mesleğin adıdır. Eğitimin vazgeçilmez unsuru olan öğretmenin mesleki ve toplumsal rollerini yerine getirebilmesi için mesleğinden her anlamda doyum sağlaması, mesleğini sevmesi, kendine güven duyması, eğitim süreci içerisinde karar alma mekanizmalarında yer alması gerekir. Bu süreçte uygulama sahasındaki koşulların yeterliliği son derece önemlidir. Kalabalık okul ve sınıflar, köylerde çalışma ve bazı temel gereksinimlerin karşılanmaması, öğretmenlerin hizmet koşullarını olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Ülkemizdeki öğretmenlerin çoğunluğu devlet okullarında çalışsa da öğretmenlerin bir kısmı çeşitli nedenlerle özel okullarda çalışmayı tercih etmektedirler. Yapılan bu çalışmanın amacı; özel okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin özel okulu tercih etme nedenlerini; özel okuldan ne beklediklerini belirlemek ve beklentilerinin karşılanma düzeylerini saptamaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Konya ili merkez ilçeleri olan Selçuklu, Meram ve Karatay ilçelerindeki özel okullarda çalışan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmanın deseni durum çalışmasıdır. Çalışmada açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan betimsel analiz yöntemi kullanılmaktadır. Öğretmenlerin bir kısmı atanamadığı için özel okulu tercih ettiğini belirtirken, bir kısmı daha iyi çalışma koşulları olduğu için; bazı öğretmenler eş durumu; bazıları ise il merkezinde kalmak nedeniyle; bazıları emekli olduğu için bir kısmı ise şartların zor olduğu yerlerde çalışmak istemedikleri için özel okulları tercih ettiklerini belirtmişlerdir.
Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmenliği, beklenti, nitel araştırma, özel okul, tercih etme

ÖZEL OKULLARDA GÖREV YAPMAKTA OLAN İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOLOJİ KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (SAMSUN İLİ ÖRNEĞİ)

Doktora Öğrencisi Emrah AKMAN, Amasya Üniversitesi, emrahakman@outlook.com.tr

ÖZET
Teknolojinin hızla ilerlemesi ile birlikte toplumlar her geçen gün teknolojiye daha çok ihtiyaç duymakta ve teknolojik gereksinimlerini artırmaktadırlar. Bilişim teknolojileri hızlı bir şekilde hayatımıza girmeye devam etmekte ve kullanım alanları yaygınlaşmaktadır. Teknolojinin kullanımı diğer yaşam alanlarında olduğu gibi eğitimde de her geçen gün artış göstermektedir. Özellikle internetin bu denli gelişmiş olması hem bilginin çok hızlı yayılmasını hem de sanal eğitim materyallerinin paylaşılmasını sağlamaktadır. Tüm bunlar göz önüne alındığında öğretmenlerin teknolojiye ve teknolojiyi sınıf ortamında kullanmaya yönelik geliştirdikleri tutumun önemi ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada, Samsun ilindeki özel okullarda görev yapmakta olan ilkokul öğretmenlerinin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin ortaya çalışılması amaçlanmıştır. Samsun il merkezindeki özel okullarda görev yapmakta olan 28 gönüllü öğretmen ile nitel araştırma yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşmelerde öğretmenlerin verdikleri yanıtlar ses kaydı olarak alınmış ve daha sonra bu kayıtların dökümü çıkarılarak verilerin analizinin yapılması sağlanmıştır. Verilerin analizi aşamasında Miles ve Huberman tarafından önerilen birbirini takip eden üç aşamalı nitel veri analiz sürecinden geçilmiştir. Ayıklama, özetleme ve dönüştürme işlemlerinden oluşan verilerin indirgenmesi (data reduction) aşaması, verilen belirli sonuçlar çıkarmaya yönelik bir biçimde örülmesi işleminden oluşan verilerin görsel hale getirilmesi aşaması ve toplanan tüm verilerin ne anlama geldiği sonuca ulaşma ve teyit etme aşamalarından geçilmiştir. Araştırma süreci devam ettiği için araştırma sonucu verilememiş olup, bu süreç tamamlandığında araştırma sonucu çalışmaya eklenecektir.
Anahtar sözcükler: Eğitim teknolojisi, özel okul, sınıf öğretmenleri

PARÇALANMIŞ AİLELERDEKİ ÇOCUKLARIN PSİKOLOJİK DURUMLARININ ÖĞRENME ORTAMLARINA YANSIMALARI

Yüksek Lisans Öğrencisi Nurcihan ZEHİR GÜLEBİ, Amasya Üniversitesi, n.zehirgulebi@gmail.com
Prof. Dr. Murat GÖKDERE, Amasya Üniversitesi, mgokdere@yahoo.com
Yrd. Doç. Dr. Adem BAYAR, Amasya Üniversitesi, adembayar80@gmail.com

ÖZET
Son yıllarda toplumumuzda meydana gelen sosyal, kültürel ve ekonomik değişiklikler aile yapısında da bazı değişikliklere neden olmuştur. Gün geçtikçe parçalanan ailelerin sayısında hızlı bir artış görülmektedir. Günümüzde anne ya da babasız çocuklar kanıksanmış bir durum haline gelmiştir. Yapılan araştırmalarda da; boşanmış aile çocuklarında, evli aile çocuklarına göre daha fazla problemler yaşandığı görülmektedir. Çocuklar cinsiyetlerine, yaşlarına, duygusal durumlarına bağlı olarak farklı tepkiler verebilirler. Boşanmaya karşı çocukların tepkilerinin varlığının farkında oluşun artmasıyla bu konuda yapılan araştırmaların önemi artmaktadır. Bu çalışma, parçalanmış ailelerdeki çocukların psikolojik durumlarının öğrenme ortamlarına ne gibi yansımalarının olduğunu tespit etmek amacıyla yürütülmüştür. Bu çalışma, anne babası ayrılmış öğrencilerin öğrenme ortamlarına ne gibi yansımalarının olduğunu araştırmaya yönelik nitel bir çalışmadır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırma, Samsun ili Canik ve İlkadım ilçelerinde 21 öğretmenle gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan ve 4 adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış mülakat formuyla elde edilmiştir. Toplanan bu veriler NVİVO 10.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğretmenler, anne babası ayrılmış öğrencilerde içe kapanıklık, çekingenlik, dikkat dağınıklığı, korkak olma, kıskançlık, özgüven eksikliği, mutsuzluk, şiddet eğilimli ve düzen bozucu davranışlar geliştirme gibi özellikler görülmüştür. Bu öğrencilerin, akademik başarılarının da diğer öğrencilere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Akademik başarılarının düşük olma nedenleri arasında ise veli ilgisizliği, ailesinin durumu, derslere ilgisizlik, dikkat dağınıklığı, devamsızlık, ödev alışkanlıklarının olmayışı, özgüven eksikliği ve şiddet gibi özellikler olduğu saptanmıştır. Öğretmenler, veliyle ilişkiler, ilgisizlik, psikolojik nedenler ve dikkat dağınıklığı gibi nedenlerden dolayı bu öğrencilerin eğitiminde zorlandıklarını dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin, bu öğrencilerin sorunlarını çözerken ben dili ile konuşma, empati kurma, sevgi ve ilgi gösterme, ebeveyn konularında konuşurken daha dikkatli olma, rehberlik yardımı ve veli görüşmeleri gibi yolları kullandıkları tespit edilmiştir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda anne babası ayrılmış çocukların psikolojik yönden olumsuz etkilendiği görülmüştür. Psikolojik yönde oluşan bu olumsuz etkinin, çocuğun akademik başarısını da olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır. Anne babasının durumlarına çok fazla kafa yoran çocukların, derslerine odaklanmakta güçlük çektiklerinden, çoğu kez akademik anlamda da başarısızlığa uğradıkları anlaşılmaktadır. Öğretmenler çocuğun psikolojik durumundan kaynaklanan durumları ortadan kaldırmayı farklı yollarla deneseler de, aile desteğinin yoksunluğu öğretmenlerin uğraşlarının etkisinin yok denecek kadar az olduğu sonucunu göstermiştir.

Anahtar sözcükler: Öğrenme, öğrenme ortamı, parçalanmış aile, psikoloji

SEVGİ EVLERİNDE KALAN ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşegül ŞAHİN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, aysgl23@gmail.com
Doç. Dr. Taner ALTUN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, taltun@ktu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Tuğçenur ÇAĞLIYAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, tugcenrcglyn@gmail.com

ÖZET

Sevgi evleri, 10-12 yaş grubu korunmaya muhtaç çocukların barınıp yaşamlarını sürdürebileceği temel gereksinimlerinin karşılanabileceği, toplu yaşamın olumsuzluklarını deneyimlemeden yetişebilecekleri aile ortamına benzer yapılar ve ilişki sistemi içinde çocukların yetişebileceği yatılı sosyal kuruluşlardır. Bu evler, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan çocuk evleri koordinasyon merkezine bağlıdır. Bu araştırma sınıflarında sevgi evlerinde kalan öğrenciler bulunan öğretmenlerin bu çocukların eğitim-öğretimine yönelik görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma nitel araştırma yaklaşımı kapsamında yürütülmüş olup, araştırmada 'özel durum çalışması' yöntemi benimsenmiştir. Araştırma, Ordu il merkezinde sevgi evlerinde barınan çocukların devam ettiği bir ilköğretim kurumunun I. ve II. kademesinde görev yapan 8 öğretmen ve 2 idari amirle yürütülmüştür. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak nitel araştırma yaklaşımında sıklıkla kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin sevgi evlerinde kalan öğrencilere yaklaşımı, bu öğrencilerin okul içerisindeki durumları ve bu öğrencilerle ilgili yaşanan sorunlar ve sorunların çözümlerine yönelik öğretmenlerin görüş ve düşünceleri incelenmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde nitel araştırma yaklaşımında sıkça kullanılan 'sürekli karşılaştırmalı analiz' yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre genel olarak sevgi evlerinde kalan öğrencilerin okula uyum konusunda ve okul davranışlarında sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlere göre bu öğrencilerde sevgi ve ilgi eksikliği olduğu, sevgi evlerinde kalan öğrencilerin gelecekten bir beklentisi olmadığı, uygulanan öğretim programlarında bu öğrencilerin eğitimine yönelik bir uygulama bulunmadığı dile getirilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda sevgi evlerinde kalan öğrencilerin eğitimi ve okul hayatının iyileştirilmesine yönelik öğretmenlere ve okul yöneticilerine çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Aile yoksunluğu, eğitim, öğrenci, Sevgi evleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERDE HANGİ ÖĞRETİM- YÖNTEM VE TEKNİKLERİNİ DAHA ÇOK KULLANDIKLARI ÜZERİNE ÇALIŞMA

Lisans Öğrencisi Ogün ATAKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ogunatakan@gmail.com
Lisans Öğrencisi Damla TOROSLU, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, damlatoroslu@hotmail.com
Öğretmen Selçuk DAĞ, Muğla Milas Meşelik İlkokulu, selcukdag4048@gmail.com

ÖZET

Öğretme - öğrenme süreci düzenlenirken hedeflerin belirlenmesinin ardından, belirlenmesi gereken en önemli öge öğretim strateji, yöntem ve tekniklerdir (ÖYT). Öğretmenlerin belirledikleri yaklaşımların, stratejilerin, yöntemlerin ve tekniklerin öğrenmeyi etkilerini ve bu ÖYT leri uygularken nelere dikkat edileceğini bilmeleri, nitelikli öğrenme - öğretme süreci oluşturulması açısından çok önemlidir. Öğretme - öğretim stratejileri ve bu strateji çerçevesinde seçilen yöntem, teknik ve taktikler öğrenme-öğretme süreçlerinin en kritik değişkenlerinden birisidir. Eğitim hedeflerinin gerçekleşmesi uygun bir ÖYT nin seçilmesiyle sağlanabilir. Bu nedenle her ders için tek bir ÖYT değil, çok farklı ÖYT kullanılması söz konusu olmaktadır. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin hangi derste hangi Öğretim - Yöntem ve Tekniklerini, hangi derste kullandıklarını belirlemeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Muğla ilinde bulunan farklı okullar da görev yapan ilköğretim 3 ve 4. sınıf öğretmenlerinden seçilen 6 kişi ile sınırlandırılmıştır. Bu araştırmada araştırmacı tarafından gözlem formu oluşturularak yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlardan hareketle sınıf öğretmenlerinin çoğunun derslerin başlangıcında öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini tespit etmek amacıyla soru sorma,konuyla ilgili anahtar kelimeleri sorma,beyin fırtınası,kavram haritası tekniklerini kullandıkları gözlemlenmiştir.Ayrıca sınıf öğretmenlerinin önemli bir kısmı derste düz anlatımı mutlaka kullandığı, buna ek olarak deney, gösterip-yaptırma, eğitsel oyun, tartışma, örnek

olay gibi tekniklerle desteklediklerı gözlemlenmiştir.Ancak öğretmenlerin işbirlikçi öğretim, bilgisayar tabanlı öğrenme, proje, drama gibi yöntemlerden yararlanmadıkları belirlenmiştir.
Anahtar sözcükler: Öğretim stratejisi, öğretim yöntem ve teknikleri, sınıf öğretmeni

SINIF EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI LİSANS VE LİSANSÜSTÜ PROGRAMLARININ SAYILARLA TÜRKİYEDEKİ MEVCUT DURUMU VE GELECEĞE DÖNÜK ÖNERİLER

Doç. Dr. Emre ÜNAL, Niğde Üniversitesi, dr.emreunal@gmail.com

ÖZET
Ülkemizde devlet üniversitelerine bağlı olarak 72 eğitim fakültesinin sınıf eğitimi ana bilim dalı bulunmaktadır. Bu kapsamda bu çalışma ile ülkemizde sınıf eğitimi ana bilim dalının durumunu resmi sayılarla ortaya koymak amaçlanmaktadır. Çalışmada veriler Yükseköğretim Kurulu, ÖSYM, MEB ve üniversitelerin ilgili web siteleri üzerinden veriler elde edilmiş ve mevcut durum ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma bilimsel araştırma yöntemlerinden "tarama" yöntemiyle yapılandırılmıştır. ÖSYM verilerine göre 2015 yılı KPSS ÖABT'ne başvuran sınıf öğretmeni sayısı 27.606'dır . Millî Eğitim Bakanlığı verilerine göre aynı yıl ilk atama sayısı 4.157, yeniden atama ve kurumlar arası yeniden atama sayısı 32 olup, toplam atanan sınıf öğretmeni sayısı 4.189'dur . Mevcut duruma göre 23.417 atanamamış sınıf öğretmeni bulunmaktadır. Özel okul, dershane, etüt merkezi, kurumlarda memur vb. çalışan tahmini sınıf öğretmeni sayısı en iyimser olasılıkla 8.000 civarı kabul edildiği durumda bile atanamamış sınıf öğretmeni sayısı 15.417 civarındadır. İkinci öğretimin kapalı olduğu durumda bile sınıf eğitimi ana bilim dalına (2015-2016 ÖSYM verilerine göre) 5.466 öğrenci adayı ilanına çıkılmıştır. 2015-2016 eğitim-öğretim yılı itibarı ile sınıf eğitimi alanında mevcut durum budur. 07.12.2015 tarihinde Yükseköğretim Kurulu'nun istatistik sayfasından alınan veriler ışığında devlet üniversitelerinde unvanlarına göre öğretim üyesi sayıları ve ÖSYM'nin yayımladığı 2015-2016 eğitim-öğretim yılı öğrenci alım ilanına göre öğrenci adayı sayıları öncelikli olarak ortaya konulmuştur. Daha sonra sınıf eğitimi Ana Bilim Dalındagörev yapan öğretim üyelerinin doktora ve doçentlik alanlarına göre dağılımı ve bu duruma göre 2016-2017 eğitim-öğretim yılından itibaren tahmini öğrenci sayıları ortaya konulmuş ve mevcut durum üzerinde yorum yapılmaya çalışılmıştır. Lisansüstü programlarda ise yine 07.12.2015 tarihinde Yükseköğretim Kurulu'nun istatistik sayfasından alınan veriler ışığında devlet üniversitelerinde unvanlarına göre öğretim üyesi sayıları ve sınıf eğitimi ana bilim dalı lisansüstü programlarının durumlarına yer verilmiştir. Daha sonra ise sınıf eğitimi ana bilim dalında görev yapan öğretim üyelerinin doktora ve doçentlik alanlarına göre dağılımı ve lisansüstü eğitim durumuna yer verilmiş ve durum yorumlanmaya çalışılmıştır.
Anahtar sözcükler: Öğretim üyesi sayıları, sınıf eğitimi ana bilim dalı, sınıf eğitimi lisans programı sayıları, sınıf eğitimi yüksek lisans sayıları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇOCUK SEVME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Lisans Öğrencisi Yağmur ATAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, 48_yagmur@windowslive.com
Lisans Öğrencisi Halise Sibel ÇETİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sibelcetin48@hotmail.com

ÖZET
Küreselleşen dünya düzeninde yeniden yapılanmalar oluştukça, toplumların da bu hızlı değişime uyum sağlaması gerekmektedir. Bireylerin bu yapılanmalara uyum sağlayabilmesi nitelikli eğitim sistemleriyle gerçekleşebilmektedir. Kaliteli ve nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan her toplumun eğitim sisteminin en temel yapı taşı da öğretmenlerdir. Temel eğitim yıllarında kurulacak sağlıklı ilişkilerin, çocuğun ileriki dönemlerde diğer öğretmenleriyle olan ilişkilerini de belirleyebildiği, üst düzey sosyal beceriler kazandırmanın yanı sıra akademik başarılarına da önemli ölçüde katkılar sağladığı ifade edilmektedir. Her çocuk geleceğin büyüğüdür; onlar da sonraki yılların anne babaları, belki de öğretmenleridir. Dolayısıyla öğretmenlerdeki çocuk sevgisi, bir milletin geleceğini etkileyebilir. Öğrenme ve öğretme sürecinin en temel üyesi olan öğretmen, çocuklarla sürekli iletişim halinde olma, çocukların farklı bireysel özelliklerini destekleme, ilgi ve gereksinimlerini karşılama, programlar hazırlayıp uygulayabilme ve tüm bu çalışmaları değerlendirme gibi özelliklere sahip olmalıdır. Ayrıca öğretmenin çocuklara olan sevgisi, kaliteli ve başarılı eğitimin en önemli unsurlarından biri olacaktır. Çocukların haklarını savunmak, onları her türlü istismara karşı korumak öğretmenin görevidir. Çocuk sevgisi, doğuştan gelen bir duygu, düşünce ve davranış olmasının yanında kazanılabilen bir tutumdur. Öğrencilerin toplumsal yaşama katılmaları konusunda gerekli bilgi ve beceriyi kazandırmada öğretmenlere büyük sorumluluk düşmektedir. Öğretmenler işbirliğine açık, derinlemesine analiz edebilen, çok yönlü, öğrenmeye istekli, iyi iletişim kurabilen, yaratıcı, mizah duygusu gelişmiş bireyler olmalıdır. Öğretmenler çocuklara sevgi ile yaklaştıkları zaman öğrencilerin akademik başarıları yükselmekte ve onların okul ortamlarında disiplin problemlerinin de azaldığı belirtilmektedir. Yapılan bu araştırma "sınıf öğretmeni adaylarının çocuk sevme düzeylerini" araştırmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde öğrenim gören tesadüfi seçilen sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarına "Kişisel Bilgi Formu" ve "Barnett Çocuk Sevme Ölçeği" uygulanarak araştırmanın verileri toplanmıştır.
Anahtar sözcükler: Çocuk, sevgi, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ, Mersin Üniversitesi, lutfiuredi@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Leyla BAŞDUVAR, Mersin Üniversitesi, basduvarleyla@gmail.com

ÖZET
Bireyi ruhsal bunalımlara sürükleyen, çaresizlik ve umutsuzluk hissi yaratarak, huzursuzlukla baş gösteren kaygı, günümüz dünyasında artış göstererek devam etmektedir. Bu artış; geleceğe yönelik korku ve endişe içinde bulunan insanın, değişen hayat şartlarına ayak uydurmaya çalışırken yaşamış olduğu strese, paralel olarak ilerlemektedir. Toplumuzda büyük uğraşlardan

geçerek üniversiteye adımını atan genç zihinler hiç kuşkusuz, bu durumun en belirgin örnekleridir. Eğitimlerini tamamlasalar dahi sınav süreci devam etmekte, farklılaşan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS), çalışma hayatına geçme gerekliliği, sınav sürecinin git gide zorlaştığına yönelik algı mesleğe yönelik kaygılarını da etkilemektedir. Üniversite gençliğinin önemli bir bölümünü oluşturan ve tarihte aydın gözüyle bakılan öğretmen adayları da sürecin içerisindedir.Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının kaygı düzeylerini belirlemek ve sahip oldukları kaygı düzeylerini okul süreci, alan sınavı, atanmaya ilişkin, sınıf süreci alt faktörleri ile öğrenim görülen sınıf düzeyi, ailenin gelir durumu,yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirleyerek incelemektir. Araştırma, 2014-2015 öğretim yılında Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmeni adaylarından oluşan 302 kişi üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmış, veri toplama aracı olarak "öğretmen kaygı düzeyi ölçeği" uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sürecinde, korelasyon analizi ve Cronbach Alfa güvenirlilik analizi, aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi, tek yönlü anavo testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları, sınıf öğretmeni adaylarının kaygı düzeylerinin (tüm alt faktörler dahil olmak üzere) öğrenim görülen sınıf düzeyi ve yaş değişkenleri arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir.

Anahtar sözcükler: Alan sınavı, kaygı, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OSMANLI DEVLETİ ALGISI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Özgür YILDIZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ozgur@mu.edu.tr
Okutman Osman KÖSE, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, osmankose@mu.edu.tr
Okutman Zeynep ÖZDEM KÖSE, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, zeynepozdem@mu.edu.tr
Okutman Tuğba ÇALIŞKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, tugbacaliskan@mu.edu.tr

ÖZET

Tarih bir milletin hafızasıdır. Bu hafızanın canlı tutulmasını sağlayan en önemli şey tarih eğitimidir. Bu eğitim sayesinde toplumların geçmişiyle bugünü arasında bağlantı kurulmakta ve gelecek için sağlam adımlar atılmaktadır. Tarihimizin önemli bir bölümünü kapsayan Osmanlı Devleti hakkında bilgi sahibi olmak buna bir örnektir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nden önce varlık sürdüren, Türk tarihi içerisinde önemli bir yere sahip olan, Osmanlı Devleti hakkındaki bilgi birikim düzeylerinin ortaya çıkarılmasını sağlamaktır. Bu genel amaç doğrultusunda hedeflenen alt amaçlar; Osmanlı Devleti'ne ilişkin algıları ve bilgi düzeyleri üzerine görüşlerini, geçmişe dair ilgi ve meraklarının ne derecede olduğunu belirlemek ve adayların Osmanlı Devleti'ne olan bakış açılarını tespit etmektir. Çalışma Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz dönemi içerisinde, 1.sınıfta öğrenim görmekte olan 50 sınıf öğretmeni adayı öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan tam yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Çalışma sırasında öğretmen adaylarının vermiş olduğu cevapları derinlemesine incelemek için bilgi soruları ile birlikte tutum sorularına da yer verilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın verilerinden elde edilen sonuca göre sınıf öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğunun Osmanlı Devleti hakkında yeterli ve ayrıntılı bilgiye sahip olmadıkları; fakat adayların bu devlete ilişkin olumlu tutumlar sergiledikleri görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Osmanlı Devleti, eğitim, öğretim, sınıf öğretmeni, tarih

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİ KULLANMAYA YÖNELİK ÖZYETERLİKLERİ

Lisans Öğrencisi Meral ÇAVUŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, meral_cavus@hotmail.com

ÖZET

Yaratıcı drama birçok oyun ve oyun türünün hareket etkinliklerini içeren yaratıcı oyunların bir şekli, insan için gerekli tümel bir sanat ve doğaçlamadır. Gelişmiş ülkelerde yaratıcı drama eğitim-öğretim sürecinin her kademesinde büyük önem kazanmıştır. Ülkemizde 2004-2005 eğitim-öğretim yılında yapılandırmacı yaklaşım felsefesini temel alan yeni öğretim programları hazırlanmış ve uygulanmaya başlanmıştır. Bu değişiklikle beraber, ilkokul kademesinde dramaya ilişkin ders, yöntem ve tekniklere önem verilmeye başlanmıştır. Öğretmen adayları öğretimde kullanacakları çeşitli yöntem ve teknikler hakkında bilgi sahibi olmalarına rağmen, gelecekte derslerinde bu yöntem ve teknikleri uygulamaları için özyeterliliklerinin yüksek olması gerektiği düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik özyeterliliklerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemine başvurulmuştur. Araştırmanın evrenini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi sınıf öğretmenliği öğrencileri oluşturmakta olup, örneklemini 2015-2016 öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sınıf öğretmenliği lisans programına devam etmekte olan, drama dersi almış 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin elde edilmesinde Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Ölçek Can ve Cantürk Günhan (2009) tarafından geliştirilmiş olup, 46 sorudan oluşan 5li likert tipinden oluşmaktadır. Geliştirilen ölçeğin güvenirlik ve geçerlik çalışması yapılmıştır. Alpha güvenirlik katsayısı 0.96 olarak bulunmuştur. Verilerin analizinde SPSS 20 istatistik programından yararlanılarak betim-sel ve t-testi, anova testi analizlerine başvurulmuştur. Bulgular doğrultusunda elde edilen sonuçlar tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Özyeterlik, sınıf öğretmeni adayları, yaratıcı drama

SINIF ÖĞRETMENLERİ VE SURİYELİ ÖĞRENCİLER

Arş. Gör. Kudret AYKIRI, Pamukkale Üniversitesi, kaykiri@pau.edu.tr
Öğretmen İsmail KARAMANLAR, Mardin İl Milli Eğitim Müdürlüğü, karamanlar@gmail.com

ÖZET
Türkiye'de kayıtlı Suriyeli mülteci sayısı yaklaşık 2,6 milyondur. Bu nüfusun %54,2'si 18 yaşın altındaki yani çocukluk dönemindeki bireylerden oluşmaktadır. Hem savaş hem göç travması yaşayan bu çocuklar sağlık, barınma vb. temel ihtiyaçlarının yanında eğitimle ilgili de büyük sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu sorunlardan eğitim boyutu ele alındığında Suriyeli çocukların 2014/21 Yabancılara Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri Genelgesi ile geçici eğitim merkezlerinde ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda eğitim alabilecekleri belirtilmiştir. İlgili çalışmalarda kamplarda iyi olanaklara sahip eğitim aldıkları görülmektedir. Fakat Suriyeli mültecilerin -buna bağlı olarak Suriyeli çocukların- büyük bir çoğunluğu kamp dışında yaşamını devam ettirmeye çalışmakta ve kamp dışında eğitim almak durumunda kalmaktadır. Kamp dışındakilerin okullaşma oranları düşük düzeydedir. Suriyeli çocukların bu okullaşma oranlarına ve eğitim sorunlarına yönelik çalışmalar mevcuttur. Ancak Milli eğitim bakanlığına bağlı bir okulda görev yapan ve sınıfında Suriyeli öğrencileri olan öğretmenlere yönelik çalışma yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu eksikliğin giderilmesinin önemli olacağı düşünülmektedir. Bunlara bağlı olarak bu araştırmanın amacı sınıflarında Suriyeli öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitimlerinde karşılaştıkları durumlara ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseni uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Mardin Merkez İlçesi'ne bağlı ilkokullarda görev yapan ve sen az bir Suriyeli öğrencisi bulunan 10 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme ile toplanmıştır. Toplanan veriler üzerinde betimsel analiz tekniği uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitiminde çeşitli sorunlar yaşadıkları ve bu sorunlardan bazılarına çözümler buldukları bulgulamıştır. Bu bulgular ışığında öğretmenlerin yaşadıkları problemler ve çözümlerine ilişkin önerilerde bulunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Mülteci öğrenci, sığınmacı öğrenci, sınıf öğretmenleri, Suriyeli öğrenci

SINIF ÖĞRETMENLERİN 21. YÜZYIL BECERİLERİ YETERLİLİK ALGILARI

Doç. Dr. Şengül S. ANAGÜN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ssanagun@ogu.edu.tr
Öğretmen Nurhan ATALAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, nurratalay@gmail.com
Arş. Gör. Dr. Zeynep KILIÇ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, zeyno-dev@hotmail.com

ÖZET
21. yüzyılda küreselleşme olgusu ile birlikte ekonomi, teknoloji ve bilim alanındaki değişim ve gelişmeler, toplumları ve toplumları oluşturan bireyleri de etkilemektedir. İletişimin yaygınlaşması ile bir yandan ekonomik, siyasal ve kültürel bakımdan dünya toplumları iç içe geçmekte, diğer yandan bilgi hızla üretilip hızla yayılmakta ve geniş kitlelere ulaşmaktadır. Bu nedenle bulunduğumuz yüzyılda bilgi, en önemli olgu haline gelmekte ve bu dönemin toplumu, bilgi toplumu olarak nitelendirilmektedir. Bilgi toplumunda bireylerden, karmaşıklaşan ekonomik ve toplumsal yapıya uyum sağlayabilmeleri, hızla değişen ve gelişen teknolojiyi yakalayabilmeleri, hızla üretilen bilgi yığınları arasında bilgiyi seçerek, analiz ederek ve değerlendirerek elde etmeleri, elde ettikleri bilgiyi günlük yaşamlarında kullanabilmeleri ve ürüne dönüştürebilmeleri için temel becerilerinin yanı sıra üst düzey beceri ve yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Bilgi toplumunda bireylerin sahip olması gereken bu beceri ve yeterlilikler 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılmaktadır. 21. yüzyıl becerilerinde, yaratıcılığa, eleştirel düşünmeye, işbirliği içinde çalışmaya ve problem çözmeye vurgu vardır. 21. yüzyıl becerileri; bilgiyi bilmeyi değil bilgiye ulaşmayı ve bilgiyi kullanmayı, farklı kültürlere saygı ve farklı kültürlerle bir arada yaşamayı kapsar. 21. yüzyıl becerilerinde iyi bir vatandaş yerine etkin bir vatandaş vurgusu vardır. Teknolojik araçları kullanabilme ve okuryazarlıklar (bilgi, medya, digital çağ) önemlidir. Bu becerilere sahip olan bireyler yaşamlarını daha nitelikli ve üretken sürdürürler. Bireylerin bu becerilere sahip olmaları ilkokulda aldıkları eğitime bağlıdır. Dolayısıyla ilkokulda öğrencilerin bu becerileri edinmeleri öğretmenlerin niteliklerine bağlıdır. Öğrencilerine 21. yüzyıl becerilerini edinmelerini sağlayan öğretmenlerin de bu becerilere sahip olması beklenir. Bu araştırmada sınıf öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, tarama modelinde gerçekleştirilecektir. Araştırmaya Eskişehir il merkezinde ilkokullarda görev yapan ve rastlantısal olarak seçilen sınıf öğretmenlerin katılması düşünülmektedir. Araştırmada, Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2014) tarafından geliştirilen "21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları" ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılacaktır. Ölçek, öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri, bilgi medya ve teknoloji becerileri olmak üzere üç alt boyut ve 42 maddeden oluşmaktadır. Araştırmaya 2015–2016 eğitim ve öğretim yılında, Eskişehir il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenleri katılacaktır. Ölçekten elde edilen verilerin analizinde aritmetik ortalamalardan yararlanılıp bulgular ortaya konulacaktır. Ayrıca öğretmenlerin 21. Yüzyıl becerileri yeterlilik algıları farklı değişkenler (cinsiyet, kıdem, mezun olduğu okul türü, okuttuğu sınıf düzeyi, görev yaptığı okulun sosyo-ekonomik düzeyi) açısından da incelenecektir. Araştırma bulguları ve sonuçları daha sonra paylaşılacaktır.
Anahtar sözcükler: 21. yüzyıl becerileri, 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeği, Sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNDE İŞ BECERİKLİLİĞİ İLE ÖĞRETİM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BAZI DEĞİŞKENLER İLE İNCELENMESİ

Doktora Öğrencisi Akin KUYGA, Dumlupınar Üniversitesi, akinkuyga@gmail.com
Doç. Dr. Devrim TARHAN, Dumlupınar Üniversitesi, dtarhan@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Hakan SARIÇAM, Dumlupınar Üniversitesi, hakansaricam@gmail.com

ÖZET
Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin iş becerikliliği ile öğretim doyumları arasındaki ilişkisi incelemek amaçlanmıştır. Bu amaçla Diyarbakır ilinde çalışan 450 sınıf öğretmenine kişisel bilgi formu, iş becerikliliği ölçeği ve öğretim doyum ölçeği

uygulanmıştır. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde veriler parametrik olduğu için t-testi, tek yönlü ANOVA kullanılmış olup; ayrıca değişkenler arası ilişkinin kalitesini göstermek için Yapısal Eşitlik Modellemesi uygulanmıştır. Araştırma sonuçları öğretmenlerin iş becerikliliği ve öğretim doyum düzeylerinin cinsiyete, kıdem durumuna, okulun bulunduğu yere (kentsel-kırsal), okul türüne (Devlet- özel) göre farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca Yapısal Eşitlik Modellemesinde öğretmenlerin iş becerikliliği ve öğretim doyum düzeyleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. İş Becerikliliği Kavramı İş becerikliliği kavramı(JCM), ilk kez Wrzesniewski ve Dutton (2001) tarafından önerilmiştir. Yazarlar, ''…insanların işteki görevleri ya da ilişkisel sınırlarını değiştirmek için yaptıkları değişiklikleri'' tanımlamak için iş becerikliliği terimini kullanmışlardır (Wrzesniewski ve Dutton, 2001: 179). Diğer bir ifade ile iş becerikliliği bir işteki değişikliğe karşı davranış geliştirme veya bu değişikliğe cevap verme değil, yapılan işte bir yaratıcılık veya yeni bir şeyi başlatma anlamında kullanılmaktadır. Yani kısaca iş becerikliliği çalışanların yapılan işteki sınırları proaktif olarak değiştirmesidir (Grant & Ashford, 2008). Literatürde geçen iş doyumu kavramı eğitim alanında "öğretim doyumu" olarak tanımlanmaktadır. Öğretmenlerde öğretim doyumu kavramı öğretmenlerin yapılan işle ilgili ihtiyaçlarının karşılanması algısı ile tanımlanmaktadır (Evans, 1997). İş doyumunu etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bunlardan ilki iş doyumunu etkileyen çevresel faktörlerdir. Bunlar ise sırasıyla görev kimliği, görevin özelliği, otonomi, beceri çeşitliliği ve geri bildirimdir. Sayılan bu beş unsurun varlığı işte iş memnuniyetini ve diğer kurumsal sonuçları meydana getirir (Hackman & Oldham, 1980). İş doyumunu etkileyen diğer bir unsur ise kişilikle ilgili durumdur. Bunlar sırasıyla nevroz, insaflı olabilme, makuliyet, dışa dönüklük ve pozitif-negatif etki edebilirliktir (Judge, Heller, & Mount, 2002).

Anahtar sözcükler: Job satisfaction, teacher, teaching satisfaction

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ANLATIM YÖNTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Edip TUT, Mersin Üniversitesi, ediptut@hotmail.com

ÖZET

Türkiye'de eğitim programının temel aldığı yapılandırmacı yaklaşım, öğretme üzerine değil, insanın nasıl öğrendiği üzerine odaklanmıştır. Öğretmenin görevi ise her biri farklı özelliklere sahip öğrencilere, öğrenme için uygun ortam yaratmaktır. Bu amaçla öğretmenler, çok sayıda ve çeşitli öğretim yöntem ve tekniğini bilmek ve derslerde bunlardan faydalanmak zorundadırlar. Öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntemleri üzerine gerek Türkiye'de gerekse dünyada çok sayıda araştırma yapılmıştır. Bu araştırmaların büyük bir bölümünü tarama türü araştırmalar oluşturmakta ve en sık kullanılan ve en çok bilinen yöntemlerin başında anlatım yöntemi gelmektedir. Bu araştırmanın amacı, bu öğretim yöntem ve teknikleri arasında önemli bir yere sahip olan anlatım yöntemine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini derinlemesine incelemektir. Bu amaçla hazırlanan çalışma, bir nitel araştırma olarak desenlenmiştir. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılacaktır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu, kişisel bilgi ve soru formu olarak iki bölümden oluşmuştur. Soru formunda 9 adet açık uçlu soru yer almıştır. Araştırma sorusunun oluşturulmasında literatürden yararlanılmıştır. Soru formunun geçerliğini sağlamak için farklı bir ilde görev yapmakta olan 10 sınıf öğretmeni ile ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama ve uzman görüşü sonucunda soru formuna son şekli verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde Samsun il ve ilçe merkezi ile köylerde görev yapmakta olan 30 sınıf öğretmenin oluşturması planlanmıştır. Katılımcıların seçiminde gönüllülük ve maksimum çeşitlilik esas alınmıştır. Elde edilen bulgular, araştırma soruları önceden belirlendiği için nitel araştırma tekniklerinden betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenecektir.

Anahtar sözcükler: Anlatım yöntemi, öğretim yöntem ve teknikleri, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇALIŞTIKLARI YERİN KÜLTÜRÜ İLE ETKİLEŞİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Semra DEMİR BAŞARAN, Erciyes Üniversitesi, sdemir@erciyes.edu.tr
Öğretmen Bahadır Emre KOÇAK, Kemal Akiş İlköğretim Kurumu, bahadirhoca@hotmail.com

ÖZET

Ülkemizde temel eğitimin ilk basamağını ilkokullar oluşturmaktadır. Bu okulların başarılı olması sonraki eğitim basamakları ve eğitimin amaçları için önem taşımaktadır. Başarılı bir eğitimi gerçekleştirecek olan en önemli etken ise öğretmendir. Ülkemizdeki kültürel çeşitlilik ve eğitim sistemindeki öğretmenlerin istihdamı göz önünde bulundurulursa farklı kültürlerde yetişen öğretmenlerimizin yetiştikleri kültürden farklı bir ortamda eğitim vermek durumunda oldukları görülmektedir. Hem eğitimde çevre koşullarının dikkate alınması açısından hem okul-çevre ilişkileri açısından hem de öğretmenin kendisi açısından görev yaptığı çevreyi tanıması, çevre özelliklerini belirlemesi ve eğitimi çevre şartlarına göre vermesi gerekmektedir. Yetiştiği kültür ile görev yaptığı kültür arasında fark bulunan öğretmenlerin bir takım uyum süreçleri yaşaması beklenebilir. Bu süreçlerin ise eğitim-öğretime olumlu-olumsuz etkileri olabilmektedir. Bu araştırmanın amacı yetiştiği kültürden farklı bir kültürde görev yapan sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları yerin kültürü ile etkileşimlerinin eğitim-öğretim, çevre ve öğretmen üzerindeki etkisine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak modellenmiştir. Bununla beraber betimsel bir nitelik taşımaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Manisa ilinde görev yapan 19 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma gurubu, amaçsal örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Araştırmada, veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmacıya çalışmada esneklik ve ortam üzerinde kontrol sağladığı için bu yöntem tercih edilmiştir. Veri toplama aracı olarak "Sınıf Öğretmenlerinin Çalıştıkları Yerin Kültürü İle Etkileşiminin Değerlendirmesi Görüşme Formu" kullanılmıştır. Görüşmelerin tamamı ikinci araştırmacı tarafından yapılmıştır. İlk görüşme 23-12-2015 tarihinde son görüşme ise 21-01-2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Toplanan veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler görev yaptıkları çevreninin kültürünün özel günlerinde, ekonomik faaliyetlerinde, konuşmasında, sosyal etkinliklerinde farklılıklar gözlediklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan

öğretmenlerin görüşlerine göre, çalışılan yerin kültürü ile etkileşimin etkili öğretim ortamı düzenlemede ve okul aile işbirliğinde önemli rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin yarıdan fazlasının çalıştıkları yerin kültürel etkinliklerini merak ettikleri ve bu etkinliklerin içinde olmaya istekli oldukları, diğer kısmının ise kendilerini bulundukları kültürden soyutlamaya çalıştıkları belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarında öğretmenlerin etkileşim içinde oldukları kültürden etkilendikleri ve şivelerinde, yemek kültürlerinde, sosyal yaşantılarında vb. değişiklikler olduğu görülmektedir. Aynı zamanda öğretmenler, etkileşim içinde oldukları çevreyi etkilediklerini de düşünmektedirler. Öğretmenlerin bulundukları çevrenin yeniliklere uyum sağlamalarına katkıları konusunda ise farklı düşünmektedirler. Öğretmenlerin yarıya yakını çevrelerini yeniliklerle tanıştırma konusunda teknolojinin ve iletişim araçlarının gerisinde kaldıklarını düşünürken diğer kısmı ise öğretmenin hâlâ bulunduğu çevreye yenilikleri getiren, tanıtan rolünün çok önemli olduğuna işaret etmektedirler. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çevreye uyum sağlama süreçlerinde Milli Eğitim Bakanlığı ve Milli Eğitim Müdürlüklerinin yeterli çalışma yapmadıkları görüşünde birleştikleri de görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde maddi imkânsızlıklar, teknolojik alt yapıda sınırlılıklar, araç-gereç eksikliği gibi sorunlarla da karşılaştıklarını belirttikleri de bulgular arasındadır.

Anahtar sözcükler: Kültür, kültürel etkileşim, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN COĞRAFYA İLE İLGİLİ TARTIŞMALI KONULARA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Taner ÇİFÇİ, Cumhuriyet Üniversitesi, tcifci@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin coğrafyayı ilgilendiren tartışmalı konular hakkındaki görüşleri araştırılmaya çalışılmıştır. Bir problem durumu hakkında akla ve mantığa uygun ancak birbirine zıt fikirler ileri sürülebiliyorsa o mesele tartışmalıdır (Dearden, 1981). Tartışmalı konuların verilebileceği disiplinlerden biriside coğrafyadır. Bu bağlamda, coğrafya, öğrencilerin yaşadığı alanı ve dünyayı anlamalarını ve anlamlandırmalarını sağlayan bir içeriğe sahip olmasından dolayı önemli bir disiplindir. Çünkü insanların mekânsal algıları, yaşadıkları alanın konum özellikleri ile doğrudan ilgilidir. 21. Yüzyıl Türk insanının siyasal, ekonomik ve kültürel sistem ile ekolojik gelişmeleri anlaması, bunlarla etkileşiminde uyumlu ve bilinçli adımlar atabilmesi için coğrafya eğitimine ihtiyaç vardır (MEB, 2011). Sınıf öğretmenlerinin coğrafya ile ilgili tartışmalı konuları sınıfa getirmesi, öğrencilerde eleştirel düşünebilme ve sorgulayabilme, problem çözme, bilinç kazanma, olaylara çok yönlü bakabilme ve tartışabilme gibi birçok beceriyi kazandırabilir. Bu yönüyle sınıf öğretmenlerine çocuğun çok yönlü düşünme, eleştirme ve sorgulama becerilerini geliştirmek adına önemli görevler düşmektedir. Bu araştırma nitel olarak desenlenmiş ve fenomenoloji (olgubilim) yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanması sürecinde araştırmacı tarafından oluşturulan, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler, betimsel ve içerik analizi teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine göre, tartışmalı konuların başında göç (mülteci ve beyin göçü gibi) çevre kirliliği, açlık ve kıtlık, küresel ısınma, hidroelektrik santraller, yeşil alanların yerleşime açılması, doğal afetler, nükleer santraller, tarım ve hayvancılığa yönelik politikalar gelmektedir. Ancak öğretmenlerin bu konuları sınıfa getirmekten çekindikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma, sınıf öğretmenlerinin tartışmalı konulara ilişkin görüşlerini ve bu konuların veriliş tarzını açığa çıkarmak açısından önemlidir.

Anahtar sözcükler: Coğrafya, sınıf öğretmenleri, tartışmalı konular

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN DÜŞÜNME BECERİLERİ EĞİTİMİNDE KENDİLERİNİ YETERLİ BULMA DÜZEYİ

Öğretmen Fergül KILIÇ, Mehmet Akif İlkokulu, fergulkilic@gmail.com
Öğretmen Kader ARKAN SEZGİN, Öğretmen Melahat Hüdai Gürbüz İlkokulu, kaderarkan@gmail.com

ÖZET

Dünyadaki eğitim sistemleri gibi Türk eğitim sistemi de çağın gereklerine uygun olarak farklılaştırılmıştır. Eğitimin amaçları arasına düşünme becerilerini geliştirmeye hizmet edecek amaçlar eklenmiş ve program buna göre yeniden belirlenmiştir. 2005 yılında uygulamaya konulan yeni programda düşünme becerileri maddeler halinde verilmiş ve içerik bu becerileri kazandırmaya yönelik olarak geliştirilmiştir. Yenilenen eğitim programının temelinde, birçok davranışın bir araya gelmesinden oluşan, yapılandırılmış ve karmaşık üst düzey düşünme becerilerini kazandırma amacı güdülmüştür. Bu amaç doğrultusunda tek yönlü düşünme; hızla değişen, çok kültürlü ve küreselleşen bir dünyada, geleceği görebilmek için yeterli olmamaktadır. Hızla değişen dünyada bugünün ve yarının gereksinimlerine yanıt vermesi gereken öğretmenin rolü de değişmiştir. OECD (1994) öğretimin kalitesinin nasıl artırılacağı üzerinde yaptığı araştırmada, öğretmenlerin önce kendilerinin düşünmeyi öğrenmeleri gerektiğini vurgulamıştır. Düşünme becerileri eğitimi verecek öğretmenlerin bu becerileri kazanmış olmaları önemlidir. Bu şekilde öğretmenlerin düşünme becerilerini mesleki yaşantılarına daha kolay uygulamaları mümkündür. Bu görüşlerden hareket ederek öğretmenlerin kendilerini düşünme becerileri eğitiminde ne derece yeterli gördükleri konusunda araştırma yapılması ihtiyacı hissedilmiştir. Araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin düşünme becerileri eğitiminde kendilerini yeterli bulma düzeylerini belirlemektir. Araştırma tarama modeli ile desenlenmiştir. Öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul ilindeki devlet okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklemini ise İstanbul ili Anadolu Yakası'ndaki devlet okullarında görev yapan ulaşılabilir örnekleme yoluyla seçilen 300 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Anket güvenirliği için cronbach alfa katsayısı hesaplanacak olup, analizler için aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplanacaktır.

Anahtar sözcükler: Düşünme becerileri eğitimi, eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcı düşünme

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN E-ÖĞRENMEYE İLİŞKİN HAZIRBULUNUŞLUK DÜZEYİ (MERZİFON ÖRNEĞİ)

Öğretmen Şener ŞENTÜRK, Merzifon Namık Kemal Ortaokulu, egitimhekimi@gmail.com

ÖZET

Çağımızın en önemli icatlarından biri olan internet, hayatın her alanını etkilemiş, insanların vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Bilgiye ulaşma ve bilgi paylaşma hızının son derece arttığı günümüzde, eğitim anlayışları da bu hızlı değişimden etkilenmiş, teknolojiyi eğitimde kullanmak zorunluluk haline gelmiştir. Bu doğrultuda Milli Eğitim Bakanlığı Türkiye genelinde öncelikli liseler olmak üzere eğitimde teknolojiden yararlanmak için "Fatih Projesi" ile sınıflara akıllı tahta uygulamaları, öğretmen ve öğrencilere tabletler, e-içerik programları, e- doküman ve e-kurslar gibi çalışmalarla eğitim bilişim ağı kurmuştur. Paylaşım sitelerinin, wikipedilerin, sosyal ağların ve blogların etkin kullanılmasını gerektiren bu süreçte, bireylerin teknolojiyi etkin kullanmalarını sağlamak, eğitim sürecine zenginlik katmak hedeflenmiştir. E-öğrenme olarak tanımlanan bu etkileşim süreci, bireyin elektronik ortamda sosyal etkileşim içerisine girmesini, hazır web sistemlerinin içeriğine müdahale edebilmesini ve bilgi paylaşımında bulunabilmesini sağlamaktadır. Ancak uygulamada önemli bir rolü olan öğretmenlerin alışa geldikleri davranış kalıpları, konuya ilişkin yeterlilikleri ve kabul düzeyleri, bilgi ve tecrübeleri, kendine güvenleri, kısaca hazırbulunuşluk düzeyleri farklılık göstermektedir. Buradan hareketle araştırmada sınıf öğretmenlerinin e-öğrenme hakkındaki hazırbulunuşluk düzeylerini ortaya koymak hedeflenmiştir. İlişkisel araştırma modeline dayalı olarak gerçekleştirilmiş olan araştırma evrenini, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Merzifon Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan 232 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma verileri kişisel bilgiler formu ve "E-öğrenme Hazırbulunuşluk Ölçeği" ile elde edilmiştir. Araştırmada istatiksel verilerin analizinde, frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma ile verilerin normal dağıldığı durumlarda t testi ve pearson momentler çarpım korelasyon katsayısı, dağılımın normal olmadığı durumlarda ise Mann-Whitney U ve Spearman sıra farkları korelasyon katsayısı kullanılmıştır.

Anahtar sözcükler: E- öğrenme, hazırbulunuşluk düzeyi, sınıf öğretmeni, web 2.0

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMDE KULLANILAN TEKNOLOJİK YENİLİKLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (İSTANBUL İLİ KÂĞITHANE İLÇESİ ÖRNEĞİ)

Öğretmen Metin ESER, Milli Eğitim Bakanlığı, metin03412@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Alpaslan GÖZLER, Erciyes Üniversitesi, agozler@erciyes.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilkokulda görev yapan sınıf öğretmenlerinin eğitimde kullanılan teknolojik yenilikleri farklı değişkenlere göre kullanabilme ve faydalanabilme becerileri hakkındaki görüşlerini tespit etmektir. Çalışma İstanbul ili Kâğıthane ilçesinde görev yapan 200 sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür. Ayrıca mevcut durumun belirlenmesine yönelik tarama şeklinde betimsel bir çalışma olarak yapılmıştır. Araştırmada, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nicel araştırma türü, teknik olarak da anketler kullanılmıştır. Demografik sorulardan oluşan bilgi formu, eğitimsel teknolojik araçların bulunduğu kısım ve 33 maddelik teknoloji kullanım anketi kullanılmıştır. Veriler bilgisayar ortamında istatistiksel paket program yardımı ile elde edilen, yüzde ve frekans dağılımı, t-testi ve anova testi ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre sınıf öğretmenleri, eğitimde kullanılan teknolojik yeniliklerin çok yararlı ve önemli olduğunu, işlerini kolaylaştırdığını, sınıf yönetiminde kolaylık sağladığını ve istendik hedef davranışları öğrencilere kazandırmada faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Eğitim teknolojilerine ulaşmada diğer okullardan ve çevresel imkânlardan her iki cinsiyet grubunun da yeterli düzeyde yararlanmadıklarını ve eğitim teknolojisiyle ilgili yayınları takip etmede yeterli eğilimi göstermedikleri anlaşılmıştır. Cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin cevapları arasında önemli bir farklılaşma görülmemiştir. Ancak yaş değişkenine göre yapılan Anova testi sonuçlarında özellikle 2. Grup(26-30) öğretmenlerin görüşleriyle diğer gruplardaki öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Ayrıca eğitimde teknolojiyi daha verimli kullanabilmek için hizmetiçi faaliyetlerin ve seminerlerin artırılması ve eğitim teknolojisiyle ilgili düzenli yayın takibinin de önemli olduğunu da belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmeni, yenilik, eğitim teknolojisi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTSEL OYUNLAR TEKNİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ, Mersin Üniversitesi, lufiuredi@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Emine Begüm AKKUŞ, Mersin Üniversitesi, eb.akkus@gmail.com

ÖZET

Günümüz çağdaş eğitim sisteminde benimsenen yapılandırmacı yaklaşım ışığında çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanılmaktadır. Bu yöntem ve teknikler öğrencilerin aktif bir şekilde öğretim sürecine katılarak daha etkili öğrenmeler gerçekleştirmelerini ve bilgiyi daha anlamlı yapılandırmalarını sağlamaktadır. Eğitsel oyunlar da bu tekniklerden bir tanesidir. Hem öğrencilerin derse motivasyonunu sağlar hem de fiziksel ve zihinsel aktivitelerini ve bu sayede öğrencilerin sürece etkin katılımını arttırır. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin eğitsel oyunlar tekniği hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Çeşitlerine ve amaçlarına göre birçok farklı türü bulunan eğitsel oyunların sınıf öğretmenleri tarafından hangi amaçla, ne kadar sıklıkla kullanıldığını ve öğretmenlerin eğitsel oyunlara ne kadar hâkim oldukları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Mersin İli Merkez İlçesi'nde bulunan 11 ilkokulda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Veriler, ilkokul 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğretmenlerinden oluşan 50 öğretmen ile bu araştırma için geliştirilmiş 6 adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Nitel boyutlu veriler içerik analizine tabi tutularak belirli kategoriler altında sayısallaştırılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin derslerde ortalama 2 oyun kullandığı, bu oyunları en çok, öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerini sağlamak amacıyla ve derse motivasyon sağlamak amacıyla kullandıkları belirlenmiştir. Katılımcılar tarafından sınıf öğretmenlerinin eğitsel oyunlar konusunda yetersiz

oldukları sıkça ifade edilmiş, sınıf öğretmenlerinin öğretim sürecinde klasik oyun ve klasik materyalleri kullanmaktan öteye gidemedikleri saptanmıştır. Ulaşılan bulgular sonucunda sınıf öğretmenlerinin eğitsel oyunlar konusundaki yetersizliklerini gidermek için öğretmenlerin de belirttiği ifadelerden yararlanılarak çeşitli öneriler getirilmiştir. Anahtar Sözcükler: Sınıf öğretmenliği, öğretim yöntem ve teknikleri, eğitsel oyunlar

Anahtar sözcükler: Eğitsel oyunlar, öğretim yöntem ve teknikleri, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ERTELEME DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

Öğretmen Fatih DEMİR, Tokat Erbaa Tanoba İlkokulu, f.d.86@hotmail.com
Öğretmen Bekir ASLAN, Tokat Erbaa İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, bekiraslan60@hotmail.com
Öğretmen Cihat KILINÇ, Tokat Erbaa Bağpınar Ortaokulu, cihatmeryem07@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin erteleme davranışı ve erteleme davranışının bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç kapsamında şu sorulara cevap aranacaktır: a) Sınıf öğretmenlerinin erteleme davranışı ne düzeydedir? b) Sınıf öğretmenlerinin erteleme davranışı cinsiyetine, medeni durumuna, görev yapılan yerleşim yerine, kıdemine, okuttuğu sınıf düzeyine ve okuttuğu sınıf mevcuduna göre farklılaşmakta mıdır? Araştırmada sınıf öğretmenlerinin erteleme davranışı var olduğu şekliyle betimlenmeye çalışılacağından araştırmanın modeli tarama modelidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde Tokat ili Erbaa İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkokullarda görev yapan 230 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmen adaylarının demografik özelliklerine ilişkin bilgileri saptamak için araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ile Uzun Özer (2014) tarafından geliştirilen "Yetişkin Erteleme Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler SPSS 20 paket programı ile analiz edilmiştir. Erteleme davranışı puanlarının aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Araştırmada verilerin çözümünde T-testi, ANOVA ve Tukey testi kullanılmıştır. Ayrıca frekans ve yüzde hesaplamaları da yapılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Veri analizi sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin erteleme davranışı düşük düzeydedir. Sınıf öğretmenlerinin erteleme davranışı medeni durum, görev yapılan yerleşim yeri, kıdem ve okuttuğu sınıf mevcuduna göre istatistiksel açıdan anlamlı olarak farklılaşırken; cinsiyet ve okuttuğu sınıf düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı olarak farklılaşmamıştır. Sınıf öğretmenlerinin erteleme davranışları ilgili literatür çerçevesinde yorumlanarak önerilerde bulunulacak ve ilgililerle paylaşımı sağlanacaktır.

Anahtar sözcükler: Davranış, erteleme, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN HAYATINDA SOSYAL MEDYANIN YERİ

Öğretmen Şeyma ÖZTÜRK, Milli Eğitim Bakanlığı, seymaozturk92@gmail.com
Doç. Dr. Sabahattin ÇİFTÇİ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, sciftci@konya.edu.tr
Öğretmen Gülsüm DOĞAN, Milli Eğitim Bakanlığı, glsmdgn1@gmail.com
Öğretmen Busra ACAR, Milli Eğitim Bakanlığı, busracar@hotmail.com
Öğretmen Ayşegül BİLGİN, Üstünler İlkokulu, aysegulbilginn@gmail.com

ÖZET

Teknolojinin hızla geliştiği çağımızda internet kullanımı vazgeçilmez bir ihtiyaç haline gelmiştir. İnternet bilgiye kolay ulaşılabilirlik zamandan tasarruf gibi nedenlerle hayatımıza girmiştir. Online alışveriş, dünyada gelişen olaylardan anında haberdar olma, seyahat ve konaklama ile ilgili işlemler, herhangi bir konu hakkında bilgi edinme, online oyunlar internet kullanım nedenleri arasında olsa da dünya üzerinde internet kullanımının büyük bir kısmını sosyal medya hesaplarına erişim oluşturmaktadır. İlk zamanlarda sosyal medya kullanımı gençler için boş zamanlarını değerlendirdikleri eğlence alanı olarak görülse de insanların sosyal medya üzerinden haberleşmesi, örgütlenmesi, eyleme geçmeleri, bilgi alışverişinde bulunmaları bu alanların sadece eğlence aracı olarak kullanılmadığını göstermektedir. Her yaştan kullanıcıya sahip olan ve aktif kullanıcı sayısını her gün artıran sosyal medya kendisiyle tanışan her bireyi siyasal, kültürel, eğitsel alanlarda etkilemektedir. Aynı branştan bireylerin sosyal medya alanlarında açtıkları gruplar sayesinde ortak ihtiyaçlara yönelik paylaşımlar yapılmaktadır. Bu sayede sosyal medya büyük kitlesel örgütlenmelerle etkisi göstermektedir ve bu etki her geçen artmaktadır. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin hayatında sosyal medyanın yerini, sosyal medyaya karşı sahip oldukları fikir ve tutumları belirlemektir. Çalışma 2015-2016 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışma nitel bir çalışmadır. Verilerinin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar sözcükler: Facebook, sınıf öğretmenliği, sosyal medya

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİNDE ÖĞRETİM MATERYALLERİNİ KULLANMAYA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Lisans Öğrencisi Beyza Selin UZUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, beyzaselinuzun@posta.mu.edu.tr
Lisans Öğrencisi Umut Can ATAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, umutcanatas@posta.mu.edu.tr

ÖZET

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik yönde davranış değişikliği meydana getirme sürecidir. Bu süreç içerisinde öğretilen bilginin kalıcı olmasını, dersin daha eğlenceli ve daha verimli geçmesini sağlamak için bazı materyallerden yararlanılır. Öğrencilerde bilgi, beceri, tutum ve değerleri geliştirmede kullanılan tüm araç, gereç ve kaynaklara öğretim materyalleri denir. Eğitim-öğretim sürecinde öğretim materyallerinden yararlanmak çoklu öğrenme ortamı yaratmaya yardımcı olur, öğrencilerin dikkatinin öğretim yapılacak konu üzerine çekilmesini ve yapılan öğretimin daha kalıcı

olmasını sağlar. Öğrencilerin derse olan istek ve ilgileri artar, derse olan katılım oranının yükselmesine yardımcı olur. Eğitim-öğretim sürecinin canlı ve açık bir hal almasına olanak sağlar. Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin eğitim-öğretim sürecinde öğretim materyallerini kullanma hakkında ne düşündüklerini, öğretim materyalleri hazırlarken ve kullanırken nelere dikkat ettiklerini, hangi öğretim materyallerini nasıl kullandıklarını belirlemek amaçları doğrultusunda yapılmıştır. Bu kapsamda yapılan araştırma bir durum çalışmasıdır. Çalışmanın evrenini sınıf öğretmenleri, örneklemini ise Muğla ili Menteşe ilçe merkezinde görev yapan 50 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Karamustafaoğlu (2006) tarafından geliştirilen, 14 maddeden oluşan 5 likertli "Materyal Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket program kullanılmış, örneklemi oluşturan öğretmenlerin cinsiyet, meslek yılı, ve yaş gibi değişkenlerinin etkileri t testi yardımıyla incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar ilgili literatür çerçevesinde tartışılmış ve araştırmanın sonuçlarına yansıtılmıştır.

Anahtar sözcükler: Materyal kullanımı, tutumlar, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMLARINA BAĞLILIK DÜZEYLERİ VE BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin KILINÇ, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, hhkilinc_23@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarına bağlılık düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada Yaşaroğlu ve Manav (2015) tarafından geliştirilen "Öğretim Programlarına Bağlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 16'sı olumlu, 4'ü olumsuz olmak üzere 20 maddeden oluşan beşli likert tipi bir ölçektir. Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışma; tarama modelinde, betimsel nitelikte bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Nevşehir il merkezindeki ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde tesadüfi örnekleme dikkate alınmıştır. Ölçekten elde edilen veriler SPPS 16.0 programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde öğretmenlerin kişisel bilgilerine ait bulgularda frekans ve yüzde, ölçek maddelerine katılma oranlarını belirlemede aritmetik ortalama ve standart sapmaları kullanılmıştır. Ayrıca veriler, cinsiyet ve kıdem değişkenlerine göre karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Verilerin cinsiyet değişkenine ilişkin analizinde t-testi, kıdem değişkenine ilişkin karşılaştırmalarında ise tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin programa bağlılık düzeylerinin genel olarak yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğretmenler ölçekte yer alan "Ders etkinliklerini planlarken, öğretim programındaki etkinlik örneklerinden yararlanırım" ve "Dönemin başında, okutacağım dersin öğretim programını incelerim" maddelerine en yüksek düzeyde görüş belirtirken; "Öğretim programında yer alan sembollerin hangi anlama geldiğini bilirim." ve "Dönemin başında, okutulacak dersin öğretim programının incelenmesine gerek yoktur." maddelerine en düşük düzeyde görüş belirtmişlerdir. Ayrıca cinsiyet değişkenine göre erkek öğretmenler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiş, kıdem değişkenine ilişkin olarak öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Anahtar sözcükler: Öğretim programı, program, sınıf öğretmeni, ilkokul

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİMİN BİREYSELLEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, anilan.huseyin@gmail.com
Arş. Gör. Dr. Zeynep KILIÇ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, zeyno-dev@hotmail.com

ÖZET

İçinde yaşadığımız yüzyılda küreselleşme olgusu ile birlikte, iletişimin yaygınlaşması ile bir yandan ekonomik, siyasal ve kültürel bakımdan dünya toplumları iç içe geçmekte, diğer yandan bilgi hızla üretilip hızla yayılmakta ve geniş kitlelere ulaşmaktadır. Bu nedenle bulunduğumuz yüzyılda bilgi, en önemli olgu haline gelmekte ve bu dönemin toplumu, bilgi toplumu olarak nitelendirilmektedir. Bilgi toplumu, bilginin sermaye, hammadde, enerji ve insan gücü gibi üretim unsurlarından biri haline dönüştüğü, herkes tarafından paylaşıldığı ve toplum içerisinde kültürel bir değer olarak kabul edildiği ve bilgi teknolojilerinin her alanda kullanılmaya başladığı toplum yapısı olarak tanımlanabilir. Bilgi toplumunda bireylerden beklenenler, farklılıklar göstermeye başlamasıyla birlikte öğretmenlere düşen görev ve sorumluluklarda da farklılıklar meydana gelmeye başlamıştır. Öğretmenlerin bu sorumluklarından biri de ulusal ve evrensel değerlere sahip, toplumun gereksinimlerine yanıt verebilecek nitelikte bireyler yetiştirebilmek olarak görülmektedir. Öğretmenlerin bu sorumluluklarını yerine getirebilmesi ise büyük ölçüde eğitimdeki çağdaş yaklaşımları uygulamasına bağlıdır. Bu çağdaş yaklaşımlardan birisi de öğretimin bireyselleştirilmesidir. Bireyselleştirilmiş öğretim, her bir öğrencinin öğretimsel gereksinimini karşılamak için uyarılanmış bir öğretimsel ya da öğrencilerin bireysel farklılıklarına, ilgi ve gereksinimlerine dikkate alarak öğrenme çevresi oluşturmaya yönelik bir uygulama olarak tanımlanmıştır. Bireyselleştirilmiş öğretimde birey ön plandadır ve bireyin bireysel farklılıkları, ilgileri ve gereksinimleri öğretme-öğrenme sürecini etkilemektedir. Bireyselleştirilmiş öğretim ortamlarının özelliklerini şöyle açıklamaktadır: • Öğrencilerin öğrenmesi ne kadar zamanda öğrendiğinden daha önemlidir. • Bütün öğrenciler, başarılı öğrenenler olabilir, • Öğrenciler, en iyi güvenli ve düzenli bir öğrenme çevresinde öğrenirler, • Öğrenme, yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bireyselleştirilmiş öğretim, öğrenciye yöneliktir ve öğretme-öğrenme sürecinde öğrencinin etkin katılımını gerektirmektedir. Eğitim anlayışı, geleneksel öğretmen merkezli eğitimden farklı olarak öğrenci merkezlidir. Bu bağlamda sınıf öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş öğretime yönelik görüşlerini, hangi uygulamaları yaptıklarını, karşılaştıkları sorunları ve geliştirdikleri çözüm önerilerini belirlemek, yapılandırmacı anlayış doğrultusunda öğretimin bireyselleştirilmesinin daha başarılı olmasını sağlaması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı da sınıf öğretmenlerinin öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır: • Öğretmenlerin bireyselleştirilmiş öğretime ilişkin tanımları nelerdir? • Öğretmenlerin öğretimin bireyselleştirilmesine ilişkin hangi yöntem ve teknikler kullanmaktadırlar? • Öğretmenler, öğretimin bireyselleştirilmesini nasıl planlamaktadırlar? • Öğretmenler, öğretimin bireyselleştirilmesinin öğrencilere katkıları konusunda ne düşünmektedirler? • Öğretmenler, öğretimin bireyselleştirilmesine ilişkin ne tür zorluklar karşılaşmaktadırlar? • Öğretmenler, öğretimin bireyselleştirilmesinin daha etkili olabilmesi için neler önermektedirler? Öğretimin

bireyselleştirilmesine yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma nitel yöntemle gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı araştırmalardır. Bu çalışmada veriler, nitel araştırma tekniklerinden görüşme ile toplanmıştır. Araştırmaya, Eskişehir il merkezindeki sosyo-ekonomik düzeyleri farklı ilkokullarda görev yapan toplam 12 sınıf öğretmenleri katılmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara yer verilir. Araştırmada, her bir soruya verilen yanıtların dökümü yapılmış ve sınıf öğretmenlerinin yanıtları yorumlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş öğretimi, öğrenci merkezli öğretim, öğrenciye hak verilmesi, öğrencilerin seviyelerine uygun çalışma biçiminde tanımladıkları, derslerde altı şapka tekniği, grup çalışması gibi yöntem ve tekniklerden yararlandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Bilgi toplumu, bireyselleştirilmiş öğretim, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SERBEST ETKİNLİKLER DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Uzman Fadime MERDANE, Necmettin Erbakan Üniversitesi, fadime.92.42@hotmail.com
Doç. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, aysementistas@hotmail.com

ÖZET

Çağın gerektirdiği niteliklere sahip bireyleri yetiştirmek şüphesiz bireyi tüm yönleriyle geliştirmekle mümkün olacaktır. Bu yönlerden birini de sosyal beceriler oluşturmaktadır. İlkokul programında bu beceriyi geliştirmek amacıyla serbest etkinlikler dersine yer verilmiştir. Programda yer alan serbest etkinlikler dersinin amacını (MEB, 2010a) '' öğretici ve eğlendirici uygulamalar yoluyla öğrencilerin okulu daha çok sevmelerini, bir aile ortamı gibi benimsemelerini , okulda kendilerini rahat ifade edebilmelerini, güvende hissetmelerini, daha mutlu olmalarını sağlamak, diğer öğrencilerle etkileşimi artırarak sosyalleşmelerine yardımcı olmak; zihinsel, fiziksel, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkı sağlamaktır''şeklinde ifade etmiştir. Programda bütünsel gelişimi ve sosyalleşmeyi sağlamaya yönelik bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlara yönelik birçok kazanıma yer verilmiştir. Öğrencinin bir bütün olarak gelişimine katkı sağlayacak olan bu dersten verim alınabilmesi şüphesiz öğretmenlerin derse ilişkin görüşleriyle doğru orantılıdır. Bu düşünceden hareketle bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin serbest etkinlikler dersine yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmaya kolay ulaşılabilir durum örneklemesiyle seçilmiş Konya il merkezinde görev yapan 1. 2. 3. Sınıf öğretmeni 28 sınıf öğretmeni katılmıştır. Veriler açık uçlu anket formuyla toplanmıştır.8 sorudan oluşan formda yer alan sorulardan 3'ü kişisel, 5'i araştırma konusuyla ilgilidir. Araştırmada katılımcılara ''serbest etkinlikler dersinin tanımı, bu derste yer verilen etkinlikler, karşılaşılan zorluklar, dersin diğer derslerle olan ilişkisi ve dersin daha işlevsel olmasına yönelik öneriler'' sorulmuştur. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre serbest etkinlikler dersi çocuğun sosyalleşmesini sağlayan, eksik kazanımları tamamlamaya hizmet eden, stres atılan bir derstir. Bu derse yönelik sorunların çözümünde kılavuz kitaba yer verilmesi, farklı materyaller geliştirilmesi, özgün kazanımların oluşturulması, özel çalışma ortamının sağlanması gibi öneriler ortaya konulmuştur.

Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmeni, nitel araştırma, serbest etkinlik

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL MEDYA OKURYAZARLIĞININ OKUYARAK ÖĞRENME SÜRECİNE ETKİSİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Ömer Faruk TAVŞANLI, Uludağ Üniversitesi, omerfaruktavsanli@gmail.com
Arş. Gör. Birsen Berfu AKAYDIN, Kocaeli Üniversitesi, berfu_akaydin@hotmail.com

ÖZET

Bilgi ve teknoloji çağı olarak adlandırılan yaşadığımız zaman dilimi insan hayatında pek çok değişikliğe sebep olduğu gibi okuma alışkanlıkları, okuma türleri, okuma kaynakları gibi okumayla ilgili eylemlerin de farklılaşmasına sebep olmuştur. Günümüzde bilgiye ulaşma yolunda geleneksel okuma türlerinin yanı sıra elektronik okuma, ekrandan okuma, sosyal medya okuma gibi okuma türlerinin de kullanılması gerekmektedir. Teknolojinin gelişmesi ile insanlar düşüncelerini ve eserlerini çeşitli sanal ortamlarda paylaşabilmektedir. Bu paylaşımların yayılması ve ulaştığı kişi sayısının artması sosyal medya okuryazarlığı olarak adlandırılan yeni bir okuma alanının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Sosyal medya araçları hızla gelişmekte ve bununla birlikte sosyal medya araçlarının eğitimdeki kullanımı da gün geçtikçe artmaktadır. Geçmişte medya denildiği zaman daha çok sözlü iletişim, yazılı ve basılı metinler akla geliyorken günümüzde bu terimlerden daha çok iletişim amaçlı teknolojik ürünler akla gelmektedir. Yapılan araştırmalar insanların, sosyal medya üzerinde gün geçtikçe daha fazla vakit harcadığını ve ihtiyaçlarının pek çoğunu bu ortamlarda giderdiğini ortaya çıkarmıştır. Günümüzde çocuklar çok küçük yaşlardan itibaren bilgisayar, internet, internet kafe gibi sosyal medya alanlarını kullanabilecekleri pek çok imkana sahiptirler. Bu noktada eğitimcilerin sosyal medya alanlarının öğrencilerin faydasına olacak şekilde nasıl kullanılacağı üzerine düşünmesi ve uygulamaya dönük pratikler geliştirmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin sosyal medya okuryazarlığının öğrenme sürecine etkisi üzerine görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Çalışmanın hizmet süresi beş yılı geçmeyen ve sosyal medyayı aktif olarak kullanan 10 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Araştırma olgu bilim deseni ile tasarlanacaktır. Araştırmanın verileri sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilecek olup yarı yapılandırılmış görüşmeler ile elde edilecektir. Görüşme soruları araştırmacılar tarafından hazırlanacaktır. Görüşme soruları, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği alanlarında çalışmalar yapan uzmanların görüşleri doğrultusunda araştırma için uygun hale getirilecektir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ile elde edilen verilerin transkriptleri çıkarılarak yazılı doküman haline getirilecektir. Yazılı doküman haline gelen görüşme kayıtları kodlar ve temalar tespit edilerek çözümlenecek ve analiz işlemleri yapılacaktır. Analiz işlemleri sonucunda sınıf öğretmenlerinin sosyal medya okuryazarlığının okuyarak öğrenme sürecine etkisi üzerine görüşleri derinlemesine elde edilecek ve bu görüşlerin öğrencilerin sosyal medyayı kullanarak öğretim hayatlarına katkı sağlama adına değerlendirilmesine imkân sağlanacaktır.

Anahtar sözcükler: Okuyarak öğrenme, sosyal medya, sosyal medya okuryazarlığı

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ DİSLEKSİYE YÖNELİK BİLGİLERİ

Lisans Öğrencisi Tuğba ÇINAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, cinartgba@hotmail.com

ÖZET

Disleksi; dinleme, konuşma, okuma, yazma, akıl yürütme ile matematik yeteneklerinin kazanılmasında ve kullanılmasında önemli güçlüklerle kendini gösteren bir öğrenme bozukluğudur. İlk kez 1881 yılında tanımlanan bu bozukluk, Dünya Nöroloji Federasyonu tarafından geleneksel eğitim ortamında, yeterli zekâya ve sosyokültürel fırsata sahip olmasına rağmen, okumayı öğrenme güçlüğü ile kendini gösteren bir bozukluk olarak tanımlanmıştır. Disleksi zekâ düzeyi yüksek çocuklarda da görülmektedir. Fakat bazen hastalık fark edilmeyebilir. Disleksi hastaları, zekâ düzeyleri düşük olmadığı gibi özel yeteneklere de sahip olabilirler. Yapılan çalışmalar disleksinin okul çağındaki çocuklarda görülme oranının %5 ile 10 arasında değişkenlik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu tabloya göre neredeyse her 10 çocuktan birinde disleksi görülmektedir. Disleksinin yaygınlığı da %5 oranındadır ve erkeklerde kızlara oranla yaklaşık iki kat daha fazla görüldüğü belirtilmektedir. Bu çalışmaya göre Türkiye'deki disleksi oranı azımsanmayacak kadar çoktur. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenliği adaylarının disleksi hakkında bilgilerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları seçilmiştir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden durum tespiti deseninde tasarlanmıştır. Veri toplama aracı Fatma ALTUNTAŞ tarafından geliştirilen ve uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan 20 maddelik Disleksiye Yönelik Bilgi Testi kullanılmıştır. Testte ayrıca katılımcıların bazı özelliklerini belirlemek için 5 maddelik demografik özellik bölümü yer almaktadır. Verilerin analizinde MSW Excel programı kullanılmış ve doğru cevap sayılarının dağılımı hesaplanmıştır.

Anahtar sözcükler: Disleksi, bilgi düzeyi, sınıf öğretmenliği adayı

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ

Lisans Öğrencisi Yasemin SOLMAZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, yasemiinsolmaz@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde bilgiden de önemli olan artık bilgileri sorgusuz kabulenmemek, bilginin doğruluğunu araştırmaktır. Çağımız bilgi toplumu olarak da bilinmektedir. Toplumun amacı; neyi, niçin, nasıl öğrenmesi gerektiğini ve öğrendiği bilgileri kullanan, yeni bilgiler üreten bireylerin yetiştirilmesidir. Eleştirel düşünen bir nesil yetiştirmesi beklenen öğretmen adaylarının da eleştirel düşünmeyi benimsemiş olmaları gerekir. Eleştirel düşünme, akıl yürütme, analiz ve değerlendirme gibi zihinsel süreçlerden oluşan bir düşünme biçimidir. Eleştirel düşünürler tüm duyulardan, yazılı veya sözlü ifadelerden, gözlem, deney ve akıl yürütmeden elde ettikleri bilgileri bir araya getirir ve yorumlarlar. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerini incelemektir. Araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Lisans Programına devam etmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma verileri Kökdemir (2003) tarafından geliştirilmiş ve Türkçeye çevrilmiş 51 sorudan oluşan 6lı likert tipinden oluşan California Eleştirel Düşünme Ölçeği (CCTDI) ile toplanmıştır. Geliştirilen ölçeğin gerekli faktör, güvenirlik ve geçerlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0,88dir.Verilerin analizinde SPSS 20 istatistik programından yararlanılmıştır. Toplanan veriler üzerinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t-testi, varyans analizi, anova ve Scheffe testleri yapılarak elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenliği adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri orta derecede olduğu belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Eleştirel düşünme, sınıf öğretmenliği adayları

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ SEMPOZYUMU İÇİN DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Prof. Dr. Ramazan SEVER, Giresun Üniversitesi, ramazan.sever@giresun.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sayimaktay@gmail.com

ÖZET

Sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumları, 1994 yılından günümüze kadar süregelen bir biçimde gerçekleştirilmektedir. İlk yıllarda olmasa da, 2006 yılından itibaren Sınıf öğretmenliği sempozyumları düzenli olarak her yıl yapılmıştır. Sempozyumlar her yıl farklı üniversiteler tarafından ve o yıl içinde uygun olan zaman diliminde gerçekleştirilmektedir. İlk yıllarda Haziran, Mayıs ya da Ekim gibi tarihlerde gerçekleştirilmiş olsa da, 2008 yılından itibaren Mayıs aylarında gerçekleştirilmektedir. Sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumları genellikle ulusal olarak yapılmasına karşın son yıllarda uluslararası katılımlı ya da uluslararası bir yapı da kazanmaya başlamıştır. Bu çalışmanın amacı, artık geleneksel hale gelmiş olan sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumlarının niteliğinin arttırılması için daha nelerin yapılabileceğini ortaya koymaktır. Bu bağlamda, sempozyumlarda sağlanması gereken yeterlikler, sunulması gereken özellikler gibi noktalara odaklanılmıştır. Çalışma nitel bir araştırma olup, veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları için ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını belirlerken, farklı üniversitelerde sınıf öğretmenliği ana bilim dalında görev yapan ve sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumlarına en az bir kez katılmış öğretim elemanları seçilmiştir. Ayrıca, araştırmacılara erişim sorununu ortadan kaldırmak ve daha fazla kişiye ulaşabilmek için görüşmeler yazılı formatta oluşturulmuş, görüşmeciler görüşlerini yine yazılı formatta teslim etmişlerdir. Görüşmelerden elde edilen veriler bilgisayar ortamına girilmiş ve araştırma verilerinin çözümlenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Elde edilen veriler temalar biçiminde düzenlenmiştir. Araştırmanın verilerinden elde edilen sonuçlar araştırma amaçlarına uygun bir biçimde sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmenliği, sınıf öğretmenliği eğitimi, sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumu

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN AİT OLMA VE ALGILADIKLARI ÖĞRETİM ELEMANLARININ MESLEKİ YETERLİLİKLERİNİN AKADEMİK MOTİVASYONLARINI YORDAMA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Songül TÜMKAYA, Çukurova Üniversitesi, stumkaya@cu.edu.tr
Öğretmen Murat ALÇI, Milli Eğitim Bakanlığı, muratalci@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin ait olma ve algıladıkları öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerinin, akademik motivasyonlarını anlamlı bir şekilde yordayıp yordamadığını ortaya koymaktır. Araştırma, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerini etkileyen özelliklerinin saptanması ve bunların birbirleriyle etkileşimlerinin belirlenmesini amaçlayan ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırma, 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde okumakta olan öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada örneklem seçilmeyip evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Veri toplama araçları olarak "Akademik Motivasyon Ölçeği", "Ait Olma Ölçeği", " Öğretim Elemanları Mesleki Yeterlik Envanteri " ile "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni olan " Akademik Motivasyon " ile araştırmanın bağımsız değişkenleri olan "Ait Olma", " Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri" ve demografik değişkenler arasındaki ilişkiler, t testi, tek yönlü varyans analizi, korelasyon ve çoklu regresyon analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular cinsiyete göre değerlendirildiğinde; Ait Olma değişkeninde, "Aileye ait olma" ve "Mesleğe ait olma" alt boyutlarında, kız öğrencilerin ait olma düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Akademik motivasyon değişkeninde," Motivasyonsuzluk" alt boyutunda, erkek öğrencilerin, kızlardan daha düşük bir motivasyona sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri değişkeninde "Öğretim İlke ve Yöntemleri" alt boyutunda, kız öğrenciler öğretim elemanlarının yeterliliklerini, erkeklere göre daha yüksek bir düzeyde algılamışlardır. Sınıf düzeyi değişkenine göre ise "Mesleğe ait olma" alt boyutunda dördüncü sınıf öğrencilerinin ait olma düzeyi diğer sınıflardaki öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Akademik motivasyon değişkeninde, "Dışsal motivasyon düzenleme" alt boyutunda birinci sınıf öğrencilerinin lehine anlamlı bir sonuç çıkmıştır. Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri değişkeninde, "Program ve içerik", "Sınıf yönetimi", "Öğretim süreci etkinlikleri" ile "Öğretim İlke ve Yöntemleri" alt boyutlarında, birinci sınıf öğrencileri öğretim elemanlarının yeterliliklerini diğer sınıftakilere göre daha yüksek bir düzeyde algılamışlardır. Regresyon analizleri sonucunda "Akademik Motivasyon" değişkeninin alt boyutlara göre en önemli yordayıcılarının; "İçsel Motivasyon"da, mesleğe ait olma, program ve içerik ile aileye ait olma; "İçsel Motivasyon Başarma"da, mesleğe ait olma ile program ve içerik; "İçsel Motivasyon Hareket"de, mesleğe ait olma ile öğretim ilke ve yöntemleri; "Dışsal Motivasyon Tanıma"da mesleğe ait olma, program ve içerik ile aileye ait olma; "Dışsal Motivasyon Kendini İspat" ile "Dışsal Motivasyon Düzenleme" de, program ve içerik; "Motivasyonsuzlık"da, mesleğe ait olma, arkadaş grubuna ait olma değişkenlerinin olduğu anlaşılmıştır. Sonuçlar, "mesleğe ait olma" değişkeninin sınıf öğretmenliği öğrencilerinin akademik motivasyonlarını etkileyen en önemli değişken olduğunu göstermiştir. Bu nedenle bu bölüme gelen öğrencilerin mesleği sevmeleri ve mesleki bağlılıklarını arttırmak için yapılacak etkinliklere daha fazla yer verilmesi önem kazanmaktadır. Ayrıca sonuçlar erkeklerin ait olma düzeylerinin kızlara göre daha düşük olduğunu göstermiştir. Bu da sınıf öğretmenliğinin geçmişten beri gelen "kadın" mesleği olduğu algısının hala sürdüğüne işaret etmektedir. Erkek öğrencilerin de bu alanda başarılı olabileceklerine ilişkin algılarının geliştirilmesine yönelik çalışmalara öncelik verilmelidir. Son sınıf öğrencileri, birinci sınıf öğrencilerine göre öğretim elemanlarını daha yetersiz algılamaktadır. Bunun nedeni son sınıfta KPSS'ye (Kamu Personeli Seçme Sınavı) hazırlanmaları nedeniyle tüm derslerin sınav sistemine göre anlatılmasına ilişkin beklentileri olabilir. Bu beklentilerin belirlenip ders içeriklerinde değişiklikler yapılması yararlı olabilir.

Anahtar sözcükler: Ait olma, akademik motivasyon, öğretim elemanları yeterlilikleri, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE TOPLUMA HİZMET UYGULAMALARI DERSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (TRAKYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Yrd. Doç. Dr. Yücel Atila ŞEHİRLİ, Trakya Üniversitesi, asehirli@yahoo.com.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Topluma Hizmet Uygulamaları" dersinin işleyişini Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği 3. ve 4.sınıf öğrencilerinin bakış açısıyla ortaya koymaktır. Araştırmanın evrenini, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde, 2014-2015 öğretim yılı Bahar yarıyılında Topluma Hizmet Uygulamaları dersini alan Sınıf Öğretmenliği 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma örneklemi toplam 204 öğrenciden oluşmaktadır. Topluma Hizmet Uygulamaları dersine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi amacıyla, veri toplama aracı olarak Cevat Elma ve diğerleri tarafından (2010) geliştirilen "Öğretmen Adaylarının Topluma Hizmet Uygulamaları Dersine İlişkin Algıları Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler t-testi, varyans analizi ve LSD testi istatistiksel teknikleri ile analiz edilmiştir. Araştırmada; öğretmen adaylarının Topluma Hizmet Uygulamaları dersinde, fakülte ve uygulama yapılan kurum ve kuruluşlarda karşılaştıkları güçlükler ile uygulamanın olumlu ve olumsuz yanları sorgulanmıştır. Öğretmen adayları bu dersin uygulama sürecinde pek çok problem ile karşılaşmakla birlikte bu dersin gerekli ve etkili olduğunu, fakat uygulamada düzeltmeler yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırma sonucunda öğretmen adayları, Topluma Hizmet Uygulamaları dersinin öğretmen eğitiminde gerekli bir ders olduğunu, dersin kendilerine toplumsal farkındalık, duyarlılık ve sorumluluk bilinci kazandırdığını, öğretim elemanlarının çoğunlukla kendilerine gerekli rehberliği yaptığını, fakat yapmayanlarında olduğunu, uygulama esnasında çeşitli maddi sorunlar yaşadıklarını, dersi olumlu algıladıkları, bu dersin kendi gelişimlerine faydasının olduğuna inandıklarını, gittikleri kurumların kendilerine gerekli yardımı verdiğini belirtenlerin yanında bu dersin pek etkili olmadığını, amacına uygun bir şekilde işlenmediğini belirtenler de olmuştur. Dersin daha etkin ve verimli hale getirilmesi için öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Öğretim elemanları, öğretmen adayları, topluma hizmet uygulamaları, toplumsal duyarlılık, toplumsal sorumluluk

SURİYELİ SIĞINMACI ÇOCUKLARININ EĞİTİM SORUNLARI İLE İLGİLİ İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Cennet KARAKUŞ, Milli Eğitim Bakanlığı, karakuscennet@hotmail.com
Prof. Dr. Kaya Tuncer ÇAĞLAYAN, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, ktuncerc@omu.edu.tr

ÖZET

Suriye'de 2011 yılından itibaren başlayan karışıklıklardan sonra Türkiye'ye göçler başlamıştır. İnsan Hakları Derneği raporuna göre (2013), Suriye'de bu çatışmalardan dolayı çoğu insan yaşamını kaybetmiş, yaralanmış ve Lübnan, Mısır, Irak, Ürdün ve Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıştır. Bu ülkeler çatışmaların başlamasından dolayı 'açık kapı politikası uygulansa da bu durum açık sınır haline dönüşmüştür. Sınırları geçerek gelen Suriyelilerin kayıtları alınamamıştır. Türkiye son altı ayda açık kapı politikasını bırakarak sınırın Suriye tarafında kamp alanları oluşturulmaya başlanmıştır. Unıcef (2015) Suriye İnsani Yardım Operasyonu Türkiye'ye gelen Suriyeli %34ü kamplarda ve %66sı da kamp dışında olmak üzere 642.867 kayıtlı Suriyeli mülteci bulunmakta olup bu sayının %53ü (341.362) çocuklardan oluşmaktadır. Tahmini olarak kamplarda yaşayan okul çağındaki çocukların %20'si, kampların dışında yaşayanların %74'ü okula gitmemektedir. Seydi (2014, s.269)'a göre Suriyeli sığınmacılara sadece siyasi ve ekonomik açıdan değerlendirmelerinin yapılması insani anlamda bu konudaki sorumlulukların bittiği anlamına gelmemektedir. (Afad, 2013, s.50). Kamplarda yaşayan Suriyeli 6-11 yaş arası çocukların yüzde 83'ü ve kamp dışında yaşayan 6-11 yaş arası çocukların yüzde 14'ü okula devam etmektedir. Bu oranlara bakıldığında Suriyeli sığınmacıların eğitim sorunu göze çarpmaktadır. Mültecilerin eğitimi anlamında sadece okula gelmeleri yetmemektedir. Onlara verilecek eğitiminde nitelik açısından değeri yüksek olmalıdır. Çünkü sığınmacı mültecilerin çoğu ülkesine geri dönme konusunda kararsızdır. Bu yüzden mültecilerin topluma entegrasyonu açısından eğitim hem nicelik hem de nitelik olarak ele alınması gerekmektedir. Çünkü Ortadoğu'dan gelen göç dalgası ülkeyi siyasal, ekonomik, sosyal ve eğitim anlamında etkilemektedir. Suriye sığınmacılar için yapılan araştırmalar genellikle araştırma raporları şeklinde yer almıştır. Uzun ve Bütün (2016) yaptığı araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden mülteci çocukların uyum sağlama sürecinde karşılaştıkları sorunların belirlemek için Suriyeli öğrencisi olan okul öncesi öğretmenleri ile görüşme yapılmıştır. Araştırma sonucuna göre, çocukların Türkçe bilmemeleri nedeniyle ciddi sorunlar yaşadıkları, iletişim problemleri çektikleri ve sosyalleşme konusunda sıkıntı yaşadıkları ve sığınmacı konumunda oldukları için beslenme, barınma, temizlik gibi temel ihtiyaçlar noktasında sorunlar yaşadıkları saptanmıştır. Bu araştırmanın amacı Suriyeli sığınmacı ilkokul öğrencilerinin eğitim sürecinde karşılaştığı sorunları belirlemektir. Çalışmada öğrencilerin görüşlerini ortaya koymak amacıyla nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni temel alınmıştır. Araştırmada Suriyeli öğrencisi olan 20 öğretmenin görüşleri görüşme yöntemi kullanılarak alınmıştır. Araştırma verileri, öğretmenlerle yapılan görüşmelerde kullanılmak üzere yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme yoluyla elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yoluyla incelenecektir. Görüşmelerden elde edilen veriler nitel analize uygun olarak kodlara dönüştürülerek ve ilişkili kodlar bir araya getirilerek gruplarla ilişkili temalar oluşturulacaktır. Araştırmanın veri toplama aşamasında olunduğu için araştırma sonuçları daha sonra paylaşılacaktır.

Anahtar sözcükler: İlkokul, Suriyeli ilkokul öğrencileri, Suriyeli sığınmacılar

TELEVİZYONUN, TEMATİK ÇOCUK KANALLARININ, EĞİTİM VE YAŞAM BOYU ÖĞRENME ÜZERİNE ETKİSİ

Öğretmen Alev ÇİNAR GÜREŞ, Sütlüce İlkokulu, alevcinargures@gmail.com
Öğretmen Cihan SÜLE, Bartın Bilim Ve Sanat Merkezi, duman.cihan@gmail.com

ÖZET

Ülkemizde televizyon uygun, ucuz, ulaşılabilir ve en etkili medya aracı olarak ön plana çıkmaktadır. Türkiye`de tematik çocuk kanalları günün her saatinde televizyon izleme imkanı sunmaktadır. Dolayısıyla çocuklar algın öğrenmenin etkisiyle izledikleri programların olumlu veya olumsuz etkilerine maruz kalarak bilişsel, duygusal, davranışsal olarak etkilenmektedirler. Aynı zamanda ailelerin medya okuryazarlık seviyeleri çocukların maruz kaldığı etkinin seviyesini belirlemektedir. Bu nedenle tematik çocuk programlarının çocukların üzerindeki etkisini ciddi olarak sorgulamak biz eğitimcilerin temel konuları arasında yer almalıdır. Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte hızlı değişim ve bilgi patlaması çağımızın insan profilini de değiştirmiştir. Gelişmiş toplumlar, yaşam boyu öğrenen, gereksinim duyduğu bilgiye ulaşabilen, problem çözme becerisine sahip, bağımsız düşünebilen ve öz güvenlerini tesis edip girişimcilik ruhuna sahip bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Kişiler yaşam boyu öğrenme yeterliliklerini çocukluk döneminde kazanmaktadırlar. Bu çalışmamızda ilkokul çağındaki çocukların yaşantılarına etki eden tematik çocuk programlarının yaşam boyu öğrenme üzerindeki etkisi araştırılmaya çalışılmıştır. Çalışmada nitel araştırma tekniklerinden görüşme yöntemi kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Örneklem grubunu ise Bartın il merkez okullarından Sütlüce İlkokulunda 2014-2015 eğitim öğretim yılında eğitim gören 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Yapılan bu çalışmadan elde edilen veriler televizyon ve tematik çocuk programlarının çocuklar üzerinde yaşam boyu öğrenme becerilerini ve problem çözme yetilerini olumsuz yönde etkilediğine dair bulgular elde edilmiştir. Öğrencilerin televizyon ve tematik çocuk kanalları karşısında ailelerinden kontrolsüz şekilde uzun zaman geçirdikleri, izledikleri filmlerde olayları ve duyguları sadece sanal yaşadıklarından gerçek hayatla bu tecrübelerini ilişkilendirme de zorlandıkları yönünde bulgular elde edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Algın öğrenme, çocuk, televizyon izleme, yaşam boyu öğrenme

THE INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PERSONAL CHARACTERISTICS OF TEACHERS AND THEIR PROFESSIONAL SATISFACTION: SAMPLE OF MERSIN PROVINCE

Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ, Mersin Üniversitesi, lutfiuredi@gmail.com
Öğretmen Hakan ULUM, Milli Eğitim Bakanlığı, hakanulum@gmail.com

ABSTRACT

Personal characteristics are the features that discriminate individuals from each other and provide opportunities to make assumptions about them. The personal characteristics of people are closely related to their professional inclinations. There has to be a harmony between the features that the profession requires and the own characteristics of those who prefer teaching profession. This harmony will bring about teachers with high motivation who are satisfied in their profession, individuals educated well by these teachers, and healthy societies accordingly. Unconformity on the other hand will diminish the job satisfaction of the teacher and cause him or her to be unsuccessful in his or her social role. The job satisfaction of teachers with different personal characteristics will represent diversities. This study was conducted with the aim of investigating the relationship between the personal characteristics of teachers and their professional satisfaction. The relationship between different personal characteristics of teachers and their professional satisfaction was tried to be investigated through taking several variables into account. The research method of the study covers an investigation process. The sample of the study covers 520 teachers working in the primary and secondary schools in the city centre of Mersin and its districts as well. The data was gathered through scales of personal characteristics and professional satisfaction. The data was analyzed and discussed through statistical techniques after being transmitted to computers. The findings of the study represent that teachers have extrovert, responsible, up to date and calm characteristics. Besides, there is a meaningful relationship between the personal characteristics of teachers and their professional satisfaction. It was also found out that there is a positive relation between the professional satisfaction of teachers and their such characteristics of being extrovert, responsible, amiable, open to experiences; while a negative relation with unbalance. Furthermore, the findings of the study discovered that there is a relation between the personal and demographic characteristics of teachers and professional satisfaction.

Key Words: Personal characteristics, professional satisfaction, teacher

TOKAT İLİ'NDE GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN HİZMET İÇİ EĞİTİME İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ*

Yrd. Doç. Dr. Ümit ÇELEN, Amasya Üniversitesi, umitcelen@yahoo.com

ÖZET

Tutum, bir şeyi destekleme ya da desteklememeyi ifade eden psikolojik bir eğilim olarak ifade edilmektedir. Bireyin tutumu, göstereceği davranışlarını tahmin etmede etkili olduğundan eğitim alanında sıkça ele alınan bir değişkendir. Hizmet içi eğitim ise herhangi bir meslek sahibinin, mesleğe başladığı ilk günden mesleği bıraktığı güne kadar kendini mesleği için yetiştirmesi veya yetiştirilmesi süreci olarak görülmektedir. Birçok eğitimci için hizmet içi eğitimin amacı öğretmenlerin profesyonel bilgilerini ve iş performansını arttıracak becerilerini geliştirmektir. Öğretmenler gerek hizmet öncesi gerekse hizmet anında eksiklerini tamamlamak için hizmet içi eğitime gereksinim duymaktadırlar. Özellikle hizmet öncesinde verilen bilgilerin iş ortamında yetersiz kalması, çalışanlarda kariyer yapma isteğinin artması, değişime ve gelişmelere uyum zorunluluğu, bazı bilgi ve becerilerin sadece iş başında öğrenilmesi, öğrenme ve kendini geliştirme isteğinin olması gibi nedenler hizmet içi eğitimi zorunlu kılmaktadır. Türkiye'de her ne kadar hizmet içi eğitimler düzenlenip öğretmenlere seminerler şeklinde sunulsa da, bu hizmet içi eğitimler öğretmenlerin ihtiyaçlarını tam olarak karşılayıp karşılamadığı tartışma konusudur. Ülkemizde hizmet içi eğitim faaliyetlerini konu alan birçok araştırma yürütülmüştür. Bu çalışmalarda daha çok katılımcıların görüşlerine başvurularak katıldıkları hizmet içi eğitim programlarının etkililiği, hizmet içi eğitime katılmayı etkileyen etkenler ve eğitimin gerekliliği noktasında hizmet içi eğitime ilişkin ihtiyaç analizi belirleme çalışmaları konu edilmiştir. Bu araştırma ise doğrudan "Öğretmenlerin hizmet içi eğitime katılma konusundaki tutumları nasıldır?" sorusuna odaklanmaktadır. Araştırmada Tokat ilindeki okullarda görev yapan öğretmenlerin hizmet içi eğitime ilişkin tutumlarının belirlenmesi ve bazı değişkenler açısından karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırma nicel bir araştırma olup ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmanın çalışma grubunda n=229 öğretmen yer almaktadır. Araştırma verileri Çelen, Köstereliogğlu ve Akın Köstereliogğlu tarafından geliştirilen likert tipinde tutum ölçeği ile toplanmıştır. Ölçeğin geliştirilme sürecinde şu aşamalar izlenmiştir. İlk olarak; öğretmenlerin tutumlarını belirlemeye yönelik 60 madde yazılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda 17 madde uygulama öncesinde ölçekten çıkarılarak 43 madde pilot uygulama için hazırlanmıştır. Ardından pilot uygulama için hazırlanan ölçek n=176 öğretmenden toplanan verilerle madde analizleri yapılmış ve 30 maddeden oluşan nihai tutum ölçeği formu hazırlanmıştır. Bu ölçek formu n=288 öğretmenden oluşan farklı bir öğretmen grubuna uygulanarak doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda tek boyuttan oluşan ve iki yarım güvenilirliği .95 ve Cronbach Alfa iç tutatlılık katsayısı .97 olan; tek boyutlu yapısıyla puanlardaki değişimin %52.2'sini açıklayan "Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği" geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçek Tokat ilinde görev yapan n=229 öğretmene 2014-2015 öğretim yılında uygulanarak araştırma verileri toplanmıştır. Elde edilen veriler bir analiz programı kullanılarak t-testi ve varyans analiziyle, Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis-H testleriyle analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre katılımcı öğretmenlerin ölçekten aldıkları puanların ortalaması x=3.51'dir. Bu değerin orta düzeyde olduğu söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin hizmet içi eğitime katılmaya ilişkin tutumları cinsiyet, kurum türü, medeni durum, öğrenim durumu değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık göstermediği; okul öncesi öğretmeni olarak görev yapanların tutumlarının ortaokul ve liselerde görev yapan branş öğretmenlerinden daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Hizmet içi eğitim, öğretmen, tutum

**Bu araştırma Amasya Üniversitesi SEB-BAP 15-033'nolu proje kapsamında desteklenmektedir.*

TÜKENMİŞLİĞİN ÖĞRETMEN ADAYLARI ARASINDAKİ YAYGINLIĞI

Lisans Öğrencisi Pelin İPEK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, pelinipekpi@gmail.com

ÖZET

Öğretmenlerde tükenmişliğe neden olan değişkenlerin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması bir çok kişi tarafından tartışılmaktadır. Tükenmişlik yalnızca öğretmeni değil,öğrencileri,okulu,personeli,veliyi ve öğretmenin ailesini de ilgilendirmektedir.Öğretmenin mesleki tükenmişlik yaşamasının,öğretmenin kişisel sağlığı ve öğrenciye sunulan hizmetlerin dağılımı gibi eğitim süreci içinde zayıflatıcı bir etkisi vardır.Bu durumda verilen eğitim-öğretim hizmetinin nitelik ve niceliğinde bozulma olurken öğrencilerin ruhsal sağlıkları da bozulur.Öğretmenlik mesleği sürekli fedakârlık isteyen, etkili iletişim gerektiren ve duygusal olarak bireyi tüketen bir meslek olduğu için tükenmişlik durumunun ortaya çıkma olasılığı yüksek olan mesleklerden biri olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, tükenmişliğin, öğretmen adayları arasındaki yaygınlığını, demografik değişkenler ve akademik başarı ile ilişkisini incelemektir. Araştırma 2015-2016 yılı güz döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören yaşları 18-24 arasında değişen toplam 100 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgiler geliştirilen "Bilgi Formu" ile toplanmıştır. Bilgi formunda, öğretmen adaylarının cinsiyeti, yaşı, öğrenim gördüğü sınıf düzeyi ve rapor edilmiş akademik başarılarını belirlemeye ilişkin sorular bulunmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak Maslach Tükenmişlik Ölçeği Öğrenci Versiyonu ve kişisel bilgi formu kullanılacaktır. Çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarına, bilgi formuyla birlikte Maslach Tükenmişlik Ölçeği'nin öğrenci versiyonu grup halinde sınıf ortamında uygulanacaktır. Uygulama yaklaşık 15-20 dk sürmektedir. Verilerin analizinde SPSS 15 programı kullanılacaktır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde Pearson Korelasyon Katsayısından, bağımlı değişkenin bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için, bağımsız örneklem grupları için t testinden, tek yönlü varyans analizinden ve son olarak da bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişkenleri yordamadaki rolünü test etmek için çoklu regresyon analizinden yararlanılmıştır. Anketlerden elde edilen bilgiler sonucunda tablolaştırılmıştır.

Anahtar sözcükler: Akademik başarı, demografik değişkenler, tükenmişlik

TÜRKİYEDE BİR ALTERNATİF OKUL ÖRNEĞİ: MUTLU KEÇİ İLKOKULU

Yrd. Doç. Dr. Hanife KESKİN, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, hanife.keskin@deu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Uğur ERGENÇ, Dokuz Eylül Üniversitesi, ugurergenc@windowslive.com

ÖZET

Ülkemizde de eğitime bir bakış açısı getirmek amacıyla Başka Bir Okul Mümkün Derneği çatısı altında yapılanmış okullar bulunmaktadır. Başka Bir Okul Mümkün Derneği 2010 yılının kasım ayında kurulmuştur ve merkezi İstanbul da bulunmaktadır. Başka Bir Okul Mümkün derneğine bağlı olarak 2016 yılı itibari ile Ankara, Bodrum, İzmir, Kaş, Çanakkale ve Eskişehirde eğitim kooperatifleri bulunmaktadır. (http://www.baskabirokulmumkun.net/) Yazımızın konusunu oluşturan ve Başka Bir Okul Mümkün Derneğine bağlı olarak faaliyet gösteren Mutlu Keçi İlkokulu Muğlanın Bodrum ilçesinde bulunmaktadır. Okulların işleyişinde yerelde Kooperatifler yer almaktadır ve okulların idaresinden kooperatifler sorumludur. Dernek ile Kooperatifler arasında bir protokol imzalanmakta ve modelde belirtilen ilkelere uyulacağı garanti altına alınmaktadır. Bu yol ile merkezi bir bütünlük sağlanması amaçlanmıştır. Araştırma Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan Doküman incelemesi tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde veri kaynağı olarak Başka Bir Okul Mümkün Derneği Protokolü, okul yürütme kurulu yönergesi, meclis yönergesi ve çatışma çözümü yönergesi kullanılmıştır. Mutlu Keçi İlkokulu Demokratik Yönetim Ekseni içerisinde okuldaki öğrenci sayısını maksimin 200 olarak hesaplamıştır. Kooperatif üyelerinin okul işleyişinde gönüllülük esasına dayalı olmak üzere çeşitli görevleri bulunmaktadır. Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı tüm çocuklara, aile, çocuk ve öğretmen işbirliği içerisinde ve çocukların istekleri dikkate alınarak belirlenmektedir. Ayrıca okul bir kooperatif okulu olduğu için tüm veliler aynı zamanda okulun sahibi sayılmaktadır. Bu açıdan diğer özel okullardan farklı bir konumlandırmaya dâhildir. Okullarda MEB müfredatı öğleden önceki saatlerde uygulanmakta ve öğleden sonra seçmeli atölyeler yapılmaktadır. Tüm bu özellikler göz önüne alındığında Franklinin Alternatif Okul tanımlaması içerisinde kendine yer bulabilmektedir. Alternatif Okullar açısından bu ve benzeri sınıflandırmalar kullanılması üretilmek istenen alternatiflerin hedeflerinin ve uygulamalarının ortaya konmasında olumlu bir etki yaratacaktır. Başka Bir Okul Mümkün okulları teknoloji kullanımı ile ilgili olarak net bir karar vermiş durumda değildir. Waldorf okullarında olduğu gibi teknolojiyi kullanmamak ya da teknolojiyi planlı bir şekilde kullanmak gibi bir tavırları bulunmamaktadır. Okullar içerisinde gerekli durumlarda, ders anlatımlarında ve video gösterimlerinde teknolojiden yararlanılmaktadır. Başka Bir Okul Mümkün okulları materyal konusunda Montessori okullarına benzer bir şekilde çok amaçlı kullanılabilen ve kazanımlara uygun olan materyalleri tercih etmekte ve kendi materyallerini üretmeyi amaçlamaktadır. Montessori materyallerinin dışında diğer alternatif eğitim modellerinin kullandıkları materyaller de araştırılıp kullanılmaya çalışılmaktadır. Ölçme ve değerlendirme konusunda Reggio Emillio Okullarının kullandığı Dökümantasyon yöntemi Başka Bir Okul Mümkün okullarında tercih edilmekte ve kullanılmaktadır. Çocukların gün içerisinde yaptıkları çalışmalar, etkinlikler ve bu etkinliklerdeki katılımları öğretmenler tarafından gözlenmekte ve not edilmektedir. İleriki süreçlerde işlenecek derslerde bu bilgiler düzenlemede yardımcı olmaktadır. Tolstoy, Freire, Ferrer gibi isimler alternatif eğitim konusunda fikirlerini öne sürmüşler hatta Tolstoy ve Ferrer okullar açarak idealize ettikleri eğitimi uygulamaya koymaya çalışmışlardır. Günümüzde Başka Bir Okul Mümkün okulları Alternatif Eğitim, Demokratik Tutum, Özgün Finansman ve Ekolojik Tavır eksenleri ile eğitim sistemimizde var olan sorunlara çözüm getirme misyonunu üstlenmektedir. Bu açıdan okulların kuruluş nedenleri, uygulamaları ve oluşturdukları çıktıların incelenmesi önem kazanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Alternatif eğitim, alternatif okullar, Başka Bir Okul Mümkün

TÜRKİYE'DE BİLGİ TOPLUMU EĞİTİMİNE GEÇİŞİ ENGELLEYEN İLKÖĞRETİMDEN KAYNAKLANAN EĞİTİMSEL ETKENLER

Öğr. Gör. Hasan BOZASLAN, Harran Üniversitesi, hbozaslan@gmail.com
Prof. Dr. Feridun MERTER, İnönü Üniversitesi, f.merter@inonu.edu.tr

ÖZET
Toplumlar tarın öncesi toplumdan tarım toplumuna, tarım toplumundan sanayi toplumuna, sanayi toplumundan da bilgi toplumuna doğru bir dönüşüm sürecindedir. Bu dönüşümler, gerçekleşirken toplumların var olan sistemleri de değişmektedir. Toplumlar bir üst toplum türüne dönüşürken sistemlerinden kaynaklanan engellerle karşı karşıya kalmaktadır. Toplumlarda meydana gelen toplumsal değişmeler, eğitimin demokratlaşması, bilgi üretiminin yeni bir paradigma olarak ekonominin merkezine oturması, mesleklerin farklılaşması ve çeşitlenmesi, çeşitli meslek okullarının sayılarının artması, bilgi toplumuna uygun öğrenme yaklaşımlarının ve modellerinin ortaya çıkması, öğretimin bireyselleşmesi ve öğrenmenin kişiye özgü hale getirilmesi, okul müfredatlarının değişmesi, ders sayılarının artması gibi nedenler ilk ve ortaöğretim programlarının içeriğini, ders kitaplarının hazırlanışını ve sunumunu da etkilemiştir. Bilgi toplumu okulları sanayi toplumu okullarından farklı olarak bilgiyi temele alan, toplum içerisinde herkese hitap edebilen, öğrencilere bireysel bilgi öğrenme alışkanlığını kazandıran, bilgiyi üretme, bilgiyi öğrenme ve bilgi pazarlayabilme yollarını öğreten, eleştirel düşünebilme ve bilgisayar kullanma becerilerini kazandıran okullardır. Bilgi toplumu okullarının temel amacı, sürekli olarak yeniliğe açık, bilgiye ulaşma yollarının öğretildiği, bütün gün topluma açık olan, özgür yaratıcı düşünceyi geliştiren çok amaçlı okullar olmaktır. Bu araştırmada, Türkiye'nin Bilgi Toplumu eğitimine geçişini engelleyen ilköğretimden kaynaklanan eğitimsel etkenler incelenmiştir. Araştırmada kullanılan yöntem betimsel analizdir. Araştırmada; Türkiye'nin bilgi toplumu eğitimine geçişi engelleyen ilköğretimden kaynaklanan eğitimsel faktörler irdelenmiş ve Türkiye'nin bilgi toplumu eğitimine geçişi sağlayacak ilköğretimden kaynaklanan sorunlara yönelik çözüm modelleri üretilmiştir.
Anahtar sözcükler: Toplum türleri, bilgi toplumu, bilgi toplumu eğitimi, ilköğretim

TÜRKİYE'DE EĞİTİM MİMARİLERİ VE EĞİTİM MİMARİLERİNİN EĞİTİMDE BAŞARIYA ETKİSİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Abdullah ELMAS, Fırat Üniversitesi, progelmas@gmail.com
Öğretmen İbrahim YILDIZ, Milli Eğitim Bakanlığı, ibrahimsiirt@hotmail.com
Doktora Öğrencisi Ahmet AKALIN, Türkiye Ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (Todaie), ahmetakalin@gmail.com
Tomris SAYIN, tomrissayin@gmail.com

ÖZET
Türkiye'de eğitim dendiği zaman akla bitmek tükenmek bilmeyen eğitim sistemi kavgaları akla gelmektedir. Tüm platformlarda eğitimle ilgili kavgaların, tartışmaların ortak bir yol bulmak, çözüm üretmek ve çağdaş yöntemler bulma çabalarından ziyade sürekli politik ve ideolojik bir arka plan gözlemlenmektedir. Ülke nüfusun üçte birini kapsayan ve istenildiği gibi biçimlendirme imkânına sahip olunulan bir alanda başka türlüsü olması da beklenemezdi. Bu yüzden eğitim sistemindeki gencecik dimağlar her dönem egemen ideolojilerin belirlediği doğrultuda -ağaç yaşken eğilir misali-eğilmektedir. Amaç ve Önem Bu çalışmanın amacı, ülke nüfusunun üçte birinin etkin olarak kullandığı tüm insanlarımızın yaşamlarının altı da birini (üniversite eğitimini kattığımızda beşte birini) kapsayan nitelikleri yıllarca önemsenmemiş ve son yıllarda küresellikle yerellik arasında gidip gelen eğitim mimarilerimizin nitelikleri, konumları, boyutları, içerikleri standartları ve öğrenci başarısına etkilerini irdelemektir. Ancak eğitim yapılarımızı değerlendirmeden önce eğitim mimarilerimize tarihsel bir bakış ve dünyadaki eğitim mimarilerine genel bir bakışla eğitim mimarisinde nerede olduğumuzun tespiti açısından önem arz etmektedir. Bu amaçla şu sorulara yanıt aranacaktır: 1- Cumhuriyetten günümüze eğitim yapılarımızın gelişimi nasıl olmuştur? 2- Dünyada 21. yy eğitim mimarileri nasıldır? 3- Mekân ve mimarilerin eğitimde başarıya etkisi nasıldır? 4- Eğitim mimarilerimiz ve eğitim programlarımızın uyum ve çatışması ne düzeydedir? 5- Eğitim mimarilerimizde kaynak oluşturma ve modeller nasıl gerçekleşmektedir? 6- Eğitim tesislerinin nitelik, konum, çevre ilişkisi ve boyut bakımından yeterliliği ne düzeydedir? Yöntem Bu çalışma doküman analizi ve görüşmeye dayanan nitel bir araştırmadır. Araştırmada verilerin toplanmasında yazlı kaynaklar ve yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılacaktır. Doküman analizi sonucu elde edilen veriler betimsel analiz, Yarı yapılandırılmış mülakat formlarından elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleri ile çözümlenecektir. Bu çalışma çeşitli üniversitelerin mimarlık ve eğitim bilimleri alanında görev yapan 30 öğretim üyesi ve öğretim elamanı üzerinde yapılmıştır. Sonuç ve tartışma araştırma devam ettiğinden tartışma ve sonuç kısmı yazılmamıştır.
Anahtar sözcükler: Eğitim yapıları, kaynak oluşturma, mimari, öğrenci başarısı

TÜRKİYE'DE KIŞ ŞARTLARININ SINIF ÖĞRETMENLERİNE YANSIMALARI

Doç. Dr. Sabahattin ÇİFTÇİ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, sciftci@konya.edu.tr
Öğretmen Seher KARA, Milli Eğitim Bakanlığı, seher_kara_42@hotmail.com
Öğretmen Define ÖZGÖK, Milli Eğitim Bakanlığı, define91@hotmail.com

ÖZET
Coğrafi konumu ve yüzey şekilleri açısından büyük farklılıkların yaşandığı Türkiye'de kış aylarının yoğun kar yağışlı ve soğuk geçmesi özellikle Doğu Anadolu Bölgesinde yaşamı olumsuz etkilemektedir. Bu bölgede görev yapan sınıf öğretmenleri de bu olumsuzluklardan hem yaşamlarına hem de eğitim açısından etkilenmektedirler. Özellikle yoğun kış şartlarına alışkın olmayan öğretmenlerin bu şartlara alışması ve zorluklarla mücadele etmesi ise daha güç olmaktadır. Yapılan bu araştırmada kış şartlarının sınıf öğretmenlerinin sosyal yaşam ve mesleklerine yansımalarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında özellikle kış şartlarının en çetin geçtiği Erzurum, Ardahan, Van, Muş, Kars ve Hakkari illerinde yapılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerine göre gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu bu illerde çalışan sınıf

öğretmenlerinden seçilmiştir. Araştırmanın verileri açık uçlu "kış şartlarının sizin yaşamınıza ve eğitime yansımaları nelerdir"? sorusundan oluşan formlarla toplanmış verilerin analizinde araştırmada nitel araştırma yöntemlerinde sıkça kullanılan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada veriler 4 haftada toplanmıştır. Çalışmada şu ana kadar analiz edilen veriler doğrultusunda sınıf öğretmenleri kış şartlarından özellikle, ısınma, barınma, ulaşım ve sosyal yaşamlarına etkileri açısından olumsuzluklarla karşılaştıklarını, eğitim açısından ise kar tatillerinin programlarını çok aksattığını, okula gidiş gelişlerde ulaşım, okulda ısınma, devamsızlık, okuldan soğuma, akademik başarıda azalma, öğrencilerin yaşadığı hastalıklar, taşımalı eğitim ve velilerle yaşanan sorunlar sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı en temel problemler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar sözcükler: İçerik analizi, kış şartları, yaşanan sorunlar, sınıf öğretmenliği

TÜRKİYE'DE ÖĞRENEN MERKEZLİ EĞİTİM ANLAYIŞINA GÖRE ÇOCUKLA İLGİLENMEK

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Nur KUTLUCA CANBULAT, Akdeniz Üniversitesi, aysenur.canbulat@gmail.com
Öğretmen Süleyman YÜCE, Antalya Aksu Murtuna Gazi İlkokulu, slymnyc@gmail.com
Öğretmen Cansu CAN, Milli Eğitim Bakanlığı, cansu364@gmail.com

ÖZET

Öğrenen merkezli yaklaşıma göre çocuk ön bilgi ve yaşantılarını kullanarak bilgiyi yapılandırır. Bu yapılandırma sürecinde öğrencilerin gelişim özellikleri, zekâ düzeyleri ve alanları, öğrenme biçimleri, yaratıcılıkları, tutumları ve güdülenmişlik düzeyleri gibi kişilik özellikleri, ilgi, ihtiyaç, beceri ve alışkanlıkları öğrenmelerini etkilemektedir. Öğrencilerin okul ortamında başarılı olmaları, aynı zamanda kavramlar hakkındaki birikimlerine bağlıdır. Öğrencinin öğrenme açısından başarıyı yakalaması ailenin ve öğretmenin ve çocuğun bu birikim açısından ne kadar çaba sarf ettiği ile ilişkilidir. Öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımına göre öğrenme süreci öğrencinin öğrenmesi açısından kendisine rehberlik yapabilecek ve öğrenmesini yapılandırabilmesi için yönlendirecek desteklere ihtiyaç duyduğu bir süreçtir. Ancak öncelikle çocuğun kendisini tanıması ve ihtiyaçlarını fark etmesinin yanında aile ve öğretmenin de çocuğu tanıması gereklidir. Okula her çevreden, birbirinden farklı davranış ve alışkanlıklara sahip öğrenciler gelmektedir. Öğretmenin ise bu farklılıklarla baş edebilmek ve kaliteli bir eğitim öğretim süreci gerçekleştirebilmek için onları çevresiyle birlikte tanımalıdır. Çocuk neleri yapabilir, yaptıklarını ne kadar zamanda ne kadar iyi yapabilir, güç durumlarla karşılaştığında bunları nasıl karşılar ve nasıl çözer gibi özelliklerin de bilinmesi gerekir. Öğrencilerin özelliklerini, gereksinimlerini sorunlarını ve bilmeden öğrenmesini sağlamak da olanaksızdır. Dolayısıyla öğretim etkinlikleri planlanırken öğrenciyi merkeze almalı ve onun bilgi ve ihtiyaçlarından yola çıkılmalıdır. Öğrenci hazır bulunuşluk düzeyi, fiziksel özellikleri, sosyo-ekonomik özellikleri, zihinsel özellikleri, duygusal özellikleri, ilgi ve yetenekler, yetersiz ve eksik yönleri ile çok yönlü olarak tanınmalı ve eğitim öğretim faaliyetleri öğrencinin bu özelliklerine uygun bir şekilde yapılandırılmalıdır. Çalışmanın amacı çocuğun öğrenme ihtiyaçları ve eksikleri, ilgileri, becerileri ile çocuğu tanıyarak geliştirmeye yönelik çabalar olarak açıklanabilecek olan "çocukla ilgilenmek" ifadesinin Türkiye'deki yansımaları açısından çocuk, öğretmen ve veli için "çocukla ilgilenmenin" ne anlama geldiğini belirlemeye çalışmaktır. Araştırma betimsel bir çalışma niteliğinde olup araştırma verileri nitel araştırma yönteminde sıklıkla kullanılan görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Antalya ili Aksu ilçesindeki ilkokullar arasından benzeşik örnekleme yöntemi ile belirlenen 2 farklı okulda görev yapan öğretmenler arasından basit şans yolu (random) belirlenen 2'şer öğretmenden, ölçüt örnekleme yolu ile her öğretmenin 5 öğrencisi ve bu öğrencilerin velilerinden oluşmaktadır. Araştırma bulgularına göre çocuk açısından öğretmen ve veli ilgisi maddi ve manevi olarak çocuğun isteklerinin karşılanması ve ödüllendirilmesi (harçlık vermek, bilgisayar almak, bilgisayar oynamasına izin vermek gibi) olarak görülmektedir. Veli açısından ayrıca öğretmen çağırdığında öğretmenle iletişime geçilmesi ile ilişkilendirilmiştir. Velilerin öğretmenden beklediği ilgi ise çoğunlukla "ödev verme" konusu ile ilişkilendirilmiş Ayrıca velilerin öğretmen rolünün "çocuklarının dokunulmazlığı" ile sınırlı gördükleri öğretmenin çocuklarının üzerinde yaptırımı olamayacağı, öğretmenin çocuğunun olumsuz davranışlarına dahi müdahale etmemesi şeklinde yorumladıkları görülmüştür. Öğretmen açısından ise çocukla ilgilenmek onlara bilgi kazandırmak, iyi davranışlar geliştirmek için örnek olmak, aile ile iletişim, öğrencinin akademik başarısını takip etmek ve onları sevmek gibi unsurlarla açıklanmıştır. Öğretmenin veliden beklediği ilgi davranışının ise ödev yaptırmakla ilişkilendirildiği görülmektedir. Araştırma bulguları incelendiğinde öğrenme merkezli eğitim anlayışının yanlış anlaşıldığı hem öğretmen hem de veli açısından çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarının ne olduğunun belirlenip ona uygun olarak desteklemekten çok"tahmini ilgi ve ihtiyaç"lara göre, herhangi eğitimsel bir süreçten geçirilmeden karşılanmaya çalışıldığı, anlaşılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Çocuğun ilgi ve ihtiyaçları, çocukla ilgilenmek, öğrenen merkezli yaklaşım

TÜRKİYE'DEKİ İLKOKULLARDA EĞİTİMİNE DEVAM EDEN SURİYELİ SIĞINMACI ÇOCUKLARDA SAVAŞIN ETKİLERİ: SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Ceyda ŞENSİN, Uludağ Üniversitesi, ceydasensin@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Ömür SADİOĞLU, Uludağ Üniversitesi, osadioglu@uludag.edu.tr

ÖZET

Mart 2011 tarihinde Suriye muhalefetinin mevcut rejime karşı silahlı mücadelesiyle başlayan iç savaşla birlikte güvenlikleri tehlikeye giren Suriyeliler, aralarında Türkiye de olmak üzere başka ülkelere sığınmak zorunda kalmıştır. Bu çalışmanın amacı Türkiye'ye sığınmış olup mevcut eğitim sistemimize yerleştirilen Suriyeli çocuklarda savaşın etkilerinin sınıf öğretmenlerinin görüşleri ile belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda 2014-2015 eğitim öğretim yılında Bursa ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullarda görev yapan ve sınıfında Suriyeli sığınmacı çocuk bulunan 21 sınıf öğretmeni ile yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi kullanılmış, araştırma verileri, araştırmacı tarafından alan yazın taraması yapılarak oluşturulan ve uzman görüşü alınarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile toplanmıştır. Elde edilen veriler "NVivo 11" programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan 14 öğretmen sınıflarındaki Suriyeli çocukların savaşa ne derece maruz kaldıkları hakkında bilgi sahibi olmadıklarını ifade

etmiştir. Sekiz öğretmen sınıflarındaki Suriyeli çocukların savaş nedeniyle psikolojilerinin olumsuz etkilendiğini dile getirirken, iki öğretmen ifadelerinde bu çocukların savaştan değil ülkelerinden uzakta oldukları için sosyal ve duygusal olarak olumsuz etkilendiklerini vurgulamışlardır. Sekiz öğretmen savaşın Suriyeli çocukların sosyal ilişkilerindeki yansımalarına da değinmiştir. Buna göre beş öğretmen çocukların savaş dolayısıyla sosyal ilişkilerinin olumsuz etkilediğine dair bilgiler verirken bu öğretmenlerin üçünün söz konusu olumsuz etkilerin zamanla azaldığını ifade ettikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte üç öğretmen savaşın çocukların sosyal ilişkilerini etkilemediğini belirtmiştir.

Anahtar sözcükler: Nitel veri analizi, öğretmen görüşleri, sığınmacı çocuklar

ÜCRETLİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ ÖĞRENCİLERİN MATEMATİK DERSİNE KARŞI TUTUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Öğretmen Doğan YALÇIN, Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu, fvgrmdgn@hotmail.com

ÖZET

Matematik dersi, öğrencilerin zor bir ders olarak gördüğü ve yapılan sınavlarda düşük notlar alarak başarısız olabildiği bir derstir. Bu başarısızlığın sebepleri araştırıldığında birçok etken olabilir. Ancak en temel etken olarak öğrencilerin derse karşı geliştirdiği olumsuz tutumlar ön plana çıkmaktadır (Baykul, 1990). Öğrencilerin matematik dersine karşı geliştirdiği olumsuz tutumların en önemli nedeni ise derse giren matematik öğretmenleri olabileceği yönünde literatürde çalışmalara rastlanmaktadır. Matematik gibi birikimli ilerleyen bir derste, ücretli öğretmenlik uygulamasıyla sık öğretmen değişikliği yaşamanın öğrenci açısından derse karşı olumsuz tutum geliştirmesine etkisini araştırmak amacıyla çalışma yapılmıştır. Araştırmada, deneysel olmayan nitel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır (Karasar, 2005). Çalışma, Turgutlu'da bir devlet okulunda öğrenim gören 12 kız ve 8 erkek öğrenci olmak üzere toplam 20 öğrenci ile tabakalı amaçsal örnekleme yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 20 öğrencinin 10'u matematik dersinde ortaokul öğrenimi süresince öğretmen değişikliği yaşayan, diğer 10'u değişiklik yaşamayan öğrencilerden seçilmiştir. Yarı yapılandırılmış bir formda görüşmeler yapılarak öğrencilere sorular yöneltilmiştir. Görüşmelerden elde edilen bulgulara göre, matematik dersinde daha önce herhangi bir öğretmen değişikliği yaşamamış öğrencilerin tamamı bu durumdan memnundur. Matematik öğretmenin değişmemesi halinde öğretmene alıştıklarını, bu durumun dersi sevmelerini de olumlu etkilediğini, derste daha rahat söz alabildiklerini ve kendilerini rahat hissettiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenin dersi anlatış biçimi ve öğrenciye karşı davranışları da öğrencinin derse karşı tutumunu etkilemektedir. Öğrenciler ellerinde bir seçme imkanı olsa matematik öğretmenlerinin hiç değişmemesini istediklerini söylemişlerdir. Daha önce matematik dersinde iki ve daha fazla öğretmen değişikliği yaşamış öğrenciler, bu durumun kendilerini matematik dersini sevmeleri açısından olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Değişiklik durumunda derse ve öğretmene alışmanın zorlaştığını, öğretmenden öğretmene değişen anlatış biçimlerine de alışmanın zorlaştığını, her öğretmenin dersi iyi anlatamadığını (kayıtlarda matematik dersine giren ücretli öğretmenden bu anlamda serzenişte bulunan bir öğrenci de mevcut) ve bu durumun kendilerinde derse karşı ilgilerinin azaltabildiğini belirtmektedirler. Bu gruptaki öğrencilerin çoğunluğu ellerinde bir seçim imkanı olsa öğretmen değişikliği yaşamak istemediklerini, mezun olana kadar aynı matematik öğretmeniyle devam etmek istediklerini belirtmişlerdir. 8.sınıfa gelmiş bir öğrenci ortaokul hayatı boyunca 7 kez öğretmen değişikliği yaşadığını belirterek, öğretmenden öğretmene dersi sevme durumunun değiştiğini söylemiştir. Sonuç olarak öğretmen değişikliği, öğrencilerin derse karşı tutumunu etkileyen çok önemli bir durumdur. Bu anlamda iki farklı grubun bulguları birbirini desteklemektedir. Araştırmada farklı görüş olarak ise, çok az sayıda öğrenci derse karşı tutumda öğretmen faktörünün çok etkisi olmadığını belirtmiştir. Ayrıca görüşmede yine çok az da olsa matematik dersine giren öğretmenlerin zaman zaman değişmesini isteyen öğrenci olmuştur. Çalışmada, ücretli öğretmenlik uygulamasının sonucu olarak öğretmen değişikliği yaşanmasının öğrenciler tarafından derse karşı olumsuz tutum geliştirmelerine neden olduğu gözlenmektedir. Ücretli öğretmenlerin, alan dışı görevlendirilmesiyle, öğretmenin pedagojik ve alan bilgisi eksikliği, öğrenciye yaklaşım yönünün yetersizliği sebebiyle genelde sıkıntı yaşadığı literatürde mevcut olan bir durumdur. Bu yüzden öğretim sürecinde de sorunlar devam etmektedir. Öğrenciler bu durumda dersi sevmekte zorlanmaktadır. Ücretli öğretmenlik uygulamasının kaldırılarak yerine nitelikli ve kadrolu atamalar yapılması matematik dersine ait önce tutumu olumluya çevirecek ardından da başarıyı getirecek bir adım olabilir. Bu durumun mümkün olmadığı şartlarda, ücretli öğretmenler, nitelik açısından yeterliler arasından görevlendirilmeli, sürekliliği sağlamak açısından en az birer yıl sözleşme yapılmalıdır.

Anahtar sözcükler: Matematik, tutum, ücretli öğretmenlik uygulaması

VÜCUDUMUZ İÇ ORGANLARININ ÖĞRETİMİNDE VE BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE MAKRO MATERYAL DESTEKLİ LABORATUVAR ETKİNLİKLERİNİN ETKİSİNİN BELİRLENMESİ*

Doktora Öğrencisi Mesut ÇAĞLI, Dumlupınar Üniversitesi, mcagli@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Halil KUNT, Dumlupinar Üniversitesi, halilkunt@gmail.com

ÖZET

Laboratuvarlar fen eğitiminde merkezi role sahiptir. Fen öğretiminde bilimsel süreç becerilerinin kullanılması ise son derece önemlidir. Böylece öğrenen daha kolay öğrenir, aktif olur, kendi öğrenmelerinde sorumluluk alır ve sahip oldukları bilgiler daha kalıcı hale gelir. Ayrıca laboratuvar derslerinin öğrenciler için ilginç ve eğlenceli olması nedeniyle hem bilimsel süreç becerilerinin geliştirilmesine hem de daha çok öğrenmenin gerçekleşmesine katkı sağlar. Bu çalışmada, ilkokul 4. sınıf vücudumuzun bilmecesini çözelim ünitesinin içeriğini oluşturan dolaşım, solunum, sindirim ve iskelet sisteminin öğretiminde "Makro materyal destekli Laboratuvar Etkinlerinin sınıf öğretmen adaylarının akademik başarılarını ve bilimsel süreç becerilerini geliştirmedeki etkililiği araştırılmıştır. Çalışma, sınıf öğretmenliği ikinci sınıf öğrencileri ile Fen Teknoloji Laboratuvar Uygulamaları 1 dersinde "ön test - son test kontrol gruplu yarı deneysel model" olarak desenlenmiştir. Deney grubunda makro materyal destekli laboratuvar etkinlikleri, kontrol grubunda ise geleneksel yöntemler uygulanmıştır.

Araştırmanın bilimsel süreç verileri; Okey, Wise ve Burns (1982) tarafından geliştirilen, Türkçeye çevirisi ve uyarlaması ise Geban, Özkan ve Aşkar tarafından yapılan (1992) Bilimsel Süreç Beceri Testi (BSBT) ile toplanmıştır. Bu testte ölçülmeye çalışılan beceriler, değişkenleri tanımlayabilme, işevuruk tanımlama, hipotez kurma ve tanımlama, grafiği-verileri yorumlama ve araştırmayı tasarlama becerileridir. Akademik başarıların ölçülmesinde ise araştırmacılar tarafından geliştirilen çoktan seçmeli sorulardan oluşan "Vücudumuzun Bilmecesini Çözelim Erişi Testi" kullanılmıştır. Toplanan verilerin istatistiksel analizleri için; tanımlayıcı istatistiksel metotların (aritmetik ortalama, ± standart sapma, frekans, yüzdelik) yanı sıra independent samples T-test ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; her iki grubun hem bilimsel süreç becerilerinde hem de akademik başarı öntest ve sontest sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir artış meydana gelmiştir. Deney ve kontrol grubu öğretmen adaylarının kendi aralarında sonttestlerinin karşılaştırılmasında ise bilimsel süreç becerileri bakımından anlamlı bir fark görülmezken akademik başarı ortalama puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir şekilde yüksek görülmüştür. Ayrıca sınıf öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerileri ile akademik başarıları arasında pozitif yönde anlamlı doğrusal bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak sınıf öğretmenliği ana bilim dalında öğrenim gören öğrencilerin özellikle aldıkları fen derslerinde laboratuvarların daha etkin kullanılması ve bilimsel süreç becerilerini daha fazla geliştirecek şekilde tasarlanması önerilebilir.
Anahtar sözcükler: Bilimsel süreç beceri, makro materyal destekli laboratuvar etkinlikleri, öğretmen aday, vücut iç organları
**Bu çalışma Dumlupınar Üniversitesinde Yrd. Doç. Dr. Halil Kunt danışmanlığındaki Mesut ÇAĞLIın "Makro Materyal Destekli Laboratuvar Etkinliklerinin Sınıf Öğretmen Adaylarının Akademik Başarı, Fen Tutum Ve Özyeterliliğine Etkisinin Belirlenmesi'' başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.*

YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN, HİZMETLİ, VELİ VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE OKUL GÜVENLİĞİ SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Yrd. Doç. Dr. Erkan KIRAL, Adnan Menderes Üniversitesi, erkankiral74@gmail.com
Öğretmen Onur KIZILYAZI, Milli Eğitim Bakanlığı, onurkizilyazi@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma Aydın ili Efeler ilçesindeki Ahmet Şerife Sanlı Ortaokulunda bulunan yönetici, öğretmen, hizmetli, veli ve öğrencilerin okul güvenliği konusundaki görüşlerini ve okul güvenliğini sağlamaya yönelik çözüm önerilerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması (örnek olay) kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; Ahmet Şerife Sanlı Ortaokulunda bulunan 2 yönetici, 14 öğretmen, 4 hizmetli, 10 veli ve 6 öğrenci oluşturmaktadır. Söz konusu çalışma grubu amaçlı örnekleme çeşitlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak tespit edilmiştir. Araştırmada ilgili literatürden faydalanılarak oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun oluşturulmasında uzman görüşünden faydalanılmış, gerekli düzenlemeler yapılarak görüşme formuna son şekli verilmiş, görünüş ve kapsam geçerliği sağlanmıştır. Görüşme formu araştırmacılar tarafından çalışma grubuna yüz yüze görüşme yapılarak uygulanmıştır. Çalışma grubundan elde edilen veriler nitel araştırma tekniği (içerik analizi) kullanarak incelenmiştir. Kodlama dosyalarında elde edilen verilerden yola çıkılarak alt tema ve temalar oluşturulmuş, veriler frekans olarak değerlendirilmiştir. Güvenirlik için Miles ve Huberman (1994) formülünden faydalanılmıştır. Ayrıca katılımcılardan elde edilen ifadeler olduğu gibi yansıtılmış ve literatür ışığında tartışılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların tamamı okulda güvenlik sorunu olduğunu ifade etmişlerdir. Söz konusu güvenlik sorunları; (1) fiziksel/bedensel, (2) psikolojik, (3) toplumsal ve (4) fiziksel ortam/çevre güvenliği sorunları şeklinde dört alt temada toplanmıştır. Fiziksel güvenlik sorunu sırası ile; temizlik, beslenme ve sağlık şeklinde; psikolojik güvenlik sorunu; küçük düşürme ve ayrımcılık şeklinde; toplumsal güvenlik sorunu; şiddet, vandalizm, madde bağımlılığı, hırsızlık ve yaralayıcı aletler şeklinde ve fiziksel ortam/çevre güvenliği sorunu; okul çevresi, kaza ve doğal afet şeklinde belirlenmiştir. Güvenlik sorunlarının ortaya çıkmasında içinde yaşanılan çevrenin sosyo ekonomik yapısının etkisinin olduğu belirlenmiş, (1) eğitim (2) ekonomi ve (3) yaşam biçimi alt temalarında incelenmiştir. Eğitimin etkisi sırası ile; ailenin eğitim durumu, dil şeklinde; ekonominin etkisi ailenin alt gelir grubunda olması ve çalışan öğrenci şeklinde; yaşam biçiminin etkisi; kalabalık aile, sosyal normlar ve model alma şeklindedir. Güvenlik sorunlarının nerede ve ne zaman ortaya çıktığına ilişkin (1) mekan ve (2) zaman alt temaları altında incelenmiştir. Mekan olarak güvenlik sorunlarının sırası ile; bahçe, okul çevresi, koridor ve okul yolunda olduğu tespit edilmiştir. Zaman olarak güvenlik sorunlarının sırası ile; okul giriş-çıkış saatlerinde, teneffüs ve boş derslerde olduğu belirlenmiştir. Okulda güvenlik sorunlarını azaltmak için yapılacak çalışmalar; (1) tüm paydaşlar tarafından yapılması gerekenler ve (2) bireysel yapılması gerekenler alt temalarında incelenmiştir. Bu alt temalarda; nöbet, kamera, olaya müdahale vb gibi yapılması gerekenler ön plana çıkmıştır. Okul güvenlik sorunları ile mücadele ortaya konan çözüm önerileri ise; (1) insan kaynakları, (2) bilinçlendirme, (3) okul çevre ilişkileri, (4) faaliyet, (5) disiplin ve (6) fiziki iyileştirme alt temalarında ele alınmıştır. Bu alt temalar içinde; okulda güvenlik görevlisi bulundurma, bilinçlendirme ve sosyal faaliyetlerde bulunma öncelikli çözüm önerileri olarak ön plana çıkmıştır.
Anahtar sözcükler: Çözüm, güvenlik, okul, sorun

EĞİTİM YÖNETİMİ

ÇALIŞMA YAŞAMINDA YÖNETİCİLERİN DUYGU YÖNETİMİ YETERLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Adil ÇORUK, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, adilcoruk@hotmail.com

ÖZET

Bireyler gerek iş, gerekse iş dışındaki yaşamlarında birçok duygu yaşar. Duygular, insan davranışının bir parçası olup bireyin iç dünyasından karşılıklı ilişkilere kadar birçok alanda belirleyicidir. Duygular, yaşama yönelik bakış açısını, morali ve performansı olumlu veya olumsuz yönde etkileyebildiklerinden, birey için önemlidir ve iyi yönetilebilirse bireyin moralini ve performansını yükseltebilmektedir. Çalışma yaşamında bireylerden duygularını kontrol etmeleri ve yönlendirmeleri beklenmektedir. Özellikle eğitim kurumları gibi insan ağırlıklı ve yüz yüze ilişkilerin ve etkileşimin daha fazla olduğu örgütlerde bu beklentinin daha da üst seviyelerde olduğu söylenebilir. Örgütlerde duygu yönetimi sadece bireysel bir konu olmanın ötesinde aynı zamanda örgütün duygusal ikliminin yönetimini de kapsamaktadır. Etkili duygu yönetiminin, örgütlerin sağlıklı bir işleyiş bütünlüğüne kavuşabilmelerinde bireysel, örgütsel ve yönetsel açıdan etkileri oldukça önemlidir. Bu çalışmada yöneticilerin duygu yönetimine ilişkin yeterlikleri hakkındaki görüşleri ortaya konulmaya çalışılacaktır. Nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda tasarlanan bu araştırmada "içerik analizi" yapılacak ve olgubilim (fenemenoloji) deseni kullanılacaktır. Olgubilim deseninde, farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmanın çalışma grubunu, Çanakkale il merkezinde 2015-2016 eğitim öğretim yılında görev yapan okul yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırma bulguların toplanması aşamasında olup, bulgulara ve sonuçlara bildiride yer verilecektir. Bu bildirinin sonuçlarının eğitim örgütlerinde duyguların yerine ve yönetimine ilişkin bir bakış açısı kazandıracağı ve bu alanda yapılacak çalışmalara önemli katkılar getireceği düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Duygu, duygu yönetimi, okul yöneticisi, yeterlik

EĞİTİMDE ÇEVRESEL İMKÂNLARIN VE BİRİKİMİN EĞİTİM ÖĞRETİM KALİTESİNE YANSIMASI: "ÇOCUĞA ELİ DEĞENLERLE EL ELE EĞİTİM SEFERBERLİĞİNE" PROJESİ

Öğretmen Hikmet YANIK, Güneysu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, yanikhikmet@gmail.com
Öğretmen Eşref YAVAŞİ, Güneysu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, eyavasi53@gmail.com
Öğretmen Sema YAVAŞİ, Güneysu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, syavasi53@gmail.com
Öğretmen Süreyya DALKA, Milli Eğitim Bakanlığı, sdalka@gmail.com

ÖZET

Rize, Güneysu ilçesinde bulunan 14 okulda toplam 2500 öğrenci eğitim öğretim görmektedir. İlçe Milli Eğitim müdürlüğü olarak çevresel birikimlerin ve imkanların eğitim öğretim maksadıyla kullanılması için tüm bu unsurların bir araya getirilmesi ve eşgüdüm içinde harekete geçirilerek; ihtiyaç hissedilen yere uygun zaman ve sürede geliştirilmiş prosesler yardımıyla ulaştırılması sağlanmaktadır. Nihayetindeki amacımız öğrencilerin okul eğitimlerinin kalitesini artırmakla kalmayarak onların sosyal, zihinsel ve bedensel gelişimlerini hızlandırmaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için "Çocuğa Eli Değen" herkesi yanımıza almanın gerektiğini düşündük. Bu amaçla ilçemizde belirlediğimiz lokomotif etki yapacak üç unsuru Kaymakamlığın koordinasyonunda bir araya getirerek bir protokol oluşturulmuştur. Bu etkil üç unsur olarak; İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İlçe Müftülüğü ve ilçenin en büyük sivil toplum örgütü olan Güneysu İlim Öğrenenlere Yardım Vakfı olarak belirlenmiştir. Protokolle belirlenen prosesler aracılığı ile üç kurumun görev ve sorumlulukları belirlenmiştir. Öğretmenler için belirlenen tamamlayıcı eğitim programları, öğrenciler için tarama ve geliştirme birimi, rehberlik ve yönlendirme hizmetleri birimi; müftülükçe geliştirilen ana-baba eğitim programı, din görevlileri için farkındalık ve destek eğitim programı, sosyal ve kültürel programlar ile ilçe milli eğitim müdürlüğü bünyesinde kurulan proje ölçme ve değerlendirme birimi eşgüdüm içinde çalışmaktadır. Programı Güneysu İlim Öğrenenlere Yardım Vakfı tamamen yerel kaynakları kullanarak desteklemektedir. Projemiz bu anlamda da yerel ve yerli bir projedir. Okulların harcamasına yönelik "Okul Projeleri Destek Programı" başlatılarak okullarda öğretmenlerin ve öğrencilerin projeleri desteklenmektedir. Proje kapsamında şu ana kadar 100 bin Türk Lirasına yakın destek ve hibe yapılmıştır. Projemiz ile birlikte ilçedeki tüm kurumlar eğitim öğretim faaliyetlerinin aktif birer paydaşı haline getirilmiştir. Toplumsal değişimin eğitimle olacağını ve bu değişime çevresel tüm unsurların katkı sağlamakla yükümlü olduğu projemizin olumlu çıktılarıyla bir örnek model olarak ülke boyutunda da genelleştirilebileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar sözcükler: Çocuk ve veli, eğitim seferberliği, öğretmen ve idareci, sivil toplum kuruluşu, yerel kaynaklar

EĞİTİMDE SOSYAL ADALET LİDERLİĞİNİN KAVRAMSAL GELİŞİMİ: GERÇEKLER VE DÜŞLER

Doç. Dr. Murat ÖZDEMİR, Hacettepe Üniversitesi, mrtozdem@gmail.com
Arş. Gör. Mustafa FİDAN, Hacettepe Üniversitesi, mustafafidan@hacettepe.edu.tr

ÖZET

Toplumu oluşturan bireyler ve gruplar arasında tarihsel, ekonomik, kültürel ve siyasal nedenlere dayalı olarak eşitsizlikler bulunmaktadır (Hurst, 2012). Söz konusu eşitsizlik durumu eğitim alanında da gözlenmektedir. Eğitimin bir insan hakkı olduğu düşüncesinin, uluslararası ve ulusal hukukun ilgi alanına girmesinin bir sonucu olarak, eğitime erişimde yaşanan zorluklarla mücadele edilmeye başlamıştır. Bu kapsamda, eğitimde sosyal adalet düşüncesi 1970'li yıllarda bilim insanlarının da ilgisini çekmeye başlamıştır. Bu yıllarda eğitimde sosyal adalet düşüncesi, görece makro sosyolojik düzlemde ele alınmış ve tartışılmıştır. Eğitimde sosyal adalete ilişkin yürütülen bu tartışmalar, son yıllarda yeni bir zemine kaymıştır. Bu çerçevede özellikle 2000'li yıllarla birlikte, okullarda dezavantajlı öğrencilerin desteklenmesini öne alan sosyal adalet liderliği

düşüncesinin alanyazında ele alınmaya ve incelenmeye başladığı görülmektedir (Oplatka, 2010). Sosyal adalet liderliğinin kavramsal gelişiminde, ana-akım liderlik yaklaşımlarının, okulun mikro-sosyolojik yapısını ihmal etmiş olması büyük bir rol oynamıştır (Murtadha ve Watts, 2005). Önceki çalışmalarda okullarda sosyal adalet liderliğinin "katılım", "destek" ve "eleştirel bilinç" olmak üzere üç boyutu olduğu keşfedilmiştir (Özdemir ve Kütküt, 2015). Katılım boyutu, öğrencilerin okul yönetim süreçlerinde söz hakkı tanınmasını, onların görüşlerinin alınmasını ve öğrenciler arasında ayrıştırıcı uygulamalar yerine birleştirici ve bütünleştirici olunmasını içermektedir. Sosyal adalet liderliğinin destek boyutu ise, desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin okul yönetimi tarafından desteklenmesini içermektedir. Eleştirel bilinç ise, okul müdürünün toplumsal eşitsizliklerin farkında olması ve bu farkındalığı öğrencilerine de kazandırmaya çalışma çabası olarak tanımlanmaktadır (Freire, 2004). Bu çalışmada, okullarda öğrenciler arasındaki eşitsizliklerin görünümleri ile söz konusu eşitsizliklerin okul müdürünün sosyal adalet lideri rolü oynaması sonucu nasıl azaltılabileceğine ilişkin bir bakış açısı sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Liderlik, okul müdürü, sosyal adalet, sosyal adalet liderliği

İLETİŞİMİN SINIF ÖĞRETMENLİĞİ MESLEĞİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Yrd. Doç. Dr. Hidaye Aydan SİLKÜ BİLGİLİER, Ege Üniversitesi, aydansilku@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Sercan ÖZER, ozer_sercan@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Emre GÜLER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, guleremre52@gmail.com

ÖZET

İletişim, günlük yaşamın dışında, iş yaşamı, siyasal yaşam, ekonomik faaliyetler ve bunların birbirleriyle bağlantıları kapsamında etkisini göstermektedir. Bu bağlamda, bireylerin birbirleriyle olan ilişkilerinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesinde iletişim etkinliği önemli bir rol üstlenmektedir. Bir etkileşim süreci olan eğitimde etkileşimin aracı olarak da iletişim gösterilmektedir. Bundan dolayı bir eğitim örgütü olan ilköğretim de iletişim sürecinin sağlıklı sürdürülmesi gereken ortamlardan birisi olmalıdır. Yaşamımızın önemli bir altyapısını oluşturan süreç ilköğretim sınıfı öğretmenlerince şekillendirilmektedir. Eğitim sürecinde en önemli kaynak olan sınıf öğretmenlerinin öğrenci ile arasındaki iletişim, verilmek istenen bilgi, düşünce, duygu, tutum ve beceriler ile davranışlarının oluşturulmasında hayati öneme sahiptir. İletişim süreci, hem bireylerin davranışlarını, hem de öğrenmelerini etkileyeceğinden, özellikle sınıf ortamında sağlıklı bir iletişimin kurulması ve sürdürülmesi gerekmektedir. Kaynak durumundaki öğretmenin görevi yalnızca kitapta yazılı bilgileri alıcı durumundaki öğrencilerine iletmek değil, aynı zamanda da bu bilgiyi karşısındaki kitleye aktarırken bunu nasıl gerçekleştireceği ve bu sürecin hangi aşamalardan geçerek alıcıya ulaşacağının belirlenmesidir. Öğretmenin herhangi bir konudaki anlatımında kullandığı vücut dili, bir bilgiyi aktarırken karşısındaki dinleyiciye gösterdiği tavır belirli iletişim teknikleri ve kuralları dâhilinde gerçekleştiğinde mesaj daha etkili bir şekilde iletilebilmekte ve olumlu geribildirimler alınabilmektedir. Literatür taraması yapılarak hazırlanan bu bildiride, öğretim sürecinde verimliliği artırmak için sınıf öğretmenlerinde bulunması gereken temel iletişim becerilerinin neler olduğu tartışılarak, bu doğrultuda sağlıklı iletişim kurabilme becerilerini arttırıcı yönde öğretmenlere önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Eğitim, etkili iletişim, iletişim, öğrenme, sınıf öğretmenliği

İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA ETİK LİDERLİK İLE ÖRGÜT SAĞLIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Arş. Gör. Ahu TANERİ, Gazi Üniversitesi, ahutaneri@hotmail.com
Doç. Dr. Bekir BULUÇ, Gazi Üniversitesi, bbuluc@gazi.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilköğretim okullarında görev yapan liderler tarafından sergilenen etik liderlik davranışları ile okulların örgüt sağlığı düzeyleri arasındaki ilişkiyi öğretmenlerin algılarına göre belirlemektir. Çalışma ilişkisel ve nedensel araştırma modelindedir. Araştırmada örneklem seçiminde seçkisiz oranlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda Aksaray ili merkez ilçesinde bulunan 14 ilköğretim okulunda görev yapmakta olan 382 öğretmen örneklem grubunu oluşturmuştur. Araştırmada ilköğretim okullarında görev yapan ilköğretim okulu müdürlerinin, öğretmenler tarafından algılanan etik liderlik davranışları ve bu davranışların gerçekleşme düzeylerini saptamak amacıyla öğretmenlere Brown, Trevino, ve Harrison (2005) tarafından geliştirilen `Etik LiderlikAnketi uygulanmıştır. Ayrıca okulun örgüt sağlığını belirlemek için, Hoy, Tarter ve Kottkamp (1991) tarafından geliştirilen (OHI-E) Örgütsel Sağlık Envanteri - İlköğretim formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemlerinden aritmetik ortalama, standart sapma (s), yüzde (%), frekans (f) işlemleri ile Pearson Moments çift yönlü korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre örneklem grubunun vermiş olduğu cevaplara göre ilköğretim okullarında görev yapan müdürlerin sergilemiş olduğu davranışların öğretmen algılarına göre etik ilkeler doğrultusunda olduğunu, ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin, okulun örgüt sağlığına dair algılarının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Bunlarla birlikte araştırmanın bulgularına göre etik liderlik davranışları ile örgüt sağlığı arasında pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ve araştırmanın analizleri etik liderlik ile örgüt sağlığı arasındaki ilişkinin anlamlı olduğunu göstermektedir. Etik liderliğin örgüt sağlığını yordamasına ilişkin yapılan çoklu regresyon analizi sonuçları incelendiğinde ise etik liderlik ile okulların örgüt sağlığı boyutları puanları ile pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Ayrıca etik liderlik ile örgüt sağlığı arasında anlamlı bir ilişki olmakla beraber etik liderlik örgüt sağlığının yordayıcısıdır.

Anahtar sözcükler: Eğitim yönetimi, etik liderlik, örgüt sağlığı

İLKOKUL MÜDÜRLERİNİN DÖNÜŞÜMSEL LİDERLİK ÖZELLİKLERİ VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖRGÜTSEL BAĞLLIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Doç. Dr. H. Fazlı ERGÜL, Dicle Üniversitesi, huseyinf@dicle.edu.tr
Öğretmen Selma KAYA, İstanbul Nuri Örs Ortaokulu, selka42@outlook.com

ÖZET
Bu araştırmanın amacı, Diyarbakır il merkezindeki (Yenişehir, Kayapınar, Sur, Bağlar) kamu ilkokullarında görevli idareci ve öğretmenlerin algılarına göre ilkokul müdürlerinin dönüşümsel liderlik davranışlarının nasıl olduğunu saptamak ve öğretmenlerin örgüte bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Araştırma bulguları, dönüşümcü liderlik faktörleri ile örgütsel bağlılık arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Dönüşümcü liderlik faktörleri arttıkça örgütsel bağlılığın azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma, tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli ile yapılmış betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ili ve merkez ilçe sınırları içinde bulunan resmi ilkokullarda görev yapan 2687 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Evreni oluşturan 2687 sınıf öğretmeninden 299 katılımcı seçilerek araştırmanın örneklemi oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak, dönüşümcü liderlik düzeyini ölçmek için Podsakoff ve diğerleri (1990) tarafından geliştirilen Türkçe uyarlaması İşcan (2002) tarafından yapılan dönüşümcü liderlik ölçeği ve örgütsel bağlılığın belirlenmesinde, Balay'ın (2000) geliştirdiği "Örgütsel Bağlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Okul müdürlerinin dönüşümsel liderlik özelliklerine yönelik öğretmen algılarının cinsiyet, medeni durum, mesleki kıdem, yönetici ile çalışma süresi, öğrenim düzeyi ve değişkenlerinin çok az düzeyde etkisinin olduğu, anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Öğretmenlerin örgütsel bağlılık ölçeğinin alt boyutları olan uyum, özdeşleştirme ve içselleştirme boyutlarının analiz ölçeğinde normal dağılıma ilişkin bulgular incelendiğinde medeni durum, yönetici ile çalışma süresi ve öğrenim düzeyi değişkenlerinin alt boyutlar üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Sadece cinsiyet ve mesleki kıdem değişkenlerinin özdeşleşme alt boyutuna ilişkin bulgularda anlamlı farkın olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.
Anahtar sözcükler: Dönüşümcü liderlik, örgüt, örgüt kültürü, liderlik

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK KISALTILMIŞ OKUL İKLİMİ ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE UYARLAMASI

Arş. Gör. Ferat YILMAZ, Dicle Üniversitesi, yilmazferat@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Başak KASA, İnönü Üniversitesi, basak.kasa@inonu.edu.tr

ÖZET
Okul iklimi, katılımcılar tarafından göreceli bir biçimde tecrübe edilen, onların davranışlarını etkileyen, okul çevresine ve okuldaki ortak davranışlara ilişkin algılamalara dayalı niteliklerdir. Okul iklimi kavramı, son yıllarda eğitim araştırmalarının temel odaklarından biri haline gelmiştir. Yapılan bu araştırmalar, genel olarak, okul iklimini oluşturan bileşenleri belirlemeye ve okul ikliminin öğrencilerin psikolojik, sosyal ve akademik gelişimleri üzerindeki etkisini incelemeye yöneliktir. Bu çalışmalar, olumlu bir okul ikliminin bir okuldaki akademik başarıyı, okula bağlılık oranını ve öğrencilerin sağlıklı gelişim düzeyini arttırdığını; bunun yanında davranışsal ve duygusal problemleri azalttığını göstermektedir. Okul iklimiyle ilgili Türkiye'de yapılmış çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmaların genel olarak öğretmen, yönetici ve öğrenci algılarına dayandığı gözlenmektedir. Ancak öğrenci algılarına dayanan okul iklimi çalışmalarında kullanılan ölçme araçları, ortaokul düzeyinden itibaren uygulanabilmekte ve ilkokul öğrencilerinin dikkat seviyesini aşabilecek çok sayıda madde içermektedir. Bu durum, ilkokul öğrencilerinin okul iklimi algısını belirlemek amacıyla kullanılabilecek bir ölçme aracına ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Bu ihtiyaçtan yola çıkarak, bu araştırmada Ding, Liu ve Berkowitz (2011) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış olan ilkokul öğrencilerine yönelik 34 maddelik Kısaltılmış Okul İklimi Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması amaçlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Bu çalışmanın katılımcılarını, Diyarbakır'daki merkez ilçe, ilçe ve köy okullarında okuyan ilkokul öğrencileri oluşturacaktır. Ölçeğin dil geçerliğini belirlemek amacıyla, öncelikle ölçeğin Türkçe formu oluşturulacak, daha sonra taslak halindeki Türkçe formda yer alan maddelerin İngilizce formda yer alan maddelerle eşdeğer olup olmadığı konusunda uzman görüşlerine başvurulacaktır. Uyum geçerliğini sağlamak içinse Kısaltılmış Okul İklimi Ölçeği ile Mc Coach (2002) tarafından geliştirilen ve Başlantı (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan Okul Tutumu Ölçeği arasındaki korelasyona bakılacaktır. Bu şekilde Türkçe formu hazırlanacak olan Kısaltılmış Okul İklimi Ölçeğinin son hali ile yapı geçerliğini sağlamak amacıyla açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılacaktır. Kısaltılmış Okul İklimi Ölçeği ile yapılan ölçümlerin güvenilirliği, Cronbach's alpha iç tutarlılık katsayısı ile belirlenecektir. Bunun yanı sıra farklı zaman dilimlerinde yapılan ölçümler arasındaki uyum, test-tekrar test güvenilirliği ile test edilecektir.
Anahtar sözcükler: İlkokul, okul iklimi, Okul İklimi Ölçeği

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN OKULLARDA MESLEKİ ÇALIŞMA İLİŞKİLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI

Yüksek Lisans Öğrencisi Öznur CANIŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, oznur9094@gmail.com
Öğretmen Özlem SARAÇ, Alaşehir Yıldırım Beyazıt İlkokulu, unuttum-353@hotmail.com

ÖZET
Araştırmanın amacı; ilkokul öğretmenlerinin okullarda mesleki çalışma ilişkilerine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda Muğla İli Milli Eğitim Müdürlüğündeki ilkokullarındaki görev yapmakta olan 100 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Şakir Çınkır & Saadet Kuru Çetin Ankara Üniversitesi (2010) tarafından geliştirilen 41 maddeden oluşmuş olan " Okullarda Mesleki Çalışma İlişkilerine Yönelik Tutumlar " ölçeği kullanılmıştır. Oluşturulmuş olan ölçek ile ilkokullarda mesleki çalışma ilişkilerine ilişkin öğretmenlerin tutumlarını belirlemek için t - testi ve ANOVA kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre genel olarak ilkokullardaki öğretmenlerin pozitif yönde mesleki çalışma ilişkilerine yönelik tutumlarının olduğu tespit edilmiştir.

İlkokullardaki bayan öğretmenlerin mesleki çalışma tutumlarının erkek öğretmenlerin mesleki çalışma tutumlarına göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ek olarak bulgular arasından ilkokullardaki rütbe arttıkça çalışanlar arasındaki mesleki çalışma ilişkilerine yönelik tutumlarının daha pozitif yönlü olduğu saptanmıştır. Okullarda daha etkili eğitim programları, daha iyi çalışma koşullarının ve daha iyi çalışma ortamlarının oluşturulması, sorun çözme ve çatışma çözme, dengeli okul yönetimi politikaları aracılığı ile okul yönetimi, eğitmen olan personel ve eğitici olmayan personel arasında bu bağlamda iyi mesleki çalışma ilişkilerine yönelik nitelikler ve tutumlar geliştirilmelidir.

Anahtar sözcükler: İlkokul, mesleki çalışma tutumları, öğretmen

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÖRGÜTSEL BAĞLILIKLARI İLE MESLEKİ TÜKENMİŞLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Doç.Dr. Cevat ELMA, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, cevat.elma@omu.edu.tr
Öğr. Gör. Yusuf ERGEN, Bayburt Üniversitesi, yergen@bayburt.edu.tr

ÖZET

İlkokul öğretmenleri, öğrencilerin hem sosyal hem de akademik yaşamlarının şekillenmesinde önemli rollere sahiptirler. Bu öğretmenlerin yüksek iş performansları ve ortaya koydukları olumlu model, öğrencilerin sağlam bir temel üzerinde yaşamlarını şekillendirmelerine yardımcı olur. İlkokul öğretmenlerinin çalıştıkları okul örgütlerine olan bağlılıkları ve mesleki tükenmişlik algıları, öğretmenlerin iş performansını etkileyebilecek değişkenler olarak düşünülmektedir. Bu değişkenlerin birbiriyle ilişki durumu ise bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Örgütsel bağlılık, çalışanların örgütün amaç ve değerlerini kabul ederek bunlara güçlü bir şekilde inanma, örgütün amaçlarının başarılması için ekstra çaba harcama, örgüt üyeliğini devam ettirmek için güçlü bir istek duyma şeklindeki psikolojik ve davranışsal eğilimlerini barındırır. Mesleki tükenmişlik ise, insanların yaptıkları mesleğin anlamından ve amacından kopması, meslek aracılığıyla hizmette bulunduğu insanlara karşı artık ilgisiz oluşu, aşırı stres ve iş doyumsuzluğu nedeniyle kişinin psikolojik olarak işinden geri durması olarak tanımlamaktadır. Tükenmişliği etkileyen faktörlerin başında stres ve iş doyumunun geldiği düşünülmektedir. Tükenmişliğin stres sonucu ortaya çıkan bir durum olduğu pek çok araştırmacı tarafından ortaya konulmuştur. Bu çalışmanın amacı, ilkokul öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları ile mesleki tükenmişlik algıları arasında ilişkinin belirlenmesidir. Araştırma verilerinin toplanması için Balay (2000) tarafından geliştirilen Örgütsel Bağlılık Ölçeği ve Ergin (1992) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Maslach Tükenmişlik Ölçeği kullanılmıştır. Bayburt il merkezinde ve ilçelerinde görev yapan toplam 272 ilkokul öğretmeni araştırmanın veri grubunu oluşturmuştur. Araştırma verilerinin analizinde, SPSS 17 istatistik programı kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar tam metinde belirtilecektir.

Anahtar sözcükler: İlkokul öğretmeni, mesleki tükenmişlik, örgütsel bağlılık

İLKOKULLARA FİNANSAL BAKIŞ

Yrd. Doç. Dr. Gökhan TUZCU, Pamukkale Üniversitesi, gtuzcu@pau.edu.tr

ÖZET

Bilimsel ve teknolojik yenilikler yaratacak ve bu yenilikleri yaşam standartlarının yükseltilmesinde kullanacak olan insan kaynakları, ancak nitelikli bir eğitim süreciyle güçlendirilebilmektedir. Bu süreçte eğitimle ilgili göstergelerin üretilmesi ve bu göstergelerin planlama çalışmalarında kullanılması, yaratıcı ve ulusal bilinçle donanmış kuşakların yetiştirilmesinde vazgeçilmez bir öneme sahiptir. İlkokullar, kadın-erkek tüm Türklerin ulusal hedeflere uygun olarak bedensel, zihinsel ve ahlaksal yönden gelişmelerini sağlamak amacıyla açılan okullardır. İlkokul çağındaki tüm çocuklar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. 2015 yılında Türkiye genelinde 27.544 ilkokul vardır. Bu okullarda 2.652.739 kız, 2.781.411 erkek olmak üzere toplam 5.434.150 öğrenci vardır. Okullaşma oranı hem kız, hem erkek öğrencilerde % 100'dür. 295.252 öğretmen vardır ve öğretmen başına ortalama 18 öğrenci düşmektedir. Amaç Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de ilkokulların gelir kaynaklarını ve harcama alanlarını çözümlemektir. Çünkü Türkiye'de okulların gelir kaynakları ve bu kaynakların harcandığı alanlara ilişkin yeterli veri yoktur. Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı da hiçbir bir çalışma yapmamaktadır. Yetersiz veriler, plansızca (rastgele) politikalar üretilmesine ve uygulanmasına neden olmaktadır. Bu tür plansızlıklar ve savurganca harcanan kaynaklar nedeniyle, okullar kuruluş amaçlarını gerçekleştirememektedir ve varolan eşitsizlikler artmaktadır. Ekonomik ve psikolojik sorunlar yaşanmakta ve milyonlarca öğrenci eğitimini zor koşullarda sürdürmektedir. Diğer yandan, uluslararası karşılaştırmalarda Türkiye'nin eğitime yaptığı harcama çok düşük çıkmakta, Türkiye 3. dünya ülkeleri arasında yer almaktadır. Yöntem Araştırma "tarama modeli" ile gerçekleştirilmektedir. Bilindiği gibi tarama modeli, geçmişte ve günümüzde varolan bir olayı, nesneyi ya da kişiyi, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlamaktadır. Araştırılan olay, nesne ya da kişi, kendi koşulları içinde varolduğu gibi tanımlanmaktadır. Herhangi bir biçimde değiştirilmemektedir. Araştırma, Denizli ilinde yapılmaktadır. 10 ilkokul üzerinde çalışılmaktadır. Bu okulların 3 yıllık (2012-2014) gelir kaynakları ve harcama alanları incelenmektedir. Alanyazın taraması (bilgi ve belge incelemesi) yapılmaktadır. Gelir kaynaklarını ve harcama alanlarını ortaya koyabilmek için, okulların defterleri, kayıtları, internet siteleri taranmıştır. Yeterli veriye ulaşılamadığında, milli eğitim müdürlüklerinin kayıtları taranmıştır. Bu taramanın sonunda da yeterli veriye ulaşılamadığında, maliye müdürlüklerinin kayıtları taranmıştır. Bulgular Araştırma için gereksinim duyulan veriler derlenmiştir. Bu verilerin çözümlenmesi sürmektedir. Yaklaşık bir ay içerisinde sonuçlanacaktır. Sonuçlar ve Öneriler Bu araştırmanın, ilkokulların gelirlerinin ve harcamalarının sağlıklı bir biçimde çözümlenmesine ve daha gerçekçi eğitim politikalarının oluşturulmasına ve daha gerçekçi eğitim planlarının yapılmasına büyük katkı sağlaması beklenmektedir. Çünkü Türkiye'nin kaynakları kıttır. Bu kaynakların en öncelikli alanlarda kullanılması zorunludur.

Anahtar sözcükler: Eğitim ekonomisi, eğitim harcamaları, eğitimin finansmanı

KESİNTİLİ ZORUNLU EĞİTİMDEN ETKİLENEN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKULA BAĞLANMA VE AKADEMİK ÖZYETERLİK DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Tuncay CANBULAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, tuncay.canbulat@deu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Uğur CİPCEVİZCİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, ugurcipcevizci01@gmail.com
Lisans Öğrencisi Beste KALFA, Dokuz Eylül Üniversitesi, bestekalfa@outlook.com
Öğretmen Erdal FAHLİOĞULLARI, Milli Eğitim Bakanlığı, erdalfahli@outlook.com

ÖZET

4+4+4 eğitim sistemi olarak bilinen 6287 sayılı Kanun büyük tartışmalara ve karşı çıkışlara rağmen yürürlüğe girmiş ve 2012-2013 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Kabul edilen yeni sistem, hem öğretmenleri hem de milyonlarca öğrenci ve aileyi yakından etkilemiştir. Bu sistemle ilgili en önemli eleştirilerden birisi okula başlama yaşının öne çekilmesi olarak değerlendirilmiştir. 2012-2013 eğitim-öğretim yılı itibariyle 60 ayını dolduranlar, 66-71 ay arasında olanlar ve 72 ay ve üstü öğrenciler okula başlamıştır. Böylece üç farklı yaş grubu ilkokul birinci sınıfa başlamıştır. Özellikle, 60-69 ay arasında olan birinci sınıf öğrencilerinin okula başlamasıyla, öğrencilerin okula uyum ve okula hazır bulunuşluk konuları üzerinde kamuoyunda tartışmalar yaşanmıştır. Bu öğrenciler 2015-2016 eğitim-öğretim yılı itibariyle ilkokul 4. sınıfta okumaktadırlar. Bu araştırmanın amacı; yeni uygulamayla bazı konularda birbirinden geride kalacakları iddia edilen öğrencilerin okula bağlanma ve akademik özyeterlik düzeylerini incelemek ve bazı demografik değişkenler (cinsiyet, yaş, okul öncesi eğitim alma durumu) açısından aralarında anlamlı farklılığın olup olmadığını ortaya koymaktır. Araştırma tarama modelinde desenlenmiştir. Verilerin toplanmasında, Hill (2005) tarafından geliştirilmiş, Savi Çakar (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış olan " Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği" ve Morgan ve Jinks (2003) tarafından geliştirilmiş, Öncü (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış olan "Akademik Özyeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; 2015-2016 eğitim-öğretim yılı İzmir ili Buca ilçesi devlet okullarında okuyan 612 ilkokul 4. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada non-paremetrik istatistik teknikleri kullanılmış olup, elde edilen veriler SPSSde analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre okula bağlanma ve akademik özyeterlik düzeylerinde kız öğrencilerin lehine anlamlı fark bulunmuştur. Öğrencilerinin okul öncesi eğitim alma durumlarına göre akademik özyeterliklerinde okul öncesi eğitim alanlar lehine anlamlı fark bulunmuş olup, okula bağlanma değişkeninde okul öncesi eğitim alan ya da almayanlar arasında anlamlı fark yoktur. Öğrencilerinin yaş değişkenine göre ilkokula başladıklarında yaşı büyük olanların (72 ay ve üstü doğumlular, 66-71 ay arası doğumlular) yaşı küçük olanlara (60-65 ay arası doğumlular) göre akademik özyeterlikleri daha yüksektir. İlkokula başladıklarında 72 ay ve üstü doğumlu olanların, 66-71 ay arası doğumlulara göre akademik özyeterlikleri arasında anlamlı fark yoktur. Okula bağlanma değişkeninde ise yaşa göre anlamlı fark bulunmamıştır. Bu araştırmanın sonuçlarının yeni sistemle birlikte yaşandığı iddia edilen bazı sorunlar üzerinde veriye dayalı düşünme ve tartışma ortamı yaratacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Akademik özyeterlik, ilkokul öğrencisi, Kesintili-Zorunlu Eğitim Sistemi, okula bağlanma

ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE OKUL MÜDÜRLERİNİN KULLANDIKLARI ÖRGÜTSEL GÜÇ KAYNAKLARI

Öğretmen Suat BAŞDAĞ, Amasya Merzifon Atatürk İlkokulu, suatbasdag@gmail.com

ÖZET

Güç, yaşamın her alanında var olan bir gerçekliktir. İnsanın varlık gösterdiği her alanda gizli veya açık gücün izlerini sürmek mümkündür. Güç iyi veya kötü yönde kullanılabilir. Bu nedenle, yöneticiler gücü etkili ve verimli kullanabilmek için; onu tam ve eksiksiz olarak anlamalıdırlar. Okul ortamında ise eğitim süreçlerinin lokomotifi konumunda olan okul müdürlerinin, öğretmenleri güdülemek ve örgütsel amaçlar etrafında birleştirmek için gücü tanımaları ve nasıl kullanmaları gerektiği bilmeleri önem taşımaktadır. Bu çalışma resmi ilkokul ve ortaokullarda yöneticilerin kullandıkları örgütsel güç kaynaklarını belirlemek amacıyla, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Amasya İli Merzifon İlçesinde görev yapmakta olan 20 öğretmenle görüşmeler yapılarak gerçekleştirilmiştir. İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin, okul müdürlerinin kullandıkları örgütsel güç kaynaklarının boyutlarına ilişkin görüşlerinin; okul türü, cinsiyet ve aynı okulda çalışma süresine göre okul müdürlerinin hangi güç kaynaklarını kullandıklarına dair düşüncelerinin neler olduğu sorularına cevap aranmıştır. Bu çalışmada, nitel araştırma tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, araştırmacı tarafından geliştirilen yedi açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Görüşme formu French ve Raven'in (1959) yaptığı sınıflamaya göre "yasal, ödüllendirici, zorlayıcı, uzmanlık ve karizmatik güç" kaynaklarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Araştırma sonucuna göre, ilkokul öğretmenleri okul müdürlerinin en çok ödüllendirme gücünü kullandığını; ortaokul öğretmenleri ise okul müdürlerinin en çok yasal gücü kullandığını ifade etmişlerdir. İlkokul öğretmenlerinin tümü okul müdürlerinin zorlayıcı gücü kullanmadığını ifade ederken; ortaokul öğretmenlerinin tümü ise okul müdürlerinin karizmatik güç ve uzmanlık gücünü kullanmadığını ifade etmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Okul müdürü, örgütsel güç kaynakları, yönetim, güç

ÖĞRETMENLERİN KÜLTÜREL SERMAYEYE İLİŞKİN ALGILARININ BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Habib ÖZGAN, Gaziantep Üniversitesi, ozgan@gantep.edu.tr
Öğretmen Dilek KARATAŞOĞLU, Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğü, dkaratasoglu@hotmail.com

ÖZET

Kültürel sermaye, bireylerin bilgi, eğitim ve becerilerini biriktirdikleri sermaye türüdür (Ekşioğlu,2012). Eğitimin amaçları arasında yer alan toplumun kültür birikimini yani kültürel sermayesini kuşaktan kuşağa aktarmak görevi de önemli ölçüde geleceğin mimarlarını yetiştiren, eğitimin mihenk taşları olan öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenlerin gelecek nesilleri eğitmede, onlara asgari bir kültür düzeyi kazandırıp ülkenin kültürel gelişmişliğini de yükseltebilmesi gerekmektedir. Bunların gerçekleştirilebilmesi de ancak kültürel sermayesi yüksek olan öğretmenlerle mümkündür. Bu bağlamda öğretmenlerin kültürel

sermayelerinin yüksek olması eğitim açısından oldukça önemli sonuçlara neden olmaktadır. Kültürel sermayenin eğitim bağlamında önem taşımasına rağmen konuyla ilgili alan yazına bakıldığında; öğretmenlerin kültürel sermayelerine ilişkin yeterli çalışmanın olmadığı görülmektedir. Bu nedenle, bu çalışma öğretmenlerin kültürel sermayeye ilişkin algılarını tespit etmesi, öğretmenlerin kültürel sermayelerini arttırmaya yönelik öneriler geliştirmesisebebiyle büyük önem arz etmektedir. Bu araştırmanın temel amacı; öğretmenlerin kültürel sermayeye ilişkin algılarını tespit etmek, öğretmenlerin kültürel sermayeye ilişkin algılarının çeşitli değişkenlerle ilişkilerini belirlemek ve öğretmenlerin kültürel sermayeye ilişkin algılarını arttırmaya yönelik öneriler geliştirmektir. Bu araştırmanın problem cümlesini "Öğretmenlerin kültürel sermayeye ilişkin algıları nedir?" sorusu oluşturmaktadır. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Gaziantep il merkezinde görev yapan (7 ilkokul, 12 ortaokul ve 5 lise) çeşitli branşlarda 400 öğretmen (287 kadın, 113 erkek) oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde basit seçkisiz yöntem kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Avcı (2015) tarafından geliştirilen 'Kültürel Sermaye ölçeği' kullanılmıştır. Öğretmenlerin kültürel sermayelerine ait bulguların ortaya konulmasında aritmetik ortalama ve standart sapma puanlarına bakılmıştır. Cinsiyet, okul öncesi eğitim alma durumu değişkenleri için t-testi; eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, ailede yükseköğretim düzeyinde eğitim alan kişi sayısı, kıdem değişkenleri için ANOVA (Varyans Analizi) testi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; Gaziantep genelinde öğretmenlerinkültürel sermayeye ilişkin algılarınınyüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada cinsiyet bağımsız değişkenine göre öğretmenlerinkültürel sermayeye ilişkin algıları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Kadın öğretmenlerinkültürel sermayeye ilişkin algılarının, erkek öğretmenlerdendaha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin eğitim düzeylerine görekültürel sermayeye ilişkin algıları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Lisansüstü eğitim alan öğretmenlerin, lisansüstü eğitim almayan öğretmenlere göre kültürel sermayeye ilişkin algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin anne ve baba eğitim düzeylerine göre kültürel sermayeye ilişkin algıları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Anne ve baba eğitim düzeyi yükseldikçe; öğretmenlerin kültürel sermayeye ilişkin algılarının da yükseldiği görülmüştür. Öğretmenlerin ailede kendinden başka yükseköğretim düzeyinde eğitim alan kişi sayısına göre kültürel sermayeye ilişkin algıları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre kültürel sermayeye ilişkin algıları arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alma durumlarına göre kültürel sermayeye ilişkin algıları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Okul öncesi eğitim alan öğretmenlerin kültürel sermayeye ilişkin algılarının; okul öncesi eğitim almayan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Kültürel sermaye, öğretmen, okul

ÖĞRETMENLERİN SOSYAL SORUMLULUK TEMELLİ LİDERLİĞE İLİŞKİN ALGILARININ BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Habib ÖZGAN, Gaziantep Üniversitesi, ozgan@gantep.edu.tr
Öğretmen Rabia ÖZTUZCU, Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğü, mhtlrb_2008@hotmail.com

ÖZET

Dünya üzerinde yaşayan bütün bireylerin sorumlulukları bulunmakla birlikte bazı bireylerin bu sorumlulukları almak konusunda önceliği vardır. Bu önceliğe sahip bireylerden en önemlisi şüphesiz öğretmenlerdir. Öğretme evrensel bir görev olduğundan öğretmenlerin bu sorumluluğu alabilmesi için gerekli yeterliliklere ve kişisel özelliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bir toplumda öz güveni yüksek, etkili iletişim becerilerine sahip, toplumsal sorunlara duyarlı ve bu sorunları çözmede istekli bireyler yetişebilmesi için öncelikle bu özelliklere sahip öğretmenler bulunmalıdır. Sorumluluk; kişinin kendi davranışlarının farkında olması ve bu davranışlarının sonucuna katlanmasıdır. Sosyal sorumluluk; karar verme sürecinde kişisel-kurumsal karar ve faaliyetlerin tüm sosyal sistem üzerinde yaratacağı etkileri değerlendirme zorunluluğudur (Davis ve Blomstrom, 1971:85). Sosyal Sorumluluk Temelli Liderlik, grup üyelerini etkileme yoluyla bir grubun karar ve eylemleri üzerinde farkındalık oluşturma anlamına gelir. Sosyal Sorumluluk Temelli Liderler grup üyelerinin refahı ve grubun kararının toplum üzerindeki etkisi ile ilgilenirler (Külekçi, 2015). Bu çalışmanın amacı; öğretmenlerin Sosyal Sorumluluk Temelli Liderliğe ilişkin algılarını belirlemek ve bağımsız değişkenlerle öğretmenlerin Sosyal Sorumluluk Temelli Liderliğe ilişkin algıları arasında anlamlı fark olup olmadığını incelemektir. Bu çalışma, öğretmenlere Sosyal Sorumluluk Temelli Liderlikle ilgili bir iç görü kazandırmayı hedeflemektedir. Çalışmada "Öğretmenlerin Sosyal Sorumluluk Temelli Liderliğe ilişkin algıları nedir?" sorusuna yanıt aranmaktadır. Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini Gaziantep il merkezinde görev yapan (3 anaokulu, 6 ilkokul, 8 ortaokul ve 3 lise) çeşitli branşlarda 380 öğretmen (213 kadın, 167 erkek) oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde basit seçkisiz yöntem kullanılmıştır. Külekçi (2015) tarafından Türkçe' ye uyarlanan "Sosyal Sorumluluk Temelli Liderlik Ölçeği (SSTL)" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Alt problemler için ANOVA ve t-testi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin Sosyal Sorumluluk Temelli Liderliğe ilişkin algıları ile yaş, cinsiyet, medeni durum, mesleki kıdem, çalıştıkları okul türü değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sosyal Sorumluluk Temelli Liderliğe ilişkin algıları ile branş değişkeni arasında anlamlı fark bulunmuştur. Öğretmenlerin kişisel bilgileriyle ilgili değişkenlerinin Sosyal Sorumluluk Temelli Liderliğe ilişkin algılarına çok fazla bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın kapsamının genişletilerek ölçeğin daha fazla öğretmene uygulanması ve öğretmenlerin Sosyal Sorumluluk Temelli Liderliğe ilişkin algılarını arttırmaya yönelik deneysel çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar sözcükler: Liderlik, öğretmen, sosyal sorumluluk

OKULDA ZORBALIK VE ŞİDDETİN ÖNLENMESİNİN YÖNETİMİ

Doç. Dr. Vural HOŞGÖRÜR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, vuralhosgorur@mu.edu.tr
Öğretmen Asil ORHAN, Milli Eğitim Bakanlığı, asilorhan@mynet.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilkokul, ortaokul ve lise okul yöneticilerinin okulda şiddet ve zorbalığı önleme yönetimi konusundaki görüşlerini değerlendirmek ve çözüm önerileri oluşturmaktır. Çalışmada nicel ve nitel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Araştırmanın nicel kısmında tarama modeli, nitel kısmında ise yarı yapılandırılmış görüşme formu

kullanılmıştır. Araştırmanın nicel kısmında kullanılan "tarama modeli", geçmişte ve halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlamak için kullanılmıştır. Araştırmanın nitel kısmında, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması, güncel bir olgunun kendi yaşam çerçevesi içinde çalışılması ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılabilmektedir. Araştırmanın çalışma evrenini 2013 yılında Muğla ilindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İlkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan toplam 33 okul yöneticisi (müdür) oluşturmuştur. Bu yöneticilerden 12 si ilkokul, 8'i ortaokul ve 13'ü lise okul müdürüdür. Araştırmaya ait veriler açık uçlu sorulardan oluşan bir soru formu ve 14 soruluk bir anket kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için araştırmacı ve bir alan uzmanı ile sorular ve temalar üzerinde ayrı ayrı çalışmalar yapılmış daha sonra görüş birliğine varılan durumlar ortaya konulmuştur. Açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formundaki sorular okul müdürlerine aynı sıra ile sorulmuştur. Sonuçlara göre; Okullarda yaşanan zorbalık ve şiddet olaylarının itme-kakma, kavga, arkadaşını aşağılama, çeteleşme, zorla bir şey kabul ettirmeye çalışma gibi davranışlardan oluştuğu, okulda bu ve buna benzer davranışları önleme konusunda okul müdürlerinin % 59 (19) oranında kendilerini yeterli gördükleri, % 15'inin (5) okulda şiddet ve zorbalığın önlenmesi konusunda kendini orta düzeyde yeterli bulduğu, hiçbir okul müdürünün bu konuda kendisini yetersiz görmediği anlaşılmıştır. Ancak, yapılan görüşmelerden ve anket sonucu elde edilen verilerden okulda şiddet ve zorbalığın önlenmesi konusunda kendilerini yeterli gören ve ankette söz konusu soruları boş bırakan okul müdürlerinin okullarında da şiddet ve zorbalık olayları yaşandığını anlaşılmıştır. Okul müdürlerinin okulda şiddeti ve zorbalığı önlemek amacıyla gerçekleştirdikleri bazı etkinliklerin; aile eğitimi ve bireysel psikolojik danışma olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Etkili okul, okul güvenliği, okul yönetimi, okulda şiddet, okulda zorbalık

ÖRGÜT KAVRAMI ÜZERİNE KURAMSAL BİR ANALİZ VE METAFORİK BİR TASARIM: MUTLU ÖRGÜT OLARAK OKUL

Arş. Gör. Mustafa FİDAN, Hacettepe Üniversitesi, mustafafidan@hacettepe.edu.tr
Doç. Dr. Murat ÖZDEMİR, Hacettepe Üniversitesi, mrtozdem@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, örgüt olgusunu genel olarak analiz etme ve yeni bir örgüt tasarımı olarak "mutlu örgüt" kavramını okul örgütü bağlamında tartışmaya açma çabasındadır. Mutluluk merkezli bir anlayışla tasarlanan mutlu okulda, çalışanlar, öğrenciler ve yöneticilerin hep birlikte mutlu olduğu bir mutluluk sarmalı hedeflenmektedir. Bu sarmalda çalışanların mutluluğu boyutu Hawthorne çalışmalarından bugüne yönetim ve örgütsel davranış alanyazınında yoğun olarak işlenen, mutlu çalışanların örgütsel verimliliği artırdığına (Zelenski, Murphy ve Jenkins, 2008; Wright ve Staw, 1999; Staw, 1986) ilişkin ampirik çalışmalar temelinde ele alınmaktadır (Quick ve Quick, 2004). Diğer bir boyut olarak yöneticilerdeki mutluluğunun çalışanların performansına, dolayısıyla örgütsel amaçların başarılmasına olumlu katkıları olduğuna ilişkin yazın incelenmiştir (Visser, Knippenberg, Kleef ve Wisse, 2013; Sullivan ve Masters, 1988). Mutluluk sarmalında üçüncü boyut olarak düşünülen öğrenci (müşteri) mutluluğu zaten herkesçe kabul edilen, bütün örgütler için olmazsa olmaz bir hedeftir. Çünkü öğrenci okul örgütünün oluş nedenidir (Eroğlu, 2005; Fornell, 1992). Öğrenci yoksa ne okulun ne çalışanların ne de yöneticilerin varlığı söz konusudur. Genel olarak örgüt yazını incelendiğinde mutlu çalışanlar, mutlu yöneticiler ve mutlu öğrencileri üçlü bir sarmal içerisinde ele alan bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu bağlamda öğrenciler, çalışanlar ve yöneticilerin birlikte mutlu olmalarıyla "etkin" aynı zamanda örgütsel amaçların gerçekleştirilmesiyle "etkili" (Barnard, 1968,60) olarak tasarlanan mutlu örgütler olarak okul bu çalışmanın temel vurgusudur. Mutluluk yaşamın da eğitimin de çok temel bir amacı aynı zamanda yapılan her şeyi ölçüsüne vurabileceğimiz bir mihenk taşı (Noddings, 2006,11) olarak bu metaforda özenle seçilmiş ve kullanılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Mutluluk, okul örgütü, örgüt, örgüt kuramları

ORTAOKULLARDAKİ BİLGİSAYAR LABORATUARLARININ ETKİLİ KULLANIMINA YÖNELİK ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Ünsal KORKUT, Şehit İbrahim Karaoğlanoğlu İlkokulu, unsal2323@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; ortaöğretim kurumlarında kullanılan Bilgi Teknolojileri Sınıflarına (BTS) ilişkin öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini belirlemek ve kurulu olan BTS'lerin genel durumunu bu görüşler ışığında ortaya koymaktır. BTS'ler, 1998 yılından itibaren kurulmaya başlanmıştır ve günümüzde birçok okulda bulunmaktadır. Bilgi teknolojisi sınıflarının olmadığı okullarda ise sınıfların kurulumuna yönelik çalışmalar devam etmektedir (İşman ve Canan, 2009). Acaba yıllardır büyük bir titizlikle kurulmuş olan ve kurulumlarına devam edilen "Mevcut BTS'ler, kuruluşlarındaki amaçlarının gerçekleştirilmesi için yeterli midir?", MEB tarafından kurulan BTS'lerin genel durumları nasıldır?" Alan yazına bakıldığında bilgi teknolojileri sınıfları ile ilgili çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Ancak sayı ve içerik olarak bu tür çalışmalara çok sık rastlanmamaktadır. Bu çalışma, tarama modelinde gerçekleştirilmiş betimsel bir araştırmadır. Betimsel araştırmalar, genelde verilen bir durumu aydınlatmak, standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve bunun yanı sıra mevcut olaylar arasındaki olası ilişkileri ortaya çıkarmak için yürütülür. Betimsel araştırmalarda asıl amaç; incelenen durumu etraflıca tanımlamak ve açıklamaktır (Çepni, 2007, s.34). Çalışmada nitel ve nicel araştırma teknikleri bir arada kullanılacaktır. Çalışmada veri toplama aracı olarak öğrencilere ve öğretmenlere 25-30 sorudan oluşan bir anket ve ayrıca öğretmenlere 5-6 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu uygulanacaktır. Anket hazırlanırken; Bilişim Teknolojileri ders müfredatındaki konuların gerektirdiği donanımlar, MEB tarafından kullanılması istenilen eğitim portallarının gerektirdiği çevre donanım birimleri, internet alt yapı ihtiyaçları ve çalışmada sebep teşkil eden alt problemler dikkate alınacaktır. Çalışmadan elde edilen verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması nicel ve nitel analiz tekniğiyle gerçekleşecektir. Öğretmen ve öğrencilerin cevapları, aynı fikirde oldukları veya olmadıkları noktalar tespit edilerek kategoriler düzenlenecektir. Kategoriler oluşturulduktan sonra ilişkili olan ifadeler aynı başlık altında toplanarak araştırma sorusu etrafında; benzerliklerine göre gruplandırılacak ve analiz edilecektir. Ayrıca betimsel istatistik tekniklerinden yararlanılarak frekans ve yüzdeler hesaplanacak,

böylece oranlama yoluyla sonuçlar yorumlanacaktır. Öğretmen ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için t-testi ve varyans analizi teknikleri kullanılacaktır. BT sınıflarının Öğretmen ve öğrenciler tarafından aktif olarak kullanılmadığı ders materyallerinin hazırlanması açısından öğretmen bilgi okuryazarlığının yaş grubu yüksek olan öğretmenlerde daha az olduğu teknolojik malzemelerin bozulması ve yenilenebilmesi ayağında okulların bakanlığının yeterli bütçeye sahip olmadığı bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca her sınıfın bilgisayarının olması BT sınıflarının aktif kullanımını azalttığı gözlemlenmiştir. Sonuçlar ve alana getirdiği katkı açısından bulgular tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Bilgi teknolojileri sınıfı, eğitim yönetimi, öğrenci ve öğretmen görüşleri

ÖZEL EĞİTİM KURUMLARINDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN DUYGUSAL EMEK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ *

Öğretmen Aygül DOĞAN, Muzaffer Tahmaz Özel Eğitim Uygulama Merkezi, semay-55@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Meltem AKIN KÖSTERELİOĞLU, Amasya Üniversitesi, mkostereli@hotmail.com

ÖZET

Duygusal emek, işleri gereği diğer insanlarla iletişim kuran işgörenlerin duygusal tepkilerini örgütte kabul edilebilir şekilde göstermek veya örgütün hedefleriyle uyumlu duygu yansımaları yaratabilmek amacıyla gösterdikleri çaba şeklinde açıklanabilir (Köse S. ,Oral L., Türesin H., 2011). Yüzeysel davranışlar, derin davranışlar ve samimi davranışlar olmak üzere üç alt boyutta ele alınan (Hochschild (1983); Ashforth ve Humphrey (1993) duygusal emeğin iş stresi, tükenmişlik, örgütsel vatandaşlık davranışı gibi değişkenlerle ilişkisinin araştırıldığı çalışmalara rastlamak mümkündür (Özgün A. , 2015; Beğenirbaş, M., Meydan Cem H., 2012). Literatüre bakıldığında eğitim ortamlarında duygusal emekle ilgili çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin normal çocuklarla çalışan öğretmenlere göre çalışma şartları, problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları, problem çözme stratejileri, dağılmış aile profilleri, mesleki yıpranma payları vb. durumlarla daha yoğun karşı karşıya kaldıkları da görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında hem literatürdeki boşluğu doldurma açısından hem de hedef kitlesi bakımından engelli öğrencilerle çalışan öğretmenlerin duygusal emek düzeylerinin belirlenmesinin bu alanda yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı; özel eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin duygusal emek düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırma betimsel tarama modelinde olup araştırma grubunu 2015-2016 yılında Samsun ili Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı merkez ve ilçelerindeki Özel Eğitim Uygulama Merkezi, Mesleki Eğitim Merkezleri ve İş Uygulama Merkezlerinde görev yapan 230 öğretmen oluşturmaktadır. Farklı branşlara sahip olan öğretmenlerin %59,6'sı kadın %40,4'ü erkektir. Öğretmenlerin %75,2'si evli, %24.8'i bekâr; %33,5'i 1-5 yıl kıdeme sahipken, %7'si 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir. Yine öğretmenlerin %47,4'ü özel eğitim konusunda hizmetiçi eğitim aldığını belirtirken %52.6'sı bu konuda hizmetiçi eğitim almadığını belirtmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Basım ve Beğenirbeş (2012) tarafından uyarlanan duygusal emek ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, yüzeysel rol yapma, derinden rol yapma ve doğal duygular olmak üzere üç boyutu içermektedir. Katılımcılar ölçek maddelerini beşli Likert Ölçeği yardımıyla değerlendirmişlerdir (1=Hiçbir Zaman, 5= Her Zaman). Ölçekte yüzeysel rol yapma 6, derinden rol yapma 4 ve doğal davranışlar ise 3 madde ile ölçülmektedir. Ölçeğin iç tutarlığı; yüzeysel rol yapma boyutu için α=0,92, derinden rol yapma boyutu için α=0,85 ve doğal duygular için ise α=0,83 olarak bulunmuştur. Verilerin analizinde betimsel istatistikler yanında verilerin normal dağılım göstermemesi nedeniyle iki kategorili değişkenler için Mann Whitney U, ikiden fazla kategorili değişkenler için Kruskal Walllis H testi kullanılmıştır. Bulgular incelendiğinde Özel Eğitim Uygulama Merkezi, Mesleki Eğitim Merkezi ve İş Uygulama Merkezi kurumlarında görev yapan öğretmenlerin duygusal emek düzeylerinin en yüksek olduğu boyut yüzeysel rol yapma boyutu iken bu boyutu derinden ve doğal rol yapma boyutlarının izlediği görülmüştür. Demografik değişkenler açısından öğretmenlerin duygusal emek düzeyleri incelendiğinde ise cinsiyet ve bu konuda hizmet içi eğitim alma durumlarına göre yüzeysel rol yapma ve toplam duygusal emek düzeylerinde anlamlı fark gözlenirken medeni durum, eğitim durumu, yaş, branş, kıdem, okul türü ve öğrencilerin sahip olduğu yetersizlik durumları açısından anlamlı fark görülmemiştir.

Anahtar sözcükler: Duygusal emek, özel eğitim, özel eğitim öğretmenleri

** Bu çalışma Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği ABD yüksek lisans öğrencisi Aygül DOĞAN ın Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Duygusal Emek ve İşe Yabancılaşma Düzeyleri Arasındaki İlişki başlıklı tez çalışmasının verilerinden türetilmiştir.*

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARINDA ÇALIŞAN İLK VE ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMEN LİDERLİĞİ DAVRANIŞLARI VE SINIF YÖNETİMİ EĞİLİMLERİ

Yrd. Doç. Dr. Turgay ÖNTAŞ, Bülent Ecevit Üniversitesi, turgayontas@gmail.com
Uzman Levent OKUT, Dr. Özel Maya Okulları, levent.okut@gmail.com

ÖZET

Günümüzün en önemli öğretmen yeterliklerinden biri etkili sınıf yönetimi becerisine sahip olmaktır. Öğrenmenin en üst düzeyde gerçekleştiği bir sınıf ortamının oluşturulmasında sınıf yönetimi becerileri, öğretmenlerin en önemli araçlarındadır. Eğitim örgütlerinde liderlik, arz ettiği önem doğrultusunda oldukça üzerinde durulan konulardan biridir. Liderliğin eğitim örgütlerinde kullanımı genel olarak eğitim yöneticileri ile sınırlandırılmaktayken günümüzde öğretmenin de liderliğinden söz etmek mümkündür. Bu çalışmanın başlıca amacı özel öğretim kurumlarında çalışan ilk ve ortaokul öğretmenlerinin öğretmen liderliği davranışları ve sınıf yönetimi eğilimleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu amaç kapsamında araştırmada şu alt problemlere yanıt aranmaktadır: 1. Özel öğretim kurumlarında çalışan ilk ve ortaokul öğretmenlerinin öğretmen liderliği davranış ve sınıf yönetimi eğilimlerine ilişkin görüşleri nelerdir? 2. Özel öğretim kurumlarında çalışan ilk ve ortaokul öğretmenlerinin öğretmen liderliği davranış ve sınıf yönetimi eğilimleri arasında ilişki var mıdır? 3. Özel öğretim kurumlarında çalışan ilk ve ortaokul öğretmenlerinin öğretmen liderliği davranışları, sınıf yönetimi eğilimlerinin bir yordayıcısı mıdır?

Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 1999). Araştırmada veriler 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Ankara ilindeki beş özel öğretim kurumunda görev yapmakta olan öğretmenlerden toplanmaktadır. Araştırmada veriler Beycioğlu ve Aslan (2010) tarafından geliştirilmiş, üç boyut (kurumsal gelişme, mesleki gelişim ve meslektaşlarla işbirliği) ve 25 maddeden oluşan Öğretmen Liderliği Ölçeği ve Sivri'nin (2012) geliştirdiği beş boyut (plan-program etkinlikleri, ilişki düzenlemeleri, sınıfın fiziki yapısı, zaman yönetimi ve davranış yönetimi) ve 47 maddeden oluşan Sınıf Yönetimi Eğilimleri Ölçeği kullanılmaktadır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama (x), standart sapma (S), frekans (f), yüzde (%), Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı (r) ve Çoklu Regresyon Analizi tekniklerinden yararlanılacaktır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen liderliği, sınıf yönetimi eğilimi, sınıf yönetimi

ÖZEL VE KAMU İLKOKULLARINDA ÇALIŞAN PERSONELİN UNVANLARINA GÖRE İŞ DOYUM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: İSTANBUL BAHÇELİEVLER ÖRNEĞİ

Öğretmen Burak FİDAN, İstanbul Bahçelievler Atatürk İlkokulu, burakfidan07@windowslive.com
Öğr. Gör. M. Serhat SEMERCİOĞLU, Gümüşhane Üniversitesi, serhat_semercioglu@hotmail.com

ÖZET

Son yıllarda ülkemizde eğitim-öğretim hizmeti veren okulların sayıları gün geçtikçe artmaktadır. Eğitim-öğretim hizmeti sunan bu örgütler, yapı ve işlev açısından da en önemli örgütler arasında yer almaktadır. Ülkemizde ve dünyada bu kadar önem arz eden eğitim kurumları; müdür, müdür yardımcısı, öğretmen, memur ve diğer yardımcı personeller gibi çeşitlilik gösterir ve her biri örgütün işleyişi açısından kurumsal bir öneme sahiptir. Bu araştırmada başta öğretmenler olmak üzere müdür, müdür yardımcıları, memurlar ve diğer okul personelinin iş doyumu üzerinde durulacaktır. İş doyumu (job satisfaction) hakkında literatürde birçok araştırma, çalışma ve makale bulunmaktadır. Bunun yanında araştırmalar esnasında, 'Milli Eğitim Okullarında Çalışan Personelin İş Doyumu Üzerine Etkisi' kavramının yer aldığı araştırmaların ise sınırlı olduğu gözlemlenmiştir. Araştırma İstanbul ili Bahçelievler ilçesinde faaliyet gösteren 22 kamu ve 4 özel ilkokulda gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma 3 müdür, 19 müdür yardımcısı, 385 öğretmen, 7 memur, 6 yardımcı okul görevlisi olmak üzere 420 katılımcı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, milli eğitim kurumlarında çalışan personelin iş doyumunu bulmaya yönelik yapılmıştır. İş doyumu düzeyinin belirlenmesi için katılımcılara otuz sekiz soru içeren "Minnesota İş Doyum Ölçeği" gerekli izinler alınarak uygulanmıştır. Anket sonuçları nicel veriler halinde ayrı ayrı toplanmış, analiz edilmiş ve elde edilen bilgiler bir araya getirilmiştir. Araştırma sonrasında elde edilen bulgulara göre; iş doyumu algısında çalışılan kuruma göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Diğer yandan ilgili kurumlarda çalışan personelin unvan değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Bu bulgular ışığında özel ve kamu okullarında çalışan okul personelinin iş doyumu algılarına dair öneriler getirilmiştir.

Anahtar sözcükler: İş doyumu, okul personeli, özel ve kamu ilkokulu

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIF YÖNETİMİNDE LİDERLİK, ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ KAVRAMLARINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Arş. Gör. Gözde SEZEN GÜLTEKİN, Sakarya Üniversitesi, gzdsezen@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Duygu GÜR ERDOĞAN, Sakarya Üniversitesi, dgur@sakarya.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı sınıf öğretmeni adaylarının sınıf yönetiminde öğretmen, öğrenci ve liderlik kavramlarına ilişkin metaforik algılarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın örneklemini 2014-2015 eğitim öğretim yılı Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Sınıf Yönetimi dersini alan 77 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni doğrultusunda katılımcıların metaforik algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Metaforlar, bilimsel çalışmalarda araştırmanın temel amacını ortaya koymak ya da temel amaca yardımcı olmak gayesiyle iki şekilde kullanılmaktadır. Bu çalışmada metaforlar, ilgili konuya ilişkin algıları ortaya koymak adına temel amaca hizmet etmesi için analiz edilmiştir. Çalışmada veri elde etmek için katılımcılara, uzman görüşleri ışığında hazırlanan yarı yapılandırılmış bir form verilmiş ve katılımcılardan bu formları doldurmaları istenmiştir. Bu formda, katılımcılara sınıf yönetiminde liderlik kavramına yönelik benzetme yapmaları ve bu benzetmenin gerekçesini açıklamaları için boşluklar kullanılmış ve bu formun doldurulması için yeterli süre verilmiştir ve sınıf yönetiminde liderlik kavramına yönelik metaforlarının neler olduğu ve bu metaforların ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilineceği sorularına cevap aranmıştır. Bu katılımcılardan elde edilen veriler metaforların belirlenmesi ve uygunsuz metaforların ayıklanması, metaforlara ilişkin gerekçelerin gözden geçirilmesi ve tutarsızlıkların gerekçeye sahip formların elenmesi, eleme sonunda kalan metaforlara ilişkin gerekçelerden yola çıkılarak metaforların kategoriler altında toplanması olmak üzere üç aşamadan geçirilerek analiz edilmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler incelenerek uygun olmayan metaforlar analizden çıkartılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen veriler öğretmen, öğrenci ve liderlik kavramlarına göre ayrı ayrı kategorilendirilmiştir. Bu kategorilere bakıldığında, liderlik kavramına ilişkin olarak geleneksel sınıf yönetimi anlayışında liderliğin "diktatörlük, zorbalık, güce sahip olma, öncülük etme ve otorite kurma" olarak algılanırken; çağdaş sınıf yönetimi anlayışında "demokrasi, yardımseverlik, kolaylaştırıcılık, yenilikçilik ve rehberlik" olarak algılandığı görülmüştür. Öğretmenlik kavramına ilişkin olarak geleneksel sınıf yönetimi anlayışında öğretmenliğin "güç uygulayan, yönetici, söz hakkını elinde bulunduran, bilgi kaynağı ve rehber kişi" olarak algılanırken; çağdaş sınıf yönetimi anlayışında "koruyan/kollayan, beklentileri önemseyen, her şeyi bilmesi beklenen, yardımcı ve yol gösterici kişi" olarak algılandığı görülmüştür. Öğrenci kavramına ilişkin olarak geleneksel sınıf yönetimi anlayışında öğrencinin "tek tipleştirilen, sorgusuz kabul eden, söz hakkı olmayan, korku kültürüne maruz kalan, başkasına bağımlı olan ve kendisinden üst düzey şeyler beklenen kişi" olarak algılanırken; çağdaş sınıf yönetimi anlayışında "söz hakkı olan, bireysel farklılıklara sahip, bilgiyi

yöneten ve işlendikçe değer kazanan bireyler" olarak algılandığı görülmüştür. Çalışma sonucunda sınıf öğretmeni adayı öğrencilerin genel olarak geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımında lider, öğretmen ve öğrenci olmayı eylemlerini otokratik bir sistemde sergileme algılarken; çağdaş sınıf yönetiminde bu kavramları demokratik bağlamda hareket etme olarak algıladıkları görülmüştür. Bu durum, genel olarak sınıf yönetimine ilişkin geleneksel ve çağdaş yaklaşımlarla örtüşmektedir. Ancak bu sonuçların daha önemli yönü, sınıf öğretmeni adaylarının çoğunun çağdaş sınıf yönetimi anlayışını daha olumlu algılarken, geleneksel yaklaşımları daha olumsuz olarak görmeleridir. Bu bağlamda, özellikle sınıf öğretmeni adayları başta olmak üzere tüm öğretmen adaylarına sınıf yönetimine ilişkin olumlu algı ve tutum geliştirmeleri, bu olumlu algıyı devam ettirip, sınıf yönetiminde çağdaş anlayışı benimsemeleri için desteklenmelidir.

Anahtar sözcükler: Liderlik, metafor, öğrenci, öğretmen, sınıf yönetimi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YÜKSEKÖĞRETİMDE KALİTE ALGILARI

Doç. Dr. Mustafa BAYRAKCI, Sakarya Üniversitesi, mustafabayrakci1@yahoo.com
Arş. Gör. Dr. Dursun AKSU, Sakarya Üniversitesi, aksu@sakarya.edu.tr
Öğretmen Semiha AKSU, Milli Eğitim Bakanlığı, semihaaksu@yahoo.com

ÖZET

21. yüzyılda tüm dünya eğitim sistemlerinde çeşitli şekilde araştırılan temel konulardan biri, bu kurumların nasıl daha etkili biçimde bilgi üretimine katkıda bulunacakları ve bilginin yayılmasının nasıl daha iyi sağlanacağı konusudur. Buna bağlı olarak da kalite arayışları ve akreditasyon kaçınılmaz süreçler olarak ortaya çıkmaktadır. Çağdaş bir eğitim ortamı olarak üniversite, eskisiyle kıyaslandığında çok yönlü işlevleri yerine getirmektedir. Çağdaş eğitimi gerçekleştirebilecek üniversite, öğretim elemanı, öğrencisi, fizikî ortamı ve sosyal atmosferi ile bir bütünlük oluşturmak durumundadır. Bu bütünlük içinde öğrencinin ve öğretim üyelerinin çok yönlü katılımı esastır. Çağdaş üniversite yalnız kendi içinde değil, üniversitelerarası koordinasyon ve işbirliği fırsatları çerçevesinde de gelişmeli; üniversitenin yönetiminde ve koordinasyon kurullarının oluşumunda üniversiteleri bilen, tanıyan elemanlar yer almalıdır. Bu katılım, öğrencinin derslerin işlenmesi sırasındaki aktifliğinden, üniversite içindeki çeşitli sosyal faaliyetlere katılımına, ortak araştırmalara, programların hazırlanması ve yönetim gibi alanlar ile ilgili çok geniş bir yelpaze içinde düşünülmelidir. Yükseköğretimde kalite yönetimi, eğitimin her aşamasında ve eğitimi etkileyen tüm alanlarda sağlanırsa kaliteli insan gücü yetiştirilebilir. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının yükseköğretimde kalite algılarını belirlemektir. Bu araştırma, sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerini belirlemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Bu bağlamda araştırma durum saptamaya yönelik betimsel bir çalışma olup, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak desenlemiştir. Araştırmanın örneklemini, Sakarya Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğrenciler oluşturacaktır. Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilecek yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Elde edilen veriler betimsel analiz teknikleri kullanılarak çözümlenecektir. Elde edilen veriler diğer araştırma bulgularıyla tartışılacak, bu bağlamda öneriler geliştirilecektir.

Anahtar sözcükler: Kalite algısı, sınıf öğretmeni adayları, yükseköğretim

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇATIŞMA ÇÖZME BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Hatice VATANSEVER BAYRAKTAR, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, hatice.bayraktar@izu.edu.tr
Öğretmen Özge YILMAZ, Ankara Etimesgut İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, ozgeuman@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırma; sınıf öğretmenlerinin çatışma çözme becerileri ile demografik özellikleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını var ise yönünü ortaya koymayı amaçlayan bir çalışmadır. Araştırmanın modeli; ilişkisel tarama modellerinden karşılaştırma türü ilişkisel tarama modelidir. Araştırma yedi coğrafi bölgede bulunan 14 ilkokulda görev yapan 191 ilkokul öğretmenini kapsamaktadır. Bu araştırmada, çatışma çözme becerilerini belirlemek için Rahim tarafından geliştirilen ve Gümüşeli tarafından Türkçeye uyarlanan Çatışma Çözme Becerileri ölçeği uygulanmıştır. Araştırma için evreni temsil edeceği düşünülen ve örneklemi oluşturan öğretmenler random (rastgele) yöntemiyle seçilerek ölçekler uygulanmıştır. Verilerin analizi aşamasında, istatistik paket programı aracılığı ile verilerin analizinde ihtiyaç durumuna göre frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma verileri ile birlikte; faktörlerin demografik özelliklerle olan farklılıklarını ve yönünü ortaya çıkarmak için ise ANOVA testi ve bağımsız t testleri uygulanmıştır. Öğretmenlerin çatışma çözme becerilerinin demografik özellikleriyle olan ilişkileri incelediğinde; yaş ve hizmet süresi bağımsız değişkenleri ile ödün verme yaklaşımı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buradan yola çıkıldığında 34-39 yaş aralığında bulunan öğretmenlerin diğer yaş gruplarında bulunan öğretmenlere, 21 yıl ve üzeri hizmeti bulunan öğretmenlerin de diğer hizmet sürelerinde görev yapan öğretmenlere göre ödün verme yaklaşımına daha fazla eğilim içinde oldukları sonucuna varılabilmektedir. Araştırma sonuçlarının da gösterdiği üzere çatışma çözme yöntemlerinden tümleştirme ve uzlaşma yaklaşımlarından maksimum verimi elde edebilmenin yolunun iletişimden geçtiği unutulmamalı ve eğitim kurumlarında her çeşit sosyal iletişimin arttırılması sağlanmalı, bürokratik düzenlemelerin izin verdiği çerçevede sosyalleşmenin önünün açılması daha huzurlu ortamların oluşmasına olanak sağlayacağı unutulmamalıdır. Yöneticiler tarafından benimsenen açık kapı politikaları, öğretmenlerin kafalarında oluşan en ufak bir karışıklıkta yöneticileri ile temasa geçmelerine imkân sağlayacağından dolayı büyük önem arz etmektedir.

Anahtar sözcükler: Çatışma, çatışma yönetimi, demografik özellikler

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FATİH PROJESİNE YÖNELİK KAYGILARI

Yrd. Doç. Dr. Adil ÇORUK, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, adilcoruk@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Tugay TUTKUN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, tugay@comu.edu.tr

ÖZET

Dünyada bilgi birikimi son derece hızlı bir biçimde artmakta ve gelişmiş ülkeler de politikalarını bu yönde oluşturmaya çalışmaktadırlar. Türkiye bu bağlamda bilgi toplumuna dönüşüm vizyonunu şu şekilde ifade etmektedir "Bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası haline gelmiş, bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmak" (DPT, 2006). Bu amaç doğrultusunda birçok alanda bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına yönelik projeler geliştirilmiştir ve geliştirilmeye devam etmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinde görülen hızlı gelişmeler diğer alanları etkilediği gibi eğitim alanını da etkilemektedir. 2010 yılında gündeme gelen FATİH (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) Projesi ise, eğitim alanında köklü değişimler yapmayı hedefleyen bir projedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerini eğitim ile bütünleştirmeyi hedefleyen bu proje ile eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması amaçlanmıştır. Proje kapsamında 17 ilde ve 52 okulda pilot uygulama olarak 2011-2012 öğretim yılında proje hayata geçirilmiş ve daha sonraki yıllarda yaygınlaştırılarak devam etmiştir. Önümüzdeki yıllardan itibaren de ilkokullara yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı FATİH Projesini, eğitim ve öğretimde okullarda teknolojiyi iyileştirmek amacıyla BİT (Bilgi ve iletişim teknolojileri) araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde düzenlenmesi amacıyla yürürlüğe koyduğunu belirtmektedir. FATİH projesi liselerde ve ortaokullarda uygulamış ve birtakım güçlüklerle karşılaşılmıştır. Karşılaşılan bu güçlüklerin ilkokul öğretmenlerinde birtakım kaygılar oluşturduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, FATİH projesi kapsamında öğretmenlerin kaygılarını ortaya koymak ve bu kaygıların giderilmesine yönelik çözüm önerileri sunmaktır. Çalışma, nitel verilerin kullanıldığı betimsel bir araştırmadır. Çalışmada araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanacaktır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, önceden düşünülmeyen ve görüşme sırasında ortaya çıkabilen yeni durumlarda görüşmede bazı değişmeler yapmaya olanak tanıyan bir yöntemdir (Özgüven, 2004). Görüşme sorularının belirlenmesi için bir öğretmenle ön görüşme yapılmıştır. Bu görüşmelerden hareketle ve ilgili alanyazın ve belgeler taranarak görüşme formu düzenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Çanakkale İli'ndeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Elde edilecek veriler içerik analizi yapılarak çözümlenecek ve yorumlanacaktır. Araştırma görüşmelerin yapılması aşamasında olup, bulgulara ve sonuçlara bildiride yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: FATİH Projesi, kaygı, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARİYER ENGELLERİNE YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Doç. Dr. Pınar YENGİN SARPKAYA, Adnan Menderes Üniversitesi, pinar@sarpkaya.net
Öğr. Gör. Kısmet DELİVELİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, dkismet@mu.edu.tr

ÖZET

Günümüzde bütün örgütler varlıklarını devam ettirmek, yeteneklerini korumak ve büyümelerini sürdürebilmek için sürekli olarak birbirleriyle rekabet etme zorunluluğu duymaktadır. Rekabetin yoğun olarak yaşandığı bu ortamda, insan sermayesi, dünya çapında rekabete uyum sağlayabilmek için önemli bir kaynak olarak görülmekte (Gardner, 2002) ve çağdaş yönetim örgütlerinde etkili insan kaynaklarının, örgütsel rekabet avantajlarına yol açtığı yaygın olarak kabul edilmektedir (Stavrou-Costea, 2002; Wang & Shyu, 2008; Zhao & Du, 2012). Dolayısıyla çağdaş yönetim anlayışında insan boyutu giderek çok daha fazla önem kazanmaktadır. Eğitim örgütleri açısından düşünüldüğünde okulun en önemli öğesi öğretmendir. Okulun açık sistem özelliği taşıması ve uğraşı alanının da insan olması aynı zamanda bir örgüt olan okulun insan boyutunu daha da önemli kılmaktadır (Kayıkçı, 2013: 238). Eğitimde insan kaynaklarının nihai amaçlarından biri, eğitim örgütlerinde görev yapan çalışanlardan en çok faydayı sağlamaktır. Bu süreçte eğitim çalışanlarının sahip oldukları bilgi ve becerinin, eğitim örgütünün başarmak istediği amaç doğrultusunda harekete geçirilmesi önem taşımaktadır (Çetin ve Özcan, 2013: 3-4). Kariyer geliştirme işlevi açısından değerlendirildiğinde, insan öğesinin önemli olduğu eğitim örgütlerinde sürekli öğrenmeye, gelişmeye ve yenileşmeye açık bir örgüt kültürünün oluşturulması önemlidir. Bu bağlamda öğretmenlere kariyer olanaklarının sunulması hem öğretmenlerin kendini gerçekleştirmesi ve hem de entelektüel gelişimlerine katkı sağlanması bakımından gereklidir. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenliği mezunu öğretmenlerin, mezuniyet sonrası kariyer engellerini belirlemeye çalışmaktır. Bu amaç için araştırmacılar nitel bir araştırma deseni olan fenemonolojik araştırma deseninden yararlanmışlardır. Çalışma grubu 'kartopu' örnekleme yöntemiyle belirlenmiş; 2015-2016 öğretim yılında MEB'de sınıf öğretmeni kadrosunda çalışan Muğla ilinden (12), Aydın'dan (3), İstanbul'dan (1) ve Antalya'dan (1) olmak üzere 17 genç öğretmen çalışmaya katılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan 9 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Her bir katılımcı ile ayrı ayrı yüz yüze görüşme yapılmıştır. Katılımcılardan da izin alınarak, görüşlerin ses kaydı alınmıştır. Bu süreçte arkadaşça bir açılış ile başlangıç yapmaya, soruları konuşma tarzında sormaya, görüşme yapılan kişileri dikkatle dinlemeye özen gösterilerek, yansız ve empatik olmaya özen gösterilmiştir. Görüşmeler yaklaşık olarak 15 ile 45 dakika arasında sürmüş, uzun süren görüşmelerde araştırmacılar mola verilmesine ve katılımcının düşüncelerini toparlamasına önem vermişlerdir. Ayrıca görüşmeyi tamamlarken kritik konuların ya da yanlış anlaşılan noktaların aydınlatılmasına önem veren araştırmacılar, görüşme bitiminde son olarak katılımcılara eklemek istedikleri bir şey olup olmadığını sormuşlardır. Görüşme verileri bilgisayar ortamına aktarılarak içerik analiz yapılmıştır. İçerik analiziyle, olguyu anlamaya yardımcı olacak tema, konu ve içerikler belirlenerek anlam örüntüleri çıkarılmaya çalışılmış ve bulgular alan yazından da yararlanılarak yorumlanmıştır. Ayrıca, sonuçlar sunulurken, betimsel bir anlatım kullanılarak, katılımcıların doğrudan ifadelerine de yer verilmiştir. Yaptıkları analiz sonucunda araştırmacılar, katılımcıların farklı biçimlerde de olsa, 'bireysel, kurumsal ve sosyal' açıdan kariyer engelleriyle karşı karşıya kaldıkları ve bu durumun her katılımcıyı duygusal açıdan etkilediği bulgusuna ulaşmışlardır.

Anahtar sözcükler: Kariyer, kariyer engelleri, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN LİDERLİK ALGILARI VE OKUL YÖNETİCİLERİNDEN BEKLEDİKLERİ LİDERLİK DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ*

Yüksek Lisans Öğrencisi Nurcihan ZEHİR GÜLEBİ, Amasya Üniversitesi, n.zehirgulebi@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Adem BAYAR, Amasya Üniversitesi, adembayar80@gmail.com

ÖZET

Okul yöneticilerinin liderlik davranışları okul için önemli bir etkendir. Son yıllarda eğitim sisteminde yaşanan değişiklikler ve farklı uygulamalara gidilmesi yönetim anlayışlarında da yeni düşüncelerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu anlamda sınıf öğretmenlerinin okul yöneticilerinden beklentileri de değişikliğe uğramıştır. Sınıf öğretmenlerinin liderlik algıları ve okul yöneticilerinden bekledikleri liderlik davranışlarına yönelik görüşlerinin değişikliğe uğraması politika yapıcıları, araştırmacıları ve eğitimcileri yakından ilgilendirmiştir. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin liderlik algıları ve okul yöneticilerinden bekledikleri liderlik davranışlarına ilişkin görüşlerini derinlemesine incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde gerçekleştirilen bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Çalışma gurubunda yer alacak öğretmenlerin belirlenmesinde ise amaca hizmet etmesi açısından amaçlı örneklem seçim yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmada, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Samsun ili Atakum ve İlkadım ilçelerinde görev yapan 12 sınıf öğretmeni ile görüşülerek veriler elde edilmiştir. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan ve 9 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış mülakat formuyla toplanmıştır. Toplanan bu veriler NVİVO 10.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin liderlik kavramına yönelik verdiği cevaplara bakıldığında liderliği; öncülük etme, kitleleri arkasından sürükleyebilme, yönlendirme ve yol gösterme olarak tanımlandıkları görülmektedir. Yöneticilik kavramı ile ilgili ise daha çok yasalar ve kurallar çerçevesinde yönetme, idare ve organize etme işi olarak tanımlamalar yapıldığı görülmüştür. Liderlik ve yöneticiliğin arasında farkların olduğunu dile getiren öğretmenler, bu farklılıkların sebebi olarak yöneticilerin sadece bağlı bulundukları kurumu yönetirlerken, liderlerin tüm topluma hitap ettiklerini; yöneticilerin bazı kural ve yasalara göre hareket etme zorunlulukları olduğu halde, liderlerin insiyatif alabilme güçlerinin daha çok olduğunu; yöneticiliğin bir meslek olarak yapılmasına karşın liderliğin bir adanmışlık olduğunu ve her yöneticinin iyi bir lider olmadığı ancak iyi bir liderin aynı zamanda iyi bir lider olabileceği anlayışlarını ortaya koymuşlardır. Bu bağlamda, araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük kısmının okul yöneticilerinin bir lider olmasını daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmenler, etkili liderlik özelliklerini sıralarken çalışkan, girişimci, adaletli, güvenilir, empati yeteneği gelişmiş, ikna kabiliyeti yüksek, hitabet gücü gelişmiş, ön yargılardan arınmış, güdüleyici, karizmatik, politik, özgünlüğe açık olma, ileri görüşlü, hedeflere yönelik yol gösterme ve çalışanlarının arkasında durma gibi özellikleri vurgulamışlardır. Öğretmenlerin okul müdürlerinden bekledikleri liderlik davranışları; rahat bir çalışma ortamı sunma, yansız olma, insiyatif alabilme, alınacak kararlarda öğretmenlere danışma, öğretmenini onure etme, maddi ve manevi pekiştireçlerle öğretmeni güdüleme olduğu tespit edilmiştir. Okul müdürlerinden beklenen yöneticilik davranışları ise işleyişi takip etme, planlı olma, kural ve yönetmeliği adaletli bir şekilde uygulama, çevre-okul ilişkisini iyi kurabilme, kurumun ve öğretmenin sorunlarına yönelme gibi davranışlar olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular neticesinde çalışmaya katılan öğretmenlerin hem liderlik hem de okul yöneticilik kavramları ile ilgili birtakım algılarının olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu bağlamda öğretmenler etkili lider ve adil yönetici kavramları üzerinde durdukları anlaşılmaktadır. Öğretmenler; liderlikte daha çok sosyal ilişkilere yer verirlerken yöneticilikte işleyişle ilgili özelliklere yer vermişlerdir. Ayrıca çalışmaya katılan öğretmenlerin okul yöneticilerinden beklentilerinin daha çok lider olmaları yönünde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Algı, beklenti, liderlik, öğretmen, okul yöneticisi

**Bu araştırma Nurcihan ZEHİR GÜLEBİ'nin "Sınıf Öğretmenlerinin Liderlik Algıları ve Okul Yöneticilerinden Bekledikleri Liderlik Davranışlarına İlişkin Görüşleri" konulu tez çalışmasında elde edilen verilerden türetilmiştir.*

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIF ORTAMLARINDA KULLANDIKLARI İLETİŞİM YAKLAŞIMLARI

Arş. Gör. Yasemin BÜYÜKŞAHİN, Bartın Üniversitesi, ybuyuksahin@bartin.edu.tr
Lisans Öğrencisi Betül İLHAN, Bartın Üniversitesi, betulilhan1309@gmail.com
Lisans Öğrencisi Gül İLHAN, Bartın Üniversitesi, saziye.gul.ilhan@gmail.com
Lisans Öğrencisi Büşra DEDE, Bartın Üniversitesi, busradd.brd@gmail.com

ÖZET

İletişim tüm bilim alanının ortak noktası olduğundan farklı tanımlamaları var olsa da asıl olan karşıdakine anlatılmak istenen mesajın karşı taraftan doğru olarak anlaşılmasıdır (Staton,1988). Etkili bir iletişimin de özü budur. Eğitim kişiler arası etkileşim sürecini içermektedir. Formal yollarla okul çatısı altında bir araya toplanan öğrenci ve öğretmenler karşılıklı iletişim içerisindedirler. Eğitim öğretim programının aksamaması için verici konumda bulunan öğretmenin alıcı konumundaki öğrencilere bilgiyi doğru aktarması gerekmektedir. Bu süreci sekteye uğratmadan sürdürebilmenin yolu da etkili iletişim becerilerinden geçer. Allred(1992) iletişim becerilerini; içtenlik, konuşma, samimiyet, empati, saygı, düşünceyi açığa vurma, anlamaya çalışma, işbirliği yapma, taahhütte bulunma, cesaret verme, öğretme ve duyguları açığa vurma olarak belirtmiştir (Akt: Şahin-Yüksel,1997). Mortimer ve Scott, (2003) "Meaning Making in Secondary Science Classrooms" isimli kitaplarında ortaöğretim fen sınıflarında öğretmen ve öğrenciler arasındaki farklı etkileşim türlerine odaklanarak bu etkileşim türlerinin anlam oluşturma sürecinde nasıl rol oynadığını açıklamışlardır. Bu süreçte sınıf içi söylemlerin iki boyutundan bahsedilir. İlk boyut söylemin otoriter ya da diyalojik olmasından bahsederken diğer boyutta konuşmaların etkileşimli ya da etkileşimsiz gerçekleşmesi ele alınmaktadır. Yapılan bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf ortamlarında kullandıkları iletişim yaklaşımlarının tespiti amaçlanmıştır. Derinlemesine araştırma yapabilmek için nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Görüşme ile yürütülen veri toplama süreci veri çeşitlemesi sağlayabilmek için gözlem ile desteklenmiştir. Çalışmanın geçerliği ve güvenirliği için ikinci kodlayıcı kullanılmış uyum analizi hesaplanmıştır. Amaç dahilinde 6 sınıf öğretmeni ile görüşmeler yapılmış ve bu öğretmenlerin sınıf içi söylemleri gözlenmiştir. Gözlemde kullanılan rubrik ve görüşme için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacılar tarafından hazırlanmış uzman görüşü ile geçerlikleri sağlanmıştır. Araştırmanın

geçerlik ve güvenirliğine etki edebilecek tehditler belirlenerek çalışma öncesinde ve çalışma sürecinde kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Çalışmada veri toplama süreci tamamlanmış analizler yapılmaktadır. Analizler sonucunda bulgular eşliğinde gerekli sonuç ve öneriler çalışma sunum ve tam metninde sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: İletişim yaklaşımları, sınıf içi söylem, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN STRESLE BAŞA ÇIKMA YÖNTEMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Hatice VATANSEVER BAYRAKTAR, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, hatice.bayraktar@izu.edu.tr
Öğretmen Özge YILMAZ, Ankara Etimesgut İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, ozgeuman@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırma; sınıf öğretmenlerinin stresle başa çıkma yöntemleri ile demografik özellikleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını var ise yönünü ortaya koymayı amaçlayan bir çalışmadır. Araştırmanın modeli; ilişkisel tarama modellerinden karşılaştırma türü ilişkisel tarama modelidir. Araştırma yedi coğrafi bölgede bulunan 14 ilkokulda görev yapan 191 ilkokul öğretmenini kapsamaktadır. Bu araştırmada, stresle başa çıkma yöntemlerini belirlemek için Folkman ve Lazarus tarafından geliştirilen "Ways of Coping Inventory" ölçeğinden Türkçe'ye Aydın tarafından uyarlanan ve Eğitim Yönetiminde Stres Kaynakları adlı doktora tezinde uyguladığı Stresle Başa Çıkma Yöntemleri ölçeği kullanılmıştır. Araştırma için evreni temsil edeceği düşünülen ve örneklemi oluşturan öğretmenler random (rastgele) yöntemiyle seçilerek ölçekler uygulanmıştır. Verilerin analizi aşamasında, istatistik paket programı aracılığı ile verilerin analizinde ihtiyaç durumuna göre frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma verileri ile birlikte; faktörlerin kişisel özelliklerle olan farklılıklarını ve yönünü ortaya çıkarmak için ise ANOVA testi ve bağımsız t testleri uygulanmıştır. Öğretmenlerin stres ile başa çıkma yöntemlerinin demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık sergileyip sergilemediğine bakıldığında; medeni durum değişkeni ile çaresizlik yaklaşımı arasında, cinsiyet ve yaş değişkenleri ile iyimserlik yaklaşımı arasında, hizmet süresi ile boyun eğici yaklaşım arasında, çalışılan coğrafi bölge ile çaresizlik yaklaşımı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Farklılıkların oluştuğu cevapların aritmetik ortalamaları incelendiğinde; evli öğretmenlerin bekârlara kıyasla stresle başa çıkarken daha fazla çaresizlik yaklaşımını tercih etme eğiliminde oldukları, erkek ve 46 ve üzeri yaş aralığında bulunan öğretmenlerin, kadın ve diğer yaş gruplarındaki öğretmenlere göre daha fazla iyimser yaklaşımı tercih ettikleri, 21 yıl ve üzeri hizmet süresi bulunan öğretmenlerin boyun eğici yaklaşıma yöneldikleri, Güney Doğu Anadolu bölgesinde görev yapan öğretmenlerin, diğer bölgelerde çalışan meslektaşlarına göre çaresizlik yaklaşımını daha fazla tercih ettikleri tespit edilmiştir. Meslekleri gereği gerek mesai saatlerinde gerekse mesai sonrası büyük bir stres altında bulunan öğretmenler, stres ile başa çıkma konusunda profesyonel olarak bilinçlendirilmelidir. Okullarda öğrenciler için hizmet veren psikolojik danışma servislerinin kurum çalışanlarına da yönelik programlar hazırlaması konunun farkındalığı açısından önem arz etmektedir.

Anahtar sözcükler: Demografik özellikler, stres yönetimi, stres

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN KARİYER TERCİHLERİ VE GELECEK BEKLENTİLERİ

Öğr. Gör. Kısmet DELİVELİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, dkismet@mu.edu.tr

ÖZET

İnsan kaynakları açısından değerlendirildiğinde okuldaki önemli unsurlardan birisi de öğretmenlerdir. İlkokul dönemi için düşünmek gerekirse, sınıf öğretmenlerinin okul çağı çocuklarının geleceğinin biçimlendirilmesinde ve çocuklara sağlıklı bir kişilik kazandırılmasında büyük rolü vardır. Çünkü çocuklara ilk yıllarda verilen eğitimin niteliği, onların gelecekteki başarılarını ve tutumlarını etkileyebilmektedir. Bugün Türkiye'de sınıf öğretmenliği en çok tercih edilen branşlardan biridir. Kariyer tercihi bakımından değerlendirildiğinde, gençlerin öğretmenlik mesleğini algılayış biçimi, öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri ve meslekle ilgili taleplerinin bilinmesi önemlidir. Çünkü bütün bunlar gençlerin gelecekle ilgili beklentilerine yön vererek, ileride mesleki yaşamlarında verimliliklerini, motivasyonlarını, tutumlarını olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının iyi yetiştirilmesi kadar, öğretmenlik mesleğinin güçlü bir kariyer arzusu uyandıracak bir meslek haline dönüştürülmesi ve öğretmenlik mesleğinin standartlarının geliştirilmesi gerekir. Bu çalışmanın amacı, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. Sınıf öğrencilerinin kariyer tercihlerini, kariyer tercih sebeplerini ve öğretmenlik mesleği ile ilgili beklentilerini anlamaya çalışmaktadır. Bu amaç için, nitel bir araştırma yöntemlerinden fenemolojik araştırma yaklaşımından yararlanılmıştır. Çalışmaya 2015-2016 yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. sınıf öğrencilerinden mezuniyet aşamasında olan 19 Erkek (E) ve 23 Kız (K) olmak üzere toplam 42 öğrenci katılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Her biri farklı tarihlerde olmak üzere iki kez görüşme yapılmıştır. İlk tur görüşmelerde katılımcıların öğretmenlik mesleği konusundaki düşüncelerini, mesleği seçme nedenlerini ortaya koyabilmek için 3 açık uçlu soruya yazılı olarak cevap vermeleri istenmiştir. İkinci tur görüşmelerde ise katılımcıları, daha iyi tanıyabilmek ve mesleki hedefleri hakkında daha kapsamlı bilgiler toplayabilmek için, otobiyografilerini yazmaları, ayrıca 'arzu listesi'nde yer alan 4 soruya cevap vermeleri istenmiştir. Toplanan veriler içerik analizi ve betimsel analiz yöntemleriyle analiz edilmiş, kodlar ve temalar halinde görüşler ortaya konurken, katılımcı görüşlerinden alıntılar yapılmıştır. Bu çalışmada öğrenciler, 'bireysel, mesleki, sosyal' tercihlerden dolayı, öğretmenlik mesleğini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Büyük bir çoğunluğu, KPSS sınavının kalkması gerektiğini ifade ederken, bazı öğrenciler kendilerine daha iyi eğitim imkânlarının sağlanmasını talep etmişlerdir. Bazı öğrenciler hayallerini gerçekleştirmek, topluma katkı sağlamak, maddi ve manevi doyum sağlamak amacıyla öğretmenlik mesleğini tercih etmek istediklerini belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler öğretmenlik mesleğinin daha cazip hâle getirilmesi için mesleki standartların iyileştirilmesini istemişlerdir. Bu çerçevede, öğrencilerin bir kısmı eğitim sisteminin aksayan yönlerinin olduğunu, örgüt kültürünün daha sağlıklı bir yapıya kavuşturulabilmesi için öğretmen ve yönetici rollerinin değişmesini gerektiğinin altını çizmiştir. Bazıları ise öğretmen imkânlarının (eğitim ortamı, maddi) geliştirilmesini ve öğretmene değer verilmesini isterken,

belirsizlikten arınmış bir eğitim sistemini arzuladıklarını da ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, bu çalışmayla hem kız ve hem de erkek öğrencilerin Türkiye'de, öğretmenlik mesleğinin standartlarının iyileştirilmesi ve öğretmen niteliklerinin geliştirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmasını istedikleri anlaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Kariyer, kariyer beklentileri, kariyer tercihleri, sınıf öğretmenliği öğrencileri

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOCUK HAKLARINA İLİŞKİN TUTUMLARI

Yrd. Doç. Dr. Saadet KURU ÇETİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, saaddet@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Pelin TAŞKIN, Ankara Üniversitesi, pelintaskin@gmail.com

ÖZET

Çocukluğun bir toplumda geçerli olan norm ve değerlere göre belirlenen toplumsal bir kavram olduğu ileri sürülebilir (Tan, 1989, 71, 72). Tarihsel olarak çocuk, yetişkinin daha küçük, daha zayıf, daha az zeki olan biçiminden fazlası değildi ve niteliksel olarak yetişkinlerden farklı görülmediği gibi herhangi bir özel ihtiyacı olduğu ya da gelişimine katkıda bulunulduğu da görülmüyordu. 20. yüzyılın başlarındaki teknolojik ve sosyo-ekonomik değişikliklerin sonucunda ve çocukluk algısının değişerek çocukluğun insan hayatının özgün ve önemli bir dönemi olarak kabul edilmesiyle, çocukları korumaya yönelik pek çok sosyal hareket ortaya çıkmıştır. Ayrıca çocuklarla ilgili konuların toplumsal reformun odak noktası haline gelmesiyle, toplumun açık bir şekilde çocuğa karşı yükümlülüklerini belirtmesi zorunluluğu doğmuştur(Ruck ve Horn, 2008, 688-699). Çocuk kavramına olumlu bir anlamın yüklenmesi beraberinde çocukların da hakları olabileceği tartışmalarını başlatmıştır. 1970'lerde çocuk hakları ihlallerine yönelik Dünya çapında artan bir ilginin olması, sonunda çocuk haklarını güvence altına alan ve taraf devletlere yükümlülükler getiren bir hukuksal düzenleme yapılması yönünde yetkilileri harekete geçirmiş ve 1989'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS) tasarısı kabul edilmiş ve 1990'da yürürlüğe girmiştir (Fortin, 1998, 35 vd.; Akyüz, 2010, 35). ÇHS, çocuk haklarıyla ilgili ilk evrensel, ayrıntılı, kapsayıcı ve hukuki bağlayıcılığı olan ilk uluslararası belgedir (Hodgson, 1993; Kilkelly, 2008, 188). Çocuklar, sadece küçük veya gelişmemiş yetişkinler ya da sadece bir ailenin üyesi değil, yetişkinlerden belirli bir yaşla ayrılmış sosyal bir grubun üyesidir. Dolayısıyla tüm insanlara tanınan temel hak ve özgürlüklerden ve uluslararası normların korumalarından yararlanabilirler(King, 1996, 36; Akyüz, 2010, 3). Bu bağlamda çocuk hakları, "çocuğun bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal ve ahlaki bakımlardan özgürlük ve saygınlık içinde, sağlıklı ve normal biçimde gelişebilmesi için hukuk kuralları ile korunan yararlarıdır" (Akyüz, 2010, 3). ÇHS, çocuk haklarını bütüncül yaklaşımla düzenleyen hukuki bir metindir. ÇHS'de genel olarak insan haklarıyla bağlantılı bütün hakları tanımıştır. Ancak sözleşmenin konusu çocuklar olunca, bütün insanlara uygulanacak standartlar yükseltilmiştir (Akyüz, 2010, 45). Bu araştırmanın temel amacı, sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarını cinsiyete, sınıf düzeyine, göre incelemektir. Çalışmanın ikincil amacı, sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının anılan tutumlarının Almanca öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği ve beden eğitimi öğretmenliği öğretmen adaylarının tutumlarından farklılaşıp farklılaşmadığını test etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin sınıf öğretmenliği lisans programına devam eden ve araştırmaya katılmaya istekli öğrencilerden oluşacaktır. Ayrıca karşılaştırma yapabilmek amacıyla, aynı Fakültelerin Almanca öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği ve beden eğitimi öğretmenliği lisans programlarına kayıtlı araştırmaya katılmaya istekli öğrenciler de araştırmada yer alacaktır. Araştırma Deseni: Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin tutumlarını belirlemek belirlemeye yönelik bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada toplanan veriler Karaman-Kepenekci tarafından geliştirilen "Çocuk Hakları Tutum Ölçeği" Ankara Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilere uygulanarak elde edilecektir. Beklenen Bulgular ve Sonuçlar: Günümüzde çocukların ve yetişkinlerin çocuk haklarını bilmeleri ve korumaları toplum düzeni için önemlidir. Bu nedenle ÇHS'nin mümkün olan tüm yollarla işler hale gelmesi, Taraf Devletlerin görevidir. Özellikle öğretmenlerin çocuk haklarının etkili bir şekilde gerçekleşmesini gözetmeleri gerekmektedir. Bu çalışmayla öğretmen adaylarının çocuk hakları konusundaki görüşlerini ortaya konarak, eksiklerinin saptanması, öğretmen adaylarının eğitim programına çocuk hakları konusunda yapılabilecek katkıların belirlenmesi hedeflenmektedir.

Anahtar sözcükler: Çocukluk, çocuk hakları, Çocuk Hakları Sözleşmesi, temel hak ve özgürlükler

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYO- EKONOMİK PROFİLİ

Doç. Dr. Türkay Nuri TOK, Pamukkale Üniversitesi, turkaytok@gmail.com
Öğretmen Fedayi ARSLAN, Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü, fdy_ard@hotmail.com
Öğretmen Esen BACAK, Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü, esenbacak@gmail.com

ÖZET

Üniversite, öğrencinin akademik, mesleki ve kültürel gelişimleri sadece sınıfta gerçekleşmez. Bu nedenle öğrencinin aile, eğitim kurumu ve yaşanılan yere ait görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan profil araştırmaları ile hedef kitlenin daha iyi tanınması sağlanabilir. Bu tür çalışmalar ve çalışmaya konu olan öğrencilerin profili geçmişten günümüze bilim ve teknolojideki gelişmeler ve küreselleşme nedeniyle toplumun yapısında meydana gelen değişmelerden dolayı büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma, üniversite gençliğinin yaşam tarzları, bakış açıları, ekonomik durumları hakkında ışık tutacağı için önemlidir. Genç nüfusun özellikle de üniversite gençliğinin profilini bilmek ülkenin geleceğine ışık tutacaktır. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin sosyo-ekonomik profili belirlenmek istenmiştir. Araştırma tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Eğer, araştırmanın amacı cok sayıda obje veya insana ilişkin bazı betimlemelerde bulunmak ise tarama modeli en uygun model olarak görülmektedir. Araştırmanın evrenini Pamukkale Üniversitesi'nde öğrenim gören 10.860, örneklemini ise 916 birinci öğrencileri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı, katılımcıların profilini ortaya çıkarmak amacıyla Yaylalı ve arkadaşları (2006) tarafından geliştirilen ölçme aracından yararlanılarak araştırmanın amacına uygun olarak düzenlenip geliştirilmiştir. Kırkbeş

sorudan oluşan formunda, öğrencilerin demografik özelliklerine, sosyo-ekonomik durumlarına, ilgi alanlarına, günlük alışkanlıklarına, eğitim süreçlerine ve alanı tercih nedenlerine ilişkin sorular içermektedir. Araştımadan elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin yarısından fazlasının kadın, yarısına yakınının ise erkek olduğu; gençlerin genellikle üniversiteyi, liseyi bitirdikleri ilk veya ikinci senede kazanmış oldukları görülmektedir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakültelere bakıldığında, çoğunluğunun Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gördüğü; öğrenim şekillerine göre % 79,6'sının normal öğrenim gördüğü, % 20,4'ünün ikinci öğrenim gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin ikamet ettikleri coğrafi bölgelere göre dağılımlarına bakıldığında, % 50,0'sinin Ege Bölgesi'nde ikamet ettiği, öğrencilerin yaşadıkları yerleşim birimlerine göre dağılımında, % 29,5'inin büyükşehirde, % 29,3'ünün ilçede yaşadığı görülmektedir. Öğrencilerin babalarının yaptığı mesleğe bakıldığında, % 20,8'inin memur, % 3,6'sının işsiz olduğu, annelerinin ise çoğunluğunun ev hanımı (% 67,5); öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına bakıldığında % 30,2'sinin, annelerinin ise, % 41,3'ünün ilkokul mezunu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne bakıldığında, % 40,4'ünün Anadolu Lisesi mezunu olduğu görülmüştür. Öğrenciler üniversiteye girmeyi sağlayan temel belirleyici etmenlerinin dershane olduğunu belirtmektedirler. Öğrencilerin barınma şekline bakıldığında, % 25,4'ünün devlet yurdunda, % 25,0'inin arkadaşları ile evde, % 21,7'sinin özel yurtta,% 19,7'sinin ailesinin yanında,% 6,6'sının tek başına evde, % 1,6'sının akraba veya tanıdıklarının yanında kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yabancı dil bilme düzeyleri sorulduğunda öğrenciler, % 31,4'i orta düzeyde, % 4,7'si çok iyi düzeyde yabancı dil bildiğini belirtmektedir. Öğrenciler aylık harcamalarındaki en büyük giderin barınma olduğu, tamamına yakını yerli dizi izlemekten hoşlandığı, 28,7'sinin sanata, % 25,6'sının siyasete ilgi duyduğu, yarısına yakınının Türk pop müziğini tercih ettiği, % 66,7'sinin gündemi takip ederken interneti kullandığı anlaşılmaktadır.
Anahtar sözcükler: Öğrencilerin demografik özellikleri, sosyo- ekonomik profil, üniversite gençliği

FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETİMİ

21. YÜZYILIN WEB 2.0 TEKNOLOJİLERİNİN SINIF ORTAMLARINDA KULLANIM ALANLARI

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ABDÜSSELAM, Giresun Üniversitesi, mustafa.serkan@giresun.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi İbrahim UZUN, Giresun Üniversitesi, ibrahmuzun@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Bakiye SÜLEYMANOĞLU DEMİR, Giresun Üniversitesi, bakish28@hotmail.com

ÖZET

Teknolojinin hızla ilerlediği bilgi ve iletişim çağı olan 21. yüzyılda, teknolojiyi kullanmak bireyler için zorunluluk haline gelmiştir. Gelişen teknolojiyle birlikte bu teknolojik zorunluluk kendisini eğitim alanında da kabul ettirmiştir. Bunun getirisi olarak öğretmenler teknolojiyi kullanmayı, yönetmeyi ve anlamayı kapsayan teknoloji okuryazarlığına büyük önem vermeye başlamışlardır. Ayrıca öğrencilerin; araştıran, sorgulayan, keşfedebilen, eleştirel düşünebilen, yansıtıcı düşünme yeteneğine sahip olma gibi üst düzey becerilerine sahip bireyler olarak yetiştirmek amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda öğrencinin bilgiye kolayca ulaşıp bilgiyi yapılandırabilmesi için teknolojiye ihtiyacı vardır ve teknolojiyi kullanmayı öğrenmelidirler. Bu bağlamda teknolojik gelişimlerin öğretmenler tarafından kullanılabildiği sınıf ortamlarında öğrencilerde kazanılması beklenen amaçlara ulaşmak daha kolay olabilecektir. Öğretmenlerin teknoloji okuryazarlığı düzeyleri verimli ve dikkat çekici ders işlenmesinde en büyük belirleyicidir. Bu araştırmada öğretmenlere teknoloji okuryazarlığı konusunda katkı sağlamak adına web 2.0 teknolojileri incelenmiş ve sınıflandırılmıştır. Web 2.0 teknolojisinde yayınlanan içeriğin kullanıcılar tarafından oluşturulması ve birbiriyle iletişimde bulunması ön planda tutulmaktadır. Buradaki amaç paylaşmaktır. Kullanıcılar tarafından paylaşılan bilgiler okunabilir ve yeniden yazıla bilindiğinden site içeriğini zenginleştirmekte ve güncelliği yitirmemektedir. Araştırma kapsamında incelenen teknolojiler içerik analizine tabi tutularak uzman görüşleri doğrultusunda web 2.0 teknolojileri; paylaşım, sınıf tartışma, grup çalışma, ölçme ve değerlendirme ortamları olarak sınıflandırılmıştır. Web 2.0 teknolojilerinden paylaşma ortamlarına Google Drive, sınıf tartışma ortamlarına titanpad, grup çalışma ortamlarına padlet, ölçme ve değerlendirme ortamlarına kahoot gibi web teknolojilerinin kullanılabileceği belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Eğitim, öğretmen, teknoloji okuryazarlığı, web 2.0

3 VE 4. SINIF FEN BİLİMLERİ DERS KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğretmen Yakup SABAN, Afyonkarahisar Aydın Doğan Bilim Ve Sanat Merkezi, yakupsaban@hotmail.com
Doç. Dr. Bülent AYDOĞDU, Afyon Kocatepe Üniversitesi, baydogdu@aku.edu.tr
Prof. Dr. Canan NAKİBOĞLU, Balıkesir Üniversitesi, nakiboglu2002@yahoo.com

ÖZET

2005 fen ve teknoloji öğretim programında olduğu gibi, 2013 fen bilimleri öğretim programında da öğrencilere bilimsel süreç becerilerinin kazandırılması öncelikli hedefler arasındadır. Ders kitaplarının öğretim programında öngörülen kazanımların gerçekleşmesine temel oluşturduğu göz önüne alındığında, ders kitaplarının öğrencilere bilimsel süreç becerilerini kazandırabilecek nitelikte etkinliklere yer vermesi beklenen bir durumdur. Bu nedenle bu çalışmanın amacı 3 ve 4. sınıf fen bilimleri ders kitaplarındaki etkinliklerin, bilimsel süreç becerileri açısından analiz edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda, ders kitaplarında yer alan etkinliklerdeki bilimsel süreç becerileri hem sınıf düzeyine hem de ünitelere göre analiz edilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmış ve 2013 yılı programına göre yazılan 3. ve 4. sınıflara ait iki adet fen bilimleri ders kitabı içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Analizin ilk aşamasında ders kitabındaki etkinliklerde yer alan bilimsel süreç becerilerinin tespiti için, anahtar (yönlendirici) ifadeler olan bir sistematik geliştirilmiştir. Bu sistematik 2005 öğretim programındaki bilimsel süreç becerileri kazanımları başta olmak üzere, alan yazın taranarak karşılaşılan tanımlar incelenerek oluşturulmuştur. İkinci aşamada geliştirilen sistematik kullanılarak her bir etkinlikteki bilimsel süreç becerileri var veya yok şeklinde işaretlenmiştir. Tüm etkinlikler tarandıktan sonra her bir bilimsel süreç becerisinin kitap genelinde kaç kez ele alındığını gösteren frekanslar belirlenmiştir. Çalışmanın güvenirliğini sağlamak için her kitaptan üçer etkinlik araştırmacılarca bağımsız olarak kodlanmış, daha sonra bir araya gelinerek kodlamalar karşılaştırılmıştır. Kodlamanın uyuşumu %90 olarak hesaplanmış ve farklılıklar gözden geçirilerek analizin nasıl yapılacağı konusunda karara varılmıştır. Analiz sürecinde de gerektiğinde fikir alış-verişi yapılarak görüş birliği sağlanmıştır. Ders kitapları iki defa analiz edilmiş; iki analiz sonucu karşılaştırılarak uyumun % 95'in üzerinde olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın sonunda, üçüncü sınıf ders kitabındaki 18 etkinlikte, toplam 47 bilimsel süreç becerisi kazanımı olduğu belirlenmiştir. Bu ders kitabındaki etkinlikler incelendiğinde; gözlem becerisine % 31.9, karşılaştırma ve sınıflama becerisine % 4.26, çıkarım yapma becerisine % 4.26, ölçme becerisine % 2.13, bilgi ve veri toplama becerisine % 2.13, verileri kaydetme becerisine % 10.63, veri işleme ve model oluşturma becerisine % 2.13, yorumlama ve sonuç çıkarma becerisine % 27.67, sunma becerisine % 14.89 oranında yer verildiği tespit edilmiştir. Dördüncü sınıf ders kitabındaki 28 etkinlikte, toplam 75 bilimsel süreç becerisi kazanımı olduğu belirlenmiştir. Bu ders kitabındaki etkinliklerde gözlem becerisine % 37.33, karşılaştırma ve sınıflama becerisine % 10.66, çıkarım yapma becerisine % 1.33, tahmin becerisine % 4, ölçme becerisine % 8, verileri kaydetme becerisine % 14.66, yorumlama ve sonuç çıkarma becerisine % 22.66, sayı ve uzay ilişkisi becerisine % 1.33 oranında yer verildiği belirlenmiştir. Üçüncü sınıf ders kitabı üniteler bazında incelendiğinde ise bilimsel süreç becerilerine en çok "Canlılar Dünyasına Yolculuk" ünitesinde (%21.28), en az "Beş Duyumuz" ünitesinde (%4.26) yer verildiği belirlenmiştir. Dördüncü sınıf ders kitabında da bilimsel süreç becerilerine en çok "Maddeyi Tanıyalım" ünitesinde (%52), en az "Mikroskobik Canlılar ve Çevremiz" ve "Basit Elektrik Devreleri" ünitelerinde (%2.66) yer verildiği tespit edilmiştir. Bu bulgulardan hareketle 3 ve 4. sınıf fen bilimleri ders kitaplarında daha çok temel bilimsel süreç becerilerine yer verildiği söylenebilir. Ayrıca 3. sınıf kitabındaki etkinliklerde bilimsel süreç becerileri çeşitliliğinin daha yoğun olduğu dikkat çekmektedir. Diğer yandan her iki kitaptaki etkinliklerde değişkenleri belirleme ve deney tasarlama becerilerini geliştirmeye yönelik bir etkinlik türüyle karşılaşılmamıştır.

Anahtar sözcükler: 3. ve 4. sınıf, bilimsel süreç becerileri, Fen Bilimleri dersi

3. VE 4. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİNİN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN ZORLUKLARA, BUNLARIN NEDENLERİNE VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Fatih AYDIN, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, fatihaydin14@gmail.com
Öğretmen Adem DAHMAZ, Bolu Dörtdivan Çavuşlar İlkokulu, ademdahmaz@gmail.com
Öğretmen Gönül YURT AYDIN, Bolu Dörtdivan Çavuşlar İlkokulu, gonulyurtaydin@gmail.com

ÖZET

Fen bilimleri dersi bireylerin yaşantılarını içermesi ve bireyleri hayata hazırlaması bakımından oldukça önemlidir. Özellikle çevrelerini ve kendilerini yeni yeni keşfetmeye ve anlamlandırmaya başlayan ilkokul öğrencileri açısından bakıldığında onları hayata hazırlayacak konular ve kavramlar belirlenmeli ve bu konudaki öğrenmeleri kolaylaştırılmalıdır. Bu çalışmanın amacı da, yeni Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında ortaya konulan konuların ve kavramların öğretilmesinde karşılaşılan zorluklara, bunların nedenlerine ve çözüm önerilerine yönelik öğretmen görüşlerini incelemektir. Bu çalışma 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde Bolu, İstanbul ve Muş illeri ve bu illerin ilçelerinde görev yapan toplam 60 sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür. Örneklem, tamamen gönüllülük esasına göre ulaşılabilir örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Öğretmenlere, kendileriyle ilgili herhangi bir kişisel bilginin çalışmada sunulmayacağı özellikle ifade edilmiştir. Çalışmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket formu kullanılmıştır. Anket, 6 tam yapılandırılmış sorudan oluşmaktadır. Anket önce 1 ölçme değerlendirme ve fen bilgisi alan uzmanına gösterilerek kapsam geçerliği sağlanmıştır. Sonrasında 2 öğretmenle pilot uygulama yapılarak gerekli düzenlemeler ve düzeltmeler yapılmıştır. Anket, öğretmenlere e-posta yoluyla ulaştırılmış ve yine e-posta yoluyla toplanmıştır. Veriler her bir soru için içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çözümlemelerde öğretmenler kodlanarak tanımlanmış ve bu kodlar üzerinden örnek görüşlere yer verilmiştir. Bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin fen bilimleri dersinin öğretiminde özellikle araştırmaya dayalı kavram ve konulara yönelik öğrencilerin bilgiye ulaşmaları ve bu bilgiyi hayatlarında uygulayabilecekleri imkânların ve şartların olmaması açısından zorluklar yaşandığını dile getirmişlerdir. Bunların nedeni olarak ta öğrencilerin yaşam koşulları ile dersin kavram ve konularını hayatlarına entegre edememeleri olarak ifade etmişlerdir. Bunların dışında öğretmenler, öğrencilerin ve öğretmenlerin fen ile ilgili materyallere ulaşamamaları, bazı kazanımların öğrencilerin anlamlandırması için seviyesinin yüksek olması ve soyut kalması, sınıf ünite değerlendirmelerinin yüzeysel ve basit olmasından kaynaklı öğrenci ilgisizliğinin oluşması ve öğrencilerin okul dışında işbirliği içerisinde çalışabilecekleri ortamların oluşturulamaması gibi nedenlerden kaynaklı öğretim zorluklarından da bahsetmişlerdir. Öğretmenler, karşılaşılan bu zorluklara ilişkin çözüm önerilerinde özellikle kırsal kesimlerdeki öğrenciler açısından bilgiye ve materyallere ulaşımda kolaylıklar sağlanması, öğrencilerin fenin doğası itibariyle proje çalışması gerektiren konularda işbirliğinin oluşturulması ve kazanımların anlamlandırılabilmesi adına düzenlenmesi gerektiğine yönelik önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar sözcükler: Fen Bilimleri, fen bilimleri konu ve kavramları, öğrencilerin öğrenme sorunları, sınıf öğretmenleri

5E ÖĞRETİM MODELİNİN KULLANILDIĞI FEN BİLGİSİ LABORATUVAR UYGULAMALARI DERSİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Murat OKUR, Cumhuriyet Üniversitesi, mokur@cumhuriyet.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÜREY, Karadeniz Teknik Üniversitesi, murey01@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenliği programında yer alan ve 5E öğretim modelinin kullanıldığı fen bilgisi laboratuvar uygulamaları dersini öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir. Bu araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören 45 sınıf öğretmen adayı oluşturmaktadır. Yapılan çalışma kapsamında, araştırma grubuyla ilgili dersin güz döneminde geleneksel uygulamalar gerçekleştirilirken, bahar döneminde ise ilköğretim fen bilgisi programında yer alan kazanımlar doğrultusunda 5E öğretim modelinin uygulandığı çalışmalar yürütülmüştür. Güz döneminde daha çok standart deney çalışmaları gerçekleştirilirken, bahar döneminde öğretmen adaylarından 5E öğretim modeline uygun çalışma yaprağı geliştirmeleri ve bu çalışma yaprağına göre deneysel etkinliklerini gerçekleştirmeleri istenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak 4 adet açık uçlu sorudan oluşan ve öğrencilerin yazarak görüşlerinin alındığı mülakat formu kullanılmıştır. Bu form hem güz hem de bahar dönemi sonunda öğretmen adaylarına uygulanmış ve böylece 5E öğretim modeli kapsamında yapılan uygulamaların geleneksel uygulamalara göre avantaj ve dezavantajları öğretmen adaylarının görüşleri çerçevesinde incelenmiştir. Yapılan araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır. Yazılı dokümanlar ilgili alandaki dersleri yürüten 3 alan uzmanı tarafından incelenerek, elde edilen verilerden sonuçlar çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmen adaylarına göre, 5E öğretim modeline uygun tasarlanan çalışma yaprakları doğrultusunda gerçekleştirilen deneysel etkinliklerin kavram öğretiminde, derse karşı ilgi ve motivasyonun arttırılmasında, laboratuvar çalışmalarına karşı korkunun giderilmesinde ve fen bilgisi dersine yönelik olumlu tutum gelişiminde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: 5E öğretim modeli, Fen Bilgisi Laboratuvar Uygulamaları Dersi, sınıf öğretmen adayları

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNE MADDENİN HALLERİ VE ISI ÜNİTESİNİN PROBLEME DAYALI ÖĞRENME YAKLAŞIMI İLE ÖĞRETİLMESİ

Doç. Dr. Nilgün YENİCE, Adnan Menderes Üniversitesi, nyenice@gmail.com
Öğretmen Begüm AKÇA, İzmir Bayındır Çınardibi Orhan Kahraman Ortaokulu, akcabegum3535@hotmail.com

ÖZET

Bilgi çağının en önemli hedeflerinden biri sorgulayan, bütün dünyaya ve yeniliklere açık bireyler yetiştirmektir. Öğrenmeyi öğrenme, eleştirel düşünme, başkaları ile işbirliği içinde çalışma, bilgi teknolojilerinden yararlanma, bu değişim sürecinde bireyler için önem kazanmıştır. Bu nedenle eğitim programları kapsamındaki öğretim alanlarının bilimsel, teknolojik ve

sistematik yönden başarılı bir biçimde öğretilmesi gerekmektedir (Ayaz, 2014: 1). Eğitimdeki bu çağdaş yapılanma, araştırmacı öğretimi geliştirmekle gerçekleştirilebilir (Gökmen, 2003: 2). Bu ihtiyaç gereği günümüzde bireylerden, bilgi tüketmekten çok bilgi üretmeleri beklenmektedir (Kemertaş, 2003: 46). Bilgiye ulaşabilen, ekip çalışması yapabilen insan modeli günümüzde daha çok tercih edilmektedir (Gündoğdu, 2013: 8). Geleceğin dünyasının gereksinimlerinin karşılanabilmesi amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı, öğretim programlarını yeniden düzenlemiş ve 2004 yılı itibariyle yapılandırmacı yaklaşım ekseninde birçok farklı öğrenme yaklaşımı ve modeli eğitim-öğretim sürecine dâhil olmuştur. Yapılandırmacı öğrenme stratejileriyle ders işleyen öğretmenlerin, öğrencilerinin bilimsel bilgi, yaşamsal beceriler ve akademik başarılarında gelişme kaydettikleri belirlenmiştir (İlter, 2013: 594). Bunların en önemlilerinden biri de probleme dayalı öğrenme (PDÖ) yaklaşımıdır. Son yıllarda, bireylerin kendi öğrenmelerinde aktif rol almaları üzerinde özellikle durulmaktadır. Öğrenme ve öğretme süreçlerinin doğasını açıklamaya yönelik olan PDÖ yaklaşımı birçok fen eğitimcisi tarafından desteklenmektedir (Staver & Shroyer, 2002). PDÖ yöntemiyle yapılan eğitimin ana yapısı, gerekli olduğuna inanılan ve mesleki açıdan öncelik taşıyan bilgilerin merak ve kuşku duygularıyla, öğrenci tarafından çıkartılan öğrenme hedefleriyle araştırılarak öğrenilmesi ve bir sorunun çözümlenmesinde kullanımına dayalıdır (Ersoy & Başer, 2010: 338). Bu şekilde öğrencilerin problem çözme becerileri gelişecek ve bu şekilde bilim okuryazarı olma yolunda önemli bir adım atılmış olacaktır. Bu araştırmanın amacı, ortaokulda öğrenim gören sekizinci sınıf öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersinde probleme dayalı öğrenme yaklaşımının akademik başarısına etkisini belirlemektir. Araştırmada deney ve kontrol gruplu deneysel yöntem kullanılmıştır. Deneysel desenlerden ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Araştırma İzmir ilinde sekizinci sınıf öğrencilerinden iki grup üzerinde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak başarı testi kullanılmıştır. Deney ve kontrol grupları uygulama öncesi başarı düzeyleri açısından denk bulunmuştur. Deney grubunda probleme dayalı öğrenme yaklaşımı uygulanmış, kontrol grubuna ise bir müdahalede bulunulmamıştır. Verilerin analizinde, grup puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığımı test etmek için bağımsız gruplarda t testi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir. Araştırma sonunda probleme dayalı öğrenme yaklaşımının uygulandığı deney grubu ile uygulanmadığı kontrol grubu başarı ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Başarı, maddenin halleri, ısı, probleme dayalı öğrenme

ADVANCING INSTRUCTION IN ENVIRONMENTAL EDUCATION; A COLLABORATIVE DESIGN-BASED SCIENTIFIC COURSE FOR A CREATIVE TEACHING EXPERIENCE

Yrd. Doç. Dr. Melek ALTIPARMAK KARAKUŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, melekaltiparmak@gmail.com

ABSTRACT

Environmental science educators believe that; prospective teachers need to be engaged in scientific inquiry to learn about environmental issues, or about science in the context of environmental issues for future teaching skills. Scientific inquiry in science classroom is defined by specific practices as; to include engaging in scientifically oriented questions, making predictions, designing and conducting investigations, collecting and analyzing data and evidence, making evidence-based explanations, and comparing explanations. Insufficient teacher preparation is introduced to be the major cause of curriculum failure and as one of the most important issues in EE. Therefore one of the major challenges facing EE today is to strengthen the professional development of teachers. However, there are questions whether or to what extent current science teacher education programmes prepare prospective teachers for this challenge. Today, the importance of teacher education programmes in preparing teachers for this challenge is well recognised. UNESCO, for example, has identified the teacher education for sustainable development as “the priority of priorities” (UNESCO–UNEP 1990). Literature points out that special attention should be given to assessing and improving prospective teachers’ knowledge and understanding about environmental issues. In this study, a group work EE course -therein student teachers design science experiments and activities on elementary education level on actual environmental issues (e.g. water saving, erosion, recycling, global warming, environmental pollution, ecology) by means of scientific methodology (DEMOS) was developed. In this pre-test post-test experimental study; students have worked in collaborative groups of four and the creative group interaction has been constructed by means of scientific research methodology. Students were told to not to repeat the elementary science textbook as to guide them to design original but simple and comprehensible teaching activities for elementary classes. The designed activities were based on; teaching methodologies, projects, experiments, hands on developed materials, drama, painting, drawing, testing, photographing etc. The aims were; to develop the knowledge, attitudes, scientific & pedagogical skills of prospective science teachers’ in EE context. In control groups; students have studied with the presentations and demonstrations techniques without design-based activities. Data were collected by; Attitude Scale towards ‘Recent Environmental & Ecological Issues’ (ASREES) & Semester Exam (SE) developed by the researcher about actual environmental issues. Regarding the environmental knowledge and attitudes, it was found that the students achieved significantly higher scores in design-based experimental groups. Research, once again confirmed that; adequate preparation in teacher education regarding classroom materials and methodologies should strongly determines the main success and failure of school EE.

Key words: Attitudes, design-based scientific collaborative course, environmental education, knowledge, prospective science teachers

APPLICATION OF A TWO-TIER MULTIPLE-CHOICE DIAGNOSTIC TEST FOR ELEMENTARY SCHOOL TEACHER CANDIDATES’ UNDERSTANDING OF CELL DIVISION AND REPRODUCTION

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA, Bartın Üniversitesi, yilmazkaankara@gmail.com

ABSTRACT

The curriculum of the elementary school teacher candidates included biology related courses such as general biology, environmental education, health, and first aid education. The each of the included courses consist the important issues in order to develop biology literate generation from the beginning of the first school years. The one of the key issues of those courses was cell division and reproduction since the complexity of biological concepts, the incomplete structure nature of biological

knowledge, and the invisible nature of many key processes which makes biology a particularly difficult subject to teach and to learn. In this situation, there was a need to ascertain prior conceptual knowledge and then to teach or learn new things accordingly to facilitate the most efficient meaningful conceptual learning process. Thus, the aim of this research was determined as the application of a two-tier diagnostic test for measuring elementary school teacher candidates understanding of cell division and reproduction. The survey method was adopted for the study. The developed diagnostic cell division and reproduction test was administered to 53 elementary school teacher candidates. The conceptual knowledge examined through the diagnostic test was preliminary functions of cell division, basic processes in cell division, mitotic cell cycle and asexual reproduction, the role of meiosis in sexual life cycles, as well as cell types and cell division. Results of the cell division and reproduction diagnostic test suggested that students did not acquire a satisfactory understanding of cell division and reproduction concepts. The obtained misconceptions and the reasons for them were discussed in the analysis of the items which could inform biology instruction and resource.
Key Words: Biology education, conceptual understanding, teacher education

ATTITUDES OF ELEMENTARY STUDENTS FROM 4 THROUGH 8 GRADES TOWARDS THE VACUUM CELANER ACTIVITY(VCA) WITH SIMPLE MATERIALS

Yrd. Doç. Dr. Ramazan ÇEKEN, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, rceken@gmail.com

ABSTRACT

The simple equipments can be useful for effective learning in science teaching if the apropriate activities are made using them. It is called as hand on science which means that simple materials are used during the activity designing process. The age of pupils is an important concern for science teachers during the activity practicing. VCA is an interesting hands-on science activity administered successufully to the students at seven grade. In this study, the effec of such activity on students attitudes from 4 to 8 grade at elementary level. 50 students took part in this study. As a result of evaluations, all the children aged from 10 through 14 are giving importance to VCA. Such activity is a popular application for them. According to the independent Samples T-Test, there is a meningful change in the attitude level of both groups. For this reason there are a meaninful increase in the attitude level of all the participants from 10 through 14 ages. There is not any difference between experimental group from 4 to 5 grades and controll group from 6 to 8 grades. Therefore, the VCA has a wide use among the elementary students from 10 to 14 age. Teachers can use it for related skills located in Turkish Science Curriculum.
Key Words: Activity based learning, balloon activities, hands on science, simple science activity, science education

BASİT FEN ETKİNLİKLERİ TUTUM TESTİ (BFETT) GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Ramazan ÇEKEN, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, rceken@gmail.com

ÖZET

Öğretmenlerin, zaman alması nedeni ile etkili öğrenme stratejilerine yer vermemesi, günümüz öğrencileri tarafından popüler bulunmamakta, ders içinde ve dışında onlara daha çok fırsatların verildiği süreçler, öğrenciler tarafından daha çok ilgi ile takip edilmektedir. Öğrencilerin ilgi ile takip ettikleri çalışmalar arasında, çevresel malzemelerin kullanıldığı basit fen etkinlikler önemli bir yer tutmaktadır. Etkinliklerle öğrenmenin önemli olmasının yanında, ölçme ve değerlendirme süreci ile uygulamaların başarısı hakkında da veri toplamak ve karar vermek gerekir. Böylece yaşa göre en uygun basit fen etkinliğini öğrencilere önermek daha kolay ve faydalı olabilir. Bu nedenle bu çalışmada, basit aktivitelere çokça yer verilen bazı fen konularına yönelik olarak bir tutum test geliştirilmiştir. İlköğretim 4.-8. sınıflar düzeyinde gazların basıncı, gazların ısı ile etkileşimi, solunum sistemi ve elektrostatik konularına yönelik bir tutum testinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Türkiye'de Sinop ilinde üç devlet okulunda 216 ilköğretim 4.-8.sınıf öğrencisine uygulanan ölçekten elde edilen veriler, SPSS.13 ile analiz edilmiş ve 19 maddelik beşli Likert tipi BFATÖ geliştiriliştir. Geliştirilen ölçeğe verilen yanıtların analizi sonucunda ölçeğin iç tutarlılık düzeyini belirten Cronbach Alpha (α) 0,848 olarak hesaplanmıştır. Geliştirilen bu tutum ölçeğinin, gazlar, solunum sistemi ve elektrostatik konularında ilköğretimde farklı yaş düzeyindeki öğrencilere uygulanması ile öğrencilerin balon, plastik şişe gibi kolay bulunabilen çevresel malzemeleri kullanarak gerçekleştirecekleri aktivitelerle ilgili fen kavramlarını öğrenebilecekleri en uygun yaş düzeyine yönelik olarak verilere ulaşılabilecektir.
Anahtar sözcükler: Fen Eğitimi, ölçek geliştirme, basit fen etkinlikleri

BERTİZ YÖRESİNDE DOĞA VE ÇEVRE EĞİTİMİNE İLİŞKİN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ (KAHRAMANMARAŞ ÖRNEĞİ)

Öğretmen Derya SÖNMEZ, Kahramanmaraş Dulkadiroğlu Kartal İlkokulu, deryasnmzim@hotmail.com

ÖZET

Doğa eğitimi bireylerin doğaya ve doğa sorunlarına karşı farkındalık, bilgi, anlayış ve davranış geliştirmelerini, çevresel değerlere yönelik tutum geliştirmelerini, doğaya karşı olumsuz düşünce ve korkuların, ekofobik davranışların etkisinin azalmasını sağlamaktadır. Okul dışı doğal alan çalışmaları, gezileri, gözlemleri ve doğa eğitimleri, öğrencilere farklı disiplinlerin birbirleri ile olan ilişkilerini gösterebilmekte ve bu etkinliklere katılan öğrencilerin öğretim programlarında yer alan konu alanlarını daha iyi anlayabilmelerine yardımcı olmaktadır. Böylece öğrenciler konular arasındaki ilişkileri daha iyi kurabilmektedirler. Çocuklara erken yaşlarda yapılan doğa eğitimlerinin avantajlı olduğu ve doğa eğitimlerinin doğada yapılması gerektiğinin önemi bilinmektedir. Bu nedenlerden dolayı ilkokul öğrencilerine uygulanan doğa ve çevre eğitiminin öğrenciler üzerindeki etkisini ortaya çıkarmak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Çalışma Kahramanmaraş ili Dulkadiroğlu ilçesi Bertiz Yöresinde yer alan birleştirilmiş sınıflı köy okulu olan Baydemirli Boybeyli İlkokulunda "Bertiz Yöresinde Doğa ve

Çevre Eğitimi" etkinliği 2013-2014 eğitim-öğretim yılında mart-mayıs ayları arasında 3. Ve 4. Sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Bertiz Yöresinde Doğa ve Çevre Eğitimine 24 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 12'si 3. Sınıf, 12'si 4. Sınıf öğrencileridir. Araştırmada betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Bertiz Yöresinde Doğa ve Çevre Eğitimine katılan öğrencilerin doğa eğiitmine ilişkin görüşleri değiştirilmeden yazıya geçirilmiş ve yorumlanmıştır. Öğrencilerin doğa eğitime karşı olumlu tutum, davranış ve düşünce geliştirdikleri, doğaya karşı var olan ekofobilerine etki ettiği belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Doğa eğitimi, ilkokul öğrencileri, öğrenci görüşleri

BETİMLEME MODLARININ ÖĞRENME AMAÇLI YAZMA AKTİVİTESİ İÇERİSİNDE KULLANIMININ BEŞİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNE ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Esra KABATAŞ MEMİŞ, Kastamonu Üniversitesi, ekmemis@kastamonu.edu.tr
Öğretmen Muhittin ÖZ, Milli Eğitim Bakanlığı, muhittinoz85@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, beşinci sınıf öğrencilerinin hazırladıkları öğrenme amaçlı yazma uygulamalarında çoklu modsal betimleme kullanmalarının bilimsel süreç becerilerine olan etkisini belirlemektir. Araştırmada nicel araştırma yöntemi olarak yarı deneysel bir araştırma yöntemi kullanılmış olup gruplar rastgele, kontrol ve deney grubu olarak seçilmiştir. Çalışma Türkiye'nin Kuzeyindeki bir ortaokulda, 5. sınıfta öğrenim gören 32 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak bilimsel süreç beceri testi (BSBT) ve öğrenme amaçlı yazma aktiviteleri kullanılmıştır. Çalışmanın başlangıcında çalışmaya katılan öğrencilerin çoklu modsal betimlemelerin kullanımına dair herhangi bir farkındalık taşımayabilecekleri ya da öğrencilerin çoklu modsal betimlemelere dair farkındalıklarının bilimsel süreç becerilerine etki edebilecek bir dışsal değişken olduğu düşünüldüğünde, her iki grupta yer alan öğrencilere çoklu modsal betimlemeler tanıtılmıştır. Bu tanıtım işleminde "bilim çocuk" ve "bilim teknik" gibi dergilerden temin edilen ve içerisinde betimlemelerin fazlası ile yer aldığı makaleler kullanılmıştır. Ünitelerin tamamlanmasıyla öğrencilerden özet yazma tipini kullanarak ünitede yer alan konuları bir yazma aktivitesi ile akranlarına anlatmaları istenmiştir. Deney grubu öğrencilerine, bu öğrenme amaçlı yazma aktivitelerinde betimleme modlarını kullanmaları zorunlu tutulurken kontrol grubunda yer alan öğrencilerden sadece yazma ktivitesini tamamlamaları istenmiştir. Öğrenciler süreçte bir hazırlık ve iki asıl uygulama ile üç yazma aktivitesi gerçekleştirmişlerdir. Bu yazma aktivitelerinin içeriğini ve özelliklerini belirleyen kriterler (amaç, konu, muhatap, yazma tipi ve sayfa sınırı) öğrencilere dağıtılan yönergelerde açıklanmış olan ölçütlerdir. Gruplar arasındaki en temel farklılık deney gurubundaki öğrencilerden çoklu modsal betimleme kullanımının talep edilmesi olmuştur. Çalışma kapsamında gerçekleştirilen yazma aktiviteleri araştırmacılar tarafından belirlenen kriterler ışığında değerlendirilerek puanlandırılmıştır. Uygulamanın başında ön test ve sonunda son test olarak uygulanan bilimsel süreç beceri testinin Cronbach's alpha güvenilirlik katsayısı .72 olarak belirlenmiştir. Araştırmanın sonuçları çoklu modsal betimleme kullanımının öğrencilerin bilimsel süreç becerilerinde deney grubu lehine istatistiki olarak anlamlı farklar oluşturduğunu göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Beşinci sınıf, bilimsel süreç becerisi, çoklu modsal betimlemeler, öğrenme amaçlı yazma

BİLGİSAYAR DESTEKLİ KAVRAMSAL DEĞİŞİM ETKİNLİKLERİ: MADDENİN TANECİKLİ YAPISI ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gulizaydin@mu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, altıncı sınıf öğrencilerinin Fen Bilimleri öğretim programındaki "Madde ve Değişim" öğrenme alanında yer alan "Maddenin Tanecikli Yapısı" ünitesi konularındaki kavram yanılgıları, alan yazın taraması yapılarak belirlenip, bu kavram yanılgılarının giderilmesine yönelik bilgisayar destekli kavramsal değişim etkinlikleri geliştirilmiştir. "Maddenin Tanecikli Yapısı" konuları, soyut ve karmaşık olan pek çok kavram içermekte olup; bu kavramları somutlaştırmak ve yapılandırmak, öğrenciler için zor olmaktadır. Bu durumda öğrenme etkinliklerinin kavram yanılgılarına sebep olmayacak şekilde düzenlenmesi büyük önem taşımaktadır. Etkinlikler, 21 altıncı sınıf öğrencisine 5 hafta süresince araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Hazırlanıp uzman görüşleri alınan "Hangisi Daha Boşluklu?" bilgisayar destekli kavram karikatürü etkinliği, "Maddenin Halleri" model etkinliği, "Şeker Nerede?" bilgisayar destekli kavram karikatürü etkinliği, "Maddenin Yapısı" kavramsal değişim metni, "Çevredeki Değişimler" bilgisayar destekli kavram karikatürü etkinliği, "Fiziksel mi, Kimyasal mı?" bilgisayar destekli kavram karikatürü etkinliği, "Fiziksel ve Kimyasal Değişimler" kavramsal değişim metni, "Neden Battı?" bilgisayar destekli kavram karikatürü etkinliği, "Maddelerin Yoğunluklarını Hesaplayalım" etkinliği, "Gölde Yürüyen Köpek" bilgisayar destekli kavram karikatürü etkinliği, "Hangisi Daha Yoğun?" bilgisayar destekli analoji etkinliği, "Yoğunluk" kavramsal değişim metni, öğrencilerin Inspiration yazılımında hazırladıkları "Maddenin Tanecikli Yapısı" kavram haritaları, öğrencilerin Mind Manager yazılımında hazırladıkları "Maddenin Tanecikli Yapısı" zihin haritaları etkinlikleri uygulanmış ve geliştirilmiştir. Sunulacak olan uygulama örneklerinin, araştırmacılar ve Fen Bilimleri öğretmenleri için etkinlik desteği sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Bilgisayar destekli öğrenme, kavramsal değişim, maddenin tanecikli yapısı

BİLİM İNSANLARININ ÇOCUKLUK HİKÂYELERİNİN KARİYER SEÇİMLERİNE ETKİSİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Ömer ZENGİN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, omer_zengin15@erdogan.edu.tr
Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, mehmet.kucuk@erdogan.edu.tr

ÖZET

Bilim insanı kavramı, filozoflarca farklı şekillerde tanımlanmış ve bu bağlamada bilim insanının sahip olması gereken özellikler tarihsel süreçte sürekli olarak değişmiştir. Örneğin, Aristokles'e göre; bilim insanı akıl yürüterek duyum ve deneyimden kaynaklanan tümel yargılara varma yetisine sahip kişilerdir. Bu süreçte tümel önerme esasen deneyin bir sonucu olmakta; bilim

insanları ise kendilerine özgü yetinin sonucunda hem tikel önermeden tümel önermeye hem de tümelden tekrar tikel önermeye dönebilmektedir (Topdemir, 2000). Benzer şekilde Lucky ve Hume, bilginin kaynağında deney ve tecrübenin olduğu görüşünü paylaşmaktadır (Gökberk, 1993; akt. Kılıç, 2014). Karl R. Popper (1998) ise bilim insanlarının; deneylerle işe başladıklarını, bulgularını sistemli bir biçimde kayıt altına aldıklarını, bunları yayımladıklarını ve zamanla diğer bilim insanlarının kullanımına sunulmak üzere güvenilir bilgiler biriktirdiklerini ifade etmektedir. Thomas S. Kuhn (2006) ise bilim insanlarının paradigmaları ışığında bilgilerini problemin çözümüne uygulayan, bu süreçte objektif ve bağımsız olamayan kişiler olduklarını ifade etmektedir. 2547 sayılı Yükseköğretim kanununa göre bilim insanları, üst düzey bilimsel çalışma ve araştırma yapan, bilgi ve teknoloji üreten, ürettiklerini paylaşarak ulusal alanda gelişmeye destek olurken evrensel gelişmeye de katkıda bulunan, yurt içi ve yurt dışı çalışmalarıyla bilim dünyasında yer edinmiş kişiler olmalıdır. Bilim insanı olmak, önemli bir kariyer olup, bu kariyerin de erken yaşlardan itibaren benimsemeye başladığı açıktır (Brockman, 2007; Guillen, 2001). Dolayısıyla, bu dönemde çocukların karşılaştığı olumlu ya da olumsuz deneyimler kariyer seçimleri üzerinde etkili olmaktadır. Bu bağlamda, ilgili dönemde eğitimlerinden sorumlu olan başta yetişkinler ve öğretmenler olmak üzere tüm paydaşlarının dikkatli olması gerekir (Brockman, 2007). Buradan hareketle çocukların genelde kariyer seçimlerini özelde ise bilime yönelik kariyerlerini yönlendirebilmek için onlara nasıl bir yaşantının sunulması gerektiği hususu sürekli olarak tartışılmaktadır (Yaylacı, 2007). Bu sorunun açıklığa kavuşturulması durumunda, çocukluktan itibaren öğrencilerin bilim inanı kariyerini seçmeleriyle ilgili eylem stratejileri planlanarak uygulama koyulabilir. Bu sorunun açıklanmasında önemli veriler ortaya koyabilmesi açısından hâlihazırda bilimsel kariyeri tercih eden bilim insanlarının çocuklukta nasıl bir yaşantı geçirdiklerinin araştırması ve bu yolla yaşantılardaki benzerliklerin saptanması önemli görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde görev yapan, hem yayınları hem de projeleriyle ulusal ve uluslararası bilim camiası tarafından tanınan bilim insanlarının çocukluk hikâyelerini ortaya koymaktır. Çalışma grubu, "amaçsal örneklem" yöntemi kullanılarak belirlenen 8 kişiden oluşmaktadır (Büyüköztürk vd, 2015). Veri toplama aracı olarak, yapılandırılmamış görüşme seçilmiştir (Karasar, 2015; Büyüköztürk vd, 2015). Bu amaçla 10 adet soru hazırlanmış, sorularla ilgili uzman görüşü alınarak pilot çalışması yapılmıştır. Sorularının içeriği, çalışma grubunun çocukluk döneminden, şu ana kadar olan dönüm noktaları ve tecrübeleri üzerine odaklanmıştır. Veri toplama süreci halen devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Bilim insanı, çocukluk hikâyesi, kariyer seçimi

BİLİM KURGU HİKÂYE YAZMA ETKİNLİKLERİNİN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLİMSEL KAVRAMLARI ÖĞRENMELERİNE ETKİSİ

Arş. Gör. Ercan TATLI, Marmara Üniversitesi, ercan.tatli@marmara.edu.tr
Prof. Dr. Fatma ŞAHİN, Marmara Üniversitesi, fsahin@marmara.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, bilim kurguya dayalı hikaye yazma etkinliklerinin sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel kavramları öğrenmelerine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla, bir devlet üniversitesinde 2.sınıfta öğrenim görmekte olan 20 sınıf öğretmeni adayı bu araştırmanın çalışma grubu olarak belirlenmiştir. 20 öğretmen adayına tamamen ders dışı bir etkinlik olarak, bilim kurgu ve bilim kurguya dayalı hikaye yazma bilgisi verilmiştir. Çalışma grubu dörder kişiden oluşan beş gruba ayrılarak hikaye yazım grupları oluşturulmuştur. Gruplara Genetik, Yer bilimi ve Astrofizik konularında birer hikaye konusu verilmiş ve her grubun bilim kurgu hikayesi ilkelerini kullanarak özgün hikayeler yazmaları istenmiştir. Çalışma grubuna her bir hikaye yazımı için bir saat süre verilmiştir. Herbir konu başlığı ile ilgili beşer, toplamda 3 konuda 15 tane bilim kurguya dayalı hikâye elde edilmiştir. Bir hafta bilgilendirme ve her bir hafta bir hikaye yazımı olmak üzere çalışma, toplamda dört hafta sürmüştür. Çalışmada sınıf öğretmeni adayları tarafından yazılan bilim kurgu hikâyeleri, içerik analizine ek olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçek ile değerlendirilmiştir. Hikaye Değerlendirme Ölçeği, bilim kurgu hikayelerini içerdiği bilimsel ve kurgusal kavramlar, dil ve anlatım özellikleri, hayal gücü ve yaratıcılık açısından değerlendirme amacı ile araştırmacı tarafından literatür taranarak hazırlanmıştır. Taslağı oluşturulan ölçek, uzman görüşüne sunulmuş, önerilen düzeltmelerin yapılmasının ardından pilot gruba uygulanarak kullanıma hazır hale getirilmiştir. Bilim kurgu hikayeler, ölçekte yer alan 9 ölçüte (kriter) göre incelenmiş düzeyine göre yeterli, orta ve zayıf dereceleri ile değerlendirilmiş. Sınıf öğretmeni adayları tarafından yazılan bilim kurgu hikâyelerin, bilimsel kavramlar içerme ve bilimsel gerçeklerle uyum boyutlarında yeterli; dil ve anlatım boyutunda orta; bilimsel kuramlarla ilişkilendirme boyutunda zayıf oldukları görülmüştür. Sonuç olarak çalışma grubundaki bireylerin bilimsel bilgileri kavrama düzeylerinin yeterli olduğu, kimi kavramlarda yanılgılara düştükleri görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Bilim kurguya hikâye yazma, bilimsel bilgiyi kavrama, sınıf öğretmeni adayları

BİLİM MERKEZLERİNDE BİLİMİN DOĞASI

Yrd. Doç. Dr. Kader BİLİCAN, Kırıkkale Üniversitesi, kader.bilican@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Bahadır HAN, Kırıkkale Üniversitesi, bahadirhan93@gmail.com

ÖZET

Bilimi doğru uygulamak, doğru anlamayı gerektiriyorsa doğru anlamak için de doğru öğrenmek gerekir. Fen eğitiminde de bilimi öğrenmeye ve ona değer vermeye bu denli odaklanılması "bilimin doğası" kavramını beraberinde gündeme getirmiştir. Bilimin doğası bilgisi, fen bilimlerinin her biri için genel bir bakış açısına sahip olmayı ve fen bilimlerini doğru anlamayı sağlayan önemli bir unsurdur. Nitekim bilimin doğası ile TIMMS sonuçlarının birbirine paralel olduğunu çalışmasının sonucuna dayanarak belirten Bağcı-Kılıç (2003), bilimin doğası hakkında bilgi sahibi olmanın fen öğreniminde nasıl bir yere sahip olduğunu da ortaya koymuştur. Bilimin doğasının öğretimi, insanlarda doğru bir bilimin doğası görüşü oluşturmak için gereklidir. Ancak bilimin doğası öğretiminde öğretimine uygun uygulamalar gerekmektedir. Bilimin doğasının öğretimi farklı ve çeşitli etkinliklerle mümkün olabileceğinden farklı yollara gidilme ihtiyacı duyulmuştur. Bunlardan biri olarak da fen

eğitiminde önemli bir yere sahip olan bilim merkezleri sayılabilir. Çünkü bilim merkezlerinde bulunan araç-gereçler, yapılan etkinlikler ve bilim merkezlerinin amacı onları eğitsel bir mekân kılmaktadır. Bilim merkezlerinin fen eğitimi açısından önem teşkil ediyor ve öğrencilerin bilimin doğasına yönelik görüşlerine katkı sağlayabiliyor olması, bilimin doğası öğretiminin de bilim merkezlerinde değinilmesi gereken bir konu olduğunu göstermekte ve bilim merkezlerinde yer alan rehberlerinin bilimin doğasına ve bilimin doğası öğretimine yönelik olumlu yönde görüşler belirtmesi beklenmektedir. Bu çalışmanın amacı, bilim merkezlerinde bilimin doğası öğretim düzeyini tespit etmektir. Çalışma için nitel araştırma desenlerinden biri olan genel-açıklayıcı-yorumlayıcı araştırma deseni benimsenmiştir. Çalışma, Ankara ilinde bulunan 3 bilim merkezindeki rehberlerle gerçekleştirilmiştir. Rehberlerden veri elde etmek için nitel araştırma tekniklerinden görüşme ve gözlem tekniği kullanılmıştır. Görüşme için geliştirilen bir görüşme formu ile birlikte rehberlerin bilimin doğasına yönelik görüşlerini ölçmek için Lederman ve arkadaşlarının (2002) geliştirdiği VNOS anketi uygulanmıştır. Rehberlerin öğrenci gruplarıyla yaptıkları etkinlikler gözlem yoluyla incelenerek gözlem notları alınmıştır. Gözlem ve görüşmelerden elde edilen veriler, bilim merkezlerindeki rehberlerin bilimin doğasına yönelik görüşlerinde eksiklikler ve yanılgılar olduğu gibi bilim merkezlerindeki etkinliklerde bilimin doğası öğretimine yer verilmediğini göstermiştir. Görüşmelerden ve gözlemlerden elde edilen veriler nitel veri analizi yoluyla incelenip ayrıntılı sonuçlar açıklanacaktır.

Anahtar sözcükler: Bilim merkezleri, bilimin doğası, fen öğretimi

BİLİMİN DOĞASININ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK TÜRKİYE'DE YAPILAN ÇALIŞMALARIN META-SENTEZ YOLUYLA İNCELENMESİ

Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, mehmet.kucuk@erdogan.edu.tr
Arş. Gör. Hasan BAĞ, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, hsnbag@gmail.com

ÖZET

Bilimin doğasının öğretimi bilim eğitimi açısından önemli olduğundan, bu alandaki ihtiyaçların belirlenmesi ve çalışmaların geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, geçmişte yapılan çalışmaların bilimin doğasının öğretimine nasıl yön verdiği ile bu alandaki eğilimlerin belirlenmesi önemlidir. Bu çalışmada, ülkemizde bilimin doğası konusunda yayınlanan araştırmaların meta sentez (tematik içerik analizi) yöntemiyle incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, ilk olarak ülkemizde eğitim bilimleri alanındaki araştırmaları yayınlayan ve uluslararası indekste taranan dergiler belirlenmiştir. Böylece; KUYEB (Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi), Eğitim ve Bilim Dergisi ve Hacettepe Üniversitesi Eğitim Dergisi bilimin doğası konularını içeren araştırmalar bakımından incelemeye alınmıştır. İnceleme, geçmişten günümüze yapılan tüm araştırmaları kapsamaktadır. Bu kapsamda; bilimin doğası, bilimsel bilginin doğası, bilim eğitimi, nature of science, nature of scientific knowledge ve science education anahtar kelimeleri ile taramalar yapılmıştır. Yayın sayısının sınırlı olması sebebiyle; yayın yılı, örneklem düzeyi vb. gibi kriterlere ihtiyaç duyulmamıştır. Bu yolla toplam 26 makaleye ulaşılmış ve bu makaleler meta-sentez yöntemiyle incelenmiştir. Bu süreçte tespit edilen çalışmalar; araştırmanın amacı, yöntemi/deseni, örneklem düzeyi, veri toplama aracı, veri analiz yöntemi, araştırma sonucu ve araştırma önerileri gibi parametreler dikkate alınarak analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda, yapılan araştırmaların çoğunluğunun öğrencilerdeki bilimin doğası yeterlikleri, görüşleri ve algılarını incelemek amacıyla yürütüldüğü; bunun yanında uygulamalı çalışmalar ile bilimin doğasının gelişimini inceleyen çalışmaların yapıldığı belirlenmiştir. Ayrıca, incelenen çalışmalarda yöntem olarak hem nicel hem de nitel yöntemlerin kullanıldığı; deneysel desen ve durum çalışması olarak yürütülen çalışmaların sayısının fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Veri toplama araçları olarak ise, araştırmaların yöntemine paralel olarak; Bilimin Doğası Görüş Anketi (VNOS) ve görüşmeler çoğunlukla tercih edilmiştir. Çalışmaların, ilkokul hariç neredeyse tüm öğrenme seviyesindeki örneklem düzeyinde eşit oranlarda yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada, bilimin doğasıyla ilgili çalışmaların ilkokul düzeyine de indirgenerek yapılması gerektiği sonucuna varılabilir. Veri analizlerinin en çok içerik analizi ve betimsel analizle yapıldığı belirlenmiştir. İncelenen çalışmalarda, çoğunlukla bilimin doğasını anlama düzeyleri, bilimin doğası hakkındaki algı ve görüşlere yönelik sonuçlar belirlenirken; farklı türden uygulamaların bilimin doğası öğretimine olumlu katkılar sağladığına yönelik sonuçlara da ulaşılmıştır. Bu çalışma bilimin doğasının tüm öğrenme seviyelerindeki öğrenciler için öğretimine, yapılan çalışmaların niteliğinin arttırılmasına ve eğilimlerine yön verilmesine yönelik önerilerle tamamlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Bilimsel bilginin doğası, meta-sentez, bilimin doğası

BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNİN AÇIK (DOĞRUDAN) ÖĞRETİMİNİN ÖĞRENCİLERİN BECERİ GÖSTERİMİNE ETKİSİ

Arş. Gör. Yasemin BÜYÜKŞAHİN, Bartın Üniversitesi, ybuyuksahin@bartin.edu.tr

ÖZET

Bilimin bir tek yol izlenerek yapılmadığı herkesçe bilinen bir gerçektir. Bireylerin tek ve kendine has olduğu kabul edilen yapılandırıcı yaklaşımda bireyle ilerleyen bilimin de tek bir doğru yolla sürmesi kabul edilemez. Her ne kadar her kişi kendince yollarla bilimsel bilgiye ulaşabilse de bu sürecin de gerektirdiği birçok beceri vardır. Bunlar her bilim alanı için ortak geçerliği olan; basit ve bütünleşik süreç becerileri başlıkları altında toplanırlar. Bilimsel süreç becerileri bilim insanlarının uygulama yaparken kullandıkları becerilerdir. İlkokul çocukları bu becerileri bilim adamlarının süreçte nasıl düşündüğünü ve kendi sorularını nasıl araştırdıklarını bulmak için kullanırlar. Çocuklar süreç becerilerini sorular sorma yoluyla bilgileri inşa etme; gözlem yapma; ölçümler alma; verileri organize etme ve yorumlama; diğer değişkenleri sabit tutarken bir değişkenin çıktılarını tahmin etme; hipotezleri test ve formüle etme; deneyler geliştirme; yapılandırdıkları şey için nedenler çıkarma ve modellerini diğerlerine aktarma için kullanırlar (Martin,2009). Süreci uygulamak için çocuklar önce süreç becerilerine hâkim olmalıdırlar. Bu hâkimiyeti sağlayacak olan kişiler ise sınıf öğretmenleridir. Bu becerilere sahip bireylerin daha analitik düşünebildiği, bilimsel bilgiye daha rahat ulaşabildiği yapılan birçok çalışmada tespit edilmiştir. Bu becerilerin öğretimi konusunda fikir ayrımları bulunmaktadır. Beceri öğretimi için eğitim sürecine yedirilmiş bir gizlilikten bahsedenlerin aksine becerilerin açıkça (doğrudan) öğretiminin etkililiğini savunanlar da vardır. Bu sebeple geleceğin bilim adamlarını yetiştirecek olan sınıf

öğretmenlerinin de bu becerilere üst düzeyde sahip olmaları ve sergilemeleri bu sayede de öğrencilerine kazandırmaları gerekmektedir. Bu durum çalışmanın ana amacını ortaya koymaktadır. Bilimsel bilgiye kendi yoluyla kolayca ulaşabilen nesiller yetiştirmek için önce o kuşağa eğitim verecek sınıf öğretmenlerinin bu becerilere sahip olmaları ve kullanmaları gerekmektedir. Bu amaçla sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel süreç becerileri kazanımları araştırmacı tarafından, daha önce gizil öğretimlerin etkilerinin gözlenmesinin aksine, açık öğretimin etkililiği bakımından incelenmiştir. Bu çalışmada ise kolay ulaşılabilir örneklemle tek üniversitede uygulama yapılması söz konusudur. Aynı dönem sınıf öğretmeni adaylarında deneysel bir çalışmayla kontrol grubu oluşturarak bireyler arasında oluşabilecek beceri farkı ortadan kaldırılmak istenmiş ve zayıf deneysel desende tek grup ön test son test uygulanarak çalışma yürütülmüştür. Çalışmada veri toplama aracı olarak Smith (1994) tarafından geliştirilen ve Öztürk (2008) tarafından Türkçeye çevrilen 50 adet çoktan seçmeli sorudan oluşan ve güvenirlik katsayısı .86 olarak hesaplanan "Bilimsel Süreç Becerileri Testi" kullanılmıştır. Çalışma öncesinde ve sonrasında uygulanan teste oluşabilecek öntest etkisini azaltmak için çalışma dönemi uzun tutulmuştur. 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz dönemi boyunca öğrencilerle becerilerin açıkça öğretimi için her beceriyi geliştirmeye dönük etkinlikler yapılmıştır. Yapılan etkinliklerde programın öngördüğü araştırma sorgulama tabanlı eğitimler argümanlar eşliğinde yürütülmüştür. Yapılan küçük grup çalışmaları araştırmacı tarafından gözlemlenerek oluşturulan bir beceri değerlendirme dereceli gözlem formu ile becerilerin kullanım düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Dönem sonu itibariyle örneklem grubu son testleri toplanmış veriler SPSS programı ile ilişkili örneklemler için t-testi kullanılarak analiz edilmektedir. Bildiri sunumunda çalışma sonuçları tartışmalar ve etki büyüklüğü ile ortaya koyulacaktır.

Anahtar sözcükler: Açık(doğrudan) öğretim, bilimsel süreç becerileri, sınıf öğretmeni adayları

ÇEVRE EĞİTİMİ DERSİNİN EKOLOJİK AYAK İZİNE ETKİSİ: SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARI ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Eyüp ARTVİNLİ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, eartvinli@gmail.com
Arş. Gör. Z. Melis DEMİR, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, zmelisdemir@gmail.com

ÖZET

Çevre sorunlarının günümüzün en önemli sorunlarından biri olduğunu söylemek mümkündür. Mevcut sorunların en aza indirilmesi ve gelecek nesillerin sağlıklı bir ortamda yaşamlarını sürdürebilmeleri için eğitimcilere de büyük rol düşmektedir. Öğrencilere erken yaşta çevre bilincinin kazandırılmasında sınıf öğretmenlerine de önemli görevler düşmektedir. Öğrencilerine örnek olabilmek ve öğrencilerinin çevre bilincine sahip olarak yetiştirilebilmesi için öğretmenlerin çevre konusunda bilinçli olması gerekir. Sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimlerinde aldıkları çevre eğitimi dersi, sınıf öğretmenlerinin iş yaşamlarında öğrencilerinin çevre bilincine sahip bireyler olarak yetişmesinde öğretmenlere yol gösterecek önemli bir derstir. Bu araştırmada çevre eğitimi dersi alan sınıf öğretmeni adaylarının, çevre eğitimi dersini henüz almayan sınıf öğretmeni adaylarına göre ekolojik ayak izi farkındalıklarında bir değişme olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma, ilişkisel modelde tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemi, evreni temsil etmek üzere, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında bir üniversitenin sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan 110 öğrenci oluşturmaktadır. Çevre eğitimi dersi alan ikinci sınıf öğrencileri ile henüz çevre eğitimi dersi almamış olan birinci sınıf öğrencilerinin ekolojik ayak izi farkındalıkları Çelik Coşkun ve Sarıkaya (2014) tarafından geliştirilen "Ekolojik Ayak İzi Farkındalık Ölçeği" ile tespit edilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının ekolojik ayak izi farkındalıklarının çevre eğitimi dersi alıp almama durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini bulmak için bağımsız gruplar t testinden yararlanılmıştır.

Anahtar sözcükler: Çevre Eğitimi dersi, ekolojik ayak izi, sınıf öğretmeni adayları

ÇEVRE EĞİTİMİNDE GÜNCEL ÖLÇME DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI

Doç. Dr. Oğuz ÖZDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, oozdemir@mu.edu.tr

ÖZET

Günümüzde çevre eğitiminin önem kazanmasıyla bu alanda yapılan akademik çalışmalar hızla artmaktadır. Ancak, çevre eğitimi süreçlerinde bireylerde meydana gelmesi beklenen değişikliklerin nasıl ölçüleceği ve değerlendirileceği konusunda büyük bir belirsizlik yaşanmaktadır. Çevre eğitimi uygulamalarında ve araştırmalarında genellikle ölçme değerlendirme işlemleri bireylerin görüş, bilgi, tutum, davranışlarının anket tekniğiyle yoklanması sınırlılığında kalmaktadır. Bu durumda, bireylerde meydana gelen değişiklikler gerçekçi şekilde anlaşılamamakta, hatta yanıltıcı sonuçlara yol açabilmektedir. Oysa, çevre eğitiminin bireylerin dünyasında yarattığı değişimlerin gerçekçi şeklide anlaşılabilmesi, doğal akışı içerisinde daha doğrudan ve gerçekçi şekilde ölçme-izleme ve değerlendirme işlemlerinin işe koşulmasını gerektirir. Ancak, çevre eğitimi süreçlerinin doğasına uygun ölçme değerlendirme yaklaşımları yeterince bilinmediği ve bu doğrultuda uygulayıcılara ve araştırmacılara yol gösterecek yeterli sayıda ve nitelikte pratik ölçme-değerlendirme materyalleri bulunmadığı için çevre eğitiminde ölçme değerlendirme süreçlerinde büyük bir güçlük yaşanmaktadır. Bu nedenle, çevre eğitimi süreçlerinde bireylerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alanlarında meydana gelen değişikliklerin anlaşılmasına yarayacak tamamlayıcı ölçme değerlendirme yaklaşımlarının ve materyallerinin bilinmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Buradan hareketle, çalışmada günümüzde çevre eğitimi süreçlerinde öne çıkan ölçme değerlendirme yaklaşımları ve materyalleri literatür taraması ışığında geniş bir yelpazede tanıtılmakta ve uygulama örnekleri sunulmaktadır. Çalışmanın, bu açıdan çevre eğitimi uygulayıcılarına ve araştırmacılarına yararlı olması ve yol göstermesi beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Ölçme değerlendirme materyalleri, ölçme değerlendirme yaklaşımları, çevre eğitimi

ÇEVRE OKURYAZARLIĞI KONUSUNDA YAZILMIŞ TEZLER: TÜRKİYE - ÇEK CUMHURİYETİ KARŞILAŞTIRMASI

Doç. Dr. Şendil CAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, csendil@mu.edu.tr
Arş. Gör. Cüneyd ÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, cuneydcelik@mu.edu.tr

ÖZET

Bilim ve teknolojinin gelişmesiyle ortaya çıkan çevre sorunları, ancak bireylere verilecek çevre eğitimiyle ortadan kaldırılabilir ya da etkisi azaltılabilir. Gelecek kuşakların ihtiyaçları gözetilerek günümüz ihtiyaçlarının karşılanması gerektiğini savunan araştırmacılar, sürdürülebilir bir kalkınmanın gerçekleşebilmesi için üzerinde durulması gereken en önemli konulardan birinin çevre eğitimi olduğunu belirtmektedir. Çevre eğitimi bireyde; çevreyi anlama ve kendini oraya ait hissetme, doğaya ve doğada yaşayan her canlıya saygı duyma ve empati kurabilme, dünya üzerindeki kaynakları ekonomik ve dengeli kullanma, bu kaynakları gelecek nesillerinde kullanacağı bilincinde olma gibi becerileri kazandırmaktadır. Bunun yanında bireylerin çevre okuryazarlığına sahip olmalarını da amaçlamaktadır. Bir toplumun çevre okuryazarlık seviyesi; toplumun çevreye verdiği önem, konuyla ilgili basılı yayınlar, medyanın destekleyici yaklaşımı ve müfredat programlarında yer alan çevre bilincini kazandıracak hedef ve kazanımlar ile anlaşılabilir. Bu basılı yayınlardan biri akademik eserlerdir. Çevre eğitimi üzerine yapılan akademik çalışmalar ile ortaya çıkan sonuçlar, öğrencilerin çevre okuryazarlık seviyesine ve gelişimine olumlu katkılar sağladığı düşünüldüğünde, konuyla ilgili akademik çalışmaların ne kadar önemli bir faktör olduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda bu çalışma, 2007-2013 yılları arasında Türkiye ile Çek Cumhuriyetinde çevre okuryazarlığı konusunda yazılmış tezlerin, yazıldığı yıl, uygulamanın yapıldığı örneklem grubu ve ait olduğu bölüm değişkenlerine göre karşılaştırmasını amaçlamaktadır. İki ulus arasında bir karşılaştırma olması nedeniyle araştırmanın özgün olduğu düşünülmektedir. Doküman incelemesi yöntemiyle yürütülen bu araştırmanın verileri, erişim iznine sahip olunan tezlerle sınırlandırılmıştır. Türkiye ve Çek Cumhuriyeti' ne ait erişimi sağlanan tezler; frekans ve yüzde dağılımları tablo ve grafikler halinde sunulacaktır. Elde edilen sonuçlar kapsamlı bir şekilde tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Betimsel istatistik, Çek Cumhuriyeti, çevre okuryazarlığı, karşılaştırma, Türkiye

ÇEVRE SORUNLARINA NE KADAR İLGİLİYİM?

Lisans Öğrencisi Uğur Can DEMİRTAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ugurcan51@hotmail.com

ÖZET

İnsanlar ve diğer canlılar yaşadığı ortamda eşit durumlarla karşı karşıyadır. İnsanlar ve diğer canlılar hayatta kalmak için beslenmek ve bir çaba sarf etmek zorundadır. Hayvanlar ve bitkiler bunu doğal yollardan; yani doğanın istediği gibi yaparken insanlar ise bunun aşırısına kaçarak doğasıyı tahrip edip bozmaktadır. Her canlının toprağa, suya ve havaya ihtiyacı vardır. Bunlar olmadan yaşam olmaz. Çevrede oluşabilecek bütün sorunlar insan hayatını ve canlı yaşamını olumsuz yönden etkileyeceği için çevreyi korumak gerekir. İnsanların ve canlıların devamlılığı doğanın korunmasına bağlıdır. İnsanların da bu bilinci ilkokul seviyelerinde edinmesinin daha kalıcı olması bakımından Sınıf öğretmenlerinin bu konuda daha bilinçli olması gerekmektedir. Bu nedenle araştırmanın amacı üniversite birinci sınıf öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik tutumlarını belirlemektir. Nicel araştırma türlerinden betimsel tarama modelindeki araştırma 2015-2016 Eğitim Öğretim yılı bahar döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan Sınıf Öğretmenliği 1.sınıf 100 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırmada öğrencilerin çevre sorunlarına yönelik tutumlarını belirlemek için 5'li likert tipi 45 maddeden oluşan tutum ölçeği uygulanmıştır (Güven, 2011: 290). Ölçme aracının geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçme aracından elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin çevre sorunlarına yönelik tutumlarında olumlu görüş belirttikleri gözlemlenmiştir. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 1.sınıf öğrencilerinin çevreye karşı ilgilerinin olumlu oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Çevre, öğrenci, sorun, tutum

ÇEVRİM İÇİ İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME ORTAMININ TANITIMI: 7.SINIF YAŞAMIMIZDAKİ ELEKTRİK ÜNİTESİ

Doç. Dr. Mustafa METİN, Bozok Üniversitesi, mustafametinae@hotmail.com
Öğretmen Ali Osman TAŞDELEN, Toki Ortaokulu, aliosmantasdelen@hotmail.com

ÖZET

Değişen dünya şartlarında birçok alanda hayatımızda yer alan bilgisayarlar eğitim ve öğretim alanlarında da oldukça yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle internet ağının yaygınlaşmasıyla birlikte eğitim öğretim faaliyetlerinde birçok şekilde yararlanılan bilgisayarların en çok kullanıldığı alanların başında çevrim içi öğrenme yer almaktadır. Çevrim içi öğrenmenin eğitim ve öğretim faaliyetlerinde etkisinin sürekli artmasıyla birlikte çevrim içi öğrenme yönteminin uygulanabileceği yazılımlarda artmaya başlamıştır. Moodle sistemi; çevrim içi öğrenme yönteminin uygulanması için geliştirilen yazılımlardan bir tanesidir. Moodle sistemi öğrencilere çevrim içi ders sunumu, bilgi paylaşımı, grup çalışması, test uygulaması, anket, çalıştay vb. etkinlikleri yapma olanağı sunan bir eğitim uygulamasıdır. Ayrıca Moodle sistem kurulumu gerçekleştirildikten sonra eğitmen tarafından kullanım amacına göre düzenlenme olanağı sağlayan bir programdır. Bu program kalıcı öğrenmelere imkan tanıdığı ve öğrenciyi daha aktif kıldığı ve soyut durumları daha kolay somutlaştırdığı için birçok alanda kullanılmaktadır. Fen Bilimleri dersi de konu özellikleri bakımından birçok farklı alanı bünyesinde barındıran bir derstir. Öğrenciler Fen Bilimleri dersinde bazı konuların öğrenilmesinin daha zor olduğunu ifade etmektedirler. 7. Sınıf Yaşamımızdaki Elektrik Ünitesi de bu konulardan bir tanesidir. Bu yüzden bu ünitenin daha kalıcı bir şekilde öğrenilebilmesi için moodle sistemi kullanılarak hazırlanan çevrim içi işbirlikli öğrenme ortamının tasarımı yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı; 7.Sınıf Yaşamımızdaki Elektrik ünitesine yönelik çevrim içi işbirlikli öğrenme ortamının tanıtımı yapmaktır. Bu çalışma üç aşamada yürütülmüştür. Birinci aşamada; Moodle sitesini kurmak için uygun bir domain alınmış ve Moodle sisteminin kurulacağı

hosting temin edilmiş ve kurulum yapılmıştır. Moodle sisteminin bu çalışma için kurulumu tamamlanıp araştırmacı tarafından gereken modüller sisteme eklenerek araştırmanın uygulanmasına hazır hale getirilmiştir. İkinci aşamada; kurulumu gerçekleştirilen moodle sistemine 7.Sınıf Yaşamımızdaki Elektrik konusu ile ilgili çevrim içi işbirlikli öğrenme yaklaşımına uygun olarak hazırlanan beş adet etkinlik uygulaması araştırmacı tarafından yüklenmiştir. Bu uygulamalardan ikisi seri- paralel bağlama, diğerleri ise elektriklenme, elektroskop ve ohm kanununu içeren kavramların öğrenilmesini hedeflemektedir. Uygulamalardaki ortak amaç öğrencilerin elektrik konusundaki temel kavramları daha zevkli ve günlük hayattan örneklerle öğrenmesi, bu kavramlardan yola çıkarak topraklama olayını anlaması, seri ve paralel bağlı devreler kurabilmesi, elektroskopu tanıması ve kullanmayı öğrenmesi amaçlanmaktadır. Bunlara ek olarak öğrenilen bilgilerin kalıcılığının artması da hedeflenmektedir. Son aşamada ise öğrenciler araştırmacı tarafından sisteme kayıt edilmiş ve kendilerine verilen kullanıcı adı ve şifre bilgilerini kullanarak belirlenen saatlerde moodle sistemine giriş yapmışlardır. Öğrenciler moodle sisteminde o günlük uygulama için açılmış ders sayfasını ve grupları için açılmış özel sohbet odalarına erişim sağlamışlardır. Daha sonra uygulamaların çözümüne geçmişlerdir. Araştırmacı burada uygulamaların her aşamasında grupları izleyen ve gereken yerlerde rehberlik yapan bir rol üstlenmiştir. Öğrenciler uygulamalardaki soruları kendi grup üyeleri ile tartışarak ve internet ortamında araştırmasını yaparak çözüme ulaştırmaya çalışmışlardır. Bu uygulama esnasında grup başkanları grup üyelerinin hepsinin çözüme katkı sağlamasını ve kendi görüşünü belirtmesini sağlamaya çalışmıştır. Bu süreç boyunca grup üyeleri arasındaki iletişim gruba ait sohbet odasında sağlanmıştır. Sonuç olarak grup tarafından kabul gören görüş grup cevabı olarak sohbet ekranına yazılmıştır.

Anahtar sözcükler: 7.Sınıf Yaşamımızdaki Elektrik Ünitesi, çevrim içi öğrenme, işbirlikli öğrenme

ÇOK FONKSİYONLU TARIM UYGULAMALARINA YÖNELİK BİR İHTİYAÇ ANALİZİ

Arş. Gör. Naciye SOMUNCU DEMİR, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ncsomuncu@gmail.com
Prof. Dr. Mehmet BAHAR, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, mehmet.bahar@gmail.com

ÖZET

Toplum yaşamının gerektirdiği bir takım bilgi, beceri ve alışkanlıkların öğrencilere doğrudan yaşatılarak verilmesi fikri günümüzde önemini gittikçe artırmış ve eğitim öğretim faaliyetlerinde bazı değişikliklere gidilmesine sebep olmuştur. Bireyin eğitiminde kendisinin de görev alması felsefesini temel alarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2010-2011 öğretim yılı ile uygulamaya koyulan "Serbest Etkinlik Çalışmaları Dersi", geleneksel sınıf öğretimine karşı bir tepkinin sonucu olarak doğmuştur. Gerek okul ve çevre şartları, gerekse de öğrencilerin bireysel ihtiyaçları çerçevesinde bahçe etkinlikleri, bitki ve hayvan bakımı gibi etkinlikler MEB tarafından Serbest Etkinlik Çalışmaları Dersi kapsamında önerilen uygulamalar arasında yer almaktadır. Bu noktada son yıllarda stratejik bir sektör olarak görülen ve yapılan çalışmalar ile öğrencilerde bilişsel, duyuşsal ve psikomotor anlamda birçok yararının olduğu ortaya çıkan tarım ve gıda konuları üzerine tasarlanan etkinliklerin SEÇD için alternatif uygulama süreci olduğu görülmektedir. Bu bağlamda SEÇD'de uygulamaları gerçekleştirecek olan sınıf öğretmenlerinin, lisans eğitimleri sırasında kaygılarının ve ihtiyaçlarının ortaya çıkarılması önem arz etmektedir. Çalışmanın ana dayanak noktasını oluşturan bu durum ile çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının çok fonksiyonlu tarım okuryazarlığı içeriğinde yer alan, tarım ve gıda alanlarını içeren uygulamalar hakkında taşıdıkları bilişsel kaygıların ve ihtiyaçlarının neler olduğunu ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmada, bütüncül bir yaklaşıma sahip olması, algıların ortaya konmasını sağlaması, araştırma deseninde esnekliği sağlaması ve tümevarımsal bir yapıda analize sahip olması nedeniyle nitel araştırma yöntemlerinden Durum Çalışması (Case Study) kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 2. sınıfta öğrenim görmekte olan toplam 80 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerinin toplanmasında, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden, öğrenci görüşleri için açık uçlu sorulardan oluşan anket formundan yararlanılmıştır. Araştırmada toplanan veriler nitel çalışma analiz yöntemlerinden, verileri tanımlamayı ve verilerin içerisinde saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkarmayı amaçlayan "içerik analizi" tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının daha çok bitki türleri ve yetiştirilme koşulları, toprak yapısı, tohum türleri ve ekim teknikleri, böcek türleri ve alternatif tıpta kullanılan aromatik türler, sürdürülebilir ekim-dikim ve sulama yöntemleri hakkında farkındalıklarının artırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının özellikle kümes hayvanları bakımı konusunda büyük bir bölümü kaygı ve korkularını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde, inek ve manda gibi ekosistemin sürdürülebilirliğinde önemli rol oynayan canlılar olan büyükbaş hayvanlara karşı olumsuz tutum içerisinde olup süt sağımı tekniklerini öğrenmek istemeleri dikkat çekici bir bulgudur. Genel olarak açık alanlarda tarım ve gıda konuları üzerine tasarlanan bahçe temelli uygulamalar bağlamında öğretmen adaylarının istekli oldukları ve olumlu tutum sergiledikleri gözlemlenirken, uygulamaları gerçekleştirme sürecinde kaygı düzeylerinin yüksek olduğu ve bazı uygulamalar hakkında eğitim alma ihtiyaçları olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Bahçe Temelli Eğitim Modeli, çok fonksiyonlu tarım uygulamaları, Serbest Etkinlik Çalışmaları Dersi

ÇÖL KAVRAMI HAKKINDA İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ZİHİNSEL MODELLERİ

Öğretmen Gözde DURDU, Aksaray Üniversitesi, gzdef.2327@gmail.com
Öğretmen Ömer Faruk GÜNEŞ, Aksaray Üniversitesi, kralfarukov_23@hotmail.com
Doç. Dr. Sibel BALCI, Aksaray Üniversitesi, sibel.balci@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin çöl kavramı hakkındaki algılarını tespit etmektir. Çalışmaya 50 birinci sınıf, 42 ikinci sınıf, 47 üçüncü sınıf ve 78 dördüncü sınıf olmak üzere toplam 217 öğrenci katılmıştır. Olgubilim yöntemine göre gerçekleştirilen araştırmanın verileri çiz ve anlat tekniği ile toplanmıştır. Verilerin toplanması sırasında çalışmaya katılan öğrencilerden çöl ile ilgili bir resim çizmeleri ve çizdikleri resmi açıklamaları istenmiştir. Çizimler üzerinde puanlama yapılırken incelenen özelliğin varlığına 1, yokluğuna ise 0 puan verilerek kodlanmıştır. Elde edilen verilere göre öğrenciler çöl kavramına ait 78 farklı kod çizmişlerdir. Bu kodların 56 tanesini biyotik faktörler, 15 tanesini abiyotik faktörler oluştururken

7 tanesini ise yapay çevreye ait faktörler oluşturmaktadır. Kullanılan kodlarda sıklıkla insan (f=77, %=35.4), çiçek (f=52, %=23.9), ağaç (f=91, %=41.9), güneş (f=155, %=71.4), kum (f=59, %=27.1) ve bulut (f=99, %=45.6) kodları tespit edilmiştir. Bu kavramlar dışında öğrencilerin aslan, ayı, ahtapot, balık, fil, kuş, kelebek, yılan, deve, kaktüs, orman, dağ, toprak, araba gibi kodlara da yer verdiği görülmüştür. Çizilen resimler incelendiğinde, 203 öğrencinin (%93.5'inin) biyotik faktörlere, 194 öğrencinin (%89.4'ünün) abiyotik faktörlere, sadece 56 öğrencinin ise (%25.8'inin) yapay çevreye yer verdiği görülmüştür. Araştırmada çizimlerde yer alan abiyotik faktörlerin, biyotik faktörlerin ve yapay çevrenin, ikili, üçlü kombinasyonlarına da bakılmıştır. Elde edilen bulgulara göre biyotik ve abiyotik faktörleri bir arada çizen 139 öğrencinin (%64.1'inin) olduğu, biyotik faktörleri ve yapay çevreyi bir arada çizen 7 öğrencinin (%3.2'sinin) olduğu, abiyotik faktörleri ve yapay çevreyi bir arada çizen 5 öğrencinin (%2.3'ünün) olduğu ve abiyotik, biyotik ve yapay çevreye bir arada yer veren 49 öğrencinin (%22.5'inin) olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak çöl kavramı incelendiğinde ise 57 öğrencinin (%26.3'ünün) çölü çizebildikleri görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Çiz ve anlat, çöl, zihinsel model

DEĞİŞİM AMA FİZİKSEL Mİ! KİMYASAL MI! ORTAOKUL YEDİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN FİZİKSEL VE KİMYASAL DEĞİŞİM KAVRAMLARINA YÖNELİK BİLGİ YAPILARI VE GEREKÇELENDİRMELERİNİN ANALİZİ

Yrd. Doç. Dr. Elif ÇOBANOĞLU, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, eomca@omu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Soner ERGÜL, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, metalosen@hotmail.com

ÖZET

Çalışmanın amacı; ortaokul 7 sınıfı öğrencilerinin fiziksel ve kimyasal değişim kavramlarına yönelik bilgi yapılarını analiz etmek ve gerekçelendirme (akıl yürütme) becerilerini belirlemektir. Bu araştırma nitel bir çalışma olup, Samsun ilinde farklı okullardan, on biri erkek onu kız olmak üzere 21 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada 7. sınıf öğrencilerinin seçilmesinin nedeni fiziksel ve kimyasal değişim kavramlarının Madde ve Değişim konu alanı altında yer alan Maddenin Tanecikli Yapısı ünitesi kapsamında 6. sınıfta işlenmiş olmasıdır. Çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanmış etkinlik örnekleri eşliğinde yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Her bir görüşme yaklaşık yirmi dakika olup, görüşmeci ve katılımcının konuşmaları, katılımcıların dış seslerden etkilenmeyeceği konforlu bir odada, standart bir ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Sağlanan ham veri araştırmacılar tarafından transkript edilmiştir. Transkripsyondan sonra veri analizi aşamasına geçilmiş ve veri çözümlemesi yapılmıştır. Veri çözümleme sürecinde soru seti boyunca verilen yanıtların tutarlılığına odaklanılmıştır. Yanıtlardaki tutarlılık tipi belirlendikten sonra gerekçelendirme becerisi değerlendirilmiştir. Bulgular katılımcıların parçacıklı bilgi yapısı teorisine uygun yanıtlar verdiğini göstermiştir. Parçacıklı bilgi yapısına göre öğrenen konumundaki her bir katılımcı naif bir bilişe sahip olup aynı fiziksel olgulara yönelik sorulara tutarsız yanıtlar verir. Katılımcıların tamamı bu teorik çerçeveye uygun yanıtlar vermiştir. Çalışmanın bulguları katılımcıların farklı gerekçelendirme tiplerine de yöneldiğini belgeler niteliktedir, buna göre katılımcılar çoğunlukla aktarılmış gerekçelendirmeye, nadiren de deneyimlenmiş gerekçelendirmeye başvurmaktadırlar. Çalışmanın bulguları 2013 yılında revize edilen Fen Bilimleri Öğretim Programı dikkate alınarak iki aşamada değerlendirilmiştir. Birinci aşama, ilgili kavramlar bakımından programın kuramsal içerik ve etkinliklerinin değerlendirilmesiyle ilgilidir. İkinci aşama ise program içeriği ve bulguların karşılaştırılması sonucu gerçekleştirilen değerlendirme süreciyle ilgilidir. Buna göre mevcut program, dayandığı öğrenim teorileri ve yaklaşımlar bakımından öğrencilerin sosyal ve fiziksel çevreyle etkileşerek deneyimsel bilgi ve deneyimsel gerekçelendirme oluşturmalarını hedeflemektedir. Katılımcıların yanıtları irdelendiğinde, kitap içeriklerinin programın hedefi ile yeterince uyum içinde olmadığı belirlenmiştir. Çalışmada sunulan farklı bağlamlara göre hazırlanmış etkinlik içeriklerinin, ilgili bilişsel düzeydeki öğrencilerin kanıtlara dayanan daha tutarlı yanıtlar vermesine neden olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Fen öğretimi, kavramsal değişim teorileri, parçaçıklı bilgi yapısı teorisi

DÖRDÜNCÜ SINIF FEN BİLİMLERİ DERS KİTABINDAKİ DENEYLERİN AÇIKLIK DÜZEYİNİN İNCELENMESİ VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Eylem YILDIZ FEYZİOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, eylem1797@gmail.com
Lisans Öğrencisi Nurten Şeyma ŞENGÖZ, Adnan Menderes Üniversitesi, ukyhndfn@hotmail.com
Öğretmen Niymet DEMİRCİ, Yenice Ali Şefika Göztepe İlkokulu, niymetdemirci@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı dördüncü sınıf Fen Bilimleri ders kitabındaki deneylerin açıklık düzeyini belirlemek ve Sınıf öğretmenlerinin deneylerin açıklık düzeyine ilişkin görüşlerini incelemektir. Çalışmada doküman incelemesi ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Veri toplama araçları "Deneylerin Açıklık Düzeyini Belirleme Anahtarı (DADBA)" ve "Deneylerin Açıklık Düzeyine Yönelik Görüşme Formu (DADYGF)"dur. DADBA, bir deneyde yer alan konu hakkında bilgi, deneydeki problem veya deneyin amacı, hipotez, değişken, deneyi tasarlama, malzeme, verileri kaydetme, belirli bir sonuca ve yargıya varma ve sonuçların sunulması bölümlerinden oluşmaktadır. Ders kitabındaki 28 deney incelenmiş ve bu bölümler öğrenciye hazır olarak verildiyse (1) verilmediyse (0) olarak kodlanmıştır. Bir deneyin açıklık düzeyi belirlenirken Herron (1971) tarafından sıfır, bir, iki ve üç şeklinde önerilen düzeyler kullanılmıştır. Deneyin belirtilen bölümlerden aldığı puan arttıkça açıklık düzeyi azalırken, aldığı puan azaldıkça açıklık düzeyi artmaktadır. Bu durumda bir deney doğrulayıcı, yapılandırılmış, kılavuzlu ve özgün araştırma olmak üzere dört düzeyde yer alabilmektedir (Buck, Bretz ve Towns, 2008). DADYGF'DE ise öğretmenlerin sınıflarında uyguladıkları ve uygulamak istedikleri deneylerin açıklık düzeyini belirleyen sorular yer almıştır. Görüşme verilerinin analizinde öğretmenler açıklık düzeyi hakkındaki görüşlerine göre gruplandırılmışlardır. Örneğin bir öğretmen "Deneyin amacı kesinlikle öğrenciye anlatılmalı ve öğrenciler derse hazırlanılmalıdır. Deneyi öğretmenin yapması daha etkili olacaktır. Deneyin sonucunu öğrencilerin bulması gereklidir" görüşüne sahipse, bu öğretmenin görüşü yapılandırılmış araştırma düzeyinde yer almıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde ders kitaplarındaki deneylerin 19 (%68)'u

kılavuzlu araştırma, dokuzu (%32) ise yapılandırılmış araştırma düzeyinde yer almaktadır. Yapılandırılmış araştırma düzeyinde yer alanlar deneylerde, belirli bir sonuca ve yargıya varma ve sonuçların sunulması bölümleri dışında diğer bölümlerin öğrenciye verilmiştir. Kılavuzlu araştırma düzeyindeki deneylerden bazılarında, konu hakkında teorik bilgi veya araştırmanın problemi bölümlerinden bir tanesi öğrenciye bırakılmıştır. Bununla birlikte belirli bir sonuca ve yargıya varma ve sonuçların sunulması bölümleri öğrenciye verilmemiştir. Ancak deneylerin tamamında deney tasarlama ve malzemeler öğrenciye hazır olarak verilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin tamamı sınıflarında yapılandırılmış araştırma düzeyinde deneyinler uyguladıklarını yani konu hakkında bilgi, deneydeki problem veya deneyin amacı, hipotez, değişken, deneyi tasarlama, malzeme, verileri kaydetme bölümlerini kendilerinin verdiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerden üçü, deneyleri kendileri yaptıktan sonra öğrencilerinin de yapmalarına olanak tanıdığını belirtirken diğer öğretmenler deneyleri de kendileri yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlere farklı açıklık düzeyinde deney yaprakları sunulduğunda ise yalnızca iki öğretmen özgün araştırma deneylerini uygulamak istediklerini belirtirken diğer öğretmenler yine yapılandırılmış araştırma düzeyini tercih etmişlerdir. Öğretmenlerin yapılandırılmış araştırma düzeyine yönelik tercihlerinin nedenleri incelendiğinde, fiziksel koşullar (laboratuvar, deney malzemesi, sınıf mevcudu), öğrenci (yanlış öğrenme, ön bilgi yetersizliği), sınıf yönetimi ve ders kitapları gerekçeleri öne sürülmüştür. Sonuç olarak, ders kitaplarında kılavuzlu araştırma deneyleri daha fazla yer almasına rağmen, öğretmenler öne sürdükleri gerekçeler nedeniyle yapılandırılmış araştırma düzeyini tercih etmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Deneylerin açıklık düzeyi, Fen Bilimleri ders kitabı, Fen deneyleri

EARTHQUAKE AND NATURAL DISASTER EDUCATION; FEAR BASED? OR CURIOSITY BASED?: RESULTS OF STATISTICAL STUDY IN PRIMARY SCHOOLS IN ISTANBUL-TURKEY

Öğretmen Tazegül ÖZÇEP, Milli Eğitim Bakanlığı, tazegul_ozcep@hotmail.com
Doç. Dr. Ferhat ÖZÇEP, İstanbul Üniversitesi, ferozcep@istanbul.edu.tr

ABSTRACT

Natural disaster reduction focuses on the urgent need for prevention activities to reduce loss of life, damage to property, infrastructure and environment, and the social and economic disruption caused by natural hazards. One of the most important factors in reduction of the potential damage of earthquakes is trained manpower. To understanding the causes of earthquakes and other natural phenomena (landslides, avalanches, floods, volcanoes, etc.) is one of the pre-conditions to show a conscious behavior. The aim of the study is to analysis and to investigate, how earthquakes and other natural phenomena are perceived by the students and the possible consequences of this perception, and their effects of reducing earthquake damage. One of the crucial questions is that is our education system fear or curiosity based education system? Effects of the damages due to earthquakes have led to look like a fear subject. In fact, due to the results of the effects, the earthquakes are perceived scary phenomena. In the first stage of the project, the learning (or perception) levels of earthquakes and other natural disasters for the students of primary school are investigated with a survey. Aim of this survey study of earthquakes and other natural phenomena is that have the students fear based or curiosity based approaching to the earthquakes and other natural events. In the second stage of the project, the path obtained by the survey are evaluated with the statistical point of approach. A questionnaire associated with earthquakes and natural disasters are applied to primary school students (that total number of them is approximately 700 pupils) to measure the curiosity and/or fear levels. The questionnaire consists of 17 questions related to natural disasters. The questions are: “What is the Earthquake ?”, “What is power behind earthquake?”, “What is the mental response during the earthquake ?”, “Did we take lesson from earthquake’s results ?”, “Are you afraid of earthquake ?”, “Could earthquake be predicted ?”, “Does earthquake kill people or buildings ?”, “What is fault?”, “Who is earthquake scientist?”, “Are the Moon, Sun and other planets caused the earthquake?”, “Does the weather conditions trigger the earthquake?”, “What is the cause of tsunami?”, “What is cause of the flood?”, What is the cause of volcanic eruption?”, “What is cause of the landslide?”, “What is the cause of disasters?”, “What is your feeling about the earthquake; curiosity or fear?”. Answers of these questions are evaluated. In the result, the primary school students think that earthquakes and other events are both religious and scientific origin. As example; the answers of “What is your feeling about the earthquake; corusity or fear?” question are replied 81 % Fear and %19 Curiosity.

Key Words: Curiosity, earthquakes, natural disaster education, primary schools

EĞİTİMDE YENİ BİR YÖN: FETEMM TÜRKİYE’DE İLKOKULA ENTEGRASYONU

Yüksek Lisans Öğrencisi Ali Oktay AZGIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, alioktayazgin@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Özlem İRVEN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ozlemirven@gmail.com

ÖZET

Eğitim gündemine bakıldığında ulusların üzerinde durduğu kavramlardan birisi de FeTeMM olarak görülmektedir. FeTeMM; İngilizce Science, Technology, Engineering, Mathematics kelimelerinin baş harflerinden olan STEM’in, Türkçe’ye Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik kelimelerinin baş harfleri ile entegre edilmiştir. FeTeMM’in dünyada önem kazanması ise endüstriyel ve teknolojik bir yarışın sonucudur. Bu yarışın öncüsü olan Amerika Birleşik Devletleri eğitim sistemlerinde büyük reformlara imza atmışlar ve büyük miktarda yatırım yapmışlardır. Bununla birlikte bir çok Avrupa ve Asya ülkesi de FeTeMM’i eğitim sistemlerine entegre etmeye çalışmaktadır. FeTeMM ile birlikte bazı beceriler ön plana çıkmaktadır. Bu beceriler, 21. yüzyıl becerileri olan yaratıcılık, eleştirel düşünme, işbirliği yapabilme ve problem çözmedir. İlerleyen yıllarda insanların yerini yapay zekâya sahip makine veya robotların alacağı, doğal olarak insanların işsizlik sorunu yaşamaları nedeniyle yeni iş alanları için yaratıcılıklarını kullanacakları düşünülmektedir. Eleştirel düşünme, en doğru ve en güvenilir olanları bulmak için güvenilebilecek en önemli kişisel özellik, zihinsel süzgeçtir. Bununla birlikte beraber çalışabilme ve beraber çalışmayı organize edebilme becerileri de ön plana çıkmakta ve önemli bir hale gelmektedir. Problem çözme becerisi ise yeri geldiğinde yaratıcılık becerisini, yeri geldiğinde eleştirel düşünme becerisini, yeri geldiğinde ise işbirlikli çalışmayı içerisine alan bir beceridir. Bu becerilerin tümü eğitim sistemimizde birbirinden kopuk olarak verilmektedir. Oysa FeTeMM’in doğasına göre bu becerilerin

ve fen, teknoloji, mühendislik, matematik disiplinlerinin bütünleşik olarak verilmesi gerekmektedir. FeTeMM eğitimi, okul öncesinden üniversiteye kadar verilmesi gereken bir eğitim olmakla birlikte temelinde 21. yüzyıl becerilerinin olması, okul öncesi ve ilkokul dönemlerindeki çocukların eğitimine olan önemi bir basamak daha yüksek ve zorunlu kılmıştır. Bu çalışmada, farklı ülkelerde FeTeMM üzerine yapılan çalışmalar ve FeTeMM etkinlikleri incelenerek konuya ilişkin detaylı bilgiler verilmiştir. Buna ek olarak elde edilen bilgiler ışığında ülkemizde ilkokula yönelik entegresinin nasıl yapılandırılacağına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: FeTeMM, İlkokul, Sınıf Öğretmenliği

EĞİTSEL DİJİTAL OYUN TEMELLİ FEN ÖĞRETİMİNDE AKADEMİK BAŞARININ CİNSİYETE GÖRE İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Fatih ÖZER, Anadolu Üniversitesi, fatihozer@anadolu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Gökhan SERİN, Anadolu Üniversitesi, gserin@anadolu.edu.tr

ÖZET

Eğitsel dijital oyunlar, bilgisayar oyunlarının motive edici ve eğlendirici özelliklerini barındıran, öğrencilerin edinmeleri gereken bilgi, beceri ve alışkanlıkların eğlendirerek kazandırılmasını amaçlayan yaklaşımlardan bir tanesidir. Öğretimsel olarak ya da eğitsel amaçlı olarak diğer öğretim yöntemlerinin alternatifi, tamamlayıcısı ve zenginleştiricisi olarak kullanılabilirler. Öğrencilere feni de eğlendirerek öğretmede eğitsel dijital oyunlar kullanılabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, eğitsel dijital oyun temelli fen öğretiminin akademik başarıya etkisinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesidir. Bu bağlamda ilkokul 4. sınıf konularından bir konu seçilmiş ve bu konuyu temel alan üç boyutlu bir oyun geliştirilmiştir. Oyunda öğrencilerin yönlendirdiği bir karakter ve oyunun oynandığı bir ortam belirlenmiştir. Öğrenciler bu karakteri yönlendirerek seçilen fen konusu ile ilgili bilgilerini artırmayı amaçlayan oyun senaryosunu uygulamışlardır. Bu senaryo konu ile ilgili kazanımlara dayalı olarak oluşturulmuştur. Öğrenciler oyunda kazanımlarda beklenen eylemde bulunduğunda 10 puan kazanmakta, yanlış bir eylemde bulunduğunda 10 puan kaybetmektedir. Dolayısıyla oyundan elde edilen puanlar, öğrencilerin akademik başarı puanı olarak kullanılabilmiştir. Üç dakika süren oyunu her öğrenci üç defa oynamıştır. Unity 3D programı kullanılarak geliştirilen bu oyun üç boyutlu olarak tasarlanmıştır. Uygulama Eskişehir ili merkezinde bulunan bir devlet okulunun 4.sınıfında bulunan 34 öğrenci ile yapılmıştır. Nicel araştırma olarak tasarlanan bu çalışmada, verilerin normallik varsayımı sağlandığından bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları, erkek öğrencilerin puanlarının kız öğrencilerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Anahtar sözcükler: Cinsiyet, eğitsel dijital oyun, fen eğitimi, ilkokul

FABL DESTEKLİ ÖĞRETİMİN ÖĞRENCİLERİN ÜLKEMİZDE NESLİ TÜKENEN HAYVANLARA YÖNELİK BİLİŞSEL VE DUYUŞSAL DURUMLARINA ETKİSİ

Öğretmen Seval ORAK, Bursa Yönder Okulu, sevalorakyonder@gmail.com
Doç. Dr. İsmail YÜKSEL, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi,eğitim Fakültesi, iyuksel78@gmail.com
Öğretmen Ertuğrul AKBAŞ, Plato Koleji, ertugrulakbas@yandex.com
Prof. Dr. İsmail HAKKI UĞURTAŞ, Uludağ Üniversitesi, hakki@xn--uluda-o1a.edu.tr
Prof. Dr. Abdülkadir ÇÜÇEN, Uludağ Üniversitesi, kadir@xn--uluda-o1a.edu.tr
Öğretmen Nermin KARATEPE, Bursa Yönder Koleji, nkaratepe@yonderkolejibursa.com
Öğretmen Selen ŞENKAYA, Bursa Yönder Koleji, selen_ce@yahoo.com

ÖZET

Dünya'da ve Türkiye'de birçok canlı türü hızla tükenmektedir. Doğal denge insan faaliyetleri nedeniyle bozulmaktadır. Nesilleri tükenmekte olan bu canlıların insan eliyle yok olması demek, sistemde bunlara bağlı olarak yaşamını sürdüren birçok bitki ve hayvan türünün de tehlikeye girmesi anlamı taşımaktadır. Doğal dengeyi bozmamak için her birey, elinden gelen gayreti göstermek zorundadır. Bu canlıların neslinin tükenmesi aslında bir anlamda insanlığın da tükenmesi demektir. Fabl, sonunda ders verme amacı güden, güldüren, düşündüren ve genellikle manzum öykülerdir. Hayvanların ve bitkilerin konuşmasıdır. Günümüzde fabl sayısı azdır. Daha önce nesli tükenmekte olan hayvan ve bitkilere yönelik bir fabl yazılmamıştır. Nesli tükenmekte olan canlıların kahraman olduğu bir fabl yazarak; hem fabl türünü canlandırmak hem de nesli tükenmekte olan canlılara dikkat çekmek hedeflenir. Bursa iline bağlı bir Devlet Üniversitesi Biyoloji bölümünden gönüllü on öğrenci, Bursa iline bağlı özel bir ilköğretim okulundan on öğrenci, haftada bir kez toplanarak fabl eserinin giriş, gelişme, sonuç kısımlarını yazar. Fabl, nesli tükenmekte olan hayvanları ve endemik bitkileri koruma için çözüm önerisi de içerir. Bu fabl tiyatro eseri haline getirilir. Öğrenenler, geri dönüşüm malzemeleriyle tiyatronun kostümlerini tasarlar. Tiyatro veli ve öğrencilere oynanır. Böylece ülkemizde nesli tükenmekte olan hayvan ve bitkilere yönelik bilinç ve duyarlılık geliştirmek hedeflenir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırmada, veriler görüşme tekniği ile toplanmış, araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı-yapılandırılmış görüşme formu biçimlendirilmiştir. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile yapılmış, elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Hedef kitledeki değişimi gözlemlemek için iki öğretmen tarafından uygulanan gözlem formu doldurulmuştur. Araştırma bulguları sonucunda öğrencilerin ve tiyatroyu izleyenlerin nesli tükenmekte olan hayvan ve bitkilere olan bilgi ve duyarlılıklarının arttığı gözlemlenmiştir. Hedef kitlemiz olan öğrenciler, veliler daha önce ülkemizde nesli tükenmekte olan canlıların ismini bilmiyorken, araştırma sonrası nesli tükenmekte olan canlıların ismini öğrenmekle kalmayıp, onlarla özdeşim kurarak bu konuda çözüm önerisi üretecek duruma gelmiştir.

Anahtar sözcükler: Bitki ve hayvan, duyarlı, fabl, nesli tükenen canlı, tiyatro

FARKLI SINIFLARDAKİ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FEN EĞİTİMİNDE DERS DIŞI UYGULAMALARININ ETKİLERİ HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Feyza İSMAİLOĞLU, Bozok Üniversitesi, ismailoglufeyza@gmail.com
Doç. Dr. Mustafa METİN, Bozok Üniversitesi, mustafametinae@hotmail.com
Öğretmen Handan METİN, Kanuni Sultan Süleyman Özel Eğitim Ortaokulu, handanmetin86@hotmail.com

ÖZET

Ders dışı etkinlikler, okulda veya okul dışında, eğitimin amaçlarına uygun olarak, öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda, öğretmenin gözetimi altında yapılan; planlı, programlı ve düzenli uygulamalardır. Ders dışı uygulamaların; okullardaki formal eğitimi desteklediğinden öğrencinin okulda öğrendiği bilgileri pekiştirmelerine ve yaşamla ilişkilendirmelerine; kişiye özgürlük tanıyarak, onun ruhsal zenginlik kazanmasına, sosyalleşmesine ve öğrencilerin sosyal, ahlaki, bedensel ve psikolojik yönlerden bir bütün olarak gelişimine katkı sağladığı uluslararası birçok çalışmada ifade edilmektedir. Ayrıca bu uygulamaların öğrencilerin ilgi duydukları alanda yeteneklerini geliştirmelerine, toplumsal, kültürel değerlere ilgili bilgi, beceri ve alışkanlık kazanarak iyi bir vatandaş ya da birey olmasına ve öğrencinin hayatında ne olmak istediğine dair bilgilendirme yaparak meslek seçimlerine yardımcı olduğu bu çalışmalarda vurgulanmaktadır. Ders dışı uygulamalarla ilgili uluslararası litaratürde birçok çalışmayla karşılaşmak mümkünse de ülkemizde bu alanla ilgili yapılan çalışmalar son zamanlarda önem kazanmaya başlamıştır. Ders dışı uygulamalarla ilgili yapılan çalışmaların genellikle beden eğitimi alanında odaklanıldığı çok az sayıda fen eğitimiyle ilgili çalışmanın olduğu görülmektedir. Fen eğitimi alanında ders dışı uygulamaların öğrenciler üzerinde nasıl etkilerini olduğunu belirlemeye yönelik çalışmanın sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Literatürdeki bu eksikliği gidermek için bu çalışmanın önemli katkısının olacağına inanılmaktadır. Bu araştırmanın amacı, farklı sınıflardaki ortaokul öğrencilerinin fen eğitiminde ders dışı uygulamaların etkileri hakkındaki düşüncelerini belirlemektir. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında yürütülen ve betimsel nitelik taşıyan bu çalışmada, nitel araştırma yaklaşımı kullanılarak araştırılan kişilerin deneyimlerinden doğan anlamların sistematik olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma; araştırmacıların araştırılacak konu ya da konuları doğal ortamında inceledikleri, araştırılan insanların getirmiş oldukları anlamlar açısından olguyu anlamlılaştırma ve yorumlama çabası içerinde oldukları bir araştırma çeşididir. Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımının olgu bilim yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem hayatımızda karşılaştığımız ancak detaylı olarak bilgi sahibi olmadığımız ya da üzerinde çok düşünmediğimiz olguları derinlemesine inceleyen nitel çalışma türüdür. Bu çalışmada da öğrencilerin ders dışı deneyimlerin kendileri üzerinde nasıl bir etki yarattığını derinlemesine incelemek istenilmektedir. Çalışmanın örneklemini; Yozgat ilinde beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıfta öğrenim gören ve her bir düzeyde beş öğrenci seçilmek üzere toplam 20 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi daha önce ders dışı uygulamalara katılan öğrenciler arasından gönüllülük esasına dayalı olarak rasgele seçim yapılarak belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğrencilere görüşmelerde beş soru yönlendirilmiş olup her bir görüşme teyp kaydına alınarak yaklaşık yirmi dakikalık bir zaman diliminde tek oturumda bitirilmiştir. Öğrencilerin düşüncelerini tam olarak belirleyebilmek için görüşme sorulan sorulara ek olarak "neden?", "nasıl?", "tam olarak ne demek istediniz?", "açıklayınız" şeklinde sorular yöneltilmiştir. Görüşme sırasında teybe kaydedilen veriler ilk olarak transkript haline getirilmiştir. Daha sonra araştırmacılar tarafından transkriptlerde yazılı olan veriler ayrı ayrı betimsel analiz yapılarak tematik kodlar oluşturulmuştur. Verilerden belirlenen ana temanın yanı sıra içerik analizi yapılarak birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek alt temalar oluşturulmuş ve okuyucunun anlayabileceği biçim-de düzenlenerek yorumlanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucunda; Ders dışı etkinliklerin fen eğitiminde kullanılmasının öğrencilerin; uygulama yapılan konuları daha iyi öğrenmesine, sosyalleşmesine, iletişim becerilerinin gelişmesine ve işbirliği yapabilme becerilerinin gelişmesine olumlu etkileri olduğu tespit edilmiştir. Fakat öğrencilerin okullarında fen eğitiminde ders dışı uygulamalara yeteri kadar önem verilmediğini ifade ettikleri görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Fen eğitimi, ortaokul öğrencileri, ders dışı eğitim

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN-TEKNOLOJİ-TOPLUMA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ: MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Eda SALMAN PARLAKAY, Mustafa Kemal Üniversitesi, eda.salman.1987@hotmail.com
Prof. Dr. Ayda TELLİOĞLU, Mustafa Kemal Üniversitesi, atellioglu@mku.edu.tr

ÖZET

Fen bilimleri, yaşamın her alanında karşılaştığımız birçok soruya açıklık getirerek cevaplar bulmaktadır. Fen bilimlerinin en iyi şekilde kavranabilmesi ve yorumlanabilmesi için tüm bireylerin öncelikle fen okuryazarı olarak yetiştirilmesi gereklidir. Günümüzde gelişmiş birçok ülke fen okuryazarlığının gerekliliğini kavrayarak bu konuda toplumu en iyi şekilde yetiştirebilmek için çalışmalar yapmaktadır. Çünkü iyi bir fen okuryazarı birey; toplumsal sorunları daha iyi anlar, analiz eder, yorumlar ve bu sorunların çözümüne katkı sağlayarak etkin bir şekilde rol alır. Fen-Teknoloji-Toplum (FTT) ilişkisinde fen, teknoloji ve toplumun birbirlerini nasıl etkilediği ve nasıl etkilediğini anlayarak, olayları bu ögeleri içerecek şekilde daha geniş perspektiften değerlendirilmesi gerekmektedir. Bilim okuryazarı bireylerin toplumu ilgilendiren bilimsel ya da teknolojik konularda karar verirken sadece bilim, sadece teknoloji, sadece toplum yönünden bakmak yerine, hepsini göz önünde bulundurarak daha kapsamlı irdelemesi ve daha kapsamlı kararlar alabilmesi çok önemlidir. Bu araştırmada fen bilgisi öğretmen adaylarının fen-teknoloji-toplum (FTT) hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, 2014-2015 yılında Mustafa Kemal Üniversitesi İlköğretim Ana Bilim Dalı Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Bilim-Teknoloji-Toplum Hakkındaki Görüş Anketi (Views on Science-Technology-Society-VOSTS) ile veriler toplanmıştır. Uygulanan VOSTS anketi sonucunda elde edilen verilerin analizinde MS Excel programından faydalanılarak betimleyici tarama yöntemi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının ankete vermiş oldukları cevaplara göre, fen-teknoloji-toplum konusundaki görüşleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının bilim ve teknolojinin tanımına yönelik görüşlerinin farklı olduğu, teknolojinin bilimin bir uygulaması olduğu görüşüne sahip oldukları belirlenmiştir.

Toplumun bilim insanları üzerinde etkili olduğu ve bilim insanlarının farkında olmadan kendi kültürlerinin bakış açısını destekleyen araştırmalar seçtikleri görüşündedirler. Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu, bilim insanlarının açık fikirli, mantıklı, ön yargısız, tarafsız olması gerektiği görüşüne sahiplerdir. Yapılan araştırmada teorilerin kanuna dönüşebileceği şeklinde kavram yanılgıları olduğunu gösteren bulgulara ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Fen, fen bilgisi, öğretmen adayı, teknoloji, toplum

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ KAVRAMSAL ANLAMA VE BİLGİ DÜZEYLERİ: ENERJİ KAVRAMI

Arş. Gör. Gökhan GÜVEN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gokhanguven@mu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Yusuf SÜLÜN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, syusuf@mu.edu.tr

ÖZET

Fen öğretiminin amacı, yaşam boyu öğrenen ve fen okuryazarı olan kişiler yetiştirmektir. Öğrencilerin fen okuryazarı bireyler olarak yetişmeleri ve günlük yaşam deneyimleri kazanmalarında bilimsel anlama düzeyleri ve fen kavramları önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle temel fen kavramlarının ilköğretim ve ortaöğretim süresince tam ve doğru öğrenilmesi son derece önemlidir. Çünkü bu kavramlar ilişkili olduğu diğer kavramların ve daha ileri seviyelerdeki fen kavramlarının öğrenilmesine de temel oluşturmaktadır. Özellikle fende temel kavramlardan biri olan ve diğer kavramlar arasında birleştirici özelliğe sahip olan enerji kavramının anlaşılması fen okuryazarlığının önemli bir parçasıdır. Enerji kavramının fen konuları arasında birleştirici bir rol üstlendiği ve diğer kavramların da anlaşılmasında yardımcı olduğu görülmektedir. Örneğin, fen konularındaki iş, güç, kuvvet, hareket, fotosentez, solunum, kimyasal reaksiyonlar, kimyasal bağlar, ısı ve sıcaklık gibi çoğu olayın açıklanmasında enerji kavramı kullanılmaktadır. Ayrıca bu kavram gündelik yaşamda da karşımıza çıkmakta, çoğu olayı açıklamada ve yorumlamada enerji kavramından yararlanmaktayız. Özellikle fosil kaynaklı enerjinin üretim ve kullanımı, insan ve çevre sağlığı üzerinde birçok olumsuz etkiler meydana getirmekte, hava kirliliğine, asit yağmurlarına, küresel ısınmaya ve iklim değişikliklerine neden olabilmektedir. Bu tür çevresel doğa olaylarının anlaşılabilmesi ve açıklanabilmesi açısından enerji önemli bir kavramdır. Bu doğrultuda enerjinin ve enerji ile ilişkili diğer terim ve konuların öğrenciler tarafından anlaşılması ve zihinlerinde yapılandırabilmeleri, diğer kavramlarla bağlantı kurabilmeleri ve gündelik olayları açıklayabilmeleri iyi bir enerji eğitimi ile mümkündür. Bu eğitimi gerçekleştirecek olanlar ise fen bilgisi öğretmenleridir. Ancak fen bilgisi öğretmenlerinin enerji kavramına ilişkin bilgi düzeylerinin ve kavramsal anlamalarının yeterli düzeyde olması gerekmektedir. Bu durum ise hizmet öncesi öğretmen eğitimi programlarındaki enerji eğitimine bağlıdır. Bu bağlamda çalışmanın amacı fen bilgisi öğretmen adaylarının enerji kavramına ilişkin kavramsal anlama ve bilgi düzeylerini incelemek ve hizmet öncesindeki enerji eğitimini değerlendirmektir. Araştırma ilişkisel tarama modelinde yapılan bir çalışmadır. Araştırmada öğretmen adaylarının sınıf düzeyi, yaş, eğitim seviyesi, cinsiyet ve akademik başarı ile enerji kavramına ilişkin kavramsal anlama ve bilgi düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini Türkiye'nin yedi bölgesinden rastgele seçilen üniversitelerin eğitim fakültelerindeki Fen Bilgisi Öğretmenliği üçüncü ve dördüncü sınıflarda öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulan ve geliştirilen, geçerliği ve güvenirliği hesaplanmış "Bilgi Düzeyi Testi" ve "Kavramsal Anlama Testi" kullanılmıştır. Veriler tek yönlü varyans (ANOVA), ilişkisiz örneklemler t testi ve çoklu varyans analizi (MANOVA) ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının enerji kavramına ilişkin kavramsal anlama ve bilgi düzeyleri belirlenmiş ve bunların ilişkili olduğu etmenler tespit edilmiştir. Ayrıca ülkemizin her bölgesinden alınan örneklem sayesinde Türkiye'deki fen bilgisi öğretmen adaylarının enerji kavramına ilişkin bilişsel bilgilerinin genel profili ortaya çıkarılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında eğitim fakültelerinde enerji kavramına yönelik uygulanan derslerin, derslerin işlenişinin öğretmen adaylarının ihtiyaçları doğrultusunda nasıl şekillenebileceği hakkında önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Bilgi düzeyi, enerji eğitimi, kavramsal anlama, öğretmen adayları

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİN BELİRLENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Ulaş KUBAT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ulaskubat@yahoo.com

ÖZET

Fen bilimleri öğretim programlarının ve bu programların uygulayıcısı öğretmenlerin öğretim programının başarıya ulaşması için dersin içeriğine ve konunun kazanımlarına uygun olacak şekilde öğretim stratejilerini seçmek ve buna yönelik yöntem, teknik ve materyalleri kullanarak bilgiyi öğrencinin kazanması yolunda rehberlik etmesi çok önemlidir. Öğretmenin öğrenme öğretme sürecinde yapacağı en önemli adımlardan birisi öğrencilerin ve dersin amacına uygun bir öğretim stratejisi belirlemektir. Bu bağlamda fen bilimleri öğretmenlerinin öğretim strateji ve yöntemleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Fen bilimleri öğretmeninin en önemli görevlerinden biri, öğreteceği konuyla ilgili kazanımları gerçekleştirecek zengin bir öğrenme ortamı sağlamaktır. Bu sebeple her kazanıma göre önceden hazırlanan eğitim durumlarını, gerekli araç ve yöntemleri kullanarak gerçekleştirmekle yükümlüdür. Öğretmenlerin fen bilimleri dersinde zengin bir öğretme çevresi yaratmak için farklı konu ve kazanımlara göre farklı yöntemler kullanması gerekir. Öğretmenin sınıfında zengin bir öğrenme ortamı oluşturabilmesi için farklı yöntemlere yer vermesi zorunludur, çünkü; her öğrenci aynı yöntemle öğrenmeyebilir. Bu çalışmanın amacı fen bilgisi öğretmen adaylarının öğrenme öğretme sürecinde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerin belirlenmesidir. Veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fen Bilgisi öğretmenliği dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan 12 öğretmen adayı ile görüşme yapılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma bulguları sonucunda fen bilgisi öğretmen adaylarının daha çok düz anlatım gibi geleneksel anlayışa yakın öğretim yöntem ve tekniklere öğretim sürecinde yer verdikleri söylenebilir. Bu durumunda öğrenci merkezli bir öğrenme ortamından çok öğretmen merkezli bir öğrenme ortamının oluşturulduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Fen bilgisi öğretmen adayı, öğretim yöntem teknikleri, fen bilgisi

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÜNİVERSİTEDEKİ AKADEMİSYENLERDEN BEKLENTİLERİ

Doç. Dr. Ahmet BACANAK, Amasya Üniversitesi, ahmet.bacanak@amasya.edu.tr
Arş. Gör. Miyase TUTAR, Amasya Üniversitesi, miyasetutar@gmail.com

ÖZET

Ülkemizde gelişmişlik düzeyinin yükselebilmesi için nitellikli insanların yetiştirilmesi gerekmektedir. Nitelikli insan araştırma, sorgulama, analiz, sentez ve değerlendirme yapabilme ve sürekli kendini yenileyerek geliştirebilme özelliklere sahip olan insanlardır. Nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde öğretmenlerin ve öğretmenlerin yetiştiği kurumların etkisi önemli ölçüdedir. Bu sebeple eğitim programlarının ve eğitim-öğretim sürecinin iyi hazırlanmasının yanı sıra, bu programları uygulayacak olan öğretmenlerin iyi yetiştirilmeleri gerekmektedir. Öğretmenlerin iyi yetiştirilmesi ile eğitim-öğretim için yapılan çalışmalar amacına ulaşabilecektir. Bu süreçte ise öğretmen yetiştirmede görevli olan öğretim elemanlarının etkililiği büyük öneme sahiptir. Bu açıdan bakıldığında, eğitim fakültelerinde görev yapan ve gelecek nesli yetiştirecek olan öğretmenleri yetiştiren öğretim elemanlarının da davranışlarının incelenmesi önemlidir. Öğretmen adayları üniversitede kendisine öğretmenlik mesleğini öğreten akademisyenlerin verdikleri bilgilerle birlikte onları gözlemlemekte ve örnek almaktadır. Bütün bunlar göz önüne alındığında bilimin üreticisi olan akademisyenlerin öğretmen yetiştirme konusundaki durumlarının tespit edilmesi ve öğretmen yetiştirme konusunda daha etkili ve verimli olabilmeleri için öğretmen adaylarının görüşleri önem arz etmektedir. Bu çalışmada Fen Bilgisi Öğretmenliği'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının akademisyenlerinden beklentilerinin neler olduğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışmanın yöntemi nitel araştırma desenlerinden fenomonoloji (olgu bilim) kullanılarak yürütülmüştür. Çalışmada öğretmen adaylarının bir durum ile ilgili duygu ve düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada örneklem seçiminde amaçlı örneklem yöntemi tipik örneklem belirleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerinden 5 kişi ile yürütülmüştür. Üniversite 3. Sınıf öğrencileri bir çok farklı öğretim elemanını gözlemleme imkanları olduğundan dolayı çalışmaya örneklem olarak tercih edilmiştir. Araştırmada da mülakat yöntemi kullanılarak veriler toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak ise yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış mülakat formunda yer alan sorular yüzyüze gerçekleşen mülakatlar sırasında öğrencilere sorularak alınan cevaplar ses kayıt cihazı yardımıyla kayıt altına alınmıştır. Elde edilen kayıtlar daha sonra yazılı olarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi sırasında N-Vivo 9 programı kullanılarak kodlar ve temalar oluşturulmuştur. Öğrencilerin verdikleri yanıtlara genel olarak bakıldığında, akademisyenlerin bilim insanı yönünden çok onları eğiten öğretmenleri olarak gördükleri ve beklentilerinin de bu yönde olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrenciler, kendilerini iyi bir öğrenci olarak değil de iyi bir öğretmen olarak yetişmeleri için akademisyenlerin her yönden kendilerine yardımcı ve yön gösterici olmalarını istemektedirler.

Anahtar sözcükler: Akademisyenlerden beklentiler, fenomonoloji, nitel, öğretmen adayı

FEN BİLİMLERİ 3 VE 4. SINIF ÖĞRETİM PROGRAMI İLE DERS KİTAPLARININ YER TEMELLİ EĞİTİM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Gizem TABARU, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, gizemtabaru@kmu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Nihal YILDIZ, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, nihalyildiz@kmu.edu.tr

ÖZET

Eğitimin temel amacı anlamlı ve kalıcı öğrenme sağlamaktır. Öğrencinin günlük yaşamından hareketle, yaşadığı yeri kendi deneyimleriyle öğrenmesini amaçlayan yapılandırmacı yaklaşımın öğrenme ortamlarında kullanılmasıyla; öğrencinin aktif, öğretmenin ise rehber olduğu bir sisteme geçilmiştir. Yer temelli eğitim kavram olarak yeni bir yaklaşım gibi görünse de yapılandırmacı yaklaşımda uygulanan proje temelli öğrenme, çevre eğitimi, sınıf dışı eğitim, sürdürülebilir eğitim gibi yaklaşımların çatısını oluşturmaktadır. Yer temelli eğitim, sınıf ortamı dışında yapılan tüm eğitim öğretim faaliyetleri olarak tanımlanmaktadır. Bu yaklaşım ile öğrenciler sınıf dışında, bulundukları yerden yola çıkarak çeşitli etkinlik ve gözlemlerle, yaparak yaşayarak kendi öğrenmelerini şekillendirirken; öğrencilerde eleştirel düşünme, bilimsel düşünme, araştırma, sorgulama gibi becerileri kazandırarak, bilginin tüketicisi olmak yerine üreticisi olmalarına uygun ortam sağlamaktadır. Yer temelli eğitim Smith tarafından eğitime uygun olarak 5 alt boyuta ayrılmıştır. Bu alt boyutlar; kültürel çalışmalar, doğa çalışmaları, problem çözme süreçleri, girişimcilik fırsatları, toplumsal çalışmalardır. Bu çalışmanın amacını, yer temelli eğitimin beş alt boyutuna göre 3 ve 4. Sınıf Fen Bilimleri Programı ile ders kitaplarındaki etkinliklerin incelenerek program ve kitaplara yansıma düzeylerini belirlemek oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu Fen Bilimleri Dersi (3-8) Öğretim Programı ve 3. Sınıf Fen Bilimleri Ders Kitabı, 4. Sınıf Fen ve Teknoloji Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı oluşturmaktadır. Veriler doküman incelemesi yöntemi ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde, nitel araştırma tekniklerinden olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. 3. sınıf Fen Bilimleri Programı incelendiğinde, yer temelli eğitimin her bir alt boyutuna ait olarak uygulanabilecek kazanımların olduğu belirlenmiştir. Fakat yer temelli eğitime uygun olabilecek kazanımların etkinlikleri genellikle sınıf içi etkinliklerle sınırlı kalmış yer temelli eğitim kullanılmamıştır. 4. sınıf programında kazanımlar incelendiğinde, yer temelli eğitimin alt boyutlarının hepsine uygunluk sağlayabilecek kazanımlara yer verilmiştir. Yer temelli eğitimin alt boyutlarından olan problem çözme süreçleri ve doğa çalışmalarına uygunluk gösteren kazanımlara daha çok yer verilmiş ve bu kazanımların etkinliklerinin birçoğu yer temelli eğitim ile yapılmıştır. Diğer alt boyutlardan olan kültürel çalışma, toplumsal çalışma ve girişimcilik fırsatlarına 3. Sınıflarda bir ya da iki etkinlikle yer verilirken, 4. Sınıflarda ikişer üçer etkinlikle yer verilmiştir. Ders kitaplarında belirtilen sınıf içi etkinlikler yerine, daha kalıcı ve anlamlı öğrenmenin sağlanacağı yer temelli eğitim etkinliklerine kazanımlar doğrultusunda yer verilebilir. Etkinliklerin deneysel kısımları, sınıf içinde yapılmasından ziyade yer temelli eğitim ile uygun olabilecek ortamlarda yapılabilir.

Anahtar sözcükler: Ders kitapları, fen bilimleri, öğretim programı, yer temelli eğitim

FEN BİLİMLERİ DERSİNDE ARAŞTIRMAYA DAYALI ÜST BİLİŞSEL ÖĞRENMENİN DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÜST BİLİŞSEL SÜREÇLERİNE ETKİSİ

Öğretmen Niymet DEMİRCİ, Yenice Ali Şefika Göztepe İlkokulu, niymetdemirci@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Eylem YILDIZ FEYZİOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, eylem1797@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, araştırmaya dayalı üst bilişsel öğrenmenin dördüncü sınıf fen bilimleri dersinde öğrencilerin üst bilişsel süreçlerine etkisini incelemektir. Araştırmada nicel ve nitel yöntemler bir arada kullanıldığı için karma yöntem yaklaşımı esas alınmıştır. Araştırmanın nicel bölümünde ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deney grubunda araştırmaya dayalı üst bilişsel öğrenme kullanılırken kontrol grubunda sınıf öğretmenin kullandığı öğretim yöntemi kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilere uygulamadan önce ve sonra Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği (ÜBFÖ) ve Üst Bilişsel Stratejiler Ölçeği (ÜBSÖ) uygulanmıştır. Araştırmanın nitel bölümünde deney grubundan seçilen üç öğrencinin uygulamadan önce, uygulamadan sonra ve 14 haftalık uygulama sürecinde üst bilişsel süreçlerinin nasıl değiştiğinin izlenmesi amacıyla yazılı sorulara verilen yanıtlar ve yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Bursa'nın İnegöl ilçesindeki bir ilkokulunda iki farklı sınıfta öğrenim gören 70 öğrenci (deney grubu 35, kontrol grubu 35 öğrenci) oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel bölümünden elde edilen veriler ilişkisiz gruplar t testi ile nitel veriler ise içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Uygulamadan önce deney ve kontrol grubu öğrencileri arasında ÜBFÖ ve ÜBSÖ'den alınan puanlara göre bir fark yokken, ÜBSÖ'den alınan son test puanlarına göre deney grubu öğrencileri lehine anlamlı bir fark elde edilmiştir. Deney grubundaki öğrencilerden Merve, Ayşe ve Beril'in üst bilişsel süreçlere yönelik görüşleri ise bireysel farklılıklarını ortaya çıkarmaktadır. Bu farklılık planlama becerisinin bir alt başlığı olan ön bilgi konusunda ortaya çıkmazken öğrenmenin amacı ve ürün değerlendirme konusunda daha belirgin hale gelmiştir. Üç öğrenci üçüncü haftaya kadar ön bilgilerinde eksikler varsa bunları dışarıdan bir kaynağın tamamlaması gerektiğini düşünürken, üçüncü haftadan sonra bu görüşleri değişmiştir. Artık öğrenciler ön bilgilerini kendilerinin tamamlamaları gerektiğini ve eksiklerini fark etmeleri gerektiğini düşünmektedirler. Üç öğrenci öğrenmenin amacı ve ürün değerlendirme konularında birbirlerinden farklılaşmaktadırlar. Merve dokuzuncu haftaya kadar, Ayşe ise üçüncü haftaya kadar öğrenmenin amacına stratejik olarak yaklaşırken, Beril ise yüzeysel bir yaklaşıma sahiptir. Belirtilen bu haftalardan sonra öğrencilerin yaklaşımları derinsel öğrenmeye doğru değişmiştir. Öğrencilerin öğrenme ürünlerini değerlendirmeleri konusunda benzer bir durum ortaya çıkmıştır. Öğrenmeye stratejik yaklaşan Merve, kendini değerlendirirken beşinci haftaya kadar dışsal değerlendirme yapmaya devam etmektedir. Merve için öğrenme dersten yüksek not aldığında gerçekleşirken, değerlendirme ölçütleri de benzer şekilde dışsal kaynaklara göre belirlenmektedir. Ayşe ve Beril ise öğrenmenin amacına olan yaklaşımlarına benzer şekilde, üst bilişsel öğrenme ortamında kendilerini değerlendirmeye dışsal değerlendirmeyle başlamış ama ikinci haftadan sonra içsel değerlendirme yapmaya başlamışlardır.

Anahtar sözcükler: Üst bilişsel farkındalık, araştırmaya dayalı öğrenme, üst bilişsel strateji

FEN BİLİMLERİ DERSİNDE ÖĞRENCİ SORULARI SORGULAMA DÜZEYİNİN İNCELENMESİ

Öğretmen Enis KÖSEOĞLU, Milli Eğitim Bakanlığı, shaggy_enis@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Hakan IŞIK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hisik@mu.edu.tr

ÖZET

Fen bilim konularının öğretimi ilkokul ve ortaokul düzeylerinde Milli Eğitimin belirlediği hedefler doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Fen konuları öğrencilerde merak ve ilgi uyandırmaktadır. Günlük yaşamda nedeni açıklanamayan durumlar üzerine merak ortaya koyan veya neden arayan ifadeler sorgulamaya dayalı öğrenmenin başlangıcı olarak görülmektedir. Bu çalışmada soru sormaya yönelik yapılan yönlendirme ile öğrenci soruları sorgulama düzeyinde meydana gelen değişimin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma Muğla ilinde iki ortaokulda bulunan 64 yedinci sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrenciler okullarına göre iki farklı grup olarak değerlendirildi. Bir gruba soru sormaya yönelik yönlendirme uygulaması sağlanırken, diğer gruba herhangi bir düzenleyici çalışma yapılmamıştır. Bu açıdan çalışma zayıf deneysel desene dayalı bir araştırmadır. Öğrencilerin konuların öğretimi ve sonrasında ürettikleri sorular sekiz düzeyden oluşan "öğrenci soruları sorgulama düzeyi belirleme" ölçeği ile analiz edilmiştir. Ölçeğinin değerlendiriciler arası uyuşum Kendall-W değeri 0.86 olarak hesaplandı (Büyüköztürk vd., 2013). Ölçeğin hazırlanmasında Arzi ve White (1986), Chin ve Osborne (2008) ve Holcomb (1996) tarafından açıklanan kategoriler kullanılmıştır. Çalışma fen bilimleri dersi ışık ünitesinde yer alan üç konunun öğretimi sırasında yer almıştır. Öğrencilerin fen bilgisi düzeylerini karşılaştırmak amacıyla öğretmenler tarafından hazırlanan çoktan seçmeli bir test öğrencilere konuların öğretimi öncesinde ve sonrasında uygulandı. Yapılan parametrik olmayan analizler öğrencilerin bilgi düzeylerinin benzer olduğunu ortaya koymuştur. Öğrenci soruları sorgulama düzeyi ölçek ile belirlendi. Gerçekleştirilen betimsel analiz yöntemleri iki grupta öğrenci soruları sorgulama düzeylerinde benzerlik ve farklılıklar bulundu. İlk dikkat çeken benzerlik öğrencilerin soru sorma isteklerinin yüksek olduğudur. İkinci benzerlik konuların öğretimi öncesi ve sonrasında öğrencilerin evet-hayır şeklinde cevap gerektiren sorular sormadıklarıdır. Benzer şekilde öğrencilerin bir kavramın doğrudan tanımını talep eden soruları sormadıkları bulunmuştur. Diğer taraftan, soru sormaya yönlendirme uygulaması yapılan öğrencilerin konuların öğretimi sonrasında daha fazla analiz ve sentez yapmaya yönelik sorgulama içeriğine sahip soru sordukları görülmüştür. Gruplarda yer alan öğrencilerin soruları konulara göre kendi içlerinde Wicoxon testi ile karşılaştırıldığında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Her iki grupta yer alan öğrenci sorularının sorgulama içeriğinin konuların öğretimi boyunca arttığı görülmüştür. Gruplarda yer alan öğrencilerin soruları Mann-Whitney testi ile konulara göre kendi aralarında karşılaştırılmıştır. Konuların öğretimi öncesinde öğrenci soruları sorgulama düzeyleri bir konu başlığında anlamlı fark göstermiştir. Ancak, konuların öğretimi sonrasında öğrenci soruları iki konu başlığında anlamlı fark göstermiştir. Betimsel analiz bu farkın soru sormaya yönelik yönlendirme uygulaması yapılan öğrenciler lehine olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak benzer bilgi düzeyine sahip öğrencilerden soru sormaya yönelik öğretim uygulamasına katılanların ürettikleri sorularının sorgulama içeriğinin olumlu yönde değiştiği söylenebilir. Düzenli bir sınıf içi etkinlik olarak

fen derslerinde öğrencilere soru yazdırmak ve bu sorular üzerine sınıf tartışmaları sağlamak sorgulama düzeyi yüksek soruların ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Öğrenci soruları, ortaokul öğrencileri, sorgulama düzeyi

FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİNDE ÇALIŞILAN DOKTORA TEZLERİNİN İÇERİK ANALİZİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Gülsüm ALTINDAL, Aksaray Üniversitesi, glsmltndl@gmail.com
Doç. Dr. Sibel BALCI, Aksaray Üniversitesi, sibel.balci@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada amaç Türkiye'de 2000-2015 yılları arasında yapılan Fen Bilgisi Eğitimi ile ilgili doktora tezlerinin niteliğini araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda evren olarak Türkiye de Eğitim Bilimleri Enstitülerine bağlı üniversitelerin yapmış oldukları yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Fakat sayının çokluğundan ve bütün çalışmalar incelenemediğinden örneklem olarak Türkiye de ki üniversitelerde Eğitim Bilimleri Enstitüsüne bağlı olan bilim dallarının Fen Bilgisi Eğitimi ve öğretimi konularında yapmış oldukları 30 doktora tezi ele alınmıştır. İncelenen tezler çalışmayı yapan kişinin cinsiyeti, yılı, katılımcı türü, veri toplama tekniği, veri analiz tekniği, örneklem grubunun özellikleri, çalışmanın yapıldığı ana bilim dalına göre kategorilere ayrılarak incelenmiştir. Araştırma nitel araştırma olarak yapılandırılmıştır. Araştırmanın amacı ile ilgili bilgileri kapsayan yazılı materyallerin analiz edilmesine dayanan doküman incelemesi veri toplama tekniği olarak seçilmiştir. Araştırma sonucunda ulaşılan verilerin yüzde ve frekans değerleri hesaplanmıştır. Fen eğitimindeki nitel araştırmaları inceleyen fazla çalışma bulunmamasından dolayı araştırma bulgularının literatürdeki yeri, tüm araştırma türlerinde yürütülen çalışmalar içerisinde değerlendirilmiştir. İncelenen tezlerin yapıldıkları Bilim Dallarına bakıldığında ise en çok çalışmanın Fen Bilgisi Öğretmenliği Bilim Dalında(%85,18) olduğu görülmektedir. Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalındaki doktora çalışmalarının Fen Bilgisi Eğitimi ve Öğretimi konusunda pek de yeterli olmadığı ve bu alanda çalışmaların artırılması ise araştırma sonucunda ulaşılan, yorumlanan bilgidir.

Anahtar sözcükler: Doktora ve lisansüstü tezler, fen bilgisi eğitimi, fen bilgisi eğitimi doktora tezleri

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ "TRANSGENİK HAYVANLAR" KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR YOLU İLE BELİRLENMESİ

Öğretmen Derya SÖNMEZ, Kahramanmaraş Dulkadiroğlu Kartal İlkokulu, deryasnmzim@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Tuğçe ÖZDOĞAN, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, cukuroovatugce@gmail.com
Doç. Dr. Petek PİNER BENLİ, Çukurova Üniversitesi, Adana, ppiner@ksu.edu.tr

ÖZET

Modern Biyoteknoloji teknikleri kullanılarak canlıların genetik yapısında geleneksel ıslah yöntemleri ile elde edilemeyen değişiklikler yapılabilmektedir. Bir canlı türüne, başka bir canlı türünden gen aktarılması veya mevcut genetik yapıya müdahale edilmesi yolu ile yeni genetik özellikler kazandırılması sağlanarak, doğal süreçler içinde elde edilmesi mümkün olmayan yeni canlılar üretilmekte ve bu teknikle üretilen canlılar transgenik canlılar olarak adlandırılmaktadır. Günümüze kadar balık, kurbağa, kanatlı türleri, sıçan, fare, sığır, ve domuz gibi birçok farklı hayvan türünde transgenik çalışmalar yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı Fen Bilimleri öğretmen adaylarının transgenik hayvanlar kavramına ilişkin algılarını metafor yolu ile belirlemektir. Metaforlar, anlamak istediğimiz nesne ve olguları başka bir anlam alanına ait kavramlara bağlayarak, yeniden kavramlaştırmamızı, değişik yönlerden görmemizi sağlayan zihinsel imgelerdir. Bu çalışmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 153 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan 153 öğrencinin 134'ü (%87,58) kadın, 19'u (%12,42) erkektir. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır. Formun birinci bölümünde öğrencilerin demografik bilgileri yer almaktadır. Formun ikinci bölümünde ise "Transgenik hayvanlar……. gibidir/benzer, çünkü……..." ifadesinin yer aldığı araştırma sorusu kullanılmıştır. Katılımcılardan yalnızca bir metafor üzerinde düşüncelerini aktarmaları istenmiştir. Araştırma bulguları değerlendirildiğinde incelenen formlardan 67 tanesi geçerli metafor üretemediği veya açıklama kısmı boş bırakıldığı için değerlendirme dışı tutulmuştur. Değerlendirme dışı tutulan metaforların %31,34'ü 1. Sınıf öğrencilerine, %28,35'i 2. Sınıf öğrencilerine, %20,89'u 3. Sınıf öğrencilerine, %19,40'ı 4. Sınıf öğrencilerine aittir. Araştırmaya katılan Fen Bilimleri öğretmen adayları transgenik hayvanlar kavramı ile ilgili toplam 86 metafor belirlemişlerdir. Geliştirilen metaforlar, 6 kategori altında incelenmiştir. Aşı (% 9,30) , ilaç (%6,97) ve GDO (Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar) (%5,81) en sık ifade edilen 3 metafor olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmen adaylarının, transgenik hayvanların insanlara yararlı olduklarını düşündükleri söylenebilir. Ancak 1. ve 2. sınıf öğretmen adaylarının sırasıyla %31,34 ve %28,35'inin transgenik hayvanlar ile ilgili metafor üretemedikleri, öğretmen adaylarının üst sınıflara doğru daha anlamlı metafor üretebildikleri belirlenmiştir. Fen Bilimleri öğretmen adaylarının bu tür güncel konularda daha yeterli bilgi ve daha gerçekçi algılara sahip olmaları için Genetik ve Biyoteknoloji, Biyolojide Özel Konular gibi Eğitim Fakültesi programında yer alan derslerde transgenik hayvanlar ile ilgili konulara daha fazla yer verilmesi ve alanla ilgili güncel konuların takibi ve tartışılmasına yönelik seçmeli derslerin Eğitim Fakültesi programlarında sayılarının artırılması önerilebilir.

Anahtar sözcükler: : Fen Bilimleri öğretmen adayları, metafor, Transgenik hayvanlar.

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖZEL ALAN YETERLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Dr. Ulaş KUBAT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ulaskubat@yahoo.com

ÖZET

Öğretmenin öğretmenlik mesleğini yerine getireceği hizmet alanına yönelik gerekli bilgi ve beceriyi kazanması, öğretmenlik mesleği yeterliliği olarak tanımlanmıştır. Bir fen bilimleri öğretim programı ne kadar mükemmel hazırlansa da, okulun alt yapı, araç-gereç ve laboratuvar ne kadar donanımlı olursa olsun, öğrenciye gerekli olan öğretim fen bilimleri öğretmeni tarafından gerçekleştirileceğinden dolayı öğretmen yeterliliği çok büyük önem arz etmektedir. Özetle fen bilimleri eğitiminin istenilen düzeye çıkabilmesi için öğretme öğrenme süreci başrol oyuncu fen bilimleri öğretmenidir. Bir programda programın içeriği ne kadar iyi belirlenmiş olsa da, bu içeriğin öğretmen tarafından öğrencilere kazandırılması ancak öğrenme- öğretme sürecinin etkin bir şekilde düzlenmesi sonucu olabilecektir. Öğretmen öğretim sürecini öğretim programı doğrultusunda zengin öğrenme ortamları yaratmakla yükümlüdür. Bu öğrenme ortamlarını oluştururken öğrencilerin merakını uyandırabilecek materyal ve kaynak kullanarak öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini, eleştirel düşünme becerilerini geliştirebilme ve problem çözme becerilerini geliştirilebilme yine öğretmenin yükümlülükleri arasındadır. Ayrıca özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapmak, öğrencilerin gelişimlerini izleyerek, uygun ölçme değerlendirme araçları ile kazanımların ne kadar gerçekleştiğini ortaya koymak öğrenme öğretme sürecinde fen bilimleri öğretmeninin özel alan yeterliklerinin temelini oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı fen bilimleri öğretmen adaylarının özel alan yeterliklerinin belirlenmesidir. Bu araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan soruların yanıtlarını bulabilmek amacıyla Balıkesir Üniversitesi Fen Bilgisi öğretmenliği dördüncü sınıf, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen Bilgisi öğretmenliği dördüncü sınıf ve Muğla Sıtkı Koçma Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği dördüncü sınıf bahar döneminde öğrenim görmekte olan toplam 160 öğretmen adayına anket uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre Fen Bilgisi öğretmen adaylarının özel alan yeterlikleri konusunda eksiklikleri olduğu belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Fen bilgisi, fen bilimleri öğretmen adayı, özel alan yeterlikleri bilgisi

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN KULLANDIKLARI ÖLÇME DEĞERLENDİRME ARAÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ*

Öğr. Gör. Dr. Ulaş KUBAT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ulaskubat@yahoo.com

ÖZET

Öğrenme-öğretme süreci sonucunda ulaşılması istenen kazanımlarla bu kazanımların gerçekleşip gerçekleşmediği veya ne kadarının gerçekleştiği ancak uygun bir ölçme değerlendirme süreci ile olabilir. Bu bağlamda öğrenciden beklenen bilgi, beceri, tutum ve ilgi gibi özelliklerin kazanma düzeyinin belirlenmesi, kazandırılamayan özelliklerin saptanması, düzeltilip ve giderilmeye çalışılması önemlidir. Günümüzde uygulanan sistem yapılandırmacı yaklaşım olarak sonuç odaklı bir değerlendirmeden daha çok sürecin de değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Yapılandırmacı öğrenmede kazanılan bilgi bir sonraki bilginin yapılandırmasına zemin hazırladığından diğer bir deyişle her yeni bilginin var olan bilgiyle bir bütünleştirme süreci olduğundan bilginin inşa edilme sürecinde iyi bir şekilde süreç değerlendirilmesi, öğrencilerin bilgiyi ve anlama seviyelerini tespit etmek için çok önemlidir. Soru sorma sanatı öğretmenler için en önemli becerilerden birisidir. Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin yaşadığı, gördüğü, duyduğu ve ne hissettiği konusunda değerlendirmeler yapmak, yani bilişsel, duyuşsal ve psikomotor açıdan öğrencilerin gelişimlerinin bu üç boyutunun da değerlendirilmesi gerekmektedir. Öğrencinin bilgiyi yapılandırma süreci ile ilgili aralıklarla değerlendirmeler yapılması çok önemlidir. Öğrencinin tüm yıl boyunca portfolyö gibi yaptığı tüm çalışmaları koyup ona bütün olarak bakmak gerekmektedir. Ara sıra yapılandırılmış grid, bazen tanılayıcı dallanmış ağaç, konuya göre, kazanıma göre farklı ölçme araçlarını kullanılması uygundur. Bir grup çalışması durumunda, akran değerlendirmesinin yapılması yararlı olacaktır. Bu çalışmanın amacı fen bilimleri öğretmenlerinin kullandıkları ölçme değerlendirme araçlarını değerlendirmektir. Bu araştırmada veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada Muğla ilinde 16 Fen Bilimleri öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre fen bilimleri dersinde ölçme değerlendirme sisteminin geleneksel öğretimin izlerini taşıdığı, fen bilimleri öğretmenlerinin daha çok sonuç odaklı ölçme değerlendirme yöntemlerini kullandığı saptanmıştır.

Anahtar sözcükler: Fen bilimleri öğretmeni, ölçme değerlendirme, fen bilimleri

**Bu çalışma yazarın 2015 yılında hazırladığı yayınlanmamış doktora tezinin bir bölümünü içermektedir.*

FEN EĞİTİMİNDEKİ KAVRAM YANILGILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yüksek Lisans Öğrencisi Fatma ŞENER, Hacettepe Üniversitesi, fatmasener16@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK, Hacettepe Üniversitesi, pozdem@hacettepe.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada; Fen eğitiminde karşılaşılan yaygın kavram yanılgılarının daha çok hangi konu ve kavramlarda olduğu, nasıl oluştuğu, öğrencilerin sahip olduğu ön bilgilerin sonraki öğrenmelerini nasıl etkilediği, öğrencilerin kavramlarla ilgili sahip olduğu ön bilgi ve yanılgılarının tespit edilmesinde ve giderilmesinde, öğretmenlerin kullandığı yöntem ve tekniklerin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada ayrıca Fen Bilimleri öğretmenlerinin; hizmet içi eğitimlerin gerekliliği ve öğretmenlere olan katkıları, Fen eğitiminin yapıldığı sınıfların fiziki ortamlarının yeterliliği, bilimsel gelişmeleri daha çok hangi yollarla takip ettikleri ve Milli Eğitim'in gönderdiği Fen Bilimleri ders kitabına yönelik görüşleri de belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015–2016 eğitim-öğretim yılında Ankara ilinde Milli Eğitime bağlı farklı ilköğretim okullarında çalışan 6 (n=6) Fen Bilimleri öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan soruların içerik-kapsam geçerliliğini sağlamak için uzman görüşüne başvurulmuş ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra örneklem gruba uygulanmıştır. Buna ek olarak, görüşme yapılan öğretmenlerden rasgele seçilen birinin de ders işleyiş süreci gözlenmiştir. Literatür taraması yapılan bu nitel çalışmada veri toplama yöntemlerinden görüşme, gözlem ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Veri analizinde ağırlıklı olarak İçerik analizi (kodlama ve temalama) ve gerekli

durumlarda görüşme ve gözlem verilerinden de bire bir alıntı yapıldığından betimsel analiz yönteminden de yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analiz sonuçlarına göre; Fen eğitiminde karşılaşılan yaygın kavram yanılgılarının nasıl oluştuğu, daha çok hangi konu ve kavramlarda olduğu ve öğrencilerin kavramlarla ilgili sahip olduğu bu ön bilgi ve yanılgılarının tespit edilmesinde ve giderilmesinde, öğretmenlerin kullandığı yöntem ve tekniklerin neler olduğu ile ilgili ayrıntılı sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca hizmet içi eğitimlerin gerekliliği ve öğretmenlere olan katkıları, Milli Eğitim'in gönderdiği ders kitabı ile ilgili eksikliklerin belirlenmesi ve ders kitabının geliştirilmesi için gerekli önerilerin sunulmuş olması sebebi ile de bu çalışmanın alana katkı sağladığı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Ders kitapları, hizmet içi eğitimler, kavram yanılgısı, ön bilgi, yöntem ve teknikler

FEN ÖĞRENME ÖZ-YETERLİLİK ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI

Arş. Gör. Dr. Muhammet Mustafa ALPASLAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, mustafaalpaslan@mu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Hakan IŞIK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hisik@mu.edu.tr

ÖZET

Son yıllarda yapılan çalışmalar, öz yeterlilik algısının öğrencilerin öğrenmesine veya akademik başarısına direk ve dolaylı etkilerinin olduğunu rapor etmiştir. Bu yüzden öğrencilerin öz yeterliliklerinin belirlenmesi için geçerli ve güvenilir ölçme aracına ihtiyaç vardır. Önceki çalışmalarda öğrencilerin bilimleri öğrenme öz yeterliliği belirlemede kullanılan ölçeklerden bazılarına bakıldığında (Fen Bilimleri Motivasyon Anketi; Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği) öz yeterlilik algısını tek boyut üzerinden ölçülmektedir. Oysaki öz yeterlilik algısını tek boyutta ölçmek öğrencilerinin fen öğrenme öz yeterliliklerini daha kapsamlı bir şekilde ölçmede yetersiz kalabilir (Lin ve Tsai, 2013). Bu çalışmada öz-yeterlilik algısını çok boyutlu ölçen ve bu Fizik dersi için kullanılabilecek ölçme aracına ihtiyaç vardır. Bu çalışmanın amacı Lin ve Tsai (2013) tarafından geliştirilen Fen Öğrenme Öz-yeterlilik Ölçeği (Science Learning Self-efficacy Instrument)'nin Türkiye koşullarına uyarlama, güvenirlilik ve geçerlilik çalışmasını yapmaktır. fizik dersine ve Bu çalışma deneysel olmayan nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Fizik Öz-yeterlilik Ölçeği (FÖÖ), 5'li likert (1-kesinlikle katılmıyorum ve 5- kesinlikle katılıyorum) tipinde olup, kavramsal anlama (4 madde), üst düzey düşünme (6 madde), pratik uygulama (4 madde), günlük hayata uygulama (8 madde) ve bilim iletişimi (6 Madde) olmak üzere beş boyut ve 28 maddeden meydana gelmektedir. Faktör analizi ve güvenirlilik çalışmaları için Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda öğrenim gören toplam 193 (74 erkek ve 119 kız) öğrenciden veri toplanmıştır. FÖÖ' nin geçerlilik çalışması amacıyla ilk olarak açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. İlk AFA analizinde Eigenvalue değeri 1.0 olacak şekilde sınırlandırılmıştır. AFA sonucunda altı faktör elde edilmiştir. Altıncı faktör yalnızca bir maddeden oluştuğu için Madde 27 analizden çıkarılmıştır. Geriye kalan 27 madde için tekrar AFA yapılmıştır. İkinci AFA sonucunda 5 faktör elde edilmiştir. Bu faktörler toplam varyansın %60.1' ini açıklamaktadır. FÖÖ' nin AFA ile bulunan faktör yapısının doğrulanıp doğrulanmadığını belirlemek amacıyla Mplus 6 programıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA sonucunda $\chi 2$ (df= 314, N= 193) = 516.7, RMSEA = 0.051 ve CFI = 0.93 değerleri bulunmuştur. DFA uyum kıstasları göz önüne alınırsa, FÖÖ'nin faktör yapısı iyi derecede kabul edilebilir olduğu görünmektedir. Güvenirliğini için yapılan analiz sonucunda Cronbach Alpha değeri günlük hayata uygulama için 0.81, bilim iletişimi için 0.89, kavramsal anlama için 0.74, üst düzey düşünme için 0.78 ve pratik uygulama için 0.83 bulunmuştur. Tüm ölçeğin Cronbach Alpha değeri ise 0.94 olarak bulunmuştur. FÖÖ'nin çok boyutlu olması hem öz-yeterlilik algısını daha iyi ölçmek hem de öz-yeterlilik algısının diğer değişkenler olan ilişkisini saptaman isteyen araştırmacılara fayda sağlayabilir. Örneğin probleme dayalı öğretim metotlarının öz-yeterliliğe olan etkisini araştırmak isteyen bir araştırmacı yapılan etkinliğin amacına göre sadece birkaç alt boyut seçebilir (örneğin üst düzey düşünme alt boyutu) ve öğrencilerin seçilen alt boyuttaki öz yeterliliklerindeki değişimi ölçebilir.

Anahtar sözcükler: Fen eğitimi, öz-yeterlilik boyutları, öz-yeterlilik ölçeği

FEN ÖĞRETİMİNDE ÇOK KATMANLI (MULTİMODAL) EĞİTİM MATERYALİ: GRAFİK ROMANLAR

Doç. Dr. Sami OLUK, Celal Bayar Üniversitesi, samioluk@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada çok katmanlı eğitim materyali olan grafik romanların temel özellikleri ve eğitsel değerinden söz edilecektir. Çok katmanlı metinler, sözün ve görsellerin tek bir metin düzleminde birleşmesinden oluşan yapılardır. Genel bir yaklaşımla "yazının, sözün, durağan ve hareketli görüntülerin bir arada kullanılabildiği metin" olarak tanımlanabilir. Uzmanlar çok katmanlı metinlerin; yazı, görüntü, ses, jest ve mimikler, olmak üzere dört unsurun en az ikisinin birleşiminden oluştuğunu belirtmektedir. Çok katmanlı metinlerde yapıyı oluşturan her bir unsurun ürettiği anlamdan daha çok, unsurlar arası koaksiyonlarla bir arada ürettikleri anlam daha önemlidir. Çünkü çok katmanlı metinlerde anlam, bütünü oluşturan parçaların ayrı ayrı ele alınmasıyla değil; aksine bütünü oluşturan parçaların bir arada yorumlanmasıyla ortaya çıkmaktadır. Grafik roman resim ve yazının birlikte düzenlenmesiyle oluşmuş çok katmanlı materyallerdir. Bu düzenlemede temel amaç bir hikaye ya da fikri aktarmaktır. Grafik romanda, hikaye birbirini izleyen kareler şeklinde sunulur. Her bir kare çizimlerle zenginleştirilir ve çizimlere uygun ifadeler baloncuklar içinde verilir. Grafik romanlarda anlam yaratma sürecinin en önemli noktası çerçevenin kendisi değil, çerçeveler arası ilişkidir. Dolayısıyla roman içindeki metinler, imajlar ve zamanlama anlamın oluşmasında önemli değişkenlerdir. Okuyan göz diğer kareyi geçtiğinde neyi nerede bulacağını bilir. Okuyucunun hareket alanı sınırlandırıldığından paneller arası geçişler sürekli bir hareket simulasyonu şekline alır . Okuyucu baloncuklarda verilen kelimelerin anlamlarını çözerken, öte yandan görsel unsurları da anlamaya çalışır . Grafik roman ilk, orta ve liselerdeki bir çok dersin öğretiminde etkili kullanabilecek potansiyel materyallidir. Öğrencilerin analitik, yaratıcı ve bağımsız düşünme becerilerini geliştirerek akademik başarıyı da olumlu yönde etkiler. Yapılan çalışmalar grafik romanları cinsiyet ve kültür ayrımı gözetmeksizin her okuyucunun ilgi gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Derse karşı ilgisiz ve motivasyon düzeyi düşük öğrencilerin katılımıyla yapılan çalışmalarda, grafik romanların öğrencilerin materyali gerçekten okudukları ve

motivasyonlarını artırdığı tespit edilmiştir. Ortaokul düzeyinde öğrencilerle yaptığı çalışmada grafik romanla dersin işlendiği öğrencilerin bilişsel motivasyon düzeylerinin yükseldiği, eleştirel okumaya yöneldiklerini tespit etmiştir. Araştırmacılar, bu tarz materyallerin öğrencilerin yeni keşifler ve deneyimler yaşamalarını sağlarken aynı zamanda inovasyonun bir parçası haline gelebileceğini belirtmişlerdir. Grafik romanların diğer önemli özelliklerinden biri, sözün kısa tutulmasıdır. Bu uzun yazıların yer aldığı materyalleri okumaktan sıkılan öğrenciler için bir avantajdır. Grafik roman'ın özellikleri incelendiğinde öğrencilerde fen eğitiminin temel amaçları arasında yer alan analitik, yaratıcı ve bağımsız düşünme becerilerini geliştirmek ve kavram yanılgılarını gidermede etkili materyaller olarak kullanılabilir.

Anahtar sözcükler: Çok katmanlı metinler, fen bilimleri eğitimi, grafik romanlar, yaratıcı düşünme

FEN ÖĞRETİMİNDE ÇOKLUORTAM DESTEKLİ UYGULAMALAR VE 7E ÖĞRENME MODELİ KULLANILMASINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Uzman Hakan SARAÇ, Dumlupınar Üniversitesi, hknsrcmv@gmail.com
Doç. Dr. Devrim TARHAN, Dumlupınar Üniversitesi, devrim.tarhan@dpu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Ali Rıza ŞEKERCİ, aliriza.sekerci@dpu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada amaç, Fen Bilimleri dersi "Madde ve Değişim" ünitesinde yer alan Maddenin Hal Değişimi, Maddenin Ayırt Edici Özellikleri, Isı ve Sıcaklık ile Isı Maddeleri Etkiler bölümlerine ait kavramların öğretiminde çokluortam destekli uygulamalar ve 7e öğrenme modelinin aşamalarına yönelik araştırmaya katılan öğrencilerin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir devlet ortaokulunda 5. sınıfta öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Araştırmada "Madde ve Değişim" ünitesine ait bölümler fen bilimleri dersi öğretmeni tarafından 7E öğrenme modeline göre çokluortam destekli uygulamalar kullanılarak anlatılmıştır. Kullanılan çokluortam destekli uygulamalar, video-filmler, etkileşimli bilgisayar animasyon ve simülasyonları, resimler, deneysel etkinlik çizimleri, ses dosyaları ve sunum dosyaları şeklindedir. Araştırma nitel desenli bir çalışmadır ve 20 ders saati sürmüştür. Nitel desen olarak, uygulamanın sonunda kullanılan çokluortam destekli uygulamalar ve 7E modeli aşamaları ile ilgili olarak 8 adet açıkuçlu sorudan oluşan Çokluortam Destekli Uygulamalar Süreç Değerlendirme Formu (ÇOD-SDF) 24 erkek ve 22 kız olmak üzere toplam 46 öğrenciye uygulanmıştır. 8 adet açıkuçlu sorunun 7 tanesi bilgi ve iletişim teknolojileri ile çokluortam destekli uygulamalara yönelik öğrenci görüşlerini, diğer bir soru ise 7E öğrenme modelinin aşamaları hakkındaki öğrenci görüşlerini öğrenmeye yöneliktir. ÇOD-SDF uygulamasında elde edilen verilerin analizi yapılırken betimsel ve içerik analizi metodu kullanılmıştır. Buna göre, uygulamadaki her bir soru ayrıntılı olarak ele alınmış, öğrencilerin her bir soruya vermiş oldukları cevaplar birbirine benzer ve farklı olma durumlarına göre gruplandırılarak cevapların kullanım sıklıkları (frekansları) ayrı ayrı tablolar üzerinde gösterilmiştir. Araştırmanın sonunda, fen bilimleri öğretiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin daha çok kullanılması gerektiği, daha fazla duyu organına hitap edecek şekilde tasarlanan ders materyallerinin kullanılmasının önemli olduğu söylenebilir. 7E öğrenme modelinin aşamalarının ise genel manada öğrencilerde ayrı bir heyecan oluşturduğu, grupla çalışmaya teşvik etmesinin öğrenciler arasında iletişimi artırmaya katkı sağladığı ve konu ile ilgili öğrenilen bilgilerin günlük hayattaki olaylarla ilişkilendirmeleri sonucunda Fen Bilimleri dersine karşı ayrı bir ilginin oluştuğu ifade edilebilir. Araştırma sonucunda, uygulanan modelin ve kullanılan materyallerin daha etkili olmasına ve ileride yapılacak benzer çalışmalara yardımcı olacağı düşünülen önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Çokluortam destekli uygulamalar, bilgi ve iletişim teknolojisi, fen öğretimi, 7E öğrenme modeli

FEN ÖĞRETİMİNDE KAVRAM KARİKATÜRÜ KULLANIMINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. İjlal OCAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, iocak@aku.edu.tr
Öğretmen Fatma GÜLEÇ ISLAK, Milli Eğitim Bakanlığı, fatmakctepe_gulec@hotmail.com

ÖZET

Karikatür kelimesi Fransızca kökenli olup Türk Dil Kurumuna göre; insan ve toplumla ilgili her tür olayı konu alarak abartılı bir biçimde veren, düşündürücü ve güldürücü resim anlamına gelmektedir. Temelde en az şekilde yazılı anlatımla görsel imajlar ile ana konunun veya sorunun sergilenmesinden oluşur. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde kullanılan kavram karikatürleri ise öncelikle öğretimi, daha sonra öğrenci kavramlarını saptamayı ve değerlendirmeyi amaçlar. İlk kullanım dönemlerinde tek karakterli olan kavram karikatürlerinin yerini zamanla olası bilimsel bakış açılarını sunan çok karakterli, diyaloglara dayanan kavram karikatürleri almıştır. Görsel okuma, resim ve grafik şekillerini kullanarak bilgiyi okuma, anlama, yorumlama olarak tanımlanabilir. Öğrenciler günlük yaşantılarında çok fazla görsel uyaranla karşı karşıya kalmaktadır. Bu görsellerin (resim, fotoğraf, tablo, grafik, harita, dünya modeli vb.) ve bu çalışmada konu alınan kavram karikatürlerinin anlamlı bir şekilde yorumlanıp eleştirilebilmesi, bunlardan anlamlı bir bütün oluşturulabilmesi çok önemlidir. Öğrencilerin bu tür materyalleri anlamalarına yardımcı olacak özellikler hakkında öğretmenlerin bilgi sahibi olması ve kullanmayı bilmesi bu bağlamda önem kazanmaktadır. Çalışmanın amacı fen bilimleri derslerinde kavram karikatürü kullanımına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Bu doğrultuda çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak desenlenmiştir. Veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Afyonkarahisar ili ilkokullarında görev yapmakta olan 16 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 7 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın geçerliğini sağlamak amacıyla hazırlanan görüşme formu üç alan uzmanını tarafından değerlendirilmiştir. Uzman değerlendirilmesi ve pilot uygulamadan sonra forma son şekli verilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Nitel araştırma verileri dört aşamada içerik analizine tabi tutulur. Bu aşamalar; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması biçiminde sıralanmaktadır. Kodlama sürecinin sonunda birbirinden bağımsız çalışan araştırmacıların görüş birliği ve görüş ayrılığı belirlenerek araştırmanın güvenirliği Miles ve Huberman'ın güvenirlik formülüne göre sağlanmıştır.

Öğretmen görüşlerinden yola çıkarak kavram karikatürleri, fen dersinde kavram karikatürü kullanım sıklığı, fen bilimleri öğretiminde kavram karikatürü kullanımının öğrenciye katkıları, kavram karikatürü oluşturma süreçleri, kavram karikatürlerinin kullanıldığı yöntem- teknikler, fen bilimleri öğretiminde kavram karikatürü kullanımının dersin öğretimine katkısı, kavram karikatürlerinin günlük yaşam becerilerine katkısı şeklinde ana temalar belirlenmiştir. Öğretmenler kavram karikatürlerinin bilişsel ve duyuşsal olarak öğrenciye birçok katkısı olduğunu dile getirmiştir. Farklı yöntem ve tekniklerde kavram karikatürlerinin kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca kavram karikatürlerini oluştururken öğrenci açısından hem öğrenmeyi arttırma, günlük yaşamla ilişkilendirme ve kavram yanılgısı oluşturmama gibi kriterlerin olması gerektiği de ifade edilmiştir. Katılımcıların yarısından fazlası Fen Bilimleri derslerinde kavram karikatürlerini sık sık kullanırken, diğer katılımcılar bazen kullandığını ifade etmiştir. Katılımcılar kavram karikatürlerini oluşturma sürecine öğrenciyi tamamen ya da nadiren dâhil ederken, az bir kısmı ise bu sürece öğrencilerini dahil etmediğini belirtmiştir. Dâhil etmeyen katılımcılar genel olarak şartların uygun ve öğrencilerinin hazır bulunuşluk düzeylerinin yeterli olmadığını ifade etmişlerdir.
Anahtar sözcükler: Fen bilimleri dersi, görüş, kavram karikatürü, sınıf öğretmeni

FEN VE TEKNOLOJİ DERSİNDE BİLİM DEFTERİ UYGULAMASI: İLKOKUL 4. SINIFLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Öğretmen Burçin YEŞİLÇELEBİ BIYIK, Türkmentokat İlkokulu, burcinyesilcelebi@mynet.com
Yrd. Doç. Dr. E. Aysın KÜÇÜKYILMAZ, Anadolu Üniversitesi, easenel@anadolu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul 4. sınıf Fen ve Teknoloji dersinde bilim defteri tutmanın öğrencilerin akademik başarılarına, bilimsel süreç becerilerine, derse yönelik tutumlarına ve hatırlama düzeylerine etkisini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada, deneme modellerinden "öntest-sontest kontrol gruplu model" kullanılmıştır. Araştırmaya ilişkin uygulama, 2014-2015 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırma Eskişehir ili Tepebaşı ilçesinde bulunan bir ilkokulun 4/A ve 4/C sınıfı öğrencileri üzerinde sekiz hafta süre ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama araçları olarak, öğrencilerin ve ebeveynlerinin demografik özelliklerine ilişkin bilgi sahibi olmak üzere Kişisel Bilgi Formu, öğrencilerin başarılarını ve hatırlama düzeylerini ölçmek amacıyla Başarı Testi, Fen ve Teknoloji dersinin bilim defteri kullanımına göre işlenebilmesi için ders planları ve materyaller, öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini ölçmek için Bilimsel Süreç Becerileri Ölçeği, Fen ve Teknoloji dersine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Fen ve Teknoloji Dersi Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi SPSS paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde parametrik olmayan testlerden ilişkili örneklemler için Wilcoxon, ilişkisiz örneklemler için ise Mann-Whitney U testleri uygulanmıştır. Elde edilen bulgularda istatistiksel anlamlılık seviyesi 0.05 olarak belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, Fen ve Teknoloji dersinde bilim defteri uygulamasının yapıldığı deney grubu ile bu uygulamaya yer verilmeyen kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları, bilimsel süreç becerileri ve bilgileri hatırlama düzeyleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Fen ve Teknoloji dersinde, bilim defteri uygulamasının yapıldığı deney grubu öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde geliştiği görülmüştür.
Anahtar sözcükler: Bilim defterleri, fen öğretimi, fen ve teknoloji, ilkokul

FEN VE TEKNOLOJİ DERSİNDE GÖRSEL MATERYALLERLE YÜRÜTÜLEN ETKİNLİKLERİN GENOTİP - ÇEVRE ETKİLEŞİMİNİN KAVRANMASINA ETKİSİ

Doç. Dr. Oğuz ÖZDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, oozdemir@mu.edu.tr
Öğretmen Kürşat ŞEN, Şanlıurfa Suruç Dumlukuyu Ortaokulu, kursatsen@posta.mu.edu.tr

ÖZET

Çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersinde görsel materyallerle destekli olarak yürütülen etkinliklerin genotip – çevre etkileşiminin kavranmasına etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, ön test – son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmacının hazırlamış olduğu akademik başarı testi öğrenciler için ön test-son test olarak kullanılmıştır. Çalışmanın daha kapsamlı sonuç vermesi için nitel yöntemlerle desteklenmiştir. Öğrencilerin genotip- çevre etkileşimini kavramaya yönelik algılarını belirlemek ve görsel materyallerle hazırlanan uygulamaların etkisini incelemek için nicel ve nitel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın nicel kısmında toplanan verilerin, istatistiksel analizinde SPSS 22 bilgisayar paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın nitel kısmındaki veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada alt problem olarak belirlenen Görsel materyallerle yürütülen öğrenme yaklaşımının uygulandığı deney grubu öğrencileri ile geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin, deneysel işlem sonrası genotip – çevre etkileşimiyle ilgili bilimsel olmayan algıların giderilmesi konusunda akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? sorusuna ait bulgulara göre deney ve kontrol grubu öğrencileri arasında genotip-çevre etkileşiminin kavranması hususunda yapılan etkinliklerin anlamlı farklılıklar oluşturduğu bulunmuştur. Ülkemizde fen okur-yazarlığı oranın düşük olması ve PISA raporları doğrultusunda fen öğretimi hususunda istenilen başarının elde edilememesi sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmanın ilköğretim öğrencileri üzerinde fen okur-yazarlığının artırılması bakımından yararlı olacağı öngörülmektedir. Ayrıca öğrencilerin sorgulama temelli eğitim becerilerinin gelişmesine olanak sağlayacağı söylenebilir.
Anahtar sözcükler: Fen eğitimi, genetik, genotip- çevre etkileşimi, görsel materyaller

FEN VE TEKNOLOJİ LABORATUAR UYGULAMALARI DERSİNDE ÖZ DEĞERLENDİRME VE PUANLAYICI DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİNİN KULLANIMININ KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ

Arş. Gör. Neşe KUTLU ABU, Amasya Üniversitesi, nese_ktl@hotmail.com
Prof. Dr. Murat GÖKDERE, Amasya Üniversitesi, muratgokdere@gmail.com

ÖZET

Sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan Fen ve Teknoloji Laboratuvar Uygulamaları (FTLU) dersinin amacı, öğretmen adaylarına I. kademeye yönelik fen deneylerinin planlanması, uygulanması ve sonuçların değerlendirilmesine yönelik gerekli becerileri kazandırmaktır. Bu becerilerin kazandırılıp kazandırılmadığına ilişkin ölçme ve değerlendirme çalışmaları da en az öğretim süreci kadar önem taşımaktadır. Öğretmen adaylarının uygulamalı bir derse ilişkin gelişim sürecinin takip edilmesi ve değerlendirilmesinde, sadece geleneksel ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının kullanılması daha gerçekçi ve bütüncül bir değerlendirme imkânı verememektedir. Bu bakımdan bu derste, öğretmen adaylarının değerlendirilmesinde performansa dayalı, etkin ve gerçek yaşamla ilgili öğrenmeleri yansıtan ve tamamlayıcı bir değerlendirme aracı olan portfolyo dosyalarının kullanılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Öğretmen adaylarının dersle ilgili öğrenme süreçleri ve performansları hakkında bilgi veren bu dosyalar, nitelikli çalışmalar üretmede ve yaşam boyu öğrenme becerilerinin kazandırılmasında önemli görülmektedir. Öğretmen adaylarının FTLU dersine yönelik kendi gelişim sürecini takip etmesi, içsel bir değerlendirmede ne kadar objektif olduklarının belirlenmesi ve kendi öğrenme durumları ile ilgili ileriye yönelik kararlar alabilmesi noktasında, özdeğerlendirme durumlarının betimlendiği bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Öğretmen adayı özdeğerlendirmelerinin, öğretim elemanı değerlendirmeleri ile tutarlılığının incelenmesi ile yapılan bu çalışmanın, mevcut durumu ortaya koyması bakımından ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, FTLU dersinde verilen performans görevlerine yönelik öğretmen adaylarının özdeğerlendirme puanları ile ders sorumlusu öğretim elemanı tarafından yapılan puanlayıcı değerlendirmelerini karşılaştırmaktır. Çalışmanın problemini "FTLU dersinde verilen performans görevlerine yönelik öğretmen adaylarının özdeğerlendirme puan ortalamaları ile öğretim elemanı değerlendirmeleri puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?" sorusu oluşturmaktadır. Çalışmada, öğretmen adaylarına FTLU dersinde dört hafta boyunca dersin konuları ile ilgili çeşitli performans görevleri verilmiştir. Performans görevlerinin kriterleri, dersin amaçlarına göre araştırmacılar tarafından belirlenmiştir. Performans görevlerinin genel amacı, öğretmen adaylarının FTLU dersindeki konularla ilgili farklı bilgi kaynaklarından ön hazırlıklar yapmasını sağlamak, öğrenmede sorumluluk almasını sağlanmak, fen ve teknoloji okuryazarlığını geliştirmek, fen deneylerini tasarlama becerisini kazandırmak, yaşam boyu öğrenme ve araştırma becerilerini geliştirmek için farklı deneyimler kazandırmaktır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar döneminde, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde 2. sınıfta öğrenim gören 80 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden, tarama yöntemi kullanılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen Öğretmen Adayı Özdeğerlendirme (ÖZD) Rubriği ve Öğretim Elemanı Performans değerlendirme (PD) Rubriği ile toplanmıştır. Hazırlanan dört farklı performans görevi için dört farklı ÖZD ve PD rubriği geliştirilmiştir. PD rubriklerinin amaca uygun ve ifadelerin anlaşılır olup/olmama durumuna ilişkin iki uzman görüşü alınmıştır. Beş öğretmen adayı tarafından ÖZD rubrikleri incelenmiş ve anlaşılmayan kısımlarda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Bir alan uzmanı tarafından ÖZD rubrikleri tekrar incelenmiş ve ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Çalışmaya ilişkin performans görevi uygulamaları devam etmektedir. İlgili veriler toplanarak analiz edilecek ve araştırma bulguları ilgili literatürle karşılaştırılarak araştırmaya son verilecektir.

Anahtar sözcükler: Özdeğerlendirme, performans değerlendirme, portfolyo dosyaları, sınıf öğretmen adayları

FEN VE TEKNOLOJİ LABORATUVARI DERSİNİN SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN VE BİLİM KAVRAMLARINA İLİŞKİN SAHİP OLDUKLARI BİLİŞSEL YAPILARINA ETKİSİ

Prof. Dr. Mehmet BAHAR, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, mehmet.bahar@gmail.com
Arş. Gör. Mustafa YILMAZ, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, mustafayilmaz.fen@gmail.com

ÖZET

Gelişen ve değişen dünyaya uyum sağlayabilmek için her bireyin kendini geliştirmesi ve belirli yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Gelişen teknoloji ile birlikte her birey günlük yaşantısında farklı problemlerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu problemlere karşı çözüm üretebilmeleri ve işbirliği veya kendi başına bu durumların üstesinden gelebilmesi yaşamını sürdürebilmesi için gereklidir. Bireyin bu durumu gerçekleştirmesi için araştırabilen, karar verebilen, sorgulayabilen, akıl yürütebilen, problem çözebilen, yaşam boyu öğrenen, sorumlu ve duyarlı bir birey olmasının yanı sıra bilimsel süreç becerilerine de sahip olması gerekir. Bu bağlamda her bireyin fen okuryazarı bireyler olması beklenmektedir. Kişiliğin erken yaşlarda şekillendirilmeye başladığı göz önünde bulundurulursa erken yaşlarda fen okuryazarlığı bireylere kazandırılmalıdır. Özellikle ilkokul düzeyinde oluşturulan temelle her birey fen okuryazarı bireyler olarak hayatları boyunca karşılaştıkları problemlerin üstesinden gelebileceklerdir. Öğretmenlerin öğrendikleri gibi öğretme eğiliminde oldukları düşünülürse öncelikle öğretmenlerin fen okuryazarı olmaları beklenmektedir. Fen okuryazarı olabilmek için öncelikle fen ve bilimin doğasını doğru anlamak gerekmektedir. Fen konularını günlük hayata uyarlayabilme konusunda laboratuvar gibi uygulamalı dersler önem arz etmektedirler. Fen ve bilimin doğasını bireyin zihninde nasıl yapılandırdığını belirlemek için kullanılan birçok strateji vardır. Bilişsel yapıyı ortaya çıkarmak ve kavramsal değişimi belirleyebilmek amacıyla kullanılabilecek stratejilerden bir tanesi de kelime ilişkilendirme testi (KİT)dir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı sınıf öğretmen adaylarının fen ve teknoloji laboratuvar uygulamaları dersi ile bilişsel yapılarındaki fen ve bilim kavramlarının kelime ilişkilendirme testi ile ne şekilde değişeceğini tespit etmek olarak belirlenmiştir. Çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Batı Karadeniz'de bulunan bir üniversitede öğrenim görmekte olan 2. sınıf düzeyindeki 34 sınıf öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak "fen", "deney", "bilim", "laboratuvar" ve "bilim insanı" kavramlarının yer aldığı KİT kullanılmıştır. Veriler 2015-2016 akademik yılı güz döneminde dönemin ilk haftası ve son haftasında olmak üzere KİT aracılığıyla (Ön KİT-Son KİT) toplanmıştır. Anahtar kavramlar için hangi kelime veya kavramların kaç defa kullanıldığına ilişkin frekans tablosu

oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular i) öğretmen adaylarının Ön KİT ve Son KİT cevap kelimeleri arasında niteliksel ve niceliksel bir farkın olduğunu, ii) Son KİT cevap kelimelerinde anahtar kelimeler için günlük hayatla ilişkili daha fazla cevap kelimesi ürettiklerini iii) Laboratuvar dersinin öğrencilerinin fen kavramlarına yönelik bilişsel yapılarına olumlu yönde katkılar sağladığını göstermiştir. Frekans tablosundaki sayısal verilerden elde edilen verilerle ve Kesme tekniği kullanılarak hazırlanan zihin haritası da bu bulguları destekler niteliktedir. Sonuçların fen okuryazarlığı açısından önemi eleştirel bir yaklaşımla yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Bilim, fen, kelime ilişkilendirme testi, laboratuvar, öğretmen adayı

HİZMET ÖNCESİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİTKİ FARKINDALIKLARININ TESPİTİ

Yrd. Doç. Dr. Emine ÇİL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, eminecil@mu.edu.tr
Arş. Gör. Durmuş YANMAZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, durmusyanmaz@mu.edu.tr

ÖZET

Bitkiler ekosistemler için hayati öneme sahiptir. Bitkiler fotosentez yaparak kendi yaşamsal faaliyetlerini sürdürebilmek için gerekli olan enerjiyi üretirler. Bitkilerin ürettiği bu besin bir ekosistemdeki besin zincirinin ilk halkasıdır. Buna ek olarak fotosentez doğadaki karbon-oksijen döngüsü için kilit öneme sahiptir. Diğer bir ifadeyle bütün canlıların beslenme ve solunum gibi iki temel canlılık faaliyeti için bitkilere gereksinimleri vardır. Dünya'nın hemen her yerinde birçok bitki türü ormanların tahrip edilmesi, hava, su ve toprak kirliliği, bilinçsiz sanayileşme, aşırı otlatma, hızlı nüfus artışı gibi sebeplerden dolayı ciddi tehdit altındadır. Hükümetler, ulusal ve uluslararası organizasyonlar çevreyi korumak için stratejiler geliştirmektedirler. Fakat bir toplum etrafındaki floristik zenginliğin farkında değilse, o doğal zenginliği sevmesi ve koruması neredeyse imkânsızdır. Literatürde yapılan birçok çalışma göstermektedir ki çocuklar genellikle çevresindeki bitkilerin farkında değildirler ve bitkilerden daha çok diğer canlı gruplarıyla örneğin hayvanlarla ilgilenmektedirler. Etrafımızda yaygın olarak bulunmasına rağmen bitkilerin göz ardı edilmesi literatürde bitki körlüğü olarak adlandırmaktadır. Bitkiler fen müfredatları içinde sıklıkla vurgulanmaktadır. Fakat yapılan araştırma sonuçlarına göre çocuklar bitkiler hakkındaki bilgilerini genellikle ailelerinden, medyadan ve kendi doğrudan gözlemlerinden elde etmektedirler. Diğer bir ifadeyle çocukların bitkiler hakkında bilgilerinin kaynağı ne yazık ki genellikle okullar değildir. Bu durumun üstesinden gelinmesinde öğretmenler önemli bir role sahiptir. Okulların bitki öğretimine katkı sağlayabilmesi için öğretmenlerin bitki körlüğü semptomlarından uzak olmalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Literatürde bireylerin bitki farkındalığının tespit edildiği çalışmalar bulunmaktadır. Fakat hizmet öncesi sınıf öğretmenleriyle yürütülen çalışmalar çok fazla bulunmamaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı hizmet öncesi sınıf öğretmenlerinin bitki farkındalıklarını incelemektir. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalıma Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, öğrencileri ile yürütülmüştür. Veriler iki açık uçlu sorudan oluşan bir anket ile toplanmıştır. Anketin ilk sorusunda katılımcılardan canlı kavramını duyduklarında akıllarına gelen ilk 10 canlıyı yazmaları istenmiştir. İkinci soruda ise katılımcılar bu canlılar hakkındaki bilgilerini hangi kaynak veya kaynaklardan (öğretmen, internet, belgesel, günlük yaşam deneyimleri vb.) edindiklerini yazmışlardır. Çalışmada 3. sınıf öğrencilerinden gerekli veriler toplanmıştır. Diğer öğrenim kademesindeki öğrencilerden verilerin toplanmasına devam edilmektedir. Elde edilen nitel verilerin analizinde frekans ve yüzde hesaplanacaktır. İlk olarak hizmet öncesi öğretmenlerin favori canlıları ve bu canlılar arasında bitkilerin yerini ortaya çıkaracak analizler yapılacaktır. Bu yolla öğrencilerin bitki farkındalıkları tespit edilecektir. Katılımcıların ilk beş sıraya yazmış oldukları canlılar bitki ve hayvan kategorilerinde analiz edilecektir. Bu yolla öğrencilerin canlılık kavramını yapılandırmalarında animizm, antroposantrizm gibi bakış açılarına sahip olma durumları ortaya çıkarılacaktır. Anketin ikinci sorusuna verilen yanıtlar öğrencilerin bitkiler hakkındaki bilgilerini hangi kaynaklardan elde ettiklerini, öğretmenlik eğitiminin bu konuda onlara destek olup olmadığının anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar sözcükler: Bitki farkındalığı, bitki körlüğü, bitki öğretimi

İLKÖĞRETİM BÖLÜMÜ ÖĞRETMEN ADAYLARININ KAN BAĞIŞINA YÖNELİK TUTUMLARI

Doç. Dr. Şendil CAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, csendil@mu.edu.tr
Arş. Gör. Cüneyd ÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, cuneydcelik@mu.edu.tr
Arş. Gör. Gökhan GÜVEN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gokhanguven@mu.edu.tr

ÖZET

Günümüzde tıbbın modern bir kimlik kazanması ve her gün tıp alanında gerçekleşen onlarca buluş ve yeniliklere rağmen, kandan elde edilen faydaların yerine geçebilecek alternatif bir unsur hala bulunamamıştır. Durumun ciddiyeti düşünüldüğünde, kanın ne kadar vazgeçilmez hayati bir sıvı ve ihtiyaç unsuru olduğu düşünülebilir. Bir diğer açıdan bakıldığında, kan bağışının insan vücudunda hem fizyolojik hem de toplumsal olarak faydalarının olduğu bilinmektedir. Kan bağışı sonrasında; fizyolojik olarak yeni kan hücrelerinin üretilmesi ve vücut direncinin artmasını sağlarken toplumsal olarak yardımlaşma, dayanışma gibi değerlerimizi geliştirmekte ve toplumsal sorumluluklarımızın farkındalığını ortaya koymaktadır. Eğitim sayesinde bu toplumsal sorumluluğun bireylere aşılanması, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının ancak kan bağışına yönelik bilgiye ve olumlu tutuma sahip olmasıyla sağlanabilir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, ilköğretim bölümü öğretmen adaylarının kan bağışına yönelik tutumlarının belirlenmesi ve bu tutumlarına cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim gördükleri programın etkisinin incelenmesidir. Tarama modelinde yürütülen bu çalışma 2013-2014 Eğitim- Öğretim yılı bahar döneminde 95 Fen Bilgisi, 73 Sınıf, 59 Okul Öncesi ve 55 Sosyal Bilgiler öğretmen adayı olmak üzere toplam 283 öğretmen adayı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen 24 maddelik 5'li derecelemeli "Kan Bağışı Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler betimsel istatistik, bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analiziyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucuna göre; cinsiyet açısından kadın öğretmen adaylarının, erkek öğretmen adaylarına göre; program türü açısından da Sınıf öğretmen adaylarının, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına göre daha fazla kan bağışına yönelik tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca 1. Sınıf öğrencilerinin kan bağışına yönelik tutumlarının 4. Sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: İlköğretim bölümü, kan bağışı, öğretmen adayı, tutum ölçeği, varyans analizi

İLKÖĞRETİM II. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN "ÇEVRE'' KAVRAMI ÜZERİNE ZİHİNSEL MODELLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Sibel BALCI, Aksaray Üniversitesi, sibel.balci@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Gülsüm ALTINDAL, Aksaray Üniversitesi, glsmltndl@gmail.com

ÖZET
Bu araştırmanın amacı sınıf düzeylerine göre İlköğretim 5.6.7. ve 8. sınıf öğrencilerinin çevre kavramı ile ilgili zihinsel modellerinin neler olduğunu tespit etmektir. Araştırma nitel bir araştırma olup, araştırmanın örneklemini 2015-2016 Eğitim öğretim yılında Mardin'in Derik ilçesine bağlı bir ortaokuldaki 107 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan yöntemde İlköğretim II. Kademe öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre çevre kavramı hakkında zihinsel modellerinin nasıl olduğunu kavramak için çizimlerden faydalanılmıştır. Bir diğer veri toplama aracı yarı-yapılandırılmış görüşme formudur. Çocuklarla çizdikleri resimlerle ilgili olarak görüşmeler yapılarak, çizimlerinde tercih ettikleri kodların nedenlerine yönelik sorular sorulmuştur. Öğrencilerin resimlerinin sonucu 7 ana başlık ve bu başlıklar altında 33 kod oluşturulmuştur. Elde edilen çizimlerden faydalanılarak oluşturulan bu kodlar sonucu çevre kavramı hakkındaki zihinsel modellerinin sınıf düzeylerine göre nasıl değiştiği yorumlanmıştır. Oluşturulan bulgular, çizimler ve grafikler düzenlenerek yorumlanmıştır. Ayrıca çizimlerde yer alan kodlar ve görüşme sonucunda elde edilen bulgular betimsel istatistiklerden yüzde (%) ve frekans (f) kullanılarak raporlanmıştır. Detaylı bir şekilde resimler incelendiğinde öğrencilerin yarısından fazlası resimlerinde ''insan'' a yer vermiştir. En çok çizilen abiyotik faktör grubu genellikle hayvan ve ağaç olmuştur. Abiyotik faktöre ait ögeler çocukların çizimlerinde sıklıkla resmedilmiştir. En sık kullanılan abiyotik öge güneş ve bulut olduğu görülmektedir. Çalışma önerisi olarak öğrencilerimizin öğretim süreci içinde aktif rol almalarını sağlamak ve onların yaratıcılığını, eleştirel ve sorgulayıcı düşünme becerilerini geliştirmek istiyorsak öğretim materyallerindeki zenginlik çevre kavramının gelişmesine yardımcı olacaktır.
Anahtar sözcükler: Çevre, çevre eğitimi, mental modeller

İLKOKUL 3. SINIF FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ: KÜTAHYA ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Dr. Mücahit KÖSE, Dumlupınar Üniversitesi, mucahitkose32@gmail.com
Arş. Gör. Sedat TURGUT, Dumlupınar Üniversitesi, sdtturgut42@hotmail.com

ÖZET
Fen eğitiminin amacının araştıran, sorgulayan, bilinmeyenleri keşfedip çağa uyum sağlayan, problem çözebilen bireyler yetiştirmek olduğu söylenebilir. Nitekim fen bilimleri dersi öğretim programı bütün öğrencileri fen okuryazarı olarak yetiştirmeyi vizyon edinmiştir (MEB, 2013). Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 2013 yılında güncellenen Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı 2014-2015 eğitim öğretim yılından itibaren 3. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulamaya koyulmuştur. Programın vizyonunun gerçekleşmesinde öğrencilere rehberlik eden öğretmenlerin rolü büyüktür. Çünkü öğretmenler bilgiye ulaşmada öğrencilere yol gösterici, onları yönlendirici roller üstlenirler. Bu araştırmada 2013 yılında güncellenen ve 2014-2015 eğitim öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulamaya konulan ilkokul 3. sınıf fen bilimleri dersi öğretim programını öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirmek amaçlanmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Kütahya ili Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapmakta olan ve güncellenen Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı kapsamında 3. sınıf fen bilimleri dersini yürütmüş ve halen yürütmekte olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Karma desen tarama modelindeki araştırmada veriler araştırmacılar tarafından hazırlanmış 3. sınıf fen bilimleri dersi öğretim programı değerlendirme anketi ve yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla elde edilmektedir. Fen bilimleri öğretim programı değerlendirme anketi ve görüşme soruları uzman görüşü, literatür ve fen öğretim programının vizyonu göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Verilerin toplanması esnasında öğretmenlerin öğretim etkinliklerini engellemeyecek zaman dilimleri seçilmekte ve gönüllü katılım dikkate alınmaktadır. Araştırmada öğretim programının kazanımlar, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme boyutları ve genel bulgulara yer verilecektir. Araştırma sonuçları ilkokul 3. sınıf fen bilimleri öğretim programı fen bilimleri öğretim programının vizyonu ile ilişkilendirilerek değerlendirilecek, 3. Sınıf fen bilimleri öğretim programıyla ilgili araştırmacılara ve programın uygulayıcı olan sınıf öğretmenlerine önerilerde bulunulacaktır.
Anahtar sözcükler: Öğretim programı, sınıf öğretmeni, fen bilimleri

İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YENİLENEN FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Gizem GÜVEN, Milli Eğitim Bakanlığı, gzemguvn@hotmail.com
Prof. Dr. Ayda TELLİOĞLU, Mustafa Kemal Üniversitesi, atellioglu@mku.edu.tr

ÖZET
Bu çalışmada, ilkokul 3. Sınıf öğretmenlerinin 2013 Fen bilimleri dersi öğretim programına yönelik görüşleri, fen bilimleri dersi öğretim programının uygulanması sırasında yaşanan sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri öğretmen görüşlerine dayanılarak tespit edilmiştir. Yürütülen bu çalışma, nitel araştırma paradigmasına uygun olarak tasarlanmış betimsel analiz yöntemlerinden tarama modelidir. Çalışmada ilkokul 3. sınıfı okutan 193 öğretmene anket, 20 öğretmene de yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Programa ilişkin değişiklik doğrultusunda araştırmacılar tarafından açık uçlu soru formları hazırlanmış ve öğretmenlere ulaştırılmıştır. Bu bağlamda açık uçlu soru formlarından ve görüşmelerden elde edilen verilerin içerik analizi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler 2013 Fen Bilimleri programın kazanım (X=3,65), içerik (X=3,81) ve öğrenme-öğretme süreci (X=3,42) boyutuna ilişkin görüşlere ortalama olarak "katılıyorum" görüşünü belirtirken, ölçme değerlendirme (X=3,06) boyutuna ilişkin görüşlere ortalama olarak "kararsızım" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin eğitim durumları, mesleki kıdemleri ve hizmet içi eğitim alıp almaması dikkate

alındığında yenilenen fen bilimleri dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin, program geliştirmenin unsurları gözetilerek programa ilişkin kazanım, içerik, süreç ve ölçme değerlendirmeleri açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde programın uygulanmasıyla ilgili araç-gereç yetersizliği, programın etkinliklerinin ve ölçme değerlendirme yöntemlerinin eksikliği, öğrenci çalışma ve öğretmen kılavuz kitabı olmayışı temel sorunlar olarak ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: İlkokul 3. sınıf öğretmenleri, Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı, ilkokul

İLKOKUL 3. VE 4. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİNDE ÖĞRENCİLERİN ZOR OLARAK ALGILADIKLARI KONULARI BELİRLEME

Lisans Öğrencisi Ceren DURAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ceren.duran.9@hotmail.com

ÖZET

Bilim ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte her alanda; etkin bir şekilde problem çözme ve karar verme yetenekleri gelişmiş bireylere daha çok ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle fen bilimleri eğitimi önem kazanmıştır. Çünkü fen bilimleri dersi, öğrencilere fen ve teknoloji okuryazarlığı için gerekli olan bilgi, anlayış, beceri, tutum ve değerleri kazandırmayı amaçlar. Eğitim alanında yapılan birçok araştırma, öğrenmeyi etkileyen en önemli faktörün 'öğrenen kişinin hali hazırda ne bildiği' sonucunu ortaya çıkarmıştır. Alan ile ilgili yapılan birçok araştırma sonucu kaliteli bir fen ve teknoloji dersi için yol gösterici niteliktedir. Kaptan ve Kuşakcı'nın (2002) yapmış oldukları araştırmada öğrencilerin çok büyük bir kısmı fen bilimleri dersini sevdiğini belirtirken bazıları zorlandıkları için sıkıldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmada öğrencilerin büyük bir kısmı fen bilimleri dersinde öğrendikleri konuları günlük hayatta hiçbir yerde kullanmadıklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin çok büyük bir kısmı derslerin uygulamalı olarak, deneylerle, oyunlarla anlatılmasını istediklerini belirtmişlerdir.(Kaptan ve Kuşakcı 2002) Bu çalışmanın amacı ilkokul fen bilimleri derslerinde zor olarak algılanan konuları belirlemek ve bu zorlukların arkasında yatan nedenleri ortaya çıkarmaktır. Araştırma 2015_2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde Muğla ilinde bulunan ilkokul ve ortaokullarda yapılmıştır. Araştırma 2015-2016 öğretim yılında Muğla ilinde bulunan Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkokul ve ortaokullarından rastgele seçilen il, ilçe ve köy okullarının 4.sınıf ve 5. sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Fen bilimleri dersinin üniteleri şıklar halinde sıralanarak altına öğrencilerin hatırlaması amacıyla alt konu başlıkları ve bu konu başlıklarıyla ilgili kavramlar listelenmiştir. 4. Sınıflara 3. Sınıf fen bilimleri konuları 5. Sınıflara ise 4. Sınıf fen bilimleri konuları sorulmuştur. Zor olarak algılanan konulardaki zorluk nedenlerini anlamak için öğrencilere konuları neden zor bulduklarını belirtmeleri istenmiştir. Bulgular eleştirel bir yaklaşımla ele alınarak araştırma sonucunda elde edilen veriler analiz edilmiştir. Böylece öğrencilerin ilkokul fen bilimleri derslerinde hangi konularda zorlandıkları ve bu konuları zor bulmalarının nedenleri belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: İlkokul fen bilimleri dersi, fen bilimleri konuları, öğrenme zorlukları

İLKOKUL 3. VE 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ORGANLARIMIZA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ YOLUYLA İNCELENMESİ

Arş. Gör. Dr. Selcen ERGÜN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, sergun@aku.edu.tr
Doç. Dr. İjlal OCAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, iocak@aku.edu.tr

ÖZET

Fen eğitimi alanında yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalarda ele alınan en temel nokta, öğrencilerin feni nasıl öğrendiği ve feni öğrenirken öğrenme ortamından hangi yönden destekler aldığıdır. Bu bulguların ışığı altında fen eğitimi programının yenilenme sürecinde özellikle öğrenme, öğretme, öğrenme ortamı ve öğretim stratejileri hakkında yeni anlayışların geliştirilmesinin gerekli olduğu belirtilmektedir. Öğrencilerin istendik davranışları edinebilmeleri için kullanılacak öğretme stratejileri ve öğrenme deneyimlerinin yapılandırmacı öğrenme kuramıyla yönlendirilmesinin uygun olacağı görüşü benimsenmektedir. Bu noktada farklı bir öğretim yöntemi biçimi olan metaforlar, bireyde var olan ön bilgilerle yeni bilgiler arasında anlamlı ilişkiler kurmada kullanılabilir. Metafor, insanların sonuç çıkarmak ve yeni kavramları öğrenmek için kullandığı etkili bilişsel mekanizmalardan biridir. Metaforlar, bilişsel fikir ve kavramların öğrenilmesi ve geliştirilmesinde önemli bir rol oynar. Çok güçlü öğrenme ve öğretme aracıdır. Yeni öğrenmeler ile önceden var olan bilgiler arasında güçlü bağlar kurulduğu zaman akılda tutma da iyileşmektedir. Metaforun bir öğretim aracı olarak en önemli yönlerinden birisi de uzun dönem akılda tutmayı sağlayıcı bir ortam yaratabilmesidir. Bu araştırma ilkokul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin derslerde gördükleri bazı organlarımızla ilgili geliştirdikleri metaforları bulmak amacıyla yapılmıştır. Böylece öğrencilerin organlarımızı nasıl gördükleri ve neden böyle gördükleri hakkında bilgi sahibi olunabilir. Bu sayede kavram öğretiminde ortaya çıkan aksaklıklar ve yapılması gerekenler belirlenebilir. Kavramlar öğretilirken kavramlara uygun araç gereçlerin kullanılması doğru benzetmelerin yapılması gibi konularda da araştırmamız bize yardımcı olabilir. Araştırmanın örneklemini, Afyonkarahisar İli merkez ilçesinde bulunan beş ilkokulda, 3. sınıfta öğrenim gören 90 kız öğrenci, 104 erkek öğrenci ve 4. sınıfta öğrenim gören l08 kız öğrenci, l07 erkek öğrenci olmak üzere toplam 409 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin organlarımıza ilişkin görüşlerini belirlemek için nitel araştırma yapılmıştır. Öğrencilere 14 sorudan oluşan ölçme aracı kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin organlarınıza ilişkin düşüncelerini ortaya çıkartmak için her bir öğrencinin "Mide ….benzer, çünkü…." , "İnce bağırsak ….benzer, çünkü….." gibi cümleleri tamamlamaları istenmiştir. Öğrencilerin cümlelerin bulunduğu sayfadaki organlar üzerinde yoğunlaşarak düşüncelerini yazmaları istenmiştir, öğrencilerin açıklamaları çalışmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. Temel olarak ölçme aracının içeriği öğrencilerin okulda Fen Bilimleri dersinde öğrendikleri kavramlardan oluşmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Fen Bilimleri dersi programında üniteler ve sınırlılıklar göz önüne alınarak kavramlar seçilmiştir. 30 kişilik bir gruba ön uygulama yapıldıktan sonra çalışma uygulanmıştır. Araştırmada verilerin çözümlenmesi içerik analizi yöntemi ile yapılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, elde edilen verileri açıklayabilecek ilişkilere ve kavramlara ulaşabilmektir. İçerik analizi tekniğinde, birbirine benzeyen veriler belirli temalar ve kavramlar çerçevesinde bir araya getirilir. Bu kavramlar okuyucunun anlayacağı şekilde organize edilerek yorumlanır. Elde edilen veriler frekans analizi

ile betimlenmiştir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre kategorilere ayrılmıştır. Önce araştırmaya katılan öğrencilerin kullandıkları metaforlar numaralandırılarak listelenmiştir. Bir metaforun kullanılmadığı, birden fazla metaforun kullanıldığı ve boş bırakılan çalışma kâğıtları araştırmadan çıkarılmıştır. İçerik analizi yöntemi ile çözümlenen veriler elde edilen bulgular tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin organlar üzerinde çok fazla metafor kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu beklenildiği gibi organlarımızın şekli, boyutu ve hareketlerine ilişkin metaforlar oluşturmuştur. Organlarımız ile ilgili olarak öğrenciler şekli ve boyutlarına, görevlerine, renklerine, yönelik metaforlar geliştirmişlerdir. Geliştirilen metaforlar somut ve olumludur.

Anahtar sözcükler: Fen bilimleri, metafor, öğrenci, organlarımız

İLKOKUL 3. SINIF FEN BİLİMLERİ DERS KİTABINDA BİLİMİN DOĞASI

Öğr. Gör. Abdülkadir GENEL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, agenel@mu.edu.tr

ÖZET

Bilimsel okuryazarlık fen eğitiminin temel amaçlarından biridir. Bu temel amaç sadece fen öğretimini verimli kıldığı için değil, topluma nitelikli bireyler kazandırmayı sağlamada da gerekli olduğu için önemlidir. Bu amacı gerçekleştirmede en etkili araçların başında da bilimin doğasının öğretimi ve özelliklerinin kavratılması gelmektedir. Ülkemizde ve dünyada bilimin doğasının öğretimine yönelik reformlara ve sürecin onlarca yıllık bir geçmişine rağmen, halen bilimin doğasının ne öğretmenler, ne öğretmen adayları, ne de üniversiteler dahil her düzeydeki öğrenciler tarafından yeterli düzeyde kavranmadığını yapılan araştırmalar göstermektedir. Eğitim-Öğretim sürecinin zaman gerektirdiği gerçeği dikkate alındığında, bu hedefe ulaşmak için mümkün olan en erken yaşlarda bu eğitim ve öğretimin başlaması gerekliliği ortadadır. Uygulamaya erken başlamak kadar kullanılan öğretim yöntemi de önemlidir. Bilimin doğasının öğretilmesinde açık ve belirgin yaklaşımların daha etkili olduğu yapılan araştırmalar sonucunda görülmektedir. Eğitim-Öğretim sürecinde etkinliği hala devam eden bir başka bileşen de kullanılan ders kitaplarıdır. Tüm gelişmelere karşın ders kitapları halen en etkili araçlardan biridir. Bu nedenle bu çalışmada fen eğitiminin müfredatta başlı başına bir ders olarak yer almaya başlandığı ilkokul 3.sınıf fen bilimleri ders kitabında bilimin doğasının işlenişinin incelenmesi amaçlanmıştır. 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ders kitabı olarak kullanılmasına karar verilen ve 3 kitaptan oluşan ders kitabı, bilimin doğasının temel özelliklerinden ve ilkokul 3.sınıf öğrencilerine uygun olduğu düşünülen; gözlem-çıkarım, deneysellik, hayal gücü ve yaratıcılık özelliklerinin 6 farklı ünitedeki işlenişleri bakımından değerlendirilmiştir. Ünitelerin konu anlatımları, uygulamaları ve alıştırmaları seçilen her bir özellik dikkate alınarak incelenmiştir. İçerik analizi yöntemiyle incelenen kitaplardan elde edilen bulgular, ünite konularının bu öğrenci seviyesine uygun bilimin doğası özelliklerini kavratmak için çok uygun olmasına rağmen, bilimin doğasının öğretimine vurgunun istenen düzeyde olmadığını ortaya koymuştur. Hiç bir ünitede bilimin doğasından ve bahsi geçen özelliklerinden açık ve belirgin bir şekilde bahsedilmemiştir. Bu bulgular bilimin doğasının ders kitaplarında uygun bir şekilde yer almasını sağlamada politikacılara ve yayıncılara rehberlik edeceği gibi, sınıf öğretmenleri ve öğretmen adaylarına hangi ünitede hangi özelliğin, nasıl öğretileceği konusunda yol gösterici olacaktır. Uygun kitap ve eğitim ve öğretim ile bu aşamada bilimin doğasını öğretmedeki kazanımların, öğrencilerin sonraki yıllarda bilimin doğasının diğer özelliklerini öğrenmede temel teşkil edeceği ve daha uzun bir sürece yayılacak bilimin doğasının öğretiminin kavrayışların yeterli düzeyde ve kalıcı olmasını sağlamada öncülük edeceği düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Fen eğitimi, ilköğretim, bilimin doğası

İLKOKUL 4. SINIF FEN BİLİMLERİ KONULARINA ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR: BİLİME ÇİZGİ ROMAN KATARAK YARATICI DÜŞÜNME BECERİSİ KAZANDIRMANIN SINAV BAŞARISINA YANSIMASI

Öğretmen Kemal ERSAY, Milli Eğitim Bakanlığı, kalamar17@hotmail.com

ÖZET

Çağdaş uygarlık seviyesini yakalama, toplumun fen ve teknolojiye yaptığı yatırım ile yaratıcılığın bir sonucu olarak yeni ve rekabetçi ürünlerin ortaya çıkmasıyla gerçekleşebilir. Bu bilgiler ekseninde ilkokuldan başlayacak olan fen eğitiminde yaratıcılığın önemi açıktır. Son yıllarda ülkemiz ve dünya hızla farklı teknolojik buluşların etkisinde kalmış ve her alanda değişim yaşanmıştır. Eğitim programlarının da bu değişimden kaçınılmaz olarak etkilendiğini görüyoruz. Günümüzde her ülke daha rekabetçi bir hale gelen yaşantılarını en üst seviyeye ulaştırabilmek adına gençlerinin eğitimine daha da önem verir hale gelmiştir. Bunun sonucunda tüm ülkeler eğitim sistemlerini daha fazla sorgulayarak geliştirmeye başlamıştır. Türkiye'de TÜBİTAK' ın hazırladığı "Vizyon 2023" Strateji Belgesi'nde Bilim, teknoloji ve yenilikte yetkinleşmiş, üreten, net katma değerini kendi beyin gücüne dayanarak artırabilen bir TÜRKİYE. vizyonu benimsenmiştir. Bu vizyona ulaşabilmemiz araştıran, sorgulayan, bilgiyi işleyebilen ve transfer edebilen bir nesil yetiştirebilmemize bağlıdır. Araştırmanın Amacı: Bu araştırmanın amacı çizgi roman tekniği ile geliştirilen fen konularının 4.sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısını incelemektir. Çizgi roman ile geliştirilmiş fen bilimleri hikayeleri eğitim materyali olarak seçilip kullanılmıştır. Yöntem Araştırmamızda tarama modeli kullanılmış ve öğrencilerin çizgi roman tekniği kullanılarak oluşturulan yeni duruma uyumu ortay çıkarılmaya çalışılmıştır. Çizgi roman tekniğinde kullanılan kaynak materyal Joseph MIDTHUN ve Samuel HITI tarafından hazırlanmış Bilimin Çizgi Romanı adlı çizgi roman serisi kullanılmıştır. Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizine uygun olarak yapılmıştır. Araştırmaya nitel araştırma yöntemleri olan görüşme yolu ile de desteklenmiştir. Araştırmamızda kullanılan ölçme aracı sınav sorularıdır. Sınav soruları tek tek okunarak, çizgi roman tekniği uygulama öncesi ve sonrası soruların sadece bilgiyi mi yoksa bilgiyi yorumlama becerisini mi ölçtüğü tespit edilmeye çalışılacaktır. Sınav sonuçlarının farklı (öğrenci seviyesindeki) okullardaki analizi de sayısal olarak bize istatistiksel sonuç verecektir. Evren ve örneklem Araştırmamızın evreni Bakanlığa bağlı İlkokullarda 4. Sınıf Fen Bilimleri dersinde sorulan sınav sorularıdır. Örneklemimiz ise Karabük İlinde Milli Eğitime bağlı ilkokulların 4. Sınıflarında Fen Bilimleri dersinde uygulanmış 200 sınav kağıdıdır. Örneklemin Evreni iyi temsil etmesi açısında okullar özenle seçilmiştir. Şehir merkezinden de, kenar

mahallelerden de , Özel ilkokullardan da sorular toplanmıştır. İstatistiksel Bilgiler Araştırmamızda kullanılan bilgi ve yorumlama sorularının bir sınavdaki yüzdelik dağılımı hesap edilerek, sonrasında bu rakamlar toplanıp ortalama alınacaktır. Bulgular Çizgi roman tekniği ile geliştirilen ders sunumundan sonraki sınav sorularının analizi devam etmektedir. Şu ana kadar yapılan soru analizleri ve yüz yüze görüşmeler çizgi roman tekniği ile yapılan derslerden sonra hazırlanan yorum ve bilgi sorularında öğrencilerin öncesine göre %30'a yakın bir başarı puanı artışı sağladığı tespit edilmiştir. Araştırmamızın henüz tam sonuçlanmamıştır.

Anahtar sözcükler: Bilim, çizgi-roman, fen eğitimi, sınav

İLKOKUL 4. SINIF FEN VE TEKNOLOJİ DERS KİTABININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Alper ÖZDEMİR, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, alpermuratozdemir@gmail.com

ÖZET

İlkokullarda kullanılan fen ve teknoloji ders kitapları eğitim öğretim sürecini doğrudan etkilediği için bu kitapların önemi çok fazladır. Bu yüzden fen ve teknoloji ders kitaplarının içeriği ile ilgili çalışmalar daha çok önem kazanmaya devam etmektedir. Bu yüzden araştırmanın amacı, İlkokul 4. sınıflar için hazırlanan fen ve teknoloji ders kitabında, öğretmenlerin karşılaştıkları problemlerin tespit edilmesi ve bu problemlerin çözümüne yönelik öneriler getirilmesi olarak belirlenmiştir. Bu araştırma ile ilkokul 4. Sınıf ders kitabının uygulanmasında karşılaşılan problemlerin çözümüne ışık tutulmaya çalışılacaktır. Çalışma grubu, 2015-2016 eğitim öğretim yılında, Nevşehir İlinde bulunan ve random yolla seçilen 8 ilkokul 4. sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması yoluyla gerçekleştirilecektir. Veri toplama sürecinde katılımcılara ilkokul 4. sınıf fen ve teknoloji ders kitabına ilişkin 10 adet soru sorulmuştur. Odak grup görüşmelerinde yer alan uygulama adımları sırasıyla takip edilerek sorulan bu sorulardan sonra öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda araştırmaya şekil verilmiştir. Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan video yoluyla toplanan veriler daha sonra içerik analizi yapılarak anahtar kelimeler doğrultusunda sonuçlara varılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre katılımcılar genel olarak 4. sınıf fen ve teknoloji ders kitabının uygulamaya yönelik zengin olduğunu, teorik bilgiye, diğer yıllara göre daha az yer verildiğini ve sonuç olarak bağlam temelli öğrenmeye ve yaratıcılığa daha fazla önem verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Ders kitabı, odak grup görüşmesi, fen ve teknoloji

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK MOTİVASYONEL İNANÇLARI VE ÖZ-DÜZENLEME BECERİLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Özlem İRVEN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ozlemirven@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Burcu ŞENLER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bsenler@mu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik motivasyonel inançlarını ve öz-düzenleme becerilerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda cinsiyetin ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin motivasyonel inançları ve öz-düzenleme becerileri üzerindeki etkisi, motivasyonel inançların ve öz-düzenleme becerilerinin fen bilimleri dersi akademik başarısını ne denli yordadığı ile öğrencilerin motivasyonel inançlarının öz-düzenleme becerilerini ne denli yordadığı araştırılmıştır. Çalışmanın örneklemini Muğla İli Menteşe İlçesi'nde öğrenim görmekte olan 442 dördüncü sınıf (214 kız ve 227 erkek; yaş ortalaması 9,7) öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Velayutham, Aldridge ve Fraser (2011) tarafından geliştirilen ve Şenler (2014) tarafından Türkçeye uyarlanan Fen Dersine Yönelik Uyumsal Öğrenme Durumları Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, öğrenme hedef yönelimi, görev değeri, öz-yeterlik inançları ve öz-düzenleme becerileri olmak üzere dört alt boyuttan ve 32 maddeden oluşmaktadır. Çalışmanın verileri bağımsız t-testi ve doğrusal regresyon tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Bağımsız t-testi sonucunda öğrencilerin motivasyonel inançları ve öz-düzenleme becerileri üzerinde cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Doğrusal regresyon analizi sonucunda ise motivasyonel inançların alt boyutları olan öğrenme hedef yönelimi, görev değeri, öz-yeterlik inançları ile öz-düzenleme becerilerinin öğrenci başarısını anlamlı olarak yordadığı saptanmıştır. Ayrıca yine motivasyonel inançların alt boyutları olan öğrenme hedef yönelimi, görev değeri, öz-yeterlik inançlarının öz-düzenleme becerilerini anlamlı olarak yordadığı tespit edilmiştir. Bulgular literatür ışığında tartışılmış ve bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Akademik başarı, ilkokul öğrencileri, motivasyonel inançlar, öz-düzenleme becerileri

İLKOKUL FEN BİLİMLERİ, HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Uğur CİPCEVİZCİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, ugurcipcevizci01@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Hülya HAMURCU, Dokuz Eylül Üniversitesi, hulya.hamurcu@deu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada ilkokul düzeyinde okutulmakta olan Fen bilimleri, Hayat bilgisi ve Sosyal bilgiler derslerine ait 2005, 2009 ve 2013 öğretim programları, dört temel öğe (Hedef, İçerik, Eğitim durumu ve Ölçme ve değerlendirme) açısından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Çalışmada bu üç dersin birlikte ele alınma nedeni yeni yapılan değişikliklerle (4+4+4 öğretim sistemi) düzenlenen İlkokullar programlarındaki değişiklerin irdelenmesidir. Son yapılan düzenlemelerle Fen bilimleri dersleri 3. ve 4. Sınıfta, Hayat bilgisi dersi ve Sosyal bilgiler dersleriyle beraber okutulmaktadır. Özellikle bu üç dersin seçilmesindeki amaç ise Fen bilimleri, Hayat bilgisi ve Sosyal bilgiler derslerinin aynı seviyelerde verilmesi nedeniyle içeriklerindeki benzerlik veya

farklılıkların ortaya konulabilmesidir. Bu amaçla programların temel öğeleri tablo halinde sunulmuştur. Değerlendirmeler sonucunda adı geçen programların arasındaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilerek yorumlanmıştır. Araştırma Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan Doküman incelemesi tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada MEB tarafından yayımlanan öğretim programları analiz edilmiştir. Çalışmada yukarıda belirtilen yıllara ait programlar araştırmacılar tarafından önce ayrı ayrı analiz edilmiş, daha sonra bir araya gelinerek tekrar incelenmiştir. Böylece verilerin tutarlılığı sağlanmaya çalışılmıştır. Analiz sürecinde alt boyutların hangi program öğesinin içeriğine ait olduğuna karar vermede Eğitim Programları ve Öğretimi alanında uzman bir akademisyenden yardım alınmıştır. Ulaşılan sonuçlara göre incelenen üç farklı ders programlarında birbirine benzeyen ve benzemeyen yönler olduğu belirlenmiştir. Özellikle 2009 yılında yayımlanan ve hala uygulanmakta olan Sosyal bilgisi programlarında bazı eksikliklerin yer aldığı görülmüştür. Aynı sınıflarda uygulanmakta olan bu derslerin içeriklerindeki farklılık ya da benzerlikler öğrenme sürecindeki etkileri açısından önemli görülmektedir. Çalışmada buna ilişkin de önerilerde bulunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Fen Bilgisi dersi programları, Hayat Bilgisi Dersi Programı, programın temel öğeleri, Sosyal Bilgiler Dersi Programı

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİ ORMAN KAVRAMINI NASIL ALGILIYOR?

Öğretmen Gözde DURDU, Aksaray Üniversitesi, gzdef.2327@gmail.com
Öğretmen Ömer Faruk GÜNEŞ, Aksaray Üniversitesi, kralfarukov_23@hotmail.com
Doç. Dr. Sibel BALCI, Aksaray Üniversitesi, sibel.balci@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin orman kavramı hakkındaki algısını tespit etmektir. Çalışmaya 50 birinci sınıf, 42 ikinci sınıf, 47 üçüncü sınıf ve 78 dördüncü sınıf olmak üzere toplam 217 öğrenci katılmıştır. Olgubilim yöntemine göre gerçekleştirilen araştırmanın verileri çiz ve anlat tekniği ile toplanmıştır. Verilerin toplanması sırasında çalışmaya katılan öğrencilerden orman ile ilgili bir resim çizmeleri ve çizdikleri resmi açıklamaları istenmiştir. Çizimler üzerinde puanlama yapılırken incelenen özelliğin varlığına 1, yokluğuna ise 0 puan verilerek kodlanmıştır. Elde edilen verilere göre öğrenciler orman kavramına ait 85 farklı kod çizmişlerdir. Bu kodların 63 tanesini biyotik faktörler, 14 tanesini abiyotik faktörler oluştururken 8 tanesini ise yapay çevre oluşturmaktadır. Kullanılan kodlarda sıklıkla insan (f=55, %=25.3), kuş (f=79, %=36.4) ,kelebek (f=75, %=34.5), ağaç (f=188, %=86.6), çiçek (f=85, %=39.1) , bulut (f=133, %=61.2) , güneş (f=134, %=61.7) ve ev (f=63, %=29.1) kodları tespit edilmiştir. Bu kavramlar dışında araba, dağ, aslan, balık, ayı, geyik, inek, köpek, tavşan, yılan, elma ve kiraz gibi kodlarında çizildiği görülmüştür. Çizilen resimler incelenirken öğrencilerin 208 tanesinin (%95.9'unun) biyotik faktörleri, 174 tanesinin (%80.6'sının) abiyotik faktörleri ve 71 öğrencinin (%32.7'sinin) yapay çevreyi çizdiği görülmüştür. Araştırmada abiyotik faktörlerin, biyotik faktörlerin ve yapay çevrenin, ikili, üçlü kombinasyonlarına da bakılmıştır. Elde edilen bulgulara göre sadece biyotik ve abiyotik faktörleri çizen 117 öğrencinin (%53.9'unun) olduğu, sadece biyotik faktörleri ve yapay çevreyi çizen 10 öğrencinin (%4.6'sının) olduğu, sadece abiyotik faktörleri ve yapay çevreyi çizen 2 öğrencinin (%0.9'unun) olduğu ve bütün faktörleri çizen 56 öğrencinin (%25.8'inin) olduğu tespit edilmiştir. Bunun sonucunda genel olarak orman kavramı incelendiğinde 83 öğrencinin (%38.2'sinin) ormanı çizebildikleri görülmüştür. Çalışmadan elde edilen sonuçlar ayrıca öğrencilerin çizimlerinde ormanı genelde ağaç kavramıyla yaptıklarını vurguladıklarını göstermiştir.

Anahtar sözcükler: Çiz ve anlat, orman, zihinsel model

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİM İNSANI ALGILARININ İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Muhammet ÖZDEN, Dumlupinar Üniversitesi, muhammetozden@gmail.com
Arş. Gör. Sedat TURGUT, Dumlupınar Üniversitesi, sdtturgut42@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Yıldıray KARADAĞ, Niğde Üniversitesi, yildiray.karadag@ogr.dpu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ilkokul öğrencilerinin bilim insanı algılarını keşfetmektir. Araştırma karma yöntem araştırması biçiminde tasarımlanmış ve bu amaçla eş zamanlı karma desen yaklaşımı (Creswell, 2014) işe koşulmuştur. Bu desen, ortak bir araştırma sorusuna yanıt vermek amacıyla nitel ve nicel araştırma süreçlerinden birbirine paralel olarak yararlanılmasını gerektirir. Araştırmanın katılımcılarını Batı Anadoluda yer alan bir ilin ilkokul dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu kapsamda nicel aşamada tabakalı; nitel aşamada ise maksimum çeşitlilik örneklemesi kullanılmıştır. Araştırmanın nitel ve nicel verileri 2014-2015 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında toplanmaya başlanmıştır. Nicel veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen Bilim İnsanı Algılarının İncelenmesi Anketi ile toplanmıştır. Anketin geliştirilmesi sürecinde alanyazın incelenmiş (bkz. Rampal, 1992; Song & Kim, 1999) ve araştırmacılar tarafından iki bölümden oluşan bir anket geliştirilmiştir. Birinci bölümde kişisel bilgileri belirlemeye dönük sorular yer alırken ikinci bölümde öğrencilerin bilim insanı algılarını betimlemeye yardım edecek yedi soru yer almaktadır. Anket uygulaması gerekli izinler alındıktan sonra öğrencilerin ders saatlerinde yapılmıştır. Araştırmanın nitel verileri ise anket uygulamasından hemen sonra katılımcıların çizimleri yoluyla elde edilmiştir. Bu kapsamda katılımcılardan önce "bilimsel çalışma yapan bir bilim insanı çizmeleri" (Chambers, 1983) ve sonrasında ise çizimlerini yazılı olarak anlatmaları istenmiştir. Katılımcıların çizimlerini anlatırken onlara rehberlik edecek sorular şunladır: "Çizdiğin bilim insanının cinsiyeti nedir?, Çizdiğin bilim insanının yaşı kaçtır?, Çizdiğin resimdeki bilim insanının ne yaptığını yazılı olarak anlatır mısın? Çizdiğin bilim insanın dış görünüşü nasıldır?, Çizdiğin bilim insanı bilimsel çalışmasını nerede yapmaktadır?" Öğrencilerin kendilerini özgür bir biçimde ifade edebilmeleri için kâğıt boyutu, çizim tekniği ve boya türü konusunda sınırlama getirilmemiş; öğrencilere esneklik sağlanmıştır. Düşüncelerini bir araştırma içinde yer alma kaygısına kapılmadan ifade edebilmeleri için araştırmanın öğrencilerin aşina oldukları olağan eğitim sürecinin içinde gerçekleştirilmesinin daha uygun olacağı düşünülmüş ve çizimlerin Görsel Sanatlar dersinde yapılması sağlanmıştır. Araştırmanın nicel ve nitel verilerini

toplama süreci devam etmektedir. Araştırmanın nicel verileri betimsel ve yordamsal istatistiksel teknikler; nitel veriler ise içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenecektir. İçerik analizi için bir kodlama çerçevesi (bkz. Özel, 2012) kullanılacaktır. Bu kodlama çerçevesi fiziksel görünüm, bilimsel bilgi, cinsiyet, çalışma ortamı ve yaş kategorilerinden oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarının ilkokul öğrencilerinin bilim insanlarına yönelik tutum ve algılarını geliştirecek önlemler alınmasına hizmet edeceği umulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Bilim insanı algısı, bilimin doğası, fen eğitimi, karma desen araştırması, öğrenci çizimleri

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİM İNSANINA YÖNELİK İMAJLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Muhammet ÖZDEMİR, Bülent Ecevit Üniversitesi, muhammetozdemir@beun.edu.tr
Öğretmen Metin GÜL, Milli Eğitim Bakanlığı, mjturkmetin@hotmail.com
Öğretmen Yasin GÜLSOY, Kurtlar İlkokulu, yasingulsoy@hotmail.com
Öğretmen Sevilay YILDIZ, Şamlar İlkokulu, svlysvly9@gmail.com
Öğretmen Serdar ÖZTÜRK, Kdz.ereğli Özel Fatih İzmirlioğlu İlkokulu, s.ozturk78@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı ilkokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin bilim insanlarına yönelik imajlarının cinsiyet, öğrenim gördüğü okul türü (devlet okulu - özel okul) ve sınıf türüne (müstakil sınıf - birleştirilmiş sınıf) göre değişimini belirlemektir. Bu amaçla çalışma 2015 - 2016 eğitim öğretim yılında Zonguldak ili Kdz. Ereğli ilçesinde bulunan bir özel okul (100 öğrenci) ve 6 devlet okulunda (240 öğrenci) dört farklı sınıf düzeyindeki (1 - 4) 340 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma hem nitel hem de nicel yöntemlerin kullanıldığı bir durum tespit çalışmasıdır. Çalışmadan elde edilen veriler SPSS 21 istatistik programında analiz edilecektir. Çalışmadan elde edilen verilerin analizi; frekans, yüzde ve bağımsız gruplar için t testi ile yapılacaktır. Çalışmada, ilkokul öğrencilerinin bilim insanı hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla, Chambers (1983) tarafından geliştirilen Draw A Scientist Test (Bir Bilim İnsanı Çiz) testi kullanılmıştır. Draw A Scientist Test (DAST), öğrencilerin bilim insanlarına yönelik tutumları hakkında bilgi sağlamak için düzenlenmiş açık uçlu bir testtir. Öğrencilerin bilim insanı dendiğinde zihinlerinde canlanan resimden hareketle değerlendirilmesidir. DAST'ın değerlendirilmesi ise "Bir Bilim İnsanı Çiz Testi kontrol listesi (DAST-C)" ile yapılmıştır. DAST-C'nin değerlendirme kriterleri; bilim insanının fiziki görünüşü (laboratuvar önlüğü, gözlük, sakal, kravat), cinsiyeti (bay, bayan), yüz ifadesi (mutlu, mutsuz, düşünceli, çılgın), yaşı (yaşlı, orta, çocuk), çalıştığı ortam (laboratuvar, ev, bahçe), bilimsel bilgiyle ilgili çizimler (araştırma aracı, teknoloji) ve alternatif imajlar şeklindedir.

Anahtar sözcükler: Bilim insanı, bilim insanı çiz (DAST), bilim insanı imaj, ilkokul öğrencisi

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE KAVRAMLARI İLE İLGİLİ ÇİZİMLERİNİN ANALİZİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Emre PINAR, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, emrepinar87@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Mehmet YAKIŞAN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, yakisan@omu.edu.tr

ÖZET

Günümüzde giderek artan çevre sorunları tüm dünyayı yoğun bir şekilde etkilemeye devam etmektedir. Alınan önlemlerin yetersizliği yanında insanların bilinçsiz davranışları çevre sorunlarını daha da artırmaktadır. Çevre sorunlarının dünyayı, dolayısıyla insanı fazlaca etkilemesi bu sorunların üstesinden gelmek amacıyla başlatılan faaliyetlere hız kazandırmıştır. Yapılacak yasal düzenlemelerin yanında, çevre sorunlarının ana etmeni olan insanı bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar da giderek daha önemli hale gelmiştir. Çevreye karşı duyarlı bireyler yetiştirmek amacıyla günümüzde çevre eğitimine okul öncesinden başlamak üzere tüm eğitim kademelerinde yer verilmektedir. Okullarda verilen çevre eğitimin ilkokul öğrencilerinde ne tür bir çevre algısı oluşturduğunu tespit etmek, öğretimi gözden geçirmek açısından önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı ilkokul öğrencilerinin çevre konusunda çizdikleri resimlerle çevreye yönelik algılarını belirlemektir. Bu amaçla Samsun İl merkezinde iki ilkokul çalışma için seçilmiş ve seçilen ilkokullardaki birinci sınıflardan 38, ikinci sınıflardan 64, üçüncü sınıflardan 59 ve dördüncü sınıflardan 50 olmak üzere toplam 211 öğrenci çalışmaya dâhil edilmiştir. Çalışmada öğrencilerden, önce "Çevre kirliliği" daha sonra da "Temiz çevre" kavramlarıyla ilgili ayrı ayrı resimler çizmeleri istenmiştir. Daha sonra her bir öğrenci ile yapılan görüşmeler ile çizdikleri resimleri açıklamaları ve "Sizce çevre kirliliği nedir?" "Çevre kirliliğine sebep olan faktörler nelerdir?" "Çevre kirliliği nasıl önlenebilir?" "Temiz bir çevre için neler yapmalıyız?" gibi soruları cevaplamaları istenmiştir. Öğrencilerin çizdikleri resimler görüşmelerdeki açıklamaları da dikkate alınarak analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda tüm sınıflarda en yaygın çevre kirliliği olarak resimlerde evsel atıklardan oluşan "çöp" kavramına yer verildiği görülmüştür. Bu çevre sorunu yanında hava kirliliğine ve bu iki soruna oranla daha az öğrencinin su kirliliği kapsamında deniz kirliliğine ilişkin çizimler yaptığı tespit edilmiştir. Diğer çevre sorunlarına resimlerde neredeyse hiç yer verilmemiştir. Öğrenciler temiz çevre kavramı hakkında çöplerin atılmadığı, akarsu, ağaç ve yeşilliğin olduğu çizimler yapmışlardır. Sonuç olarak ilkokul öğrencilerinin çevre kirliliği hakkında çok sınırlı bir bilgiye sahip oldukları, çevre kirliliğine genellikle çöplerin sebep olduğunu ve çöplerin toplanmasıyla çevre kirliliğinin büyük oranda önlenebileceğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Çevre kirliliği, çizim, ilkokul öğrencileri, temiz çevre

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EKOELEŞTİRİ BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

Yrd. Doç. Dr. Ahmet TEKBIYIK, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, atekbiyik@gmail.com
Öğretmen Mustafa ÇELİK, Rize Çayeli Büyükköy İlkokulu, celikfalkozlu@hotmail.com

ÖZET

Doğaya egemen olma düşüncesi insanoğlunun aşırı ve bilinçsizce müdahalelerini beraberinde getirmiş, yaşanılan dünya ciddi tehlikelerle yüzleşmek durumunda kalmıştır. Tarihsel süreçte doğaya yöneltilen bu tahrip edici eylemler, insanın doğaya yabancılaşarak ondan uzaklaşmasına neden olmuştur. Ekosistemin bir parçası olan insanın ego merkezci bu anlayıştan sıyrılarak yeniden doğayla bütünleşmesi için birçok disiplin üzerine düşeni yapmaya çalışmış, multidisipliner bir özellik taşıyan edebiyat alanı da bu duruma sessiz kalmamıştır. Edebiyatın insan ve doğa ilişkisini, ekolojik sorunları, ekolojik sorunların sosyo-kültürel boyutlarını konu edinerek işlemesi ekoeleştiri alanını ortaya çıkarmıştır. Disiplinler arası bir alan olan ekoeleştiri, doğanın kendine özgü değerinin anlaşılmasında ağır terminolojik dil ve sayısal değerler içeren söylemlerin değil, insanın bilincine doğrudan etkide bulunan edebiyatın daha etkili olacağı görüşünü savunmaktadır. Çevreci eleştiri olarak adlandırılan ekoeleştiri, doğanın edebi eserlerde nasıl işlendiği sorusuna yanıt aramakta ve eserlerde yer alan ekolojik sorunları ekonomik, toplumsal ve kültürel boyutlardan analiz etmeye çalışmaktadır. Bu uygulama, doğadaki tüm unsurların bir yaşam ağı içerisinde birbirine bağlı olduğu eko- merkezci anlayışla gerçekleştirilmektedir. Ekoeleştiriye konu olan bir yapıt incelenirken bu anlayış doğrultusunda hareket edilmekte, eserde bu bütünselliğin nasıl gözetildiği, insan ve insan dışındaki varlıkların ne şekilde yansıtıldığı, yazarın doğaya yönelik hangi görüşü benimseyerek olay örgüsünü oluşturduğu analiz edilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca bu olay örgüsünde ekonomik, psikolojik, felsefi ve sosyo-kültürel boyutlar göz önünde bulundurulmakta; çevre sorunlarının oluşmasında bu boyutların etkisinin ne şekilde olduğu, bunların ne tür sonuçları ortaya çıkardığı çok yönlü bir şekilde irdelenmektedir. Sürdürülebilir bir dünya için insanın doğaya ve insana yönelik farkındalığının erken yaşlardan itibaren oluşturulması beklenmektedir. Bu bakımdan somut dönemden soyut işlemler dönemine geçiş aşamasında bulunan ve kendi değerler sistemini oluşturan ilkokul öğrencilerinin, ekoeleştiri becerilerinin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Çalışmanın amacı; ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin ekoeleştiri becerilerinin geliştirilme sürecinin incelenmesidir. Rize ilindeki bir ilkokulda gerçekleştirilen çalışmaya 15 öğrenci katılmıştır. Bir eylem araştırması şeklinde desenlenen çalışmada 7 farklı uygulama yoluyla öğrencilerin ekoeleştiri yapmaları sağlanmıştır. Her bir uygulama sürdürülebilir kalkınmanın 7 boyutuna (İklim değişikliği ve temiz enerji, Sürdürülebilir ulaşım, Sürdürülebilir üretim ve tüketim, Halk sağlığı tehdidi, Doğal kaynakların korunması ve yönetimi, Sosyal bütünleşme ve göç, Küresel açlığa karşı mücadele) yönelik tasarlanmıştır. Uygulamalarda karikatür, fotoğraf, şarkı, masal, animasyon ve bilgisayar oyunları ekoeleştiri materyalleri olarak kullanılmıştır. Uygulamalar süresince gerçekleştirilen sınıf içi tartışmalar, öğrenci çizimleri ve zihin haritalarıyla araştırmanın verileri nitel olarak elde edilmiştir. Uygulama sürecinin başlangıcında öğrencilerin ekolojik sorunlara yönelik eleştirilerini daha çok ekonomik temelli ve yalnızca insan yararını gözeten sınırlı bir bakış açısıyla yaptıkları belirlenmiştir. Çalışmanın ilerleyen süreçlerinde sınıf içi tartışmalarda öğrencilerin doğaya verilen zararın yalnızca insan yaşamını etkilemediği; bu olumsuz durumun evrendeki bitki, hayvan, böcek, taş, toprak, su ve benzeri tüm varlıkların geleceğini tehlikeye attığına yönelik eleştirilerde bulundukları görülmüştür. Uygulamalar yoğunlaştıkça zihin haritalarındaki ekolojik kavram çeşitliliğinin artış gösterdiği, çizimlerde ise canlı-cansız tüm varlıkların doğaya verilen zarardan etkilendiklerine ilişkin bütünsel anlatımlar yer almaya başlamıştır. Çalışmanın sonunda, öğrencilerin ekoeleştirinin temel ilkesi olan canlı-cansız tüm varlıkların birer özne olduğu, her birinin kendi içerisinde değer taşıdığı düşüncesine ulaştıkları görülmüştür. Dünya'nın yalnızca insanlara ait olmadığı, insanın doğaya ve tüm canlılara karşı sorumlu olduğu, kaynakların etkili ve verimli bir şekilde kullanılması gerektiğine ilişkin, kaynak materyallere yönelik ekoeleştiri yapabildikleri belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Ekoeleştiri, ilkokul öğrencileri, sürdürülebilirlik

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖZÜYLE DÜNYA, AY VE GÜNEŞ

Öğretmen Büşra Şeyma BARDAKCI, Milli Eğitim Bakanlığı, bsbardakci@gmail.com
Doç. Dr. Sibel BALCI, Aksaray Üniversitesi, sibel.balci@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma öğrencilerin Güneş, Dünya, Ay ve Güneş-Dünya-Ay sistemiyle ilgili zihinsel modellerini belirleme amacıyla gerçekleştirilmiştir. 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında Hakkari ilinin Şemdinli ilçesinin Derecik beldesindeki bir köy okulunda çalışma yürütülmüştür. İlkokul 2. sınıftan 21 öğrenci, 3. sınıftan 15 öğrenci, 4. sınıftan 18 öğrenci olmak üzere toplam 54 öğrencinin yer aldığı bir çalışma grubu yer almaktadır. Zihinsel modeller bireylerin zihnindeki içsel/bilişsel sunumlardır. Diğer bir ifadeyle, zihinsel modeller kavramsal modellerle gerçek (olgu/süreç) arasında zihinde yapılanan ara aşama olup ilgili gerçeği anlamak için kestirimci ve açıklayıcı niteliklere sahiptir. Buna göre bireyler zihinsel modelleri gerçek dünyanın davranışlarını açıklama, kestirme ve anlamada kullanırlar veya bu doğrultuda mevcut modellerden hareketle yeni zihinsel modeller yapılandırırlar. Kullanılan veya yapılandırılan zihinsel modelde önemli olan birey için fonksiyonel olmasıdır. Anlaşıldığı gibi, zihinsel modeller gerçeklerle ve/veya kavramsal yapılandırmalarla ilişkili olup bunların bireylere özgü, içsel, tamamlanmamış ve dinamik indirgemeleridir. Öğrencilerin konuyla ilgili zihinsel modellemeleri resimler ve açık uçlu sorularla belirlenmeye çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak ayrı ayrı uygulanmak üzere ana konu için 1 soruluk betimleme çalışması ve 8 soruluk açlık uçlu sorulardan oluşan bir test olmak üzere toplamda 2 testten yararlanılmıştır. Testlerden elde edilen veriler, öğrencilerin sınıf düzeyleri göz önünde bulundurularak değerlendirilmiştir. Açık uçlu soruların bazılarında resimler çizerek cevaplar veren öğrencilerin%85.1'i Ayı, %88.8'i Dünyayı, %92.5'i Güneşi, kendi zihinsel modellemelerine göre resmetmişlerdir. Bazı öğrenciler kendilerini uzay boşluğunda bir astronot gibi görerek kendilerini resme dahil etmişlerdir. Kimi öğrenciler kendilerini dünyanın tam üstünde görerek Ay, Güneş ve gökyüzünü daha ayrıntılı resmetmişlerdir. Öğrencilerin bir kısmı ise kendilerini resme dahil etmeden sadece zihninde hayal ettiklerini resmetmişlerdir. 2. sınıflara bakıldığında çiçek, gökkuşağı ve insan gibi temayla ilgisi olmayan objeler çizdikleri görülmektedir. % 14.2'si çiçek resmi, %14.2'si insan resmi,

%66.6'sı gökkuşağı resmi çizerek temadan uzaklaşmışlardır. 3 ve 4. sınıflara bakıldığında ise genel olarak tema çerçevesinde resimler çizdikleri görülmektedir; %24.2'si uzay, %42.'4ü gezegen, tamamının yıldız çizdiği görülmektedir. Dünyayı kara ve denizler olarak ikiye ayırarak ele alanlara kıyasla iki renkli olarak bir bütün halinde ele alanlar daha fazladır. Güneşi ve Ayı genelde tek renk olarak ele almışlardır. Güneş, Dünya ve Ay büyüklük olarak karşılaştırıldığında Dünya diğerlerine göre daha büyük çizilmiştir. Bunun nedeni Dünya üzerinde yaşıyor olduğumuzu düşünmeleri olabilir. Dünyayla ilgili öğrencilerdeki genel algıya bakıldığında tamamının dünyanın şekline dair aynı fikirde olduğu açıktır. Çizilen resimlerde dünya yuvarlak olarak ele alınmıştır.

Anahtar sözcükler: Ay, dünya, güneş, zihinsel model

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZE ZİYARETİ DENEYİMLERİ

Yrd. Doç. Dr. Emine ÇİL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, eminecil@mu.edu.tr
Arş. Gör. Durmuş YANMAZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, durmusyanmaz@mu.edu.tr

ÖZET

Non-formal öğrenme, planlanmış öğretimsel amaçlar çerçevesinde okul duvarlarının dışında gerçekleştirilen öğretimdir. Müzeler non-formal öğrenme ortamlarından biridir. Doğa tarihi müzeleri canlı bitki ve hayvan örneklerini, fosilleri, mineralleri sergilemesinden dolayı fen öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Müze ziyaretleri aracılığıyla bilişsel ve duyuşsal öğrenmeler gerçekleşebilir. Müzelerde etkili fen öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrenci merkezli etkinlikler uygulanmalıdır. Müzede etkili fen öğretimi öğrenciler üzerinde kalıcı etkilere sahiptir. Fen eğitiminde ilkokuldan başlayarak bütün öğretim kademelerinde müzelerden yararlanılması önerilmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin müze ziyareti deneyimlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma tarama modelinde desenlenmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin ilkokul yaşantıları boyunca deneyimledikleri müze ziyaretleri hakkında bilgi toplamak amaçlandığı için 5. sınıfın birinci döneminde bulunan öğrenciler araştırmaya dâhil edilmiştir. Çalışmaya biri Muğla il merkezinde, diğeri Yatağan ilçe merkezinde olmak üzere iki ilkokul katılmıştır. Çalışmaya il merkezindeki okuldan 63, ilçe merkezindeki okuldan 38 olmak üzere toplam 101 öğrenci katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Müze Ziyareti Deneyimleri Anketi kullanılmıştır. Anket altı açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Anketin ilk sorusunda, öğrencilerden ne kadar sıklıkla müzeleri ziyaret ettiklerini yazmaları istenmiştir. İkinci soruda öğrenciler müzelere genellikle kiminle birlikte gittiklerini yazmışlardır. Üçüncü soruda öğrencilere eğer daha önce bir müze ziyaret ettiler ise orada ne tür öğretimsel etkinliklere katıldıkları sorulmuştur. Dördüncü soruda öğrencilerden en çok ilgilerini çeken müze çeşidini/çeşitlerini yazmaları ve ilgilerini çekme sebeplerini açıklamaları istenmiştir. Anketin beşinci sorusunda öğrencilere daha önce hiç Doğa Tarihi Müzesi ziyaret edip etmedikleri sorulmuştur. Altıncı soruda ise ziyaret ettikleri Doğa Tarihi Müzeleri'nin isimlerini yazmaları istenmiştir. Anketin geçerliliğini sağlamak için uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman grup ikisi fen eğitimi, biri müze eğitimi alanında çalışmakta olan üç Akademisyen, iki Fen Bilimleri öğretmeni olmak üzere beş kişiden oluşmaktadır. Anketin pilot uygulaması 5. sınıfta öğrenim görmekte olan ve bu çalışmanın örneklemine dâhil olmayan 75 öğrenci ile yapılmıştır. Pilot uygulamadan elde edilen veriler ve uzman görüşlerinden de yararlanarak ankette gerekli düzeltmeler yapılmıştır. 6 öğrenci ile anketin ikinci pilot uygulaması yapılmış ve son hali verilmiştir. Elde edilen nitel verilerin analizinde tematik içerik analizi kullanılmıştır. Kodlamalar yapılarak, temalar oluşturulmuştur. Her bir tema için frekans ve yüzde hesaplanmıştır. Katılımcıların %17'sinin hiç müze ziyaretinde bulunmadığı, %22'sinin sadece bir defa müze ziyaretinde bulunduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %54'ünün müze ziyaretlerini aileleriyle birlikte ziyaret ettikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların %62'si müze ziyareti boyunca müzedeki eserleri gözlemlediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çoğu ziyaret ettikleri müzelerde herhangi bir etkinliğe katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ilgisini en çok çeken müzelerin bilim, tarih ve doğa tarihi müzeleri olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler bilim müzelerine ilgi duymalarının sebepleri arasında en çok fenni sevme, tarih müzelerinin geçmişi merak etme, doğa tarihi müzelerinin ise fosilleri merak etme olarak açıklamışlardır. Öğrencilerin %60'ının daha önce bir Doğa Tarihi Müzesi ziyaret etmediği tespit edilmiştir. Bu çalışmanın bulgularına dayalı olarak öğrencilerin ilkokul yaşantıları boyunca çok az müze ziyaretinde bulundukları, müze ziyaretlerini genellikle aileleriyle birlikte yaptıkları sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğrencilerin müze ziyaretlerinde öğretimsel amaçlar için özel olarak tasarlanmış herhangi bir etkinliğe katılmadıkları söylenebilir. Öğrencilerin daha çok fen ile ilgili eserlerin sergilendiği müzelere ilgi duydukları sonucuna varılabilir. Muğla il merkezinde bir doğa tarihi müzesi bulunmasına rağmen katılımcıların neredeyse tamamının bu müzeyi ziyaret etmediği söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Doğa tarihi müzesi, fen öğretimi, müzede öğrenme, non-formal öğrenme

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN UZAY KAVRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Arş. Gör. Aybüke BAŞTÜRK, Karadeniz Teknik Üniversitesi, a.ucansoy@gmail.com
Doç. Dr. Tuncay ÖZSEVGEÇ, Karadeniz Teknik Üniversitesi, tuncay88@yahoo.com
Arş. Gör. Aybüke BAŞTÜRK, Karadeniz Teknik Üniversitesi, a.ucansoy@gmail.com

ÖZET

2013 yılında değişen Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında, öğrencilerin fen okuryazarı bireyler olarak yetiştirilmesinin önemi üzerinde durulmuştur. Fen Bilimleri dersinin "bilgi" öğrenme alanı içinde yer alan Dünya ve Evren konu alanı, Dünya ve evrenin özelliklerini, yapısını, meydana gelen değişimlerin araştırılmasını ve keşfetmeyi ilkokul öğrencilerine kazandırmayı amaçlayan bilimsel bilgiler kümesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Fen Bilimleri dersinin içeriğinde astronomi konuları da yer almaktadır. Bu bağlamda astronomi kavramlarını ilkokul öğrencilerinin ne şekilde anlamlandırdıklarının belirlenmesinin, Fen Bilimleri öğretim programının da ilgili kazanımlara ne derece ulaştığına dair yorumda bulunabilmek adına önemli olduğu düşünülmektedir. İlgili konu alanı içinde yer alan uzay kavramının öğrencilerin görüşlerinden yola çıkarak incelenmesinin gök bilimine ilişkin farkındalık oluşturma bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu farkındalıktan yola çıkarak öğrencilerin uzay ve uzay teknolojileri hakkında merak duygusunu canlı tutabilmek ve akabinde bilimsel süreç becerilerini de işe koşarak

öğretim programı bağlamında işlenilen uzay kirliliğine sebep olan durumlar ve muhtemel sonuçlar üzerine çıkarımda bulunmalarını sağlamak açısından uzay kavramının ilkokul düzeyi çocuklarının imajlarında ne şekilde olduğunun belirlenmesi önemli görülmektedir. Öğrencilerin formal fen eğitimi almadan önce bu kavramlara ilişkin yaşantılar yoluyla elde ettikleri bazı ön öğrenmeleri bulunmaktadır. Öğrenciler formal fen eğitimi almadan önce sosyal çevre ve iletişim araçlarıyla ön bilgiler edinmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin gerek deneyim gerek gözlem yoluyla elde ettikleri bu bilgilerin bir kısmı bilimsel gerçeklerden uzak olup kavram yanılgılarını meydana getirmektedir. Erken çocukluk döneminde ailede ve okul öncesi eğitim sürecinde kimi imajların oluştuğu uzay kavramına ilişkin kavram yanılgılarının giderilmesi için öncelikle bu yanılgıların ortaya çıkartılması gerekmektedir. Bu sebeple öğrencilerin "uzay" kavramına ilişkin imajı nasıl ve ne şekilde oluşturduklarının belirlenmesi açısından bu çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple çalışmanın amacı ilkokul 2. ve 4. sınıf öğrencilerinin uzay kavramına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi olarak ele alınmıştır. Çalışma nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İlkokul ikinci sınıf öğrencilerinin uzay kavramına ilişkin konuları günlük yaşam deneyimleriyle; dördüncü sınıf öğrencilerinin ise bir önceki yıldan almış oldukları fen bilimleri dersi kapsamında öğrendikleri uzay kavramıyla ilişkilendirerek anlamlandırmaları bakımından çalışmanın katılımcılarını ikinci sınıftan 79, üçüncü sınıftan 80 olmak üzere toplam 159 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların farklı sınıf düzeyinden seçilmesiyle kavramsal gelişimlerinin incelenmesi de çalışmanın ortaya çıkarmayı amaçladığı durumlardan biridir. Çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan anket ve çizim formu ile toplanmıştır. Anketten elde edilen verilerin desteklenmesi amacıyla öğrencilere uzay kavramına ilişkin çizimler yaptırılmıştır. Çizimler öğrencilerin içselleştirmesi beklenen kavram ve kazanımları zihinlerinde ne şekilde şemalandırdıklarının belirlenmesi açısından önemlidir. Çizimler imgelerin simgeleştirilmesi sürecini kapsamaktadır. Bu sebeple öğrencilerin uzay kavramına ilişkin imgelerinin simgeler haline dönüştürmeleriyle öğrencilerinin düşüncelerini daha etkili bir şekilde aktarabilmelerini sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre 2. sınıf öğrencileri uzaya ilişkin çizimlerinde en fazla astronot kavramını kullanırken (%16.6) bunu sırasıyla Ay (% 12.7) ve Yıldız (% 12.4) kavramları takip etmektedir. Dördüncü 4. sınıfta ise çizimlerde en fazla yer edinen kavramlar Gezegen (%15.2) olmakla beraber Yıldız (%12.5), Dünya (%11.5) ve Ay (%11.1) kavramları olmaktadır. İkinci sınıftaki öğrencilerin %30,4'ü 4. sınıftaki öğrencilerin ise %22'si uzay kavramını ilk olarak ailelerinde duydukları ifade etmişlerdir. İkinci sınıftaki öğrencilerin %5,7'si uzaylıların varlığına inanırken bu oran 4. Sınıftaki öğrencilerde %1,3 olmaktadır. Elde edilen diğer veriler araştırmanın sunumu esnasında katılımcılarla paylaşılacaktır.

Anahtar sözcükler: Fen bilimleri, olgubilim, uzay

İLKOKUL PROGRAMI'NIN "FETEMM" UYGULAMALARI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, nily@aku.edu.tr

ÖZET

21. yüzyıl eğitiminde önemli gelişmeler arasında yer alan STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) eğitimi; öğretme-öğrenme sürecinde fen, teknoloji, mühendislik ve matematik içeriğini ve becerilerini bütünleştiren bir yaklaşımdır. STEM kısaltması ülkemizde fen, teknoloji, mühendislik ve matematik açılımının kısaltması olan FeTeMM şeklinde adlandırılmıştır. FeTeMM (Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) eğitimi, geleceğin yenilikçileri olacak öğrencilere yaratıcı problem çözme tekniklerini benimseten entegre bir yaklaşım olup, onların problemlere disiplinlerarası bakış açısıyla bakmasını, bilgi ve beceri kazanmalarını hedefler. Uluslararası platformda FeTeMM'i eğitim sistemi olarak uygulayan ülkelerin PISA ve TIMSS gibi küresel değerlendirme sınavı sonuçlarında gözle görülür derecelerde artışlar olması, diğer ülkelerin de dikkatlerinin "FeTeMM" üzerinde yoğunlaşmasına sebep olmuş ve eğitim reformları FeTeMM eğitimine olan ilgiyi arttırmaya odaklanmıştır. FeTeMM uygulamaları ülkemizin de uluslararası düzeyde arzu edilen noktada olabilmesi için stratejik öneme sahiptir. Bunun için, öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerinin desteklenmesini sağlayacak araştırma temelli FeTeMM stratejilerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda son yıllarda ülkemizde de FeTeMM çalışmalarına önem verildiği, ancak uygulamaların ve araştırmaların ağırlıklı olarak ortaokul düzeyinde yürütüldüğü dikkat çekmektedir. Oysa FeTeMM eğitiminin daha erken yaşlarda başlaması öğrencilerin arzu edilen bilgi, beceri ve tutuma sahip olabilmesi adına büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle ilkokul döneminde başlaması gereken FeTeMM çalışmaları için okullarda uygulanan programların da sürece uygun olması gerekmektedir. Bu gerekliliken yola çıkarak araştırmanın amacı, İlkokul Programı'nın FeTeMM uygulamalarının yapılabilmesine ne ölçüde olanak sağlayabileceğini incelemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılarak yapılacak olan bu araştırmada, FeTeMM çerçevesinde oluşturulan ölçütler doğrultusunda İlkokul Programı doküman incelemesine tabi tutulacaktır. İlkokul Programı'nın gerek genel bağlamda gerekse ilgili disiplinlerin öğretim programları bağlamında FeTeMM uygulamaları açısından yeterli ve yetersiz olduğu noktalar ortaya çıkarılacak ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Fen eğitimi, İlkokul Programı, FeTeMM

İLKOKULDA BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİ ALANINDA SON 15 YILDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Özlem İRVEN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ozlemirven@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Burcu ŞENLER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bsenler@mu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilkokulda bilimsel süreç becerileri alanında son 15 yılda yapılan çalışmaların farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda temel eğitim ve sınıf öğretmenliği alanında bilimsel süreç becerileri üzerine son 15 yılda yayınlanan makaleler incelenmiştir. Çalışma nitel olarak tasarlanmıştır. Veri toplama tekniği olarak doküman analizi, veri analiz tekniği olarak ise içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi yapılırken makaleler, yayın yılı, yaklaşım, desen, örneklem, veri toplama araçları ve yayınlandıkları dergiler açısından incelenmiştir. Bulgulara göre, son 15 yılda bilimsel süreç becerileri

üzerine en çok çalışma 2011 yılında yapılmıştır. Yöntem açısından incelendiğinde, en çok nicel yöntem, en az ise karma yöntem kullanılmıştır. Bu çalışmalarda en fazla kullanılan desenler, tarama ve deneysel desendir. Araştırma örneklemlerinde ise en çok sınıf öğretmeni adayları, en az ise sınıf öğretmenleri yer almaktadır. Çalışmalarda veri toplama aracı olarak en çok farklı araştırmacılar tarafından geliştirilen bilimsel süreç becerileri testleri kullanılmıştır. Nicelik olarak ise, bilimsel süreç becerileri üzerine temel eğitim ve sınıf öğretmenliği alanında yapılmış çalışmaların, diğer alanlarda yapılan çalışmalara göre daha az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Öğretim programında da ifade edildiği gibi fen okuryazarı bireyler yetiştirmek ilkokulda da hedeflenen bir noktadır. Bu anlamda sınıf öğretmenlerinin de görev ve sorumlulukları oldukça önemlidir. Dolayısı ile temel eğitimde ve özellikle sınıf öğretmenleri ile yapılan çalışmalara yoğunluk verilmelidir. Ayrıca nitel ve karma yöntem ile yapılacak olan çalışmalarda, bilimsel süreç becerilerine, bu becerilerin öğretimine ve bu süreçte sınıf içi uygulamalar ve etkinliklere değinilmesi daha derinlemesine bilgi sunacaktır.
Anahtar sözcükler: Bilimsel süreç becerileri, içerik analizi, temel eğitim

IŞIK MADDE ETKİLEŞİMİNİ VE IŞIĞIN İZLEDİĞİ YOLU GÖSTEREN ALTERNATİF MODELLER: SİHİRLİ KÜRE

Öğretmen Kürşat ŞEN, Şanlıurfa Suruç Dumlukuyu Ortaokulu, kursatsen@posta.mu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerine ışık-madde etkileşimini ve ışığın izlediği yolu gösteren alternatif modeller ile sunmaktır. Milli Eğitim Bakanlığının ilköğretim için belirlemiş olduğu müfredatta ki kazanımlar dikkate alınarak ilköğretim öğrencilerine de uygulanabileceği öngörülmektedir. Bu kazanımlar; Işığın madde ile etkileşimi sonucunda görülebileceğini fark eder. Işığın bir enerji türü olduğunu ifade eder. Işığın düzgün ve pürüzlü yüzeylerdeki yansımalarını gözlemler ve ışınlar çizerek gösterir. Işığın izlediği yolu çizimle göstererek ifade eder. Böylece, bu modeli kullanarak öğrencilerin ışık madde etkileşimini ve ışığın izlediği yolu daha iyi anlayacakları beklenebilir. Yapılan literatür taramasında ışık madde etkileşimi ve ışığın izlediği yol gibi konuların bir arada verildiği çalışmalara fazla rastlanılmamıştır. öğrencilerin bu iki konuyu bir arada görmesine olanak sağlayacak bu proje iki önemli kavramın birbirinden bağımsız olmadığı konusunda yeterli bilgi verileceği öngörülmektedir. Işığın doğasını anlamak adına tasarlanan bu modelde amaç; ışık konusundaki bazı kavram yanılgılarını gidermektir. Bu model ile ışık konusunda soyut olarak verilen kavramların somutlaştırılarak etkin bir öğrenme gerçekleştirilebileceği ve ışık madde etkileşimi olmadan cisimlerin gözlenmeyeceği ve ışığın izlediği yol hakkında oluşan kavram yanılgılarını gidereceği öngörülmektedir. Bu etkinlik, ortaokuldaki öğrencilerin ışık konusundaki kavram yanılgılarını gidermek adına yapılmıştır. Işık madde etkileşimi ve ışığın izlediği doğrultuyu gösteren bu etkinlikte öğrenciler soyut kavramlar barındıran Işık konusunu somut bir biçimde gözlemleme şansı buldular. Öğrencilerin konuya karşı olumlu tutum geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Kavram öğreniminde kolaylık sağlanmış, karmaşık yapılar basit ve anlaşılır hale getirilmiştir. Fazla büyük veya fazla küçük olmasından dolayı duyu organlarıyla algılamalarında güçlük olan olayların anlaşılması sağlanmıştır. Bu çalışmada kullanılan etkinliklerde olduğu gibi modeller, gerçek olmayan soyut düşünce, tasarı ve kavramların açıklanmasına yardım eder. Etkinlik yapılmadan önce sorulan sorulara verilen cevaplar doğrultusunda öğrencilerde var olan kavram yanılgılarının günlük deneyimlerinden kaynaklandığı söylenebilir. Öğrenci, derse başlamadan önce belli inanç ve fikirlere sahip olabilir. Bu inanç ve fikirleri bilmek, öğrenmenin etkili ve istenilen düzeyde altyapı oluşturmasını sağlayabilir. Etkinlik sırasında öğrencilerin merak ettiği ve ilgiyle dersi takip ettikleri gözlemlenmiştir. Bu bağlamda şu öneriler yapılabilir: Bu etkinlikte nane yerine başka maddelerde kullanılabilir (kum, toz gibi).İlköğretim düzeyindeki öğrencilere bu etkinlik uygulanırken Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu ders kitaplarındaki ilgili konu hakkındaki kazanımlara dikkat edilmelidir. Fen ve Teknoloji dersindeki diğer soyut kavramlarında bu şekilde somutlaştırılarak etkin bir model oluşturulmasıyla öğrencilerin daha verimli ve kalıcı öğrenmeler gerçekleştirebilecekleri söylenebilir. Ders kitapları hazırlanırken yanılgıların olduğu kavramlar hakkında yapılan araştırmalar, dikkate alınmalı ve hazırlanan materyaller doğrultusunda geliştirilmelidir. Ortaöğretimdeki öğrencilerin öğretmenleri tarafından üniversiteye yerleştirme sınavlarında başarılı olup üniversite eğitimi almak adına ezberletilen kavramlar yerine günlük hayatta nerde ve nasıl kullanacakları hakkında bilgilendirme yapmaları kavram yanılgılarını gidermede etkili olabilir.
Anahtar sözcükler: Işığın izlediği yol, ışık madde etkileşimi, materyal geliştirme, model

JİGSAW TEKNİĞİNİN ÖĞRENCİLERİN KUVVET VE HAREKET KONUSUNDAKİ AKADEMİK BAŞARILARINA, FEN BİLGİSİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM VE MOTİVASYONLARINA ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Durdu Mehmet GENÇOĞLAN, Sütçü İmam Üniversitesi, dmg.46@outlook.com
Yrd. Doç. Dr. Evrim URAL, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, evrimural@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Orhan ERCAN, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, orhanercan@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, işbirlikli öğrenme jigsaw tekniğinin 6. sınıf öğrencilerinin "Kuvvet ve Hareket" ünitesinde akademik başarıları, fen bilimleri dersine olan tutumları ve fen öğrenmeye yönelik motivasyonları üzerine etkilerini incelemektir. Bu çalışmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel araştırma deseni kullanılmıştır. 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde gerçekleştirilen çalışmada, tesadüfi örnekleme yöntemiyle Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı, Kahramanmaraş İli Onikişubat ilçesinde bulunan bir devlet okulu seçilmiştir. Çalışmanın örneklemini, seçilen okulda 6. sınıfa devam etmekte olan iki ayrı şubede eğitim gören toplam 49 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubunu oluşturan iki şubeden birisi (24 öğrenci) kontrol grubu, diğer şube ise deney grubu (25 öğrenci) olarak atanmıştır. Uygulama başlangıcında öğrencilerin kuvvet ve hareket ünitesindeki ön bilgilerini belirlemek amacıyla Deveci (2010) tarafından geliştirilmiş 27 maddeden oluşan Akademik Başarı Testi ön test olarak uygulanmıştır. Öğrencilerin fen dersine yönelik tutumlarını ve motivasyonlarını ölçmek amacıyla, Şaşmaz-Ören (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Fen Bilgisi Dersi Tutum Ölçeği ve Dede ve Yaman (2008) tarafından

geliştirilen Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının Akademik Başarı Testi, Fen Bilgisi Dersi Tutum Ölçeği ve Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği ön test puanları karşılaştırılmış ve grupların ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Deney grubu olarak atanan şubede işbirlikli öğrenme jigsaw tekniği ile ders işlenirken, kontrol grubunda geleneksel yöntemle (düz anlatım, soru-cevap) ders işlenmiştir. Uygulama öncesinde deney grubu öğrencileri 2015-2016 eğitim-öğretim yılı fen bilimleri dersi 1. dönem 1. yazılı sınav sonuçlarına göre beşer kişiden oluşan 5 heterojen gruba ayrılmıştır. Uygulama 4 hafta boyunca 6. sınıf fen bilimleri dersi kuvvet ve hareket ünitesi kazanımlarının öğrencilere kazandırılmasına yönelik, haftalık 4 saat olmak üzere 16 saat süreyle sürdürülmüştür. Uygulama sonunda ön test olarak uygulanan veri toplama araçları deney ve kontrol grubu öğrencilerine son test olarak uygulanmıştır. Uygulama sonucunda verilerin SPSS 15.0 programına girişi yapılmıştr. Veri analizi devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Akademik başarı, fen motivasyonu, fen tutumu, Jigsaw tekniği, kuvvet ve hareket

KAVRAMSAL DEĞİŞİM METİNLERİNİN ÖĞRENCİLERİN FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM VE MOTİVASYON DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Yrd.Doç.Dr. Gökhan UYANIK, Kastamonu Üniversitesi, guyanik@kastamonu.edu.tr
Yrd.Doç.Dr. Mehmet Koray SERİN, Kastamonu Üniversitesi, mkserin@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, kavramsal değişim metinlerinin ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik tutum ve motivasyon düzeylerine etkisini belirlemektir. Araştırmada, öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel uygulama süreci, ilkokul dördüncü sınıf Fen Bilimleri dersi birinci, ikinci ve üçüncü üniteleri olan, "Vücudumuz Bilmecesini Çözelim", "Maddeyi Tanıyalım" ve "Kuvvet ve Hareket" üniteleri boyunca toplam 20 haftada gerçekleştirilmiştir. Uygulama süreci boyunca deney grubunda dersler kavramsal değişim metinleriyle işlenirken, kontrol grubunda mevcut Fen Bilimleri dersi öğretim programı doğrultusunda yürütülmüş ve ilave olarak herhangi bir etkinlik yapılmamıştır. Bu kapsamda, belirtilen ünitelerde yer alan çeşitli kavramlarla ilgili 11 farklı kavramsal değişim metni deney grubu öğrencilerine verilmiş ve sınıfta kavramlarla ilgili tartışma ortamları oluşturulmuştur. Bu şekilde, deney grubu öğrencilerinin belirlenen kavramlar üzerindeki başarıları artırılmaya çalışılmış, diğer bir ifadeyle, kavram yanılgıları giderilmeye çalışılmıştır. Veri toplama araçları olarak araştırmacı tarafından geliştirilen "Fen Bilimleri Dersi Tutum Ölçeği" ve "Fen Öğrenimine Yönelik Motivasyon Ölçeği" kullanılmıştır. Fen Bilimleri Dersi Tutum Ölçeği (FBDTÖ) toplam 18 maddeden oluşan üçlü likert tipinde geliştirilmiş bir tutum ölçeğidir ve ölçek 4 boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin geneline ait Crobach Alpha (α) değeri .86 olarak belirlenmiştir. Fen Öğrenimine Yönelik Motivasyon Ölçeği (FÖYMÖ) toplam 3 boyuttan oluşan 19 maddelik üçlü likert türünde bir ölçektir ve ölçeğin geneline ait Crobach Alpha (α) değeri .87 olarak belirlenmiştir. Verilerin analizinde SPSS 17.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının puanlarını karşılaştırmak amacıyla bağımsız t-testi analizleri gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin tutum ölçeği hem ön-test hem de son-test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bununla birlikte, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin motivasyon ölçeği ön-test puanları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Fakat deney ve kontrol grubu öğrencilerinin motivasyon ölçeği son-test puanları arasında, deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle, fen bilimleri derslerinde kavramsal değişim metinleri kullanımının, öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumlarına olumlu yönde katkı sağladığı, fen öğrenimine yönelik motivasyonlarını ise istatistiksel olarak anlamlı düzeyde artırdığı söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Kavram, Kavramsal Değişim Metinleri, Motivasyon, Tutum

LABORATUVAR DESTEKLİ VE UYGULAMALI ÖĞRETİMİN ÖĞRENCİLERİN FENE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİNİN BELİRLENMESİ*

Doktora Öğrencisi Ramis DOĞAN, Dumlupınar Üniversitesi, rmzdgn@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Halil KUNT, Dumlupınar Üniversitesi, halilkunt@gmail.com

ÖZET

Bir dersin öğretiminde öğrencinin verimliliğini artıran ve onları öğrenmeye teşvik eden faktörlerin başında kuşkusuz öğrenciyi, öğrenmeye karşı yönelten bir güç olan olumlu tutum gelmektedir. Öğrencilerin herhangi bir konu üzerindeki tutum ve davranışlarını olumluya çevirme süreci de eğitimciler için en zorlu süreçlerden biridir. Bu çalışmada laboratuvar destekli ve uygulamalı öğretimin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin fene yönelik tutumlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Kontrol gruplu öntest ve sontest modele dayalı yarı deneysel olarak desenlenen bu çalışma yansız atama ile oluşturulmuş ikisi deney grubu, ikisi kontrol grubu olmak üzere toplam dört grupla gerçekleştirilmiştir. 2015-2016 eğitim-öğretim yılı birinci döneminde eğitimine devam eden Ankara İlindeki bir ilkokulda, "Vücudumuzun Bilmecesini Çözelim" ünitesinde yürütülen bu çalışma 6 hafta ve 18 ders saati sürmüştür. Araştırmada yer alan kontrol grubuna fen bilimleri dersi öğretim programında yer alan mevcut eğitim-öğretim yaklaşımı olan araştırma sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımı ile dersin öğretimi sürdürülürken deney grubunda ise eğitim laboratuvar destekli uygulamalı öğretim ile sürdürülmüştür. Laboratuvar uygulamalarında öğrenciler bizzat fen dersinde teorik olarak öğrendiği konuları görerek ve yaşayarak öğrenme fırsatı bulmuşlardır. Çalışma öncesi ve sonrasında tüm gruplara Akınoğlu (2001) tarafından geliştirilmiş 'Fen Tutum Testi' uygulanmıştır. Toplanan verilerin istatistiksel analizleri için; tanımlayıcı istatistiksel metotların (aritmetik ortalama, ± standart sapma, frekans, yüzdelik) yanı sıra independent samples T-test analizi kullanılmıştır. Ayrıca çalışma sonunda deney grubu öğrencilerinden dersin işlenişiyle ilgili görüşleri yapılandırılmış görüş anketi kullanılarak alınmıştır. Analiz sonuçlarından öğrencilerin fene yönelik tutumlarında anlamlı bir artış görülürken öğrencilerin yazılı görüşlerinden edinilen verilerdeki olumlu ifadeleri de bu durumu desteklemiştir.

Anahtar sözcükler: Laboratuvar destekli ve uygulamalı öğretim, öğrenci görüş, tutum

**Bu çalışma ve bu kongreye katılım Dumlupınar Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP 2015 /105 sayılı proje) tarafından desteklenmiştir.*

MODELLEMEYE DAYALI ÖĞRETİMİN SES KONUSUNDAKİ KAVRAMSAL GELİŞİME ETKİSİ: İLKOKUL 4. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖRNEĞİ

Öğretmen Onur BİRİNCİ, Ardeşen Cumhuriyet İlkokulu, onuronline53@gmail.com
Doç. Dr. Zeki APAYDIN, OMU, zapaydin@gmail.com

ÖZET

Ses kavramının öğrenilmesi ile ilgili yapılan birçok araştırmada (Demirci, N. & Efe, S., 2007; Küçüközer, A., 2009; Hrepic, Z. & Zollman, A. D. & Rebello, N. S., 2010; Paliç, G., 2011) hemen her seviyedeki öğrencide eksik bilgiler ve kavram yanılgılarına rastlandığı görülmektedir. Bu kavram yanılgıları ve eksik bilgilerin giderilmesinde yapılandırmacı öğrenme teorisi temelli uygulamalar (Çalık, M. & Okur, M. & Taylor, N., 2011; Atasoy, Ş. & Tekbıyık, A. & Gülay, A., 2013) başarılı olabilmektedir. Son yıllarda, doğal gerçekliklerin ve bununla ilişkili kavramlar ve yasaların öğretiminde ön plana çıkan yöntemlerden biri de modellemeye dayalı eğitim yöntemidir. Modellemeye dayalı eğitimlerde öğrencilerin naif gerçeklik algıları kendi deneyimleri yoluyla bilimsel hale getirilebilir ve öğrenciler anlamlı bir öğrenme gerçekleştirebilir (Halloun, I. A., 2006). Bu bağlamda, yapılan araştırma ile modellemeye dayalı bir öğretim sürecinin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin ses konusunu kavrama düzeylerine ne derece etki ettiğinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmanın problem cümlesi de "Modellemeye dayalı öğretimin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin ses konusunu kavrama düzeylerine etkisi nedir?" olarak belirlenmiştir. Çalışmanın katılımcılarını 2015 – 2016 eğitim – öğretim yılında Rize ili Ardeşen ilçesindeki Cumhuriyet İlkokulundaki bir sınıfta öğrenim gören ve 16'sı erkek 17'si kız olan toplam 33 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Bu katılımcılar araştırmacının çalıştığı okuldaki orta düzey bir sınıf olması sebebiyle seçilmiştir. Uygulama kapsamındaki etkinlikler fen bilgisi programına uygun olarak 6 ders saati şeklinde planlanmıştır. Araştırma, yarı deneysel desende olup tek gruplu ön test – son test şeklinde yapılandırılmıştır. Bu çerçevede uygulama öncesinde ve sonrasında öğrencilerin kavramsal düzeyini belirlemek için araştırmacı tarafından konuya ilişkin literatür ile ilgili temanın kazanımları çerçevesinde geliştirilmiş ve pilot uygulaması aynı okuldaki başka bir sınıfta öğrenim gören 5 dördüncü sınıf öğrencisiyle yapılmış, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmenin genel çerçevesini 8 açık uçlu soru oluşturmuştur. Öğrencilerin verdikleri cevaplar nitel veri analizi yöntemlerinden betimsel analize tabi tutulmuş ve doğruluk seviyelerine göre gruplandırılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre modellemeye dayalı öğretim etkinliklerinin öğrencilerin kavramsal bilgi düzeylerinin gelişmesini sağladığı ve kavram yanılgılarında azalma meydana geldiği gözlemlenmiştir. Çalışmada elde edilen verilerin detaylı analizi ise devam etmekte olup, ilgili kişilere önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: İlkokul, kavram öğretimi, kavram yanılgıları, modellemeye dayalı öğretim, ses

ÖĞRENME AMAÇLI YAZMA ETKİNLİKLERİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİNİN TARTIŞILMASI

Doç. Dr. Ali YILDIZ, Atatürk Üniversitesi, ayildiz@atauni.edu.tr

ÖZET

Çalışmanın amacı, öğrenme amaçlı yazmayla ilgili etkinliklerin ilkokul öğrencilerinin akademik başarılarına etkisini tartışmaktır. Çalışmanın verileri, öğrenme amaçlı yazmayla ilgili kitaplar, bilimsel kongre-sempozyumlarda sunulan bildiriler ve bilimsel makaleler gibi dokümanların betimsel analiz yaklaşımına göre incelenmesiyle sağlanmıştır. Genelde nitel bir araştırmanın bulguları; görüşme, gözlem ve dokümanlarla sağlanan verilerden oluşmaktadır. Nitel araştırmalarda doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olarak kullanılabilir. Doküman incelemesi, genelde araştırılması amaçlanan olaylar veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar, onlara ulaşılması fazla zaman almadığı, ekonomik ve kolay olduğu için gözlem ve görüşmelere tercih edilmektedir. Kütüphanelerde bulunan her kitap, her dergi ve makale; işini severek yapan her araştırmacı için her daim hazır olan bilgi ve veri kaynağı olabilir. Öğrenme amaçlı yazmayla ilgili yapılan çalışmaların bulguları, başarı oranlarının deney gruplarının lehine yüksek olduğunu göstermektedir. Özellikle yarı deneysel çalışmalarda deney ve kontrol gruplarının öntest sonuçları arasında anlamlı bir fark bulunmamasına karşın sontest sonuçları, genelde öğrenme amaçlı yazma etkinliklerini gerçekleştiren deney gruplarının daha başarılı olduğunu belirtmektedir. Anlatılan konulardan sonra öğrencilerden, yaşça küçük muhataplara yönelik öğrenme amaçlı yazma etkinliklerinin yazılmasının istenmesi-kullanılması, etkinliği gerçekleştiren öğrencilerin hakkında yazdıkları konuları zihinlerinde doğru yapılandırmalarını ve öğrenmelerinin kalıcı olmasını sağlayabilir. İlkokul öğrencilerinin, yaşları gereği, daha iyi motive olabilecekleri düşünüldüğünden öğrenme amaçlı yazma etkinliklerinin kullanılması, onların akademik başarılarına olumlu etkide bulunabileceği öngörülmektedir.

Anahtar sözcükler: Akademik başarı, doküman incelemesi, ilkokul, öğrenme amaçlı yazma etkinlikleri

ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRETMEN ADAYLARINDA DAVRANIŞ DEĞİŞİKLİĞİ KAZANDIRABİLECEK BİR ÇEVRE EĞİTİMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Uzman İsmail ÇAYPİNAR, Amasya Üniversitesi, caytokat.38@gmail.com
Doç. Dr. Arzu CANSARAN, Amasya Üniversitesi, kardelen112@gmail.com

ÖZET

Çevre, belirli bir zaman diliminde doğrudan veya dolaylı olarak insanı etkileyen ve insanın maddi, manevi açıdan olgunlaşmasını sağlayan, yaşam koşullarını belirleyen biyolojik, coğrafi ve toplumsal olayların bütünüdür (Cansaran ve Yıldırım, (2010: 19). Çevre tüm canlıların yaşam boyu ilişkilerini devam ettirdiği ortamdır. Çevreyi canlı ve cansız ortamlar oluşturur (Başal, 2003,s.366). Anayasamızda her ferdin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu, çevreyi geliştirmenin, çevre sağlığını korumanın ve çevre kirliliğini önlemenin devletin ve vatandaşların görevi olduğu bilinmektedir (Erdal ve Yücel, 2013). Artan çevre sorunlarına ve çevre kirliliğine karşı insanlarda çevre bilincinin kazandırılması ve çevreye yönelik olumlu bir tutum sergilemesi öğretmenlerimizle mümkün olacaktır. Bu bağlam da çalışma öğretim elemanların

öğretmen adaylarında davranış değişikliği kazandırabilecek bir çevre eğitimi dersi hakkındaki görüşlerini almak amacı ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma nitel araştırma desenlerinden fenomonoloji(olgu bilim) ile yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümünde görev yapan ve çevre eğitimi dersi veren 3 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Öğretim elemanlarının belirlenmesinde amacına uygun olarak amaçlı örneklem seçim yöntemlerinden ölçüt örneklem yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında öğretim elemanlarının görüşlerini ortaya çıkarılması amaçlandığı için nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarına yönelik 6 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış mülakat soruları uzman kontrolünden geçirilerek hazırlanmıştır. Mülakatlar sürecinde öğretim elemanlarının görüşleri için izin alınarak ses kayıt cihazı yardımı ile kaydedilmiştir. Elde edilen ses dosyaları bilgisayar ortamına aktarılmış ve yazı haline getirilerek NVIVO.9.0 programına aktarılmıştır. Bu programdan yararlanarak kod ve temalar meydana getirilmiştir. Oluşturulan bu kod ve temalarla NVIVO.9.0 programından yararlanılarak model ve grafikler oluşturulmuştur. Araştırma bulguları incelendiğinde; çevre kavramının tanımında öğretim elemanlarının üçü de 'canlıları etkileyen faktörler' olarak cevap verdiği, çevre eğitimi dersinin öğretmenlerde davranış değişikliği kazandırılabilmesi için uygulamaya önem verilmesi gerektiğini ve çevre eğitimi derslerinin güz yarıyıl olmamasını, öğretmen adayında en çok arzu edilen davranışın 'canlıları sevme ve çevreye saygı' olduğunu, öğretim elemanlarında ve öğretmen adaylarında çevre eğitimi sayesinde 'geri dönüşüm', 'su tasarrufu', 'enerji tasarrufu','doğanın korunması', 'çevre duyarlılığı gibi davranışlarının kazanıldığı sonucuna varılmıştır. Çevre eğitimi derslerinin teoriden çok yani bilgi yükünden çok uygulamaya yer verilmelidir. Çevre eğitimi dersleri öğretmen yetiştiren bütün öğretim programlarında zorunlu veya seçmeli yer almalıdır. Çevre eğitimi dersini öğrenciye not kaygısından uzak ve sevdirilerek işlenmelidir. Çevre eğitimi dersi bazı programlarda eğitim öğretim yılının güz yarıyılına denk geldiği için uygulama alanı daralmakta ve işlevsel hale gelemediğinden bahar yarıyılına göre ayarlanmalıdır.

Anahtar sözcükler: Çevre eğitimi, NVIVO 9.0, öğretim elemanı, öğretmen adayı

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ATOM, MOL, MOLEKÜL KAVRAMLARINI AÇIKLAMA DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Doç. Dr. Ahmet SÜRÜCÜ, Pamukkale Üniversitesi, ahmetbey61@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Cahit KAYHAN, Pamukkale Üniversitesi, hckayhan@pau.edu.tr
Doç. Dr. Nihat BOZ, Gazi Üniversitesi, nihatboz@yahoo.co.uk

ÖZET

Eğitim fakültelerinin ilköğretim bölümünde bazı temel dersler bulunmaktadır. Bir Matematik Öğretmen Adayı (MÖA) "Temel Fizik", bir Fen Bilgisi Öğretmen Adayı (FBÖA) "Temel Matematik" gibi bazı temel dersleri almak durumundadır. Yine aynı şekilde bir Sınıf Öğretmeni Adayı (SÖA), "Temel Matematik" "Genel Fizik" "Genel Kimya" gibi dersleri almaktadır. Birçok SÖA, bu temel dersleri niçin aldığını anlamlandıramamaktadır. "Bu dersi niye alıyorum ki! Yarın fizik mi anlatacağım?" "Kimya benim neyime gerek ki! Ben sınıf öğretmeni olacağım…" "Yaa!, Ortaokulda, lisede gördük, niye tekrar matematik görüyoruz ki! Bu ve benzeri cümleler aslında bir SÖA'nın bu dersleri görme nedenini anlamlandıramamasından çok, bu derslere ilişkin öğretim sürecinin amacına ulaşamadığının bir göstergesidir. Kimya disiplinine ait olan molekül kavramını matematiğin bir konusu olan üslü sayılardan bağımsız olarak kavrayamayacağımız bir gerçektir. Yine aynı şekilde bir sınıf öğretmeninin dördüncü sınıfta kare, küp kavramlarını öğretirken, ileriye dönük üslü sayılarla olan bağlantısının farkında olmaması öğrenilen bilginin niteliğini olumsuz yönde etkileyecektir. Matematik bir dildir ve içinde örüntüleri barındırmaktadır. Bir MÖA'nın örüntülerden hareketle atom, mol, molekül kavramları arasındaki ilişkiyi bilmemesi, formülize edilmiş bir matematik bilgisini boşa çıkaracaktır. Bu araştırmada, mol kavramının anlaşılmasında atom ve molekül sayılarının, avagadro (6,02.1023) sayısı ile bağlantısını kurarak, kavramları açıklama durumları incelenmiştir. Nitel araştırma metodolojisinin desenlerinden biri olan durum çalışması yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubu 2014 – 2015 öğretim yılında Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde farklı bölümlerdeki derece yapması muhtemel, akademik başarısı yüksek SÖA, MÖA ve FBÖA olmak üzere 3 öğretmen adayından oluşmuştur. Çoklu bir durum çalışması olarak tasarlanan araştırmada katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maximum çeşitlilik örneklemesi yoluyla belirlenmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak yürütülmüştür. Tek bir öğretmen adayı (ÖA) üzerinde yapılan bir çalışma olarak tasarlanmış olup, bir kaç ÖA'nın çalışmaya dâhil edilmesiyle çoklu durum haline dönüştürülmüştür. Verilerinin toplanmasında, görüşme, döküman incelemesi yöntemlerinden, analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırmanın amacı, ilköğretim bölümünde öğrenim gören SÖA, MÖA ve FBÖA'nın açıklamalarından atom, mol, molekül kavramlarına yönelik açıklama durumunu teşhis etmek ve bunu branşlar bazında karşılaştırmaktır. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının atom, mol, molekül kavramlarına ilişkin açıklamalarının "Atom maddenin en küçük yapı taşıdır." tarzı açıklamalardan öteye geçmediği görülmektedir. SÖA ve MÖA'nın açıklamaları arasında çok bir farklılık görülmezken, FBÖA'nın açıklamaları, "Atomdan daha küçük maddelerin varlığı biliniyor, Cern de yapılan parçacık çarpışmaları sonucunda daha küçük parçacıkların olduğu tespit edilmiştir." şeklinde detayları bilinmeyen, derslerde kulaktan duyma bir bilgi ile sınırlı kalmıştır. Yine aynı şekilde MÖA'nın "Mol mü daha büyüktü? Yoksa! Molekül mü daha büyüktü?" şeklindeki ifadeleri ilişkilendirmeden uzak bir eğitimden geçtiğinin göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar sözcükler: Atom, kimyasal kavramlar, mol, molekül, öğretmen adayı

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE SORUNLARINA YÖNELİK FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN KİŞİLİK TİPLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Uzman Ali YAKAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, aliyakar10@gmail.com
Arş. Gör. Gökhan GÜVEN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gokhanguven@mu.edu.tr

ÖZET

Yaşadığımız bölgelerde, ülkemizde ve dünyada bir türlü engellenemeyen birçok çevre sorunu bulunmaktadır. Bu çevre sorunlarının çözümü için pek çok farklı yol ve yöntem geliştirilmeye ve bu konuda çeşitli önlemler alınmaya çalışılmaktadır. Bunun ilk adımı ise farkındalık boyutudur. Farklı kişilik tiplerinde bizlerle birlikte birçok birey, çevremizde ve dünyada yaşamını devam ettirmektedir. Toplumun çevre sorunlarına nasıl yaklaştığı, bireysel ve toplumsal sorumluluk düzeyleri ile bağdaştırılabilir. Bu sorumluluklar ise eğitimle ve iyi örneklerle geliştirilerek sağlanabilir. Bunun için temel anahtarlar ise öncelikle aileler ve eğitim süreçlerini yönlendiren öğretmenlerdir. Öğrenciler için örnek veya model olarak sayılabilecek kişilerin çevre sorunlarına yaklaşımı, öğrenciler için oldukça etkili ve önemlidir. Bu anlamda geleceğin öğretmenleri olarak öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik farkındalık düzeylerini incelemek ve bunu kişilik tipleriyle ilişkilendirmek ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Araştırmada çevre sorunlarına yönelik farkındalık konusuna farklı bir bakış açısıyla yaklaşmak adına bu konu, öğretmen adaylarının kişilik tipleri ile ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Örneğin dışadönük bir öğretmen adayı ile yumuşak başlı bir öğretmen adayının çevre sorunlarına yönelik farkındalık düzeylerinin nasıl farklılık gösterdiği merak konusudur. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik farkındalık düzeylerinin kişilik tiplerine göre incelenmesidir. Araştırma tarama türünde ve betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Güven ve Aydoğdu (2012) tarafından geliştirilen "Çevre Sorunlarına Yönelik Farkındalık Ölçeği" ile Bacanlı, İlhan ve Aslan (2009) tarafından geliştirilen "Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi" aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören ve araştırmaya katılmaya gönüllü öğretmen adaylarının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Toplanan veriler, SPSS programı yardımıyla analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik farkındalık düzeyleri cinsiyetlerine göre analiz edilirken bağımsız gruplar t-testi; bölümlerine göre analiz edilirken tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının kişilik tipleri cinsiyetlerine ve bölümlerine göre analiz edilirken Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik farkındalık düzeyleri ile kişilik tipleri arasındaki ilişki düzeyinin belirlenmesi için ise korelasyon analizi yapılmıştır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik farkındalık düzeylerinin ve kişilik tiplerinin cinsiyetlerine ve bölümlerine göre değiştiği belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara yönelik çeşitli tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Çevre sorunları, farkındalık, kişilik tipleri, öğretmen adayları

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ERİME VE ÇÖZÜNME KAVRAMLARINI MİKRO VE MAKRO BOYUTTA ANLAMA DÜZEYLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Müjgan ALP, Dumlupınar Üniversitesi, mujganyalcin_88@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Vildan BAYAR, Dumlupinar Üniversitesi, bayarvildan@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Nejla GÜLTEPE, Dumlupınar Üniversitesi, nejlagultepe@gmail.com

ÖZET

Bireylerin bilimsel ve teknolojideki hızlı gelişmeleri kavrayabilmeleri ve amacına uygun şekilde kullanabilmeleri için fen okuryazarı bireyler olabilmeleri oldukça önemlidir. Fen okuryazarı olan bir birey bilimin doğasını ve bilimsel gelişmeleri anlayan, eleştirel düşünme ve problem çözme becerisine sahip fen bilimleri ile ilgili beceri, tutum, değer ve bilgiye sahip olan bireylerdir. Bunun yanında fen okuryazarı bireyler için fen bilimlerindeki kavramların doğası gereği mikro ve makro düzeyde kavramsal anlamaları oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Öğrenciler temel fen kavramlarını zihinlerinde doğru bir şekilde oluşturamadıkları için bu durum yanlış kavramaları meydana getirmektedir. Yapılan çalışmalarda öğretmen, öğrenci ve öğretmen adaylarının birçok kavrama (örn. hal değişimleri, ısı ve sıcaklık, yoğunluk) yönelik kavram yanılgılarına sahip olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmalarda ilkokul çağlarında başlayan yanlış kavramaların ileri yaşlarda da devam ettiği vurgusu yapılmıştır. Bu bağlamda çalışmada öğretmen adaylarının erime çözünme olgusuna ilişkin kavramsal anlamaları ve kavram yanılgıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi ikinci sınıflarında öğrenim gören fen bilgisi (N=32) ve sınıf (N=28) öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışma 2015-2016 akademik yılı güz döneminde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak; 'Tuz Buz' başlıklı bir metine yönelik 6 açık uçlu sorudan oluşan bir kavram testi ile yarı yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan kavram testinin kapsam geçerliği için fen eğitimi alanında bir uzmanın görüşü alınmıştır. Değerlendirme aşamasında analizler iki araştırmacının uzlaşması doğrultusunda yapılmıştır. Yapılan tuz buz etkinliğindeki birinci soruyu adaylar doğru cevaplayıp tanecikli boyutta açıklamışsa 2 puan, doğru cevaplamış ancak tanecikli boyutta açıklayamamışsa 1 puan, yanlış cevaplanmışsa 0 puan verilmiştir. Diğer 4 soruda ise tespit edilen her doğru ifade 1, yanlış ifadeler ise 0 puan üzerinden değerlendirilmiştir. Bu çalışmada alınabilecek en yüksek puan 8 puandır. Öğretmen adaylarındaki kavram yanılgıları ve adayların araştırma kapsamındaki kavramları mikro ve makro boyutta kavrama düzeylerini derinlemesine tespit etmek için gönüllülük esas alınarak beş fen bilgisi, beş sınıf öğretmeni adayı ile ortalama 20 dakika sürelerde yarı yapılandırılmış mülakat gerçekleştirilmiştir. Adayların mülakatlarda verdiği cevapların içerik analizi yapılmıştır. Çalışmanın analizlerinde karma yöntem kullanılmıştır. Kavram testinin analizinde Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda fen bilgisi öğretmen adaylarının erime ve çözünme kavramına yönelik kavramsal anlamaları ile sınıf öğretmenliği öğretmen adayları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. ($U=313.00$; $p=.03$; $p<.05$). Sıra ortalaması değerlerine bakıldığında fen bilgisi öğretmen adaylarının ($\mu=1172.00$) bu kavramlara yönelik kavramsal anlamalarının sınıf öğretmeni adaylarına ($\mu=719.00$) göre daha iyi olduğu söylenebilir.

Kavram testi ve mülakatlarda adayların verdiği cevapların içerik analizi sonucunda; sınıf öğretmeni adaylarında 11, fen bilgisi öğretmen adaylarında 12 kavram yanılgısı tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu, çözünme olgusunu erime olgusu olarak ifade etmiştir. Yine çözünme ve erime kavramlarını makro boyutta doğru tanımlayan öğretmen adayları cevaplarında ezberi ifadelere yer vermiş, bu kavramları mikro boyutta açıklayamamıştır. Öğretmen adaylarının sahip oldukları kavram yanılgılarının farkına vararak bu kavram yanılgılarını terk etmeleri ve bilimsel kavramlara yönelmeleri için farkındalık oluşturulmalıdır. Adayların eğitiminde tanecikli boyutta kavramların öğretiminde teknolojiden (örn, animasyon, modelleme) etkin bir şekilde yararlanılmalıdır.

Anahtar sözcükler: Çözünme, erime, fen eğitimi, öğretmen adayları

ORTAOKUL YEDİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DERSLERDE FEN SORUSU SORMAYA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Hakan IŞIK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hisik@mu.edu.tr

ÖZET

Milli Eğitim Bakanlığı ortaokul fen bilimleri programları konuların öğretiminde araştırma ve sorgulamaya dayalı stratejilerin uygulanmasını öngörmektedir (MEB 2013). Fen bilimleri dersleri gözlenebilen veya gözlenemeyen somut fiziksel olayların kavranması ve problem çözümüne dayalı hedef ve kazanımlar üzerine program edilmektedir. Öğretmen rehberliğinin öne çıktığı geleneksel olmayan yaklaşımlar öğrencilere öğretim süreçlerinde aktif rol verilmesi ya da öğrencilerin bu rollerin bazılarını doğal olarak getireceklerini öngörmektedir. Öğretmen yönlendirmesi ve rehberliği için öğrencinin de sürece aktif katılımı gereklidir. Bu da fen derslerinde öğrencilerin soru sorması ve merak etmesi ile mümkündür. Bu çalışmada ortaokul öğrencilerin derslerinde fenle ilgili soru sormaya yönelik istek ve tutumları incelendi. Fen öğrenmede önemli bir yere sahip olan soru sorma becerisini öğrencilerin ne ölçüde sınıf ortamında tecrübe ettikleri ve bunu olumsuz yönde etkileyen faktörler belirlenmeye çalışıldı. Bu perspektiften MEB hedefleri doğrultusunda ne ölçüde yapılandırmacı bir fen sınıfının var 9olduğu sergilenmek istendi. Bu amaçla 33 ifadeden oluşan bir anket kullanıldı. Anket öğrencilerin soru sormaya yönelik ilgi, eğilim, neden soru sormaya ihtiyaç duydukları, soru sormanın önemi hakkındaki düşünceleri ve soru sorma isteklerini etkileyen nedenleri belirlemektir. Okuyucu katılıyorum ya da katılmıyorum seçeneklerinden birini seçerek düşüncesini ifade etmiştir. Anketin güvenilirliği Crounbach alpha değeri .83 bulunmuştur. Öğrencilerin fen derslerinde soru sorma isteğinde kendi öz değerlendirmelerini, ders öğretmenin etkisi ve akranlarının nasıl rol bir oynadığını belirlemeye yönelik ifadeler ankette yer almıştır. Ölçek 296 ortaokul yedinci sınıf öğrencisine uygulandı. Öğrenci görüşleri betimsel istatistik ile yüzde ve frekans değerlerine dönüştürüldü. Elde edilen bulgular şunlardır. Öğrencilerin yarıya yakın bir kısmı fen derslerine günlük yaşamda tanık oldukları durumlar hakkında sorular ile geldiklerini ancak sormadıklarını beyan etmişleridir. Yine derslerde öğrencilerin yarısı öğretmenin anlattığı konuyu duyamama ya da anlamama durumunda soru sormadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler konuyu anlamadıkları düşünüleceği, öğretmenin sorularını tam olarak cevaplamayacağı, arkadaşları tarafından eleştirileceklerini düşünerek soru sormadıkları görülmüştür. Öğrencilerin beşte birlik bir kısmı dersi dinlerken akıllarına hiçbir soru gelmediğini belirtmişlerdir. Yine öğrencilerin yarıya yakın bir kısmı benzer konuları bir sonraki yıllarda öğreneceklerini düşünerek bazen soru sormayı ertelemeyi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yapılan analiz bazı durumlarda cinsiyetin soru sormaya yönelik tutum ve isteklerde fark yarattığını ve bu farkın kız öğrenciler lehine olduğunu göstermiştir. Çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun fen bilimleri derslerinde soru sormaya istekli oldukları anlaşıldı. Diğer taraftan bu soruların büyük kısmının öğrenme sürecinde ortaya çıkmadığı görüldü. Öğretmen, akran ve dersin yapısı üzerine düşüncelerden dolayı öğrenci soru sorma düzeyinin azaldığı anlaşılmaktadır. Öğrencinin öğrenme ortamında aktif olmaktan uzak olduğu, sınıf içi öğrenme ortamlarının fikirlerin paylaşıldığı bir yapıda olmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Anahtar sözcükler: Soru sormaya yönelik tutum, soru sormayı etkileyen faktörler, öğrenci fen soruları

PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ (PAB) GELİŞİMİNDE ALTERNATİF BOYUTLAR: ÖĞRETMENLERİN ENTELEKTÜEL BİRİKİMİ VE DUYGUSAL ÖZELLİKLERİ

Yrd. Doç. Dr. Muharrem DURAN, Bozok Üniversitesi, muharremduran@gmail.com
Doç. Dr. Muhammet UŞAK, Gazi Üniversitesi, musaktr@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, farklı öğretim deneyimindeki fen öğretmenlerinin asitler-bazların öğretilmesinde pedagojik alan bilgilerinin (PAB) gelişiminin incelenmesi ve öğretmenlerin entelektüel birikimleri ile duygusal özelliklerinin pedagojik alan bilgisi gelişimine etkisinin araştırılmasıdır. Araştırmada çoklu durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırma farklı öğretim deneyimine sahip altı fen öğretmeninin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların seçiminde, asitler-bazlar konusunu en az bir, üç ve on kez anlatmış olma ve çalışmaya katılmada istekli bulunma ölçütleri aranmıştır. Yüz yüze görüşme, video gözlem, pedagojik alan bilgisi değerlendirme formu, ders içi gözlem formu, entelektüel birikim ve duygusal özellik belirleme formu çalışmada kullanılan ölçme araçlarıdır. Nitel verilerden elde edilen bulgularla fen öğretmenlerinin pedagojik alan bilgilerine öğretim deneyimlerinin olumlu bir etkisi olduğu, entelektüel birikimlerinin ve pozitif duygusal özelliklerinin önemli katkısı olduğu tespit edilmiştir. Deneyimli öğretmenlerin yeni öğretmenlere göre öğrencileri tanıma ve sınıf içi iletişim becerilerinde daha iyi düzeye sahip oldukları belirlenmiştir. Entelektüel birikimleri yeterli düzeyde olan, pozitif duygusal özellikleri ile etkin öğrenme ortamı oluşturan öğretmenlerin pedagojik alan bilgilerinin daha gelişmiş ve nitelikli olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre öğretmenin entelektüel niteliği ve pozitif duygusal özelliklere sahip olması pedagojik alan bilgisinin bilişenleri arasında değerlendirilmesi gerektiği önerilmiştir. Bu çalışmada incelenen öğretmenin sahip olması gereken iki yeni boyut olan entelektüel birikim ve bu birikimle kazanılan entelektüel öğretme faaliyeti ile öğretmenin pozitif duygusal özelliklerinin sınıf ortamına yansıması ile oluşan sınıf içinde oluşan duygusal enerji, PAB bileşenleri; alan bilgisi, pedagojik bilgi, ölçme değerlendirme bilgisi, müfredat bilgisi ve bağlam bilgisi ile dinamik ve çevrimsel bir etkileşim içerisinde olduğu belirlenmiştir.

Park & Oliver'in (2008) PAB için önerdikleri beşgen (pentagon) yapı bu çalışma ile altıgen (hekzagon) bir yapıda olabileceği önerilmektedir. Çalışmadan elde edilen bulgularla; öğretmen yetiştiren kurumların öğretim programları, alan eğitimi araştırmacıları, okul yöneticiler ve eğitim politikasına yön verenler için somut öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Asitler-bazlar, duygusal özellikler, entelektüel birikim, öğretim deneyimi, pedagojik alan bilgisi

PROJE TABANLI ÖĞRENME YAKLAŞIMININ YAŞAMIMIZDAKİ ELEKTRİK ÜNİTESİNDE İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAMSAL ANLAMALARINA ETKİSİ

Öğretmen Ayten KILIÇ, Milli Eğitim Bakanlığı, a_kilic_58@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Nejla GÜLTEPE, Dumlupınar Üniversitesi, nejlagultepe@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinde proje tabanlı öğrenme yaklaşımının yaşamımızdaki elektrik ünitesinde öğrencilerin kavramsal anlamaları, kavramsal yanılgıların giderilmesi üzerine etkisini ölçmek amacı ile yapıldı. Araştırmada karma araştırma yöntemlerinden açıklayıcı desen kullanıldı Araştırmanın nicel kısmında ön test son test eşitlenmemiş kontrol gruplu yarı deneysel desen, nitel analizlerde ise, nicel yoldan elde edilen bulguların sebeplerinin anlaşılması noktasında katılımcılara kavram testi kullanıldı. Araştırmanın evrenini Sivas ilindeki ilkokul 4. sınıf öğrencileri, araştırma grubunu ise Sivas ilindeki bir ilkokulun 4. Sınıflarından seçkisiz yöntemle belirlenen iki farklı şubedeki öğrenciler oluşturdu. Çalışmanın ilk aşamasında deney ve kontrol grubu oluşturularak her iki gruba da Yaşamımızdaki Elektrik Başarı Testi uygulandı. Testin güvenirliliği ,83 olarak hesaplandı. Kavramsal anlamalarını tespit etmek için de açık uçlu sorulardan oluşan Yaşamımızdaki Elektrik Kavram Testi kullanıldı. Her iki test için uygulama süresi 40 dakika olarak belirlendi. Deney grubu öğrencilerine fen ve teknoloji dersi yaşamımızdaki elektrik konusunda proje tabanlı öğrenme modeli, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim modeli uygulandı. Deney grubunda bulunan 22 öğrenciden 5 grup oluşturuldu. Her bir gruba istekleri de göz önünde bulundurularak deneysel, araştırma ve keşif türünden biri olacak biçimde birer proje konusu verildi. Projelerin gruplara dağıtılması ve hazırlık aşaması üniteye başlamadan 4 hafta önce yapıldı. Her hafta öğrencilerin çalışma süreci görüşmelerle takip edildi. Projelerdeki konuların dağılımına ve planlanan süreye göre yaşamımızdaki elektrik ünitesinde dersler, konuların sunumu, sınıf içi tartışmalar, soru-cevap ve proje tabanlı öğrenme modeline göre yürütüldü. Bu süreçte fen bilgisi dersi yıllık planına göre gruplar, öğretmen ve araştırmacı ile birlikte projelerin içeriği oluşturuldu, bilgiler örgütlendi, daha sonra gruplar tarafından projeler raporlaştırıldı ve sunuldu. Ünite tamamlandıktan sonra projelerin hedeflere ulaşıp ulaşmadığı, grupların projenin başlangıcından sunumuna kadar işbirliği halinde çalışıp çalışmadığı, sunumların görselliği, anlaşılırlığı, içeriği ve hazırlanan raporlar bakımından öğretmen, araştırmacı ve gruplar tarafından ortak bir değerlendirme yapıldı. Çalışmalar 8 haftada tamamlandı Uygulama sonrasında proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile öğrenim gören öğrencilerin son test puanlarının ortalaması = 27.55 iken geleneksel öğretim yöntemi ile öğrenim gören öğrencilerin puan ortalaması = 23.27 olarak tespit edildi. İki grubun puan ortalamalarına bakıldığında proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla öğrenim gören deney grubu öğrencileri ile geleneksel öğretim yöntemiyle öğretim gören kontrol grubu öğrencilerin kavramsal anlamaları arasında deney grubu öğrencilerinin lehine istatistiksel olarak anlamlı fark ($t21= 4.32$; $p<.05$) olduğu görüldü. Ayrıca proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin kavramsal anlamaları, yanlış kavramaları ve bu kavram yanılgılarının giderilmesi üzerine etkisini daha detaylı incelemek için araştırmanın başlangıcında ve sonunda her iki gruptaki tüm öğrencilere Yaşamımızdaki Elektrik Kavram Testi uygulandı. Öğrenci cevapları araştırmacı ve bir fen eğitimi uzmanının ortak görüşleri doğrultusunda nitel olarak analiz edildi. Her iki gruptaki öğrencilerin öğretim sonunda kavramsal anlamalarında bir gelişme olduğu ancak bu gelişmenin deney grubu öğrencilerinde daha fazla olduğu görüldü. Araştırma süresince proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrenmeyi zevkli hale getirdiği, öğrenci motivasyonunu artırdığı, öğrenci başarısı üzerinde olumlu yönde etkili olduğu ve bilgileri kalıcı hâle getirdiği saptandı.

Anahtar sözcükler: Fen ve teknoloji öğretimi, geleneksel öğretim, kavramsal anlama, proje tabanlı öğrenme

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN LABORATUVAR ÇALIŞMALARINA YÖNELİK YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Aytaç KARAKAŞ, Pamukkale Üniversitesi, akarakas@pau.edu.tr
Arş. Gör. Dr. Serkan SAY, Pamukkale Üniversitesi, serkansay13@hotmail.com
Arş. Gör. Serkan AYTEKİN, Pamukkale Üniversitesi, saytekin@pau.edu.tr

ÖZET

İlk topluluklardan günümüz gelişmiş toplumlarına kadar önemini kaybetmemiş olguların başında eğitim gelmektedir. Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri, geçmişte halklarına sundukları eğitimle doğru orantılıdır. Eğitimde en önemli etkenlerin başında öğretmen gelmektedir. Öğretmen bilimsel, toplumsal, sosyal ve eğitsel yönden ne kadar yetkin ise yetiştireceği öğrenciler de gelecekte o kadar nitelikli olacaktır. Tüm eğitim kademelerinin önemi yadsınamaz bir değerde olsa da tüm eğitim hayatının temel bilgi ve becerileri ilkokulda kazandırıldığından sınıf öğretmenleri eğitim zincirinin baş halkalarındandır. Bu sebeplerden dolayı sınıf öğretmen adaylarımızın eğitimi ve öğretimi daha çok önem taşımaktadır. Sınıf öğretmen adaylarımıza verilen dersler kapsamında fen derslerindeki konular daha karmaşık, daha soyut ve daha çok zihinsel faaliyet gerektirdiği için, öğretmen adaylarımızın bu derslerde zorlandığı görülmektedir. Öğretmen adaylarımızın zorlandıkları fen konularının yaparak yaşayarak öğrenmelerinin sağlandığı fen laboratuvarlarında gerçekleştirilmesinin daha uygun olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple fen laboratuvar dersleri, öğretmen adaylarının fen eğitimleri konusunda önemli yer tutmaktadır. Ayrıca fen laboratuvar uygulamaları öğretmen adayları tarafından ne kadar iyi öğrenilir, eğlenceli görülür ve sevilirse, başta fen dersleri olmak üzere diğer birçok derslerde de öğretmen adaylarına başarı, motivasyon ve güdülenme bakımından o kadar katkı sağlayacaktır. Öğretmen adaylarının bunları başarabilmesi için de fen laboratuvar uygulamalarına yönelik yeterlikleri yüksek olması gerekmektedir. Bu bağlamda bu araştırmada, sınıf öğretmen adaylarının fen laboratuvar çalışmalarına yönelik yeterliklerinin

incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma verileri, Pamukkale Üniversitesinde 2015-2016 eğitim öğretim yılında öğrenim gören ve fen laboratuvar uygulamaları dersini almış sınıf öğretmeni adaylarından toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak "Laboratuvar Çalışmalarına Yönelik Yeterlik Anketi" kullanılmıştır. Anket beşli likert tipi 18 sorudan oluşmaktadır. Sınıf öğretmen adaylarının fen laboratuvar çalışmalarına yönelik yeterlik konusunda verdikleri yanıtlar frekans, yüzde ve aritmetik ortalamalardan elde edilen sonuçlar incelenerek yorumlanacak, ilgili alan yazınla tartışılacak ve uygun önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Fen laboratuvar, sınıf öğretmen adayları, yeterlik

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ FENE, FEN EĞİTİMİNE VE TEKNOLOJİYE KARŞI TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Serkan AYTEKİN, Pamukkale Üniversitesi, saytekin@pau.edu.tr
Arş. Gör. Dr. Serkan SAY, Pamukkale Üniversitesi, serkansay13@hotmail.com
Arş. Gör. Aytaç KARAKAŞ, Pamukkale Üniversitesi, akarakas@pau.edu.tr

ÖZET

Ülkelerin gelişmesi ve kalkınmasında eğitim ve öğretim ne kadar önemli ise sınıf öğretmenlerinin de eğitimdeki önemi o kadar fazladır. Gelecek nesiller hayatları boyunca alacakları eğitim ve öğretimin temelini ilkokulda ve sınıf öğretmenlerinden almaktadır. Sınıf öğretmenliği alanında hayat bilgisi, matematik, Türkçe, ilk okuma yazma ve sosyal bilgiler öğretimi gibi alanlar ne kadar önemli ise, fen öğretimi de o kadar önemlidir. Yeni değiştirilen eğitim öğretim programlarına göre ilkokul üçüncü ve dördüncü sınıfın programı değiştirilmiş ve fen dersi eklenmiştir. Bu bağlamda sınıf öğretmenleri ilkokul üçüncü ve dördüncü sınıf fen derslerine girmeye başlamışlardır. Mevcut sınıf öğretmenlerinin ve geleceğin öğretmeni olacak olan öğretmen adaylarımızın fene yönelik tutumları ne kadar olumlu olursa, yetiştirecekleri öğrencilerin de fene karşı olumlu tutum kazanmalarını ve fen derslerinde başarılı olmalarını sağlayacaklardır. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı sınıf öğretmen adaylarının fene, fen eğitimine ve teknolojiye karşı tutumlarını belirlemektir. Araştırma verileri, Pamukkale Üniversitesinde 2015-2016 eğitim öğretim yılında öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarından toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak "Bilim Hakkında Görüşler Anketi"nden faydalanılarak geliştirilen "Fene, Fen Eğitimine ve Teknolojiye Karşı Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek, beşli likert tipi 45 maddeden oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının fene, fen eğitimine ve teknolojiye karşı tutum konusundaki verdikleri yanıtlar frekans, yüzde ve aritmetik ortalamalardan elde edilen sonuçlar incelenerek yorumlanacak, ilgili alan yazınla tartışılacak ve uygun önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Fen, fen eğitimi, fene karşı tutum, sınıf öğretmen adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARINA YÖNELİK ARGÜMANTASYON GÖRÜŞ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Doç. Dr. Durmuş EKİZ, KTÜ, durmusekiz@yahoo.com
Arş. Gör. Hasan BAĞ, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, hsnbag@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının argümantasyona ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla likert tipi Argümantasyon Görüş Ölçeğini geliştirmek amaçlanmıştır. Bu amaçla, ilgili literatür incelenerek argümantasyon görüşünü yansıtan cümle ifadeleri oluşturulmuştur. Buradan toplam 72 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Bu maddeler, iki sınıf eğitimi ve bir fen eğitimi (argümantasyon çalışan) alanından üç uzmanın görüşüne sunulmuştur. Ayrıca, cümlelerin anlam bakımından değerlendirilmesi için bunlar sınıf eğitimi programının 3 ve 4. sınıfında öğrenim gören üçer öğretmen adayına inceletilmiştir. Argümantasyon görüşlerini yansıtmayan, anlam bakımından uygun olmadığı düşünülen ve birbirini tekrar eden cümleler tespit edilerek madde havuzundan çıkarılmıştır. Ayrıca, sınıf öğretmeni adaylarının tespit ettiği hatalı ifadeler yeniden düzenlenmiştir. Böylece 22 madde, madde havuzundan çıkarılmış ve 50 madde ile taslak bir ölçme aracı oluşturulmuştur. Bu taslak ölçme aracı, 2015-2016 öğretim yılında sınıf eğitimi programının 3 ve 4. sınıfında öğrenim gören 250 öğretmen adayına uygulanmıştır. Bu yolla toplanan veriler, ölçeğin boyutlarının ve geçerliğinin belirlenmesi amacıyla faktör analizine tabi tutulmuştur. Faktör analizi, açımlayıcı ve doğrulayıcı olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Açımlayıcı faktör analizinde, benzer özellikleri ölçen maddelerin bir faktör altında toplanmasına ve maddelerin madde güçlüğünün ,30'un üzerinde olmasına dikkat edilmiştir. Bu kurala uymayan 26 madde ölçekten çıkarılmış; ölçme aracının 24 madde ve üç boyutlu bir yapıda olduğu belirlenmiştir. Ardından, yapılan doğrulayıcı faktör analizinde, ölçeğin uyum değerlerinin yüksek çıkmasından dolayı herhangi bir madde elemesine gerek görülmemiş ve ölçeğin üç boyutlu olarak kullanılabileceğine karar verilmiştir. Böylece ölçeğin yapı geçerliği sağlanmıştır. Buna göre boyutlar; Planlama ve Uygulama Düzeyi, Nitelikli Argüman Geliştirme Düzeyi ve Beceri Düzeyi olarak isimlendirilmiştir. Ölçeğin güvenirliğini belirlemek amacıyla Cronbach α katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin genel güvenirlik katsayısı ,92 olarak belirlenmiştir. Planlama ve Uygulama Süreci faktörünün güvenirlik katsayısı ,90; Nitelikli Argüman Geliştirme Düzeyi faktörünün güvenirlik katsayısı ,88 ve Beceri Düzeyi faktörünün güvenirlik katsayısı ,70 olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak; üç faktör ve 24 maddeden oluşan likert tipi Argümantasyon Görüş Ölçeği geliştirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Argümantasyon, Argümantasyon Görüş Ölçeği, sınıf eğitimi öğretmen adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ARGÜMANTASYON ALGILARI

Öğr. Gör. Dr. Evren CAPPELLARO, Akdeniz Üniversitesi, evrenne@gmail.com

ÖZET

Son zamanlarda fen eğitiminde argümantasyon kapsamlı birçok araştırma ve uygulama yapılmaktadır. Bu araştırmalar argümantasyona dayalı etkinliklerin öğrencileri, bilimsel bir olayı açıklarken daha iyi düşünmeye, örneklerini çeşitlendirmeye ve eksik bilgilerini gidermeye daha iyi yönlendirdiğini göstermiştir. Ayrıca öğrencilerin yapılan bu tip etkinliklerle fen

derslerine katılımları artmakta ve kavramsal anlamaları gelişmektedir. Bütün bunlara ilave olarak argümantasyon temelli öğretim öğrencilerin fen derslerine olan tutumlarını da olumlu yönde etkilemektedir. Ulusal literatürde sınıf öğretmeni adaylarının fen tutumlarının orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin fen tutumları öğrencilerinin fen kavramlarının doğru ve kalıcı şekilde öğrenmelerine etki etmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının öğretmen olmadan önce fen tutumlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu durum göz önüne alındığında onların eğitimleri sırasında aldıkları fen derslerinde kullanılan argümantasyonu nasıl algıladıklarının belirlenmesi argüman geliştirmes üreçlerinde ve öğretme becerileri kazandırılırken dikkat edilmesi gereken noktaların belirlenmesinde önemli bulgular sunabilir. Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının argümantasyon algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma 2015-2016 öğretim yılında Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2. sınıfta okuyan 92 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin argümantasyon algılarının belirlemek için orjinali Chin (2008) tarafından geliştirilen ve Kaya, Çetin ve Erduran'ın (2014) geçerlilik ve güvenirlik çalışmalarını yaptığı "Argümantasyon Algıları Testi" kullanılmıştır. Test sorularına verilen cevaplar betimsel olarak incelenmiştir. Bu testten elde edilen sonuçlar incelendiğinde katılımcılar sınıf içinde bilimsel bir ortamı teşvik edici en çok grup çalışması ve grup tartışması yaptıklarını belirtirken katıldıkları fen derslerine bu yöntemin sıklıkla kullanılmadığını vurgulamışlardır. Ayrıca tüm öğrenciler fen derslerinde konuşma ortamlarının önemli olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler katıldıkları fen derslerinde argümantasyon tekniğinin az kullanıldığını; argümantasyonu daha çok grup çalışması, grup tartışması, deney ve anlatım etkinlikleri yaparken kullandıklarını belirtmişlerdir. Son olarak argümantasyon yapılan derslere öğrencilerin büyük bölümü hevesle katıldıklarını belirtirken, bazı öğrenciler bunu sıkıcı bulmuşlardır. Öğretmenlerin fen derslerinde argümantasyonu desteklemek için daha fazla deney yapmaları, görsellerden faydalanmaları ve tartışma ortamı yaratmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Argümantasyon algı testi sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin fen derslerindeki argümantasyonun azlığı dikkat çekmektedir. Argümantasyon temelli eğitim her nekadar karmaşık ve bu eğitime yönelik becerilerin kazanılması sınıf eğitimi seviyesinde zor gibi görünse de bu eğitime yönelik bazı becerilerin küçük yaşlarda da kazanılabileceği düşünülmektedir. Bu durumda sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının da bu alanda kendilerini yetiştirmeleri ve sınıflarına argüman temelli eğitimi taşımaları gerekmektedir.

Anahtar sözcükler: Argümantasyon, fen eğitmi, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLGİSAYAR OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Yeliz AKSOY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, yelizaksoy8@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Ali Oktay AZGIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, alioktayazgin@gmail.com

ÖZET

Öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir şekilde yerine getirebilmeleri için öğretmen adaylarının bazı yeterliliklere sahip olunması gerekmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen bu yeterliliklerden de teknoloji okuryazarlığıdır. Teknoloji gibi engin bir denizin içerisinde bilgisayarların öneminin büyük olduğu görülmüştür. Bilginin yanı sıra eğlence ve oyun oynama gibi diğer kullanım amaçlarının yanında internet ile birlikte bilgisayarların iletişim amaçlı kullanımının da oldukça yaygınlaşması gibi birçok sebep, geleneksel okuryazarlık anlayışının yanına bilgisayar okuryazarlığının da eklenmesine sebep olmuştur. Bu kapsamda günümüzde her bireyin hayatının büyük bir parçası haline gelen ve eğitimdeki yeri yadsınamayacak kadar önemli olduğu anlaşılmış olan bilgisayarların, öğretmenler tarafından etkili ve verimli kullanılabilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının bilgisayar okuryazarlık düzeylerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi olan tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Kay (1990) tarafından geliştirilen ve Kılınç ve Salman (2006) tarafından Türkçeye çevrilen "Bilgisayar Okuryazarlığı Ölçeği" ve kişisel bilgi formu kullanılacaktır. Bilgisayar Okuryazarlığı Ölçeği, her birinde altı adet tutum cümlesi bulunan "temel beceriler", "yazılım becerilerine başvurma", "programlama" ve "bilgisayar farkındalığı" olmak üzere toplam dört bölümden oluşmaktadır. Veriler PASW 21.00 paket programı kullanılarak analiz edilecektir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular ışığında önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Bilgisayar, bilgisayar okuryazarlığı, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNE İLİŞKİN FARKINDALIK DÜZEYLERİ

Yrd. Doç. Dr. Nejla GÜLTEPE, Dumlupınar Üniversitesi, nejlagultepe@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Vildan BAYAR, Dumlupinar Üniversitesi, bayarvildan@gmail.com

ÖZET

Günümüzde eğitim yaklaşımlarındaki değişim sonucu, öğrenci merkezli, aktif öğrenmeye dayalı, sorgulayan, problem çözen, proje tabanlı öğrenmenin önem kazandığı bir eğitim anlayışı ön plana çıkmaktadır. Bu özelliklerin öğrencilere ne kadar erken yaşta kazandırıldığı da, onların kalıcı olması ve kolay edinilmesini etkilemektedir. Bu nedenle bilimsel süreç becerilerinin çocuklara erken yaşta kazandırılması sonraki yıllarda çocukların yukarıda eğitimsel süreçte daha etkin olmalarına yardımcı olabilmektedir. Literatür incelendiğinde, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin bilimsel süreç becerilerinin gelişimine olan etkilerinin araştırıldığı görülmekle birlikte sınıf öğretmeni adaylarının, gelecekte küçük yaştaki öğrencilere bilimsel süreç becerilerini nasıl kazandıracakları veya bu konudaki eğitim arka planlarının ne olduğu da önem taşımaktadır. Buradan hareketle bu araştırma sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel süreç becerilerini tanıma ve onlara karşı olan farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Bu amaçla problem durumlar öğretmen öğrenci diyaloglarından oluşan senaryolar halinde öğrencilere dağıtılmış ve senaryolarda kullanılan bilimsel süreç becerilerini belirlemeleri istenmiştir. Araştırma problemi sınıf öğretmenleri adaylarının bilimsel süreç becerileri farkındalık düzeyleri arasında sınıf seviyeleri bakımından anlamlı fark var mıdır? Öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerileri alt becerileri farkındalık düzeyleri nasıldır? olarak belirlenmiştir. Elde

edilen veriler 2015-2016 akademik yılı bahar yarı döneminde Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliğinde öğrenim görmekte olan 1. sınıf (N=98), 2.sınıf (N=69), 3. Sınıf (N=38) toplamda 205 öğretmen adayından toplanmıştır. Bu öğretmen adayları amaçlı örnekleme metodu ile seçilmiştir. Bu araştırma karma yöntem araştırmasıdır. Nitel verilerin analizinde içerik analizi, nicel veri analizinde ise öğretmen adayları tarafından doğu tanımlanan alt beceriler için 1 puan verilmiştir. Nicel veri analizinde gruplar arası sıralama farkını belirlemek amacı ile Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. Analizler sonucunda sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının sıralama ortalamaları 1. sınıflar için 81.99, 2.sınıflar için 114.18, 3. sınıflar için 136.87 hesaplanmıştır. Sınıf öğretmenliği 1, 2 ve 3. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerilerini tanımlama düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($X2$ (2)=27.421; $p=.00$; $p<.05$). 3. sınıf öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerilerini tanımlama düzeylerinin 2. Sınıf öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerilerini tanımlama düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca 2. sınıf öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerilerini tanımlamada 1. sınıf öğretmen adaylarına göre daha başarılı oldukları ifade edilebilir. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında öğretmen adaylarının tamamına yakınının senaryolarda ifade edilen gözlem becerisini tanıladığı görülmüştür. Yine elde edilen önemli bir bulgu da öğretmen adaylarının çıkarım becerisi, sonuç çıkarma ve sınıflama alt becerilerini tanımlamada zorlandıkları tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak sınıf öğretmenliği ana bilim dalında bulunan "Öğretim İlke ve Yöntemleri", "Fen ve Teknoloji Laboratuvar Uygulamaları I ve II", "Fen ve Teknoloji Öğretimi I ve II" derslerinde bilimsel süreç becerileri üzerinde önemle durulmalı ve bilimsel süreç becerilerini geliştirici etkinlikler düzenlenmelidir. Sınıf öğretmenliği öğretmen adayları da kendilerini bu konuya yönelik kişisel olarak geliştirmelidir. Bir başka öneri olarak araştırma örneklemi genişletilip çalışılabilinir.

Anahtar sözcükler: Bilimsel süreç becerileri, fen eğitimi, öğretmen adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇEVRE FARKINDALIKLARI VE ÇEVRE TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Arş. Gör. Halil ÇOKÇALIŞKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hcokcaliskan@mu.edu.tr
Arş. Gör. Dr. Özkan ÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ocelik@mu.edu.tr

ÖZET

Yirminci yüzyıl ile birlikte toplumsal yaşamın odağında gelişen bilim ve teknoloji olduğu kadar çevre sorunları da yerini almıştır. Böylelikle çevre eğitimi kavramı da uluslararası alanda bir gereklilik olarak ön plana çıkmış ve bireyin çevre ve çevreyle ilgili problemlerin farkında olmasını, çevre konusunda bilgi beceri sahibi olarak oluşan çevre sorunlarına çözüm üretmeye ve yenilerinin oluşmasını önlemeye yönelik tutum ve motivasyona sahip olmasını, kısacası çevre okuryazarı bir birey yetiştirmek amaçlanmıştır. Bu noktada sınıf öğretmenlerinin çevre konusunda farkındalık ve olumlu tutum sahibi olmaları yetiştirecekleri öğrencilere doğru rol modeller olmaları için önem arz etmektedir. Buradan hareketle betimsel nitelikte tarama türünde gerçekleştirilmiş olan araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının çevre farkındalıklarını ve çevre tutumlarını incelemektir. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Ege bölgesinde farklı üniversitelerde öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adayları oluştururken örneklemini evrenden basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenmiş sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Okur – Berberoğlu ve Uygun'un (2012) geçerlik ve güvenirlik çalışmalarıyla geliştirdikleri 'Çevre Farkındalık Ölçeği (ÇFÖ)' ve 'Çevre Tutum Ölçeği (ÇTÖ)' kullanılmıştır. ÇFÖ 18 madde, ÇTÖ ise 22 madde olup 5'li likert tipindedir. Verilerin analizinde SPSS 20'den yararlanılmış olup betimsel istatistiklere yer verilmiş, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Pearson Momentler Çarpımı korelasyonu analizlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen sonuçlar tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Çevre eğitimi, farkındalık, sınıf öğretmeni adayı, tutum

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇEVRE SORUNLARINA YÖNELİK FARKINDALIKLARI

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ssidekli@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sayimaktay@gmail.com

ÖZET

Son yıllarda teknolojinin ve sanayinin artarak ve hızlanarak gelişmesi, nüfusun artması, plansız endüstrileşme ve insan kaynaklı sorunlar gibi nedenlerle çevre sorunları giderek artmaktadır. Günümüzde hava kirliliği, ses kirliliği, küresel ısınma, kimyasal atıklar gibi birçok çevre sorunu yaşanmaktadır. Çevre sorunlarının önlenmesi ya da azaltılması bağlamında insanların bu konudaki farkındalıkları ve tutumları önem arz etmektedir. Dolayısıyla ilkokul çağından itibaren öğretmenlerin bu konuda öğrencileri eğitmesi ile bireylerin çevre konusunda daha duyarlı kişiler olacakları varsayılabilir. Ancak öncelikle sınıf öğretmenlerinin bu konuda farkındalık ve duyarlık düzeylerinin gelişmiş olması gerekmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının gelecek nesillerin öğretmenleri oldukları düşünüldüğünde, sınıf öğretmeni adaylarının bu konuda farkındalıklarının yüksek olması da önemlidir. Bu nedenle çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının çevre sorunlarına yönelik farkındalıklarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışma verilerinin toplanmasında Ezgi Güven ve Mustafa Aydoğdu tarafından geliştirilmiş olan "Çevre Sorunlarına Yönelik Farkındalık Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışma 2015-2016 eğitim öğretim yılında yapılmıştır. Çalışmanın yöntemi betimsel yöntem olarak belirlenmiştir. Betimsel yöntemle var olan durum derinlemesine nicelik olarak tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Türkiye'deki sınıf öğretmenliği programları 2015 OSYM puanlarına göre en çok tercih edilme bakımından incelenmiş ve üst, orta ve alt gruptan bir üniversite olmak üzere üç üniversitenin 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın verileri SPSS programı yardımıyla analiz edilmiş ve araştırmanın bulguları amaçlarına uygun bir biçimde sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Çevre, çevre sorunları, sınıf öğretmeni, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇEVREYE YÖNELİK ETİK YAKLAŞIMLARI

Öğr. Gör. Dr. Evren CAPPELLARO, Akdeniz Üniversitesi, evrenne@gmail.com

ÖZET

Çevre 19. yüzyıla kadar, insanlığın hizmetinde ve tükenmez bir kaynak olarak görülmüştür. Giderek artan çevre sorunları ve bu sorunların küresel boyutta karşımıza çıkmasıyla çevre insan ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi, yeni eylem planları oluşturulması gerekmiştir. Çünkü çevre sorunlarının temelinde insanların değer yargıları ve yaşam biçimleri yatmaktadır. Bu nedenle insan ve doğal çevre ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Etik kavramının rolü bu açıdan çok büyüktür. Etik kavramı toplumun ürettiği değer yargılarıyla birlikte toplumun gelişimini etkileyen ve yönlendiren değerleri de içinde barındırır. Kısacası etik toplumda ilişkileri düzenleyen kurallardır. Etik değerler zaman içerisinde ve değişen koşullar karşısında değişse de temelinde doğruyu savunma ve adil davranma açısından değişime uğramaz. Çevre etiği insanın doğal çevre ile olan ilişkisinin düzenlenmesi ve yaşanan çevre problemlerinin çözümü üzerine uğraş vermektedir. Doğal çevrede yaşanan problemlerin insanların gündemine girmesi ancak onun ve gelecek nesillerinin hayatının da tehlikede olmasıyla mümkün olmuştur. Günümüzde yaşanan problemlerin alınan hukuki, ekonomik ve politik önlemlere rağmen çözülememesi toplumun davranışlarını şekillendiren kurumsal, ahlaki ve manevi temellerin yeniden incelenmesini gerekmektedir. Doğanın korunması öncelikle bireyin doğaya olan yaklaşımı ve doğal çevre algısıyla başlar. Çevre sorunlarına çözüm ararken de öncelikli olarak bireylerin sahip oldukları çevreye karşı sorumlu davranışları ve etik tutumları gözönüne alınmalıdır. Çevreye ve doğaya karşı sahip olunan etik değerler, aile ile kazanılmaya başlarken temel eğitim sayesinde bu değerler geliştirilir. Bu açıdan sınıf öğretmenlerinin de doğal çevrenin korunmasını ön plana çıkaran bir çevre etiğine sahip olması beklenmektedir. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının çevreye yönelik etik yaklaşımlarının belirlenmesidir. Araştırma 2014-2015 ve 2015-2016 öğretim yılları arasında Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2. sınıfta okuyan 116 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma öğretmen adaylarının çevresel sorunlar doğrultusunda çevreye yönelik etik yaklaşımlarını ortaya çıkarmayı amaçladığından betimsel tarama modelinde yapılmıştır. Katılımcılar çevrenin çok boyutluluğu ve biyoçeşitlilik, su, toprak, hava, enerji temalarına yönelik çevre sorunları kategorilerinde hazırlanan açık uçlu soruları yazılı olarak cevaplamışlardır. Veriler içerik analizi kullanılarak çözümlenecektir. Katılımcıların verdiği cevaplar analiz edilirken Ünder'in (1996) çevre etiği yaklaşımları için oluşturduğu sıkı insan-merkezcilik (muhafazakârlar), zayıf insan-merkezcilik (ılımlı reformcular), hümanist çevre-merkezcilik (radikal reformcular) ve sıkı çevre-merkezcilik (devrimciler) kategorilerinden faydalanılacaktır.

Anahtar sözcükler: Çevre eğitimi, çevre etiği, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FEN ÖĞRENİMİ BEKLENTİLERİ VE EPİTOMOLOJİK İNANÇLARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Şendil CAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, csendil@mu.edu.tr
Arş. Gör. Halil ÇOKÇALIŞKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hcokcaliskan@mu.edu.tr

ÖZET

Felsefenin bir alanı olarak epistemoloji insan bilgisinin doğasıyla ilgilenmektedir. İnsan bilgisinin kökeni, sınırlılıkları, metodolojisi gibi konular epistemolojinin çalışma alanlarıdır. Epistemolojik inanç kavramı ise bireydeki bilginin doğasıyla ilgili inançlarını ifade eder. Bilgiyle ilgili kaynak, yapı ve edinim gibi konularla ilgili inançlardır. Öğrenme öğretme sürecinde öğrencinin epistemolojik inançlarının öğrenme beklentileri üzerinde etkili olacağı düşünülebilir. Araştırma tarama modelinde desenlenmiş olup sınıf öğretmeni adaylarının fen öğrenimi beklentileriyle, epistemolojik inançlarını betimlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında üç üniversitenin eğitim fakültesi ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği ana bilim dalındaöğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluştururken örneklemini evren içerisinden tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilmiş olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Deryakulu ve Büyüköztürk (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan "Epistemolojik İnanç Ölçeği"ile Demirci ve diğerleri (2010) tarafından Türkçeye Redish ve diğ. (1998) tarafından geliştirilen "Maryland Fizik Beklenti Anketinden" uyarlanan "Fen Beklenti Anketi (FBA)" kullanılmıştır. Epistemolojik İnanç Ölçeği; öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna, yeteneğe bağlı olduğuna inanç ve tek bir doğrunun var olduğuna inanç olmak üzere üç faktörden oluşmakta olup ölçekte 17 olumsuz, 18 olumlu 35 madde bulunmaktadır. FBA'nın maddeleri Redish ve diğerlerinin (1998) kullandığı gibi bağımsız, tutarlı, kavramsal, gerçek hayatla ilişkili, matematiğe dayalı, çaba gösterme olarak altı boyut 34 maddeden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlemesinde SPSS 20 programından yararlanılmış, sınıf öğretmeni adaylarının epistemolojik inanç ve fen beklenti durumlarının tanımlanmasında betimsel istatistiklerden, farkların ortaya konmasında t-testi ve tek yönlü varyans analizinden (ANOVA); ilişkilerin ortaya konulması için ise Pearson Momentler Çarpımı korelasyonu ve regresyon analizlerinden yararlanılmıştır. İstatistik sonuçları tablolaştırılarak yorumlanmış ve araştırmacı ve eğitimcilere önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Epistemolojik inanç, fen öğrenimi, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FEN ÖĞRENME BECERİLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Gürkan ÇETİN, Harran Üniversitesi, grkann177@gmail.com
Doç. Dr. Pınar ÇAVAŞ, Ege Üniversitesi, pinarcavas@gmail.com

ÖZET

Günümüzde yaşanan ekonomik, bilimsel ve teknolojik gelişmeler yaşam şeklimizi önemli ölçüde değiştirmekte ve bu gelişmeler yaşadığımız dünyayı sürekli olarak yönlendirmektedir. Artık ülkeler dünyaya hakim olmak ve birbirleriyle rekabet edebilmek için güçlü ordulara değil, güçlü bilim insanlarına ihtiyaçları olduğunun farkına varmışlardır. Bu gelişmeler ışığı altında da Dünya'da neredeyse tüm ülkeler eğitim programlarını bu değişime adapte edecek yönde çalışmalar yürütmekte ve uygulamaya koymaktadır. Bu ülkelerin eğitim programları üzerinde yaptıkları çalışmalarının içeriğine bakıldığında; en önemli amaçlarından birinin fen okuryazarı bireyler yetiştirmek olduğu görülmektedir. Fen okuryazarlığı ile ilgili OECD tarafından

yürütülen uluslararası öğrenci değerlendirme programı (PISA) çalışmasında fen okuryazarlığını "doğal dünyayı ve insan aktiviteleri ile bu dünyada meydana gelen değişimleri anlama ve bu konularda karar vermeye yardımcı olmada bilimsel bilgiyi kullanma, soruları teşhis etme ve kanıta dayalı sonuçlar çıkartabilme yeteneği" olarak tanımlanmıştır (OECD, 2002, akt. Çavaş, 2009). Ulusal Araştırma Merkezi (NRC) fen okuryazarlığını, bilimsel süreçlere ve kavramlara ilişkin bilgi sahibi olmak ve bunları anlamlandırabilmek olarak tanımlamaktadır (NRC, 1996). Ülkemizde de 2005 yılında uygulamaya konulan Fen ve Teknoloji öğretim programı ile 2013 yılında uygulamaya konulan Fen Bilimleri öğretim programında fen okuryazarı bireyler yetiştirmek programın vizyon ifadesi olarak tanımlanmıştır (MEB, 2005; MEB, 2013). Bu programlara göre fen okuryazarı bireyler; bilginin değişen yapısına uyum sağlayabilen, karşılaştığı problemlere akılcı çözümler üretebilen, değişik fikirler oluşturma konusunda kritik edebilen ve en önemlisi de araştıran-sorgulayan bireyler olmalıdırlar. Fen Bilimleri öğretim programında, özellikle öğrencilerde araştırma-sorgulama becerilerinin geliştirilmesine önem verilmiş ve öğretmenlerden sınıf içi etkinliklerinde araştırmaya dayalı yöntemleri kullanarak bu becerilerin gelişimine katkı vermeleri beklenmiştir. Sorgulamaya dayalı öğrenme, problemleri teşhis etme, deney tasarlama, alternatif fikirler üretme, araştırmalar yürütme, bilgiye ulaşma yollarını keşfetme, modeller oluşturma, tartışma ve uygun argümanlar oluşturma gibi süreçleri içeren bir yaklaşımdır (Linn, Davis and Bell, 2004). Bu becerilerin kazanılmasında öğretmenlerin kullanacakları öğretim yöntem ve teknikleri oldukça önemli olmakla birlikte, öğretmenlerin sınıf içi iletişim becerileri de bu becerilerin kazanılmasında büyük bir rol oynamaktadır. Öğrencilerin ulaştığı bilgileri analiz etmesi, yorumlaması ve diğer kişilerle paylaşması için iletişim becerilerinin de gelişmiş olması gerekmektedir. İletişim becerisi sadece sözel ya da yazılı iletişimi değil aynı zamanda bulgu, sonuç gibi bilgileri karşı tarafa aktarmada kullanılan matematiksel semboller, grafikler, tablolar ve şekilleri içermektedir (Senler, 2014). Bu araştırmanın amacı; sınıf öğretmeni adaylarının fen öğrenme becerilerinin cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine ve mezun oldukları okul türüne göre incelenmesidir. Araştırmada nicel araştırma modellerinden tarama modeli kullanılacaktır. Bu çalışmanın evrenini, Eğitim Fakülteleri'nin İlköğretim bölümü Sınıf Eğitimi programında öğrenim gören 1. ,2. , 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2015-2016 öğretim yılında İzmir ilinde bulunan Ege Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi programlarının 1., 2., 3. ve 4. da okuyan 625 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Chang ve ark. (2011) tarafından geliştirilen ve Şenler (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 29 maddelik likert tipi ölçek kullanılmıştır. Bu araştırma sınıf öğretmeni adaylarının fen öğrenme becerilerinin, sorgulamaya dayalı öğrenme ve iletişim becerisi değişkenleri açısından ortaya koyması nedeniyle oldukça önemlidir. Araştırma kapsamında ulaşılması hedeflenilen verilerin bir kısmı halen toplama aşamasında olup, bu verilerin hepsine ulaşıldığında analiz etme ve sonuçlandırma kısımları da bildiriye eklenecektir.

Anahtar sözcükler: Fen öğrenme becerisi, iletişim becerileri, sınıf öğretmeni adayları, sorgulamaya dayalı öğrenme

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FEN VE TEKNOLOJİ OKURYAZARI BİREYLERİN YETİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Lisans Öğrencisi Semanur YAMAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, semanuryaman48@hotmail.com

ÖZET

Fen okuryazarlığı toplumdaki tüm insanların temel anlamda bilimsel kavramları, olguları ve teknolojik gelişmeleri izleyip günlük hayatta kullanabilme becerisine sahip olabilmesidir. Bu beceriye sahip olabilmiş bireyler bilgiye ulaşmada, kullanmada ve problemleri çözmede daha etkin olabilmektedir. Bunu sağlayabilmenin temel koşulu da Fen ve Teknoloji Okuryazarı bireyler yetiştirmektir. Bu bilgilerden hareketle araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının fen ve teknoloji okuryazarı bireylerin yetiştirilmesi bağlamında yapılması gerekenlere ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma nicel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen genel tarama türünde betimsel bir çalışmadır. Betimsel çalışmalar genelde verilen bir durumu aydınlatmak, standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve olaylar arasında olası ilişkileri ortaya çıkarmak için yürütülür. Bu tür araştırmalarda asıl amaç incelenen durumu etraflıca tanımlamak ve açıklamaktır. Araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluştururken örneklemini ise evrenden rastlantısal örnekleme tekniğiyle belirlenmiş olan 3. ve 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçek bilimsel süreç becerilerini ve sınıf öğretmeni adaylarının fen ve teknoloji okuryazarı bireylerin yetiştirilmesi bağlamında yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri ölçmeye yöneliktir. Araştırmada elde edilen bulgular yorumlanarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Fen ve teknoloji okuryazarı, inovasyon, sınıf öğretmeni eğitimi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TEKNOLOJİK PEDAGOJİK İÇERİK BİLGİLERİNİN BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Şendil CAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, csendil@mu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Serpil DOĞRU, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, serpil3848@outlook.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Gülsu BAYIR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gulsubayir@hotmail.com

ÖZET

Teknoloji çağı olarak tanımlanan 21. yüzyılda teknoloji hayatımızın her alanında yer almaktadır. Teknolojinin bu kadar yaygın olarak kullanılması, eğitimde de kullanılmasını kaçınılmaz kılmıştır. Teknolojik gelişmeler sayesinde hayatımıza giren yeni cihazlar ve uygulamalar eğitim sisteminde de yeni çalışmaların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bundan dolayı öğretmen ve öğretmen adaylarının teknolojinin öğretimde kullanımıyla ilgili bilgi ve becerilere sahip olması gerekmektedir. Bu da eğitim fakültelerinin teknolojiyi, öğretmen eğitim programlarına nasıl entegre edeceğini etkili şekilde planlaması ve bu planı sürekli değişime açık tutması gerekmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, sınıf öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisini, sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenlerine göre araştırmaktır. Tarama modelinde yürütülen bu çalışma, 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan 136 1. ve 3. sınıf öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak Schmidt ve diğerleri (2009) tarafından geliştirilen ve Öztürk ve Horzum (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan 47 maddelik 7 faktörlü 5'li

derecelemeli likert tipi, Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi ölçeği kullanılmıştır. Veriler bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucuna göre; sınıf öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi ve alt faktörlere ilişkin görüşleri cinsiyet ve sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği, ancak teknolojik bilgi alt faktörüne yönelik görüşlerinin sınıf düzeyi açısından fark yarattığı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: İçerik bilgisi, pedagojik bilgi, sınıf öğretmen adayı, teknolojik pedagojik içerik bilgisi, teknoloji bilgisi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FEN BİLİMLERİ DERSİNDE YAŞADIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Öğretmen Esma Zehra SİDEKLİ, Muğla Bayır Ortaokulu, zberber@mynet.com
Nurcan DAMLI, Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü, nurcandamli@gmail.com

ÖZET

İlkokul, programlı öğrenmenin başladığı temel eğitim kademesidir. Bu nedenle ilkokulda öğrenmenin temelleri etkili gerçekleştirilirse, öğrencinin sonraki öğrenim hayatında başarı, olması gereken önemli bir sonuçtur. İlkokul üçüncü ve dördüncü sınıf, öğrencilerinin Fen Bilimleri dersiyle tanıştığı, doğayı tanıma, anlama, gözlem yapma, merak etme duyularının geliştiği bir süreçtir. Fen Bilimleri dersine karşı geliştirilen olumlu tutumlar öğrencilerin fen okuryazarı olması yönünde de etkili olacaktır. Fen Bilimleri dersinin görsellerle, etkinliklerle ve deneylerle desteklenmesi, öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesi bilgilerin kalıcı olmasını ve konuların içselleştirilebilmesini sağlamaktadır. Bütün bunların gerçekleştirilebilmesi için Sınıf Öğretmenine düşen görev ve sorumluluklar büyüktür. İlkokulda mihver ders olan Fen Bilimleri dersinin etkili öğrenme ortamlarında gerçekleştirilebilmesi çok önemlidir. Bu nedenle araştırmanın amacı ilkokulda görev yapan sınıf öğretmenlerinin Fen Bilimleri dersinde yaşadığı sorunları belirlemek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri getirmektedir. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Muğla ilinin Menteşe İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkokullarda görev yapan Sınıf Öğretmenleriyle yapılmıştır. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışmasıdır. Durum çalışması yöntemiyle var olan durum ayrıntılı bir biçimde incelenmiştir. Araştırmada verilerin toplanması için ilgili literatürler tarandıktan sonra, alan uzmanlarının görüşleri alınarak oluşturulmuş açık uçlu sorulardan oluşan tam yapılandırılmış ölçme aracı kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen veriler yorumlanmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Fen bilimleri, ilkokul, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FEN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Doç. Dr. Mustafa Zafer BALBAĞ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, zbalbag@ogu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Gamze KARAER, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, gmzkaraer26@gmail.com

ÖZET

Bilimsel bilgi üretiminin gittikçe arttığı günümüzde, fen bilimlerinin etkilerinin yaşamımızın her alanında belirgin bir şekilde görüldüğü bilgi çağında, toplumların geleceği açısından çok önemli olan fen eğitiminin anahtar bir rol oynadığı açıkça görülmektedir. Bu bağlamda, başta gelişmiş ülkeler olmak üzere bütün toplumlar sürekli bir şekilde fen bilimleri eğitimini yaygınlaştırmak ve kalitesini daha da arttırma uğraşı içerisine girmişlerdir. İlkokul çağında fen bilimlerinin öğretimi sınıf öğretmenleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Çocuklar bu derste, doğadaki varlıkları ve olayları bilimsel yönden ele alıp; gözlemleme, inceleme ve anlama olanağı elde ederler. İlkokulda fen bilimleri öğretiminde karşılaşılan sorunları ve bunlara yönelik çözümlerin üretilmesini en iyi ortaya koyacak kişiler öğretim sürecinde yer alan sınıf öğretmenleridir. Sınıf öğretmenlerinin hitap ettikleri yaş grubuna göre fen öğretiminde karşılaştıkları sorunlarda farklı olabilmektedir. Buna göre bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin fen öğretimi sürecinde yaşadıkları sorunları ve bu sorunların çözümüne yönelik öğretmen görüşlerini belirlemektir. Bu bağlamda, sınıf öğretmenlerinin, fen öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözümüne yönelik görüşlerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim–öğretim yılında Eskişehir ili merkezi okullarında görev yapan 20 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ve açık uçlu sorulardan oluşan yapılandırılmış form kullanılmıştır. Elde edilen nitel veriler araştırmacılar tarafından analiz edilerek değerlendirilmiş ve araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Fen, fen bilimleri, öğretim, sınıf öğretmeni, sorun

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Ali Oktay AZGIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, alioktayazgin@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Burcu ŞENLER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bsenler@mu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini Muğla ili Menteşe ilçesinde uygun örnekleme yöntemi ile ulaşılan 117 sınıf öğretmeni (71 kadın ve 46 erkek; yaş ortalaması 42.7) oluşturmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır. Veriler Schmidt vd.(2010) tarafından geliştirilen ve Hacıömeroğlu, Şahin ve Arcagök (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisini Değerlendirme Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Ölçek, Teknoloji Bilgisi (TB), Alan Bilgisi (AB matematik, AB sosyal bilimler, AB fen, AB okuma yazma), Pedagoji Bilgisi (PB), Pedagojik Alan Bilgisi (PAB), Teknolojik Alan Bilgisi (TAB), Teknolojik Pedagojik Bilgi (TPB), Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) olmak üzere toplam 10 boyuttan ve 46 maddeden oluşmaktadır. Çalışmada elde edilen veriler bağımsız t-testleri ve tek yönlü varyans analiz (ANOVA) testleri ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre

öğretmenlerin teknolojik pedagojik alan bilgisi ölçeğinin tüm alt boyutlarının, öğretmenlerin öğretim yaptıkları sınıfın mevcudu ve sınıf türü ile mezun oldukları bölümlere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Öte yandan, teknolojik pedagojik bilgi ve teknolojik pedagojik alan bilgisi alt boyutlarında öğretmenlerin mesleki kıdem yılı 10-19 yıl ile 20-29 yıl olanlar arasında kıdem yılı 20-29 yıl olanların lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Pedagojik alan bilgisi alt boyutunda ise öğretmenlerin mesleki kıdem yılı 10-29 yıl ile 30-39 yıl olanlar arasında kıdem yılı 30-39 yıl olanların lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Ayrıca, teknoloji bilgisi alt boyutunda kadın öğretmenler ile erkek öğretmenler arasında erkek öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Alan bilgisi, pedagojik alan bilgisi, sınıf öğretmenleri, teknoloji bilgisi, teknolojik pedagojik alan bilgisi

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ALANINDA YAPILAN FEN EĞİTİMİ ÇALIŞMALARININ İÇERİK ANALİZİ

Doç. Dr. Erdal TATAR, Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, erdaltatares@gmail.com
Arş. Gör. Erhan CEYLAN, Mustafa Kemal Üniversitesi, erhanceylanmku@gmail.com
Öğr. Gör. Akın KARAKUYU, Mustafa Kemal Üniversitesi, akin_karakuyu@hotmail.com
Prof. Dr. İbrahim BİLGİN, Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ibilgin66@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkiye'de ISI veri tabanı kapsamında yayınlanmakta olan hakemli dergilerde sınıf öğretmenliği alanında yapılan fen eğitimi çalışmalarının içerik analizini yapmaktır. Çalışma kapsamında ISI veritabanında yer alan Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Educational Sciences: Theory and Practice, Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education, Eğitim ve Bilim ve Kastamonu Eğitim Dergisi olmak üzere toplam beş adet dergi incelenmiştir. Bu dergilerde yer alan ve 2006-2015 yılları arasındaki 10 yıllık süreçte, fen eğitimi kapsamında ve sınıf öğretmenliği alanında yayımlanan toplam 114 makale içerik analizine tabi tutulmuştur. Makaleler, örneklem türü, örneklem sayısı ve anahtar kelimeler yönüyle kategorize edilmiştir. Sonuçlar betimsel bir analizle yüzde ve frekanslar kullanılarak sunulmuştur. Çalışmadan elde edilen veriler, ISI kapsamında Türkiye'de yayınlanan dergilerde fen eğitimi kapsamında yapılan çalışmaların yaklaşık olarak %15(114)'inin sınıf öğretmenliği alanında yapıldığını göstermiştir. Sınıf öğretmenliği alanında yapılan fen eğitimi çalışmalarının %46'sı öğrenciler, %28'i sınıf öğretmenlerini ve %17'si sınıf öğretmeni adaylarını örneklem olarak ele almıştır. Ayrıca bu çalışmaların %5'i doküman incelemesi, %6'sı kitap incelemesi, %5'i literatür incelemesi ve %7'si ise teorik bir çalışmadır. Kalan %77'lik büyük kısmının ise deneysel, korelasyonel ve karşılaştırmalı araştırmalardan oluştuğu görülmektedir. Bununla beraber yapılan nicel çalışmalarda kullanılan örneklem sayısı; 1-100 arası olanların oranı %50, 101-250 arasında olanların oranı %32, 251-500 arası olanların oranı %10, 501-1000 arasında olanların oranı %4 ve 1001-2500 arasında olanların oranı ise %4 olduğu görülmüştür. Anahtar kelimelerin analizinden elde edilen bulgulara göre geçtiğimiz on yıllık süreçte sırasıyla, kavram yanılgıları, fene yönelik tutum, fen başarısı, çevre eğitimi, araştırma-sorgulamaya dayalı öğretim ve bilimin doğası çalışmalarının en çok çalışılan değişken ve konular olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın sınıf öğretmenliği alanında ve fen eğitimi kapsamında çalışma yapmak isteyen araştırmacılara, literatürdeki mevcut yapıya ve eğilime dair bir fikir verdiğinden ilerde yapacakları çalışmalarında ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Fen eğitimi, içerik analizi, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MANYETİK KUTUP İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA

Yrd. Doç. Dr. Ramazan ÇEKEN, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, rceken@gmail.com

ÖZET

Günümüzde sınıf öğretmeni adayları ile yapılan çalışmalar, bu alanda öğrenim gören öğrencilerin fen bilimlerine karşı yeterince olumlu tutum geliştiremedikleri, bilgi düzeyi ve kavrama yeteneklerinde yeterli düzeyde gelişim ve değişimin görülmediği anlaşılmaktadır. Manyetizma, soyut bilgiler içermesi bakımından bu soruna ilginç bir örneklik teşkil etmektedir. Sınıf öğretmenliği lisans öğrencilerinin manyetizmaya bakış açılarını ortaya koymak amacı ile gerçekleştirilmiş bu çalışma, aynı zamanda ilgili kavramın zihinde ne şekilde yapılandırıldığını ve olası kavram yanlışlarını ortaya koymaya yönelik bir özellik taşımaktadır. Sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin manyetik kutup kavramı hakkındaki görüşlerini ortaya koymaya yönelik olan bu çalışma, 2013 yılı Ocak ayında 49 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin "mıknatısın genel özellikleri" ana temasına sahip açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar, nitel çalışma tekniklerinden içerik analizine göre incelenerek kategorilere ayrılmıştır. Kategorileştirme süreci sonunda, 40 öğrenciden 22'sinin mıknatısın kutuplarını artı ve eksi ifadeleri ile nitelendirdiği anlaşılmıştır. Katılımcıların mıknatısın kutuplarını Güney ve Kuzey yerine, artı ve eksi ifadeleri ile nitelendirmeye çalışması, ilgili kavramın zihinde yanlış olarak yapılandırıldığını ortaya koymaktadır. Bu durum katılımcıların lisans döneminde almış oldukları fen eğitimleri ile ilgili olabileceği gibi, ilköğretim ve lise çağlarındaki eğitimden de kaynaklanmış olabilir. Bu sonuç görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin fen eğitiminde karşılaştıkları zorlanmalar ile de benzer bir durum teşkil etmektedir. Mıknatıs ile ilgili olarak gerçekleştirilen bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının fen eğitimine katkı sağlayabilecek nitelik taşımaktadır. Çünkü sınıf öğretmenliği eğitiminde bu alanda karşılaşılan sorunların temeline odaklanılan bu tür kavram araştırmaları, hem bireyin manyetik kutup kavramına hayat boyu ne düzeyde ve nasıl yer verdiği, hem de sınıf öğretmeni adaylarının fen eğitimlerinin nasıl ilerlemesi gerektiğine ışık tutmaktadır.

Anahtar sözcükler: Kavram yanlışı, manyetizma, mıknatıs, fen eğitimi

SINIF VE FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇÖZÜNME-ERİME KONUSUNDAKİ ALTERNATİF FİKİRLERİNİN BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Hafife BOZDEMİR, Kastamonu Üniversitesi, bozdemirhafife@gmail.com
Arş. Gör. Ebru EZBERCİ ÇEVİK, Erciyes Üniversitesi, ebru.ezb@gmail.com

ÖZET

Kavramlar, yaşamımız boyunca öğrendiklerimizden ve deneyimlerimizden yola çıkarak bunlardan yararlanmayı etkili kılan, böylece ilişkilerimizdeki güçlükleri ortadan kaldıran öğrenme ürünleridir (Şimşek, 2006). Farklı obje ve olguların değişebilen ortak özelliklerini kişilerin zihninde anlamlandırdığı şekliyle yansıtan bir bilgi formudur (Ülgen, 2004). Modern öğrenme kuramları daha sonraki öğrenmeleri kolaylaştırması bakımından temel bilimsel kavramların gelişmesinin önemli olduğunu belirtmektedir (Ayas, 2011). Bu kapsamda Fen eğitiminin amaçlarından biri öğrencilerin kavramları ezberleme yerine anlamlı öğrenmelerini sağlayarak bu kavramları gerçek yaşamlarında ihtiyaçları doğrultusunda kullanmalarını sağlamaktır (Yürük ve Çakır, 2000). Öğrenciler, öğrenme sürecinde yeni bilgileri önceki bilgilerinin üzerine yapılandırırlar. Ön bilgilerinden kaynaklı olarak bazı durumlarda yeni kavramlara ilişkin yanlış öğrenmeler gerçekleştirebilirler. Öğrenci, bir problemi çözme, bir görevi yapma sürecini daha önceki bilgi ve deneyimlerine uygun olarak gerçekleştirebilir. Ancak bu durum problem çözümü ya da işlem basamaklarının gerçekleştirilmesi bakımından bilimsel olarak doğru olmayabilir. Böylece alternatif fikirlerinin gelişmesinden söz edilebilir (Yağbasan ve Gülçiçek, 2003). Literatürde farklı alanlarda çeşitli örneklemlerde alternatif fikirlerini belirlemeye, gidermeye yönelik çalışmalar yer almaktadır. Mevcut çalışmanın odağını çözünme ve erime kavramları oluşturmaktadır. Bu kavramlara ilişkin çalışmalara literatürde rastlanmaktadır (Abraham, Grzybowski, Renner ve Marek, 1992; Akgün ve Aydın, 2009; Çalık, Ayas ve Ünal, 2006; Goodwin, 2002; Şen ve Yılmaz, 2012). Fen Bilimleri dersiyle birlikte öğrenciler, 3. sınıftan itibaren Madde ve Değişim konu alanıyla birlikte bu kavramların temelini oluşturan konu ve kavramları görmektedirler. Öğretmenlerin, öğrencilerin alternatif fikirlerinin oluşmasında payı düşünüldüğünde burada sınıf öğretmenleri ve fen bilgisi öğretmenleri kritik noktada görülmektedir. Bu açıdan geleceğin öğretmenlerinin araştırmanın odağındaki çözünme ve erime konusunda alternatif fikirlerinin olup olmadığının belirlenmesi önemli görülmektedir. Araştırmada fen ve sınıf öğretmen adaylarının çözünme ve erime konularına yönelik alternatif fikirlerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırma, Batı Karadeniz Bölgesinde yer alan bir üniversitede öğrenim görmekte olan fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adaylarıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler Ünal (2010) tarafından geliştirilen Çözünme-Erime Kavram Testi ile elde edilmiştir ve SPSS 22 Paket Programı kullanılarak bazı değişkenler açısından analiz edilecektir.

Anahtar sözcükler: Alternatif fikir, çözünme, erime, öğretmen adayları

SINIF-DIŞI ÖĞRENME ORTAMINDA FEN ÖĞRENİMİ: UZAY KAMPI-TÜRKİYE GEZİSİ

Doç. Dr. Hakan TÜRKMEN, Ege Üniversitesi, hakan.turkmen@ege.edu.tr
Öğretmen Elif ÜNVER, İzmir Özel Takev İlkokulu, unvelf9@gmail.com

ÖZET

Ülkemizde, Uzay Kampı-Türkiye gibi sınıf-dışı öğrenme ortamlarından yeteri kadar yararlanılmadığı görülmektedir. Bunun başlıca nedenleri bu tür yerlerin çok yaygın olarak bulunmaması ve öğretmenlerimizin öğrencileri sınıf-dışına yeterince çıkaramamasıdır. Özellikle ilköğretim öğrencilerinin temel astronomi kavramlarını anlama düzeylerini ve ilgili yanılgıları birçok araştırmacılar ile belirlenmiştir. Kurnaz (2007) ve Sağlam Arslan (2009, 2010), Türkmen (2010, 2015) çalışmalarında vurguladıkları gibi öğrencilerin öğrenme eksiklikleri veya yanlış algılamaları bir nedeni de öğrenme ortamından kaynaklanır. Dünyada sadece Amerika, Kanada ve Türkiye'de var olan uzay kampının 4. Sınıf öğrencilerin dünya, güneş, ay, uzay gibi temel kavramlar hakkındaki bilgi düzeyine etkisini ve bu tür ortamlar hakkında öğrenenler olarak neler düşündüklerini belirlemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Çalışmaya 90 ilkokul 4. sınıf öğrencisi katılmıştır. Çalışmada basit astronomi kavramları ile ilgili 12 açık uçlu soru gezi öncesi ve sonrası uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde kategorileme sistemi kullanılmıştır. Birinci adımda her bir soruya ait tam doğru yanıtın uzman görüşü alarak belirlenmesi yani önceden belli olan analiz yöntemi (nomothetic approach) tercih edilmiştir. Buna göre öğrenci yanıtları belirlenen bu tam doğru yanıta göre "Bilimsel olarak kabul edilebilir" ve "Bilimsel olarak kabul edilemez" gibi iki büyük kategoride toplanmıştır. İkinci adımda ise bilimsel olarak kabul edilemeyecek öğrenci yanıtları her bir yanıtın içeriğine göre kâğıtlar okunduktan sonra önceden belli olmayan analiz yöntemi (idiographic approach) ile kategorilere ayrılmıştır. Ayrıca gezi sonrası öğrencilerin uzay kampını öğrenme ortamı olarak kullanılması hakkında 4 açık uçlu soru ile düşünceleri ve 10 soruluk başarı testi ile akademik başarıları ölçülmüştür. Sonuç olarak uzay kampı öğrencilerin temel bilgilerinde önemli bir artışa neden olmuştur. Akademik başarı testinde %83 başarı sağlanmıştır. Öğrenme ortamı olarak kullanılması hakkında öğrenciler pozitif duygu ve düşüncelere sahip olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Fen öğrenimi, sınıf-dışı öğrenme ortamı, temel astronomi kavramları

SORGULAMA TEMELLİ ÇEVRİMİÇİ İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNE VE FENE KARŞI ÖZ YETERLİKLERİNE ETKİSİ

Doç. Dr. Mustafa METİN, Bozok Üniversitesi, mustafametinae@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde teknolojik alanlarda hızlı gelişimler yaşanmaktadır. Teknolojide meydana gelen bu hızlı gelişmelere; sanayi, iş alanları, bilimsel alanlar, hizmet kolları ile birlikte eğitim alanı da kayıtsız kalmamış ve bu gelişmelere ayak uydurmaya çalışmıştır. Bu bağlamda teknolojik gelişmeler eğitim-öğretim alanını da etkilemiş ve teknoloji eğitim-öğretim faaliyetleriyle harmanlanmaya başlamıştır. Bununla beraber öğretim faaliyetlerinin daha anlamlı ve kalıcı olabilmesi için teknolojik araçlarla birçok öğretim yöntemi birlikte kullanılmaya çalışılmıştır. Burada önemli olan bu yöntemlerin üstün yönlerini ve sınırlılıklarını

farkında olarak bu yöntemin teknolojiyle entegrasyonunu sağlayarak öğretim faaliyetlerinin kalitesini artırmaktır. Son zamanlarda yaygın olarak çevrim içi öğrenme, sorgulama temelli öğrenme, işbirlikli öğrenme, bilgisayar destekli öğrenme gibi öğrenme yöntemleri ön plana çıkmaktadır. Öğretim faaliyetlerine kullanılan bilgisayar destekli yöntemlerin başında çevrim içi öğrenme yöntemi gelmektedir. Teknolojik imkan ve altyapıların hızlı gelişimi sonucunda çevrim içi öğrenme birçok öğretim yöntemini destekleyecek şekilde onlara entegre edilerek kullanılmaya başlandığını ve uygulamanın öğrencilerin başarısını arttırdığı görülmektedir. Literatürde sorgulama temelli öğrenme, çevrim içi öğrenme ve işbirlikli öğrenme yöntemleri ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığı zaman bu yöntemlerin; öğrenci bilimsel süreç becerilerine ve öz yeterliliklerine olumlu katkı sağladığı görülmüştür. Fakat literatürde sorgulama temelli çevrim içi işbirlikli öğrenme yönteminin birlikte kullanılmasının öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini ve öz yeterliliklerini arttırmada nasıl bir etkisinin olacağını araştıran çalışmalarla sıklıkla karşılaşılmamaktadır. Bu bakımdan sorgulama temelli çevrim içi işbirlikli öğrenme yönteminin uygulanması; öğrencinin bilimsel süreç becerilerini ve öz yeterliliklerini arttırmada nasıl etkili olacağını belirlemek için böyle bir çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yüzden çalışmanın literatüre önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı 7.Sınıf "Kimyasal Bağlar" konusunda sorgulama temelli çevrim içi işbirlikli öğrenme yönteminin kullanılmasının öğrencilerin bilimsel süreç becerilerine ve fene yönelik öz yeterliliğine etkisinin belirlenmesidir. Nicel araştırma yaklaşımının yarı deneysel yönteminin tercih edildiği bu çalışmada; ön test- son test deney gruplu deseni kullanılmıştır. Araştırma 2014-2015 eğitim öğretim yılında Yozgat İli Merkez Cumhuriyet Ortaokulunda okuyan 7. sınıf öğrencilerinden gönüllülük esasına dayalı olarak ve rasgele seçilen 35 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada uygulamaya başlamadan önce, 7.sınıf düzeyine uygun olarak Öztürk (2008) tarafından geliştirilen 26 maddelik bilimsel süreç becerileri testi ve Tatar, Yıldız, Akpınar & Ergin (2009) tarafından geliştirilen 27 maddelik fene yönelik öz yeterlilik ölçeği ön test olarak uygulanmıştır. Daha sonra örneklem grubundaki 35 öğrenciye sorgulama temelli çevrim içi işbirlikli öğrenme yöntemi kullanılarak altı haftalık bir ders uygulaması yapılmıştır. Aynı bilimsel süreç becerileri testi ve öz yeterlilik ölçeği, uygulamalar bittikten sonra tekrar öğrencilere uygulanarak son test sonuçları elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde öğrencilerin her bir testten aldığı puanların aritmetik ortalaması belirlenmiştir. Öğrencilerin bilimsel süreç becerileri ile öz yeterlilik düzeylerinde herhangi bir farklılaşma olup olmadığını $p=0.05$ anlamlılık düzeyinde bağımlı t testi kullanılarak tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda ön test ve son testten alınan puanlara bakıldığında bu iki test puanları arasında bilimsel süreç becerileri testinde anlamlı bir farklılık görülürken, öz yeterlilik ölçeği sonuçlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Sonuç olarak sorgulama temelli çevrim içi işbirlikli öğrenme yönteminin öğrencilerin bilimsel süreç becerilerine olumlu katkı yaptığı ve öğrencilerin fene yönelik öz yeterliliklerine olumlu yönde bir gelişme olsa da bu gelişmenin istatistiksel olarak anlamlı bir katkı sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Bilimsel süreç becerileri, çevrimiçi öğrenme, işbirlikli öğrenme, öz yeterlilik, sorgulama temelli öğrenme

SUYUN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ KONUSUNDA OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK ETKİNLİK GELİŞTİRİLMESİ

Öğretmen Fulya ÖZTÜRK TAŞCI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, fulyaozturk@yandex.com
Yrd. Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gulizaydin@mu.edu.tr

ÖZET

Çalışma, okul öncesi öğrencilerine yönelik "Suyun Fiziksel Özellikleri" etkinliği geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Etkinliğin geliştirilmesinde öncelikle maddenin fiziksel özelliklerinden yola çıkarak "Suyun rengini ve şeklini belirtir." kazanımına yönelik sorular oluşturulmuştur. Bu sorular, 10 kişilik bir gruba yöneltilmiştir. Çocukların vermiş oldukları cevaplar göz önünde bulundurularak, etkinliğe uygun bir hikaye oluşturulmuş ve sorular şekillendirilmiştir. Daha sonra hikaye ve soruların okul öncesi dönemindeki çocuklara daha etkili uygulanabilmesi için iki okul öncesi öğretmeninden, iki fen bilimleri öğretmeninden ve fen eğitimi alanında uzman olan iki akademisyenden uzman görüşleri alınarak "Sudino'nun Rengini ve Şeklini Bulalım" adlı etkinliğe son şekli verilmiştir. Etkinlik, bir kolejde öğrenim gören 14 okul öncesi öğrencisine öncelikle ön test, ardından deneysel bir etkinlik uygulanıp, sonra da son test uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Etkinlikte, öncelikle öğrencilerin maddenin sıvı halinden yola çıkarak suyun rengini betimleyebilmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Etkinlik sırasında şişe, kavanoz, beher ve balon jojeden damlalık yardımıyla alınan su, beyaz bir zemin üzerine damlatılmış ve çocukların gözlemlemeleri istenmiştir. Geliştirilen etkinlikte suyun şekline ilişkin hikayeye ve deneysel etkinliğe devam edilerek onların kendilerini sorgulayıp suyun herhangi bir şeklinin olup olmadığına ulaşmaları sağlanmıştır. Etkinlik sırasında çocukların, farklı şekillerdeki kapların içine konulan suyun nasıl her kabın şeklini aldığını merak edip sorgulamaları sağlanmaya çalışılmıştır. Etkinlik süresince çocukların; suyun rengini ve şeklini, anlatılan hikaye çerçevesinde kalarak cevapladıkları görülmüştür. Etkinlikte suyun rengine ait ön test sonunda çocukların büyük çoğunluğu (N:12) suyun rengini farklı renklerde betimlerken, az bir kısmı (N:2) da rengin şeffaf olduğunu belirtmiştir. Bunun nedenleri arasında hikayede de betimlendiği gibi, çocuklar suyun rengini doğadaki olgularla ("Denizler mavidir." gibi) bütünleştirmişlerdir. Fakat gerçekleştirilen deneysel etkinlik sonunda uygulanan son testte çocukların hepsi (N:14) suyun rengini renksiz/şeffaf olarak belirtmiştir. Öğrenciler suyun renginin olmadığını, şeffaf olduğunu kavradıktan sonra ise, başlangıçta suyun şeklini sadece bir kişi doğru ifade ederken 13 kişi ise bilimsel olarak doğru kabul edilemeyecek cevaplar vermiştir. Suyun şekline ilişkin gerçekleştirilen deneysel etkinlik sonrasında son test uygulanmıştır. Son test sonunda çocukların hepsinin (N:14), suyun belirli bir şekli olmadığı, bulundukları kabın şeklini aldığı sonucuna vardıkları belirlenmiştir. Gerçekleştirilen bu etkinliğin en önemli çıktılarından biri, maddenin sıvı halinden biri olan suyun maddesel özelliklerini kullanarak; suya ilişkin bilimsel bilginin nasıl verilmesi gerektiğini, çocukların önceki bilgileriyle bu etkinlikte kendi ulaştıkları bilgiyi nasıl yapılandırdıklarını ve bir bilgiye nasıl bütüncül yaklaşacaklarını anlamanın sağlanmaya çalışılmasıdır. Küçük çocuklara deneysel etkinlikleri hikâye tarzında etkinliklerle birleştirerek sunmanın, çocukları sorgulamaya dayalı fen öğrenmeye yöneltmede katkıları olacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Okul öncesi, sorgulayıcı öğrenme, suyun fiziksel özellikleri

TAHMİN-GÖZLEM-AÇIKLAMAYA DAYALI DENEYSEL ETKİNLİKLERLE MİKROSKOBİK CANLILARI TANIYALIM

Doktora Öğrencisi Tuğçe Yağmur ORHAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, t.yagmur.orhan@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gulizaydin@mu.edu.tr
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nsahin@mu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma ile ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinde tahmin-gözlem-açıklamaya dayalı deneysel etkinliklerle mikroorganizma farkındalığı oluşturulması amaçlanmıştır. 4. sınıf Fen Bilimleri dersinde "Mikroskobik Canlıları Tanıyalım" konusundaki "Mikroskobik canlıların varlığını fark eder ve mikroskop yardımı ile bu canlıları gözlemler." kazanımına ilişkin olarak "Yiyecekler Neden Bozulur?" ve "Bozulmanın Keşfi" etkinlikleri hazırlanıp uzman görüşleri alınarak ve ön uygulamaları yapılarak geliştirilmiştir. Araştırmada tek grup ön test-son test deneysel model kullanılmıştır. Mikroskobik Canlılara ilişkin bir test öğrencilere çalışmadan önce ön test, deneysel uygulamadan sonra ise son test olarak uygulanmıştır. Çalışmanın deneysel kısmında öncelikle öğrencilere "Yiyecekler Neden Bozulur?" etkinliği uygulanmıştır. Bu etkinlikte yer alan senaryo ve sorular ile öğrencilerin konuya ilgilerini çekebilmek ve konu hakkındaki ön öğrenmelerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu etkinlikten sonra, tahmin-gözlem-açıklamaya dayalı bir deneysel etkinlik olan "Bozulmanın Keşfi" etkinliğini, öğrencilerin gruplar halinde yapmaları sağlanmıştır. Öğrencilerin, öncelikle mikroorganizmaların neye benzediği ile ilgili tahminleri alınmış ve çalışma yaprağına mikroorganizma şekilleri çizmeleri istenmiştir. Öğrenciler, bu etkinlik sırasında mikroorganizmaları mikroskopta incelemişlerdir. Tahminleri ile gözlemlerini karşılaştırmışlar ve açıklamalar yapmışlardır. Etkinlik ile öğrencilerin günlük hayatta karşılaştıkları bozulma gibi basit bir durumun mikroorganizmalardan kaynaklandığı sonucuna varmaları, bunu yaparak-yaşayarak gözlemlemeleri sağlanmıştır. Son testin uygulanmasından sonra, her etkinlik grubundan 1'er öğrenci ile uygulanan etkinliklere ilişkin yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Geliştirilip uygulanan etkinliklerin, öğrencilerde mikroorganizma farkındalığı oluşturma konusunda olumlu etkileri olduğu ve öğrencilerin etkinliklere ilişkin olumlu görüşler belirttikleri görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Deney, mikroorganizma, tahmin-gözlem-açıklama

THE PERCEPTIONS OF PRESERVICE CLASSROOM TEACHERS ON ENVIRONMENTAL EDUCATION

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA, Bartın Üniversitesi, yilmazkaankara@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of the study was to determine the perceptions of preservice classroom teachers on science teaching. The qualitative research approach was adopted to reveal the perceptions of preservice teachers. In this phenomenological research, the ideal environmental education teaching atmosphere was considered as a research phenomenon. The participants were required to describe ideal teaching environment through questionnaire form and semi-structured interviews. The 42 preservice classroom teachers was completed the questionnaire form. The 10 of the participants were interviewed to deeper lighten the responses given to the questions placed in the questionnaire form. The questionnaire form was included the questions about the different aspects of an ideal environmental education teaching atmosphere. The semi-structured interview questions were classified under three categories: background for the teaching profession, views on teaching, and designing an ideal environmental teaching atmosphere. Both the data from questionnaire form and interviews were considered together in the same way through the content analysis. The themes were created after rounds of reviews and data reduction. The results of the research revealed that the preservice classroom teachers considers the laboratories as the ideal places to teach, they have the tendency to implement more teacher centered approaches, and the most emphasized teaching method was lecturing method. As a conclusion, the most of the preservice classroom teachers think that the best way to teach is traditional teaching methods. The pre-service teachers considered alternative teaching methods as time-consuming, hard to implement, and less meaningful for students.

Key words: Biyoloji eğitimi, çevre eğitimi, doğa eğitimi, öğretim ilke ve yöntemleri, öğretmen eğitimi

TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISININ FEN EĞİTİMİNDE FIRSAT EŞİTLİĞİNE YANSIMALARI

Arş. Gör. Nisa YENİKALAYCI, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, nyenikalayc@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, toplumsal cinsiyet algısının fen eğitimine yansımalarını yapılan çalışmalar üzerinden incelemektir. Cinsiyeti; fiziksel, bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor beceriler açısından farklılıklar temeline dayalı sosyal bir yapı olan en temel bireysel farklılık olarak algılamamız gerekmektedir. Cinsiyetle ilgili araştırmalar son 40 yıldır önem kazanmıştır. Bilişsel stiller, öğrenme stilleri, motivasyon, tutum gibi bireysel farklılıkların eğitim-öğretime girmesi cinsiyet ile başlamıştır. Toplumda, sınıf ortamında, aile içerisinde kız ve erkeğe yüklenen toplumsal cinsiyet rolü ve verilen iş yükü farklılık göstermektedir. Sınıf içerisinde sosyal yapılandırmacılığa göre kız ve erkeğe biçilen bir rol vardır. Örneğin, elektrik devresi kurmayla ilgili deney yapılacak olduğunda genelde erkek öğrenciler seçilmektedir. Kızların eğitim-öğretim sürecine katılması, okullaşma oranının artırılması, imkanların eşit bir şekilde sunulması gerekliliği gibi konular günümüzde önem kazanmıştır. Müfredat hazırlarken, program geliştirme çalışmalarında kız ve erkek öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulmaya başlanmıştır. Çalışmalarda, kız ve erkek öğrencilerin başarıları arasında farkın nelerden kaynaklanabileceği araştırılmaktadır ve eğitimde fırsat eşitliği sağlamanın gerekliliği üzerinde durulmaktadır. ''Fen öğrenmek için kız ve erkek öğrencilere fırsat eşitliği sağlıyor muyuz?, Hazırlanan öğretim programı cinsiyet farkını göz önünde bulunduruyor mu?, Öğretmenin uygulamaları ve bu konudaki tutumu nasıl?'' vb. sorular toplumsal cinsiyetin şekillenmesinde ve fen öğretiminde fırsat eşitliğinin sağlanmasında sorulması gerekli sorulardır. Cinsiyet; inanç sistemleri, etnik farklılıklar ve sosyo-ekonomik farklardan etkilenmektedir. Bu bağlamda herkesin fen okuryazarı olması gerektiği konusunda çalışmalar yapılabilir.

Anahtar sözcükler: Fen eğitimi, fırsat eşitliği, toplumsal cinsiyet

TÜRKİYE'DE ARGÜMANTASYON KONUSUNA İLİŞKİN GERÇEKLEŞTİRİLEN TEZLERİN ANALİZİ: BİR META-SENTEZ ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Esra KABATAŞ MEMİŞ, Kastamonu Üniversitesi, ekmemis@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Türkiye'deki argümantasyon konusunu temel alan yüksek lisans ve doktora tezlerinin meta sentez yöntemi kullanılarak analiz edilmesi ve bu alanda nasıl bir eğilim olduğunun ortaya konulmasıdır. Araştırma kapsamında 2015 yılına kadar gerçekleştirilmiş olan ve amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 80 tez analiz edilmiştir. Çalışmaların seçiminde YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından faydalanılmıştır. Tezlerin taranmasında araştırmacı tarafından belirlenen anahtar kelimeler (argümantasyon, argumentation, discussion, tartışmacı söylev, argümantasyon tabanlı bilim öğrenme, yaparak yazarak bilim öğrenme,Science writing heuristic, araştırma-sorgulama ve inquiry) kullanılmıştır. Belirtilen tarama sonucunda ulaşılan tezler incelenmiş ve argümantasyon konusunun temel aldığı tezler araştırma kapsamına alınmıştır. Tezlerin her biri içerik analizine tabii tutularak çalışmanın amacı, konu alanı, yöntemi, örneklemi, veri toplama araçları, kullanılan öğretim uygulamaları, kullanılan istatistiki yöntemler ve elde edilen sonuçlar bağlamında incelenmiştir. Elde edilen veriler frekansa dayalı yorumlanmış, yer yer tablo ve grafikler kullanılarak gösterilmiştir. Araştırmada, çalışmaların büyük bir bölümünün yüksek lisan tezi olduğu, daha çok deneysel yöntemin tercih edildiği nicel çalışmaların yer aldığı ve nitel çalışmaların ise az sayıda yer aldığı, uygulamaların gerçekleştirildiği konu alanının yoğun olarak fen ve teknoloji olduğu, ortaokul öğrencileriyle yapılan çalışmaların yoğunlukta olduğu, öğretmenlerle gerçekleştirilen çalışmaların yok denecek kadar az olması, başarı testleri ve ölçek/anket gibi veri toplama araçların yoğun kullanıldığı sonuçları elde edilmiştir. Ayrıca çalışmalarda kullanılan istatistiki yöntem olarak parametrik testlerin (t testi, Anova, Ancova) daha çok kullanıldığı, az sayıda da olsa non parametrik testlere de yer verildiği, çalışmaların genellikle akademik başarı ve öğrenme üzerine olduğu sonuçlarına ulaşılmış ve ulaşılan sonuçlar doğrultusunda çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Discussion, meta-sentez, argümantasyon

YENİLİKÇİ ÖĞRENME ORTAMLARINA BİR YAKLAŞIM OLARAK FETEMM: MUCİT BABAM OKULDA ETKİNLİĞİ

Arş. Gör. Esra CERAN, İstanbul Üniversitesi, esra.ceran@istanbul.edu.tr

ÖZET

Dünyada eğitim alanındaki gelişmelere baktığımızda, gelişmiş ülkeler yeni öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanımı, 21. Yüzyıl becerileri, farklı disiplinlerdeki öğretmenlerin birlikte çalışmasına varan geniş yelpazedeki konular üzerinde çalışarak FeTeMM (Fen Bilimleri, Teknoloji, Matematik, Mühendislik disiplinlerinin bütünleşik öğretim tasarımı) eğitimini ülke genelinde yaymaya çalışıyorlar. Diğer yandan yalnızca bu disiplinlerin bütünleşik olarak öğretimi değil, bilimin çocuklara sevdirilmesi konusu da gündemde olan en önemli konulardan birisi. Çocuklara bilimi sevdirmek ve küçük yaşlardan başlayarak bilime ilişkin olumlu tutumlar geliştirmelerini sağlamak amacıyla dünyanın birçok ülkesinde bilim müzeleri kuruldu ve bilim günleri kutlamaları yapılmaya başlandı. Dünyadaki gelişmiş ülkeler, geleceklerinde inovasyon, bilim ve mühendislik olmadan dünyada önemli bir yerde olamayacaklarını keşfetmişler ve şimdiden hazırlıklarını yapmaktalar. Dünyada kendine yer bulmuş bu eğitimin ülkemizde yapılan yeni öğretim programları doğrultusunda nasıl uygulanabileceğini görmek amacıyla geliştirilen bu uygulamada, derslerin bütünleşik işlenmesine yönelik projeler geliştirilmiş ve ilkokul 4. sınıf düzeyinde uygulanmıştır. İstanbul'da Anadolu yakasında bir devlet okulunda bir dönem boyunca farklı disiplinlerdeki bilgi ve becerileri ilişkilendirilerek oluşturulduğu bu öğretim programı uygulandı. Mucit Babam Okulda adının verildiği bu programda, öğrencilerin bilimi sevebilmeleri, bilimsel gelişmelere meraklarını uyandırmak, bilimsel bilgi edinmenin önemini anlamalarını sağlayacak deneyler tasarlandı. Programın uygulanmasında, özellikle bölgede öğrencilerin babalarıyla kaliteli zaman geçiremedikleri gözlemlendiğinden, uygulamaya veliler dâhil edildi. Öğretmen gözlemlerine göre, teknik konularda çocuklarının gelişimlerine nasıl destek olabilecekleri ve onların yaratıcılıklarını desteklemenin önemini velilere öğretmek, öğrencilerin de evde yapacakları deneylere yönelik olumlu dönütler almalarını sağlayabilirdi. Bu nedenle velilerin etkinliklerde klavuzluk yapmalarının olumlu etkisi olacağı düşünüldü. Yapılacak deneyler, öncelikle velilere tanıtılarak öğrencilere nasıl kılavuzluk yapılacağı anlatıldı. Her hafta bir deney, gelen gönüllü öğrenci velileri ile uygulandı. Gruplar halinde çalışan öğrencilerin ürettikleri nesnelerle ilgili yarışma düzenlendi ve değerlendirme yapılarak her hafta sonuçlar belirlendi. Yapılan bu uygulamada, öğretmenin bilimi sevdirmesi bilinciyle eğitim vermesi, öğrencilerin hayal güçlerini ve enerjilerini bilimi severek ve bilimsel gelişmeleri üreterek kullanmalarını sağlanmaya çalışılmıştır. Yarı yapılandırılmış anket ve görüşmelerle toplanan veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Yapılan analizlere göre, öğrencilerin bilime yönelik olumlu tutum geliştirdikleri, mühendislik ve matematik ve fen bilimlerine dâhil olan meslekleri seçmeleri konusunda isteklerinin arttığı, bilimsel gelişmeleri takip etmeye başladıkları görülmüştür.

Anahtar sözcükler: 21. yüzyıl becerileri, baba-çocuk ilişkisi, deney, disiplinler arası öğretim tasarımı, FeTeMM

"BİRLİKTE DAHA İYİSİNİ YAPABİLİRİZ! OKUL EĞİTİMİNDE SAĞLIKLI BESLENME BİLİNCİNİN ARTTIRILMASI"

Öğretmen Zuhal YILMAZ DOĞAN, Doğa Okulları, zuhal.dogan@dogakoleji.com
Öğretmen Ramazan SEZER, Doğa Okulları, ramazan.sezer@dogakoleji.com
Arş. Gör. Ercan TATLİ, Marmara Üniversitesi, ercan.tatli@marmara.edu.tr
Prof. Dr. Lavinia BURULEANU, Valahia University Of Targoviste (Romania) , laviniaburuleanu@yahoo.com
Öğretmen Mihrican SATIŞ, Özel Acarkent Doga Anadolu Lisesi, mihrican.satis@dogakoleji.com

ÖZET

Proje No: 2014-1-RO01-KA200-002931 "Okul Eğitiminde Sağlıklı Beslenme Bilincinin Arttırılması (Edu For Healthy)" Projesi, Erasmus+ Programı kapsamında Okul Eğitiminde Yenilik ve İyi Uygulama Değişimi için İşbirliği (KA2) altında yer

alan Stratejik Ortaklıklar Alanında 2014-2016 yılları arasında fonlanmıştır. İki yıl boyunca sürecek olan projemizin genel hedefi kişisel gelişim ve refah için, gençlerin Gıda Bilimi Eğitimiyle ilgili bilinçlenmesini sağlamaktır. Proje hedef grubu okul öncesi, ilkokul ve ortaokul düzeylerinde eğitim veren öğretmenler, öğrenciler, veliler ve yiyecek endüstrisindeki yiyecek ürünlerinin kalitesinden sorumlu enstitülerdeki paydaşlardır. Eduforhealthy (Okul Eğitiminde Sağlıklı Beslenme Bilincinin Arttırılması) Projesi sınıf içi ve dışı faaliyetlerde Beslenme ve Besin Güvenliği Eğitiminin önemini pekiştirmek, gıda bilimleri ile bütünleşik öğretimler uygulamaya imkân sağlayan öğretmen eğitimleri düzenlemek, yenilikçi metotlarını anaokulundan başlayarak, teşvik ederek geliştirmeyi amaçlamaktadır. Hayat Boyu Sağlıklı Yaşam Davranışları olarak bilinen açık görüşlülük, stres kontrollü, öz-tanıma ve olumlu benlik saygısı, iletişim ve kişiler arası iletişim teşvik edilmekte, gıda bilimi alanında grup projelerinin gelişimi desteklenmektedir. Yaşlıların gençlere geleneksel sağlıklı yemekleri ve onları pişirmeyi aktarması, gençlerin dijital hikâyelerle söz konusu aktarımları dijital sese dönüştürmesine dair uygulamalar ile proje kuşaklar arası öğrenmeyi de uygulamaktadır. Proje etkinlikleri çerçevesinde, beslenme, sağlık ve besin güvenliğiyle ilgili eğitim programının eleştirel analizi yapılmakta, 10 temel konu çerçevesinde geliştirilen eğitim modülleri ile öğretmen eğitimleri düzenlenmektedir. Projeye ait sanal bir laboratuvar oluşturulmuş, proje sürecinde kullanılmak üzere etkileşimsel oyunlar ve videolar içeren eğitim materyalleri tasarlanmıştır. Yüz-yüze ve web tabanlı eğitim süreçleri ile öğretmen portfolyoları tasarlanmakta, eğitim ve uygulama sürecine dair verilerin değerlendirilmesi için araçlar üretilmekte, özel günler ile alakalı etkinlikler disiplinler arası ve işbirliği içinde organize edilmektedir. Proje web sayfamız, sosyal medya, ulusal ve uluslararası konferanslardaki bilimsel yayınlarımızla projenin yaygın etki sağlaması hedeflenmektedir. Proje çerçevesinde okul eğitiminde kullanılmak üzere Okul Eğitimi için Gıda Biliminde İyi Örnekler Rehberi, Çocuklar için Beslenme Rehberi ve Çocuklar için Besin Güvenliği Rehberi olmak üzere üç adet rehber hazırlanmaktadır. Yenilikçi besin ürünlerinin üretimi ve ulusal yiyecek kültürünü teşvik edecek etkinlikler düzenlenmektedir. İhtiyaçlar Analizi verilerine dayanarak okulu bir bütün olarak ele alıp gıda bilimleri alandaki eğitimsel süreç ile bütünleştirebilmek hedeflenmektedir. Ayrıca gençlerin bilim alanındaki performansını ve akademik başarısını ve motivasyonunu yükseltmek, öğrencilerin gıda bilimleri alanında kariyer seçimindeki fırsatları arttırmak da projenin önem verdiği etki alanlarındandır. Proje aktiviteleri Gıda Bilimleri Eğitimi'ndeki öğrencilerin formal ve informal yeterliliklerini; kişiliklerini geliştirmek, kişisel yaşamlarında ve toplumda bilimin yerini kavramlarını sağlamak, beslenmeyle alakalı kronik hastalıkların ve beslenmenin arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılması ve sağlıklı beslenme kalıbına uyan yiyeceklerin seçilmesinin Avrupa halkının refahı üzerinde olumlu iz bırakmasını sağlamak gibi amaçlara hizmet etmektedir. Bu çalışmada proje uygulayıcısı okullarda, öğretmenler tarafından üretilen ders planı örnekleri, sınıf uygulamaları ve öğrenci ürünlerini kapsayan Öğretmen Portfolyoları paylaşılacaktır. Bunun yanı sıra uygulamaların öğretmenin sağlık eğitimine dair farkındalığı, disiplinler arası çalışma yeterliliği ve öğrencinin fen öğretimi ve sağlık eğitimine dair geliştirdiği olumlu tutumlara vurgu yapılacaktır.

Anahtar sözcükler: Disiplinlerarası öğretim, gıda güvenliği, portfolyo, sağlık eğitimi

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ

1-4. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ (EĞİTİM DURUMLARI VE SINAMA DURUMLARI BOYUTLARININ) DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Gürbüz OCAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, gocak@aku.edu.tr
Doktora Öğrencisi Hakan YILDIRIM, Basırlar İlkokulu, hakanyd03@gmail.com

ÖZET
Eğitim programları kaliteli bir eğitimin belirleyici ögelerinden biridir. Kaliteli bir eğitim için eğitim programları bireyleri değişen ve gelişen dünya koşullarına uyum sağlamasını kolaylaştıran, kişinin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor özelliklerini geliştirici niteliğe sahip olmalıdır. Bu anlamda eğitim programları güncelliğini korumak zorundadır ve bunun için de eğitim programları değerlendirilmelidir. Program değerlendirme, ihtiyaçlar doğrultusunda belirlenen hedeflerin, içeriğin, eğitim durumlarının ve sınama durumlarının toplumsal beklentilerin, konu alanının ve bireyin ihtiyaçlarını karşılama durumu, ekonomiklik, kullanışlılık, işlevsellik gibi açılardan incelenerek programın etkililiği hakkında karara varma süreci olarak tanımlanabilir. Bu çalışmanın amacı, 2006 yılında Türkiye'de uygulamaya konulan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının 1.,2.,3., ve 4. sınıf düzeyinde "Eğitim Durumları" ve "Sınama Durumları" boyutunda incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmanın dokümanı da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2006-2007 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar) oluşturmaktadır. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak öğretim programlarının "Eğitim Durumları" ve "Sınama Durumları" öğelerini değerlendirmek amacıyla "Öğretim Programı İnceleme Formu" hazırlanmıştır. Formda puanlama şu şekilde yapılmıştır: Programa çok uygun (5), programa uygun (4), programa orta düzeyde uygun (3), programa çok az uygun (2), programa uygun değil (1) ve programda bilgi olmadığını göstermek anlamında, bilgi yok (0) ile derecelendirilmiştir. Form hazırlamadan önce literatür taraması yapılmış, sonra da ölçütler hazırlanmıştır. Ölçütler hazırlanırken Ocak ve Baysal (2014), Ocak ve Gökteke (2014), Ocak ve Yurtseven (2015) tarafından hazırlanan Öğretim Programı İnceleme Ölçütleri ile karşılaştırılmış, uygun olmayan maddeler çıkarılmış ve eksik olan maddeler de düzeltilmiştir. Form, 1 uzman ve 3 Eğitim Programları ve Öğretimi alanında doktora öğrencisi ile hazırlanmıştır. Verilerin güvenirliği için Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen güvenirlik formülü (Güvenirlik= Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) kullanılmış ve uzmanların yapmış oldukları analizler arasındaki uyum yüzdesi 0.79 olarak hesaplanmıştır. Hazırlanmış olan Öğretim Programı İnceleme Formu ölçütleri doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen ve 2006-2007 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıf) üç uzman tarafından birbirinden bağımsız olarak incelenmiş ve puanlama yapılmıştır. Üç uzmanın ölçütlere verdiği cevapların ortalaması alınarak dereceleme yapılmıştır. Geliştirilen ölçekte 1 ile 5 arasında derecelendirilen ölçütlerin aralık genişliği formülü ile (Aralık Genişliği= Dizi Genişliği / Yapılacak Grup Sayısı) hesaplanmış (Tekin, 1996) ve buna göre Öğretim Programı İnceleme Formu uygunluk düzeyine karar verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2006 yılında uygulamaya konulan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1., 2., 3. ve 4. sınıf düzeyinde) uzmanların Öğretim Programı İnceleme Formu ile değerlendirdiğinde programın "Eğitim Durumları" öğesi formdan 4.54 genel ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bu ortalamaya göre, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programın "Eğitim Durumları" öğesinin "Program İçin Çok Uygun" olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Programın "Sınama Durumları" ögesi aynı form ile değerlendirildiğinde, formdan 4.48 genel ortalama almış ve bu ortalama "Sınama Durumları" "Program İçin Çok Uygun" olduğunu göstermektedir.
Anahtar sözcükler: Eğitim durumları, görsel sanatlar, program değerlendirme, sınama durumu

GEÇMİŞİN İZLERİ ŞİMDİNİN BİRİKİMLERİ MÜZELER

Öğretmen Neriman ÖZCAN ÇITAK, Balıkesir Bahçeşehir Okulları, cannerimanciftci@hotmail.com

ÖZET
Son yıllarda ülkemizde önem kazanmaya başlayan müzeler ve müze eğitim konusu, sanat eğitiminde öğretmenlere yeni ufuklar açan , değişik ve etkili sanat imkanları sunan bir alan olarak karşımıza çıkar. (G.S.D.Y.2, 2005, s.107)Müze eğitimi öğrencilere daha geniş bir bakış açısı ,yeni yaratımlar ortaya koymalarını ve içinde bulundukları toplumu ,coğrafyayı ve bunun sonucunda da farklı kültürleri kavramalarını sağlar.4.sınıf öğrencileriyle görsel sanatlar dersinde müze bilinci öğrenme alanını yaratıcı drama ve sanat eğitimi yöntemlerini kullanarak özellikle müze çeşitliliğinin çok fazla olmadığı illeri göz önüne alarak ve öğretmenlerin müze ortamında eğitim yapma imkanının bulunmadığı durumlardan yola çıkarak bu projeyi geliştirdim.Bu projede yaratıcı drama yöntemiyle ve sanat eğitimi yöntemlerini birleştirerek müze kavramı,ülkemizdeki müzeciliğin tarihçesi ,müze türleri ve bu müzelerde yer alan eser çeşitliliği ile ilgili kavramlar öğrencilere aktarıldı.Öğrenci merkezli olan projede oluşturulan basamaklarla öğrencinin bilgilere kendisi ulaşması sağlandı.Proje toplamda 4 aşamadan oluşmaktadır.1.Aşamada öğrenci müze kavramı ,müze çeşitleri ,müzelerde yer alan eserlerle ilgili ve ülkemizdeki müzeciliğin tarihçesi ile ilgili ön bilgilere ulaşır.2.Aşamada müze çeşitleri ve müzelerde bulunan eserlerle ilgili genel bilgilere ulaşır. 3.Aşamada müzelerin işleyişi ve müzelerde uyulması gereken genel bilgilere ulaşır.4.Aşamada ise sanat etkinliği basamağıdır, afiş tekniği ile kendi müzesinin tanıtım afişini hazırlar. Grup halinde yapılan çalışma öğrencilerin iletişim becerilerine büyük katkı sağladığı gibi her öğrencinin konunun içine dâhil olmasına fırsat vermiştir. Öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrendiklerinde öğrenmeye daha istekli oldukları ve eğlendikleri gözlenmiştir. Bu yöntemle her öğrencide müze bilinci oluşturmak ve müze içi eğitimde hedeflenen kazanımlara kolaylıkla ulaşılabilmektedir.
Anahtar sözcükler: Grup, müze bilinci, sanat, sınıf, yaratıcı drama

GÖRSEL SANATLAR DERSİ UYGULAMALARINDA ÇAĞDAŞ SANAT AKIMLARININ ÖĞRENCİ BAKIŞIYLA TUVALE YANSIMASI

Yrd. Doç. Dr. Gülbin ZEREN NALİNCİ, Amasya Üniversitesi, gulbinzeren72@gmail.com

ÖZET

Sanat eğitimi, bireyin sanat ve kültür alanlarında yetiştirilip, estetik bilince ulaştırılması etkinliğidir. Kuramsal boyutunun yanı sıra uygulama etkinlikleri ile desteklenen sanat eğitimi, kimi zaman sadece plastik sanatları, kimi zaman da diğer sanat dallarını da içerisine alır. Sanat eğitimi süreci uygulamalı çalışmaları içermesinden dolayı doğal olarak bireyin yaratıcılığının bir yansıması olarak görülmelidir. Sanat eğitimi dersi uygulamalarında yapılan etkinlikler, bireyin okul yaşantıları boyunca edindiği estetik bilincin bir sonucu olarak düşünüldüğünde, öğretmen adaylarının sanat eğitimi dersinde yaptıkları uygulama çalışmaları da ayrı bir önem kazanmaktadır. Öğretmen yetiştirme programlarında yer alan Sanat eğitimi dersi; bir saati teorik iki saati uygulama şeklinde yapılandırılan önemli bir genel kültür dersidir. Bu ders, öğretmen adaylarının duygu ve düşüncelerini görsel dil aracılığı ile aktarmasını; zihinsel, algısal yeteneklerini geliştirmesini ve yaratıcı bir düşünce yapısı kazanmasını hedefleyen estetik duyarlılık ve bilinç oluşturma çabası olarak düşünülebilir. Çünkü sanatsal kaygı ve estetiğin görmezden gelindiği, ilköğretim ve ortaöğretimde görsel sanatlar eğitimi derslerinin yeterince önemsenmediği ve gereken değerin verilmediği ne yazık ki bilinen bir olgudur. Bu bağlamda, lisans eğitimi düzeyinde bir sanat eğitimi dersinin anlam ve değerini oluşturmak, estetik bilinç kazandırmak oldukça üst düzeyde çaba gerektirmektedir. Sanat eğitimi dersinin teorik kısmında, sanata ilişkin kuramsal bilginin verilmesi, uygulama saatinde ise teorik bilgilerin kullanılması hedeflenmektedir. Eğitim Fakültesi Görsel Sanatlar dersindeki uygulama etkinliklerini değerlendiren bu çalışmada, önce kuramsal olarak; Çağdaş Sanat akımları, temsilcileri ve eserleri anlatılarak tanıtılmış, sonra da öğrencilerin tercih ettikleri bir sanat akımı ve yapıtı seçerek reprodüksiyonunu tuvale aktarmaları istenmiştir. Öğrencilerin; hem kuramsal altyapı, hem de tercih ettikleri sanatçı, yapıt ve Çağdaş Sanat akımı arasındaki ilişkilendirme ve değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden döküman analizi kullanılmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ilköğretim/sınıf öğretmenliği ana bilim dalı Görsel Sanatlar dersini alan 319 (Kız 222, Erkek 97) öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler tarafından seçilip yapılan reprodüksiyonlar tek tek incelenerek, sanat akımlarına göre sınıflandırılmış ve yorumları yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre; kız öğrencilerin yüzde 43'ü, erkek öğrencilerin ise yüzde 70'nin Realizm akımına ilişkin bir resmin reprodüksiyon'unu; kız öğrencilerin yüzde 7'sinin erkek öğrencilerin ise yüzde 8'nin Ekspresyonizm (İzlenimcilik) akımına ilişkin reprodüksiyonu; kız öğrencilerin yüzde 16'sının erkek öğrencilerin ise yüzde 8'inin Sürrealizm akımına ilişkin bir resmin reprodüksiyon'unu ve kız öğrencilerin yüzde 33'ünün erkek öğrencilerin ise yüzde 13'nün abstract akımına ilişkin bir resmin reprodüksiyon'unu seçtikleri görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Çağdaş sanat akımı, öğretmen adayı, resim, sanat eğitimi

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN 5-10 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARI İÇİN ÖNEMİ

Yrd. Doç. Dr. Hasan BALTACI, Amasya Üniversitesi, hasan.baltaci@amasya.edu.tr
Öğr. Gör. Tayfur ÇİĞDEM, Amasya Üniversitesi, tayfur.cigdem@amasya.edu.tr

ÖZET

Çocuğun genel eğitim ve öğretimi içerisinde 5-11 yaş dönemi, çocuğun kendisini ifade edebilme ve çevresiyle iletişim kurmada önemli bir zaman dilimi olarak kabul edilmektedir. Günümüzde hemen her alanda hızla değişimlerin ve yeni dönüşümlerin yaşandığı göz önünde bulundurulduğunda, toplumsal yapılarında değiştiğini görmekteyiz. Dolayısıyla çocuğun eğitimi daha önemli hale gelmekte ve geleceğe hazırlanması etkinliklerinde Görsel Sanatlar Eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışma nitel bir araştırma olup, ilgili yaş gurubundaki çocukların eğitiminde görsel sanatlar eğitiminin önemine değinmektedir. Çocukların kendilerini ifade etmesinde ve yeteneklerinin geliştirilmesinde bu dersin etkilerinin neler olabileceğini ve öğretmenlerin gözlem yoluyla sonuçları nasıl yorumlayabileceğini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Teknolojinin baş döndürücü bir hızla ilerlemesi ve teknolojik aygıtların çocukların hayatında eskiye oranla daha etkili ve daha çok yer edinmesi, çocuklara sağladığı yararlar yanında hazır bir kalıp sunmaları dolayısıyla da yaratıcılıklarını olumsuz etkilemektedir. Görsel sanat etkinlikleri sırasında çocuk yeteneklerinin farkına varabilir, içerisinde bulunduğu çevreyi yorumlayarak ve hayal dünyasını yansıtarak bilişsel gelişimine önemli katkı sağlayabilir. Özgür bir ortamda yapılan etkinliklerde çocuk kulanmış olduğu renklerle, çizgilerle görsel anlatımda bulunduğu için psikolojisini dışa yansıtır ve öğretmenine kendisini tanıma fırsatı verir. Bu dönemde verilecek görsel sanatlar eğitiminin en belirgin özelliği, her çocuğun sanat etkinliklerine katılımının sağlanması, sanatı tanıması, kendi kişisel beğeni ve tercihlerini uygulama ortamının kazandırılmasıdır. İstenilen niteliklerde öz güveni olan, sorumluluk alabilen yaratıcı bireyler yetiştirilmesi hedefleniyorsa, çocuğun eğitim süreci içerisinde Görsel Sanatlar Eğitimi daha fazla yer almalıdır.

Anahtar sözcükler: Çocuğun eğitimi, çocuk, görsel sanatlar, resim

İLKOKUL DÖNEMİ ÇOCUKLARININ BİLİŞSEL GELİŞİMLERİNİN ÇOCUK RESİMLERİ YOLUYLA İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Meral COŞKUN, Artvin Çoruh Üniversitesi, meralcoskun@artvin.edu.tr

ÖZET

Çocuk resimleri, çocukların bilişsel gelişimini yansıtan önemli özellikler içerirler (Matthews, 2003). Luquet (1927), çocuklar çizimlerinde entellektüel gerçeklik ve görsel gerçeklik olmak üzere iki eğilimden etkilendiğini ileri sürmüştür. 7-9 yaş aralığındaki çocuklar çizdikleri obje ile ilgili kavramsal bilgilere odaklandığından, ne gördüğüne bağlı olarak değil ne bildiğine dayalı olarak çizim yaparlar. 9-11 yaş aralığındaki çocuklar ise görsel gerçeklik döneminde olup objelerin görsel özelliklerine odaklanarak resim çizerler. Bu çalışmanın amacı, ilkokul dönemindeki çocukların (7-10 yaş), bilişsel gelişimlerini Luquet

(1927)'nin teorisine göre kesitsel olarak analiz etmektir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılarak desenlenmiştir. Çalışmada tipik durum örneklemesi kullanılmış ve çalışmaya 24 birinci sınıf öğrencisi, 18 ikinci sınıf öğrencisi, 22 üçüncü sınıf öğrencisi ve 25 dördüncü sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 89 ilkokul öğrencisi katılmıştır. Veriler, katılımcı öğrencilere ev, ayı, ağaç, çiçek ve arı kovanı objelerinden oluşan bir çocuk resim gösterilmiş ve katılımcı öğrencilerden bu resimde gördüklerini çizmeleri istenerek elde edilmiştir. Veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde katılımcı öğrencilerden elde edilen veriler, renk kullanımı, perspektif, objelerin resimdeki konumu, örnek resme yeni nesne ekleyip eklememe açısından incelenmiştir. İçerik analizi sonucunda ilkokul birinci sınıf ve ikinci sınıf öğrencilerinin gösterilen örnek resimdeki renk kullanımına bağlı kalmadan kendi renklerini kullandıkları, yeni objeler ekledikleri, objeleri örnek resmi dikkate almadan yerleştirdikleri buna karşın üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerin ise renk seçimlerinde, objeleri resme yerleştirmede, resmin yönünü (kağıt kullanımı) örnek resme bağlı kaldıkları tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Görsel gerçeklik dönemi, ilkokul dönemi çocuğu, entellektüel gerçekçilik dönemi

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİ İÇİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ÖNEMİ VE ÖĞRETMENLERİN ALAN BİLGİSİ YETKİNLİKLERİ, KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Yrd. Doç. Dr. Mustafa DİĞLER, Aksaray Üniversitesi, 001mustafadigler@gmail.com
Doç. Dr. Mustafa Cevat ATALAY, Namık Kemal Üniversitesi, otantikresim@gmail.com

ÖZET

Sanat eğitiminin gerekliliği, tüm gelişmiş toplumlarda önemsenmiş ve yaygın eğitim içinde sanat eğitimi ve bununla birlikte çocukta bir sanat kültürünün oluşmasına önem verilmiştir. Bu araştırmanın amacı, yaygın eğitimin yanında sanat eğitiminin verilmesinin önemini destekleyici nitelikte olmasıdır. Her çocuk, yaratıcı güçlerle donanmış olarak dünyaya gelir. Görsel Sanatlar Dersi, çocukta var olan yaratıcı güçleri ortaya çıkaracak özellikleri içinde taşır. Genel eğitim içinde sanat eğitimini kullanmanın amacı sanatçı yetiştirmek değil, çocuğa sanat kültürü aşılamak ve sanat yoluyla yaratıcı bireyler yetiştirmektir. Görsel Sanatlar Dersi, çocuğun kendini özgün ve yaratıcı olarak ifade etmesi için gerekli bir derstir. Yaratıcılık kavramı, yalnızca sanatsal gelişim için değil, tüm meslekler için gerekli bir olgudur. Bu nedenle çocuğun yaratıcılık ve hayal gücü yetilerinin geliştirilmesi ve eğitilmesi gereklidir. Ayrıca bu araştırmada ilkokul öğrencilerinin yaratıcı gücüyle üretken, edindiği estetik değerlerle çevresini güzelleştiren ve bilinçli sanat tüketicisi bireyler olarak yetiştirilmesinde katkısı yadsınmayacak olan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri, alan bilgisi yeterlikleri ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Görsel sanatlar, ilkokul, sınıf öğretmeni, yaratıcılık

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNDE GÖRSEL SANAT ETKİNLİKLERİNİN ÇOCUĞUN GÖRSEL ALGI VE YARATICILIK GELİŞİMİNE ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Hasan BALTACI, Amasya Üniversitesi, hasan.baltaci@amasya.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Fatmagül GÜRGEN, Aksaray Üniversitesi, fatmagulgurgen05@gmail.com

ÖZET

Geleceğimizin yarınları olarak gördüğümüz çocukların en verimli yöntemlerle yetiştirilmesi kuşkusuz büyük öneme sahiptir. Bu sebeple günümüzde yaratıcı çocukların yetiştirilmesine de önem verilmektedir. Dolayısıyla gelişmiş toplumlarda okul öncesi eğitim faaliyetlerinin verimli ve planlı bir şekilde yürütülmesine özen gösterilmektedir. Genellikle aileden sonra çocuğun sistemli biçimde ilk eğitimi okul öncesinde gerçekleşmektedir. Bu yüzden okul öncesi eğitimin verimli, yenilikçi, yaratıcı, bağımsız karar verebilen çocuklar yetiştirmeye yönelik yöntemleri kapsayıcı nitelikte olması gerekmektedir. Çocuğun kendisini özgür hissettiği bir ortamda yaptığı materyal etkinlikleri, kişilik gelişimine önemli katkı sağlamaktadır. Bu etkinlikler sırasında çocuk, aynı zamanda çevresiyle, özellikle de arkadaşlarıyla etkileşim içerisine girmektedir. Bu etkileşim, aktif öğrenme olarak kabul edilmektedir. Çocuğun çevresindeki farklı malzemelerle temas haline geçmesinin görsel algı gelişimine olumlu katkıları vardır. Okul öncesi öğretmenlerine düşen en büyük görevlerden biri, çocukların kendilerini ifade edebilecekleri özgür ortamların sağlanmasıdır. Sanatsal etkinlik olarak görülen bu çalışmalarda kumaş parçaları, kâğıtlar, pet şişeler ve plastik bardaklar gibi sıradan nesneler materyal olarak kullanılabilir. Çocukların kâğıtları farklı şekillerde kesmeleri, istedikleri renkleri seçmeleri ve onları yapıştırarak bir ürün haline dönüştürmeleri yaratıcılıklarının gelişmesine yardımcı olacaktır. Nitekim bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerine ve öğretmen adaylarına çocuğu anlamak adına uygulayabilecekleri yöntemler konusunda öneriler sunulacaktır. Bunun yanında çocuğun yaratıcılığını geliştirmede materyal çalışmalarının önemi vurgulanacak ve çocuğun görsel algı yeteneklerine katkıda bulunma konusunda yaklaşımlar ortaya konacaktır.

Anahtar sözcükler: Görsel algı, görsel sanat etkinlikleri, okul öncesi, yaratıcılık

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ "SANAT" KAVRAMINA İLİŞKİN İMGESEL ALGILARI

Öğr. Gör. Arzu SÖNMEZ, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, arzusonmezgop@gmail.com

ÖZET

Türk Dil Kurumu sözlüğünde metafor, bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma olarak tanımlanmıştır. Metaforlar, bireylerin dünyayı ve kendilerini algılama biçimlerini göstermektedir. Bu araştırmanın temel amacı da, Sınıf öğretmenliği Öğrencilerinin "Sanat" kavramına ilişkin sahip oldukları imgesel algılarının ortaya çıkarılmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf öğretmenliğinde 2015-2016 eğitim- öğretim yılında eğitim gören toplam 201 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin toplanabilmesi için her öğrenciye "Sanat ... gibidir; çünkü ... " cümlesi yöneltilmiş ve boşlukların doldurulması istenmiştir. Araştırmada aşağıdaki

sorulara cevap aranmıştır: Sınıf Öğretmeni adaylarının "Sanat" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?", "Öğretmen adaylarının "Sanat" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplana bilirler?" Bu kapsamda katılımcıların geliştirdikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması süreci; a) metaforların belirlenmesi b) metaforların sınıflandırılması c) kategori geliştirme d) geçerlilik ve güvenilirlik sağlama ve e) nicel veri analizi için verileri SPSS paket programına aktarma olmak üzere beş aşamada gerçekleşmiştir. Araştırmanın bulgularına göre katılımcılar 71 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından 6 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre; metaforlar Sınıf Öğretmeni adaylarının "Sanat" kavramına ilişkin sahip oldukları kişisel algıları ortaya çıkartmada, anlamada ve açıklamada güçlü bir araştırma aracı olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar sözcükler: Metafor Tekniği, Sanat, Öğretmen Adayı

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKÖĞRETİMDE SANAT EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr.Gör. Zeki ÖZKARTAL, Akdeniz Üniversitesi, zeki-ozkartal@hotmail.com

ÖZET

İlköğretim çocukları ileriki yaşamlarına hazırlayan onlara yaşamlarında gerekli olabilecek temel eğitim ve öğretim veren kurumlardır. Ilköğretim okullarında özellikle öğrencilere okuma yazma, temel matematik, sosyal bilgiler, hayat bilgisi gibi temel dersler verilir. Ancak bu derslerin yanında çocukların sosyalleşebilmeleri ve sosyal bir çevre edinebilmeleri için sosyal etkinliklere bağlı olarak görsel sanatlar dersleri de verilir. Ilköğretimdeki sanatsal derslerin amacı çocuktaki sanatsal kabiliyeti ortaya çıkarmak, yaratıcılıklarını ve fikir yürütme becerilerini geliştirmektir. Bu nedenle sanat eğitimi olarak çekirdek eğitimin verildiği ilköğretim dönemi çocuklar açısından önemli bir dönem olarak kabul edilmektedir. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 öğretim yılında Antalya il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan 223 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada, betimsel tarama yöntemlerinden biri olan 'Genel Tarama Modeli' kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ve 21 maddeden oluşan 'Sanatın Önemi ve Gerekliliği Anketi'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış ve anketin Cronbach's Alpha iç güvenirlik katsayısı 0,89 olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda, ilköğretimde verilen görsel sanatsal derslerinin çocukların yaratıcılık, fikir yürütme ve hayal kurma gibi becerilerini geliştirdiği, çocukların psikolojik olarak rahatlamaları ve sosyal anlamda değişik bir hava teneffüs etmeleri bakımından sanat eğitiminin önemli olduğu, özellikle sanat eğitiminin veya faaliyetlerinin üniversitelerin ilgili alanından mezun olmuş ve alanında uzmanlaşmış öğretmenler veya eğitmenler tarafından verilmesi gerektiği ve görsel sanatlar alanında veya diğer alanlarda verilecek derslerin veya eğitimlerin öğrencilerin istediği şekilde özenle ve itinalı bir şekilde düzenlenmesi gerektiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır.
Anahtar sözcükler: Görsel sanatlar, ilköğretim, sanat eğitimi, sınıf öğretmeni, sosyalleşme

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKÖĞRETİMDE VERİLEN SANAT EĞİTİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN ANALİTİK BİR ÇALIŞMA

Öğr.Gör. Zeki ÖZKARTAL, Akdeniz Üniversitesi, zeki-ozkartal@hotmail.com

ÖZET

İlköğretim çocukların çok hızlı bir şekilde gelişim ve değişim gösterdiği bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak özellikle de büyük ve küçük kas hareketlerinin ve fiziksel özelliklerin çok hızlı bir şekilde olgunlaştığı bir dönemdir. Çocukların sosyalleşmeleri ve sosyal çevreye bağlı olarak gelişmeleri yine ilköğretimden itibaren olmaktadır. Bu nedenle ilköğretimde sosyal etkinlik olarak verilen sanat dersleri öğrencilerin içindeki sanatsal kabiliyetleri ortaya çıkarmaktadır. Bu araştırmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin ilköğretim döneminde verilen sanat eğitimine ilişkin görüşlerini bazı demografik değişkenleri de göz önünde bulundurarak belirlemeye çalışmaktır. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 öğretim yılında Antalya il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan 229 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada, betimsel tarama yöntemlerinden biri olan 'Genel Tarama Modeli' kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ve 21 maddeden oluşan 'Erken Çocukluk Döneminde Sanat Eğitiminin Önemi Anketi'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış ve anketin Cronbach's Alpha iç güvenirlik katsayısı 0,91 olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda, ilköğretimde verilen sanatsal derslerin ve aktivitelerin öğrencilerin sosyalleşmeleri, sanata bakış açıları, temel sanat eğitimi almaları ve kas hareketlerinin gelişmesi bakımından çok önemli olduğu, özellikle sanatsal faaliyetlerin ve sanat eğitiminin aşılandığı ilköğretimde sanat ve sanata ilişkin derslerin üniversitelerin ilgili alanından mezun olmuş ve alanında uzmanlaşmış öğretmenler veya eğitmenler tarafından verilmesi gerektiği, ayrıca araştırmada, sanat ve sanata ilişkin derslerin verileceği sınıfların veya ortamların amaca yönelik olarak ve özenle düzenlenmesi gerektiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır.
Anahtar sözcükler: Görsel sanatlar, ilköğretim, sanat eğitimi, sınıf öğretmeni, sosyalleşme

HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİ

BENZER VE FARKLI YÖNLERİYLE 2009 VE 2015 HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Semra GÜVEN, Gazi Üniversitesi, semraguven1@gmail.com
Doç. Dr. Selahattin KAYMAKCI, Kastamonu Üniversitesi, kaymakci37@yahoo.com

ÖZET
İlkokul 1, 2 ve 3. sınıflarda okutulan hayat bilgisi dersi, birey, toplum ve doğa ekseninde çocuğa kendini, içinde yaşadığı toplumu ve çevresini tanıtarak çocuğu yaşama hazırlamayı amaç edinen, toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir derstir. Hayat bilgisi dersinin Türk Eğitim Sistemi'ndeki geçmişi çok eskilere dayanmaktadır. Cumhuriyet öncesi dönemde Osmanlı Devleti zamanında hayat bilgisi dersinin içeriğine benzer bir dersin 1868'de Malumat-ı Nafia (Faydalı Bilgiler, Eşya Bilgisi) adı altında okutulması kararlaştırılmıştır. 1868 sonrası süreçte dersin Musahabat-ı Ahlakiye, Tarihiye, Sıhhiye ve Medeniye, Tarih, Coğrafya, Eşya Dersleri ve Ziraat dersleri gibi adlar altında okutulduğu görülmektedir. Cumhuriyet döneminde ise "Hayat Bilgisi" adı altında bir ders ilk defa 1926 programında yer almıştır. Takip eden süreçte bu dersin öğretim programıyla ilgili olarak 1936, 1948, 1968, 1998, 2005, 2009 ve 2015 yıllarında kapsamlı düzenleme ve geliştirmeler yapılmıştır. Özellikle 4+4+4 eğitim sisteminin uygulamaya geçmesinden önce 2009 yılında ve geçtikten sonra 2015 yılında bu dersin öğretim programında yapılan düzenleme ve geliştirmeler hayat bilgisi dersinin Türk Eğitim Sistemi'ndeki konumu ve geleceği hakkında fikir vermesi adına önemlidir. Bu araştırmanın amacı, 2009 ve 2015 hayat bilgisi dersi öğretim programlarının benzer ve farklı yönlerini ortaya koyarak bir değerlendirme yapmaktır. Araştırmada nitel araştırma kapsamında doküman inceleme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmada veri kaynağı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen 2009 ve 2015 Hayat Bilgisi Dersi (1, 2 ve 3. sınıflar) Öğretim Programları kullanılmıştır. Çalışmada 2009 ve 2015 Hayat Bilgisi Öğretim Programlarının bazı yönlerden benzerlik ve farklılıklarının olduğu belirlenmiştir. Bu benzerlik ve farklılıklar aşağıda özet olarak verilmiştir: - 2009 programında her üç sınıf düzeyinde aynı isimle üç tema (Okul Heyecanım, Benim Eşsiz Yuvam ve Dün, Bugün ve Yarın) yer almaktadır. 2015 programında da benzer bir şekilde her üç sınıf düzeyinde aynı isimle altı ünite (Ben ve Okulum, Ailem ve Evim, Sağlıklı Hayat, Güvenli Hayat, Ülkemi Seviyorum ve Doğa ve Çevre) yer almaktadır. Tema ve ünitelerin üç sınıf düzeyinde de veriliş şekli bakımından benzerlik görülse de 2009 programının tema, 2015 programının ise ünite anlayışına dayalı olduğu görülmektedir. Böylece tematik bir yaklaşımdan ünite yaklaşımına geçildiği anlaşılmaktadır. - Her iki programın vizyonunda bazı benzerlikler olmasının yanında farklılıklar da bulunmaktadır. İki programın vizyonunda da benzer olarak kendini tanıma, kendisi, doğa ve çevreyle barışık olma, temel yaşam becerilerine sahip olma özellikleri vurgulanmaktadır. Farklılık olarak da 2009 programında değişikliklere uyum sağlayan, çağın gerektirdiği donanıma sahip mutlu bireyler yetiştirmeye vurgu yapılırken, 2015 programında araştıran, özgüveni yüksek, milli ve manevi değerleri içselleştirmiş bireyler yetiştirmeye vurgu yapılmaktadır. - Her iki programda da bu ders kapsamında öğrencilere kazandırılacak beceriler yer almakla birlikte, iki programda yer alan becerilerde farklılıklar görülmektedir. - 2009 Programında "Kişisel Nitelikler" başlığı altında bazı kişisel nitelikler ve değerler yer alırken, 2015 programında sadece "Değerler" başlığı altında öğrencilere kazandırılacak değerler yer almaktadır. - 2009 programında yapılandırmacı eğitim yaklaşımına vurgu yapılırken, 2015 programında ise yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ifadesi yer almamaktadır.
Anahtar sözcükler: Hayat bilgisi, hayat bilgisi öğretimi, öğretim programı

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZ YETERLİK ALGILARI (SAMSUN İLİ ÖRNEĞİ)

Doktora Öğrencisi Emrah AKMAN, Amasya Üniversitesi, emrahakman@outlook.com.tr
Doç. Dr. Ahmet ÜSTÜN, Amasya Üniversitesi, ustunahmet05@hotmail.com

ÖZET
Öz yeterlik (self efficacy) algısı, güdülenme ile ilgili yapılan araştırmalarda yaygın olarak kullanılan bir değişkendir. Öz yeterlik algısı, Bandura tarafından ilk kez 1975 yılında kullanılmıştır. Öz yeterlik, bireylerin düşünce, duygu, tutum ve hareketlerini kontrol altında tutmalarını sağlayan yeteneklerine olan güvenini ifade etmektedir. Öğretmenlerin öz yeterlik algıları ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki birçok araştırmacı tarafından incelenmiş ve öğretmen öz yeterliğinin öğrenci başarısını ve tutumunu olumlu olarak etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yapılan çalışmalar sonucunda öğretmenlerin sınıf içi davranışları, yeni fikirlere açık olması ve öğretmeye yönelik olumlu tutumlar geliştirmesiyle de doğrudan ilgili olduğu bulunmuştur. Bu çalışmanın amacı; birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren okullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik öz yeterlik algılarını değerlendirmektir. Araştırmanın evrenini Samsun merkeze bağlı ilçelerdeki birleştirilmiş sınıflarla eğitim öğretime devam eden 16 okulda görev yapmakta olan 19 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu amaçla bu okullarda görev yapan, 19 sınıf öğretmenine hayat bilgisi öğretimine yönelik öz yeterlik algısı ölçeği uygulanmıştır. Hayat bilgisi öğretimine yönelik öz yeterlik algısı ölçeği 18 maddeden oluşmaktadır. Bu ölçek, sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersi öğretimi ile ilgili olarak sahip oldukları algıları belirleyecek ve bunu etkileyen değişkenler konusunda çalışma olanağı tanıyacak niteliktedir. Nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı bu çalışmada elde edilen veriler, SPSS 20.0 istatistik paket programıyla analiz edilmiştir. Araştırma süreci devam ettiği için araştırma sonucu verilememiş olup, bu süreç tamamlandığında araştırma sonucu çalışmaya eklenecektir.
Anahtar sözcükler: Hayat bilgisi dersi öğretiminde öz, hayat bilgisi dersi öğretiminde öz yeterlik algısı ölçeği, hayat bilgisi öğretimi, Öz yeterlik algısı

HAYAT BİLGİSİ (1-3) DERS KİTAPLARINDA GİRİŞİMCİ BİREY ÖZELLİKLERİ

Doç. Dr. Mustafa BEKTAŞ, Sakarya Üniversitesi, mbektas@sakarya.edu.tr
Arş. Gör. Ensar AYDIN, Erciyes Üniversitesi, ensaraydin@erciyes.edu.tr

ÖZET
Küreselleşen dünyada hemen her alanda hızlı bir değişim yaşanmaktadır. Bireylerin bu değişime ayak uydurabilmeleri için en önemli fırsatlarından biri de eğitimdir. Karşılaştığı problemlere çözüm üreten, yaratıcı düşünen, araştırma yapan, iyi iletişim kuran, sorumluluklarını yerine getiren ve özgüven sahibi bireylerin yetişmesi iyi bir eğitimle mümkün olacaktır. Eğitim-öğretim sistemine dâhil olan bireylere, kazandırılması ve geliştirilmesi gereken önemli becerilerden biri de girişimciliktir. Hayat bilgisi dersi, ilkokul düzeyinde girişimcilik becerisinin kazandırılması ve geliştirilmesinde önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda hayat bilgisi ders kitaplarının girişimci birey özellikleri açısından incelenmesi önemli görülmüştür. Bu araştırmanın amacı, hayat bilgisi (1-3) ders kitaplarını girişimci birey özellikleri açısından incelemektir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesinden yararlanılacaktır. Verilerin toplanması için, ilgili alanyazın incelemesi sonucunda elde edilen girişimci birey özellikleri ve bu özellikleri tanımlayan ifadeler belirlenmiştir. Belirlenen girişimci birey özellikleri şunlardır: Araştırmacı, başarma ihtiyacı, cesaretli olma, etkili iletişim, grup çalışmasına katılma, güvenilir olma, hatalarından ders çıkarma, ikna etme/inandırma, karar verme, kararlı olma, kaynakları etkili/verimli kullanma, kendini ifade etme, liderlik, olumlu düşünme, özgüven sahibi, olma, planlı olma, problem çözme, risk alma, sempatik ve esprili olma, sorumluluk sahibi, yaratıcı düşünme, yeni bir ürün ortaya koyma, zamanı etkili kullanma ve zengin hayal gücüne sahip olma. Bu özellikler ve bu özellikleri tanımlayan ifadeler doğrultusunda hayat bilgisi (1-3) ders kitapları doküman incelemesi yöntemiyle analiz edilecektir. Elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlar belirlenecek ve öneriler geliştirilecektir.
Anahtar sözcükler: Ders kitapları, girişimci birey özellikleri, girişimcilik, hayat bilgisi

HAYAT BİLGİSİ 3. SINIF DERS VE ÇALIŞMA KİTABINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Onur BİRİNCİ, Ardeşen Cumhuriyet İlkokulu, onuronline53@gmail.com
Öğretmen Ziya ŞİMŞEK, Rize Ardeşen Cumhuriyet İlkokulu, ziyasimsek83@hotmail.com

ÖZET
Ülkemizde ders kitapları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilgili program çerçevesinde hazırlatılan ve tüm okullarda kullanılması istenen ana kaynak durumundadır. Bu nedenle öğretmenlerin kitaplara yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması oldukça önemlidir. Bu bağlamda Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 23.07.2012 tarihli ve 107 sayılı kararıyla 2013 – 2014 eğitim – öğretim yılından itibaren 5 yıl süre ile geçerli kabul edilen hayat bilgisi dersi 3. sınıf ders kitabına yönelik öğretmen görüşlerinin ortaya çıkarılması bu çalışmanın amacı olarak belirlenmiştir. Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması şeklinde olup örneklemini Rize ili Ardeşen ilçesinde 3. sınıf öğretmeni olarak görev yapan öğretmenler arasından amaçlı olarak seçilen ve katılımcı olmayı kabul eden 16 kişi oluşturmaktadır. Örneklem içerisinde çeşitlilik olması açısından köy okulları da dahil tüm okullara yer verilmiştir. Veri toplama aracı olarak 10 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme soruları alan yazında yer alan ve 2012 yılında yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliğinde ifade edilen, "içerik", "dil, anlatım ve üslup", "öğrenme, öğretme, ölçme ve değerlendirme" ve "teknik tasarım ve düzenleme" boyutları çerçevesinde araştırmacılar tarafından hazırlanmış olup pilot uygulaması ise araştırma örneklemi dışındaki 4 öğretmenle yapılarak son şekli verilmiştir. Elde edilen bulgular betimsel analiz yöntemine göre analiz edilmiş ve öğretmenlerin özellikle "içerik" ile "öğrenme, öğretme, ölçme ve değerlendirme" boyutlarından kitabı yetersiz buldukları görülmüştür. Ayrıca ders kitabı hazırlama süreçlerine katkı sunabilecek önerilerde bulunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Ders kitabı, hayat bilgisi, ilkokul, öğretmen görüşleri

HAYAT BİLGİSİ DERSİ KAPSAMINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN ARAŞTIRMALARA İLİŞKİN BİR İNCELEME

Doç. Dr. Bülent GÜVEN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, bulentg@comu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Tuğçe İBAÇOĞLU, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, tugceibac@hotmail.com

ÖZET
Bilimsel araştırma sayısındaki hızlı artış belirli bir konuda yapılmış, birbirinden bağımsız çalışmalarda sıklıkla birbirinden farklı sonuçlara ulaşılması gibi bir durumu da beraberinde getirmektedir. Bu bulguları yorumlamak ve yeni araştırmalara ışık tutabilmek için, kapsayıcı, nitelikçe yüksek yeni çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada ilkokullarda 1926 yılı ilkokul programı ile birlikte okutulmaya başlanan ve en son geliştirilen 2009 programında da aynı adla okutulmaya devam eden Hayat Bilgisi dersi ve öğretimine yönelik gerçekleştirilen araştırmaların incelenmesi yoluyla eğilim ve değerlendirme yapmak amaçlanmıştır. Araştırmada; hayat bilgisi öğretimi alanında yapılan lisansüstü eğitim tez çalışmaları ile yine aynı konuda hazırlanmış ULAKBİM'de taranan dergilerde 2005 yılından günümüze yayımlanmış erişime açık olan makaleler, doküman incelemesi yöntemi ile analiz edilmiştir. Kullanılan inceleme yöntemi, belirtilen konuda yapılmış, birbirinden bağımsız, birden çok çalışmanın sonuçlarını birleştirme ve elde edilen araştırma bulgularının istatistiksel analizini gerçekleştirme kapsamında ele alınmıştır. Araştırmanın evrenini, Türkiye'de yeni programların uygulamaya konduğu 2005 yılından başlayarak hayat bilgisi dersi ile ilgili yapılmış ve okuyucu erişimine açık olan lisansüstü eğitim tezleri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise, 2005 yılından 2015 yılına kadar hayat bilgisi dersi ile ilgili yapılmış olan ve erişime açık bulunan 78 lisansüstü eğitim tezi (70 yüksek lisans ve 8 doktora) ve yine aynı tarihlerde ulakbim tarafından taranan hakemli dergilerde yayımlanmış olan 11 adet makale oluşturmaktadır. Araştırmada ulaşılan bulgulara dayalı olarak hayat bilgisi alanında doktora düzeyinde çalışmaların az gerçekleştirildiği, tezlerin biri dışında tamamının tek danışman eşliğinde tamamlandığı, iki danışmanlı tek lisansüstü eğitim tezi bulunduğu, araştırmalarda çoğunlukla nicel araştırma deseninde betimsel yaklaşımın kullanıldığı, nitel

araştırma ile desenlenen çalışmalarda ise görüşme tekniğine ağırlıklı olarak yer verildiği, 2005 yılında yürürlüğe konan yeni hayat bilgisi dersi programına ilişkin gerçekleştirilen araştırmalarda evren olarak öğretmenlerle çalışıldığı, öğretmenlerinde yeni programa ilişkin olarak genelde olumlu görüş bildirdikleri, öğrenme öğretme sürecinde sanat ve estetik eğitimine yeterince yer verilmediği, programda önerilen kimi araç ve gerece ulaşımın kolay olmadığı gibi olumsuz görüşler bildirdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Analiz sürecinde elde edilen diğer bulgu ve sonuçlar tam metinde ayrıca yer alacaktır.

Anahtar sözcükler: Hayat bilgisi dersi, lisansüstü eğitim, meta-analiz, sınıf eğitimi

HAYAT BİLGİSİ DERSİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN MÜZE UYGULAMALARI*

Öğretmen Bilge TOSUN, Milli Eğitim Bakanlığı, bilgetosun@hotmail.com
Doç. Dr. Burçin TÜRKCAN, Anadolu Üniversitesi, burcint@adolu.edu.tr

ÖZET

İlkokul, öğrencilerin kendini ve çevresini tanımasını, kendini geliştirerek çevresine uyum sağlamasını ve yaratıcı düşünme, problem çözme, eleştirel düşünme, yansıtıcı düşünme gibi becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Çocuğu hayata ve bir üst döneme hazırlama amacında olan Hayat Bilgisi dersi, ilkokulun bu amaçlara ulaşmak için kullandığı etkin derslerden biridir. Bu dönemde somut işlemler döneminde olan çocuğun etkili ve kalıcı öğrenebilmesi için öğrenme ortamlarının öğrencilerin gözlem, araştırma ve keşif yapmasına olanak tanıması, öğrencilere gerçek yaşantılar ve somut nesneler aracılığı ile ilk kaynaktan veri sağlaması gerekmektedir. Diğer bir deyişle, öğrenciler olabildiğince gerçek nesnelere yaklaştırılmalı, onları görmeli, dokunmalı, koklamalı ve duyu organlarından edindiği veriler yoluyla nesne hakkında kendi düşüncelerini oluşturmalıdır. Geleneksel okulların sınırlı fiziksel olanaklarının aksine öğrencilerin kendilerini özgür hissettikleri bu tür olanakları sunan öğrenme ortamlarından biri de müzelerdir. Özellikle soyut düşünme becerileri henüz gelişmemiş ilkokul öğrencileri için beş duyuyu kullanarak, keşfederek, araştırarak, bizzat uygulamalara katılarak öğrenme ortamı sağlayan müzelerde yapılan eğitim daha somut, etkili ve kalıcı olabilecektir. Müzeler, öğrencilerin tarihi, kültürel,sosyal,sanatsal ve ekonomik boyutlarda sürekli olarak eğitilmesine katkı sağlayarak yaşam boyu öğrenmelerine de katkı sağlamaktadır. Müzelerde yer alan çeşitli eserler ve belgeler aracılığıyla gerçekleştirilecek olan uygulamalar, Hayat Bilgisi dersinin içeriğinde yer alan birey, toplum ve doğa öğrenme alanlarının işlenmesine de uygun görünmektedir. Bu uygulamalar, öğrencilerin kültürel mirasın etkilerini bireysel gelişimlerine yansıtabilmelerine ve kendilerini o toplumun bir üyesi olarak görmelerine de yardımcı olacaktır. Bu araştırmanın amacı, Hayat Bilgisi dersi içinde gerçekleştirilen müze uygulamalarını öğretmen ve öğrenci görüşleri ile bu uygulamalara yönelik hazırlanan dokümanlara dayalı olarak incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımına uygun olarak desenlenmiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Eskişehir ilinde 2012-2013 öğretim yılında görev yapan ve daha önce Hayat Bilgisi dersi içinde müze uygulaması yapmış 20 sınıf öğretmeni ile bu uygulamalara katılmış 2., 3. ve 4. sınıfta okuyan 30 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formları kullanılmış ayrıca doküman incelemesi yapılmıştır. Araştırmanın verileri ise betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin Hayat Bilgisi dersinde gerçekleştirdikleri müze uygulamalarını en çok Atatürk, sanatlar, meslekler ve taşıtlar konularında ve "Benim Eşsiz Yuvam" ile "Dün-Bugün-Yarın" temalarında yaptıkları görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin müzelere ilişkin yeterli ve doğru bilgilerinin olmadığı, uygulamalarda ön hazırlığa önem vermediği, daha çok davranışsal boyutta kuralları hatırlattığı, soru cevap ve sohbet dışında öğretmenlerin müze uygulaması öncesinde, sırasında ve sonrasında öğrencilerin kalıcı ve etkili öğrenmeleri için yeteri kadar etkinlik yapmadığı ortaya çıkmıştır. Araştırmada, sınıf öğretmenlerinin büyük bir kısmının, müze uygulamaları yapmayı kalıcı ve etkili öğrenme sağlayan, eğlenceli, faydalı, olumlu uygulamalar olarak değerlendirdikleri, küçük bir kısmının ise bu uygulamaları zaman alıcı, riskli, zor ve sıkıcı buldukları ortaya çıkmıştır. Araştırmada müze uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin yanı sıra öğrenci görüşlerine de yer verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmı müze uygulamalarını güzel, eğlenceli, dikkat çekici ve bilgilendirici olarak değerlendirirken, küçük bir kısmı ise gürültülü, sıkıcı ve korkutucu olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlara dayalı olarak, sınıf öğretmenlerinin müze uygulamalarını amaca uygun gerçekleştirilebilmeleri için müze öncesi, müze sırası ve müze sonrası yapılacak olan etkinliklere ilişkin bir eğitim almaları önerilebilir.

Anahtar sözcükler: Hayat Bilgisi dersi, ilkokul, müze, müze uygulamaları

**Bu çalışma, H. Bilge TOSUN'un Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde gerçekleştirilen Hayat Bilgisi Dersinde Gerçekleştirilen Müze Uygulamaları" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.*

HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE ETKİLEŞİMLİ EĞİTİM YAZILIMI KULLANIMININ ETKİLİLİĞİ

Yrd. Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ, Cumhuriyet Üniversitesi, erkanyesiltas@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Tuğçe Gamze İŞÇİ, Cumhuriyet Üniversitesi, tugcegamzeisci@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Hayat Bilgisi öğretiminde etkileşimli eğitim yazılımı kullanımının etkililiğini belirlemektir. Araştırma, 2015 -2016 eğitim-öğretim yılında Niğde ili Merkez İlçesi'nde bulunan Selçuk İlkokulunda öğrenim gören toplam 51 (25 deney, 26 kontrol) öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Deneysel yöntemle yürütülen bu çalışmada öntest-sontest kontrol gruplu model kullanılmıştır. Deneyden önce gruplar yansız (seçkisiz) örnekleme yöntemlerinden basit yansız (seçkisiz – random) küme örnekleme yöntemiyle atanmıştır. Uygulama için deney ve kontrol grupları belirlenirken sınıfların mevcudu, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve öğrenim durumları dikkate alınmıştır. Deney ve kontrol gruplarının denkliğini kontrol etmek için her iki gruba da öntest verilmiştir. Grupların öntest puanları ortalamaları arasındaki fark "bağımsız örneklemler için t testi" testi ile test edilmiştir. Araştırmada toplanan verilerin analizinde IBM SPSS Statistic 23.0 paket programı kullanılmıştır. Elde edilen veriler aritmetik ortalama, standart sapma, tekrarlı ölçümler için "çift yönlü varyans analizi" ve "bağımsız örneklemler için t testi" aracılığıyla çözümlenmiş ve verilerin anlamlı olup olmadığı 0,05 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Dört hafta süren deney boyunca deney grubuna ders içeriğine yönelik hazırlanan etkileşimli eğitim yazılımı ile, kontrol grubuna ise

MEB tarafından sağlanan ders kitabı seti kullanılarak mevcut öğretim programına dayalı olarak ders işlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre etkileşimli eğitim yazılımının öğrencilerin akademik başarılarına olumlu yönde katkı sağladığı belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Akademik başarı, bilgisayar destekli öğretim, eğitim yazılımı, hayat bilgisi öğretimi

HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ÖĞRENME MATERYALLERİNİN ÇOKLU ZEKâ KURAMI BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Bahadır HAN, Kırıkkale Üniversitesi, bahadirhan93@gmail.com

ÖZET

Günümüzde, öğrenme ve öğretim süreçlerinde öğrencilerin bireysel farklılıklarının esas alınması gerekliliği tüm eğitimciler tarafından kabul edilmiş bir gerçekliktir. Öğrencilerdeki bu farklılıklar; zeka, yetenek, yaratıcılık, öğrenme stilleri, denetim odağı, ilgi, doğum sırası, motivasyon gibi konularda kendisini göstermektedir (Gençtanırım, 2015). Öğrencilerin okuldaki öğrenmelerinin önemli bir kısmı zihinsel olup, zekâ ve yeteneklerinin geliştirilmesine yöneliktir. Howard Gardner Çoklu Zekâ Kuramı'nda; zekâyı problem çözebilme ve ürün ortaya koyabilme yeteneği olarak tanımlar (Aktaran Öngören ve Şahin, 2008; Uzunöz ve Akbaş, 2011). Gardner, her insanda belirli düzeylerde bulunan, her biri geliştirebilen ve birbirleriyle eşgüdümlü olarak çalışabilen; "sözel/dilsel zeka", "kişilerarası/sosyal zeka", "mantıksal/matematiksel zeka", "görsel/uzamsal zeka", "müziksel/ritmik zeka", "bedensel/kinestetik zeka", "bireysel/içsel zeka" ve "doğacı zeka" olmak üzere sekiz zekâ alanına yer vermiştir (Bektaş, 2012; Doğan ve Alkış, 2007; Köksal, 2006; Talu, 1999; Uzunöz ve Akbaş, 2011). Gardner'ın sözünü ettiği zekâ alanlarının geliştirilmesinde, öğretim etkinlikleri ile bu etkinliklerde kullanılacak materyallere ihtiyaç vardır. Böylece her öğrenci, baskın olduğu zekâ alanında ve diğer zekâ alanlarında etkili öğrenmeler gerçekleştirebilecektir. (Bektaş ve Uzunkol, 2015; Şad ve Arıbaş, 2008). Yapılan çalışmalar Çoklu Zekâ Kuramı'na dayalı düzenlenmiş öğrenme süreçlerinin öğrencilerin akademik başarılarına ve derse ilişkin tutumlarına olumlu etkilerinin olduğunu göstermektedir (Alaz, 2008; Azar, Presley ve Balkaya, 2006; Demirel, Tuncel, Demirhan ve Demir, 2008; Işık, Tarım ve İflazoğlu, 2007; Kayıran ve İflazoğlu, 2007; Öngören ve Şahin, 2008; Tertemiz, 2004; Uzunöz ve Akbaş, 2011). Her bireyin öğrendiklerinin kendine özgü olduğunu da dile getiren MEB (2009) Hayat Bilgisi dersi öğretim programında öğrenme stillerinden ve Çoklu Zekâ Kuramı'nda yer alan zekâ alanlarından da bahsedilmektedir. Ayrıca, öğrenme ortamı düzenlenirken ve öğrenme etkinlikleri gerçekleştirilirken öğrencilerin bu bireysel farklılıklarına dikkat edilmesinin gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Öğretim programlarına hayat verenler öğretmenlerdir. O halde bu konuda, öğretmenlerin gerçekleştirdiği uygulamaları araştırmak yoluyla geçerli ve güvenilir bilgiler elde etmek mümkündür. Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi dersindeki öğrenme öğretme süreçlerinde hangi araç gereçleri kullandıkları ve bunları ne sıklıkla kullandıklarının belirlemesi yapıldıktan sonra Çoklu Zeka Kuramı bağlamında değerlendirmelere yer verilecektir. Bu çalışmanın deseni, nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışmasıdır. Bu amaçla öncelikle araştırmacı tarafından literatüre bağlı olarak hangi öğrenme materyalinin hangi zekâ alanı/alanları ile ilgili olduğunu gösteren bir kategorileştirme yapılacaktır. Bu süreçte 5 alan uzmanından destek alınacaktır. Daha sonra okullardaki öğretmenlerle görüşme tekniği ile materyaller tespit edilecektir. Görüşme için araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yapılandırılmamış açık uçlu görüşme sorularından oluşan görüşme formu kullanılacaktır. Görüşme sonunda elde edilen veriler daha önce gerçekleştirilen kategorileştirmeye bağlı olarak değerlendirilerek araştırma raporunun yazımına geçilecektir. Araştırmanın çalışma evrenini, İç Anadolu Bölgesi'nin bir ilindeki devlet okullarında görev yapmakta olan 20 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenler gönüllülük esasına göre basit seçkisiz olarak seçilecektir. Çalışmada görüşmeye dayalı "betimsel tarama" yöntemi kullanılacaktır. Bu yöntem olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışır (Kaptan, 1998). Araştırmanın literatür taraması ve Çoklu Zekâ Kuramı, zekâ alanları bağlamında materyallerin kategorileştirmesi tamamlanmıştır. Görüşme sonuçlarına bağlı analiz ve değerlendirme sonuçları tamamlanarak 15. USOS'da sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Çoklu Zekâ Kuramı, hayat bilgisi öğretimi, öğretim materyalleri

İLKÖĞRETİM 3. SINIF MATEMATİK DERSİNDE VERİLEN EV ÖDEVLERİYLE İLGİLİ ÖĞRENCİLERİN DÜŞÜNCELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Lisans Öğrencisi Gizem GÜLER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Gizem_139@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Büşra AKBULUT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, akbusra23@gmail.com

ÖZET

Matematik dersinin uygulanmasına yönelik yapılan araştırmalar öğrencilerin ödevler konusunda farklı sorunlar yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Araştırmanın modeli hem nicel hem de nitel yöntemler birlikte kullanılarak desenlenmiştir. Ev ödevleri, derste öğrenilen becerilerin uygulanması, değerlendirilmesi ve pekiştirmesi amaçlanarak, belli bir konu veya ünite ile ilgili öğrencilerden yapmaları istenen zihinsel veya bedensel faaliyetlerdir. Ev ödevleri bu nedenle çocuk açısından çok önemlidir. Bu çalışma, ilköğretim okullarının 3. Kademesindeki öğrencilerin matematik derslerinde verilen ev ödevlerine ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, survey (tarama) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evreni 2015-2016 eğitim öğretim yılında güz döneminde Muğla il merkezinde bulunan ilköğretim okullarının 3.kademesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemini Muğla il merkezinde bulunan ilköğretim okullarında 3.kademede öğrenim gören 50 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada kullanılan, 10 maddeden oluşan anketin geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Ve uzman görüşlerine başvurulmuştur. Yapılan anketin çok uzun olmamasına dikkat edilmiş ve öğrencilerden anketi objektif bir şekilde doldurmaları istenmiştir. Anketin uygulama yaş grubu küçük olduğu için bütün maddeler öğrencilere tek tek açıklanmış ve düşüncelerini yazmalarında yardım edilmiştir. Bu araştırmada elde edilen sonuçlara göre; ilköğretim 3. Sınıfta öğrenim gören öğrenciler, matematik dersi ile ilgili ev ödevlerini gününde veya zamanında yaptıklarında okulda işledikleri konuları pekiştirdiklerini, konuları daha iyi anladıklarını, derslere daha iyi motive olduklarını ve öğrendiklerini daha iyi kavradıklarını ve günlük hayatlarında da öğrendiklerini kullandıklarını belirtmektedir.

Anahtar sözcükler: Ev ödevi, matematik dersi, ilköğretim

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN OKULA UYUM SÜRECİ VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN BELİRLENMESİ

Lisans Öğrencisi Büşra AKBULUT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, akbusra23@gmail.com
Lisans Öğrencisi Gizem GÜLER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Gizem_139@hotmail.com

ÖZET

Çocukların küçük yaşlarda ailesinden kopup farklı bir ortama girmesi kolay değildir. Bu nedenle çocukların yeni bir ortama girdiklerinde farklı tepkiler verdiği görülür. Okula geldiklerinde zorlanmaları o nedenle tuhaf karşılanmamalıdır. Araştırmalar özellikle okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre daha az zorlandıklarını ortaya koymuştur. Okul öncesi eğitim çocuğun gelişimi ve uyumu açısından kesinlikle olmalıdır. Okula uyum sürecinde özellikle aile ve öğretmene büyük ölçüde görevler düşmektedir. Bu süreçte çocukların gelişim ve psikolojik özellikleri kesinlikle göz ardı edilmemelidir dikkate alınmalıdır. Okula uyum sürecinde çocukları çok fazla sıkmadan eğlenceli hale getirerek okula alıştırmaya önem verilmelidir. Daha sonra derslerle ve okulla ilgili kurallar yavaş bir şekilde çocuğa benimsetilmelidir. Çocukların becerilerine ve düzeylerine uygun bir şekilde davranılmalıdır. Bu çalışma ilköğretim 1. sınıf öğrencilerinin okula uyum sürecini kolaylaştırmak ve bu süreçte karşılaştıkları sorunları belirtmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla velilerin ve öğretmenlerin uyum sürecinde daha az sorunla karşılaşmaları için neler yapmaları gerektiği belirlenmiştir. Araştırmanın evreni 2015-2016 eğitim öğretim yılında güz döneminde Muğla il merkezinde bulunan ilkokul birinci sınıf kademesindeki öğrenci velileridir. Bu araştırmanın örneklemini Muğla il merkezindeki 1-B sınıfındaki 10 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemiyle desenlenmiştir. Verilerin toplanması için veli görüşme formu hazırlanmıştır. Bu formun hazırlanmasında uzman görüşüne başvurulmuştur. Görüşme formu beş açık uçlu sorudan oluşmuştur. Araştırma sonucuna göre elde edilen verilere göre öğretmen ve aile faktörünün çok önemli olduğu ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin uyum sürecini etkilediği görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Okul, veli, uyum süreci

İLKÖĞRETİM SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ COĞRAFYA OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Esra CAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, 48esracan@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, zafertangulu@mu.edu.tr

ÖZET

Günümüz dünyasında her alanda yaşanan hızlı değişim ve gelişim süreci eğitim sistemini de etkilemektedir. Giderek küreselleşen dünyada bu hızlı değişim ve gelişime ayak uydurabilmek için daha donanımlı bireyler yetiştirmede eğitime büyük pay düşmektedir. İnsanların, hızla değişen ve gelişen dünyayı ve çevresinde olup bitenleri daha iyi anlayabilmesi için son zamanlarda okuryazarlıklar arasında coğrafya okuryazarlığı da eğitimde yerini almaya başlamıştır. Araştırmada amaç, bu sürece hazırlıklı bireyler yetiştirme sorumluluğunu taşıyan ve eğitim sisteminde öğrenciye ilk temeli atacak olan ilköğretim sınıf öğretmenliği ana bilim dalındaöğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının coğrafya okuryazarlık düzeylerini tespit etmektir. Araştırmanın örneklemi; 2015–2016 eğitim öğretim yılı güz dönemi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Programı 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarıdır. Çalışmanın yürütüldüğü grubun 4. sınıflarla sınırlandırılmasının nedeni ise Coğrafya ile ilgili tüm derslerin bu sınıfa kadar alınmış olması ve öğretmen olmadan önceki Coğrafya okuryazarlığı düzeyinin ölçülmek istenmesidir. Araştırmada Karma Yöntem ve araştırmacı tarafından geliştirilen "Coğrafya Okuryazarlık Başarı Testi" kullanılmıştır. Bu test toplam 15 sorudan oluşan konuyla ilgili klasik sorulardan oluşturulmuştur. Sorular hazırlanırken alan uzman görüşleri alınmıştır. Literatür incelendiğinde konunun anket çalışmalarıyla sınırlı tutulmasından dolayı klasik sorulardan oluşan bir başarı testi ile de sonuçlar karşılaştırılmak istenmiştir. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının coğrafya okuryazarlık düzeyleri hakkında bilgilere ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Coğrafya, coğrafya okuryazarlığı, okuryazarlık, sınıf öğretmenliği öğretmen adayları

İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Talip ÖZTÜRK, Ordu Üniversitesi, talipozturk@odu.edu.tr
Öğretmen Ömer KALAFATCI, Ordu Altınordu Vakıfbank İlkokulu, oklft@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Hayat Bilgisi dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre incelenmesidir. Nitel araştırma yöntemlerinden yapılandırılmamış görüşme tekniğinin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu Ordu ili Altınordu ilçesinde görev yapmakta olan 18 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında öncelikle ilgili literatür taraması yapılarak, konu alanındaki tez, makale, kitap gibi kaynaklardan ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. İlkokul hayat bilgisi dersi öğretim programı ile ilgili öğretmen görüşlerinin belirlenmesini amaçlayan bu araştırmanın verileri nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yoluyla toplanmıştır. Yüz yüze görüşme şeklinde yapılan araştırmada öğretmenlere 6 görüşme sorusu sorulmuştur. Elde edilen bulgulara dayalı veriler standardize edilerek çizelgelerde belirtilmiştir. Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre, öğretmenler hayat bilgisi öğretim programında yer alan kazanımların çoğunlukla gerçek hayata uyarlanabilir olduğunu ifade ederlerken, kazanımlar ve temalar için belirlenen sürelerin yetersiz olduğu, ders içeriklerinin daha somut ve ilgi çekici olması gerektiği, öğretim programının gelişmelere bağlı olarak güncellenmesi gerektiği de belirtilmiştir. Öğretmenlerin bazıları imkânların daha iyi olması gerektiğini ifade ederken, sınıf mevcutlarının fazla olmasının önemli bir sorun olduğunu, 1.sınıf kitaplarında okuma yazmaya geçmeden yazma gerektiren etkinlikler bulunduğunu belirten öğretmenler olmuştur. Öğretmenlerin bir kısmı Hayat Bilgisi öğretim programında Atatürkçülük ile ilgili konuların yeterli olduğunu düşünürken, bir kısmı da daha fazla, ilgi çekici ve milli duyguları pekiştirecek etkinliklerin olmasının olumlu olacağı şeklinde fikir belirtmişlerdir. Sonuç olarak hayat bilgisi öğretim programı olumlu yanlarının yanında eksiklikler de taşımaktadır.

Olumsuzlukların gözden geçirilip programın güncellenerek uygulanması ile öğretim programından elde edilen verimin artırılabileceği düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Hayat bilgisi, öğretim programı, öğretmen görüşleri, eğitim

İLKOKUL 3. SINIF HAYAT BİLGİSİ VE TÜRKÇE DERSİ ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Arş. Gör. Aslıhan ALYILDIZ UĞURLU, Marmara Üniversitesi, aslihan.alyildiz@marmara.edu.tr
Arş. Gör. Nur ÜTKÜR, Marmara Üniversitesi, nur.utkur@marmara.edu.tr

ÖZET
Yapılandırmacı yaklaşımın benimsenmesiyle birlikte ilköğretim programlarında ön plana çıkan etkinlikler, öğrenme sürecini daha verimli hale getirmekte ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığını arttırmaktadır. Bu bağlamda gerçekleştirilen etkinliklerin niteliği, tüm öğrenmelerde olduğu gibi hayat bilgisi ve Türkçe derslerine yönelik öğrenmeler açısından da büyük bir önem arz etmektedir. İlkokul 3. sınıf hayat bilgisi ve Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin karşılaştırmalı olarak incelenmesini amaçlayan bu çalışma, nitel araştırmaya örnek teşkil etmektedir. Çalışma kapsamında 2015-2016 eğitim-öğretim yılında 3. sınıflarda okutulmakta olan Açılım Yayınlarına ait hayat bilgisi ve Özgün Yayınlarına ait Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinlikler incelenerek Kabapınar (2012) tarafından oluşturulan ve araştırmacılar tarafından genişletilen etkinlik sınıflamasına göre kategorize edilmiştir. Doküman analizi ile yapılan çözümlemelerde her iki çalışma kitabında da öğrencinin düşüncesini/değer yargısını/varsayımını ifade etmeye yönelik etkinliklerin ilk sırada yer aldığı belirlenmiştir. Hayat bilgisi dersi öğrenci çalışma kitabında bunu sırasıyla toplam 199 etkinliğin 15'inde yer alan "sınıflama/listeleme/eşleştirme/çıkarımda bulunma" ve 12'sinde yer alan "fotoğraf ve resimleri yorumlama" kategorilerinin; Türkçe dersi öğrenci çalışma kitabında ise bunu sırasıyla toplam 256 etkinliğin 35'inde yer alan "metinle/şiirle ilgili soruları cevaplandırma" ve 27'sinde yer alan "sınıflama/listeleme/eşleştirme/çıkarımda bulunma" kategorilerinin izlediği tespit edilmiştir. Ayrıca hayat bilgisi dersi öğrenci çalışma kitabında "metinle/şiirle ilgili soruları cevaplandırma, sözlü tarih çalışması yapma, tarihsel alanları gezme/geziyi değerlendirme ve özgeçmiş yazma"; Türkçe dersi öğrenci çalışma kitabında ise "öykü/diyalog/mektup tamamlama, gezi düzenleme ve afiş hazırlama" kategorisinde yer alan etkinliklerin en az yer verilen etkinlikler olduğu belirlenmiştir.
Anahtar sözcükler: Çalışma kitapları, etkinlik, hayat bilgisi dersi, Türkçe dersi

İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİ OKUL HEYECANIM TEMASINDAKİ KAVRAMLARA İLİŞKİN BİLİŞSEL YAPILARI

Arş. Gör. Aslı GÜNDOĞAN, Uşak Üniversitesi, asli.gundogan@usak.edu.tr
Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN, Anadolu Üniversitesi, mgulteki@gmail.com

ÖZET
İlkokulda Hayat Bilgisi dersi, çocuğu gerçek yaşama hazırlayan bir derstir. Öğrenci bu dersten günlük hayatını nasıl geçireceğine ilişkin bilgiler edinir. Bir gününü nasıl planlayacağını, karşısına çıkan problemlere nasıl çözümler üreteceğini, içinde bulunduğu topluma nasıl uyum sağlaması gerektiğini öğrenir. Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda bu dersin amacı "öğrencilerin günlük yaşamda ihtiyaç duydukları ve kullanabilecekleri yaşam becerilerini kazanmalarına yardımcı olmak" olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra programda çocukların ileride alacakları fen bilimleri ve sosyal bilgiler derslerine temel oluşturacak kimi kavramları öğrenmeleri üzerinde durulmuştur (MEB, 2009). Piaget'e göre çocukların kavramları anlamlandırdığı, kavramlar arası ilişkileri kurduğu, kavramlar arası ilişkileri anladığı ve kavramları sınıflandırdığı dönem 2-7 yaş döneminden sonrasında başlamaktadır (Çaycı, 2009, s.328). Dolayısıyla ilkokul çağındaki öğrencilerin kavramlara ilişkin farkındalık kazandıklarını söylemek olanaklıdır. Bu bağlamda Hayat Bilgisi dersinde öğrencilerin temalara ilişkin kavramları öğrenip öğrenmedikleri araştırmak, hem onları üst öğrenime etkili biçimde hazırlamada hem de akademik başarıyı arttırmada önemli görülmektedir. Bu araştırmanın amacı ilkokul 3.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin Hayat Bilgisi Öğretim Programı'ndaki 3. sınıf okul heyecanım temasında yer alan kavramlara ilişkin bilişsel yapılarını ortaya koymaktır. Bu bağlamda kavramların öğrencilerin zihinlerinde ne gibi çağrışımlar uyandırdıklarının belirlenmesinde Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) kullanılmıştır. KİT için 3. sınıf okul heyecanım temasındaki kavramlardan 5 tanesi anahtar kavram olarak seçilmiştir. Bunlar; sevgi, ihtiyaç, görüş, toplumsal paylaşım ve dürüstlük kavramlarıdır. Araştırma, 2015-2016 güz döneminde Hayat Bilgisi dersinin okul heyecanım temasına ilişkin kazanımların işleneceği gerekçesiyle, 2015-2016 bahar döneminin ilk haftasında toplam 80 üçüncü sınıf öğrencisiyle gerçekleştirilecektir. KİT'te her anahtar kavram farklı bir sayfada ve alt alta on defa yazılarak öğrencilerden, verilen anahtar kavramların zihinlerinde çağrıştırdığı kelimeleri 45 saniye içinde boş bırakılan yerlere yazmaları istenecektir.
Anahtar sözcükler: Kavramlar, kelime ilişkilendirme testi, hayat bilgisi

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖZSAYGI BECERİLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Aydın BULUT, Kastamonu Üniversitesi, aydinbulut382@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Vedat AKTEPE, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, vedataktepe@nevsehir.edu.tr

ÖZET
Çeşitli nedenlerden kaynaklı olmakla birlikte toplumda, ailede ve okulda görülen uyumsuzluklar, çatışmalar, ruhsal sorunlar ve çeşitli problemlerin temelinde, kişinin kendine olan benlik saygısı yani özsaygısı yatmaktadır. Nitekim yapılan araştırmalarda (Riley, 1995; Ürün, 2010; Yıldız ve Çapar, 2010) özsaygısı yüksek olan bireyin daha sağlıklı bir ruhsal gelişime sahip olarak topluma katıldıkları; kendilerini özgün bir kişilik olarak değerli hissettikleri ve yaşamda karşılaştığı sorunlarla

başa çıkabilecek yeterliğe sahip oldukları görülmektedir. Olumsuz tutum sergileyen ve olumsuz davranışlar gösteren çocukların özsaygılarının düşük olduğu söylenebilir. Anne ve babanın hoşgörü, sevgi ve saygıdan uzak, otoriter bir tutum içinde olması çocuğun kendine olan saygısını yitirmesine neden olabilmektedir. Nitekim aile içinde yaşanan huzursuzlukların ve kavga ortamlarının çocuğun kendi özsaygısını oluşturmasında olumsuz etkilerinin olduğu söylenebilir. Ailesinden iyi bir eğitim alan ve aile desteğini hisseden çocukların kendine olan özsaygıları olumlu yönde gelişebilmektedir. Ailesinden görmüş olduğu saygı, sevgi ve hoşgörü iklimi çocuğun kendini güvende ve değerli hissetmesine neden olabildiği gibi okuldaki akademik başarısını da olumlu yönde etkileyebilmektedir. Bu çalışmanın amacı ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin özsaygı becerilerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini Ankara ili Sincan ilçesinde öğrenim görmekte olan 4. sınıf oluşturmuştur. Örneklemini ise yine Sincan ilçesinde kamuya ait okullarda 4. sınıflarda öğrenim görmekte olan 318 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde SPSS 16 paket programı kullanılmış ve frekans, yüzde, t - testi ve ANOVA gibi analizlerden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçların ilkokul 4. sınıf düzeyine gelmiş öğrencilerin özsaygılarını ortaya koyması ve bu özsaygılarının hangi değişkenlere göre şekillendiğini ortaya çıkarması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar sözcükler: Hayat bilgisi, ilkokul, özsaygı

İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARININ ÇEVRE KONULARI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Sefer ADA, Gedik Üniversitesi, sefer.ada@gedik.edu.tr
Doç. Dr. Z. Nurdan BAYSAL, Marmara Üniversitesi, znbaysal@marmara.edu.tr
Öğr. Gör. Dr. Senem Seda SAHENK ERKAN, Marmara Üniversitesi, senemseda78@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılan ilkokul 1, 2, 3. sınıf Hayat Bilgisi ve 4. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan çevre konularını tespit ederek bu konuların sınıflara göre dağılımını belirlemek ve çeşitli kriterlere göre bu konuları incelemektir. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi olarak belirlenmiştir. Bu amaçla her bir sınıf düzeyinden ikişer kitap alınarak altı Hayat Bilgisi ve iki Sosyal Bilgiler kitabı olmak üzere toplam sekiz ders ve öğrenci çalışma kitabı kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılarak doküman incelemesine tabi tutulmuştur. Doküman analizi bir metnin araştırmacı tarafından çeşitli ölçütlere göre incelenmesidir. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak analiz edilmiştir. Kitapların analizinde; kazanımlara uygun metinler (içerik), görsel öğeler, etkinlikler (hazırlık, süreç ve konunun pekişmesini sağlayan yönergeler) ve değerlendirme biçimleri kriter olarak alınmıştır. Kitaplar incelendiğinde, genel olarak çevre konularının yakından uzağa ilkesine göre işlendiği görülmüştür. Ayrıca bir alt sınıfta ele alınan konuların bir üst sınıfta genişletilerek daha ayrıntılı sarmal bir düzen içerisinde olduğu dikkati çekmektedir. Kitaplarda yer alan etkinlikler genellikle sınıf içi etkinlikler şeklinde dolayısıyla teorik ağırlıklıdır. Sonuç olarak, çevre konularının bilgi ve beceriye odaklı olmak üzere destekleyici metinlerle sunulduğu, şekil, grafik ve resim içeren görsel öğelerin kullanıldığı söylenebilir. Fiziki ve sosyal çevreyle ilgili konuların öğrenci yaşantısında yer edinebilmesi için gerekli görülebilecek sınıf dışı etkinliklere çok fazla yer verilmediği tespit edilmiştir. Genellikle konunun işlenirken öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi göz önüne alınarak konuya soruyla başlandığı ve değerlendirme soru türlerinin çeşitli olarak kullanıldığı bunun da ölçme açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Çevre (sosyal ve fiziki) konuları, ders ve öğrenci çalışma kitabı, hayat bilgisi, sosyal bilgiler

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİ OKUL HEYECANIM ÖĞRENME ALANINA YÖNELİK EPİSTEMOLOJİK İNANÇLARININ İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Çağla BEREKETOĞLU, Karadeniz Teknik Üniversitesi, cagla.bereketoglu@gmail.com
Doç. Dr. Durmuş EKİZ, KTÜ, durmusekiz@yahoo.com

ÖZET

İlkokulun, ilk resmi kurum olarak okul öncesi eğitimden yararlanmamış bireylerin gelişiminde, sosyalleşmesinde, yetiştirilmesinde ve en önemlisi bilgi edinmesinde, nitelikli insan olarak toplumda yerlerini almasında oldukça önemli olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda en önemli derslerin başında gelen Hayat Bilgisi dersinde öğrencilerin okul ortamına alışması, hayat dair bilgiler ve beceriler edinmesi, sisteme yavaş yavaş dâhil olması ve okul ortamında bilginin elde edilmesine yönelik olarak Okul Heyecanım öğrenme alanıyla bu sayılan özellikler öğrencilere verilmektedir. Hayat Bilgisi dersi insan, toplum, çevre, bilgi ve beceri edinmede ilk basamağı oluşturan yaşama dair tüm bilişsel, duyuşsal, devinişsel becerileri kapsayan ve öğrencinin bilinçle oluşturacağı çok boyutlu ilişki örüntüsünden meydana gelmektedir. Epistemoloji bilginin doğası ve kapsamı ile ilgili bir felsefe dalı olarak tanımlanmaktadır. Epistemolojik inançlar ise bireylerin; bilginin ne olduğu konusundaki fikri, bilme ve öğrenmenin nasıl gerçekleştiği ile ilgili öznel inançlarıdır. Dolayısıyla epistemoloji bilişsel, duyuşsal ve devinişsel bu üç alanı da kapsamaktadır. Bireylerin okul hayatıyla tanışması ve beraberinde düzenli olarak bilgi edinme süreci geldiği bilinmektedir. Hayata dair en önemli ders olan Hayat Bilgisi dersinde kullanılan bu çalışma; öğrencilerden, bilimsel bilginin doğasını, sınırlarını, kaynağını, neden değerli olduğunu ve neden ona güvenilmesi ya da güvenilmemesi gerektiğini inceleyen bir çalışmadır. Böyle durumlarda öğrencilerin neler yaptığını ve nasıl tepki gösterdiğini inceleyen, bilginin doğası, ne olduğu, hayatta nasıl kullanıldığını, sınırları, kaynağı, geçerliği üzerine yapılan epistemolojik değerlendirmeler ve incelemeleri kapsamaktadır. Buna ek olarak; okulla yeni tanışan bireylerin; yani ilkokul öğrencilerinin Hayat Bilgisi dersi Okul Heyecanım Öğrenme alanına yönelik epistemolojik inançlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, 2015-2016 eğitim öğretim yılında, Trabzon ilinde bir ilkokulda gerçekleştirilmektedir. Nitel araştırma yaklaşımı, içerisinde birebir görüşme motoduyla yapılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında önerilerde bulunulmuştur. Sonuç olarak bu çalışma eğitim-öğretim sürecinde ilkokul Hayat Bilgisi Okul Heyecanım öğrenme alanında epistemolojik inançların ortaya çıkarmasında ve değerlendirilmesinde önem arz etmektedir.

Anahtar sözcükler: Epistemoloji, nitel çalışma, okul heyecanım, hayat bilgisi

İLKOKUL ÖĞRENCLERİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ

Öğretmen Neslihan SEZGİN, Şalpazarı Atatürk İlkokulu, neslihan_sezgin_2@hotmail.com
Öğretmen Merve UYGUR, Şalpazarı Atatürk İlkokulu, merveuygur61@gmail.com

ÖZET
Bu araştırma, ilkokul öğrencilerinin Hayat Bilgisi dersi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri (metaforları) ortaya çıkarma amacına yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. 2015-2016 eğitim öğretim yılında Trabzon'daki bir ilkokulda yürütülen araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim yönteminden yararlanılmıştır. Olgu bilim, esasında farkında olduğumuz fakat derinlemesine ve ayrıntılı olarak bilgi sahibi olmadığımız olguları içerir. Bu olgular olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ya da durumlardır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmaya bir ilkokulda öğrenim gören toplam 80 öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerin 8 tanesi 1.sınıf, 20 tanesi 2.sınıf, 20 tanesi 3.sınıf, 32 tanesi 4.sınıftır. Araştırmada çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan ve uzman görüşleriyle teyit edilen yazılı görüş formu kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilere araştırmacılar tarafından hazırlanan ve üzerinde "Hayat Bilgisi… gibidir/benzer. Çünkü... " ibaresi taşıyan bir form dağıtılmıştır. Öğrencilerden yönerge verilerek formdaki boşlukları doldurmaları istenmiştir. Dördüncü sınıf öğrencilerinden ise Hayat Bilgisi dersine yönelik imgelerini resmetmeleri istenmiştir ve yaptıkları resimler üzerinde konuşmaları istenmiştir. Ayrıca veri toplama formu üzerinde Hayat Bilgisi dersinin diğer tüm dersler arasındaki yerini belirlemek amacıyla öğrencilerden en çok sevdikleri dersleri sıraya koymaları istenmiştir. Verilerin analizinde ve yorumlanmasında içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre; öğrenciler Hayat Bilgisi dersine ilişkin 33 geçerli metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar daha sonra ortak özellikleri bakımından incelenerek 7 kategori altında toplanmıştır. Hayat, ağaç, bilim adamı/insanı, gökkuşağı öne çıkan metaforlardır. Öğrencilerin oluşturdukları metaforla ilgili yaptıkları resimlerin metaforu yansıtanları çalışmada gösterilmiştir. Araştırmada ayrıca öğrencilerin en sevdikleri dersin matematik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin Hayat Bilgisi dersine yönelik tutumlarının artırılmasına ilişkin hizmet öncesi eğitim kurumlarına ve öğretmenlere yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Hayat bilgisi, nitel araştırma, metaforik algı

KURAMDAN UYGULAMAYA SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BAKIŞINDAN HAYAT BİLGİSİ DERSLERİNDE KULLANILAN ÖRNEK OLAYLAR

Arş. Gör. Nur ÜTKÜR, Marmara Üniversitesi, nur.utkur@marmara.edu.tr
Prof. Dr. Yücel KABAPINAR, Marmara Üniversitesi, ykabapinar@marmara.edu.tr

ÖZET
Sosyal olayların/sorunların sunumunda kullanılan örnek olaylar, öğrencilerin günlük yaşamdan unsurlarla karşılaşmalarını sağlayarak onlara farklı çözüm yolları üretebilmelerinin kapılarını aralamaktadır. Bu nedenle ders kitaplarında ya da derslerde kullanılan örnek olayların nitelikli olması oldukça önem taşımaktadır. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerine Hayat Bilgisi derslerinde örnek olay yöntemini nasıl kullanacaklarına yönelik bir eğitim verilmiştir. Çalışmanın amacı ise, öğretmenlere verilen örnek olay temelli eğitimin öncesi ve sonrasında kullanılan örnek olay metinlerine yönelik öğretmen görüşlerinin neler olduğunun saptanmasıdır. Ayrıca öğretmenlerin verilen eğitim sonrasında kendilerinin oluşturdukları örnek olay metinlerinin ne derece nitelikli olduğunun incelenmesi de bir diğer amaçtır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu devlet ve özel okullardan seçilen toplam 7 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak anket, öğretmen günlüğü ve doküman inceleme kullanılmıştır. Öğretmenlere verilen örnek olay temelli eğitimden önceki 6 derste kullandıkları örnek olaylarla, eğitim sonrasındaki 6 derste kullandıkları örnek olayları karşılaştırmaları istenmiştir. Bunun için öğretmenlere örnek olay ve sınıfta kullanımına dair algılarını sorgulamak için uygulanan anket ve verilen eğitim sonrasındaki sürece dair tutulan öğretmen günlükleri analiz edilmiştir. Öte yandan öğretmenlerin süreç sonucunda oluşturdukları örnek olay metinleri incelenerek, nitelikli ve iyi bir örnek olayın özelliklerini taşıyıp taşımadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan analizler sonucunda elde edilen veriler göstermektedir ki, öğretmenlerin eğitim öncesinde ve sonrasında kullandıkları örnek olay metinlerine yönelik görüşlerinde farklılık bulunmaktadır. Öğretmenler eğitim öncesinde kullandıkları örnek olay metinlerine yönelik "metinlerin yaşantılara dayalı olduğu, düşündürücü olmadığı, ders kitaplarında yetersiz düzeyde bulunduğu ve az soru sormaya yönelik olduğu" şeklinde görüş belirtirken; eğitim sonrasında "kişi ve olay kurgusunun rahatlıkla yapılabildiği, yaşanmış olaylardan esinlenildiği, sosyal çatışmaların/sorunların yer aldığı, düşünsel, ahlaki ve empatik soruların sorulabilmesine yönelik olduğu" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Ayrıca eğitim sonrasında öğretmenlerin oluşturduğu örnek olay metinleri incelendiğinde "kesin bir sonucun bulunmadığı, farklı çözüm yolları üretilebilmesine açık olduğu, çatışmaların bulunduğu ve günlük yaşantıya yönelik olayların kullanıldığı" saptanmıştır.
Anahtar sözcükler: Eylem araştırması, hayat bilgisi, örnek olay yöntemi

ORFF YAKLAŞIMINA DAYALI HAYAT BİLGİSİ DERSİ ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN TUTUM VE BAŞARI DÜZEYİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Gözde ÖZENÇ, Kocaeli Üniversitesi, gozdeozenc@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Nejat İRA, Kocaeli Üniversitesi, nejat.ira@gmail.com

ÖZET
Bu araştırma, çağdaş müzik yaklaşımı olan Orff Yaklaşımına dayalı hazırlanmış hayat bilgisi dersi etkinliklerinin, ilkokul ikinci sınıf öğrencilerinin derse yönelik tutum ve başarı düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, Kocaeli'nin Gölcük ilçesindeki bir ilkokulun ikinci sınıf kademesinde öğrenim gören deney grubunda 25 ve kontrol

grubunda 24 olmak üzere toplam 49 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırma, kontrol gruplu öntest-sontest araştırma modeli ile uygulanmıştır. Araştırmada deney ve kontrol grupları rastgele belirlenmiştir. Araştırmada öğrencilerin başarısını ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanmış ‘ Hayat Bilgisi Başarı Sınavı’ ve öğrencilerin derse karşı tutumlarını ölçmek amacıyla Talşık (2013)’ın doktora tezi için hazırlamış olduğu ‘Tutum Ölçeği’ kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatiksel analizi SPSS18 paket programı kullanılarak aritmetik ortalama, standart sapma, t testi analizi ile çözümlenmiş ve sayısal veriler oluşturulmuştur. İki hafta süren çalışmada, deney grubunda hayat bilgisi dersleri, elementer müziği, dili, hareketi ve doğaçlamayı barındıran Orff yaklaşımına dayalı etkinlikler ile uygulanmıştır. Kontrol grubunda ise hayat bilgisi dersleri geleneksel öğretim yöntemiyle işlenmiştir. Araştırma sonucunda, Orff yaklaşımına dayalı etkinlikler ile hayat bilgisi derslerinin işlendiği deney grubu öğrencilerinin derse karşı tutumları ve ders başarı düzeyleri açısından, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Böylelikle Orff yaklaşımının, hayat bilgisi dersinde öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştıran, zevkli, yararlı bir yöntem olduğu söylenebilir. Bu yaklaşımla işlenen hayat bilgisi derslerinin öğrencilerin ilgisini çektiği ve derse yönelik tutumları üzerinde olumlu etki ettiği belirtilebilir.

Anahtar sözcükler: Başarı, Hayat Bilgisi dersi, tutum, orff yaklaşımı

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Gürbüz OCAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, gocak@aku.edu.tr
Öğretmen Nil AYKOL, Milli Eğitim Bakanlığı, nil_aykol@hotmail.com

ÖZET

Eğitimin kalitesini arttırmanın en önemli yollarından biri öğretim programlarının uygun bir şekilde hazırlanmasıdır. Doğru öğretim programı öğrenme öğretme sürecinin en önemli değişkenlerinden biridir. Öğretim programlarının doğru hazırlanması ve uygulanması eksikliklerinin giderilebilmesi için program değerlendirme ayrı bir öneme sahiptir. Öğretim programlarının değerlendirilmesinde kullanılacak veri kaynakları arasında uygulayıcıların yer alması programlardaki eksikliklerin görülebilmesi ve giderilebilmesi için vazgeçilmez bir unsurdur. Program değerlendirmenin sürekli ve sistemli bir şekilde yapılarak süreç içinde programla ilgili ortaya çıkan görüşler değerlendirmeye alınması gerektiği düşünüldüğünde öğretmenlerin öğretim programıyla ilgili görüşlerinin alınması programın değerlendirilmesi açısından önemlidir. Bu araştırmada, ilkokul hayat bilgisi öğretim programı hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi ve bu doğrultuda öğretim programının eksik ve etkili yönlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Nitel bir araştırma olan bu çalışma, Ankara Mamak ilçesinde çalışan sekiz sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırma verileri sekiz adet açık uçlu sorudan oluşan görüşme formuyla toplanmış ve içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre:(1)Programın anlamını, sekiz katılımcıdan beşi öğretim programını hükümetlerin yetiştirmek istediği insan tipini belirleyen bir yönerge, bir katılımcı yol göstermeye yarayan rehber, iki katılımcı ise sadece bir döküman olarak tanımlamışlardır. (2) Programın planlanmasında, sekiz katılımcıdan altısı teorik bilgileri uygulamakta, iki katılımcı ise sosyal ve kültürel farklılıklara göre programı planlamaktadır. (3)Programın esnekliği ile ilgili, katılımcıların dördü programı esnetilebilir, dördü ise programın esnetilemeyeceğini belirtmişlerdir. (4)Sekiz katılımcıdan beşi programın şu anda ve gelecekte ihtiyacımız olan bilgileri içermesi gerektiğini, katılımcıların üçü ise şuandaki bilginin yeterli olduğunu düşünmektedirler.(5)Sekiz katılımcının yedisi ölçme ve değerlendirmenin gözlem yoluyla mümkün olduğunu bir katılımcı ise sınıfların kalabalık olması nedeniyle ölçme ve değerlendirmenin mümkün olmadığını belirtmiştir. (6)Programın genel değerlendirmesinde ise, sekiz katılımcının altısı programda amaçların öne çıktığını, bir katılımcı ise programın yöntem ve değerlendirmeye önem verdiğini belirtmiştir. Sonuç olarak, öğretmenler hayat bilgisi öğretim programını tek tip insan yetiştiren standart kalıplar olarak görmektedirler. Öğretim programı her öğrencinin tek olduğunu düşünerek, kendini rahatça ifade edebilecek çalışkan bireyler yetiştirmeyi hedeflemelidir. Programın planlanmasında ise, teorik bilgilerle öğrencilerin farklılıkları gözetilmeden uygulamaktadırlar. Öğretmenlerin planlama ile ilgili yeterliliklerinin arttırılması gerekmektedir. Programın esnetilebilmesi öğretmenin kişisel görüşüne, sınıf mevcutlarına, materyallerin çeşitliliğine bağlı olarak, öğretmenler tarafından farklı şekillerde uygulanabilmektedir. İçerik konusunda yine öğretmenlerin kişisel görüşleri ön plana çıkmış, şu andaki bilgileri yeterli bulmayan öğretmenlerimiz, programın içeriğindeki bilgileri gelecektede ihtiyacı olan bilgileri ekleyerek arttırmaktadırlar. Ölçme ve değerlendirmede, öğretim programında sadece gözlem tekniğinin öğrencilerin farklı alanlardaki seviyelerini tespit etmek için uygulamaktadırlar. Farklı ölçme ve değerlendirme tekniklerinin öğretim programında desteklenmesi gereklidir. Programın anlamı ve amacı, sınıf öğretmenlerinin değerlendirmede en çok önemsedikleri ve geliştirmesi gereken unsur olarak gördükleri sonucuna varılmıştır. Programda amaçlar üzerinde daha fazla durulmalı, daha anlaşılır ,sosyo-kültürel farklılıklar gözetilerek hazırlanmalıdır.Öğretim programlarının anlamı ve önemi öğretmenlere hizmet içi eğitim olarak verilmeli ve bu sayede programların işlevselliği arttırılmalıdır.

Anahtar sözcükler: Hayat Bilgisi dersi, öğretim programı, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Çağla BEREKETOĞLU, Karadeniz Teknik Üniversitesi, cagla.bereketoglu@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Nuray Ceren UYSAL, Karadeniz Teknik Üniversitesi, cerenuysal@windowslive.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının Hayat Bilgisi öğretiminde karşılaştıkları sorunların ve bu bağlamda ortaya çıkarılan sonuç ve önerilerin incelenmesidir. Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının uygulama kullarında yürütmüş oldukları Hayat Bilgisi öğretimine yönelik görüşleri nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde ve özel durum yöntemi doğrultusunda derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır. Araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz yarıyılı sonunda yürütülmüştür. Araştırma Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi İlköğretim Sınıf Eğitimi programında

öğrenimine devam eden ve araştırmaya gönüllü olarak katılan toplam 10 dördüncü sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Rastgele örnekleme yoluyla seçilen öğretmen adayları ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerden önce öğretmen adaylarına yöneltilecek sorular için yarı-yapılandırılmış mülakat soruları hazırlanmıştır. Hazırlanan soruların geçerliği için alandan iki uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenen görüşme sorularını sınamak amacıyla araştırmaya dahil edilmeyen iki öğretmen adayı ile pilot görüşmeler gerçekleştirilmiş, görüşülen adaylardan alınan dönütlerle yarı yapılandırılmış mülakat formuna son şekli verilmiştir. Katılımcı öğretmen adaylarıyla yapılan yüz-yüze görüşmeler, ses kayıt cihazına kaydedilmiş ve bu kayıtlar daha sonra yazıya geçirilerek doküman haline dönüştürülmüştür. Elde edilen verilerin değerlendirilme aşamasında görüşmeler sırasındaki katılımsız gözlemler de göz önünde tutulmuştur. Yapılan araştırmanın analizinde 'sürekli karşılaştırmalı analiz' metodu kullanılmıştır. Sürekli karşılaştırmalı analiz metoduna göre verilerdeki benzer ve farklı olan yönler belirlenir ve buna bağlı olarak da kategoriler oluşturulur. Katılımcıların görüşmelerindeki benzer ve farklılıklardan yola çıkılarak temalar ve kategoriler oluşturulmuş, elde edilen bulgular tablolar halında sunulmuş ve bu bulgular katılımcıların konuşmalarından doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının ve ilköğretim birinci kademedeki öğrencilerin hayat bilgisi dersine karşı olumsuz tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak sınıf öğretmeni adaylarının, hayat bilgisi dersi öğretimine yönelik yeteri kadar teorik bilgiye sahip olmamaları ve bu ders için gerektiği kadar uygulama yapmamaları en çok karşılaşılan sorun olarak tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda; öğretmen adaylarına uygulama yapmaları için daha fazla zaman verilmesi, okullarda öğrencilerin uygulama yapabileceği uygulama alanları oluşturulması ve gezi-gözlem, inceleme gibi yöntem ve tekniklere yer verilerek, gerçek nesne ve objelerin yerinde incelenmesi ve gözlemlenmesine fırsat yaratarak bireyin gerçek ortamlarda öğrenim görmesine olanak sağlanması öneriler arasında yer almaktadır.

Anahtar sözcükler: Hayat Bilgisi öğretim, öğretmenlik uygulaması, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ZAMANI ETKİLİ KULLANMA VE PLANLAMA BECERİSİNE İLİŞKİN FARKINDALIK DURUMLARI

Öğretmen Yıldıray AYDIN, Mustafakemalpaşa Anadolu İmam Hatip Lisesi, yildirayaydin48@gmail.com

ÖZET

İlkokul, günlük yaşam içerisinde bireylerin temel ihtiyaçlarını asgari düzeyde karşılayabilmesi için bireylere temel beceriler kazandırır. Zamanı etkili kullanma ve planlama becerisi de bunlardan birisidir. Bu beceri ilkokul Hayat Bilgisi dersinde yer almaktadır. Bireylerin, yapacağı işleri öncelik sonralık sırasına koyarak planlama yapması, zamanı etkili kullanması, yaşantısının düzen içerisinde ve problemsiz olarak devam etmesi bakımından önemli görülmektedir. Bu sebeple bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının zamanı etkili kullanma ve planlama becerisinin gelişim düzeyini ve bu becerinin gelişim durumu üzerine görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaca bağlı olarak belirlenen; Sınıf öğretmeni adaylarının zamanı etkili kullanma ve planlama becerisinin gelişim düzeyi nedir?, Becerinin gelişim düzeyinin göstergeleri nelerdir?, Bu becerinin gelişiminde en etkili yöntem nedir?, Bu becerinin gelişiminde aile ve okula düşen görevler nelerdir? sorularına cevap aranmıştır. Araştırmada açıklayıcı-sıralı karma yöntem kullanılmıştır. Araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz ve bahar döneminde, Muğla Sıtkı Koçman, Bartın, Pamukkale ve Marmara Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında, gerekli literatür taraması yapılarak sınıf öğretmenliği eğitimi ana bilim dalı alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Bulguların çözümlenmesinde istatistiksel hesaplamalar ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, sınıf öğretmeni adaylarında zaman etkili kullanma ve planlama konusunda farkındalık oluşturması bakımından değerli görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Beceri, planlama, zamanı etkili kullanma, ilkokul

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ "ÇEVRE" VE "ÇEVRE SORUNLARINA" İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Doç. Dr. Eyüp ARTVİNLİ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, eartvinli@gmail.com
Arş. Gör. Z. Melis DEMİR, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, zmelisdemir@gmail.com

ÖZET

Çevre, en basit tabiri ile insan yaşamını koşullandıran doğal ve yapay öğelerin tümü olarak tanımlanabilir. Çevre sorunlarının günümüzün en önemli sorunlarından biri olduğunu söylemek mümkündür. İnsanlık bu yegâne dünyaya mahkûmdur ve yeryüzünde kendi faaliyetlerinin yaptığı etkilerin sonuçlarından kaçamaz. Çevre ve çevre sorunları konusunda gelecek nesillerin bilinçli yetişebilmesinde sınıf öğretmenlerinin önemli görevleri olduğu gerçeğinden yola çıkarak sınıf öğretmeni adaylarının "Çevre" ve "Çevre Sorunları" kavramlarına yönelik algılarının ortaya çıkarılması önem arz etmektedir. Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının "Çevre" ve "Çevre Sorunları" hakkındaki algılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik (olgubilim) yaklaşım benimsenmiştir. Fenomenoloji, katılımcıların deneyimlerini nasıl anlamlandırdıkları ve yorumladıklarını, yine katılımcıların algı ve açıklamalarına dayalı olarak, anlamaya çalışan nitel bir araştırma desenidir. Araştırmanın çalışma gurubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında bir üniversitenin sınıf öğretmenliği lisans programında 1. 2. 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören 170 öğrenci oluşturmaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının çevre ve çevre sorunlarına yönelik algılarının belirlenmesi için "Çevre ..... gibidir. Çünkü ....." ve "Çevre sorunları" ..... gibidir. Çünkü ....." şeklindeki formu doldurmaları istenmiştir. Formda ayrıca öğrencilerin "cinsiyetleri, sınıf düzeyleri, anne-baba eğitim düzeyleri, kardeş sayıları, aile gelir düzeyleri ve en uzun süre yaşadıkları yer" bilgilerini içeren kişisel bilgi formunu doldurmaları istenmiştir. Çevre ve çevre sorunlarını bir kavrama benzetmeleri sonrasında ise açıklama yapmaları istenmiştir. Öğrencileri "Çevre" ve "Çevre sorunları" algıları ile "sınıf düzeyleri, aile eğitim düzeyleri, kardeş sayıları, aile gelir düzeyleri ve en uzun süre yaşadıkları yer" arasındaki ilişki ilişkisel analiz ile tespit edilecektir. Çalışma sonunda elde edilen "Çevre" ve "Çevre sorunları" na yönelik algılar içerik analizi ile analiz edilecektir.

Anahtar sözcükler: Çevre, çevre sorunları, metafor, sınıf öğretmeni adayları, fenomenoloji

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN 2015 HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Pembe Başak SİYAMBAŞ MAZLUM, Hasan Tahsin Kırali İlkokulu, misal_bsk@hotmail.com
Doç. Dr. Taner ALTUN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, taltun@ktu.edu.tr

ÖZET

Vizyonu "temel yaşam becerilerine sahip, kendini tanıyan, sağlıklı ve güvenli bir yaşam süren, doğaya ve çevreye duyarlı, araştıran, özgüveni yüksek, çevresi ve kendisiyle barışık, milli ve manevi değerleri içselleştirilmiş bireyler yetiştirmek" (TTKB, 2015) olan Hayat Bilgisi (HB) Öğretim Programı'nın ilkokul öğrencilerinin gelişiminde önemli rol oynadığı görülmektedir. Öğrencilerden kendini tanıması, iş birliği ve sosyal katılım becerilerini çok yönlü geliştirmesi, kişisel bakım, zaman yönetimi, kaynakları verimli kullanma, güvenlik, bilişim, sağlık ve beslenme beceri ve alışkanlıklarını geliştirmesi; aynı zamanda okul ilişkileri, aile değerleri, milli ve manevi değerler ve doğayı koruma- temiz tutma becerilerine yönelik amaçları olan öğretim programı 29.07.2015 tarihli kararla değişmiştir. Hızlı bir değişim ve dönüşüm içerisinde olan dünyaya uyum sağlayan, yeterli donanıma ve değere sahip bireyler oluşturmada öğretmenlerin etkili role sahip olduğu bilinmektedir. Öğretmenlerin Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın değişimine yönelik görüşlerin alınmasının, 2016-2017 eğitim öğretim yılı itibariyle 1. Sınıftan itibaren kademeli olarak okutulacak olan yeni programın etkili bir şekilde uygulanmasına yönelik katkılarının olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı hizmet sürecindeki sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'na ve diğer programlarla benzerlik, farklılık ve karşılaştırılmalarına yönelik görüşlerini incelemektir. Bu çalışma henüz uygulamaya geçmemiş olan Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'na yönelik bakış açılarını ve olası etkileri açıklama girişiminde bulunmuştur. 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Trabzon ilinde farklı sınıf seviyelerinde öğretmenlik yapan 21 sınıf öğretmenine 1 hafta incelemeleri için 2015 Hayat Bilgisi programı verilmiştir. Nitel bir çalışma olan bu araştırmada uzman görüşleri alınarak oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak öğretmenlerin görüşleri sözlü olarak alınmış, yazıya dökülerek çalışma için veri sağlanmıştır. Sürekli karşılaştırma metodu ile analiz edilen verilerle yanıtlar temalara ayrılarak tablolar elde edilmiştir. Tablolara ilişkin olarak katılımcı görüşlerine de yer verilerek temalar ve kategoriler desteklenmiştir. Çalışma sonunda öğretmenlerin bir kısmının 2015 HB Öğretim Programının temaların üniteye dönüştürülmesinden ve kazanım sürelerinden memnun oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada, bazı konu ve kazanımların tekrar etmesinin öğrenci ve öğretmenin sıkılmasına sebebiyet vermesi, çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin öğrenci seviyesini yansıtmadığına ilişkin görüşler de ortaya çıkmıştır. Çalışmanın sonunda HB Öğretim Programı'nın uygulamasına yönelik çeşitli öğretmen önerileri yer almaktadır.

Anahtar sözcükler: Görüşler, sınıf öğretmeni, yeni Hayat Bilgisi Öğretim Programı

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM SÜRECİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Lisans Öğrencisi Umut Can ATAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, umutcanatas@posta.mu.edu.tr
Lisans Öğrencisi Beyza Selin UZUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, beyzaselinuzun@posta.mu.edu.tr

ÖZET

Bir öğrencinin okula ilk başladığında içinde bulunduğu yaşama ilişkin bilgi edinmesini ve yaşam hakkında bir takım olumlu yönde davranışlar kazanmasını sağlayan ilk ders Hayat Bilgisi dersi olarak düşünülebilir. Hayat Bilgisi dersi sürecinde çoğunlukla öğrencilere içinde bulundukları doğal ve toplumsal çevre inceletilerek; başta kendisini olmak üzere, çevresini, içinde bulunduğu toplumu, tanıması ve bu çevrelerde meydana gelen olayları anlaması beklenir. Öğrenci bunların yanında, Hayat Bilgisi dersi öğretim süreci boyunca, Atatürk'ü tanıma, toplum olmanın önemini kavrama, toplum tarafından istendik yönde olan davranışlar edinme gibi olumlu davranışlar geliştirir. Öğrencinin toplum ve çevre bilincinin önemini kavraması açısından aldığı ilk ders olan Hayat Bilgisi dersi, öğrenciyi gelecek yaşamında topluma faydalı bir birey olarak hazırlama yönünde en önemli derslerden biridir. Bir dersin öğrenme ve öğretme süreci düzenlenirken en önemli faktör hedeflerdir denebilir. Hedeflerin belirlenmesinin ardından ise en önemli olan unsur öğretim yöntem ve tekniklerinin belirlenmesidir. Hedeflere uygun yönde belirlenen yöntem ve teknikler, nitelikli bir öğretme-öğrenme ortamı hazırlar. Bu nedenle dersi veren öğretmenin ders sürecinde, dersin hedeflerine, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine, öğretim yapılacak konunun özelliğine göre en uygun yöntem ve teknikleri kullanması, dersin hem öğretmen hem de öğrenci açısından verimli geçmesi için son derece önemlidir. Derse uygun yöntem ve tekniklerin kullanılması belirtilen olumlu yönlerin yanında, zaman, ekonomiklik, anlaşılırlık gibi yönlerden de öğretim sürecine katkı sağlar. Bu bağlamda yapılan araştırmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi dersi sürecinde ve süreç içerisindeki etkinlikleri uygularken hangi öğretim yöntem ve tekniklerini kullandıklarını belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Muğla ili Menteşe ilçe merkezinde bulunan okullarda görev yapmakta olan ve rastgele yöntemle belirlenmiş 40 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olan betimsel türde bir araştırma olup, araştırmada veriler; yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Veriler; betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar ilgili literatür çerçevesinde tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Hayat Bilgisi dersi, öğretim yöntem ve teknikleri, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN HAYAT BİLGİSİ DERSİNDE KULLANDIKLARI ÖĞRETİM STRATEJİ, YÖNTEM VE TEKNİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Lisans Öğrencisi Saniye ALTIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, saniyealtin_@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada, Hayat Bilgisi dersinde, sınıf öğretmenlerinin, öğretimsel stratejilere, yöntemlere ve tekniklere ilişkin görüşleri, hem literatür açısından (kavramların netliği) hem de kendi uygulamaları açısından (uygulama sıklığı, zorlukları ve önerileri) incelenecektir. Bu sayede, öğretim programında benimsenen yaklaşımın, uygulamadaki yansıması hakkında bilgi edinmek amaçlanmıştır. Bu çalışma nitel araştırma paradigmasına uygun olarak tasarlanmış betimsel bir çalışmadır. Araştırmada, amaçlı örneklem türü çerçevesinde hareket edilerek, 3 farklı ilköğretim okulundan 10 sınıf öğretmeninin hayat bilgisi dersine katılımcı

olarak girileceği belirlenmiştir. Kullanılan bu teknik veri toplama yöntemi olarak, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntemi tercih etme nedenleri, sınıf öğretmenlerinin düz anlatım yöntemi, soru cevap, problem çözme, gösterip yaptırma yöntemi, proje, örnek olay inceleme, tartışma, benzetim, bilgisayar destekli eğitim, özel ders gözlem, eğitsel oyunlar, işbirlikçi öğretim, beyin fırtınası, gezi, yansıtma yöntemlerini, ekip öğretimi, deney ve gözlem yöntemi, rol oynama, mikro öğretim tekniği, demeç, söylev, görüşme, sergi, drama, konferans, münazara, seminer, panel, altı şapkalı düşünme tekniği, forum ve zıt panel, yöntemlerini sınıf içinde kullanılıp kullanılmadığına ders içi gözlem sırasında gözlenecektir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin bu yöntem, strateji ve tekniklerin, eğitim-öğretim sistemine sağladığı katkıları ya da kullanımında oluşturabildiği sorunları da gözlemleyecek olmasıdır. Böylece, eğitim- öğretim sistemimizin değerlendirmesi için bir geri dönüt sağlanmış olacaktır.

Anahtar sözcükler: Hayat Bilgisi dersi, öğretim stratejileri, öğretim teknikleri, öğretim yöntemleri, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YARATICI DRAMA YÖNTEMİNE KARŞI TUTUMLARI VE HAYAT BİLGİSİ DERSİNDE KULLANMA ÖZYETERLİKLERİ

Öğretmen Adem UZUN, Milli Eğitim Bakanlığı, ademuzun@outlook.com
Yrd. Doç. Dr. Yurdal DİKMENLİ, Ahi Evran Üniversitesi, dikmenliy@hotmail.com

ÖZET

Yaşadığımız süreçte meydana gelen teknik ve teknolojik gelişme, yaşam tarzı ve olanakların değişmesi ile öğrenme ihtiyacı da giderek artmaktadır. Bu artan ihtiyaç, sınıflarda yeni ve çeşitli öğrenme yöntemlerinin kullanılmasını zorunlu kılmaktadır. Diğer öğrenme yöntemleri gibi drama yöntemi de daha etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesi için izlenen öğretim yöntemlerinden birisidir. Dramanın temel amaçlarından birisi, kişinin kendini başkasının yerine koyması, böylelikle kendisini ve çevresini daha rahat tanıyabilmesi ve anlayabilmesidir. İlköğretimde yaratıcı dramanın kullanılması öğrencilerin kendilerini tanımalarına, özgüvenlerinin oluşmasında etkin bir rol oynayacağına ve çocukların yaratıcılıklarını artıracağına katkı sağlaması açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemine karşı tutumlarını ve Hayat Bilgisi dersleri kapsamında yaratıcı drama yöntemini kullanma özyeterliklerini belirlemektir. Araştırma 2013-2014 öğretim yılında Kırşehir İlinin Merkez ilçesinde bulunan ilkokullarda toplam 101 sınıf öğretmeni üzerinde yürütülmüştür. Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin yaratıcı dramaya yönelik tutumlarını ölçmek için, Okvuran (2000) tarafından geliştirilmiş olan "Yaratıcı Drama Tutum Ölçeği " ve Can ve Günhan (2004) tarafından geliştirilmiş olan "Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada istatistiksel analizler SPSS 17 programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu hayat bilgisi derslerinde, yaratıcı drama yöntemini kullanmakta ve yaratıcı drama yönteminin öğrenmeyi kolaylaştırdığına inanmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemine karşı tutum algıları ile özyeterlik algıları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Hayat Bilgisi öğretimi, sınıf öğretmeni, tutum ve özteterlik, yaratıcı drama yöntemi

TÜRKİYE VE ALMANYA-HAMBURG HAYAT BİLGİSİ DERSİNİN KARŞILAŞTIRILMASI: GENEL BİR BAKIŞ

Doç. Dr. Z. Nurdan BAYSAL, Marmara Üniversitesi, znbaysal@marmara.edu.tr
Arş. Gör. Ozlem TEZCAN, Kocaeli Üniversitesi, ozlem.apak@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Kamil Ersin ARAÇ, Marmara Üniversitesi, k.ersinaracc@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Türkiye ve Almanya- Hamburg eyaletinde okutulmakta olan hayat bilgisi (sachuntericht) dersinin güncel programlarının karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymaktır. Hayat bilgisi dersi çocukların hayatta karşılaşacağı olaylara ışık tutar. Güncel konularla mevsimler, bayramlar, dünya ve bir çok konuyu kapsayan ders içerikleriyle çocukları aydınlatır. Bir karşılaştırmanın uygunluğu seçilen sorunun belirlenmesine bağlıdır. Bunun için karşılaştırmada seçilen olgu önemlidir. Burada karşılaştırılan ülkeler aralarındaki ayrımları anlamlı kılacak yeterlilikte ortak yönlerinin olması yapılan karşılaştırmanın sonucunu ve varılan yargıyı daha anlamlı kılacaktır (Keskin, 2014: 65). Birçok ülkede sosyal bilgiler olarak adlandırılan bu dersi karşılaştırabileceğimiz yapıda bir ders olması açısından Almanya seçilmiştir. İki ülke arasında yapılacak bu karşılaştırma için ilgili kriterleri belirlemek amacıyla alanyazın taraması yapılmıştır. Alan yazın taraması yapılırken her iki ülke için de resmi dokümanlar taranmıştır. Ayrıca bu konuda yapılan karşılaştırmalı eğitim çalışmaları incelenerek ilgili nitelikler listelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma modellerinden tarama modeli, yaklaşım olarak karşılaştırmalı eğitim yaklaşımlarından yatay yaklaşım ve veri analiz yöntemi olarak da doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler ile güncel programlarının kabul tarihi, ders içeriği, amaç/ vizyonu, kazandırılması öngörülen beceriler veya yeterlilikler ve ölçme değerlendirme yaklaşımları açılarından değerlendirilerek karşılaştırmalar yapılacaktır. Türkiye ve Almanya'da okutulan hayat bilgisi dersinin hangi açılardan benzer hangi açılardan farklı olduğu tespit edilerek araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda yorum ve öneriler yapılacaktır.

Anahtar sözcükler: Almanya (Hamburg), hayat bilgisi dersi, karşılaştırmalı eğitim, Türkiye

YAPILANDIRMACI PERSPEKTİFTEN 3. SINIF HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNİN İNCELENMESİ: DERS KİTAPLARI VE ÖĞRETMEN KLAVUZ KİTABI

Doç. Dr. Mehmet Akif SÖZER, Gazi Üniversitesi, akifsozer@gmail.com
Arş. Gör. Gülsüm YILDIRIM, Hakkari Üniversitesi, yildirimgulsum27@gmail.com

ÖZET

Eğitim 21. Yüzyıldaki gelişmeleri yakalamak için en önemli araçlardan birisi olarak görülmektedir. Bu gelişimin yakalanması için geniş kitlelere hitap eden eğitimin belirli bir felsefe çerçevesinde topluma uygun olarak düzenlenmesi gerekmektedir. 2004-2005 öğretim yılında eğitimdeki temel felsefe Yapılandırmacılık olup temelde pragmatizm felsefesine dayanmaktadır. Pragmatizm öz itibariyle bir amaca odaklanarak teolojik ve sonuçcu bir felsefe olarak her ne sebeple olursa olsun başarı ile sonuçlanmayan fikir veya eylemi kabul etmeyen bir anlayışa sahip felsefik görüştür (Bilgin, 2010). Pragmatizme Charles S. Peirce temel atmış, William James propagandasını yapmış ve John Dewey ise onun önde gelen papazı haline gelmiştir (Wells, 2003, s.20). Kısaca; gerçekliği, doğruluğu ve bilgiyi bireyin deneyimlerine dayandırıp bireyi odağa almaktadır. Ancak 2014-2015 öğretim yılında eğitim felsefesi programlarda açıklanmamıştır. Ancak felsefe olmadan programlar olmayacağından hazırlanan programların hala yapılandırmacılık temeline dayandırıldığı göz önüne alınarak Hayat Bilgisi 3. Sınıf ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitapları incelenmiştir. Araştırmada dokümanlar betimsel analiz ile ele alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre; 3. Sınıf Hayat Bilgisi öğretim programının hedefleri öğrencinin kendi hedeflerini belirlemesine izin vermemekte, hedeflerin bir kısmı güzlük yaşamı ele almakta; ancak hedefler birbiri içinde tutarlıdır.3. Sınıf Hayat Bilgisi öğretim programının içeriği hedeflerle, öğrencilerin seviyesine uygun, günlük yaşamdaki bağlamlar ve okuma parçalarına yer verilmiş desteklenmiş; ancak içeriğin bir kısmında öğrencini günlük yaşamına ilişkin sorular yer almaktadır. Bununla birlikte çok az kısmında Öğrenenlerin günlük hayatından yola çıkarak araştırma konularına, güvenilir bilgi kaynaklarıyla zenginleştirilmesi ve ek okuma parçalarına yer verilmiştir. 3. Sınıf Hayat Bilgisi öğretim programında öğrenme-öğretme sürecinde öğrenen etkinlik seçme, önbilgileri hatırlatma gibi etkinlikler bulunmaktadır ve yöntem olarak daha çok soru-cevap, anlatım ve resim hakkında konuşma etkinliklerine yer verilmiştir. 3. Sınıf Hayat Bilgisi öğretim programında ölçme ve değerlendirme etkinlikleri öğrencinin seviyesi ve hedeflere uygun, süreç temelli olup açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Ancak ölçme değerlendirme etkinlikleri ile öğretmenin etkinlik seçmesine veya yeni etkinlik seçmesine olanak sağlayan etkinlikler yer almamaktadır. 3. Sınıf Hayat Bilgisi öğretmen kılavuz kitabında öğrencilerin günlük yaşamından örnekler vermesini sağlamakta, işbirliği sağlamaya yönlendirici ve öğrencilere rehberlik yapan etkinlik sayısı sınırlıdır. Bununla birlikte gerektiğinde yeni yöntem ve tekniklerin kullanılması ve öğrencilerin kendi kendine öğrenmelerini destekleyici durumlar yoktur.

Anahtar sözcükler: Eğitim felsefesi, hayat bilgisi, pragmatizm, yapılandırmacılık

İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİ

6 YAŞINDA OKULA BAŞLAYAN ÖĞRENCİLERİN YAZMA EĞİLİMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Alper KAŞKAYA, Erzincan Üniversitesi, alperkaskaya@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Tacettin DURAN, Erzincan Üniversitesi, 29td.61@gmail.com

ÖZET
Ülkemizde zorunlu eğitim süresinin mevcut durumunun bir takım sorunlara neden olduğu düşüncesiyle 11 Nisan 2012'de kamuoyunda 4+4+4 olarak bilinen eğitim sistemine geçiş yapılmıştır. Türkiye'de uygulanan zorunlu eğitim süresinin birçok ülkede uygulanan zorunlu eğitim süresinin gerisinde olduğu, lise mezunu oranının düşüklüğü ve okullaşma oranlarında bölgeler arasındaki farklılık gibi noktalardan hareketle bu eğitim sistemini önerilmiştir. Bu eğitim sistemi ile çocukların hayata bir yıl daha önce atılması ve bu sayede daha erken yaşlarda yetenek ve ilgilerine göre tercih yapma hakkının sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca, ilkokul birinci sınıf öğrencileri ile sekizci sınıf öğrencilerinin aynı ortamı paylaşmasından doğabilecek sıkıntıların azaltılması hedeflenmiştir. Bu eğitim sistemiyle 66 ayını dolduran çocuklar ilkokula başlamaktadır. Bunun yanı sıra 60 ayını dolduran çocuklar velilerinin izniyle ilkokula başlayabileceklerdir. 60 ayını dolduran çocukların ilkokula alınması ile bu çocukların okula başlamak için hazır olup olmadıkları tartışması başlamıştır (Uzun ve Alat, 2014). Hazırbulunuşluk, öğrenme için bireyin hazırlıklı olması ve öğrenilecek şey için gerekli olan ön bilgiye, beceriye, alışkanlığa, ilgiye ve tutuma sahip olunmasıdır. Bireyin her türlü yaşantısının daha sonraki yaşantıları üzerinde etkisi olduğu ve bu yaşantılardan elde edilen deneyimlerin daha sonraki yaşantıları olumlu ya da olumsuz şekilde etkilediği bilinmektedir (Çelenk, 2008). Hazırbulunuşluk açısından 6 yaş Piaget'nin işlem öncesi dönemden somut işlemler dönemine geçiş aşamasına denk gelmektedir. Ancak işlem öncesi düşünce döneminin ikinci aşamasından somut işlem düşünce döneminin ilk aşamasına geçiş keskin değildir. İşlem öncesi dönem akıl yürütmenin özelliği yavaş yavaş somut işlem döneminin ilk kısmı boyunca değişir. Örneğin çocuklar normalde 6 yaş civarında sayı problemlerinin korunumu ile ilgili olarak tersine çevrilebilirliği yapılandırabilirler ancak tersine çevrilebilirliği sıvı hacim problemlerine uygulanması 7 yaşına kadar gerçekleşemez. Benzer bir geçiş dönemi fiziksel ve motor gelişim aşamalarında da söz konusudur. İlkokula yeni başlayan çocuklarda henüz bilek ve parmak kemikleri ve kasları ince ve hassas işleri yapabilecek olgunluğa ulaşmamıştır. Bu yüzden 5-6 yaşlarında ki çocukların yazı yazmada ve incelik isteyen el işlerini yapmakta zorlanacakları ifade edilmektedir. Parmak kasları yeterince gelişmemiş bir çocuktan anne-baba ya da öğretmenin güzel yazı yazmasını beklemesi çocuğun yazma eyleminden tamamen soğumasına neden olabilir (Selçuk, 2007). Dolayısıyla 4+4+4 sistemi ile okula başlama yaşında yaşanan değişimin eğitimsel çıktılarını tespit etmenin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda 6 yaşında okula başlayan çocukların yazma davranışına yönelik eğilimlerinin tespit edilmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırma Karadeniz Bölgesinde bir ilçede yer alan 250 ilkokul birinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sürecinde veri toplama aracı olarak Piazza ve Siebert (2008) tarafından ilkokul ve orta okul öğrencilerinin yazma eğilimlerini belirlemek amacıyla geliştirilen Yazma Eğilimi Ölçeği kullanılmıştır. Piazza ve Siebert tarafından geliştirilen ve İşeri ve Ünal (2013) tarafından Türkçeye uyarlama çalışmaları yapılan Yazma Eğilimleri Ölçeği, toplamda 21 (tümü olumu) maddeye ve üç boyuta (tutku, güven ve süreklilik) sahip ve beşli likert tarzda düzenlenmiştir. Araştırmada 6 yaşında okula başlayan çocukların yazma eğilimleri çeşitli değişkenler açısından değerlendirilerek, 6 ve 7 yaşları arasındaki çocukların yazma eğilimleri nedensel karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir. Araştırmada verilerin toplanması süreci sonlandırılmış olup bulguların raporlaştırılması süreci devam etmektedir.
Anahtar sözcükler: 4+4+4 Sistemi, okula başlama yaşı, yazma eğilimi, sınıf eğitimi

BA YÖNTEMİ İLE İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Alişan TEKİN, Uşak Üniversitesi, alisantekin@gmail.com
Doç. Dr. Murat BAŞAR, Uşak Üniversitesi, muratbasar64@gmail.com
Öğretmen Ramazan YURTTAŞ, Uşak Dikilitaş İlkokulu, ryurttas@yahoo.de
Öğretmen Halil ÖZKAN, Milli Eğitim Bakanlığı, ozkan6467@gmail.com

ÖZET
Kaynaştırma uygulamalarının temel amacı özel gereksinimli öğrencilerin sosyal kabulünün sağlanması ve toplumda saygı görmesidir. Genel olarak toplum, okuma yazmaya büyük önem vermektedir. Okuma yazma bilmemek günümüzde büyük bir kusur olarak değerlendirilmektedir. Bu beceri normal gelişim gösteren çocuklarda olduğu gibi, farklı gelişen çocuklar içinde büyük önem taşımaktadır. Günümüzde ilk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemin yanı sıra farklı yöntemlerinde uygulanması gerekmektedir. Bu araştırma böyle bir ihtiyaçtan doğmuştur. Bu çalışmada, halen ülkemizde ilk okuma yazma öğretiminde kaynaştırma öğrencilerine de uygulanmakta olan ses temelli cümle yönteminin uygulanmasında ortaya çıkan zorluklar görülmüş ve ilk okuma yazma yöntemlerinden olan "Ba yöntemi"yle ilk okuma yazma sorunları çözülmeye çalışılmıştır. Bu çalışma 2014-2015 öğretim yılının bahar döneminde İstanbul ili Küçükçekmece ilçe merkezindeki bir ilkokulun 1. sınıfında öğrenim gören ilk okuma yazma güçlüğü yaşadığı belirlenen kaynaştırma öğrencisi ile bireysel destek eğitim odasında gerçekleştirilmiştir. Çalışma Mayıs ayının ikinci haftası başlamış olup hafta içi 2 gün, günde 1'er saat olmak üzere 32 haftada tamamlanmıştır. Araştırma tek denekli bir çalışmadır. Tek bir denek ile yapılan bu çalışma nitel araştırma tekniklerinden "durum çalışması" modelidir."Tek örneklemli durum çalışması" desenidir. Verilerin toplanmasında gözlem, kamera ile kayıt cihazı ve doküman analizi elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş alanında uzman üç akademisyene inceletilmiş, uyuşum sağlanan veriler çalışmaya alınmıştır. Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencinin ilk okuma yazma becerisini kazanmada "Ba Yönteminin" etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar sözcükler: Ba yöntemi, ilk okuma yazma, öğrenme güçlüğü

BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE ZİHİNSEL ENGELLİ ÖĞRENCİLER İÇİN GELİŞTİRDİKLERİ TAKTİKLER

Öğr. Gör. Kısmet DELİVELİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, dkismet@mu.edu.tr

ÖZET

Birinci sınıflarda zihin engelli çocuklara okuma yazmayı öğretirken, öğretmenin meslekteki bilgi ve deneyimi, kullandığı araç-gereçler, tercih ettiği yöntem/yöntemler ve sınıf içinde yaptığı etkinlikler ile geliştirdiği taktikler çocuğa uygun sınıf ortamının yaratılmasında etkili olabilmektedir. Çünkü kimi durumlarda, uygulanmakta olan yöntem ve uygulamalar, yaşıtlarından farklı gelişim özelliklerine sahip zihin engelli öğrencilerin okuma-yazma öğrenmesi için yeterli olmayabilmektedir. Bu durumu iyi bilen bazı öğretmenler sınıflarında bulunan zihin engelli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için okuma yazma faaliyetleri sırasında bu çocukları sürekli gözlemleyerek, sorunlarını tespit etmekte ve gelişim özelliklerine uygun özel taktikler geliştirebilmektedir. Bu taktiklerin bilinip değerlendirilebilmesi benzer gruplarla çalışacak öğretmenlere yol göstermesi bakımından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin, zihinsel engelli öğrencilere okuma yazmayı öğretirken karşılaştıkları sorunlara yönelik geliştirdikleri taktikleri belirlemeye çalışmaktır. Bu amaç için nitel bir araştırma deseni olan fenemonolojik araştırma deseninden yararlanılmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllülük temel alınmış ve zihin engelli öğrencilere okuma yazma öğretiminde tecrübeli, farklı illerde görev yapmakta olan 10 sınıf öğretmenin görüşüne başvurulmuştur. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiş, katılımcıların 7 açık uçlu soruya yazılı olarak cevap vermeleri istenmiştir. Verilerin analizinde sürekli karşılaştırmalı yöntem işe koşulmuş, elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Buna göre, öğretmenler hazırlık aşamasında zihin engelli öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak, hazırbulunuşluk düzeylerini geliştirmeye çalıştıklarını, okuma yazma faaliyetlerinde ilerlerken, zihin engelli öğrencilerin ses-hece-kelime ve cümle oluşumları sırasında zorlandıklarını fark ettikleri için, 'Ses Temelli Cümle Yöntemi' dışında, karma yöntem arayışlarına girdiklerini belirtmişlerdir. Bu süreçte zihin engelli öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilmek için her bir öğrenciyle bireysel olarak ilgilenmek zorunda kaldıklarını ifade eden öğretmenler; 'ses-hece-kelime' gibi yapıları farklı şekillerde bir arada kullanarak ve bu yapıları tekrar ederek zihin engelli öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırıcı etkinlikler geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Bu çalışma sonucunda, mevcut yöntemin zihin engelli çocukların ihtiyaçlarına cevap vermediği ve bu öğrenciler için özel yöntemler geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: İlkokuma yazma öğretimi, okuma yazma öğretim yöntemi, zihin engelli öğrenciler

BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRENCİLERİNİN İLK OKUMA YAZMA YAZILIMLARINDAN BEKLENTİLERİ

Doç. Dr. Derya ARSLAN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, deryaarslan@mehmetakif.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi İsmet GÖKÇE, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, burdur_iso@hotmail.com

ÖZET

Bireyin yaşamında okuma ve yazma temel iki beceridir. İlk okuma yazma birinci sınıfta Ses Temelli Cümle Yöntemiyle öğretilmektedir. Yöntem uygulanırken bir çok materyalden yararlanılmaktadır. Çalışma kitapları, ses kartları, tahta, ilk okuma yazma yazılımları bu materyallerden bazılarıdır. İlk okuma yazma yazılımları, okuma yazma öğretiminde öğretmenin yararlandığı, öğrencilerin bireysel olarak evde kullanabileceği çok yönlü materyallerdir. Yazılımların hem ses temelli cümle yönteminin ilkelerine uyması, çocuğun özelliklerini dikkate alması, öğrencilerin yazılımlara kolayca ulaşabilmesi gerekmektedir. Kullanıcıların yazılım ile ilgili düşünceleri önemlidir. Buradan hareketle birinci sınıf öğretmenlerinin ve öğrencilerinin ilk okuma yazma yazılımlarından beklentileri bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilimdir. Araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde birinci sınıf öğretmen ve öğrencileri ile yapılacaktır. Çalışmada kartopu örneklemi kullanılacaktır. Öğretmen ve öğrenci görüşme formları araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılacaktır. Öncelikle yazılımlar incelenecektir. Görüşme soruları madde havuzu oluşturulacak ve sorularla ilgili alanda çalışan uzmanlardan görüş alınacaktır. Ön uygulama kapsamında iki birinci sınıf öğretmeni ve iki birinci sınıf öğrenciyle görüşme yapılacaktır. Görüşme, kullandıkları yazılımlar birlikte incelenerek yapılacaktır. Ön uygulama sonuçlarına göre düzenleme yapılarak asıl uygulamaya geçilecektir. Öğretmen ve öğrencilerin görüşmeleri içerik analizi ile değerlendirilecektir. Birinci sınıf öğretmen ve öğrencilerin yazılımlardan beklentileri belirlenerek, beklentilere göre yazılım özellikleri belirlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Birinci sınıf, ilk okuma yazma, ilk okuma yazma yazılımları

BİTİŞİK EĞİK YAZI ÖĞRETİMİ YÖNTEMLERİ VE BİTİŞİK EĞİK YAZIYI DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ İLE İLGİLİ ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Kemal ÖZDEMİR, Kütahya Şehitler İlkokulu, kemalzdmr@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışma, okuma ve yazma öğretiminde ilkokul birinci sınıfı okutan öğretmenlerin bitişik eğik yazıyı öğretme yöntemleri ile bitişik eğik yazıyı değerlendirme ölçütlerini inceleme amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Öğretmenlerin, okuma ve yazma öğretiminde kullandıkları yöntemleri ve bitişik eğik yazıyı değerlendirme ölçütleriyle ilgili düşünceleri ele alınmıştır. Çalışma Kütahya ili merkez ilçe ve köylerinde görevli, gönüllülük esasına göre çalışmanın yapıldığı yılda birinci sınıfı okutan seksen altı (86) öğretmenden görüş alınmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin okuma ve yazma öğretiminde sesi tanıtma, hissettirme ve sonrasında yazdırma çalışmaları yaptıklarını ve yazdırma çalışmalarının sesin öğretimi açısından bir yöntem olmakla birlikte pekiştireç olarak ta kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretirken teknoloji, sesle ilgili oyun, hikâye ve gösterilere yer verdiklerini ifade

etmişlerdir. Ayrıca öğretmenler bitişik eğik yazıyı değerlendirmede genel olarak yazının eğikliği, genel görünüm, satır başı ve sonundaki boşluklara, noktalı harflerin noktalarının konulmasına dikkat etmediklerini fakat harflerin biçimi, kelimeler arası boşluk, yazının hizalanması gibi hususlarda bitişik eğik yazıyı değerlendirdiklerini ifade etmişlerdir. Sonuç olarak öğretmenler okuma ve yazma öğretiminde sesi tanıtma, sesi hissettirmek için yoğun olarak görsel araçlar kullandıklarını bununla birlikte sesin sembolünün yazımını göstermede genel olarak teknolojiden yararlandıkları görülmüştür. Okuma ve yazma öğretiminde yazma çalışmalarının bir öğretim metodu olarak kullanıldığı ifade edilebilir. Öğretmenlerden alınan görüşlere göre bitişik eğik yazıyı değerlendirmede yeterli ölçütlere uyulmadığı söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Birinci sınıf, bitişik eğik yazı, değerlendirme ölçütleri

BİTİŞİK EĞİK YAZI VE DİK TEMEL YAZI BİÇİMİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİSİNE ETKİSİ

Doç. Dr. Süleyman Nihat ŞAD, İnönü Üniversitesi, nihat.sad@inonu.edu.tr
Öğretmen Okay DEMİR, Milli Eğitim Bakanlığı, okay4425@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, bitişik eğik yazı ve dik temel yazı biçiminin, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerisine etkisini karşılaştırmaktır. Koşulların manipüle edildiği deneysel desende tasarlanan çalışmanın bağımlı değişkenini test ve madde bazında okuduğunu anlama becerisi, bağımsız değişkenini ise okuma metinleri ve sorularını içeren başarı testinin yazı biçimi (bitişik eğik yazı ve dik temel yazı) oluşturmaktadır. Araştırmaya 2015-2016 eğitim öğretim yılı birinci dönemi Malatya İli merkez ilçe sınırları içerinde bulunan altı ilkokulun dördüncü sınıflarında öğrenim gören toplam 156 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın deneysel değişkenini (yazı biçimi) içeren ve aynı zamanda veri toplama aracı olarak da kullanılan okuduğunu anlama başarı testi hazırlanırken MEB onaylı kaynak kitaplarda yer alan dört metinden ve metinlerle ilgili sorulardan faydalanılmıştır. İlkokul 4. sınıf Türkçe dersi okuma becerisi kazanımlarına uygun olarak uyarlanan bu metinler ve soruların kapsam ve görünüş geçerliliği uzman görüşleri alınarak sınanmıştır. Her biri beşer soru içeren toplam dört metinden oluşan 20 soruluk başarı testi biri dik temel yazı (Times New Roman, 12 Punto) diğeri bitişik eğik yazı (Hand Writing Mutlu, 12 punto) olmak üzere iki form halinde hazırlanmıştır. Her sınıfta hangi öğrencinin hangi formu ilk olarak alacağı seçkisiz olarak belirlendikten sonra formlar, sırasıyla bir öğrenciye dik temel yazı, bir öğrenciye eğik yazı formu gelecek şekilde sistematik olarak dağıtılmıştır. Böylelikle toplamda 78 öğrenciye eğik yazı, 78 öğrenciye de dik yazı ile hazırlanmış başarı testi verilmiştir. Sınav için öğrencilere 40 dakika süre verilmiştir. Elde edilen veriler öncelikle Test Analysis Program (TAP, Version 14.7.4)(Brooks & Johanson, 2003) yazılımı kullanılarak madde güçlük, madde ayırt edicilik ve güvenilirlik analizlerine tabi tutulmuştur. 156 kişilik veri seti üzerinden yapılan analizde madde ayırtedicilik katsayıları düşük iki madde (M11= .14 ve M16= .16) analizden çıkarılmış ve test 18 madde üzerinden analiz edilmiştir. Soruların ortalama güçlük düzeyi yaklaşık .74 düzeyinde (kolay) (min=.48, maks=.88) olmasına rağmen ortalama ayırt edicilik düzeylerinin yaklaşık .48 (yüksek) (min=.26, maks=.80) olduğu görülmüştür. Testin güvenilirlik katsayısı KR20= .825 olarak hesaplanmıştır. Yazı biçiminin öğrencilerin okuduğunu anlama becerisine etkisini test etmek amacıyla öncelikle eğik ve dik yazılı test formlarını alan iki grubun test başarıları bağımsız gruplar için t testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. Analiz sonucunda aynı okuma testinin eğik yazıyla hazırlanmış formunu alan 78 öğrencinin ortalama doğru sayısı (Ort=13.30/18, S=3.89) ile dik yazı formunu alan 78 öğrencinin ortalama doğru sayısı (Ort=13.26/18, S=3.72) arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir, $t(154)=0.063$, $p>.001$. Ardından eşleştirilen maddelerin eğik ve dik yazılı formlarının öğrenciler tarafından doğru cevaplanma oranları (madde güçlüğü, p) ve madde ayırtedicilik düzeyleri (r) bağımlı gruplar için t testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. Analiz sonucunda 18 madde çiftinin madde güçlük [$t(17)=.082$, $p>.001$) ve ayırt edicilik [$t(17)=1.392$, $p>.001$) düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ayrıca madde çiftlerinin güçlük ($r=.917$, $p>.001$) ve ayırtedicilik ($r=.732$, $p\geq.001$) düzeyleri arasında pozitif yönde ve yüksek düzeyde anlamlı bir korelasyon olduğu görülmüştür. Sonuçta gerek toplam puanlar gerekse madde bazında yapılan karşılaştırmalar, öğrencilerin okuduğunu anlama becerisine etkisi açısından, dik temel yazı ve bitişik eğik yazı biçimleri arasında bir fark olmadığını göstermiştir.

Anahtar sözcükler: Bitişik eğik yazı, dik temel yazı, okuduğunu anlama becerisi, okuma yazma eğitimi

BÜYÜYEN ÇOCUK DİZİSİ-1 HİKÂYELERİ ÖYKÜ SETİNDE OKUNABİLİRLİK VE ANLAŞILABİLİRLİK

Yüksek Lisans Öğrencisi Uğur YURDUSEVER, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, uguryurdusever@hotmail.com
Öğretmen Burak ORUÇ, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,venkburak01@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Mustafa BİLGEN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, bilgen@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Çocuk edebiyatı eserlerinin hitap ettiği bireylere uygunluğunu etkileyen unsurlardan biri de okunabilirliktir. Okunabilirlik, çocuklara yönelik eserlerin kolay ya da güç anlaşılır olma durumudur. Okunabilirlik, genelde metinlerin cümle, kelime uzunlukları ve bilinmeyen kelime sayısı göz önüne alınarak metnin güçlük derecesini tespit etmeyi hedefler. Edebi metinlerin güçlük derecesinin tespit edilmesi ve bu doğrultuda bu metinlerin düzeye uygunluğunun tespiti okunabilirliğin temel problemidir. Anlaşılabilirlik ise metne ait niceliksel özelliklerin yanında niteliksel özelliklere de bağlıdır. Anlaşılabilirlikte, içerik ön plana çıkmakta; metinde hangi konudan söz edildiğine, düşüncenin hangi yolla ve sırayla aktarıldığına, okuyanın sahip olduğu önceki bilgilerine göre anlaşılabilirlik değişmektedir. Yapılan çalışmanın amacı Gülnar KANDEYER tarafından kaleme alınan Büyüyen Çocuk Öykü Dizisi-1 setinin 2. Sınıf düzeyine uygunluğunu okunabilirlik ve anlaşılabilirlik yönünden incelemektir. Bu amaçla Ateşman'ın Flesch'den Türkçe için uyarladığı Ateşman Formülü kullanılmış ve anlaşılabilir olma durumu anlamı olmayan kelimelerin varlığına göre belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma nitel bir çalışma olup araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Veriler, ortalama cümle uzunlukları için kelime sayısına; ortalama kelime uzunlukları için de hece sayısına bakılmıştır. Okunabilirliğin belirlenmesi için metinlerin ilk yüz kelimesi ve bu yüz kelimelik dilimdeki cümle

sayılarına bakılmıştır. Yüz kelime sonunda cümlenin bitmediği durumlarda yarım cümlenin ilk yüz kelimeye dâhil olan kelime sayısı, o cümlenin toplam kelime sayısına bölünerek elde edilmiştir. Anlaşılabilirliği belirlemek için ise her kitap tek tak okunmuş ve anlamı olmayan kelimeler saptanmıştır. Bu tarama farklı 2 kişi tarafından yapılarak güvenirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler sonucu öykü setinde yer alan Misafir Kedi, Dalga ile Kaya, Gürgen ile Kavak, Somonun Dönüşü, Yabancı Kar Taneleri, Özür Dilerim, Denizden Korkan İstiridye, Balerin Olmak İsteyen Fil, Ah Şu Mikroplar ve Güneş Toplayan Serçeler isimli hikâyelerinde sırasıyla ortalama cümle uzunlukları 4.17, 5.26, 5, 3.7, 5.5, 4.16, 5.26, 4.54, 4.34, 5.88 iken ortalama sözcük uzunluğu 2.31, 2.58, 2.64, 2.53, 2.53, 3.03, 2.73, 2.76, 2.86, 2.95 bulunmuştur. Okunabilirlik puanları 95.13, 81.44, 79.71, 87.52, 82.83, 87.95, 99.78, 99.78, 95.24, 95.65 olarak hesaplanmıştır. Anlamı olmayan kelime sayısı ise 0, 3, 4, 1, 0, 3, 5, 5, 7, 3 olarak bulunmuştur. Bulunan bu sayısal verilerden hareketle öykü setinde yer alan hikâye kitaplarının okunabilirlik yönünden belirlenen aralıklar içinde çok kolay ve kolay bölümüne girdiği, hikâyelerin genelinde birden fazla anlamı olmayan kelime kullanıldığı için anlaşılabilirliğin olumsuz anlamda etkilenebileceği sonucu ortaya çıkmaktadır. Özellikle kitaplar arasındaki ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğunun birbirine yakın oluşundan hareketle bu kitapların öykü seti oluşunun uygun olduğu söylememiz de mümkündür.

Anahtar sözcükler: Anlaşılabilirlik, Ateşman formülü, Gülnar KANDEYER, okunabilirlik, çocuk edebiyatı

ÇANAKKALE SAVAŞI HİKÂYELERİ ÖYKÜ SETİNDE OKUNABİLİRLİK

Öğretmen Burak ORUÇ, MEB, venkburak01@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Mustafa BİLGEN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, bilgen@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Çocuk edebiyatının bir boyutu da okunabilirliktir. Okunabilirlik, genelde metinlerin cümle ve kelime uzunlukları ve bilinmeyen kelime sayısı göz önüne alınarak metnin güçlüğünü belirlemeyi amaçlar. Çünkü okurun yaş, seviye ve becerisine göre tümcenin uzunluğu ve sözcüğün uzunluğu okuyucunun metni işlemlemesini ve anlamlandırmasını güçleştirebilen bir etken olabilmektedir. Yapılan çalışmanın amacı Erdoğan TÜCAN tarafından kaleme alınan Çanakkale Savaşı Hikâyeleri isimli öykü setinin hitap ettiği 3. ve 4. sınıf seviyesine uygunluğunu okunabilirlik yönünden incelemektir. Bu amaçla Ateşman'ın Flesch'den Türkçe için uyarladığı Ateşman Formülü kullanılmıştır. Araştırma nitel bir çalışma olup araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Veriler, ortalama cümle uzunlukları için kelime sayısına; ortalama kelime uzunlukları için de hece sayısına bakılmıştır. Okunabilirliğin belirlenmesi için metinlerin ilk yüz kelimesi ve bu yüz kelimelik dilimdeki cümle sayılarına bakılmıştır. Yüz kelime sonunda cümlenin bitmediği durumlarda yarım cümlenin ilk yüz kelimeye dâhil olan kelime sayısı, o cümlenin toplam kelime sayısına bölünerek elde edilmiştir. Elde edilen veriler sonucu öykü setinde yer alan Gönüllü Askerler, Anzaklı Ömer, Seyit Onbaşı ve Nusret Mayın Gemisi isimli hikâyelerinde sırasıyla ortalama cümle uzunlukları 5.5, 5, 5 ve 5.5 iken ortalama sözcük uzunluğu 2.77, 2.6, 2.56 ve 2.56 bulunmuştur. Okunabilirlik puanları ise 73, 81, 83 ve 79 olarak hesaplanmıştır. Bulunan bu sayısal verilerden hareketle öykü setinde yer alan hikâye kitaplarının okunabilirlik yönünden belirlenen aralıklar içinde kolay bölümüne girdiği ve hitap ettiği 3. ve 4. sınıf seviyesine uygun olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Özellikle kitaplar arasındaki ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğunun birbirine yakın oluşundan hareketle bu kitapların ardışık bir öykü setini oluşturduğunu söylememiz de mümkündür.

Anahtar sözcükler: Ateşman formülü, okunabilirlik, çocuk edebiyatı

ÇOCUK KİTAPLARININ SESBİLGİSEL FARKINDALIK AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğretmen Metin BOZKURT, Zonguldak Ereğli Gazi İlkokulu, bozkurt_metin_67@hotmail.com
Doç. Dr. Kelime ERDAL, Uludağ Üniversitesi, kelime@uludag.edu.tr

ÖZET

Bilim insanları, işlevsel okuryazarlık, diğer bir deyişle okuma yazma kabiliyeti edinimini kolaylaştırdığı için sesbilimsel (fonolojik) farkındalığın erken gelişiminin çocuklar için yararlı olduğunu vurgular. Okul öncesi Eğitim Programının dil gelişimiyle ilgili kazanımlarından biri de sesbilgisel farkındalığın gelişimi ile ilgilidir. İlkokula hazırlıkta temel olan becerilerin gelişimini desteklemeye yönelik işitsel algı/ fonolojik farkındalık çalışmaları (dinleme, konuşma, sesleri hissetme, ayırt etme, aynı sesle başlayan ve biten kelimeler üretme vb.) yapılmalıdır. Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda ilk okuma yazma öğretimi için "ses temelli cümle öğretimi" esas alınmıştır. Ses temelli cümle öğretiminin sesi hissetme ve tanıma aşamalarında amaç tanıtılacak sesin öğrenciler tarafından fark edilmesini sağlamaktır. Bu aşamalar öğrencilerin sesbilgisel farkındalıklarıyla ilgilidir. Okul öncesi eğitimde ve ilkokul birinci sınıfta öğrencilerin ses bilgisel farkındalığını geliştirmeye yönelik sistemli çalışmalara yer verilmelidir. Bu çalışmada çocuk edebiyatı çerçevesinde değerlendirilen, okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin yaşına uygun çocuk kitaplarının ses bilgisel farkındalık açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya, Zonguldak İli Ereğli İlçesi Gazi İlkokulu' ndaki okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin yaşına uygun 24 farklı yayınevine ait 69 kitap dâhil edilmiştir. Çalışma verileri alan yazın taranarak oluşturulan değerlendirme formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin frekans ve yüzde değerleri SPSS16 istatistiksel paket programı kullanılarak hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda, çocuk kitaplarının % 97,1' inin aynı sesle başlayan sözcükler içerdiği, % 87'sinin aynı sesle biten sözcükler içerdiği, % 53'ünün aynı heceyle başlayan sözcükler içerdiği, ancak % 50'sinin ise uyaklı biten masal, hikâye, şarkı, tekerleme, bilmece içermediği tespit edilmiştir. Bu sonuçlara dayanarak ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuma becerilerinin gelişimi açısından sesbilgisel farkındalığı destekleyen çocuk kitaplarının seçilerek, bu çocuk kitaplarının okunması ve okutulmasının yararlı olacağı söylenebilir. Araştırmalar ses bilgisel farkındalığın okuma becerilerini desteklediğini göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Çocuk kitapları, ilk okuma yazma öğretimi, okul öncesi eğitim, sesbilgisel farkındalık

ÇÖZÜMLEME ÜÇGENİ

Öğretmen Gazi ÜNAL, Ankara Sincan Özel Ankara Koleji İlkokulu, gazi.unal@yahoo.com.tr

ÖZET

İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE ÇÖZÜMLEME ÜÇGENİ İlkokuma yazma öğretiminde, Çözümleme Yönteminin uygulama tekniği hakkındadır. a- Çözümleme yönteminin uygulama tekniğinde, dönemlerin "İÇ İÇE GEÇME"sinin zorlukları ve aksaklığı. b- Bu tekniğin, Türk Alfabesi ve Türkçenin Hece kurallarıyla eşgüdümlü (Koordinasyon) olmasına olanak sağlamaması. c- İstenilen amaca uygun ve sağlıklı bir İlkokuma-yazma Öğretimini zor gerçekleştirmesi. Çözümleme Yöntemi, ülkemizden başka birçok ülkelerde de (14) uygulanmaktadır. Dönemlerin, İÇ İÇE GEÇME tekniği, bu ülkelerde başarılı olabilmektedir. İstenilen başarıya ulaşılmaktadır. Bu başarı, dönemlerin, "iç içe geçme" tekniğinin, onların alfabesine ve dil yapısına tam bir uygunluk sağladığındandır. Çözümleme Yönteminin uygulama tekniğini bizde TÜRKÇEMİZ ile ilişkilendirelim. Bu bağlamda Çözümleme Yöntemi, BASAMAK BASAMAK uygulanmalıdır. Cümle Dönemi-Sözcük Dönemi-Hece Dönemi seri bir sıra izlemeli, BASAMAK BASAMAK olmalıdır. Çözümleme Yönteminin bu şekilde uygulama tekniğini "ÜÇGEN TEKNİĞİ" diye adlandırıyorum. Niçin ÜÇGEN TEKNİĞİ? "Okuma-yazma mekanizmasını" somut olarak, eşkenar üçgene benzetelim. Çözümleme Yönteminin temel aracı olan CÜMLELERİ (A) köşesine, TÜRK ALFABESİNİ (harfler) (B) köşesine, TÜRKÇE'nin konuşulmasını ve yazılmasını sağlayan HECE TABLOSUNU (C) köşesine yerleştirelim. İşte ÜÇGEN TEKNİĞİ, bu üç köşenin EŞGÜDÜMÜNÜ sağlamaktır. ÜÇGEN TEKNİĞİNDE, Cümlelerin eşgüdümü; TÜRK alfabesi ve HECE tablosu ile ilişkilendirmedir. Bu da; ÇÖZÜMLEME YÖNTEMİNİN TÜRKÇE'ye UYARLANMASIDIR (Adaptasyon). Bu teknikteki uygulamada, 40-45 cümle vermeye gerek yoktur. Alfabemizde 29 harf vardır. (Ğ) sözcük başında bulunmadığından, 28 tanesi her bir cümlenin ilk harfini oluşturacak şekilde, 28 Cümle hazırlanır. Bu üçgenin birinci köşesi.(A) Yirmi sekiz Cümlenin ilk başlarına, önce sekiz ünlü harfler, ritmik bir sırayla; A-E-I-İ-O-Ö-U-Ü- sonra ünsüz harfler, ölçünlü sırasıyla B-C-Ç-D-F-G-H-J-K-L-M-N-P-R-S-Ş-T-V-Y-Z, getirilmelidir. Üçgenin ikinci köşesi(B). Ünsüz harfle başlayan, yirmi tane Cümlelerin ilk heceleri; hece tablosunun ilk başlangıç hecelerini oluşturmalıdır: Ba-Ca-Ça-Da-Fa-Ga-Ha-Ja-Ka-La-Ma-Na-Pa-Ra-Sa-Şa-Ta-Va-Ya-Za- şeklinde. Üçgenin üçüncü köşesi (C). Üçgen tekniğine göre hazırlanmış, yirmi sekiz tane Cümlenin her birinde üç tane amaç vardır. Örnek: "Barış geldi." cümlesini gösterelim: AMAÇ: 1- Bu Cümle; Çözümleme Yönteminin temel aracı olduğu için kullanılır. YÖNTEMLE OLAN EŞGÜDÜM. AMAÇ: 2- Bu Cümlenin ilk harfi; ALFABEMİZİN (B) harfi olduğu için kullanılır. HARFLERLE OLAN EŞGÜDÜM. AMAÇ: 3- Bu Cümle; Hece Döneminde (sözcük çözümlemesine geçildiğinde) (Ba-) ilk hecesi, Hece Tablosunda, hecenin ilk başı olduğu için kullanılır. HECE TABLOSUYLA OLAN EŞGÜDÜM. Üçgen Tekniğinde, bu amaçlar eşgüdümü sağlamaktadır. Üçgen Tekniğinde olan bu eşgüdüm; Çözümleme Yönteminin TÜRKÇE'ye uyarlanmasıdır. Çözümleme Yönteminin TÜRKÇEye uyarlanmış şekline, ÇÖZÜMLEME(Analiz) ÜÇGENİ denir, diyorum.

Anahtar sözcükler: Çözümleme üçgeni, ilkokuma yazma öğretimi

EŞLİ OKUMA TEKNİĞİ İLE İLKOKUL 2. SINIF ÖĞRENCİSİNİN OKUMA VE ANLAMA BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR UYGULAMA

Öğretmen Nalan TOLĞAY, Altınekin Cumhuriyet İlkokulu, n.tolgay@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmayla eşli okuma yöntemi ile ilkokul 2.sınıf bir öğrencinin okuma güçlüğünün aşılıp aşılamayacağını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma nitel çalışma modelinde olup durum çalışması yapılmıştır. Araştırmada örneklem çeşidi '' kritik durum örneklemesi'' olup, çalışma 2015-2016 eğitim öğretim yılı Konya ili Altınekin ilçesi ilkokul 2.sınıfta okuyan bir kız öğrenci ile gerçekleştirilecektir. Kız öğrenciye eşli okuma tekniği uygulamasında eşlik etmesi için aynı okulda 4.sınıfta olan ablası yardımcı olacak ve çalışma sınıf öğretmeninin rehberliğinde ve gözetiminde gerçekleşecektir.Veri toplama aracı olarak , öğrencinin sesli okuma beceri düzeyini belirlemek amacıyla Akyol (2010) tarafından Haris ve Sipay (1990), Ekwall ve Shanker(1988) ve May (1986)'dan uyarlanan ''Yanlış analiz Envanteri'', ''Okuma Metinleri (1-2. Sınıf düzeyi) ve ''Öğrencinin Metin Okuma Ses Kaydı''kullanılacaktır. Okuma çalışmaları kolay metinlerle başlayıp tekerleme, şiir ve hikayelerle yapılacaktır.Öğrencinin okuma ve anlamaya yönelik yetersizliklerini gidermek için eşli okuma tekniği seçilmiştir. Çalışılan kız öğrencide herhangi bir fiziksel veya zihinsel problem yoktur. Öğrencide dil ve konuşma bozukluğu da bulunmamasına rağmen akıcı okuma problemi mevcuttur. Okuma çalışmaları sırasında öğrencinin kendini rahat hissetmesi sağlanarak okuma motivasyonu yüksek tutulacaktır. Uygulama 8 hafta sürecek olup çalışma devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Akıcı okuma, eşli okuma, okuma anlama becerilerinin geliştirilmesi

GÜLNAR KANDEYER'İN BÜYÜYEN ÇOCUK-2 ÖYKÜ DİZİSİNDEKİ KİTAPLARIN ATEŞMAN'IN OKUNABİLİRLİK FORMÜLÜNE GÖRE İNCELENMESİ

Öğretmen Ayşen SOLAK, Söğüt İlkokulu, aysn_725@hotmail.com
Öğretmen Fadime ATALAY YAKAR, Fatih İlkokulu, fatalayakar@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Mustafa BİLGEN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, bilgen_61@hotmail.com

ÖZET

Çocuklar için yazılmış kitapların çocuklara uygunluğunu belirleyen bir unsur da güçlük düzeyidir. Kolay okunabilir metinler kolay anlaşılacağından genelde daha küçük yaş grupları için uygundur. Okunabilirlik olarak da adlandırılan metinlerin güçlük düzeyi Ateşman tarafından geliştirilen bir formül ile de hesaplanabilmektedir. Bu çalışmanın amacı Gülnar Kandeyer'in kaleme aldığı Büyüyen Çocuk-2 adlı öykü dizisindeki kitapların Ateşman'ın okunabilirlik formülüne göre metin güçlüğünün hesaplanmasıdır. Araştırmanın verileri Gülnar Kandeyer tarafından kaleme alınan Büyüyen Çocuk-2 adlı öykü dizisindeki kitapların incelenmesi ile elde edilmiştir. Ortalama cümle uzunlukları için kelime sayısına; ortalama kelime uzunlukları için de

hece sayısına bakılmıştır. Okunabilirliğin belirlenmesi için metinlerin ilk yüz kelimesi ve bu yüz kelimelik dilimdeki cümle sayılarına bakılmıştır. Daha sonra Ateşman'ın okunabilirlik formülü kullanılarak her metnin okunabilirlik düzeyi belirlenmiştir. Eserler tek tek incelenip, her kitap için ilk 100 kelime sayılmıştır. Sırasıyla İlk 100 kelimedeki cümleler sayılmış, heceler sayılmış bu verilerle ortalama cümle uzunluğu, ortalama sözcük uzunluğu, Ateşman'ın formülü kullanılarak da ortalama puan hesaplanmıştır. Verilerin incelenmesi sonucu öykülerin ortalama puanlarına bakıldığında 1 öykünün "çok kolay", 9 öykünün ise "kolay" düzeyde olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Sonuç olarak, İlköğretim 2. Sınıf çocukları için Gülnar Kandeyer tarafından kaleme alınan Büyüyen Çocuk Dizisi-2 hikâye kitaplarının kelime uzunluklarına, cümle uzunluklarına ve ortalama puanlarına bakıldığında, kitaplar kolay okunabilir ve İlkokul 2. Sınıf düzeyine uygun olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Ateşman formülü, çocuk edebiyatı, gülnar kandeğer, metnin güçlük düzeyi, okunabilirlik

İLK OKUMA VE YAZMA ÖĞRENİMİ SÜRECİNDE İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OTURUŞ, DEFTER POZİSYONU, KALEM TUTUŞ VE EL TERCİHLERİNİN BELİRLENMESİ

Arş. Gör. Dr. Dursun AKSU, Sakarya Üniversitesi, aksu@sakarya.edu.tr
Arş. Gör. Asena AYVAZ, Sakarya Üniversitesi, aayvaz@sakarya.edu.tr

ÖZET

Öğrencilerin, okula başlamadan önce yazma ile ilgili çeşitli bilgi, beceriler öğrendiği ve bireysel farklılıklarla sınıf ortamına geldiği bilinmektedir. Bireysel farklılıklarının yanına okul ve öğretmen faktörleri de eklenince yazma öğrenimi süreci daha da kompleks bir hal almaktadır. Bu nedenle kalem tutma, kâğıt pozisyonu, oturuş şekli gibi teknik bilgiler öğrenciye erken yaşlardan itibaren öğretilmesi gereken önemli faktörler arasında yer almakta ve öğrencilerin ömür boyu kullanacakları yazma becerisinin sağlıklı ve doğru şekilde öğrenilmesi önem arz etmektedir. Bu durum aynı zamanda yazılı olarak kendini ifade etmek için bireyin motivasyonunu ve isteğini de doğrudan etkilemektedir. Yazma öğrenme sürecinin henüz başında olan ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin yazma öğrenimi sürecine katkı sağlayacak, kalem tutuş, oturuş, el tercihi ve defter pozisyonu gibi teknik bilgi ve becerilerin doğru kazandırılmasına yönelik çalışmalar bu açıdan önemlidir. Bu çalışmanın amacı, ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma ve yazma öğrenimi sürecinde tercih ettikleri, sırada oturuş, defter tutuş pozisyonları, el tercihleri ve kalem tutuşlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır: 1. Öğrenciler ilk okuma ve yazma öğrenimi sürecinde yazı yazarken hangi ellerini tercih etmektedirler? 2. İlk okuma ve yazma öğrenimi sürecinde öğrencilerin oturma pozisyonları nasıldır? 3. İlk okuma ve yazma öğrenimi sürecinde öğrencilerin defter/kâğıt pozisyonları nasıldır? 4. İlk okuma ve yazma öğrenimi sürecinde öğrenciler kalemi nasıl tutmaktadırlar? Tarama modeline göre tasarlanan bu araştırmanın örneklemini Sakarya İli Hendek İlçesinde yer alan ilkokul birinci sınıf öğrencileri oluşturacaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilecek gözlem formu kullanılacaktır. Her öğrencinin yazma sürecinde fotoğrafları çekilecek ve elde edilen veriler gözlem formuna aktarılacaktır. Elde edilen veriler betimsel analiz teknikleri kullanılarak çözümlenecektir. Elde edilen veriler diğer araştırma bulgularıyla tartışılacak, bu bağlamda öneriler geliştirilecektir.

Anahtar sözcükler: Defter pozisyonu, el tercihi, ilk okuma ve yazma, kalem tutuş, oturuş pozisyonu

İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ SÜRECİNDE SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Öğretmen Bahattin ERKUŞ, Milli Eğitim Bakanliği, bahattinerkus@gmail.com
Arş. Gör. Özgür BABAYİĞİT, Anadolu Üniversitesi, babayigitozgur@gmail.com

ÖZET

İlk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunların saptanması ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesini amaçlayan bu araştırma, 2015 yılı kasım ve aralık aylarında nitel araştırma yaklaşımından durum çalışması benimsenerek gerçekleştirilmiştir. Araştırma Erzurum ili Pasinler ilçesindeki devlet ilkokullarında yapılmıştır. Araştırmaya ilişkin katılımcı öğretmenlerin seçiminde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Katılımcıların en az iki defa birinci sınıf okutmaları temel ölçüt olarak benimsenmiştir. Ayrıca katılımcıların belirlenmesinde kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılarak 30 sınıf öğretmeniyle görüşme yapılmıştır. 30 sınıf öğretmeninin okuttuğu 753 ilkokul birinci sınıf öğrencisi gözlemlenmiştir. Gözlemler 60 ders saati sürmüştür. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ile gözlem formu kullanılmıştır. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazına, gözlemler ise gözlem formuna kaydedilmiştir. Görüşme ve gözlem verileri üzerinde betimsel analiz tekniği uygulanmıştır. Araştırma sonunda, öğrencilerin derslerde sıkıldıkları, ailelerin çocuklarına harflerin adlarını öğretme yönünde çaba sarf ettikleri, sınıfların kalabalık olduğu, ailelerin okuma yazmaya geçişte aceleci davrandıkları vb. sorunlar saptanmıştır. Araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlara dayalı olarak da şu öneriler getirilmiştir: sınıflardaki öğrenci sayıları 30'u geçmemeli, aileler evde öğrencinin ödevlerini yapmasında ve dersi tekrar etmesinde destek olmalı, öğretmen veli işbirliği sağlanmalı, sınıflar araç-gereç ve teknoloji bakımından donatılmalı, haftada en az bir kez veli görüşmesi yapılmalı, okul öncesi eğitim zorunlu olmalı, sınıflardaki öğrenci sıraları ergonomik özelliğe sahip olmalıdır.

Anahtar sözcükler: Çözüm önerileri, ilk okuma yazma öğretimi, sorunlar

İLKOKUL 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA VE YAZMA BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Rasime DEMİREL, Bartın Üniversitesi, rasimeakin35@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Şenol ARSLAN, Bartın Üniversitesi, arslan.senol@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; 1. sınıf öğrencilerinin aile eğitim düzeylerinin, okul öncesi eğitim alma durumlarının, cinsiyetlerinin, okula giden kardeşinin olup olmamasının ve kendine ait odası olup olmamasının okuma yazma becerileri üzerindeki etkisini belirlemektir. Araştırmada nicel araştırma tekniklerinden tarama modeli tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu

Bartın Akçalı İlkokulu 1. sınıfında öğrenim gören 20 öğrenci (12 kız, 8 erkek) oluşturmaktadır. Öğrencilere okuma ve yazma çalışması için iki ayrı metin verilmiştir. Araştırmada kullanılan metinlerde 29 harf yer almakta ayrıca noktalama işaretlerinden nokta, virgül ve soru işaretini içermektedir. Araştırmanın verilerinin elde edilmesinde Obalar (2009) tarafından geliştirilen "Okuma Becerisi Ölçeği ve Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizi aritmetik ortalama, yüzde hesaplama ve varyans analizi yöntemleri kullanılarak yapılmıştır. Araştırma sonucunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okuma becerilerinin ve yazma becerilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Okul öncesi eğitimi alan öğrenciler, okul öncesi eğitimi almayan öğrencilere göre hem okuma becerilerinde hem de yazma becerilerinde daha fazla başarı sağlamışlardır. Annesi ortaokul ve üzeri eğitim alan öğrencilerin, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilere göre okuma ve yazmada daha başarılı oldukları görülmüştür. Fakat baba eğitim durumu ortaokul ve üzeri olan öğrencilerle, ilkokul mezunu olan öğrencilerin okuma becerileri arasında anlamlı bir fark bulunmazken, yazma becerilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Okula giden kardeşi olan öğrencilerin, okula giden kardeşi olmayan öğrencilere göre başarı oranlarının daha düşük olduğu görülmüştür. Kendi odası olan öğrencilerin, kendi odası olmayan öğrencilere göre okuma ve yazma da daha fazla başarı sağladıkları saptanmıştır. Ayrıca araştırmada elde edilen verilerin sonucunda yazma becerisi düşük olan öğrencilerin okuma becerilerinin de düşük olduğu tespit edilmiştir.
Anahtar sözcükler: İlkokul birinci sınıf öğrencisi, okuma becerisi, yazma becerisi

İLKOKUL 1. SINIFA BAŞLAYAN ÖĞRENCİLERİN OKULA BAŞLAMA YAŞINA GÖRE OKUMA YAZMA BECERİSİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Hatice GÜLER, Giresun Üniversitesi, hatice_kpc@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ONUR, Giresun Üniversitesi, mustafa.onur@giresun.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma, ilkokul 1. sınıfa başlayan öğrencilerin okula başlama yaşına göre okuma-yazma becerilerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma, tarama modelinde yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak Obalar tarafından 2010da geliştirilen okuma yazma becerileri ölçeklerinden Okuma beceri ölçeği ve Dikte ve yazma becerisi ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin kendileri ve aileleri hakkındaki bilgileri öğrenmek için de araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırma verileri 2013-2014 eğitim öğretim yılında Ordu ilinde bulunan iki resmi ilkokulda öğrenim gören 337 1. sınıf öğrencisinden toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde SPSS 17 paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım sergileyip sergilemediğini anlamak amacıyla Kolmogorov-Smirnov dağılım testi kullanılmıştır. Aanalizlerde Kruskal Wallis H testi, Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Analizde %95 güven aralığında, $p<.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Öğrencilerin okula başlama yaşı ilerledikçe okuma yazma ölçeklerinden aldıkları puanlar artmaktadır. Öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puanlar okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin anne baba eğitim düzeyi yükseldikçe okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puanlar da yükselmektedir. Okula giden abi ya da ablası olmayan öğrencilerin okuma yazma becerilerinin anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak dikte yazma becerisi üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.
Anahtar sözcükler: İlkokul, okula başlama yaşı, okuma yazma becerisi

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNDE OKUMA POZİSYONUNUN OKUDUĞUNU ANLAMAYA ETKİSİ

Öğretmen Mustafa ATAŞ, Milli Eğitim Bakanlığı, mustafa.atas06@gmail.com
Doç. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA, Mersin Üniversitesi, serdarhan@mersin.edu.tr

ÖZET

İlkokul programında yer verilen temel kazanımlardan biri olan okuduğunu anlama becerisi artık, sadece ilkokul kademesiyle sınırlı kalmayıp örgün eğitimin neredeyse her kademesinde öğrenim gören öğrencilerin yaygın olarak gözlemlenen bir olgudur. Bireylerin ilkokul birinci sınıfta okumayı öğrenmesine rağmen karşılarına çıkan metinlerde yer alan ifadelerden yapabildikleri çıkarımlar sınırlı kalmaktadır. Öğrencilerinin okuduklarını anlama düzeylerini geliştirebilmeleri için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalara yönelik yapılan araştırma sonuçlarındaki öneriler incelendiğinde bazı ortak noktalar göze çarpmaktadır. Her türlü yazılı materyallerin içeriğine kalıcı bir biçimde ulaşarak anlamlı öğrenmeyi sağlanması için özetlemeyi, tahmin etmeyi, soru sormayı, tartışmayı ve eleştirel okumayı içeren çeşitli yöntemlerinden birini veya bir kaçını kullanırlar. 2005 yılından beri uygulamada olan yeni ilköğretim programının esaslarına bakıldığında temel dil becerileri, çoklu zekâ kuramı, yapılandırmacı öğrenme ve öğrenme stilleri gibi bazı kavramlar dikkat çekmektedir. Bu çalışmada kitap okumada vücudun duruş pozisyonun anlamaya etkisinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Araştırma yarı deneysel yöntemle yürütülmüştür. Deneme öncesi model çerçevesinde yürütülen araştırmada tek grupla ön test son test tasarımına dayanan bir model uygulanmıştır. Araştırmaya Mersin ili Tarsus ilçesinde bir ilkokulda 2015-2016 öğretim yılında öğrenim görmekte olan 10 ikinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Uygulamaya başlanmadan önce araştırma için hazırlanan çalışma planında yer verildiği şekliyle her haftaya bir uygulama yapılmak üzere 7 haftalık zaman aralığı belirlenmiştir. Araştırmada akıcı okuma düzeylerinin belirlenebilmesi için öğrencilere her haftadaki uygulamada sınıf düzeyine uygun bir metin sesli olarak okutulmuştur. Okuma sürecinde yapılan hatalar belirlenerek öğrencilerin okuma hızı ve okuduğunu anlama düzeyleri hesaplanmıştır. Öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyini belirlemek için gerekli olan veriler hikâye edici metni anlama, bilgi verici metni anlama ve kelime bilgisi testlerinde yer alan (olay, olgu ve öğelere yönelik metin haritasını çıkarma amaçlı) soruların cevaplandırılma düzeyleri incelenmiştir. Araştırma bulgularından okuma pozisyonları öğrencilerin okuduklarını anlama düzeylerinde beklenilen düzeyde bir artışa yol açmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar sözcükler: Öğrenme stili, okumada vücut pozisyonu, okuduğunu anlama

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİTİŞİK EĞİK EL YAZISI OKUNAKLILIK DURUMLARI

Doç. Dr. Aysel MEMİŞ, Bülent Ecevit Üniversitesi, ayselmemis@gmail.com
Öğretmen Yasin GÜLSOY, Kurtlar İlkokulu, yasingulsoy@hotmail.com

ÖZET
2005 yılında gerçekleşen köklü program değişiklikleriyle beraber ülkemizde yazma öğretiminde bitişik eğik el yazısına geçilmiştir. Bu geçiş tartışmalara yol açmış ve günümüzde hala okunaklılık boyutuyla tartışılmaya devam edilmektedir. Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin bitişik eğik el yazısının okunaklılık durumlarını ortaya koymaktır. Bu amaçla 2015-2016 eğitim öğretim yılı Zonguldak ili Ereğli ilçesinde iki merkez ilkokulunda öğrenim gören 1.2.3 ve 4.sınıf düzeyinde 40'ar öğrenci olmak üzere toplam 160 öğrencinin defterleri 1.dönemin sonunda incelenmiştir. Okunaklılık ve alt boyutlarını oluşturan eğim, boşluk, ebat, biçim, çizgi takibi Yıldız ve Ateş (2010) tarafından geliştirilen Çok Boyutlu Okunaklılık Ölçeği ile belirlenmiş olup cinsiyet ve sınıf düzeyine göre de karşılaştırmalar yapılmıştır. Araştırma sürecinde çalışma grubunda yer alan öğrencilerin öğretmenlerinin de yazıları incelenmiştir. Yazıların değerlendirilmesinde objektifliği sağlamak ve güvenirliğini ölçmek adına araştırmacı dâhil iki deneyimli sınıf öğretmeni ayrı ayrı değerlendirme yapmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin yazılarının orta düzeyde okunaklı olduğu belirlenmiştir, kız ve erkek öğrenciler için de sonuç aynıdır. Kız öğrencilerin yazıları erkeklere göre daha okunaklıdır. Öğrencilerin yazılarının en okunaklı olduğu sınıf 1.sınıf olmuştur, bu durum her iki cinsiyet için de geçerlidir. Birinci sınıftan üçüncü sınıfa kadar öğrencilerin yazılarındaki okunaklılığın gittikçe azaldığı, dördüncü sınıfta puanların üçüncü sınıfa göre iyileşme gösterdiği görülmektedir.
Anahtar sözcükler: Bitişik eğik el yazısı, hata analizi, yazma öğretimi

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YARATICI YAZMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Güler GÖÇEN KABARAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gulergocen@mu.edu.tr
Öğretmen Hasret KABARAN, Özel Marmaris Çağdaş Bilim Koleji, hasretkabaran@gmail.com

ÖZET
Bu araştırmanın amacı ilkokul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeline göre gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Muğla ili Marmaris ilçesine bağlı özel bir ilkokulda öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise bu ilkokulda öğrenim görmekte olan ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin elde edilmesi amacıyla örneklem grubunda yer alan öğrencilere öyküleyici metinler yazdırılmıştır. Öyküleyici metinlerin değerlendirilmesi için "Yaratıcı Yazma Rubriği" kullanılmıştır. Öğrencilerin yazdıkları öyküler "Yaratıcı Yazma Rubriği" yardımı ile yaratıcı yazma becerisinin sekiz alt boyutu olarak belirlenen fikirlerin orijinalliği, düşüncelerin akıcılığı, düşüncelerin esnekliği, kelime zenginliği, cümle yapısı, organizasyon, üslup ve gramerin doğruluğu kriterlerine göre puanlanmıştır. Araştırmacılar tarafından yapılan puanlamalar için tutarlılığı belirlemek amacıyla Cohen'in kappa katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 21.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde Kolmogrov Smirnov testi, Levene'nin Varyansların Homojenliği testi, bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi, Mann Whitney U testi ve Kruscall Wallis testi kullanılmıştır. Elde edilen veriler yaratıcı yazma becerisi alt boyutları olan fikirlerin orijinalliği, düşüncelerin akıcılığı, düşüncelerin esnekliği, kelime zenginliği, cümle yapısı, organizasyon, üslup ve gramerin doğruluğu ölçütleri için belirlenen değişkenlere göre karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öneriler getirilmiştir. Bu araştırmanın ilgili literatüre katkı sağlayacağı ve gelecekte yapılacak çalışmalara kaynak olacağı düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: İlkokul, öğrenci, yaratıcı yazma, yazma

İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLERİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Lisans Öğrencisi Merve BALKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, arda_derin_merve@outlook.com

ÖZET
İlkokuma ve yazma öğretiminde geçmişten günümüze kullanılmış olan ve şuanda da kullanılan birçok yöntem vardır. Söz konusu bu yöntemler; 1. Sesten öğretim yöntemi, 2. Resimli ses yöntemi, 3. Sesten okuma yöntemi, 4. Cümle çözümleme yöntemi, 5. Ses temelli cümle yöntemi olarak sıralanabilir. Ancak bu bahsedilen yöntemler temelde tümevarım ve tümdengelime dayanır. Öğrencilerin hayatlarının tüm alanlarına yön verecek bir beceri olan okuma ve yazma becerisinin kazandırılmasında kullanılan bu yöntemlerin, becerinin kazandırılmasında başrol oynayan öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi bu araştırmanın temel amacıdır. Bu yöntemlerin öğrencilerin okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde kendi içlerinde avantajlar ve dezavantajlar barındırdığı düşünülebilir. Bu nedenle öğretmenlerin hangi yöntem ile daha etkili olabildiğini belirlemek önemli görülmüştür. Nitel araştırmalarla düzenlenmiş olan bu araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ili Pendik, Maltepe, Bostancı ilçeleri ile Muğla ili Ula, Merkez ilçelerinde görev yapan amaçlı örnekleme tekniğiyle belirlenmiş 1.sınıf okutan ve önceden 1.sınıf okutmuş olan öğretmenler oluşturmuştur. Çalışma grubuna daha önce 1. sınıf okutmuş olan öğretmenlerinde dâhil edilmesinin amacı öğrencilerin okuma ve yazma becerisinin gelişiminin de gözlenebilmesidir. Yapılan bu araştımada veri toplama aracı olarak çeşitli uzman görüşlerine başvurulmuş bu doğrultuda 6 soruluk bir görüşme formu hazırlanmış ve belirtilen okullarda görev yapan öğretmenlere uygulanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak kategorileştirilmiş ve tablolaştırılarak sunulmuştur. Bulgular sonucunda çeşitli yorum ve öneriler getirilmiştir.
Anahtar sözcükler: Öğretim, öğretim yöntemi, yöntem

İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİM SÜRECİNİN VELİ BOYUTUNDA YAŞANAN SORUNLARININ VELİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE DAYALI DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, yilmaz.gecit@erdogan.edu.tr
Öğretmen Nurcan ÖLMEZ, Hakkı Pınar İlkokulu, nurcan198992@gmail.com

ÖZET

Günümüz toplumunda bireylerin çağdaş yaşam şartlarının gereklerini yerine getirebilmeleri için okuryazar olmaları önem arz etmektedir. Okuma yazmanın insan hayatındaki bu önemi dikkate alındığında okuma yazma öğretimi gerçekleştirilirken çok dikkatli olmak gerekir. Burada bahsedilen okur yazar olma durumu basit okur yazar olmak değil, öğrendiklerini günlük hayatına entegre edebilen bireyler yetiştirilmesi durumudur. Bu amaçla 2005 yılından itibaren eğitim sistemimizce öğrenciyi merkeze alan "Ses Temelli Cümle Yöntemi" ile okuma yazma öğretimi verilmeye başlanmıştır. Bu tarihten itibaren "Ses Temelli Cümle Yöntemi" araştırmacılar tarafından çeşitli açılardan araştırılmıştır. Yapılan araştırmaların bir ayağını da bu yöntemin olumsuzlukları oluşturmaktadır. Yapılan literatür taramasında görülmüştür ki bu yöntemle okuma yazma öğretimi gerçekleştirilirken velilerin yaşadığı sıkıntılara bizzat değinilmemiş sadece öğretmen görüşlerine dayalı çok az değinilmiştir. İlk okuma yazma öğretimi sürecinde veli faktörünün de önemli olduğundan yola çıkarak velilerin yaşadığı sorunları velilerden alınan bilgilerle tespit etmek, böylece öğrencilerin bu süreçte velilerden kaynaklanan sorunlarını en aza indirmek amacıyla araştırmaya başlanmıştır. Araştırma yöntemi olarak survey (tarama) yönteminin anket tekniği kullanılmıştır. Anket hazırlanırken ilk okuma yazma süreci dikkate alınarak anket soruları hazırlanmış ve alanda uzman iki kişinin görüşü alınarak gerekli düzenlemeler yapılmış ve ankete son şekli verilmiştir. Sonra rasgele örneklem seçimi yapılarak Erzurum Aşkale ilçesi merkez okullarında birinci sınıfta okuyan öğrencilerin velilerine anketler dağıtılmış ve doldurmaları istenmiştir. Aynı işlemler birinci sınıf okutan öğretmenlere de uygulanmıştır. Öğretmenler için hazırlanan anket veliler için hazırlanan anket düzenlenerek oluşturulmuştur. Toplanan veriler değerlendirilme aşamasında olup araştırma hala devam etmektedir. Bu yüzden bulgular ve sonuç kısmı bildiri tam metni ile gönderilecektir.

Anahtar sözcükler: İlk okuma yazma öğretimi, veli-öğretmen-öğrenci etkileşimi, ses temelli cümle yöntemi

İLKOKUMA YAZMAYI BİTİŞİK EĞİK YAZIYLA ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN BİTİŞİK EĞİK YAZI TUTUMLARI VE KULLANIM DURUMLARI

Öğretmen Arif KAPTAN, Milli Eğitim Bakanliği, arifkaptan87@gmail.com
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, anilan.huseyin@gmail.com

ÖZET

Bitişik eğik yazı 2005 yılında gelen yeni anlayışla birlikte ilkokul birinci sınıftan itibaren öğrenilmeye başlayan ve ilkokulda kazanılması beklenen bir beceridir. Programdan mezun olan öğrencilerin ilerleyen okul dönemlerinde ve günlük yaşamında bitişik eğik yazı kullanması düşünülmektedir. Bu amaçla araştırma; ilköğretim 8. öğrencilerinin ve ilköğretimden mezun olmuş 2005 yılında uygulamaya konulan bitişik eğik yazı programının çıktıları sayılabilecek lise 1 ve lise 2. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazıya yönelik tutumlarını ve bitişik eğik yazının ilköğretim sonrası kullanılıp kullanılmama durumunu belirlemektir. Araştırma Bilecik Pazaryeri ilçesinde 2015-2016 eğitim-öğretim yılında uygulanmıştır. İlköğretim 8. sınıf ve ortaöğretim lise1 ve 2. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin bitişik eğik yazıya ilişkin tutumlarını ortaya koymak için yapılan betimsel nitelikli olan bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örnekleminde 210u erkek, 242si kız, toplamda 452 öğrenci yer almaktadır. Araştırma analizinde t testi ve anova uygulanmıştır. Araştırma sonucunda araştırmaya katılan 369 (%81,61) öğrencinin okulda, 382 (%84,48) öğrencinin ise günlük yaşamda bitişik eğik yazı kullanmadığı görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin bitişik eğik yazıya yönelik tutum puanları ortalamasının 84,06 olduğu bu puanın 100 üzerinden 52,53 puana karşılık geldiği görülmüştür. Ayrıca karne başarısı düşük olan öğrencilerin, karne başarısı yüksek olan öğrencilere göre bitişik eğik yazıya karşı daha olumlu tutum sergilediği anlaşılmıştır. Anne ve babası olumlu tutum sergileyen ve sınıf öğretmenleri bitişik eğik yazıya önem veren öğrencilerin de bitişik eğik yazıya karşı daha olumlu tutum sergilediği görülmüştür. Araştırmada cinsiyet ve sınıf seviye durumlarına göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkmadığı görülmüştür. İlköğretim 8. sınıf ve ortaöğretim lise 1 ve lise 2. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazıyı yüksek oranda kullanmadıkları, bitişik eğik yazıyı kullanma tutumlarının ortalama düzeyde olduğu söylenebilir. Elde edilen bu sonuçlar araştırmacıları bitişik eğik yazının kullanılıp kullanılmama nedenlerinin araştırılmasına yönelik yeni çalışmalara yönlendirebilir.

Anahtar sözcükler: Bitişik eğik yazı, kullanım durumu, tutum

İLKOKUMA-YAZMA ÖĞRENİYORUM DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERİN ANLAM BÜTÜNLÜĞÜ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Mehmet SOYUÇOK, Uludağ Üniversitesi, mehmet_soyucok@hotmail.com
Doç. Dr. Hülya KARTAL, Uludağ Üniversitesi, kartalh04@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada Ses Temelli Cümle Yönteminin ilkokuma-yazmaya başlama ve ilerleme aşamasının adımlarından cümlelerden metin oluşturma adımının İlkokuma Yazma Öğreniyorum ders kitaplarına ne şekilde yansıtıldığının incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla yöntemin uygulanmaya başlandığı 2005-2006 öğretim yılından 2014-2015 yılına kadar okullara ücretsiz dağıtımı yapılan dokuz farklı ders kitabına ulaşılmıştır. Bu dokuz eserden ikisi MEB Yayınlarına geriye kalan yedi eser ise özel yayınevlerine ait olan eserlerdir. Bu eserler A, B, C, D, E, F, G, H ve I harfleriyle kodlanmıştır. Ders kitaplarında cümlelerden metin oluşturma aşamasındaki metinler tek tek doküman incelemesi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Dokuz eserde yer verilen 302 metin anlam bütünlüğü taşıyıp taşımama durumlarına göre değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme iki boyutlu olarak yapılmıştır. Birinci boyutta her ders kitabında verilen anlam bütünlüğü taşıyan metin sayısının o eserdeki toplam metin sayısına oranı hesaplanmıştır. İkinci boyutta eserlerde altı harf grubunun her birinde oluşturulan anlam bütünlüğü taşıyan metin

sayısının o harf grubundaki toplam metin sayısına oranı hesaplanmıştır. Bu oranlar yüzdelik olarak gösterilmiştir. Yapılan değerlendirmeler tablolaştırılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda her bir eser ayrı ayrı incelendiğinde eserlerde en fazla metin sayısının 63 olduğu, en az metin sayısının ise 15 olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında her bir eserde anlam bütünlüğü taşıyan metin sayısının toplam metin sayısına oranları arasında da ciddi oransal farklılıklar olduğu saptanmıştır. En fazla oranda anlam bütünlüğü sağlanan metnin olduğu eserde bu oran %81'ken, en az oranda anlam bütünlüğü sağlanan metnin olduğu eserde %15'tir. Harf gruplarına göre metinler anlam bütünlüğü yönünden değerlendirildiğinde; harf gruplarında ilerledikçe anlam bütünlüğü olan metinlerin oranının arttığı belirlenmiştir. İlk üç grupta eserlerde anlam bütünlüğü olan metinlerin oranı %50 den daha azken, son üç harf grubunda yer alan metinlerden %60-70'nin anlam bütünlüğünü olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin yazılı metinleri çözme becerisinin gelişiminin okuma-yazma süreciyle birlikte başladığı düşünüldüğünde, öğrencilerin anlam bütünlüğü olmayan metinlerle karşılaşması en başta onların okuduğunu anlamalarını güçleştirecektir. Bu durum beraberinde öğrencilerin okumaya karşı negatif tutum geliştirmelerine neden olabilir. Bu nedenlerle ilkokuma-yazma ders kitaplarında cümlelerden metin oluşturma aşamasında yer verilecek metin örneklerinin tamamının anlam bütünlüğünün olmasına dikkat edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Cümlelerden metin oluşturma, ders kitabı, ilkokuma-yazmaya başlama ve ilerleme, Ses Temelli Cümle Yöntemi

İLKOKUMA-YAZMADA TÜRKÇE BİLMENİN ÖNEMİ

Öğretmen Selma ERBİL, Milli Eğitim Bakanlığı, s-elma17@hotmail.com
Öğretmen Kübra KAPLAN, Milli Eğitim Bakanlığı, kubrakaplan09@hotmail.com

ÖZET

Okuma yazma aslında okula gelmeden önce başlayan ve hayat boyunca devam eden bir süreçtir. Sağlıklı bir okuma –yazma süreci aile –çevre- okul ilişkisinin olmasına bağlıdır. Türkçeyi bilme okuma- yazma sürecinde son derece önemlidir. Çünkü algıladığ ve duyduğu yeni kelimeleri anlamlandırdığı için hızlı bir geçiş olur. Hayatımız boyunca temel aldığımız okuma yazma öğretimi bazı bölgelerde daha geç olmaktadır. Özellikle Güneydoğu Anadolu bölgesinde evde kullandıkları dilin farklı olması dolayısıyla okula başlayan 1. Sınıf öğrencilerinin Türkçeyi bilmediklerinden dolayı öğrendikleri kelimeleri, cümleleri anlamlandırmada sorun yaşadıklarını okuma süreci zorlu geçmekte ve geç öğrendikleri gözlemlendi. Bölgedeki eğitimin çocuklar üzerinde etkisini düşündüğümüzde bunun güdüleyici olduğu daha net ortaya çıkıyor. Başarı duygusu verilmesi açısından açısından okuma-yazma süreci son derece önemlidir. Bütün bunları düşündüğümüzde 1. Sınıf kitapları bu bölgelerde içeriğinin biraz daha görsele dayandırılması ve Türkçe öğretimine geçmeden önce ilkokuma- yazma süreci 1 seneye yayılmasının daha sağlıklı olacağını ve okuma –yazma süreci videolarla desteklenirse anlamlandırmalarının daha kolay olduğu bilinmelidir. Ayrıca okulöncesi eğitimi bu süreçte son derece önemli olup zorunlu tutulmalıdır. Hazırlık evresi sağlıklı bir şekilde olursa başarı duygusunu erken başlar. Bu bağlam da bir diğer öneri anne –çocuk öğrenme alanı oluşturulmalıdır. Böyle bölgelerde haftasonu 2 saat kadar anne ve çocuk okula gelip birlikte öğrenmeleri sağlanmalıdır başarılı olanlar ödüllendirilmelidir böylelikle hem anne düzgün bir şekilde Türkçe öğrenilir hem de çocukta güdülenme olur..Bu çalışmaların detayları Mardin ilinin Dargeçit ilçesinde görev yapan 1. Sınıf okutan öğretmenle ve Şırnak ilinde görev yapan bazı öğretmenlerle yapılacak olup ilkokuma- yazma sürecinin hazırlık aşamasında çocukların hazırbulunuşluğunu artırıcı ne gibi çalışmalar yapıldı üzerinde durulup daha çok bilgilendirilecektir.

Anahtar sözcükler: İlkokuma-yazma, Türkçe, Türkçenin ilkokuma yazmada önemi ve destekleyici çalışmalar

KELİME TEKRAR TEKNİĞİ, EKO OKUMA VE KELİME KUTUSU STRATEJİLERİ KULLANILARAK BİR İLKOKUL ÖĞRENCİSİNİN OKUMA GÜÇLÜĞÜNÜN GİDERİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Olcay ÖZDEMİR, Bülent Ecevit Üniversitesi, olcayozdemir@beun.edu.tr
Öğretmen Metin GÜL, Milli Eğitim Bakanlığı, mjturkmetin@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında ilkokul üçüncü sınıfta eğitim gören ve okuma güçlüğü çeken bir kız öğrencinin, okuma sürecinde yaptığı hataların belirlenmesine ve bu hataların giderilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, durum çalışması desenlerinden "bütüncül tek durum deseni"nde yürütülmüştür.Verilerin toplanması aşamasında, Akyol (2010) tarafından Haris ve Sipay (1990), Ekwall ve Shanker (1988) ve May (1986)'dan uyarlanan "Yanlış Analiz Envanteri"nden ve video kayıtlarından yararlanılmıştır. Uygulama sürecinde kelime tekrarı tekniği, kelime kutusu ve eko okuma stratejileri kullanılmıştır. Uygulamaya başlamadan önce öğrencinin herhangi bir sağlık problemi olup olmadığı ile ilgili aile hekiminden rapor alınmıştır. Bu raporda fiziksel (görme, duyma v.b.) ve zihinsel bir sorunu olmadığı tespit edilmiştir. Seviye belirleme amacıyla öğrencinin kendi sınıf düzeyi olan 3.sınıfla ilgili ''Tutumlu Çocuk'' adlı 152 kelimelik bir metin okutulmuştur. Öğrenci bu metni 10 dakika 28 saniye sürede okuyabilmiştir. Yapılan düzey belirleme çalışmasında öğrencinin oldukça yavaş ve heceleyerek okuduğu gözlemlenmiştir. Yanlış okunan kelime sayı 62'dir. Bu değerler dikkate alındığında kelime tanıma düzeyi (%50)'' Endişe Düzeyi'' olarak tespit edilmiştir. Okuduğunu anlama düzeyi (%60) olarak 'Endişe Düzeyi'' bulunmuştur. Daha sonra bir alt sınıf düzeyinde olan 107 kelimelik ''Nasreddin Hoca'' adlı 2.sınıf metni okutulmuştur. Öğrenci bu metni 7 dakika 15 saniye sürede okuyabilmiştir. Yanlış okunan kelime sayısı 26 'dır. Bu değerler dikkate alındığında kelime tanıma düzeyi (%75) ''Endişe Düzeyi'' olarak tespit edilmiştir. Okuduğunu anlama düzeyi yaklaşık olarak (%60) olarak ''Endişe Düzeyi'' bulunmuştur. Daha sonra bir alt sınıf düzeyinde ''Okumak Ne Güzel'' adlı 50 kelimelik 1.sınıf metni okutulmuştur. Öğrenci bu metni 2 dakika 48 saniye sürede okuyabilmiştir. Yanlış okunan kelime sayısı 15 'dir. Bu değerler dikkate alındığında kelime tanıma düzeyi (%75) ''Endişe Düzeyi'' olarak tespit edilmiştir. Okuduğunu anlama (%60) olarak ''Endişe Düzeyi'' bulunmuştur. Bu uygulamalar sonrasında öğrencinin okuma seviyesi 1.sınıf olarak belirlenmiştir. 1.sınıf metinleri ile ilgili çalışmalar devam etmektedir. 12 saatlik çalışma sonucunda öğrenci 121 kelimelik ''Küçük Yeşil Sabun''adlı 1.sınıf düzeyindeki metni 5 dakika 56 saniyede okumuştur. Toplam 20 hata yapmıştır. Bu değerler dikkate alındığında kelime tanıma düzeyi (%83) ''Endişe Düzeyindedir''.Anlama düzeyi (%75) ''öğretim düzeyindedir.''32 saatlik bir çalışma

planlanmaktadır. 12 saatlik çalışma sürecinde öğrencinin okuma hızı,kelime tanıma becerisi ve okuduğunu anlama becerisi giderek artacağı öngörülmektedir. Ancak çalışma en az öğrencinin 3.sınıf seviyesinde öğretim düzeyinde okuduğunu anlama ve kelime tanıma becerisi kazanana kadar yürütülecektir.

Anahtar sözcükler: Eko okuma, kelime kutusu stratejisi, kelime tekrarı tekniği, akıcı okuma, okuma güçlüğü

METİN YAPI FARKINDALIĞININ İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HİKÂYE EDİCİ METİN YAZMA BECERİLERİNE ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Bartın Üniversitesi, sesulak@bartin.edu.tr
Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU, Bartın Üniversitesi, hbkansizoglu@bartin.edu.tr
Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ, Bartın Üniversitesi, okemiksiz@bartin.edu.tr

ÖZET

Türkçe Öğretim Programında (Meb,2005) metin türleri hikâye edici, bilgilendirici ve şiir olmak üzere 3'e ayrılmıştır. İlkokullarda Türkçe dersleri temalarda yer alan metinler üzerinden işlenmektedir. Etkili bir anadil eğitimi için öğrenciler metinlerin özelliklerini iyi bilmelidir. Metinlerin özelliklerinin başında da metin yapısı gelmektedir. Bir metnin yapısı metindeki fikirlerin nasıl yerleştirildiğinin planı, şemasıdır. Eğer öğrenci bir metnin yapısına ilişkin farkındalık kazanırsa, o metni anlaması ve o türde bir metin yazması daha da kolaylaşacaktır. Bu nedenle ilkokul ilk yıllarından itibaren öğrencilere metin yapı farkındalığı kazandırılmalıdır. Bu araştırmanın amacı, metin yapı farkındalığının ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin hikâye edici metin yazma becerine etkisini incelemektir. Araştırmanın modeli yarı deneysel modelde tasarlanmıştır. Deney grubunda yer alan öğrencilere uygulama öncesi hikâye edici metinler yazdırılmış, yazma becerileri metin yapısı unsurları açısından incelenmiştir. Uygulama sürecinde öğrencilere hikâye edici metin yapı unsurlarına ilişkin 6 hafta süreyle eğitim verilmiştir. Uygulama sonrasında ise yeniden hikâye yazdırılmış ve oluşturulan hikâyelerde yapı unsurlarının bulunup bulunmadığı incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Bartın il merkezinde yer alan bir okulun 4. sınıfında öğrenim gören 23 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Akyol (2006) tarafından belirtilen "hikâye edici metin yapı unsurları" ölçek haline getirilerek kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistik (frekans, yüzde, aritmetik ortalama) ve t-testinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda metin yapı farkındalığının ilkokul 4. Sınıf öğrencilerinin hikaye edici metin yazma becerilerine olumlu yönde etki ettiği bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Hikâye Edici Metin, Metin Yapısı, Yazma Becerisi

ÖĞRETMENİM BEN OKUYAMIYORUM !

Öğretmen Cavit Sancar ÖĞRETMEN, Milli Eğitim Bakanlığı, sancar.ogretmen@hotmail.com

ÖZET

Okumak, yazının icat edilişinden itibaren var olan bir faaliyettir. Bu faaliyet bireyin hayattan zevk alması, bilgi edinmesi ve yaşama dair ipuçlarını yakalayabilmesi açısından oldukça önem arz etmektedir. Günümüz şartlarında ise okuma-yazma çok daha farklı bir boyut kazanmıştır. Hızla gelişen teknoloji hayatımıza her alanda yenilikler ve değişiklikler kazandırmıştır. Bu değişimleri takip edip kısa sürede yorumlayabilmek için okuma-yazma öğrenmek kaçınılmaz bir hal almıştır fakat okuma-yazmayı öğrenmede birtakım sorunlar karşımıza çıkmaktadır. Bu sorunların neler olduğunu ve çözüm önerilerini bilmek okuma yazmayı öğrenmede ve öğretmede işimizi bir hayli kolaylaştıracaktır. Bu çalışmanın amacı da ilk okuma yazma öğretiminin önündeki engellerin tespiti ve bu engellerin ortadan kaldırılması konusunda çözüm önerileri geliştirmektir. Bu doğrultuda araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Siirt ilinde bulunan farklı okullarda görev yapmakta olan 1.sınıf öğretmenlerinden 10 kadın ve 10 erkek öğretmenle sınırlandırılmıştır. Bu çalışmada araştırmacı tarafından ilgili literatür taranarak oluşturulan kontrol listesinden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlardan hareketle sınıf öğretmenlerinin çoğu okuma-yazma öğretiminin önündeki en büyük engellerin bölgesel anlayışla yetiştirilen çocukların okula adaptasyon sürecinde sıkıntılar yaşaması, öğrencinin derse karşı odaklanma sıkıntısı yaşaması, okul-veli arasındaki işbirliğinin yetersizliği, okullardaki teknik donanımın azlığı, yeterli donanıma sahip olmadan göreve başlayan öğretmenlerin varlığı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin önemli bir kısmı velilerin bütün yükümlülüğü öğretmenlerin sırtına yüklediği, sorumluluklardan ya kaçındıklarını ya da çok fazla sürece dahil olduklarını bu yüzden okuma-yazma öğretiminde sıkıntılar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda, öğretmenlerin okuma yazma öğretimi sırasında öğrencilerin ebeveynlerinin, algılarını da dikkate alarak okuma yazma öğretimi yapması gerektiği, okullardaki teknik donanım sıkıntılarının giderilmesi için gerekli merciilere ulaşılmasının gerekliliği, öğrencilerin dikkatlerini toplayabilecek etkinliklerin oluşturulması için gerekli çalışmaların yapılması ve bu çalışmaları yürütebilecek nitelikli öğretmenlerin artması gibi çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: 1.sınıf okuma eğitimi, okuma başarısını etkileyen faktörler, okuma yazma önündeki engeller

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN VE ALMAYAN 1. SINIF ÖĞRENCİLERİN İLK OKUMA YAZMAYI ÖĞRENME SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ: ÖRNEK OLAY ÇALIŞMASI

Öğretmen Sevtap YAVUZ, Hisarönü İlkokulu, sevtapyavuz@hotmail.com
Öğretmen Elif ÇELİK, Kars Digor Hisarönü İlkokulu, eelif.ccelik.91@gmail.com
Öğretmen Arzu KÜÇÜKKARACA, Kocaköy İlkokulu, arzkucukkaraca@gmail.com

ÖZET

Okul öncesi eğitim çocuğun tüm gelişim alanlarını en üst düzeyde desteklemeyi amaçlar. Özellikle okuma, yazma ve dil gelişimi açısından bu dönem oldukça önemli bir etkiye sahiptir. Bu eğitim özellikle anadili Türkçe olmayan ve Türkçe dil becerileri bakımından yetersizlik yaşanan bölgelerde daha da önemlidir. İki dilli çocuklar üzerinde yapılan bir çalışmada ilk okuma yazmaya hazırlık devresinde en çok karşılaşılan güçlüklerin, genel olarak çocukların okulöncesi eğitim almamış

olmalarından ve ailelerinin eğitim düzeylerinin düşük olmasından kaynaklandığı belirtilmiştir. Bu araştırma Kars Digor ilçesi Hisarönü Köyünde 1. Sınıfta okuyan ve okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin, okul öncesi eğitimi alan öğrencilere göre ilk okuma yazmayı öğrenme süreçlerindeki benzerlik ve farklılıklarını incelemek amacıyla yapılmış örnek olay(durum) çalışmasıdır. Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi doğal ortamında detaylı bir şekilde anlamak için kullanılan bir araştırma yöntemidir. Bununla birlikte araştırmanın temel amacı Digor ilçesine bağlı bir köy okulundaki öğrencilerin aynı sosyoekonomik düzeyde olmasına rağmen okul öncesi eğitimi alıp almamalarının öğrencilerin ilk okuma yazmayı öğrenme süreçlerine bir farklılık katıp katmadığını saptamak ve öğrencilerin ilk okuma yazmayı öğrenme sürecinde karşılaştıkları güçlükleri belirlemektir. Araştırmanın katılımcıları 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Kars ili Digor İlçesi Hisarönü İlkokulunda okuyan birinci sınıf öğrencileri ve birinci sınıf öğretmenidir. Çalışmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, doküman analizi ve öğretmen görüşme formu kullanılmıştır. Durum çalışmalarında dikkat edilmesi gereken bir nokta, araştırmacının verileri toplarken, mümkün olduğu ölçüde birden fazla veri toplama yöntemi kullanmasıdır. Bu bağlamda önce kişisel bilgi formu aracılığıyla ürünleri karşılaştırılmak üzere okul öncesi eğitimi almayan öğrencilerin profillerine en yakın öğrenciler belirlendi. Bu öğrencilerin öğrenci ürün dosyaları incelenerek doküman analizi yapıldı. Uzman görüşü alınarak oluşturulan öğretmen görüşme formu ile sınıf öğretmeniyle görüşme yapıldı. Elde edilen nitel veriler için betimsel analiz yapılmıştır. Bu analize göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Böylece söz konusu köydeki okul öncesi eğitimi almamış öğrencilerin ilk okuma yazma süreçlerinde okul öncesi eğitimi alan öğrencilere göre kalem tutma, boyama, çizgi çalışması, seslerin öğrenimi, yazımı ve sesleri birleştirme becerilerinde zorluklar yaşadıkları saptanmıştır. Bu bağlamda aynı sosyoekonomik düzeye sahip olunması durumunda bile okul öncesi eğitimi almayan 1. Sınıf öğrencilerin okul öncesi eğitimi alan öğrencilere göre ilk okuma yazmayı öğrenme süreçlerinde bazı güçlüklerle karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: İlkokul birinci sınıf öğrencileri, ilkokuma yazma öğretimi, okul öncesi eğitimi

OKUMA GÜÇLÜKLERİ

Doktora Öğrencisi Bariş YAMAN, İnönü Üniversitesi, baris_yaman44@hotmail.com

ÖZET

Okuma, yazılı veya basılı işaretleri, belli kurallara uyarak seslendirmektir. Okumasını bilmek, yazılı bir parçanın gizlediği fikir, duygu ve düşünceleri kavramaktır. Şu halde okumak, basit bir çözümleme tekniği değil, tüm organizmayı harekete geçiren bir öğrenme çabasıdır. Tüm organizma derken, okuma sırasında görme, işitme fonksiyonlarının ve zihinsel yeteneklerini faaliyete geçtiğini biliyoruz, bunlar da bize okumanın ne kadar karmaşık, bir süreç olduğunu kanıtlamaktadır. Çocuğun bu karmaşık süreci kazanmaya hazır olması, yani okuma öğrenebilmesi, sağlık durumuna, nörolojik ve fizyolojik yapısına, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimi ile içinde yaşadığı çevresel koşutlara bağlıdır. (http://www.egitim.aku.edu.tr/norma1.htm) İnsanların anlama yeteneği, okuma ve dinleme becerilerinden meydana gelir. Bunlar aynı zamanda yeni bilgilere ulaşmanın da yollarıdır. Okuma da bir bakıma gördüğünü anlama faaliyeti olup fiziksel ve zihinsel öğelerin birlikte kullanıldığı karmaşık bir dil becerisidir (Özbay, 2009). Kalemden çok bilgisayar tuşlarının, kitaplardan çok ekranların kullanıldığı ve bildiğimiz okur-yazarlık kavramının çok ileri bir düzeyi olan bilgisayar okuryazarlığının, her geçen gün biraz daha önem kazandığı günümüzde, çocuklarımıza ilk okuma-yazma öğretme konusu ciddi bir şekilde önemini korumaya devam etmektedir. (Sarı, 2007) Okuma güçlükleri gelişimsel nörobiyolojik bir bozukluktur. Ailevi yönü kuvvetli olmakla beraber çevresel faktörler de kolaylaştırabilir. Nedeni henüz bilinmemektedir. Beyinde bazı yapısal anomaliler ile beraberdir. Sağlıklı kişilerde işitme ve konuşma merkezlerinin bulunduğu temporal lobunun planum temporale bölümü karşı beyin yarısına göre daha büyüktür. Okuma güçlüğüsi olan kişilerde ise fizyolojik olan bu asimetri kaybolmuştur. Ayrıca sol temporal lob, beyincik ve iki taraflı temporo-parieto-oksipital bileşke, frontal (ön beyin) lob ve bazı olgularda tüm beyin ve gri cevherde azalma saptanmıştır. Bu bulgular, bilginin işlemlenmesinde bir aksaklık olduğunu desteklemektedir. Kelimelerin ve bazen de simgelerin kullanımında güçlük ilk bulgudur. Kelimelerin içinden sesleri ayırt etmekte zorluk olduğundan %60 kişide fonolojik sorun yani seslerin telafuzunda bozukluk vardır. İlkokula başlandığında okuma güçlüğü ile birlikte yazma ve seslendirme hataları belirginleşir (http://www.dilsadturkdogan.com/ogrenme_guclugu.htm). İşte bu çalışma da okuma güçlükleri konusunda kuramsal bir çalışma olup, okuma güçlükleri araştırılmıştır. Sonuç olarak da okuma güçlüklerinin sebepleri ortaya konmuştur.

Anahtar sözcükler: Okuma, okuma güçlükleri, yazma

OKUMA-YAZMA GÜÇLÜKLERİNİN ÇOK YÖNLÜ OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Kenan BİRGÜL, Milli Eğitim Bakanlığı, kenanbirgul@hotmail.com
Öğretmen Ayfer SÖNMEZ, Milli Eğitim Bakanlığı, sonmezayfr@hotmail.com

ÖZET

Öğrenme yönünden herhangi bir özel gereksinimi olmamasına rağmen dünya genelinde %18-30 arasında okuma-yazma güçlüğü yasayan birçok öğrenci olduğu bilinmektedir. Buna karşın özellikle de ülkemizde bu konuda yapılan çalışmalar çok sınırlıdır. Araştırma sonuçları okuma-yazma güçlüğü yasayan öğrencilere yönelik birebir uygulamaların daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada Bursa'da iki farklı ilkokulda öğrenim gören ikinci sınıf öğrencilerinin okuma-yazma güçlüklerinin çok yönlü olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla öğrencilerin okula başlama yaşı (yıl-ay-gün), cinsiyet, erken çocukluk eğitimi alma durumu, 1 ve 2.sınıf Türkçe ders notları, okuma-yazma güçlüklerinin düzeyi, anne-baba öğrenim durumu, öğretmen görüşleri belirlenmiştir. Öğrencilerin okuma ve anlama hatalarının tespiti ve "Yanlış Analizi Envanteri" (Ekwall ve Shanker (1988)'den uyarlayan Akyol, (2003) ve yazılarının okunaklılığı Yıldız ve Ateş (2010) tarafından geliştirilen Çok Boyutlu Okunaklılık Ölçeği ile değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler, hem öğrencilerin okuma-yazma güçlüklerinin nedenlerinin belirlenmesini sağlayacak hem de aile-öğretmene yapılabilecekler hakkında fikir edinmelerini sağlayacaktır. Onlara verilecek desteklerle de olabildiğince bağımsız okuryazarlar olması amaçlanmaktadır. Bu aşamaya kadar

okullardan birinde yapılan değerlendirmeler sonucunda %3,8'si okulöncesi eğitim almış, %57,7'si erkek, %42,3'i kız olmak üzere 26 öğrenci ile çalışılmıştır. Bu öğrencilerin annelerinin %19,2'sinin okur-yazar olmadığı, %73,1'nin ilkokul ve %3,8'inin ortaokul mezunu olduğu; babaların ise %65,4 ilkokul ve %23,1'nin ortaokul mezunu olduğu, öğretmenlerin ise %92,3'nün lisans, %7,7 'sin yüksek lisans mezunu olduğu ve öğrencilerin %46,2'sinin 3-5 kardeşinin, %11,5'nin ise 5'ten fazla kardeşinin olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin %7,7'sin 60-66 ay arası ilkokula başladığı, %76,9'nun 73 ay ve üstünde ilkokula başladıkları tespit edilmiştir. Yanlış Analizi Envanterinden elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin tamamının okuduğunu anlama düzeylerinin endişe düzeyinde olduğu fakat kızların (39,7) ortalama ile erkeklere (35,5) göre nispeten daha fazla okuma-anlama güçlüğü yaşadığı söylenebilir. Fakat yazım hatalarında ise erkeklerin (12,4) ortalama ile kızlara (7,18) göre daha çok yazım hatası yaptıkları tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, ilkokul ikinci sınıf öğrencisi olup herhangi bir özel gereksinimi olmayan öğrencilerin önemli derecede okuma-yazma güçlükleri yaşadıklarını göstermektedir. Okul yaşamının daha başında öğrencilerin bu sorunları yaşamasının uzun vadede okumaya olan isteklerini azaltabileceği ve bu durumun da öğrenme sürecine olumsuz etki edeceği düşünülmektedir. Bu yönüyle okuma-yazma güçlüklerinin olabildiğince erken dönemde tespiti ve bunun çözümüne yönelik çabalar hayati önem taşımaktadır.

Anahtar sözcükler: Anlama, okuma güçlüğü, yazma, okuma

OKUMA-YAZMA ÖĞRETİMİNDE ÇOCUK ŞARKILARINDAN YARARLANILMASINA YÖNELİK DİSİPLİNLERARASI BİR YAKLAŞIM

Öğr. Gör. Şehnaz SUNGURTEKİN, Uludağ Üniversitesi, sehnazsungurtekin@gmail.com
Doç. Dr. Hülya KARTAL, Uludağ Üniversitesi, kartalh04@gmail.com

ÖZET

Müzik eğitiminde önemli bir yeri olan şarkılar, çocuğun dil gelişiminde etkili olan unsurlardan biridir. Çocuğun çok erken dönemden itibaren dinleyip söylediği özellikle nitelikli çocuk şarkıları, başta kavram gelişimi olmak üzere gelişimin tüm alanlarını etkilemektedir. Söylediği şarkılarla bir yandan günlük yaşamdaki sesleri tanımakta, diğer yandan da benzer sesler çıkarmaya çalışmakta ve bu şekilde yaşantısıyla bağlar kurabilmektedir. Özellikle ilköğretim döneminde, müzik eğitiminin bir parçası olan şarkı öğretimi yoluyla bazı derslerdeki kavramların daha kolay öğretilebileceği ve öğrenilenlerin daha kalıcı olmasını sağlayabileceği için şarkı ve tekerlemelerden diğer derslerde de bir araç olarak yararlanılabileceği söylenebilir. Bu derslerden biri de ilkokul 1.sınıf düzeyinde okuma-yazma öğretimidir. PISA 2003 sonuçlarına dayanarak ilköğretim programında yapılan köklü değişimlerden biri de okuma-yazma öğretim yönteminin değiştirilerek Ses Temelli Cümle Yöntemi'ne geçilmesidir. Yöntem bireşime (sentez) dayalıdır ve belli aşamalardan oluşmaktadır. Bu aşamalardan biri, sesi hissetme ve tanıma aşamasıdır. Bu aşamada yapılacak çalışmalarda, sesin günlük yaşamla ilişkilendirilmesi büyük önem taşımaktadır (Akyol ve Temur, 2008). Burada günlük yaşamla ilişkinin yanı sıra öğrencilerin ön bilgilerinin de açığa çıkarılması amaçlanmaktadır. Yöntemin bu aşaması öncelikle öğrencinin zihninde anlamlı bir bütün oluşturma çabası olarak değerlendirilmektedir. Bu süreçle öğrencilerin dinleme ve görsel okuma yolu ile sesi hissetmesi, kavraması ve duyduğu bir kelimede sesin olup olmadığının tespiti yapılması gerekmektedir. Okuma-yazma öğretiminde sesi hissettirme ve tanıma evresinde yapılacak uygulamalar arasında İlköğretim Programı (2005:259)'nda, alfabede yer alan 29 harften sadece "i" sesi için bir şarkı örneğine yer verildiği belirlenmiştir. Oysa tek bir örneğin öğretmenler açısından bu noktada duyulan gereksinimi karşılamakta yeterli olmadığı düşünülmektedir. Bu düşünceden yola çıkılarak Türkiye'de çocuklar için şarkılar yazan ve televizyonda birçok çocuk programına şarkıları ile konuk olan "Grup Şurup" adlı müzik topluluğuna ait çocuk şarkılarının bu evre için etkililiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda gruba ait 18 çocuk şarkısı değerlendirmeye alınmıştır. Şarkı sözleri, sesi hissettirme ve tanıma evresinde "sesiz harfler" ve "sesli harfler"in seslerinin hissettirilmesine uygunlukları ve günlük yaşamla ilişkileri bakımından çözümlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Okuma-yazma öğretimi, çocuk şarkıları, sesi hissetme ve tanıma, yöntem

OKUMADA GÜÇLÜK YAŞAYAN ÖĞRENCİLERİN OKUMA PERFORMANSLARININ BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Hülya KODAN, Bayburt Üniversitesi, hulyakodan@bayburt.edu.tr

ÖZET

Okuma bireylerin günümüz dünyasına uyum sağlayabilmesi için önemlidir. Bireylerin kişisel bağımsızlığını kazanabilmesi için okuma gereklidir. Okumanın formal olarak öğrenildiği yer olan okullarda okuma becerisinin yeterli düzeyde kazandırılması bireylerin hem sosyal hem de akademik yönlerinin gelişimi için oldukça önem arz etmektedir. Okuma becerileri birçok öğrenme alanında ön koşul olduğu için bu alandaki başarısızlık, öğrencileri birçok yönden olumsuz etkilemektedir. Bu bağlamda çalışmada, okuma becerilerini olması gereken sınıf düzeyinde kazanamamış 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin okuma performanslarını değerlendirmek amaçlanmıştır. Çalışma tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırma sınıf öğretmenleri tarafından okuma problemleri olduğu bildirilen 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilecektir. Öğrencilerin doğru okuma oranları, okuma hızları, okuma hataları sınıf düzeylerine uygun bir hikâye edici metin okutularak incelenecektir. Metinler MEB tarafından okullara dağıtılan kitaplardan ve öğrencilerin daha önce okumadıkları metinlerden seçilecektir. Araştırmada öğrencilerin okuma performanslarına ilişkin veri toplamak amacıyla okuma güçlüğü tanılamaya yönelik Yanlış Analiz Envanteri kullanılacaktır. Yanlış Analiz Envanteri okuyucuların bireysel olarak okuma seviyesini belirlemede kullanılır. Ayrıca sınıflarında okuma güçlüğü yaşayan öğrenciler bulunan öğretmenlerin okuma güçlüğü ile ilgili düşüncelerini ortaya koymak amacıyla görüşme yapılacaktır. Araştırmanın bu kısmına ait veriler araştırmacı tarafından hazırlanan açık uçlu sorulardan oluşan bir form aracılığıyla toplanacaktır. Çalışma sonuçlarının okuma güçlüğü yaşayan öğrencilerin tespiti ve bu güçlüğün giderilmesi için gerekli uygulamalara temel olacağı, ayrıca sınıfında okuma güçlüğü yaşayan öğretmenlerin sorunlarını ve önerilerini aktarmak açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Okuma hataları, okuma hızı, okuma güçlüğü

SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİNDE OLUŞTURULAN METİNLERİN ÖĞRENCİLERİN BİLİŞSEL GELİŞİMİNE UYGUNLUĞUNUN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Yeliz KILINÇ ŞAHİN, Milli Eğitim Bakanlığı, yellizkilinc@hotmail.com
Doç. Dr. Birsen DOĞAN, Pamukkale Üniversitesi, bdogan@pau.edu.tr

ÖZET

İlkokuma yazma öğretiminin temel ilkelerinden biri okuma yazma öğretiminin çocuğun dünyasına uygun olarak yürütülmesidir. Yapılan bu araştırmada da Ses Temelli Cümle Yöntemi'nde oluşturulan metinlerin öğrencilerin bilişsel gelişimine uygun olup olmadığını, öğretmen görüşleri doğrultusunda ortaya koymaktır. Araştırma, var olan durumu tespit etmeye yönelik olduğundan "tarama" modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, 2014- 2015 eğitim öğretim yılında Denizli Merkez Efendi ve Pamukkale ilçelerinde bulunan ilkokullarda görev yapan 1.sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemi'nde oluşturulan metinlerin 1.sınıf öğrencilerinin bilişsel gelişimine uygunluğunu değerlendirmek amacıyla araştırmacılar tarafından "Metinlerin Bilişsel Gelişime Uygunluğunu Belirleme" ölçeği geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçeğin iç tutarlık katsayısı .98 olarak bulunmuştur. "Üst Düzey Bilişsel Becerileri Geliştirme" , "Öğrenme İlkelerine Uygunluk" ve "Anlamlandırma" olmak üzere üç boyuttan oluşan ölçek 29 maddeyi içermektedir. Ölçeğin "Üst Düzey Bilişsel Becerileri Geliştirme" boyutunun güvenirliği .91; "Öğrenme İlkelerine Uygunluk" boyutunun .93 ; "Anlamlandırma" boyutunun ise .94 olarak hesaplanmıştır. Veri analizlerinde SPSS 20.0 (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılmıştır. Öğretmenlerin metinlerin bilişsel süreçlere uygunluğuna dair görüşlerinin istatistik değerlerinin ortalaması " 1.80-2.59 = katılmıyorum" aralığında yer aldığından, öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemi'nde oluşturulan metinlerin öğrencilerin bilişsel gelişimine uygun olduğuna katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Bilişsel Gelişim, ilk okuma yazma öğretimi, Ses Temelli Cümle Yöntemi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİTİŞİK EĞİK EL YAZISINA ALTERNATİF HARF VE HARF GRUBU ÖNERİLERİ

Lisans Öğrencisi Halise Sibel ÇETİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sibelcetin48@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Yağmur ATAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, 48_yagmur@windowslive.com

ÖZET

Yazma, bilginin elde edilmesi ve bilginin ifade edilmesi ile ilgili süreçlerden oluşan bir beceridir. Yazının bulunuşu ile; bilgi, duygu, düşünce ve isteklerin tam olarak saklanması ve aktarılması mümkün olmuştur. İletişim kolaylaşmış, duygu ve düşünce alışverişi hızlanmıştır. Ayrıca yazı insanın iradesini kuvvetlendirmiş ve kendi kendine yetiştirmesine katkıda bulunmuştur. Bitişik eğik el yazısının gelişimi, okunaklık ve yazma hızı olmak üzere iki ölçüte dayanır. El yazısı okunaklığı, yazmanın mekanik yönüyle ilgilidir. Bu kapsamda okunaklık; harflerin, harfler arasındaki bağlantıların, harflerin uzantılarının doğru yapılmasını içermektedir. Yazma hızı ise; belirli zamanda doğru bir şekilde yazılabilen harf sayısını içerir. Araştırmalara göre bitişik eğik yazı, sürekli ve hızlı yazılmaktadır. Bitişik eğik yazıdaki süreklilik ve hız, düşüncenin sürekliliği ve hızı ile birleşmekte ve birbirinin gelişimini desteklemektedir. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının bitişik eğik el yazısına alternatif harf önerilerini ve harf grubu önerilerini tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 3. ve 4. sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarından rastgele seçilen 100 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu araştırma durum çalışması şeklinde planlanmıştır. Bu durum çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının alternatif harf önerilerini ve harf grubu önerilerini yazmaları, eğer harfleri ve harf gruplarını uygun buluyorlarsa harfin yanına şu an kullandığımız harfi ve harf grubunu yazmaları istenmektedir. Sonuç olarak; sınıf öğretmeni adaylarının çoğu şu an kullandığımız harfleri ve harf gruplarını uygun bulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Bitişik eğik yazı, okunaklık, yazma hızı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİTİŞİK EĞİK YAZIYA İLİŞKİN TUTUMLARI VE YAZMA YETERLİLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Prof. Dr. Feridun MERTER, İnönü Üniversitesi, feridun.merter@inonu.edu.tr
Arş. Gör. Sümeyra AKKAYA, İnönü Üniversitesi, sumeyra.akkaya@inonu.edu.tr

ÖZET

Yazı, insan aklının en önemli buluşlarından birisidir. Bu sayede binlerce yıllık kültür, sanat ve bilim alanında elde edilen bilgi ve bulgular sonraki kuşaklara iletilebilmiştir(Calp, 2010: 435). Yangın'a (2012: 116) göre yazma, duygu, düşünce ve isteklerin yazılı işaretlerle iletilmesidir. El ve göz koordinasyonun birlikte gerçekleşmesi gereken ve uzun bir alıştırma süreci sonucunda oluşan yazma becerisi insan zekâsının üretip geliştirdiği kazanımların en önemlilerinden birisi olarak kabul edilebilir(Gündüz ve Şimşek, 2012: 19). Özcan'a (2000: 82) göre ilk okuma ve yazma öğretiminin genel amacı hayatı boyunca kullanacağı okuma-yazma temel becerilerini çocuğa kazandırmaktır. Yazma becerisi çocuğun hayatında oldukça önemli bir yere sahiptir. En çok kullanılan iletişim araçlarından biri olan yazı aynı zamanda bilgi ve deneyimlerimiz sonucu oluşan her türlü etkinliği gelecek kuşaklara aktarmamızı sağlayan bir araçtır(Gündüz ve Şimşek, 2012: 39). Yalçın'a(2006: 44) göre 6-15 yaş arası dil eğitiminde öğretmen yazma eğitimine oldukça önem vermelidir. Çocuğun yaşantısı boyunca düzgün, okunaklı ve eksiksiz yazabilmesi için el yazısı eğitiminin bitişik eğik yazı eğitimi şeklinde olmalıdır. Çocuğa yazma becerisinin kazandırılması okul öncesi dönemde yazmaya hazırlık çalışmaları ile birlikte başlamaktadır. Yazma becerisinin ilkokul 1. Sınıfta kazandırılması amaçlanmaktadır. Yazma becerisinin kazandırılmasında, öğretmenlerinin yazmaya ilişkin tutumları ve yazma yeterliliklerinin, oldukça önemli olduğu söylenebilir. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adalarının bitişik eğik yazı ya ilişkin tutumlarının ve yazma yeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve sınıf öğretmeni adalarının bitişik eğik yazı ya ilişkin tutumlarının ve yazma yeterliliklerinin arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Araştırmada nicel araştırma metodu benimsenmiş olup ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının bitişik eğik yazıya ilişkin tutumlarının

ve yazma yeterliliklerinin çeşitli değişkenlere göre belirlenmesinde tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Diğer taraftan sınıf öğretmeni adaylarının bitişik eğik yazıya ilişkin tutumları ve sınıf öğretmeni adaylarının bitişik eğik yazı yazma yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi, bir başka ifadeyle tutum ile yeterliliğin birlikte değişip değişmediğini, birlikte bir değişim varsa bunun da ne şekilde olduğu tespit etmeye çalışırken ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir(Karasar, 2011: 77-86). Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında bahar döneminde Sınıf Öğretmenliği Programı'na devam eden sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Bu araştırmada ölçüt öğretmen adaylarının Güzel Yazı Teknikleri dersini almış olmalarıdır. Güzel Yazı Teknikleri dersini almış 2. , 3. ve 4. sınıf öğretmen adayları araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının bitişik eğik yazıya ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Karadağ (2012) tarafından geliştirilen "Bitişik Eğik Yazıya İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının bitişik eğik yazı yeterliliklerini belirlemek için araştırmacılar tarafından geliştirilen "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bitişik Eğik Yazı Yazma Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi" kullanılmıştır. Araştırmanın bulgu, sonuç ve önerilerine daha sonra tam metinde yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Bitişik eğik yazı, sınıf öğretmeni adayı, yazma yeterlilikleri

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İLKOKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN ÖZ YETERLİK İNANÇLARININ BELİRLENME

Lisans Öğrencisi Pinar UĞRAŞAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, pinarugrasan@outlook.com

ÖZET

Yazma "düşünce gücüne sahip olanların görüş, fikir ve duygularıyla gözlem, deney ve tecrübelerini, seçilen konuyla ilgisi ölçüsünde planlayıp dilin kurallarına uygun biçimde anlatması'' olarak tanımlanabilir. Yazı, insanların duygu ve düşüncelerini kendi çağlarındaki insanlara aktarmanın yanı sıra kendisinden sonraki nesillere aktarma gibi önemli bir göreve sahiptir. Okuma ise bir yazıdaki harf, kelime ve cümleleri tanıma, bunları anlamlandırma ve yorumlama etkinliğidir. Okuma ve yazma üst düzey düşünme becerilerini gerekli kılar. İyi eğitilmiş bir zihinde okuma ve yazma kendiliğinden kalıcı bir yer bulur. Okuma ve yazma becerilerinin kazanılması temel eğitimin ilk hedefleri arasındadır. Bilgi edinimi ve aktarımı büyük ölçüde okuma ve yazmaya dayanmaktadır. Bu konuda sınıf öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir. Sınıf öğretmenlerinin ilkokuma ve yazma öğretiminde kendilerine öz güven duymaları ya da kendilerini yeterli görmeleri oldukça önemlidir. Öğrencilerin okuma ve yazma konusunda üst düzey bir başarı isteniyorsa sınıf öğretmenleri, ilkokuma ve yazma öğretimine gerekli önemi vermeli ve özen göstermelidir. Bu araştırma sınıf öğretmenleri adaylarının ilkokuma ve yazma öğretimine ilişkin öz yeterlik inançlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde öğrenim gören sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama yöntemiyle yapılmıştır. Araştırma verileri ''İlkokuma-Yazma Öz Yeterlilik Ölçeği'' ile toplanmıştır. Elde edilen veriler istatistik analiz yöntemleriyle analiz edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Öz yeterlik inancı, sınıf öğretmeni adayları, ilkokuma ve yazma öğretimi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İLKOKUMA YAZMAYA HAZIRLIK SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Bülent GÜVEN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, bulentg@comu.edu.tr

ÖZET

Sınıf öğretmenlerinin mesleğin ilk yıllarında birinci sınıf düzeyinde görev almaktan çekindikleri yaygın bir kanıdır. Zira bu sınıf düzeyinde öğrencinin daha önce okulöncesi eğitim almamış olması, okula uyum süreci, kas gelişiminde varsa geriliklerin giderilmesi ve hepsinden önemlisi okuma yazma faaliyetlerinde başarılı olamama, diğer sınıflarla gizli de olsa yarışma gibi durumlar sınıf öğretmenlerini çekincelere sevk etmektedir. Bu çalışmada sınıf öğretmeni adayı olarak sınıf eğitimi ana bilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının ilkokuma yazmaya hazırlık konusundaki görüşlerini belirleyebilmek amaçlanmıştır. Çalışma grubunu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı 4.sınıfında öğrenim gören 147 öğretmen adayı oluşturmuştur. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen çalışmada yapılandırılmış görüşme formu ile katılımcılardan yazılı şekilde veriler toplanmış, toplanan verilerin analiz süreci betimsel analiz yoluyla gerçekleştirilmektedir. Betimsel analiz tekniği araştırmaya katılan kişilerden alınan görüşlerin özüne dokunmadan bazen de anlamı güçlendirmek ve dikkat çekmek için alıntıların yapılması ile verilerin sunulması olarak bilinen bir teknik olup, verilerin düzenlenişinde araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre bir sıra izlenecektir. Bu kapsamda "İlkokuma yazma öğretiminin bireylerin yaşamındaki önemini nasıl ifade edersiniz?, İlkokuma yazmaya hazırlık sürecinde öğretmenin rolü sizce nedir?, İlkokullarda ilkokuma yazmaya dönük olarak ne tür etkinlikle yapılmaktadır ya da bunlardan öğretmenlik uygulamalarında tanık olduğunuz neler var? Öğrencilerin ilkokuma yazmaya hazırlanma sürecine katkı yapabilecek ne tür etkinlikler önerirsiniz? İlkokul birinci sınıf Türkçe dersi programını incelediniz mi? Şayet inceledim diyorsanız programı ilkokuma yazmaya hazırlık yönünden yeterli buldunuz mu? Yeterli buldum diyorsanız hangi yönleriyle yeterli bulduğunuzu? Yetersiz buldum cevabını verdiyseniz hangi yönleriyle yetersiz bulduğunuzu açıklar mısınız?" ile "İlkokuma yazma eğitimine hazırlık aşamasının nitelikli gerçekleşmesi için önerileriniz var mı? Varsa nelerdir?" sorularına verilen cevaplar ışığında verilerin analizi gerçekleştirilmekte olup, ulaşılan bulgular ve sonuçlar tam metinde yer alacaktır.

Anahtar sözcükler: Hazırlık süreci, ilkokuma-yazma, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞINA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Büşra FAYETÖRBAY, Karadeniz Teknik Üniversitesi, busra.f.orbay@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Özge ERDOĞAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, erdoganozge.edu@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; sınıf öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarını belirlemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Bu model çerçevesinde araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında karma yöntemin çeşitleme deseninden yararlanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda araştırma evrenini, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği lisans programına kayıtlı olan, seçkisiz örnekleme yoluyla seçilen 1-4. Sınıflardaki 200 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Nitel boyutunda ise çalışma grubunu, gönüllü ve kolay ulaşılabilir durum örneklemesiyle seçilen 20 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel boyutunda öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarını belirlemek için Susar Kırmızı (2012) tarafından geliştirilen "Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Otuz dört maddeden oluşan ölçeğin alt boyutları öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenme, kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliği, kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesi olarak belirlenmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları ve bu tutumlarının cinsiyete, sınıf düzeyine, mezun olunan lise türüne ve akademik başarı durumuna göre farklılık gösterip göstermediği uygun istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise öğretmen adaylarıyla kitap okuma alışkanlıklarına yönelik yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler, betimsel analiz tekniğiyle analiz edilecektir. Araştırmanın veri analiz süreci devam etmekte olup; araştırma sonucunda elde edilen veriler ışığında, öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarını geliştirmeye yönelik öneriler getirilecektir.

Anahtar sözcükler: Karma yöntem, kitap okuma alışkanlığı, sınıf öğretmeni adayları, tutum

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KÜTÜPHANE KULLANMA ALIŞKANLIĞININ İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Büşra FAYETÖRBAY, Karadeniz Teknik Üniversitesi, busra.f.orbay@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, geleceğin mimarı olan sınıf öğretmeni adaylarının kütüphane kullanma alışkanlıklarının incelenmesidir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Bu model çerçevesinde araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması sürecinde karma yöntemin çeşitleme deseninden yararlanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda araştırma evrenini, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği lisans programına kayıtlı olan, seçkisiz örnekleme yoluyla seçilen 1-4. Sınıflardaki 200 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Nitel boyutunda ise çalışma grubunu, gönüllü ve kolay ulaşılabilir durum örneklemesiyle seçilen 20 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel boyutunda Canbulat (2012) tarafından geliştirilen, "Kütüphane Kullanma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği" ile elde edilen verilere, bağımsız gruplara t-testi ve tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda ise öğretmen adaylarıyla kütüphane kullanma alışkanlıklarına ilişkin yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler, betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, sınıf öğretmenlerinin kütüphane kullanma alışkanlığında cinsiyet, mezun olunan lise türü, sınıf düzeyi ve başarı durumuna göre anlamlı farklılıklar oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının çoğu fakülte kütüphanesini, ders çalışmak için ya da ödev araştırmak için kullandıklarını belirtmiş olup, kütüphaneyi yararlı buldukları nesnelere benzetmişlerdir. Kütüphaneye gitmeyen öğretmen adaylarıysa kütüphaneyi kullanmama nedenlerini; ihtiyaç duymama, internet ortamından daha hızlı bilgiye ulaşma, derslerden vakit bulamama şeklinde ifade edip, benzetmelerini de bu yönde olumsuz aktarmışlardır. Bu sonuçlar ışığında, etkin kütüphane kullanımının sağlanabilmesi için; oryantasyon programları düzenlenerek öğrencilere kütüphaneler tanıtılmalı, kütüphane kullanımına yönelik ödevlerle kütüphaneye yönlendirmeler sağlanmalı, kütüphane kaynakları nitelik ve nicelik yönünden arttırılmalı vb. şeklinde öneriler getirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Karma yöntem, kütüphane, kütüphane kullanma alışkanlığı, okuma, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİSAYAR DESTEKLİ İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Öğretmen Kenan BİRGÜL, Milli Eğitim Bakanlığı, kenanbirgul@hotmail.com
Prof. Dr. Aynur OKSAL, Uludağ Üniversitesi, aynuroksal@yahoo.com

ÖZET

Gelişmiş bir okuma-yazma becerisine sahip olmak, uygar toplumlarda bireyin amaçları doğrultusunda ilerleyip kendini gerçekleştirmesi için önemli bir role sahiptir. İlkokulda okuma–yazma becerilerini uygun şekilde kazanıp yeterince geliştiremeyenlerin daha sonraki öğrenim hayatlarında ve diğer alanlarda başarısız olabileceği bilinmektedir. Bu yüzden yaşam için anahtar rolü oynayan okuma-yazma becerisinin öğretiminde öğretme-öğrenme ortamları etkili hale getirilmeli, öğrencilerin uyarıcı zenginliği ile derse katılmaları sağlanmalı ve farklı öğrenme stillerine hitap edecek ortamların oluşturularak materyallerin kullanılması sağlanmalıdır. Bu bağlamda çocukların hayatları boyunca öğrenme yaşantılarını etkileyecek ilkokuma- yazma deneyimlerini daha verimli kılmak için bilgi teknolojilerinden planlı bir biçimde yararlanılması bir gerekliliktir. Bilgisayar ve projeksiyon gibi teknolojilerin de içinde bulunduğu bilgi teknolojileri ilkokuma-yazma öğrenmede hem görsel hem de işitsel olarak öğrencilere hitap etmesi; sınıftaki öğrenme havasını daha eğlenceli kılması; güdülenmişlik düzeyini arttırması; aynı anda tüm sınıfa hitap ederek eğitimde fırsat ve imkan eşitliğini sağlaması gibi birçok nedenle ilkokuma yazma öğretiminde önemli bir öğrenme aracıdır. Bilgisayar destekli öğretim(BDÖ), okuma yazmaya yeni başlayan henüz somut kavramları anlayabilen ve oyun çağında olan öğrencilerin öğrenmeye karşı merakını artırır ve ilgilerini çeker. Günümüzün çağdaş teknolojilerini oluşturan yeni bilgi teknolojilerinin, her ne kadar eğitim sürecindeki önemi ve işlevi büyükse

de "eğitime anlam ve ruh veren, onu işlevsel, etkili ve verimli kılan temel unsur öğretmendir. Öğretme-öğrenme sürecinde önemli rol oynayan öğretmenlerin yeni teknolojilere özellikle de bilgisayara karşı sergiledikleri yaklaşımın mutlak surette öğretme-öğrenme sürecine yansıdığı bilinmektedir. Buradan hareketle bu çalışmada bilgisayar destekli ilkokuma-yazma öğretimine yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri alınarak, ilkokuma-yazma öğretiminde bilgisayar destekli öğretimin etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bunun için "Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli İlkokuma-Yazma Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi" adlı anket kullanılmıştır. Her bir maddeye verilen tepkilerin ortalama değerleri: Evet (3.00-2.34), Kısmen Katılıyorum (2.33-1.68) ve Hayır (1.67-1.00) olarak belirlenmiştir. Araştırmaya Bursa'nın üç ilçesindeki %57'si kadın , %43'ü erkek, yarısından fazlası 22-45 yaş arası 230 sınıf öğretmeni katılmıştır ve bu öğretmenlerin %93'ü daha önce birinci sınıf okutmuştur. Araştırma sonuçları aritmetik ortalamalara göre incelendiğinde; sınıf öğretmenlerinin ilkokuma-yazma öğretiminde; İlkokuma-yazmayı öğretmek için bilgisayarı kullandığı (=2.67), BDÖ'in gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlerin bilgisayar eğitimine ihtiyacı olduğu (=2.58), ilkokuma yazma-öğretiminde bilgisayarı kullanmakta kendilerini yeterli gördükleri (=2.62), BDÖ yöntemini kullanarak anlamada güçlük çeken bazı öğrencileri kazandıklarına inandıkları (=2.61), BDÖ'in kullanılmasının öğretimi somutlaştırdığı (=2.54), BDÖ yönteminin kullanılmasıyla öğretmen geri plana düşmeyeceği (=1.26) ve ilkokuma-yazma öğretiminde bilgisayar destekli öğretim yönteminin kullanılması ile öğrencilerin her şeyi hazır almalarına neden olacağı (=1,87) sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar sınıf öğretmenlerinin ilkokuma-yazma öğretiminde BDÖ'e yönelik olumlu görüşlere sahip olduğu ve bunun gelecek açısından umut verici olduğu şeklinde yorumlanabilir. Çünkü öğretmenlik tanımı geçmişe oranla değişmiş her yönüyle çağın eğitim anlayışının gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanmış, yeteneklerini üst düzeyde kullanabilen ve geliştirebilen çok yönlü öğretmen profili ön plana çıkmıştır. Bilgi toplumu olma yolunda değişen dünya koşullarına ayak uydurabilecek nesiller yetiştirilmesinde teknolojinin okullarda kullanımı kaçınılmazdır. Bunun için de öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir.

Anahtar sözcükler: Bilgisayar, bilgisayar destekli öğretim, sınıf öğretmeni, teknoloji, ilkokuma-yazma

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİTİŞİK EĞİK EL YAZISINA ALTERNATİF HARF ÖNERİLERİ

Lisans Öğrencisi Ogün ATAKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ogunatakan@gmail.com
Öğretmen Selçuk DAĞ, Muğla Milas Meşelik İlkokulu, selcukdag4048@gmail.com

ÖZET

Ülkemizde 2005'te yürürlüğe konulan Ses Temelli Cümle Yöntemiyle birlikte bitişik eğik el yazının (BEEY) kullanılması ön görülmüştür. Okula yeni başlayan öğrencilerin etkili ve güzel yazı öğrenimi çocuk yaşta öğrenildiği için bu beceriler bireyin hayatı boyunca sürmektedir. BEEY' le, sürekli ve hızlı yazılmaktadır. Dik temel yazıda her harften sonra durulduğu için yazı yazma süreci sık sık kesilmekte ve yavaşlamaktadır. Bu durum düşünme sürecini de etkilemektedir. Okuma ve yazma karşılıklı olarak birbirini etkiler ve geliştirir. Bu nedenle BEEY ile kazanılan süreklilik, akıcılık ve dikkat, okumaya da yansımakta ve öğrencilerin okuma becerilerini de geliştirmektedir. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin BEEY' na alternatif harf önerilerini tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Muğla ilinde bulunan ilköğretim sınıf öğretmenlerinden seçilen 35 kişi ile sınırlandırılmış olup ve en az 5 senedir öğretmenlik yapan sınıf öğretmenleriyle sınırlandırılmıştır. Bu araştırmada durum çalışması yapılmıştır. Bu durum çalışmasında sınıf öğretmenlerinin alternatif harf önerilerini yazmaları istenmektedir. Uygun buldukları harflerin yanına aynısını yazmaları, uygun bulmadıkları ve değiştirilmesi gerektiğini düşündüğü harflerin yanına, yazılış yönü belirterek yazmaları istenmektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçlardan hareketle ilköğretim sınıf öğretmenlerinin, ilköğretim (1,2,3,4.sınıflar) öğrencilerinin harfleri daha iyi kavrama, algılama ve öğrencilerin yazmalarını kolaylaştırması için uygun buldukları BEEY' de küçük ve büyük harfler ile birlikte tavsiyelerde bulunmuşlar ve önerdikleri BEEY' i belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Alternatif harf önerisi, bitişik eğik el yazısı, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİTİŞİK EĞİK YAZIYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE BİTİŞİK EĞİK YAZI ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER

Öğretmen Meltem TOKER, Milli Eğitim Bakanlığı, meltemtoker@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretimi sürecinde bitişik eğik yazı ve dik temel yazı ile yapılan eğitim hakkındaki görüşlerini saptamak ve bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaştıkları güçlükleri belirleyerek çözüm önerileri sunmaktır. Araştırma kapsamında, Çorum ili merkez ve ilçe ilkokullarında görev yapan, daha önce bitişik eğik yazı ile ilkokuma yazma öğretimi yapmış gönüllü 30 sınıf öğretmeninin görüşüne başvurulmuştur. Araştırma için gerekli olan veriler; kişisel bilgileri belirlemek için 8 sorudan oluşan Kişisel Bilgi Formu ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin tespitine yönelik hazırlanmış 12 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış Görüşme Formu ile elde edilmiştir. Araştırma sürecinde tüm görüşmeler ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların görüşleri kod isimler kullanılarak belirtilmiş ve görüşme verilerinin yorumlanması sürecinde betimsel analiz ve içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, görüşme yapılan öğretmenlerin çoğu dik temel harflerle ilkokuma yazma öğretiminin daha kolay olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin bitişik eğik el yazısında zorlandıkları ve pek çok yazım hatası yaptıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin; F, G, Z, V, H, T, N, L ve P büyük harfleri ile j, r, n, l, f, v, z ve s küçük harflerinin yazımında daha çok hata yaptıkları, harfleri yönlerine uygun ve doğru yazmada sorun yaşadıkları, ayrı yazılan büyük harfleri kendinden sonra gelen küçük harflerle birleştirdikleri, harflerin bağlantı şekillerini uygun yapmadıkları, kılavuz çizgilerini dikkate almadıkları ve yazı yazarken boşlukları iyi ayarlayamadıkları belirlenmiştir. Bitişik eğik el yazısıyla ilkokuma yazma öğretme konusunda öğretmenlerin çoğunun kendini yeterli bulduğu fakat bazı öğretmenlerin bitişik eğil el yazısı ile ilgili hizmetiçi eğitime ihtiyaç duyduğu dikkat çekmiştir. Ulaşılan başka sonuç ise, bitişik eğik el yazısıyla okuma yazma öğretiminin okunaklılığa, okuma çalışmalarına ve okuma alışkanlığına olumsuz etkisinin olduğu görüşüdür. Bu durum, bitişik eğik yazının birinci sınıf okuma kitapları dışında okullarda kullanılmamasına ve hayatın her alanında dik temel yazının sembolü olan

harflerin kullanılmasına bağlanmıştır. Görüşme yapılan bazı öğretmenler ise bitişik eğik yazının çocuğun zihinsel ve psikomotor gelişimine katkı sağladığını belirterek; bitişik eğik el yazısının hızlı yazıldığını ve çocuklarda estetik duyguların gelişmesine katkı sağladığını savunmuştur.

Anahtar sözcükler: Bitişik eğik yazı, ilkokuma yazma, öğretmen görüşleri, sınıf öğretmeni, yazma sorunları

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA-YAZMA ÖĞRETİMİNDE BİLGİSAYAR KULLANMA İMKÂN VE BECERİLERİ

Öğretmen Kenan BİRGÜL, Milli Eğitim Bakanlığı, kenanbirgul@hotmail.com
Prof. Dr. Aynur OKSAL, Uludağ Üniversitesi, aynuroksal@yahoo.com

ÖZET

Günümüzde değişik öğrenme stillerine hitap edebilecek heterojen ortamlar oluşturularak öğrenmede kalıcılığın sağlanmasının ve tekdüzelikten vazgeçilerek değişik ders sunumlarının hazırlanması eğitimin bir parçası haline gelmiştir. Geleneksel öğretim ortamlarında öğrenciler ders süresinin önemli bir kısmını öğretmenin sözel açıklamalarını, tartışmaları, diğer öğrencilerin soru ve açıklamalarını dinleyerek geçirirler. Oysaki öğretimde kullanılan araç-gereç sayısı arttıkça, her bir öğrencinin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına uygun bir öğretim kanalının bulunması ihtimalide artar. Durum böyle olunca, bilgilerin görsel/işitsel araç-gereçler yoluyla sunulması sonucu ortaya çıkan göreceli yenilik, öğrencilerin dikkatini çekecek, duygusal tepkiler yaratarak motive edecektir. Eğitim alanında yapılmış olan araştırmalar, teknolojik araç-gereçlerin görsel ve işitsel özellikleri sayesinde öğrenme sürecini etkilediğini göstermektedir. Bu yolla sınıftaki öğrenme havası daha eğlenceli hale gelmekte ve öğrencilerin öğrenme istekleri artmaktadır. Birey için yaşamsal önemi olan becerilerden okuma-yazma becerisinin kazanıldığı öğrenme sürecinde çocuklar bilişsel gelişim olarak somut işlemler basamağında bulundukları için birden fazla duyu organına hitap eden materyallerin kullanımı ayrı bir önem taşımaktadır. Bu noktada öğretim sürecinde birden çok duyu organına hitap etme özelliği ile en çok yararlanılan teknolojik araç-gereçlerden birinin bilgisayarlar olduğu söylenebilir. Sınıf öğretmenlerinin ilkokuma-yazma öğretimi sürecindeki hayati rolleri göz önüne alın¬dığında ve ülkemizde devlet kurumlarında kadrolu olarak görev yapan 267.171 sınıf öğ¬retmenin varlığı düşünüldüğünde bu kadar öğretmenin eğitim teknolojilerinden ve bilgisayarlardan ne derecede faydalandıkları önemli görülmektedir. Ancak Türkiye' de yapılan çalışmalar incelendiğinde ilkokuma-yazma öğretimi sürecinde eğitim teknolojilerinin kullanımına ilişkin çok az çalışmaya rastlanılmıştır. Bu nedenlerle ilkokuma-yazma sürecinde sınıf öğretmenlerinin bilgisayarları kullanma imkân ve becerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bunun için "Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli İlkokuma-Yazma Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi" adlı anket kullanılmıştır. Araştırmaya Bursa'nın üç ilçesine bağlı %57'si kadın , %43'ü erkek, 230 sınıf öğretmeni katılmıştır ve bu öğretmenlerin %93'ü daha önce birinci sınıf okutmuştur. Araştırma sonuçları, sınıf öğretmenlerinin yarıdan fazlasının bilgisayar kullanma becerisinin orta düzeyde olduğu ve ilkokuma-yazma öğretiminde BDÖ yöntemiyle görsel okuma becerilerini geliştirdiği, %16,5'nin sesi hissetme ve tanıma aşamasında, %58,7'sinin ilkokuma-yazma öğretiminin tüm aşamalarında BDÖ'i uygulamaya geçirdiği; %40,4'nün ilkokuma-yazma öğretiminde BDÖ'i gerçekleştirememe nedeni olarak yazılım, cd ve program olmamasını, %31,7'si BDÖ'i gerçekleştirememe nedeni olarak bilgisayar laboratuarının bulunmamasını göstermektedir. Bu sonuçlar sınıf öğretmenlerinin BDÖ'i kullanmaya istekli olduklarını göstermektedir. Ancak BDÖ'in yazılım ve donanım boyutunda ise sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Bilişim çağı olarak adlandırabileceğimiz bu zamanda öğretmenleri¬mizin sınıf içerisinde BDÖ'den yazılım ve donanım kaynaklı olarak istenilen şekilde faydalanamamalarının oldukça dikkat çekici olduğu söylenebilir. Sınıf öğretmenlerinin derslerinde teknolojiyi aktif olarak kullanmaya çalıştıkları fakat gelişen teknolojileri takip etmek ve bu yenilikleri etkin bir şekilde kullanmak için desteğe ve hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını da söylemek mümkündür. Materyal zenginliğinin öğrenmeyi kolaylaştırıcı etkisi göz önüne alındığında öğretmenlerin bu materyalleri kullanmayı ve bu materyallerle derslerini işlemelerinin birçok becerinin kazanılmasında ve özellikle ilkokuma-yazma öğretiminin yapıldığı yaş döneminde belirlenen hedeflere ulaşmada oldukça etkili olacağı tahmin edilmektedir.

Anahtar sözcükler: Bilgisayar, bilgisayar destekli öğretim, çoklu ortam, sınıf öğretmeni, ilkokuma-yazma

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI OKUMA GÜÇLÜKLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Lisans Öğrencisi Zeynep TUNÇA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, zeynep_tunca01@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Safiye KABAKCI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, safiyekabakci@hotmail.com

ÖZET

Okuma yazılı bir metindeki sözcükleri tanıyıp bunları anlamaya denir. Okuma işleminin gerçekleşmesi için, bir harf görüldüğünde, işitme ve görmeye ait merkezlerle hafızanın devrede olması ve bu harfin beyinde tanındıktan sonra da ses olarak dışa vurulması gerekir. Ancak okuma işleminin gerçekleşmesi sırasında bazı hatalar meydana gelir ve bunlar okuma güçlüğüne sebep olur. Okuma güçlüğü belli bir zekâ seviyesine rağmen kişinin zekâsını okuma yönünde kullanamaması olarak kabul edilir. Okuma güçlüğünün, zekâ geriliğine veya noksanlığına bağlı bir durum olmadığı düşünülmektedir. Okuma güçlüğünün; sol elini kullananlarda, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olanlar ile anne veya babası bu tür zorluk yaşayanlarda daha sık olduğu görülmüştür. Ayrıca Okuma güçlüğü (zayıflığı) disleksi ile karıştırılmaktadır. Ancak bu ikisi birbirinden farklıdır. Disleksinin kişiye algılamada hata yaptırdığı ve okuma da güçlük yaşattığı gözlemlenirken okuma güçlüğünde ise kişinin doğru algıladığı ancak yanlış yaptığı gözlemlenmiştir. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları okuma güçlüklerini ve bu güçlükleri gidermek için kullandıkları uygulamaları belirlemektir. Çalışma nitel araştırmalarda kullanılan görüşme yöntemiyle yürütülmüştür. Çalışma 2015-2016 Eğitim Öğretim yılı güz döneminde yapılmıştır. Çalışma grubu Muğla ili Menteşe bölgesinde görev yapan sınıf öğretmenleri olarak belirlenmiştir. Çalışma grubu rastgele yöntemle belirlenmiştir. Veriler temel düzey ve içerik analizi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular ilgili literatürlerde bulunmuş sınıf öğretmenlerinin birçok okuma güçlüğüyle karşılaştığı ve bunları gidermek için çeşitli uygulamalara başvurdukları belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Çözüm önerileri, okuma güçlükleri, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN OKUMA-YAZMA ÖĞRETİMİNDE MİTİK VE ROMANTİK ANLAMAYA YÖNELİK DERS ANLATIM EĞİLİMLERİ

Arş. Gör. Bilge ASLAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bilgeaslan@mu.edu.tr
Arş. Gör. Güler GÖÇEN KABARAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gulergocen@mu.edu.tr
Öğretmen Hasret KABARAN, Özel Marmaris Çağdaş Bilim Koleji, hasretkabaran@gmail.com

ÖZET
Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuma-yazma becerileri kazanırken, mitik ve romantik anlamaya yönelik ders anlatım eğilimlerini ortaya çıkarmaktır. Bu genel amaç doğrultusunda; "Sınıf öğretmenleri okuma-yazma öğretiminde mitik anlamaya yönelik teknikleri kullanırlar mı?", "Sınıf öğretmenleri okuma-yazma öğretiminde romantik anlamaya yönelik teknikleri kullanırlar mı?" sorularına cevap aranmıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırma, fenomenoloji (olgubilim) deseni esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örneklemesi yoluna gidilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Muğla ili Marmaris ilçesine bağlı özel bir ilkokulda görev yapmakta olan dokuz sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleminde yer alan öğretmenlerle görüşme yapılmıştır. Görüşmelerin gerçekleştirilmesi için araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmenler ile yapılan görüşmelerde veri kaybını önlemek için ses kayıt cihazı ile görüşmelerin kayıtları tutulmuştur. Bilgisayar ortamına aktarılan verilerin transkripsiyonu gerçekleştirilmiş ve transkripsiyonu tamamlanan veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Metinler araştırmacılar tarafından farklı zamanlarda okunmuş ve buna yönelik kodlamalar oluşturulmuştur. Ardından kodlar bir araya getirilerek ortak özellikleri bulunmuş böylece bulguların ana hatlarını oluşturacak ortak temalara ulaşılmaya çalışılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen bulgularla, sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin okuma-yazma etkinlikleri dâhilinde öğrencilerin dil becerileri gelişimini mitik ve romantik anlama teknikleri ile ne kadar desteklediği ile yorumlar yapılmıştır. Bu çalışmanın sınıf öğretmenliği alanında, ilkokul öğrencilerinin dil gelişimlerini farklı tekniklerle destekleyebildiği önerileri ile alana katkı sağlaması beklenmektedir.
Anahtar sözcükler: Ders anlatımı, mitik anlama, okuma-yazma öğretimi, romantik anlama, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIFLARINDA KARŞILAŞTIKLARI OKUMA GÜÇLÜKLERİ

Öğretmen Sebahat TÜRKYILMAZ, Milli Eğitim Bakanlığı, turkyilmazsebahat@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD, Necmettin Erbakan Üniversitesi, bnkocbeker@hotmail.com

ÖZET
Yaşadığımız çağda gelişen teknoloji, bilgilerin her yeni gün değişmesi, değişimin ve ilerlemenin çok ani geliştiği gerçeği insanları daha çok araştırmaya yöneltmekte ve kendilerini geliştirmeleri için adeta zorunlu tutmaktadır. İnsanların hızla değişen bu dinamik yapıya ayak uydurabilmelerinin en temel yolu okumadır. Çünkü insanlar hayatlarının hemen hemen her alanında okuma eylemi ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Okuma, "bir yazıdaki sembolleri (ya da imleri) tanıma, seslendirme ve anlamlandırma etkinliği" olarak tanımlanmaktadır (Cemaloğlu, 2001; Keskinkılıç, 2002; Çaycı ve Demir, 2006). Okuma eyleminin tam anlamıyla gerçekleşebilmesi için bireyin okuduğunu anlaması da gerekmektedir. Okuma ve anlama birbirini tamamlayan iki unsurdur. Kısacası okuma hem kelime tanıma becerisine hem de okuduğunu anlama becerisine bağlıdır. İlköğretim döneminde kazanılan okuma alışkanlığının temelleri özelikle ilköğretim birinci sınıfta atılmaktadır. İlköğretim öğrencilerinin okul hayatında başarısı genel anlamıyla okuma becerisine göre şekillenmektedir. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları okuma güçlüklerinin neler olduğunu ortaya koyarak, bu güçlükleri gidermek adına ne tür yöntemler uyguladıklarını belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemleri arasında yer alan maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi seçilmiştir. Maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminde amaç göreli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örneklemde çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırma Konya, Muş ve Van illerinde görev yapmakta olan 20 sınıf öğretmeni ile yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Özel durum yöntemi, ele alınan konu üzerinde çalışılan gruba odaklanıp derinlemesine bilgi edinebilmemize imkân sağlamıştır. Araştırmanın sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarında birden fazla okuma güçlüğü ile karşılaştığı ve bunları gidermek için çeşitli yöntemler geliştirdikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerimiz okuma güçlüklerinin aşılması için veli-öğrenci-öğretmen işbirliğine ihtiyaç duyulduğunun altını çizmişlerdir.
Anahtar sözcükler: Okuma güçlüğü, nitel araştırma, öğrenci, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ (2015) İLK OKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİ SÜRECİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Dr. Dursun AKSU, Sakarya Üniversitesi, aksu@sakarya.edu.tr
Arş. Gör. Mehmet Akif HAYAL, Sakarya Üniversitesi, ahayal@sakarya.edu.tr

ÖZET
İlk okuma ve yazma öğrenimi, bireyin dinleme ve konuşma becerilerinden sonra edindiği, temel iki dil becerisinin birlikte öğrenildiği oldukça güç bir süreçtir. Bu sürecin başarıyla ve kolaylıkla ilerleyebilmesi, uygulanan yöntem ve tekniklerin dilin yapısına uygun olması, çocuğun gelişim özelliklerini dikkate alması ve öğretmenlerin bu yöntem ve teknikleri doğru uygulayabilmesi ile yakından ilişkilidir. İlk okuma ve yazma öğretimi 2005-2006 eğitim ve öğretim yılından itibaren Ses Temelli Cümle Yöntemi ile öğretilmeye başlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 05.08.2015 tarih ve 71 sayılı kararı ile ilk okuma ve yazma öğretimini de kapsayan İlköğretim Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı değiştirilmiş ve 2016-2017 eğitim ve öğretim yılından itibaren birinci sınıf ve beşinci sınıflarda başlamak üzere uygulanması kararlaştırılmıştır. Yenilenen öğretim programında da Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilk okuma yazma öğretimi yapılacağı belirtilmektedir. Ancak öğretim sürecinde önceki öğretim programına göre önemli ölçüde farklılıklar yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, 2015 yılında hazırlanan 2016-2017 eğitim ve öğretim yılından itibaren yürürlüğe girecek

olan Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar) ile değişen ilk okuma yazma öğretim süreci hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerini almaktır. Bu araştırma, sınıf öğretmelerinin görüşlerini belirlemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Bu bağlamda araştırma durum saptamaya yönelik betimsel bir çalışma olup, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak desenlemiştir. Araştırmanın örneklemini, Sakarya ili ilkokullarında görev yapmakta olan birinci sınıf düzeyinde öğretmenlik yapan sınıf öğretmenleri oluşturacaktır. Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Elde edilen veriler betimsel analiz teknikleri kullanılarak çözümlenecektir. Elde edilen veriler diğer araştırma bulgularıyla tartışılacak, bu bağlamda öneriler geliştirilecektir.

Anahtar sözcükler: İlk okuma ve yazma, sınıf öğretmeni, Türkçe Dersi Öğretim Programı

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİTİŞİK EL YAZISINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN VE ÖNERİLERİNİN BELİRLENMESİ

Lisans Öğrencisi Burcu KURT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, burcukurt071@gmail.com

ÖZET

Yaygın olarak kullanılan iki tür yazı vardır. Bunlar dik temel yazı ve bitişik eğik el yazısıdır. Bitişik eğik el yazısından bahsetmek gerekirse; bitişik eğik el yazı, harflerin birbirine bağlanarak kelimeler oluşturulan ve yetmiş derece sağa eğik yazılan bir yazıdır. Milli Eğitim Bakanlığı,2004 yılından itibaren ilköğretimden başlayarak program geliştirme çalışmaları içerine girmiş ve 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren de 1-4. sınıflar düzeyinde yeni geliştirilen programları uygulamaya sunmuşturBitişik eğik yazı sürekli bağlantılar yapılarak yazılan bir yazı olduğu için öğrencinin bilgileri zihninde bütünleştirerek yapılandırmasına katkı getirmektedir. Bu nedenle çoğu araştırmacı bitişik eğik yazının yapılandırmacı yaklaşıma uygun olduğunu, çocuğun zihinsel ve bedensel gelişimini önemli katkılar getirildiğini belirtmektedir.Bu doğrultuda yapılan araştırmada, ilkokulda İlk Okuma Yazma dersini yürüten öğretmenlerinin bitişik eğik yazısına karşı tutumları, çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmiştir.Araştırmacının amacı doğrultusunda; 2015-2016 eğitim öğretim yıllı güz-bahar döneminde Muğla ili Menteşe ilçe merkezinde bulunan ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri ve okumakta olan sınıf öğretmenleri adaylarıyla yürütülmüştür.Öğretmenlerin ve adayların bitişik eğik el yazısına yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır.Veri toplama aracı araştırmacı tarafından uzman görüşlerinde geliştirilmektedir.Literatür merkezinde madde havuzu oluşturulmuş ve oluşturulan madde havuzu alanı uzmanlarına gösterilerek değerlendirilmeleri istenmiştir.Uzman görüşü doğrultusunda havuza son hali verilmiştir.Verilenlerin analizinde yüzde ve frekans dağılımları tablo kullanılarak sunulmuştur. Literatür çerçevesinde elde edilen sonuçlar tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Görüşler, öğretim, öğretmenler, yazı

TÜRKİYE'DE 2005-2015 YILLARI ARASINDA İLK OKUMA YAZMA ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Hatice KADIOĞLU ATEŞ, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, hatice.kadiogluates@izu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Serkan KADIOĞLU, Istanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, serkan1955@hotmail.com

ÖZET

Toplumlar örf, adet, gelenek, görenek v.b. tüm yaşanmışlıkları olan kültürlerini nesilden nesile eğitim yoluyla aktarır. Toplumu oluşturan insanlar eğitim eliyle yetiştirilir. Eğitim politikaları devlet tarafından belirlenir. Toplumların dolayısıyla insanın sahip olması istenen nitelikler dönemden döneme farklılıklar gösterir. Değişen çağın ihtiyaçları da farklılaşır. Yetiştirilmek istenen insanın özelliklerini karşılayacak olan eğitim de değişime ayak uydurmalıdır. Bu nedenle belli dönemlerde eğitim programlarında değişimler gerçekleştirilir. Ülkemizde son olarak geliştirilen eğitim programı köklü değişiklikler içermektedir. Felsefesi ile en baştan yenilenen program 2004 yılında taslak halinde olup belli pilot uygulamalarla test edilmiş, 2005'te tüm yurtta uygulanmıştır. Türkçe programı içindeki en önemli değişim kuskusuz ilk okuma yazma öğretiminde Cümle Yöntemi yerine Ses Temelli Cümle Yönteminin kullanılmasıdır. Ayrıca tüm eğitim kademelerinde sadece bitişik eğik yazı kullanılmakta ve ilk okuma yazma öğretimine bitişik eğik yazıyla başlanmaktadır. Bu çalışmada Türkiye'de 2005-2015 yılları arasında ilk okuma yazma alanında hazırlanan doktora ve yüksek lisans tezlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini YÖK tez arşivinden elde edilen ve erişime açık olan lisansüstü eğitim tezleri oluşturmaktadır. İlgili tezler doküman incelemesi metoduyla çok boyutlu olarak incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak literatürdeki analiz formları incelenerek araştırmacılar tarafından tez inceleme formu geliştirilmiştir. Bu formda tezler yıllara, tezlerin türüne, tezi hazırlayan kişilerin cinsiyetlerine, teze danışmanlık yapan öğretim üyelerinin cinsiyetlerine ve unvanlarına, tezin yapıldığı enstitüye ve anabilim dallarına, tezde kullanılan veri toplama araçlarına, araştırma modeline ve yöntemine, uygulama yapılan örneklem grubuna ve sayısına, yapıldığı illere, kullanılan anahtar sözcüklere, kaynak sayılarına göre incelenmiştir. İnceleme sonucunda elde edilen bulgular yüzde ve frekans tablolarıyla gösterilerek yorumlanmış, önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Lisansüstü eğitim, Ses Temelli Cümle Yöntemi, ilk okuma yazma öğretimi

YAZMAYA HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ EĞİK BİTİŞİK YAZIYI DESTEKLEMESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Ece ÖZÇİÇEK, Uludağ Üniversitesi, ece-ozcicek@hotmail.com
Öğretmen Nazife DİKMEN, İnegöl Vehbi Koç İlkokulu, devecinazife@gmail.com
Doç. Dr. Hülya KARTAL, Uludağ Üniversitesi, kartalh04@gmail.com

ÖZET

2005 yılından itibaren Ses Temelli Cümle Yöntemiyle ilkokuma-yazma öğretimine başlanmasıyla birlikte yazıda da dik temel harflerden eğik-bitişik yazıya geçilmiştir. İköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'na (1-5. Sınıflar) göre Ses

Temelli Cümle Yöntemi ile ilkokuma-yazma öğretimi 3 aşama izlenerek gerçekleştirilir. Bunlar; ilkokuma-yazmaya hazırlık, ilkokuma-yazmaya başlama ve ilerleme ve okuryazarlığa ulaşmadır. Yöntemin birinci aşaması olan ilkokuma-yazmaya hazırlık aşamasında; genel hazırlık, okumaya hazırlık ve yazmaya hazırlık olmak üzere üç tür çalışma yapılması öngörülmektedir. Bu çalışmada 10 farklı yayınevine ait Türkçe 1.Sınıf Okuma Yazma Öğreniyorum ders kitabının yazmaya hazırlık çalışmalarının çok yönlü olarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla ilk olarak İlköğretim Türkçe programında yazmaya hazırlık konusunda sadece bir kazanım olduğu belirlenmiştir. Bu kazanım "Yazmaya hazırlık yapar" şeklinde ifade edilmiştir. Ayrıca bu kazanımın gerçekleştirilmesine yönelik programda 5 farklı çalışma yer aldığı tespit edilmiştir. Bunlar; el hareketleri, boyama, kalem tutma, serbest çizgi çalışmaları ve düzenli çizgi çalışmalarıdır. Bu araştırmada sadece ders kitaplarındaki yazmaya hazırlık çalışmaları inceleneceği için el hareketleri çalışması kapsam dışı bırakılmıştır. Yazmaya hazırlık çalışmaları olarak programdaki boyama, kalem tutma, serbest çizgi çalışmaları ve düzenli çizgi çalışmaları değerlendirmeye alınmıştır. Böylelikle inceleme sonucunda yazmaya hazırlık çalışmalarının 1. sınıf öğrencilerinin gereksinimini karşılaması bakımından yeterli ve uygun olup olamadığı belirlenmeye çalışılarak bu doğrultuda uygulamaya dönük somut öneriler getirilecektir. Erken çocukluk eğitiminin zorunlu eğitim kapsamında olmadığı, gerek anaokuluna gerekse ilkokula başlangıçta çocukların hazırbulunuşluk düzeyinin belirlenmediği ülkemizde, başlı başına bu nedenlerle bile yazmaya hazırlık çalışmalarının niteliğinin ayrı bir önem taşıdığı düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Hazırbulunuşluk, ilkokuma yazma öğretimi, okuma yazmaya hazırlık, yazmaya hazırlık

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM

2010-2015 YILLARI ARASINDA SINIF EĞİTİMİ ALANINDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İÇERİK VE YÖNTEMBİLİMSEL NİTELİK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Doç. Dr. Şerife Dilek BELET BOYACI, Anadolu Üniversitesi, sdbelet@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Can UYANIK, Anadolu Üniversitesi, canuyanik@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Betül YAR SEVMİŞ, Anadolu Üniversitesi, betulyar@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Mehmet Akif HAYAL, Sakarya Üniversitesi, ahayal@sakarya.edu.tr
Uzman Arzu PEKĞÖZ ÇEVİKER, Anadolu Üniversitesi, apc@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Aslıhan ÖZEL, İnönü Üniversitesi, aslihan.ozel@inonu.edu.tr

ÖZET
Bir araştırmanın bilimsel niteliği kendini meydana getiren birçok özelliğin uygun bir biçimde etkileşimini gerektirirken, bu özellikler arasında araştırmanın içeriği ve yapısal niteliğini şekillendirmesi bakımından yöntembilim belirleyici bir işleve sahiptir. Bu kapsamda değerlendirildiğinde Sınıf Eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların bilimsel bir kimlik taşıması içeriğinin ve yöntembilimsel niteliğinin ne ölçüde doğru kurgulandığı ile yakından ilişkilidir. Bu çalışmanın amacı, 2010-2015 yılları arasında Sınıf Eğitimi alanında gerçekleştirilen lisansüstü tezleri içerik özellikleri ve yöntembilimsel niteliği bağlamında değerlendirmektir. Araştırma, analitik araştırma modelinde desenlenmiştir. Analitik araştırmalar dokümanlar, belgeler, kayıtlar ve diğer ortamların olaylar, düşünceler, kavramlar ve eserler açısından analiz edilerek incelendiği bir araştırma yöntemidir. Araştırma örnekleminin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2010-2015 yılları arasında Sınıf Eğitimi alanında yapılmış ve Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığının veri tabanı üzerinden erişime açık olan lisansüstü tezler oluşturmuştur. Tezler doküman olarak kabul edilmiş ve araştırma doküman araştırması olarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, 2010-2015 yılları arasında Sınıf Eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların sırasıyla Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Hayat Bilgisi alanlarında yoğunlaştığı, çalışmaların genellikle nicel yöntemlerle desenlendiği, örneklem seçiminde olasılığa dayalı örneklem belirleme yöntemlerinin kullanıldığı, nitel veri toplama aracı olarak sıklıkla yarı yapılandırılmış görüşmelerden, nicel veri toplama aracı olarak ise ölçeklerden yararlanıldığı belirlenmiştir. İncelenen tezlere ilişkin yöntembilimsel nitelik bakımdan çarpıcı sonuçlara ulaşılmıştır.
Anahtar sözcükler: Doküman araştırması, lisansüstü eğitim, sınıf eğitimi

FEN BİLGİSİ VE SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Aylin ÇAM, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, aylincam@mu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Yusuf SÜLÜN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, syusuf@mu.edu.tr

ÖZET
İlkokul, ortaokul ve lise yaşlarında öğrencilerin dengeli beslenmesi gerekmektedir. Bu çağlarda dengesiz ve yetersiz beslenen bireylerin ilerde çeşitli hastalıklara yakalanma riski fazla olacaktır. Özellikle de günümüzün hızla ilerleyen beslenme sorunu olan obezite, erken yaşlarda görülebilmektedir. Genellikle her gruptaki öğrencilerin okula gelirken kahvaltı yapmadıkları öğretmenler tarafından gözlemlenmektedir. Bireylerin dengeli beslenmesi onların hem fiziksel gelişimini hem de okul başarılarını, zeka düzeylerini etkileyebildiği belirtilmiştir (Oktay, Şanlıer, 2003). Bu yüzden öğrencilerin okulda başarılı olmalarını sağlamak için öncelikle onlara dengeli beslenme alışkanlığı kazandırmak gerekmektedir. Çeşitli çalışmalar, öğrencilerin dengeli beslenmesinin çeşitli faktörlerden etkilendiğini göstermektedir. Mesela, ekonomik durumu iyi olan ve beslenme bilgi düzeylerinin iyi olduğuna inanan öğrencilerin dengeli beslenmeye eğilimli olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin öğrencilere rol model oldukları bilinmektedir. Bu nedenle öğretmenler dengeli beslenerek öğrencilere model olmalıdırlar. Öğretmen adayları, geleceğin öğretmenleri oldukları için onların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını tespit etmek onların öğrencilerinin sahip olabilecekleri sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının bir belirtisi olacaktır. Bu nedenle, çalışmanın genel amacı, Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçim davranışlarını tespit etmektir. Çalışmanın örneklemini birinci ve dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği öğrencileri oluşturmaktadır. Bu doğrultuda yaklaşık 100 öğretmen adayına (50 fen bilgisi öğretmenliği, 50 sınıf öğretmenliği) "sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği II" uygulanmıştır. Ölçek manevi gelişim, sağlık sorumluluğu, fiziksel aktivite, beslenme, kişilerarası ilişkiler ve stres yönetiminden oluşan 6 faktörden oluşmaktadır. Çalışma sonucunda Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin birinci ve dördüncü sınıftaki sağlıklı yaşam biçimi davranışları arasında fark olup olmadığının belirlenmesi hedeflenmektedir. Bu çalışmanın diğer amaçları ise şunlardır: Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm, cinsiyetleri, akademik ortalamaları, annenin veya babanın çalışıp çalışmama durumu, annenin ve babanın eğitim durumu, üniversitenin yemekhanesinde yemek yiyip yemediklerine göre sağlıklı yaşam biçim davranışları arasında fark olup olmadığını belirlemektir. Ayrıca, Fen bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin kahvaltı yapıp yapmadıkları, öğle ve akşam yemeği yiyip yemedikleri ve bu öğünlerde neler yedikleri belirlenecektir. Bu şekilde öğrencilerin ne kadar sağlıklı yaşam biçimi davranışı gösterdikleri belirlenmiş olacaktır. Bu çalışmanın sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda, öğretmen adaylarının daha iyi sağlıklı yaşam biçimi davranışı geliştirmelerini sağlayacak etkinliklerin ve eğitimlerin özelliklerinin nasıl olacağının belirlenmesi planlanmaktadır.
Anahtar sözcükler: Beslenme, fen bilgisi öğretmeni adayleri, sağlıklı yaşam biçimi davranışları, sınıf öğretmeni adayları

İLKOKUL MATEMATİK EĞİTİMİ ALANINDAKİ BİLİMSEL ÇALIŞMA EĞİLİMLERİNİN LİSANSÜSTÜ TEZLERE DAYALI OLARAK BETİMLENMESİ

Doç. Dr. Gökhan ÖZSOY, Ordu Üniversitesi, gozsoy@gmail.com
Arş. Gör. Emel BAYRAK ÖZMUTLU, Ordu Üniversitesi, emelbayrak@ankara.edu.tr
Arş. Gör. Saniye Nur GÜNDÜZ, Ordu Üniversitesi, saniyenurgunduz@odu.edu.tr

ÖZET

Bilimsel araştırma yapmak ve bilgi üretmek üniversitelerin toplumsal işlevleri arasında yer almaktadır. Üniversitelerin sözü edilen işlevlerini yerine getirebilmelerinde lisansüstü araştırmalar kuşkusuz çok önemli bir yere sahiptir. Bilimsel bilgi üretiminin ana damarını oluşturan lisansüstü tezler, araştırma alanlarının en temel bilimsel bilgi kaynağı durumundadır. Bu açıdan onlar, alandaki araştırma eğilimlerinin pek çok açıdan gözlemlenebileceği bir bakış açısı sağlamaktadır. Lisansüstü tezler zamandizinsel olarak incelendiğinde başta alandaki araştırma eğilimleri olmak üzere tekrar eden çalışmalar, üzerinde az durulan konular, yaygın olarak üzerinde çalışılan ve/veya çalışılmayan örneklem/çalışma grupları, genel yöntemsel yönelim, dönemsel olarak öne çıkan alternatif konu ve/veya metodolojiler, araştırma sonuçlarına dayalı olarak alanda belirlenen sorunlar, araştırılması gerektiği en fazla vurgulanan konular görülebilir hale gelmektedir. Lisansüstü tezlere dayalı böylesi bir betimleme alanda gerçekleştirilecek olan çalışmalar için yol gösterici olacaktır. Nitekim her bilimsel çalışma, kendinden önce yapılmış olan çalışmalar ile birbirine bağlıdır. Bilimin birikimselliğinin bir gereği olan bu durum, bilimsel çalışma yapacak olan bireylerin her şeyden önce alanın araştırma zeminini dikkate alması gerektiğini göstermektedir. Bu açıdan alandaki araştırma eğilimlerinin, bilimsel bilginin en temel kaynağını oluşturan lisansüstü tezler temelinde sistematik olarak analiz edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacını, Türkiye genelinde ilkokul matematik eğitimi alanındaki araştırma eğilimlerinin, lisansüstü eğitim veren enstitülerdeki sınıf öğretmenliği anabilim dallarında gerçekleştirilmiş olan tezler temelinde belirlenmesi oluşturmaktadır. Bu kapsamda araştırma verileri yapılma yılları, türleri, konuları, araştırma modelleri, veri toplama araçları, çalışma grupları, sonuç ve önerileri açısından analiz edilerek betimlenmiştir. Araştırmada örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Verilerin toplanmasında, ilköğretim programlarının yenilenme süreci göz önünde bulundurularak 2005 yılı ve sonrası seçilmiştir. Araştırmanın evrenini Türkiye'de lisansüstü eğitim veren enstitülerin sınıf öğretmenliği anabilim dallarınca hazırlanan, YÖK Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından 2005- 2016 yılları arasında onaylanan ve arşivlenen toplam 952 lisansüstü tez içinden matematik eğitimi alanında gerçekleştirilmiş 79 tanesi yüksek lisans, 16 tanesi doktora tezi olan toplam 95 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Araştırma, tarama modelinde tasarlanmış olup verilerin çözümlenmesinde nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde, toplanan lisansüstü tezler numaralandırılmış ve numaralanan tezler araştırmacılar tarafından bağımsız olarak araştırma değişkenlerine göre kodlanmış ve temalaştırılmıştır. Oluşturulan kodlama anahtarları ve temalar görüş birliğine varılarak son haline kavuşturulmuştur. Araştırma kapsamında ulaşılan veriler yüzde ve frekanslar halinde özetlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Lisansüstü araştırmalar, matematik eğitimi, sınıf öğretmenliği bilim dalı

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUK HAKLARI KONUSUNDA FARKINDALIK DÜZEYLERİNİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER

Yüksek Lisans Öğrencisi Yasemin KARCI, Gazi Üniversitesi, karciyasemin@gmail.com
Doç. Dr. Hüseyin KÖKSAL, Gazi Üniversitesi, hkoksal@gazi.edu.tr

ÖZET

Çocuklar toplumların sahip olduğu gizil güçleridir. Bu gizil güçlerin açığa çıkarılmasını sağlayan en önemli ortam da eğitim-öğretim ortamıdır. Eğitim-öğretim bir toplumu değiştirip geliştirebilecek en etkili yoldur. Demokratik, insan haklarına saygılı, kişi hak ve özgürlüklerini bilen, toplumsal sorunlara çözüm odaklı yaklaşan bireyler yetiştirmek de yine eğitim-öğretimle mümkündür. Günümüz çocukların ileride bu becerilere sahip olabilmesi için de öncelikle kendi hak ve özgürlüklerini bilmeleri gerekmektedir. Buradaki en önemli sorun öğrencilerimiz haklarının farkında mıdır? Haklarının farkındalığını belirleyen etmenler nelerdir? Bu sorulara verilen yanıtlarla çocukların haklarının farkındalığı belirlenip ona göre eğitim-öğretim çalışmaları daha etkili ve verimli yapılabilir. Bu çalışmanın amacı ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin çocuk hakları konusundaki farkındalık düzeylerini belirlemek ve bu düzeyleri belirleyen faktörleri ortaya koymaktır. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin çocuk hakları farkındalık düzeyini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma tarama modellerinden tekil ve ilişkisel tarama modelleri kullanılarak gerçekleştirilecektir. Araştırmanın evrenini 2015 - 2016 öğretim yılı bahar döneminde Ankara ilinin Çankaya ilçesinde bulunan devlet okulu ve özel okulda okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen farkındalık ölçeği kullanılmıştır. İlkokul öğrencilerinin çocuk hakları konusunda farkındalık düzeylerini belirlemede anne - babaların eğitim düzeyleri, öğrencilerin cinsiyeti, okulun sosyo-ekonomik düzeyi değişkenlerine göre farkındalığın farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için SPSS programı kullanılacaktır. Araştırma sonuçları yorumlama aşamasındadır.

Anahtar sözcükler: Çocuk, çocuk hakları, Çocuk Hakları Sözleşmesi

LİSANSÜSTÜ EĞİTİMDE YARATICI DÜŞÜNMENİN ÖNÜNDEKİ ZİHİNSEL ENGELLERİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Nihan TURK, Gazi Üniversitesi, nihan.aktas@gmail.com

ÖZET

Yaratıcı düşünme zorluklarla, paradokslarla, fırsatlarla, ilgilerle birlikte yeni imkânlar, çeşitli olasılıklar, alışılagelmişin dışında yahut orijinal olasılıklarla detaylandırılmış, genişletilmiş fırsatlar arasında anlamlı bağlantılar meydana getirmeyi kapsar. Yaratıcı bireyin çözüm arayan, araştıran, sorgulayan, farklı yollar üretmeye çalışan bir birey olduğunu düşündüğümüzde lisansüstü eğitim alanların da yaratıcı bireyler olması gerektiğini ve buna yönelik aldıkları eğitimin de onların yaratıcılıklarını

artırmalarında etkisi olması gereğinden yola çıkarak yapılan bu araştırmanın amacı lisansüstü eğitim gören öğrencilerin yaratıcılıklarının önündeki zihinsel engelleri belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan maksimum çeşitlilik örneklemeyle belirlenmiştir. 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ankara'da bulunan bir devlet üniversitesinin sınıf öğretmenliği ana bilim dalında lisansüstü eğitim gören yüksek lisans ders aşamasından 3 öğrenci, yüksek lisans tez aşamasından 3 öğrenci, doktora ders aşamasından 3 öğrenci ve doktora tez aşamasından 3 öğrenci olmak üzere toplam 12 öğrenci araştırma grubunu oluşturmaktadır. Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımı olgubilim (fenomenoloji) bakış açısından hareketle yürütülmüştür. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Bu araştırmada veri toplama tekniği olarak bireysel görüşme kullanılmıştır. Bireysel görüşmelerde kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu Lumsdaine ve Lumsdaine (1995) tarafından belirlenen yaratıcı düşüncenin önündeki zihinsel engellerin cevabını sorgulayacak şekilde hazırlanmıştır. Görüşmeler, görüşülen kişilerin izni alındıktan sonra ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Elde edilen görüşme verileri üzerinden betimsel analiz yapılmaktadır. Araştırma verileri analiz aşamasında olduğu için araştırmanın bulgular, sonuç ve öneriler kısmına daha sonra yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Lisansüstü eğitim., zihinsel engeller, yaratıcı düşünme

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ LİSANSÜSTÜ EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARI

Lisans Öğrencisi Selin PEHLEVAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, selinpehlevan_@outlook.com

ÖZET

Lisansüstü eğitim, bireyin eğitim aldığı alanda uzmanlaşması ve bu durumu bir makale ile ispat etmesidir. Geçmişte lisansüstü eğitim kariyere giden yolda bir basamaktı ve kariyerine akademik hayatta devam etmek isteyenlerin tercihiydi. Günümüzde ise lisans mezunu olmak yetmemektedir. Bazıları eğitim hayatına devam etmek ve branşında uzmanlaşmak bazıları da iş hayatında yükselmek için lisansüstü eğitim almayı hedeflemektedir. Sınıf öğretmenliği alanında lisansüstü eğitim programının amacı; derslerin nasıl öğretileceği konusunda uzmanlaşmış, öğrenmeyi yönlendirebilen, çözüm önerileri geliştirebilen, öğrendiklerini etkili biçimde aktarabilen ve en önemlisi de yaşam boyu öğrenme bilinci, isteği aşılayabilen eğitimciler yetiştirmektir. Araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutumlarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modelinde olan bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutumlarının 'cinsiyet, maddi durum, sınıf, meslek sevgisi ve alan tercih sırası' değişkenleri açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören sınıf öğretmeni adayları oluştururken, örneklemini ise seçkisiz örnekleme yöntemlerinde rastlantısal örnekleme kullanılarak belirlenen sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve İlter ve Ünal (2010) tarafından geliştirilen "Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. 5'li likert tipi ölçeğin İlter ve Ünal tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmış olup Alpha güvenirlik katsayısı 0.95, KMO değeri 0.92 bulunmuştur. Verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmış; frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar için t-testi , tek yönlü varyans analizi (ANOVA) işlemleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde literatür çerçevesinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Lisansüstü eğitim, öğretmen yetiştirme, tutum

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MATEMATİKSEL OKURYAZARLIK KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Yrd. Doç. Dr. Pusat PİLTEN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, ppilten@hotmail.com
Öğretmen Ramazan DİVRİK, İscehisar Selçuklu İlkokulu (MEB), r.divrik@mynet.com
Yrd. Doç. Dr. Gülhiz PİLTEN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, gulhizp@yahoo.com.tr
Öğretmen Abdullah EBRET, Pema Koleji, abdullahebret@hotmail.com

ÖZET

Metafor kavramı ile kastedilen, bir kavram, olgu veya olayın başka bir kavram, olgu veya olaya benzetilerek açıklanmasıdır. Metafor kullanımı ise, genel olarak dünyayı algılayışımızı ifade eden bir düşünce biçimi ve bir görme biçimi anlamında kullanılmaktadır. Bu yönüyle metafor, bir bireyin soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe koşabileceği güçlü bir zihinsel araçtır. Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının son yıllarda özellikle uluslararası sınavlarda (örn. PISA) sıklıkla vurgulanmakta olan matematiksel okuryazarlık kavramına ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 2015-2016 öğretim yılı güz yarıyılında, Türkiyedeki devlet üniversiteleri arasından, Sınıf Eğitimi A.D. bulunan 5 tanesi kolay ulaşılabilirlik göz önüne alınarak belirlenmiştir. Belirtilen anabilim dallarının lisans programlarında öğrenim görmekte olan 1317 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Katılımcıların Matematiksel okuryazarlık kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla onların her birinden "Matematiksel okuryazarlık... gibidir, çünkü ..." cümlesini tamamlaması istenmiştir. Katılımcıların geliştirdikleri metaforların beş aşamada analiz edilmesi planlanmıştır: (1) kodlama ve ayıklama aşaması, (2) örnek metafor imgesi derleme aşaması, (3) kategori geliştirme aşaması, (4) geçerlik ve güvenirliği sağlama aşaması ve (5) nicel veri analizi için verileri SPSS paket programına aktarma aşaması. Araştırmanın veri toplama süreci belirtilen öğrencilerle tamamlanmıştır. Yukarıda belirtilen aşamalardan ise kodlama ve ayıklama, örnek metafor imgesi derleme ve kategori geliştirme aşamaları tamamlanmış olup, diğer aşamaların Şubat, 2016da tamamlanması planlanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Matematiksel okuryazarlık, metafor, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMINDAN YARARLANMALARINA İLİŞKİN MEMNUNİYETLERİ

Yrd. Doç. Dr. Gönül GÜNEŞ, Karadeniz Teknik Üniversitesi, gmgunes@ktu.edu.tr

ÖZET

Uzaktan eğitim, geniş kitlelere eğitim hizmeti götürebilmek, eğitimde fırsat eşitliğini sağlayabilmek amacıyla farklı fiziksel mekânlardaki öğretmen ve öğrencilerin, çeşitli iletişim teknolojileri yardımıyla etkileşimde bulundukları, öğretme-öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirdiği bir sistem (Yalın, 2001) olarak tanımlanmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle ve bilgiye ulaşım aracı olarak internetin kullanımının yaygınlaşması üzerine ülkemizde de uzaktan eğitim yoluyla ön lisans, lisans ve yüksek lisans faaliyetleri yürütülmeye başlanmıştır. Bu faaliyetlerden farklı gerekçelerle yararlanan bireylerin aldıkları eğitimden memnun kalmaları önem taşımaktadır. Memnuniyet, kişilerin beklentilerinin karşılanması veya beklentilerinin üstüne çıkılması olarak ifade edilebilir. Giderek artan uzaktan eğitim uygulamalarına talep eden kişilerin bu eğitime yönelik görüşleri, tutumları ve memnuniyetlerinin ortaya konulması programların devamlılığı ve yeniliklerin olabilmesi için önemlidir. Bu çalışma ile uzaktan eğitimle tezsiz yüksek lisans programından faydalanan sınıf öğretmenlerinin aldıkları eğitime yönelik memnuniyet algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Veri toplama aracı olarak, öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili görüş ve memnuniyetlerini belirlemek üzere geliştirilmiş memnuniyet anketi kullanılmıştır. Anket, Eygü ve Karaman (2013) tarafından geliştirilmiş ve Cronbach's alpha katsayısı 0,93 olarak hesaplanmıştır. Araştırma betimsel bir yaklaşımla yapılmış ve bu doğrultuda sınıf öğretmenliği eğitiminde uzaktan eğitim yoluyla tezsiz yüksek lisans dersleri alan gönüllü 22 sınıf öğretmenine anket uygulanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin memnuniyet algıları 8 başlıkta (kişisel uygunluk, etkililik, öğrenme, programın değerlendirilmesi, teknoloji, materyal, değerlendirme ve destek hizmetleri) incelenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, sınıf öğretmenleri en fazla uzaktan eğitimin kendilerine yer esnekliği ve zaman tasarrufu sağladığı (ort: 4.59) ve evden eğitim alabilme rahatlığı elde ettikleri (ort: 4.59) için memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Aynı zamanda uzaktan eğitim programının açılmasını kendileri için büyük bir fırsat (ort: 4,59) olarak değerlendirmişlerdir. Ancak öğretmenler en düşük ortalama ile uzaktan eğitimin maliyetinin düşük olduğunu (ort: 2.90) kabul etmemişlerdir. Ayrıca yine düşük ortalama ile sisteme erişimde problemler yaşadıklarını (ort: 2.95) belirtmişlerdir. Genel olarak memnuniyet algıları değerlendirildiğinde sınıf öğretmenleri aldıkları eğitimden en çok kişisel uygunluk boyutunda en az ise teknoloji boyutunda memnun kalmışlardır. Sonuç olarak, sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitimle aldıkları tezsiz yüksek lisans eğitiminden yüksek ortalama ile memnun oldukları tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin hem kişisel hem de mesleki gelişimlerine katkı sağlamaya yönelik benzer uygulamalara devam edilmesi önerilebilir. Teknik sorunların çözülmesi durumunda öğretmenlerin aldıkları eğitime yönelik memnuniyet düzeylerinin yükseleceği görülmektedir. Dolayısıyla uzaktan eğitim sürecinde yaşanan teknik sorunların tespitine ve çözümüne yönelik girişimler zaman kaybetmeden arttırılmalıdır.

Anahtar sözcükler: Öğrenci memnuniyeti, sınıf öğretmeni, tezsiz yüksek lisans, uzaktan eğitim

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALINDA 1997-2015 YILLARI ARASINDA FEN EĞİTİMİ İLE İLGİLİ YAYIMLANAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE GENEL EĞİLİMLER

Prof. Dr. Mehmet BAHAR, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, mehmet.bahar@gmail.com
Arş. Gör. Yunus ÖZYURT, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ozyurtyunus@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, 1997-2015 yılları arasında sınıf öğretmenliği Ana Bilim Dalında yürütülüp tamamlanan fen eğitimiyle ilgili yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenerek genel eğilimlerin ortaya çıkarılmasını amaçlayan betimsel bir çalışmadır. Bu amaca yönelik olarak, yayınlanan tezlerin yıl, tez türü, üniversite, örneklem grubu, araştırma konusu, araştırma deseni, kullanılan teknik, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplamak için nitel veri toplama yöntemlerinden döküman incelemesi kullanılmıştır. Bu kapsamda Türkiye'de yürütülen tüm yüksek lisans ve doktora tezlerine erişilmeye çalışılmıştır. Tezler taranırken yıl sınırlaması yapılmamıştır. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde "Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı" ve "Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı" altında yapılan tezler içinde fen kavramının geçtiği tezler taranmış, fen eğitimiyle ilgili olduğu düşünülen, tam metin ve özetine erişim sağlanan toplam 114 teze ulaşılmıştır. Erişilen tezlerden yalnızca özeti bulunan ve araştırmanın amacına yönelik olarak belirlenen kriterlere uymayan biri doktora ve üçü yüksek lisans tezi olmak üzere toplam dört tez çalışmaya dahil edilmemiştir. Bu çalışma araştırmanın amacına yönelik olarak belirlenen kriterlere uygun 97 yüksek lisans ve 13 doktora tezi olmak üzere toplam 110 tez ile yürütülmüştür. Belirlenen değişkenlere yönelik olarak kullanım sıklıkları ve yüzdeleri verilmiştir. Araştırmanın bulguları incelendiğinde sınıf öğretmenliği alanında fen eğitimiyle ilgili yüksek lisans tezi sayısının doktora tezi sayısının yedi katından fazla olduğu görülmektedir. Yapılan ilk doktora tezi ise 2007 yılında tamamlanmıştır. Çalışmalar yapıldığı üniversitelere göre incelendiğinde ilk üç sırayı Gazi (n=17), Dokuz Eylül (n=11) ve Uşak (n=8) üniversitelerinin aldığı görülmektedir. Çalışmaların uygulandığı örneklem grupları incelendiğinde en fazla çalışmanın ilköğretim öğrencileri (n=72) ile yapıldığı görülmektedir. Bu bulgu yapılan çalışmaların yaklaşık %65'inin ilköğretim öğrencileri üzerine uygulandığını göstermektedir. İkinci ve üçüncü sırada da sırasıyla öğretmenler (n=29) ve öğretmen adayları (n=11) yer almaktadır. Araştırmada en çok kullanılan yöntemler ise tarama (n=38), deneysel desen (n=36) ve nitel araştırmadır (n=15). Araştırmalarda kullanılan teknikler incelendiğinde kavramsal değişim, işbirlikli öğrenme, kavram haritası, kavram karikatürü gibi tekniklerin çok sık olmasa da kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalar konuları bağlamında incelendiğinde ise en fazla çalışılan konuların başında fen başarısı (n=41) ve fene yönelik tutum (n=19) konuları yer almaktadır. Araştırmalarda kullanılan ölçme araçları incelendiğinde de bu bulguya paralel olarak en fazla kullanılan ölçme araçlarının başarı testleri ve fene yönelik tutum ölçekleri olduğu görülmektedir. Veri analizlerinde en fazla kullanılan teknikler ise t-testi (n=62), frekans (n=38), varyans analizi (n=37), aritmetik ortalama (n=20), içerik analizi (n=15), korelasyon (n=12) şeklinde sıralanmaktadır. Çalışmanın bulguları bütüncül bir yaklaşımla ele alındığında sınıf öğretmenliği alanında fen eğitimiyle ilgili olarak en fazla ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin fen başarılarının ve fene yönelik tutumlarının çalışıldığı, buna bağlı olarak tarama ve deneysel desenlerin sıklıkla

kullanıldığı, fen eğitiminde adı sıkça geçen tekniklerin tezlerde çok fazla yer almadığı, temel düzeydeki istatistiksel tekniklerin tercih edildiği görülmüştür.
Anahtar sözcükler: Fen eğitimi, fen eğitiminde genel eğilimler, ilkokul fen eğitimi, lisansüstü tezler, sınıf öğretmenliği

TÜRKİYE'DE MÜZE EĞİTİMİ ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Cennet KARAKUŞ, Milli Eğitim Bakanlığı, karakuscennet@hotmail.com
Prof. Dr. Kaya Tuncer ÇAĞLAYAN, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, ktuncerc@omu.edu.tr

ÖZET
Müzecilik ve müze anlayışının modern anlamda değişmesiyle beraber, küreselleşmeyle beraber müzenin eğitime yansıması da değişiklik göstermiştir. 19. Yüzyılda müzelerin işlevi toplama, araştırma ve sınıflama olmasına rağmen formal eğitimle de yolları kesişmektedir. Çünkü müze ile eğitim birçok disiplini ve öğrenme alanını birarada barınmasını sağlarken aynı zamanda değişim ve süreklilik, birinci elden kanıt, kronoloji, nedensellik gibi kavramların somut olarak görülmesini sağlar (Ata, 2013, s.348). Bu araştırmanın müze eğitimi ile ilgili çalışmaların genel çerçevesini belirlemek amacıyla yararlı olacağı düşünülmektedir. Araştırmanın amacı Türkiye'de müze eğitimi ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin belirlenen ölçütlere göre nasıl dağılım gösterdiğini belirlemektedir.1995 yılından 2016 yılına kadar yapılan müze eğitimi alanına giren lisansüstü çalışmalar a) tezlerin yapılış yıllarına b) hangi alanda yapıldığına c) araştırma amacına göre d) araştırma modeline göre e) veri toplama araçlarına göre e) çalışma gruplarına göre f) tezlerde kullanılan müzelerin adlarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Dokümanlar, toplumsal kayıtlar, popüler kültür dokümanları, görsel dokümanlar, eğitim alanında ders kitapları, program müfredat yönergeleri, okul içi ve dışı yönergeler, eğitimle ilgili belgeler vb. dokümanlar veri kaynağı olarak kullanılabilir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini içermektedir. Doküman tarama araştırması amaçlanan olgular hakkında bilgi içeren yazılı dokümanların analizini kapsar (Merriam, 2013, Yıldırım ve Şimşek, 2008). Doküman incelemesini beş aşamadan oluşmaktadır. Dokümanlara ulaşma, dokümanların orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, sayısallaştırma ve veriyi kullanma aşamalarından sonra doküman analizi yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, 192-201). Araştırmanın ilk aşamasında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez merkezinde ayrıntılı arama butonuyla 'müze', 'müze eğitimi' ve 'müze ile eğitim' kelimeleriyle arama yapılarak müze alanında 712 yüksek lisans ve 76 doktora tezinden araştırmanın amacına uygun olan 79 yüksek lisans tezi ve 23 doktora tezi ele alınmıştır. Elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizine göre değerlendirme yapılacaktır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaştırmak, verileri derin bir işleme tabi tutarak fark edilmeyen kavramlar ve temaların ortaya çıkmasını sağlayarak birbirine benzeyen kavramları aynı tema altında toplayarak verileri okuyan birinin anlayabileceği şekilde düzenlemektir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, 227). Araştırmada toplanan veriler içerik analizi yapılarak incelenecektir. Araştırma sonuçları verilerin analizinden sonra paylaşılacaktır.
Anahtar sözcükler: Doktora tezi, müze eğitimi, yüksek lisans tezi

ULUSAL SINIF ÖĞRETMENLİĞİ SEMPOZYUMLARINDA SUNULAN BİLDİRİLERİN NİTEL ARAŞTIRMA EĞİLİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Ali ERSOY, Anadolu Üniversitesi, alersoy@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Bilal ÖNCÜL, Anadolu Üniversitesi, bilalo@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Işıner SEVER, Anadolu Üniversitesi, i_sever@anadolu.edu.tr

ÖZET
Son yüzyılda yaşanan teknolojik ve bilimsel gelişmeler, dünyayı etkileyen savaşlar, göç dalgaları gibi bilime ve bilginin kullanım alanlarına bakışın değişmesine neden olan önemli olaylar, bilimin de dönüşmesine öncülük etmiştir. Sosyal bilimlerin gelişimi ile bilimde yaşanan paradigma dönüşümüne bağlı olarak, eğitim bilimlerinde öne çıkan nitel araştırma geleneği çok da eski olmayan bir sürecin ürünüdür. Eğitimde nitel araştırmalar, eğitim-öğretim faaliyetlerini bağlamı içinde değerlendirmeyi amaçlayan, araştırmacının ön planda olduğu sınıf ortamında ve sınıf dışında yapılandırılan öğrenmelerin niteliği ve öğrenme süreçleri ile ilgilenmektedir. Bunun yanında nitel araştırmalar gerçeğe bakış açısı, araştırmacının araştırma süreçlerindeki rolü, veri toplama ve verilerin analiz edilmesi anlamında diğer araştırma yöntemleri ile epistemolojik ve metodolojik farklılıklar içermektedir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı; 2007-2015 yılları arasında Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumunda sunulan sözlü bildirileri nitel araştırma eğilimleri açısından değerlendirmektir. Araştırmanın verileri Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyum kitaplarındaki sözlü bildiri metinlerden oluşup, nitel araştırmalarda kullanılan içerik analizi yöntemi ile analiz edilecektir. Araştırmada elde edilecek verilere bağlı olarak, son yıllarda nitel araştırmaların sınıf öğretmenliği alanında artış gösterdiği gözlenmekle birlikte araştırma süreçlerinde var olan eğilimlerin belirlenmesi önemli görülmektedir.
Anahtar sözcükler: Eğilimler, içerik analizi, nitel araştırma, sınıf öğretmenliği

MATEMATİK ÖĞRETİMİ

1. SINIF MATEMATİK DERS KİTAPLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Yeliz ÇELEN, Amasya Üniversitesi, yeliz.celen@yok.gov.tr

ÖZET

İlköğretim ve orta öğretim okullarında okutulmak üzere, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından açıklanan eğitim programlarına uygun olarak Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına sunulmak üzere hazırlanan ders kitapları Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği'nin 19. Maddesinin ilgili hükümleri uyarınca değerlendirilmektedir. Taslak ders kitaplarının incelenmesi ve değerlendirilmesinde ilgili Başkanlık tarafından dört kriter kullanılmaktadır: İçeriğin Anayasaya ve kanunlara uygunluğu, içeriğin bilimsel olarak yeterliliği, içeriğin eğitim ve öğretim programının kazanımlarını gerçekleştirme yeterliliği ve görsel tasarımın ve içerik tasarımının öğrenmeyi destekleyecek nitelikte olması ve öğrencilerin gelişim özelliklerine uygunluğu. Ders kitaplarının bu kriterlere ne derece uygun olduğuna ilişkin inceleme çalışmalarına bakıldığında yapılan araştırmalar ders kitaplarına yönelik dünya ölçeğinde kabul görmüş belirli bir kriter ya da metodolojinin olmadığını göstermektedir. Ders kitabı incelemeleri genellikle görsel ve teknik düzen, içerik ve dil ve anlatım gibi sınıflamalarla yapılmaktadır. Bu belirlemeler ışığında araştırma, matematik öğretmenlerinin matematik öğretiminin gerçekleşmesinde kullandıkları temel materyallerden olan ders kitaplarından 1. Sınıf matematik ders kitaplarına ilişkin görüşlerini ortaya koymak ve bu görüşler arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmektir. Bu çalışmada 1. Sınıf matematik ders kitaplarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 2015-2016 eğitim öğretim yılında Ankara ilinde bulunan beş farklı okulda görev yapan 20 matematik öğretmeninden 1. Sınıf matematik ders kitaplarını değerlendirmeleri istenmiştir. Değerlendirme için konu alanı ders kitabı incelemesine ilişkin araştırmacı tarafından hazırlanan likert tipi bir ölçek kullanılmış ve elde edilen puanların ortalamaları alınarak varyans analizi yapılmıştır.

Anahtar sözcükler: Değerlendirme, eğitim programları, matematik ders kitabı

2005 İLKÖĞRETİM MATEMATİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE 2015 İLKOKUL MATEMATİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ KARŞILAŞTIRILMASI

Doç. Dr. Neşe IŞIK TERTEMİZ, Gazi Üniversitesi, tertemiz@gazi.edu.tr
Arş. Gör. Elçin AYAZ, Gazi Üniversitesi, elcin.ayazz@gmail.com

ÖZET

Bir ülkenin eğitim programları o ülkenin eğitim niteliğiyle doğrudan ilişkilidir. Ülkelerin eğitim politikaları programlar yoluyla uygulamaya dönüştürülür. Ülkemizde, cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar günün şartlarına uygun üzerinde en çok geliştirilmeye çalışılan ve değişikliğe uğrayan programların başında ilköğretim programları gelmektedir. En son 2005-2006 eğitim-öğretim yılında ülke genelinde tüm ilköğretim okullarının (1-5.sınıflar) birinci kademesinde yeni ilköğretim ders programları çok önemli bir reform yapıldığı iddiasıyla yeniden yapılandırılmış ve tüm ülkede uygulamaya konmuştur. Ayrıca programların her fırsatta yenilikçi bir bakış açısı getirdiği, öğrenciyi merkeze aldığı belirtilmiş, geleneksel yöntemlerden farklı yöntemler önerilmiş ve bireysel farklılıklar vurgulanmıştır. Ancak 2012 yılında yapılan değişiklikle uygulanmakta olan 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim yerine, 12 yıllık zorunlu kademeli eğitim getirilerek 12 yıllık süre üç kademeye ayrılmıştır. Birinci kademe 4 yıl süreli ilkokul (1. 2. 3. ve 4. sınıf), ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul (5. 6. 7. ve 8. sınıf) ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. sınıf) olarak düzenlenmiştir. 2015 yılında ise buna bağlı olarak İlkokul Matematik Dersi (1-4.sınıflar) öğretim programı yeniden değişikliğe uğramıştır. Henüz uygulamaya konulmayan ve taslak program özelliği taşıyan bu programın bir önceki programdan farkının yalnızca 1-4.sınıflar düzeyine mi indirildiği yoksa ne tür değişiklikler olduğu merak konusudur. Bu düşünceden yola çıkarak bu çalışmada, 2005 ve 2015 Matematik dersi öğretim programlarının tasarıya bakarak karşılaştırılması ele alınmıştır. Son taslak program halen uygulanan programdan belirli yönleriyle ayrılmaktadır. İlk göze çarpan değişiklik programların sayfa sayısındaki azalma olmuştur. 2005 programı 362 sayfa iken 2015 taslak programı 36 sayfaya inmiştir. En azından bu açıdan bile programın incelenmesi araştırmacılar açısından önemli görülmüştür. Öğretim programları Temel alınan yaklaşım, Amaçlar, içerik, öğrenme – öğretme süreci ve ölçme ve değerlendirme boyutlarında ele alınarak karşılaştırılacak ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: 2005 Matematik Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı, 2015 Matematik Dersi (1-4.sınıflar) Taslak Öğretim Programı, matematik dersi

2015 İLKOKUL 1-4 MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMININ 2009 1-5 MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMI İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Yrd. Doç. Dr. Yasin GÖKBULUT, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, yasin.gokbulut@gop.edu.tr
Öğretmen Osman ASLAN, Çetin Birmek İlköğretim Kurumu, oaslan5858@gmail.com

ÖZET

Değişim evrensel ve kaçınılmaz bir gerçekliktir. Modern çağımızda her şey değişime ayak uydururken eğitim sistemimizin, öğretim programlarımızın bundan bağımsız kalması düşünülemez. İletişim teknolojilerinin böylesine hızla geliştiği dünyamızda hem toplum olarak hem de kurumlarımız olarak dar kalıplara sıkışıp kalamayız. Milli Eğitim Bakanlığı 2012/2013 eğitim öğretim yılı ile birlikte eğitim sisteminde değişime giderek ve 4+4+4 olarak bilinen yeni bir sisteme dönüştü. Gelişen, yenilenen ve değişen sistemin doğal ürünü olarak öğretim programları da kendisini revize etme durumunda kalmıştır. Bu gelişmeler karşısında 2015 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu bünyesinde İlkokul Matematik Öğretim Programını revize ederek, uygulama alanına sunmuştur. Revize ederken ya da değişime açık olurken ortaya koymuş olduğumuz

yenilikçi eserlerin, eskiye nazaran yarar ve işlevsellik bakımından daha üstün olması beklenir. Bu araştırmada öğretim programları karşılaştırılırken aynı zaman da yeni öğretim programının uygulama sahası dışında, teorik olarak anlatım düzeyinin, modern, çağdaş ve akademik açıdan kabul görmüşlük seviyesinin incelemesi yapılacak, programın uygulayıcısı olan işbaşındaki öğretmenlerimizin görüşleri değerlendirilmeye alınacaktır. Araştırmanın temel amacı, 2015 İlkokul 1-4 matematik dersi öğretim programı ile 2009 1-5 matematik dersi öğretim programını, öğretim programının temel öğeleri olan ''amaç/kazanım, içerik, öğrenme ve öğretme durumları ile ölçme-değerlendirme'' süreçleri bakımından karşılaştırmak ve bu bağlamda öğretmen görüşlerini ortaya koymaktır. Bu çalışmanın modeli, nitel araştırma modeli ile doküman incelemesi olarak yapılandırılacaktır. 2015 ilkokul matematik öğretim programı ile 2009 ilköğretim matematik öğretim programının karşılaştırılması modelin dokuman incelemesi boyutunu oluşturacaktır.

Anahtar sözcükler: İlkokul Matematik Öğretim Programı, matematik öğretimi, program karşılaştırılması

4.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SİMETRİ VE SİMETRİ DOĞRUSU İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ALGILARI

Doç. Dr. Erdoğan HALAT, Afyon Kocatepe Üniversitesi, ehalat@aku.edu.tr
Öğretmen Firdevs ÇİMENCİ -ATEŞ, Aydın Umurlu Şehit Rıfat Tunçbilek Ortaokulu, fria_deu@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilkokul 4.sınıf öğrencilerinin simetri ve simetri doğrusu ile ilgili algılarını belirlemektir. Bu çalışmaya 166 erkek ve 168 kız olmak üzere toplamda 334 ilkokul 4.sınıf öğrencisi katılmıştır. Veri toplama aracı olarak, 12 açık-uçlu klasik sorudan oluşan bir test kullanılmıştır. Bu testte bir soru simetrinin tanımı, diğer on bir soru simetri doğrusunun çizimini sorgulayan üç farklı büyüklük ve döndürülmüş konumda olan güncel hayattan iki basit ve iki karmaşık şekil, üç düzgün geometrik şekil, bir rakam ve iki harf yer almaktadır. Veri toplama aracında yer alan sorular 4.sınıf kazanımlarına bağlı olarak 4.sınıf düzeyine uygun bir şekilde hazırlanmıştır. Verilerin analizinde, betimsel istatistik ve bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Veri analizleri sonucunda şu sonuçlara ulaşılmıştır: Bu çalışmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun simetri kavramı ile simetri doğrusunun tanımlarını karıştırdıkları belirlenmiştir. Katılımcıların sadece % 16'sı simetri kavramının tanımını doğru yaparken, %49'u simetri kavramı yerine simetri doğrusunu tanımladıkları görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin yaklaşık %90'ı güncel hayattan iki basit şeklin simetri doğrusunu doğru çizerken, yanlış yapanlarda iki tür kavram yanılgısı olduğu tespit edilmiştir. Bunlardan biri öğrencilerin simetri doğrusunun dikey olması gerektiği algısı ve diğeri döndürülmüş şeklin simetri doğrusun olmadığı algısıdır. Fakat karmaşık çoklu simetri doğrularının olduğu şekillerde ise öğrencilerin (%80-%86) önemli bir kısmı yanlış cevap vermişlerdir. Bu sorularda katılımcı öğrencilerin simetri doğrusu deyince dikey ve yatay iki doğrunun varlığını düşündükleri belirlenmiştir. Ek olarak, öğrencilerin büyük çoğunluğunun düzgün geometrik şekillerden yamuk ve ikizkenar üçgende simetri doğrularının varlık veya yokluğunda zorlanmazken, paralelkenar da çok zorlandıkları belirlenmiştir. Benzer şekilde, öğrenciler simetri doğrusunun var veya yok olmasında "F" harfinde zorlanmazken, "H" harfinde orta düzeyli bir zorlanma olduğu görülmüştür. Testin genel değerlendirilmesinde kız ve erkek öğrencilerin başarı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara bağlı olarak, sınıf öğretmenlerinin simetri konusunu öğretirken simetri kavramı ile simetri doğrusu üzerinde daha fazla durmalı ve öğrencileri uyarmalı ve simetri doğruları çizilirken şekillerin farklı büyüklük ve döndürülmüş hallerinde de simetri doğrularının olacağı belirtilmelidir.

Anahtar sözcükler: İlkokul, matematik, simetri, simetri doğrusu

ARAMIZDA KALSIN

Öğretmen Mehmet Barış İPEK, Yıldırım Bayazıt İlkokulu, baris_ipek2007@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; materyal geliştirmenin matematik öğretimindeki yeri, önemi ile bu konudaki öğretmen ve öğrenci açısından yaşanan sorunları saptamak ve bu sorunların çözümüne ışık tutmaktır. Çalışma kapsamında, ilkokullardaki matematik derslerinde materyal kullanımı konusun içeren dokümanlar incelenmiştir. İncelenen dokümanlar içerik analizine tabi tutulmuştur. Bu analizler neticesinde bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar neticesinde Matematik öğretiminde materyal kullanmanın yeri ve avantajları nelerdir?, Öğretmen materyal seçerken, hazırlarken ve kullanırken nelere dikkat etmelidir?,2 Materyallerle ilkokul öğrencilerinin karşılaştığı zorluklar nelerdir ve bu zorlukları gidermede öğretmene düşen roller nelerdir? .Sorularına cevap aranmıştır. Çalışmanın sonucunda dikkat çekici bulgulardan birisi, ilkokullarda matematik öğretiminde öğrencilerin müfredattan yeterince yararlanabilmeleri için materyal kullanmanın önemli olduğu halde, öğretmenlerin bu konuda yeterli bilgi, beceri ve deneyime sahip olmamasından dolayı derslerde zorluk yaşadıkları saptanmıştır. Materyaller sayesinde ilkokullardaki öğrenciler bu dersin müfredat programındaki içerikleri daha kolay kavrayacaktır. Birden çok duyu organına hitap eden öğrenmeler daha kalıcı öğrenmeye sebep olmaktadır. Bu afiş çalışması ile 9 ile kısa yoldan rakamları toplamanın önemine vurgu yapılmıştır. İlkokul öğrencisine bu afişle 9 ile hangi rakamı toplarsak çıkan sonucun toplanan rakamın bir eksiğine eşit olduğu gösterilmeye çalışılmıştır. Bu sayede ilkokul öğrencilerinin matematik derslerinde kullanılan materyal sayesinde soyut olan kavramları somutlaştırarak, matematik becerilerini daha etkili kullanıp öğrencilerin materyaller sayesinde olumlu tutumlar geliştirmesi amaçlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Matematik öğretimi, materyal geliştirme, materyal hazırlama, materyal kullanma, materyal kullanmda öğretmenin rolü

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN ÇOKLU ZEKÂ KURAMININ UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Yasin GÖKBULUT, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, yasingkbulut@yahoo.com
Öğretmen Ercan DİRİK, Erzurum Horasan Kırklar İlkokulu, ercandirik60@gmail.com

ÖZET

Günümüzde, dünya genelinde eğitime verilen önem giderek artmaktadır. İnsanlar, giderek değişen ve gelişmelerin hızına yetişmekte zorluk çektikleri bu çağda, gelecek nesilleri de bu değişim ve gelişime ayak uydurabilecek şekilde yetiştirmek istemektedirler. Bunun yolu da planlı ve programlı bir eğitimden, yani okullardan geçmektedir. Eğitim bilimlerindeki gelişmeler de günden güne hızla artmaktadır. Bu gelişmelerle birlikte tüm bireylerden aynı hedeflere ulaşmasını bekleyen bir sistem, yerini, bireysel farklılıkların esas olarak kabul edildiği ve her bireyin uygun ortam ve şartlar sağlandığında kendisini geliştirebileceği prensibini temele alan çağdaş yaklaşımlara bırakmıştır. Howard Gardner tarafından öne sürülen, zekanın klasik zeka testleriyle ölçülemeyecek kadar karmaşık ve değişik türlerinin olduğu gerçeğiyle geleneksel zeka anlayışlarını öteleyen çoklu zeka kuramı da bireysel farklılıkları esas alan yenilikçi, çağdaş bir anlayıştır. Bu araştırmada, birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin çoklu zekâ kuramının uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri ve bu görüşlerin çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma araştırma yöntemi kullanılmış ve birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin çoklu zekâ kuramının uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri uygulanan veri toplama aracı ile belirlenmiştir. Hedef evrende, Türkiye'deki birleştirilmiş sınıf öğretmenleri yer almaktadır. Veriler, bu evrenden rastgele seçilen 80birleştirilmiş sınıf öğretmeninden toplanmıştır. Araştırmada verilerin toplanması Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü izni ve Tokat Valilik onayı ile yapılmıştır. Anketlerin dağıtımı, toplanması, verilerin girilmesi, analizi ve yorumlanması araştırmacı tarafından yapılmış olup veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Yapılan analizlerin sonucunda, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin çoklu zekâ kuramının uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri olumlu çıkmıştır. Ancak nitel verilerin analizinde, öğretmenlerin çoklu zekâ kuramı uygulamalarından daha iyi yararlanabilmek için birleştirilmiş sınıflı okulların eksiklik ve sınırlılıklarının giderilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Birleştirilmiş sınıf, Çoklu Zekâ Kuramı, öğretmen görüşleri

BRUNER'İN ZİHİNSEL GELİŞİM İLKELERİNE GÖRE YAPILAN BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİMİN 3. SINIF GEOMETRİ KAZANIMLARININ KALICILIĞINA VE BAŞARIYA ETKİSİ

Öğretmen Sıtkı ÇEKİRDEKCİ, İstanbul Sultanbeyli Hasanpaşa İlkokulu, cekirdekci-sitki@hotmail.com
Öğretmen Nergiz ÇEKİRDEKCİ, İstanbul Sultanbeyli Toki Adil İlkokulu, ngz_18@hotmail.com

ÖZET

Günlük hayatta karşılaştığımız ürünlerden, ev-ofis düzenlemelerine hatta meslek hayatına kadar her yerde geometri kavramlarına ihtiyaç duymaktayız. Geometrinin konu alanının somut cisimlerden oluşması, bütün matematiksel düşüncelerin temelinde geometrinin olması, geometri öğretiminin temel eğitimde önemli olması gerektiğini düşündürmektedir. Çünkü geometrik kavramlara yönelik eleştirel gözlemlerin yapıldığı, kavramların kazanıldığı, sezgilerin oluştuğu dönem temel eğitimdir ve bu dönem sonraki dönemlere oranla daha önemlidir. Alan yazımda çocukların oyun oynayarak bir kazanımı veya kavramı öğrendiğinde hem eğlendikleri hem de öğrendiklerinin kalıcı olduğu ifade edilmektedir. Genelde matematik özelde geometriyi öğrencilerin sevmesi için derste kullanılan yöntem ve tekniklerin, öğrencilerin öğrenmelerinde önemli bir yere sahip olacağı söylenebilir. Matematik öğretiminde yaygın olarak ders kitaplarının kullanılması, kitapların doğası gereği Jerome Bruner'in belirttiği bireylerin zihinsel gelişim ilkelerinden imgesel ve sembolik öğrenme etkinliklerini sağlamaları özellikle ilkokul öğrencilerinin öğrenme ihtiyaçlarını tam olarak karşılamamaktadır. Bruner'in eylemsel, imgesel ve sembolik olarak tanımladığı ilkelere uygun öğrenme etkinliklerinin hazırlanması; imgesel dönem içerisinde bilgisayar etkinliklerine yer verilmesi; bilgisayar destekli öğretimin soyut kavramları benzetim ve model ile somutlaştırma; öğrencinin kendi hızına göre öğrenmeyi kolaylaştırma; resim, video, ses, animasyon gibi çoklu ortam teknikleri ile öğretimi güçlü ve zevkli kılarak öğrencilerin öğrenim durumlarında bireysel farklılıklarına cevap verebilme gibi özelliklerinden yararlanılmasının, öğrencilerin geometri konularını ve kavramlarını zihinlerinde kolayca anlamlandırabilecekleri ve geometri başarısı ile kalıcılığı etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle araştırmada ilkokul üçüncü sınıfta, Bruner'in zihinsel gelişim ilkelerine göre hazırlanmış bilgisayar destekli öğretimin geometri öğrenme alanındaki kazanımların kalıcılığına ve başarıya etkisinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Araştırma, ilköğretim 3.sınıf geometri öğrenme alanındaki konuların Bruner'in zihinsel gelişim ilkelerine göre bilgisayar destekli işlenmesinin öğrencilerin geometri öğrenme alanındaki kazanımların kalıcılığı ile başarıya etkisini araştırmak amacıyla kontrol gruplu ön test-son test modeline uygun yarı deneysel model olarak tasarlanmıştır. Araştırma modelinde kullanılan Bruner'in zihinsel gelişim ilkelerine göre yapılan bilgisayar destekli eğitim bağımsız değişken, öğrencilerin geometri kazanımlarına ilişkin başarı düzeyleri ile kazanımların kalıcılıkları bağımlı değişkeni oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma evrenini; 2015-2016 öğretim yılı 2.yarıyılında İstanbul ili Sultanbeyli ilçesindeki ilkokulların 3. sınıfa devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu ilçede bulunan Hasanpaşa İlkokulu'nda öğrenim gören 3. sınıflardan aynı sosyo-ekonomik düzeye sahip 2 şubenin öğrencileri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilkokul 3. sınıflarda okutulması amacıyla dağıtılan öğrenci ders ve çalışma kitapları ile öğretmen kılavuz kitabında yer alan, geçerli ve güvenilir olduğu kabul edilen ünite sonu değerlendirme soruları ile etkinlik ve alıştırma sorularından oluşan bir test kullanılacaktır. Tüm istatistiksel işlemler .05 anlamlılık düzeyinde gerçekleştirilecektir. Araştırmadan elde edilen bulgular ilgili literatür ve yapılan diğer araştırmalar kapsamında tartışılıp, sonuçları karşılaştırılacaktır.

Anahtar sözcükler: Başarı, buluş yoluyla öğretim, geometri, kalıcılık, bilgisayar destekli öğretim

CİNSİYET EŞİTLİĞİ BAĞLAMINDA MATEMATİK YETERLİĞİNİ: PISA VE TIMSS VERİLERİYLE BİR LOJİSTİK REGRESYON ANALİZİ

Yrd. Doç. Dr. Ş. Koza ÇİFTÇİ, Akdeniz Üniversitesi, kozaciftci@hotmail.com
Prof. Dr. Engin KARADAĞ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, enginkaradag@ogu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. F. Melis CİN, İstanbul Ticaret Üniversitesi, meliscin@gmail.com
Doktora Öğrencisi Ş. Selin ÇİFTÇİ, Ankara Üniversitesi, selinciftci81@gmail.com

ÖZET

Son yıllarda özellikle eğitim sistemlerinde yapılan yapısal reformlar, öğrenci başarısının yanında özellikle cinsiyet eşitliği kavramın da eğitimsel olarak tekrar sorgulanmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda, Türkiye'nin katıldığı uluslararası çeşitli araştırmalar (PISA, TIMSS gibi), ülkelerin eğitim sistemlerini performans ve çeşitli değişkenler bağlamında ne durumda olduklarına ilişkin kıymetli bilgiler sunmaktadır. Araştırmalarda hem yüksek performans gösteren ve hem de öğrencilerinin eşitlik seviyeleri sağlayan ülkelerin eğitim sistemlerinin sahip olduğu özellikler ve yürürlükteki politikalar diğer ülkeler açısından son derece önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu çalışmanın temel amacı, matematik yeterliliğini cinsiyet eşitliği bağlamında inceleyerek kız ve erkek öğrencilerin matematik yeterliliklerini etkileyen faktörleri lojistik regresyon analiziyle saptamaktır. Nedensel bir desende tasarlanan çalışmada; PISA ve TIMSS matematik yeterlik düzeyleri bağımlı, öğrencilere ait demografik ve diğer değişkenler ise bağımsız değişken olarak ele alınmıştır. Nedensel desen, bir kısım değişkenler arasındaki ortaya çıkmış veya var olan neden-sonuç ilişkilerini inceleyen bir araştırma desenidir. Nedensel araştırma deseni, araştırma değişkenleri arasındaki ilişkinin neden-sonuç ilişkisi olduğu düşünüldüğünde kullanılır. Bu çalışma ikincil veri kaynakları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler Türkiye'den PISA-2012'ye katılan 4848 on beş yaş grubu öğrenci ve TIMSS-2011'e katılan 7479 dördüncü sınıf ve 6928 sekizinci sınıf öğrencisinden elde edilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler, bağımlı değişkenin (matematik yeterlik düzeyleri) sınıflama türünde olmasından dolayı lojistik regresyon analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Lojistik regresyon analizin temel amacı, bireylerin farklı yeterlik gruplarına ayrılarak sınıflandırılmasıdır. Çalışmada veri çözümleme işlemleri devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Cinsiyet eşitliği, lojistik regresyon, matematik yeterliği, PISA, TIMSS

ÇOKLU ZEKÂ KURAMI KAPSAMINDA MATEMATİK DERSİ UYGULAMALARI

Öğretmen Fahriye ELKİN, İstanbul Sultangazi Mevlana İlkokulu, altugfahriye@hotmail.com
Öğretmen Seyhan BATTALOĞLU, Mevlana İlkokulu, a.battaloglu-2004@hotmail.com
Öğretmen Emel FİLİZ, Mevlana İlkokulu, faceless82@hotmail.com

ÖZET

Her öğrencinin bir diğerinden farklı olduğu gerçeği, her öğrencinin algılama ve başarıya ulaşma yolunun da farklı olacağını gösterir. Çocukların algılama düzeyi gün içindeki zamanlarda da değişiklik gösterir. Bu farklılıkları da düşünerek, genel olarak öğrencilerde fobi haline gelen matematik derslerini, Çoklu Zekâ Kuramına dayalı etkinlikler ve metotlarla işleyerek dersi sevdirmek; Çoklu Zekâ Kuramına dayalı öğretim ve geleneksel öğretimin üçüncü sınıf öğrencilerinin matematik başarılarına etkisinin saptanması amaç teşkil etmiştir. Matematik dersi diğer soyut bilimler gibi, sıklıkla öğretmen merkezli ve etkin olmayan öğrenci etkinliklerine dayanan geleneksel öğretim yöntemiyle öğretilmektedir. Uygulama ile Matematik dersi konularının öğretiminde; proje tabanlı öğrenme ve çoklu zekâ yaklaşımı gibi öğrencilerin derse aktif katılımlarını gerektiren alternatif öğretim yaklaşımlarının kullanımının vurgulanması hedeflemektedir. Amaç, matematik dersinde uygulanan proje tabanlı öğrenmede çoklu zekâ yaklaşımının öğrencilerin matematik dersi başarılarına ve matematik dersine karşı tutumlarına etkilerini belirlemektir. Uygulama; araştırma, Çoklu Zekâ Anketi, matematik başarı testi, ön test–son test kontrol gruplu modelde düzenlenmiş deneysel bir çalışmadır. Deneysel uygulama,2014-2015 öğretim yılında Mevlana İlk Okulunda uygulanmıştır. Çalışmaya iki deney ve bir kontrol grubu olmak üzere toplam 150 adet üçüncü sınıf öğrencisi katılmıştır. Kontrol gruplarında geleneksel öğretimle gerçekleşmiştir. Deney grubundaki öğrenciler, en yüksek zeka alanlarına göre, Sözel-Dil zeka, Mantık-Matematik zeka, Görsel-Uzaysal zeka ve Sosyal zeka alanlarında gruplara ayrılmışlardır. Zeka türlerine göre etkinlikler yapılmıştır. Uygulama sonunda deney grubunun tamamına son-test uygulanmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre; Çoklu Zekâ Kuramına dayalı öğretimin, geleneksel öğretime göre daha başarılı olduğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Çoklu Zekâ Kuramı, deney grubu, geleneksel matematik

DEVELOPING A TEACHERS' GENDER STEREOTYPE SCALE TOWARDS MATHEMATICS

Arş. Gör. Özge NURLU, Gazi Üniversitesi, ozgenurlu@hotmail.com

ABSTRACT

Gender issues have become a focus of mathematics education research. While some research show that there is no differences between boys and girls, numerous of research indicated that boys have outperformed than girls. It is suggested that gender stereotypes such as girls are expected to show less achievement in mathematics compare to boys, have an effect on mathematics achievement. According to these gender stereotypes, boys have more achievement in mathematics and science and girls have achievement in literature and arts. Gender stereotypes are transmitted to one generation to the other via children's books, language, parents and teachers, as well. Because of teachers' important role in shaping their students' beliefs and attitudes, to determine teachers' gender stereotypes are vital to understand the differences of mathematical achievement between girls and boys. Therefore, the purpose of this study is to develop a teacher gender stereotype scale towards mathematics. The scale consists of two subscales: Boys Form and Girls Form. These two forms are conducted with 249 primary school teachers. Results of the exploratory factor analysis for each forms, for Boys Form 18, Girls Form 17 items are determined and 4 factors are defined. Depending of literature review, these factors are named as environment, gender appropriateness of careers, competence

and attribution of success. The Cronbach's alfa coefficient for Boys Form is calculated as ,85 while Girls Form is calculated as ,80. For each form, the confirmatory factor analysis are conducted and 4-factor of the subscales are confirmed. The findings of the study revealed that the scale is a valid and reliable instrument to measure gender stereotypes in mathematics.
Key words: Gender stereotypes, mathematics, primary school teachers, scale development

DIENES İLKELERİNE GÖRE HAZIRLANAN GEOMETRİ ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN KAZANIMLARA ULAŞMA DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Arş. Gör. Dr. Mehmet Hayri SARI, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, mhsari@nevsehir.edu.tr
Doç. Dr. Neşe IŞIK TERTEMİZ, Gazi Üniversitesi, tertemiz@gazi.edu.tr

ÖZET

Matematik varoluşu itibariyle bir soyutlamadır. Günümüzde matematik öğrenmeyi tanımlayan bilimsel teorilere bakıldığında, öğrencilerin yeni matematiksel fikirleri soyutlayabilmeleri için, onlar hakkında sahip oldukları bilgiyi ve akıl yürütme yollarını kullanarak bu fikirlerin öğrenciler için ifade ettiği anlamı kişisel olarak oluşturmaları gerektiğini ileri sürer. Dolayısıyla geometri gibi disiplinlerin öğretiminde kavramların, öğrenci için anlamlı hale gelmesi, öğrencinin hayatı ve tecrübeleriyle ilişkilendirilmesi gerekir. Öğrenmeye yönelik sağlanan bu bakış açılarıyla uyumlu olması açısından matematik eğitimi; öğrencilerin kendi fikirlerini oluşturduğu, bunları test edip düzenleyerek git gide daha karmaşık, soyut ve güçlü bir hal alan matematiksel fikirler meydana getirdiği ortamlar olmalıdır. Bu çerçevede bir kavramın öğrenilmesi soyutlamaya ve dolayısıyla tüm matematik tecrübeye dayanmaktadır. Matematikte yer alan soyutlama ve genellemelere ilişkin en önemli vurguyu yapanlardan biri de Zoltan Paul Dienestir. Dienes sürekli olarak, matematik öğreniminin seyirlik bir şey olmadığını, öğrencinin fiziksel ve zihinsel olarak aktif katılımını gerektirdiğini ifade etmektedir. Yapılandırmacı felsefe anlayışına kendini konumlandıran Dienes ilkeleri; matematiksel kavramların özünü oluşturan soyutlama ve genellemenin önemine vurgu yapması, kavramların öğrenilmesinde somut malzemelerin kullanılmasına dikkat çekmesi, matematik öğreniminin dinamik bir yapıda gerçekleşmesi ve öğrenenin kendi kavramlarını ve becerilerini oluşturmada fırsat tanıması bakımından matematik eğitimi literatürünün önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu araştırma Dienes ilkelerine göre hazırlanan geometri etkinliklerinin öğrencilerin kazanımlara ulaşma düzeylerine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırma, ön-test son-test kontrol gruplu yarı-deneysel desene göre tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Nevşehir ili merkezinde yer alan orta sosyo-ekonomik düzeyde üç farklı devlet ilkokuldan belirlenen 4.sınıflardaki öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmaya iki deney ve bir kontrol grubu atanmıştır. Deney gruplarındaki dersler, programda yer alan kazanımlar dikkate alınarak Dienes ilkelerine göre hazırlanmış ders planlarına göre yürütülmüştür. Kontrol grubunda ise matematik dersleri öğretmen kılavuz kitabındaki planlara göre işlenilmiştir. Araştırmada verilerin toplanması aşamasında; deney ve kontrol gruplarında yer alan katılımcılara ön-test, sont-test ve kalıcılık testleri olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen 76 soruluk Geometri Düzey Belirleme Testi uygulanmıştır. Araştırmada deneysel desenin ön-test ve son-test aşamalarında Geometri Düzey Belirleme Testinden elde edilen puanlar üzerinden öğrencilerin Geometri Öğrenme Alanı ile geometri ile ilişkisi olan Ölçme Öğrenme Alanında (Çevre ve Alan) yer alan kazanımlara ulaşma düzeyleri hesaplanmıştır. Geometri Düzey Belirleme Testinde yer alan maddelerin testteki doğru cevaplanma yüzdeleri (madde güçlük indeksleri) hesaplanmış ve elde edilen değerler hedeflenen davranışların ulaşılma düzeyleri olarak kullanılmıştır. Hedeflenen davranışların ulaşılma ölçütü 0.75 olarak kabul edilmiştir. Araştırmada ele alınan 24 kazanımdan Deney 1 grubundaki öğrenciler 19 kazanımda tam öğrenme düzeyindeki hedefe ulaşırken, beş kazanımda belirlenen düzeye ulaşamamışlardır. Aynı şekilde Deney 2 grubundaki öğrenciler de, 20 kazanımda tam öğrenme düzeyindeki hedefe ulaşırken, dört kazanımda bu düzeyin altında kalmışlardır. Kontrol grubunda ise, 24 kazanımdan sadece iki tanesinde tam öğrenme düzeyindeki hedefe ulaşılmıştır. Geriye kalan 22 kazanımda, öğrenciler belirlenen düzeye ulaşamamışlardır.
Anahtar sözcükler: Dienes İlkeleri, geometri, ilkokul matematik, ölçme, tam öğrenme

DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİ

Yrd. Doç. Dr. Yeliz YAZGAN, Uludağ Üniversitesi, yazgany@uludag.edu.tr
Öğretmen Duygu KOZAN, Özel Bursa Sınav Koleji, dygkzn@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Yasemin ÖZKAN, Uludağ Üniversitesi, yaseminozkan03@gmail.com

ÖZET

Matematik okuryazarlığı, kişinin, matematiğin gerçek yaşamda nasıl kullanılabileceğini görme ve gereksinimlerini karşılamada matematikten yararlanma ve onunla iç içe olma kapasitesi olarak tanımlanmaktadır (OECD, 2003). Bu yüzden matematik öğretiminde matematik okuryazarlığının önemli bir yeri vardır. Bu çalışma, dördüncü sınıf öğrencilerinin matematik okuryazarlığı düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Dördüncü sınıf düzeyinin seçilmesinin nedeni, PISA ile olan bağlantısından dolayı yapılan çalışmaların genelde öğretmen, öğretmen adayı, ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik olmasıdır (örn. Özgen ve Bindak, 2011; Uysal ve Yenilmez, 2011). Ancak ilkokul öğrencilerini konu alan çalışmalara rastlanmamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Bursa ilinde bulunan iki ilköğretim okulunun dördüncü sınıfında öğrenim gören öğrenciler arasından rastgele seçilen 24 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilere, araştırmacılar tarafından üç kaynaktan (Milli Eğitim Bakanlığı, 2012; Altun, 2015a; Altun, 2015b) seçilen 6 soru sorulmuştur. Seçilen soruların matematik okuryazarlığının nicelik, belirsizlik, uzay ve şekil alanlarına eşit dağılmasına dikkat edilmiştir. Sınıf düzeyi uygun olmadığı için cebir ve ilişkiler alanına yönelik soru sorulmamıştır. Soruların üçü çoktan seçmeli, üçü ise açık uçludur. Uygulama aşamasında öğrencilere herhangi bir yönlendirme yapılmamıştır. Öğrencilerin tüm soruları cevaplaması ortalama 30 dakika sürmüştür. Verilerin analizi aşamasında önce tüm öğrenci cevapları soru bazında incelenip sınıflandırılmıştır. Her soru için ayrı bir rubrik oluşturulmuş, cevaplar 0, 1, 2 puan olarak değerlendirilmiştir. Böylece hem soru hem de öğrenci bazında bir toplam puan oluşmuştur. Bu toplam puanlara dayanılarak her soru ve öğrenci için başarı yüzdeleri hesaplanmıştır. Ayrıca öğrenci başarı yüzdeleri esas alınarak öğrenciler düşük (%0 - %33 arası), orta (%34 - %67 arası), ve yüksek (%68 ve üstü) olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Her soru için başarı

yüzdeleri şu şekilde sıralanmaktadır: %42, %56, %90, %77, %8, %35. Belirsizlik alanındaki başarı oranı %49, nicelik alanındaki başarı oranı %84 ve uzay ve şekil alanındaki başarı oranı ise %22 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre en düşük başarı uzay ve şekil alanında, en yüksek başarı ise nicelik alanında gözlenmiştir. Öğrenci bazında başarı düzeyleri %8 ile % 75 arasında değişmektedir. Düşük başarılı 6, orta başarılı 15 ve yüksek başarılı 3 öğrenci vardır. Genel başarı ortalaması %51'dir. Buna dayanarak öğrencilerin matematik okuryazarlığı konusunda orta düzeyde başarılı oldukları da söylenebilir. Elde edilen sonuçlar, dördüncü sınıf öğrencilerinin matematik okuryazarlığı sorularına fazla alışık olmadıklarını ve dolayısıyla okuryazarlıkta orta düzeyde olduklarını ortaya çıkarmıştır. Bu durum matematik okuryazarlığını geliştirmeye 15 yaşı beklemeden başlanması gerektiğini göstermektedir. Bunun için daha küçük sınıflardaki öğrenciler öğretim ortamlarında, ders kitaplarında daha fazla matematik okuryazarlığı sorusu ile karşılaştırılmalıdır. Ayrıca, daha fazla öğrenci ve soru sayısı ile yapılacak ileriki bir çalışma, daha sağlam sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır.

Anahtar sözcükler: Dördüncü sınıf, matematik eğitimi, matematik okuryazarlığı

DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SEMBOLİK, SAYISAL VE SÖZEL BİÇİMDE VERİLMİŞ PROBLEM ÇÖZÜMLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Emre EV ÇİMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, emre.ev.cimen@windowslive.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Emine KARTAL, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, emine.ayalp@hotmail.com

ÖZET

Matematik sayılar, semboller ve işlemlerden oluşan bir disiplin olma özelliğinin yanısıra eleştirel düşünme, akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim kurma ve problem çözme gibi önemli beceriler kazandırarak insana destek olan önemli bir bilimdir. Matematik öğretiminin en önemli amaçları arasında yer alan problem çözme, "ne yapılacağının bilinmediği durumlarda yapılması gerekeni bilmek" olarak tanımlanmaktadır. Okul matematiğinin odağı olması gerektiği vurgusu yapılan problem çözme becerisi aynı zamanda eleştirel düşünme, karar verme, yansıtıcı düşünme, sorular sorma, analiz sentez yapabilmeyi de gerektiren ve geliştiren bir beceridir. Problem çözmede yer verilen en temel aşamalardan ilki "problemi anlama" basamağıdır. Gerçekten de alanyazında problem çözmede karşılaşılan güçlüklerden birinin problemin gereği gibi okunup anlaşılamamasından ileri geldiği değerlendirilmektedir. Sözel sunulmuş günlük yaşam problemlerini anlaşılmaz kılan özelliklerin öğrencilerin matematiksel bilgi eksikliği, problemi günlük yaşam ile ilişkilendirmedeki yetersizliği veya sözcüklerle ifade edilmiş problemin yetersiz ya da yanlış anlaşılması/algılanması ve matematik dili ile yazılamaması olduğu değerlendirilmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin sözel, sayısal ve sembolik problemlerde zorlanma nedenlerinin araştırılıp incelenmesi önemli görülmüştür. Araştırmada özünde aynı olan, aynı sonucu veren; (1)Sembolik Form (Rakamlar ve sembollerle verilmiş işlem) (400-150=?), (2)Sayısal Form (Matematiksel sunulmuş soru)(400'ün 150 eksiği kaçtır?) ve (3)Sözel Form (Günlük yaşam problemi)(Ali'nin 400 lirası vardır. Ali, parasıyla kendisine fiyatı 150 lira olan bir eşofman almıştır. Ali'nin geriye kaç lirası kalmıştır?) şeklinde üç farklı biçimde verilmiş problem çözme becerilenin incelenmesi ve problem çözme sürecinde nerede hata yaptıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Durum çalışması biçiminde tasarlanmış çalışmada amaç kapsamında, sayılar öğrenme alanında dördüncü sınıf öğrencilerinin seviyesine uygun her biri dokuz sorudan oluşan üç ayrı çalışma hazırlanmış ve her bir çalışma birer hafta ara ile uygulanmıştır. Her uygulama sonunda öğrencilerin hangi sorularda zorlandıklarını veya hangi soruları daha rahat çözebildiklerini ve nedenlerini belirlemeye yönelik görüşme soruları yöneltilmiştir. Uygulama ve görüşmelerden elde edilen veriler analiz edilerek; bulgular incelenerek, tablolaştırılmış, kriterlere uygun seçilmiş örnek öğrenci yanıtları ile birlikte sunulmuştur. Araştırmada öğrencilerin en çok sözel formda verilen problemlerde zorlandıkları, sözel verilmiş matematik problemini matematik diline çevirmede problemin konusunun yani bağlamının önemli olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Matematik dili, matematik eğitimi, problem çözme

DÖRDÜNCÜ SINIFA DEVAM EDEN ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İLE BAŞARILI ÖĞRENCİLERİN RUTİN OLMAYAN PROBLEM ÇÖZÜMLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Neşe IŞIK TERTEMİZ, Gazi Üniversitesi, tertemiz@gazi.edu.tr
Öğr. Gör. Hamdi KARAKAŞ, Cumhuriyet Üniversitesi, hamdikarakas58@yahoo.com.tr
Öğretmen Adem DOĞAN, Kahramanmaraş Bilim Ve Sanat Merkezi, aademdogan@gmail.com

ÖZET

Problem çözme, öğrencilerin üst düzey düşünmelerini geliştirmelerine katkı sağlayan önemli bir beceridir. Problem çözme stratejileri, öğrencilerin bir problemi çözümü ile meşgul olurken ortaya koydukları bilişsel aktivitelerin her biridir. Eğer öğrencilerden problem çözmenin mantığını ve doğasını kavramaları, bir problemle karşılaşıldığında uygun stratejiyi seçmeleri ve sonuçları yorumlama yetenekleri geliştirmek isteniyor ise derslerde rutin olmayan problemlerin daha sık kullanılması gereklidir. Çünkü öğrenciler rutin olmayan problemleri çözmeye çalışırken, işlemleri ve alıştırmaları ezbere değil, problem gerektirdiği için kullanmayı öğrenirler ve daha başarılı olmaları için daha fazla risk alıp problemleri çözerken yeni ve farklı yöntemler denerler. Üstün yetenekli/zekalı öğrenci; zeka, yaratıcılık, sanat kapasitesi veya özel akademik alanlarda yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği uzmanlar tarafından belirlenen ve bu alanlarda özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerdir. Üstün yetenekli öğrenciler akranlarıyla birlikte okullarına devam ederken, okul çıkışı zamanlarda veya hafta sonlarında Bilim ve Sanat Merkezlerine (BİLSEM) giderek eğitimlerine devam etmektedirler. BİLSEM'lerde MEB tarafından okullarda uygulanan matematik programlarından farklı olarak öğrenci ihtiyaçlarına göre hazırlanmış zenginleştirilmiş program alabilmektedirler. Bu bağlamda üstün yetenekli öğrencilerin ve üstün yetenekli tanısı konulmamış ancak derslerinde başarılı olan ilkokul öğrencilerinin rutin olmayan problemleri çözebilmeleri, bu problemlere yönelik geliştirdiği stratejilerin ortaya konulması ve bu iki grup öğrencilerin problem çözme stratejileri açısından karşılaştırılması araştırmacılarca önemli görülmüştür. Öğrencilerin rutin olmayan problemlerde ortaya koydukları stratejilerin incelenmesi çocukların 21.yy.

becerilerinden problem çözme becerilerinde ne tür stratejiler ortaya koyabildikleri ve düşünce yapılarının ortaya konması açısından yararlı olacaktır. Çalışmanın amacı üstün yetenekli ilkokul 4. sınıf öğrencileri ile sınıf öğretmenleri tarafından başarılı görülen ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin rutin olmayan problem çözümleri (strateji, doğruluk ve yanlışlık) açısından incelemek olarak belirlenmiştir. Araştırma, nitel araştırma türlerinden durum desenine uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmada çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi seçilmiş olup, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı Kahramanmaraş ili merkezinde belirlenen ölçütlere göre seçilmiş 12 üstün yetenekli tanısı konmayan ancak dört farklı sınıfta öğretmenleri tarafından en başarılı görülen 12, 4. sınıf öğrencisi ve BİLSEM'e devam eden 12 üstün yetenekli 4. sınıf öğrencisi çalışma grubuna dahil edilmiştir. Veriler ilgili literatür araştırması yapıldıktan sonra araştırmacılarca geliştirilen rutin olmayan problemlerin yer aldığı ölçme aracı aracılığıyla toplanmıştır. Ölçme aracına verilen cevaplar içeriz analizine tabii tutularak değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara göre; üstün yetenekli öğrencilerin rutin olmayan problemleri çözmede hata sayılarının çok az olduğu ve en az iki farklı problem çözme stratejisi kullanabildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Üstün yetenekli tanısı konmayan ancak başarılı öğrencilerin rutin olmayan problemleri çözebilmede zorlandıkları, yanlış çözümlerin fazla olduğu ve farklı problem çözme stratejisi geliştiremedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde ilkokul matematik dersi öğretim programlarının BİLSEM'lerde yürütülen programlarla karşılaştırılması, bu farkın zekadan mı yoksa zenginleştirilmiş ve derinleştirilmiş programın etkisinden mi olduğu ortaya konabilir.
Anahtar sözcükler: Problem çözme stratejileri, rutin olmayan problemler, üstün yetenekli öğrenci

EXAMINATION OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS PROBLEM SOLVING AND PROBLEM POSING SKILLS

Yüksek Lisans Öğrencisi Arş.Gör. Serap EKMEKCİ, Amasya Üniversitesi, serap.ekmekci@bozok.edu.tr

Arş. Gör. Ceylan ŞEN, Bozok Üniversitesi, ceylan.sen@bozok.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Gürsel GÜLER, Bozok Üniversitesi, gursel.guler@bozok.edu.tr

ABSTRACT
Raising individuals that can solve the own problems is the one of the most important educational aims (MEB, 2013). So, problem solving is basic skill for individuals to gaining skills as critical thinking, coping with problems and bringing a different approach (NCTM, 1989). Problem posing that was accepted final stage of problem solving has been known as the mathematical activity and the mathematical activity contains all of this skills also supports problem posing skills (Silvet & Cai, 1996). Problem solving and posing skills of students has become important both textbook and in-class activity according to renewed mathematics curriculum. The present study aims to determine the problem solving and problem posing skills of elementary school students. Research was realized at randomly selected public elementary school located in Central Anatolia during 2015-2016 academic years. This study was carried out with 70 elementary students which studied seventh grade and participated voluntary. Students' skills the relation between of problem posing and problem solving was determined in this study used relational survey model. In this way, expose between of problem posing and problem solving was aimed by determined students' skill levels of problem solving and posing. Study results will be presented in the direction of the data obtained.
Key words: Elementary school students, problem posing, problem solving

GÖRSEL GRUPLAMA UYGULAMALARININ ÖĞRENCİLERİN GEOMETRİ PROBLEMLERİ ÇÖZÜM SÜRECİNE YANSIMALARI

Arş. Gör. Emel ÇİLİNGİR, Marmara Üniversitesi, cilingire@gmail.com
Doç. Dr. Ali DELİCE, Marmara Üniversitesi, alidelice@marmara.edu.tr

ÖZET
Matematik eğitiminde problem çözme ilkeleri arasında bulunan şekil-zemin algısı ve görsel ayrımlaştırma kavramlarının (Guttierrez, 1996) görselliğin ve görsellemede kullanılan gruplamanın önemi hakkında fikir verdiği söylenebilir. Şekil-zemin algısı özel bir şeklin karmaşık bir arka plan içinden seçilerek algılanması yeteneği olduğundan, gruplama veya renklendirme yoluyla şekil ve zemin ayrımı yapıldığı, görsellerin ayrımlaştırıldığı zaman şeklin daha kolay anlaşılacağı izlenimini verdiği düşünülmektedir. Matematiği öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerin özellikle geometri problemlerini çözmede güçlük çektikleri görülmektedir. Bu güçlüklerin görsel işleyen bellekteki eksiklikler ile ilgili olduğu hakkında görüşler bulunmaktadır (Zang, Ding, Stegal & Mo, 2012). Bilişsel psikolojide, görselin gruplanmasının öğrencinin işleyen bellek eksikliklerini giderdiğini göstermektedir. Bu çalışma da görsel gruplama uygulamalarının öğrencilerin geometri problemlerini çözme süreçlerine etkisini incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma grubunu 4 er tane sırasıyla matematikte güçlük çeken, orta ve iyi performans sergileyen 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada uyarlanmış ters tasarım uygulanarak hazırlanan standart bir test ve aynı test üzerinden uyarlanmış diğer test koşullarındaki öğrenci performanslarındaki değişim incelenmiştir. Uyarlanmış test koşullarında görsel gruplanmış ve renklendirilmiş şekiller kullanılmıştır. Uygulama sürecinde her bir performans başarı grubundaki öğrencilerden 6 kişiye 1. aşamada standart test 2. aşamada uyarlanmış test uygulanacak; diğer 6 kişiye 1. aşamada uyarlanmış test, 2. aşamada ise standart test uygulanacaktır. Öğrencilerin soruları hatırlamasını önlemek amacıyla 8 hafta sonunda aynı testler ters bir şekilde uygulanacak ve problemleri çözüm süreçleri analiz edilerek görsel gruplama ve renklendirme kullanmanın öğrencilerin geometri problemlerini çözüm süreçlerine yansımaları tartışılacaktır.
Anahtar sözcükler: Geometri problemleri, görsel gruplama, görsel renklendirme

İLKÖĞRETİM 1-5 KESİRLER KONUSUNA AİT KAZANIMLARIN REVİZE EDİLMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE ANALİZİ

Yrd. Doç. Dr. Kemal ALTIPARMAK, Ege Üniversitesi, kemal.altiparmak@ege.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Ersin PALABİYİK, Ege Üniversitesi, ersinpalabiyik06@gmail.com

ÖZET

Matematik, olaylarda yatan neden-sonuç ilişkisi dâhilindeki algoritmik bir zincirdir. Bu zincirin kalitesi öğretimin planlanmasından sonuçlandırılmasına kadar olan süreç ile ilişkilidir. Bu süreç içerisinde bulunan öğrenme kazanımlarının etkililiği büyük önem taşımaktadır. Matematiksel kavramların öğrenilmesinde, öğrenme kazanımları amaca ulaşmada belirleyici bir standarttır. Eğitim kurumlarının etkili olabilmesi büyük oranda eğitim-öğretim faaliyetlerinin amaçlı ve planlı olarak yürütülebilmesine bağlıdır. Hedefler ise eğitim-öğretim faaliyetlerinin düzenli bir şekilde organize edilmesinde çok önemli bir yere sahiptir. Ülkemizde ve tüm dünyada Bloom taksonomisi öğrenme-öğretme etkinliklerinin planlanmasında, uygulanmasında ve ölçme değerlendirme süreçlerinde başvurulan temel referanstır. Taksonomi öğrenme-öğretme faaliyetlerinde 1956'dan beri, önemini yitirmeden yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak, bu süreçte her alanda olduğu gibi eğitim alanında da pek çok yeni ve farklı gelişmeler gerçekleşmiştir. Yeniçağ 21. yüzyılda eğitim psikolojisinde ve öğrenme yaklaşımlarında meydana gelen yeni bilgi ve anlayışlar doğrultusunda, taksonominin revize edilme zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Orijinal Bloom taksonomisi'nin tek boyutluluğunun aksine, yenilenmiş Bloom taksonomisi iki boyuttan oluşmaktadır. Bilgi türlerinin verildiği boyut "bilgi boyutu", bilişsel seviyelerin verildiği boyut ise "bilişsel süreç boyutudur". Bu çalışmanın amacı 1.sınftan 5.sınıfa kadar kesirler konusuna ait kazanımların, revize edilmiş Bloom taksonomisine göre iki boyut üzerinden analiz edilmesini ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda yorumlanmasını içermektedir. Yapılan doküman analizleri sonucunda kazanımların büyük bir kısmının, bilgi boyutunun işlemsel bilgi ve bilişsel süreç boyutunun uygulama ve analiz kategorisine girdiği görülmektedir. Bilişsel süreç boyutunun hatırlama kategorisine giren kazanımın ise olmadığı görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Kazanım, kesirler, revize edilmiş Bloom taksonomisi

İLKÖĞRETİM 4. VE 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ONDALIK SAYILAR KONUSUNDAKİ KAVRAM YANILGILARININ VE HATALARININ TESPİTİ VE ANALİZİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Ersin PALABİYİK, Ege Üniversitesi, ersinpalabiyik06@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Kemal ALTIPARMAK, Ege Üniversitesi, kemal.altiparmak@ege.edu.tr

ÖZET

Bulunduğumuz çağda bilim ve teknoloji büyük bir gelişim ve ilerleme göstermektedir. Bu nedenle matematiğin önemi her geçen gün artmakta ve yaşantımızın vazgeçilmez bir öğesi durumuna gelmektedir. Günlük yaşamın büyük bir bölümünde matematikle karşılaşılabilmektedir. Matematiği iyi öğrenmek ve onu içselleştirmek insan hayatını kolaylaştıracak ve günlük hayatta karşılaşılacak olan problemlerin daha rahat çözülmesini sağlayacaktır; ancak iyi öğrenilmediği, günlük yaşantılarla bağdaştırılmadığı ve ezbere dayalı bir öğrenme gerçekleştirildiği zaman, matematik yaşamın her alanında insanın karşısına çıkacak zorluklardan bir tanesi olacaktır. Doğru ve etkili bir matematik öğretimi son derece önemli bir duruma gelmiştir. Etkili bir matematik öğretimi yapılabilmesi ve matematiğin doğru bir şekilde anlaşılabilmesi için yapılması gereken temel işlemlerin başında matematiksel kavramların doğru bir şekilde öğrenilmesi gelmektedir. Etkili ve doğru kavram öğretiminin gerçekleşebilmesinin yolu doğru öğretim yöntemlerinin kullanılmasından geçmektedir. Matematiksel kavramlar öğretilirken ezbere dayalı bir öğrenme ortamı oluşturulmamalıdır. Öğrencilere kendi bilgilerini kendilerinin oluşturacakları yani doğru bilgiye kendi çabalarıyla ulaşacakları bir öğrenme ortamı sağlanmalıdır. Böyle bir öğrenme ortamı oluşturulmadığı takdirde öğrenciler kavramları ezberleyecek ve bu durum öğrenme ortamında istenmeyen yanılgıların ve hataların oluşmasına neden olacaktır. Bu amaçla öncelikle "kavram nedir" sorusunun yanıtlanması gerekmektedir. Kavram; duyguların, düşüncelerin ve olayların sahip oldukları ortak özelliklere göre bir arada toplandıkları oluşumlara verilen isimdir. Kavram yanılgısı ise; alanında uzman kişiler tarafından bir konu hakkında konsensusun sağlandığı durumdan farklı olan anlama veya algılama olarak belirtilebilir. Kavram yanılgılarının hata olarak görülmesi doğru değildir ve kavram yanılgıları eksik bilgi nedeniyle oluşmaz. Yapılan hatalar belirli bir sebep gösterilerek ifade ediliyor ve bu ifadeden emin olunduğu belirtiliyorsa kavram yanılgısının olduğundan söz edilebilir. Bu çalışmanın amacı ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin ondalık sayılar konusundaki kavram yanılgılarının ve hataların tespit edilmesidir. Bu çalışmada nicel ve nitel araştırma yönteminin birlikte kullanıldığı karma desen kullanılmıştır. Araştırmada var olan bir durumu ortaya koymak için tarama modeli kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin sahip oldukları kavram yanılgılarının nedenlerinin belirlenmesi için olgubilim (phenomelogy) çalışması yapılmıştır. Çalışmada "hata ve kavram yanılgıları teşhis testinde" yer alan soruların hazırlanması aşamasında ilgili alan yazın analiz edilmiş ve bu analizler ışığında üç aşamalı bir test hazırlanmıştır. Birinci aşamada çoktan seçmeli sorular, ikinci aşamada öğrencinin soruya verdiği cevabın nedeni ve üçüncü aşamada verdiği cevaptan emin olup olmadığı sorulmuştur Matematik eğitiminde uzman 3 eğitimcinin hazırlanan sorulara yönelik görüşleri de dikkate alınarak bu test hazırlanmıştır. 32 sorudan oluşan bu ölçme aracının güvenirliğinin belirlenmesi amacıyla 100 öğrenci ile pilot uygulaması yapılmıştır. Veriler SPSS'e girilmiştir ve testin kr-20 değeri 0.71 bulunmuştur ve daha sonra çıkarılması gereken sorular çıkarılmıştır. Sorular çıkarıldıktan sonra kalan 28 sorunun güvenilirliği hesaplanmış ve kr-20 değeri 0.75 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak yapılan bu uygulamanın ardından öğrencilerde ondalık sayılar konusu ile ilgili kavram yanılgıları tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Hata, kavram yanılgısı, ondalık sayılar

İLKÖĞRETİM 6.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK BAŞARISININ CİNSİYET VE OKUL TÜRÜ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Davut AYDIN, Ahi Evran Üniversitesi, davut.aydin@ahievran.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Fatih SARACOĞLU, İlköğretim Okulu, fatih3416@hotmail.com

ÖZET
Öğrencilerin ve ailelerin okul başarısında en çok önemsedikleri derslerin başında matematik dersi gelmektedir. Matematik, çoğu insan için korkulan bir ders olmakla beraber, kimi insanlar için ise yaşamı anlamanın ve sevmenin yolu olmuştur. Bu çalışmada, ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin matematik başarılarının cinsiyete ve okul türüne göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini, Ankara ilinde 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 6 devlet okulu ve 1 özel okul olmak üzere toplam 7 okulda eğitim gören 243 kız, 265 erkek olmak üzere toplam 508 ilköğretim 6. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın amacına yönelik verileri elde edebilmek için nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Bu çalışmada veri toplamak amacıyla eğitim aldığı okul türü, cinsiyet, matematik not ortalaması gibi demografik özelliklerden oluşan bir "kişisel bilgi formu" uygulanmıştır. Verilerin analizi için SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılarak t- testi analizi yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin matematik başarısı ile cinsiyete bağlı olarak kızlar ile erkekler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Matematik başarısının devlet okulu ile özel okul arasında istatistiksel açıdan anlamlı şekilde farklılığın olduğu anlaşılmıştır. Meydana gelen bu farklılığın şiddetinin büyüklüğünü öğrenmek için etki boyutu hesaplanmıştır. Ortalamalardaki farklılığın etki büyüklüğü orta düzey çıkmıştır. Ayrıca özel okulda eğitim alan öğrencilerin devlet okulunda eğitim alan öğrencilere göre daha başarılı oldukları anlaşılmıştır. Araştırmanın bulguları doğrultusunda bazı önerilerde bulunulmuştur.
Anahtar sözcükler: İlköğretim, matematik, matematik başarısı

İLKÖĞRETİM 6.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ CİNSİYET VE OKUL TÜRÜ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Davut AYDIN, Ahi Evran Üniversitesi, davut.aydin@ahievran.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Fatih SARACOĞLU, İlköğretim Okulu, fatih3416@hotmail.com

ÖZET
Bu araştırmada, ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin matematik dersine yönelik tutumlarının cinsiyete ve okul türüne göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 6 devlet okulu ve 1 özel okul olmak üzere toplam 7 okulda eğitim gören 508 ilköğretim 6. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada araştırmanın amacına yönelik verileri elde edebilmek için nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Bu araştırmada veri toplamak amacıyla eğitim aldığı okul türü, cinsiyet, matematik not ortalaması gibi demografik özelliklerden oluşan bir "kişisel bilgi formu" ve Duatepe ve Çilesiz (1999) tarafından geliştirilen "Matematik Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz ve t- testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; altıncı sınıf öğrencilerinin çok büyük çoğunluğunun (%68) matematiğe yönelik olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir. Maddeler açısından incelendiğinde, çalışmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu matematik dersinden korkmadıklarını (%68), matematik dersinin sevdiği dersler arasında olduğunu (%74) ve matematik dersinin zaman kaybedici olmadığını (%83) belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin yaklaşık dörtte üçü matematik dersini çalışmak istediklerini (%75), iyi notlar alabileceğini (%79), matematik düşünme yeteneğine sahip olduğunu (%67) ve matematik dersinde öğrendiklerini günlük hayatta da kullanabileceğini (%72) düşünmektedirler. Her ne kadar matematiğe yönelik görüşlerin büyük bölümü olumlu olsa da bazı durumlarda öğrenciler negatif görüşe sahip olmaktadırlar. Öğrencilerin çoğunluğu matematik dersine çalışmanın teşvik edici bir yanının olmadığını (%66) ve diğer derslerin matematikten daha önemli olduğunu (%55) bildirmişlerdir. Matematik dersine yönelik tutum ile Cinsiyet arasında; istatistiksel açıdan anlamlı şekilde farklılığın olduğu görülmüştür. Erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha üst düzey tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Matematik dersine yönelik tutum ile okul türüne bağlı olarak devlet okulu ile özel okul arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.
Anahtar sözcükler: İlköğretim, matematiğe yönelik tutum, tutum ölçeği

İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ DERSİNDEKİ ETKİLİLİKLERİ

Yrd. Doç. Dr. Esen ERSOY, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, esene@omu.edu.tr

ÖZET
Bu çalışma, ilköğretim bölümü matematik öğretmen adaylarının "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersinde hazırlamış oldukları proje ödevlerindeki bilimsel araştırma yöntemleri hakkında bilgi düzeylerini ortaya koymak için hazırlanmıştır. Eğitim Fakültelerinde "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersinin genellikle öğretmen merkezli olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada Eğitim-öğretim sürecinde öğrencinin merkeze alınarak kalıcı öğrenmeler edinilmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunu, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Matematik Öğretmenliği ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersi Eğitim Fakültelerinde ikinci sınıf öğrencilerinin Güz döneminde (3. Yarıyıl) almış oldukları bir derstir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemleri içinde yer alan içerik analiz ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerin hazırlamış oldukları etkinlikler veri setimizi oluşturmaktadır. Etkinlikler içerik analizi ile çözümlenerek; öğrenci etkinliklerinde var olan kavramlar temalar altında bir araya getirilerek düzenlenmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen verilerden yola çıkarak kategoriler ve kodlar oluşturulmuştur. Kodlardan elde edilen temalar belirlenerek aralarındaki ilişkiler yorumlanmıştır. İlköğretim bölümü matematik öğretmen adayları, bilimsel araştırma dersi sürecinde yer alırken; problemi oluşturma, literatür, amaç, önem, varsayım, yöntem, araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin analizi,

bulgular, sonuçlar, yorumlar ve kaynaklar aşamalarını kapsayan projeler geliştirmişlerdir. Öğretmen adayları dönem boyunca gruplar halinde çalışmayı sürdürmüşlerdir. Bulgular, dönem boyunca öğretmen adaylarının anket uygulama aşamasından, verilerin analizine kadar ki tüm süreçte grupları ile aktif katılım sağlamış olmalarının grup çalışmasının önemini ortaya çıkartmıştır. Sonuçta, "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersinin proje ödevi ile işlenmesinin öğretmen adayları üzerinde olumlu katkılar sağladığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Bilimsel araştırma yöntemleri, matematik öğretmen adayları, yöntem

İLKOKUL 1. SINIF GEOMETRİ BECERİLERİ ÖLÇEĞİ – ÖĞRETMEN FORMU GELİŞTİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Osman YAVUZ, Turgut Özal Üniversitesi, ocevaty@gmail.com
Doktora Öğrencisi Hacı BELLİ, belli66@hotmail.com

ÖZET

İlkokullarda matematik dersi dört öğrenme alanı üzerinedir. Bunlar; sayılar, geometri, ölçme ve veri öğrenme alanlarıdır. Bu araştırmada geometri öğrenme alanı kazanımlarını ölçmek için bir ölçek geliştirilmiştir. Geometri: Uzayda tanımlana bilen cisimleri ve şekilleri inceleyen matematiğin bir alanıdır. İlkokul 1. Sınıfta geometri öğrenme alanında genel hatları ile geometrik şekiller genel görünüşleriyle tanıtılır ve gerçek hayatta nelere benzediği öğretilir, örüntü ve süslemeler öğretilir, eşlik kavramı ve uzamsal ilişkiler konusu öğretilir. Yukarıda belirtilen dört konu başlığı altında öğrencilerden beklenen yedi kazanım vardır. Ölçek geliştirme sürecinde bu yedi kazanım ve bu kazanımların alt öğrenme alanları ve etkinlik örnekleri incelenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının tavsiye ettiği 2 tane ilkokul 1. Sınıf kitabı incelenerek konunun nasıl işlendiği ve ne tür örnekler çözüldüğü incelenmiştir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlere verilen Öğretmen Kılavuz Kitabı incelenerek bu kitaptaki soru türleri dikkate alınmıştır. Başarı ölçeği öğretmenlerin görüşlerini içereceğinden dolayı alanın da uzman 3 öğretmenle görüşülerek hem soruların hazırlanış şekli hakkında bilgi alındı hem de öğrencilerin anlatılan konuyu öğrenmelerini nasıl değerlendirildiği soruldu. Bu görüşme neticesinde öğretmenlerin öğrenciyi anlatılan konunun kazanımlarına bakarak değerlendirdiği görülmüştür. Ölçek geliştirilirken kazanımları kapsayan sorular hazırlandı, ilkokul 1. sınıf öğrencilerinin okuma yazma durumları dikkate alınarak öğretmenlerin öğrencileri değerlendireceği likert tipi sorular hazırlandı. İlk aşamada 90 adet likert tipi, her yönerge için, Hiçbir zaman, nadiren, ara sıra, genellikle, her zaman şeklinde öğretmenin görüşlerini alacak şekilde sorular hazırlandı. Daha sonra alanında uzman sınıf öğretmenlerinin görüşleri alınarak bazı soruların öğrenci seviyesine uygun olmadığı, bazılarının kazanımı ölçmede yetersiz olacağı, bazı soruları ise birbirine benzer sorular olduğu gerekçesi ile soru sayısı 45 ye düşürüldü. Sınıf öğretmenliğinde doktoralı bir öğretim görevlisinin görüşü alınarak soru sayısı 45 sorudan 25 soruya düşürüldü. Başarı testi her kazanım için en az 3 soru olacak şekilde hazırlandıktan sonra Ankara ili Keçiören, Yenimahalle ve Çubuk ilçelerinde rastgele seçilen 8 okuldan 30 öğretmene uygulandı. 2014-2015 eğitim öğretim yılında ilkokul birinci sınıfları okutmuş bu öğretmenlerle sınıflarından rastgele seçilen 4-8, toplamda 195 öğrenci için yüz yüze görüşerek her öğrenci için ayrı ayrı değerlendirilmesi istendi. Uygulama yapılırken öğrenciler rastgele sınıf listesinden seçildi. Ölçeğin faktör analizi yapıldı 9. ve 21. Soru faktör yükü bakımından binişik değerlere sahip olduğu için ve aynı beceriyi ölçen farklı sorular olduğundan ölçekten çıkarıldı. Sorular çıkartıldıktan sonra tekrar faktör analizi yapıldı. Ölçeğin toplam varyans yüzdesi 82,071 gibi yüksek bir değer çıkmıştır. Güvenilirlik analiz sonuçlarına göre, Cronbachs Alpha katsayısı 0,985 gibi yüksek bir değere sahip olduğu görülmüştür. Ölçekteki her bir sorunun α kat sayısına etkisi incelendiğinde silinecek herhangi bir soru ile güvenirlik katsayısının yükselmeyeceği görülmüştür. Bu verilerden hareketle ölçekteki 23 maddenin ölçülmek istenen olguyu başarıyla ölçtüğü sonucu ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Geometri, geometri becerileri ölçeği, sınıf öğretmeni

İLKOKUL 1. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUKTAKİ SAYI GELİŞİMİ HAKKINDA FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Abdulkadir KORKMAZ, Kırıkkale Üniversitesi, abdulkadir_korkmaz_@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Metehan AYGÖR, Kırıkkale Üniversitesi, metehanaygor@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Salih Kürşat ÇİLİNGİR, Kırıkkale Üniversitesi, kursatcilingir@gmail.com

ÖZET

İnsanoğlu nasıl ki konuşmayı birden bire öğrenemiyorsa aynı şekilde sayıları ve anlamlarını da birden bire öğrenemez. Çocuk konuşmada olduğu gibi saymada da sıralı olmayan çevresinden duyduğu, zihninde yer edinen rast gele rakam ve sayıları telaffuz etmeye başlar. Zihinsel gelişim sürekliliğinden dolayı rast gele söylenen sözlerin düzene girdiği gibi sayı kavramı da düzene girmeye başlayarak sayıları sırası ile düzenli saymaya başlar. Fakat çocukların sadece sayı sözcüklerini art arda söylemeleri ve sıralamaları anlamlı saymanın ya da sayı sözcüklerinin ne anlama geldiğini bildikleri anlamına gelmemelidir. Çocukta sayı kavramının oluştuğundan söz edebilmek için rastgele sayma, düzenli sayma, birebir eşleme, kardinal değer, sayının korunumu ve sezgisel karşılaştırma ilkelerini sırası ile gerçekleştirmesi gerektirdiğini söylemek gerekir. Bu sayılan süreçler her çocukta farklı sürelerde olabilir fakat her çocuk bu süreçleri yaşar. Okul öncesi ve ilkokul öğrencilerine yönelik sayı gelişimi çalışmaları mevcuttur. Fakat bu öğrencilere ders anlatan öğretmenlerin çocukta sayı gelişiminin nasıl olduğunun farkındalıkları ile ilgili bir çalışma henüz yapılmamıştır. Çocuklardaki bu sayı gelişiminin öğretmenlerce bilinmesi, farkına varılması sayı öğretiminde öğrencinin hangi sayı ilkesinde olduğunu tespit ederek, öğrencinin gelişimini desteklemesi açısından önemlidir. Çalışmada ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin, matematik dersinde sayı gelişim basamaklarının bilincinde olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda matematik dersinin işlenişinde öğretmenin öğrencilerin hangi basamak düzeyinde olduğunun farkında olarak ders işleyip işlemediği araştırılacaktır. Araştırma İç Anadolu bölgesinde Ankara ilinde rastgele seçilen 4 özel ilkokulunda uygulanacaktır. Verilerin toplanması için sınıf öğretmenlerine nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışmasında bireysel görüşme tekniğinden (mülakat) yararlanılacaktır. Bireysel görüşmede yarı yapılandırılmış mülakat soruları yönlendirilecektir. Verilerin oluşturulmasında içerik analizinden yararlanılacaktır.

Anahtar sözcükler: Özel okullar, sayı gelişimi, sayı ilkeleri

İLKOKUL 3. VE 4.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİĞE KARŞI TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Öğretmen Ömer KALAFATCI, Ordu Altınordu Vakıfbank İlkokulu, oklft@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Burhan BEYAZ, Ordu Üniversitesi, burhan.uveys@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Emre AKTAŞ, Ordu Üniversitesi, emreakts1903@gmail.com
Öğretmen Muhammed MİDİLLİ, Ordu Dr. M. Hilmi Güler Bilim ve Sanat Merkezi, mmidilli1905@gmail.com
Öğretmen Seyfi ALAN, Şehit Nedim Çalık İlkokulu, seyfialan52@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilkokul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin matematiğe karşı tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu ilkokul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden Rize Merkez ilçesinden 120 öğrenci, Giresun Bulancak ilçesinden 120 öğrenci, Ordu Fatsa ilçesinden 121 öğrenci, Ordu Altınordu ilçesinden 172 öğrenci olmak üzere toplam 533 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin 275'i kız, 258'i erkektir. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak güvenirlik ve geçerlilik analizi yapılmış olan 'Matematik Tutum Ölçeği' kullanılmıştır. Veri toplama aracını oluşturan değişkenlerin homojen dağılıp dağılmadığını tespit etmek için örneklem sayısı dikkate alınarak Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre grupların homojen olarak dağıldığı tespit edilmiştir. Ardından One-way Anova testi uygulanmış ve öğrencilerin matematiğe karşı tutumlarıyla cinsiyetleri ve kardeş sayıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Buna karşın öğrencilerin matematiğe karşı tutumları ile sınıf düzeyi, anne mezuniyet durumu, baba mezuniyet durumu, aile gelir düzeyi ve öğrenim gördükleri il/ilçe arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığın hangi grup lehinde olduğunun tespiti için Scheffe testi uygulanmış ve matematiğe karşı tutumların 3.sınıf öğrencilerinin lehine olumlu olarak farklılaştığı, aile gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin matematiğe karşı tutumlarının, aile gelir düzeyleri orta ve düşük olanlara göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Anne mezuniyet düzeyi üniversite olan öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiş, aynı şekilde baba mezuniyet düzeyi üniversite olan öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra Rize ili merkez ilçesinde öğrenim gören öğrencilerin matematiğe karşı tutumlarında, araştırmaya katılan diğer il ve ilçelerde öğrenim gören öğrencilerin matematiğe karşı tutumlarına göre olumlu yönde anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, ilkokul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin matematiğe karşı tutumlarına sınıf düzeyi, aile gelir düzeyi, aile eğitim durumu ve öğrenim görülen yerin etkisinin olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Çeşitli değişkenler, ilkokul, matematik, tutum

İLKOKUL 4. SINIF MATEMATİK DERSİNDE YANSITICI DÜŞÜNMEYİ GELİŞTİRİCİ ETKİNLİKLERİN ÖĞRENCİLERİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNE VE MATEMATİK MOTİVASYON DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Remzi KILIÇ, Niğde Üniversitesi, remziklc@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Nilay CEYLAN, Niğde Üniversitesi, nilceylan10@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde küreselleşmeyle ve teknolojideki baş döndürücü gelişmelerle beraber bilgiye ulaşmak çok kolaylaşmış, bilginin evrensel ulaşılabilirliği oldukça artmıştır. Bu durum bilgi kaynağının sınırlarını genişletmiş, bilgiyi kişi veya kitapların tekelinden kurtarmıştır. Bu durumun doğal bir sonucu olarak hem eğitim ortamları hem de eğitim programları kendini revize etmek zorunda kalmıştır. Bu yenilenmenin temel doğurgusu olarak salt bilgi aktarımı yerine bireylerde bir takım temel beceriler kazandırmak önemli bir rol haline gelmiştir. Bu temel becerilerden biri de problem çözme becerisidir. Problem çözme becerisinin bilginin edinilmesi ve kullanılmasında gelenekselden ziyade yollar belirlemek için bir çıkış noktası olacağı tartışmasız bir gerçektir. Problem çözme becerisinin sağlam bir şekilde temellendirilmesi sadece matematiksel problemler açısından değil, bireylerin özellikle gündelik sorunların üstesinden gelebilmelerinde de önemli bir yeterlilik kazanmalarını sağlayacaktır. Dewey (1998), tarafından "herhangi bir düşünce ya da bilgi formunu, onu destekleyen kuramsal temellerin ve doğurabileceği sonuçların ışığında aktif, tutarlı ve dikkatli bir şekilde düşünme" şeklinde tanımlanan yansıtıcı düşünme becerisi ile problem çözme becerisinin ilişkisi düşünüldüğünde; Bilginin elde edilmesinde ve kalıcı hale getirilip beceriye dönüştürülmesinde, özellikle de bu becerinin günlük hayat problemlerine aktarılmasında yansıtıcı düşünme becerisinin kazandırılması sayesinde problem çözme becerisinin de çok daha sağlam temeller üzerine inşa edilmesi sağlanmış olacaktır. Bu çıkış noktasından hareketle, bu araştırmanın amacı "4. sınıf matematik dersinde kullanılan yansıtıcı düşünme etkinliklerinin ilkokul öğrencilerinin problem çözme becerilerine ve matematiğe yönelik motivasyon düzeylerine etkisi olup olmadığını" belirlemektir. Bu amaç çerçevesinde öntest-sontest-kontrol gruplu deneysel desene göre tasarlanan bu araştırmanın çalışma grubunu; Kayseri il merkezinde bulunan bir ilkokulun iki dördüncü sınıf şubesinde öğrenim gören 20 deney grubu ve 20 kontrol grubu olmak üzere toplam 40 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen "kişisel bilgi formu", yine araştırmacılar tarafından geliştirilen ve ilkokul öğrencilerinin problem çözme becerilerini belirlemeye yönelik hazırlanan "problem çözme beceri testi" ile Tahiroğlu ve Çakır (2014) tarafından geliştirilen "ilkokul 4. Sınıflara yönelik matematik motivasyon ölçeği" kullanılacaktır. Araştırmada deney grubunda araştırmacılar tarafından tasarlanan yansıtıcı düşünmeyi geliştirici etkinliklerle matematik dersleri yürütülürken, kontrol grubunda ilkokul programlarının ve ders kitaplarının öngördüğü geleneksel yollarla dersler yürütülmeye devam edilecektir. Uygulama öncesi ve sonrası yapılacak olan ölçümler ile her iki grubunda problem çözme becerileri ve matematik motivasyon düzeylerinde bir farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılacaktır. Ayrıca öğrencilerin demografik özelliklerinin (cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, sosyo ekonomik düzey vb.) de problem çözme becerisi ve matematik motivasyonu üzerindeki olası etkileri belirlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Matematik motivasyonu, problem çözme becerisi, yansıtıcı düşünme becerisi, ilkokul matematiği

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGILARI VE BAŞARI DUYGULARI

Yrd. Doç. Dr. Çiğdem ALDAN KARADEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, cakarademir@mu.edu.tr
Öğretmen Özge DEVECI, Milli Eğitim Bakanlığı, ozzgedeveci@gmail.com

ÖZET
"Zafer, zafer benimdir diyebilenindir" sözünde yer alan zafer, başarıdır. Başarıyı kazanmak için ise başarıyı hissetmek gereklidir. Başarıyı hissetmek demek "başarı duygusu duymak" olarak ifade edilebilir. Başarı duygusu, sonucunda, başarı veya başarısızlık getirecek her türlü durumdan etkilenebilmektedir. Öğrencilerin matematik dersinde başarı duymaları, öğretim programında belirtilen kazanımları istenilen düzeyde gerçekleştirmeleri olarak ele alınabilir. Matematik dersinde başarı olan bir öğrenci, kendini ders içinde değerlendirdiğinde, duygusal olarak rahat ve huzurlu hissedecek ve derse katılımı artacaktır. Öğrencinin ders sırasında hissettiği bu his, benlik saygısının bir işaretidir. Benlik saygısı, kişinin kendisini yetenekli, önemli, başarılı ve değerli olarak algılamasının "ne" olduğunun göstergesidir. Kişinin kendisi hakkında yaptığı duygusal bir değerlendirmedir. Matematik dersinde öğrencilerin bir kısmının hissettiği olumsuz durum yani "ben başarısızım" hissinin hangi sınıf düzeyinde ortaya çıkmaya başladığına ilişkin yapılan tespitler, olumsuz durumun düzeltilmesinde önemli olabilir. Bu önemden hareketle, bu araştırmanın temel amacı, öğrencilerin ilkokul 4. sınıfta, matematik dersi için sahip oldukları başarı duygusunun ve benlik saygısı düzeylerinin belirlenmesi, aralarında ilişki olup olmadığının tespit edilmesidir. Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışma olarak desenlemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Muğla İli Menteşe İlçesine bağlı ilkokullarda öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrencilerin benlik saygıları, Çuhadaroğlu (1985) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği" ile belirlenmiştir. Başarı duygularının tespit edilmesinde ise Lichtenfeld ve diğerleri (2012) tarafından geliştirilen, Hacıömeroğlu, Bilgen ve Tabuk (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Başarı Duygusu Ölçeği-İlkokul" kullanılmıştır. Verilerin analizinde, SPSS-Windows 21 paket programı kullanılmış, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda t-testi, tek yönlü varyans analizi ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Cinsiyet, anne ve baba tutumu, kardeş sayısı ve matematik başarı notunun değişken olarak ele alındığı araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, başarı duygusu ve benlik saygısı konularında öneriler getirilmiştir.
Anahtar sözcükler: Başarı duygusu, ilkokul 4. sınıf öğrencisi, benlik saygısı

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN RUTİN OLMAYAN MATEMATİK PROBLEMLERİNİ ÇÖZME YAKLAŞIMLARI

Yrd. Doç. Dr. Seval Deniz KILIÇ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sdenizkilic@mu.edu.tr

ÖZET
Dünyada her gün sayısız problemle karşılaşılmaktadır. Değişen dünyanın kurallarına uyum sağlayabilmesi için, her bireyin özünde iyi birer problem çözücü olması şarttır. Günümüzde problemler kapsam olarak daha da genişlemiş ve bireyin kendisinden bir şeyler katmasını gerektiren bir yapıya bürünmüştür. Karşılaşılan problemleri çözmek, her zaman herkes için kolay olmamaktadır. Bu, dolaylı yoldan eğitimle ilgilidir. Problem çözmenin önemini vurgulayan bir eğitim sistemi, öğrencinin bu konuda beceri kazanmasını sağlayacaktır. Daha okul yıllarında problem çözme alışkanlığı ve becerisi kazanan öğrenciler, ileride sorunların üstesinden gelebilen bireyler olarak toplum hayatında yer alacaklardır. Problem çözme becerisi, hem bireylerin toplumsal yaşama uyum sağlamalarına, hem de onların toplumsal kalkınmaya katkıda bulunmalarına yardımcı olan bir özelliktir. Bu nedenle çağdaş eğitim programlarının en önemli amaçlarından birisi; öğrencilerin matematik, fen bilgisi, sosyal bilgiler gibi çeşitli alanlarda problem çözme becerilerini geliştirmektir (Erden, 1986). NCTM (2000) de problem çözmenin, matematik öğreniminin önemli bir bileşeni olduğunu belirtmektedir. Değişen dünyanın koşullarına ayak uydurabilmek için nispeten yeni olan rutin olmayan problemlerle çalışmak ve bu tür problemleri temel eğitimin başlangıcına taşımak anlamlı olacaktır. Durum çalışması olarak tasarlanan bu araştırmanın amacı, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin rutin olmayan problem çözme becerilerini incelemektir. Çalışmada, sınıfın seviyesine ve müfredatına uygun olarak uzmanlarca hazırlanan rutin olmayan problemler kullanılacaktır. Bulguları değerlendirmek için dereceli puanlama anahtarından (rubrik) yararlanılacaktır. Elde edilen veriler her bir problem çözme adımı için nitel analiz yöntemleri ile işlenecektir. Erişilen bulguların, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin rutin olmayan problemleri çözme yaklaşımlarına ışık tutması ve bundan sonra yapılacak olası çalışmalara yol göstermesi beklenmektedir.
Anahtar sözcükler: Problem, problem çözme, rutin olmayan problemler

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SAYI HİSSİ DURUMLARININ İNCELENMESİ

Öğretmen Sıtkı ÇEKİRDEKCİ, İstanbul Sultanbeyli Hasanpaşa İlkokulu, cekirdekci-sitki@hotmail.com
Doç. Dr. Sare ŞENGÜL, Marmara Üniversitesi, zsengul@marmara.edu.tr
Prof. Dr. M. Cihangir DOĞAN, Marmara Üniversitesi, mcdogan@marmara.edu.tr

ÖZET
2005 yılında uygulamaya konulan Matematik Dersi Öğretim Programında öğrencilerden sayma ve hesap yapmanın ötesinde beceriler kazanmaları beklenilmiş, öğrencilerin; matematik dersinin kurallar ve formüllerden oluştuğunu düşünmemeleri, bağımsız düşünebilme ve karar verebilme, olaylar arasında bağ kurma, akıl yürütme, tahminde bulunma, zihinden işlem yapma, problem çözme, sayıların anlamını bilme, örüntülerde sayılar arasındaki ilişkiyi görme, standart olan ve olmayan birimlerle ölçüm yapma, algoritmik ve kural temelli çözümlere bağlı kalmama gibi becerileri kazanmaları amaçlanmıştır (MEB, 2005). Günlük hayatta yararlı olacak bu beceriler ile matematik dersi pratik bir öneme sahip olmuş, yaratıcılık ve sezgilere dayalı akıl yürütme faaliyetleri ile esnek düşünme önem kazanmıştır. Programda yer verilen bu beceriler ile matematik dersinin kural ve formüllerden oluşmadığı düşüncesi uluslararası literatürde "sayı hissi" kavramıyla ilgili olarak karşımıza çıkmaktadır. Sayı hissi; sayılar ve işlemler hakkındaki genel anlayış, matematiksel yargılamalar yapmak için esnek yolları kullanmak ve sayısal

durumları yönetmede etkili, kullanılabilir stratejiler geliştirmek için beceri ve sezgiler ile sayılar hakkındaki genel anlayışa başvurmak olarak tanımlanmaktadır (Reys et al., 1999). Problemleri esnek yolla çözmeyi ve kavramsal anlayışı destekleyen sayı hissi, ilkokul öğrencilerinin matematik başarısında anahtar bir rol oynamaktadır (Dunphy, 2007; Yang ve Li, 2008; akt: Yang ve Li, 2013). Sayı hissi; matematik eğitimi alanında yaklaşık son yirmi yıldır üzerinde çalışılan bir kavram olmasına rağmen ülkemizde bu konuyla ilgili çalışma sayısı yok denecek kadar azdır (Şengül, 2013). Belirtilen nedenden dolayı bu araştırmada ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin sayı hissi başarıları ve sayı hissi başarıları ile matematik dersi akademik başarıları arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin; 1- Sayı Hissi Testi'ndeki başarısı nedir? 2- Sayı Hissi Testi'ndeki bileşensel başarısı nedir? 3- Sayı hissi başarıları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? Araştırmada ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin sayı hissi başarılarının sayı hissi bileşenlerine göre incelenmesi ve öğrencilerin sayı hissi başarıları ile matematik dersi akademik başarıları arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlandığından hem betimsel tarama hem de ilişkisel tarama modelini içeren nicel bir araştırmadır. Araştırma 2014–2015 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Kadıköy ilçesindeki ilkokullar arasından tesadüfi olarak belirlenen bir devlet okulunun 115, 4. sınıf öğrencisiyle yürütülmüştür. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin sayı hissi başarılarını belirlemek için araştırmacılar tarafından geliştirilen "Sayı Hissi Testi (SHT)" kullanılmıştır. SHT testi; i) sayıların eşdeğerlerini bilme ve niceliksel muhakeme–çıkarımda bulunma, ii) referans noktası kullanarak işlemlerin etkilerini hesaplama, iii) sayıların anlamını bilme ve esnek düşünme bileşenlerinden oluşan 11 soruluk bir testtir. Testin güvenirliği .728'dir. Verilerin analizinde istatistiksel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemleri yüzde hesaplamaları, aritmetik ortalama, standart sapma değerleri ve Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı ile test edilmiştir. Araştırmada istatistiksel işlemlerde .05 anlamlılık düzeyi temel alınmıştır. Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin sayı hissi başarılarının düşük olduğu; niceliksel muhakeme-çıkarımda bulunma bileşeninde sayı hissi başarılarının düşük, referans noktalarını kullanma bileşeninde yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin sayı hissi başarıları ile matematik dersi akademik başarıları arasında pozitif yönde, anlamlı ve orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Matematik eğitimi, tahmin etme, zihinden hesaplama, sayı hissi

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE YAŞADIĞI GÜÇLÜKLER (MUŞ İLİ ÖRNEĞİ)

Arş. Gör. Emir Feridun ÇALIŞKAN, Muş Alparslan Üniversitesi, ef.caliskan@alparslan.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Muhammed Recai TÜRKMEN, Muş Alparslan Üniversitesi, mrtmath@gmail.com

ÖZET

Hızla gelişen ve değişen günümüz bilgi çağında, toplumların geleceğinde, matematik öğretimi önemli bir rol oynamaktadır. Uygulama alanlarının genişliği ile matematik, artık tüm bilimler için vazgeçilmez bir kaynak olarak kullanılmaktadır. Matematiğin bu denli geniş bir uygulama alanının olması, öğretim biçimlerini de etkileyerek matematik eğitimi alanının doğmasını da sağlamıştır. Her ülkede ve her düzeydeki eğitim kurumunda matematik öğretiminin gerekliliği hemen hemen tartışılmaz bir kanı olarak yerleşmiş, bir ulusun eğitim programında matematiğe ayrılan yer, o ulusun kendi dilini öğretmek için ayrılan yere eşdeğerdir kanısına varılmıştır. Matematik eğitiminin amacı, bütün öğrencilerin öğrenmeyi en üst düzeyde gerçekleştirmesidir. Fakat birkaçının bunu gerçekleştirmesine karşın büyük çoğunluğun matematikte zorluk yaşaması yaşamın bir gerçeği olarak görülmektedir. Yaşanan bu güçlüklerin bir an önce tespit edilip giderilmesi gerekir. Ülkemizde de bu alanında öğrencilerin güçlük yaşadığı bilinmektedir. Bu güçlüklerin üzerine özellikle de temel eğitimden itibaren gidilmelidir. Dolayısıyla sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde yaşadığı güçlüklerin neler olduğunun tespit edilmesi önemli görülmektedir. Bu çalışmanın temel amacı sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde yaşadığı güçlükleri tespit etmek ve bu güçlüklere yönelik çözüm önerileri geliştirmektir. Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde tasarlanmış olup, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim (phenomelogy) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Muş ili merkezinde bulunan ilkokullarda 4. Sınıf öğretmeni olarak görev yapmakta olan toplam 10 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama aşamasında, öğretmenlerle yarı-yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşme, katılımcıların izniyle kayıt altına alınmış, elde edilen veriler Word programına aktarılmış ardından içerik analizi yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin matematik öğretiminde yaşadığı güçlükler belirlenerek araştırmacı tarafından yorumlanmış ve birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Matematik öğretimi, matematik öğretimi güçlüğü, sınıf öğretmenleri

İLKOKUL 4.SINIF MATEMATİK PROGRAMINDA YER ALAN GEOMETRİ VE ÖLÇME ÖĞRENME ALANLARININ KAZANIM ÖRÜNTÜLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Dr. Mehmet Hayri SARI, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, mhsari@nevsehir.edu.tr
Doç. Dr. Neşe IŞIK TERTEMİZ, Gazi Üniversitesi, tertemiz@gazi.edu.tr

ÖZET

Matematik dersi, ön-şart ilişkisinin güçlü olduğu bir derstir. Herhangi bir matematiksel kavram tam olarak öğrenilmeden, onun ön-şartı durumundaki diğer bir kavramın öğrenilmesi mümkün olmayabilir. Bu nedenle öğretim programının etkililiği önemli bir unsurdur. Öğretim programının etkililiği yani uygun olup olmadığı ise programın değerlendirme ihtiyacını ortaya çıkarır. Program değerlendirmeden elde edilen sonuçlar da bize programın sağlam olup olmadığı hakkında fikir verir. Bu amaç çerçevesinde mevcut araştırmada ilkokul programında yer alan geometri ve ölçme (çevre ve alan) öğrenme alanlarındaki kazanımlar üzerinde bir program değerlendirme çalışması yapılmıştır. Üç farklı gruptan elde edilen verilere dayalı yapılmıştır. Gruplardan iki tanesi deney grubu ve bir tanesi kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney gruplarındaki dersler, programda yer alan kazanımlar dikkate alınarak programın gerekli şartlarının araştırmacıların sağladığı Dienes ilkelerine göre hazırlanmış ders planlarına göre yürütülmüştür. Kontrol grubunda ise matematik dersleri öğretmen kılavuz kitabındaki planlara göre işlenilmiştir. Araştırmada verilerin toplanmasnda; deney ve kontrol gruplarında yer alan katılımcılara ön-test ve sont-test olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen 76 soruluk Geometri Düzey Belirleme Testi uygulanmıştır. Testte yer alan 76 sorundan

her kazanıma yönelik olarak madde güçlük indeksi orta düzeyde ve madde ayırt edicilik indeksi yüksek olan bir soru belirlenmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin son-testinden elde edilen veriler üzerinden tetrakorik korelasyon hesaplaması yapılmıştır. Tekrakorik korelasyon hesaplaması katsayısı, normal dağılıma sahip olan yapay olarak iki kategorili (1-0) hale getirilmiş iki değişken arasındaki korelasyonun hesaplanmasında kullanılmaktadır. Araştırmada tetrakorik korelasyon hesaplaması yapılırken her hangi iki kazanım arasındaki ön-şart oluş ilişkisi için anlamlılık düzeyi .05 ve N=60 kişi için tablo değeri .25 olarak alınmıştır. Başka bir ifadeyle, bu değerin üzerinde olan kazanımlar arasındaki ilişkide istatistiki açıdan ön-koşul ilişkisi olduğu kabul edilmiştir. Kazanımlar arasındaki ön-koşul ilişkisinde öncelikli olarak uzmanlar tarafından ön görülen örüntünün ortaya çıkarılmıştır. Daha sonra tetrakorik korelasyon hesaplamasından elde edilen verilere bağlı olarak kazanımlar arasındaki ön-koşul ilişkiler ortaya konulmuştur. Son olarak uzmanlar tarafından ortaya çıkarılan örüntü ile tetrakorik korelasyon hesaplaması bağlı olarak ortaya çıkan örüntü karşılaştırılmıştır. Yapılan karşılaştırma sonucunda uzmanlar tarafından ortaya çıkarılan kazanım örüntüleri ile tetrakorik korelasyon sonuçlarına göre ortaya çıkan kazanım örüntüleri arasında büyük oranda benzerlikler ortaya çıksa da örüntüleri arasında birtakım farklılıkların olduğu belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Geometri, ilkokul, ölçme, program değerlendirme

İLKOKUL MATEMATİK DERSLERİNDE KULLANILAN YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN BAŞARI DUYGULARI İLE MOTİVASYON DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Öğretmen Ercan DİRİK, Erzurum Horasan Kırklar İlkokulu, ercandirik60@gmail.com
Öğretmen Birol SUSAM, İstanbul Kadıköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi, b.susam@yahoo.com

ÖZET

Eğitimde yeni yaklaşımlar sayesinde klasik yöntemlerin günümüzde yetersiz kaldığı ve öğrenciyi motive etmede, kullanılan yeni yöntem ve tekniklere göre daha az etkisi olduğu bilinmektedir. Ayrıca yine eğitim bilimlerindeki gelişmeler yaparak yaşayarak öğrenmenin kalıcılıkta önemli bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Drama yöntemi, öğretmenin anlatıp öğrencinin pasif olduğu klasik yönteme nazaran öğrenciyi aktif hale getirmekte ve öğretim etkinliğini öğretmen merkezli olmaktan çıkarıp öğrenciyi merkeze alan etkinliklere dönüştürmektedir. Bu yöntemde öğrenci bizzat duygu ve düşüncelerini ifade eder, plan yapar ve uygular, tasarlar, empati kurar ve etkileşimi daha fazla olur. Bu açıdan drama yöntemi yaparak ve yaşarak öğrenmeyi destekleyen yöntemlerden biridir. Bu çalışmanın amacı ilkokul 4. Sınıf matematik dersinde drama yöntemine göre hazırlanan ders etkinliklerinin öğrencilerdeki başarı duygusuna ve motivasyonlarına olan etkisini incelemektir. Araştırmada öntest sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılacaktır. Çalışma grubunu Erzurum ili Horasan ilçesinde bulunan Kırklar İlkokulu'nda 4. Sınıfa devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama araçları olarak, Hacıömeroğlu, Bilgen ve Tabuk'un(2013) Türkçe'ye uyarladıkları 28 maddeden oluşan likert tipi Başarı Duygusu Ölçeği-İlkokul ve Kara(2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 12 maddeden oluşan likert tipi Eğitimde Motivasyon Ölçeği kullanılacaktır. Çalışma grubu olan 4-A ve 4-B sınıflarındaki öğrencilere uygulamaya başlamadan önce başarı duygularını ve motivasyon düzeylerini belirlemeye yönelik öntest uygulanacaktır. Daha sonra 6 hafta boyunca bizzat araştırmacı tarafından drama yöntemine göre hazırlanmış ders etkinlikleri uygulanacaktır. Süreç sonunda yine öğrencilerin başarı duyguları ve motivasyon düzeyleri ölçülecektir. Bu ölçümler sonucu matematik derslerinde kullanılan drama yönteminin öğrencilerin başarı duygularını ve motivasyon düzeylerini ne düzeyde etkilediği nicel veri analizi ile yorumlanacaktır. Çalışma devam ettiğinden bulgular ve sonuç bölümü tam metinde çalışmanın sonuçlarına göre hazırlanıp elde edilen bulgular doğrultusunda işbaşındaki öğretmenlere ve araştırmacılara öneriler sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Başarı duygusu, drama, matematik, motivasyon düzeyi

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BAŞARI DUYGULARI İLE MOTİVASYON DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Öğretmen Birol SUSAM, İstanbul Kadıköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi, b.susam@yahoo.com
Öğretmen Ercan DİRİK, Erzurum Horasan Kırklar İlkokulu, ercandirik60@gmail.com

ÖZET

Eğitimde motivasyon, öğrencilerin bir işi yapmak istemelerini ve harekete geçmelerini sağlayan unsurlardandır. Bir açıdan motivasyon, öğrencileri isteklendiren bir içsel güçtür. Günden güne gelişen eğitim bilimlerinde yapılan araştırmalarda motivasyonun öğrenmelerdeki kalıcılığı ve öğrenmeye karşı isteği artırdığını göstermektedir. İçinde bulunduğumuz bu günlerde eğitim sistemimiz ve öğretim programlarımız sık sık değişmektedir. İlkokul 1-4. sınıflar arası olarak belirlenirken İlkokul Matematik Öğretim Programı değişmiş ve 2016-2017 eğitim öğretim yılında yeni program uygulanmaya başlanacaktır. Bu değişimlerin çerçevesinde ilkokul öğrencilerinin başarı duyguları ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi önemli hale gelmektedir. Bu çalışmanın amacı, ilkokul 4. Sınıfa devam eden öğrencilerin matematik dersindeki başarı duyguları ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyip değerlendirmektir. Çalışmanın araştırma modeli, birden fazla değişken arasındaki ilişkilerin incelendiği ilişkisel tarama modelidir. Çalışmanın örneklemini İstanbul ili Kadıköy ilçesinde bulunan 10 ilkokulda 4. Sınıfa devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama araçları Hacıömeroğlu, Bilgen ve Tabuk'un(2013) Türkçe'ye uyarladıkları 28 maddeden oluşan likert tipi Başarı Duygusu Ölçeği-İlkokul ve Kara(2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 12 maddeden oluşan likert tipi Eğitimde Motivasyon Ölçeği kullanılacaktır. Bu çalışma ile eğitim sistemi ve öğretim programlarında yapılan değişikliklerin öğrencilerin motivasyon düzeylerine ne gibi bir etkisi olduğu resmedilmeye çalışılacaktır. Çalışma devam ettiğinden bulgular ve sonuç bölümü tam metinde çalışmanın sonuçlarına göre hazırlanıp elde edilen bulgular doğrultusunda işbaşındaki öğretmenlere ve araştırmacılara öneriler sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Başarı duygusu, matematik, motivasyon düzeyi

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DÖRT İŞLEME İLİŞKİN ZİHİN HARİTALARI

Arş. Gör. Alper YORULMAZ, Marmara Üniversitesi, alperyorulmaz07@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Hümeyra UYSAL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, humeyrauysal11@gmail.com

ÖZET

Bir kavramı, sözcüğü ya da fikri düşündüğümüzde beynimiz bu kavramdan ilişkili sözcük ve düşüncelere ulaşır. Bu düşüncelerle ilişkilendirilecek binlerce fikir vardır. Bu süreç, ilk düşünceden başlayarak sonsuza kadar devam eder. Günümüz bilgi çağında merkezdeki bir kavram etrafında şekillenen düşüncelerle ilgili bu sürece zihin haritası olarak adlandırmamızı sağlamıştır. 1970'li yıllarda Tony Buzan tarafından ortaya konulan zihin haritalama, zihindeki düşüncenin dışa vurularak, ilgi çekici ve kısa zamanda yapılan özel bir not alma tekniğidir. Zihin haritaları merkez bir düşünceye ya da kavrama ilişkin olarak diğer düşünceleri ve kavramları bağlantısal olarak sunulduğu iki boyutlu görsel araçlardır. Zihin haritası, merkez düşünceye ilişkin kavramların ve düşünceler arasındaki ilişkilerin bir görsel sunumudur (Mueller, Johnston ve Bligh, 2002). Balım, Evrekli ve Aydın (2007)'a göre zihin haritalama, bireylerin merkez bir kavrama ya da düşünceye ilişkin sahip oldukları kavramları ve düşünceleri ilişkilendirmelerini ve resim, ifade, şekil, büyüklük, renk unsurlarının kullanımı sayesinde sol beynin yanında sağ beynin de aktif olarak kullanılmasını sağlayan beyin temelli etkili bir görsel tekniktir. Bu bağlamda öğrencilerin zihin haritalarının çıkarılması merkezdeki kavrama ilişkin öğrenmeleri hakkında bilgi verebilir. Buradan hareketle araştırmanın amacı ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin matematikteki dört işlemler konusunda zihin haritalarını çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın alt amaçları ise şunlardır: - İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin başarı durumlarına göre toplama işlemine ilişkin zihin haritaları puanları nasıldır? - İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin başarı durumlarına göre çıkarma işlemine ilişkin zihin haritaları puanları nasıldır? - İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin başarı durumlarına göre çarpma işlemine ilişkin zihin haritaları puanları nasıldır? - İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin başarı durumlarına göre bölme işlemine ilişkin zihin haritaları puanları nasıldır? - İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin başarı durumlarına göre toplama, çıkarma, çarpma ve bölme işleminde oluşturdukları kavramlar nelerdir? Araştırma çalışma grubunu Muğla ili Menteşe ilçesinde 2015-2016 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 20 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin başarı durumlarını belirlemek için araştırmacılar tarafından hazırlanan güvenirlik çalışması yapılmış "Dört İşleme İlişkin Başarı Testi" hazırlanmış ve uygulanarak öğrencilerin başarı durumları belirlenmiştir. Uygulama sürecinde, öğrencilere zihin haritası oluşturma tekniğine ilişkin uygulama yapılmadan önce iki ders saati boyunca öğrencilere bilgi verilmiştir ve örnek uygulamalar yapılmıştır. Öğrencilerden toplama, çıkarma, çarpma ve bölmeye ilişkin ayrı ayrı iki ders saati toplamda sekiz ders saati uygulama yapılmıştır. Uygulama sonucu elde edilen veriler, öğrencilerin yazılı dokümanları (karalama kağıtları) ve gözlemler sonucunda elde edilmiştir. Verilerin analizinde D'Antoni, Zipp ve Olson (2009) tıp öğrencileri üzerindeki çalışmalarında zihin haritalarını değerlendirmek için hazırladıkları rubrik kullanılacaktır. Araştırma sonucunda öğrencilerin dört işlem ile ilgili hangi kavramları öğrendikleri hangilerini öğrenmediklerinin ortaya çıkacağı beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Dört işlem, ilkokul, kavram, öğrenci, zihin haritaları

İLKOKUL ÜÇÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GEOMETRİK CİSİMLERLE İLGİLİ KAVRAM BİLGİLERİNİN ANALİZİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Esra ÇETİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Esractn_48@windowslive.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Hümeyra UYSAL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, humeyrauysal11@gmail.com

ÖZET

Geometri, matematik öğretim programında önemli bir alandır. Geometri öğrenmek, öğrencilere çözümleme, karşılaştırma, genelleme yapma gibi temel becerilerini geliştirmesini katkı sağlamakta; inceleme, araştırma, eleştirme, öğrendiklerini şema biçiminde ortaya koyma, düzenli, dikkatli ve sabırlı olma, düşüncelerini açık ve seçik ifade etme gibi bilimsel düşünme becerilerini de kazandırmaktadır. Geometri, soyut kavramlar ve ilişkiler üzerine inşa edildiği için ilkokul kademesinde dikkatle verilmesi gereken bir alandır. Matematik dersindeki temel geometrik cisimlerde kavram yanılgısı oluşması öğrencilerin diğer geometri konularını tam olarak kavramasını güçleştirecektir. Kavram yanılgısı öğrencilerin yanlış anlamları sonucu ortaya çıkan, ancak rastgele olmayan hatalar olarak tanımlanabilir. Bu çalışma ile ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin geometrik cisimlere yönelik kavram yanılgılarını tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak desenlenmiştir. Araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Muğla ilinin Menteşe ilçesinde öğrenim gören toplam 20 ilkokul üçüncü sınıf öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması aşamasında küp, silindir, küre, dikdörtgen prizması, kare prizması ve üçgen prizması kavramlarına yönelik kavramsal bilgilerini analiz etmek için açık uçlu sorulardan oluşan test uygulanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara bakıldığında, ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin bir kısmının geometrik cisimlerin isimlerini ve özelliklerini doğru bildikleri belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin küp, silindir, küre, dikdörtgen prizması, kare prizması ve üçgen prizması kavramlarına yönelik kavram yanılgılarının da olduğu belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara yönelik önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: 3. sınıf, geometri, geometrik cisim, kavram bilgisi, matematik

JAPON DERS ARAŞTIRMASI UYGULAMASI

Yrd. Doç. Dr. Serkan ARIKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, serkanarikan@mu.edu.tr
Doç. Dr. Evrim ERBİLGİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, erbilgine@mu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Baki ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, baki@mu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Japonya orijinli bir hizmet içi eğitim modeli olan "Ders araştırması" modelinin ilkokul öğretmenleri ile uygulanarak, modelin ülkemizdeki işleyişi hakkında bilgiler sunulmaktadır. Bu çalışmanın, matematik eğitimi ile ilgilenen akademisyenler ve öğretmenlere, ders araştırmasının ne olduğunu aktarması, bu kapsamda kullanılan ders materyallerini

örneklendirmesi, geliştirilen ders planlarını sunması ve öğretmenlerin elde ettiği kazanımları paylaşması bakımından faydalı olacağı düşünülmektedir. Ders Araştırması Japonya'da öğretmenlerin yaygın olarak uyguladıkları bir hizmet içi eğitim modelidir. Genel anlamıyla bir grup öğretmenin bir ders planlayıp bu dersin uygulanışı üzerinde yansıtıcı tartışmalarını içerir. Bu toplantılara okul dışından eğitimciler de davet edilebilir. Son zamanlarda Amerika'da ve Avrupa'da çok yaygınlaşmıştır. Ülkemizde ise son zamanlarda bu konuda çalışılmaya başlanmıştır (Budak, Budak, Bozkurt ve Kaygın, 2011; Baki, Erkan ve Demir, 2012). Ders araştırması bir grup öğretmenin bir dersi detaylı bir şekilde planlaması, öğretmesi, değerlendirmesi ve yeniden düzenlemesi süreçlerinden oluşur. Genellikle 3-4 öğretmen ve bir uzmandan oluşur. Bu bağlamda, 3 ilkokul öğretmeniyle birlikte matematik eğitimi alanında bir ders araştırması yürütülmüştür. Katılımcı öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonunda ders araştırmasının matematik konusu kesirler olarak belirlenmiştir. Projemiz kapsamında kesirler konusunda çalışmak istememizin sebeplerinden birisi, kesir kavramının ilkokulda öğretilen konular içinde öğrencilerin en çok zorlandığı kavramlardan birisi olmasıdır (Alacacı, 2010; Behr, Wachsmuth & Post, 1985). Kesirlerde, tam sayılardan farklı olarak iki sayının birbiri ile ilişkisi söz konusudur. Kesir denkliği, kesir sıralaması, kesirlerde işlemler gibi birçok konuda öğrenciler pay ve payda koordinasyonunu göz önünde bulundurmalıdır. Alacacı (2010)'a göre, öğrenciler tam sayılarda öğrendikleri kuralları kesirlere genelledikleri zaman kesirlerle ilgili kavram yanılgıları oluşturabilmektedirler. Ders araştırması uygulamasından önce, katılımcı öğretmenlerle birlikte kesirler konusunun öğretimi ve değerlendirilmesi hakkında kesirlerin öğretimiyle ilgili materyallerin, öğretim tekniklerinin ve teknolojik araçların paylaşıldığı 3 toplantı gerçekleştirilmiştir. Daha sonra ders araştırması sürecine geçiş yapılmıştır. Toplam 2 ay süren ders araştırması sürecinde kesirlerle ilgili bir ders planlanmış, ders sırasıyla 2 öğretmen tarafından anlatılmış ve her bir anlatımdan sonra ders planı değerlendirilmiştir. Ardından, öğretmenlerle bir proje değerlendirme görüşmesi yapılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular şunlardır: Öğrencilerin düşünme stratejileri üzerine öğretmenlerin bilgileri artmıştır; öğretmenler ders araştırması modelini genel olarak yararlı bulmuşlardır; katılımcı öğretmenler ders araştırmasını tam olarak sahiplenmemişlerdir; öğretmenler toplantılarda bazen savunmacı bir üslup takınmışlardır; toplantılardaki uzmanın üslubu önemlidir.

Anahtar sözcükler: Ders araştırması, matematik öğretimi, öğretmen eğitimi

MATEMATİĞİN GÜNLÜK YAŞAMLA OLAN İLİŞKİSİNE YÖNELİK METAFORLAR

Öğretmen Elif AYDIN, Özel Ezgililer Eğitim Kurumları, eliifaydin@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Esen ERSOY, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, esene@omu.edu.tr

ÖZET

Günlük yaşamda gerekli olan çözümleyebilme, iletişim kurabilme, genelleme yapabilme, yaratıcı ve bağımsız düşünebilme gibi üst düzey davranışları geliştiren bir alan olarak matematiğin öğrenilmesi kaçınılmazdır. Günümüz toplumunun, sorunların üstesinden gelebilecek, problem çözebilecek bireylere ihtiyacı vardır. O yüzden matematik hayatın ta kendisidir. Bu da, matematik eğitiminde işlemsel matematik becerilerinden çok matematiksel düşüncenin öğretilmesi gerekliliğini gündeme getirmektedir. Neden-sonuç ilişkisi kurarak günlük yaşamda karşılaşılan sorunları çözebilmemizde katkı sağlayan matematik etkili olarak bireylere öğretilmelidir. Bu çalışmada ilköğretim 4. Sınıf öğrencilerinin matematiği günlük hayata aktarabilmelerine ilişkin metaforik düşüncelerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çalışma, 2014-2015 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde, Karadeniz Bölgesinin bir ilinde okuyan 22 tane 4. Sınıf öğrencisiyle gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin cevaplarından elde edilen veriler içerik analizine göre değerlendirilmiştir. Bunun sonucunda 9 kategori ve 75 metafor ortaya çıkmıştır. Elde edilen kategoriler alt kategorilere ayrılarak frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen bulguların sonucunda öğrenciler 9 kategoriden en fazla arkadaş, eğlence, hayat tarzı vs. alt kategorilerini içeren 'hayatın kendisi' kategorisini, en az ise işlem, problem, çözüm, ders vs. alt kategorilerini içeren 'terimsel ifadeler' kategorisini oluşturmuşlardır. Bu durum bize öğrencilerin günlük hayatın içinde matematik bilgisini aktif olarak kullanabildiklerini ve bu matematiksel bilginin farkında olduklarını göstermektedir. Ayrıca matematiğin 'ders' karşılığının ise öğrenciler tarafından en alt sıralarda akıllara geldiği sonucuna da ulaşılabilmektedir.

Anahtar sözcükler: İlişkilendirme, ilkokul, matematik, günlük yaşam

MATEMATİK EĞİTİMİNDE AKIL YÜRÜTME BECERİSİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALARIN İÇERİK ANALİZİ

Arş. Gör. Tuba ÖZ, Atatürk Üniversitesi, tkaplan@atauni.edu.tr
Arş. Gör. Dr. Zeynep ÇİFTCİ, Atatürk Üniversitesi, zbayrakdar@atauni.edu.tr
Prof. Dr. Ahmet IŞIK, Kırıkkale Üniversitesi, isikahmet@kku.edu.tr

ÖZET

Ulusal ve uluslararası reform çalışmaları NCTM (National Council of Teachers of Mathematics), NAEP (National Assessment of Educational Progress), TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) incelendiğinde akıl yürütme becerisinden sıklıkla bahsedildiği görülmektedir. Ortaokul matematik dersi öğretim programında ise temel beceriler arasında matematiksel süreç becerileri altında iletişim ve ilişkilendirmenin yanı sıra akıl yürütme de yer almaktadır. Bu nedenle matematiksel akıl yürütme becerisi matematik eğitiminde önemini korumaya devam etmektedir. Bu araştırmanın amacı, matematik eğitimi alanında matematiksel akıl yürütme becerisi üzerine yapılmış bilimsel makalelerin içerik analizini yaparak matematiksel akıl yürütme ile ilgili eğilimleri ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın sonuçlarının bu konuyla ilgilenen araştırmacılara yol göstereceği düşünülmektedir. Bu amaçla ulusal ve uluslararası veri tabanlarında tarama yapılması planlanmaktadır. Öncelikle Türkiye adresli ERIC (Education Resources Information Center), SSCI(Social Sciences Citation Index) veya AHCI(Arts&Humanities Citation Index) indeksli dergiler olmak üzere ULAKBİM(Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi), ASOS (Academia Social Science Index), Web of Science, Google Akademik, YÖK(Yüksek Öğretim Kurumu) ulusal tez merkezi vb. veri tabanları İngilizce ve Türkçe anahtar kelimelerle (matematiksel akıl yürütme, akıl yürütme, matematiksel muhakeme, muhakeme, mathematical reasoning, reasoning vb.) taranarak ve ulaşılan makalelerin kaynakçalarından faydalanılarak tarama yapılacaktır. Aynı yazarın hem tezine hem de tezinden yayınlanan makalesine ulaşılmış ise tezi, tez

çalışması erişime açık değilse makalesi incelenecektir. Araştırmanın yöntemi doküman incelemesi olup ulaşılan bilimsel makalelerin "Makale Sınıflama Formu" kullanılarak incelenmesi planlanmaktadır. Her bir bilimsel çalışmanın yayınlandığı yıl, yazar sayısı, araştırmanın konusu, araştırma yöntemi, veri toplama araçları, örneklem ve veri analiz yöntemi açılarından değerlendirilmesi yapılacaktır. Elde edilen verilerin grafik, yüzde ve tablolar yardımıyla görselleştirilerek sunulması planlanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Matematiksel akıl yürütme, muhakeme, matematik eğitimi

MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ GEOGEBRA İLE MATEMATİKSEL MODELLEME PROBLEMİ ÇÖZME SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Fatih ÖÇAL, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, fatihocal@gmail.com
Arş. Gör. Mertkan ŞİMŞEK, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, mertkans@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Tuğrul KAR, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, karrtugrul@gmail.com

ÖZET

Matematik ile günlük yaşam arasındaki ilişkiyi ortaya koyan matematiksel modelleme problemleri, düzenli ve dinamik bir yöntem sunmakla beraber öğrencilerin problem çözme becerilerini de geliştirmesi açısından büyük öneme sahiptir. Modelleme problemleri, ayrıca Geogebra gibi dinamik matematik yazılımları yoluyla hem görselliği olması hem de oluşan simülasyonları kontrol etmeleri açısından öğrencilerin problem çözme becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın amacı ilköğretim matematik öğretmen adaylarının matematiksel modelleme problemlerini çözme süreçleri incelemektir. Daha önce eğitimini aldıkları ve üzerinde farklı matematiksel modelleme çalışmaları yaptıkları Geogebra üzerinde öğrencilerin, trafik lambası problemini çözme aşamaları, Doerr'in (1997) çalışmasındaki matematiksel modellemenin tekrar eden basamakları baz alınarak incelenmiştir. Bu çalışma nitel paradigmaya sahip tekli durum çalışmadır. Çalışmanın katılımcıları, Doğu Anadolu'da bir üniversitede öğretim gören 35 dördüncü sınıf ilköğretim matematik öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Tüm öğrenciler tek durum olarak kabul edilmiştir. Öğretmen adaylarına sorulan modelleme problemi (trafik lambası problemi) sonrasında, istenen durumu modellemeleri ve Geogebra üzerinde modellerini oluşturmaları için iki saatlik bir süre verilmiştir. Oluşan cevaplar Geogebra dosyası olarak araştırmacılara teslim edilmiştir. Ayrıca, öğrencilerden Doerr'in (1997) çalışması temel alınarak oluşturulan yarı-yapılandırılmış görüşme formunu doldurmaları beklenmiştir. Verilerin analizinde içerik analiz metodu kullanılmıştır. Çalışmanın ana temaları Doerr'in (1997) oluşturduğu teorik çerçevesi bağlamında, gerçek yaşam problemi, problemi tanıma, veriyi ve bilgiyi toplama, modele ve işleme karar, değerlendirme ve yorumlama olarak ortaya çıkmıştır. Veriler bu temalar göz önüne alınarak incelenmiştir ve tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Geogebra, matematik öğretmen adayları, matematiksel modelleme, problem çözme

MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ KÖŞEGEN KONUSUNDAKİ KAVRAM BİLGİSİ

Arş. Gör. Ülkü AYVAZ, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ulku.yesilyurt@gmail.com
Arş. Gör. Nazan GÜNDÜZ, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, nazan09gunduz@gmail.com
Arş. Gör. Figen BOZKUŞ, Kocaeli Üniversitesi, fggen_boz@hotmail.com

ÖZET

Matematiksel kavramların öğrenim sürecinde bireyler zihinlerinde kavramlara ait imgeler oluşturur ve bu imgeler zaman içerisinde değişim geçirerek şekillenir. Matematikteki kavramların öğrenilme süreci matematiğin bir alt alanı olan geometri kapsamında incelenirse, geometrik kavramlarda üç farklı durum ortaya çıktığı görülmektedir ve bunlar geometrik kavramın barındırdığı şekle ait imge, tanım ve sahip olduğu özelliklerden oluşmaktadır (Türnüklü, Gündoğdu Alayı ve Akkaş, 2013). Tall ve Vinner (1981)'a göre, kavramlara dair tanımlar gerek direkt aktarmayla söylensin, gerekse öğrencilerin bu tanımları oluşturmaları sağlansın, kişiler bu tanımları zihinlerinde bir süzgeçten geçirir ve kişisel olarak yapılan tanımlar, formal tanımlarından farklılık gösterebilmektedir. Bu bağlamda geometride ele alınan kavramlardan biri olan köşegene bakıldığında, kavramın ilkokul 4. sınıftan itibaren matematik öğretim programında yer aldığı görülmekte ve bu konuda çeşitli çalışmaların yapıldığı dikkat çekmektedir. Ancak alan yazın incelendiğinde matematik öğretmen adaylarının köşegen kavramına yönelik bilgilerine odaklanan çok sayıda çalışmanın olmadığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının köşegen ile ilgili sahip olduğu kavram görüntülerinin, gelecekteki öğrencilerinin oluşturacakları kavramları etkilemesi muhtemel olduğundan incelenmesi önemlidir. Bu bağlamda bu çalışmada öğretmen adaylarının dörtgenlerin köşegenleri konusundaki kavram görüntülerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaçla, çalışma adayların köşegen kavram tanımları ve özellik bilgisi çerçevesinde oluşturulmuştur. Bununla birlikte bu araştırma, var olan bir olgunun ayrıntılarını tanımlamak ve görmek, bu olguya ilişkin olası açıklamaları geliştirmek ve değerlendirmek amacıyla yapılan bir durum çalışmasıdır (Gall, Borg ve Gall, 1996). Araştırma, bir devlet üniversitesinde ilköğretim matematik öğretmenliği programında öğrenimine devam eden 7 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Adayların belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda belirlenen ölçüt ise adayların geometri dersi almış olması durumu olarak belirlenmiş ve bu ölçüte göre örneklem grubu seçilmiştir. Araştırmada veriler iki aşamada toplanmıştır. İlk olarak adaylara köşegen kavramının ve özelliklerinin ne olduğunu içeren bir anket formu uygulanmıştır. Anket soruları hazırlanırken soruların kolay anlaşılabilir olmasına, yönlendirmeden kaçınmaya, farklı türden sorular yazılmasına dikkat edilmiştir. Hazırlanan sorular ile ilgili 3 alan uzmanının görüşü alınmıştır. Böylece anket formunda yer alabilecek sorular belirlenmiştir. İkinci olarak ise ankete verdikleri cevaplardan hareketle öğrencilerle görüşmeler yapılarak veriler toplanmıştır. Araştırmada yer alan alt problemlere ilişkin verilerin analizi anket formundan ve görüşme formundan alınan verilere dayalı olarak nitel verilerdir. Anket formundan ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak elde edilen veriler, betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında öğretmen adaylarının özellikle paralelkenar, eşkenar dörtgen ve deltoidin köşegen özelliklerini belirlemede sıkıntı yaşadıkları görülmüştür. Bununla birlikte doğru bilgiye sahip olan adaylarında geometrik

özellikler ile ilgili iddialarını desteklemede yetersiz kaldıkları elde edilen sonuçlar arasındadır. Öğretmen adaylarındaki bu yetersizliğin sebebi, köşegen kavramına yönelik sahip oldukları eksikliklerinin yanında ispat konusundaki yetersizliklerinin olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Köşegen, dörtgenler, matematik eğitimi, öğretmen adayları

MATEMATİK SANKİ GERÇEK GİBİ

Öğretmen Saadet TABAKÇI, Mersin Akdeniz İstiklal İlkokulu, saadettabakci@gmail.com
Öğretmen Nilgün DOĞAN, Mersin Akdeniz İstiklal İlkokulu, nilgunacardogan@gmail.com
Öğretmen Murat TABAKÇI, Kadiköy 60.Yıl Anadolu İlkokulu, murattabakci@gmail.com
Öğretmen Meryem AYSEV, Mersin Akdeniz İstiklal İlkokulu, m.a.istiklal@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmadaki amacımız; matematiğin, eğlenceli ve günlük yaşamın bir parçası olduğunu uygulamalı olarak gösterirken öğrencilerin matematiğe karşı gözlediğimiz kaygılarını azaltmak. Görev yaptığımız İstiklal İlkokulu Mersin'de Akdeniz İlçesinde iç göçle gelen sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerin çocuklarından oluşmaktadır. Öğrencilerimiz yardımcı kitap edinme ve okul başarısını arttırmada yardım alamıyorlar. Uygulamanın amacı gözetilerek birçok etkinlikler yapıldı. Bu etkinlikler: matematik terimleriyle ilgili sözlük çalışması, okul koridorları ve uygulamanın yapılan iki sınıflarının geometrik şekillerle süslenmesi, 5 Mart Dünya Matematik Günü'nün kutlanması, öğrencilerin kendilerinin oluşturduğu problemleri '' Soru Damlası'' kutusunda biriktirmesi. '' Soru Damlası '' kutusuna öğrencilerin kendilerinin hazırladıkları matematik soruları, tek tek okunarak 5N1K kuralına göre öğrencilere tekrar yazdırıldı. Böylece Matematik ve Türkçe dersleri arasındaki ilişkiye dikkat çekildi. Sınıf duvarlarına 1 ile 100 arasında doğal sayılar yazıldı. Bu sayılar drama yöntemi ile oyunlaştırılarak öğrencilere tek, çift, basamak değeri, büyük, küçük, birlik ve onluk gibi matematik terimleri ve zihinden matematik işlemleri oyunlaştırılarak kavratılmaya çalışıldı. Ayrıca matematik problemlerinin görsel olarak ifade edilmesine yönelik her iki sınıfta da, haftada bir ders saati, resim alanında etkin ve konuya duyarlı bir sınıf öğretmenimiz örnek çalışmalar yaptı. Bir matematik probleminin görsel olarak ya da görsel olarak verilen matematik probleminin yazılı olarak ifade edilmesiyle ilgili çalışmalar yapıldı. Paralarımız konusu sınıf ortamında uygulamalı olarak işlendi. Bir sınıf temsili olarak manav diğer sınıf ise market olarak ve amaç göz önüne alınarak dizayn edildi. Çalışmanın sonunda, öğrencilerin matematik dersine karşı ilgilerinin dolayısıyla da farkındalıklarının arttığı gözlenirken, matematiğin günlük yaşamdaki önemine vurgu yapıldı. Ayrıca matematik dersinin diğer derslerle ilişkisi somut olarak gösterilmiş oldu.

Anahtar sözcükler: Hayat bilgisi, matematik, somut, yaşam

MATEMATİKSEL GÖSTERİM BECERİLERİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ: ÖLÇEK GELİŞTİRME, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Pusat PİLTEN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, ppilten@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Beyza PİRİNÇ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, beyzapirincc@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Merve BAĞCI, Necmettin Erbakan Üniversitesi, mrvbgc@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Günay CEBRAİLOĞLU, Necmettin Erbakan Üniversitesi, bagirligunay@gmail.com

ÖZET

En genel anlamıyla temsiller, soyut kavram veya sembolleri, gerçek dünya içinde somutlaştırma yoluyla modelleme işlemi olarak tanımlanabilir (Kaput, 1998). Ayrıca, aynı matematiksel kavram ya da problemlerde, temsiller, kendi içerisinde ya da birbirleri ile geçişlerin yapılabildiği durumlarda, problem çözümü için esnek bir araç olarak kullanılabilir. Bu araştırmada ilkokul öğrencilerinin matematiksel gösterim becerilerini geçerli ve güvenilir olarak ölçmeye imkan tanıyacak bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde toplam 590 4. sınıf öğrencisinden oluşan çalışma grubu üzerinde yürütülmektedir. Ölçek geliştirme sürecinde ilk olarak literatür taraması yapılmış ve ölçeğin 5 boyuttan oluşmasına karar verilmiştir: Verilen verileri kullanarak gösterimler oluşturma; gösterimleri kullanarak anlayış geliştirme ve derinleştirme; gösterimleri işlem ve çözüm yöntemleri için model olarak kullanma; gösterimleri birbirlerine çevirme; gösterimleri matematiksel bilgileri ilişkilendirmede kullanma. Her bir boyut için 5er, toplam 25 madde geliştirilmiş ve ölçeğin deneme formu oluşturulmuştur. Soruların kapsam geçerliğinin belirlenmesinde Lawshe (1975) tekniğinden faydalanılmıştır. Deneme formu 40 dakikalık tek bir oturumda belirtilen öğrencilere uygulanmıştır. Öğrencilerin deneme ölçeğine vermiş oldukları cevapların puanlandırılmasında açık uçlu matematik maddeleri için aşamalı puanlama anahtarı kullanılmaktadır. 2016 Ocak ve Şubat aylarında, ölçeğin deneme uygulamasından elde edilen verilerin SPSS 19 programına girilmesi, yapı geçerliğini belirlemek amacıyla Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılması, iç tutarlık katsayılarının hesaplanarak güvenirliğe ilişkin kestirimlerde bulunulması ve araştırmanın raporlaştırılması planlanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Çoklu temsil biçimleri, geçerlik, güvenirlik, matematik eğitimi

ÖĞRENME GÜNLÜKLERİNİN İLKOKUL MATEMATİK DERSİ UZUNLUKLARI ÖLÇME KONUSUNUN ÖĞRETİLMESİNDE UYGULANMASI

Yüksek Lisans Öğrencisi Zeynep EREN, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, ztoga@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Yasin GÖKBULUT, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, yasingkbulut@yahoo.com

ÖZET

Çağımızda bilgi sürekli değişim ve ilerleme içerisindedir. Günümüz toplumlarına yön veren ve hızla artan teknolojik ve bilimsel gelişmelere uyum sağlayabilen gerekli becerileri kazanmış güçlü bireylerin yetişmesi oldukça önemlidir. Yaşanan değişimlerin etkilediği alanlardan birisi de eğitimdir. Bu sebeple gerek eğitim kurumları gerekse eğitim plan ve programları bu

değişimlere göre düzenlenmelidir. Son yıllarda geleneksel eğitim anlayışından yenilikçi eğitim anlayışına doğru bir geçiş yaşanmasıyla bilginin öğretilmesinden ziyade bireyin " kendi öğrenmesinin farkındalığını" edinmesi önem kazanmıştır (Polat, Uslu, 2012). Bu yenilikçi eğitim anlayışı içinde yansıtıcı düşünme kavramı da gündeme gelmiştir. Yansıtıcı öğretim, eğitimin verimini artıran ve öğrencinin kendi öğrenmesinin ve yeteneklerinin farkında olabilmesini sağlayan bir sistemidir. Yansıtıcı düşünme sistemine göre tasarlanmış eğitim ortamlarında öğrencilerin hem yansıtıcı düşünmeyi kazanmasını sağlayan hem de öğrendiklerini yansıtabilecekleri uygulamalar mevcuttur. Öğrenme günlükleri de yansıtıcı düşünmeyi geliştiren uygulamalardandır. Öğrenme günlükleri; öğrencilerin öğrendikleri konularla ilgili görüşlerini belirttiği ve öğretmenlerin periyodik kontroller yaparak öğrencilere geri bildirimlerde bulundukları ve aynı zamanda üst düzey bir süreç değerlendirme aracı olan yazılar olarak tanımlanmaktadır. Matematik tüm dünyada çok önemli bir bilim olarak görülmektedir. Toplumların kalkınmasında ve gelişmesinde matematiğin önemi tüm ülkelerce kabul edilmiştir. İlkokul dördüncü sınıf matematikle ilgili önemli kavramların anlatıldığı dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple çalışmada ilkokul dördüncü sınıfa devam eden öğrenciler seçilerek, öğrenme günlükleri öğretimi önemli görülen matematik dersinde kullanılmıştır. Araştırmanın amacı "Öğrenme günlüklerinin ilkokul Matematik dersi uzunlukları ölçme konusunun öğretilmesinde uygulanmasının" akademik başarıya etkilerini ortaya koymaktır. Bu bağlamda; öğrenme sürecinde yapılan ek uygulamaların öğrenmenin bütününe olan etkilerinin incelenmesi de amaçlanmıştır. Çalışma ön test son test kontrol gruplu yarı denyesel olarak yapıldı. Örneklem Tokat ili Turhal ilçesinde 2014-2015 öğretim yılında ilkokula devam 35 dördüncü sınıf öğrencisi olarak belirlendi. Kura yoluyla tesadüfî olarak yapılan atamada 18 kişiden oluşan 4-A sınıfı kontrol; 17 kişiden oluşan 4-B sınıfı deney grubu olarak seçildi. Araştırmada veri toplama aracı olarak " UÖKK (Uzunlukları Ölçme Konusu Kavrama) ölçeği " ile araştırmacı tarafından hazırlanmış olan "Öğrenme Günlükleri" kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirliğini ölçmek için pilot bir uygulama yapılmıştır. Yapılan uygulamada ön test ve son test puanlarının karşılaştırılması sonucunda Cronbach Alpha kolerasyon katsayısı, .94 olarak bulunmuştur. Ölçekteki soruların madde analizleri Iteman programı ile yapılmıştır. Ayrıca soruların hazırlanması aşamasında alanında uzman ilköğretim matematik öğretmenleri ve ilkokul dördüncü sınıf öğretmenlerinin görüş ve önerileri alınmıştır. Verilerin toplanması sekiz hafta sürmüştür. İlk hafta deney ve kontrol gruplarına UÖKK ölçeği ön test olarak uygulanmıştır. Sonraki altı hafta yalnızca deney grubuna öğrenme günlükleri uygulanmıştır. Öğrenme günlükleri öğrencilere araştırmacı tarafından bire bir dağıtılarak her hafta yapılan dersin son 20 dakikasında öğrenciler tarafından doldurulmuştur. Günlükler incelenerek öğrencilere geri bildirimlerde bulunulmuştur. Ders işlenişi ve öğretim süreci de günlüklerden edinilen bilgiler ışığında her hafta tekrar düzenlenmiştir. Sekizinci hafta UÖKK ölçeği deney ve kontrol gruplarına son test olarak tekrar uygulanmıştır. Ön test ve son testten toplanan verilere kovaryans analizi ve t- testi uygulanmıştır. Günlüklerden toplanan veriler nitel analize tabi tutularak betimsel olarak yorumlanmıştır. Sonuç olarak, başarıya etkisi araştırılan öğrenme günlüklerinin, öğrenmeyi olumlu yönde etkilediği derse ilişkin akademik başarıyı artırdığı belirlenmiştir. Ayrıca öğrenme günlüklerinin, kız öğrencilerin uzunlukları ölçme konusunu daha iyi kavramalarını sağladığı ve günlüklerin, kız öğrencilerin başarısını erkek öğrencilere oranla anlamlı şekilde artırdığı görülmüştür.
Anahtar sözcükler: Matematik, öğrenme günlüğü, yansıtıcı düşünce

ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNİN PROJE BASAMAKLARI DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Arzu AYDOGAN YENMEZ, Niğde Üniversitesi, aydogan.arzu@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. İlknur ÖZPINAR, Niğde Üniversitesi, ilknurozpinar@gmail.com

ÖZET

Bilim ve teknoloji merkezli çağımızda öğrencilerin çoğu okullardan mezun olmalarına rağmen, topluma katılmaya veya toplumu yönlendirmeye hazır değillerdir. Bunun sebeplerinden biri olarak öğrencilerin işlevsel açıdan bu yönde yetiştirilmemeleri gösterilmektedir. Eğitimde bilginin, bilimsel yaklaşım ve yöntemle bulunması gereken bir olgu olarak değil de; olduğu, verildiği gibi alınması gereken bir olgu olarak verilmesi, bu işlevselliği engellemektedir. Söz konusu olumsuzluklara çözüm amacıyla, bilimin evrensel özelliklerinin eğitim alanına yansıtılması gerekmektedir. Bu da ancak eğitim ve öğretim programlarına bilimsel düşünme ile gerçeklere yaklaşma, bilimsel yöntemi kullanmaya yönelik bilgi ve becerilerin kazandırılması ile sağlanabilir. Eğitimde bilgi ve becerileri öğrenenlere kazandırmayı amaçlayan öğretmenler, öğrenenlerin bilimsel süreç becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilmeleri için, önceden bu gelişimin nasıl bir yol izlediğini gözlemlemeleri ve tecrübe etmeleri gerekmektedir. Buradan yola çıkarak, çalışmanın amacı sınıf öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının proje geliştirme sürecinde bilimsel süreç becerilerini incelemektir. Çalışmanın katılımcılarını bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 103 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bir dönem boyunca gerçekleştirilen uygulamada, gruplar halinde çalışan öğretmen adayları yaptıkları sunumlar ve süreç içindeki gözlemler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Veri toplama aracı olarak, proje basamaklarında gerçekleştirilen bilimsel süreç becerilerini değerlendirme formu, gözlem formu, akran değerlendirme ile öz-değerlendirme formları ile yarı yapılandırılmış mülakatlar kullanılmıştır. Analiz süreci, verilerin tekrar okunması, yeniden organize edilmesi ve araştırmanın amacıyla ilgili kodlar üzerine tekrar düşünülmesini içeren döngüsel bir süreç içermektedir. Analizler ışığında çıkan önemli bir bulgu işlevsel okuryazarlığın bilimsel süreç becerilerindeki pozitif etkisi üzerinedir. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının deneyimledikleri bu süreçte edindikleri bilgi ve beceriler ile öğrencilerin bilimsel süreç becerilerindeki gelişimi destekleyici öğrenme ortamlarını sağlayarak, bu gelişimi teşvik edebilecek stratejiler kullanabilecekleri düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Bilimsel süreç becerileri, işlevsel okuryazarlık, proje geliştirme, sınıf öğretmen adayları

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÜÇ AŞAMALI MATEMATİK MODELİ'NE GÖRE PROBLEM KURMA ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Ayfer BUDAK, Dumlupinar Üniversitesi, ayfer.budak@dpu.edu.tr
Doç. Dr. İbrahim BUDAK, Erzincan Üniversitesi, ibudak@gmail.com
Arş. Gör. Samet DEMİR, Dumlupınar Üniversitesi, samet.demir@dpu.edu.tr
Arş. Gör. Adem ALGAN, Dumlupınar Üniversitesi, adem.algan@dpu.edu.tr
Arş. Gör. Kemal AZBOY, Dumlupınar Üniversitesi, kemal.azboy@dpu.edu.tr

ÖZET

Etkili bir matematik öğretimi, öğrencilerin öğrenmesinde onları motive edecek ve problem çözme yoluyla yeni matematik bilgileri inşa etmelerine yardımcı olacak problem veya etkinlik kullanmayı içerir (NCTM, 2015). Ulusal Matematik Öğretmenleri Konseyi [National Council of Teachers of Mathematics, NCTM]'in yayınladığı Prensiplerden Uygulamaya [Principles to Actions] dokümanında matematik öğretiminde kullanılan etkinlik ve problemlerle ilgili yayınlanan araştırmaların sonuçlarını şu şekilde özetlemektedir: 1. Her problem veya etkinlik öğrencilerin düşünmesi ve öğrenmesi için aynı fırsatı tanımaz (Hiebert et al. 1997; Stein et al. 2009). 2. Üst-düzey öğrenci düşünmesi ve muhakemesini düzenli olarak cesaretlendiren problem veya etkinliklerin uygulandığı sınıflarda öğrenci öğrenmesi en yüksek iken; rutin bir şekilde işlemsel yapıya sahip etkinlik ve problemlerin uygulandığı sınıflarda ise en düşüktür (Stein and Lane 1996). 3. En zor olan, üst-düzey problem veya etkinliklerin iyi bir şekilde uygulanmasıdır ve çoğu zaman bu problemler öğretim esnasında alt düzey problemlere dönüştürülür (Stigler and Hiebert 2004). Bu çalışmada yıllarca liselerde matematik öğretmenliği yaptıktan sonra, ders kitaplarında yer alan matematik problemlerini daha üst düzey talep içerecek forma dönüştüren Dan Meyer'ın Üç Aşamalı Matematik Modeli [Three Act Math] kullanılmıştır. Bu üç aşamalı modelin birinci aşamasında, problem durumunun kısa bir videosu çekilmiş; ikinci aşamasında problemin çözümü için gerekli bilgi veya fotoğrafların sunumu; ve son aşamasında ise problemin çözümü verilmiştir. Çalışmanın örneklemini Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrenciler 2015-2016 Güz Döneminde seçmeli bir ders kapsamında bir dönem boyunca matematiksel problem çözme ve kurma çalışmaları yapmışlardır. Her bir öğrenci ders kapsamında Dan Meyer'ın Üç Aşamalı Matematik Modeline göre problemler çözmüş ve kurmuşlardır. Çalışmanın amacı öğretmen adaylarının geliştirdikleri matematik problemlerinin matematiksel talep düzeylerini incelemektir. Öğretmen adaylarının geliştirdikleri problemler Smith ve Stein'in (1998) Dört Bilişsel Talep Düzeyinde Matematiksel Problemlerin Özellikleri çerçevesine ve Dan Meyer'ın 3-Aşamalı Matematik Modeline göre nitel olarak incelenecektir.

Anahtar sözcükler: Matematiksel problem çözme, öğretmen adayı, problem kurma, üç aşamalı matematik modeli, üst düzey düşünme

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÜSLÜ İFADELERİ MODELLEME DURUMLARI

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Cahit KAYHAN, Pamukkale Üniversitesi, hckayhan@pau.edu.tr
Doç. Dr. Ahmet SÜRÜCÜ, Pamukkale Üniversitesi, asurucu@pau.edu.tr
Doç. Dr. Nihat BOZ, Gazi Üniversitesi, nihatboz@yahoo.co.uk

ÖZET

İlkokulda öğrenim gören öğrenciler henüz somut işlemler dönemindedir. Somut işlemler dönemindeki öğrenciler için oluşturulacak öğrenme-öğretme sürecinin de çocukların seviyeleri göz önünde bulundurularak yapılması gerekmektedir. Sayı kavramı soyut bir kavramdır. Soyut bir kavramın somut işlemler dönemindeki çocuklar tarafından daha iyi kavranabilmesi için soyut gösterimlerden önce, somut gösterimlerin ve yarı-soyut gösterimlerin yapılması gerekir. İlkokuldan, ortaokula, ortaokuldan liseye, 2005 yılı itibari ile matematik programlarında yapılan değişiklikler öğretimde somut, yarı-soyut, soyut gösterimler şeklinde bir sıranın takip edilmesinin gerekliliğini vurgulamaktadır. İlkokulun birinci sınıfından başlayarak öğrettiğimiz sayı kümeleri birbirinden bağımsız değildir. Sayma sayılar ve doğal sayıların öğretimi ile başlayan öğretim süreci, kesirli sayılar, rasyonel sayılar, üslü sayılar, köklü sayılar şeklinde birbirinin üstüne inşaa edilerek devam etmektedir. Ancak okullarımızda bu süreç uygulamada bu şekliyle karşımıza çıkmamaktadır. Sanki, tamsayı ile kesirli sayı, kesirli sayı ile üslü sayı arasında hiçbir ilişki yokmuş gibi tahtada "Üslü Sayılar" şeklinde atılan bir başlıkla daha önceki öğrenilenlerle hiçbir ilişkilendirme yapılmadan, bağımsız bir konu işlermişçesine gerçekleştirilen bir öğrenme-öğretme süreci ile derslerin işlendiğini görmekteyiz. Oysa daha ilkokul dördüncü sınıfta kare ve küp kavramını öğretmek için doğal sayılardan hareketle öğretmeye başladığımız üslü sayılar, ortaokul seviyesinde farklı sayıların üslerini alma, lise seviyesinde de üssü pozitif ve negatif olan üslü sayılar ve kesirli sayıların üsleri şeklinde devam etmektedir. Orta öğrenimini tamamlayıp, yüzlerce soru çözerek lisans öğrenimine hak kazanan, eğitim fakültelerinin ilköğretim bölümlerinde öğrenim gören sınıf öğretmeni, matematik öğretmeni ve fen bilgisi öğretmeni adayları bu öğrenmelerini temel derslerde de tekrar etmektedirler. Verilen soruyu bir soru çözme makinesi gibi çözebilen öğretmen adaylarının üslü sayı kavramını ne kadar kavradıklarını görmek bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Bunu görmenin bir yolu da soyut, yarı-soyut, somut durumlarda verilen üslü ifadelerin nasıl modellendiğini görmek olacaktır. Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının verilen üslü ifadeyi modelleyebilme durumunu teşhis etmektir. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarından, bir sayının pozitif ve negatif üssü şeklinde verilen ifadeleri somut materyallerle göstermeleri, yarı-soyut çizimlerle göstermeleri ve de soyut biçimde matematiksel notasyona uygun olarak ifade etmeleri istenmektedir. Araştırmanın katılımcıları, bölümlerinde derece yapması muhtemel olan akademik başarısı yüksek sınıf öğretmeni adayı, matematik öğretmeni adayı ve fen bilgisi öğretmeni adayı olmak üzere 3 öğretmen adayıdır. Çoklu bir durum çalışması olarak tasarlanan araştırmada katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maximum çeşitlilik örneklemesi yoluyla belirlenmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak yürütülmüştür. Tek bir öğretmen adayı üzerinde yapılan bir çalışma olarak tasarlanmış olup, bir kaç öretmen adayının çalışmaya dahil edilmesiyle çoklu durum haline dönüştürülmüştür. Verilerinin toplanmasında, görüşme, döküman incelemesi yöntemlerinden yararlanılmaktadır. Elde edilen bulgular içerik analizi ile analiz edilmektedir. Araştırma sonucunda, verilen üslü ifadeyi sınıf

öğretmeni adayı her üç gösterim türünde de daha başarılı bir şekilde modellemiştir. Matematik ve fen bilgisi öğretmen adaylarının matematiksel notasyona uygun yazmada başarılı iken, somut ve yarı soyut gösterimler konusunda zorlandıkları ve zihinsel karmaşa yaşadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, somut gösterimler, soyut gösterimler, üslü ifade, yarı-soyut gösterimler

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÜSLÜ SAYI KAVRAMINI AÇIKLAMA DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Cahit KAYHAN, Pamukkale Üniversitesi, hckayhan@pau.edu.tr
Doç. Dr. Ahmet SÜRÜCÜ, Pamukkale Üniversitesi, asurucu@pau.edu.tr
Doç. Dr. Nihat BOZ, Gazi Üniversitesi, nihatboz@yahoo.co.uk

ÖZET

İlköğretim ve ortaöğretim düzeyinde matematiğin sorgulanmadan öğrenilen ve öğretilen konularından birisi de üslü sayılardır. Üslü sayılar öğretilirken genellikle üslü sayının a3, a4, a5 şeklinde bir sayı olduğu ve a3 = a.a.a veya a5 = a.a.a.a.a şeklinde verilen sayının üs olarak yazılan sayı kadar kendisiyle çarpımı olduğu vurgulanmaktadır. Bu şekilde bir öğretim üslü sayının içerdiği anlamlardan sadece üs-kuvvet anlamını vurgulamaktadır. Matematik öğretimine ilişkin literatür incelendiğinde dört işlemin anlamı tüm sayı kümeleri ile ilgili işlemleri yaparken aynıdır. Ancak, üslü sayılar öğretilirken bu anlamlar üzerinde durulmadan sadece işlem bilgisi ele alınarak, formülüze edilmiş bir öğretim yaygın hale gelmiştir. Ortaokul ve lise öğrenimi sırasında 54 = 5.5.5.5 = 625 sonucunu anlamak hemen hemen tüm öğrenciler için kolaydır. Fakat, 5-4 'ün ne ifade ettiği sorgulandığında birçok öğrenci burada üslü sayıya yüklenmesi gereken anlamı kavramadan 5-4 'ün 5-4= = = şeklinde bir işlem süreci ile sonuçlanacağını bilir. Ancak, "bu sayının nasıl bir çokluk ifade ettiğine ilişkin olarak" görüşlerini almak istediğinizde, bir çok öğrencinin fikir beyan edemediğini görülür. Dolayısıyla üslü sayı kavramından ne anladığımız, ne anlamamız gerektiği konusunda belirgin farklılıklar vardır. Bu araştırmanın amacı, ilköğretim bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının üslü sayı kavramını açıklama durumlarını teşhis etmek ve karşılaştırmaktır. Araştırmanın katılımcıları, sınıf öğretmenliği, matematik öğretmenliği ve fen bilgisi öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören 3 öğretmen adayıdır. Bu öğretmen adayları bölümlerinde derece yapması muhtemel olan akademik başarısı yüksek öğrencilerdir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak yürütülmüştür. Araştırma, tek bir birey (öğretmen adayı) üzerinde yapılan bir çalışma olarak tasarlanmış olup, bir kaç benzer bireyin çalışmaya dahil edilmesiyle çoklu durum haline dönüştürülmüştür. Araştırmanın katılımcıları, ilköğretim matematik, fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adayları olup, araştırma çoklu durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Araştırmada katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maximum çeşitlilik örneklemesi yoluyla belirlenmiştir. Verilerinin toplanmasında, görüşme, döküman incelemesi yöntemleri ve "Sesli Düşünme Tekniği (Think Aloud)" kullanılmıştır. Ayrıca veri kaybını en aza indirmek ve daha sonra verilerin analizi sırasında farklı anlam çıkarma ve yorumlamaları ortadan kaldırmak amacıyla, video kaydı alınmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının üslü sayı kavramına ilişkin kavrayışlarının a3= a.a.a anlayışından çok öteye gitmediği görülmüştür. Farklı disiplinler açısından karşılaştırma yapıldığında fen bilgisi ve matematik öğretmen adaylarının açıklamaları arasında çok bir farklılık görülmemektedir. Sınıf öğretmeni adayının açıklamaları ise, daha belirgin bir açıklama içermiştir. Bu durum sınıf öğretmenlerinin olay, olgu ve durumlara daha ayrıntılı bakmasının getirdiği bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Araştırma sonucu, meslek hayatında matematiğin bir konusu olan üslü sayıları öğretmede rehberlik edecek olan matematik öğretmen adayının konuya ilişkin derinlemesine bir bilgiye sahip olmaması yönüyle düşündürücüdür. Yine aynı şekilde fen bilgisi öğretmen adayının, ileride öğretmen olarak öğrencileri ile üslü sayıları kullanmayı gerektiren birçok problemi çözeceği düşünüldüğünde, nasıl bir çoklukla uğraştığının farkında olmayan bir öğretmen olarak hareket ettiğini / edeceğini ortaya koyması yönüyle düşündürücüdür.

Anahtar sözcükler: Kuvvet, öğretmen, öğretmen adayı, üs, üslü sayı

ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DÖRT İŞLEMDE YAPTIKLARI HATALAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Arş. Gör. Alper YORULMAZ, Marmara Üniversitesi, alperyorulmaz07@gmail.com
Arş. Gör. Halil ÖNAL, Marmara Üniversitesi, halil.onal@marmara.edu.tr
Öğretmen Hakan KARASU, Mehmet Nevin Bilginer İlkokulu, hakankarasu03@gmail.com

ÖZET

İlkokulun temel amacı, bireyleri hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır. Her ikisinin de gerçekleşmesi için, etkili akıl yürütme, eleştirici düşünme ve problem çözme önemli zihinsel becerilerdir. Bu becerilerin gerçekleşmesinde ilkokul programında yer alan derslerin her birinin rolleri vardır bunlar arasında matematiğin yeri hepsinden fazladır. Hemen her öğretim sisteminde, matematik anadil öğretiminden sonra ilk sırayı alır. Yeterli bir matematik eğitimi için matematik kavramlarının ilkokul sürecinde tam ve doğru olarak öğretilmesi ve öğrenilmesi son derece önemlidir. Matematik, yığılmalı bir disiplindir. Dolayısıyla bireyin eğitiminin ilk yıllarında matematik öğretimi sağlam temellere oturtulamazsa, ileri ki yıllarda o bireyden matematik öğrenimi alanında başarı beklenememektedir. Matematik eğitimindeki değişkenlerden biri olan matematiksel hatalar dünya çapında sıklıkla karşılaşılan bir olgudur. Eğitimciler ve psikologlar çok önceden beri bu konuyla ilgilenmişlerdir. Bu ilgi matematiksel hataların oluşumu ile ilgili birçok teorinin ortaya çıkmasıyla sonuçlanmıştır. Ülkemizde matematikte dört işlem konusunun öğretimine ilkokuldan itibaren başlanmaktadır ve dört işlem konusu öğrencilerin öğrenim hayatları boyunca karşılaşacakları birçok konunun da temelini oluşturmaktadır. Bu konu ilköğretimden yükseköğretime kadar matematik eğitiminin her kademesinde öğrenci başarısını etkilemektedir. Bu noktada öğrencilerin hatalarının, yanlış anlamlandırmalarının ve olası kavram yanılgılarının belirlenmesi, giderilmesi ve oluşumunu engelleyen öğretim şekillerinin araştırılması gerekmektedir. Buradan hareket ile bu araştırmanın amacı, öğrencilerin matematikte dört işlem ile ilgili yaptıkları hataların,

öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla seçilen 2015-2016 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak uzman görüşleri alınarak araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda öğretmenlere; "toplama işleminde öğrencilerin yaptıkları hatalar nelerdir? Çıkarma işleminde öğrencilerin yaptıkları hatalar nelerdir? Çarpma işleminde öğrencilerin yaptıkları hatalar nelerdir? Bölme işleminde öğrencilerin yaptıkları hatalar nelerdir? Öğrencilerin yaptıkları hatalar neden kaynaklanmaktadır? Öğrencilerin yaptıkları bu hatalara ilişkin nasıl çözümler ürettiniz?" soruları yöneltilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın alt problemleri şunlardır: -Öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin toplama işleminde yaptıkları hatalar nelerdir? -Öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin çıkarma işleminde yaptıkları hatalar nelerdir? -Öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin çarpma işleminde yaptıkları hatalar nelerdir? -Öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin bölme işleminde yaptıkları hatalar nelerdir? -Öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin yaptıkları hatalar neden kaynaklanmaktadır? -Öğretmenler öğrencilerin yaptıkları bu hatalara ilişkin ürettikleri çözümler nelerdir? Araştırmada öğretmenlerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme sonucu toplanan veriler içerik analizi yapılarak değerlendirilecektir. Araştırma sonucunda ortaya çıkacak sonuç doğrultusunda, dört işlemde yapılan öğrenci hataları tespit edilecek ve bu hatalara ilişkin çözüm önerilerinin neler olduğu sınıf öğretmenlerine önerilecektir.

Anahtar sözcükler: Dört işlem, ilkokul, öğrenci hataları, sınıf öğretmeni

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNİN SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ MATEMATİK ÖĞRETME YETERLİKLERİNE KATKISINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Kamuran TARIM, Çukurova Üniversitesi, kamuran.tarim@gmail.com
Doç. Dr. Güney HACIÖMEROĞLU, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, hguney@comu.edu.tr
Doç. Dr. Ali DELİCE, Marmara Üniversitesi, alimdelice@yahoo.co.uk

ÖZET

Sınıf öğretmenleri için kendi eğitimleri sırasında edindikleri tecrübeler eğitim fakültelerinin programlarında yer alan okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri ile sınırlıdır. Bu ön deneyimler diğer derslerde olduğu gibi onların nasıl matematik öğreteceklerini, teori ile pratik arasında nasıl bağ kuracaklarını (Moore, 2003) belirlemede önemli bir rol almaktadır. Ülkemizde pek çok çalışma (Gürses, Bayrak, Yalçın, Açıkyıldız ve Doğar, 2005; Yapıcı ve Yapıcı, 2004;Ören, Sevinç ve Erdoğmuş, 2009; Demircan, 2007; Kudu, Özbek ve Bindak, 2006) ile okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin sorunlar, algılar ve tutumlar üzerine literatüre katkılar sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak bu derslerin sınıf öğretmen adaylarının matematik öğretme yeterlilikleri üzerine görüşlerini ortaya koymaya yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırmada öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf öğretmen adaylarının matematik öğretme yeterliliklerine katkısı hakkında öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemek için bir görüş alma formu kullanılmıştır. Formdaki ilk sorular kişilerin matematiğe ilişkin tutumlarını, kendilerini matematik öğretmede nasıl algıladıklarını ortaya koymak için hazırlanmış maddelerden oluşmakta, ikinci kısım ise öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf öğretmeni adaylarının matematik öğretme yeterliliklerine katkısı hakkında görüşlerini almak amacıyla oluşturulmuş sorulardan oluşmaktadır. Bu form 60 tane sınıf öğretmen adayına dağıtılarak veriler toplanmıştır. Sorular 1)Öğretmenlik uygulamasında matematik öğretmede karşılaştığımız güçlükler nelerdir? 2) Öğretmenlik uygulamasında matematik derslerinde bir öğretmen olarak size en çok etkileyen olumlu ve olumsuz deneyimler nelerdi? 3) Almış olduğunuz matematik öğretimi derslerinin öğretmenlik uygulamasında ne derece faydalı olduğunu düşünüyorsunuz? 4)Etkili bir matematik öğretimi yapılabilmesi için matematik öğretimi ve öğretmenlik uygulamasına ilişkin önerileriniz nelerdir? şeklindedir. Elde edilen verilerin ön değerlendirmeleri sonucunda, öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinin matematik öğretme yeterlilikleri bakımından çok yeterli bulmadıklarını, sürekli farklı dersleri gözlemeleri ve sürekli sınıf değiştirmelerinin bir konunun tümünün nasıl öğretilmesi gerektiği ile ilgili tam bir deneyim yaşamada sıkıntılar yarattığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte öğretmen adayları bazı sıkıntıları gidermek için matematik öğretimine ilişkin deneyimlerin özellikle "Matematik Öğretimi I ve Matematik Öğretimi II " dersleri sırasında gerçek okullarda gözlem yapılarak giderilebileceğine ilişkin önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar sözcükler: Matematik öğretimi, öğretmenlik uygulaması, okul deneyimi

OLUMLU SÖYLEM ORTAMININ MATEMATİK BAŞARISINA ETKİSİ

Doktora Öğrencisi Galip GENÇ, Pamukkale Üniversitesi, galipgencc@gmail.com
Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM, Pamukkale Üniversitesi, arerdem@pau.edu.tr
Doç. Dr. Cumali ÖKSÜZ, Adnan Menderes Üniversitesi, cumalioksuz@adu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM danışmanlığında yürütülen "İlkokul Matematik Derslerinde Olumlu Bir Söylem Ortamının Etkisinin Söylem Analizi Yöntemiyle İncelenmesi" başlıklı doktora tez çalışmasından çıkarılmıştır. Sınıflarda öğrencilerin rahatça düşüncelerini ifade edecekleri, matematiksel kavramları yapılandırabilecekleri ve öğrencilerin bilgilerini daha rahat paylaştıkları ortamlar olumlu söylem ortamlarıdır. Olumlu söylem ortamıyla kurulan güven ortamı, sağlıklı iletişime de olanak tanımaktadır. Sınıf ortamının öğrenmeye uygun özellikler göstermesi, öğretilecek olan bilgiden daha ön planda tutulmalıdır. Çünkü öğrencilerin bilgiyi yapılandırması için gereken esnek etkileşimli bir sosyal iletişim ağının kurulması şarttır. Bu sebeple öğrenciler, kendi istekleri ile dâhil olmak isteyecekleri etkin katılım alanına yönlendirilmelidir. Bu durum da olumlu söylem ortamı ile sağlanabilir. Buna göre çalışmada 4. Sınıf ondalık sayılar konusunda olumlu bir söylem ortamının oluşturulmasının öğrenci başarısına etkisi araştırılmıştır. Araştırmada, yarı deneysel desen uygulanmış olup, ön-test ve son-test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Bu nedenle, araştırmada deney ve kontrol grubunun seçiminde rasgele atama yapılmamış ve grupların eşitliği üzerinde durulmuştur. Araştırmada, Ondalık Sayılar konusunda olumlu bir söylem ortamının etkililiğini belirlemek için 4. Sınıflardan bir deney ve bir kontrol grubu oluşturulmuştur. Deney grubunda Ondalık sayılar konusuna başlamadan önce öğretmene araştırmacı tarafından olumlu bir söylem ortamının yaratılması ve yapılması gerekenlerle ilgili bilgi verilmiştir. Oluşturulan matematiksel söylem modülü detaylı bir şekilde deney grubu ders öğretmenine

anlatılmıştır. Öğrencilerin ondalık sayılar konusundaki bilgilerini ölçmek için başarı testi hazırlanmıştır. Araştırmada deney ve kontrol gruplarına aynı başarı testi ön test, son test ve kalıcılık testi olarak uygulanmıştır. Araştırmada deney ve kontrol grubuna uygulanan ondalık sayılar başarı ön testi sonuçlarına göre deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin öğretim öncesi konuyla ilgili ön bilgilerinin denk olduğu ve başarı yönünden iki grup arasında herhangi bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada deneysel işlem sonrası gruplar arasındaki puanların, ortalamalar farkının anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla tekrarlı ölçümler için tek faktörlü kovaryans analizi(ANCOVA) kullanılmıştır. Yapılan tek yönlü kovaryans analizi sonucuna göre grupların öntest ortalama puanlarına göre düzeltilmiş sontest ve kalıcılık testi puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bunun yanında grupların kendi ölçümleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını bulmak amacıyla tekrarlı ölçümler için tek faktörlü ANOVA testi yapılmıştır. Deney grubundaki öğrencilerin uygulama öncesinde matematiksel başarı öntest puanları, uygulama sonrası sontest ve kalıcılık puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Deney grubu öğrencilerinin başarı öntest ile sontest puanı ve ön test ile kalıcılık puanı arasında istastistiksel anlamda farklılık saptanmıştır. Ön test ve son test puanları arasında son test lehine bulunan anlamlı fark, matematik dersi ondalık kesirler konusunun olumlu söylem ortamı ile işlenmesinin öğrencilerin başarılarında artış olduğunu göstermektedir. Sontest ve kalıcılık arasında anlamlı bir farklılığın olmaması durumu ise kalıcılığın devam ettiğini göstermektedir. Kontrol grubundaki öğrencilerin uygulama öncesinde matematiksel başarı öntest puanları, uygulama sonrası sontest ve kalıcılık puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kontrol grubu öğrencilerinin başarı öntest ile sontest puanı ve ön test ile kalıcılık puanı arasında istastistiksel anlamda farklılık saptanmıştır. Ön test ve son test puanları arasında son test lehine bulunan anlamlı fark, matematik dersi ondalık kesirler konusunun işlenmesinin öğrencilerin başarılarında artış olduğunu göstermektedir. Sontest ve kalıcılık arasında anlamlı bir farklılığın olmaması durumu ise kalıcılığın devam ettiğini göstermektedir.
Anahtar sözcükler: Dördüncü sınıf, etki, öğrenci başarısı, olumlu söylem ortamı, ondalık sayılar

ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN 5. SINIF MATEMATİK ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENMELERİNE İLİŞKİN GÖZLEMLERİ

Prof. Dr. İsa KORKMAZ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, ikorkmaz@konya.edu.tr
Öğretmen Eda İNCESÖZ, Ahatlı İlkokulu, edaksoy83@gmail.com

ÖZET

Türkiye' de 2012-2013 eğitim öğretim yılında yeni okul yapısı (4+4+4) uygulamaya başlanmıştır. Bu uygulama doğrultusunda 1.-2.-3. ve 4. sınıflar ilkokul, 5.-6.-7.-8. sınıflar ortaokul, 9.-10.-11. ve 12. sınıflar lise olarak eğitim kurumu olarak yapılandırılmıştır. Yeni okul yapısıyla 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren 5. sınıfa giden öğrenciler ortaokula devam etmişlerdir. Dolayısıyla ilkokulda her bir derse tek öğretmen (sınıf öğretmeni) girerken, 5.sınıftan itibaren derslere branş öğretmenleri girmektedir. Bu çalışmanın amacı 5. sınıf matematik öğretiminde branş öğretmenlerinin 5. Sınıf öğrencilerinin matematik öğrenme sürecine ilişkin gözlemlerini incelemektir. Bu amaçla 8 maddeden oluşan açık uçlu sorudan oluşan veri toplama formu kullanılmıştır. Bu sorular: Ortaokul matematik öğretmenlerinin 5. Sınıfta matematik dersini anlatırken; 1. Öğrencilerin dersi dinleme durumlarına ilişkin gözlemleri nelerdir? 2. Öğrencilerin anlama durumları ilişkin gözlemleri nelerdir? 3. Öğrencilerin soru sorma ve tartışma durumları ilişkin gözlemleri nelerdir? 4. Öğrencilerin sorulan sorulara karşı cevap verme durumları ilişkin gözlemleri nelerdir? 5. Öğrencilerin derse karşı motivasyonları ilişkin gözlemleri nelerdir? 6. Öğrencilerin dersle ilgili ödev yapma durumları ilişkin gözlemleri nelerdir? 7. Öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirme durumları ilişkin gözlemleri nelerdir? 8. Matematik öğretiminde ders öğretmeni olarak 5. Sınıflarda herhangi bir güçlük yaşamışlarmış mıdır? Katılımcılar Antalya merkezdeki çeşitli devlet okullarında görev yapan ortaokul matematik öğretmenlerinden oluşmaktadır. Veri toplama ve analiz tekniklerinde nitel yaklaşım yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde yukarıdaki sorulara verilen cevaplar içerik analizine göre açıklanmıştır. Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin deneyimlerine göre; 5. sınıf öğrencilerinin dersi dinleme, anlama, derse karşı motive olma, dersle ilgili sorumluluklarını yerine getirme durumlarında 6-7-8'lere kıyasla daha zor olduğu gözlemlenmektedir. Diğer yandan matematik öğretmenlerinin 5. sınıf matematik dersi işlenişinde öğrencilerin seviyelerine inme, öğrencilerin derse karşı ilgilerini çekme ve konuların sunumunda 6-7-8'lere kıyasla zorlandıklarını ifade etmişlerdir.
Anahtar sözcükler: 5. sınıf öğrencileri, matematik öğretimi, öğretmen gözlemleri

OYUN VE ETKİNLİKLER İLE MATEMATİK ÖĞRETİMİNİN İLKOKUL İKİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SAYI YUVARLAMA VE TAHMİN KONUSUNDAKİ BAŞARISINA ETKİSİ

Öğretmen Mustafa ÇALIŞKAN, Milli Eğitim Bakanlığı, mustafa_caliskan_05@hotmail.com
Doç. Dr. Seher MANDACI ŞAHİN, Niğde Üniversitesi, smandacisahin@nigde.edu.tr

ÖZET

Bilgi çağının önemli özelliklerinden biri de her bireyin belli bir düzeyde matematik bilgi ve becerilerine sahip olması gerekliliğidir. Bu denli öneme sahip olan matematiğin gerekliliği, kullanım alanları, bireylerin yaşamına sağladığı katkılar konusunda toplumsal bir görüş birliği olmasına rağmen ülkemizde matematik başarısının düşük olması, varolan sorunlara kalıcı çözüm arama çabalarının çıkış noktasını oluşturmaktadır. Öğrencilerin matematiği öğrenememesinin, olumsuz tutum geliştirmesinin nedenlerinden biri de öğretim yöntemlerinin yanlış seçilmesi ya da doğru bilinen yöntemlerin yanlış uygulanmasıdır. Bu da matematik öğretiminin hedeflerine ulaşılmasını engellemektedir. Matematik öğretiminde öğrencilerin aktif olması, yaparak-yaşayarak öğrenmesi gerektiği ilkesinden yola çıkılarak, matematik öğretiminde yer verilmesi önerilen yöntemlerden biri de oyunlardır. Özellikle ilkokul öğrencilerinin oyun çağında olması ve buna rağmen öğretim durumlarında oyuna yeterince yer verilmemesi bu çalışmanın temel problemini oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amacı ilkokul ikinci sınıf matematik dersinin 'sayı yuvarlama ve tahmin' konusuna yönelik olarak geliştirilen oyun ve etkinliklerin öğrencilerin başarısı

ve matematik dersine yönelik tutumlarına etkisini incelemektir. Bu amaçla çalışmada, 'sayı yuvarlama ve tahmin' konusuyla ilgili olarak günlük hayattaki çeşitli oyunlardan esinlenerek tasarlanan 'Top Hangi Onluğa Gider', 'İl Plaka Kartları' ve 'Çizgi Film Yuvarlama' isimli üç etkinlik ve 'Arkadaşına Yuvarlan','Kızma Birader', 'Sayıları Yuvarla' ve 'Tahmin yap-bozu' isimli dört oyun uygulanmıştır. Öğrencilerin matematik dersine ilişkin tutumlarını belirlemek için uygulanan matematiğe yönelik tutum ölçeği, başarı durumlarını ölçmek için ön-test, son-test şeklinde uygulanan başarı testi, gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme formları ile video kayıtları; yarı deneysel desenle tasarlanan çalışmanın veri toplama araçlarını oluşturmaktadır. Geliştirilen etkinlik ve oyunlar ile veri toplama araçları; Şanlıurfa ili, Siverek ilçesindeki bir ilkokulda öğrenim gören 120 öğrenciye (kontrol grubu: 59, deney grubu:61) uygulanmıştır. Elde edilen veriler ilişkisel olarak analiz edilerek uygulanan yöntemin etkiliği incelenmiştir. Hazırlanan oyun ve etkinliklerin öğrencilerin matematik dersine yönelik başarı, motivasyon ve tutumlarını geliştirmelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Etkinlik, oyun, matematik öğretimi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK DERSİNDE VÜCUTLARINI MATERYAL OLARAK KULLANDIKLARI KONULARIN VE KULLANIM ŞEKİLLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Metehan AYGÖR, Kırıkkale Üniversitesi, metehanaygor@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Abdulkadir KORKMAZ, Kırıkkale Üniversitesi, abdulkadir_korkmaz_@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Salih Kürşat ÇİLİNGİR, Kırıkkale Üniversitesi, kursatcilingir@gmail.com

ÖZET

Matematik kendi içinde somut ve soyut konuları kapsamaktadır. Matematik öğretiminin etkili bir şekilde gerçekleşebilmesi için düşünsel süreçlerine işletebilmelerine, öğrendikleri konularda kalıcılığı sağlayabilmek adına uygun ortam ve fırsatın oluşturulması gereklidir. Bu uygun ortam ve fırsatın sağlanması için öncelikli olarak materyal kullanılmalı somut konular işlevlendirilmeli, soyut konular ise somutlaştırılmalıdır. Materyal, Eğitim öğretime ve bu süreç içerisinde hem öğretmene hem de öğrenciye yardımcı olan, hazır olan ve hazırlanan bir öğretim aracıdır. Öğretim materyali, en genel anlamıyla, eğitim-öğretim sürecini etkili kılmak için kullanılan her türlü malzemedir. Materyalin kullanılış amacı, kimi zaman öğretilecek konuyla ilgili alt konular arasındaki ilişkileri modellemek olabileceği gibi, kimi zaman öğreneni etkili kılmak, kimi zaman da anlaşılması güç konuları somutlaştırmak, resmetmek olabilir. Dolayısıyla öğretimi etkinleştirmek, verimliliği arttırmak ana amacına dönük her türlü destekleyici nesne-obje öğretim materyali olarak adlandırılabilir (Yıldız, 2004). Bu bağlamda anlamlı öğrenmeler gerçekleştirebilmek için doğru öğretim yöntemlerle birlikte doğru materyal kullanımına önem verilmesi etkili öğrenmeler sağlayabilir. Materyal gerek soyut konuları somutlaştırmada, gerek ise somut konularda kalıcı öğrenmeleri artırmak için önemli bir öğretim aracıdır. Materyal kullanımını olumlu etkisi çeşitli araştırmalarda kanıtlansa da öğretmenler materyalleri yeterli düzeyde kullanamamaktadır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, ne yazık ki, öğretim aracı ile neyin kastedildiğini bilmemektedirler. Birçok gelişmekte olan ülkede, öğretmenler, öğretim araçlarını gelişmiş ülkelerden ithal edilen öğretim malzemesi olarak düşünmektedir. Bunların kendileri tarafından yapılabileceğini görmekte başarısız kalmaktadırlar (Tuncer, 2008). Vücudumuzu materyal olarak kullanma bu bağlamda öğretmenler için ulaşılması ve hazırlanması en kolay olan materyallerden biridir. Aynı zamanda vücudun materyal olarak kullanılması materyalin işlevselliğini artıracaktır. Ekonomik ve ulaşılabilir olması ise kullanışlılığını artıracaktır. Bu bağlamda çalışmamızda 3. Sınıf öğretmenlerinin vücutlarının materyal olarak kullandıkları konuları ve kullanım şekillerinin belirlenmesi amacıyla yapılacaktır. Araştırma İç Anadolu bölgesinde Ankara ilinde rastgele seçilen üç özel ilköğretim okulunda uygulanacaktır. Verilerin toplanması için sınıf öğretmenlerine nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışmasında bireysel görüşme tekniğinden (mülakat) yararlanılacaktır. Bireysel görüşmede yarı yapılandırılmış mülakat soruları yönlendirilecektir. Verilerin oluşturulmasında içerik analizinden yararlanılacaktır.

Anahtar sözcükler: Matematik dersi, materyal kullanımı, sınıf öğretmeni, vücut

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ İSTATİSTİKSEL MUHAKEME BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Recai AKKAYA, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, recaiakkaya@gmail.com

ÖZET

Günümüzde istatistiksel bilgilerin günlük yaşamda kullanımının artması, çeşitli alanlarda bilgilerin tablo ve grafiklerle sunulması, geleceğe dönük tahminlerde bulunmak ve karar verme sürecinde istatistiksel bilginin daha fazla kullanılması istatistik eğitimini önemli hale getirmiştir. Bu önemi nedeniyle son yıllarda ön plana çıkan istatistik eğitiminin önemli kavramlarından biri de istatistiksel muhakemedir. İstatistiksel muhakeme, bir bireyin istatistiksel bilgiden anlam çıkarması ve istatistiksel fikirler ile mantık yürütmesidir. İstatistiksel muhakeme, istatistiksel süreçleri anlama ve açıklamanın yanı sıra, istatistiksel sonuçları tam olarak yorumlayabilmeyi içerir. İstatistiksel muhakemenin temelinde dağılım, merkez, yayılım ölçümleri, ilişki, belirsizlik, tesadüfi ve örneklem gibi önemli kavramların, kavramsal anlaşılması yer alır (Wang, Wang ve Chen, 2009). İstatistiksel muhakeme araştırma verilerine dayanmaktadır (Chance, 2002) ve genelde bir bağlam içerisinde ele alınmaktadır (Cobb & Moore, 1997; Moore, 1998; Pfannkuch & Wild, 2000; Wild & Pfannkuch, 1999). Birey araştırma verilerini ve bağlamı düşünerek sonuçların neden üretildiğini gösterebilir ve bu sonuçlara göre bir çıkarım yapabilir. Bu çıkarımın neden haklı olduğunu açıklayabilen kişi, istatistiksel muhakeme yapmış olur. İstatiksel muhakeme aynı zamanda, seçilen bir modelin belirli bir bağlama uygun olup olmadığını kontrol etmek üzere test edildiğinde de ortaya çıkar. İstatistik muhakeme becerilerinin bireylere eğitim süreci içerisinde kazandırılması için öncelikle öğretmenlerin ve dolayısıyla da öğretmen adaylarının bu becerilere sahip olması gerekmektedir. Öğretmen adaylarının istatistiksel muhakeme becerilerinin farkında olmaları ve bu becerilerinin incelenerek geliştirilmesi öğretmenlik mesleğinde öğrencilerin istatistiksel muhakeme becerilerinin gelişmesine ve öğretilmesine katkıda bulunmalarını kolaylaştıracaktır. Bu çalışmada, sınıf öğretmen adaylarının istatistiksel muhakeme beceri düzeyleri ortaya koyulmaya çalışılacaktır. Bu amaçla aşağıdaki araştırma problemlerine cevap aranacaktır. 1- Sınıf öğretmen adaylarının istatistiksel muhakeme beceri düzeyleri nasıldır? 2- Sınıf öğretmen adaylarının istatistiksel muhakeme beceri düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır? 3- Sınıf öğretmen adaylarının istatistiksel

muhakeme beceri düzeyleri sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır? Bu çalışmada, betimsel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 2013-2014 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Batı Karadeniz bölgesinde yer alan orta büyüklükte bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 181 sınıf öğretmen adayı katılmıştır. Bu öğretmen adaylarının 140' i kız, 41'i erkektir. Bu çalışmanın verileri, Garfield ve Konold (1990) tarafından geliştirilen ve araştırmacı tarafından Türkçe' ye uyarlanan "İstatistiksel Muhakeme Becerileri Ölçeği (İMBÖ)" kullanılmıştır. Ölçek 20 çoktan seçmeli maddeden oluşmaktadır. Ölçek 8 doğru muhakeme boyutu ve 8 kavram yanılgı boyutu olmak üzere 16 boyuttan oluşmaktadır. Verilerin toplanma sürecinde sınıf öğretmen adaylarının İMBÖ tamamlamaları için 45 dakika süre verilmiştir. Yapılan uygulama sonucunda elde edilen veriler bir paket program aracılığı ile analiz edilmiştir Bu çalışmanın verileri incelendiğinde sınıf öğretmen adaylarının olasılık kavramını, ikili tabloları ve geniş örneklemin önemini anladıkları belirlenmiştir. Diğer taraftan olasılık hesaplama ve bağımsız değişken gibi kavramları anlamada zorlandıkları belirlenmiştir. Ayrıca sınıf öğretmen adaylarının olasılık ve istatistiksel kavramlarla ilgili i) Aynı büyüklükteki gruplar karşılaştırılabilir ii) İyi örneklem yüksek örneklem yüzdesine sahip olmalıdır gibi kavram yanılgılarına sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu bulgular Tempelaar (2004) ve Wang ve ark. (2009) yaptıkları araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Çalışmanın verilerini cinsiyet açısından değerlendirildiğinde kız ve erkek sınıf öğretmen adaylarının istatistiksel muhakeme beceri düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar sözcükler: Cinsiyet, sınıf öğretmen adayları, istatistiksel muhakeme

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ERKEN CEBİRE YÖNELİK FARKINDALIKLARININ SAPTANMASI

Doç. Dr. Özlem DOĞAN TEMUR, Dumlupınar Üniversitesi, ozlemdtemur@gmail.com
Arş. Gör. Sedat TURGUT, Dumlupınar Üniversitesi, sdtturgut42@hotmail.com

ÖZET

Günümüz bilgi ve teknoloji çağında matematiğin hayatımızdaki yeri ve önemi giderek artmaktadır. Matematik bireylerin hayata farklı açılardan bakabilmelerine, karşılaştıkları problemlere farklı çözümler üretebilmelerine, olaylar ve olgular arasında ilişki kurup çıkarımlarda bulunabilmelerine yardımcı olan bir araçtır. Matematiği anlamlandırabilen ve yapabilen bireylerin geleceğe dair plan yaparken daha fazla alternatife sahip oldukları söylenebilir (MEB, 2009). Cebir matematiğin önemli alanlarından biridir. Kieran (1992) cebiri sembollerle sayıların simgelendiği, sayılar arası ilişkilerin gösterildiği ve hesaplamanın yapıldığı bir araç olarak tanımlar. Cebir sembollerin anlamlarını bilmeyi, sembolleri kullanarak ilişkiler kurmayı ve buna bağlı olarak da sonuçlar çıkarmayı amaçlar. Temel cebir kavramlarını öğrenmek ileri matematik öğrenimini kolaylaştırırken aksi gelecekte kariyer yapmaya engel olur (Lacampagne, 1995). Cebir doğası gereği soyutlama yapmayı gerektirir. Bu nedenle cebir öğretiminin hangi sınıf düzeyinde başlayacağı ülkelere göre farklılıklar göstermektedir. National Council of Teacher of Mathematics (NCTM), her öğrencinin okulöncesinden itibaren liseyi bitirinceye kadar cebiri yeterince öğrenmesi gerektiğini savunur (NCTM, 2000). Ülkemizde cebir öğretimi ilkokul matematik öğretim programında yer alan örüntüler ve süslemeler alt öğrenme alanının devamı şeklinde sürdürülmektedir. Bunun yanı sıra sayılar öğrenme alanı içerisinde erken cebirle ilişkili kazanımlar bulunmaktadır (MEB, 2009). Talim Terbiye Kurulu tarafından 2015 yılında yayınlanan ve 2016-2017 eğitim öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulamaya konulan ilkokul matematik dersi öğretim programında da cebire geçiş adı altında alt öğrenme alanı yer almaktadır. Cebir öğretiminin istenen seviyede gerçekleştirilebilmesinde aritmetikten cebire geçiş süreci önemlidir. Kieran (1991), öğrencilerin aritmetik deneyimleriyle cebirin temelini oluşturduğu bu süreci cebir öncesi (erken cebir) olarak adlandırmıştır. Erken cebir süreci öğrencilerin sahip oldukları aritmetik yetersizliklerinin belirlenip giderilmesi ve cebire temel oluşturulması bakımından önemlidir (Kieran, 1991; Kieran ve Chalouh, 1993; Sfard, 1995). Cebirle ilgili ön kavramlar bu süreçte temellendirilir ve bu durum cebir öğretimini kolaylaştırır (Linchevski,1995). Etkili ve kaliteli bir erken cebir süreci öğrencilerin cebire geçişini kolaylaştırarak matematiksel gelişimlerine olumlu katkıda bulunabilir. Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının erken cebire yönelik farkındalıklarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu farklı üniversitelerin eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma verileri erken cebir farkındalık ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Bu ölçek araştırmacının halen sürmekte olan doktora tezi kapsamında araştırmacı tarafından sınıf öğretmenlerine uygulanmak amacıyla geliştirilmiştir. 37 maddeden oluşan dört faktörlü ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .94'tür. Maddelerin bulundukları faktörlerdeki yük değerlerinin alt sınırı .35 olarak belirlenmiştir. Ölçek beşli likert biçiminde tasarlanmıştır. Ayrıca ölçekte üç adet açık uçlu soru yer almaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler betimsel ve yordamsal istatistiksel tekniklerle analiz edilip bulgular yorumlanacaktır.

Anahtar sözcükler: Cebire geçiş, erken cebir, farkındalık, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FERMİ PROBLEMLERİNDEKİ MATEMATİKSEL MODELLEME DURUMLARI

Arş. Gör. Sinem YANBIYIK, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, sinemyanbiyik@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Yasin GÖKBULUT, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, yasin.gokbulut@gop.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının Fermi problemlerindeki matematiksel modelleme durumlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalındaöğrenim gören ve Temel Matematik I ve II, Matematik Öğretimi I ve II derslerini almış olan öğretmen adaylarıyla çalışılmıştır. Veriler, gözlem, görüşme ve doküman incelemesi yolu ile toplanmıştır. Elde edilen verilere göre öğretmen adaylarının matematiksel modelleme durumları doğruluk ve erişebilirlik kriterine uygun olarak betimlenmiştir. Doğruluk kriterine göre, verilen cevaplar doğru, kısmen doğru ve doğru değil olarak betimlenmiştir. Bu veriler doğrultusunda öğretmen adaylarının görüşme esnasında çözmüş oldukları 3 adet Fermi probleminden; 1. sorunun doğruluk derecesi problemi anlama aşamasında %100 doğru değil, değişkenleri seçme ve varsayımları kurma aşamasında %35 kısmen doğru, %65 doğru değil, model oluşturma aşaması %35

doğru, %65 kısmen doğru ve çözümü yorumlama aşamasında %100 doğru değil olarak gözlemlenmiştir. 2. sorunun ise birinci aşama için doğruluk derecesi %65 kısmen doğru, %35 doğru değil, 2. Aşama için %33,3 kısmen doğru, %33,3 doğru ve %33,3 doğru değil, 4. aşamada %100 kısmen doğru ve 5. aşamada %100 doğru değil olarak gözlemlenmiştir. 3. sorunun doğruluk derecesi 1. aşama için %100 doğru değil, 2. Aşama için %65 kısmen doğru, %35 doğru değil, 3. aşama için %100 doğru değil, 4. aşama için %100 doğru ve 5. aşama için %35 kısmen doğru, %65 doğru değil olarak gözlemlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin problem çözerken düşünerek cevaplama, cevaplayarak düşünme, hızlı cevaplama ve düşünmeden cevaplama davranışlarını sergiledikleri görülmüştür. Araştırma sonunda, sınıf öğretmeni adaylarının Fermi problemlerindeki matematiksel modelleme durumlarının matematik derslerindeki başarı durumları ile ilişkili olmadığı da ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Fermi problemleri, matematiksel modelleme, problem çözme

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FETEMM EĞİTİMİ VE UYGULANABİLİRLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Güney HACIÖMEROĞLU, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, hguney@comu.edu.tr
Doç. Dr. Ali DELİCE, Marmara Üniversitesi, alimdelice@yahoo.co.uk
Doç. Dr. Kamuran TARIM, Çukurova Üniversitesi, kamuran.tarim@gmail.com

ÖZET

Son zamanlarda alan eğitimi çalışmaların odağında yer alan FeTeMM eğitimi, fen, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarına odaklanarak bireylere problemlere ilişkin olarak disiplinler arası bakış açısı kazandırmayı hedeflemektedir (Lacey ve Wright, 2009). Bireylerin FeTeMM ile ilgili olarak etkinliklere erken yaşlarda katılmaları bu alanların kariyer tercihi olarak seçilmesinde önemli bir yer tutmaktadır (Buxton, 2001). Öğrencilerin fen bilimleri, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarına olan ilgilerin gelişmesinde öğretmenlerin bu etkinliklere yönelik olumlu ve olumsuz yaklaşımları bakış açıları önemlidir. FeTeMM alanlarına ilişkin olarak öğrencilerin kariyer tercihlerinin temelleri ilkokul düzeyinde oluşturulmaya başlandığı söylenebilir. İlkokul düzeyinde, matematik ve fen bilimleri dersleri FeTeMM alanlarına yönelik çalışmaların temel yapı taşını oluşturmaktadır. Bu düzeyde, sınıf öğretmenleri ve öğretmen adayları öğrencilerin FeTeMM alanlarına yönlendirilmesinde gelecekte bu alanlarda mesleki tercihlerde bulunmalarında en önemli görevi üstlenmektedir. Bu sebeple, öğretmenlerin ve öğretmen adayların hizmetçi eğitim kapsamında ve alacakları derslerde FeTeMM alanlarına ilişkin becerilerinin geliştirilmesi önemlidir (Akgündüz ve diğerleri, 2015). Bu çalışma nitel paradigmaya sahip olup FeTeMM hakkında öğretmen adaylarının görüşlerini derinlemesine inceleyen durum çalışması desenine sahiptir. Veri toplama aracı olarak detaylı ve betimsel (Merriam, 2009) veri toplanmasını sağlayan açık uçlu soru sorma tekniği kullanılmıştır. Marmara bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi ilköğretim bölümü sınıf eğitimi ana bilim dalı 3. sınıfında öğrenim gören öğretmen adaylarına araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra ise gönüllülük esasına göre 45 sınıf öğretmeni adayı ile bu çalışma yürütülmüştür. Adaylara " FeTeMM eğitiminin ilkokul düzeyinde önemli olduğunu düşünüyor musunuz? Neden? Açıklayınız" şeklinde bir açık uçlu soru yazılı olarak yöneltilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, sınıf öğretmeni adaylarının FeTeMM eğitimine ilişkin olarak olumlu görüşlerinin olduğunu ancak uygulanmasının farklı disiplin ve öğretmen İşbirliği düşünüldüğünde zaman ve vakit alacağı hususunda endişelerini dile getirmiştir. Bu sebeple bazı adayların disiplinler arası dersleri işlemek yerine bağımsız ele alınmasının daha uygun olduğunu vurgulamaktadır. Sonuç olarak FeTeMM kabul görülmesi zor yeni bir kavram olarak ifade edilmiştir.

Anahtar sözcükler: FeTeMM eğitimi, matematik öğretimi, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MATEMATİK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK GELİŞİM DÜZEYLERİ İLE KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Sedat ALTINTAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sedataltintas@mu.edu.tr
Arş. Gör. Alper YORULMAZ, Marmara Üniversitesi, alperyorulmaz@mu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının matematik öğretimine ilişkin pedagojik gelişim düzeyleri ile matematik öğretimine yönelik kaygı düzeylerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının matematik öğretimine ilişkin pedagojik gelişim düzeyleri ile matematik öğretimine yönelik kaygı düzeylerinin cinsiyet ve öğrenim gördükleri üniversiteye göre farklılık gösterip göstermediği ve arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı belirlenmeye çalışılacaktır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örneklemin amacı, araştırmada çalışılan soruları aydınlığa kavuşturacak zengin bilgi içeren durumları seçmektir. Araştırmanın örneklemini 3 devlet üniversitesinin son sınıfında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturacaktır. Araştırmanın yapılacağı üniversiteler belirlenirken, üniversitelere giriş için belirlenen taban puanları esas alınmış ve bu üniversitelerden iyi, orta ve düşük puanda öğrenci alan üç üniversite seçilmiştir. Araştırmaya son sınıf öğrencilerinin seçilmesinin sebebi ise sınıf öğretmenliği eğitimi ana bilim dalında Matematik Öğretimi dersinin 3. sınıf programında yer almasıdır. Araştırmanın verileri toplanırken, Öğretmen Adaylarının Pedagojik Gelişimini İnceleme Ölçeği, Matematik Öğretimi Kaygı Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılacaktır. Veri toplama araçlarından elde edilecek veriler SPSS 21 paket programında analiz edilecektir. Verilerin analizinde verilerin normal dağılım göstermesi durumunda parametrik testler, normal dağılım göstermemesi durumunda ise non-parametrik testler kullanılacaktır. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmeni adaylarının matematik öğretimine yönelik pedagojik gelişimleri ile kaygı düzeyleri arasında anlamı bir ilişki çıkması, matematik öğretimine yönelik pedagojik gelişimleri ile kaygı düzeylerinin öğrenim gördükleri üniversitelere göre farklılık göstermesi beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Kaygı düzeyi, matematik öğretimi, pedagojik gelişim, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETİM ETKİNLİĞİ ALGILARI

Arş. Gör. Gökhan ŞÖHRETLİ, Mustafa Kemal Üniversitesi, gokhansohretli@gmail.com

ÖZET

2005 yılında değişen programlarla birlikte etkinlik kavramının yoğun bir şekilde kullanıldığını söyleyebiliriz. Literatür incelendiğinde etkinlik kavramının araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlandığından bahsedebiliriz. Doyle (1988) çalışmasında etkinliklerden, akademik görevler (academic tasks) olarak bahsetmiş ve şu dört genel bileşenle tanımlanabileceğini iddia etmiştir: 1. Ürün (örneğin bir grup test sorusuna verilen cevaplar, sınıf içerisinde sözel ifadeler vs.) 2. Ürünü elde etmek için gerekli işlemler (önceki derslerden cevabı hatırlamak, doğru seçeneği seçmek için bir kural uygulamak, bir problemi çözmek için orijinal bir algoritma formüle etmek vs.) 3. Kaynaklar (ders notları, ders kitabındaki bilgiler, diğer öğrencilerle görüşmeler vs.) 4. Önem ya da not ağırlığı (örneğin bir ısınma alıştırması günlük not olarak değerlendirilebilirken, ünite testi dönem notunun %30'unu oluşturabilir.) Özmantar, Bozkurt, Demir, Bingölbali ve Açıl (2010), etkinliği tanımlarken; öğrencilerin sorumluluklar üstlenerek aktif katılımlarını gerektiren araç ve kaynak kullanarak eylem yapmayı içeren, sonuçta belirli kazanım ya da kazanımlara yönelik bir ürün ortaya koymayı amaçlayan, ilgi çekici ve merak uyandırıcı eğitsel çalışmalar şeklinde tanımlamaktadırlar. Bozkurt (2012), matematiksel etkinliği "herhangi bir matematiksel kazanıma yönelik gerçekleştirilmesi mümkün olan bir görevin, öğrencilere sorumluluk verilerek ve birtakım araç-gereçler kullanılarak, uygulamaya geçirilmesi sonucu belirli bir ürün ortaya koymaktır" tanımını vermektedir. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının genel anlamda öğretim etkinliği algılarını özel anlamda matematik öğretim etkinliği algılarını ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla 50 sınıf öğretmeni adayına etkinliğin tanımına yönelik açık uçlu soru yöneltilecek ve bu soruya verdikleri cevaba binaen ikinci bir soruda onlardan matematik dersi için örnek bir etkinlik tasarlamaları istenecektir. Öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevaplar içerik analizine tabi tutulacak ve öğretmen adaylarının vermiş olduğu cevaplar literatürde geçerli olan etkinlik tanımıyla ne derece uyumlu olduğu ve tasarlamış oldukları etkinliklerin ne derece geçerli etkinlikler oldukları tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Etkinlik algısı, öğretmen adayları, etkinlik

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ORANTISAL DURUMLARI ORANTISAL OLMAYAN DURUMLARDAN AYIRT EDEBİLME BECERİLERİ

Arş. Gör. Figen BOZKUŞ, Kocaeli Üniversitesi, fggen_boz@hotmail.com

ÖZET

Orantısal akıl yürütme, orantı ile ilgili problemleri çözebilme, orantısal ve orantısal olmayan durumları ayırt edebilme ve özellikle çarpmaya dayalı orantı problemlerindeki matematiksel ilişkileri anlayabilmeyi içermektedir (Cramer, Post & Currier, 1993). Bu özelliklerinden dolayı, orantısal akıl yürütme oldukça karmaşık ve zor bir beceridir (Cramer ve diğ. 1993; Pittalis, Christou, & Papageorgiou, 2003). Sriraman ve Lesh (2006), temel matematiksel düşüncelerden bir tanesinin orantısal akıl yürütme olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle, bu beceri ilkokul ve ortaokul matematik programlarının odak noktalarından bir tanesidir. Dolayısıyla öğretmen eğitiminde de üzerinde durulması gereken bir beceridir. Fakat alan yazın incelendiğinde, ilkokul, ortaokul öğretmenleri ve öğretmen adaylarının orantısal akıl yürütmede derinlemesine anlayış geliştirme noktasında eksikliklerinin olduğu ve sahip oldukları anlayışların daha çok işlemsel anlamaya bağlı oldukları belirtilmiştir (Lobato, Orrill, Druken & Jacobson, 2011). Bu durumdan hareketle, eldeki çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının orantısal ve orantısal olmayan problemleri çözmek için problemlerinde kullandıkları stratejilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Öğretmen adaylarının kullanmış olduğu stratejilerin incelenmesi adayların orantısal durumlardan orantısal olmayan durumları ayırt edebilme becerileri ve dolayısıyla orantısal akıl yürütme becerileri hakkında bir fikir verebileceği düşünülmektedir. Nitel araştırma paradigmasının benimsendiği bu çalışmanın katılımcılarını, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesinde İlköğretim Matematik Öğretmenliği programında öğrenimine devam eden 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğretmen adayları olmak üzere toplam 150 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının orantısal ve orantısal olmayan problem durumlarında kullandıkları stratejileri belirlemek amacıyla açık uçlu 4 soru hazırlanmıştır. Bu sorular, alan yazın taramasının sonucunda ilgili kaynaklardan (Ben-Chaim, Fey, Fıtzgerald, Benedetto & Miller, 1998; Fernandez, Llinares & Valls, 2011) alınarak Türkçeye çevrilmiştir. Sorulardan iki tanesi toplamsal durumu içerirken (orantısal olmayan), 2 tanesi ise çarpımsal durumu (orantısal) içermektedir. Araştırmadan elde edilen veriler, iki aşamada analiz edilmiştir. Birinci aşamada, öğrencilerin kullandıkları stratejilerin çarpımsal ve toplamsal olmalarına göre kategorize edilmiştir. İkinci aşamada ise, adayların kullandıkları stratejilere bakılarak, akıl yürütme becerilerinin genel profili çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırma bulgularında, öğretmen adaylarının orantısal ve orantısal olmayan problemlerdeki çözümlerinde, adayların doğru strateji kullanma durumunun orantısal problemlerde daha fazla olduğu görülmüştür. Toplamsal strateji kullanımı gerektiren problemlerde, öğretmen adayları uygun stratejileri kullanmışlardır ancak bu oranın beklenenin altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra, 1, 3. ve 4. sınıflar arasında doğru stratejiyi kullanan adaylar arasında doğrusal bir artış gözlemlenirken, 2. sınıflar da ise oranın düştüğü tespit edilmiştir. Orantısal problem durumlarında ise, öğrencilerin birçoğu doğru strateji olan çarpımsal stratejiyi kullanmışlardır ve sınıf seviyelerine göre bakıldığında doğru strateji kullanan öğrencilerin sayısının birbirine yakın olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının genel profiline bakıldığında, adaylarının çok az bir kısmının tüm soruları doğru stratejiyi kullanarak çözdüğü bulgusu elde edilmiştir. Elde edilen bulgular, alan yazındaki ilgili araştırmalar ile karşılaştırılacak ve ileriye dönük neler yapılabileceği ile ilgili önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Oran-orantı, orantısal akıl yürütme, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SIFIRA BÖLME KONUSUNA YÖNELİK ALGILARININ İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Fatih KARAKUŞ, Afyon Kocatepe Üniversitesi, fkarakus@aku.edu.tr

ÖZET

Matematikteki ilginç ve karmaşık konulardan biri sıfırdan farklı bir sayıyı sıfıra bölmektir. Sıfıra bölme konusu hem öğrenciler hem de öğretmenler için anlaşılması zor olan konulardan biridir (Ball, 1990; Tsamir & Sheffer, 2000). Buna karşın, sıfıra bölme konusu öğrencilerin ortaokul ve lisede karşılaştıkları çarpma ve bölme işlemleri arasındaki ilişkiler, rasyonel sayılar, oran-orantı ve fonksiyonlar gibi birçok matematik konusunun anlaşılması için bir temel oluşturmaktadır. İlkokul matematik öğretim programında (1-4) birinci sınıftan itibaren kesirler ve ikinci sınıftan itibaren ise bölme konusunun öğretimine başlanmaktadır. Matematik öğretim programında doğrudan sıfırdan farklı bir sayının sıfıra bölünmesine yönelik bir kazanıma rastlanmamaktadır. Ancak bazı ders kitaplarında yer alan açıklamalarda ve kesirler ve bölme işlemi konularının öğretiminde sıfıra bölme durumlarıyla karşılaşılabilmektedir. Sıfıra bölmenin neden tanımsız olduğunun tam olarak açıklanmaması ilkokuldan liseye ve hatta üniversiteye kadar birçok farklı sınıf seviyesindeki öğrencinin bu konuyu anlamasını güçleştirmektedir. Eğer öğrencilerimizin sıfıra bölmeye yönelik kavramsal bir anlama oluşturmalarını istiyorsak, öncelikle öğretmen ve öğretmen adaylarının sıfıra bölmeye yönelik sahip oldukları algıları belirlememiz gerekir. Sıfıra bölme konusuna yönelik yapılan çalışmalarda öğretmen ve öğretmen adaylarının bilgi ve kavram yanılgıları (Ball, 1990; Even & Tirosh, 1995; Tsamir, Sheffer & Tirosh, 2000; Crespo & Nicol, 2006; Quinn, Terudi & Perrin, 2008; Wheeler & Feghali, 1983) ile alanı öğretme bilgilerini (Cankoy, 2010) ortaya koyan çalışmalara rastlanmaktadır. Bu çalışmalarda sıklıkla ortaokul ve lise öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının sıfırdan farklı bir sayıyı sıfıra bölmeye yönelik anlamalarına ve kavram yanılgılarına değinilmiştir. Ayrıca ülkemizde öğretmen ve öğretmen adaylarının sıfıra bölmeye yönelik algılarını ve anlamalarını ortaya koyan çok fazla çalışmaya rastlanmamaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının sıfırdan farklı bir sayıyı sıfıra bölmeye yönelik algıları belirlemektir. Çalışma nitel araştırmalarda kullanılan özel durum çalışması yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu ülkemizin batı bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesi son sınıfında bulunan 40 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Veriler öğretmen adaylarının Ma'nın (1999) çalışmasında yer alan "farz ediniz ki bir öğrenciniz size 7÷0 işleminin sonucu nedir? sorusunu sordu. Bu öğrenciye yönelik açıklamanız ne olur?" sorusuna vermiş oldukları cevaplardan elde edilmiştir. Veriler betimsel ve içerik analizi yardımıyla analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar sınıf öğretmeni adaylarının sıfıra bölme konusuna yönelik bilgi eksikliklerinin olduğunu ve kural temelli açıklamalara yer verdiklerini göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı algıları, sınıf öğretmeni adayları, sıfıra bölme

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SİLİNDİRE YÖNELİK KAVRAM İMAJLARININ İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Fatih KARAKUŞ, Afyon Kocatepe Üniversitesi, fkarakus@aku.edu.tr

ÖZET

Bir matematiksel kavramın bireyin zihninde oluşumunda tanımlar ve kavrama ait olan ve olmayan örnekler önemli bir yere sahiptir. Matematiksel kavramların bireylerin zihinlerinde nasıl yapılandığını ortaya koymak üzere Tall ve Vinner (1981) kavram tanımı (concept definition) ve kavram imajı (concept image) yapılarını ortaya koymuştur. Kavram tanımı bir kavramı diğerinden ayırmak için kullanılan kelimeler bütünüyken; kavram imajı zihinde o kavram ile ilgili olarak uyananları içermektedir. Bu nedenle kavram imajı informal bir tanım olup bireydeki kavram yanılgılarını da içerebilir. Öğretmen ve öğretmen adaylarının kavram imajlarını belirmeye yönelik yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunun dörtgenlere (e.g. Erşen & Karakuş, 2013; Okazaki & Fujita, 2007; Türnüklü, 2014) yönelik olduğu görülmektedir. Buna karşın hem yurt içi hem de yurt dışında yapılan çalışmalarda öğretmen ve öğretmen adaylarının üç boyutlu cisimlere yönelik kavram imajlarını ortaya koyan çok fazla çalışmaya rastlanmamaktadır. Ayrıca çoğu ders kitabında birçok üç boyutlu cisim kalıplaşmış şekillerle gösterilmekte ve bu cisimler arasındaki ilişkiler ortaya konulmamaktadır. Örneğin, ders kitaplarında silindir sadece dairesel silindir olarak gösterilmekte ve tanımlanmaktadır. Buna karşın prizmaların silindirin özel hali olduğuna yönelik örnek ve açıklamalara çok fazla rastlanmamaktadır. Öğrencilerin geometrik cisimlere yönelik kavram imajlarının oluşumunda öğretmenlerin yapmış oldukları tanımlar ve vermiş oldukları örnekler oldukça önemlidir. Öğrencilerin ilerleyen yıllarda geometride başarılı olması erken dönemlerde almış oldukları geometri eğitimiyle yakından ilişkilidir. Bu nedenle ilk yıllarda öğrencilere matematik ve geometri eğitimi verecek sınıf öğretmeni adaylarının alan ve pedagojik alan bilgileri oldukça önemlidir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının geometrik cisimlerden silindir kavramına yönelik kavram imajlarını ortaya koymaktır. Çalışma nitel araştırmalarda kullanılan özel durum çalışması yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu ülkemizin batı bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesi son sınıfında bulunan 40 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen ve öğretmen adaylarının silindire yönelik tanımlamalarını, farklı silindir çizimlerini ve verilen şekillerden silindir olan ve olmayanları belirlemeye yönelik ikisi açık uçlu ve ikisi çoktan seçmeli dört sorudan oluşan bir test yardımıyla toplanmıştır. Veriler betimsel ve içerik analizi yardımıyla analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar sınıf öğretmeni adaylarının silindire yönelik tanımlarının yetersiz ve kavram yanılgılarına sahip olduklarını göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Geometrik cisimler, kavram imajı, sınıf öğretmeni adayları, silindir

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SORGULAMA TEMELLİ MATEMATİK ÖĞRETİMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Baki ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, baki@mu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmaya 2015-2016 öğretim yılı güz yarıyılında sınıf öğretmenliği programında okuyan ve temel matematik 1 dersini alan 58 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının üniversiteye kadarki eğitim sürecinde aldığı matematik eğitimini, matematik bilgi seviyesini ve alacağı temel matematik dersinden beklentilerini belirlemek, daha sonra

gördüğü Sorgulama Temelli Temel Matematik Dersi ile ilgili görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla öğretmen adaylarına dersi almadan ve aldıktan sonra açık uçlu sorulardan oluşan bir ölçme araçları uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının sorulara verdikleri cevaplar nitel veri analizi tekniklerinden içerik analizine tabi tutulmuş ve cevapların benzerlik ve farklılıklarına göre tematik olarak sınıflandırılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre öğretmen adaylarının üniversite öncesi aldıkları matematik eğitimlerinden memnun olmadıkları, ezberci bir yaklaşım kullanılarak öğretimin yapıldığı; temel matematik dersinden beklentiler arasında en çok vurgulanan beklentinin zevkli, ezberden uzak, daha çok ygs konularının olacağı ve kolay geçebilecekleri bir dersin olması olmuştur. Ders sonrası belirttikleri görüşler de ise farklı, ezberden uzak, olması gereken bir öğretim süreci geçirdikleri; daha önceki gördükleri matematik derslerinden farklı olarak sorgulatan, düşündüren, somutlaştıran bir ders ile karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Yönteme yabancı olduklarından derse adapte olmakta zorlandıklarını ancak zamanla derse adapte olduklarını ve ileride öğretmen olduklarında öğrencilerine anlatacakları matematik derslerinin de bu şekilde olacağı şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Matematik öğretimi, sınıf öğretmeni adayları, sorgulam temelli öğrenme, temel matematik dersi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GEOMETRİK CİSİMLER İLE İLGİLİ KONU ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Elif Tuğçe KARACA, Kırıkkale Üniversitesi, tugcekaraca85@gmail.com
Doç. Dr. Veli TOPTAŞ, Kırıkkale Üniversitesi, vtoptas@gmail.com

ÖZET

Öğretmen bilgisi son 20 yıldır üzerinde durulan yeni bir konu olmakla birlikte doğası ve gelişimi, öğretim ve öğretmen eğitimi üzerine yapılan araştırmaların yıllar içerisinde artması ile anlaşılmaya başlanmıştır. Öğretmen bilgisinin farklı bileşenlerden oluştuğunu belirten çeşitli öğretmen bilgisi çatıları bulunmaktadır (Shulman,1986; Grossman,1990, Leinhardt ve Greeno, 1986;Peterson,1988). Tüm bu çatıların ortak özelliği ise öğretmen konu alan bilgisinin öğretimin önemli ve mutlak bir parçası olmasıdır. Konu alan bilgisi, öğretmenlerin zihinlerinde var olan bilgilerin miktarı ve organizasyonudur (Shulman, 1986) ve bu tanım her derste olduğu gibi ilkokul matematik dersleri için sınıf öğretmenleri adına da geçerli olmaktadır. Shulman (1986) ve Grossman (1990) modellerinden yola çıkarak genelde iyi bir matematik öğretimi, özelde de iyi bir geometri öğretimi için sadece konu alan bilgisinin niteliği veya niceliğinin değil, matematik ve geometri bilgisinin organize edilebilmesinin ve kullanılabilmesinin de önemli olduğu belirtilebilir. Geometri, eğitim ve öğretimin bütün kademelerinde (ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim) yer alan, tanımların kritik rol oynadığı teorik bir sistem olan matematiğin, şekiller ve uzayın çalışıldığı önemli bir dalıdır. Geometrik şekil ve cisimler ise öğrencilerin günlük hayatta ve eğitim öğretimin her kademesinde karşılarına sıkça çıkmaktadır. Öğrencilerin tanımlamada ve örneklendirmede yaşadıkları problemleri giderecek olan kişilerden biri sınıf öğretmenidir. Bir kavramı öğretecek olan sınıf öğretmeninin, öğrenenlerin zihninde kavram yanılgısı veya kavram kargaşası oluşmaması için kavramı kendisinin doğru olarak bilmesi gerekmektedir. Bu bakış açısıyla tanımlar ve örnekler ile öğrencileri ilk tanıştıran kişi olan sınıf öğretmenlerinin geometrik şekil ve cisimlerle ilgili konu alan bilgilerinin araştırılması önem kazanmaktadır. Bu çalışmada da matematiksel kavramların tanımlanması, altında yatan yapıları, tanım yapma işlemi ve tanımları örneklendirmeleri sınıf öğretmenlerinin konu alan bilgilerinin temelinde incelenmiş ve sınıf öğretmenlerinin geometrik şekil ve cisimler ile ilgili konu alan bilgilerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak ilköğretim Matematik Dersi (1-5) Öğretim Programı (2009) göz önünde bulundurularak araştırmacılar tarafından hazırlanan ve açık uçlu sorulardan oluşan değerlendirme formu kullanılmıştır. Değerlendirme formunda geometrik şekil ve cisimlere ait tanımları yapma, örnek verme, verilen şekil/cisimlerin isim ve özelliklerini belirtme, adı ve tanımı verilen geometrik şekil/cisimleri çizebilme gibi sorular yer almaktadır. Uzman görüşü ve pilot uygulama sonrası son şeklini alan değerlendirme formu Kırıkkale il merkezinde görev yapmakta olan rastgele olmayan örneklem tekniklerinden ulaşılabilir örneklem yolu ile 50 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Verilerin analizi araştırmacılar tarafından içerik analizi ile analiz edilmekte olup veri analiz süreci devam etmektedir. Elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılacak ve gelecek çalışmalar için öneriler sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Geometrik cisimler, konu alan bilgisi, matematik öğretimi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GEOMETRİK KAVRAMLARI TANIMALARINA İLİŞKİN ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Zehra YAŞAR, Bartın Üniversitesi, zyasar2@sgk.gov.tr
Yrd. Doç. Dr. Burçin GÖKKURT, Bartın Üniversitesi, gokkurtburcin@gmail.com
Doç. Dr. Muamber YILMAZ, Bartın Üniversitesi, muamberyilmaz@bartin.edu.tr

ÖZET

Geometri bireye görüş kazandıran, düşünmeyi kolaylaştıran ve şekilleri göz önünde canlandırarak çözüme ulaşmayı sağlayan bir bilim dalıdır. Öğrenciler, geometri sayesinde çevrelerindeki dünyayı ifade etmeye ve anlamaya başlar, problemleri analiz edebilir ve çözebilirler, soyut sembolleri daha iyi anlamak için şekilsel ifade edebilirler. Bu bakımdan geometri öğretimi üzerinde hassasiyetle durmanın gereği aşikârdır. Geometri öğretim sürecini etkileyen ve bu süreçte rol oynayan en önemli bileşenlerden biri de öğretmen faktörüdür. Dolayısıyla, öğretmenlerin geometri alan bilgisine sahip olmaları önem arz etmektedir. Bu doğrultuda, çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin geometrik kavramların tanımlarına ilişkin alan bilgilerini incelemektir. Nitel yaklaşımın esas alındığı bu araştırmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara il merkezine bağlı ilkokullarda görev yapan altı bayan iki erkek olmak üzere toplam sekiz tane sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenlerin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi esas alınmış olup, veri toplama süreci 2015-2016 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak, on üç açık uçlu sorudan oluşan Geometri Alan Bilgisi Görüşme Formu (GABGF) kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Verilerin analizinde, nitel veri analiz teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, sınıf

öğretmenlerinin çoğunun geometrik kavramları şekilsel olarak çizebildikleri görülmüştür. Buna karşın, bazı sınıf öğretmenlerinin şekli verilen geometrik cismi tanımada ve birbirine benzer özelliklere sahip geometrik cisimleri ayırt etmede zorlandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca bazı sınıf öğretmenlerinin geometrik kavramların tanımlarına ilişkin bilgilerinin eksik veya hatalı oldukları özellikle de küre ve deltoid kavramlarını tanımlayamadıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Geometri, geometrik kavramlar, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KESİR ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (İZMİR–ÖDEMİŞ İLÇESİ ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Öğrencisi Gamze APAÇIK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gamzeapacik11@gmail.com
Öğretmen Melike MARAL, Mustafa Kemal İlkokulu, melikemaral35@gmail.com
Arş. Gör. Alper YORULMAZ, Marmara Üniversitesi, alperyorulmaz07@gmail.com

ÖZET

Matematiğin öğrenciler tarafından genelde soyut, yaşamla ilgisi olmayan dolayısıyla sıkıcı bir ders olarak algılanması bu derse karşı olumsuz tutumların gelişmesini ve genel bir başarısızlık sonucunu doğurmaktadır. Özellikle, ilkokul döneminde, doğal sayıların öğretiminin ardından kesirlerin öğretimine başlandığında, öğrencilerin öğrenme, öğretmenlerin de öğretme güçlükleri hızla artmaktadır. Dolayısıyla bu durum öğrencilerin başarısını ve matematik dersine yönelik tutumlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Öte yandan, matematik eğitimi bilim alanında yapılan son çalışmalar göstermiştir ki, öğrenme-öğretme sürecinde seçilen yaklaşım ve strateji, kullanılan teknik ve yöntemler, sınıf içi ilişkiler ve kurgulanan etkinlikler öğrencilerin bilgi edinme ve beceri kazanmalarında oldukça farklı sonuçlar doğurmaktadır. Öğretmenler, öğrencilerin kesirlerdeki öğrenme güçlüklerini ve kavram yanılgılarını belirleyip buna göre bir öğretim stratejisi belirlerse kesirlerde kavramsal düzeyde öğrenmeyi gerçekleştirebilmektedirler. Bu bağlamda araştırmanın amacı, görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin kesir öğretimine ilişkin görüşlerini belirlemek ve kullandıkları yöntemleri ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma desenlerinden betimsel nitelikli bu araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında İzmir/ Ödemiş ilçesinde devlet okullarında görev yapmakta olan araştırmaya gönüllü 40 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından ilgili literatür taraması sonucu tespit edilen soruların geçerlik ve güvenirlik çalışması için uzman görüşüne sunulmasıyla meydana getirilen 6 açık uçlu sorudan oluşan görüş formu kullanılmıştır. Bu formda ders sürecine ve kullanılan yöntemlere ilişkin sorular yöneltilmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmış ve elde edilen kodlara ait yüzde frekans dağılımları verilmiştir. Çalışma sonucunda, 25 öğretmen kesir öğretimine elma ve kâğıt keserek başladıkları tamamına yakınının ise kesir öğretimine ayrılan süreyi yetersiz buldukları görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlere önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Kesir öğretimi, matematik öğretimi, öğretmen görüşü, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KESİRLERİN FARKLI ANLAMLARI VE MODELLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Veli TOPTAŞ, Kırıkkale Üniversitesi, vtoptas@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Bahadır HAN, Kırıkkale Üniversitesi, bahadirhan93@gmail.com
Öğretmen Yasemin AKIN, Yukarı Mahmutlar İlkokulu, yasemin2808@gmail.com

ÖZET

Kesirler, doğal sayılar gibi tam olan miktarları göstermez. Bu da öğrencide bir dengesizlik durumu oluşturur ve kesirleri algılamaları zorlaştırır. Kesir kavramı, ilkokul matematiğinde karşılaşılan konuların çoğundan daha zor ve soyuttur (Olkun ve Toluk-Uçar, 2004). Öğrencilerin kesirler konusunda kavramsal ve işlemsel bilgi düzeyini tespit etmek için yapılan çalışmalarda (Birgin ve Gürbüz, 2009; Haser ve Ubuz, 2002; Kocaoğlu ve Yenilmez, 2010; Orhun, 2007; Soylu ve Soylu, 2005) öğrencilerin kavramsal öğrenmede olduğu gibi, işlemsel bilgiyi kullanmada da problemleri olduğu ortaya çıkmıştır. Olkun ve Toluk-Uçar (2012), kesirlerde oluşan anlama güçlüğünü kesirlerin tek bir anlama gelmemesine de bağlayarak kesirlerin "parça-bütün ilişkisi", "ölçme", "bölme", "işlemci" ve "oran" olarak 5 farklı anlamından söz eder. Olkun ve Toluk-Uçar (2012), aynı zamanda kesir öğretiminde kullanılabilecek olan "alan modeli", "küme modeli" ve "sayı doğrusu modeli" olarak üç modelden söz eder. Kesirlerin öğretiminde kesirlerin farklı anlamlarına da dikkat edilerek konunun işlenmesi ve farklı kesir modellerinden yararlanılarak somutlaştırılması, öğrenciler tarafından kesirler konusunu daha kolay anlaşılabilir kılması açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, kesirlerin farklı anlamları ve farklı kesir modelleri konularında ilköğretim sınıf öğretmenlerinin görüşlerini almaktır. Çalışma, İç Anadolunun bir ilindeki devlet ilkokullarında görev yapmakta olan gönüllülük esasına göre basit seçkisiz örneklem yoluyla toplam 40 sınıf öğretmeni ile 2015-2016 bahar yarıyılında uygulanacaktır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Verileri elde etmek için nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışmasında bireysel görüşme tekniği kullanılacaktır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerini almak için yarı-yapılandırılmış görüşme formu oluşturularak görüşleri alınacaktır. Elde edilen veriler nitel veri analizi yoluyla incelenecek ve sonuçlar ortaya çıkarılacaktır.

Anahtar sözcükler: Kesir modelleri, kesirlerin anlamları, kesirlerin öğretimi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KESİRLERİN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIĞI ZORLUKLARLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Salih Kürşat ÇİLİNGİR, Kırıkkale Üniversitesi, kursatcilingir@gmail.com

ÖZET

Matematik eğitimi, bireylere fiziksel dünyayı ve sosyal etkileşimleri anlamaya yardımcı olacak geniş bir bilgi ve beceri donanımı sağlar. Çeşitli deneyimlerini analiz edebilecekleri, açıklayabilecekleri, tahminde bulunacakları, problem çözebilecekleri bir dil ve sistematik kazandırır. Ayrıca yaratıcı düşünmeyi kolaylaştırır ve estetik gelişimi sağlar. Bunun yanı sıra, çeşitli matematiksel durumların incelendiği ortamlar oluşturarak bireylerin akıl yürütme becerilerinin gelişmesini hızlandırır (MEB, 2009). Martin ve arkadaşları (2015) nın belirttiğine göre, kesirler ilköğretim matematik eğitiminde çekirdek

kavramlardan birisidir, cebirde başarı için gerekli bir öncüdür ve daha ileri eğitimler için bir geçiş konusudur. Ancak kesirler matematik öğretim programının en zor alanlarından birisidir ve öğrenciler ile öğretmenler onu öğrenme ve öğretme de zorluklar yaşarlar. Gupta & Wikerson (2015) da kesirlerin, otuz yılı aşkın süredir matematikçiler, öğretmenler ve öğrenciler için zor bir konu olduğunu belirtir. Alan yazında yapılan taramalar sonucu kesir kavramı öğretimi esnasında öğrencilerin yaşadığı zorluklar ve kavram yanılgıları üzerine epeyce çalışma ortaya konmuş olmasına rağmen öğretmenlerin kesirlerin öğretimi sürecinde karşılaşmış oldukları zorlukları ele alan çalışmalara pek rastlanmamıştır. Bu sebepten dolayı çalışmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin kesir öğretiminde karşılaştığı zorluklarla ilgili görüşlerini tespit etmektir. Çalışma, İç Anadolu'da bulunan bir ildeki devlet ilkokullarında görev yapan sınıf öğretmenlerine 2015-2016 bahar yarıyılında uygulanmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinin dört ana çeşidinden birisi olan durum çalışmasından yararlanılmıştır. Çalışmada, veri toplama aracı oluşturmak için pilot bir uygulama çerçevesinde sınıf öğretmenlerine "Kesirlerin öğretiminde karşılaştığınız zorluklar nelerdir?" şeklinde açık uçlu bir soru sorulmuştur. Öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar ışığında yarı yapılandırılmış mülakat soruları oluşturulmuştur. Oluşturulan bu sorular çalışmanın katılımcıları olan sınıf öğretmenlerine yöneltilerek veriler toplanmış ve içerik analizi yapılmıştır.

Anahtar sözcükler: Kesir, kesirlerin öğretimi, sınıf öğretmenleri, zorluk

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK DİLİ KULLANIMLARININ İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Çiğdem ALDAN KARADEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, cakarademir@mu.edu.tr
Öğretmen Özge DEVECI, Milli Eğitim Bakanlığı, ozzgedeveci@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Deniz ÖZEN, Adnan Menderes Üniversitesi, deniz.ozen@adu.edu.tr

ÖZET

Matematik günümüzde vazgeçilmez değerdedir. Her bireyin matematiği anlaması ve kendi düşüncelerini ifade edebilmesi, çağı yakalaması açısından önemlidir. Matematiği anlamak, ilkokul matematik öğretim programının temel ilkesi doğrultusunda, her çocuktan beklenmektedir. Bunun desteklenmesi için de matematik öğretiminde matematik dili kullanılmalı ve kullanılan dil, evrensel olmalıdır. Çünkü matematik bir disiplin ve bir düşünce biçimidir, kendine özgü, sembolik bir dili vardır. Ayrıca bu dilin doğru kullanılması da oldukça önemlidir. Çünkü İlkokul Matematik Öğretim Programı, çağı yakalayan, problem çözme becerisi gelişmiş, varsayımlarını matematik diliyle ifade edebilen bireyler yetiştirmeyi desteklemektedir. Matematik Öğretim Programının bu beklentilerinin öğrencilerde gerçekleşmesinde, sınıf öğretmenlerinin oldukça önemli bir yeri olduğu düşünülmektedir. Sınıf öğretmeni, matematik dersi içinde matematik dilini doğru kullanması yoluyla, öğrencilerine matematik okuryazarı olmaları konusunda rehberlik eder. Bu nedenle öğrencinin matematiksel düşünmelerinde oldukça önemli bir yere sahip olan sınıf öğretmenlerinin, matematik dili kullanımlarının incelenmesi bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Araştırma, Muğla İli'nde görev yapmakta olan farklı cinsiyet ve kıdeme sahip dört sınıf öğretmeniyle gerçekleştirilmiş, nitel bir çalışmadır. Araştırma kapsamında veriler, görüşme ve sınıf içi gözlemler ile elde edilmiş, veri toplama aracı olarak ise yarı-yapılandırılmış görüşme formu ve gözlem formu kullanılmış, elde edilen verilerin analizinde tematik analiz yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, sınıf öğretmenlerinin matematik dili kullanımları hakkında öneriler getirilmiştir. Araştırma sonuçlarının matematik dili kullanımı hakkında yapılacak diğer araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Matematik dili, matematik öğretimi, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİKSEL PROBLEM KURMA ETKİNLİKLERİNDE KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLERE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİ

Yrd. Doç. Dr. Pusat PİLTEN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, ppilten@hotmail.com
Öğretmen Hasan Gökhan CAN, Konya Altınekin Dedeler İlkokulu, hasangokhancan@hotmail.com
Öğretmen Naile ZENGİN, Milli Eğitim Bakanlığı, naile_stlms_92@hotmail.com

ÖZET

Problem çözmenin bir boyutu olan problem kurma, yeni problemler üretme ya da verilen bir problemi yeniden oluşturma anlamına gelmektedir. Problem kurma hangi düzeyde olursa olsun matematik yapabilmekten daha çok şeyi ve matematiksel kavramları anlamayı içermektedir. Matematiksel problem kurma çalışmalarının öğrencilerin başarı ve tutumları üzerinde olumlu etkileri olduğu, öğrencilere matematiksel muhakemeyi öğrettiği, matematiksel durumları keşfetme ve matematiksel durumları düzgün bir şekilde sözlü veya yazılı olarak ifade edebilme özelliği kazandırdığı, yaratıcılık ve problem kurma çalışmaları arasında bir ilişki olduğu, daha çeşitli ve esnek düşünen bireylerin gelişimine katkı sağladığı, problem çözme becerilerini geliştirdiği ve matematik ile ilgili olan algılarını genişletme ve temel kavramları birleştirdiği, eleştirel düşünme becerilerini geliştiren ve genişleten bir araç olduğu ve öğretmenlerin öğrencilerinin matematiksel anlamalarını değerlendirmede bir araç olduğu ifade edilmektedir (Kılıç, 2013). Bu çalışmanın amacı, yukarıda da ifade edildiği gibi literatürde matematik öğretiminin temel ve etkili bir aracı olarak kabul edilen problem kurma sürecinde, ilkokul düzeyinde karşılaşılan güçlüklerin öğretmen görüşleri doğrultusunda belirlenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak desenlenmiştir. Problem kurmada karşılaşılan güçlükler araştırılacak olan durumu ifade etmektedir. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan her bir öğretmen ise analiz birimini oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunda 115 sınıf öğretmeni yer almaktadır. Öğretmenlerin seçiminde maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çeşitliliğin sağlanmasında göz önüne alınan kriterler ise cinsiyet, mesleki deneyim, okutulan sınıf (1-4), mezun olunan okul türü ve okutulan sınıf öğrencilerinin sosyo-ekonomik durumları olarak belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama sürecinde görüşme tekniği kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak ilgili literatür incelendikten sonra araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Oluşturulan görüşme formunda öğretmenlere süreçte karşılaştıkları genel sorunlar sorulduktan sonra literatüre dayalı bazı sondaj soruları sorulmuştur. Bunlardan bazıları şu şekildedir; Serbest-

Yapılandırılmış-Yarı Yapılandırılmış problem kurma etkinliklerinde karşılaştığınız güçlükler nelerdir?; Çözümü farklı stratejiler gerektiren problem kurma etkinliklerinde karşılaştığınız güçlükler nelerdir? Araştırmanın taslak görüşme formu uzman görüşleri doğrultusunda düzenlendikten sonra uygulanmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci belirtilen öğretmenlerle 2 aylık bir süre içerisinde tamamlanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sürecinde betimsel analiz yöntemi benimsenmiş ve bu süreç halen devam etmektedir. Veri analizi sürecinin Mart, 2016'da tamamlanması planlanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Matematik öğretimi, öğretmen görüşleri, problem kurma

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SAYI DUYUSUNA SAHİP OLMA DÜZEYLERİ (DENİZLİ İLİ ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Öğrencisi Nurcan BAYAK, Pamukkale Üniversitesi, nurcan_byk@hotmail.com
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, hkiran@pau.edu.tr

ÖZET

İçinde yaşadığımız dünya çok hızlı gelişmektedir. Bu hızlı değişim bilgi dünyasını da hızla yenilemekte ve bilgiye yüklenen anlam değişmektedir. Artık önemli olan sadece bilgiyi ezberlemek değil, bilgi üretmek ve bu bilgiyi farklı ortamlara aktarıp kullanabilmektir. Bu gelişmeler tüm alanları etkilediği gibi matematik alanı üzerinde de önemli bir etkiye sahiptir. Artık günlük yaşamda matematiği kullanabilme ve anlayabilme gereksinimi önem kazanmakta ve hızla artmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin doğru cevabı vermesinin, matematiksel kavramları anlamış durumda olduklarının yeterli bir kanıt olmadığı düşünülmektedir (Ghazali, Othman, Alias ve Saleh, 2010). Bu nedenle öğrencilere adım adım yazılı hesaplamaları öğretmekten ziyade öğrencilerin kendi stratejilerini oluşturmalarına, günlük yaşam problemleri ile matematiksel gösterimi arasında ilişki kurmasının teşvik edilmesi gerektiğini vurgulanmaktadır. Bu durumların gerçekleşmesini sağlayabilmenin en temel yollarından biri öğrencilerde sayı duyusunun gelişimini sağlamaktır. Sayı duyusu; kişilerin sayıları ve işlemleri anlaması ve sayıları içeren günlük yaşam durumlarını ele alma yeteneğine işaret etmektedir. Bu yetenek, kullanışlı, esnek ve verimli stratejilerin sayısal problemleri ele almak için geliştirilmesini içermektedir (Markovits ve Sowder, 1994; McIntosh, Reys, R., Reys, B., Emanuelsson, Johansson, Yang, 1999; Yang, 2003). Öğrencilerin sayı duyularının gelişimini sağlanmasında ise öğretmenler en önemli etkenlerden biri olarak görülmektedir. Öğrencilerde matematikte sayı duyusunu geliştirmek, matematiksel düşünceyi arttırmak için öncelikli olarak öğretmenlerde sayı duyusunun var olup olmadığını ve aktarıp aktarmadığını bilmek gerekmektedir (Van De Walle, Karp, Bay-Williams, 2012). Fakat yurt içi literatür incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin sayı duyuları ile ilgili bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu araştırma sınıf öğretmenlerinin sayı duyusuna sahip olma düzeylerini belirlemek amacıyla yapılacaktır. Bu amaç doğrultusunda A) Sınıf öğretmenlerinin sayı duyusuna sahip olma durumları ne düzeydedir? B) Sınıf öğretmenlerinin sayı duyusuna sahip olma durumları a)Cinsiyet b)Mezun olunan program c)Deneyim yılına göre nasıl değişmektedir? Sorularına cevap aranacaktır. Araştırmanın evrenini 2015-2016 yılında Denizli ilinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturacaktır. Araştırma, sınıf öğretmenlerinin sayı duyusuna sahip olma düzeyleri ile ilgili durumlarını ortaya koymayı amaçladığından araştırmanın türü betimsel araştırma olarak belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak Mesture Kayhan Altay (2010) tarafından geliştirilen 17 soruluk sayı duyusu testi kullanılacaktır. Sayı duyusu testinden elde edilen veriler nicel araştırma yöntemlerine uygun olarak kodlanacaktır. Verilerin analizinde nicel araştırma yöntemi kullanılarak SPSS paket programında analiz edilecektir. Sınıf öğretmenlerinin sayı duyusuna sahip olma düzeylerinin; cinsiyet, mezun olunan program ve deneyim yılına göre farklılıklarının anlamlılığını test etmek üzere t-testi ve varyans analizi yönteminden yararlanılacaktır.

Anahtar sözcükler: Matematik öğretimi, sayı duyusu, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİKSEL ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Ahmet IŞIK, Kırıkkale Üniversitesi, isik@atauni.edu.tr
Arş. Gör. Tuğba BARAN KAYA, Kırıkkale Üniversitesi, tugbrn@gmail.com

ÖZET

İlköğretimin birinci kademesi, çocuğun ileri ki yaşamına hazırlanmasına temel oluşturur ve bu yıllarda kazanılan bilgi ve beceriler üst kademelerde kazandırılacak bilgi ve beceriler için alt yapı niteliği taşır (Gürkan, 1993). Aynı zamanda ilkokul 1-4 düzeyi, diğer tüm dersler için olduğu gibi matematik dersi için de, kavramlarla ilgili algıların şekillenmeye başladığı bir dönemdir (Güveli, İpek, Atasoy ve Güveli, 2011). Öğrencilerin matematiği öğrenmesini etkileyen en önemli faktörün de öğretmen yeterliği olduğu düşünülürse (NCTM, 2000); bu yeterliklerin içinde yer alan, alan bilgisinin (Shulman, 1987), ilk kademede görev alan sınıf öğretmenleri için önemi ortaya çıkmaktadır. Bu düşünceden hareketle yapılan çalışmanın amacı, sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin matematiksel bilgileri ve matematik ile ilgili yaşadıkları zorlukları ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda bu çalışma; 2015-2016 öğretim yılının ilk yarıyılında, Orta Anadolu da bir üniversitenin Eğitim Fakültesi'nin Sınıf Öğretmenliği Programı'na devam eden 140 birinci sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Bu öğrencilere, içeriği 2007 yılında Yüksek Öğretim Kurulu tarafından sunulan "Temel Matematik I" dersi kapsamında, bir dönem boyunca öğretim yapılmıştır. Çalışmanın verileri, üç farklı zamanda uygulanan, birbirinden farklı açık uçlu testlerden elde edilmiştir. Bu testler, "Temel Matematik I" dersinin içeriği doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanmış olup, her biri beş açık uçlu sorudan oluşmaktadır. İlgili testlerin hazırlanması sürecinde uzman görüşüne başvurulmuştur. Veriler nitel olarak toplanmış, betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmektedir. Çalışmanın analiz aşaması devam ettiğinden bulgulara yer verilememiştir.

Anahtar sözcükler: Matematik alan bilgisi, sınıf öğretmenliği programı, temel matematik

SOSYOMATEMATİKSEL NORMLARIN ÖĞRENCİLERİN MATEMATİĞE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Doç. Dr. Ayfer BUDAK, Dumlupinar Üniversitesi, ayfer.budak@dpu.edu.tr
Arş. Gör. Adem ALGAN, Dumlupınar Üniversitesi, adem.algan@dpu.edu.tr

ÖZET

Matematiksel öğrenme, kültürel değerler üzerine inşa edilmiş ve çevre ile sürekli etkileşim neticesinde meydana gelmiştir. Matematiğin sahip olduğu evrensel değer, matematiği evrensel bir dil haline getirmiş ve herkes tarafından kabul edilmesini sağlamıştır. Matematiği öğrenme ve öğretme, bir süreç olarak dile dayanmaktadır ve bu yüzden matematik üzerine yapılan birçok araştırma, matematiği öğretmede ve öğrenmede dilin rolünü ve matematiğin oluşturduğu evrensel dili incelemiştir (Bishop, 1991; Uğurel ve Moralı, 2010). Dil, aynı zamanda, söylemin de önemli bir parçasıdır. Hem matematiksel yazınlar hem de sınıf içi söylemler öğrencinin matematiği anlamlandırmasına yardımcı araçlardır. Sınıf içerisinde etkileşimlerden meydana gelen söylemler sınıfa ait bir kültür içerisinde belli normları oluşturmaktadır. Sınıf içerisinde oluşan sosyal normlar herhangi bir alana özgü ya da herhangi bir alanla ilişkili iken; Yackel ve Cobb (1996) matematik dersi içerisinde sadece matematiğe özgü oluşan normları, "sosyomatematiksel normlar" olarak ifade etmiş ve öğretmen ile öğrencinin birlikte katkıda bulunduğu eylemsel bir süreç olduğunu belirtmiştir. Matematik dersi çoğu zaman öğrencilerin güç algıladığı, çaresizlik duyduğu, korku ve umutsuzluk yaşadığı bir ders olabilmektedir. Bu tür olumsuz tepkilere, sınıf içerisindeki etkileşimler ve söylemler önemli ölçüde sebep olurken, bu tepkiler ise öğrencilerin matematiğe karşı tutumunu etkileyebilmektedir. Çalışmanın amacı, sosyo-matematiksel normların, öğrencilerin matematiğe karşı tutumları üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Kütahya il merkezindeki bir devlet okulunda 4. Sınıflar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma verileri sayılar öğrenme alanı altında yer alan 3 alt öğrenme alanı (doğal sayılar, doğal sayılarda toplama ve doğal sayılarda çıkarma işlemi) öğretimi sürecinde toplanmış ve pilot çalışma hariç toplam 23 ders saati (6 hafta) sürmüştür. Sosyomatematiksel normların vurgulandığı deney grubunda 25 öğrenci, bu normların vurgulanmadığı kontrol grubunda ise 27 öğrenci yer almıştır. Araştırma öntest-sontest kontrol gruplu yarı-deneysel desen modelinde gerçekleştirilmiştir. Sınıfta öğretmenin hangi sosyomatematiksel normları vurguladığını tespit etmek amacıyla tam yapılandırılmış "Ders İçerisinde Vurgulanan Sosyomatematiksel Normalara Yönelik Gözlem Formu" ve öğrencilerin matematiğe karşı tutumlarını ölçmek amacıyla "Matematik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verileri analiz etmek için öntestlerde Mann-Whitney U, sontestlerde ise öntestlerde anlamlı farklılık çıkmasından dolayı kovaryans (ancova) analizi yapılmıştır. Sonuç olarak sosyomatematiksel normların öğrencilerin matematik tutumlarını olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir. Çalışmanın katkısı ve sonuçları, ilişkili literatür çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Doğal sayılar, matematiğe yönelik tutum, sosyal normlar, sosyomatematiksel normlar

THE EFFECTS OF COOPERATIVE LEARNING ON STUDENT'S ACADEMIC ACHIEVEMENT IN PRIMARY 4TH GRADE MATHEMATICS COURSE

Arş. Gör. Fatma ERDOĞAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, fatma0erdogan@gmail.com
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, ayferkocabas@gmail.com

ABSTRACT

The aim of the study was to investigate the effects of cooperative learning on student's academic achievement in primary 4th grade mathematics course. The quasi-experimental research model was utilized in this study. Research was conducted with 4th grade primary school students in two primary schools that determined randomly in Buca, Izmir in the second term of 2014–2015 education year. 32 students were included the experimental group and 34 students were included control group. Students were informed about the study without knowing which group they were involved in. Study continued a total of ten weeks. In the research in order to collect data "Achievement Test" that was developed by the researchers was used. There were calculated that test of KR-20 reliability coefficient 0.86; item discriminant 0.41; item difficulty 0.74. The Achievement Test was made of 34 items. The obtained data was analyzed using dependent sample t-test, independent sample t test, Mann Whitney U-Test and Wilcoxon labeled sets test of SPSS 15 program in order to search for answers to the sub problems. In the pre-test analysis of the research results was determined that students in the experimental and control groups have similar levels of academic achievement ($t(64)= 0.004$, $p>.05$). At the end of study was found that significant differences in favor of experimental group ($U=378,000$, $p< .05$).

Key Words: Cooperative learning, dual control technique, metacognitive awareness, teaching mathematics

TÜRKİYE, SİNGAPUR TIMSS 2011 SONUÇLARININ MATEMATİK PROGRAMI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Fatma ERDOĞAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, fatma.erdogan@deu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Hülya HAMURCU, Dokuz Eylül Üniversitesi, hulya.hamurcu@deu.edu.tr
Arş. Gör. Ayşe YEŞİLOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, ayseyesiloglu@gmail.com

ÖZET

TIMSS dört yılda bir gerçekleştirilen uluslararası bir sınavdır. Bu sınav ile hem ülkelerin fen ve matematik başarıları birçok değişkene bağlı olarak değerlendirilmekte hem de ulusal eğitim sistemleri arasındaki farklılıklar ortaya konulmaktadır. Yapılan bu çalışma ile Türkiye ve Singapur'un 2011 TIMSS sonuçlarından yola çıkılarak ülkelerin uygulamakta oldukları programlar incelenmiştir. Araştırma kapsamında özellikle her iki ülkenin ilkokul matematik programları incelenmek istenmiştir. Türkiye TIMSS'e 4. sınıf kategorisinde ilk defa 2011 yılında katıldığı için 2011 yılı seçilmiştir. İkinci ülke olarak Singapur'un seçilme nedeni ise; bu ülkenin neredeyse katıldığı uluslararası bütün sınavlarda matematik alanında iyi bir performansa sahip olması

ve başarı sıralamasında ilk üç ülke içinde yer almasıdır. 2011 yılında gerçekleştirilen TIMSS matematik alanı başarı sıralamasında Türkiye'nin 4. sınıf düzeyinde başarı puanı ortalamasının 469; Singapur'un ise 606 olduğu görülmektedir. Bu farklılaşmanın nedenleri araştırmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Doküman analizi; incelenmek istenen konu hakkındaki bilgi ve belgelerin yazılı olduğu kaynakların incelenmesidir. Çalışmada incelenen dokümanlar Türkiye ve Singapur'un 2011 TIMMS verilerinden yararlanılmıştır. Dokümanlara ülkelerin eğitimle ilgili internet sitelerinden ulaşılmıştır. Yapılan değerlendirme sonunda Türkiye ilkokul matematik programında yer alan öğrenme alanlarının TIMSS öğrenme alanları dağılımına oldukça uygun olduğu, ülkeler genelinde geometrik şekiller ve ölçme öğrenme alanında elde edilen puan ortalaması ile bu alanın göreli olarak en düşük öğrenme alanlarından biri olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Matematik programları, TIMMS 2011 matematik sonuçları, Türkiye ve Singapur karşılaştırılması

TÜRKİYE'DE MATEMATİKSEL İSPAT ARAŞTIRMALARININ İÇERİK ANALİZİ: BİR META-SENTEZ ÇALIŞMASI

Arş. Gör. Aysun ÇETİN, Atatürk Üniversitesi, aysunyesilyurt@gmail.com
Prof. Dr. Ramazan DİKİCİ, Mersin Üniversitesi, rdikici@mersin.edu.tr

ÖZET

En iyi ispat, kanıtlanmış bir teoremin; sadece doğruluğunu değil aynı zamanda niçin doğru olduğunu da göstererek, ne anlama geldiğini anlamaya yardım eder (Hanna, 2000). Matematikçiler kuşkucu insanlardır ve sorularına cevap bulmak için pek çok yöntem kullanırlar; ancak ispatlanmadığı sürece bir cevabın doğru olduğuna asla ikna olmazlar (Velleman, 1994). Öğrenciler de ispatlar sayesinde matematikçilerin yaptıkları şeylerin ne anlama geldiğini öğrenirler (İmamoğlu, 2010). Hem matematikçiler hem de öğrenciler için ayrı ayrı öneme sahip olan matematiksel ispat; araştırmacıların da ilgisini çeken bir konu haline gelmiştir. Bu nedenle bu çalışmada Türkiye'de yapılmış matematiksel ispat araştırmaları içerik analiz yöntemlerinden biri olan meta-sentez yöntemi ile incelemeye alınarak araştırmacılara ışık tutulması amaçlanmaktadır. Meta-sentez çalışmaları belli bir alanda yapılmış nitel araştırmaların yine nitel bir anlayışla ele alınıp, benzerlik ve farklılıkların karşılaştırmalı olarak ortaya konmasını içermektedir (Çalık ve Sözbilir, 2014). Tüm bunlar göz önüne alındığında bu çalışma; araştırmacıların Türkiye'de matematiksel ispata yönelik araştırma sahasını daha net bir perspektiften görmelerine ve uygun kararlar almalarına yardımcı olacak bir çalışma olması sebebiyle de özgün bir yere ve öneme sahiptir. Araştırma kapsamında; ERIC (Education Resources Information Center), SSCI (Social Science Citation Index), AHCI (Arts & Humanities Citation Index) indeksli, Türkiye adresli dergilerde yayınlanmış olan ve ULAKBİM (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi), ASOS (Academia Social Science Index), Google Akademik veri tabanlarında matematiksel ispat, matematiksel kanıt ve mathematical proof anahtar kelimeleriyle taranan makaleler değerlendirilecektir.

Anahtar sözcükler: İçerik analizi, matematik eğitimi, matematiksel ispat, meta sentez

ÜÇ SINIF ÖĞRETMENİ ADAYI, ÜÇ DURUM, TEK SONUÇ

Arş. Gör. Dr. Ayşegül ERYILMAZ ÇEVİRGEN, Anadolu Üniversitesi, aysegulec@anadolu.edu.tr

ÖZET

Öğretmen adaylarının sahip oldukları inançların ve görüşlerin onların eğitim alanındaki etkinliklerini ve başarılarını etkiledikleri araştırmacılar tarafından kabul gören bir gerçektir. Öğretmen adaylarının inançların ve görüşlerin incelenmesi öğretmen adaylarının içinde bulundukları duruma ve inançlarını etkileyen faktörlere yönelik veri sağladığı gibi, bu inançlardan etkilenebilecek durumlar hakkında da bilgi vermektedir. İnanç ve görüşlerin değişimlerini inceleyen araştırmalar özellikle inançların değişme karşı dirençli olduklarını vurgulamaktadır. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenliği programının öğretmen adaylarının matematik, matematik öğrenimi ve öğretimi hakkındaki görüşleri üzerindeki etkilerini nitel yöntemler kullanılarak araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda eğitimlerinin 4. döneminin başındaki sınıf öğretmeni adaylarına Matematik Hakkındaki İnanışlar Ölçeğini uygulanmıştır. Ölçek verileri incelenerek farklı altyapı ve görüşlere sahip sınıf öğretmen adayları belirlenmiş ve görüşme yapmak isteyen öğretmen adayları ile iletişime geçilmiştir. Çalışma kod adları Ece, Sinem ve Gül olan ve gönüllü olarak çalışmada yer alan, üç sınıf öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adayları ile matematik derslerinin tamamlandığı 4. dönemin sonunda yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Programı tamamlandıkları 8. dönem sonunda yarı yapılandırılmış görüşme yapılması planlanmıştır. Ölçek verileri öğretmen adaylarının matematik, matematik öğretimi ve öğrenimi hakkındaki inanışları üzerine veri sağlarken, gerçekleştirilen görüşmeler öğretmen adaylarının matematik, matematik öğretimi ve öğretmenlik hakkındaki görüşleri üzerine detaylı veri elde edilmesine olanak sağlamıştır. Analizler yapılırken her bir katılımcı ayrı ayrı ele alınmış, son olarak sonuçların karşılaştırılması gerçekleştirilmiştir. Anadolu lisesi mezunu olan Gül, lise eğitimini Fen alanında tamamlamasına rağmen tercih zamanı puan türü Türkçe-Matematik olan sınıf öğretmenliği mesleğinin kendisine uygun olacağını düşünmüştür. Matematiği her zaman seven Gül, öğretmen olmak için bu bölüme geldiğini ve öğretmen olmayı çok istediğini dile getirmektedir. Genel lise mezunu olan Ece'yi sınıf öğretmenliği bölümüne bir kadın için uygun bir meslek olması gerekçesi ile ailesi yönlendirmiş. Sınıf Öğretmenliği Programını kazandığında çok üzülmüş. İlkokul eğitimi sırasında matematiği hiçbir zaman sevmemiş, 6. sınıfa geçtiğinde ise matematik öğretmeni ile ilişkilerinin etkisi ile matematiği sevmiş. 7. sınıftan liseyi bitirene kadar da ezbere yönelik eğitimler veren, müfredat yetiştirme kaygısı ile ders işleyen öğretmenleri olmuş. 6. sınıf öğretmeni de dahil hiç bir matematik öğretmenini sevmemiş. Mezun olduğunda öğretmenlik yapıp yapmama konusunda kararsız olduğunu belirtmektedir. Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu olan Sinem psikoloji ya da psikolojik danışma ve rehberlik bölümlerini isterken puanının yettiği bölüm olan sınıf öğretmenliğini bölümünde eğitim görmeye başlamış. Lise 3 ve Lise 4 matematik öğretim programlarında yer alan matematik konularına yönelik tutumu olumlu iken ilkokul, ortaokul, Lise 1 ve Lise 2 seviyelerinde programda yer alan matematik konularına yönelik tutumu olumsuz. İlkokulda matematiği en iyi olan öğrencilerden olduğu için o zamanlar çok sevdiğini ama daha sonrasında

başarısının sürekli olmamasından kaynaklı olarak sevgisinin çok fazla olmadığını belirtmektedir. Öğretmen olmayı ve çocuklarla bir arada olmayı çok istemediğini dile getirmiştir. Analiz sonuçları farklı altyapılara, tutumlara ve görüşlere sahip bu üç öğretmen adayının inançlarının ve görüşlerinin aldıkları lisans eğitimi ile değişmediğini göstermektedir. Öğretmen adayları bölümde geçirdikleri yılların onları çok etkilemediği konusunda aynı görüşleri paylaşmaktadırlar. Tüm katılımcılar mezun olduklarında Eğer atanabilirlerse sınıf öğretmenliği yapmayı düşündüklerini belirtirken, sadece Sinem ve Gül bu mesleği isteyerek yapacaklarını dile getirmektedirler. Bu durum düşüncelerinin değişmediğini dile getiren Sinem'in aslında öğretmenlik yapma fikrine alıştığını göstermektedir.
Anahtar sözcükler: İnanç, matematik eğitimi, nitel

VERİ ÖĞRENME ALANINI İŞLEYİŞ YÖNTEMLERİNE GÖRE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Semra ERTEM, Dokuz Eylül Üniversitesi, semra.ertem@deu.edu.tr

ÖZET

Son çeyrek yüzyılda teknolojideki hızlı gelişme ve internetin yaygınlaşması ile toplumda bilgi ve veri toplamanın önemi bir kat daha artmıştır. Bu değişim günümüz eğitimcilerinin ve araştırmacılarının dikkatini istatistik ve veri analizine yöneltmiştir. Güncel hayatta istatistik bilgilerinin kullanım ihtiyaçlarının artması ile veri ve olasılık konularının, matematik öğretim programlarında daha fazla yer almasını zorunlu kılmıştır. Matematik eğitiminin amaçlarından biri de öğrencilere bu bilgileri kullanabilme becerilerini kazandırmaktır. Çocukların gelişim dönemleri incelendiğinde onların gerçekte doğal hayatı araştırmaya istekli oldukları görülmektedir. Onlar, arkadaşları, öğretmenleri, komşuları, ailelerinin alışkanlıkları ve düşünceleri ile ilgili oldukları kadar çevrelerindeki dünya ile de ilgilenmektedirler. Başka bir deyimle çocuklarda veri toplama ve analizi konusunda gerekli alt yapı zaten mevcuttur. İhtiyaç duyulan bir konuda, sayısal bilgi toplanması, bilgilerin düzenlenmesi, işlenmesi, yorumlanması bilgi ve becerileri, İlköğretim Matematik Programı'nda "veri öğrenme alanı" başlığı altında toplanmıştır. Bu araştırmanın amacını, sınıf öğretmenlerinin ilköğretim matematik dersi öğretim programında yer alan "veri öğrenme alanı" içeriğine ilişkin görüşlerinin incelenip değerlendirmesi oluşturmaktadır. Yöntem; bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin veri öğrenme alanının işleyişine yönelik görüşlerini inceleyen nitel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini, İzmir ilindeki 2. 3. ve 4. sınıf öğretmenlerinden gönüllü 10 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama; bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntem ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnektir; iki uç arasında yer almaktadır (Karasar,1995). Görüşme soruları hazırlanmadan önce, araştırma konusu ile ilgili ulusal ve uluslararası alan yazın taraması yapılmıştır. Görüşme formu; insanların deneyimlerini açıklama ve anlamlandırma aracı olduğu gibi etkili bir iletişim süreci olarak tanımlanmaktadır (Türnüklü, 2000; Yıldırım ve Şimşek (2004). Konu tasarlandıktan sonra formda yer alması düşünülen maddeler belirlenmiş ve uzman görüşleri alınarak katılımcılara yöneltilmiştir. Görüşmeler esnasında veri kayıplarını önlemek amacıyla kayıt cihazı kullanılmıştır. Veri analizi; araştırmada "içerik analizi" yapılmıştır. Görüşme tekniği ile elde edilen veriler, belirlenen sınıf öğretmenlerinden toplanıp, çetelenerek sayısallaştırılmıştır. Frekans ve yüzdeler hesaplanarak örnek cümleler ile tablo şeklinde gösterilmiştir.
Anahtar sözcükler: Grafik, matematik eğitimi, veri, ilköğretim

MÜZİK EĞİTİMİ

İLKOKULDA MÜZİK EĞİTİMİYLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Öğretmen Esra GÜVEN, Ankara Sevgi Koleji, esraguven12@hotmail.com

ÖZET

İlkokulda öğrencinin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimine destek olunması, potansiyellerinin açığa çıkarılması ve geliştirilmesi açısından müzik eğitiminin önemli bir yeri vardır. İlkokul çağı çocukları, müziksel açıdan algılarının yüksek ve müzik yeteneklerinin geliştirilmesi için uygun olduğu bir dönemde bulunmaktadırlar. Ayrıca bu dönemde öğrencilere verilecek temel müzik eğitimi, onların daha sonraki eğitim kademelerinde alacakları müzik eğitimine önemli bir alt yapı oluşturmasının yanında, müziğe karşı ilgilerinin artmasını ve olumlu tutumlar geliştirmelerini de sağlayacaktır. İlkokulda istenilen düzeyde bir müzik eğitimi verilebilmesinin en temel şartı bu eğitimin belli bir programa dayalı olarak planlı bir şekilde yürütülmesidir. Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2007-2008 öğretim yılında uygulamaya konulan "İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı" geliştirilmiştir. Genel olarak bu programla öğrencilerin; müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek; duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak; yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek; yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanıtmak; kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak; müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak; müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek; bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak; müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek; müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek; müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır. Bu amaçların gerçekleştirilmesi ve programın okullarda etkin bir şekilde uygulanabilmesi, okullarda bu konuda uygun bir alt yapının bulunmasının yanında bu dersi yürütecek öğretmenlerin gerekli müziksel yeterlik ve niteliklere sahip olmasını gerektirmektedir. Bu konuda Türkiye'de yapılan araştırmalar ilkokulda müzik eğitiminde ve müzik dersi öğretim programının uygulanmasında bazı sorunlarla karşılaşıldığını göstermektedir. Bu çalışmada amaç, ilkokullarda müzik eğitimi konusunda yapılan araştırmaları inceleyerek araştırmaların ortaya koyduğu temel sorunları belirlemek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda konuyla ilgili literatür taraması yapılarak ilgili araştırmalar incelenmiş ve araştırmaların sonuçları değerlendirilmiştir. İncelenen araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre, genel olarak ilkokulda müzik eğitimi konusundaki sorunların; okulların ve sınıfların fiziksel alt yapısı, müzik dersine ayrılan süre ve öğretmenlerin müzik eğitimi alanındaki yeterlikleriyle ilgili olduğu görülmektedir. Fiziksel alt yapı konusunda okullarda müzik dersliklerinin bulunmaması, müzik dersliği varsa da donanım eksikliği, enstrüman yetersizliği, sınıf mevcutlarının fazlalığı gibi sorunlar ön plana çıkmaktadır. Araştırma sonuçları genel olarak ilkokulda bir saatlik müzik dersinin yetersizliğini ortaya koymaktadır. Özellikle sınıf öğretmenlerinin, müzik eğitimi konusunda ve müzik dersi öğretim programındaki bazı kazanımları gerçekleştirmede ve enstrüman çalmada kendilerini yetersiz görmeleri, lisans eğitiminde aldıkları müzik eğitimini yetersiz bulmaları ve müzik ders saatlerinde başka dersleri işlemeleri gibi sorunların olduğu belirlenmiştir. Çalışmada, araştırma sonuçlarına dayalı olarak okulların bu konudaki fiziksel alt yapılarının iyileştirilmesine, müzik dersi öğretim programının etkin bir şekilde uygulanmasına, öğretmenlerin lisans ve hizmet içi eğitimlerine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: İlkokul, müzik dersi öğretim programı, müzik eğitimi, sınıf öğretmeni

MÜZİK VE BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME

Doç. Dr. Bilal DUMAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bilalduman@mu.edu.tr
Doktora Öğrencisi Ezgi İMERCİ, Muğla Büyükşehir Belediyesi, ahmetimerci@hotmail.com

ÖZET

Müzikte beyin temelli öğrenmeye olan farkındalığı arttırmak amaçlanmıştır. Öğrenme stratejileri, bireylerde eğitim-öğretim hedeflerinin gerçekleştirilmesi için yapılan sistematik ve bilinçli, programlı yaklaşımlar bütünüdür. Beyin temelli öğrenmede derslerde öğrencilerin kendi beyinleri içerisinde ne kadar fazla nöron aktivasyonuna izin verilir, bunu mümkün kılan ne kadar fazla aktivite hazırlanırsa, öğrenme o denli beyin temelli olacaktır. Öğrencilerin beyin temelli öğrenme ile ilgili bilgi düzeyleri; öğrenilecek konuyla ilgili öğrencilerin ön bilgilerini kontrol edip bu bilgileri harekete geçirme, öğrenme için öğrencilere yeterli zaman verme stratejileri, her bir öğrenciyle günlük iletişim içinde bulunmak ve yargılamadan ve tehditten uzak olumlu yanıt verme, öğrencilerin performanslarını değerlendirmek için yapılacak testler için öğrencileri zihinsel olarak hazırlama becerileri, öğrencilerin öğrenmelerine fırsat tanıma stratejileri, öğrencilere kendi öğrenmelerini kontrol edebilmeyi öğretme, öğrencilerin kendilerinin seçim yapmalarına fırsat sağlama, sınıf ortamında etkinlikler sırasında rekabet ortamı yaratma stratejileri sorgulanmalı ve anlatılmalıdır. Beyin temelli öğrenme üzerine müziğin etkisi literatür eşliğinde araştırılmıştır. Bu konuda kısıtlı sayıda çalışmaya ulaşılabilmiştir. Sonuçta beyin temelli öğrenme ile müziğin kullanımı ile ilgili toplum dayalı çalışmalara ihtiyaç vardır. beyin temelli öğretimnde müziğin kullanımı ve müzik eğitimi sırasında ve pedagojik formasyon eğitiminde beyin temelli öğrenim mutlaka yer almalı, ayrı bir ders olarak verilmeli ve öğretmen adaylarına örneklerle gösterilmeli kanısındayız.

Anahtar sözcükler: Beyin temelli öğrenme, müzik, öğrenme stratejileri

MÜZİK-MÜZİK ÖĞRETİMİ DERSLERİNİN, ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNE KATKISI (UŞAK ÖRNEĞİ)

Öğr. Gör. Kartal ŞAHİN, Uşak Üniversitesi, kartal.sahin@usak.edu.tr

ÖZET

Sanat eğitimi, kişinin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmek, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir seviyeye ulaştırmak amacıyla yapılan eğitim faaliyetlerinin tümüdür. Sanat aktiviteleri çocukların gözlemsel becerilerini de geliştirir. Çocuğu

kendisi ve çevresiyle uyumlu sosyal niteliklere ulaştıran müzik dersi de onun ruhunu ve beğenilerini inceltir. Seçici olmasını sağlar. Önemli olan bu dersleri hem içerik hem de eğitim ortamı açısından amacına uygun gerçekleştirebilmektir. Eğitim sistemimiz içerisinde çocuklarımız müzik eğitimine ilkokul öğrenimlerinde başlamaktadırlar. Müzik eğitiminin temellerinin atıldığı bu dönemde çoğu okullarımızda sınıf öğretmenleri tarafından yürütülen Müzik Eğitimi derslerinde, sınıf öğretmenlerimizin konuya ilişkin yeterli bilgiye ve donanıma sahip olmaları ayrıca önem taşımaktadır. Bu amaçla, Eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencilerinin lisans döneminde aldıkları Müzik ve Müzik Öğretimi derslerinin, son sınıf öğretmenlik uygulaması dersine katkısının tespit edilmeye çalışılmış, örneklem olarak ise, Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalının son sınıfında öğrenim görmekte olan 45 öğrenci alınmıştır. Öğrencilere veri toplamak amacı ile anket tekniğiyle sorular yöneltildi. Elde edilen veriler istatistik analizler sonucunda çözümlemesi yapıldı. Araştırmanın sonucunda, sınıf öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencilerinin, son sınıf öğretmenlik uygulaması dersinde, seslerini kullanabilecek yeterlilikte bulmadıkları, bireysel ses eğitimlerine yeteri kadar katkıda bulunmadığı, aldıkları çalgı eğitiminin de sınıf içi etkinliklerde kullanım için yetersiz oldukları, müzik dersi ile ilgili materyal hazırlayabilme konusunda yine kendilerini yetersiz buldukları, "müzik derslerinde mevcut programı uygulama" açısından yetersiz gördükleri ve müzik dersini, müzik dersi öğretim programına göre uygulayamadıkları görüşlerinin çoğunlukta olduğu bulguları tespit edilmiştir. Sonuç olarak, sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi alanında, kendilerini yeterli bilgi ve donanıma sahip bulmadıkları, bununla birlikte aldıkları Müzik ve Müzik Öğretimi derslerinin, öğretmenlik uygulaması dersine katkı sağlamadığı görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Öğretmenlik uygulaması, sınıf öğretmenliği, müzik eğitimi

ÖĞRENCİLERİN MÜZİK DİNLEME TUTUMLARINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Alpaslan GÖZLER, Erciyes Üniversitesi, agozler@erciyes.edu.tr
Arş. Gör. Ensar AYDIN, Erciyes Üniversitesi, ensaraydin@erciyes.edu.tr
Lisans Öğrencisi Betül AKBIYIK, Erciyes Üniversitesi, akbykybtl@hotmail.com

ÖZET

Müzik ile ilk etkileşimin anne karnında başladığı belirtilmektedir. Annenin kalp atışlarıyla başlayan bu süreç doğum sonrasında da devam etmektedir. Annenin ve babanın etkisiyle belli bir müzik bilincine ulaşan çocuklar bunu ilkokulda geliştirir. Sınıf öğretmenlerine bu konuda çok görev düşmektedir. Bu araştırmanın genel amacı çocuğun bireysel ve toplumsal gelişiminde, ders esnasında, dersi anlamlandırmalarında müzik eğitiminin önemini belirlemek ve çocuklar üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. Bu süreçte sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin dinledikleri müzikleri etki edebilme düzeyleri ve müzik ile öğretim süreci arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Kayseri ili merkez Talas ilçesi oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu okul deneyimi staj uygulamasının yapıldığı Osman Hilmi Kalpaklıoğlu ilkokulundaki 9 sınıf öğretmenin görüşlerine yer verilmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemi ile şekillendirilmiştir. Araştırma görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre Öğrencilerin dinlediği müzik ile davranışları arasındaki ilişki durumunun bağlantılı olduğu, öğretmenlerin müzikle dersi birlikte işlemesindeki en önemli etken geri dönütlerde ve pekiştirmelerde faydalı olduğu, Farklı dersleri daha etkili hale getirme de müzikten yararlandıkları, sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin dinledikleri müzikleri kontrol edemediklerini, sadece zaman zaman tavsiyede bulunabildiklerini ve dinledikleri müzik tarzının çocuğun kişiliğine ve ailevi şartlarına göre değiştiğini belirtmişlerdir. Bu sonuçlara bağlantılı olarak ilkokul çağındaki çocuklarda müzik bilincinin oluşması sınıf öğretmenlerinin tutumlarına ve öğrencilerle olan ilgisine göre artabileceğini, ailelerin çocukların dinledikleri müzik tarzında etkili oldukları için ailelere yönelik bilinçlendirme çalışması yapılabileceği ve dersleri canlı tutmak için müzik ve ritimden yararlanılabileceği görüşleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: İlkokul öğrencisi, müzik, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK ÖĞRETİMİNDE YETERLİLİĞİ

Lisans Öğrencisi Gizem İYİDURAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gizemiyiduran@gmail.com

ÖZET

Bir bilim ve sanat dalı olarak müzik, besteleme, icra etme ve dinleme boyutlarıyla; bireysel, toplumsal, ekonomik, kültürel ve eğitimsel işlevleriyle geçmişten günümüze her insanı ve toplumu yakından ilgilendirmiştir. Ülkemizde, müzik eğitimi okul öncesinden başlayıp, ilköğretim, orta öğretim ve yükseköğretim programlarını da içine alacak şekilde uygulanmaktadır. İlköğretim kurumları, örgün eğitimin temelini teşkil etmesi nedeniyle, müzik eğitiminin de başlangıç aşamasıdır. İstenilen nitelikteki müzik eğitimi sayesinde sağlanabilir. İlköğretim kurumlarındaki sınıf öğretmenleri, müzik eğitimi derslerini de verdikleri için, sınıf öğretmenliği bölümlerindeki müzik eğitimi, öğretmenlerin niteliğini belirlemektedir. (Küçüköncü, 2000) Ancak ilköğretim kurumlarında müzik eğitiminin de yeterli olmadığı gözlemlenmektedir. Araştırmanın amacı sınıf öğretmenliği ana bilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının müzik dersi ile ilgili bilgilerini belirlemektir. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubuna Muğla ilinde bulunan üniversitenin Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırma nitel araştırma yönteminin durum çalışması yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmada veri toplamak için müzik öğretiminde kullanılması gereken yöntemlerden oluşan bir açık uçlu sorudan oluşmuştur. Ölçme aracı kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler analiz edildiğinde öğretmen adaylarının müzik öğretimine yönelik tutumları belirlenmiştir. İlköğretim kurumlarındaki müzik derslerinin etkisi, müzik öğretmenlerinin plan ve uygulama aşamasında sınıf öğretmenlerine yardım etmesi ve rehber olması, hatta bazı uygulamaları üstlenmesiyle artacaktır.

Anahtar sözcükler: Müzik, müzik öğretimi, sınıf öğretmeni

THE EFFECTS OF COOPERATIVE LEARNING ON THE RHYTHM SKILLS AND PERCEPTIONS OF SELF-EFFICACY THE FOURTH CLASS STUDENTS IN THE PRIMARY SCHOOL MUSIC COURSE

Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, ayferkocabas@gmail.com
Uzman Tule KARAARSLAN, İlkokul, tuleozay85@gmail.com

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the effectiveness of cooperative learning on students perception of the rhythm skills and self-efficacy in elemantary 4th grade in the Music lesson. Quasi - experimental design with pre-test and post-test method was used in this research. The investigation was carried out in the class 22 students in experimental group and 22 students in control group in the Spring Term 2014-2015 school years in Menemen town, İzmir. Rhythmic Achievement Test which had been developed by researcher were used as data collection tools. Rhythmic Achievement Test were used as both pre-test and post-test. Rhythmic Achievement Test consists of thirteen items. The test is implemented to 144 students at fifth class in elementary school of Egekent 2 and 43 students at sixth class in elementary school of Ulukent for validity and reliability study. The required analyses was carried out by TAP (Test Analysis Program). Some changes were done on the test interested item difficulty, item distinctiveness, high group- low group statistics and total item point correlation. At the end of all analyses the final test obtained with 12 items. This test's was found KR-20 reliability index at 0.66. That is to say Rhythmic Achievement Test is medium confidential . Also the test's item discrimination was at 0.44 and item difficulty at 0.52. Gathered data from students were analysed by SPSS 15 softwere. In the process of data analysis, Skewness – Kurtosis statistics, independent sample t-test, paired samples t- test were used. Whether the study showed that there were significant differences between cooperative learning with learning together techniques in experimental group and in control group. The study showed that there were significant differences between cooperative learning with learning together techniques in experimental group and in control group. There were significant difference in the control group performed the traditional learning method in terms of post-test rhythmic achievement test. There was significant differences regarding rhythmic self efficacy perception between experimental and control group compared post-test points. In the experimental group the students rhythm skills between the pre-test and post-test points observation were significant. Cooperative learning method was an effective method for performing the rhythm skills. As a result of this study it was concluded that cooperative learning in music lesson should have been used as developing students rhythm skills in theory and also practice and rhythmic self-efficacy. Therefore it was suggested that cooperative learning should have been provided multi - benefit for the students in Music lesson.

Key Words: Rhythm skills, self-efficacy, cooperative learning

TRT REPERTUARINDA BELİRTİLEN TÜRK SANAT MÜZİĞİ MAKAM ÇEŞİTLİLİĞİNİN, KLASİK TÜRK MUSİKİSİ MAKAM ÇEŞİTLİLİĞİNİ YANSITMA DÜZEYİNİN İNCELENMESİ

Doktora Öğrencisi Ezgi İMERCİ, Muğla Büyükşehir Belediyesi, ahmetimerci@hotmail.com

ÖZET

Çalışmanın amacı Türk Müziğindeki makam çeşitliliği ve zenginliğini ortaya koyup, Türk Müziğinde bulunan makamların TRT repertuarındaki makamlarla karşılaştırılması amaçlanmıştır. Yapılan araştırmada, arşiv ve konu üzerinde yayınlanmış makaleler ele alınmıştır. Çalışma ekseninde elde edilen bulgulardan, farklı sayılarda Türk Müziği Makamı olduğu ifade edilmektedir. Örneğin Prof. Dr. Alaaddin Yavaşça, 622 adet makam olduğu konusunda ısrarlı olurken, müzikolog Cinuçen Tanrıkorur 512 adet makam olduğunu, araştırmacı Ferit Sıdal, Türk Müziği Nazariyatı isimli çalışmasında 316 adet makam bulunduğunu belirtmektedirler. Büyük besteciler ve nazariyatçılar tarafından desteklenen www.turkmusikisi.com adlı web sitesinde 95 adet makama rastlanmıştır. Mayıs 2005 basımı TRT repertuar kitabında yapılan makam çeşitliliği analizinde ise; 137 adet farklı makam olduğu tespit edilmiştir. Bu makam çeşitlilikleri çalışma içinde sunulmuştur. Yine araştırma kapsamında nota arşivinde fiili olarak bulunan, ancak repertuar kitabında anılmayan 15 adet makama ait, ağırlıklı olarak saz semaisi, peşrevlerden oluşan makamlar da tespit edilmiştir. Örneğin Şevk Aver, Vech-i Arazbar, Selmek, vb. Bazı makamlarda ise, farklı harf kullanımından dolayı aynı makamın farklı bir makam adı olarak keydedildiği görülmüştür. Örneğin, Beyati-Bayati, Evc-Ara- Evcara gibi. Çalışmadan çıkan sonuçlara göre, şu önerilerde bulunulabilir: 1) TRT repertuar kitabı daha sağlıklı analizlerle güncellenmelidir. 2) TRT arşivi ile bu arşivin yansıdığı antolojiler tutarlı hale getirilmelidir. 3) Türk Müziği makam sayısı üzerinde bilimsel çalışmalar yapılmalı, sayı üzerinde azami uzlaşma sağlanmalıdır. 4) Bestecilerimiz, popüler kaygılardan uzak bir şekilde kullanılmayan makamlarda da eserler üretmelidirler. 5) Makam çeşitliliği bir kültür zenginliği olup, Klasik Türk Müziğinin sevdirilmesinde ve yaşatılmasında önemli bir fonksiyonu yerine getirebilir 6) Türk Musikimize sahip çıkma ve yarınlara aktarma adına birey ve kurum olarak üzerimize düşen görevlerin yapılması, bunu da musikimizi dinleyerek dinleterek ve araştırarak ulaşabileceğimiz düşüncesindeyim.

Anahtar sözcükler: Makam sayıları, TRT makamları, Türk müziği

ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE YERLEŞTİRME

2012 PISA RAPORUNA GÖRE SİNGAPUR HONG KONG VE GÜNEY KORE İLE TÜRKİYE ARASINDAKİ TEMEL EĞİTİME ÖĞRETMEN YETİŞTİRME POLİTİKALARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Arş. Gör. Ahu TANERİ, Gazi Üniversitesi, ahutaneri@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Nilay CEYLAN, Niğde Üniversitesi, nilceylan10@hotmail.com
Uzman Beyza İNCEÇAM, beyzaincecam@gmail.com

ÖZET
Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından her üç yılda bir öğrencilerin almış oldukları eğitimi, kazandıkları becerileri ve öğrencilerin eğitim durumlarını etkileyen çeşitli faktörleri ülkeler bazında incelemek amacıyla uygulanmakta olan Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) isimli eğitim projesi, ülkelerin eğitim politikalarını uluslararası bir platformda karşılaştırma olanağı sağlar. Çok sayıda ülkenin katıldığı uygulamadaki başarı sıralamaları veri olarak kullanıldığında eğitimcilere, uzmanlara ülkenin uyguladığı eğitim politikaları hakkında detaylı ve nitelikli bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır. Eğitimle ilgili alınan her kararda, mevcut müfredatların oluşturulmasında, müfredatlarda yer alan bilgi ve becerilerin öğrencilere aktarılmasında, eğitim politikalarının yürütülmesinde öğretmenlerin işlevselliği göz önünde bulundurularak bu araştırmada eğitim öğretimin hayata geçirilmesinde temel unsur olan öğretmenlerin, eğitim öğretim sürecine başlayıncaya kadar geçirdiği süreç yani öğretmen yetiştirme süreci ve bu süreçte uygulanan öğretmen yetiştirme politikaları referans alınmıştır. PISA sonuçlarındaki başarı sırasında ülkemizi daha üst sıralara taşıyabilmek için öğrencilerimizi yetiştiren öğretmenlerimizin eğitimini incelemek büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı 2012 PISA raporunda ilk üç sırada yer alan Singapur Hong Kong ve Güney Kore ile Türkiye de uygulanan öğretmen yetiştirme politikaları karşılaştırarak bu ülkelerin öğretmen yetiştirme politikaları arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları tespit etmektir. Ayrıca ülkemizdeki öğretmen yetiştirme sistemine geliştirilebilir araştırma önerileri sunmaktır. Mevcut durumun tespit edilmesi amaçlandığı için araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin toplanması ve analiz edilmesinde döküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın analiz süreci devam etmekte olduğundan elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler geliştirilecektir.
Anahtar sözcükler: Eğitim politikaları, öğretmen yetiştirme, PISA

2014/2015 KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVINA KATILAN VE SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMLERDEN MEZUN OLANLARIN KPSS BAŞARI DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Öğretmen Osman YILDIRIM, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, osmanyildir@gmail.com
Doç. Dr. Ali YILMAZ, Talim ve Terbiye Kurulu, ayilmaz@omu.edu.tr
Öğretmen Nalan DEMİR, Yüksek Öğretimle İlişkiler Daire Başkanlığı, nalandemir@meb.gov.tr

ÖZET
Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenliği alanına kaynak teşkil eden bölümlerden mezun olan, 2014 ve 2015 Kamu Personeli Seçme Sınavına katılan öğretmen adaylarının başarı durumlarının karşılaştırılmasıdır. Araştırma, çalışmanın amacı doğrultusunda, öğretmenlik alan bilgisi testine katılan ve öğretmen ataması yapılanlar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler üzerinden frekans, aritmetik ortalama ve yüzde dağılımlarına göre karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu kapsamda öğretmenlik alan bilgisi testine, 2014 yılında 24.979, 2015 yılında ise 27.606 öğretmen adayı katılmıştır. Sınıf öğretmenliği alanına kaynaklık eden ve sınava katılan öğretmen adaylarının 2014 ve 2015 yılı KPSSP-121 (60-100) puan aralığı, cinsiyet, doğru cevap ortalamaları, atanan öğretmenlerin sayısal dağılımları, atama başarı puan ortalamaları birbiri ile kıyaslanmış ve aradaki farkın anlamlı olup olmadığı incelenmiş ve sınava katılan adayların genel başarı puan ortalamaları asıl belirleyici olarak kullanılmıştır. 2014 yılında sınava katılanların %24,48'i (6114) 2015 yılında ise sınava katılanların %15,06'sı (4157) atanmıştır. Bununla birlikte 2014 yılında öğretmenlik alan bilgisi testine katılanların doğru ortalaması 22,24, atama taban puanı 77,63 olup 2015 yılında bu oranlar, öğretmenlik alan bilgisi testine katılanların doğru ortalaması 26,27, atama taban puanı ise 78,77 olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçlar merkezî sınavdan yüksek puan alan kişilerin öğretmenlik bilgi ve becerilerinin de yeterli olduğu şeklinde yorumlanabilir. Çalışma sonuçlarının Türkiye'nin öğretmen yetiştirme ve istihdam politikalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Kamu Personeli Seçme Sınavı, öğretmenlik alan bilgisi testi, öğretmen yetiştirme

ADAY ÖĞRETMENLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ (SON 5 YIL)

Doktora Öğrencisi Barış YAMAN, İnönü Üniversitesi, baris_yaman44@hotmail.com

ÖZET
Öğretmenlik mesleği geçmişten beri topluma yön veren öneme haiz meslek gruplarındandır. İnsanların öğrenme ihtiyaçları olduğu sürece de öğretmenlik mesleği önemini koruyacaktır. Bu yüzden de toplum tarafından saygı duyulan, güvenilir, dürüst insanlardır öğretmenler. Kendisi için değil, halkı için, öğrencileri içindir öğretmenler. Aslankara (1996) geçmişteki öğretmenleri; "Öğretmendiler. Yaşadıkları kentin örnek insanlarıydılar… bir tiyatro geldiğinde kente, iyi bir film başladığında sinemada; ilk önce onlar girerlerdi sıraya, bir bilet almak için… çok uzaktan bakıldığında bile; yüzlerindeki aydınlık, gözlerindeki bulut bir gün bilgisi gibi çabucak ele verirdi kendini. Bir kez Atatürk deseler; Bakardık, koca sınıf Mustafa Kemal olmuş… Dersliğe girişte daha, koltuk altlarından ya da çantalarından çıkardıkları yeni bir kitabı gösterirlerdi… Türkçeye vurgun insanlardı onlar… bizim de gönül vermemiz için Türkçeye nasıl yoğun çaba harcarlardı… Önce kendileri yapardı bunu… " (akt. Okçabol, 2005) Bu ifadeler ile öğretmenin geçmişte gerçek anlamda toplumun önderi olduğu anlaşılmaktadır. Ancak günümüzde öğretmenlik mesleği için aynı şeyleri söyleyemeyiz. Günümüz öğretmenleri Eğitim Fakültesi mezunu

olmalarına rağmen yani daha yüksek bir eğitim seviyesi ile öğretmenlik yapmalarına rağmen geçmişteki öğretmenlerin yakalamış oldukları öğretme duygusunu, öğretme sanatını yakalayamamaktadırlar. Anatole France: "Öğretme sanatı, genç ruhlarda tecessüs uyandırmak ve bilahare bu tecessüsü tatmin etmektir; tecessüs ancak mutlu insanlarda kuvvetli ve sağlamdır. Zihne zorla doldurulan bilgiler, onu tıkar ve boğar, bilgiyi sindirmek için, iştahla yutmak lazımdır." der (akt. Calp, 2009, s. 64). Tarihimiz boyunca eğitim sistemimiz ve öğretmen yetiştirme politikalarımız sürekli güncel konular olup tartışılmıştır. Halen de bu tartışmalar devam etmektedir. Eğitim uzmanlarımız ya da eğitim konusundaki otoriteler bu tartışmaları yaparken genellikle eleştiri yapılır ama bu eleştiriler nitelikli olmayıp eğitim sistemimize yol kat ettirecek bir adım attırmaz. Nitekim öğretmen yetiştirme konusunda da sürekli değişiklikler yapılmakta olup birbiriyle çelişen uygulamalara da rastlanılmaktadır. Bunlardan biri de aday öğretmenlerin eğitimi, adaylıkların kaldırılma süreci ve değerlendirilmeleridir. İşte bu çalışma da son 5 yıl içinde adaylıkları kaldırılan öğretmenlerle yapılan görüşmelerin sonuçlarını ortaya koyacaktır. Araştırmaya Malatya ilinden değişik branşlarda öğretmenlik yapan ve son 5 yıl içinde adaylığı kaldırılan toplam 10 öğretmen ile görüşülmüştür. Çalışma sonucunda öğretmenlerin adaylıklarının kaldırılmalarında nelerin etkili olduğu belirlenip yıllara göre karşılaştırma yapılacaktır.

Anahtar sözcükler: Aday öğretmen, aday öğretmenlik süreci, değerlendirme

ADAY ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETMENLİĞE GEÇİŞ SINAVINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: AYDIN İLİ ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. İlker KÖSTERELİOĞLU, Amasya Üniversitesi, ikostereli@hotmail.com
Öğretmen Burcu DEMİR, Aydın, burcu.demir09@hotmail.com

ÖZET

Aday öğretmenlik dönemi, göreve yeni başlayan öğretmenlerin mesleki rollerini geliştiren ve öğretim uygulamaları ile birleştirilmesi gereken çalışmaları kapsar. Mesleğinin ilk yılında bir öğretmenin bu dönemi olumlu bir şekilde geçirmesi bundan sonraki mesleki çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünüldüğünde bu süreçte öğretmenlerin akademik destek ve yardım alması önemlidir. Bu bağlamda aday öğretmenlere hizmet öncesinde bir adaylık eğitimi verilmekte ve öğretmenler eğitim sonrasında bir değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Adaylık eğitim sürecini başarıyla tamamlayan öğretmenler asli öğretmen olarak nitelendirilmektedir. Nitekim ülkemizde aday öğretmenlerin yetiştirilmesi hususunda zaman zaman değişik uygulamaların olduğu görülmektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı, bakanlığın adaylık süreci hususunda yaptığı son uygulama üzerinde aday öğretmenlerin düşüncelerini tespit etmek ve aday öğretmenlerin görüşlerinin sonuçları doğrultusunda öğretmenlerin beklentilerine ilişkin öneriler sunmaktır. Araştırma nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak olgu bilim (fenomenoloji) deseni kapsamında yürütülmüştür. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak görüşme yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada, görüşme formunda uzman görüşü de alınarak 6 adet açık uçlu sorular oluşturulmuştur. Araştırma sürecinde a)Aday öğretmenlere asli öğretmenliğe geçiş sınavı yapılması konusundaki düşünceleri nedir?, b)Üniversite eğitimleri aday öğretmenlerin adaylık eğitimini nasıl etkilemektedir?, c)Asli öğretmenliğe geçiş sınavı aday öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine hazırlamaya etkisine ilişkin öğretmenler ne düşünmektedir?, d)Sınav sonucunda aday öğretmenlerin kazanımları ne olmuştur?, e)Yapılan sınavın KPSS ile karşılaştırıldığında öğretmenlerin görüşü nedir?, f)Sınava hazırlanmak aday öğretmenlerin motivasyonlarını nasıl etkilemektedir? sorularına yanıt aranmıştır. Görüşmeler Aydın İli'nde görev yapan, Asli Öğretmenliğe Geçiş Sınavı'na giren ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 15 aday öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarının görüşme formları ayrı ayrı her soru başlığı altında kodlanmış ve soruların her biri bir tema olarak düşünülerek içerik analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, Asli Öğretmenliğe Geçiş Sınavı'nın gereksiz bir sınav olduğu düşüncesi ortaya çıkmıştır. Katılımcılara yönelik etkileri değerlendirildiğinde bu uygulamanın olumlu sonuçlar ortaya çıkarmadığı belirlenmiştir. Genel olarak katılımcı öğretmenlerin görüşleri, bu uygulamanın yanlış ve eksik bir uygulama olduğu şeklindedir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının temel eğitim ve hazırlayıcı eğitim almadan sadece performansa ve sınav sonucuna göre değerlendirilmesi konusunda olumsuz bakış açısına sahip oldukları anlaşılmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenlere yapılan değerlendirme sınavında lisans ders programlarında ve KPSS sınavının içeriğinde yer alan içeriğine tekrar öğretmenleri değerlendirmek amacıyla tabi tutulmaması ve bakanlık adaylık eğitim programlarının eksikliklerini gidererek ve olumlu yönde geliştirerek ihtiyaç analizine dayalı olarak geliştirilecek hazırlayıcı programların uygulanması önerileri ön plana çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Hazırlayıcı eğitim, öğretmen yetiştirme, sınav, adaylık eğitimi

ALMANYA VE TÜRKİYE'DE LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KARİYER PLANLARINDA SINIF ÖĞRETMENLİĞİNİN YERİ

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Nur KUTLUCA CANBULAT, Akdeniz Üniversitesi, aysenur.canbulat@gmail.com

ÖZET

Meslek seçimi bireyin yaşamını biçimlendiren en önemli olgulardan birisidir. Mesleki karar verme, ergen ve erişkin gelişiminde önemli bir gelişim görevidir. Meslek seçimini bireyin hayatına yön veren kariyer planlama sürecini içerir. Kariyer, bir insanın yaşam süresinde çok uzun bir zaman dilimini içine alan, yaşam boyu kişinin değerlerinden, yaşayacağı şehre kadar birçok alanda etkisini hissettiren bir süreçtir. Kariyer kişinin sadece işi değil, yaşamdan ne beklediği, amaçları, ne kadar risk alabileceği gibi soruların cevabını içerir ve bireyin yetenek ve ilgileri, çocukluk ve aile deneyimlerinin yanı sıra değer ve inanç sistemi, arkadaş görüşleri, medyadaki reklamlar, televizyon ve filmler gibi birçok faktörün etkisindedir. Yapılan araştırmalar bireylerin meslek tercihlerinin başlıca üç temel kategorideki etkenlere dayalı olarak şekillendiğine işaret etmektedir. Bunlar (1) özgeci gerekçeler (özveriye dayalı); insanlara hizmet etme arzusu, topluma faydalı olma isteği, ülkeye hizmet etme vb., (2) içsel gerekçeler; mesleği sevmek, çocukları sevmek, insanları sevmek, ilgi duymak, yetenekli olduğunu düşünmek vb. ve (3) dışsal gerekçeler; iş garantisi, uzun tatil, sosyal güvence, atanma koşulları vb. Ülkeler sosyal, kültürel, ekonomik ve diğer alt sistemlerinde büyük değişim ve gelişim göstermektedir. Bu değişim süreci doğal olarak eğitim sistemlerini de doğrudan

etkilemekte ve sistemin odak noktasını oluşturan öğretmenliğe bakış açılarını farklılaştırabilir. Bu çalışma Almanya ve Türkiye'de lise son sınıf öğrencilerinin kariyer planlamalarında sınıf öğretmenliğinin yerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla Türkiye'de kolay ulaşılabilir örnekleme ile belirlenmiş bir özel okul TM öğrencileri (41 öğrenci), bir devlet okulu (Anadolu lisesi) son sınıf TM öğrencileri (62 öğrenci) ve Almanya 'da lise (Gymnasium) da (34 öğrenci) son sınıf öğrencilerinin kariyer planlarında sınıf öğretmenliğinin yerini ve bu süreci etkileyen faktörleri belirleyebilmek için araştırmacı tarafından hazırlanan iki bölümden oluşan anket uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre Türkiye'de özel lise öğrencilerinden 4'ü öğretmenlik mesleğinin tercihleri arasında olduğunu, 3' ü ise sınıf öğretmenliğinin ise bir meslek sahibi olabilmek için son tercihleri olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen olmak istemelerinin nedenini ise öğretmenleri ile ilişkilendirmişlerdir. Öğretmen olmak istemeyen 30 öğrenci ise mesleğin statüsü ve ekonomik koşulları nedeniyle öğretmen olmak istemediklerini, ayrıca özel okul öğrencilerinin çoğunun öğretmen olmak istemeyişlerinde önemli bir bulgu da ailenin çocuktan beklentisi olarak görülmüştür. Anne babanın ekonomik durumu ve çocuklarına sunduğu imkanlar öğrencilerin başka mesleklere yönelmelerine neden olmaktadır. Devlet okulu öğrencilerinin 32'si öğretmen olmak istediklerini bunlardan 16'sı 3'ü ilk üç tercihlerinde 13'ü ise son tercihlerinde sınıf öğretmenliği tercih edebileceklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlik mesleğini tercih etmek istemeyenlerin çoğunluğu ise atanma sorunu nedeniyle öğretmenlik mesleğini tercih etmeyeceklerini, sınıf öğretmenliğini hiç düşünmeyeceklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca sosyal çevre ve sosyal medyada hiçbir şey olunamazsa sınıf öğretmeni olunabileceğine ilişkin olumsuz bir tutum olduğunu bunun da kendilerini olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. Almanya lise son sınıf öğrencilerinin 12'si öğretmen olmak istediğini ancak çok çalışılarak ve emek vererek elde edilebilecek statüsü yüksek bir meslek olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen olmak istemeyenler ise öğretmenliği saygın bir meslek olarak görmelerine rağmen çocuğa yeni şeyler öğretmenin sorumluluk gerektirdiği ve zor olduğunu küçük çocuklarla uğraşmanın ilgi alanlarında olması nedeniyle sınıf öğretmeni olmak istemeyeceklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerinin mesleklere bakışı incelendiğinde Türkiye'de aile, sosyal çevre, ekonomik faktörler ve atanma gibi faktörlerin; Almanya'da ise kişisel tercihler ve ilgi alanının mesleki tercihleri etkilediği anlaşılmaktadır.
Anahtar sözcükler: Kariyer planı, mesleki tercih, sınıf öğretmenliği

AN ANALYSIS OF FIELD PLACEMENT SCHOOLS IN TURKEY: PRE-SERVICE CLASSROOM TEACHERS PERCEPTIONS

Yrd. Doç. Dr. Koray KASAPOĞLU, Afyon Kocatepe Üniversitesi, kasapoglu@aku.edu.tr
Prof. Dr. Ali YILDIRIM, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, aliy@metu.edu.tr

ABSTRACT

When pre-service teachers are sent to field placement schools, they often find themselves in a bizarre situation (Cole, 1995). They are neither fish nor fowl. In other words, they are no longer be passive receivers of information presented solely by teacher educators, nor are they highly qualified teachers ready to undertake the responsibility of the classroom on their own. Therefore, pre-service teachers spend more of their time in field placement school classrooms, observing and assisting mentor teachers, or planning and teaching lessons. Such experiences teach pre-service teachers tasks and skills necessary to teach even for one day. They are also able to make connections between theory and practice. The field experience can thus be regarded as one in which pre-service teachers must establish a balance between what they have learned from the faculty and what they are learning from field placements. With respect to this, where pre-service teachers should learn to teach is at least as important as what they should learn to teach. Hence, this qualitative, phenomenological study attempts to investigate perceptions of pre-service classroom teachers about the characteristics of field placement schools and the way field placement schools influence professional development of pre-service classroom teachers. Collected through focus-group interviews with pre-service classroom teachers (n=24), who were seniors and had already taken practice courses at a public university in Turkey in the 2012-13 academic year, qualitative data were analyzed through content analysis. The findings generated the following five themes: more or less underserved field placement school conception; field placement school characteristics; field placement school experiences; contributions of field placement schools to professional growth; and suggestions for field placement school selection and experience. Considering perceptions of pre-service teachers, who gain first-hand experience in field placement schools, this study may offer important insights for describing and selecting field placement schools and mentor teachers as characterized by pre-service teachers.
Key Words: Field experience, field placement, field placement school, pre-service classroom teacher

BİR VELİ ADAYI OLARAK SINIF ÖĞRETMENİ ADAYI

Yrd. Doç. Dr. Mustafa TAHİROĞLU, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, mtahiroglu@nevsehir.edu.tr
Arş. Gör. Serhat YAŞAR, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, syasar@nevsehir.edu.tr

ÖZET

En temel ögesinin öğretmen olduğu yaygın olarak kabul edilmekle birlikte, esas olarak bileşenlerinin öğretmen, öğrenci, veli ve bu bileşenler arasındaki dinamik ilişki olarak görebileceğimiz eğitimde gerek öğretmenler gerekse öğretmen adayları aynı zamanda bir veli ya da veli adayıdır. Konuyla ilgili yapılmış olan araştırmalar göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerinin eğitimlerine ve öğretimlerine yönelik olarak velilerden çeşitli beklentiler içerisinde olan öğretmenler; genellikle velileri yetersizlik, iletişimsizlik, çocuklarının eğitimine yeterli zaman ayırmama vb. nedenlerle beklentilerinin karşılanmadığını vurgulamaktadırlar. Ancak, öğretmenlerin de öğretmen adaylarının da gerek aynı zamanda bir veli adayı olmaları gerekse aile eğitiminde önemli bir rol üstlenmeleri nedeniyle ebeveyn yeterliliklerine sahip olmaları gerekmektedir. Bu çalışma, öğretmen adaylarının ebeveyn öz-yeterlilik inançlarını incelemek ve benimsedikleri ebeveyn rollerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği alanında farklı sınıf düzeylerinde öğrenim gören 120 sınıf öğretmenliği öğrencisi katılmıştır. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler, Caprara, Regalia, Scabini,

Barbanelli ve Bandura (2004) tarafından geliştirilen ve Demir(2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Ebeveyn Yeterlilik ölçeği ve MacPhee, Benson ve Bullock (1986) tarafından geliştirilen ve Güler ve Yetim (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Ebeveyn Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen verilerin ışığında öğretmen adaylarının ebeveyn öz-yeterlilikleri ve benimsemiş oldukları ebeveyn rolleri arasındaki ilişki ortaya konmuştur. Ayrıca ebeveyn öz-yeterlilikleri ve benimsemiş oldukları ebeveyn rolleri, cinsiyet, sınıf düzeyi, ailenin eğitim düzeyi, kardeş sayısı (ve ailede kaçıncı çocuk olduğu) gibi değişkenlere bağlı olarak incelenmiştir.
Anahtar sözcükler: Ebeveyn rolü, ebeveyn yeterlilik algısı, sınıf öğretmeni, veli

CHILDREN RIGHTS FROM THE PERSPECTIVE OF THE PROSPECTIVE PRIMARY SCHOOL TEACHERS AND PRESCHOOL TEACHERS

Arş. Gör. Erdem HAREKET, Kırıkkale Üniversitesi, erdem.hareket@gmail.com
Arş. Gör. Meryem GÜLHAN, Kırıkkale Üniversitesi, gulhanmeryem@gmail.com

ABSTRACT

When we think about that today's children become the architects of tomorrow, the importance of that their life standards, quality of education, how they are treated during their childhood, the facilities they have for their development and social facilities that they can participate in physically and intellectually can be clearly seen. At this point, active individuals who join family and social life and who are aware of their rights are respectful towards other people's lives and rights in the World. Moreover, in order to make them people with vision who contribute to their own development, they should be given qualitative children's rights education or be aware of their rights. In this regard, making children awaring of their rights become very important issue for supporting both their family and and educational fields. From this point, in order to develop children who are aware of their rights like living under qualified conditions and education, being protected from all the negative behavior and poor conditions, providing their own development and having rights to participate actively in all life areas in early years, freedom, human rights, social equality and democracy should be included as required elements of the society. Therefore, determining the perceptions of the prospective primary school teachers and preschool teachers about their rights is seen vitally important to shed light on new studies and research about child rights training and raising awareness of children's rigths. This study was carried with the purpose of determination of perceptions which are related to children rights of the prospective primary school teachers' and preschool teachers'. The research was designed properly to qualitative research approach. This research was performed with 80 the prospective primary school teachers and preschool teachers who are studying in Education Faculty of Kırıkkale University in 2015-2016 education period in fall term. In determining of the research group, criterion sampling technique which is one of the purposeful sampling approaches was used. In the process of obtaining research data, survey form which is composed of open-ended questions and semi-structured interview form were used. The research data were analyzed with content analysis method. As a result of the research, perceptions which are about children rights of participants were categorized under differents titles.
Key Words: Children, children rights, children rights training, perseption, prospective teachers

ÇORUM İLİNDE GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN HİZMET İÇİ EĞİTİME İLİŞKİN TUTUMLARI VE ÖĞRETMENLERİN BEKLENTİLERİ

Yrd. Doç. Dr. İlker KÖSTERELİOĞLU, Amasya Üniversitesi, ikostereli@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Meltem AKIN KÖSTERELİOĞLU, Amasya Üniversitesi, mostereli@hotmail.com

ÖZET

Eğitimin kalitesini geliştirmek için önemli bileşenlerden birisi öğretmenlere sunulan hizmet içi eğitimlerdir (Marsha ve Naftaly, 1999). Ülkemizde de öğretmenler için her yıl Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde merkezi olarak ve il ya da ilçe milli eğitim müdürlükleri vasıtasıyla yerel olarak düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetleriyle öğretmenlere ihtiyaç duydukları alanlarda bilgilerin verilmesi ve beceriler kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu faaliyetler hizmet içi eğitim, seminer ve kurs gibi isimler altında yürütülmektedir. Hizmet içi eğitimin temel işlevi öğretmenlerin iş yaşamlarındaki kalitelerini geliştirmek için öğretmenlerin vizyonlarıyla ilişkili olarak profesyonelliğini arttırmaktır. Ancak öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmaya ilişkin tutumları, bu faaliyetlerden beklenen istendik çıktılara ulaşmada son derece önemlidir. Çünkü tutum "bireylerin bir duruma karşı cevapları üzerine etki eden ve deneyimlerden organize edilmiş mental ve nöral bir hazırlık durumu" olarak görülmektedir (Khine, 2001). Öğretmenlerin daha önceki izlenim, deneyimlerine bağlı olarak hizmet içi eğitime ilişkin olumlu ya da olumsuz bir tutum geliştirmeleri beklenen bir sonuçtur. Öğretmenin olumlu bir tutuma sahip olması eğitimden daha fazla faydalanmasını sağlayacak ve doğrudan eğitimin etkililiğini etkileyecekken olumsuz bir tutuma sahip öğretmenler için hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmak öğretmeni mutsuz edecektir. Aslında bu araştırmanın yapılmasındaki çıkış noktasında "Öğretmenler neden kendilerini geliştirecek bir eğitim programına katılmak istemez?" sorusu yer almaktadır. Dolayısıyla bu genel problem doğrultusunda a)Öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılmaya ilişkin tutumları nasıldır?, b)Öğretmenlerin hizmet içi eğitime katılmalarını etkileyebilecek durumlara ilişkin beklentileri nelerdir? sorularına yanıt aranmıştır. Araştırma nicel bir araştırma olup var olan durumu belirlemeye ilişkin tarama modelinde bir araştırmadır (Karasar, 2011). Araştırmanın çalışma grubunda n=211 öğretmen yer almaktadır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından düzenlenen demografik bilgileri belirleyen sorular, öğretmenlerin beklentilerini belirleyen kapalı uçlu soru formu ve Çelen, Köstereliogğlu ve Akın Köstereliogğlu (2016) tarafından geliştirilen 5'li likert tipinde ölçek ile toplanmıştır. Ölçeğin geliştirilirken; öncelikle öğretmenlerin tutumlarını belirlemeye yönelik 60 madde yazılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda 17 madde uygulama öncesinde ölçekten çıkarılarak 43 madde pilot uygulama için hazırlanmıştır. İkinci olarak pilot uygulama için hazırlanan ölçek n=176 öğretmene uygulanmıştır. Öğretmenlerden elde verilere göre madde analizleri yapılmış ve 30 maddelik nihai tutum ölçeği formu hazırlanmıştır. Bu form n=288 öğretmenden oluşan farklı bir öğretmen grubuna uygulanarak

doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda tek boyuttan oluşan ve iki yarım güvenirliği ,95 ve Cronbach Alfa iç tutatlılık katsayısı ,97 olan "Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği"ne son şekli verilmiştir. Ölçek Çorum ilinde görevli n=211 öğretmene uygulanarak araştırma verileri toplanmıştır. Elde edilen veriler bir analiz programına aktarılarak aritmetik ortalama puanları ve katılımcıların görüşlerine ilişkin frekans değerleri hesaplanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre katılımcı öğretmenlerin tutum puanlarının aritmetik ortalaması x=3,49 olup bu değerin orta düzeyde olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere ilişkin olarak bazı beklentileri ortaya konulmuştur. Bu yönde elde edilen bulgulara göre; öğretmenlerin hizmet içi etkinliklere katılmasında en çok etkili olan faktörlerin; düzenlenen eğitimin mesleki ve sosyal açıdan ilgi alanıma hitap etmesi, eğitimin öğretmenlerin kendi eğitim ihtiyaçlarına uygunluğu ve hizmet içi eğitim faaliyetin düzenlendiği zaman olarak sıralamaktadırlar. Yine eğitimi verecek kişilerin üniversite de öğretim üyeleri olduğunda, eğitimi düzenleyen kurumun üniversite olması durumunda, eğitimlerin seminer dönemlerinde verilmesi ve eğitime katılmanın kariyer basamaklarında yükselme ile ilişkilendirilmesi durumunda katılmak yönünde isteklerinin arttıracağını ifade etmektedirler.

Anahtar sözcükler: Hizmet içi eğitim, öğretmen, program, tutum

CUMHURİYET DÖNEMİ SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ FEN DERSLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Hediye Şule AYCAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, suleaycan@mu.edu.tr

ÖZET

Kişilerin yaşamlarının ilk yılları fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimlerinin en hızlı olduğu dönemleri olduğundan, sınıf öğretmenlerinin yetiştirilmesi büyük önem taşır. Sınıf öğretmenlerinin vereceği nitelikli fen eğitimi, çocukların ilerki yıllarda sahip olmaları olası kavram yanılgılarını da önler. Bu çalışmanın amacı, Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze, sınıf öğretmeni yetiştirme aşamalarını; Milli Eğitim Şuraları, Beş Yıllık Kalkınma Planları ve ilkokulların değişen fen programlarının dikkate alınarak incelenmesidir. Bütüncül yaklaşım benimsenerek, betimsel analiz yönteminin kullanıldığı çalışmada; 1939 yılından itibaren gerçekleştirilen Milli Eğitim Şuralarında, 1963-1967 dönemine ilişkin Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planından sonra devam eden planlarda, sınıf öğretmeni yetiştirilmesiyle ilgili kararlar ele alınmıştır. Bu çerçevede ilkokulların fen programlarının 1948, 1968, 1974, 1977 gibi yıllarda nasıl şekillendiği ve son olarak 4+4+4 eğitim sistemiyle 2012-2013 eğitim-öğretim yılından başlayarak üçüncü sınıflara fen bilimleri dersinin getirilmesi yorumlanmıştır. Bu değişikliklere koşut olarak sınıf öğretmeni yetiştiren Darülmualliminler, İlköğretmen Okulları, İki Yıllık Eğitim Enstitüleri, Dört Yıllık Eğitim Yüksek Okulları, Eğitim Fakülteleri Sınıf Öğretmenliği Lisans Programları ve köy okullarına öğretmen yetiştiren Köy Enstitülerinin haftalık fen dersleri saatleri karşılaştırılmıştır. Bulgulara göre; haftalık ders saatleri bakımından en çok fen dersleri 1932-1937 dönemi İlköğretmen Okullarında (% 13.7) iken, bunu 1998-1999 dönemi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programı (% 12.5) izlemektedir. En düşük fen eğitimi saatleri ise 1975-1983 dönemindeki İki Yıllık Eğitim Enstitülerine aittir (% 3.2). Dördüncü Sanayi Devrimi Çağına girdiğimiz bu yıllarda, okulların her kademesinde, fen derslerine daha çok önem verilmeli ve bu önem, başta sınıf öğretmenliği olmak üzere öğretmen yetiştiren kurumlara da yansıtılmalıdır.

Anahtar sözcükler: Fen bilimleri, öğretmen yetiştirme, sınıf öğretmeni

DRAMA DERSİNİ ALAN VE ALMAYAN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DRAMA YÖNTEMİNİ KULLANABİLME YETERLİLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN, Ahi Evran Üniversitesi, ayfersahin1@gmail.com

ÖZET

Eğitim öğretim etkinliklerinde esas olan tüm öğrencilerin olabilecek en yüksek düzeyde öğrenme erişilerine ulaşmalarıdır. Günümüz eğitim araştırmaları öğrencilerin yaparak yaşayarak daha kalıcı öğrendiklerini ortaya koymaktadır. Bu noktada öğrencilerin bireysel farklılıklarının da dikkate alınması gerekmektedir. Her öğrencinin öğrenmi hızı, kapasitesi ve şekli birbirinden farklıdır. Bu nedenle de öğrenmeye olabildiğince fazla duyu organı katılmak zorundadır. Öğrenme etkinlikleri gerçekleştirilirken çeşitli yöntem ve teknikler kullanılarak, tüm öğrencilerin dikkatleri çekilebilir ve motivasyonları artırılarak aktif olarak öğrenmeye katılmaları sağlanabilir. Drama; doğaçlama, rol oynama gibi tiyatro tekniklerinden yararlanarak öğrencilerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri veya soyut bir kavramı oyunsu süreçlerle canlandırmasıdır. Eğitimde drama öğrenci odaklı eğitimi temel alan önemli bir yöntemdir. Drama yöntemi ile öğrenciler hangi durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini yaşayarak öğrenmektedirler. Bu yöntemde öğrenciler öğrenmeni tüm süreçlerine etkin olarak katılmakta ve eğlenerek öğrenmektedirler. Aynı zamanda öğrenmeye katılan duyu organının fazlalığı nedeniyle öğrenilenlerin kalıcılığı da üst seviyelerde olmaktadır. Öğrenmeyi bir nevi oyunlaştırdığı için çocuğun doğasına da uygundur. Bu çalışmada Drama dersini alan ve almayan sınıf öğretmeni adaylarının drama yöntemini kullanabilme yeterliliklerinin karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı 2. ve 3. sınıflarında okuyan öğretmen adayları oluşturmuştur. Sınıf eğitimi programlarında Drama dersi üçüncü sınıfın güz yarıyılında okutulmaktadır. Bu nedenle örneklem grubu oluşturulurken ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri tercih edilmiştir. Araştırmada nicel ve nitel tekniklerin kullanılmasına imkan sağlayan karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından oluşturulmuş bir anket ve yarı yapılandırılmış mülakat formu ile toplanmıştır. Araştırma tamamlandığında ulaşılacak sonuçların ışığında oluşturulacak önerilerin öğretmen adaylarının drama yöntemi ile ilgili ulaşacakları yeterliklerinin düzeyinin yükseltilmesine ve öğretmen olduklarında drama yöntemini daha etkin kullanabilmelerine rehberlik edeceğine inanılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Drama dersi, drama yöntemi, sınıf öğretmeni adayı, yeterlik düzeyi

EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE EĞİTİM GÖREN ANADOLU ÖĞRETMEN LİSESİ ÇIKIŞLI ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETMENLİK ALGISI

Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, ayferkocabas@gmail.com
Prof. Dr. Kemal KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, kekocabas@gmail.com

ÖZET
16 Mart 1848 tarihinden günümüze öğretmen yetiştirme ve önemi ülke aydınlarının ve eğitimcilerin tartıştığı temel bir konudur. Özellikle 2. Meşrutiyet sonrası Osmanlı eğitimcileri arasında bu konuda yoğun bir arayışı tarih sayfalarında görebilmekteyiz. 1923 Cumhuriyet ile birlikte Cumhuriyet eğitiminin kurucuların en çok yoğunlaştığı konu eğitim ve öğretmen yetiştirme olmuştur. Mustafa Necati dönemi Köy Öğretmen Okulları, Saffet Arıkan dönemi Eğitmen Kursları ve Hasan-Ali Yücel döneminde Köy Enstitüleri bu arayışların somut kazanımlarıdır. Köy Enstitülerinin 1954 yılında kapatılmasıyla İlköğretmen Okullarına dönüştürülmüş ve eğitim süreleri altı yıla çıkarılmıştır. 1954-1974 İlköğretmen Okulları ülkemizde parasız-yatılı orta öğretime dayalı öğretmen yetiştirmenin sonu olmuştur. Öğretmen Okulları önce yedi yıla çıkarılmış ve sonra da Öğretmen liselerine ve 1994 yılında da bu okullar Anadolu Öğretmen Liselerine dönüştürülmüştür. Haziran 2014'de de sayıları 299 olan Anadolu Öğretmen Liseleri kapatılmış ve böylece orta öğretime dayalı öğretmen yetiştirmenin 168 yıllık bir deneyimi sonlandırılmıştır. Anadolu Öğretmen Liselerinin kapatılması öncesi ilgili bilimsel araştırmaların, çalışmaların yapılıp yapılmadığı, eğitim fakültelerinin ve eğitimle ilgili kuruşların görüşlerinin alınıp alınmadığına yönelik bilimsel bir veri yoktur. Bu çalışmada amaç, eğitim fakültelerinde eğitim gören Anadolu Öğretmen lisesi çıkışlı öğrencilerin öğretmenlik algılarını bir araştırmayla ortaya koyarak yaşanılan süreci sorgulamak ve konuyla ilgili öneriler geliştirmektir. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın verileri öğrenci görüşlerinden elde edilerek içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışmanın ilk verileri; Anadolu Öğretmen Lisesi çıkışlı öğretmen adaylarının yüksek öğretmenlik algısı ve motivasyonuna sahip olduklarını göstermektedir.
Anahtar sözcükler: Anadolu öğretmen lisesi, öğretmen yetiştirme, sınıf öğretmeni yetiştirme

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ AKADEMİK ÜRETKENLİKLERİNİN AKADEMİK TEŞVİK PUANLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Doç. Dr. Süleyman Nihat ŞAD, İnönü Üniversitesi, nihat.sad@inonu.edu.tr
Doç. Dr. Ahmet KARA, İnönü Üniversitesi, ahmet.kara@inonu.edu.tr

ÖZET
Bakanlar Kurulunun 2015/8305 sayılı kararıyla yürürlüğe giren 'Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği' uyarınca 2015-2016 akademik yılı bahar yarıyılından itibaren akademisyenlere akademik teşvik ikramiyesi ödenmesi uygulamasına geçilmiştir. İlki 15 Şubat 2016 tarihinden itibaren ödenmeye başlanacak olan akademik teşvik ödeneğinin hesaplanmasında bir önceki akademik yıl olan 2015 yılına ait akademik faaliyetler esas alınmaktadır. Bu uygulamanın öğretim elemanlarına getireceği maddi getirinin ötesinde akademik üretkenliklerinin de standart bir göstergesi olarak kullanılabilir. Zira akademik teşvik uygulamasına konu olan faaliyetler "bilim, teknoloji ve sanata katkı sağlayıcı nitelikte yurtiçinde veya yurtdışında sonuçlandırılan proje, araştırma, yayın, tasarım, sergi, patent ile çalışmalarına yapılan atıfları, bilim kurulu bulunan uluslararası düzeydeki toplantılarda sunulan tebliğleri ve alınan akademik ödülleri" (YÖK, 2015) kapsamaktadır. Bu çalışmanın amacı İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının akademik üretkenlik düzeylerinin 2015 yılı akademik teşvik puanlarından hareketle akademik faaliyet türü, bölüm/program, kadro unvanı, kıdem ve ders yükü değişkenleri açısından incelemektir. Bu amaçla ilgili fakülte dekanlığından gerekli izinler alındıktan sonra öğretim elemanlarının akademik teşvik başvuru puanlarına ilişkin veriler doküman inceleme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Analizlerde farklı kadro unvanı kategorileri arasında standart bir şekilde karşılaştırma yapılabilmesi için yönetmelikte öngörülen katsayılar (profesör ve doçent kadrosu için x1, yardımcı doçent kadrosu için x1.5, araştırma görevlisi, öğretim görevlisi ve okutman kadroları için x2; uzman, çevirici ve eğitim-öğretim planlamacısı kadroları için x1) kullanılmamıştır. Verilerin analiz süreci devam etmekte olup, elde edilen bulgular eğitim fakültesi öğretim elemanlarının akademik üretkenlik düzeyleri ve öğretmen yetiştirme politikaları açısından tartışılacaktır.
Anahtar sözcükler: Akademik teşvik ödeneği, akademik üretkenlik, eğitim fakültesi öğretim elemanları

EĞİTİM FAKÜLTESİNE VE PEDAGOJİK FORMASYON PROGRAMINA KAYITLI ÖĞRETMEN ADAYLARININ DUYGUSAL YETERLİK ALGILARINA İLİŞKİN BİR KARŞILAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Ülkü KAN, Fırat Üniversitesi, aulkukan@yahoo.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Aysel MURAT, Fırat Üniversitesi, ayselmurat23@gmail.com

ÖZET
Zekâ, soyut düşünme, anlama, kavrama, problem çözme, bildiklerini aktarabilme, mantık yürütme gibi zihinsel yetilerin bileşkesidir (Budak, 2003). Duygusal zekâ ise ruh halini düzenleyebilme, kendini motive edip harekete geçirebilme, zorluklara göğüs gerebilme ve pes etmeme, sıkıntıların mantıksız kararlar alınmasını engellemesine izin vermeme, empati kurabilme ve umudunu hiç kaybetmeme olarak tanımlanmaktadır (Goleman, 2005). Bu çalışmada eğitim fakültesi son sınıf öğrencileri ile pedagojik formasyon programına kayıtlı öğrencilerin duygusal zekalarının ne düzeyde olduğunun belirlenmesi ve duygusal zekalarının çeşitli değişkenler (cinsiyet, alan, bölüm/ana bilim dalı, kayıtlı olunan program) açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Tarama modeli kullanılan araştırma 2015-2016 yılı güz yarıyılında Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıfına ve pedagojik formasyon programına kayıtlı olan öğrencilerden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak; Petrides ve Furnham (2000, 2001) tarafından geliştirilen, Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik çalışması Deniz, Özer ve Işık (2013) tarafından yapılan Duygusal Zekâ Özellik Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) kullanılmıştır. Ölçek yedili likert tipinde bir

ölçektir. Ölçek maddeleri kesinlikle katılmıyorumdan kesinlikle katılıyoruma doğru derecelendirilmiştir. DZÖÖ-KF'nun iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ölçeğin tamamı için .81, test-tekrar test güvenirlik katsayısı ise .86 olarak bulunmuştur. Ölçekte, iyi oluş, öz kontrol, duygusallık ve sosyallik boyutları yer almaktadır. Veriler değerlendirilirken bu boyutlar dikkate alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket program kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde bağımsız gruplar t Testi, tek yönlü varyans analizi, Levene testi, MWU testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, ölçeğin farklı boyutları doğrultusunda hem eğitim fakültesi öğrencilerinin hem de pedagojik formasyona kayıtlı öğrencilerin duygusal zekâ açısından farklılıklar gösterdikleri ortaya konulmuştur.

Anahtar sözcükler: Duygusal zekâ, eğitim fakültesi, öğretmen adayı, pedagojik formasyon

ELEŞTİREL PEDAGOJİ VE TÜRKİYEDE ELEŞTİREL PEDAGOJİ ALGISI

Yüksek Lisans Öğrencisi Ali Tansu BALCI, Dokuz Eylül Üniversitesi, alitansubalci@gmail.com
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, ayferkocabas@gmail.com

ÖZET

Eğitim felsefelerini genel olarak üç başlık altında toplamak gerekirse bunlar: Klasik Eğitim Felsefesi, Analitik Eğitim Felsefesi ve Eleştirel Eğitim Felsefesi olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Bu araştırmada genel olarak bu üç eğitim felsefesi incelenmekte ve özelinde Eleştirel Eğitim Felsefesi ve buna bağlı olarak Eleştirel Pedagojinin dünyada ve Türkiye'deki gelişimi incelenmektedir. Ayrıca Eleştirel Pedagojinin Sınıf Eğitimine yansımaları ve temelde "öğretmen eğitimi" ve "öğrenme-öğretme" boyutları üzerinde durulmaktadır. Alanyazında Eleştirel Pedagoji henüz tartışılır bir konu olmakta ve özellikle Sınıf Eğitimi alanında bu konu ile ilgili yeterli çalışma bulunmamaktadır. Ayrıca eleştirel düşünme becerisinin geliştirilmesinde Eleştirel Pedagojinin önemi ortada iken eleştirel düşünme ile ilgili yapılan araştırmalarda eleştirel pedagojiden yeteri kadar söz edilmemesi ya da tartışılmaması bu çalışmayı daha da önemli kılmaktadır. Bu çalışmada eleştirel eğitim felsefesi ve eleştirel pedagojinin geçmişten günümüze gelişimi kapsamında dünyada ve ülkemizde eleştirel pedagoji örneklerinin karşılaştırılarak öğretmen eğitimi ve öğrenme-öğretme süreçlerinin tartışılması amaçlanmaktadır. Eleştirel düşünen bireyleri yetiştirmede öğretmen eğitiminin önemi göz önüne alındığında bu çalışmada öğretmen eğitiminde eleştirel pedagoji ve eleştirel düşünme üzerinde durulmaktadır. Ayrıca Türkiye'de şimdiye kadar yapılmış eleştirel pedagoji ile ilgili çalışmaların bir değerlendirilmesi yapılarak günümüzde eğitim sisteminin problemlerine yönelik çözüm önerilerinin getirilmesi amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra eleştirel bakabilen bir aydın ve uygulayıcı olarak öğretmen niteliklerine katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Eleştirel düşünme, eleştirel pedagoji, öğrenme-öğretme, öğretmen eğitimi

ETKİLİ ÖĞRETMEN ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Doç. Dr. Durmuş KILIÇ, Atatürk Üniversitesi, dkilic@atauni.edu.tr
Arş. Gör. Yavuz SÖKMEN, Atatürk Üniversitesi, y_sokmen24@hotmail.com
Arş. Gör. Ali Fuad YASUL, Muş Alparslan Üniversitesi, fuadali@hotmail.com

ÖZET

Etkili öğretmen kimdir? Bir idealiste göre bütün iyi ahlaki özellikleri şahsında barındıran bir rol model, bir realiste göre alanında uzman ve disiplini elden bırakmayan bir otorite figürü, bir varoluşçuya göre ise sorduğu sorunun cevabından kendisi bile emin olmayan salt bir rehber… Peki ama bugünün koşulları etkili bir öğretmenden hangi vasıfları taşımasını talep etmektedir? Günümüz çağdaş eğitim anlayışı perspektifinden bakıldığında, etkili öğretmenin tanımlanmasında ve yetiştirilmesinde kullanılabilecek ve de uygulanabilecek açık, nesnel performans standartlarının olmayışı bu çalışmanın hareket noktasını oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amacı "Etkili Öğretmen" ölçeğinin geliştirilmesidir. Ölçeğin pilot ve asıl uygulamaları; 2014-2015 eğitim öğretim yılı bahar dönemimde Erzurum ilinde görev yapan öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklem grubu ise, uygun örnekleme (convenience sampling) yöntemiyle seçilen öğretmenler üzerinde yürütülmüştür. Elde edilen veriler üzerinde açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayacı faktör analizi yapılarak ölçeğin faktör yapısı incelenmeye çalışılmıştır. Verilerin analizinde açımlayıcı faktör analizi için SPSS 20.0 paket programı, doğrulayıcı faktör analizi için ise LISREL 8.1 paket programı kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin tek boyutlu olduğu ve 22 maddeden oluştuğu belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı 0.91'dir. Model uyum indekslerinin (RMSEA= .099, NFI= .90, NNFI= .91, CFI= .92, IFI= .92, S-RMR= .070) kabul edilebilir düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda, ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Etkili Öğretim, etkili öğretmen, ölçek, sınıf öğretmeni

FARKLI LİSANS PROGRAMLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE SORUNLARINA İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİNİN VE TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Yrd.Doç.Dr. Gökhan UYANIK, Kastamonu Üniversitesi, guyanik@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi dördüncü sınıf düzeyinde farklı lisans programlarında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının, çevre sorunlarına ilişkin bilgi düzeylerinin ve çevreye yönelik tutumlarının belirlenmesidir. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklem Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği olmak üzere dört farklı lisans programında dördüncü sınıf düzeyinde öğrenim görmekte olan 392 öğretmen adayından oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının çevre sorunları bilgisi başarı düzeyleri, Çimen ve Yılmaz (2014) tarafından geliştirilen 25 soruluk başarı testi ile belirlenmiştir. Testin KR-20 değeri .74 olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının çevreye yönelik tutumlarını belirlemek için

Şama (2003) tarafından geliştirilen tutum ölçeği kullanılmıştır. 5'li likert türünde geliştirilen ölçekte 21 madde bulunmaktadır. Tek boyuttan oluşan tutum ölçeğinin Cronbach Alpha (α) güvenirlik değeri .77 olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 21.0 istatistik paket program kullanılmıştır. Elde edilen puanları karşılaştırmak amacıyla bağımsız t-testi uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre, Çevre Eğitimi dersi alan ve almayan öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilişkin bilgi düzeyleri arasında, Çevre Eğitimi dersi alan öğretmen adaylarının lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Üniversitede Çevre Eğitimi dersi almış olan öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilişkin bilgilerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, Çevre Eğitimi dersi alan öğretmen adaylarının çevreye yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu saptanmıştır. Üniversitede Çevre Eğitimi dersinin zorunlu olduğu Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği lisans programlarında öğrenim gören öğretmen adaylarının çevre sorunları bilgisi ve çevreye yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, Çevre Eğitimi dersinin eğitim fakültelerinde yer alan bütün lisans programlarında zorunlu veya seçmeli ders olarak bulunmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Geleceğimizin teminatı olan yeni nesiller, okul öncesinden üniversiteye kadar sürekli öğretmenleriyle etkileşim içerisinde bulunmaktadır. Öğretmenlerin öğrencilerine rol model olduğu düşünüldüğünde, öncelikle öğretmenlerin çevre sorunlarını bilmeleri ve çevreye yönelik olumlu tutuma sahip olmaları gerekmektedir. Bu bakımdan, Çevre Eğitimi dersinin hem öğrenciler hem de öğretmenlik mesleğine başlayacak öğretmen adayları için oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Çevre eğitimi, çevre sorunları, tutum

HER ZEKÂ BOYUTUNUN DİKKATİNİ ÇEKMEK: ÇOKLU GİRİŞ NOKTALARI

Arş. Gör. Kudret AYKIRI, Pamukkale Üniversitesi, kaykiri@pau.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, coğrafya konularının öğretiminde çoklu giriş noktalarının kullanılmasına ilişkin sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerini incelemektir. Araştırma, 2015-2016 öğretim yılı güz döneminde Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı I. ve II. sınıf öğretmen adayları üzerinde yürütülmüştür. Enerji kaynakları konusunda yedi adet çoklu giriş noktası (etkinliği) geliştirilmiş ve derste uygulanarak, 138 öğretmen adayının görüşleri alınmıştır. Araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama çalışması kullanılmış ve anket tekniği uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının derse ve etkinlikleri uygulamaya ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen " Derse ve Etkinlikleri Uygulamaya İlişkin Görüş Formu" kullanılmıştır. Araştırmanın doğrultusunda, ilgili alan yazının taranması ve alan uzmanlarının ön görüşleri doğrultusunda belirlenmiş olan 30 maddeli ölçme aracı hazırlanmıştır. Bu aracın geçerlilik ve güvenirlik çalışmalarının yapılabilmesi için 94 kişilik gruba uygulanmıştır. Elde edilen sonuçların analizi doğrultusunda faktör yüklerine bakılmış iki ve daha az maddeden oluşan faktör yükleri ölçme aracından atılmıştır. Faktör analizi sonucunda ölçme aracından çıkarılan maddeler a19, b2'dir. Ölçme aracının maddelerinin son haline karar vermek için alan uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Bu doğrultuda ölçme aracı iki alt boyuttan oluşmuştur. Belirlenmiş olan alt boyutların öğrenci görüşlerini açıkladığı belirlenmiştir. Her bir alt boyutun güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Birinci "Öğrencilerin çoklu giriş noktalarının mevcut olduğu derse ilişkin görüşleri nasıldır?" alt boyutun iç tutarlılığı ,925 olarak bulunmuştur. İkinci "Öğrencilerin çoklu giriş noktalarını uygulamaya ilişkin görüşleri nasıldır?" alt boyutunun iç tutarlılığı ,796 olarak bulunmuştur. Ölçme aracının genel güvenirlik değeri ,885 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar ölçme aracının amacına hizmet ettiği ve güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. Verilerin analizinde ortalama, frekans, standart sapma, t-testi ve ANOVA analizleri yapılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizindeki istatistiki işlemler SPSS programının 15 sürümünde anlamlılık düzeyi .05 alınarak yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmen adaylarının çoklu giriş etkinliklerinin uyguladığı derse ve etkinlikleri uygulamaya yönelik olumlu görüş içerisinde oldukları görülmüştür. Öğretmen adaylarının görüşleri ile demografik özellikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuçlara bağlı olarak çoklu giriş noktalarının kullanılmasına ilişkin çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Çoklu giriş noktaları, çoklu zekâ, derse giriş etkinlikleri, dikkat çekme, dikkati sürdürme

İLK YOL GÖSTERİCİLERİMİZ

Lisans Öğrencisi Yunus BEKLEVİŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ynsbklvs@hotmail.com

ÖZET

Eğitim-öğretimin temel taşları olan, hayatımızda ilk yol göstericilerimiz olan öğretmenlerimiz içerisinde; en çok zaman geçirdiğimiz, temel bilgi ve becerileri öğrendiğimiz sınıf öğretmenimizin üzerimizdeki etkisi büyüktür. Çünkü çocuklara ilk yıllarda yapılacak eğitimin niteliği, gelecekteki başarıları, okula karşı, derslere karşı ve kendilerine karşı tutumları üstünde önemli bir etkiye sahiptir. Ayrıca sınıf öğretmeninin çocukların geleceğini biçimlendirmede, sağlıklı bir kişilik kazanmasındaki da büyük rol oynadığını söylemek mümkündür. Sınıf öğretmenlerimizi çocukken belki objektif olarak değerlendiremeyiz; fakat yıllar sonra öğretmenimizin öğrenme-öğretme sürecindeki yeterliliklerini daha sağlıklı değerlendirebiliriz. Be sebeple bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının ilk yol göstericileri olan kendi sınıf öğretmenleri hakkındaki görüş ve tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunu, 2015- 2016 eğitim-öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören sınıf öğretmenliği 1-2-3 ve 4.sınıflarının her birinden alınan 5 kişilik gruplar ile toplam 20 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan 10 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Görüşme formu oluşturulurken ilgili literatür taranacak ve uzman görüşü alınacaktır. Elde edilen veriler betimsel içerik analizi yöntemi ile nitel olarak değerlendirilecektir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının kendi sınıf öğretmenlerinin hayatlarında nasıl bir yere sahip oldukları, şu anki yaşamlarını nasıl etkiledikleri ve geçmişte almış oldukları ilkokul eğitimin niteliği hakkında veriler elde edilmesi beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: İlk yol göstericilerimiz, sınıf öğretmeni, sınıf öğretmenliği adayları

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRETMENLERİN PROBLEM ÇÖZMEYE YÖNELİK YANSITICI DÜŞÜNME DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğretmen Yalçın ATLI, Milli Eğitim Bakanlığı, yalcinatli@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Sacide Güzin MAZMAN AKAR, Uşak Üniversitesi, s.guzin@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Cüneyit AKAR, Uşak Üniversitesi, akarcuneyt@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ilkokul 4. sınıf öğretmenlerinin problem çözmeye yönelik yansıtıcı düşünme düzeylerini belirlemek ve farklı değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Mardin ilinin Artuklu, Mazıdağı ve Derik ilçelerinde 4. sınıfı (birleştirilmiş sınıf okutmayan) okutan öğretmenler arasından gönüllülük esasıyla çalışmaya katılmayı kabul eden 115 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelinde betimsel olarak desenlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, "Kişisel Bilgi Formu"; geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Dolapçıoğlu (2007) tarafından yapılan ve 28 maddeden oluşan "Sınıf Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünme Düzeylerini Belirlenme Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışma kapsamında kullanılan ölçeğin cronbach's alpha değeri 0.966 bulunmuştur. Araştırmada verilerin analizinde frekans ve yüzde değerleri, bağımsız örneklemler t-testi ve bağımsız değişkenlerin özelliğine göre çoklu karşılaştırmalarda tek yönlü ANOVA analizi ve post hoc testlerinde Scheffe ve Tukey kullanılmıştır. Çalışma sonunda sınıf öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme becerilerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyete göre farklılıklar bulunmamıştır. Araştırmaya katılanların %40' meslekteki kıdem yılı 5 yıl ve daha az olan öğretmenler olarak görülürken, meslekteki kıdem yılı arttıkça yansıtıcı düşünme düzeyinin azaldığı görülmüştür. Mezun oldukları okul türüne göre ise Eğitim Fakültesi çıkışlı mezunlar ile Eğitim Yüksek Okulu mezunları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. 4. sınıf öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme becerilerine ilişkin sorulardan problem çözme boyutunda sorulara çoğunlukla 'sıklıkla' yanıtını verdikleri tespit edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf öğretmenlerine yönelik yansıtıcı düşünme etkinlikleri içeren hizmet içi eğitimlerin hazırlanması, yansıtıcı öğrenmeyi kapsayan konu ve etkinliklerin sayısının arttırılması önerilmiştir.

Anahtar sözcükler: Problem çözme, yansıtıcı düşünme, yansıtıcı öğretmen

İŞBİRLİĞİNE DAYALI BİR YAKLAŞIM MI, YASAL BİR ZORUNLULUK MU? İLKOKULLARDA ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURULU

Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN, Anadolu Üniversitesi, mgulteki@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Ecmel YAŞAR, Anadolu Üniversitesi, ecmelyasar@gmail.com
Arş. Gör. Mediha GÜNER, Anadolu Üniversitesi, gunermediha@gmail.com

ÖZET

Öğretmenlik; geleceğin kuşaklarını ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklar bağlamında hayata hazırlayan profesyonel bir meslektir. Okulun ve okuldaki eğitim hizmetinin niteliği, profesyonel bir mesleği sürdüren öğretmenlerin niteliğiyle doğrudan ilişkilidir (Ağdelen ve Ağdelen, 2006; Albez, Sezer, Akan ve Ada; 2014). Okul ve öğretmenin niteliği ise, öğrencinin niteliğini doğrudan etkilemektedir. Beceri gelişimini, özsaygıyı, sınıf içi davranışı öğretmenin mesleki ve kişisel niteliği belirlemektedir (Barth, 1990). Öğretmenlerin eğitim ve öğretim nitelikleri ise, etkili ve açık bir iletişim ağının kurulması ve ortak planlama yapılmasıyla gelişim gösterebilmektedir (Albez, Sezer, Akan ve Ada; 2014). Bu bağlamda, okuldaki eğitimde ve bu eğitimi alan öğrencilerin öğrenme performanslarında beklenen nitelik artışı, öğretmenlerin bireysel olarak hareket etmelerinden çok, ortak karara varabilmeleri ve kararlarını ortaklaşa uygulayabilmeleri ile olanaklıdır (Gajda & Koliba, 2007; McCaleb, 2013). Bu anlayışın olduğu okullarda, öğretmenler içten güdülenerek oluşturdukları takımlarda etkili bir şekilde çalışabilmektedirler (Cohen, 1988). Öğretmenler arasındaki bu işbirliği ve yardımlaşma süreci, eğitim-öğretim ortamının niteliğini artırarak, öğrencilere daha iyi öğrenme fırsatları yaratmaktadır (Avalos, 1998; Rogers & Threatt, 2000). Öğretmenler arası işbirliğini sağlayan en önemli platformlardan biri de zümre öğretmenler kuruludur (ZÖK). ZÖK, aynı şubeleri okutan öğretmenlerin belirli dönemlerde bir araya gelerek, ortaklaşa yürütecekleri çalışmalara ilişkin kararların alınması ve eğitim öğretim etkinliklerinin planlanması için yapılan toplantılardır (Albez, Sezer, Akan ve Ada, 2014). Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 35. maddesinde göre " zümre öğretmenler kurulu, okul öncesi eğitim kurumlarında okul öncesi eğitimi öğretmenlerinden, ilkokullarda aynı sınıfı okutan sınıf öğretmenleri ve varsa alan öğretmenlerinden, ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında ise aynı alanın öğretmenlerinden oluşmaktadır" (MEB, 2014). Toplantılar, zümre öğretmenleri arasından seçimle belirlenen öğretmenin başkanlığında yapılmakta ve öğretim programının gözden geçirilmesi, ders planlarının düzenlenmesi, öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme değerlendirme araçları, öğrenci başarı düzeyi, okulun fiziki mekânlarının ve ders araç gereçlerinin kullanımı gibi konuları ele almaktadır (MEB, 2014). ZÖK, öğretmenlerin bir araya gelerek öğretim programları üzerinde çalışmalarını, değerlendirme yapmalarını, sınıfları organize etmelerini, disiplin ve davranış yönetimi hakkında ortak kararlara varmalarını sağlayıp, hem eğitim verimliliğini hem de öğretmenin niteliklerini artırdığından (Holloway & Long, 1998; Çepni ve Küçük, 2003; Küçük, Avcı ve Altıntaş, 2004) ; bireysel, örgütsel ve ulusal eğitim çıkarları açısından önemli ve gerekli görülmektedir. ZÖK ile ilgili yurtiçi çalışmaların sınırlı olması (Küçük, Ayvacı ve Altıntaş, 2004; Demirtaşve Cömert, 2006; Ağdelen ve Ağdelen, 2006; Şahin, Maden ve Gedik, 2011; Gökyer, 2011; Albez vd., 2014) ve bu sınırlılık dahilinde kurulun ilkokullardaki işlerliğinin ve yaşanılan sorunların bilinmezliği, araştırmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Araştırmanın genel amacı; ilkokul zümre öğretmenler kurulu üyelerinin kurulun işleyişi ve işlevselliği hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Genel amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranacaktır: 1. İlkokul zümre öğretmenler kurulunun işlevselliği ne düzeydedir? 2. İlkokul zümre öğretmenler kurulunda ele alınan konular nelerdir? 3. İlkokul zümre öğretmenler kurulunda ele alınan konuların gerçekleşme düzeyleri nedir? 4. Üyelerin ideal zümre öğretmenler kurulu hakkındaki düşünceleri nelerdir? Nitel yöntemin kullanılacağı araştırmada veriler, 8 farklı ilkokulda görev yapmakta olan 8 öğretmenden oluşturacaktır. Sekiz öğretmenden dördünün zümre başkanı, diğerlerinin ise zümre öğretmenler kurulu üyesi olması ölçütü aranacaktır. Veriler odak grup görüşmesi yoluyla toplanacak, betimsel analize göre çözümlenecektir. Analizde veriler önceden belli olan kategori ya da boyutlara göre özetlenip yorumlanacaktır.

Anahtar sözcükler: İlkokul, işbirliği, ortak karar alma, sınıf öğretmeni, zümre öğretmenler kurulu

JAPONYA, HOLLANDA VE İSPANYA'DA ÖĞRETMEN YETİŞTİRME UYGULAMALARI

Doktora Öğrencisi Barış YAMAN, İnönü Üniversitesi, baris_yaman44@hotmail.com

ÖZET

Yirmi birinci yüzyılda, yaygın bir şekilde küreselleşme ve bilişim çağı yaşanmaktadır. Ülkeler arasındaki sınırlar giderek yok olmaya başlamış ve artık dünyanın bir ucundan diğer ucuna kadar herkes birbirinden haberdar duruma gelmiştir. Bu durum eğitim ve öğretimde de yeni dönüşümleri beraberinde getirmiştir. Artık bir ülke başka bir ülkedeki eğitim sisteminden daha kolay haberdar olmaktadır. Başarılı olduğu düşünülen eğitim sistemleri daha kolay incelenebilmekte, üçüncü dünya ülkeleri gelişmiş ülkelerin eğitim sistematikleri hakkında daha rahat bilgi sağlayabilmektedir. Çünkü ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile eğitim sistemleri doğru orantılıdır. Gelişmiş ülkelerin veya üçüncü dünya ülkelerinin de kendi aralarında eğitim sistematikleri incelenecek olursa çeşitli kültürel, sosyoekonomik farklılıklar gözlemlenmektedir. Yani her ülkedeki eğitim sistemi birbirinden farklı olup farklı karakteristik özellikler göstermektedir. Diğer bir değişle ülkelerin eğitim sistemleri o ülkelerin doğrudan ya da dolaylı bir şekilde sembolü haline gelmektedir. Artık ülkeler ile ilgili sosyal kültürel ekonomik siyasi herhangi bir konu hakkında konuşulduğunda mutlaka eğitim sistemi de konuşulmakta ve konuşulma sırası giderek üst sıralara yerleşmektedir. Eğitim sistemleri konuşulurken yapılan mukayeseler, karşılaştırmalı eğitim sistemlerini doğurmuştur. Karşılaştırmalı eğitim, ülkelerin eğitim sistemlerini karşılaştırarak çeşitli doğurgular ortaya koymaktadır. Ayrıca karşılaştırmalı eğitim, ülkelerin eğitim bakanlıkları için bir rehber niteliği de taşımaktadır. İşte bu araştırmada, ekonomik anlamda dünya devlerinden Japonya'nın, Avrupa Birliği için önemli bir bölge olan Benelüx ülkelerinden biri olan Hollanda'nın ve 2008 krizi sonrası ekonomik anlamda zor günler yaşayan Avrupa Birliği ülkelerinden İspanya'nın öğretmen yetiştirme uygulamalarının karşılaştırılması yapılmış ve bu doğrultuda çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Hollanda, İspanya, öğretmen yetiştirme, Japonya

NEOLİBERAL SİSTEMDE SINIF ÖĞRETMENİNİN YENİ ROLÜ: PARTNER ÖĞRETMEN

Prof. Dr. İsmail Hakkı MİRİCİ, Hacettepe Üniversitesi, hakkimirici@gmail.com

ÖZET

Neoliberalizm, bir düşünce akımı olarak, piyasa ekonomisinin devlet işlerinden bağımsız olarak özel teşebbüs tarafından yönetilmesi gerektiğini savunur. Neoliberal uygulamalar, sermayenin talep ve ihtiyaçları doğrultusunda çok yönlü programlar ortaya koyarak toplumsal alanda güç dengelerinin yeniden ifade edilmesine olanak sağlamıştır. Bu programa ayak uyduramayan işletmeler ya yok olmuşlar ya da yeni dönemin sermaye birikim düzenine uyumlu hale gelmişlerdir (Ekici ve Güzel 2016). Neoliberal sistem, bu bakış açısıyla, eğitim sektörünü de piyasa mekanizmasının bir parçası olarak görmektedir. Buna göre, bir kamu hizmeti olan eğitimin de ticari bir meta olarak pazarlanması gerekmektedir. Günümüzde eğitim sektörünün yaygın bir biçimde özelleşmesinin temel nedeni de budur (Yıldız 2008). Özel okulların büyük bir bölümünde İngilizcenin okulun her alanında kullanılmasını ve çocuğun anadili dışlanmadan Matematik, Fen ve Hayat Bilgisi gibi derslerin İngilizce olarak da okutulmasını öngören "Daldırma" (immersion) programı benimsenmiştir. Bu programa göre, sınıfta bir sınıf öğretmeni ve bir İngilizce öğretmeni aynı anda bulunmakta ve dönüşümlü olarak dersi iki dilde öğretmektedir. Nitel ve nicel verilere dayalı karma model kullanılan bu çalışmada, partner öğretmen uygulamasına dayalı sınıf etkinlikleri ve sınıf öğretmenlerinin iki dilli- iki öğretmenli "Daldırma" sistemi hakkındaki görüşleri irdelenmektedir. Elde edilen veriler, böylesi bir programın nasıl uygulanabileceği hakkında önceden bilgi ve deneyim sahibi olmayan sınıf öğretmenlerinin bu sisteme uyum sağlamada son derece zorlandıklarını ortaya koymaktadır. Sisteme uyum sağlayanların ise, hem özel sektörde kolaylıkla çok iyi şartlarda iş bulabildiklerini belirtmekte, hem de bu sistemin dilsel ve mesleki anlamda kendilerini geliştirmelerine katkı sağladığına inanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Daldırma programı, İki dilli/iki öğretmenli sistem, partner öğretmen, sınıf öğretmeni, Neoliberalizm

ÖĞRENCİLERİN "ÖĞRETMEN" KAVRAMINA İLİŞKİN İLERİ SÜRDÜĞÜ METAFORLAR

Doç. Dr. Hasan Basri MEMDUHOĞLU, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, hasanmemduhoglu@gmail.com
Öğretmen Yeliz KAN, Milli Eğitim Bakanlığı, yelizkan@yandex.com

ÖZET

Öğretmenler, bireylerin hayatlarında önemli izler bırakır ve onların davranışlarının oluşumunda etkin rol oynar. Etkili eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde başat sorumluluk öğretmenlere yüklenmişlerdir. Sınıfta öğretim ortamının düzenlenmesi, hayata geçirilecek etkinliklerin belirlenmesi, ders araç gereçlerinin ve öğretim yöntemlerinin seçimi ve kullanılması bu sorumluluklardan bazılarıdır. Bu yükümlülükleri yerine getiren öğretmen, sınıfta etkin bir rol oynayarak öğrencilerin okulda bulundukları süre boyunca hem eğitimlerinde, hem de kişisel davranışlarında önemli etkilerde bulunmaktadır. Bu açıdan öğrencilerin hayatlarında çok derin etkiler bırakan öğretmenlerin öğrenciler tarafından nasıl algılandığı ile ilgili araştırmaların yapılması önemli görülmektedir. Öğrencilerin, öğretmenlere ilişkin algılarını belirlemenin çeşitli alternatif yöntemleri vardır. Bu yöntemlerden biri de metafordur. Bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma şeklinde tanımlanan metafor (TDK, 2013), bir kavramın bireyde oluşturduğu anlam ya da kavramsal ifadelerdir. Metafor, bir kavramın başka bir kavramla açıklanmasından daha önemli ve güçlü bir zihinsel üretimdir, çünkü ilgili kavrama dönük sahip olunan derinliği ve deneyimleri ifade eder (Eraslan, 2011, Sezer, 2003). Amaç: Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin, öğretmenlere ilişkin metaforik algılarını belirlemektir. Bu genel amaç çerçevesinde, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır. 1. Öğrenciler "öğretmen" kavramına ilişkin sahip oldukları algıları hangi metaforlarla ifade etmektedir? 2. Öğrenciler "ideal öğretmen" kavramına ilişkin sahip oldukları algıları hangi metaforlarla ifade etmektedir? 3. Öğrencilerin "öğretmen ve ideal öğretmen" kavramına ilişkin sahip oldukları algıları cinsiyete göre nasıl farklılık göstermektedir? 4. "Öğretmen" kavramına ilişkin olarak öğrenciler tarafından ileri sürülen metaforlar, ortak özellikleri bakımından, hangi

kategoriler altında toplanabilir? Yöntem: Araştırma modeli, evren, örneklem. Bu çalışma, betimsel tarama modelindedir. Nitel yöntemle, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Çalışma grubu: Araştırmanın çalışma grubu, Van ilinin üç merkez ilçesinde yer alan üç ortaokuldaki 31 öğrenciden oluşmuştur. Verilerin toplanması ve çözümlenmesi: Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırma kapsamına dahil edilen metaforların alfabetik sıralaması yapılarak, her bir metaforu temsil eden öğrenci sayısı (f) ve yüzdesi (%) hesaplanmıştır Ardından belirli ortak özelliklere sahip metaforlar gruplandırılarak alt kategoriler altında değerlendirilmeye alınmıştır.

Anahtar sözcükler: Mecaz, metafor, öğretmen

ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SEÇİLME VE YETİŞTİRİLME SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Uzman İsmail ÇAYPINAR, Amasya Üniversitesi, caytokat.38@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Meltem AKIN KÖSTERELİOĞLU, Amasya Üniversitesi, mkostereli@hotmail.com

ÖZET

Eğitim politikalarını uygulamaya koyan ve uygulama biçimleri ile bu politikaları etkileyen, eğitim hizmetlerine anlam katan, eğitimi işlevselleştirip ona ruh veren ve eğitimin hizmetlerinin başlatıcısı, geliştiricisi, uygulayıcısı olan öğretmenler eğitim sistemlerinin vaz geçilmez öğesidir (Mete, 2013). Çalışmanın amacı, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görev yapan öğretim elemanlarının öğretmen adaylarının seçilme ve yetiştirilme sürecine ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu çalışma nitel çalışma desenlerinden fenomonoloji(olgubilim) kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görev yapan ve öğretmen yetiştirme alanında uzmanlaşmış 8 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Öğretim elemanlarının belirlenmesinde amacına uygun olarak amaçlı örneklem seçim yöntemlerinden ölçüt örneklem yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında öğretim elemanlarının görüşlerini ortaya çıkarılması amaçlandığı için nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarına yönelik dört maddeden oluşan yarı yapılandırılmış mülakat soruları uzman kontrolünden geçirilerek hazırlanmıştır. Mülakatlar sürecinde öğretim elemanlarının görüşleri için izin alınarak ses kayıt cihazı yardımı ile kaydedilmiştir. Elde edilen ses dosyaları bilgisayar ortamına aktarılmış ve yazı haline getirilerek NVIVO.9.0 programına aktarılmıştır. Bu programdan yararlanarak kod ve temalar meydana getirilmiştir. Oluşturulan bu kod ve temalarla NVIVO.9.0 programından yararlanılarak model ve grafikler oluşturulmuştur. Araştırma bulguları incelendiğinde üniversiteye seçilme sürecinin mevcut durumuna ilişkin olarak; öğretim elemanları öğretmen adaylarının adil değerlendirilmesi, standart olması, torpilin önüne geçilmesi ve standart olarak eşdeğer öğrencilerin seçilmesi noktasında mevcut sistemi yeterli bulurken; öğretmenlik yapabilme yeterliliği, iletişim becerisi, üst düzey bilişsel becerileri, kişisel ve ruhsal özellikleri, mesleği yapabilme konusundaki isteklilik ve gönüllülük düzeylerini ölçememesi, ezber bilgiye dayanması, sınavın güvenirliğinde sıkıntıların yaşanması ve sınavın kaygıya sebep olmasından dolayı gerçek performansı yansıtmaması gibi nedenlerle yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanları öğretmen adaylarının seçilme sürecinin nasıl olması gerektiğine ilişkin olarak; öğretmenlik yeteneğini ön plana çıkaran, torpilin önüne geçmek kaydı ile mülakat olması gerektiğini ve ayrıca uygulamalı bir sınav olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları öğretmen adaylarının yetiştirilme sürecinin mevcut durumuna ilişkin olarak; derslerin uygulamalardan yoksun ve teorik ağırlıklı olduğunu, öğretmenlik uygulamalarının süresinin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının yetiştirilme sürecinin nasıl olması gerektiği ile ilgili olarak; öğretim elemanlarından bazıları öğretmen adaylarının yetiştirilme sürecinde teorik derslere bir miktar uygulama kısmı eklenebilir, ifadesini kullanmışlardır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının seçilmesi konusunda öğretim elemanlarının mevcut sistemin bazı yönlerden yeterli bazı yönlerden yetersiz olduğunu; mevcut sistemin öğretmen adaylarını mesleki anlamda daha çok salt bilgi yönünden ölçtüğü noktasına dikkat çekmişlerdir. Seçilme sürecinin nasıl olması gerektiği konusunda ise öğretmen adaylarının bu süreçte çok yönlü değerlendirilmeye tabi olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının yetiştirilme sürecine ilişkin olarak ise öğretim elemanlarının çoğunluğu teorik derslerin ağırlıklı olduğu uygulama derslerinin bu süreçte yetersiz olduğunu belirtirken bu sürecin nasıl olması gerektiğine yönelik ise öğretim odaklı olması ve öğretmen adaylarının mesleğe psikolojik olarak da hazırlanmaları gerektiğine dikkat çekmişlerdir.

Anahtar sözcükler: NVIVO 9.0, öğretim elemanları, öğretmen adayları

ÖĞRETMEN ADAYLARININ BENLİK SAYGILARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Kayhan BOZGÜN, Amasya Üniversitesi, kayhan.bozgun@amasya.edu.tr
Arş. Gör. Murat BAŞGÜL, Amasya Üniversitesi, muratbasgul60@gmail.com

ÖZET

Genel olarak benlik saygısı, bireyin kendini değerli görmesi, etkili ve başarılı bulması ve kendisiyle gurur duyması olarak tanımlanabilir (Akt. Ozkan, 1994). Bu bağlamda araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının benlik saygılarının cinsiyet, kilo, boy, aile gelir durumu ve eğitim aldığı bölüm gibi farklı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini araştırmaktır. Bu araştırmada yöntem olarak, deneysel olmayan araştırma yöntemlerinden karşılaştırmalı (comparative) araştırma deseni kullanılmıştır. İki ya da fazla durum ve olgu arasında farklılığın olup olmadığını anlamak için karşılaştırmalı desen kullanılır (McMillan ve Schumacher, 2010). Çalışmada yer alan örneklemi, Amasya Üniversitesi eğitim fakültesinde sınıf öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği ve türkçe öğretmenliği bölümlerinde öğrenimlerine devam eden 462 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen ve Çuhadaroğlu (1986)' nun uyarlamış olduğu "Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler PASW Statistics Data Editor Paket programında korelasyon analizi, t testleri ve anova teknikleri kullanılarak analiz edil. Sonuçların analizinde .05 anlamlılık düzeyi baz alınmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; öğretmen adaylarının benlik saygıları ile cinsiyetleri ve sınıfları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p=0.471$, $p>0.05$). Bu bağlamda öğretmen adaylarının cinsiyetleri ne olursa olsun

benlik saygısına etki etmeyeceği sonucu çıkartılabilir. Arıcak'ın (1995) yaptığı bir çalışmada da aynı sonuç görülmüştür. Üniversitelerdeki öğretmen adaylarına kız-erkek ayırt etmeden görev sorumluluğu kazandıracak çalışmalar verilerek benlik saygılarının yükselmesi sağlanabilir.

Anahtar sözcükler: Benlik saygısı, değişken, öğretmen adayı

ÖĞRETMEN ADAYLARININ CESARET DÜZEYLERİNE GÖRE ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Ali Tansu BALCI, Dokuz Eylül Üniversitesi, alitansubalci@gmail.com
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, ayferkocabas@gmail.com
Doç. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, erkut.konter@deu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Yusuf AVŞAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, yusuf.avsar@outlook.com

ÖZET

Eleştirel Düşünme konusunda Türkiye'de son yıllarda birçok çalışma olmasına rağmen bu konudaki çalışmaların henüz yeterli olgunluğa eriştiğini söylemek pek mümkün değildir. Öyle ki her çalışmanın kendine özgü bir eleştirel düşünme algısı var olmakta ve eleştirinin kökenine dair kuramsal tartışma yeteri kadar desteklenmemektedir. Genellikle eleştirel düşünme uygulama boyutunda tartışılmakta ve çoğu zaman eleştirinin kendisine ters yönde olan bir kuramdan hareket edilmektedir. Ancak bunda birçok etmen söz konusu olmaktadır. Konunun kendisi sosyolojiden, psikolojiye, felsefeden, eğitime ve zihin araştırmalarına kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Haliyle eğitim bilimlerinde tartışılan eleştirel düşünmede diğer disiplinlerden etkilenmektedir. Ayrıca eleştirel düşünmenin bir beceri mi, zihinsel süreç mi, tutum mu yoksa bir düşünme biçimi mi olduğu ise ayrı bir tartışma olarak ortada durmaktadır. Bu araştırmada eleştirel düşünmenin kuramsal temellerinden bahsedilmekte, günümüz Milli Eğitim müfredatında uygulana gelen eleştirel düşünme becerisi eğitiminin bir eleştirisi ile birlikte bu becerinin – eğer bir beceri ise – nasıl geliştirilebileceği üzerinde tartışılmakta ve bu süreçte cesaret kavramının üzerinde durulmaktadır. Ayrıca cesaret ve eleştirel düşünme arasındaki ilişki incelenmekte olup öğretmen adaylarının cesaret ve eleştirel düşünme düzeyleri ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Çünkü cesaret eski zamanlardan beri erdemli hayatın ana unsuru olarak ele alınmıştır, antik çağlardan günümüze kadar insan erdemlerinin en önemlisi olarak gösterilmiştir. Eski Yunanlarda cesaret erdemli yaşamın bir parçası olmuştur ve diğer erdemlerin cesareti kaynak alarak ortaya çıktıkları ileri sürülmüştür. Tüm bunların yanında günümüzde cesaretin bir erdem olarak değil de bir yetenek olarak ele alınması da tartışma konusudur. Son zamanlarda pozitif psikoloji cesaret kavramına odaklanmıştır ve "cesaret nedir" sorusuna hala cevap aranmaktadır. Ayrıca cesaret kavramının sınıflandırılması konusunda da henüz bir fikir birliğine varılamamıştır. Bu tartışmalardan hareketle alanyazında cesaret ile ilgili yeterli çalışmanın bulunmaması, konunun alanyazına yeni katkılar sağlayacağı da göz önüne alındığında ve eleştirel düşünme becerisini de destekleyici yönlerinin bulunması nedeniyle öğretmen adaylarının cesaret düzeylerine göre eleştirel düşünme eğilimleri araştırmamızın amacını oluşturmaktadır. Bu araştırma alanyazındaki bu konuları tartışılır hale getirmek için tasarlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde olup betimsel bir çalışmadır. Araştırmada Kökdemir (2003) tarafından Türkçe' ye çevrilmiş olan ve 6 alt boyuttan (Analitiklik, Açık Fikirlilik, Meraklılık, Kendine Güven, Doğruyu Arama, Sistematiklik) oluşan "California Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği" (iç tutarlılık katsayısı, .88) ve Konter ve Ng (2012) tarafından geliştirilen ve 5 alt boyuttan (Yetkinlik, Kararlılık, Atılganlık, Tehlikeyi Göze Alma, Kendini Feda Etme) oluşan "Spor Cesareti Ölçeği" (iç tutarlılık katsayısı, .61 ile 82 arasında) kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Sınıf Eğitimi bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerinin analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Cesaret, eleştirel düşünme, eleştirel pedagoji

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE OKURYAZARLIKLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Uzman Rasim ÖNDER, Süleyman Demirel Üniversitesi, rasimonder32@gmail.com
Arş. Gör. Süleyman ÜNLÜ, Süleyman Demirel Üniversitesi, suleymanunlu_45@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada öğretmen adaylarının çevre okuryazarlık düzeyleri cinsiyet, anne - baba eğitim düzeyleri ve üniversitede çevre eğitimi dersi alıp almamasına göre incelenmiştir. Bu amaçla öğretmen adaylarına yönelik Kişisel Bilgi Formu ile "Çevre bilgi, tutum, kullanım ve sorunları" olmak üzere dört temadan oluşan bir Çevre Okuryazarlığı Ölçeği uygulanmıştır. Bu çalışmada, betimsel bir yöntem kullanılmıştır. Veriler, 2014- 2015 eğitim – öğretim yılında Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi ve Sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan 1300 öğretmen adayından toplanmıştır. Verilerin analizinde bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve aralarındaki anlamlı farkı bulmak için çoklu karşılaştırma testi Tukey uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin çevre bilgi, tutum ve kullanım alt ölçek puanları anne eğitim durumlarına göre incelendiğinde anlamlı fark bulunmazken çevre sorun ölçek alt puanlarında ise anlamlı farkın anne eğitim durumu üniversite mezunu olanlar ile ilkokul mezunu olanlar arasında olduğu görülmüştür. Öğrencilerin çevre bilgi ve tutum alt ölçek puanları baba eğitim durumlarına göre incelendiğinde anlamlı fark bulunmazken çevre kullanım alt ölçek puanlarında babası üniversite mezunu olan öğrenciler ile okur- yazar olmayan öğrenciler arasında çevre sorun alt ölçek puanlarında ise anlamlı farkın baba eğitim durumu üniversite mezunu olanlar ile ilkokul mezunu olanlar arasında olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının çevre bilgi, kullanım ve sorun puanları cinsiyetlere göre incelendiğinde anlamlı fark görülürken çevre tutum puanlarında anlamlı fark görülmemiştir. Öğretmen adaylarının ana bilim dallarına göre çevre eğitimi ders alıp almamalarına göre incelendiğinde çevre tutum ve sorun alt ölçek puanlarında anlamlı fark görülmemiştir. Çevre bilgi alt ölçeğinde anlamlı farkın Fen bilgisi ile sosyal bilgiler öğretmen adaylarında görülürken çevre kullanım alt boyutunda ise Fen Bilgisi ve Sınıf öğretmenliği ile Sosyal Bilgiler öğretmen adayları arasında olduğu görülmüştür. Genel olarak çevre dersi alan branşların çevre okuryazarlık düzeyleri daha yüksek çıktığı görülmüştür. Bu durumda çevre eğitimi dersi almayan branşlara da çevre eğitimi dersinin kullanılması önerilir.

Anahtar sözcükler: Çevre okuryazarlığı, çevre ve eğitim, çevreye yönelik tutum ve sorunlar

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOCUK HAKLARI KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Mustafa BEKTAŞ, Sakarya Üniversitesi, mbektas@sakarya.edu.tr
Öğretmen Buket KARADAĞ, Doğa Okulları Sakarya Kampüsü, karadagbuket@gmail.com

ÖZET
Çocuk hakları, kanunen veya ahlaki olarak dünya üzerindeki tüm çocukların doğuştan sahip olduğu; eğitim, sağlık, barınma, fiziksel, psikolojik veya cinsel sömürüye karşı korunma gibi haklarının hepsini birden tanımlamakta kullanılan evrensel bir kavramdır. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 42. Maddesinde de çocuk haklarının çocuklara öğretilmesi öngörülmüştür. Bu sebeple her yıl 20 Kasım günü okullarda Çocuk Hakları Günü olarak kutlanmaktadır. Okulların öncelikli hedeflerinden biri insan haklarına saygılı bir toplum oluşturmaktır. Çocuk Hakları Sözleşmesi de insan haklarının bütününü oluşturan belgeler arasında önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple çocuk hakları üzerine bir çok çalışma yapılmaktadır. Yapılmış çalışmalar göstermektedir ki çocuklara haklarıyla ilgili kavramlar küçük yaşlarda bütün branş öğretmenlerinin desteğiyle öğretilmeye başlanmalıdır. Öğretmenlerin bu sorumluluğu yerine getirebilmeleri için Çocuk Hakları konusunda teorik ve pratik olarak yeterli bilgiye sahip olmaları, çocuk haklarını öğretirken iyi bir rehber olmaları, uygulamaya dönük etkinlikler yapmaları ve en önemlisi çocuklara haklarını korumayı öğretmeleri gerekmektedir. Bu sebeple çocuk haklarının öğretilmesinde görev ve sorumluluğu olan bütün branş öğretmenlerinin henüz öğretmen adayı iken çocuk haklarıyla ilgili yeterli bilgi ve bilinç düzeyine ulaşmaları sağlanmalıdır. Öğretmen adaylarının bilgi ve bilinç düzeylerini belirlemek için farklı araştırmalar yapılabilir. Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik algılarını belirlemektir. Algıları belirleme sürecinde metaforlardan yararlanılacaktır. Çünkü literatürde metaforlar bilgi ile duygu arasında bir köprü olarak tanımlanmaktadır. Bu araştırma, öğretmen adaylarının çocuk haklarıyla ilgili algılarını belirlemek açısından güncel, farklı branştaki öğretmenlerle yürütüldüğü için özgün, çocuk haklarının öğretilmesinin yasal bir zorunluluk olması yönüyle gerekli ve çocuk haklarını bilmenin önemi ile ilgili farkındalığı arttırabileceği için işlevsel olarak görülmektedir. Bu çalışma farklı branşlardaki öğretmen adaylarının metaforik algılarını belirlemeye yönelik yapılmış, olgubilim deseninde nitel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubunu 2014-2015 eğitim öğretim yılında Sakarya Üniversitesi'nde farklı branşlarda öğrenim görmekte olan 200 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmacı tarafında geliştirilen ankette kişisel bilgilerin olduğu bir bölüm ve açık uçlu bir soru bulunmaktadır. Kişisel bilgilerin olduğu bölümde öğretmen adaylarının hangi branşta eğitim gördükleri, cinsiyetleri ve sınıf düzeyleri ile ilgili üç soru bulunmaktadır. İkinci bölümde ise öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik algılarını belirlemek için "Çocuk hakları…gibidir" ve "çünkü…" şeklinde iki soru bulunmaktadır . Öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik geliştirdikleri metafor ve gerekçelerinin analizinde içerik analizi yönteminden yararlanılacaktır. İçerik analizi sonucunda kavramsal kategoriler oluşturulup elde edilen bulgular sıklık tabloları kullanılarak sunulacak ve yorumlanacaktır. Bulgular doğrultusunda çıkan sonuçlar literatürlerle tartışılarak, öneriler geliştirilecektir.
Anahtar sözcükler: Çocuk hakları, metafor, öğretmen adayı

ÖĞRETMEN ADAYLARININ DERSLERİNDE YAPTIKLARI GRUP ÇALIŞMALARI VE SUNUMLAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Taner ALTUN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, taltun@ktu.edu.tr
Arş. Gör. Caner ÖZDEMİR, Karadeniz Teknik Üniversitesi, canerozdemir1312@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Ali İSMAİL, Karadeniz Teknik Üniversitesi, ali.ismail092@gmail.com

ÖZET
Bu araştırmanın amacı, Sınıf öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği dallarında öğrenim gören son sınıf öğretmen adaylarının lisans öğrenimleri boyunca yapmış oldukları grup çalışmaları ve sunumlar hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından betimsel yöntem kullanılmıştır. Veriler; 2014-2015 eğitim öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde öğrenim gören 171 sınıf öğretmeni ve sosyal bilgiler öğretmeni adayının, görüşme formlarına vermiş oldukları cevaplardan elde edilmiştir. Veriler temel düzey ve içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının; grup çalışmaları ve grup sunumlarına ilişkin olumsuz düşüncelere sahip olduğu tespit edilmiştir. Bulgulara göre öğretmen adayları öğretim üyelerinin grup çalışması ve sunum yaptırmalarını olumlu bulmakla birlikte öğretim üyelerinin grup çalışmaları ve sunumlara yeterli ve faydalı dönütler vermediği düşüncesine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adayları grup çalışmaları ve sunumların akademik veya mesleki açıdan kendilerine olumlu yönde katkılar sağladığını ancak Kamu Personeli Seçme Sınavı nedeniyle grup aktiviteleri çalışmalarına yeteri kadar konsantre olamadıkları için grup çalışmalarının ve sunumların olumsuz etkilendiğini dile getirmişlerdir. Grup sunumlarında sınıfların kalabalık olması, her grubun sadece kendi sunumuna odaklanıp diğerlerini izlememesi gibi faktörlerin grup çalışmasının verimliliğini düşüren etkenlerden bazıları olarak öne çıkarılmıştır. Araştırmanın son bölümünde öğretim üyelerinin; öğrencilere karşı olumlu tutum geliştirmeleri, öğrencilere grup çalışmaları ve sunumlar yaptırmalarındaki nedenleri açıkça belirtmeleri, grup çalışmaları ve sunumlarından hemen sonra yapıcı ve doyurucu dönütler vermeleri gerektiği gibi çeşitli öneriler getirilmiştir.
Anahtar sözcükler: Grup çalışması, nitel araştırma, öğretmen adayı görüşleri, sunum

ÖĞRETMEN ADAYLARININ DRAMAYA İLİŞKİN ALGILARININ BELİRLENMESİ

Arş. Gör. Dr. Aslı YÜKSEL, Afyon Kocatepe Üniversitesi, ayuksel@aku.edu.tr
Arş. Gör. Tuğçe AKYOL, Afyon Kocatepe Üniversitesi, takyol@aku.edu.tr
Arş .Gör. F. Betül ŞENOL, Afyon Kocatepe Üniversitesi, fbetululu@aku.edu.tr

ÖZET

21.yy'da dünyadaki, bilim ve teknolojideki değişme ve gelişmelere paralel olarak eğitimin yetiştirmek istediği insan profili de değişmiştir. Artık çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmak için inceleyen, araştıran, bilgiye kendisi ulaşan, ulaştığı bilgiyi zihninde yapılandırarak anlamlı hale getiren bireylerin yetiştirilmesi gerekliliği ön plâna çıkmıştır. Bu doğrultuda eğitimde köklü bir değişikliğe gidilmiş, öğretmen merkezli öğretim yöntemleri terk edilmiş, öğrenciyi merkeze alan yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı benimsenmiştir. İlköğretim müfredat programları, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı doğrultusunda gözden geçirilerek yeniden düzenlenmiştir. Programlarda drama, rol oynama, beyin fırtınası, problem çözme, işbirliğine dayalı öğrenme gibi öğrenci merkezli yöntem ve tekniklere ağırlık verilmeye başlanmıştır. İlköğretimde sıklıkla kullanılan yöntemlerden biri olan dramanın genel amaçlarından birisi de öğrencileri öğrenme sürecinde aktif kılarak öğrenmenin kalıcılığını sağlamaktır. İlköğretimde drama uygulamalarının etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlerin gerekli bilgi ve becerilere sahip olmaları gerekmektedir. Drama uygulamalarını plânlayacak ve gerçekleştirecek olan öğretmenlerin dramaya yönelik algılarının belirlenmesi oldukça önem taşımaktadır. Bu noktadan hareketle bu araştırma, öğretmen adaylarının dramaya ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 eğitim öğretim yılı güz döneminde Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında Drama dersini almış olan 88 3.sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak 7 açık uçlu sorudan oluşan bir form kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, içerik analizi ile değerlendirilecek olup, öğretmen adaylarının dramaya ilişkin metaforları uygun kategoriler altında toplanacaktır.

Anahtar sözcükler: Drama, metafor, sınıf öğretmen adayı

ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM VE BAZI TEMEL KAVRAMLARA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Doç. Dr. Mehmet TURAN, Fırat Üniversitesi, mturan@firat.edu.tr
Arş. Gör. Esat YILDIRIM, Kilis 7 Aralik Üniversitesi, esatyildirim@kilis.edu.tr

ÖZET

Metafor kelimesinin hem sözlüksel hem de literatür incelemesi yapıldığında; metafor kelimesinin Yunanca "meta" (değişmek) ve "pherein" (aktarmak) kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşan "metapherein" kelimesinden gelmekte olduğu görülmektedir. Metafor sözcüğü kelime itibari ile eğretileme, benzetme, istiare, mecaz anlamlarına gelmekle beraber pek çok farklı tanımı bulunmaktadır. Metafor, iki nesne ya da kavram arasında, benzerlik ve farklılıkları karşılaştırma ve birine ait deneyimi diğerine aktarma yoluyla, ilişki kurularak oluşturulan mecazi bir yapıdır. Bir kavramın bireyde oluşturduğu etiket, anlam ya da kavramsal ifadelerdir. Bu araştırma ile Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü 3. ve 4. Sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitimde yer alan 4 temel kavrama ilişkin metaforik algılarının neler olduğunun tespit edilmesi ve buna dayalı olarak eğitim ve özellikle öğretmenlik mesleğine ilişkin bakış açılarının belirlenmesi, gelecekteki öğretmen yetiştirme ve eğitim politikalarının belirlenmesinde önemli katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, öğretmen adaylarının eğitim, öğretim, öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesidir. Araştırma verileri, 2015-2016 güz döneminde Kilis 7 Aralık Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü 5 farklı ana bilim dalında 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 303 öğretmen adayından elde edilmiştir. Araştırmanın 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayı olan öğrenciler üzerinde yürütülme gerekçesi; hem eğitimle ilgili temel kavramları daha iyi bildikleri hem de fakülte öğrenim hayatları boyunca pedagojik formasyona ait birçok dersi almalarından dolayı konuya ilişkin daha güvenilir ve geçerli bilgi verebilecekleri öngörüsüyle yapılmıştır. Öğretmen adaylarının belirlenen kavramlarla ilgili algılarının ortaya koyulması amacıyla veri toplama aracı olarak, 4 adet açık uçlu sorudan oluşan form kullanılmıştır. Ankette yer alan "Eğitim …… gibidir, çünkü……" , "Öğretim …… gibidir, çünkü……" "Öğretmen …… gibidir, çünkü……" ve "Öğretmenlik mesleği …… gibidir, çünkü ……" ifadelerinin katılımcılar tarafından tamamlanması istenmiştir. Anket sorularında yer alan veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Buna göre, öğretmen adaylarının eğitim kavramıyla ilgili olarak 88, öğretim kavramıyla ilgili olarak 143, öğretmen kavramıyla ilgili olarak 99, öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak ise 64 geçerli metafor ürettikleri belirlenmiştir. Öğretmen adayları eğitim kavramını yaşam, ağaç, dünya, ev, tohum gibi metaforlarla; öğretim kavramını hayat, okul, ağaç, su gibi metaforlarla; öğretmen kavramını mum, güneş, anne, su, ışık gibi kavramlarla; öğretmenlik mesleği kavramını annelik, peygamberlik, iman gibi metaforlarla açıklamışlardır. Öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar temel alındığında eğitim, öğretim, kavramlarını genellikle aynı metaforla açıkladıkları görülmektedir. Eğitim ve öğretim kavramlarını çoğunlukla doğadaki varlıklar ve olaylara benzetmişlerdir. Ayrıca Öğretmen kavramı ile ilgili en fazla metafor üretilen tema "bilgi kaynağı ve yol gösterici"; Öğretmenlik kavramı ile ilgili en fazla metafor üretilen tema ise "eğitici meslek ve zor bir meslek" adlı temalar olmuştur. Genel olarak eğitim, öğretim, öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramının birden fazla ve birbirinden farklı metaforla açıklandığı görülmüştür. Sonuç olarak, öğretmen adaylarının eğitim, öğretim ve öğretmen kavramına ilişkin algılarının olumlu olduğu ancak öğretmenlik mesleğine ilişkin birtakım olumsuz metaforlar ürettikleri ortaya koyulmuştur. Söz konusu olumsuz metaforların öğretmenlik mesleğinin katılımcılar tarafından zor olan bir meslek olarak algılandığından kaynaklanmış olabileceği ifade edilebilir.

Anahtar sözcükler: Eğitim, metafor, öğretim, öğretmen, öğretmenlik mesleği

ÖĞRETMEN ADAYLARININ EMPATİK EĞİLİM BECERİLERİNİN BİREYSEL OLARAK KARŞILAŞTIRILMASI

Lisans Öğrencisi İlknur KANAT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ilknurkanat1881@gmail.com

ÖZET

Empati; kişinin kendisini başkasının yerine koyarak gerçekçi bir şekilde onu anlamaya çalışmasıdır. Burada kazanılması gerekenler; kendisini başkasının yerine koyma, olaylara başkasının bakış açısıyla bakma, koymuş olduğu kişinin duygu düşüncelerini doğru anlama hissetme ve ona iletme, dönemin şartlarına bağlı olarak geçmişteki insanların düşünce, amaç ve duygularını anlamadır.(Vural,2005) Günlük yaşamda oldukça önemli bir yeri olan empati kavramı, iletişim kurmada önemli bir unsurdur. İletişim kurmak insan var olduğundan beri olagelmiş, daima gereksinilmiş, karşılıklı bir süreçtir. Çünkü insanoğlu sürekli olarak yalnızlıktan kaçmaya, diğer insanlarla birlikte olmaya, sorununu paylaşmaya çalışmış, anlaşılamadığı ya da yanlış anlaşıldığında ise sıkıntıya girmiştir. Bu durum insanı sosyal yapan en önemli etkenlerden bir tanesidir. Empati kavramı da iletişimin çok önemli parçası ve hatta başlangıç unsuru olması nedeniyle günümüzde üzerinde durulan ve önemi vurgulanan bir kavram haline gelmiştir. Empatik eğilim ise buna göre bakış açısının oluşmasıdır. İletişim; bilgi üretme,aktarma ve anlamlandırma sürecidir. Çalışmanın Amacı: öğretmen adaylarının toplumun bir gerekliliği olan empatik düşünme becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Bu sayede okullarda öğrencilerine bu becerileri aktarabilirler ve öğrencilerine iyi bir örnek olabilirler. Okullarda eğitimin sağlıklı olarak devam etmesi öğrenci ve öğretmenlerin kurdukları sağlıklı iletişimle olacağı unutulmamalıdır. Gönüllülük gerektiren öğretmenlik mesleği de öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını içinde bulundukları ruhsal durumu anlama onlara en iyi öğretim tekniğini kullanma ve beklentilerini anlama ve diğer sosyal ilişkiler de bulunma konusunda empati becerisine sahip olunması gerekmektedir. Bu sayede eğitim ve öğretim de istenilen en iyi verim sağlanacaktır. Genel amacıyla; "Öğretmen adaylarının branş farklarının, cinsiyetlerinin, medeni durum ve meslek tercih ve meslek memnuniyet değişkenine göre empatik düşünme eğilimde fark var mıdır?" sorusuna yanıt aranacaktır. Araştırma Yöntemi; Araştırmada veri toplama aracı olarak Dökmen (1988) tarafından geliştirilen toplam 10-20 madde içerecek "Empatik Eğilim Ölçeği" ve "Kişisel Bilgiler Formu" kullanılması planlanmaktadır. Araştırma 5'li likert sistemi ile puanlanacaktır. Araştırma Sıtkı Koçman Üniversitesinde dört farklı bölümden toplam 120 kişiye uygulanması amaçlanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, empati, empatik eğilim, iletişim

ÖĞRETMEN ADAYLARININ EMPATİK EĞİLİMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. İbrahim YURDAKAL, Pamukkale Üniversitesi, iyurdakal@pau.edu.tr
Arş. Gör. Ahmet EROL, Pamukkale Üniversitesi, ahmete@pau.edu.tr

ÖZET

Etkili bir eğitim ortamında öğretmenin sahip olması gereken özelliklerden birisi de empatik eğilim becerisidir. Özelikle okul öncesi eğitimde çocukların olumlu benlik geliştirmelerinde, öğretmenleri ve aileleri ile etkili bir şekilde iletişim kurmalarında ve kendilerini gerçekleştirmelerinde öğretmenlerin öğrencilere karşı empatik anlayış içinde olması gerekmektedir. Bu doğrultuda yapılan bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının empatik eğilim düzeylerini anne-baba mesleği ve anne-baba eğitimi düzeyi gibi çeşitli değişkenler açısından incelemektir. İlişkisel tarama modeli ile yapılan araştırmanın örneklemini Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitim Bölümünde öğrenim gören ve yansız atamayla belirlenmiş 209 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanmasında Dökmen (1988) tarafından hazırlanan 3 boyut ve 20 sorudan oluşan empatik eğilim ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.81 olup ölçek empatik eğilim, benmerkezci eğilim ve sempatik eğilim olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 23 paket programı kullanılmıştır. Normallik testi sonucunda verilerin normal dağılıma sahip olmadığı anlaşılmış ve öğretmen adaylarının empatik eğilimlerinin anne-baba eğitim düzeyi ve mesleki değişkenlere göre farklılaşmasını belirlemede Kruskal Wallis H ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına bakıldığında anne eğitim düzeyi ve baba meslek değişkenleri ile empatik eğilim arasında anlamlı bir ilişkinin ($p<0,05$) olduğu ancak baba eğitim düzeyi ve anne meslek değişkenleri ile öğretmen adaylarının empatik eğilimleri arasında anlamlı düzeyde ($p>0.05$) bir ilişkinin olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Empatik eğilim, ilişkisel tarama, öğretmen adayı, okul öncesi eğitim

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ETKİLİ VATANDAŞLIK YETERLİK DÜZEYLERİNİN VE DEMOKRASİ ANLAYIŞLARINA İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ

Arş. Gör. Dr. Ceren ÇEVİK KANSU, Bayburt Üniversitesi, ceren.cevik.67@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının etkili vatandaşlık yeterlik düzeyleri ve demokrasi anlayışlarına ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada betimsel türde ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2014-2015 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Bayburt Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü'nde öğrenim gören toplam 177 öğretmen adayı (104 Kadın, 73 Erkek) oluşturmaktadır. Veriler Sağlam (2011) tarafından geliştirilen "Etkili Vatandaşlık Yeterlikleri Ölçeği" ve Doğanay, Çuhadar ve Sarı (2004) tarafından geliştirilen "Demokrasi Anlayışları Ölçeği" kullanılarak elde edilmiştir. Ölçeklerden elde edilen veriler bir istatistik paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Daha sonra Etkili Vatandaşlık Yeterlikleri ölçek puanları ve Demokrasi Anlayışları ölçek puanları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, etkili vatandaşlık yeterlik düzeyi yüksek olan öğretmen adaylarının demokrasi anlayışları ölçek puanlarının da yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının etkili vatandaşlık yeterlikleri demokrasi anlayışları açısından bir belirleyici olarak kabul edilebilir. Ayrıca özgürlükçü demokrasi anlayışına sahip öğretmen adaylarının sayısı fazla olmakla beraber aynı zamanda etkili vatandaşlık yeterlikleri açısından da bu öğretmen adaylarının daha donanımlı bilgi ve becerilere

sahip oldukları söylenebilir. Öğretmen adayının sahip olduğu etkili vatandaşlık yeterlik düzeyinin ve demokrasi anlayışının ileriki yaşamında eğitim öğretim kalitesini etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu yüzden lisans düzeyinde öğretmen adaylarına bu özelliklerin kazandırılmasına dönük çalışılması mesleki gelişim açısından önemlidir. Bu nedenle bu çalışmadan alınacak sonuçlar öğretmen yetiştirme alanına katkı sağlayabilir.

Anahtar sözcükler: Demokrasi anlayışları, sosyal bilgiler, vatandaşlık eğitimi, etkili vatandaşlık

ÖĞRETMEN ADAYLARININ İLETİŞİM BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. İjlal OCAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, iocak@aku.edu.tr
Öğretmen Gülçin KARAKUŞ, Cumhuriyet Anadolu Lisesi, karakusgulcin@gmail.com

ÖZET

İletişim, bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma sürecinde konuşan ve dinleyenin, güdü, algı, eğilim ve tutumlarından oluşan, insan davranışlarının oldukça karmaşık bir şekli olarak tanımlanmaktadır. Başarılı bir eğitimin en önemli özelliklerinden biri öğretmen ve öğrenci arasında kurulan etkili iletişim ortamıdır. Nitekim öğrencinin derslerde verimliliği arttırmak için okullarda iletişimin sağlanması, desteklenmesi gerekmektedir. Öğretme süreci ise iletişim süreci olarak algılanabilir ve bu sürecinin başarılı olması, öğretmenlerin iletişim becerileri ile doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle öğretmenlerin etkili bir iletişim becerisine sahip olması sağlanmalıdır. Bu durum öğretmen adaylarının eğitim ortamında iletişimin önemini anlamaları ve yeterli iletişim becerilerine sahip olmalarını zorunlu kılmaktadır. Çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin cinsiyet, mezun olunan okul türü, okumakta olduğu bölüm ve günlük internet kullanım süresi değişkenleri açısından incelenmesidir. Tarama modeli kullanılan çalışmada veriler Dursun ve Aydın (2011) tarafından Türkçe' ye uyarlaması yapılan "İletişimci Biçimleri Ölçeği" aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma 2015-2016 eğitim öğretim yılında Ege bölgesindeki bir devlet üniversitesinde okuyan 235 öğretmen adayıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis H-Test kullanılarak analiz edilmiştir. Cinsiyetin iletişim becerileri üzerinde etkili olmadığı, Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarının ve Fen Bilgisi Öğretmenliği öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin daha iyi olduğu, daha az süre internet kullanımının arkadaş çalılığı ve açıklık alt boyutlarında, daha uzun süre internet kullanımının ise etki bırakan ve dramatize eden alt boyutlarında daha yüksek puana sahip oldukları belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Beceri, iletişim, öğretmen adayı

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENME ORTAMINA İLİŞKİN ANALOJİLERİ

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Ülkü KAN, Fırat Üniversitesi, aulkukan@yahoo.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Aysel MURAT, Fırat Üniversitesi, ayselmurat23@gmail.com

ÖZET

Soyut kavramların öğretiminde analoji, sıklıkla başvurulan bir öğretim aracıdır. Kavram öğretiminde analoji kullanmanın, öğrenmeyi kolaylaştırdığı, öğrencilere bu derslere karşı olumlu tutum kazandırdığı, ilgi ve motivasyonlarını artırdığı belirtilmektedir. Bu bakımdan analoji, kavram öğretiminde çok önemli bir teknik olarak kabul edilmektedir. Eğitim sürecinde kavram öğretimi bireylerin olayları ve dış dünyayı algılayışları açısından anlam taşımaktadır. Kavramlara ne kadar aşina olunursa bireyler dış dünyayı o paralelde yorumlayacaklardır. Özellikle bireylerin eğitim öğretim süreçlerinde öğrendikleri kavramları yorumlayış biçimleri o kavramlara dönük algılarını da ortaya koymaktadır. Bu sebeple kavramlara dönük analojiler hem öğrenmeyi kolaylaştırır hem de yorumlayış biçimine ilişkin fikir verir. Öğretmen adaylarının öğrenme ortamında karşılaştıkları ve meslek hayatlarında da karşılaşacakları olası durum ve kavramlara ilişkin analojilerini ortaya koymak yukarıda bahsedilen durumlardan ötürü önemli görülmüş ve bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının eğitim ortamlarına dönük bir takım kavramlara ilişkin kullandıkları analojileri ortaya koymaktır. Araştırma nitel çalışma mantığına uygun olarak, olgu bilim desenine göre yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi 4. Sınıfta öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü olan öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin belirlenmesinde ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan ve öğrenme ortamlarını çağrıştıracak bir takım kavramların bulunduğu bir formla toplanmıştır. Veriler betimsel analize uygun olarak değerlendirilmiştir. Yapılan işlemler sonucunda öğretmen adaylarının öğrenme ortamlarına ilişkin farklı analojileri ortaya koydukları belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Analoji, analoji geliştirme, eğitim programı, öğretim yöntemi, öğretmen adayı

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENME YAKLAŞIMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Şule FIRAT DURDUKOCA, Kafkas Üniversitesi, drsulefirat@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. İlhami EGE, Kafkas Üniversitesi, egeilhami@hotmail.com

ÖZET

Öğrenme yaklaşımı, öğrenenlerin öğrenme amacına uygun öğrenme stratejilerini kullanmaları ile ilgilidir. Literatürde öğrenme yaklaşımları; "yüzeysel öğrenme yaklaşımı", "derin öğrenme yaklaşımı" ve "stratejik öğrenme yaklaşımı" olmak üzere üç temel kategoriye ayrılmıştır. Yüzeysel öğrenme yaklaşımına sahip bireyler, öğrenme sürecinde derinlemesine anlam aramak yerine ezberi tercih ederler. Derin öğrenme yaklaşımına sahip bireyler, öğrenme sürecinde eski ve yeni konular arasında bağlantı kurarak, eleştirel düşünerek, öğrenme karşı merak duygularını uyanık tutarak öğrenilecek konuya yönelik derinlemesine anlam aramaya çalışırlar. Stratejik öğrenme yaklaşımına sahip bireyler, öğrenme sürecinde yüksek notlar almayı ve sınıfın örnek öğrencisi olmayı tercih ederler. Bu amaçla duruma göre yüzeysel duruma göre derin öğrenme yaklaşımını

tercih edebilirler. Öğretmen adaylarının öğrenme yaklaşımlarını bilmek; daha nitelikli öğrenmeler oluşturmaları noktasında onları desteklemek ve uygun olmayan öğrenme stratejilerini kullanmaları nedeniyle istediği amaçlara ulaşamayanları belirlemek açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle bu araştırmada öğretmen adaylarının öğrenme yaklaşımlarını belirlemek ve bu yaklaşımların adayların; cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, yaşlarına ve lise mezuniyet alanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amaçlanmaktadır. Araştırma betimsel bir çalışma olup tarama modeli kullanılarak yürütülecektir. Araştırmanın çalışma grubunu Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Fırat-Durdukoca (2013) tarafından geliştirilen "Öğrenme Yaklaşımları Ölçeği" kullanılarak toplanacaktır. Ölçek, tamamı olumlu toplam 17 maddeden oluşan, 3 faktörlü, 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçek alt faktörlerinde sırasıyla; "derin öğrenme yaklaşımı" alt faktöründe 9, "yüzeysel öğrenme yaklaşımı" alt faktöründe 4 ve "stratejik öğrenme yaklaşımı" alt faktöründe 4 madde bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach-alpha güvenirlik katsayısı değerleri; ölçeğin bütünü için .79, alt boyutları için ise sırasıyla .85, .73, .67 olarak tespit edilmiştir. Araştırma verileri SPSS 20 paket programı kullanılarak 0.05 anlamlılık düzeyinde analiz edilecektir. Araştırma henüz devam ettiğinden bulgular ve sonuçlara yönelik bilgi sunulamamaktadır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen eğitimi., stratejik öğrenme yaklaşımı, yüzeysel öğrenme yaklaşımı, Derin öğrenme yaklaşımı

ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUMA STRATEJİLERİ VE OKUMA MOTİVASYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, sedasaracal@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Yüksel GİRGİN, Adnan Menderes Üniversitesi, yukselgirgin@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Ceren SAYGI, Adnan Menderes Üniversitesi, cerensaygi2005@yahoo.com

ÖZET

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren eğitim ve öğretim etkinliklerinde verimliliği arttırmak amacıyla, çeşitli bilişsel ve yapılandırmacı öğrenme kuramları; davranışçı öğrenme yaklaşımına alternatif olarak, öğrenme-öğretme süreçleri çerçevesinde kullanılmaya başlanmıştır. Okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesi süreçlerinde, okuma etkinliği, sadece metindeki harflerden oluşan yazıyı algılama değildir. Zihnin işlevsel basamakları çerçevesinde, okuma faaliyetinin, algılama, anlamlandırma ve hatırlama gibi birbiriyle ilişkili pek çok boyutu vardır. Bu nedenle öğrenme ve öğretme süreçlerinde öğrencilerin öğrenme konularını anlamlı ve kalıcı öğrenmelerini sağlayan öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmaktadır. Okuma-anlama süreçlerinde, öğrencilerin zihinsel belleklerinde kalıcılık durumları ile ilgili yapılan çalışmalarda, ilköğretim öğrencilerinin okudukları 100 kelimelik bir metnin 70 kelimesini anlamayıp ikinci kez okuma ihtiyacı duydukları tespit edilmiştir. Buna göre; lise öğrencilerinde, düzeylerine uygun 100 kelimelik bir metnin, 50 kelimesini; üniversite öğrencilerinin ise 35 kelimesini anlayamayıp tekrar okuma ihtiyacı duydukları belirlenmiştir. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren gelişen bilişim teknolojilerinin -internet, bilgisayar, dijital- online iletişim- öğrencilerin öğrenme, okuma-anlama süreçlerine etkileri, postmodern kültür kapsamında amaca uygun kullanma durumları sorgulanmaktadır. Bu nedenle okuduğunu anlama, düşüncelerini ifade etmede sorun yaşayan öğrencilerin sayısının gittikçe arttığı söylenebilir. Okuduğunu anlama, bir metinde okunan bilinmeyen kelimelerin anlamlarının farkına varılması değildir. Anlamak, metni bir bütün halinde kavramak demektir. Kavrama sürecinin en önemli belirtisi ise, metni değerlendirebilmek, ondaki bilgiyi özümseyebilmek ve onu yorumlayabilmektir. Yorum ise, öğrencinin alt ve üst bilişsel becerileri kullanarak, metnin anlam bütünlüğünde herhangi bir değişikliğe meydan vermeden, metni değişik yönleriyle yeniden ele almaktır. Düzenli eğitim kurumları olan okullarda, öğretimin temelini oluşturan Türkçe, bilgi dersi olmaktan çok, öğrencilerin duygularını, düşüncelerini doğru, düzgün ve etkili bir şekilde ifade etme aracı durumunda olan bir beceri dersidir. İyi bir Türkçe öğretimi, öğrencinin bilişsel ve duyuşsal gelişiminde önemli bir yere sahiptir ve diğer derslerle ölçülemeyecek kadar önemi büyüktür. Öğrencinin Türkçe derslerindeki anlama ve anlatma becerisinin gelişmesi, onun diğer derslerdeki başarısını da olumlu yönde etkileyecektir. Çünkü gerek sözel, gerekse sayısal bütün derslerde başarıyı yakalama, anlama ve anlatma becerisi bakımından yeterli donanıma sahip olmayı gerektirmektedir. Bu çalışmanın amacı, eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan sınıf, Türkçe ve müzik öğretmenliği ana bilim dalı öğrencilerinin okuma stratejileri ile okuma motivasyonları arasında (varsa) ilişkiyi belirlemektir. Bunun yanı sıra eldeki araştırmanın bir diğer amacı okuma stratejileri ve okuma motivasyonlarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Çalışmanın uygulama aşaması 2015-2016 öğretim yılı bahar döneminde; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe, Sınıf ve Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı öğrencileri ve Denizli Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe, Sınıf ve Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı öğrencileri ile gerçekleştirilecektir. Araştırmanın çalışma evrenini iki üniversitede öğrenim görmekte olan birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma evreninin tamamına ulaşılmaya çalışılacaktır. Araştırmada Karatay (2007) tarafından geliştirilen Okuma Stratejileri Ölçeği ile Schutte ve Malouff (2007) tarafından geliştirilen ve Yıldız, Yıldırım, Ateş ve Çetinkaya (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Yetişkin Okuma Motivasyonu Ölçeği uygulanacaktır. Araştırma sonuçları Sempozyumda sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Müzik öğretmeni adayı, okuma motivasyonu, sınıf öğretmeni adayı, Türkçe öğretmeni adayı, okuma stratejileri

ÖĞRETMEN ADAYLARININ PERSPEKTİFİNDEN BİR BİREY MODELİ: HOWARD GARDNER'IN DÜŞÜNCE EKSENİNDE BİR İNCELEME

Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, sy19602000@hotmail.com
Arş. Gör. Erdem HAREKET, Kırıkkale Üniversitesi, erdem.hareket@gmail.com

ÖZET

Değişimin süregelen varlığını ve bu değişim sürecine hiçbir unsurun kayıtsız kalamadığını, evrensel ve ulusal çerçevede meydana gelen gelişmeler bağlamında gözlemlemek mümkündür. Toplum varlığının en temel unsuru olan insan olgusu ise, bu sürecin ilk hitap kitlesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, bireylerin; mevcut değişim dinamiğine uyum

sağlayabilmelerinde, en temel araçlardan biri olarak eğitimin ve bir diğer unsurun ise; sınıf içi eğitim-öğretim faaliyetleriyle, bir insanı eğitecek, onu birçok açıdan etkileyecek ve şekillendirecek kişi olarak, öğretmenlerin olacağı göz önünde tutulmalıdır. Bu noktada Gardner (2006), değişen koşulların yeni eğitimsel hedefleri gerektirdiğine vurgu yapmış ve geleceği şekillendirecek bireylerde bulunması gereken özellikleri, farklı zihin tiplerinde ele alarak ortaya koymaya çalışmıştır. Bu bağlamda geleceğin öğretmenleri olarak; sınıf öğretmeni adaylarının, eğitim-öğretim süreçleri ile geleceğe yönelik, nasıl bir birey profili oluşturulması gerektiği konusundaki görüşlerinin belirlenmesi ve bu görüşlerin Howard Gardner'ın perspektifinden değerlendirilmesi; geleceğe yön verecek kişilerin, bugünün öğretmen adayları tarafından eğitilecek olması gerçeği açısından ele alındığında, önemli ve gerekli bir araştırma boyutu olarak görülmüştür. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımına uygun olarak tasarlanmıştır. Creswell (2014), nitel araştırmanın; sosyal ya da beşeri bir probleme bireylerin ya da grupların atfettiği anlamları keşfetme ve anlamaya yönelik bir yaklaşım olduğunu belirtmektedir. Araştırma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde, Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Sınıf Öğretmenliği programında eğitimlerini sürdüren 72 lisans öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın katılımcı grubunu, 40 kadın ve 32 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma grubunun belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yaklaşımlarından biri olan 'ölçüt örneklem' yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan ve açık uçlu sorulardan oluşan anket formu ve katılımcılar arasından seçilen 7 kişi ile gerçekleştirilen odak grup görüşmeleri ile elde edilmiştir. Patton da (2014), açık uçlu sorulara verilen cevapları toplamanın, araştırmacıya önceden belirlenmiş soru kategorilerinin sınırlandırmaları ve öngörüleri olmadan diğer insanların bakış açılarını yakalama ve anlama fırsatı sağladığına değinmiştir. Edinilen nitel veriler, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Berg (1998), içerik analizinin; görüşmelerin, saha notlarının, çeşitli tiplerdeki dikkat çekmeyen verilerin ya da sıklıkla analize uygun gözükmeyen bilgilerin, yoğunlaştırılması ve sistematik olarak karşılaştırılabilir hale getirilerek aktarılmasına kadar ki süreç olduğunu belirtmiştir. Araştırma sonucunda, katılımcıların; geleceğe yönelik olarak, nasıl bir birey profilinin oluşturulması gerektiğine ilişkin görüşleri, farklı temalar altında toplanmış ve Howard Gardner'ın düşünce ekseninde tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Birey modeli, eğitim, eğitim ve birey, Howard Gardner, sınıf öğretmeni adayları

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SIK KARŞILAŞACAKLARI KAVRAMLARLA İLGİLİ METAFORLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Doç. Dr. Mustafa ULUSOY, Gazi Üniversitesi, mulusoy@gazi.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı eğitim fakültesi sınıf eğitimi alanında son sınıfta öğrenim gören ve pedagojik formasyon kursuna devam eden Edebiyat ve Felsefe branşına sahip olan öğretmen adaylarının meslekleri ile ilgili en fazla sıklıkta karşılaşacakları kelimeler (öğretmen, ders, öğrenci, Pedagojik Formasyon ve Eğitim fakültesi) hakkında oluşturacakları metaforların analiz edilmesi ve karşılaştırılmasıdır. Araştırmaya Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı son sınıf öğrencileri ve Pedagojik Formasyon Kursunun ilk dönemini bitirmek üzere olan öğrenciler dâhil edilmiştir. Her iki grubun ortak özelliği aynı zamanlarda öğretmenlik mesleğine başlama potansiyeline sahip olmalarıdır. Farklı olan yönleri ise ilkokul ve lise düzeyindeki öğrencilere yönelik eğitim-öğretim hizmeti sunacak olmalarıdır. Farklı seviyelerdeki öğrencilere öğretmenlik yapacak olmaları ve mesleğe hazırlıkla ilgili farklı bir eğitime sahip olmalarının seçilen kavramlarla ilgili üretecekleri metaforlarda farklılıklara yol açıp açmayacağını görmek, onların mesleklerinde sıklıkla karşılaşacakları kavramları nasıl organize ettiklerini ve ilişkilendirdiklerini anlamamıza yardımcı olacaktır. Öğretmen adaylarına metaforlar ile ilgili kısa kuramsal bilgiler verilmekte ve ulusal literatürde daha önce yayımlanmış çalışmalarda üretilen örnek metafor cümleleri okunmaktadır. Veri toplamak amacıyla, seçilen her kavram cümlenin başında olacak şekilde, Öğrenci.....gibidir, çünkü..... formatına uygun cümleler öğretmen adaylarına dağıtılmakta ve boşlukları tamamlamaları istenmektedir. Veri toplama formları üzerinde katılımcıların cinsiyetleri, branşları ve yaşları ile ilgili kişisel bilgileri işaretleyebilecekleri alanlar da bulunmaktadır. Veriler kodlama ve kategori geliştirme ve nicel veri analizi ana başlıkları altında analiz edilecektir. Araştırma verilerinin toplanması çalışmalarına devam edilmektedir.

Anahtar sözcükler: Eğitim fakültesi, metafor, öğretmen adayları, pedagojik formasyon kursu

ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYGULAMA ÖĞRETMENİ YETERLİLİK ALGILARI

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül TURAL, Bartın Üniversitesi, atural@bartin.edu.tr
Lisans Öğrencisi Elif GÜLHAN, Bartın Üniversitesi, elifgulhan1@gmail.com
Lisans Öğrencisi Eyyüp ABA, Bartın Üniversitesi, eyyupaba@gmail.com

ÖZET

Eğitimin temellerinin atıldığı okullarımız öğrenciler için gerçek hayatın bir yansımasını içermelidir. Bu çerçeveden bakıldığında Öğretmenlik Uygulaması dersi de kapsam ve içerik yönünden öğretmen adayları için öğretmenlik mesleğinin provası olarak nitelendirilebilir. Öğretmen adayı bu derste lisans öğrenimi boyunca alan eğitimi dersinde almış olduğu bilgilerini kullanabilecek, mesleki bilgiler derslerinde edindiği bilgileri uygulayabilecek ve genel kültür derslerinde edindiği becerileri sergileyebilecektir. Öğretmen adayları nitelikli birer öğretmen olabilmek için akademik programlarında yer alan okul deneyimi dersi için belirlenen okullarda gözlemler yaparak kendi alan, pedagojik ve genel kültür bilgisini rehber öğretmeninin sorumluluğunda geliştirmektedirler. Daha sonra ise Öğretmenlik uygulaması dersi ile bu edindikleri bilgi, beceri ve yetkinlikleri sınıf ortamında deneme ve sınama imkanı bulmaktadırlar. Öğretmen adayının bu deneyimi yaşamayıp, hiçbir şey öğrenmeden gerçeklerle yüz yüze gelmesi birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Bu durumlarla karşılaşmamak için öğretmen adayları meslek öncesinde tecrübe kazanmalıdır. Usta çırak, yolcu-rehber ilişkisi ile öğretmenlik mesleği rol ve becerilerini uygulama öğretmenlerinin yanında tecrübe etmelidirler. Uygulama öğretmeninin, öğretmen adayına rol model olabilmesi ve gerekli öğretmen yeterliliklerine sahip olması gerekmektedir. Uygulama öğretmeninin bu aşamada birçok rolü ve sorumluluğu bulunmaktadır. Bu anlamda uygulama öğretmeni olmak birçok meslekî ve iletişim becerileri gerektirir. Bu

araştırmanın amacı öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması dersi uygulama öğretmeninden beklentilerini ve bu beklentilerin ne düzeyde karşılandığını belirlemektir. Bu bağlamda çalışmada Batı Karadeniz Üniversitelerinin (Kastamonu, Bartın, Zonguldak, Bolu, Düzce) eğitim fakültelerinin son sınıflarında bulunan öğretmen adaylarına öğretmenlik uygulaması dersi uygulama öğretmenlerinden istekleri ve bu isteklerinin yerine getirilip getirilmediğini belirlemek amacıyla Kiraz (2003) tarafından geliştirilen Uygulama Öğretmen Yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Sonuçlar tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, öğretmenlik uygulaması, uygulama öğretmeni

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YAZILI ANLATIMLARINDAKİ YAZIM VE NOKTALAMA HATALARI

Okutman Bahar AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, baharaydin@mu.edu.tr
Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nilgunacik@gmail.com

ÖZET

İnsan, toplum içinde kendini ifade edebilmek ve karşısındaki bireyleri anlayabilmek için iletişim kurmaya ihtiyaç duymaktadır. Sosyal yaşam içerisinde bu iletişimi kurarken çeşitli sözlü ve yazılı iletişim araçlarından yararlanmaktadır. Bu iletişim araçları içerisinde en etkili olanı yazılı anlatım becerisidir. Yazılı anlatım, düşünce, durum ve duyguları dili en iyi şekilde kullanarak belirli bir plan dahilinde başkalarına ulaştırmayı böylece devamlılığı ve kalıcılığı sağlamayı amaçlayan bir araçtır. Yazılı bir metinde anlatımı belirginleştirmek, yazının tam ve doğru bir şekilde anlaşılmasını sağlamak için noktalama işaretlerinin yerinde kullanılmasına ve yazım kurallarına uyulmasına dikkat edilmesi gerekir. Genel anlamda yazma becerisi bireyin dilsel, zihinsel ve sosyal gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu beceriyi başarılı bir şekilde davranışa ve alışkanlığa dönüştürebilmesinde eğitim sistemine ve öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Özellikle eğitim fakültesi öğrencilerinin, yazım kurallarını iyi bilmesi ve uygulaması gerekmektedir. Öğretmen adaylarının meslekî bilgileri iyi bilmesinin yanı sıra kendi sosyal iletişiminlerinin, yazılı ve sözlü iletişimdeki becerilerinin de gelişmiş olması beklenir. Bunun yanı sıra öğretmen, öğrenciler için örnek davranışlar sergilemesi gereken bir modeldir. Bu bakımdan, alanı ne olursa olsun öğretmenlerin yazım kurallarını iyi bilmesi ve bu kuralları her durumda doğru kullanması gerekir. Eğitim fakültesi öğrencilerinin bu becerilere sahip olma ve kullanma seviyesi, onların öğretmenlik mesleğinde de bu becerileri kullanma seviyesinin bir göstergesi olarak düşünülebilir. Bu yüzden araştırmanın amacı öğretmen adaylarının yazılı anlatımlarında noktalama işaretleri ile yazım kurallarını doğru uygulayabilme düzeylerini tespit etmektir.

Anahtar sözcükler: Noktalama işaretleri, yazım kuralları, yazım yanlışları

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YAZMAYA VE ÖĞRENME AMAÇLI YAZMAYA DAİR BAKIŞ AÇILARININ BELİRLENMESİ

Arş. Gör. Bilge ÖZTÜRK, Bayburt Üniversitesi, bozturk@bayburt.edu.tr
Arş. Gör. Ferhat ÖZTÜRK, Atatürk Üniversitesi, fozturk@atauni.edu.tr
Prof. Dr. Ahmet IŞIK, Kırıkkale Üniversitesi, isikahmet@kku.edu.tr

ÖZET

Yazma bir konudaki fikirleri açıklamada ve düzenlemede kullanılabilen (Graham, 2008); öğrencilerin öğrenmekte oldukları bilgiler ile var olan bilgileri arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olan (Borasi ve Rose, 1989); öğrenmeye katkı sağlayan (Tynjala, 1998); öğrenilen bilgi ve becerilerle birlikte öğrencilerin kendi özelliklerini yansıtan önemli bir öğrenme ürünü (Yıldırım, Doğanay ve Türkoğlu, 2009) olarak görülmektedir. Yazmanın bilgiyi yapılandırma, anlamlandırma, sentezleme, soyutlama ve tanımlamaya dayanan bu özellikleri dikkate alındığında öğrenme ile yazma arasında kuvvetli bir ilişki olduğu kabul edilir (Hand, Prain, Lawrence ve Yore, 1999). Öğrenme amaçlı yazma, öğrenme stratejilerini ve öğrenmeyi destekleyen bir araç olarak görülmektedir (Drowns-Bangert, Hurley ve Wilkinson, 2004). Öğrenme amaçlı yazma aktivitelerini kullanmak, öğrencilerin fikirlerini ifade etmelerine ve karşılaştırmalarına yardım etmekte ve kavramsal değişim yoluyla yeni konuyu anlamalarını kolaylaştırmaktadır (Mason ve Boscolo, 2000). Öğrenme amaçlı yazma aktiviteleriyle ilgilenen öğrencilerin ilgi gerektiren, zor konuları öğrenmeleri kolaylaşmakta ve öğrenme çıktıları artmaktadır (Hand, Hohenshell ve Prain, 2007). Bütün bunlar göz önüne alındığında yazmanın; öğrencilerin bilgiyi yapılandırmalarına, öğrenmelerini kolaylaştırmalarına, öğrenme çıktılarının artmasına ve kavramsal değişim yoluyla yeni konuyu anlamalarına olanak sağlamasının gerçekleşmesi beklenen bir durumdur. Bu nedenle öğrenmeyi birçok yönden destekleyen öğrenme amaçlı yazma aktivitelerine sınıf ortamında yer verilmesi oldukça önemlidir. Ayrıca bu aktivitelerin etkili bir şekilde kullanılması da büyük bir öneme sahiptir ve burada sorumluluk öğretmenlere düşmektedir. Bu açıdan bakıldığında geleceğin öğretmenleri olan öğretmen adaylarının öğrenme amaçlı yazma aktivitelerine dair bakış açıları önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı; öğretmen adaylarının yazmaya ve öğrenme amaçlı yazma aktivitelerine dair bakış açılarının belirlenmesi ve bu bakış açılarına göre, ilköğretim bölümünün farklı programlarında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları arasında fark olup olmadığının tespit edilmesidir. Araştırmada nicel araştırma desenlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir devlet üniversitesinin ilköğretim bölümünün dördüncü sınıfında öğrenim görmekte olan 93 ilköğretim matematik öğretmeni adayı, 79 sınıf öğretmeni adayı, 76 fen bilgisi öğretmeni adayı ve 72 sosyal bilgiler öğretmeni adayı olmak üzere toplam 320 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Öztürk ve Günel (2015) tarafından geliştirilerek fen bilimleri öğretmenlerine uygulanmış olan ve bu araştırma için maddeleri öğretmen adaylarına uyarlanan Likert tipi anket kullanılmıştır. Anketlerden elde edilen verilerin değerlendirme süreci devam etmekte olup sonuçlar daha sonra sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Öğrenme amaçlı yazma, öğretmen adayları, yazma

ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ YAZIM İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA YAPILAN SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖZEL ALAN YETERLİKLERİNİN REVİZESİNE YÖNELİK BİR İNCELEME

Öğretmen Seher DURŞEN ÜNAL, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, seherdursen@hotmail.com
Uzman Sevinç AKSAY ALBUZ, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, sevincaksay@gmail.com
Uzman Hülya YALÇINKAYA, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, hulyayalcinkaya@gmail.com

ÖZET

Yeterlik, bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan bilgi, beceri, tutum ve değerlere sahip olma durumu olarak tanımlanmıştır. (ÖYEGM, 2008, s. 1). 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda da öğretmenlik mesleğinin bir "ihtisas mesleği" olduğu, öğretmen adaylarında aranacak niteliklerin genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyonla sağlanacağı ve bu alanlara ait niteliklerin Millî Eğitim Bakanlığı'nca saptanacağı hükme bağlanmıştır. İlk olarak, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri hazırlanmış, 17.04.2006 tarihinde Bakanlık makamınca onaylanmış ve yürürlüğe girmiştir. Branş öğretmenlerinin kendi alanlarında etkili öğrenme ve öğretmeyi gerçekleştirebilmeleri için sahip olmaları gereken bilgi, beceri, tutum ve değerler olarak tanımlanan Öğretmenlik Mesleği Özel Alan Yeterliklerinin belirlenmesi çalışmaları kapsamında İlköğretim kademesi olarak sınıf, Türkçe, İngilizce, fen ve teknoloji, bilişim teknolojileri, görsel sanatlar, okul öncesi, matematik, sosyal bilgiler, müzik, din kültürü ve ahlâk bilgisi, beden eğitimi, teknoloji tasarım, özel eğitim 16 alanda Özel Alan Yeterlikleri 8 Haziran ve 25 Temmuz 2008'de yürürlüğe girmiştir. Ortaöğretim öğretmenlerine yönelik Özel Alan Yeterlikleri ise öncelikle Türk dili ve edebiyatı, matematik, fizik, kimya, biyoloji, tarih, coğrafya ve felsefe olmak üzere 8 alana yönelik yeterlikler belirlenmiş 26.01.2011 tarihli Bakanlık makamı onayı ile yürürlüğe konulmuştur. Ortaöğretimin diğer alanlarından psikoloji, din kültürü ve ahlak bilgisi, sağlık bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi öğretmenlerine ilişkin özel alan yeterlikleri ile ilköğretim ve ortaöğretimi kapsayacak biçimde yabancı dil, müzik, beden eğitimi ve görsel sanatlar (resim) öğretmenlerine yönelik özel alan yeterliklerini belirleme çalışmalarına başlanmış ve Ocak 2012 yılı itibariyle tamamlanmıştır. Yeterliklerin belirlenmeye başlandığı dönemden günümüze kadar eğitim ve öğretmen yeterlikleri alanlarındaki yeni bilgiler ile yürürlükteki yeterliklerle ilgili bilimsel eleştiriler dikkate alınarak yeterliklerin bireysel ve kurumsal performans değerlendirmeye uygun hale getirilmesi, güncellenmesi ve yenilenmesi amacıyla revize çalışmaları başlatılmıştır. Revize çalışmalarına, İlköğretim kademesi öğretmenlerinin özel alan yeterlikleriyle başlanılmıştır. Bu kapsamda Türkçe, fen ve teknoloji, bilişim teknolojileri, okul öncesi, matematik, sınıf, sosyal bilgiler, din kültürü ve ahlâk bilgisi, teknoloji tasarım ve özel eğitim (görme, işitme, zihinsel engelliler) öğretmenleri özel alan yeterlikleri, Prof. Dr. Recai DOĞAN, Doç. Dr. Adnan KAN, Doç. Dr. Cengiz ALACACI, Yard. Doç. Dr. Ali ERYILMAZ, Yard. Doç. Dr. Yusuf DOĞAN moderatörlüğünde Haziran 2014 yılı itibariyle güncelleme çalışmaları tamamlanarak onay süreci başlatılmıştır. Yeterliklerle ilgili ilk revize çalışmalarından elde edilen veriler ile araştırma ve uygulama çalışmalarının, paydaş görüşlerinin ve onay görüşmelerinin sonucunda; Öğretmen Yeterlikleri ve Kalite Geliştirme Dairesi Başkanlığınca; öğretmen yeterliği belirleme/revize çalışmalarına kaynaklık etmesi için Yeterlik ve Yeterlik Göstergesi Yazım İlkeleri oluşturulmuştur. Yeterlik ve Yeterlik Göstergesi Yazım İlkeleri ışığında Sınıf Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri revizesi çalışmaları, ÖYGGM Öğretmen Yeterlikleri ve Kalite Geliştirme Daire Başkanlığından Eğitim Uzmanı Sevinç AKSAY ALBUZ, Eğitim Uzmanı Hülya YALÇINKAYA, Seher DURŞEN ÜNAL ile Doç. Dr. Mustafa KURT (Gazi Ü TÖMER), Yrd. Doç. Dr. Filiz METE (Bülent Ecevit Ü), Yrd. Doç. Dr. Dilşat PEKER ÜNAL (Bozok Ü), Yrd. Doç. Dr. Nazike KULANTAŞ KARAGÖZOĞLU (Bozok Ü)'nun akademik danışmanlığında Kasım 2014'te başlatılmış, 4-6 Şubat 2015 Öğretmen Yeterlikleri (Revize) Çalıştayı'nda (Aksaray) tamamlanmış ve onay süreci başlatılmıştır. Bu çalışmamızda, alana özgü ulusal ve uluslararası yayınlar, öğretim programları, özel alan yeterlikleriyle ilgili yeni çalışmalar ve haftada iki gün yapılan görüşmeler sonucunda Sınıf Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri revizesinde yapılan düzenleme ve düzeltmeler ele alınmıştır.

Anahtar sözcükler: Özel alan yeterlikleri, yeterlik, yeterlik göstergesi

ÖĞRETMEN YETİŞTİRMEDE MEDYA OKURYAZARLIĞI KAZANIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Rumiye ARSLAN, Amasya Üniversitesi, rumiye.arslan@gmail.com

ÖZET

Medya ve yeni iletişim teknolojileri günümüzde, bireyin sosyalleşmesini, bilişsel, duyuşsal öğrenmelerini, etik değerlerin oluşumunu, aile, okul ve çevrenin etkisine eşdeğer düzeyde şekillendirmektedir. Türkiye'de 2006 yılında ilk defa ilköğretim programlarına eklenen seçmeli Medya Okuryazarlığı dersi, neredeyse on yıllık bir geçmişe sahip olmasına rağmen, bu alana öğretmen yetiştirmede henüz bir ilerleme kaydedilememiştir. Bununla birlikte, üniversitelerin öğretmen yetiştirmede, medya okuryazarlığı dersine yönelik eğitimsel öğretme ve öğrenme içerikleri henüz yeterince dikkate alınmamaktadır. Bu çalışmada, Türkiye'de öğretmenlerin en büyük istihdam alanı olan Milli Eğitim Bakanlığı'nın, medya okuryazarlığı alanında öğretmenlerden talep ettiği nitelik ve yeterliliklerin neler olduğunu belirleyerek, öğretmen yetiştiren kurumlarda medya okuryazarlığı konusunda hangi öğrenme olanakların sunulduğu ve hangi kazanımlar oluşturulmaya çalışıldığını araştırmak ve eğitim öğretim sürecindeki taleplerin karşılanıp karşılanmadığını tartışmaktır. İlgili çalışmanın amacı; medya okuryazarlığı alanında öğretmenlerin yetiştirilmesinde, kazanmaları gereken becerileri ve yeterlilikleri belirlemek ve önerilerde bulunmaktır. Bu araştırmanın kökeni nitel araştırma olup, doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. İncelenen dokümanlar üniversitelerin dijital veri tabanlarına ulaşılarak elde edilmiştir. Medya okuryazarlığı dersi içerik ve öğrenci öğrenim kazanımları ile ilgili metinlerden elde edilen bilgiler doğrultusunda, kazanılan medya eğitimsel yeterliliklerin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Farklı eğitim fakültelerin ders içerik ve kazanım bilgileri ayrıca karşılaştırmalı analizlere tabi tutulmuştur. Medya okuryazarlığı dersinin sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından verilmesi öngörülmüş olmasına rağmen üniversitelerin sosyal bilgiler öğretmenliği ana bilim dallarında öğretmen adaylarına medya okuryazarlığı dersinin verildiği birkaç üniversite dışında rastlanılmamıştır. Bunun dışında sınıf öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, matematik öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği ana bilim dallarında medya okuryazarlığı dersinin seçmeli ders olarak öğrencilerin seçimlerine sunulduğu tespit edilmiştir. İçerik ve öğrenci öğrenim kazanımları açısından incelenen dokümanlarda öğrencilerin medya, iletişim ve medya okuryazarlığı

öğretim programı konularında bilgi sahibi olmalarını sağlayacak ders içeriklerinin dışına çıkılmamıştır. Medya okuryazarlığının erişim, analiz, değerlendirme ve yeniden üretim gibi bilgi ve beceri alanlarının tamamını öğretmen adaylarına kazandıran ders içeriklerine rastlanmamıştır, özellikle de medya okuryazarlığı dersi için uygulanabilecek yöntem ve teknik konularını ele alan ders içerikleri incelenen dokümanlarda bulunmamaktadır.

Anahtar sözcükler: Medya okuryazarlığı, öğrenim kazanımları, öğretmen yetiştirme

ÖĞRETMENLERİN NASIL ÖĞRENCİLER İSTEDİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Aliye ERDEM, Ankara Üniversitesi, aliyeerdem06@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin nasıl öğrenciler istediklerini belirlemektir. Betimsel türde gerçekleştirilen bu çalışma tarama modeline göre hazırlanmıştır. Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında, Ankara ilinin farklı ilçelerindeki resmi ve özel ilkokullarda 1, 2, 3 ve 4. sınıflarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Ankara ilinin farklı ilçelerindeki resmi ve özel ilkokullarda tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 286 ilkokul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmacılar tarafından geliştirilen ankette öğretmenlere yöneltilen sorulara ilişkin öğretmenlerin yanıtlardaki farklılıkları betimlemek amacıyla açık uçlu sorular kullanılmıştır. Katılımcıların ankette yer alan sorular dışında belirtmek istedikleri görüşleri yazmalarına da olanak sağlanmıştır. Nasıl bir öğrenci istenildiğine yönelik öğretmenlerin görüşlerini tespit etmek amacıyla hazırlanan ankette ilk olarak öğretmenlerin kişisel bilgilerini işaretlemesi istenmiş ardından açık uçlu sorulara ilişkin yanıtlarını her soru için verilen boşluğa yazmaları istenmiştir. Araştırma kapsamında öğretmenlere uygulanan anketteki her bir soru içerik analizi tekniğiyle temalara ayrılmıştır. Bu doğrultuda oluşturulan temalar ve diğer sorulara verilen yanıtlar frekans ve yüzde değerleriyle tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmada elde edilen verilere göre, öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrenciler; derslerinde başarılı olduğunda, ders işlerken öğretmeni dinlediklerinde, kurallara uygun davrandıklarında, üstlendikleri sorumlulukları yerine getirdiklerinde, derse aktif olarak katıldıklarında, derse hazır ya da istekli olarak geldiklerinde, verilen ödevleri zamanında yaptıklarında mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bir bölümü ise öğrencilerin sınıf içinde uymaları gereken kurallar ve arkadaşlarıyla olan ilişkileri konusunda onların; saygılı davranması, arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurması, uyarı ve talimatları dikkate alması, hatalarının farkına varıp özür dilemesi, yardımsever ve paylaşımcı olması, sorunlara çözüm üretmesi gibi kurallara uymasını istediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: İçerik analizi, öğrenci, öğretmen, öğretmen görüşü

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI ALAN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIFTA KULLANDIKLARI BEDEN DİLİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Ömür SADİOĞLU, Uludağ Üniversitesi, osadioglu@uludag.edu.tr

ÖZET

Sınıfta iletişimin büyük bir kısmı beden dili vasıtasıyla sözsüz iletişim olarak sağlanmaktadır. Beden dilini etkin kullanabilme, iletişimin önemli olduğu eğitimde başarıya ulaşmada en önemli faktörler arasında sayılmaktadır. Söylenen söz, ses tonu ve beden dilinin istenilen veya beklenilen tarzda kullanılması, öğrenme durumunda olan bireyler üzerinde çok ciddi etkileri olduğu bilinmektedir. Öğretmenlerin etkili iletişim becerilerine sahip olması öğrenme sürecinin verimli olması bakımından önemlidir. Öğretmenin kullandığı beden dili, gönderdiği sözel mesajlar kadar etkin bir role sahiptir. Öyle ki kimi araştırmalarda beden dilinin sözel iletişime göre daha etkili olduğu ifade edilir. Dolayısıyla sınıf öğretmeni adaylarının sahip oldukları ya da sıklıkla kullandıkları beden dillerinin belirlenmesine yönelik yapılacak bir çalışmanın hizmet öncesi eğitim sürecinde konuya dikkat çekmesi ve alan yazına katkı sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu önemden hareketle bu araştırmada Öğretmenlik Uygulaması I ve II derslerini alan 20 sınıf öğretmeni adayının Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında ilkokullarda ders anlattıkları zaman kullandıkları beden dilinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Öğretmenlik Uygulaması alan sınıf öğretmeni adaylarına dönem başında kendi tercihleri doğrultusunda istedikleri bir dersi anlattıklarında 40 dakikalık video çekmeleri istenmiştir. Araştırma sürecinde sınıf öğretmeni adaylarından gelen videolar, araştırmacı tarafından yapılan alan yazın taraması ve uzman görüşü alınarak oluşturulan kriterlere göre analiz edilerek öğretmen adaylarının uygulama sınıflarında ders anlatırken kullandıkları beden dili değerlendirilmiştir. Her video iki farklı uzman tarafından ayrı ayrı izlenerek araştırmanın güvenirlik çalışması yapılmıştır. Araştırmanın sonuç kısmına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Beden dili, öğretmenlik uygulaması, sınıf öğretmen adayı

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI ALAN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIFTA KULLANDIKLARI MATERYAL TERCİHLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Gönül ONUR SEZER, Uludağ Üniversitesi, gonulonur@uludag.edu.tr

ÖZET

Etkili ve verimli bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturulmasına öğretmenin materyal kullanması oldukça önemlidir. Derste materyal kullanımı öğrencilerin farklı duyularına hitap etmesi nedeniyle, öğrencinin dikkatini çekmekte, derse katılımını artırmakta, dersin kalıcılığını sağlamaktadır. Bununla birlikte materyal kullanımının beklenen verimi sağlaması için kullanılacak materyalin öncelikle dersin amacına, öğrencilerin gelişim düzeyine uygun olması ve öğretmenin bu materyali kullanım ilkelerine uygun şekilde kullanabilmesi gerekmektedir. Bu bilgi ve becerinin kazandırılması amacıyla Eğitim Fakültelerine bağlı tüm bölümlerde "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme" dersi verilmektedir. Öğretmen adaylarının

edindikleri bilgileri ne düzeyde kullandıklarının belirlenmesi, lisans düzeyindeki eğitim –öğretim etkinliklerinin düzenlenmesi açısından önemlidir. Bu nedenle bu araştırmada bu dersi alan öğretmen adaylarının, Öğretmenlik Uygulaması I ve II dersi sürecinde materyal kullanma tercihleri ve bu materyalleri kullanma ilkelerine uygun olarak kullanma becerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Öğretmenlik Uygulaması I ve II derslerini alan sınıf öğretmeni adaylarına (20 sınıf öğretmeni adayı) dönem başında ilkokullarda kendi tercihleri doğrultusunda istedikleri bir dersi anlattıklarında 40 dakika video çekmeleri istenmiştir. Araştırma sürecinde sınıf öğretmeni adaylarından gelen videolar, araştırmacı tarafından yapılan alan yazın taraması ve uzman görüşü alınarak oluşturulan kriterlere göre analiz edilerek öğretmen adaylarının uygulama sınıflarında tercih ettikleri materyaller değerlendirilmiştir. Her video iki farklı uzman tarafından ayrı ayrı izlenerek araştırmanın güvenirlik çalışması yapılmıştır. Araştırmanın sonuç kısmına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Materyal tercihleri, öğretmenlik uygulaması, sınıf öğretmen adayı

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ KAPSAMINDA SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Doç. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, pgirmen@gmail.com
Arş. Gör. Dr. Zeynep KILIÇ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, zeynepk@ogu.edu.tr
Arş. Gör. Mehmet Fatih KAYA, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, mfk2664@gmail.com

ÖZET

Okul uygulamaları kapsamında sınıf öğretmeni adayları "Okul Deneyimi", "Öğretmenlik Uygulaması" ve "Öğretmenlik Uygulaması II" olmak üzere üç ders almaktadırlar. Okul uygulamalarının amacı öğretmen adaylarının kazanmış oldukları alan bilgisi, mesleki bilgi ve becerilerini etkili, verimli, güvenli olarak uygulamaları ve geliştirmeleri için görev ve sorumlulukların eğitim fakültesi ile uygulama okulu arasında paylaşılmasını sağlamaktır. Bu amaçla öğretmen adayları haftada bir gün ya da yarım gün uygulama okulunda bulunarak sınıf içinde öğretme-öğrenme sürecini gerçekleştirmektedir. Öğretmen adaylarının sınıf içi uygulamalarında; sorumluluğundaki öğrencilerin güvenliğini sağlamak, öğrencilere açık ve anlaşılır yönergeler vermek, öğrencileri nesnel ölçütlerle değerlendirmek, dersin anlaşıldığından emin olmak, sınıf yönetiminde kararlı ve hoşgörülü olmak, öğrencileri işbirliği içinde çalışmaya yöneltmek, öğrencilerin verimli çalışma alışkanlıkları geliştirmelerine katkıda bulunmak ve öğrencilere önderlik yapabilmek gibi görevleri bulunmaktadır. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmen adaylarının "Öğretmenlik Uygulaması II Dersi" kapsamında gerçekleştirdikleri öğretim uygulamalarını incelemektir. Bu kapsamda 21 sınıf öğretmen adayının uygulamaları görüntülü olarak kaydedilmiş ve araştırmacılar tarafından yorumlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Dokümanlar; gerçek, kolay ulaşılabilir veri sağlamakta ve araştırmacıların sorunlara çözüm üretebilmelerine olanak tanımaktadır. Doküman sözcüğü bir şemsiye kavram olarak görsel ve fiziksel materyallere karşılık gelmektedir. Bu sözcük en geniş anlamda iletişim materyallerini içermektedir. Örneğin gazeteler, romanlar, anekdotlar, anılar ve günlükler bu kapsamda ele alınmaktadır. Bu araştırmada, toplam süresi 840 dakik olan videolar doküman olarak ele alınmıştır, Araştırmacılar birbirinden bağımsız bir biçimde videoları izlemiş ve hazırlanan kontrol listesi aracılığıyla videolar analiz edilmiştir. Bağımsız bir biçimde doldurulan kontrol listeleri karşılaştırılmış ve izlenen derslerin benzer sonuçları gösterdiği ortaya çıkmıştır. Böylece yapılan uygulama güvenilir olarak kabul edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Videolardan elde edilen veriler "Derse dikkat çekme", "Öğretme-öğrenme süreci" ve "Ölçme-değerlendirme" bağlamında temalar altında bulgular biçiminde sunulmuştur. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının, dikkat çekmede daha çok konu ile ilgili video izlettikleri, konuya ilişkin öğrencilere sorular yönelttikleri yine konu ile ilgili öğrencilere anı, fıkra anlattıkları görülmüştür. Öğretmen adaylarının, öğretme-öğrenme sürecinde ise daha çok soru- cevap ve düz anlatım yöntemini kullandıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Bunun yanında öğretmen adaylarının, altı şapkalı öğrenme yaklaşımını ve istasyon tekniğini kullandıkları ancak bu uygulamalarda hataların olduğu belirlenmiştir. İncelenen videolarda akran öğretimine, grup çalışmalarına yer verilmediği görülmüştür. Ölçme değerlendirme sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının, daha çok açık uçlu soru sordukları ancak bu süreci oyunlaştırma çabası içinde oldukları belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Öğretmenlik uygulaması, sınıf öğretmeni adayı, okul uygulamaları

OKUL VE ÖĞRETMEN İÇERİKLİ SİNEMA FİLMLERİ TEMELİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN "DÖNÜŞÜMLÜ ELEŞTİREL DÜŞÜNME UYGULAMASI"NIN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Alper KAŞKAYA, Erzincan Üniversitesi, alperkaskaya@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Feyza ÇAVUŞOĞLU, Erzincan Üniversitesi, feyzacavusoglu24@gmail.com

ÖZET

Eğitimde kalite farklı boyutlarıyla ve eğitim sistemini bütüncül kılan farklı unsurlar üzerinden tartışılması gereken çok yönlü bir konudur. Örneğin; eğitime ayrılan bütçe, okulların ve dersliklerin fiziksel koşulları, eğitimle ilgili kanunlar ve yönetmelikler, öğretmenler, idari yapılanma, müfredat, ölçme ve değerlendirme yöntemleri vb. gibi unsurlar bazen tek başlarına bazen de kolektif bir biçimde okullarda verilen eğitimin kalitesini belirleyebilmektedir. Ne var ki, eğitimin kalitesini belirleyen en önemli etkenlerden biri, eğitim sisteminin temel dinamiklerinden olan öğretmenlerdir. Fiziksel koşulların ve eğitsel kaynakların gayet elverişli, öğrencilerin ise öğrenmeye oldukça istekli olduğu bir eğitim sisteminde dahi bu imkanları değerlendirecek bilgi ve becerilerden yoksun, niteliksiz öğretmenlerle kaliteli bir eğitim beklenemez (Özoğlu, 2010). Geleceği kazanmanın bilgi teknolojisine sahip olmaktan geçtiği günümüzde değişime inanan, değişimi olumlu karşılayan ve ömür boyu öğrenme faaliyetlerinde yer alan öğretmenlerin geleceğin nesillerini oluşturacağı görülmektedir. Gelecekte bireylerden inisiyatif alma, kuvvetli yargılara sahip olma, yaratıcı problem çözme becerilerine sahip olma, mantıklı kararlar alabilme gibi

yeteneklere daha fazla ihtiyaç duyulacaktır (Rose ve Nicoll, 1997). Geleceğin okullarında öğrenciler teknolojiye erişim ile birlikte milyonlarca bilgiye diledikleri zaman ulaşabilecekler ve istedikleri ihtiyaç duydukları kadar öğreneceklerdir. Bu noktada başarılı öğrenciler analiz yeteneğine sahip, değerlendiren, imkânları keşfeden eleştirel düşünürler olmaya başlayacaklardır. Aynı zamanda öğrencilerin seçimlerinde ise bir takım etik standartların oluşturulmasına ihtiyaç duyulacaktır. Bu noktada geleceğin öğretmen yetiştirme süreci düşünüldüğünde yapılması gereken çok şey olduğu ve şimdiden önlem almak gerektiği görülmektedir. Öğretmen yetiştirme süreci ile 21. yy'ın öğretmenlerini hazırlarken ne tür niteliklere sahip öğretmenler yetiştirmemiz gerektiği üzerine düşünmenin önemi yadsınamaz bir gerçektir. 21.yy'ın öğretmenlerinin karşılaşacakları zorluklarla başa çıkabilmeleri için düşünsel ahlaki ve özellikle eleştirel düşünme yeteneklerine sahip olmaları gerektiği ifade edilmektedir (Yost, Forlenza-Bailey, & Shaw, 1999). Öğretmenlerin özellikle çeşitli yansıtıcı etkinliklerde yer almasının gerekliliği, gerçek veya gerçekleşmesi muhtemel durumlar üzerinden sorgulamalar gerçekleştirerek kendi teorilerini geliştirebilmelerine fırsat verilmesinin gerekliliğinden bahsedilmektedir Bu noktada yapılandırmacı uygulamalar, yazma etkinlikleri, tartışma süreçleri ve eylem araştırması gibi uygulamalara yer verilmektedir (Yost, Forlenza-Bailey, & Shaw, 1999). Bu süreci destekleyeceği düşünülen uygulamalardan bir diğeri ise filmlerle desteklenen "Dönüşümlü Eleştirel Düşünme Uygulaması" sürecidir. Bu noktada gerçekleştirilen araştırmanın öğretmen yetiştirme sürecinde eleştirel düşünme becerilerini vurgulaması, medya unsurlarının (film, dizi, belgesel vb.) temele alındığı bir öğretim süreci (DEDU) ile bir eğitim durumu önermesi, bu sürecin uygulanması ile öğretmen adaylarının eleştirel düşünme becerilerinde bir takım değişiklikleri gerçekleştirmeyi hedeflemesi açılarından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmada sinema filmlerinin "Dönüşümlü Eleştirel Uygulaması" (DEDU) ile birlikte kullanıldığı öğrenme ortamlarında, sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme becerisini üzerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma 2015-2016 Öğretim Yılı Bahar Döneminde Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören 33 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmektedir. Nicel ve nitel yaklaşımlarından bir arada ele alındığı araştırma sürecinde verilerin elde edilmesinde "California Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği" kullanılacaktır. Nitel verilerin elde edilmesi sürecinde ise araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen uygulamaya ait dokümanlardan yararlanılacaktır. Araştırmanın veri toplama süreci devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: , Eleştirel düşünme eğilimi, sinema, sınıf öğretmenliği

OKUL-ÜNİVERSİTE İŞBİRLİĞİNE ÖRNEKLER

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Şahin BÜLBÜL, Kafkas Üniversitesi, msahinbulbul@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma üniversite ve okul arasında yapılmış ve yapılacak olan işbirliklerini paylaşmak amacıyla hazırlanmıştır. Yaklaşık iki yıldır ortak birçok proje üretilmiş bunların bir kısmı başarıyla gerçekleşmiş (Ağaç dikme, soru çözme stratejileri, drama gösterimleri, zeka soruları günleri, sürdürülebilir bilim şenliği) ve bazıları da hazırlık aşamasında (çöp dönüşümü, seminer haftası, kitap yazımı, kütüphane geliştirme projesi, okul müzesi)bulunmaktadır. Bahsedilen projelerin dışında yapılabilecek proje fikirlerinden de bahsedilecek olan bu çalışmadaki projeler üç temel dala ayrılmıştır. Birinci grup projeler okulun üniversiteye katkı sağlayacağı projelerdir. Bu projelere örnek drama projemizdir ki üniversite öğrencilerinin notu okuldaki öğrencilerin desteğiyle verilmiştir. İkinci tip projeler ise üniversitenin destek olduğu projelerdir ki buna örnek ağaç dikme verilebilir. Üçüncü grup etkileşim biçimi iki yönlü desteğin oluştuğu projelerdir ki bunlara sürdürülebilir bilim şenliği örnek olarak gösterilebilir. Öğretmen adaylarının son sınıfa gelmeden önce okulla tanışma süresini öne çekebilecek ve arttıracak fikirlerin paylaşılacağı bildirimizde programda yer alan derslerin nasıl okul işbirliğine dönüşebileceğine dair uygulanmış ve/veya uygulanması mümkün projeler katılımcılara sunulacaktır. Öğretmen yetiştirme politikalarına farklı bir bakış getirecek olan örneklerimizi hizmet öncesi ve hizmet içi olarak da sınıflandırıp uygulama kısmına yönelik faydalı tecrübelerden bahsedilecektir. Bu çalışmanın sonunda öğrenci başarılarında meydana gelen şaşırtıcı nicel sonuçlarda paylaşılacaktır. Nitelik olarak bir gelişmenin hedeflendiği çalışmalarımızda nicelikteki olumlu gelişmeler de bu etkileşimlerin gerekliliğini göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Etkinlik, öğretmen yetiştirme, okul üniversite işbirliği

OKULÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİMSEL ARAŞTIRMAYA BAKIŞLARI

Yrd. Doç. Dr. Esen ERSOY, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, esene@omu.edu.tr
Arş. Gör. Belgin BAL İNCEBACAK, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, belgin.bal@omu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, okul öncesi öğretmen adaylarının "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersine yönelik geliştirmiş oldukları projeler ve projelerine olan bakış açıları değerlendirilmiştir. Çalışma grubu, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Okul Öncesi Öğretmenliği üçüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersi Eğitim Fakültelerinde üçüncü sınıf öğrencilerinin güz döneminde (5. Yarıyıl) almış oldukları bir derstir. Çalışmada elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden olan içerik analiz ile değerlendirilmiştir. Okul öncesi öğretmen adaylarının geliştirmiş oldukları projelerinde elde edilen veriler içerik analizi yapılarak; temalar belirlenmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen verilerden yola çıkarak kategori ve kodlar oluşturulmuştur. Kodlar bir araya getirelerek kategoriler elde edilmiş daha sonra onlarıda kapsayan temalar oluşturulmuştur. Dersin sorumlu öğretim üyesi dönemin başında (dört hafta) bilimsel araştırma yöntemleri dersi hakkında gerekli bilgileri vermiştir. Sonrasında okul öncesi öğretmen adayları bilimsel bir araştırma nasıl yapılır aşamasında sürece katılımları sağlanmıştır. Okul öncesi öğretmen adayları dönem sonuna kadar gruplar halinde çalışmışlardır. Okul öncesi öğretmen adayları bir dönem boyunca bilimsel araştırma yöntemleri hakkında uygulamalar yapmış ve dönem boyunca dersin öğretim üyesi tarafından haftalık olarak kontrolü sağlanmıştır. Dönem sonunda ise uygulamalarını proje ödevi halinde sunmuşlardır. Okul öncesi öğretmen adaylarının hazırlamış oldukları projelerde, problem durumu belirleme, veri toplama aracı seçme, verilerin nasıl toplanacağını belirleme, çalışma grubunu seçme, verileri analiz etme ve yorumlama gibi başlıklar altında

değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, okul öncesi öğretmen adaylarının dönem boyunca derste aktif olmalarının yeni öğrenmeler açısından olumlu olduğunu ortaya çıkartmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının, dönem içinde derse olan aktif katılımın derse olan ilgi ve başarıya olumlu yönde katkılar sağladığını ifade etmişlerdir. Dönem sonunda proje ile dersin değerlendirilmesinin derse olan bakışı ve ön yargıyı pozitif yönde etkilediği söylenebilir. Sonuçta, "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersinin proje ödevi ile işlenmesinin okul öncesi öğretmen adaylarına olumlu katkılar sağladığı ortaya çıkmıştır.
Anahtar sözcükler: Bilimsel araştırma yöntemleri, okul öncesi öğretmen adayları, proje

PEDAGOJİK FORMASYON ÖĞRENCİLERİ İLE EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMEN KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Doç. Dr. Türkay Nuri TOK, Pamukkale Üniversitesi, turkaytok@gmail.com
Öğretmen Mesut KART, Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü, mkart_336@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde bazı kavramları ifade etmek için kelimeler yetersiz kalmaktadır. Bu aşamada metaforlar ve benzetmeler kullanılır. Metaforlar ve benzetmelerin neyi açıklamak için kullanıldıkları önemli olduğu kadar, karşı tarafa nasıl aktarıldığı, karşı tarafta nasıl bir etki bıraktığı da önemlidir. Bu çalışmanın amacı, pedagojik formasyon öğrencileri ile eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymaktır. Bu amaçla katılımcıların "öğretmen" kavramına ilişkin algılarını saptayabilmek için metaforlar üretmeleri istenmiş, üretilen metaforlar kategorilere ayrılmıştır. Bununla birlikte katılımcıların öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri de araştırılıp karşılaştırılmıştır. Çalışma grubu, Pamukkale Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan pedagojik formasyon öğrencileri ve eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışmaya 302 pedagojik formasyon öğrencisi, 594 eğitim fakültesi öğrencisi olmak üzere toplam 896 öğretmen adayı katılmıştır. Bu çalışma, karma desenli bir çalışmasıdır. Çalışmanın nicel verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen bir veri toplama aracıyla elde edilmiştir. Katılımcıların cinsiyeti, eğitim durumları ve öğretmenliği seçme nedenleri de araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Araştırmanın nitel bölümünde "Öğretmen ……. gibidir, çünkü ……" cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Verilerin analiz edilmesi ve yorumlanmasında içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Pedagojik formasyon öğrencileri ile eğitim fakültesi öğrencilerinin ürettikleri metaforlar ve bu metaforlara ilişkin yaptıkları açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde öğretmenlik algıları dokuz kategoriye ayrılmış, bu dokuz kategoriye girmeyen metaforlar da "diğer" kategorisi altında değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların öğretmenlik mesleğini en fazla manevi nedenlerle, ardından maddi nedenlerle ve son olarak da diğer nedenlerle seçtiklerini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan formasyon öğrencileri ve eğitim fakültesi son sınıf öğrencileri toplam 248 adet metafor üretmişlerdir. En çok ifade ettikleri metafor % 9,82 oranında 84 kişinin belirttiği "güneş" metaforudur. Güneş metaforunu "ışık" (%8,19) ve "mum" (%8,19) metaforları takip etmektedir. Daha sonra "rehber" (%4,44) ile "pusula" (%3,74) metaforları gelmektedir. Pedagojik formasyon öğrencileri de eğitim fakültesi öğrencileri de öğretmen kavramını bir çok farklı metaforla ifade etmişlerdir. Bu kadar çok farklı metaforun kullanılması öğretmenin çok farklı şekillerde algılandığından veya öğretmen adaylarının meslekten çok farklı beklentilerinin olmasından kaynaklanabilir. Çalışmaya katılan öğrencilerin ürettikleri metaforların çoğunluğu (425 kişi, %49,71) öğretmeni; rehberlik eden, yol gösteren ve öğrencinin yetişmesinde yardımcı olduğunu düşünerek "yetiştirici ve yol gösterici" kategorisinde değerlendirmişlerdir. Formasyon öğrencilerinin %50,34'ü ki yarısından fazlası, eğitim fakültesi öğrencilerinin ise %49,38'i neredeyse yarısı öğretmeni bu şekilde algıladıkları görülmektedir. Ardından, "bilgi kaynağı ve aktarıcısı" kategorisine giren metaforlar (137 kişi, %16,02) gelmektedir. Formasyon öğrencilerinin %16,55'inin, eğitim fakültesi öğrencilerinin ise %15,75'inin öğretmeni bu şekilde algıladıkları görülmektedir. Sonuç olarak farklı öğretmen yetiştirme sistemlerinden yetişen öğretmen adaylarının öğretmenlik algıları arasında çok fazla bir değişiklik olmadığı söylenebilir. Daha önce yapılan çalışmalarda öğretmen bilgi kaynağı olarak görülürken, bu çalışmada yol gösterici olarak görüldüğü ortaya çıkmıştır. Bu da eğitim sistemimizin daha çok yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak geliştiğinden kaynaklanıyor olabilir. Pedagojik formasyon öğrencilerinin, daha çok mesleği manevi nedenlerden dolayı tercih ettiklerinden mesleği daha bir sahiplenerek icra edecekleri söylenebilir. Eğitim fakültesi öğrencilerinin de mesleği icra ederken biraz zorlanacakları düşünülebilir.
Anahtar sözcükler: Eğitim fakültesi, metafor, öğretmen, öğretmen adayı, pedagojik formasyon

PEDAGOJİK FORMASYON ÖĞRETMEN ADAYLARININ TEKNOPEDAGOJİK ALGILARININ ARAŞTIRILMASI

Öğr. Gör. Dr. Semra ERTEM, Dokuz Eylül Üniversitesi, semra.ertem@deu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Rıdvan KETE, Dokuz Eylül Üniversitesi, ridvan.kete@de.edu.tr

ÖZET

Son yıllarda eğitim sistemi içinde yaygın olarak kullanılmaya başlayan teknopedagoji; eğitim sürecinde öğrenci-öğretmen arasındaki bilgi akışında, alan bilgisi ile pedagoji ve teknolojiyi bütünleştirmek olarak belirtilmektedir. Teknoloji, insan yaşamının her bölümünde aktif olarak yer almaktadır. İnsanın teknolojiden olumlu ve uygun faydalanabilmesi için gerekeli bilgiye sahip olması gerekmektedir. Yeterli bilgide öğretim ile gerçekleşmektedir. Bu bağlamda öğretmen yeterliliği önemlidir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde; eğitim sisteminin başarılı olmasında öğretmenlerin sorumluluk sahibi olmaları belirtilmektedir. Öğretmenlerin yeterlilikleri, tutum, duygu ve kişilikleri öğrencileri de etkilemektedir. Öğrenciler için öğretmenlerin verdiği bilgilerden çok konuya yaklaşımı, yorumlama ve vücut dilini kullanma şekilleri dikkati çekmektedir. Bu araştırmalarda görüldüğü gibi öğretmen yetiştirme ve yeterliliklerinin yanında teknopedagoji (alan bilgisi ile pedagoji ve teknolojiyi bütünleştirme) önem oluşturmaktadır. Araştırmalarda; öğretmen yetiştiren eğitim kurumlarında teknolojinin önemine ve gerekliliği bilincine sahip, teknolojiyi öğretim yöntemleri içinde uygun şekilde kullanılabilen, kendine güvenen öğretmen adaylarının yetiştirilmesinden bahsedilmektedir. Öğretmen adaylarının bilgisayar kullanma ve teknolojiye yönelik algıları, öğretmenlik mesleğini de etkileyeceği belirilmektedir. Son yıllarda öğretmen yetiştirmede eğitim fakülteleri mezunları dışında öğretmen yetiştirme politikaları sürdürülmektedir. Üniversite öğrenimi sonucunda ortaya çıkan işsizlerin pedagojik

öğretmenlik formasyonu ile öğretmenliğe kazandırılma programları yaygın olarak yer almaktadır. Formasyon öğretmen adaylarına ait birçok araştırma karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda pedagojik formasyon eğitimini sürdüren öğretmen adaylarının öğretimde teknoloji kullanımına ait algıları öğretmenlik mesleki tutumları ile ilişkilidir. Bu araştırmanın amacını " pedagojik formasyon öğretmen adaylarının alan öğretiminde teknoloji kullanımına ait algıları" oluşturmaktadır. Yöntem:Araştırma modeli; Bu araştırmada betimsel nitelikte tarama modeli olarak çalışılmıştır. Büyüköztürk ve ark. (2010) tarama modeli bir konu veya olaya ait görüşlerin beceri, ilgi, yetenek ve tutum gibi özelliklerinin belirlendiği araştırmalar olarak açıklanmaktadır. Can (2014)'e göre büyük kitlelerin araştırmaya konu özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan betimsel araştırmaları tarama tipi araştırmalar olarak belirlemektedir. Bazen birden fazla özelliğe ait veri toplayarak bunlar arasındaki ilişkilerin sorgulanabileceğini açıklanmaktadır. Araştırmanın evrenini DEÜ Buca Eğitim Fakültesinde pedagojik formasyon eğitimini sürdüren farklı alanlara ait öğretmen adaylarından meydana getirmiştir. 150 öğretmen adayı örneklemi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak için yapılan alan yazım incelemesi sonucunda; Ertem-Kete (2015) tarafından kullanılan "Ortaöğretim Öğretmen Adaylarının Alan Öğretiminde Teknoloji Kullanımına Ait Algılar" başlıklı 40 maddelik ölçek kullanılmıştır. Veri analizi:Bu araştırmada kullanılan ölçeğin güvenirliği. alfaα:0.934, ve madde yükleri 0.515-0.728 olarak bulunmuştur. Ertem-Kete (2015)'nin analiz sonuçlarına göre uygulanabilir nitelikte olan ölçek pedagojik formasyon öğretmen adaylarına uygulandı. Elde edilen verilerin SPSS17 istatistik programı ile analizleri yapıldı. Ölçeğin bu veriler göre tekrar güvenirlik ve madde yükleri hesaplanarak ölçeğin uygunluğu tespit edildi. Daha sonra ölçekte kullanılan maddelerin demografik özelliklere(cinsiyet, mezun oldukları okul, bilgisayara sahip olma, teknolojiye kullanmaya başlama yaşı, anne ve baba eğitim düzeyi) göre karşılaştırılmaları yapıldı. Veri analizlerinde t-testi ve Anova testleri kullanıldı. Bulgular:Veri analizleri ile elde edilen sonuçlar tablo ve grafikler şeklinde gösterildi. Verilere bağlı olarak ortaya çıkan bulgulara ait tablo ve grafikleri yorumlanarak, pedagojik formasyon öğretmen adaylarının teknopedagojiye ait algıların öğretmenlik sürecindeki başarılarını arttırmadaki önemi ortaya konulmaya çalışıldı.

Anahtar sözcükler: Algı, formasyon, öğretmen adayları, teknopedagoji, pedagoji

SINIF ÖĞRETMENİ VE FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE ÖĞRENME STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Mustafa TAHİROĞLU, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, mtahiroglu@nevsehir.edu.tr
Lisans Öğrencisi Özge METİN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, ozgemetinn1@gmail.com
Lisans Öğrencisi Meltem KORKUT, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, mltmkrkt@gmail.com

ÖZET

21. yüzyılda eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, araştıran, sorgulayan, girişimci, derin öğrenme yaklaşımlarına hâkim ve öğrenme stillerini kavrayıp bu özelliklerin tümünü öğrencilerine aktarabilen öğretmenlerin gerekliliği inkâr edilemez bir gerçektir. Birçok araştırmada, eleştirel düşünme ve öğretim sürecinin öğrencilerin öğrenme stillerine uygun bir şekilde yürütülmesinin öğrenci başarısıyla doğrudan ilişkili olduğu kanıtlanmıştır. Eleştirel düşünme; akıl yürütme, analiz ve değerlendirme gibi zihinsel süreçlerden oluşan bir düşünme biçimidir. Bu beceri bireyin, düşünme becerisine, yargılama becerisine, akıl yürütme becerisine, inançlarının şekillenmesine, doğru ve geçerli eylemlerde bulunmasına vb. pek çok özelliğine önemli katkılar sağlar. Öğrenme stili ise öğrencinin öğrenmeye hazırlanması, öğrenme ve hatırlama aşamalarında diğerlerinden farklı yollar kullanmasıdır. Temele bakıldığında eleştirel düşünen ve öğrenme sitillerini tanıyan bireyleri sorunların nedenlerini derinlemesine ve farklı açılardan inceleyebilen, anlamak için çabalayan, olayları değerlendirebilen, doğruyu ve yanlışı birbirinden ayırma becerilerine sahip bireyler olarak tanımlayabiliriz. Bu açılardan bakıldığında öğretmen adaylarının sahip oldukları eleştirel düşünme becerileri ve öğrenme stilleri, onların yaratıcı, katılımcı, kendine güvenen ve problemlere eleştirel yaklaşabilen kişilik özelliklerine sahip bir şekilde yetişmeleri açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle eleştirel düşünme becerisi ve öğrenme sitilleri fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adayları için iki önemli nokta olarak değerlendirilebilir. Özellikle fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri ve öğrenme stillerinin araştırılması, konuya yönelik öneriler getirilmesi ile yetiştirilmek istenen bireylere istendik özellikler kazandırmanın yollarının aranmasına ışık tutabilecektir. Yukarda yapılan açıklamalarda göz önünde bulundurularak araştırmamızın amacı; eleştirel düşünme becerisi ve öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin sınıf ve fen bilgisi öğretmeni adayları arasında farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırma Nevşehir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak Aşkar ve Akkoyunlu (1993) tarafından Türkçe ye çevrilmiş olan Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri ve Kökdemir (2003) tarafından Türkçe ye çevrilmiş olan California Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği (CCTDI) kullanılmıştır. Bu süreçten elde edilen veriler SPSS programı yardımı ile tek yönlü varyans analizine tabii tutulacak ve sonuçlar doğrultusunda diğer gerekli analizler yapılacaktır. Çalışma sonucunda sınıf öğretmeni ve fen bilgisi öğretmeni adayları eleştirel düşünme ve öğrenme stilleri açısından değerlendirilecek ve konu ile ilgili çeşitli öneriler sunulacaktır. Veri analizi süreci devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Eleştirel düşünme, fen bilgisi öğretmeni adayı, öğrenme stilleri, sınıf öğretmeni adayı

SINIF EĞİTİMİ ANA BİLİM DALLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETİM ÜYELERİNİN PROFİLLERİNİN BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Şerife Dilek BELET BOYACI, Anadolu Üniversitesi, sdbelet@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Celal BOYRAZ, Anadolu Üniversitesi, cboyraz@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Can UYANIK, Anadolu Üniversitesi, canuyanik@anadolu.edu.tr
Öğretmen Arif KAPTAN, Milli Eğitim Bakanliği, arifkaptan87@gmail.com

ÖZET

Türkiye'de ilkokullara öğretmen yetiştirme tarihsel süreç içerisinde Köy Muallim Mektepleri, Köy Enstitüleri, Eğitim Enstitüleri ve Eğitim Yüksekokulları gibi farklı kurumlar bünyesinde farklı statüdeki öğretim personeli tarafından yürütülmüştür. 1997 yılındaki yapılanmadan sonra ise bu görev Eğitim Fakültelerinin İlköğretim Bölümleri içinde Sınıf

Öğretmenliği Anabilim Dallarında görev yapan öğretim üyeleri/elemanları tarafından yerine getirilmeye başlanmıştır. Bu yapılanmayla birlikte süreç içerisinde sınıf öğretmenliği alanında yüksek lisans ve doktora derecesine sahip olan öğretim üyelerinin sınıf öğretmenlerinin yetiştirilmesine dönük istihdam edilmesinin yanı sıra alanın disiplinler arası bir özellik taşımasının da etkisiyle çok farklı alanlarda eğitim almış öğretim üyelerinin de bu alanda istihdam edildiği yadsınamaz bir gerçektir. Bu bağlamda farklı üniversitelerde sınıf öğretmenliği anabilim dallarında akademik olarak birbirinden çok farklı öğretim üyesi profili ile karşılaşılabilmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı; Türkiye'de bulunan Sınıf Eğitimi ABD'lerde görev yapan öğretim üyelerinin profillerini belirlemektir. Araştırma; nicel araştırma yaklaşımlarından tarama modeli benimsenerek desenlenmiştir. Bu kapsamda öncelikle araştırmacılar tarafından YÖK'e ait resmi internet sitesinde yer alan istatistik modülünden Türkiye'de Sınıf Eğitimi ABD bulunan üniversiteler ve Sınıf Eğitimi ABD'lerde görev yapan öğretim üyelerinin sayıları belirlenmiştir. Buna göre 73 üniversitede toplam 409 öğretim üyesi görev yapmaktadır. Ardından her üniversitenin resmi internet sitesi ziyaret edilerek, Sınıf Eğitimi ABD'lerde görev yapan toplam 397 öğretim üyesinin elektronik posta adresine ulaşılmıştır. Öğretim üyelerine yöneltilmek üzere 27 soruluk bir anket formu hazırlanmıştır. Anket formu alan uzmanlarından gelen dönütler doğrultusunda düzenlenerek 15 maddelik yeni bir forma dönüştürülmüştür. Daha sonra bu form internet üzerinden yanıtlanabilecek hale getirilmiş ve e-posta yoluyla öğretim üyelerine ulaştırılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel çözümlemelerin yası sıra ikili karşılaştırmalara dayalı istatistiksel yöntemler kullanılacaktır. Elde edilen bulguların alana katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Akademik profil, öğretim üyeleri, sınıf eğitimi

SINIF EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SANAL SINIFA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Aziz KILINÇ, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, akilinc@comu.edu.tr
Arş. Gör. Mustafa GÖNÜLAL, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, mustafagonulal@comu.edu.tr

ÖZET

Hızla ilerleyen teknolojik gelişmeler, eğitimde de kendini göstermekte ve eğitim teknolojilerin geldiği noktada sanal sınıfların kullanımı artış göstermektedir. Bu artış özellikle yurtdışında yapılan bilimsel çalışmalarda karşımıza çıkmakta, ülkemizde de son yıllarda bu tür çalışmaların artışta olduğu görülmektedir. Gerek IOS, gerek Windows gerekse Android işletim sistemlerine uygun olan onlarca hatta yüzlerce sanal sınıf uygulamasının uygulama merkezlerinde yerini aldığı görülmektedir. Eğitimde teknoloji kullanımı ve sanal sınıf uygulamaları, günümüz öğrencilerini ifade etmek için kullanılan "z nesli", "dijital nesil", "dijital yerliler" gibi kavramlara son derece uygun düşmektedir. Harmanlanmış öğrenmenin (Blended Learning) sanal boyutunda ya da uzaktan öğretim ile işlenen derslerin bir kısmında uygulanarak, bir sınıfta yapılabilen neredeyse bütün uygulamalar (ders materyali paylaşımı, tartışma ortamları, sanal sınav yapabilme, not panosu, sınıf kütüphanesi vs) sanal ortamda yapılabilmekte ve literatürde bu durumun derslerde vakit kaybını en aza indirdiği, zaman ve kağıt israfını önemli ölçüde azalttığı ve öğrencilerin istediği anda materyallere ulaşabilme kolaylığı sağladığı ifade edilmektedir. Bu çalışmada sınıf eğitimi ana bilim dalı 3. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları ile (30 kişi) nitel bir çalışma yürütülmekte olup, yapılan görüşmeler ve sınıf içi gözlemler ile öğretmen adaylarının sanal sınıf uygulaması hakkındaki görüşleri ortaya konmaya çalışılacaktır. Çalışma henüz devam etmekte olup, sonuçları kongre tarihinde sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Harmanlanmış öğrenme, sanal sınıf, sınıf eğitimi

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ DUYGUSAL ZEKÂLARI İLE ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Bircan ÜNLÜ, Kastamonu Üniversitesi, bunlu@ogr.kastamonu.edu.tr
Arş. Gör. Ebru EZBERCİ ÇEVİK, Erciyes Üniversitesi, ebru.ezb@gmail.com
Doç. Dr. Mehmet Altan KURNAZ, Kastamonu Üniversitesi, makurnaz@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmen adaylarının duygusal zekâları ile öğrenme yaklaşımları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda "Araştırmaya katılan sınıf öğretmen adaylarının duygusal zekâları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?, Araştırmaya katılan sınıf öğretmen adaylarının öğrenme yaklaşımları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?, Araştırmaya katılan sınıf öğretmen adaylarının duygusal zekâları sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?, Araştırmaya katılan sınıf öğretmen adaylarının öğrenme yaklaşımları sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?, Araştırmaya katılan sınıf öğretmen adaylarının duygusal zekâları ile öğrenme yaklaşımları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?, Araştırmaya katılan sınıf öğretmen adaylarının duygusal zekâ ölçeği alt boyutlarıyla öğrenme yaklaşımları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?" sorularına cevap aranmıştır. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu, 2015-2016 öğretim yılı güz döneminde Batı Karadeniz bölgesindeki bir üniversitenin sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan 1. sınıftan 105, 2. sınıftan 113, 3. sınıftan 108 ve 4. sınıftan 90 olmak üzere toplam 416 öğretmen adayından oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak; Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği ve Öğrenme Yaklaşımı Ölçeği kullanılmıştır. Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği, Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden ve Dornheim (1998) tarafından geliştirilen, Austin, Saklofske, Huang ve McKenney (2004) tarafından 41 madde olarak yeniden düzenlenen ve Tatar, Tok ve Saltukoğlu (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanan üç faktörlü bir ölçektir. Öğrenme yaklaşımı ölçeği ise, öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını ölçmek için hazırlanmış (Williams ve Cavallo, 1995; Cavallo, 1996; BouJaoude, Salloum, ve Abd-El-Khalick, 2004), Cavallo ve Schafer (1994) tarafından adapte edilmiş ve Yenilmez (2006) tarafından Türkçeye çevirisi ve uyarlanması yapılmış 22 maddeden oluşan 4'lü likert tipi bir ölçektir. Verilerin analizinde, SPSS programından yararlanılmıştır. Örneklemin genel özelliklerinin belirlenmesinde betimsel istatistik faydalanılmış, değişkenlere ait çıkarımsal istatistikler yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen önemli bulgular: sınıf öğretmeni adaylarının (1) duygusal zekâ puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde değiştiği, (2) duygusal zekâ puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, (3) öğrenme yaklaşımı puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde

değiştiği, (4) öğrenme yaklaşımı puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği (5) duygusal zekâ toplam puan ortalaması ve iyimserlik faktörünün puan ortalaması ile öğrenme yaklaşımı toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişki gözlendiği şeklindedir. Öğretmen adaylarının duygusal zekâları ile öğrenme yaklaşımları arasındaki ilişkiye yönelik üniversitede öğrenim görülen program, programı sevme durumu, ailenin eğitimi, gelir durumu gibi bağımsız değişkenler dikkate alınarak başka araştırmalar yapılabilir.
Anahtar sözcükler: Duygusal zekâ, öğrenme yaklaşımı, sınıf eğitimi

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ İŞLEVSELLİĞİNDE CİNSİYET FARKLILIKLARI

Prof. Dr. İbrahim BİLGİN, Mustafa Kemal Üniversitesi, ibilgin66@yahoo.com
Arş. Gör. Üzeyir YENİÇERİ, Mustafa Kemal Üniversitesi, yeniceriuzeyir@gmail.com
Öğr. Gör. Akın KARAKUYU, Mustafa Kemal Üniversitesi, karakuyuakin@gmail.com
Doç. Dr. Erdal TATAR, Mustafa Kemal Üniversitesi, erdaltatares@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ilköğretim sınıf öğretmen adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi İşlevselliğinde Cinsiyet Farklılıklarının incelenmesidir. Çalışmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini 2014 yılında uygun örnekleme yöntemi ile farklı üniversitelerin sınıf öğretmenliği ana bilim dalında okuyan 190 (95 erkek ve 95 bayan) öğretmen adayından oluşmaktadır. Çalışmada veriler, orijinali Schmidt ve diğ. (2009) tarafından geliştirilen ve Şahin (2011) tarafından Türkçeye adapte edilen Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) Ölçeğinden elde edilmiştir. 47 maddeden oluşan ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.974 olarak bulunmuştur. TPAB ölçeği Teknolojik Bilgi (TB), Pedagojik Bilgi (PB), Pedagojik Alan Bilgisi (PAB), Teknolojik Pedagojik Bilgi (TPB), Teknolojik Alan Bilgisi (TAB), ve Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi olmak üzere altı alt boyuttan oluşmuştur. Elde edilen veriler üzerinde yapılan betimlemeli istatistik sonuçları bayan öğretmen adaylarının TPAB ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanların aritmetik ortalamalarının erkek öğretmen adaylarınkinden daha yüksek olduğunu göstermiştir. Ayrıca Bayan ve erkek öğretmen adaylarının TPAB ölçeğinden aldıkları toplam puanların ortalamaları bağımsız t- testi ile karşılaştırıldığında bayan öğretmen adayları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.($t(188)= - 3,796$) ; $p < 0,05$). Ayrıca Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi ölçeğinin tüm alt boyutlarından da alınan puanların ortalamaları arasında bayanlar lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulgular temelinde TPAB ölçeğinin toplam ve alt boyut puanlarından elde edilen veriler eleştirel bir yaklaşımla yorumlanmıştır.
Anahtar sözcükler: Cinsiyet farklılığı, sınıf öğretmeni adayı, teknolojik pedagojik alan bilgisi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ AKRAN VE ÖZ DEĞERLENDİRMEYLE YETERLİKLERİNİN YORDANMASI: BİR SÖYLEM ANALİZİ ÇALIŞMASI

Arş. Gör. Yasemin BÜYÜKŞAHİN, Bartın Üniversitesi, ybuyuksahin@bartin.edu.tr
Lisans Öğrencisi Gamze DAĞKOÇAK, Bartın Üniversitesi, gamzedk9516@gmail.com
Lisans Öğrencisi Elif Merve KILIÇ, Bartın Üniversitesi, elfmrv.klc@gmail.com
Lisans Öğrencisi Nurmyrat NURMUHAMMEDOV, Bartın Üniversitesi, yasemin.buyuksahin@gmail.com

ÖZET

Sınıf öğretmenliği bilindiği üzere birçok alanda bilgi ve beceri sahibi olmayı gerektiren bir meslektir.2004 yılında yapılan çalıştaylar sonucunda sınıf öğretmenliği özel alan yeterlikleri bakanlığımızca "Kişisel ve Meslekî Değerler - Meslekî Gelişim, Öğrenciyi Tanıma, Öğrenme ve Öğretme Süreci, Öğrenmeyi- Gelişimi İzleme ve Değerlendirme, Okul-Aile ve Toplum İlişkileri, Program ve İçerik Bilgisi" olmak üzere 6 ana yeterlik alanı, bu yeterliklere ilişkin 31 alt yeterlik ve 233 performans göstergesi şeklinde belirlenmiştir. Bu yeterlik alanları yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı- Sınıf Öğretmenliği Alan Sınavı ile değerlendirilerek öğretmen adaylarının atamaları yapılmaktadır. Çalışma sürecinde öğrencilerin bu yeterlik alanlarında kendilerini ve akranlarını genel olarak değerlendirmeleri amaçlanmıştır. Öğretmen adaylarının akranlarıyla daha rahat bir iletişim kurabilecekleri düşünülerek çalışma araştırmacıların da birer öğrencisi olduğu sınıf öğretmenliği lisans programının 3. Sınıfında yürütülmüştür. Çalışma grubunu sınıfta gönüllü olarak katılımcı olan 30 kişi oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde "Mesleğin neresindeyiz?" konulu sınıf içi 30'ar dakikalık üç oturum yapılarak video kayıtları alınmıştır. Oturumlar çalışmacılarca yönetilmiştir. Öncesinde hazırlanan odak noktalara değinilmesi için sorularla yönlendirmeler yapılmıştır. Herkesin fikrini açıkça belirtebileceği bir tartışma ortamı için gerekli önlemler alınmıştır. Çalışma yürütülmüş ve veriler toplanmıştır. Verilerin analizinde nitel bir yöntem olan söylem analizi tekniği kullanılacaktır. Söylem analizi, bireylerin başkaları ile sohbet ederken meydana gelen özneler arası zihin bileşenleri üzerine odaklanan gerçek bir sosyal metottur (Elliot, 1996). Kim nasıl ve niçin konuşuyor? Kim nasıl dinliyor ya da susuyor? Kim nasıl yazıyor veya nasıl okuyor gibi sorularla başlayan söylem analizi varsayımlardan değil belirsizliklerden hareket eder. Ayrıntılara odaklanan söylem analizini pragmatiktir. Yani, dili kullanan insanların dille ne yaptıkları sorusuna cevaben bir söylemdeki linguistik özellikler onların ne yaptıklarını anlamak amacıyla inceler (Sözen, 1999). Bu nedenlerle çalışmada sözlü- sözsüz tüm boyutlar ele alınıp söylem analizi tekniği kullanılarak değerlendirme amaçlanmıştır. Araştırma analiz sürecindedir bu nedenle bulgu ve öneriler çalışma sunumu ve tam metninde sunulacaktır.
Anahtar sözcükler: Alan yeterliliği, sınıf öğretmenliği, söylem analizi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ALGILANAN ÖĞRETİM ELEMANI DAVRANIŞLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Ahmet KARA, İnönü Üniversitesi, ahmet.kara@inonu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Eyup İZCİ, İnönü Üniversitesi, eyup.izci@inonu.edu.tr

ÖZET
Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının algılanan öğretim elemanı davranışlarının öğrencilerin cinsiyetleri, ebeveynlerin eğitim durumları, annenin çalışıp çalışmadı ve anasınıfı eğitim alma durumları açısından incelenmektedir. Bu araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmada İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören lisans öğrencilerinin Kara, İzci, Köksalan ve Zelyurt (2015) tarafından hazırlanan "algılanan öğretim elemanı davranışları ölçeğine verdikleri yanıtlarla algıladıkları öğretim elemanı davranışlarının belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise ilgili evrenden ulaşılan öğrenci oluşturacaktır. Araştırmada verilerin toplanmasında Kara ve arkadaşları (2015) tarafından algılanan öğretim elemanı davranışlarını belirlemeye yönelik hazırlanan ölçek kullanılmıştır. Kara ve arkadaşları tarafından hazırlanan ölçek 24 maddeden oluşmakta olup, öğrencinin algılanan öğretim elemanı davranışlarını belirlemeye yöneliktir. Söz konusu ölçek likert tipi bir ölçek özelliği taşımakta ve yetersiz öğretim elemanı, asabi öğretim elemanı, anlayışlı öğretim elemanı ve otoriter öğretim elemanı olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte beşli derecelendirme ölçeği; tamamen katılıyorum: 5, çoğunlukla katılıyorum: 4; kararsızım: 3; kısmen katılmıyorum: 2; hiç katılmıyorum: 1 şeklinde kullanılmıştır. Olumsuz ifadeler tersinde kodlanmıştır. Veri toplama aracının ikinci kısmında ise bağımsız değişkenlerin belirlenmesine yönelik sorulardan ibarettir. Ölçeğin örneklemde yer alan öğrencilere uygulanması sonucunda geçerlilik ve güvenirlilik değerleri belirlenmiştir. Daha sonra elde edilen veriler SPSS paket programında değerlendirilmiş olup, değerlendirmeler elde edilen bulguların bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü varyans analizi (One Way Anova) testlerine göre yapılacaktır. Araştırmanın son kısmında ise elde edilen bulgular sonucunda sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Algılanan davranış, algılanan öğretim elemanı davranışları, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLİMSEL ARAŞTIRMA YAPMA BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Tuncay ÖZSEVGEÇ, Karadeniz Teknik Üniversitesi, tuncay88@yahoo.com

ÖZET
Milli eğitim sistemimizde devlet okullarında görev yapan öğretmenlerimizin yaklaşık %34'ünü sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Ülkemizdeki eğitim fakültelerin sınıf öğretmenliği anabilim dallarından ise her yıl yaklaşık olarak 7 bin öğretmen adayı mezun olmaktadır. Mesleğe yeni başlayacak olan bir sınıf öğretmeni adayının içerisinde bulunduğu dönemi okuyup-anlaması eğitim ve öğretim vereceği öğrencilerin geleceklerinin yapılandırılması bakımından büyük öneme sahiptir. Bunu yapabilmesi içinde öğretmen adayının araştırma yapabilme becerisinin iyi olması gerekir. Bilimsel araştırma yöntemini bilen, uygulayan ve sonuçları değerlendirebilen bir öğretmen adayı, profesyonel meslek yaşamında eğitim ve öğretimini etkileyen sorunları daha bilimsel teşhis ederek, sınıf içinde veya dışında karşılaştığı problemleri çözebilecektir. Bu şekilde öğretmen adayı sadece kendi bilimsel okuryazarlığına katkıda bulunmayacak aynı zamanda öğretiminin daha etkili olmasına ve dolayısıyla da öğrencilerinin bilimsel süreç becerilerinin ve akademik seviyelerinin gelişmesine katkıda bulunabilecektir. Bu amaçların gerçekleşmesi ise öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinde araştırma yöntemlerine yönelik alacakları derslere ve alan çalışmalarının bağlı olacaktır. Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel araştırma yapma becerileri değerlendirilmiştir. Çalışmanın örneklemini sınıf öğretmenliği programında son sınıfta okuyan 45 öğrenci oluşturmaktadır. Bir dönem sürecinde toplam 14 hafta uygulama süreci olmuş ve 'Alan Çalışması' dersi kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel araştırma yürütme becerileri gözlemlenmiş ve uygulama sonucunda ortaya konulan raporlar içerik analizine tabi tutulmuştur. Örneklemdeki öğrenciler kendi aralarında 2-5 kişilik gruplar oluşturarak çalışmalarını yürütmüşlerdir. Her hafta 2 saat olmak üzere toplam 28 saat boyunca araştırmacı tarafından öğrencilere rehberlik yapılmış ve sorularına ve sorunlarına birlikte çözümler üretilerek sürecin sağlıklı şekilde tamamlanması sağlamıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının hazırladığı araştırma raporları içerik analizine tabi tutularak bir araştırmada yer alan başlıklar (Çalışmanın adı, özet, giriş, yöntem, bulgular, vb.) altında incelenmiştir. Çalışma sonunda elde edilen bulgulara göre öğretmen adayları ilköğretime yönelik farklı örneklem gruplarını içeren 15 farklı çalışma yürütmüş ve çalışmaların %80 ini nicel veriler üzerine odaklanmıştır. Çalışmaların analizinde genellikle frekanslama ve % hesabı tercih edilmiş olup sadece 2 çalışmada SPSS analizi kullanılmıştır. Veri toplama araçlarının tamamı Türkçe kaynaklardan oluşmakta ve %90'nı hazır ölçme araçlarından oluşmaktadır. İçerik analizine bütün olarak bakıldığında sınıf öğretmeni adaylarının 14 hafta sonunda bilimsel araştırma yapmaya yönelik beceriler kazandıkları, özgüvenlerinin arttığı ve kendilerini bilim insanı gibi hissettiklerini ifade etmişlerdir. Elde edilen diğer veriler araştırmanın raporu sunumu esnasında katılımcılarla paylaşılacaktır.

Anahtar sözcükler: Alan çalışması, bilimsel araştırma, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLİMSEL YAYINLARI TAKİP ETMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, sedasaracal@adu.edu.tr
Arş. Gör. Betül ALTAY, Adnan Menderes Üniversitesi, altaybetul86@gmail.com

ÖZET
Öğrenmelerin zihindeki bir yapılandırma sonucu oluşturulmasına dayanan yapılandırmacılık, bireylerin öğrenme sürecinde daha fazla sorumluluk almalarını ve etkin olmalarını gerektirir (Balım vd. 2008:191). Bilgi ve anlayışların, anlamların aktif olarak kazanılması anlamına gelen aktif öğrenmede öğrenenler sadece dinleme ve rutin uygulamalarla çalışma yerine tartışırlar,

hipotezler oluştururlar, incelemeler yaparlar ve farklı bakış açıları kazanırlar (Taş, 2006). Bilginin aktif olarak yapılandırılmasının önkoşullarından birisi öğrenenin araştırma motivasyonuna sahip olmasıdır. Seferoğlu (2004), okullardaki başarı grafiğinin, nitelikli öğretmenler olmadan önemli düzeyde yükseltilemeyeceği görüşündedir. Öğretmenler araştırma yapmaya teşvik edilmelidir. Bunun için öğretmen adayları lisans eğitimlerini tamamlandığında hem öğretmen hem de bir araştırmacı olarak mezun olmalıdır. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının araştırmacı rolü kazanmalarında önemli faktörlerden birisi olan bilimsel yayınları takip etme eğilimlerini belirlemektir. Nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilen bu araştırma, betimsel bir nitelik taşımaktadır. Çalışma, 2015-2016 akademik yılında Adnan Menderes Üniversitesi'nde öğrenim gören Sınıf öğretmeni adayları arasından ve her sınıf düzeyinden genel başarı ortalamalarına göre aşırı ve aykırı durum örneklemesi yoluyla seçilen öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler görüşme yöntemi ile elde edilmiştir. Verilerin toplanması için görüşme sorularından oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının bilimsel yayınlara ilişkin farkındalıklarını ve onları takip etme eğilimlerini belirlemeye yardımcı olan sorular katılımcılara yöneltilmiş ve görüşme verileri içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Öğretmen adaylarının görüşmede kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri yanıtlar temalaştırılarak yorumlanmıştır. Çalışmada, öğretmen adaylarının bilimsel yayınları takip etme eğilimleri ve farkındalıklarına yönelik görüşleri belirlenmiş ve elde edilen ilk bulgulara göre bu görüşlerin farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Araştırma, bilimsel yayın, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİR ÖĞRETMENDE BULUNMASI GEREKTİĞİNİ DÜŞÜNDÜKLERİ LİDERLİK ÖZELLİKLERİ

Lisans Öğrencisi Gürcaniye ŞANLI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, tuanaasnli07@hotmail.com

ÖZET

Liderlik rolü günümüzde öğretmenlerin değişen profiline eklenen yeni niteliklerden biri olarak algılanmaktadır. Liderlik yolundaki kişinin öncelikle kendine inanarak başlaması, kendine güvenmesi ve başka kişilerin tecrübelerinden yararlanması gerekmektedir. Kendine güvenme ve kendini etkileme, liderlik gelişiminde tecrübelerin temelini ortaya çıkarmaktadır. Yeni eğitim anlayışına göre öğretmenler, bilgiyi aktarmaktan çok öğrenciye yol gösteren kişilerdir. Meslektaşlarına öğrenmede yön veren, bireysel ve toplumsal gelişiminde öncülük eden lider öğretmen modeli değer kazanmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının bir öğretmende bulunması gereken liderlik özellikleri hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubu 2015-2016 eğitim öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği 3. ve 4. Sınıfta öğrenim gören 90 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden tarama tekniğiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen 2 maddelik anket formu kullanılmıştır. Formun geliştirilmesinde ilgili literatür taranarak 4 açık uçlu soru belirlenmiş. Belirlenmiş sorular konu alanı uzman görüşlerine sunulmuş ve bu doğrultuda 2 maddeye düşürülmüştür. Anket formunda bulunan açık uçlu sorular araştırmacı tarafından geliştirilmiştir ve geçerliliği için uzman görüşü alınmıştır. Anketin güvenirliği için konu bakımından homojen olan sorular seçilmiştir. Buna yönelik olarak alt problem soruları azaltılmış ve sınıf öğretmeni adaylarının bu konu hakkında bilgileri 2 tane açık uçlu soruluk anket formuyla değerlendirilmiştir. Nitel verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar literatür çerçevesinde tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Liderlik, öğretmen, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL OKURYAZARLIĞA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Doç. Dr. Zübeyir SALTUKLU, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, zsaltuklu@agri.edu.tr
Arş. Gör. Asiye ŞAHİN, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, asiyes27@gmail.com
Arş. Gör. Büşra KOÇAK, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, bkocak@agri.edu.tr

ÖZET

Okuryazarlığın değişken doğası yirmi birinci yüzyılın getirdiği yenilik ve teknoloji ile birlikte yeniden şekillenmeye başlamıştır. Özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerindeki sürekli ve hızlı gelişmeye dayalı bir şekilde okuryazarlığın kapsamına farklı kavramlar da dahil olmaya başlamıştır. Böylelikle elektronik ve dijital tabanlı uygulamalar da okuryazarlığın kapsamına girmiştir. Böylelikle yirmi birinci yüzyılda ortaya çıkan yeni bir okuryazarlık paradigması da dijital okuryazarlıktır. Gelişen teknoloji ile birlikte gelişmelere ayak uydurabilen, yeniliklere açık ve aktif katılım gösteren, değişimleri yapılandırabilen bireylere ihtiyaç vardır. Bu nedenle teknolojinin eğitim-öğretimle bütünleşmesi bu çağın bir gereksinimidir. Yapılacak olan eğitim ve öğretim faaliyetlerinde teknolojinin kullanımı bir zorunluluk olarak yerini alırken faydaları ve zararları göz önünde bulundurularak bilinçli bir şekilde kullanımı büyük öneme sahiptir. Bu çalışmanın amacı da yeni yüzyılın sınıf öğretmeni adaylarının dijital okuryazarlık kavramına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla incelenmesidir. Bu amaçla 2015-2016 eğitim öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adaylarıyla çalışılacaktır. Çalışma grubunu oluşturacak öğretmen adayları tesadüfi örnekleme yoluyla seçilecektir. Çalışmada öğretmen adaylarından dijital okuryazarlığa ilişkin kavramları metaforlarla ifade etmeleri istenecektir. Öğretmen adaylarına "Dijital okuryazarlık….. gibidir. Çünkü……" şeklinde açık uçlu sorular yöneltilecektir. Verilerin analizinde içerik analizinden faydalanılacaktır. Veriler kategorik bir yaklaşımla analiz edilerek birbirine benzer metafor ve açıklamalar aynı kategoriler altında sunulacaktır. Verilerin analizinde frekans (f) değerlerine bakılacaktır. Çalışma devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Dijital okuryazarlık, metafor, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİM İNANÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Öğretmen Berat DEMİRTAŞ, İstanbul Arnavutköy İbb Evliya Çelebi İlkokulu, beratdemm@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Gülşah BATDAL KARADUMAN, İstanbul Üniversitesi, gulsah_batdal@yahoo.com

ÖZET

Eğitim sitemlerini oluşturan bazı olgular vardır ve bu olguların işleyişini eğitim felsefeleri belirler. Öğretmenin ders sırasındaki tutumundan, müdür ile ilişkilerinden hatta öğrencilerin nasıl oturacağı bile bu felsefeler doğrultusunda oluşturulur. Bu nedenle ülkeler kendine en uygun felsefeyi günümüz şartlarına uygun haline getirerek ayrıca ülkenin bulunduğu coğrafyayı ve sosyo-kültürel farklılıkları da göz önünde bulundurarak eğitim sistemlerine uygulamalıdır. Doğru bir eğitim sistemi doğru bir felsefe seçiminden geçer. Eğitim felsefesi, bir ülkenin eğitim amaçlarını gerçekleştirmek için uyguladıkları eğitim politikalarının yöntemi olarak nitelenebilir. Değişkenlik gösteren bu yöntemler çeşitli bakış açıları ile birlikte farklı eğitim felsefelerini oluşturmuştur. Bu nedenle de eğitim farklı şekillerde ele alınmış ve farklı şekillerde uygulamaya koyulmuştur. Ancak günümüzde tek doğru bir eğitim felsefesinden söz etmek mümkün değildir. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının eğitim inançlarının hangi eğitim felsefesine daha yatkın olduğunu görmektir. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında İstanbul Üniversitesi'nde öğrenim gören 150 Sınıf Eğitimi öğrencisi oluşturmaktadır. Ayrıca araştırma genel tarama türünde olup betimsel bir çalışmadır. Araştırmada, çalışmacıların hazırladığı "Kişisel Bilgi Formu" ve Yılmaz, Altunkurt ve Çokluk (2011) tarafından geliştiriken "Eğitim İnançları Ölçeği" uygulanmıştır. Çalışma 5'li likert modelde 40 madde olup; Daimici, Esasici, İlerlemeci, Yeniden Kurmacı ve Varoluşçu Eğitim Felsefelerini içeren beş alt boyuttan oluşmaktadır. Her boyut için yapılan cronbach-alfa iç tutarlılık katsayıları ise şöyledir; İlerlemecilik, .91; Varoluşçu Eğitim, .89; Yeniden Kurmacılık; .81; Daimicilik, 70; Esasicilik, .70 olarak sıralanmaktadır. Çalışmanın verilerine göre oluşturulan analizler doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Eğitim felsefesi, eğitim inançları, öğretmen adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EMPATİ KURMA DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Lisans Öğrencisi Haydar KARABEY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, haydarkarabey34@gmail.com

ÖZET

Empati; bir kişinin kendisini başkasının yerine koyup olayları onun bakış açısıyla inceleyerek, o kişinin duygu ve düşüncelerini doğrudan anlamaya çalışması durumudur. Peki sınıf öğretmeni için empati kurmak neden önemlidir? Çünkü; eğitim sürecinin etkili olabilmesi için bu sürecin ana karakteri olan öğretmen ve öğrenci arasında bir bağ oluşturulması gerekir. Bu bağ sadece empati ile oluşturulur. Empatik düşünce sınıf öğretmenin öğrencilerine değer veren bir eğitimci olduğunu gösterir. Sınıf öğretmeni kendisini öğrencilerinin yerine koyarak onların içinde bulunduğu ortamı ve durumu anlar. Öğrencilerde sınıf öğretmenlerinin kendilerini anlamaya çalıştığını, kendilerini sevdiğini anlayınca hem sınıf öğretmenlerini daha çok sever hem de okul başarılarında yükselme olur. Sınıf öğretmenleri empatik yaklaşımları ile ilgili davranışlarıyla öğrenciye bir model olması, öğrencilerin empati kurma becerilerini öğrenmesini sağlar. Bu nedenle sınıf öğretmeninin empati kurma düzeylerinin bilinmesi büyük bir önem arz eder. Bu araştırmanın amacı, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği adayı öğrencilerinin empati kurma düzeylerinin bazı değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Nicel yöntemlerden tarama modelinde olan bu araştırmanın evrenini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğrenciler oluştururken, örneklemi evrenden random olarak belirlenmiş öğretmen adayları oluşturur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Dökmen tarafından (1998) geliştirilen 20 maddelik likert tipi empatik eğilim ölçeği kullanılmış olup güvenirlik katsayısı 0,91 dir. Verilerin analizinde istatiksel analiz programı kullanılarak aritmetik ortalama, standart sapma, ranj, maksimum ve minimum puanların hesaplanması, T testi ve ANOVA gibi istatiksel analizler yapılmıştır. Elde edilen bulgular yorumlanarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Empati, öğrenci, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GENEL ÖZYETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Lisans Öğrencisi Ayça İrem ADALI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, irem_422@hotmail.com

ÖZET

Bir toplumun geleceğini yönlendiren en önemli mesleklerden biri öğretmenliktir. Toplumun refah bir düzeye ulaşabilmesi için iyi bir eğitim görmesi gerekir. Bu iyi eğitim ancak iyi bir öğretmenle sağlanabilir. İyi bir öğretmenin yetiştirilmesinde de öğretmen yetiştiren kurumlara büyük sorumluluklar düşmektedir. Yetiştirilen öğretmenlerin istenilen nitelikte olması için bazı standartlar gerekmektedir. Bu standartları sağlayacak niteliklerde öğretmen yeterlikleridir. Bu yeterliliklerden bazıları; öğrenciyi tanıma ve anlama, kişisel gelişimleri sağlama, mesleki gelişimleri izleme, okul ve aile ilişkileri, öğrenme süreci ve değerlendirme, program bilgisi şeklinde sıralanabilir. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genel öz-yeterliklerini cinsiyet, öğrenim türü, mezun olunan lise türü ve sınıf düzeyi değişkenleri bakımından incelemektir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmeni adayları oluşturmaktayken örneklemini ise evrenden rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 3. Ve 4. Sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Veri toplama aracı Sherer ve arkadaşları (1982) tarafından geliştirilen Yıldırım ve İlhan (2010) tarafından Türk kültürüne uyarlanan" Genel Öz Yeterlik Ölçeği"dir. Genel Öz-Yeterlik Ölçeği Sherer ve arkadaşları (1982) tarafından 23 madde olarak oluşturulmuştur. Sosyal Öz-yeterlik ve özgül bir davranış alanına işaret etmeyen Genel Öz-Yeterlik olmak üzere iki faktörlü bir yapıdan oluşan ölçek özgün haliyle 14 derecelidir. Ölçek Sherer & Adams (1983) tarafından yapılan bir araştırma ile 5' li likert tipi ölçeğe çevrilmiş olup

ölçekte puanların artması öz-yeterliğin artması anlamına gelmektedir. Araştırmada elde edilen verilerin geçerlik ve güvenirliğini belirlemek amacıyla cronbach alfa katsayısı hesaplanmış ve açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Betimsel analizlerden yüzde ve frekans değerleri hesaplanmış değişkenlerin anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığı ise t testi ve anova testi analizleriyle tespit edilmiştir. Sonuçlar ilgili literatürler çevresinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Öğretmen adayları, değişkenler, genel özyeterlik

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ HAYAT BİLGİSİ VE TÜRKÇE DERSLERİNİN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Nur ÜTKÜR, Marmara Üniversitesi, nur.utkur@marmara.edu.tr
Arş. Gör. Aslıhan ALYILDIZ UĞURLU, Marmara Üniversitesi, aslihan.alyildiz@marmara.edu.tr

ÖZET
Öğrenmede kalitenin artması ve verimliliğin sağlanmasının en temel kriterlerinden biri de derslerde gerçekleştirilen öğretimin niteliğidir. Dolayısıyla derslerin işleniş niteliği başarıyı etkileyen bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda geleceğin öğretmenlerinin derslerin işlenişine yönelik görüş ve önerilerini belirlemek, bu derslerin planlanması ve uygulanmasına yön vermede büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle çalışmada, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programı 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının ilkokullardaki hayat bilgisi ve Türkçe derslerinin işleniş niteliği hakkındaki görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının bir sınıf öğretmeni olarak bu derslerin işleniş niteliğini artırmak için neler yapabileceklerine ve ilkokullarda bu derslerin daha etkin ve verimli bir şekilde işlenmesi için eğitim fakültelerinde adı geçen derslerin öğretimi sürecinde neler yapılabileceğine yönelik görüşleri de incelenmiştir. Nitel araştırmaya örnek oluşturan çalışmada, elde edilen bulguları genelleme kaygısı taşınmadığı için evrenden örneklem seçme yoluna gidilmemiş, araştırmanın amacına ulaşabilmesine olanak tanıyan bir çalışma grubu oluşturularak veriler toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan oluşan anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formunun kullanıldığı çalışmada sınıf öğretmenliği programı 4. sınıfta öğrenim gören 32 öğretmen adayına anket uygulanmış ve veriler analiz edilerek görüşleri daha ayrıntılı olarak ele alınmak istenen 10 öğrenciyle görüşme yapılmıştır. Anket ve görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenecek ve içerik analizinde güvenirliğin sağlanması için araştırmacılar tarafından kodlayıcılar arası güvenirlik çalışması yapılarak kodlamalar arasındaki tutarlılık katsayısı hesaplanacaktır.
Anahtar sözcükler: Hayat Bilgisi dersi, öğretmen adayları, Türkçe dersi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK ÖZ YETERLİK İNANÇLARININ BELİRLENMESİ

Öğr. Gör. Ahmet İSKENDEROĞLU, Karadeniz Teknik Üniversitesi, ahmetiskenderoglu@ktu.edu.tr
Arş. Gör. Caner ÖZDEMİR, Karadeniz Teknik Üniversitesi, canerozdemir1312@hotmail.com

ÖZET
Sosyal bir varlık olan insan, sağlık durumuna ve engeline bakılmaksızın bağlı bulunduğu toplumda özgürce yaşama hakkına sahiptir. Toplumu oluşturan her birey sağlık yönünden eşit koşullara sahip olmayabilir. Ancak bu durum onların yaşıtlarıyla aynı ortamda öğrenim görmelerine engel teşkil etmemelidir. Bu noktada öğretmenlerin, özellikle de sınıf öğretmenlerinin rolü büyüktür. Sınıflarında pozitif bir sınıf iklimi yaratarak; sınıfta tam bir kaynaşma ve hoşgörü ortamı sağlayarak her bireyin eğitim hakkından en iyi şekilde faydalanmasını sağlayabilirler. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının, öğretmenlik mesleğine başladıkları zaman sınıflarında bulunan kaynaştırma öğrencileri ile ilgili öz yeterlik inançlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışma, 2015-2016 akademik yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Araştırmada elde edilen verilen toplanması, analizi ve yorumlanmasında nicel ve nitel araştırma yöntemlerinden oluşan karma yöntem kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarını nitel verilerle desteklemek için örneklem grubundan ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilen 10 öğretmen adayı ile mülakat yapılmıştır. Araştırma verileri Aksüt, M., Battal, D. ve Yaldız F. (2005)'in geliştirdikleri Kaynaştırma Eğitimi Anketi ve yarı yapılandırılmış mülakat formu ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen nicel veriler SPSS paket programı kullanılarak; nicel verileri desteklemek için kullanılması amaçlanan nitel veriler ise sürekli karşılaştırmalı analiz metodu ile analiz edilmiştir. Araştırmaya dair bulgular ve yorum sözlü sunum esnasında paylaşılacaktır.
Anahtar sözcükler: Kaynaştırma eğitimi, öğretmen adayları, özel eğitim

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KÜLTÜRLERARASI DUYARLILIK BECERİLERİNİN YORDAYICISI OLARAK EMPATİ BECERİSİ VE BAZI KÜLTÜREL ÖZELLİKLER

Arş. Gör. Hanifi ŞEKERCİ, Dicle Üniversitesi, hnfskrc@gmail.com
Prof. Dr. M. Cihangir DOĞAN, Marmara Üniversitesi Atatürk, mcdogan@marmara.edu.tr
Arş. Gör. Ferat YILMAZ, Dicle Üniversitesi, yilmazferat@hotmail.com

ÖZET
Son yıllarda iletişim ve bilgi teknolojilerinde meydana gelen devrim niteliğindeki gelişmeler sayesinde farklı kültürel özelliklere sahip insanlar birbirleri ile farklı yollardan ve kanallardan oldukça rahat bir şekilde etkileşime geçebilmektedir. Bu etkileşim sürecinin sağlıklı bir şekilde yürüyebilmesi için insanların bir takım becerilere sahip olması gerekmektedir. Farklılıklara ilişkin duyarlılık, anlayış, hoşgörü, saygı ve empati gibi beceriler bu becerilerden bazılarıdır. Tüm bu becerileri kapsayan kültürlerarası iletişim becerisi küreselleşen dünyada bireylerin sahip olması gereken bir beceridir. Bu becerinin bir

boyutu kültürlerarası duyarlılık becerisidir. Kültürler arası duyarlılık becerisi, farklı kültürel özelliklere sahip insanlara anlayış gösterme, onların gelenek-göreneklerini anlama ve bu farklılıklara hoşgörü gösterme becerisi olarak ifade edilebilir. Bu beceri farklı kültürel özelliklere sahip insanlar arasındaki iletişim sürecinde oluşabilecek problemleri ortadan kaldırabilecek önemli bir beceridir. İletişim sürecinde oluşabilecek problemleri ortadan kaldırabilecek bir diğer beceri ise empatidir. Empatik eğilimi üst seviyede olan bireylerin iletişim becerilerinin de yüksek olduğu çeşitli çalışmalarda görülmektedir. Empatik eğilimin iletişim becerileriyle ilişki içerisinde olduğu ve kültürlerarası duyarlılığın da iletişim biçimlerinden biri olan kültürlerarası iletişimin bir boyutu olduğu düşünülünce; empatik eğilimin kültürlerarası duyarlılığı etkileyebileceği düşünülmektedir. Ancak kültürlerarası duyarlılığı etkileyebilecek tek değişken empatik eğilim değildir. Bunun yanı sıra kültürlerarası duyarlılık, bireylerin farklı kültürel özelliklerinden de etkilenmektedir. Dolayısıyla empatik eğilim ve bazı kültürel özelliklerin bir araya gelerek, kültürlerarası duyarlılığı belirli bir ölçüde yordayabileceği ön görülmektedir. Bu nedenle araştırmada empatik eğilim ile bazı kültürel özelliklerin sınıf öğretmeni adaylarının kültürlerarası duyarlılık düzeylerini ne derece yordadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının tercih edilmesinin nedeni, Türkiye'nin farklı bölgelerinde yetişmelerine ve eğitim görmelerine rağmen, sınıf öğretmenlerinin genel anlamda, kültürel özellikler açısından diğer bölgelerden farklılaşan Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde istihdam edilmeleridir. Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline uygun olarak yapılandırılan çalışmada Kişisel Bilgi Formu, Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği ile Empatik Eğilim Ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi için hiyerarşik çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmeni adaylarının empatik eğilimleri ile bazı kültürel özellikleri, kültürler arası duyarlılık düzeylerini anlamlı bir şekilde yordayabilmektedir.

Anahtar sözcükler: Empati, kültürlerarası duyarlılık, kültürlerarası iletişim

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MATEMATİK ÖĞRETİMİ I VE II DERSLERİNE İLİŞKİN BEKLENTİ, TUTUM VE GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Dr. Zeynep DOĞAN, Yıldız Teknik Üniversitesi, zeynepyildiz.2005@hotmail.com
Arş. Gör. Muhammet Fatih DOĞAN, Yıldız Teknik Üniversitesi, mfdogan@yildiz.edu.tr
Doç. Dr. Mustafa YEŞİLYURT, Yıldız Teknik Üniversitesi, afra65@yahoo.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Sınıf Öğretmenliği lisans programı 2. sınıfta okumakta olan öğretmen adaylarının 3. sınıfta yer alan Matematik Öğretimi I ve Matematik Öğretimi II derslerine yönelik beklenti, tutum ve görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemi 2015-2016 öğretim yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Sınıf Öğretmenliği lisans programında 2. sınıfta okumakta olan 15 öğretmen adayı olarak belirlenmiştir. Araştırmanın amaç ve örnekleminin bu şekilde belirlenmesinin sebebi, Sınıf Öğretmenliği lisans programındaki tek matematik alan eğitimi dersi olan Matematik Öğretimi I ve II derslerini henüz almamış olan öğretmen adaylarının bu derslerle ilgili beklenti, tutum ve görüşlerinin incelenerek bu derslerin daha verimli ve faydalı olmasını sağlayabilecek öneriler geliştirmektir. Çalışmada veri toplama aracı olarak çalışmanın amacı doğrultusunda oluşturulan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda öğretmen adaylarına söz konusu derslerle ilgili beklenti ve tutumlarına yönelik sorulara yer verilmiştir. Bu görüşme formu kullanılarak öğretmen adaylarıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar sınıf öğretmeni adaylarının Matematik Öğretimi I ve II derslerine yönelik genel düşünceleri ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Böylece ilkokul düzeyinde etkili bir matematik eğitimi verilebilmesi için önemli bir yeri olan Matematik Öğretimi I ve II derslerinin lisans eğitiminde daha verimli işlenmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Matematik öğretimi dersleri, öğretmen yetiştirme, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MATERYAL HAZIRLAMA / SEÇME VE KULLANMA DURUMLARI

Arş. Gör. Burak Yasin YILMAZ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, burakyilmaz@ogu.edu.tr
Doç. Dr. İsmail ACUN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ismail.acun@usak.edu.tr

ÖZET

Öğretim materyalleri, eğitimin niteliğini artırmada önemli bir öğedir. Etkin olarak hazırlanan bazı öğretim materyallerinin öğretim ortamında öğretmenin gösterdiği tüm etkinlikleri (dikkat çekme, bilgiyi sunma, ipucu, katılım, alıştırma ve tekrar yaptırma, dönüt sağlama, düzeltme ve değerlendirme) gösterebileceğini belirtmektedirler. Eğitimde araç-gereç ve materyal kullanımı zamandan tasarruf sağladığı gibi, öğrencileri motive eder, özellikle soyut konuları daha basit ve anlaşılır hale getirir. Eğitim araç-gereçleri öğrencinin ilgi ve dikkatlerini hedef davranışlara çekerek derse katılımlarını sağlayarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerine sebep olabilir. Öğretmen adayları, çağımızın gerektirdiği üst düzey yaşam ve düşünme becerilerine sahip olmalı ve aynı zamanda öğrencilere rehberlik yapabilmelidirler. Bu beceriler uygulamalı bir eğitimle geliştirilebilir. Ülkemizde öğretmen yetiştirme üzerine yapılan çeşitli araştırmalar, programların uygulama ve nitelik yönünden eksikliğini ortaya koymaktadır. Öğretmen eğitiminde uygulama temelli eğitimi çalışmışlar ve uygulamanın yaygınlaştırılmasının önemi, hareketlilik, işbirliği ve niteliğin artması üzerinde durmuşlardır. Günümüzde öğretmenlerin öğrenenleri aktif hale getirmelerinde, öğretim materyallerinden yararlanmaları da önem taşımaktadır. Öğretmen adayları için "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersi" her alanda önemlidir. Bu dersin amacı, öğretmen adaylarının öğretim teknolojisi bütünlüğünü anlamaları ve öğretim materyallerini geliştirebilmeleridir. Öğretmen eğitiminde her tür materyal geliştirmenin nasıl oluşturulacağı, bilgi ve becerisi uygulamalı olarak verilmelidir. Öğretmenlerin etkili öğretim materyalleri hazırlama yeterliliklerine sahip olabilmeleri için bunların öğretim ortamlarındaki işlevlerini, bunları hazırlarken dikkat edilmesi gereken ilkeleri ve yaygın kullanılan materyal türlerinin yarar ve sınırlılıkları ile bunların seçiminde ve kullanımında dikkat edilecek özellikleri de iyi bilmeleri gerekir. Bu çalışmada öğretmen adaylarının materyal hazırlama, seçme ve kullanma durumlarına

yönelik lisans eğitimlerinde aldıkları Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinde hazırladıkları materyali uygulamalı olarak sunmalarının rolünün belirlenmesi amaçlanmaktadır. Alt Problemler: Öğretmen adaylarının materyal hazırlama/seçme ve kullanma durumları nedir? Öğretmen adaylarının materyal hazırlama/seçme ve kullanma durumlarına ÖTMT dersinin uygulamalı olmasının rolü var mıdır? Bu araştırmada, öğretmen adaylarının materyal hazırlama, seçme ve kullanma durumlarında lisans eğitimlerinde aldıkları ÖTMT dersinin rolünün belirlenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında öğrenim görmekte olan 13 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunu ÖTMT dersini alan öğretmen adayları arasından gönüllü olanlar oluşturmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesine başvurulmuştur. Eğer bir örneklemin seçimi araştırmacının evren ile alakalı kendi bilgilerine veya çalışmanın amacına bağlı ise bu tür örneklemelere amaçlı örnekleme ya da amaca yönelik örnekleme denilmektedir. Amaçlı örnekleme yöntemleri nitel araştırmalarda özellikle de durum çalışmalarında sıklıkla kullanılmaktadır. Bu araştırma için veriler, öğretmen adaylarının materyal hazırlama, seçme ve kullanma durumları ve ÖTMT dersi ile ilgili beşer sorudan oluşan dönem başı ve dönem sonu için iki yarı-yapılandırılmış görüşme formu, öğretmen adaylarının ders kapsamındaki uygulamalarına yönelik portfolyö ve gözlemler ile toplanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarına çalışmaları boyunca kısa günlükler de tutturulmuştur. Araştırmada öğretmen adayları ile gerçekleştirilen görüşmeler ile elde edilen ses kayıtları, dökümleri yapılarak yazılı hale getirilmiş ve veriler araştırmacı tarafından içerik analizine yapılarak incelenmiştir. Görüşmelerden elde edilen verilerin oluşturduğu temalar gözlemler ve dokümanlardan elde edilen verilerle desteklenmiştir. Bu şekilde araştırma verileri, okuyucunun anlayabileceği bir dille tanımlanmış, açıklanmış ve sunulmuştur. Buna göre, elde edilen verilerden kodlar elde edilmiş, kodlar temaları, temalar da ana temaları meydana getirmiştir. Araştırmanın analizleri tamamlanmış olup bulgu yazma süreci devam etmektedir. Araştırmanın bulgularına bağlı olarak sonuçları oluşturulacaktır.

Anahtar sözcükler: Materyal, öğretmen adayı, ÖTMT, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MESLEKİ DEĞERLERİ VE MEMNUNİYETLERİ

Yrd. Doç. Dr. Tugay TUTKUN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, tugay@comu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Ümran GÜNAY, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, gnyumran@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Sevda BAYÖZ, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, sevdaoksuz@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Hüsnü Alp BALABAN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, alp_balaban_1990@hotmail.com

ÖZET

Bireylerin sahip olduğu değerler ile meslek seçimleri arasında ilişki vardır. Bireyler değerlerinin karşılanabileceği iş ve mesleklerde çalışmak isterler. Sahip olunan değerler aynı zamanda mesleki memnuniyet ile de ilişkilidir. Mesleki değerlerin meslek seçimi ve mesleki tatmindeki yerini inceleyen Birey-Çevre Uyum Teorisi'ne göre bireylerin mesleki yaşantılarına ilişkin değerler; başarı, rahatlık, statü, diğergamlık, emniyet ve özerklik olarak altı kategoride altında toplanmaktadır. Teoriye göre bireylerin sahip olduğu değerler ile çalışılan çevrenin özellikleri arasındaki uyum mesleki tatmin düzeyini yüksek olmasını sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adaylarının Dawis'in Birey- Çevre Uyum Teorisi bağlamında mesleki değerleriyle bölüm tatminleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu bağlamda ayrıca; "Sınıf öğretmenliği ana bilim dalı öğrencileri bölümlerinde okumaktan memnunlar mıdır?" , "Sınıf öğretmeni adayları mesleklerinde en çok neye ihtiyaç duymaktadır?", "Sınıf öğretmenliği öğrencileri hangi mesleki değerlere önem vermektedir?", "Birey-çevre uyum teorisi sınıf öğretmen adaylarının bölüm memnuniyetini anlamada faydalı bir bakış açısı sunmakta mıdır?" soruları cevaplandırılmaya çalışılacaktır. İlişkisel tarama modelinde betimsel bir araştırma olarak yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak "Mesleki Önem Ölçeği" ve "Memnuniyet Ölçeği" kullanılmıştır. Katılımcıların meslek hayatında en çok neye önem verdikleri ve sınıf öğretmenliği Ana Bilim Dalındaokumaktan memnun olup olmadıkları, betimsel istatistiklerle; frekans ve yüzdeleri hesaplanarak belirlenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının ölçeğin alt boyutlarında aldıkları puanlar ölçeğin puanlanış şekline uygun olarak matris tabloları kullanılarak hesaplanmış ve sonuçlar tablo ve grafik ile ifade edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Memnuniyet, mesleki değer, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MESLEKİ KİMLİKLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ: BİR METAFORİK ÇALIŞMA

Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, csahin25240@yahoo.com
Öğretmen Derya GİRGİN, Çanakkale Bilim ve Sanat Merkezi, deryasaridas@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının mesleki kimliklerine yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemektir. Genelde öğretmenlerin, özelde de sınıf öğretmeni adaylarının mesleki kimliklerinden kast edilen, hem kendilerinin (deneyim ve bilgileri ışığında) kim olduğuna hem de diğerlerinin öğretmen ve öğretmen grubu olarak onun/onların kim/kimler olduklarına ilişkin görüşleridir (Sachs, 1999: 39-42).Öğretmenlerin mesleki kimliklerini konu alan çalışmalar genel olarak öğretmenlerin kendi seslerini duymayı amaçlayan çalışmalardır. Bu araştırmalarda metaforlar sıklıkla kullanılan bir araştırma türüdür (Saban, 2004; Saban, Koçbeker ve Saban; 2006, Cerit, 2008). Sönmez'e (1993) göre benzetişim, benzeşme, andırış, andırma anlamına gelen metafor, kısaca, bir varlığın başka bir varlık olarak ifade edilmesi olarak tanımlanabilir. Metaforlar, yeni bilginin daha önceden bilinen eski bilgilerle benzerliklerini bularak ilişkiler kurulmasını sağlar ve böylece, yeni bilginin somut olarak açıklanmasına yardım ederler (Senemoğlu, 2007: 564). Araştırmanın verileri 2015 bahar döneminde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenimlerini sürdüren sınıf öğretmeni adaylarından elde edilecektir. Araştırma verileri açık uçlu sorulardan oluşan formlar aracılığıyla toplanacaktır. Sınıf öğretmeni adaylarına mesleki kimlik……. gibidir. Çünkü;…… ifadesinin yer aldığı yarı yapılandırılmış form dağıtılarak

yalnızca bir metafor üzerinde yoğunlaşarak düşüncelerini aktarmaları istenecektir. Araştırma verilerinin analizinde nitel araştırma tekniklerinden biri olan betimsel analiz tekniğinden yararlanılacaktır. Katılımcıların geliştirdikleri metaforlar: (1) kodlama ve ayıklama, (2) metaforları adlandırma, (3) kategori oluşturma, (4) İnandırcılık ve kanıtlanabilirlik olmak üzere dört aşamada gerçekleştirilecektir. Sınıf öğretmeni adaylarının mesleki kimliklerine yönelik oluşturdukları metaforlar ortak özellikleri bakımından değerlendirilerek temalar altında toplanacaktır. Araştırma sonuçlarına bağlı olarak mesleki kimliğe ilişkin çeşitli önerilerde bulunulacaktır. Araştırmaya yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Mesleki kimlik, metafor, sınıf öğretmeni adayı, sınıf öğretmenliği ana bilim dalı

SINIF ÖĞRETMENI ADAYLARININ MOTIVASYONEL KARARLILIKLARININ FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESI

Yrd. Doç. Hasan AYDEMİR, İnönü Üniversitesi, hasan.aydemir@inonu.edu.tr
Arş. Gör. Aslıhan ÖZEL, İnönü Üniversitesi, aslihan.ozel@inonu.edu.tr
Arş. Gör. Erdoğan ÖZEL, İnönü Üniversitesi, erdogan.ozel@inonu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının motivasyonel kararlılık düzeylerini cinsiyet, mezun olduğu lise türü, bulunduğu eğitim basamağı ve anne-baba eğitim durumu değişkenlerine göre incelemektir. Yapılan araştırma ile öğretmen adaylarının uzun vadeli ve mevcut hedeflere ulaşmada ve ulaşılamayan hedefleri yeniden denemede gösterdikleri motivasyonel kararlılıkları saptanmaya çalışılmıştır. Araştırma tarama modelinde olup, araştırmanın evrenini ve örneklemini 2015-2016 eğitim öğretim yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü 1-4.sınıfta öğrenim gören 327 öğrenci oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının motivasyonel kararlılıklarını belirlemek üzere araştırmada Constantin, Holman ve Hojbota (2011) tarafından geliştirilen, Sarıçam, Akın, Akın ve İlbay (2014) tarafından Türkçeye uyarlanmış ve geçerlik, güvenirlik çalışması yapılmış olan "Motivasyonel Kararlılık Ölçeği" kullanılmıştır. 5li Likert derecelendirmeye (1-Hiç katılmıyorum, 5-Kesinlikle katılıyorum) sahip olan ölçekten alınabilecek puanlar 13 ile 65 arasında değişmektedir. Ölçekten toplam bir motivasyonel kararlılık puanı elde edilebileceği gibi, her alt ölçekten ayrı puanlar da elde edilmektedir. Ölçekten elde edilen veriler SPSS 17.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. verilerin analizinde betimsel istatistik hesaplamaları kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının motivasyonel kararlılıklarını belirlemek amacıyla ölçeğin geneline ait puanlar ile alt boyutlarında aldıkları puanların ortalamaları hesaplanmıştır. Öğretmen adaylarının ölçeğin maddelerine verdikleri cevapların cinsiyet, okudukları sınıf, mezun oldukları lise türü anne ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla t testi, Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri uygulanmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyet ve baba eğitim durumu ile motivasyonel kararlılık ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmazken; öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne bakıldığında motivasyonel kararlılıkları ve mevcut hedefleri takip etme alt boyutunda meslek lisesi mezunları ile genel lise ve diğer lise türlerinden mezun olanlar arasında meslek lisesi mezunları lehine bir farklılaşma olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının motivasyonel kararlılık düzeyleri ile annelerinin eğitim durumları arasında ise sadece ulaşılamayan hedefleri yineleme alt boyutunda okuma-yazma bilmeyen ve ilkokul mezunu olanlar ile ortaokul mezunu olanlar arasında okuma yazma bilmeyen ve ilkokul mezunu olanlar lehine, lise ve ortaokul mezunu olanlar arasında lise mezunu olanlar lehine anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Dışsal motivasyon, içsel motivasyon, motivasyon, motivasyonel kararlılık

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMEN PROFİL ALGILARI

Yüksek Lisans Öğrencisi Yeliz AKSOY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, yelizaksoy8@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Burcu ŞENLER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bsenler@mu.edu.tr

ÖZET

Sınıf, öğrencilerin kendi aralarındaki iletişim ve öğretmenin öğrencilerle iletişiminin gerçekleştiği, öğrenmenin oluştuğu ortam olarak tanımlanır. Sınıf içinde öğretmen - öğrenci etkileşiminin, öğrenmeyi, öğrencinin ders başarısını ve öğretmene olan sevgisini etkilediği bilinmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğretmenin sınıf içinde sergilemiş olduğu tutum ve davranışlar öğrenciler için büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının algılarına göre belirlenen kişilerarası öğretmen profillerini farklı değişkenler (cinsiyet, aile, sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü, meslek tercihi, bölüm tercihi) açısından incelemektir. Araştırmanın örneklemini uygun örnekleme yöntemi ile ulaşılan 252 sınıf öğretmeni adayı (178 kız, 68 erkek, 9 cevap yok; yaş ortalaması 20,3) oluşturmaktadır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak ise Wubbels, Créton ve Hooymayers (1985) tarafından geliştirilen ve Telli, den Brok ve Çakıroğlu (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan Öğretmen Etkileşim Ölçeği (QTI) kullanılmıştır. Likert tipi beşli derecelendirmeli (1= Hiçbir Zaman, 2= Çok Az, 3= Bazen, 4= Sıklıkla, 5=Her Zaman) olan ölçek, liderlik, yardımcı/arkadaşça, anlayışlı, öğrenci serbestliği, belirsizlik, hoşnutsuzluk, nasihat verici ve katı olmak üzere toplam 8 alt boyuttan ve 62 maddeden oluşmaktadır. Çalışmada elde edilen veriler betimleyici istatistik yöntemleri, bağımsız t-testleri ve tek yönlü varyans analiz (ANOVA) testleri ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulguların öğretmen – öğrenci etkileşimi sonucunda ortaya çıkan öğretmen profilleriyle ilgili yapılacak olan çalışmalara faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen profil algısı, sınıf öğretmeni adayları, öğretmen-öğrenci etkileşimi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI

Lisans Öğrencisi Zehra AKIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, zehraakinnn@gmail.com
Lisans Öğrencisi Büşra SÖNMEZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bsr.snmz@hotmail.com

ÖZET
Öğretmen eğitim sisteminin vazgeçilmez bir unsurudur. Bir sınıf ortamındaki öğretmen davranışları ile öğrenci davranışları yakından ilişkilidir. Öğretmenle öğrenci arasında karşılıklı bir beklentinin söz konusu olması her iki tarafında davranışlarını etkilemektedir. Bu sebeple davranışların belirleyicilerinden biri olan tutumlar araştırma ve incelemeye değer görülmektedir. Tutum, insanların iç ve dış dünyasındaki olay ve nesnelere karşı geçmişindeki tecrübeler sonucu kazandığı, kendine ait bir bakış açısıdır. Bu bakış açısı; onun duygu, düşünce ve davranışlarının olumlu veya olumsuz olmasını hazırlayan nedenlerden biridir. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını cinsiyet, sınıf, üniversite tercih sırası, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, ailede öğretmen varlığı ve ailenin aylık geliri değişkenleri açısından incelemektir. Bu çalışma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre tasarlanmıştır. 2015-2016 öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının katılımıyla gerçekleşmiştir. Araştırmaya katılanların seçiminde kolay ulaşılabilirlik ilkesi esas alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Üstüner (2006) tarafından geliştirilen 34 maddelik 'Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği' kullanılmıştır. Bu ölçeğin geçerlik, güvenirlik çalışması Üstüner tarafından yapılmış ve Cronbach Alpha değeri .93 olarak hesaplanmıştır. Ölçek 5'li likert türünde düzenlenmiştir. Araştırmada t-testi ve Anova analiz teknikleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS istatistik programından yararlanılmıştır. Elde edilen veriler tablolaştırılarak sunulmuştur. Sonuçlar ilgili literatür çerçevesinde tartışılmış ve bu doğrultuda önerilerde bulunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, öğretmenlik mesleği, tutum

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN

Lisans Öğrencisi Gözde ERBAKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gozde95_@hotmail.com

ÖZET
Türkiye'nin gelişmiş ülkeler arasında yer alabilmesi için iyi yetişmiş, nitelikli insan kaynağına sahip olması büyük önem taşır. Nitelikli insan kaynaklarını yönlendirecek yetiştirecek kişiler yine öğretmenlerimizdir. Öğretmen adayları yaptıkları bu önemli işin ne derece farkında olurlarsa gelecek nesilde o derece nitelikli ve entelektüel olur. Öğretmen adaylarının mesleğe karşı geliştirecekleri olumlu tutum her anlamda öğrencilere de olumlu olarak yansıyacaktır. Öğretmen adaylarının sahip olacakları etkili öğretmenlik nitelikleri içerisinde neyi ve nasıl öğreteceklerinin haritasını doğru çizmeleri yanında ne zaman öğretecekleri gibi stratejik bilgileri de bünyelerinde barındırmaları gereklidir. Öğretmen adaylarının davranışlarının nasıl olacağının belirlenmesinde önemli bir boyut onların ilgili konu ya da durum hakkında tutumlarının ne olduğunun bilinmesidir. Bu nedenle çalışmanın amacı, Sınıf Öğretmenliği Programında öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesidir. Nicel yöntemle tarama modelinde gerçekleştirilmiş olan araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adayları oluştururken örneklemini ise evrenden seçkisiz yöntemlerden rastlantısal örnekleme tekniğiyle belirlenmiş 100 öğretmen adayı oluşturur. Araştırmanın veri toplama aracı olarak Üstüner (2006) tarafından geliştirilen 34 maddelik Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin iç güvenirlik kat sayıyı 93 olmakla birlikte tek boyutlu likert tipi bir tutum ölçeğidir. Verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılarak, yüzde frekans, t-testi ve tek yönlü varyans analizi istatistiksel işlemleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgular tablolaştırılmış ve literatür çerçevesinde tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Öğretmen yetiştirme, sınıf öğretmen adayı, tutum

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNDEN BEKLENTİLERİ VE BU BEKLENTİLERİN KARŞILANMA DÜZEYİ (MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Arş. Gör. Dr. Özkan ÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ocelik@mu.edu.tr
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ssidekli@mu.edu.tr

ÖZET
Bu araştırma sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentilerini ve bu beklentilerin karşılanma düzeyini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının; öğretmenlik uygulaması dersinin sorumlu öğretim üyesinden, sınıfında derslere girdikleri sorumlu sınıf öğretmeninden, fakülte yönetimlerinden, öğretmenlik uygulamasına gittikleri okul yönetiminden ve mesleki gelişim açısından kendilerine yönelik beklentileri ve bu beklentilerin karşılanma düzeylerini nasıl değerlendirdiklerine ilişkin görüşleri saptanmıştır. Bu amaca yönelik olarak çalışma grubunu Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında2015-2016 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında, 4. sınıf düzeyinde öğrenim görmekte olan 35 sınıf öğretmeni adayı oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen iki adet görüş alma formu kullanılmıştır. Verilerin toplanması sürecinde 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz yarıyılının başında öğretmenlik uygulaması dersi başlamadan önce öğretmen adaylarının beklentilerini belirlemek amacıyla geliştirilen 7 maddelik form kullanılmıştır. Dersin tamamlanmasıyla birlikte dönem sonunda ise öğretmen adaylarının beklentilerinin karşılanma düzeylerini belirlemek amacıyla yine 7 maddeden oluşan ikinci bir form kullanılmıştır. Elde edilen görüşler nitel yaklaşımla betimlenmiş ve içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin sorumlu öğretim üyesinden beklentilerinin kendilerine rehberlik etmesi, bunu da sorunlarına yardımcı olarak, problemlerini

çözerek ve sürece dahil olarak yapması gerektiği boyutunda sıklık gösterdiği bulunmuştur. Yine öğretmen adaylarının sınıfında derse girdikleri sınıf öğretmeninden beklentilerinin deneyimlerini paylaşması ve model olması boyutunda, fakülte yönetiminden beklentilerinin uzak okullara yapılan ulaşım masraflarına yardımcı olunması boyutunda, öğretmenlik uygulamasına gidilen okul yönetiminden beklentilerinin okul hakkında detaylı bilgilendirme yapılması ve idari işlerle ilgili bilgi verilmesi boyutunda ve mesleki gelişim açısından kendilerine yönelik beklentilerin ise öğretmenliğe başlanıldığında belli bir deneyimi bu derste kazanmış olma boyutunda sıklık gösterdiği görülmüştür. Öğretmen adaylarının bu beklentilerinin karşılanma düzeyleri değerlendirildiğinde ise bütün boyutlarda beklentilerinin büyük oranda gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Beklenti, karşılanma düzeyi, öğretmenlik uygulaması, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUL DIŞI ÖĞRENME HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Meryem GÖRECEK BAYBARS, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, mgorecek@hotmail.com

ÖZET

Öğrenme hayatımızın her anında yer alır. Son yıllarda teknolojideki hızlı gelişmelerle birlikte neredeyse kesintisiz bir öğrenme etkinliği içerisinde olduğumuzu söylemek mümkündür. Eğitim öğretim alanında yapılan reformlarla birlikte, öğrenme öğretme faaliyetlerine yeni anlamlar yüklenmiş, faaliyetlerde kullanılan yöntem ve teknikler değiştiği gibi, faaliyetlerin yapıldığı yerlerde sadece sınıf olmaktan çıkmıştır. Bu durum okul dışı öğrenme kavramını gündeme getirmiştir. Bu çalışma ile sınıf öğretmeni adaylarının okul dışı öğrenme hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma Sınıf öğretmenliği 4. sınıfta öğrenim gören 55 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket, 9 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Veriler nitel olarak analiz edilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmen adayları, okul dışı öğrenmeyi daha çok informal öğrenme olarak tanımlamışlar ve okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılabilecek alanların başında da müze ve hayvanat bahçesi örneğini vermişlerdir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, öğretmen adayları, okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilecek faaliyetlerin, yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağladığı, bununda kalıcı öğrenmeyi desteklediği yönünde görüş bildirmişlerdir. Maliyet, güvenlik ve planlama gibi noktalar öğretmen adayları tarafından dezavantaj ve dikkat edilmesi gereken noktalar olarak belirtilmiştir. Öğretmen adaylarının pek çoğu, şu ana kadar olan süreçte çok fazla okul dışı öğrenme faaliyetine katılmadığını ancak öğretmen olarak göreve başladıklarında, uygun koşullar olduğu sürece okul dışı öğrenme ortamlarını derslerinde kullanmayı düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen eğitimi, okul dışı öğrenme, okul dışı öğrenme ortamları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUL VE ÖĞRETMEN İÇERİKLİ SİNEMA FİLMLERİNE YÖNELİK ALIMLAMA BİÇİMLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Alper KAŞKAYA, Erzincan Üniversitesi, alperkaskaya@gmail.com
Prof. Dr. Ziya SELÇUK, Ted Üniversitesi, ziyaselcuk1@yahoo.com

ÖZET

Son yıllarda öğretmen yetiştirme ve öğretmenlerin kalite standartları konuları giderek daha fazla tartışılan konular arasında yer almaya başlamaktadır. Bu kapsamda birçok araştırma, uygulama ve çalışma yapılmasına karşın halen birçok eksik noktanın varlığından bahsedilmektedir. Özellikle öğretmen yetiştirme sürecinde kuramsal bilginin aktarılmasına ağırlık verildiği, uygulamaya ve özellikle öğretmen adaylarının karşılaşmaları muhtemel durumlara hazırlıklarının yetersiz kaldığı görülmektedir. Kuram ve uygulama arasındaki bu boşluğun mesleğin ilk yıllarında öğretmen adaylarının "gerçeklik şoku" yaşamalarına neden olduğu düşünülmektedir. "Gerçeklik şoku"; öğretmen adaylarının mesleki uygulamalarda yaşadıkları çelişkilerin (şokun), mesleğe bakış açıları üzerindeki etkisi olarak da ifade edilebilmektedir (Veenman, 1984). Öğretmen adaylarının gerçek mesleki uygulamalara hazırlanmaları, kuramsal bilginin uygulamaya daha sağlıklı aktarılması, öğretmen adaylarının gerçeğin bir benzerini görebilmeleri vb. açılardan öğretmen yetiştirme sürecinde okul ve öğretmen içerikli sinema filmlerinin kullanımının faydalı olacağı düşünülmektedir (Fisher, Harris, & Jarvis, 2008). Bu bağlamda okul ve öğretmen içerikli sinema filmlerinin öğretmen yetiştirme sürecinde öğretmen adayları üzerinde bir etki yaratabileceği düşünülmektedir (OFarrel, 2000). Medya mesajlarının alıcıları etkileyip etkilemediği, iletişim araştırmalarının merkezinde yer alan bir konu olmuştur. Kültürel ürünlerin geniş kapsamlı dağıtım ve üretiminin ortaya çıkısından itibaren, akademisyenler, bu ürünlerin tüketiciler üzerindeki etkilerini sorgulamaya başlamışlardır (Onay, 2011). Okul ve öğretmen içerikli sinema filmlerinin öğretmen adaylarının üzerindeki etkisi de bu bağlamda ele alınan bir husus olmaktadır. Ancak izleyicilerin medya içerikleri karşısında aktif bir konumda olduğu ve bu medya içeriklerini farklı türlerde okudukları ifade edilmektedir (Moores, 1995; Morley, 2005; Hall,2003). Eleştirel yaklaşım içerisinde doğan alımlama analizi çalışmaları da, izleyicilerin medya içerikleri karşısında aktif bir konumda bulunduğunu savunmuştur. Hall tarafından geliştirilen Kodlama ve Kodaçımlama Modeli'nden doğan alımlama yöntemine göre, izleyiciler medya içeriklerine ilişkin farklı okumalar gerçekleştirir. Yani sunulan içeriklerin tek bir biçimde alımlanması söz konusu değildir. Medya metinleri üç temel okuma üzerinden alımlanır; hegemonik okuma, karşıt okuma ve müzakereci okumadır. Hegemonik okuma; doğal ve kaçınılmaz olarak hegemonik bakış açısına uygun düşmektedir. Karşıt okuma; mesajı kodlayan kişinin istediği anlama, tamamen zıt bir şekilde mesajın anlamının yorumlanması şeklinde ele alınmaktadır. Müzakereci okuma; egemen anlamların kısmen benimsemesi ile birlikte, yaşanılan ayrıcalıklı bir durum, örneğin, yerel koşullar nedeniyle daha müzakereci bir şekilde yorum yapmayı izleyicinin kendine saklaması olarak tanımlanmaktadır (Hall, 2003). Bu bağlamda, okul ve öğretmen içerikli sinema filmlerinin sınıf öğretmeni adayları üzerindeki etkisini belirlemek üzere filmlerin adaylar tarafından alımlanma/okuma biçimlerini tespit etmenin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda araşatırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının okul ve öğretmen içerikli sinema filmlerine yönelik (Hayat Okulu, Ron Clark Story ve Kara Tahtan'nın Ötesinde) alımla düzeyleri tespit etmek olarak belirlenmiştir.

Araştırma 2012-2013 öğretim yılı içerisinde Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinden 73 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sürecinde öğretmen adayları ile gerçekleştirilen odak grup görüşme sürecinden elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yaklaşımı ile Stuart Hall (2003) tarafından geliştirilen kodlama-kod açımı modeli benimsenmiştir. Yine uygulamaya dahil edilen filmlerin senaryolarına yönelik içerik analizi süreci gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmen adayları izlenilen sahnelerle ilgili olarak yoğun olarak müzakereci okuma biçimini kullanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Sinema filmleri, sınıf öğretmeni yetiştirme, alımlama

INIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OLUŞMASI MUHTEMEL ÖĞRETMEN KİMLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Esra SARAÇ, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, sarac.esra@hotmail.com
Arş. Gör. Ömer Faruk TAVŞANLI, Uludağ Üniversitesi, omerfaruktavsanli@gmail.com

ÖZET

Kimlik sosyal ilişkiler aracılığı ile oluşturulan, değişim ve gelişimin temele alındığı, bireyin nasıl algılandığı ile ilgili bir kavramdır. Öğretmen kimliği ise, bireyin profesyonel kişilik yapısı ve nasıl bir öğretmen olarak algılandığı ile ilgilidir. Öğretmen kimliği oluşum süreci devamlı gelişimin önemsendiği, süreç içerisinde sosyal ilişkiler ve deneyimler aracılığı ile şekillenen bir süreçtir. Bu süreç öğretmenlerden neleri bildiği ve neleri yapması gerektiği argümanları ile yakından bağlantılıdır. Öğretmen kimliği oluşturma sürecini etkileyen dört ana faktör vardır; 1- Örnek alınan öğretmenler, 2- Bireysel meslek deneyimleri, 3- Üniversite eğitimleri, 4- Öğrenme ile ilgili çocukluk döneminden kalma altyapı. "Öğretmen Adayları Olası Benlikler Ölçeği" Hamman ve diğerleri (2013) tarafından geliştirilmiş olup Talıdalioğlu ve Adıgüzel (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlama çalışması yapılmıştır. "Öğretmen Adayları Olası Benlikler Ölçeği" öğretmen adaylarının meslekteki başlangıç yılına ait muhtemel benlik ve kimlik yapılarını ortaya çıkarmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu çalışmada Sınıf öğretmenliği lisans öğrencilerinin öğretmen kimliklerinin olası benlikler ölçeği kullanılarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın Uludağ Üniversitesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sıtkı Koçman Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği 4.sınıf lisans öğrencileri ile yapılması planlanmaktadır. Araştırmada 1000 öğrenciye ulaşmak hedeflenmiştir. Yapılacak çalışma ile sınıf öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin mesleklerindeki ilk yıllarında sahip olacakları benlik algıları ortaya çıkarılacak ve benlik algılarını etkileyen farklı değişkenler incelenecektir.

Anahtar sözcükler: Kimlik, öğretmen kimliği, olası benlikler ölçeği

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖZ-DÜZENLEME BECERİLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Muhammet Fatih DOĞAN, Yıldız Teknik Üniversitesi, mfdogan@yildiz.edu.tr
Arş. Gör. Dr. Zeynep DOĞAN, Yıldız Teknik Üniversitesi, zeynepyildiz.2005@hotmail.com

ÖZET

Yapılandırmacı eğitim anlayışı ile ilgili en önemli kavramlardan biri öz-düzenlemedir. Öğrencinin kendi öğrenme hedefleri doğrultusunda davranışlarını düzenlemesini sağlayan öz-düzenleme becerilerinin öğrenme ortamlarında, sınıf öğretmenlerinin uyguladığı tutum ve davranışlar neticesinde geliştirilebildiği görülmüştür. Yine yapılan çalışmalarda sınıf öğretmenlerinin öz-düzenleme ile ilgili bilgilerinin yetersiz olduğu bulunmuştur. Bu durumu değerlendirebilmek için sınıf öğretmeni yetiştiren kurumlarda öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının öz-düzenleme ile ilgili bilgilerinin öğrenilmesi önem taşımaktadır. Bu sebeple bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının öz-düzenleme ile ilgili görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda öz-düzenleme kavramının eğitim fakültelerinin öğretim uygulamaları içindeki yerini belirlemek araştırmanın alt amacı olarak belirlenmiştir. Bunun için 2015 - 2016 öğretim yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında öğrenim görmekte olan 15 öğrenci örneklem olarak seçilmiştir. Araştırmanın veri toplama aşamasında nitel araştırma yöntemlerinin kullanılmasının uygun olduğu düşünülmüştür. Bu nedenle araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu kullanılarak yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sırasında ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Katılımda gönüllülük esas alınarak yapılan görüşmelerden elde edilen veriler deşifre edilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular değerlendirildiğinde sınıf öğretmeni adaylarının öz-düzenleme kavramı ile ilgili bilgilerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte katılımcılar öğretmen yetiştiren kurumların öğretim programlarının öz-düzenleme ile ilgili bilgi, tutum ve becerileri kazandırmaya yönelik herhangi bir içeriğe sahip olmadığı yönünde izlenimlerini aktardıkları görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Eğitim fakülteleri, öz-düzenleme, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖZYETERLİK İNANÇLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI-I DERSİ ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Dr. Türkan ERCAN ÖZAYDIN, Ege Üniversitesi, turkanozaydin@gmail.com
Doç. Dr. Pınar ÇAVAŞ, Ege Üniversitesi, pinarcavas@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Belgin ARSLAN CANSEVER, Ege Üniversitesi, belginarslan6@hotmail.com

ÖZET

Eğitim, bireyin yeteneklerini ve becerilerini ortaya çıkararak toplumsal yaşamda bir yer edinmesini sağlayan, bu açıdan da insan yaşamına yön veren bir süreçtir. Bu uzun ve kapsamlı süreç; öğretmen, öğrenci, öğrenme ortamı ve program ögelerinden oluşmaktadır. Eğitim, uygulanma biçimleri açısından toplumlara göre farklılıklar gösterse de; esas olan, eğitimin her toplum için vazgeçilmez olduğudur. Günümüzde eğitimin niteliğinin artırılmasında; araştıran, sorgulayan, eleştirel düşünebilen, yaratıcı, problem çözme becerileri gelişmiş, yaşam boyu öğrenme becerisine sahip öğretmenlerin yetiştirilmesi gerekmektedir.

Bu becerilerin geliştirilmesinde öğrencilerin kişisel yeterliklerinin yanı sıra lisans eğitimlerinde alacakları derslerin de önemli bir katkısı bulunmaktadır. Bu çerçevede öğretmen yetiştirme programları teorik derslerin yanı sıra bunların gerçek öğretmenlik deneyimlerine aktarılacağı uygulamaya yönelik dersleri de kapsamaktadır. Uygulamaya yönelik derslerin arasında özellikle Okul Deneyimi ile Öğretmenlik Uygulaması I ve II dersleri, öğretmenlik becerilerinin gelişmesi açısından önemli bir yer tutmaktadır. Uygulamaya yönelik derslerin arasında özellikle Okul Deneyimi ile Öğretmenlik Uygulaması I ve II dersleri, öğretmenlik becerilerinin gelişmesi açısından önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmen adaylarının eğitimleri sırasında aldıkları dersler, onların öğretmenlik mesleği ile ilgili görev ve sorumluluklarını yerine getirebileceklerine olan inançları ile de yakından ilgilidir. Bireylerin hedeflenen ve istenen sonuçları ortaya çıkarmak için kendi becerilerini organize etme ve uygulamasına ilişkin algısı olarak tanımlanan özyeterlik inancı, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarını ve öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor becerilerini de doğrudan etkilemektedir (Öksüz ve Coşkun, 2012). Özyeterlik inancı, Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001: 783) tarafından "öğrencilerin yeterince güdülenmediği durumlarda bile öğretmenlerin, arzu edilen sonuçları elde edebileceğine yönelik inançları" olarak tanımlanmıştır. İçinde bulunduğumuz çağın ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikli öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde, özyeterlik inançlarının belirlenmesi önem kazanmaktadır. Bu çerçevede çalışmanın amacı, sınıf öğretmenliği adaylarının özyeterlik inançlarının Öğretmenlik Uygulaması-I dersi çerçevesinde değerlendirilmesidir. Çalışma nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma desen modelindedir. Araştırmanın örneklemini, Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalında dördüncü sınıfa devam etmekte olan 37 kadın, 7 erkek olmak üzere 44 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001) tarafından geliştirilen ve Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından Türkçeye uyarlanan "Öğretmen Özyeterlik" ölçeği ile öğretmen adayları tarafından oluşturulan öz değerlendirme raporları ve adayların kişisel bilgi formları kullanılmıştır. Öz değerlendirme raporlarının analiz edilmesinde araştırmacılar özyeterlik inancının alt boyutları olan "katılım", "öğretim stratejileri" ve "sınıf yönetimi" kategorilerini kullanmışlar ve sonuçları bu kategoriler ışığı altında değerlendirmişlerdir. Nitel verilerin analizi devam etmekte olup, ölçekten elde nicel verilerin sonuçlarıyla birlikte yorumlanacaktır.

Anahtar sözcükler: Öğretmenlik Uygulaması-I dersi, sınıf öğretmeni adayı, özyeterlik inancı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PRİZMA VE DİĞER 3-BOYUTLULAR İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ALGILARI VE BİLGİ DÜZEYLERİ

Doç. Dr. Erdoğan HALAT, Afyon Kocatepe Üniversitesi, ehalat@aku.edu.tr
Öğretmen Firdevs ÇİMENCİ ATEŞ, Aydın Umurlu Şehit Rıfat Tunçbilek Ortaokulu, fria_deu@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının prizma, piramit ve çokyüzlü ve diğer geometrik cisimler ile ilgili kavramsal algıları ve bilgi düzeylerinin belirlenmesidir. Bu çalışmaya seksen sekiz 4.sınıf sınıf öğretmeni adayı katılmıştır. Bunlardan 20'si erkek ve 68'i bayan öğretmen adayıdır. Araştırmacı veri toplamak amacı ile 15 sorudan oluşan çoktan seçmeli bir test uygulamıştır. Ölçme aracında 2-ve 3-boyutlular ile ilgili sorular yer almış ve sorular prizma, piramit ve çok yüzlü geometrik cisimlerin ve çokgenlerin tanımları, özelikleri, kıyaslamalar ve 3-boyutlu cisimlerde döndürme gibi durumları kapsamaktadır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler kullanılmıştır. Bu çalışmada özellikle sınıf öğretmeni adaylarının 3-boyutlu cisimler ile ilgili cevapları incelenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar şöyledir; sınıf öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğu 3-boyutluların tanımları ile ilgili yeterli bilgi düzeyine sahip değiller. Özelikle sınıf öğretmeni adaylarının önemli bir kısmı prizmanın tanımında farklı bilgilere sahip oldukları görülmüştür. Öğretmen adaylarının prizmalarla ilgili sahip oldukları tanımlar onları yanlış çıkarımlarda bulunmalarına sebep olmuş ve prizmaların değişik 3-boyutlu cisimler arasından seçimlerinde prizma olmayan cisimlerin prizma olarak seçilmesine sebep olmuştur. Öğretmen adaylarının %74'ü prizmaları diğer geometrik cisimler arasından doğru bir şekilde ayıramamışlardır. Ayrıca katılımcıların %81'i beş çokyüzlü arasından bir prizmayı doğru olarak seçememişlerdir. Fakat öğretmen adaylarından sadece %22'lik bir kısım yedi konkav ve konveks 3-boyutlular arasından prizma olmayan iki geometrik cismi doğru olarak belirleyebilmişlerdir. Bu araştırmada öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu prizmaları piramit ve çokyüzlü cisimler ile karıştırmışlardır. Benzer şekilde katılımcıların önemli bir kısmı küp, kare ve dikdörtgenler prizmalarını çokgen prizmalar olarak algılamamışlardır. Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarında çokgen prizmalarla ilgili problemler olduğu ve prizmaların döndürülmeleri sonucu farklı isimlendirildikleri belirlenmiştir. Ek olarak, prizmalar genel olarak dış-bükey prizmalar olarak algılanmakta, iç-bükey prizmalar prizma olarak kabul edilmemektedir. Öğretmen adaylarının düştüğü hatalarda sahip oldukları tanımların etkisinin olduğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Çokyüzlüler, geometri, piramit, prizmalar, rotasyon

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Ahmet Akif ERBAŞ, Bülent Ecevit Üniversitesi, ahmetakiferbas@beun.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Gülşah BATDAL KARADUMAN, Istanbul Üniversitesi, gulsah@istanbul.edu.tr

ÖZET

Öğretmen adayları öğretmenliğe başlamadan önce bu mesleğe hazır olmak zorundadırlar. Öğretmenlerin mesleğin gerekliliklerini yerine getirebilecek donanıma sahip olmaları eğitimin hedeflerine ve çağın gereksinim duyduğu insan tipine ulaşmak için oldukça önemlidir. Çağımızın ihtiyaç duyduğu yaratıcı, sorgulayan, eleştiren, düşünen, problemleri çözen insanlar yetiştirmek için öncelikle öğrencileri yetiştiren eğitimcilerin bu vasıflara sahip olmaları gerekmektedir. Problem çözme becerilerini kazanan bireyler birçok sorunun üstesinden gelir ve üst düzey düşünme becerilerine de sahip olur. Bu becerilerin bireylere kazandırılmasında öğretmenlere özellikle de sınıf öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir. Araştırmanın amacı; sınıf öğretmeni adaylarının problem çözme becerilerinin düzeyini belirleyerek, problem çözme becerileri ile değişkenler arasında herhangi bir ilişki olup olmadığının belirlenmesidir. Bu araştırmada var olan durumu saptamaya yönelik betimsel bir çalışma yapılarak tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi ve Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Eğitimi

Ana Bilim Dalında öğrenim gören 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunda 370 öğretmen adayı bulunmaktadır. Veri toplama aracı olarak Heppner ve Petersen (1982) tarafından geliştirilen Türkçeye çevrilmesi ilk Akkoyun ve Öztan (1988) daha sonra Taylan (1990) ve Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından yapılan Problem Çözme Envanteri kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi aşamasında SPSS16 programı kullanılmış olup, problem çözme ölçeği ile değişkenler arasındaki ilişkiler ortaya konulmuştur. Elde edilen bulgulara göre tartışma bölümünde konu ele alınmış ve uygun önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayları, problem çözme becerileri, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SORGULAMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, csahin25240@yahoo.com
Arş. Gör. Serdar ARCAGÖK, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, serdar_arcagok21@comu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının sorgulama becerilerini incelemektir. Araştırmanın evrenini 2015- 2016 öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesinde İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenimlerini sürdüren sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalının birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında öğrenimlerini sürdüren ve seçkisiz örneklem yoluyla ulaşılacak öğrenciler oluşturacaktır. Araştırmada tarama modeli kullanılacaktır. Tarama modeli var olan bir durumu belirlemeye çalışan bir araştırma türüdür (Karasar, 2012). Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının sorgulama becerilerini incelemek amacıyla Aldan Karademir ve Saracoğlu (2013) tarafından geliştirilen 5'li likert tipi " Sorgulama Becerileri Ölçeği" kullanılacaktır. Ölçek 14 olumlu maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki her bir madde " hiçbir zaman" (1), " nadiren" (2), " ara sıra " (3), " çoğunlukla" (4), " her zaman" (5) olmak üzere beş kategoride ölçeklenmiştir. Araştırma verileri SPSS 18.0 istatistik programı kullanılarak analiz edilecektir. Sınıf öğretmeni adaylarının sorgulama becerilerinden aldıkları toplam puanlar cinsiyet, sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü değişkenleri açısından incelenecektir. Araştırma verilerinin normal dağılım gösterip göstermediği incelenecektir. Bu çerçevede araştırma verilerinin analizinde frekans, yüzde, bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü Anova'dan, yararlanılacaktır. Araştırma verilerinin normal dağılım göstermemesine bağlı olarak araştırmada non-parametrik testlerden Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri uygulanacaktır. Araştırmaya yönelik çalışmalar sürmektedir.

Anahtar sözcükler: Öğretmenlik mesleği, sorgulama becerisi, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNE İLİŞKİN ALGILARI

Yrd. Doç. Dr. Fatmanur ÖZEN, Giresun Üniversitesi, fozen2010@gmail.com

ÖZET

Cinsiyet, bireyin kadın ya da erkek olarak mevcut genetik, fizyolojik ve biyolojik özellikleri olarak tanımlanırken, toplumsal cinsiyet ise, farklı kültürlerde, farklı zamanlarda ve farklı coğrafyalarda kadınlara ve erkeklere toplumsal olarak yüklenen roller ve sorumlulukları ifade eder (Mason, 1997, s:158). Başka bir değişle her sosyal sistem kadın ve erkeklere özgü davranışlar üretmekte, kadın ve erkekler arasında iş bölümü ve sorumluluklar tayin etmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin algılarını ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma nitel bir çalışmadır ve bu kapsamda çalışma için olgubilim deseni benimsenmiştir. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmak için kullanılmakta, araştırmada ortaya çıkan veriler, yaşantıları ve bunlara yüklenen anlamları ortaya çıkarmak için betimlenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, 72, 75). Bu desen için veriler iki aşamada toplanacaktır. Birinci aşamada, 2015 güz döneminde Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programı birinci sınıfında öğrenimlerini sürdüren bir grup sınıf öğretmeni adayından (N=119) yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile yazılı olarak, "Toplumsal cinsiyet eşitliğini tanımlamaları" ve kendilerine göre "…cinsler arasında eşitsizliği üreten durumlar…" ve "… eşitsizlik durumlarını üreten etmenlerin neler olduğu.." sorularına yanıt vermeleri istenmiştir. Araştırmanın bu aşamasında yazılı elde edilen verilere literatür taramasından elde edilen tanımlarda yer alan temalar doğrultusunda betimsel analiz yapılmıştır. Bu kapsamda elde edilen veriler iki incelemeci tarafından dökülmüş, iki incelemeci arasındaki uzlaşma oranı Holst'un Yöntemi ile değerlendirilmiştir. Yönteme göre iki kodlayıcı arasındaki uzlaşma oranı sıfır ile bir arasındadır (.52) böylece güvenilirliğin sağlandığı anlaşılmıştır (Neuendorf, 2002, 108). Daha önceden belirlenen temalara göre verilerin özetlenip yorumlandığı bir araştırma yaklaşımı olan betimsel analizden (Yıldırım, Şimşek, 2006, 227, 224) elde edilen ilk sonuçlar, sınıf öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet eşitliğini "kadın" ve "erkek" cinsiyetine bağlı olarak açıkladıkları, tanımlamada " eşit haklar", "eşit değer", "bir olma", "üstün ya da tabi olmama", "eşit muamele", "her türlü haktan eşit yararlanma", "hak ve sorumlulukların denkleşmesi" temalarını sıkça kullandıklarını, -cinsler arasında eşitsizliği üreten durumlar- için erkeğin "fiziksel olarak kadından güçlü olması", "kadının "kırılgan", "narin", "duygusal" olması gibi erkeğin fizyolojik, kadının ise duygusal süreçlerine vurgu yaparak açıkladıkları; -eşitsizlik durumlarını üreten etmenlerin neler olduğu – hususunda ise "aile içi iş bölümü=ataerkillik"ği, "önyargılar"ı, "biyolojik ve fizyolojik farklılıklar"ı, "dini inançlar"ı, "adetler"i, "geçmiş yaşantı ve deneyimleri", "medyanın kadını ve erkeği ele alış biçimi"ni adres gösterdikleri anlaşılmıştır. Araştırmanın ikinci bölümünde gönüllü öğrencilerle odak grup görüşmesi tekniği ile derinlemesine mülakat yapılması planlanmıştır. Böylece, araştırma sonuçları araştırmaya katılan öğretmen adaylarının bu güne kadar geçtikleri öğrenim basamaklarında toplumsal cinsiyet eşitliği kapsamında örtük olarak neler öğrendiklerini ortaya koyacağından, hem de öğretmenlerin toplumsal cinsiyete ilişkin kabullerinin kendi öğretim ortamlarını düzenleme de etkili olacağı/olduğu bilindiğinden (Sadker ve Sadker, 1994; Saltzman, 1994; Kleinfeld, 1998; Lewin, 1998; Sommers, 2000; Sadker; 2002; Caldarella, Shatzer, Richardson, Shen, Zhang ve Zhang, 2009; Chapman, 2002; Chronaki, 2012; Duffy, Warren and Walsh, 2001; Kokkinos, Panayiotou ve Davazoglou, 2004; Sayılan, 2012; Shepardson ve Pizzini, 1992; Tan, Ecevit ve Üşür, 2000; Akbaba-Altun ve Apaydın, 2013; Aslan, 2015) önemli olacağı öngörülmüştür.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, rol, toplumsal cinsiyet

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÜSTBİLİŞ DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Dr. İdris AKTAŞ, Mustafa Kemal Üniversitesi, idrisaktas2560@hotmail.com
Arş. Gör. Mustafa Burak TOP, Mustafa Kemal Üniversitesi, mburaktop@gmail.com
Arş. Gör. Üzeyir YENİÇERİ, Mustafa Kemal Üniversitesi, yeniceriuzeyir@gmail.com

ÖZET

En basit anlamda, Downing vd, (2007)'nin düşünme hakkında düşünme olarak tanımladığı üstbiliş, Livingston, (1997)'e göre, neyi bildiğimizi ya da neyi bilmediğimizi anlama yeteneğimizdir. Semerci ve Elaldı (2011)'e göre göre ise ihtiyaçtan doğan bilgiyi üretmek için bir strateji planlama, problem çözme basamaklarının ve stratejilerinin farkında olma, bireyin kendi düşünme üretkenliğini yansıtma ve değerlendirme yeteneğidir. Bireylerin kendi öğrenmelerinin kontrolünü kapsaması nedeniyle bireyin kendi düşünme süreçlerinin farkında olması ve bu süreçleri kontrol edebilmesidir (Brown, 1978; Flavell, 1979; Son,2007). Öğretmenlerin ve öğrencilerin, yeni bilgileri öğrenip anlayabilmeleri ve bununla problemlere çözüm üretebilmeleri için önemli ölçüde ön bilgiyi akıllarında tutmaları gerekir. Ancak, ön bilgiler bazen çok iyi hatırlanamayabilir ya da ilk öğrenilirken tam olarak öğrenilmemiş ya da içselleştirilmemiş olabilir. Ne bildiğini ve ne bilmediğini doğru olarak fark edebilen öğrenciler, açıklarını kapatmak için eksik bilgilerini doğru değerlendiremeyenlere göre daha avantajlı duruma gelebilirler (Everson ve Tobias, 1998). Bu nedenle, öğrenme ortamlarını ihtiyaca uygun olarak düzenlemek amacıyla üstbilişe etki eden faktörlerin incelenmesi önemlidir. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının çeşitli değişkenler açısından (cinsiyet, sınıf düzeyi, genel akademik başarıları, mezun olunan lise, ebeveyn eğitim durumu gibi) üstbilişsel inançların beş boyutu olan olumlu inançlar, kontrol edilemezlik ve tehlike, bilişsel güven, düşünceleri kontrol ihtiyacı ve bilişsel farkındalık boyutları açısından incelenmiştir. Tarama yönteminin kullanıldığı bu çalışma 400 sınıf öğretmeni adayı ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama amacıyla demografik bilgiler anketi ve 5 alt boyuttan oluşan üstbiliş ölçeği kullanılmıştır. Veriler, ikili karşılaştırmalarda bağımsız t-testi, çoklu karşılaştırmalarda ANOVA ile analiz edilmiştir. Çalışma sonunda sınıf öğretmeni adaylarının genel akademik başarıları ile üst biliş ölçeğinin düşünceleri kontrol ihtiyacı ve kontrol edilemezlik ve tehlike alt boyutlarında ortalaması 4.00 üzerinden 1.00-2.00 arasında olanlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Cinsiyet, sınıf düzeyi, anne baba eğitim durumu, yaşanılan yer, kitap okuma sayısı değişkenlerinde anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Yapılan önceki çalışma bulguları temelinde bulgular tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Demografik bilgiler, sınıf öğretmen adayları, üstbiliş

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÜSTBİLİŞSEL FARKINDALIK DÜZEYLERİ İLE DİNLEME TÜRLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet KATRANCI, Kırıkkale Üniversitesi, mtkatranci@gmail.com

ÖZET

İlk kez Flavell tarafından kullanılan üstbiliş alanyazında, bireyin kendi bilişsel sürecinin farkında olması; onu düzenlemesi ve yönetmesi olarak tanımlanmaktadır. Üstbiliş, bireyin kendi zihinsel faaliyetlerine yönelik olarak tahminde bulunma, planlama, izleme ve değerlendirme gibi becerileri kapsamaktadır. Yapılan araştırmalar kendi öğrenme sürecini etkili bir şekilde planlayan, izleyen ve değerlendirerek sonraki süreçler için çıkarımlarda bulunan bireylerin daha başarılı olduğunu göstermektedir. Bireyin öğrenme için ilk ve en çok kullandığı dil becerisi dinlemedir. Çünkü günlük yaşamın yaklaşık yarısı dinleme ile geçmektedir. Bununla birlikte ihtiyaca, bulunulan ortama, dinleme amacına, bireysel farklılıklara göre farklı türlerde dinleyiciler olduğu bilinmektedir. Bireylerin dinleme türlerinin bilinmesinin, onlara yönelik olarak düzenlenecek öğretim sürecinde kullanılacak araç-gerecin, yöntem ve tekniklerin, yapılacak uygulamaların belirlenmesinde önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının üstbilişsel farkındalık düzeyleri ile dinleme türleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. İlişkisel tarama modeli kullanılarak yürütülen araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 öğretim yılı güz döneminde bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 326 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacının hazırladığı Kişisel Bilgi Formu; Schraw ve Dennison'ın geliştirdiği, Akın, Abacı ve Çetin'in Türkçeye uyarladığı Biliş ötesi Farkındalık Envanteri; Bodie, Worthington ve Gearhart'ın geliştirdiği ve Kaya'nın Türkçe uyarlamasını yaptığı Dinleme Türleri Ölçeği kullanılmıştır. Verilen analizinde bilgisayar destekli bir istatistik programından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının üstbilişsel farkındalıklarının yüksek düzeyde olduğu, üstbilişsel farkındalık düzeyinin öğrenim görülen sınıfa, ailenin gelir düzeyine ve anne-baba öğrenim durumuna göre farklılık göstermediği; cinsiyet ve serbest zaman etkinliklerine göre anlamlı düzeyde değiştiği belirlenmiştir. Çalışmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarında etkileşimsel dinleme türünün diğer türlere (ilişkisel, eleştirel ve çözümleyici dinleme) göre baskın olduğu ve dinleme türünün cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca dinleme türleri ile üstbilişsel farkındalık düzeyi arasında pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Dinleme türleri, sınıf öğretmeni adayı, üstbilişsel farkındalık

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ "SANAL ZORBALIK" KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARI

Doç. Dr. Mustafa BEKTAŞ, Sakarya Üniversitesi, mbektas@sakarya.edu.tr
Doç. Dr. Tuncay AYAS, Sakarya Üniversitesi, tayas@sakarya.edu.tr
Doç. Dr. Mehmet Barış HORZUM, Sakarya Üniversitesi, mhorzum@sakarya.edu.tr
Arş. Gör. Mehmet Akif HAYAL, Sakarya Üniversitesi, ahayal@sakarya.edu.tr

ÖZET
Günümüzde teknoloji kullanıcıları arasında sayıları hızla ilerleyen çocukların çevrimiçi ortamları kullanırken birtakım risk ve tehditlerle karşılaştığı bilinmektedir. Bu risk ve tehditlerden biri; bireyin, başkaları tarafından teknoloji temelli iletişim araçları yoluyla zaman içinde tekrarlayıcı biçimde rahatsız edilmesi şeklinde tanımlanan sanal zorbalık olarak adlandırılmaktadır. Sanal zorbalıktan kaynaklanan sorunlar ve sorunların yol açtığı olaylara okullarda da rastlanmaktadır. Bu sorunların tespitinde ve çözümünde çocuklarla bir arada olan sınıf öğretmenlerinin bu konuda bilinçli olması önem taşımaktadır. Bu nedenle, teknolojinin hızla gelişmesiyle sanal zorbalığın içeriği gün geçtikçe farklılaşmakta olduğu için sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının bu konudaki algılarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının "sanal zorbalık" kavramına ilişkin olarak sahip oldukları zihinsel algıları, metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseninde yürütülecektir. Araştırmanın çalışma grubunu, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine göre seçilecek sınıf öğretmeni adayları oluşturacaktır. Veri toplama aracının ilk bölümü katılımcıların demografik özelliklerinden cinsiyet ve sınıf düzeyini belirlemek üzere iki sorudan oluşmaktadır. İkinci bölümünde ise "Sanal zorbalık…. gibidir/benzer; çünkü,…." cümlesinin tamamlanması istenmektedir. Ham verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılarak kodlama ve ayıklama, örnek metafor imgesi derleme, kategori geliştirme, geçerlilik ve güvenilirliği sağlama aşamaları takip edilecektir. Analiz sonucunda çıkan bulgular ve sonuçlar, alanyazında yer alan diğer araştırma sonuçlarıyla tartışılarak bu doğrultuda öneriler geliştirilecektir.
Anahtar sözcükler: Algı, metafor, sanal zorbalık, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME SÜRECİNDE MATEMATİKSEL PROBLEM ÇÖZME BECERİSİNİN GELİŞİMİNE İLİŞKİN ÇIKARIMLAR

Yrd. Doç. Dr. Ebru AYLAR, Ankara Üniversitesi, ebruaylar@gmail.com

ÖZET
Problem çözme matematik eğitimi alanında ağırlığı ve önemi yakın bir dönemde artan bir başlıktır. Dünyada gerçekleşen pek çok eğitim reformunda olduğu gibi Türkiye'de de gerçekleşen program değişikliklerinde öğretim sürecinde problem çözmeye daha fazla önem verilmeye başlanmıştır. Problem çözme, ilkokul matematik dersi öğretim programında geliştirilmesi gereken temel matematik becerilerinden birisi olarak ele alınırken, "matematiksel bir bilginin pekiştirilmesi kadar, matematiksel bilgiyi genişleten ve derinleştiren, anlamlı bir öğrenme süreci" olarak ifade edilmektedir (MEB, 2015, s. 6). Problem çözme, işlenilen konunun sonunda, konu anlatımının hemen ardından ele alınan bir soru çözme aktivitesi olmanın çok ötesine geçmiştir. Artık problem çözme, öğrenme sürecinin önemli bir bileşeni olarak, tüm matematik konularına entegre edilmesi önerilen, öğrenmenin gerçekleştiği anlar olarak ele alınmaktadır. Problem çözme ile öğretim (Van de Wale, 2010) olarak ele alacağımız bu yaklaşım geleneksel, öğretmen merkezli ders izlencesinden çok farklı bir sınıf içi aktivite gerektirmektedir. Bu aktivite sürecinde öğretmenin rolü, öğrencide problem çözme becerisinin gelişimi açısından önemlidir. Bu bağlamda ön plana çıkan öğretmenlerin problem çözmeye ilişkin pedagojik alan bilgileri, öğretmen yetiştirme programlarında dikkate alınması gereken önemli bir başlıktır. Öğretmenlerin yeterliğinin öğrencilerin öğrenmelerinde önemli rol oynadığı bilinmektedir (Çakan, 2004; Demir & Bozkurt, 2011). Ayrıca, öğretmenin pedagojik alan ve alan bilgilerinin etkili bir öğretim gerçekleştirebilmesinde etkili olduğu da birçok çalışmada vurgulanmıştır (Ball, 1990; Hill, Rowan & Ball, 2005; Shulman, 1987). Peki, şu anki sınıf öğretmeni yetiştirme programı bünyesinde yer alan asgari dersler kapsamında öğretmen adaylarının problem çözmeye ilişkin pedagojik alan bilgileri ne oranda geliştirilebilmektedir? Sınıf öğretmeni adaylarının problem çözmeye ilişkin pedagojik alan bilgilerinin betimlenmeye çalışılacağı bu bildiride, ulaşılan bulgular öğretmen yetiştirme programının yeterlik düzeyi kapsamında ele alınmaya çalışılacaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırma, Ankara ilinde bir üniversitenin, 15 adet 4. sınıf, sınıf öğretmeni adayları ile gerçekleştirilmiştir. Bir durum çalışması olarak gerçekleştirilen bu araştırmada veri toplama araçları olarak öğrencilerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşme, öğrencilerin Öğretmenlik Uygulaması I dersinde gerçekleştirdikleri gözlem sürecinde sınıf öğretmenine ilişkin doldurdukları problem çözme gözlem formu ve Öğretmenlik Uygulaması II dersinde gerçekleştirdikleri ders anlatım uygulamasına ilişkin araştırmacının video kaydı ile de gerçekleştireceği gözlemi kullanılacaktır. Bu araştırmada öğretmen adaylarının problem çözmeye dair pedagojik alan bilgileri hem teorik hem de uygulama ortamlarında incelenmeye çalışılacaktır. Elde edilen bulgular ışığında öğretmen yetiştirme programına ilişkin çıkarımlarda bulunularak, öneriler geliştirilmeye çalışılacaktır.
Anahtar sözcükler: Matematiksel problem çözme, öğretmen yetiştirme, pedagojik alan bilgisi, problem çözme ile öğretim

SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMEDE ÖZGÜN MODEL: KÖY ENSTİTÜLERİ

Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, ayferkocabas@gmail.com
Prof. Dr. Kemal KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, kekocabas@gmail.com

ÖZET
Uluslararası sınavlar, ulusal YGS sınav sonuçları, değişik kuruluşların hazırladığı eğitim raporları Türk eğitim sisteminin her basamağında nitelik kaybına işaret etmektedir. İlgili çalışmalar irdelendiğinde bu nitelik kaybının en önemli unsuru olarak Türkiye'nin nitelikli öğretmen yetiştiremediği savları öne çıkmaktadır. Öğretmen niteliği ve toplumsallığı anlamında eğitim tarihimizin özgün kazanımı olan Köy Enstitüleri sistemi özellikle sınıf öğretmeni yetiştirme anlamında çok değerli pedagojik

bir zenginliktir, deneyimdir. Aldığı öğrenci niteliği, özgün öğrenme yöntemleri, ürettiği demokratik-katılımcı okul kültürü, ulusaldan evrensele yarattığı sanat eğitimi kültürü ve öğrenci merkezli okul iklimi ile öğretmen adaylarının bilişsel-duyuşsal gelişimleri çok yönlü olarak geliştirilmiştir. Bu araştırmada amaç; 1937-1954 yılları arasında eğitim tarihimizde nitelikli sınıf öğretmeni yetiştirme deneyimini başarıyla üreten Köy Enstitüleri eğitim sisteminin günümüzde de eğitim fakültelerinde sınıf öğretmeni yetiştirmede yararlanabileceğimiz önemli bir kaynak olduğu savını ortaya koymak ve bu konuda öneriler geliştirmektir. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yazılı kaynak ve dökümanlardan elde edilerek içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışmanın sonucu Köy Enstitüleri eğitim sisteminin birçok farklı değişkenler açısından günümüzde sınıf öğretmeni yetiştirmede yararlanılabilecek zengin bir kazanım olduğunu ortaya koymaktadır. Köy enstitüleri eğitim programları, öğrenme ve öğretme süreçleri, öğrenci nitelikleri, uygulamalı parasız yatılı eğitim, öğrenilen bilginin işe ve beceriye yansıma , hayatın gerçek problemleri üzerinden öğrenmeyi gerçekleştirmek, yaratıcı iş ve sanat eğitimi gibi kazanımlar günümüz sınıf öğretmeni yetiştirme programlarına kolaylıkla entegre edilebilecek kazanımlardır.

Anahtar sözcükler: Eğitim tarihi, sınıf öğretmeni yetiştirme, Köy Enstitüleri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ AÇISINDAN YETERLİLİK DÜZEYLERİ

Lisans Öğrencisi Zeynep ÇAKIR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, zeynepcakir1995@gmail.com
Lisans Öğrencisi Nimet ORHAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nmt_orhn_108@hotmail.com

ÖZET

Bireyin kişilik gelişiminde öğretmenlerin, özellikle sınıf öğretmenlerinin etkisi büyüktür. Toplumun ihtiyaç duyduğu insan gücünü yetiştirecek olan öğretmenlerin, çağdaş öğretmen standartlarına göre yetiştirilmiş olması gerekmektedir. Toplumun ihtiyaçlarının gelişen bilim ve teknolojiye bağlı olarak değişmesi, öğretmenleri bu değişime ayak uydurmada zorunlu hale getirmiştir. Çağdaş eğitim sisteminin hedefi; bilgiye ulaşma yollarını araştıran, öğrendiği bilgiyi nerede ve nasıl kullanacağını bilen, eleştirel düşünceye sahip bireyler yetiştirmektir. Bu da gelişen bilim ve teknolojiye bağlı olarak kendini daima yenileyen nitelikli öğretmenlerle mümkündür. Bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin öğretim faaliyetleri sırasında teknolojik araç ve gereçlerden ne derecede yararlandıklarını ortaya koyan, bir çalışmadır. Göz ardı edilemeyecek olan bu durum, eğitim kurumları dahil, iş dünyası ile eğitim dünyası arasındaki iletişimin yeterince kurulamadığını göstermektedir. O halde bütün meslek sahipleri birden fazla öğretmen tarafından yetiştirildiğine göre yaşadığımız bu yüzyılda öğretmenin yükleneceği misyon ne olmalıdır, bu misyona sahip olması için öğretmenler günümüz eğitim ve öğretim sistemi içinde nasıl yetiştirilmelidir. Bu düşünceden hareketle bu araştırmada; öğretmen yetiştirmede ve öğretmenlik mesleğindeki genel sorunlar literatüre dayalı olarak araştırıldı ve öğretmen yetiştirmede temel noktalar belirtilerek önerilerde bulunuldu. Araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Muğla ili Milli Eğitim Müdürlüğü`ne bağlı ilköğretim okullarının 1. kademesinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Muğla ili ve ilçeler olmak üzere özel ve devlet okulunda görev yapan 100 sınıf öğretmeni oluşturmuştur.

Anahtar sözcükler: Eğitim teknolojileri, öğretmen yetiştirme, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GİRİŞİMCİLİK ALGILARI

Doç. Dr. Mustafa BEKTAŞ, Sakarya Üniversitesi, mbektas@sakarya.edu.tr
Arş. Gör. Ensar AYDIN, Erciyes Üniversitesi, ensaraydin@erciyes.edu.tr

ÖZET

Girişimcilik, küreselleşen dünyada hem bireysel hem de toplumsal olarak yetkinliğe ulaşma adına önemli bir yere sahiptir. Kas gücünden öte beyin gücünün önem kazandığı günümüzde araştıran, sorgulayan, problemlere çözüm üreten, küresel değişimi hem yönlendiren hem de bu değişime uyum sağlayan ve çevresine karşı duyarlı insanların yetiştirilmesi önemli görülmektedir. Dolayısıyla, ilkokul düzeyinde kazandırılması hedeflenen girişimcilik becerisi ayrı bir önem arz etmektedir. Karşılaştığı problemlere çözüm üreten, yaratıcı düşünen, araştırma yapan, etkili iletişim kuran, sorumluluk ve özgüven sahibi girişimci bireylerin yetiştirilmesinde ilkokul düzeyinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin girişimcilik algılarının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin girişimcilik becerisine yönelik algılarını tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda; girişimcilik, ilkokul düzeyinde kazandırılması hedeflenen beceriler arasında olmalı mıdır, sınıf öğretmenleri girişimci birey özelliği olarak neleri görmektedirler, bu özellikleri kazandırabilmek için hangi dersler –neden-kullanılmalıdır ve sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin girişimcilik becerilerini geliştirmeye yönelik yapılması gerektiğini düşündükleri etkinlikler nelerdir sorularına cevap aranacaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılacak olup veriler yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak toplanacaktır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile belirlenecek çalışma grubu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Kayseri ilinde görev yapan sınıf öğretmenleri arasından belirlenecektir. Görüşmeler, araştırmacı tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile gerçekleştirilecektir. Elde edilen verilere içerik analizi uygulanacaktır. İçerik analizi sonucunda oluşacak kod ve temalar doğrultusunda sonuçlar belirlenecek ve öneriler geliştirilecektir.

Anahtar sözcükler: Girişimci birey özellikleri, öğretmen algısı, sınıf öğretmeni, girişimcilik

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İDARİ/HUKUKİ SORUNLAR KARŞISINDA İZLEDİKLERİ YOLLARIN BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Nida BAYINDIR, Dumlupınar Üniversitesi, nidabayindir@yahoo.com
Doktora Öğrencisi Aynur ÇUKURCALIOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, aynurcukurcalioglu@gmail.com

ÖZET
Eğitim, ülke insanına hizmet eden önemli bir süreçtir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanununun 43. Maddesine göre öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel uzmanlık mesleğidir. Öğretmenler, milli eğitimin temel amaçlarına ve ilkelerine uygun hareket etmekle yükümlüdürler. Ancak bu görevi yürütürken çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. İdari/hukuki boyutları olabilen bu sorunlar öğretmenin mesleki performansını, kişisel hayatını ve psikolojisini olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Araştırma, sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları idari/hukuki sorunlar karşısında izledikleri yolları belirlemektir. Araştırma, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Kütahya il merkezinde görev yapan 18 sınıf öğretmenini kapsamaktadır. Araştırma sonucuna göre; okul müdürleri ile idari sorun yaşayan öğretmen sayısı diğer idari/hukuki sorunlara göre daha fazladır. Okul müdürleri yasaları ve yaptırımları uygulama birimi olduğu için çoğu zaman sorununu kaynağı okul müdürü olarak görülse de aslında resmi prosedürün işletimi söz konusu olabilmektedir. Sorun türüne bakıldığında öğretmenlerin mesleki hak, ödev ve yaptırımları tam olarak bilmemeleri nedeniyle görevin ilk yıllarında en çok sorunu yaşadıkları görülmektedir. Bunun yanında öğretmenlerin suç olabilecek davranışlar hakkında da net bir bilgilerinin olmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin en çok karşılaştıkları sorunların başında ekonomik sorunlar ve hukuki sorunlar gelmektedir. Hukuki sorunlar ise meslekte karşılaşılan güçlüklerin bir sonucu olarak görülmektedir. Öğretmenlerin herhangi bir idari/hukuki sorun karşısında ise meslektaşlarına ve bağlı oldukları sendikalarına danıştıkları belirlenmiştir.
Anahtar sözcükler: Başvuru kaynakları, idari / hukuki sorunlar, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEĞİN İLK YILLARINDA KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, aysementistas@hotmail.com

ÖZET
Öğretmenlik mesleği son derece önemli bir meslektir. Çünkü bir ülkedeki eğitimin kalitesi öğretmen kalitesiyle eşdeğerdir. Bu nedenle öğretmenlik mesleğini tercih eden adayların iyi bir hizmet öncesi eğitim almaları oldukça önemli bir konudur. Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimde teorik ve uygulamalı eğitim almaları ve bu konuda donanımlı bir şekilde yetiştirilmeleri eğitimin niteliğini doğrudan etkiler. Öğretmen adaylarının mesleğe adım atma sürecinde kendilerini mesleki anlamda yeterli hissetmeleri, kendilerine bu konuda güvenmeleri meslekte karşılaştıkları zorlukları aşmalarına yardımcı olacaktır. Bu durum doğrudan öğretmen adaylarının hizmet öncesinde aldıkları eğitimin etkili ve verimli olmasına bağlıdır. Bu noktadan hareketle "sınıf öğretmenlerinin mesleğin ilk yıllarında karşılaştıkları zorluklara ilişkin görüşleri" nin belirlenmesi araştırmanın konusunu oluşturmuştur. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiş nitel bir araştırmadır. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan açık uçlu sorulardan oluşan anket ile elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu sosyal paylaşım sitesi aracılığıyla ulaşılan Türkiye'nin farklı illerinde çalışan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 80 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Öğretmenlere açık uçlu 6 sorudan oluşan veri toplama aracı uygulanmıştır. Bu araştırmada öğretmenlerin görüşleri açık uçlu sorulardan oluşan anket ile yazılı olarak alındığı için, verilerin analizinde bir nitel araştırma tekniği olan "betimsel analiz" yöntemi ile nicel araştırma tekniklerinden olan yüzde (%) ve frekanslar kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin tamamına yakını mesleklerini severek yaptıklarını belirtmişlerdir. Mesleğe atandıktan sonra güçlüklerle karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Okulda aldıkları eğitimin uygulamada yetersiz kaldığını, hizmet öncesinde daha fazla uygulama yapmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Karşılaştıkları güçlüklerin başında köy ortamına uyum sağlamada güçlük, birleştirilmiş sınıflarda çalışmakta yaşanan deneyimsizlik ve İdari işleri yapmada ki bilgi ve uygulama eksikliği geldiğini ifade etmişlerdir.
Anahtar sözcükler: Meslekte ilk yıllar, nitel araştırma, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ ÖZ YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ALGI DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (ŞIRNAK / İDİL ÖRNEĞİ)

Doktora Öğrencisi Muzaffer AYAYDIN, Şırnak Üniversitesi, muzafferayaydin@gmail.com

ÖZET
Araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin mesleki öz yeterliklerine ilişkin algı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Şırnak ili İdil ilçesinde bulunan merkez ve merkeze bağlı ilkokullarda görev yapan 301 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini seçkisiz olmayan, amaçlı, kolay ulaşılabilir durum örneklemesi yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak Tschannen-Moran ve Hoy (2001) tarafından geliştirilen, Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği" ile elde edilmiştir. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Ölçeğin puanlarının genel dağılımı ile ilgili, 20. madde olan "Öğrencilerin kafası karıştığında ne kadar alternatif açıklama ya da örnek sağlayabilirsiniz?" öğretmenlerin kendilerini en çok yeterli gördükleri ya da bir başka ifadeyle algı düzeylerinin en yüksek olduğu; 1. madde olan "Çalışması zor öğrencilere ulaşmayı ne kadar başarabilirsiniz?" öğretmenlerin algı düzeyi puanının en düşük olduğu maddedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki yeterliliklere ilişkin algı düzeyi puanlarının alt boyuta göre sıralaması şu şekildedir: Sınıf yönetimi birinci, öğretim stratejileri ikinci ve öğrenci katılımı üçüncü sırada yer almaktadır. Ölçeğin alt boyutları arasında doğrusal yönde, pozitif ve güçlü bir ilişki tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeniyle sınıf yönetimi alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu ilişki erkek öğretmenler lehinedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik algı düzeyleri ile branş

değişkeni arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişki hem öğrenci katılımı hem de sınıf yönetimi alt boyutunda branşı sınıf öğretmeni olarak görev yapan öğretmenler lehinedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik algı düzeyleri ile okul konumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik algı düzeyleri ile formasyon değişkeni arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişki hem öğrenci katılımı hem de sınıf yönetimi alt boyutunda eğitim fakültesi mezunları veya diğer fakültelerden mezun olup formasyon almış öğretmenler lehinedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik algı düzeyleri ile mezun olunan fakülte türü değişkeni arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişki hem öğrenci katılımı hem de sınıf yönetimi alt boyutunda eğitim fakültesi mezunları lehinedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik algı düzeyleri ile kadro durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişki hem öğrenci katılımı hem de sınıf yönetimi alt boyutunda kadrolu olarak görev yapan öğretmenler lehinedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki öz yeterliklerine ilişkin algı düzeyleri ile görev süresi değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.
Anahtar sözcükler: Öğretmen yeterlikleri, öz yeterlik, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENCİ VELİLERİ İLE OLAN İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

Lisans Öğrencisi Öznur SARI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, osari350@gmail.com

ÖZET

Çocuklar, bütün toplumların geleceğidir. Gelecek üzerine hesap yapanlar, öncelikle çocuklardan ve okullardan işe başlar. Adına eğitim dediğimiz bu önemli yaşantı, aynı zamanda ilgili toplumun geleceğini belirleyen yol haritasıdır. Bu yol haritasında hem insanın, hem de o toplumun geleceğine dair şifreler gizlidir. Böylesine önemli bir yapılandırma sürecinde, ülkeyi yönetenler kadar, anne baba ve öğretmenlere de önemli görevler düşmektedir. Sürecin, sağlıklı ve çocuk yararına işlemesi, paydaşların işbirliği yapmasıyla mümkündür. Bu anlamda anne, baba ve öğretmen birlikteliğinde ortak payda her zaman öğrenci olmalıdır. Her türlü davranış, her türlü yaklaşım öğrencinin gelişimi ve hayata hazırlanması dikkate alınarak belirlenmelidir. Bu sebeple bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin öğrenci velileri ile olan ilişkilerine dair görüş ve tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubu olarak 2015-2016 Muğla ilindeki Atatürk ilköğretim okulu, Kocamustafa Efendi ilköğretim okulu, Dumlupınar ilköğretim okulu ele alınacak. Her okuldan 4 sınıf öğretmeni ile toplamda 12 sınıf öğretmeni ile görüşülecektir Bu çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan 10 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Görüşme formu oluşturulurken ilgili literatür taranacak ve uzman görüşü alınacaktır. Elde edilen veriler betimsel içerik analizi yöntemi ile nitel olarak değerlendirilecektir. Araştırma sonucunda öğretmen-veli işbirliğinin öğrencinin başarısını nasıl etkilediği, öğrenci ile ilgilenen ve ilgilenmeyen veliye karşı öğretmenin tutumunun nasıl olduğu hakkında veriler elde edilmesi beklenmektedir.
Anahtar sözcükler: Öğretmen veli ilişkisi, sınıf öğretmenliği, veli-öğretmen işbirliği

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETME ÖĞRENME ANLAYIŞLARI

Yrd. Doç. Dr. Necla EKİNCİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nekinci@mu.edu.tr

ÖZET

Yapılandırmacılık kuramının kökenleri daha eskiye dayanmakla birlikte 20.yyın ikinci yarısından itibaren yapılan çalışmalarla gelişme göstermiş ve temellendirilmiştir. Ülkemizde ise yapılandırmacılık kuramı ve onun yansımaları sonucu program geliştirme çalışmaları tekrar gözden geçirilerek 2004 yılı yeni ilköğretim programları yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmış ve 2005-2006 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Temellerini Piaget ve Vygostskynin kuramlarından alan bu kuram öğretmen ve öğrenci rollerini yeniden tanımlamaktadır. Geleneksel yaklaşımda öğretmen bilginin kaynağı ve temel aktarıcısı olarak görülürken, öğrenci bilginin pasif alıcısıdır. Yapılandırmacı kuramda öğrenci bilgiyi yapılandıran, öğretmen ise bu süreci destekleyici öğrenme ortamlarını düzenleyen, öğrenenin bilgiye ulaşmasını sağlayan bir rehber olarak tanımlanmaktadır. Yapılandırmacı kuram öğretmeni geleneksel öğreten rolünden çıkarıp öğrenme sürecinin merkezine öğrenciyi koymaktadır. Öğrenme içsel bir süreçtir ve bireyin kendi zihinsel anlamlandırmaları ile oluşur. Bu süreçte öğretmen ve öğrencinin birlikte öğrendikleri ve bilgiyi paylaştıkları bir öğrenme çevresinin oluşturulması öngörülmektedir. Öğrenme ortamının önemli değişkenlerinden biriside öğretmendir. Öğretmenin öğrenme öğretme süreçlerine ilişkin bakış açısı, onun sınıf içi uygulamalarının çerçevesini belirleyecektir. İlkokul yıllarının insan yaşamındaki yeri düşünüldüğünde sınıf öğretmenlerinin eğitimsel yaklaşımları daha da önem kazanmaktadır. Yapılandırmacı kuram ve ilkelerinin günümüz eğitim programlarına anlayış olarak daha temelli yerleşmesiyle birlikte sistemdeki öğretmenlerin geleneksel rollerinden ne kadar uzaklaştığı, bireye öğrenmeye öğrenme ortamlarının düzenlememesine ilişkin öğrenen merkezli uygulamaları ne kadar gerçekleştirdikleri merak ve tartışma konusudur. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin öğretme-öğrenme anlayışlarının belirlenmesi ve bazı değişkenlere göre karşılaştırılması olarak tasarlanmıştır. Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini Muğla ili merkez ilçesi Menteşede bulunan ilkokullarda çalışan mevcut sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Chan ve Elliot (2004) tarafından geliştirilen ve Aypay (2011) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Öğretme-Öğrenme Anlayışları Ölçeğinin uygulanması ile elde edilecektir. Elde edilen verilerin analizinde uygun istatistiksel işlemler işe koşulaşacaktır. Araştırma henüz sonuçlanmamış olup, veri toplama süreci devam etmektedir.
Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmeni, öğrenme, öğretme

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMINDAKİ DERSLERİN GEREKLİLİĞİ VE İŞE VURUKLUK DÜZEYLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Büşra FAYETÖRBAY, Karadeniz Teknik Üniversitesi, busra.f.orbay@gmail.com
Doç. Dr. Tolga ERDOĞAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, tolgaerdogan.edu@gmail.com

ÖZET

Öğretmen eğitiminin niteliğinin gerçek göstergesi, bu programlardan mezun olan öğretmenlerin, bizzat uygulama içinde, ne kadar etkili olduklarının belirlenmesi ile ortaya konabilir. Bu önemden hareketle araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerin algılarına göre, sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan derslerin gereklilik ve işe vurukluk düzeylerini belirlemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Bu model çerçevesinde araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması sürecinde karma yöntemin açıklayıcı deseninden yararlanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda araştırma evrenini, seçkisiz örnekleme yoluyla seçilen 100 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Nitel boyutunda ise çalışma grubunu, gönüllü ve kolay ulaşılabilir durum örneklemesiyle seçilen 10 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel boyutunda ölçme aracı, Süral (2015) tarafından iki uzman görüşü alınarak hazırlanmış ölçme aracı kullanılarak elde edilmiştir. Ölçme aracı, eğitim fakültelerinin 2005 yılında yeniden yapılandırılmasından sonra, programdaki derslerin tümünü (59 ders) içermektedir. Sınıf öğretmenlerinin, programdaki derslerin öğretim elemanlarından bağımsız olarak düşünerek, bu dersler kapsamında öğrendiklerinin öğretmenlik mesleği için ne düzeyde gerekli olduğu ve ne düzeyde işe vuruk olduğu ile ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise öğretmenlerin programdaki dersler kapsamında öğrendiklerinin ne düzeyde gerekli olduğu ve ne düzeyde işe vuruk olduğunun ya da olmadığının nedenini belirlemeye yönelik yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler, betimsel analiz tekniğiyle analiz edilecektir. Araştırmanın veri analiz süreci devam etmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler ışığında, öğretmen yetiştirme programını geliştirmeye yönelik öneriler getirilecektir.

Anahtar sözcükler: İşe vurukluk düzeyi, karma yöntem, öğretmen yetiştirme programı, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖZEL ALAN YETERLİKLERİ HAKKINDAKİ ÖZ DEĞERLENDİRMELERİ

Doç. Dr. Kadir KARATEKİN, Kastamonu Üniversitesi, kadirkaratekin@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Ömer ÇAPKIN, Kastamonu Üniversitesi, omercapkin55@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Yakup KESAYAK, Kastamonu Üniversitesi, yakupkesayak@gmail.com

ÖZET

Sınıf öğretmenlerinin niteliği, yetiştireceği öğrenciler üzerinde doğrudan etkili olacaktır. Bu niteliğin sağlanabilmesi için öncelikle sınıf öğretmenlerinin branşıyla ilgili hangi yeterliklere sahip olması gerektiği tespit edilmelidir. Sınıf öğretmenlerinin girdikleri dersler göz önünde bulundurulduğunda farklı branşların öğretmenlerinden yeterlikler bağlamında ayrılmaktadır. Öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlikleri konusunda araştırmacıların yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da farklı çalışmalar yapılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığının en son 2008 yılında yaptığı çalışma ile sınıf öğretmenlerinin sahip olması gereken özel alan yeterlikleri belirlenmiştir. Sınıf Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri 8 Yeterlik Alanı, 39 yeterlik ve bu yeterliklere ait 214 performans göstergesinden oluşmaktadır. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen "sınıf öğretmenliği özel alan yeterlikleri" hakkındaki öz değerlendirmelerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmenlerine 8 yeterlik alanı (Öğrenme-Öğretme Ortamı ve Gelişim, İzleme ve Değerlendirme, Bireysel ve Mesleki Gelişim-Toplum İle İlişkiler, Sanat ve Estetik, Dil Becerilerini Geliştirme, Bilimsel ve Teknolojik Gelişim, Bireysel Sorumluluk ve Sosyalleşme, Beden Eğitimi ve Güvenlik) içinde yer alan 39 yeterlikle ilişkili A2 düzeyindeki 73 performans göstergesine ne düzeyde sahip olup olmadıkları sorulacaktır. Betimsel tarama yöntemiyle yürütülecek olan bu araştırmanın sonuçlarıyla sınıf öğretmenlerinin kendilerini yeterli ve yetersiz hissettikleri durumlar ortaya çıkarılacak, geliştirilmesi gereken özel alan yeterlikleri tespit edilecek ve böylece hem öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerine hem de hizmet içi eğitim program hazırlayıcılarına önemli veriler sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen eğitimi, özel alan yeterlikleri, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÜST BİLİŞ DÜZEYLERİNE GÖRE TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ

Prof. Dr. İbrahim BİLGİN, Mustafa Kemal Üniversitesi, ibilgin66@yahoo.com
Öğr. Gör. Akın KARAKUYU, Mustafa Kemal Üniversitesi, akin_karakuyu@hotmail.com
Doç. Dr. Erdal TATAR, Mustafa Kemal Üniversitesi, erdaltatares@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ilköğretim sınıf öğretmenlerinin üst biliş düzeylerinin teknolojik pedagojik alan bilgilerine etkisini incelemektir. Araştırmanın evrenini Hatay ili Devlet ilkokullarında görev yapan ilköğretim sınıf öğretmenleri ve örneklemi ise elektronik ortamda ölçme araçlarını tam olarak dolduran 202 sınıf öğretmenidir. Araştırmanın uygulaması 2014 yılı bahar döneminde Hatay ilindeki Devlet ilkokullarında görev yapan ilköğretim sınıf öğretmenlerine kişisel web sitesi üzerinden anket sorularına cevap vermesi sağlanmıştır. Öğretmenlere kişisel web sitesinin link adresi İl Milli Eğitim Müdürlüğü vasıtasıyla iletilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin mevcut durumdaki üst bilişleri ve Teknolojik pedagojik alan bilgileri ölçüldüğünden araştırma nedensel karşılaştırma modelindedir. Sınıf öğretmenlerine 47 madde ve 7 boyuttan oluşan Teknoloji Pedagoji Alan Ölçeği (TPABÖ) ve 27 maddeden oluşan Üst biliş etkinlik ölçeği (ÜBÖ) uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programına girilerek öğretmenler Üst biliş ölçeğinden aldıkları puanların ortalama ve standart sapma değerlerine göre ($X \pm 1SS$) üç düzeye ayrılmıştır (Yüksek, orta ve düşük). Çalışmadaki bağımsız değişkenin altında üç değer olduğundan öğretmenlerin üst bilişsel düzeylerine göre Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını anlamak için varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları öğretmenlerin üst

biliş düzeylerine göre Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F(2, 201) = 22,64$, $p<0,05$). Farklılığın hangi düzey üst bilişten kaynaklandığını belirlemek için Post-Hock analizi yapılmış ve sonuçlar Yüksek Üst Biliş Düzeyine sahip öğretmenlerin TPABÖ ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları hem Orta hem de Düşük Üst Biliş Düzeyindeki öğretmenlerin TPABÖ ölçeğinden aldıkları puanların ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ayrıca Orta Üst Biliş Düzeyine sahip öğretmenlerin TPABÖ ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları Düşük Üst Biliş Düzeyindeki öğretmenlerin TPABÖ ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu bulgular temelinde çalışmanın sonuçları eleştirel bir yaklaşımla yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Teknolojik pedagojik alan bilgisi, üst biliş, üst biliş düzeyi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİR MESLEK OLARAK SINIF ÖĞRETMENLİĞİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Arş. Gör. Dr. Özkan ÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ocelik@mu.edu.tr
Öğretmen Meral ASLAN ÇELİK, Muğla Ula Gökova Salih Güneyman İlkokulu, cadim_33@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının bir meslek olarak sınıf öğretmenliğine ilişkin algılarını oluşturdukları metaforlar aracılığıyla belirlemek ve bir karşılaştırma yapmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç kapsamında araştırmanın çalışma grubunu Muğla ilinde yer alan bir devlet üniversitesinde 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında öğrenim görmekte olan 120 sınıf öğretmeni adayı ve yine aynı eğitim öğretim döneminde Muğla ilinde yer alan resmi okullarda görev yapmakta olan 40 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanabilmesi için sınıf öğretmenlerine ve sınıf öğretmeni adaylarına yönelik ayrı ayrı hazırlanan iki kullanılmıştır. Formlarda sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. Ayrıca her iki formda da katılımcıların "Sahip olduğu özellikler düşünüldüğünde bir meslek olarak sınıf öğretmenliğini ……'ya benzetirim; çünkü ……..." cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının görüşleri nitel yaklaşımla betimlenmiştir. Bu amaçla elde edilen veriler nitel analiz tekniklerinden betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler NVIVO 11 programına aktarılmış ve frekans dağılımları gösterilerek sunulmuştur. Verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması sürecinde metaforik algıların belirlenmesi, elde edilen metaforların sınıflandırılması, metaforlara yönelik kategorilerin oluşturulması, kodlayıcı güvenirliğinin sağlanması ve bulguların yorumlanması aşamaları gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonunda sınıf öğretmenleri ile öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar tablolaştırılarak sunulmuş ve ilgili literatür çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Meslek, metafor, öğretmen adayı, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN WEB SİTESİ KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, muratcalisoglu@hotmail.com
Öğretmen Aylin ASLAN, Milli Eğitim Bakanlığı, aylinaslan39@gmail.com

ÖZET

Gelişen bilgisayar ve internet teknolojileri hayatın her alanında olduğu gibi eğitimde de etkisini arttırmaktadır. Öyle ki bilgisayar ve internet eğitim ve öğretim süreçlerinin daimi bir ögesi olma yolunda gün geçtikçe değer kazanmaktadır. Eğitim sürecinin en önemli ögelerinden biri olan öğretmenler de internetin sağladığı imkanlardan faydalanabilmektedir. Alanyazın incelendiğinde de eğitim ve öğretimde Web sitelerinden faydalanmaya ilişkin çalışmalara yer verildiği görülmektedir. Bu çalışmanın da amacı eğitimin daimi ögelerinden biri olan ve öğretmenlik mesleği içerisinde özel bir ihtisas alanı olarak kabul edilen sınıf öğretmenlerinin web sitesi kullanımına yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla sınıf öğretmenlerinin meslekleri ile ilişkili olmak kaydıyla hangi web sitelerini kullanıp kullanmama durumları, hangi web sitelerini sıklıkla kullandıkları, web sitelerini kullanma amaçları ve eğitim ve öğretimde web sitesi kullanımına ilişkin görüşleri araştırmacılar tarafından alanyazından hareketle hazırlanan açık uçlu sorularla tespit edilecektir. Hazırlanan sorular alanında uzman kişilerden alınan görüşler doğrultusunda son şekli verilerek çalışma grubuna uygulanacaktır. Tarama niteliğinde olan bu çalışmada, çalışma grubunu Ağrı ilinde görev yapan sınıf öğretmenlerinden seçkisiz örnekleme ile belirlenen sınıf öğretmenleri oluşturacaktır. Çalışmada elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz kullanılacaktır. Bulguların sunumunda frekans ve yüzde değerlerinin de verileceği tablolardan faydalanılacaktır. Ayrıca öğretmenlerin cevaplarından seçilen bazı örneklere de aslına müdahale edilmeksizin çalışmada yer verilecektir. Yapılacak bu çalışmayla sınıf öğretmeni yetiştirme programlarına da değinilecektir. Çalışmanın bu yönüyle alanyazına katkı sağlayacağına inanılmaktadır. Çalışma devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: İlkokuma yazma, sınıf öğretmeni, web sitesi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Öğretmen Burcu ÇAYLI, Milli Eğitim Bakanlığı, burcu_cyl@hotmail.com
Doç. Dr. Sabahattin DENİZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sdeniz@mu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilkokul sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı öğrenme ortamına ilişkin görüşlerinin neler olduğunu incelemektir. Çalışmada nicel ve nitel verilerin birlikte kullanıldığı karma araştırma deseni kullanılmıştır. Çalışma 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılında uygulanmıştır. Çalışma grubunu, İstanbul ili Bağcılar ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinden random yöntemiyle belirlenen 127 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Veriler nicel ve nitel ölçme araçlarıyla elde edilmiştir. Nitel verilerin toplanması için araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nicel verilerin

çözümlenmesinde t testi, One-Way ANOVA, Kruskal Wallis- H Testi, Mann Whıtney U Testi teknikleri kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Nitel verilerin analizinde içerik analizi yöntemiyle veriler kodlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular, sınıf öğretmenlerinde mesleki kıdem arttıkça yapılandırmacı öğrenme ortamına ilişkin düşüncelerini ve deneyimlerini diğer meslektaşları ile paylaşmalarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca deneyimli sınıf öğretmenlerinin diğer öğretmenlere göre öğrenciler arasında sosyal etkileşim sağlama, öğrencilere kendilerini ifade etme fırsatını verme ve derslerde öğrencilerin kendi öğrenme yaşantılarını arkadaşlarıyla paylaşmalarını sağlayabildikleri yönünde etkili olduğu ifade edilebilir. 4. sınıfı okutan sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı öğrenme ortamında öğrenen ihtiyaçlarını karşılamada diğer sınıf düzeyindeki öğretmenlerden daha etkili olduğu ve kendi sınıfındaki öğrencilerinin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun öğrenme ortamı düzenledikleri söylenebilir. Sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşmelerin sonucunda; okulun ve bulunduğu çevrenin şartlarının yetersiz olması, sınıf mevcudunun kalabalık olması, öğretmenlerin aldıkları eğitimi uygulamada kendilerini yetersiz hissetmesi, bu konuda hizmet içi eğitim programlarına katılmama nedenlerinden ötürü programı uygulamakta zorluk çektikleri anlaşılmaktadır.Sonuç olarak, sınıf öğretmenleri yapılandırmacı öğrenme ortamıyla ilgili çalışmalarında cinsiyet, mezun olunan yıl, çalışılan okulun sosyo-ekonomik düzeyi ve hizmet içi eğitim programından yararlanma değişkenlerine göre farklılık göstermemiştir. Mesleki deneyim ve sınıf düzeyleri arttıkça yapılandırmacı öğrenme ortamı daha etkili düzenlenmeye ve yürütülmeye başlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Yapılandırmacı öğrenme ortamı, hizmet-içi eğitim, öğretim programı, öğretmen yeterlikleri, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ ELEŞTİREL DÜŞÜNME STANDARTLARININ BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Yasemin DERİNGÖL, İstanbul Üniversitesi, yderingl@gmail.com

ÖZET

"Bilgi toplumu" bireylerin birçok niteliğe sahip olmalarını gerektirmektedir. Bilgi toplumu olma aşamasında, üst düzey düşünme becerilerinden biri olan eleştirel düşünme sayesinde bireyler bir sorunla karşılaştığında çok yönlü düşünerek çok daha kolay bir şekilde problemlere çözüm bulabilmektedir. Bu nedenle, ilköğretimden hatta okul öncesinden üniversiteye kadar tüm eğitim kademelerinde öğrencilere eleştirel düşünme becerileri kazandırılması önem arz etmektedir. Eleştirel düşünme becerilerinin öğrencilere kazandırılabilmesi için öncelikli olarak öğretmenlerin bu düşünme becerilerine sahip olması gerekmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, onların öğretmenleri olacak sınıf öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartlarının belirlenmesidir. Araştırmanın örneklemini; 2015-2016 eğitim-öğretim yılında İstanbulda bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 202 sınıf öğretmenliği öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma tarama türünde olup betimsel yöntem kullanılmıştır. Ana amaç doğrultusunda veri toplama aracı olarak; araştırmacı tarafından geliştirilen 'Kişisel Bilgi Formu' ve aynı zamanda Aybek, Aslan, Dinçer ve Coşkun Arısoy (2015) tarafından geliştirilen 'Öğretmen Adaylarına Yönelik Eleştirel Düşünme Standartları Ölçeği' kullanılmıştır. Öğretmen Adaylarına Yönelik Eleştirel Düşünme Standartları Ölçeği; "derinlik, genişlik ve yeterlilik", kesinlik ve doğruluk" ve "önem, alaka ve açıklık" gibi 3 alt boyutu içeren toplam 42 maddeden oluşmaktadır. Bu ölçeğin üç boyuta ait iç tutarlık katsayıları sırasıyla .89, .78, .63 ve ölçeğin geneli için .75'dir. Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda analizler yapılacak, sonuçlar ilgili literatür doğrultusunda tartışılarak alan yazınına önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Eleştirel düşünme, eleştirel düşünme standartları, sınıf öğretmenliği adayları

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ MEDYA OKURYAZARLIKLARI İLE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: AMASYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Öğretmen Murat ERMİŞ, Taşlıca İlkokulu, ermismurat05@gmail.com
Doç. Dr. Recep ÇAKIR, Amasya Üniversitesi, recepcakir@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Rumiye ARSLAN, Amasya Üniversitesi, rumiye.arslan@gmail.com

ÖZET

Değişen bilgi ve iletişim teknolojileriyle birlikte bireylerin sahip olmaları gereken beceri ve yeteneklerde değişmiştir. Bu değişimlerden okuryazarlık kavramı da etkilenmiştir. Günümüzde klasik okuryazarlık kavramının yerini birçok okuryazarlık terimi kullanılmaya başlanmıştır. Medya okuryazarlığı da bunlardan biridir. Medya artık hayatın her alanında önemli bir işleve sahiptir. Medya okuryazarlığı hem öğretmenlerin sahip olması gereken bir beceri hem de yeni nesle aktarılması gereken bir beceridir. Bunun yanında öğretmenlerin sahip oldukları iletişim becerileri eğitim-öğretim etkinliklerini etkilemektedir. Nicel aştırma yönteminde desenlenmiş bu araştırmada ilişkisel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak medya okuryazarlık düzeyini belirlemek için Karaman ve Karataş (2009) tarafından geliştirilen "Medya Okuryazarlık Düzey Belirleme Ölçeği(MODBÖ)" kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının iletişim becerilerini ölçmek için ise Korkut (1996) tarafından geliştirilen İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)" kullanılmıştır. Bu çalışmada sınıf öğretmenliği adaylarının medya okuryazarlığı becerileri ve iletişim becerileri düzeyleri, bu becerilerin cinsiyetlerine, sınıflarına, mezun oldukları lise türüne, mezun oldukları alan türüne, bilgisayar sahipliklerine, internet sahipliklerine, gazete takip edip etmemelerine, internet kullanma sıklıklarına, TV izleme sıklıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı ve medya okuryazarlığı becerileri ile iletişim becerileri arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan 218 sınıf öğretmenliği adayı oluşturmuştur. Araştırmada sınıf öğretmenliği adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin yüksek seviyede, iletişim becerilerinin ise çok yüksek seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenliği adaylarının medya okuryazarlığı ve iletişim becerilerinin cinsiyetlerine, sınıflarına, mezun oldukları lise türüne, mezun oldukları alan türüne, bilgisayar sahipliklerine, internet sahipliklerine, gazete takip edip etmemelerine, internet kullanma sıklıklarına, TV izleme sıklıklarına göre farklılık göstermediği sonucu elde edilmiştir. Medya okuryazarlığı becerileri ile iletişim becerileri arasında orta düzey pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: İletişim becerileri, ilişkisel araştırma, medya okuryazarlığı, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Lisans Öğrencisi Derya ALPAY, deryalpay0@gmail.com
Lisans Öğrencisi Seçil SAĞIR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, secil_sagir@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Safiye KABAKCI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, safiyekabakci@hotmail.com

ÖZET
Öğretmenlik mesleğini seçen adayların öğretmenlik mesleğine yönelik olan görüşlerinin bilinmesi, öğretim etkinliklerinin düzenlenmesindeki önemli kriterlerden biri olarak düşünülmektedir. Günümüz öğretmenlerinin sahip olmaları gereken en önemli öğretmenlik kriterleri arasında, öğrencilere öğrenme konusunda gerekli rehberliği yapabilme becerisi gelmektedir. Bu kriter ise bireylerin öğretmenlik mesleğini "neden seçtikleri" ve öğretmenlik mesleğini "nasıl gördükleri" düşüncesiyle yakından ilgilidir. Bu düşünce öğretmenliğin sıradan bir meslek olmadığını, hemen her aşamada üzerinde ciddiyet ve önemle durulması gereken bir meslek olduğu gerçeğini ortaya koyar. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, eğitim fakültesinde öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre anlamlı farklılık taşıyıp taşımadığını belirlemektir. Araştırma nicel betimsel bir çalışma olup tarama tekniğinden yararlanılmış; 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde Muğla ili Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan rastgele örnekleme tekniğiyle belirlenen sınıf öğretmenliği adayları üzerinde uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş "Kişisel Bilgi Formu" ile Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen'in (2007) 'Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Görüşlerinin Maddelere Göre Değerlendirilmesi' başlıklı araştırmalarında kullandıkları, alpha güvenirlik kat sayısı 0.74 olarak bulunan ölçek kullanılmıştır. Beş dereceli likert tipi ölçek 15 sorudan oluşmaktadır. Ölçekten elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak betimsel istatistikler ve t-testi analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular ilgili literatür çerçevesinde tartışılarak öneriler sunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Öğretmen adaylarının görüşleri, öğretmen eğitimi, öğretmen nitelikleri

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMALARINDA KARŞILAŞTIĞI PROBLEMLER VE BU PROBLEMLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Mehmet Yavuz ÖZÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ozcelikmehmetyavuz@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Mehmet BUDAK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, mehmetbudak48@gmail.com

ÖZET
Öğretmenlik uygulaması, öğretmen adayının kazanmış olduğu bilgi ve becerilerini bir okul ortamında deneyip geliştirebilmesi ve mesleğinin gerektirdiği özellikleri kazanabilmesi için planlanan bir ders olarak tanımlanmaktadır. Üniversite de öğrenim gören öğretmen adayları 4. sınıfta mesleğe yönelik deneyim ve uyum sağlamak amacıyla ilkokullara öğretmenlik uygulamalarına gitmektedir. Bu çalışmada da sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasında karşılaştığı problemler ve problemleri neden olduğu olumsuz düşünceleri ve öğretmenlik uygulamalarına yönelik çözüm önerileri hakkındaki düşüncelerinin öğrenilmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesinin sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 4.sınıf öğretmen adayları üzerinde yapılmıştır. Yapılan çalışmaya 27 öğretmen adayı katılmıştır ve çalışma grubu oluşturulurken seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma da veri toplama yöntemi olarak odak grup görüşmesi kullanılmıştır. Odak grup görüşmesi sırasında öğrencilere 3 boyutlu formdan oluşan "Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında karşılaştıkları problemler ve öğretmen adayları üzerindeki etkileri formu" kullanılarak veriler elde edilmiştir. Toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır ve nitel veri analizi yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma sonunda öğretmen adaylarının cevapları doğrultusunda öğretmenlik uygulamalarının mesleki deneyim açısından olumlu görüş bildirdiği ancak süreçte ders kapsamında sorumlu olan danışmanı, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri ve okul idaresine yönelik çeşitli olumsuz durumlarını ve düşüncelerini ortaya koymuştur. Ayrıca öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında karşılaştığı sorunlara karşı çözüm önerilerine yer verilmiştir.
Anahtar sözcükler: Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması, problemler

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİMDALI'NDA GÖREV YAPAN ÖĞRETİM ÜYELERİNİN EĞİTİM DURUMLARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Veli TOPTAŞ, Kırıkkale Üniversitesi, vtoptas@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşenur YARAR, Kırıkkale Üniversitesi, aysenuryarar@gmail.com

ÖZET
İlk çağdan itibaren insanlar insanlığı ve yaşadığı çevreyi merak etmişlerdir. Bu merakla birlikte bilgi doğmuştur. Bilgi kavramının ortaya çıkmasıyla birlikte bu kavramın meşrulaşması belirli bir sistematiğe göre düzenlenmesi ihtiyacı doğmuştur. Bu yüzden üniversiteler bilgiyi araştıran, geliştiren, düzenleyen, öğreten ve sorgulayan önemli kurumlardan biridir. Eğitim fakültelerinin işlevleri ise, öğretmen yetiştirmek, öğretmenlerin lisansüstü öğretimini yapmak, eğitim uzmanları yetiştirmek, eğitim bilimleri alanındaki sorunların çözümlenmesine öneriler geliştirecek araştırmalar yapmak, eğitim ve okul yöneticileri ile deneticilere, eğitim uzmanlarına, öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim programlarını uygulamak, eğitim politikalarının geliştirilmesine yönelik görüş geliştirmek biçiminde belirtilebilir. Eğitim fakültelerinde Sınıf Öğretmenliği Programı'nda ise "yarının büyükleri"ni yetiştirme amaçlanmıştır. Sınıf öğretmeni, çocuklara bilgiyi aktaran, keşfettiren, araştırtan bunlarla birlikte çocuktaki yaratıcılığın, araştırma ruhunun gelişmesini sağlayan, iletişim kurabilen, bir birey olarak ben de varım diyebilen çocuklar yetiştirmeyi hedefleyen ve bunu harekete dökmesi beklenen bireylerdir. Öğretmenlerin bunları sağlaması için önemli bir koşul ise üniversitede aldıkları eğitimin yeterli ve nitelikli olmasıdır. Bu bağlamda akademisyenlerin eğitim

durumları ve bu alanla ne kadar ilgili oldukları önemlidir. Bu yüzden araştırmada Sınıf Öğretmenliği Anabilimdalı'nda Görev Yapan Öğretim Üyelerinin eğitim durumlarının (lisans, yüksek lisans, doktora, doçentlik bilgileri ve bilimsel yayınlarınının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın yöntemi; tarama modelindedir. Tarama modelinde temel amaç, varolan durumu varolduğu biçimiyle betimlemektir. Araştırma evreni, 2015-2016 öğretim yılında Türkiyedeki devlet üniversitesinin eğitim fakültesi 69 Sınıf Öğretmenliği Anabilimdalı'nda görev yapan öğretim elemanından oluşmaktadır. Araştırmada örneklem alma yoluna gidilmemiş ve evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın bulguları oluşturulup tartışma, sonuç ve önerilerden oluşacaktır.

Anahtar sözcükler: Eğitim durumu, öğretim üyesi profili, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MİKRO ÖĞRETİM UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE MİKRO ÖĞRETİM UYGULAMALARINDAKİ BAŞARI DÜZEYİ

Yrd. Doç. Dr. Seher BAYAT, Ordu Üniversitesi, seherbayat@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Talip ÖZTÜRK, Ordu Üniversitesi, ozturk_talip@hotmail.com

ÖZET

Eğitim programları, eğitim-öğretim araçları, eğitime harcanan para, öğrenci nitelikleri gibi birçok unsurun eğitimin kalitesini etkilerken bu unsurlardan en önemlisinin öğretmen olduğu söylenebilir. En donanımlı okullar, en iyi hazırlanmış programlar da olsa bunları eğitim-öğretim ortamında işe koşacak olanlar öğretmenlerdir. Bu nedenle nitelikli öğretmenler olmadan eğitimde kaliteyi yakalamak mümkün olmayacaktır. Bugün, Türkiye'de öğretmen yetişmedeki rolü üstlenen eğitim fakültelerinde teorik derslerin yanı sıra uygulamaya yönelik etkinliklerle de öğretmenlerin mesleki yönden geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Öğretmen yetiştirme programlarında gerçekleştirilen uygulamalı etkinlikler, öğretmen adaylarına kuramı uygulamaya dönüştürme olanağı sunarak öğretmen adaylarının öğretim becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu uygulamalara olanak sağlayan öğretim uygulamalarından biri de mikro öğretimdir. Mikro öğretim; öğrencilere kazandırılmak istenen hedeflerin öğretmen adayları tarafından konu, zaman (5-20 dk.), beceri bakımlarından mikro düzeye indirilmiş şekilde öğretim etkinliklerini sunmaları ve sunumlarının video kaydı yapılarak öğretim üyesi ve dersi dinleyen öğrencilerle değerlendirilmesine dayanan bir yöntemdir (Demirel, 1999; Hesapçıoğlu, 1998; Küçükahmet, 2009). Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenliği eğitimi ana bilim dalı öğretmen adaylarının İlkokuma Yazma Öğretimi dersinde mikro öğretim başarı düzeylerini ve öğretmen adaylarının mikro öğretim uygulamalarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel ve nicel verilerin analizine dayalı karma yöntem kullanılmıştır. Nitel veriler gözlem yoluyla, nicel veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Araştırma Ordu Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören 42 öğretmen adayı üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada öğretim üyesi tarafından ilkokuma yazma dersinin öğretimine ilişkin teorik konuların anlatılmasından sonra ilkokuma yazma programındaki kazanımlara ilişkin öğretmen adaylarından ders planı hazırlayarak 20 dk. süre içerisinde ders sunumumu yapmaları istenmiştir. Ders sunumları iki uzman tarafından ders saati içinde gözlemlenerek puanlanmıştır. Sunum sonunda uzmanlar ve dersi izleyen öğretmen adayları ile değerlendirme yapılmıştır. Öğretmen adaylarının mikro öğretim uygulamaları başarı düzeyini belirlemek için "Mikro Öğretim Değerlendirme Ölçme Aracı" geliştirilmiştir. Ölçme aracında yer alacak maddeler literatürdeki (Semerci, 2011, Gürses ve diğ., 2005; YÖK/Dünya Bankası, 1998; Güney, 2008) benzer çalışmalardan yararlanılarak oluşturulduktan sonra Program geliştirme uzmanı, Türkçe Öğretimi Alan Uzmanı ve Sınıf Öğretmenliği Eğitimi alan uzmanlarının görüşleri alınarak düzenlenmiştir. Ölçme aracının öncelikle çalışma grubu dışında mikro öğretim uygulaması yapan başka bir grupta iki farklı araştırmacı tarafından puanlanarak ön uygulaması yapılmıştır. Ön uygulama sonrasında iki uzmanın ortak kararı ile ölçme aracında yer alan maddelerde bir değişiklik yapılmamıştır. İlkokuma yazma dersinde mikro öğretim uygulaması yapan öğretmen adayları iki uzman tarafından gözlenerek birbirinden bağımsız olarak puanlamıştır. Gözlem verilerinden elde edilen sonuçlarına göre iki uzmanın puanlamalara ilişkin uyum yüzdesi .86'dir. Puanlayıcılar arası veya puanlayıcılar içi güvenirliği tespit etmek için kullanılan uyum yüzdesinin %70'den daha yüksek olması beklenir (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 81). Uyum sağlamayan kodlamalar tekrar gözden geçirilmiş ve ortak bir karar alınarak puanlanmıştır. Sonuç olarak, puanlama güvenirliğinin kabul edilebilir düzeyde sağlandığı söylenebilir. Öğretmen adaylarının Mikro Öğretim uygulamalarının etkisine ilişkin görüşlerini belirlemek için Altuk, Kaya ve Bahçeci (2012) tarafından geliştirilen ölçekten yararlanılmıştır. 5'li likert tipi ölçek; kesinlikle katılmıyorum(1), katılmıyorum(2), kararsızım(3),katılıyorum(4), kesinlikle katılıyorum(5) şeklinde puanlanmaktadır. Ölçek 33 madde ve dört faktörden oluşmaktadır (KMO=0,936, Barlett= 3604.251 ve α=.88). Araştırma sonucunda sınıf öğretmenliği eğitimi öğretmen adaylarının mikro öğretim uygulamaları başarı düzeylerinin yeterli olduğu ve öğretmen adaylarının mikro öğretim uygulamalarının; pedagojik alan, deneyim, performans ve mesleki farkındalığa katkı sağladığı görüşünde oldukları sonucu elde edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Hizmet öncesi eğitim, mikro öğretim, öğretmen adayları, öğretmen yetiştirme, sınıf öğretmenliği eğitimi

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMINDA YAR ALAN DERSLERİN GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Buket AKSAKAL, Milli Eğitim Bakanlığı, buket_aksakal@hotmail.com
Doç. Dr. Sabahattin ÇİFTÇİ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, sciftci@konya.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Fatma Tuğba OLAÇ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, tugba_olac_90@hotmail.com
Öğretmen Melike KALAYCI, Milli Eğitim Bakanlığı, kalayci428@hotmail.com

ÖZET

Eğitim fakültelerinde yer alan öğretmen yetiştiren lisans programlarının dersleri ve içerikleri Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından belirlenmektedir. Sınıf öğretmenliği alanında yer alan derslerde bu kapsamda belirlenmiştir. Bu dersler genel kültür, genel yetenek, (eğitim bilimleri) formasyon ve alan dersleri olarak sınıflanmaktadır. Toplamda 63'ü zorunlu 5'i seçmeli olmak üzere toplam 68 dersten oluşmaktadır. Derslerin bir kısmı hem uygulama ve teorik (drama, öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı vb.) derslerden bazıları ise sadece teorik (sosyal bilgiler öğretimi, Türkçe öğretimi, matematik öğretimi vb.) bir ders

ise sadece uygulamadan (fen ve teknoloji laboratuarı uygulamaları) ibarettir. Özellikle öğretmen yetiştirme programlarında özellikle alan derslerinde yeterince uygulamaya yer verilmemesi programın uygulayıcısı öğretim elemanları ve bu konuda eğitim alan sınıf öğretmeni adayları tarafından sık sık eleştirilmektedir. Yapılan bu çalışmanın amacı özellikle göreve yeni başlayan öğretmenlerin lisans eğitimleri sırasında aldıkları derslerin öğretmenlik yaşantılarına katkısını ve yaşadıkları eksiklikleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda araştırma farklı üniversitelerden mezun olmuş ve göreve yeni başlayan sınıf öğretmenleriyle yürütülmüştür. Araştırma nitel araştırma yöntemlerine göre gerçekleştirilmektedir. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmaktadır. Yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin aldıkları derslerin içinde önemli gördükleri dersler, mesleklerine katkısını hissettikleri dersler ile eksikliğini hissettikleri derslerin neler olduğu ile sınıf öğretmenliği programını yapmak isterseniz hangi derslere ağırlık verirsiniz gibi sorular yer almıştır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen görüşleri, sınıf öğretmenliği ders programı, sınıf öğretmeliği

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN BAZI SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ VE DÜŞÜNME İHTİYACINA GÖRE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Uzman Ruşen HATAY POLAT, Milli Eğitim Bakanlığı, rusenpolat@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada sınıf öğretmenliği öğrencilerinin düşünme ihtiyacı düzeyi ile cinsiyet, sınıf düzeyi, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre problem çözme becerileri arasında anlamlı farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Araştırmanın örneklemi Adana ili, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği programında okuyan 356 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre problem çözme becerisinde anlamlı farklılık çıkmıştır. Düşünme ihtiyacı düzeyi, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyine göre problem çözme becerisinde anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Düşünme ihtiyacı düzeyi ile anne eğitim düzeyi etkileşiminde anlamlı bir farklılık çıkmıştır. Düşünme ihtiyacı ile cinsiyet, sınıf düzeyi ve baba eğitim düzeyi etkileşiminde anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Araştırmanın sonucunda yapılan öneriler; *Öğretmen adaylarının eğitiminde adaylara problem çözme becerisi etkili biçimde geliştirilmesine dönük ve araştırılmalara dayalı program geliştirme çalışmaları yapılabilir. *Öğretmen adaylarının problem çözme becerilerinin geliştirilmesi için birinci sınıftan itibaren derslerde etkinliklere yer verilebilir. *Öğretmenlik eğitim programlarında seçmeli ders olarak problem çözme becerisi dersinin konulması yararlı olabilir. *Annelerin eğitim seviyesi yüksek olan öğretmen adaylarının problem çözme becerisi algısı daha yüksektir. Formal ya da informal yollarla ebeveyn eğitiminin önemli olduğunu göstermektedir. Aile eğitim düzeyi programları yolu ile ebeveynlerin bilinçlendirilmesi ve bu programların ülke genelinde yaygınlaştırılması ile sağlanmalıdır. Bu araştırma branş öğretmenleri öğrencilerinin oluşturduğu örneklem üzerinde ve başka üniversitelerde yapılabilir.

Anahtar sözcükler: Düşünme, düşünme ihtiyacı, problem, problem çözme

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK ÖZ YETERLİK İNANÇLARI

Lisans Öğrencisi Leyla SOLAK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, l.solak.72727@gmail.com

ÖZET

Öz yeterlilik, insanın ilerde karşılaşacağı durumları idare edebilmek için gereken hamlelerin kaynaklarını düzenleyip hayata geçirebilme yolunda kendi kapasitesine olan inancıdır. Hedefe ulaşmak için gerekli kişisel aktiviteleri etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Öz yeterlik inancı insan davranışlarını etkiler. İnsan davranışları, gerçekte doğru olandan çok insanların neyin doğru olduğu yolundaki inancına dayanır. Öğretme/Öğretmen yeterliği ise öğretmenlerin, öğrencilerin performanslarını ve başarılarını etkileme yeteneklerine olan inançları şeklinde tanımlanır ve öğretmenin etkililiği ile yakından ilişkilidir. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inançlarının cinsiyet, sınıf düzeyi, öğretim şekli, mezun olunan okul türü, akademik başarı düzeyi ve lisansüstü eğitim isteyip istememe durumları açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymaktır. Bu amaçla araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ile orijinal Tschannen-Moran ve Hoy(2001) tarafından geliştirilen, Türkçeye uyarlaması ise Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya(2005) tarafından yapılan Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır. İki bölümden oluşan ölçeğin birinci bölümünde; kişisel bilgi formu olarak hazırlanmış sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inançlarını belirlemek amacıyla 24 madde soru ve 5li likert ölçeği bulunmaktadır. Öz yeterlik ölçeği doğrultusunda elde edilen veriler analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının öz yeterlik durumları belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, öğretmen yeterliği, öz yeterlik, öz yeterlik inancı

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN "GENETİK OKURYAZARLIK" DÜZEYLERİ HANGİ SEVİYEDE OLMALIDIR?

Yrd. Doç. Dr. Melek ALTIPARMAK KARAKUŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, melekaltiparmak@gmail.com
Öğretmen Güliz KAYMAKCI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gulizkaymakci@gmail.com

ÖZET

Genetik okuryazarlık; bireylerin genetik ile ilgili anahtar kavramlar hakkında yeterli bilgiye sahip olması, günlük hayatta karşılaştığı genetik kavramları anlayabilmesi ve gerektiğinde insan yaşamını ilgilendiren kritik konularda alınacak kararlara etkin olarak katılabilmesi şeklinde ifade edilmektedir. Genetik okuryazarlık; sadece temel bir genetik bilgisine sahip olmayı değil aynı zamanda bu konularda eleştirel ve yansıtıcı düşünme yeteneğini de geliştirmiş olmakla da yakından ilgilidir.

Şüphesiz bilimsel okuryazarlık 21. yüzyılda tüm alanlarda yetişen öğretmen adaylarında geliştirilmesi gereken önemli bir niteliktir. Genetik okuryazarlığının geliştirilmesindeki temel amaç ise, genetik biliminin; "Genetik Çağını" yaşayan dünyanın beslenmeden tutunda gelişmiş tıbbi uygulamalara kadar hem yerel hem de global olarak birçok sorunun çözümü konusunda insanoğlunu ümitlendirmesi ve aynı zamanda zihinlerde soru işareti bırakan birçok problemi de beraberinde getirmesidir. Örneğin GDO'lu tohumlar ve gıdalar, İnsan ve hayvan genlerinin klonlanması, Transgenik biyoteknolojiler (ilaçlar, aşılar, ölçüm testleri vb), Biyolojik silahlar vb uzayıp giden büyük bir liste genetik biliminin insanoğlunun geleceğini şekillendirecek bir boyuta ulaştığını göstermektedir. Bu uygulamaların "Genetik Çağını" yaşayan her birey tarafından doğru anlaşılması, bilinmesi ve yorumlanması gerekmektedir. Sınıf öğretmenlerinin; küçük yaşlardaki çocukları, hayata hazırlamakla ilgili temel bilgi ve becerileri onlara kazandırmak yanında, onlara doğru bilgiyi ayırt etmeyi, yaratıcı ve eleştirel düşünmeyi, seçme ve karar vermeyi kapsayan karmaşık ve dinamik becerileri de kazandırmak asil görevleri arasındadır. Şüphesiz; çocuklara ilkokul yıllarında yapılacak eğitimin niteliği, gelecek hayatlarındaki başarıları, toplumdaki bireylere, olaylara ve hayatta karşısına çıkan problemlere ve kendilerine karşı tutumları üstünde önemli bir etkiye sahiptir. Sınıf öğretmenleri, ilkokul eğitim programında yer alan konu alanları yanında insan hayatı ile doğrudan ilişkili olan disiplinlerle ilgili temel bilgi, kavram ve süreçlerin nasıl ve hangi düzeyde öğretileceği konusunda temel ilke ve becerileri de daha eğitim fakültelerindeki eğitimleri sırasında kazanmalıdırlar. Günümüzdeki popülerliği ile "Genetik okuryazarlık" da bu disiplinlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle bu araştırmada; Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin ilk olarak "Genetik Okuryazarlık" düzeylerinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği ABD'nda son 3 yılda öğrenim gören tüm öğretmen adaylarına Bowling ve ark. tarafından 2008 yılında geliştirilmiş olan Genetik Okuryazarlık Testi uygulanmıştır. Sonuçlar tüm dünyada yapılan benzer araştırmalarla karşılaştırılacak ve geniş bir sonuç ve tartışma bölümü ile Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin Genetik Okuryazarlığının ne düzeyde olduğu ve ne düzeyde olması gerektiği konusunda literatür destekli önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Genetik okuryazarlık, ilkokul eğitimi, sınıf öğretmenliği öğretmen adayları

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE PROGRAM DERSLERİNE GİREN ÖĞRETİM ELEMANLARININ PEDAGOJİK PRATİKLERİ

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin POLAT, Adıyaman Üniversitesi, hpolat@adiyaman.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Ali ÜNİŞEN, Adıyaman Üniversitesi, aunisen@adiyaman.edu.tr

ÖZET

İlkokul sınıf öğretmenlerinin lisans eğitim süreci sonunda, meslek alanına özgü görevlerini yapabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olması beklenir. Program öğretmen adaylarına alan bilgisi, genel kültür ve pedagojik formasyonu nihayetinde bu alanda uzman öğretim elemanları ile edindirmeye çalışır. Sınıf öğretmenliği programına kadar ortalama on iki yıllık bir öğretmen öğrenci ilişkisi ve birçok öğretmen modeline şahit olan öğretmen adayları lisans eğitimi sonunda kendi öğretmen modellerini keşfederek öğrencilere sunmak üzere mezun olurlar. Hiç şüphesiz öğretme sürecinin tamamında en önemli unsur öğretmenin pedagojik davranışları ve eylemleridir. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının görüşlerine göre derslerine giren öğretim elemanlarının teorik bilgisini verdikleri öğretmenlik mesleğine ilişkin olarak öğretme öğrenme sürecinde sergiledikleri pedagojik pratiklerin neler olduğunu ortay koymaktır. Bu gelecekte ilkokul eğitiminde öğrencilerine iyi rol modeli olacak öğretmen adaylarının lisans eğitiminde iyi rol modellere sahip olmuş olması bakımından önemlidir. Bu araştırmada, öğretim elemanlarının pedagojik pratiklerin neler olduğunu ortaya koymak için, Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmen yeterlilikleri ve literatür taramasına dayalı olarak "öğretim elemanlarının pedagojik pratikleri" adlı bir anket geliştirilmiştir. Anket öğretim elemanları derslerini bitirdikten hemen sonra her ders için uygulanacaktır. Araştırmanın örneklemini Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programı 150, 3 ve 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Tarama modelinde yapılan bu araştırma için anket yoluyla toplanan veriler üzerinde, öğretmen adaylarının okudukları sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre Bağımsız Gruplar t-testi uygulanacaktır.

Anahtar sözcükler: Mesleki yeterlilik, model öğretmen, öğretmenlik mesleği, pedagojik pratikler

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENMEYE İLİŞKİN TUTUMLARININ ALGILANAN ÖĞRETİM ELEMANI DAVRANIŞLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Eyup İZCİ, İnönü Üniversitesi, eyup.izci@inonu.edu.tr
Doç. Dr. Ahmet KARA, İnönü Üniversitesi, ahmet.kara@inonu.edu.tr

ÖZET

Öğrencilerin gerek ders başarısında gerekse de öğrenme olgusuna ilişkin tutumlarında okul içi ve okul dışı faktörler olmak üzere pek çok değişken bulunmaktadır. Okul içi faktörler olarak, eğitim programlarının niteliği, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin yeterlilikleri, sınıf düzeyi, dersin türü ve niteliği, eğitim araçlarının niceliği-niteliği ve benzerleri yer almaktadır. Bu faktörler, başarıyı etkileyen çok sayıda değişkeni içinde barındırırlar. Öğretim elemanlarının sınıfta sergilediği davranışların tümü öğrenci üzerinde çok önemli bir etkiye sahiptir. Öğretim elemanı davranışlarının sergilendiği sınıf ortamında bu davranışlara ilişkin öğrenciler tarafından bir anlam yüklenir ve böylece öğrenci tarafından öğretim elemanı farklı şekillerde algılanır. Algılanan öğretim elemanı davranışları öğrenme sürecinde öğrencilerin tutumlarını, başarılarını ve öğrenme olgusuna yönelik bakış açılarında olumlu ya da olumsuz birtakım değer yargılarının oluşmasına neden olur. Bu araştırmada sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin öğrenmeye ilişkin tutumlarının algılanan öğretim elemanı davranışları açısından incelenmeye çalışılmıştır. Buna göre öğretmen adaylarının öğrenme olgusuna yönelik tutumları algılanan öğretim elemanı davranışları açısından nasıl etkilenmektedir? sorusuna cevap bulunmaya çalışılacaktır. İlişkisel tarama modeline dayalı olan araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada Sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören lisans öğrencilerinin öğrenmeye yönelik tutumları; "algılanan öğretim elemanı davranışları" ve "öğrenmeye ilişkin tutum" ölçeklerine verdikleri yanıtlarla karşılaştırmalı olarak belirlenmeye çalışılacaktır. Daha sonra elde edilen veriler SPSS

paket programında değerlendirilecek olup, değerlendirmeler elde edilen bulgular korelasyon testine göre yapılmıştır. Araştırmanın son kısmında ise elde edilen bulgular doğrultusunda sonuç ve önerilere yer verilecektir.
Anahtar sözcükler: Algılanan öğretim elemanı davranışları, öğrenmeye ilişkin tutumlar, sınıf öğretmenliği programı öğrencileri

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ VE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİ

Arş. Gör. Esma KURU, Cumhuriyet Üniversitesi, esma_ergin23@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan KURU, Erzincan Üniversitesi, okuru82@gmail.com

ÖZET
Öğrenme, bireyin çevresiyle etkileşimi ve bu etkileşim sonucunda yeni davranışlar kazanması, eski davranışlarının değişmesi olarak ifade edilebilir. Birey öğrenme aşamasında, bireysel farklılıklar ve kendine özgü öğrenme stilleri sergilemektedir. Sergilenen bireysel farklılıklar, öğrenme sürecini düzenlerken bireylerin farklı yollar izlemelerini sağlamaktadır. Her bir bireyin öğrenme durumunda var olan bilgiyi elde etmek için sergilemiş oldukları bireysel çabalar, yollar o bireyin öğrenme stilini ifade etmektedir. Öğrenme stilleri olarak adlandırılan bu bireysel öğrenme aktiviteleri, öğrenmeyi etkileyen temel faktörlerden biridir. Bireylerin kendi öğrenme stilleri dâhilinde kendi yaşantıları ve deneyimleri neticesinde öğrendikleri bilgiler daha güvenilir sonuçlar doğuracaktır. Bu sebeple bireylerin öğrenme stillerinin nasıl olduğunun bilinmesi ve buna yönelik faaliyetlerde bulunulması eğitimde istenilen kalite ve başarının sağlanması açısından oldukça önemli görülmektedir. Yapılan bu çalışmada öğrencilerin öğrenme sürecinde öğrenme stillerinden hangilerini tercih ettikleri ve bu stillerde nasıl bir fark olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma tarama modeli özelliği göstermektedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme ile seçilmiş 120 birinci sınıf, 120 dördüncü sınıf öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla "Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri" kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 15 paket programı kullanılacaktır. Araştırmanın verilerinin analiz süreci devam ettiğinden dolayı araştırmanın bulgular, sonuç ve tartışma bölümlerine tam metinde yer verilecektir.
Anahtar sözcükler: Kolb Öğrenme Stili, öğrenme, öğrenme stilleri, öğretmen adayı

SINIF ÖĞRTMENİ ADAYLARININ BİLİMSEL ARAŞTIRMA SÜRECİNE İLİŞKİN TUTUM VE GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ, Fırat Üniversitesi, nurigomleksiz@yahoo.com
Arş. Gör. Sümeyra ET, Kastamonu Üniversitesi, sumeyra.et@gmail.com

ÖZET
Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel araştırma yapmaya yönelik görüş ve tutumlarının belirlenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Kastamonu, Erciyes ve Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 1. ve 4. sınıflarda eğitimlerine devam etmekte olan Sınıf öğretmenliği öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubu belirlenirken amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçsal örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilip araştırma imkânı yapılmasını sağlamaktadır. Araştırmada nicel ve nitel araştırma desenlerinin bir arada bulunduğu karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmada oluşturulan amaç doğrultusunda olgubilim araştırma deseni kullanılmıştır. Öğrencilerin bilimsel araştırma yapmaya yönelik tutumlarını belirlemek için Korkmaz, Şahin ve Yeşil (2011) tarafından geliştirilen "Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Beşli Likert tipinde olan ölçek dört faktör ve 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt faktörlerinin Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları sırasıyla; Faktör-1 için 0,85; Faktör-2 için 0,81; Faktör-3 için 0,80; Faktör-4 için 0,76 olarak hesaplanmıştır. Nitel verilerin toplanmasında görüşme tekniği kullanılmıştır Nitel araştırmada kullanılan en yaygın veri toplama araçlarından biri olan görüşme iletişimin en yaygın biçimi olan konuşmayı ele aldığı için bireylerin görüşlerini, deneyimlerini ve duygularını açığa vuran güçlü bir araçtır. Görüşme yöntemi belli aşamalara göre şekillendirilir. Çalışma kapsamında hazırlanan görüşme formu tüm bu ilkeler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Görüşme soruları hazırlanmadan önce, araştırma konusu ile ilgili ulusal ve uluslararası alan yazın taraması yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda lisansüstü öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik algılarını ortaya koyacağı düşünülen yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Soruların, kolayca anlaşılabilecek açık uçlu sorular olmasına dikkat edilmiştir. Görüşme formlarının kapsam açısından geçerliliğini sağlamak için oluşturulan sorular uzman görüşü kontrolünden geçirilerek gerekli düzenlemeler yapılmış ve formlar hazırlanmıştır Verilerin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın nicel ve nitel verileri birbirini desteklemektedir. Araştırma sonucunda araştırmanın amaçlarına uygun olarak elde edilen nicel ve nitel bulgulara ve bu bulgulara dayalı yapılan yorumlara yer verilmektedir. Araştırma ile ulaşılan sonuçlar doğrultusunda çeşitli önerilerde bulunulmaktadır.
Anahtar sözcükler: Bilimsel araştırma, bilimsel araştırma süreci, sınıf öğretmeni adayları, tutum

SINIF VE OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOK KÜLTÜRLÜ EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARI İLE KÜLTÜRLERARASI DUYARLILIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Gönül ONUR SEZER, Uludağ Üniversitesi, gonulonur@uludag.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Pınar BAĞÇELİ KAHRAMAN, Uludağ Üniversitesi, pinarbag@uludag.edu.tr

ÖZET
Çokkültürlü eğitim farklı cinsiyet, etnik yapı ve sosyal gruplardan gelen öğrencilerin eşit şartlarda eğitim görme sürecidir. Çokkültürlü eğitimde bireylerin farklılıklarına saygı duyulması ve bireylerin farkındalık düzeylerinin arttırılarak çokkültürülülüğe yönelik çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir. Bu durumda gelecek nesilleri yetiştirecek olan öğretmen adaylarının farklı kültürel geçmişe saygılı, çokkültürlü ve evrensel bakış açısına sahip bireyler olmaları gerekmektedir. Bu

araştırmanın amacı, Sınıf ve Okul Öncesi Öğretmenliği öğretmen adaylarının çokkültürlü eğitime yönelik tutumları ile kültürlerarası duyarlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ayrıca Sınıf ve Okul Öncesi Öğretmenliği öğretmen adaylarının okudukları ana bilim dalı ve büyüdükleri yerleşim yeri değişkenlere göre çok kültürlü eğitime yönelik tutumları ve kültürlerarası duyarlılıklarında farklılık olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada durum saptamaya yönelik genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemi 2015-2016 öğretim yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesine devam eden Sınıf (N=110) ve Okul Öncesi Öğretmenliği (N=103) öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırmada kişisel bilgi formu, Yazıcı, Başol ve Toprak (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış olan Çok Kültürlü Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği ve Üstün (2011) tarafından uyarlanan Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği kullanılmıştır. Öğretmen Adaylarının Çok kültürlü Eğitime Yönelik Tutumlarını ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan ölçekte yapılan Kolmogorov-Smirnov normallik testi sonucunda dağılımın normal olmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle Kruskall Wallis-H (KWH) ve Mann Whitney U (MWU) testi uygulanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının çokkültürlü eğitime yönelik tutumları ile kültürlerarası duyarlılıkları arasındaki ilişki korelasyon analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuç kısmına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Çok kültürlü eğitim, kültürlerarası duyarlılık, sınıf ve okul öncesi öğretmen adayı

SINIF VE TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ DRAMA YÖNTEMİNİ KULLANMAYA YÖNELİK ÖZ YETERLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN, Ahi Evran Üniversitesi, ayfersahin1@gmail.com

ÖZET

Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini en üst seviyeye çıkarmak, onları hayata her yönüyle hazırlamak günümüz eğitim programlarında sürekli vurgulanmaktadır. Bu yönüyle sınıf içerisinde öğrencilerin öğrenmenin merkezinde olmaları ve süreçte aktif olarak yer almaları önemli görülmektedir. Öğrencilerin derslerde aktif olmalarını sağlayacak en önemli yöntemlerden birisi de dramadır. Drama, doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak, bir grup çalışması içinde, bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, kimi zaman da soyut bir kavramı ya da davranışı, eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, yaşantıların gözden geçirildiği "oyunsu" süreçlerde anlamlandırılması, canlandırılmasıdır. Bu araştırmada Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Sınıf Eğitimi ve Türkçe Eğitimi 4. sınıflarında okuyan ve drama içerikli dersi almış öğretmen adaylarının drama yöntemine ilişkin öz yeterlik düzeylerinin ortaya konulması ve cinsiyet ve öğrenim görülen bölüm değişkenleri açısından yeterlilik düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmisi amaçlanmıştır. Araştırma var olan durumun olduğu gibi ortaya konulmaya çalışıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından oluşturulmuş bir anket aracılığıyla ile toplanmıştır. Araştırma tamamlandığında ulaşılacak sonuçların ışığında oluşturulacak önerilerin öğretmen adaylarının drama yöntemi ile ilgili ulaştıkları yeterliklerinin ortaya konulmasına ve öğretmen olduklarında drama yöntemini daha etkin kullanabilmelerine rehberlik edeceğine inanılmaktadır. Ayrıca ders içeriklerinin düzenlenmesi sürecinde yetkililere referans olması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Drama yöntemi, öz yeterlik düzeyi, sınıf öğretmeni adayı, Türkçe öğretmeni adayı

SOSYAL MEDYANIN ERASMUS ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL KAYNAŞMALARINA ETKİLERİ: PORTEKİZ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Mahmure İPEK, Amasya Üniversitesi, mipek05@hotmail.com

ÖZET

Küresel dünyada uluslararası ilişkiler farklı organizasyonlar ortaya çıkarmaktadır; eğitim alanında da uluslararası organizasyonlar giderek artmaktadır. Bu organizasyonlardan biri de uluslararası yüksek öğretimde okuyan öğrencilerin değişim ve hareketliliğini sağlayan Erasmus Programıdır. Bu programın içeriğinde; eğitimin niteliğinin artırılması, eğitimin kültürlerarası yönünün güçlendirilmesi, kültürel çeşitliliğinin sağlanması, yabancı dil öğrenimin desteklenmesi ve eğitim kurumları arasındaki işbirliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Erasmus Programı ırk, dil, din ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin, öğrencilere sunduğu kültürlerarası iletişim ve etkileşim ortamı önem arz etmektedir. Çünkü saygı, hoşgörü ve empati gibi değer desenlerinin oluşturulması sadece bireye barış kültürünü kazandırmakla kalmamakta aynı zamanda birbirinin hak ve özgürlüklerini koruyan sağlıklı toplumların oluşmasına da katkı sağlamaktadır. Diğer yandan sosyal medyanın sosyalleşme süreci üzerindeki etkilerine yönelik tartışmalar sürekli olarak devam etmektedir. Nitekim bu ağların kimler tarafından ve ne şekilde kullanıldığı önemlidir. Bu araştırmada cevap aranan sorular ise; sosyal ağlar ve sosyal medyanın Erasmus öğrencilerine ne gibi katkılar sağladığı, farklı ülke ve kültüre sahip öğrencilerin kaynaşmasında ne kadar etkili olduğudur. Bu çalışmanın amacı, Erasmus Programı kapsamında öğrenci öğrenim hareketliliğinden faydalanan öğrencilerin hem pozitif hem de negatif süreç değerlendirmeleriyle birlikte sosyal medyanın sosyal kaynaşmalarına etkilerini araştırmaktır. Bunun için 2014-2015 öğretim yılında Erasmus Programı kapsamında Portekize farklı ülkelerden gelen ve farklı bölümlerde okuyan öğrencilere ulaşılmıştır. Örneklem olarak altı Türk, üç Polonyalı, bir Slovakyalı öğrenci bu amaca uygun olarak seçilmiş ve görüşleri alınmıştır. Bu çalışmada, öğrencilerin algı ve tutumları ortaya çıkarılması amaçlandığı için nitel araştırma yöntemlerinden standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilerden elde edilen görüşler Nvivo programı yardımı ile içerik analizine tabi tutulmuştur. Sonuç olarak, sosyal medya Erasmus öğrencilerinin birbirleri ile organize olmalarını, grup ruhu ile hareket etmelerini, grup aktivitelerine karşı yüksek ilgi ve pozitif diyalog süreçlerinin devamlılığını sağlayarak öğrencilerin uyum süreçlerini hızlandırdığı, elde edilen görüşlerden ortaya çıkmıştır. Ancak bu süreç içerisinde, gündemde olan politik ve ideolojik olaylarla ilgili görüşlerin sanal ortamda rahatça paylaşılması zaman zaman öğrenciler arasında çatışmaya sebep olabildiği görüşü de dikkat çekmiştir. Bu bağlamda sosyal medya ortak bir paydada buluşan bireylerin kaynaşması ve sosyalleşmesine katkı sağladığı görülmüştür. Araştırmanın sonuçlarına göre, Erasmus Programı'ndan faydalanan öğrencilerin

sosyal medya aracılığı ile oluşturdukları iletişim ve etkileşim ortamları öğrencilerin kaynaşmalarına, eğitim ve öğretim süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara ortak çözüm bulmalarına olumlu katkılar sağlamaktadır.
Anahtar sözcükler: Erasmus programı, sosyal kaynaşma, sosyal medya, öğrenci hareketliliği

THE EVALUATION OF THE VIEWS OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS ON THE COURSES OFFERED AT PRIMARY SCHOOL EDUCATION DEPARTMENTS

Yrd. Doç. Dr. Emrullah YILMAZ, Bartın Üniversitesi, emrullahyilmaz@bartin.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Vahdettin KURAL, Bartın Üniversitesi, vkural@bartin.edu.tr

ABSTRACT
The aim of this study is to reveal the views of primary school teachers on the courses offered at primary school education departments. Survey method was used in the study to gather quantitative data on participants' responses. The population of the study consisted of 315 primary school teachers working in the state schools in the city of Bartın in 2014-2015 academic year and the sampling of the study included 116 teachers (51 women, 65 men) who volunteered to fill in the scale developed by the researcher. The scale, consisting of 3 items regarding demographic data (gender, age and experience) and 21 three-point likert-type items, was applied to teachers and the data were analyzed using SPSS statistics package program. The Cronbach's Alpha reliability coefficient of the scale was 0.86. The results demonstrated that teachers considered the courses in general knowledge category more adequate compared to those in pedagogical formation courses and major area courses categories. Moreover, the mean scores of women for the courses in both pedagogical formation and major area categories were significantly higher than those of men; however, the mean scores were not significantly different for the courses in general knowledge category. The mean scores of teachers were significantly different for the courses in all three categories in terms of age groups. In addition, it was observed that the scores of teachers differed significantly for all the courses in three categories with respect to their experience. There seems to be a partial improvement in the quality of the courses offered at departments of primary education compared to that in the past since the mean scores of the courses in all three categories increase as the experience and age of the participants decrease. This means that the younger teachers are more satisfied with the courses than the older ones. However, the quality of the courses should be increased as the mean scores of the courses in all three categories are still regarded "partly enough" by the teachers.
Key words: Courses, primary education, views of teachers

TÜRKÇE DERSİNİN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK KAYGI ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Mehmet UYGUN, Dumlupınar Üniversitesi, mehmet.uygun@dpu.edu.tr
Arş. Gör. Samet DEMİR, Dumlupınar Üniversitesi, samet.demir@dpu.edu.tr

ÖZET
Bu çalışmanın amacı; sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe dersinin öğretimine yönelik kaygı düzeylerini belirlemek için ölçek geliştirmektir. Ölçek geliştirme sürecinde alan taraması yapılarak 50 maddelik madde havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra ölçme değerlendirme, Türkçe ve sınıf öğretmenliği alanlarında uzman kişilere maddeler inceletilerek, madde sayısı 29'a indirilmiş ve alınan görüşler doğrultusunda maddeler yeniden düzenlenmiştir. Ölçeğin son hali bir öğretmen adayı grubuna ön uygulama amacı ile uygulanmış ve maddelerin anlaşılmayan kısımları yeniden düzenlenmiştir. Bu aşamalardan sonra ölçeğe son hali verilmiştir. Oluşturulan ölçek 2014-2015 eğitim öğretim yılı bahar ve 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz dönemlerinde Dumlupınar, Afyon Kocatepe, Karadeniz Teknik, Uşak ve Abant İzzet Baysal Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinde son sınıfta öğrenim görmekte olan, Türkçe öğretimi derslerini almış sınıf öğretmeni adaylarına gönüllülük esasına göre uygulanarak, 492 adet veri toplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek için toplanan veriler üzerinde bir istatistik paket programı yardımıyla Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. Verilerin AFA için uygunluğunu belirlemek amacıyla yapılan KMO (.961) ve Bartlett testi (.000) analizleri sonucunda elde edilen değerlerin uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Daha sonra ölçeğin faktör sayısını belirlemek amacıyla Scree Plot grafiği incelenmiş ve ölçeğin iki faktörlü bir yapıya sahip olduğuna karar verilmiştir. İki faktörle sınırlandırarak yapılan AFA sonucunda, 4 maddenin (17, 22, 24 ve 29. maddeler) binişik olduğu belirlenmiş ve ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin son hali olan 25 maddeli 2 faktörlü yapı, toplam varyansın %54.14'ünü açıklamaktadır, maddelerin faktör yükü .479 ve .794 değerleri arasındadır ve yapılan Cronbach's Alpha güvenirlik analiziyle (.952) ölçeğin güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. AFA sonucunda göre oluşan 25 maddeli 2 faktörlü modelin uygunluğunu denetlemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılacaktır. DFA için veri toplama süreci devam etmektedir.
Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, ölçek geliştirme, Türkçe dersi

TÜRKİYE'DE SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRİLMESİ: KÖY ENSTİTÜLERİ MODELİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Emir YEGANEH, Necmettin Erbakan Üniversitesi, emiryeganeh67@gmail.com
Prof. Dr. İsa KORKMAZ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, ikorkmaz@konya.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Fatma ALICI, Necmettin Erbakan Üniversitesi, fatma_alc@hotmail.com

ÖZET
1940'da kurulan ve 1946'da programı ve yapısı değiştirilen, 1954'de tamamı ile kapatılan köy enstitüleri kısa bir süre faaliyet göstermesine rağmen açıldığı günden bugüne birçok tartışmayı beraberinde getirmiştir. Eğitim sorununa çözüm arayışları ve eğitim kurumlarıyla toplumsal sorunları çözebilme çabası cumhuriyetten öncede vardı cumhuriyetle birlikte de var oldu. O dönemlerde nüfusun çoğunluğunun yani %80'nin üstünde köylerde olmasının yanı sıra ülke genelinin okuma yazma oranının düşük olması ister istemez ulusal kalkınmanın köylerde başlatılarak ülke geneline yayılması doğru bir politika olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla köye yönelik bir eğitim planının gereksinimi doğmuştur. Ekonomik ve sosyolojik engellere rağmen bu

sorunun aşılması için cumhuriyetin getirdiği birçok eğitim modellerinden kuşkusuz en önemlisi köy enstitüleri olmuştur. Bu uygulamanın en önemli boyutu enstitülerdeki eğitimin köy koşullarına uygun olmasının yanı sıra toplumda kültürel ve sanatsal ilerlemeyi ve toplumdaki bireylere meslek edindirmeyi amaçlayarak toplumsal kalkınmayı sağlamaktı. Kısa bir süre de bu amaçlar doğrultusunda büyük mesafe kat eden bu kurumlar, tek partili dönemin sona ermesi ve siyasi dengelerin değişmesiyle birçok eleştiriye maruz kalmış ve sonunda kapatılmıştır. Fakat günümüze kadar bu tartışmalar devam etmektedir. Bu çalışmanın amacı; köy enstitülerinin kuruluşundan kapatılmasına kadar siyasi, ekonomik ve sosyolojik etkenler ile yapılan eleştirileri incelemektir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerine dayanarak veri toplamada doküman analizi yaklaşımı kullanılmıştır.

Anahtar sözcükler: Eğitim tarihi, köy enstitüleri, öğretmen yetiştirme

VELİLERİN ÖĞRETMEN TERCİHİ KONUSUNDAKİ DÜŞÜNCELERİ (ÖZEL OKUL ÖRNEĞİ)

Öğretmen Senem KILIÇ, Pema Koleji, anadolu_snm@hotmail.com
Doç. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, aysementistas@hotmail.com

ÖZET

Çocuğu ilkokula başlayacak velilerin öğretmen arayışı içine girmeleri oldukça sık gözlenen bir durumdur. Veliler çocuklarını belirli öğretmenlerin sınıflarına yazdırmak istemekte bir anlamda öğretmen tercihinde bulunmaktadırlar. Velilerin öğretmen tercihi hem özel hem de devlet okullarında görülebilen bir durumdur. Bu noktadan hareketle bu çalışmada velilerin çocuklarının öğretmenlerini tercih nedenlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma tarama modelinde nitel bir araştırmadır. Velilerin öğretmen tercihleri ile ilgili görüşlerini almak için 8 sorudan oluşan açık uçlu bir anket formu oluşturulmuştur. Bunların 3'ü kişisel bilgilerle ilgilidir. Geriye kalan 5 tanesi de araştırma konusu ile ilgili açık uçlu sorulardır. Araştırma sorularına son şekli verilmeden önce çalışma grubu dışında 4 veliye hazırlanan anket formu uygulanmış ve uygulama sonucuna göre anket soruları üzerinde değişiklik yapılarak ankete son şekli verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu araştırmaya gönüllü olarak katılan 21 veli oluşturmuştur. Bu veliler çocukları Konya merkezde bir özel okulda okuyan, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf velisi 21 kişidir. Elde edilen veriler, nitel araştırma tekniklerinden betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Analiz sonucunda velilerin çocukları için okul tercihinde bulunurken özellikle öğretmen faktörünü öncelikli olarak göz önünde bulundurdukları belirlenmiştir. Velilerin bir kısmı çocuğunun öğretmeninin kıdemli öğretmen olması gerektiği düşüncesini taşırken, bir kısmı da genç, dinamik, yeniliğe açık, mesleğini seven öğretmen olması gerektiği düşüncesini taşımaktadırlar. Kıdemli öğretmen algısı olan veliler kıdemli öğretmenin tecrübeleriyle sınıfta daha kolay sorun çözeceğini ve farklı öğrencilere farklı yaklaşımlar sergileyeceğini ifade etmişlerdir. Kıdemli öğretmen algısı olmayan veliler ise genç, idealist, çocuklarla iyi anlaşan, mesleğine aşık öğretmenin başarılı olacağını ifade etmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen, öğretmen tercihi, veli

VERİ MADENCİLİĞİNİN EĞİTİM ÇALIŞMALARINDA KULLANILMASI: NİĞDE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ ÖĞRENCİ ALIM ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Emre ÜNAL, Niğde Üniversitesi, dr.emreunal@gmail.com
Doç. Dr. Kubilay YAZICI, Niğde Üniversitesi, kyazici@nigde.edu.tr

ÖZET

Verilerin günümüz dünyasında basılı ortamdan elektronik ortamlarda saklanmaya başlanması ile birlikte, sahip olunan miktar anlamında verinin gittikçe arttığı görülmektedir. Bu kapsamda veriler tek bir noktada değil işlevlerine göre veri tabanı olarak adlandırılan ortamda saklanabilmektedir. Bu sayede büyük çaplı verilerin depolanması daha kolay bir hale gelmiş ve geçmişe oranla verilere erişilebilirlik oranı artmıştır. Verilerin saklandığı ortamda yığın halinde bekleyen veri işlenmedikçe değer kazanmaz. Ancak bu veriler işlenip anlamlı örüntüler haline getirildiğinde daha değerli hale gelebilmektedir. Bu bağlamda veri madenciliği teknikleri pek çok alanda kullanılabildiği gibi eğitim alanında da kullanılmaya başlanmıştır. Veri Madenciliği (Taşdemir, 2012); • Kullanıcılara veri madenciliği yöntemleriyle anlaşılabilir ve faydalı olan verileri özetlemek ve veriler arasındaki beklenmeyen kayda değer ilişkileri bulmak için büyük ölçekli gözlemsel veri kümelerinin analiz edilmesi, • Veri Madenciliği, Geçerli tahminler yapmak için kullanılan verilerdeki örüntüleri ve ilişkiyi açığa çıkarmak için çeşitli veri analiz araçlarını kullanan süreç, • Büyük veri tabanlarında bulunan veri yığınlarından yaralanarak gizli ilişkilerin ve genel örüntülerin araştırılması, • Büyük veri yığınlarında bulunan verilerden anlamlı örüntülerin otomatik veya yarı otomatik olarak keşfedilme süreci, • Veri tabanında yer alan verilerden bilginin otomatik olarak çıkarılması ve analiz edilmesinde bir veya daha fazla bilgisayar öğrenme tekniklerinin uygulanması süreci olarak tanımlanmaktadır. Veri madenciliğinin tekniklerinin çalışmalarda kullanılabilmesi için veri depolarında bulunan verilerin bazı özelliklere göre yapılandırılmış olması gerekmektedir. Veri madenciliği modellerne aşamasında iki temel kategoriye ayrılmaktadır. Bunlar; "Betimsel Modellerne (Descriptive Modeling)" ve "Kestirimsel Modellerne (Predictive Modeling)"dir. Bu çalışma kapsamında da 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne Fen Bilgisi Eğitimi, Sınıf Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği alanından müracaat etmiş adayların verileri üzerinden veri madenciliği tekniklerinden karar ağaçları ile sınıflama tekniği kullanılarak durum ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Veri madenciliği, veri madenciliği kullanımı, veri madenciliği teknikleri

YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMI PERSPEKTİFİNDEN "OYUN VE DERS" DERSİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARI TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Ebru SELÇİOĞLU DEMİRSÖZ, Trakya Üniversitesi, ebru.selcioglu@gmail.com

ÖZET

Yapılandırmacılık her düzey eğitimde uygulanabilecek olsa da yetişkinler bir diğer ifade ile üniversite öğrencileri için daha uygundur (Huang,2002). Nitekim eğitim alanındaki yeni atılımlar yapılandırmacılık felsefesinin etkisinde olup özellikle üniversite düzeyindeki öğrenme ve öğretme süreci için akademisyenler yapılandırmacılığın gereği olan otantik ortamlar düzenlemeye başlamışlardır. Bu çalışma ile de Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği 2. Sınıf programına yıldızlı ders seçeneği olarak konulmuş olan "Oyun ve Ders" dersinin yapılandırmacı öğrenme ortamı oluşturup oluşturmadığının öğretmen adayları tarafından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Oyun ve Ders dersinde amaç; öğretmen adaylarının (1) oyun kavramını irdeleyerek (2) oyunun çocuk hayatındaki yeri (3) oyunun tarihçesi (4) oyunun çocuk gelişimi üzerindeki etkileri ve (5) öğretimde oyunun kullanılması hakkında bilgi edinmeleridir. Bu nedenle dersin içeriği oyunun çocuk hayatındaki yeri ve önemi, dünyada ve Türkiye'de oyunun tarihçesi, oyunun çocuk gelişimi üzerindeki etkileri, çocukta oyun hakkı, çocuk ve oyuncak, öğretimde oyunun kullanılması, eğitsel oyunlar, eğitsel oyunları kullanarak örnek ders modülleri oluşturma şeklinde yapılandırılmıştır. Arkün ve Aşkar (2010)'ın da belirttiği üzere düzenlenen yapılandırmacı öğrenme ortamlarının değerlendirilmesi, eksiklerin görülmesi ve ortamların geliştirilmesi bakımından önemlidir. Aynı zamanda düzenlenen sürecin ne derece yapılandırmacı olup olmadığı da ortaya konabilir. Bu nedenle bu çalışmada Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği 2. Sınıf programında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarından, 2015-2016 öğretim yılı güz yarıyılında ilk kez ders olarak okutulan "Oyun ve Ders" dersini yapılandırmacı öğrenme ortamı açısından değerlendirmeleri istenmiştir. Araştırmanın verileri Arkün ve Aşkar (2010) tarafından geliştirilen Yapılandırmacı Öğrenme ortamlarının Değerlendirilmesi Ölçeği ile toplanmıştır. Ölçek 28 maddeden oluşan, 7'li likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin öğrenci merkezli, düşündüren, işbirlikli, yaşamla ilgili,öğretim ve değerlendirmenin bir aradalığı ile farklı bakış açıları kazandıran olmak üzere altı faktörü bulunmaktadır. Araştırma verilerinin analizi devam etmekte olup araştırma ile elde edilen bulguların; Sınıf Öğretmenliği Eğitimi'nde yapılacak bilimsel çalışmalara katkı ve çeşitlilik sağlaması ve araştırma sonuçlarının öğretmen eğitimi uygulamalarında yeni düşünce, tartışma ve araştırma konuları yaratması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen eğitimi, yapılandırmacılık, oyun

YATAY GEÇİŞLE SINIF ÖĞRETMENLİĞİNİ TERCİH EDEN ÖĞRENCİLERİN ALAN DEĞİŞİKLİĞİ YAPMALARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Yrd. Doç. Dr. Mustafa TAHİROĞLU, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, mtahiroglu@nevsehir.edu.tr
Arş. Gör. Serhat YAŞAR, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, syasar@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Günümüz koşullarında, öğretmenler, devletin eğitim hedefleri ve politikasını uygulamaya koyabilen, eğitimde uzmanlık çalışmaları ve araştırmalardan yararlanmasını bilen bireyler olmalılardır. Bununla birlikte sahip olmaları gereken diğer nitelikler ve mesleği icra ederken verdikleri hizmetler de göz önünde bulundurulduğunda, öğretmenlerin toplumun temel dinamiklerini doğrudan etkilediği anlaşılmaktadır. Toplum için bu ölçüde önemli bir yere sahip kişilerin nitelikli eğitim almalarının yanında mesleğe başlarken sahip oldukları mesleğe karşı olumlu tutumları aldıkları hizmet öncesi eğitimde gösterecekleri performansı da etkilemektedir. Bu nedenle, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri göz ardı edilemez bir önem arz etmektedir. Ülkemizde bir mesleğini yapacak kişi, bu mesleği aile, çevre, ekonomik kaygılar aldığı merkezi yerleştirme puanı (MYP) bireysel tercihi ve daha pek çok etkenler doğrultusunda seçer. Öğretmen adaylarının mesleklerini tercih etme nedenlerine ilişkin çok çeşitli araştırmalar bulunmakla birlikte araştırmaların bulguları ışığında, öğretmen adaylarının başlıca mesleklerini tercih nedenlerinin sınav sistemi, merkezi yerleştirme sınavlarından aldıkları puanlar, iş bulma kaygıları, yakın çevrelerinden etkilenme, mesleğe olan ilgileri, üniversitenin popülerliği ve cinsiyetlerine uygun olduğu düşünceleri görülmektedir. YÖK'ün 10/07/2014 tarihli 75850160-301.06.01/40620 sayılı kararı; herhangi bir lisans programına kayıtlı herhangi bir sınıf düzeydeki öğrencinin yükseköğretim kurumuna başvuru yaptığı ÖSYM merkezi yerleştirme puanları (MYP) esas alınarak, diğer herhangi bir başarı şartı aranmadan devam ettiği yükseköğretim kurumuna kayıt olduğu yıldaki puanının yeterli olduğu diğer bir yükseköğretim kurumuna yatay geçiş yapabileceğini belirtmektedir. Bu karar daha önceden tercih edecek yeterli puana sahip olan ve öğretmen yetiştirme programına kaydolmayı seçmemiş bir kişinin belirli bir lisans programına kaydolduktan sonra tercih değiştirerek sınıf öğretmenliği programına geçiş yapabileceği anlamına gelmektedir. Ayrıca, MYP esasına dayalı olarak sınıf öğretmenliğine geçiş yapmış olan bireylerin yukarıda belirtilen meslek tercih nedenlerinin dışında kalan nedenlerle mesleği tercih ettikleri ya da ilk olarak tercih etmiş oldukları yükseköğretim programında kayıtlı olduğu süreçte öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşlerinin ve tutumlarının değiştiği düşünülebilir. Bu araştırmanın amacı daha önce sınıf öğretmenliği lisans programını seçme hakkına sahip olmasına rağmen tercih etmeyen ancak belli bir süre sonra sınıf öğretmenliği lisans programına MYP esasına dayalı olarak yatay geçiş yapan öğretmen adaylarının geçiş yapmasını sağlayan faktörleri ortaya koymaya çalışmaktır. Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden olgu bilim desenine göre tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcıları amaca dayalı ölçüt alma yöntemine göre seçilmiştir. Ölçüt, daha önce başka bir lisans programından sınıf öğretmeni yetiştirme programına MYP usulünce yatay geçiş yapmak olarak seçilmiştir. Çalışmanın katılımcılarını Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Anadolu Üniversitesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalına kayıtlı olan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmada veriler görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler incelenerek öğrencilerin merkezi yerleştirme sınavıyla tercih ettikleri lisans programına girdikleri ilk yıl seçtikleri bölümü tercih etme nedenleri, bu süreçte sınıf öğretmenliği bölümünü tercih etmeme nedenleri ve daha sonra bölümlerini değiştirerek sınıf öğretmenliğini tercih etme nedenleri incelenerek ortaya konmuştur.

Anahtar sözcükler: Mesleki tercih, MYP, sınıf eğitimi

ZÜMRE TOPLANTI TUTANAKLARI: İLKOKUL ÖĞRETMEN YETERLİLİKLERİ VE HİZMET İÇİ EĞİTİM İHTİYACI

Öğretmen Yıldıray AYDIN, Mustafakemalpaşa Anadolu İmam Hatip Lisesi, yildirayaydin48@gmail.com

ÖZET

Zümre öğretmenler kurulu toplantıları, eğitimin kalitesini, niteliğini arttırmak ve yaşanılan sorunlara çözüm önerisi getirebilmek amacıyla her eğitim öğretim yılında okullarda 3 defa, ilçe ve il bazında 2 defa yapılır. Okullarda yapılan zümre öğretmenler kurulunda; öğretim programı, ders planlarının düzenlenmesi, öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme değerlendirme araçları, öğrenci başarı düzeyi, okulun fiziki mekânlarının ve ders araç gereçlerinin kullanımı gibi hususlar görüşülerek okulun çevre imkânları analiz edilir ve iş birliği oluşturulur. Ders yılı sonunda yapılan zümre öğretmenler kurulunda; daha önce yapılan zümre öğretmenler kurulu kararlarının izleme-değerlendirme raporu hazırlanır ve okul müdürlüğüne sunulur. Okullarda hazırlanan zümre tutanaklarıyla beraber okul zümre başkanları ilçede, ilçe zümre başkanları ise ilde genel bir değerlendirme yapmak üzere toplanırlar. Bu toplantılarda ilin genelini ilgilendiren tavsiye kararlar alınır. Bu kararlar daha çok öğretmen yeterlilikleri ve hizmet içi eğitim ihtiyacı üzerine olmaktadır. Bu nedenle bu araştırmanın amacı ilçe zümre toplantı tutanaklarına göre ilkokul öğretmenlerinin öğretmen yeterlilikleri ve hizmet içi eğitim ihtiyacı üzerine görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırma 2014-2015 eğitim öğretim yılını kapsamaktadır. Araştırmanın verilerini Ula, Marmaris, Ortaca ve Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine ait ilkokul zümre toplantı tutanakları oluşturmaktadır. Verilerin çözümlenmesinde doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Verilerden elde edilen sonuca göre ilkokul öğretmenleri, öğretmen yeterliliği bakımından kendilerini yeterli görmelerine rağmen müzik öğretimi, oyun öğretimi, görsel sanatlar öğretimi, beden eğitimi, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretimi ve özel eğitim alanında sorun yaşamaktadırlar. Ayrıca hizmet içi eğitim ihtiyacı konusunda karşılaşılan sorunlar olarak seminerleri veren kişilerin yeterlilik durumu, seminerlerin zamanlama ve planlaması ve ihtiyaç duyulan alanlar olarak da drama eğitimi, müzik, görsel sanatlar öğretimi, sınıf yönetimi, etkili iletişim konuları karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar sözcükler: Hizmet içi eğitim, öğretmen yeterlikleri, ilkokul

"İDEAL ÖĞRENCİ": ÖĞRETMENLERİN BİLİŞSEL KURGULARIN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Engin KARADAĞ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, enginkaradag@ogu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Ş. Koza ÇİFTÇİ, Akdeniz Üniversitesi, kozaciftci@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. F. Melis CİN, İstanbul Ticaret Üniversitesi, meliscin@gmail.com
Doktora Öğrencisi Ş. Selin ÇİFTÇİ, Ankara Üniversitesi, selinciftci81@gmail.com

ÖZET

Bilişsel yapı teorisinin temel noktası, bilişsel yapıdır. Bilişsel yapı, öğrenme ve hatırlamanın temelini olup bu yapı, yeni edinilen bilginin kaynaştığı genel çerçeveyi ve bilgiler arası ilintilerin nasıl olduğunu belirlemektedir. Birey, yeni bir bilgiyi ancak, o konuyla ilintili ve önceden kazanılmış bilgisi varsa anlayabilmektedir. Çünkü eski bilgi, birey için bir başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Davidson (1977) bilişsel yapıyı, bireyin gelen mesajları ayırmada kullandığı birbiriyle bağlantılı kategoriler (s.275) olarak tanımlamaktadır. Buna karşın bu araştırmada bilişsellik, bireyin dünyayı olgusal olarak temsil etme veya yorumlama biçiminin genel bir yapısının ifadesi olarak kullanılmıştır. Bireyin etkileşimi ve çalışması süreci yoluyla şekillenip, her ne kadar bölük pörçük bir halde olsa ve bilinçaltında fark edilse bile bir görüşüne sahip olmak ve realiteye karşı bir tavır alış olarak ifade edilmiştir. Kelly (1955) bireyin deneyimlerini, kendi cümleleri ile ifadelendirilmesi ve tanımlaması üzerinde durmuştur. Bunun için, bireylerin dünyasını oluşturan deneyimlerin boyutlarını ve olgularını ifadelendirmek için çeşitli kurgular kullandıklarını ifade etmektedir. Bu olgular; duygu, düşünce, durumlar gibidir. Birey tarafından oluşturulan bu kurgular, birey tarafından iyi-kötü, güzel-çirkin, yeterli-yetersiz gibi iki uç noktadaki sıfatlar ile tanımlanmaktadır. Böylece kendi dünyalarını nasıl anlamlandırdıkları ve resmettiklerini ortaya çıkar ve her bireyin yaşamındaki önemli olayları yorumlamak için düzenli olarak kullandığı bireysel kurguların temsil edici bir örneği elde edilir. Ayrıca her kişi, olayların kendine uygun olmasını arzu eder ve böylece karakteristik olarak özgün bir kurgu sistemi geliştirir. Bu açıklamalar doğrultusunda, öğretmenlerin "ideal öğrenci" kavramına yönelik algıları üzerinde çeşitli faktörlerin etkili olmasına karşın öncelikle kendi öğrencileri, onların "ideal öğrenci" niteliklerine ilişkin bilişsel yapılarının oluşmasında etkilidir. Bu bağlamda, öğretmenlerin bilişsel yapılarında yer alan ideal öğrenci niteliklerinin belirlenmesi çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Öğretmenlerinin, 'ideal öğrenci' niteliklerine ilişkin oluşturdukları bilişsel kurgularının saptanmasının amaçlandığı bu çalışma, nitel ve nicel modellerin bir arada kullanıldığı karma yöntem çerçevesinde yapılandırılmıştır. Çalışmada nitel verilerden nicel sonuçlar elde etmeyi amaçladığından karma yöntemlerden keşfedici desen kullanılmıştır. Çalışmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmanın 'ideal öğrenci' olgusu temel almasından kaynaklanan nedenler, ölçüt örnekleme tekniğinin kullanılmasını gerektirmiştir. Ölçüt örnekleme tekniğinin temelini oluşturan ölçüt; 'mesleki yaşamları boyunca üçü ideal, üçü de ideal olmayan niteliklere sahip olarak ifade edilen öğrencisi olmak oluşturmuştur. Çalışma grubu, öncelikle bu ölçütlere uyan öğretmenlerle ön görüşmeler yapılarak oluşturulmuştur. Bu ön görüşmeler neticesinde çalışma grubu söz konusu niteliklere sahip 20 ilkokul öğretmeninden oluşmuştur. Çalışmada veriler yapılandırılmış görüşme tekniği ve grid tekniklerinden karar verme grid tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi, grid benzerlik formülü ve temel bileşenler analizine dayalı açımlayıcı faktör analizi tekniği kullanılmıştır. Bulgular, öğretmenlerin 'ideal öğrenci' niteliklerine ilişkin olarak toplam 200 adet geçerli bilişsel kurgu -sadece olumlu nitelikler- ürettiklerini ortaya koymuştur. Bu bilişsel kurgulardan başat olan ilk on bilişsel kurgu sırasıyla şunlardır: (1) saygılı (n=18, %9.0), (2) çalışkan (n=13, %6.5), (3) düzenli (n=11, %5.5), (4) sorumlu (n=10, %5.0), (5) katılımcı (n=9, %4.5), (6) ödevlerini yapma (n=8, %4.0), (7) başarılı (η=6, %3.0), (8) dinleyen (n=5, %2.5), (9) kurallara uyan (n=5, %2.5) ve (10) azimli (n=3, %1.5).

Anahtar sözcükler: Bilişsel kurgu, ideal öğrenci, repertory grid

"MASALLAR VE BİLİM" TEMASIYLA GERÇEKLEŞEN DRAMA ŞENLİĞİ; BİR MİKRO ÖĞRETİM ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Ebru SELÇİOĞLU DEMİRSÖZ, Trakya Üniversitesi, ebru.selcioglu@gmail.com

ÖZET

Yaratıcı Drama dersinin bir çıktısı olarak geliştirilen bu çalışma Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi 3. Sınıf öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiş deneysel bir mikro öğretim çalışmasıdır. Eğitimde kaliteyi arttırmak, mesleki deneyimi, eleştirme ve değerlendirme becerisini geliştirmek amacıyla genellikle öğretmen eğitiminde kullanılan mikro öğretim tekniği; öğretim süresi sınıftaki öğrenci sayısı ve konu bakımından daraltılmış ve yoğun hale getirilmiş bir öğretim deneyi olarak ifade edilmektedir. Bu çalışmada gerçekleştirilen yaratıcı drama uygulamaları kaynağını masallardan almaktadır. Hayaller ile gerçek yaşamlar arasında köprü olan masallar etkili bir eğitim aracı olmakla beraber göründükleri kadar masum olmayabilmektedirler. Var olmayan bir dünyadaki bazen sihirli, bazen içinde şiddet barındıran, bazen de çekici durumlar özellikle gerçek ile hayal arasında henüz ayrım yapamayan ilk çocukluk (erken çocukluk) dönemi ve son çocukluk dönemi başlarındaki çocukların zihninde karmaşa yaratmakta, korku duyguları oluşturmakta ve hatta gerçeklerden uzak olumsuz öğrenmelere yol açmaktadır. Tüm bunlara rağmen yine de masalların eğitsel gücü ve çocuk üzerindeki etkisi göz ardı edilemez. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından on-on beş dakikalık izlence şeklinde hazırlanan yaratıcı drama uygulamalarında ülkemiz ve dünya masallarının sadece adı ve kahramanları kullanılmış olup içeriği bilim teması ile yeniden yapılandırılmıştır. Önce öğretmen adaylarının sınıf ortamında birbirlerine sundukları yaratıcı drama uygulamaları kayıt altına alınmış daha sonra uygulamalar tüm sınıfın katılımı ile tartışılmış, sonrasında kayıtlar yeniden izlenmiş, böylece öğrenciler hem kendisi ile ilgili kayıtları izleyerek dönüt alma hem de eksikliklerini gözden geçirerek tamamlama şansına sahip olmuşlardır. Toplamda on grup olarak sürdürülen çalışmada masal içeriği ve yaratıcı drama performansı olarak öne çıkan üç grubun masalları drama şenliği için yeniden hazırlanmış ve şehrimiz ana okullarından ve ilk okullarından oluşan 250 öğrenciye sergilenmiştir. Böylece mikro öğretimin hedefi olan öğret- tekrar öğret akışı gerçekleştirilmiştir. Drama şenliği sonrasında üç grubun oluşturduğu 38 öğretmen adayı ile masallara, yaratıcı drama sürecine ve bu çalışmanın öğretmenlik becerilerine katkısına dair yarı yapılandırılmış sorularından oluşan görüşme yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme verilerine yapılmakta olan içerik analizi devam etmekte olup, sonuçlarının 15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda paylaşılması hedeflenmektedir.

Anahtar sözcükler: Mikro öğretim, masallar, yaratıcı drama

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM VE OKULA HAZIRLIK

4-7 YAŞ ARASI ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN DİJİTAL OYUNLAR KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİNİN VE ÇOCUKLARIN DİJİTAL OYUN YÖNELİMLERİNİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Serap UZUNER YURT, Erzincan Üniversitesi, suzuneryurt@gmail.com
Öğr. Gör. Fatih AYDOĞDU, Erzincan Üniversitesi, faydogdu@erzincan.edu.tr

ÖZET
Oyun çocuğun en önemli işi olarak kabul edilmektedir. Özellikle oyuna en çok gereksinim duyulan 4-7 yaş döneminde ailelerin, çocukların oynadıkları oyunlara karşı takındıkları tavırlar onların gelişimini önemli derecede etkileyebilmektedir. Günümüzde teknolojide görülen önemli değişikliklerle birlikte sosyal oyunların yanında dijital oyunların ortaya çıkıp geliştiği görülmektedir. Dijital oyunlar üretilmekle kalmayıp sürekli olarak değişen talebe göre farklı oyunların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Dijital oyunların üretilmesinde çocuklara olan etkilerinden çok ekonomik açıdan getirisi ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle dijital oyunlar konusunda ailelerin algı, tutum ve düşüncelerinin belirlenerek bir takım önlemlerin alınması gereklidir. Araştırma, 4-7 yaş çocuğu olan ebeveynlerin dijital oyun tanımlamalarını, çocukların dijital oyun oynama konusundaki tutumlarını, dijital oyunlar konusundaki düşüncelerini ve çocukların hangi dijital oyunları oynadıkları ve boş zaman etkinliklerinde dijital oyunlara ne kadar süre ayırdıkları konusundaki düşüncelerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubu, Erzincan ilinde ikamet eden ve çocuğu kreş, anasınıfı ve 1.sınıf düzeyinde olan 200 ebeveynden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen, açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. . Görüşme formunda; "Çocuğunuz boş zamanlarında belirtilen etkinliklere ne kadar zaman ayırıyor?", "Çocuğunuzun en çok oynadığı dijital oyunlar hangileridir?", "Çocuğunuzun dijital oyun oynamasına karşı tutumunuz nasıldır?", "Size göre dijital oyun nedir?" ve "Dijital oyunlar konusunda görüşleriniz nelerdir?" şeklinde sorular yer almaktadır. Araştırma bulgularında çocukların boş zamanlarında hangi etkinliklere ne kadar zaman ayırdıkları, hangi dijital oyunları oynadıkları, ebeveynlerin dijital oyunlara yönelik algı, tutum ve görüşleri konusunda önemli bulgulara ulaşılmış ve konu ile ilgili olanlara önemli mesajlar verilmiştir.
Anahtar sözcükler: Çocuk, dijital oyun, ebeveyn

60 AY VE ÜZERİ YAŞTAKİ ÖĞRENCİLERİN İLKOKULA HAZIR BULUNUŞLUK ÖLÇEĞİ

Öğretmen Resul VAROL, Milli Eğitim Bakanlığı, resul_varol42@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Kezban KURAN, Mustafa Kemal Üniversitesi, kuran74@hotmail.com
Öğretmen Neslihan ÇALIŞKAN, Milli Eğitim Bakanlığı, neslihancaliskan_27@hotmail.com

ÖZET
İlkokula başlamak için belirli bir kronolojik yaşa gelmek tek başına yeterli değildir. Okula başlayan çocuğun yerine getirmesi gereken görevleri ve ödevleri olacaktır. Çocuğun kendisinden beklenilen bu görevleri yerine getirebilmesi için o görevleri yapabilecek olgunluğa ulaşmış olması gerekmektedir. Avrupa ülkeleri ilkokula başlamak için kronolojik yaşı tek başına yeterli bir kriter olarak görmediğinden, ilkokul birinci sınıfa başlayacak olan öğrencilere okula alma testleri uygulanmaktadır. Bu testler öğrencinin, fiziksel, duygusal, sosyal, zihinsel ve dil gelişimleri açısından okula hazır bulunuşluk düzeylerini tespit etmek amacıyla yapılmaktadır. Ülkemizde ise okula başlamak için belirli bir kronolojik yaşa gelmek yeterli görülmekte, çocuğun okula hazır olup olmadığı konusu üzerinde durulmamaktadır. Bu çalışmada hazır bulunuşlukla ilgili yeni bir ölçek geliştirme çalışması yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Konya ilinin altı ilçesinde yer alan, on okuldan toplam, 250 öğrenci oluşturmaktadır. "60 Ay Ve Üzeri Yaştaki Öğrencilerin İlkokula Hazır Bulunuşluk Ölçeği" ile ilgili alan çalışması yapılmış ve ilk olarak 75 maddelik bir ölçek formu oluşturulmuştur. Bu ölçek formu, sekiz alan öğretmeninin ve iki konu uzmanı akademisyenin görüşleri doğrultusunda 50 maddelik bir ölçek formu haline getirilmiştir. Bir ölçme aracı yeterince güvenilir ve geçerli değilse, ölçme sonucunda elde edilen verilerde geçerli ve güvenilir değildir. 50 maddelik ölçek formunun ilk olarak güvenilirlik katsayısına bakılmıştır. Veriler SPSS 20 programı kullanılarak elde edilmiştir. 50 maddelik ölçek formunun güvenirlik katsayısı Cronbach Alpha: 0,966, iki yarı güvenirliği değeri ise, Spearman-Brown: 0,922 veGuttman Split-half: 0, 920 dir. Yapılan güvenirlik çalışması sonucunda ölçeğin oldukça güvenilir olduğu söylenebilir. Fakat güvenirlik tek başına yeterli olmadığından ölçek formunun geçerlilik çalışması yapılmıştır. Kapsam geçerliliği uzman görüşleri ile sağlanan ölçeğin yapı geçerliliği için faktör analizi yapılmıştır. Bir veri setinin faktör analizi yapmaya uygunluğuna örnekleme yeterliliği değerleri ile karar verilir. Faktör analizi yapabilmenin ön şartı ise değişkenler arasında belirli bir oranda korelasyonun olmasıdır. Örnekleme yeterliliğine Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeriyle, değişkenler arasındaki ilişkiye ise Bartlett Küresellik Testi ile karar verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Testi Sonucu: 0,932 ile oldukça yüksek çıkmıştır. Bartlett Küresellik Testi sonucu p:0,000 çıkarak, 0,05 anlamlılık değerinden düşük çıkmıştır. Yani ölçek formumuz faktör analizi yapmaya uygundur. Başlangıçta 50 madde ve 6 faktör olarak düşünülen ölçek, yapılan analiz sonucunda 34 madde ve 3 faktörlü bir yapıya dönüşmüştür. Faktör yükü 0,30' un altında olan, 0,30' dan fazla olsa bile yüklenmiş olduğu faktörün içeriğine uygun olmayan 16 madde ölçek formundan çıkarılmıştır. 34 maddelik ölçek formunda her bir faktörün ayrı ayrı güvenirliğine ve daha sonra 34 maddenin tamamının güvenirliğine bakılmıştır. Birinci faktör Cronbach Alpha: 0,921, iki yarı güvenirliği değeri ise, Spearman-Brown: 0,894 veGuttman Split-half: 0, 893' tür. İkinci faktör Cronbach Alpha: 0,890, iki yarı güvenirliği değeri ise, Spearman-Brown: 0,862 ve Guttman Split-half: 0, 861' dir. Üçüncü faktör Cronbach Alpha: 0,862, iki yarı güvenirliği değeri ise, Spearman-Brown: 0,862 ve Guttman Split-half: 0,829 ' dur. Ölçeğin genel güvenirliği ise, Cronbach Alpha: 0,953, iki yarı güvenirliği değeri ise, Spearman-Brown: 0,899 ve Guttman Split-half: 0,898' dir. "60 Ay Ve Üzeri Yaştaki Öğrencilerin İlkokula Hazır Bulunuşluk Ölçeği" nin yapılan güvenirlik ve geçerlilik çalışmaları sonucunda oldukça güvenilir ve geçerli bir ölçek olduğu söylenebilir.
Anahtar sözcükler: Geçerlilik, güvenirlik, ölçek geliştirme, hazır bulunuşluk

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMEN YETERLİLİKLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Selçuk YAVUZ, Milli Eğitim Bakanlığı, slckyvz07@hotmail.com
Öğretmen Ender DEMİRCİ, Milli Eğitim Bakanlığı, Enderdemirci78@gmail.com
Öğretmen Mehmet ÇOŞKUN, Milli Eğitim Bakanlığı, mhmtcskn1907@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. Sınıf öğrencilerinin öğretmen yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır: 1. Okul öncesi öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim bakımından yeterlilik düzeyi nedir? 2. Okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenciyi tanıma bakımından yeterlilik düzeyi nedir? 3. Okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme süreci açısından bakıldığında yeterlilik düzeyi nedir? 4. Okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenmeyi gelişimi izleme ve değerlendirme bakımından düzeyi nedir? 5. Okul öncesi öğretmen adaylarının okul aile ve toplum ilişkileri bakımından yeterlilikleri ne düzeydedir? 6. Okul öncesi öğretmen adaylarının program ve içerik bilgi yeterliliğinin düzeyi nedir? 7. Okul öncesi öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin yeteneklerine göre algıları bazı değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, mezun oldukları lisenin türü) değişiklik göstermekte midir? Araştırma betimsel tarama modeline dayanmaktadır. Araştırma, 2015–2016 öğretim yılının bahar döneminde Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. sınıfa devam eden öğretmen adaylarını kapsamaktadır. Araştırma, ankete gönüllü olarak cevap vermek isteyen Okul Öncesi Öğretmenliği 80 öğrenci üzerinde yapılacaktır. Örneklem, evren ile aynıdır. Uzman görüşleri dâhilinde kişisel bilgiler ve özel alan yeterlikleri kapsamlı iki bölümden oluşan anket formu geliştirilmiştir. İlk bölüm olan kişisel bilgiler bölümü 8 sorudan oluşmakta; cinsiyet, yaş, bölümü seçme nedenleri, mezun olunan lisenin türü, bu bölümden mezun olunduktan sonra hangi kurumlarda çalışmak istedikleri gibi soruları kapsamaktadır. İkinci bölüm Milli Eğitim Bakanlığının özel alan yeterlikleri kapsamında sunduğu A1,A2, A3 düzeyindeki yeterlilikler incelenerek oluşturulmuştur. A1 düzeyi: Öğretmenin öğretim programına ilişkin uygulamalarındaki farkındalığı ile öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip olduğu temel bilgi, beceri ve tutumları gösteren performans göstergelerini içerir. A2 düzeyi: Öğretmenin A1 düzeyindeki bilgi ve farkındalığının yanı sıra, öğretim sürecindeki uygulamalarında edindiği mesleki deneyimlerle programın gereğini yerine getirdiği, uygulamalarını çeşitlendirdiği, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate aldığı performans göstergelerini içerir.A3 düzeyi: Öğretmenin A2 düzeyinde geliştirdiği uygulamalarını öğretimin farklı değişkenlerini de göz önünde bulundurarak özgün bir şekilde geliştirmesini gerektiren performans göstergelerini içerir. Anketin yeterlik soruları hazırlanırken bu üç düzeyden de içerikte yer almasını düşünüldü ve anket yeterlik bölümünde A1, A2, A3 düzeyin üçünden de maddeler alındı. Anketin bu bölümünde 5'li likert ölçek bulunmaktadır.Yeterlik bölümü 26 maddeden oluşmaktadır. Anketimizin ön uygulamasını başka bir üniversitenin Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı öğrencilerine uygulamayı planlıyoruz. Fakat bu uygulamayı şartların uygun olmamasından dolayı yapamazsak yaptığımız ana uygulamamızda anketimizin güvenilirlik ve geçerliliğini de incelemiş olmayı amaçlıyoruz.

Anahtar sözcükler: A1 A2 A3 düzeyleri, öğretmen adayları, öğretmen yeterlilikleri, okul öncesi

BAĞLAM TEMELLİ ÖĞRENME YAKLAŞIMINA UYGUN FEN ETKİNLİKLERİNİN OKULÖNCESİ DÖNEMDEKİ ÖĞRENCİLERİN TEMEL BECERİLERİNE ETKİSİ

Öğretmen Mine SABAN, Afyonkarahisar Beyyazı İlkokulu, myalavac@hotmail.com
Öğretmen Yakup SABAN, Afyonkarahisar Aydın Doğan Bilim ve Sanat Merkezi, yakupsaban@hotmail.com
Doç. Dr. Bülent AYDOĞDU, Afyon Kocatepe Üniversitesi, baydogdu@aku.edu.tr

ÖZET

2013 okulöncesi öğretim programında, öğrencilerin etkinlikleri yaparken günlük hayatla ilişki kurmalarının önemi vurgulanmıştır. Ayrıca programda günlük yaşam deneyimlerinden yararlanılmasının, eğitim sürecini hem zenginleştireceği hem de kolaylaştıracağından bahsedilmiştir (MEB, 2013). Bağlam temelli öğretim, öğrencilerin gerçek yaşam bağlamlarında kavramların ve temel becerilerinin öğretimde kullanılması olarak tanımlanmaktadır (Glynn & Koballa, 2005). Etkili bir şekilde fen öğretiminin gerçekleştirilmesi için, zengin uyarıcılarla donatılmış öğrenme ortamlarının hazırlanması ve öğretim programında yer alan kavramların güncel yaşamla ilişkilendirerek öğretilmesi son derece önemlidir (Topuz ve Gençer, 2013). Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, bağlam temelli öğrenme yaklaşımına uygun fen etkinliklerinin, okulöncesi dönemdeki öğrencilerin temel becerilerine etkisini incelemektir. Çalışma, Afyonkarahisar il merkezine bağlı bir kasabada yer alan ilkokulda (iki farklı anasınıfında) öğrenim gören; bir deney grubu ve bir kontrol grubu olmak üzere toplam 48 okulöncesi öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Uygulama, yaklaşık 8 hafta boyunca deney grubunda bağlam temelli öğrenme yaklaşımına uygun fen etkinliklerine göre hazırlanmış çalışma yapraklarıyla yapılmıştır. Kontrol grubundaki öğrencilere ise mevcut 2013 okulöncesi öğretim programına göre uygulama yapılmıştır. Çalışmanın öncesinde ve sonrasında hem deney grubuna hem de kontrol grubuna Aydoğdu ve Karakuş (2016) tarafından geliştirilen ve güvenirliği (KR–20) 0.74 olan "Okulöncesi Öğrencilerine Yönelik Temel Beceri Ölçeği" uygulanmıştır. Çalışma sonuçlarından bağlam temelli öğrenme yaklaşımına uygun fen etkinliklerinin okulöncesi dönemdeki öğrencilerin temel becerileri üzerinde olumlu etkisinin oluğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Bağlam temelli öğrenme, okulöncesi dönem öğrencileri, temel beceriler

BEŞ YAŞ GRUBU ÖĞRENCİLERİNİN BİLİM İNSANINA YÖNELİK ALGILARI

Arş. Gör. Sümeyra ET, Kastamonu Üniversitesi, sumeyra.et@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Esra KABATAŞ MEMİŞ, Kastamonu Üniversitesi, ekmemis@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; beş yaş grubu öğrencilerinin bilim insanına yönelik algılarını ortaya koymaktır. Uygulama Kastamonu il merkezinde bulunan çeşitli anaokullarına devam eden beş yaş grubunda öğrenim gören 76 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya başlamadan önce öğrencilerin bilim insanına yönelik farkındalıklarını sağlamak için öğretmenleri "Bilim insanı kimdir?", "Bilim insanları ne yapar?" ve "Bilim insanı neler üzerinde çalışır?" sorularını sorarak öğrencilerin düşünmeleri sağlamıştır. Ardından öğretmenler, öğrencilerinin düşüncelerini resmetmelerini istemiştir. Daha sonra ise araştırmacılar öğrencilerin çizimlerini toplama aşamasında anlatmalarını istemişlerdir. Resimler betimsel analiz yöntemi kullanılarak araştırmacılar tarafından kodlanmıştır. Araştırmanın güvenirliği sağlamak için kodlamalar önce bireysel ardından araştırmacıların bir araya gelmesi ile yapılmıştır. Elde edilen veriler ışığında öğrencilerin resimlerinde daha çok bilim insanının çalışma ortamını uzay ve dünyanın oluşturduğu, cinsiyetlerinin ise çoğunlukla erkek olduğu, bunun yanı sıra az sayıda kadın bilim insanı profiline de yer verdikleri görülmüştür. Öğrencilerin resimlerinde dünya dışı yaşama vurgu yapılırken bilim insanını astronot görünümünde çizdiği, uzay gemileri ve gezegenlere sıkça yer verdikleri belirlenmiştir. Diğer bir bulgu ise bilim insanının çoğunlukla araştırma yapan ve iksir kullanan insanlar olduğu görülmektedir. Dikkat çeken bir diğer araştırma bulgusu ise az sayıda öğrencinin bilim insanı figürünü bilgisayar kullanan ve ders çalışan olarak resmetmesidir. Bu bulgular ışığında öğrencilerin çevrelerinden (izledikleri film, çizgi film, aile vb…) fazlasıyla etkilendikleri ifade edilebilir.

Anahtar sözcükler: : Bilim, bilim insanı, okul öncesi eğitimi

DEVELOPMENTAL RELATIONS AMONG EARLY LITERACY SKILLS: A LONGITUDINAL STUDY

Arş. Gör. Dilek ALTUN, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, daltun@metu.edu.tr
Doç. Dr. Feyza TANTEKİN ERDEN, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, tfeyza@metu.edu.tr
Prof. Dr. Catherine E. SNOW, Harvard University, catherine_snow@gse.harvard.edu

ABSTRACT

Reading is a multifaceted process in which the reader constructs his own meanings from a written language by decoding print (Akyol, 2012; Thompkins, 2005). It is one of the receptive language skills and it enables individuals to access, use and reconstruct knowledge (Otto, 2006). Therefore, it is accepted as one of the crucial element of education for all levels (UNESCO, 2009). Learning to read is a key step in children's educational life. Primary grade reading skills are powerful indicators for upper grades reading skills and academic achievement. Thus, a wide range of studies examined the predictors of primary grade reading achievement. These studies have consistently showed that students' primary grades reading achievement is associated with their early literacy skills. Meta-analysis studies presented empirical evidence that early literacy skills are precursors to and predictors of primary grade reading achievement (NELP, 2008; Scarborough, 1998). Scarborough (2001) proposed "Reading Rope Model" to explain the developmental relations between early literacy skills and later reading achievement. She advocated that two main processes operated in reading: language comprehension and word decoding. Phonological awareness, alphabet principles and sight recognition are antecedent early literacy skills of word recognition process; whereas vocabulary, background knowledge and language structure are antecedents of language comprehension. There is a reciprocal interaction between these two main processes. The study findings pointed out the importance of as well as the potential relations between early literacy skills (Dickson & McCabe, 2001; Whitehurst & Lonigan, 1998). Therefore, the interrelations among early literacy skills were examined in many studies to elaborate our understanding the acquisition of oral and written interrelated language systems. Most of the research was conducted with English speaking children. Turkish and English language has different orthographic depth. Turkish has a shallow orthography which has one-to-one phonemes-letter correspondence. However, English has a deep orthography and 44 phonemes are represented by 26 letters. Studies pointed out that orthographic differences can influence word decoding process (Seymour et al., 2003; Ziegler & Goswami, 2005). In Turkish language, to our knowledge there is no published study examining the relations among early literacy skills. Therefore, the present study aimed to investigate associations between early literacy skills; receptive-vocabulary, expressive vocabulary, phonological awareness and concepts about print. Furthermore, the studies advocated that the patterns of relations among early literacy skills can be varied at different time points in early childhood. The developmental relations among the skills can be examined longitudinally. For this aim, the present study also investigated the interrelations among Turkish preschoolers early literacy skills for both fall and spring terms. Participants were 168 children; 56% of them were girls, whereas 44% of them were boys. Data were collected through Turkish Expressive and Receptive Language Test (Kazak-Berument & Güven, 2013), The Phonological Awareness Scale of Early Childhood Period (Sarı & Acar, 2013), and Control List for the Print Awareness of Preschool Children (Çetin & Alisinanoğlu, 2013). Pearson Correlation and Hierarchical Regression Analysis were conducted to investigate the relationships. The findings will be discussed in the context of the related literature.

Key words: Developmental relations, early literacy skills, longitudinal study, orthography, Turkish

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOCUK HAKLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Aslı ÇAKIR, Ayçiçeği Eğitim Kültür ve Sanat Merkezi, cakir.aslim@hotmail.com
Doç. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, sonmez.omerfaruk@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Özkan SAPSAĞLAM, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, ozkan.sapsaglam@gop.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Dilek SÖNMEZ, Çukurova Üniversitesi, sonmezdilek45@gmail.com

ÖZET
Çocuk haklarının kapsamı öğretmen adaylarının bilmesi gereken en temel kavramlardan biridir. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, tarihte en geniş kabul gören insan hakları belgesidir. 20 Kasım 1989 tarihinde onaylanan bu sözleşme sayesinde artık çocukların hakları yasalarca da tanınmıştır. 20 Kasım günü tüm dünyada Çocuk Hakları Günü olarak kutlanmaktadır. Türkiye, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'yi 1990 yılında imzalamıştır. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, nerede doğduklarına, kim olduklarına; cinsiyetlerine, dinlerine ya da sosyal kökenlerine bakılmaksızın bütün çocukların haklarını tanımlamaktadır. Sözleşme; yaşama hakkı; eksiksiz biçimde gelişme hakkı; zararlı etkilerden, istismar ve sömürüden korunma hakkı; aile, kültür ve sosyal yaşama eksiksiz katılma hakları sözleşmede yer alan haklardan bazılarıdır. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, medeni, siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlardaki insan haklarını en geniş biçimde tanımlamaktadır. Bu kapsamda çalışma grubunu Gaziosmanpaşa üniversitesi Fen Bilgisi öğretmenliğinde eğitimine devam eden 25 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarını 3. ve 4. Sınıflardan gönüllük esasına göre seçilmiştir. Araştırma yöntemi olarak betimleme modeli kullanılmıştır. Betimleyici araştırmalar, gerçeği ortaya çıkarmak, mevcut durumun anlamını irdelemek ve genellikle güncel sorunların çözümüne yönelik uygulamalı araştırmalardır. Bu araştırmada da var olan durumu irdelemek amaçlandığından betimleme modeli uygun görülmüştür. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Öğretmen adaylarını verdiği cevaplar belirli temalar altında toplanmış ve değerlendirilmiştir. Temalar Çocuk hakları bağlamında değerlendirilmiştir.
Anahtar sözcükler: Çocuk, çocuk hakları, fen bilgisi

İLKOKUL 1. SINIFLARDA ZEKÂ OYUNLARI TEMELLİ YAPILAN UYGULAMALARIN OKULA UYUMA ETKİSİ

Doktora Öğrencisi Hacı BELLİ, belli66@hotmail.com
Doç. Dr. Nida BAYINDIR, Dumlupınar Üniversitesi, nida.bayindir@dpu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Hakan SARIÇAM, Dumlupınar Üniversitesi, hakan.saricam@dpu.edu.tr

ÖZET
Okula uyum; öğrencinin kendi benliği ve okulun bulunduğu şartları dengeleyebilmesi ve bu yeni şartlara uyum sağlayarak okul hayatını uyumlu bir şekilde devam ettire bilmesidir. Okula uyum problemi birçok öğrencide ortaya çıkabilen bir sorundur ve bu soruna çözüm bulmak adına birçok çalışmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmalar genellikle okul öncesi eğitimin, ailenin, çevrenin ve okul idarecilerinin okula uyuma etkisi üzeri yoğunlaşmıştır. Fakat eğitici oyunların özellikle zekâ oyunlarının okula uyuma etkisi üzerine herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmada zekâ oyunları temelli uygulamaların ilkokul 1. sınıf öğrencilerde okula uyuma etkisi araştırılmaktadır. Zekâ oyunları anasınıfında hatta daha erken yaşlarda öğrencilerin karşısına çıkmaktadır. Özellikle görsel algı ve geometri içerikli zekâ oyunları öğrencileri güdüleyici ve motive edici özelliktedir. Özellikle bu tarz da zekâ oyunları kullanılarak yapılacak çalışmanın okula uyuma olumlu etkileri olacağı düşünülmektedir. Araştırma yarı deneysel yöntem kullanılarak yapılmıştır. İlkokul birinci sınıfa yeni başlamış 33 deney, 33 kontrol grubu olmak üzere 66 öğrenci ile yapılan bu yarı deneysel çalışma, Ankara ili Keçiören ve Yenimahalle ilçelerinden birer okulda ikisi deney, ikisi kontrol grubu olmak üzere 4 sınıfta yapılmıştır. Deney grubunda ilkokul 1. sınıfların 22 ders saatini kapsayan matematik dersi geometri konuları deney grubunda 14 saati zekâ oyunu metodu ile ders anlatılmıştır. Kontrol grubunda sadece normal müfredata göre ders işlenmiştir. Veri toplama aracı olarak (Seven, 2011) tarafından geliştirilen "Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Uygulamaya başlamadan ön test uygulanmış olup gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Araştırmanın sonucunda zekâ oyunları ile ders işlenen gruplarda okula uyum yönüyle daha fazla gelişme olacağı beklenmektedir.
Anahtar sözcükler: İlkokul, okula uyum, zekâ oyunları

ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARINDA YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN KULLANILMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ: KKTC ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Sevilay ATMACA, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, atmaca@ciu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Nehibe KESKİNEL, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, nehibekeskinel@gmail.com

ÖZET
İlk yaşam ortamı, ortamda aldığı etkiler çocuğun gelecekte nasıl biri olacağını belirleme konusunda son derece önemlidir, etkilidir (Oktay, 2007). Eğitim doğum öncesinden başlayıp yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bu süreçte bireyin olgunlaşmasına paralel olarak ortaya çıkan kritik dönemler vardır. Zihinsel gelişimin büyük oranda bu dönemde tamamlandığının bilinmesi, okul öncesi dönemde uygulanacak etkinliklerin ve sunulacak eğitimin önemini arttırmaktadır (Aslanargün, Tapan, bt.) Kıbrıs'ta okul öncesi eğitim programıyla öğrencilerin; sağlıklı, mutlu, sosyal çevresi ile uyumlu kendini ifade etme yeteneğine sahip olması, yaratıcı, meraklı, sorgulayıcı olan, bilgiye ulaşma yollarını deneyebilen, kendine ve çevresine saygılı olan, okul ve oyun ortamına uyumu öğrenebilen, oyun yoluyla ve takım etkinlikleriyle sosyalleşebilen, doğayı seven ve koruyabilen, arkadaşlığa, uzlaşmaya ve dayanışmaya önem vererek yetişmesi hedeflenmektedir. Bu hedeflere ulaşılması için, 4-5 ve 5-6 yaş grubu çocukların gelişim özelliklerine uygun, ihtiyaçlarına cevap veren, bireysel farklılıklarını ve gelişimsel hedeflerini dikkate alan programlar hazırlanır ve sürekli güncelleştirilir. Okul öncesi eğitim programlarının

uygulanmasında, çocukların bedensel, zihinsel, sosyal ve duyuşsal gelişmelerine olumlu katkı yapacak, oyunla öğrenme ilkesine uygun, aktif katılımlarını sağlayacak eğitim olanakları sağlanır(KKTC MEB, 2005). Drama kurumsal ve uygulamalı (atölye) çalışmalarla sürdürülen bir grup etkinliği, bireysel ve grupla geçirilen yaşantıların oluşturduğu bir süreçler bütünü, kurallar içindeki özgürlüklerle yaşantılar oluşturma, dramatik öğelerin işe koşulmasıyla gerçekleştirilen eylem ve çatışmalar üzerinde kurgulanan rol oynamalardır. (Üstündağ, 2011). Dramanın çocuk gelişimini bütüncül olarak destekleme özelliği vardır. Çocuk bir duyguyu ya da bir olayı rol oynama veya doğaçlama gibi teknikler kullanarak sergilerken, bundan bütün gelişim alanları pozitif yönde etkilenir. Bu nedenle, çocukların erken dönemden itibaren drama etkinliklerinin içine alınmaları önemlidir. (Fazlıoğlu ve Ercan, 2014). Okul öncesinde drama çalışmalarına katılan çocuk, yaratıcı davranışlarla yeni yollar bulma ve rol oynamayla çatışmaları çözme kapasitesini geliştirir. Çocukta grup içinde bağımsız olma, kurallara uyma, birlikte karar verme becerisi gelişir, doğru ahlaki yargılar oluşur (Akt. Köksal-Akyol, 2012; Alevcan, 2005). Öğrencinin aile, çevre ve eğitimle kazandığı sosyal beceriler kendisinin etkileşimlerde dramadan etkili biçimde yararlanmasını sağlar. Sınıfta oynanan oyunlar yoluyla öğrenciler hem öğrenir hem de kaynaşır. Öğrenciler kendini sınıfın, okul ortamının bir parçası gibi hisseder. Öğrenmeye açık hale gelir. Birlikte oynanan oyunlar yoluyla "biz" kavramı oluşturulur (MEGEP, 2006). Araştırmanın Amacı Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının drama yönteminin okul öncesi programında kullanılmasıyla ilgili görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmanın temel iki problem cümlesi şöyledir: "KKTC'de dramanın okul öncesi programında kullanılmasıyla ilgili okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?" "Öğretmen adaylarının görüşleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?" Yöntem Bu araştırma korelasyonel bir araştırmadır. Korelasyonel araştırmalar iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden açıklandığı araştırmalardır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009). Araştırmada çalışma grubunu, KKTC'deki bir üniversiteye devam eden öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışma için gerekli verilerin toplanması için araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan ilgili ölçekler kullanılacaktır. Bu ölçeklerden biri niceliksel veri toplama tekniklerine (likert tipinde) diğeri ise niteliksel veri toplama tekniklerine (görüşme protokolü şeklinde) uygun olarak tasarlanmıştır. Bulgular ve sonuç araştırmacılar öğretmen adaylarının olguya ilişkin algılarına ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik ölçümlerinin sonunda elde edilen nitel ve nicel veriler birbirleriyle ilişkilendirilerek bütünsel bir yorumlamaya ulaşılacaktır. Sonuçlar, sunum esnasında paylaşılacak ve dinleyicilerden gelen dönütlerle şekillendirilip, raporlaştırılacaktır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen yetiştirme, okul öncesi eğitimi, yaratıcı drama yöntemi

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA DOĞA-ÇEVRE BİLİNCİ KAZANIMLARI

Öğr. Gör. Dr. Semra ERTEM, Dokuz Eylül Üniversitesi, semra.ertem@deu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Rıdvan KETE, Dokuz Eylül Üniversitesi, ridvan.kete@de.edu.tr

ÖZET

İnsanların çocuklarımıza daha iyi bir dünya bırakma felsefesi ile yola çıkmasına karşılık doğal çevre her gün bir öncesini aratacak şekle dönüşmektedir. Bu gerçekler göz önüne alındığında, çocuklarımıza çevre duyarlılığını erken yaşlarda başlatma gerçeği önem kazanmaktadır. Bu çalışmanın amacını, insanların çevreyi tanıma ve gözlemlemeye başlayacağı yaşlardan itibaren, çevreye duyarlı yeni neslin eğitiminden çevreye sorumlu olan insan olarak "Okul Öncesi Çocukların Doğa-Çevre Bilincinin Kazanımları" oluşturmaktadır Yöntem: Araştırmanın Modeli; bu araştırmada; durum tespit etmeye yönelik bir nitel çalışma şekli olarak görüşme modeli kullanılmıştır. Türnüklü (2000)'ye göre insanların deneyimlerinden ve bu deneyimleri nasıl dile getirdiği ve anlamlandırmaya çalışmak amacıyla görüşme formları kullanılabilmektedir. Araştırmada veriler bire bir görüşme ile sağlanmıştır. Görüşme sırasında kullanılan form" Doğa Hakkında ne biliyorsunuz" cümlesinden oluşmaktadır. Yıldırım ve Şimşek (2004)'e göre görüşme formu bir amaç için hazırlanmış ise etkili bir iletişim süreci olarak kullanılabilmektedir. Evren ve Örneklem: Araştırmanın evrenini 2014-2015 öğretim yılı İzmir-Karşıyaka'daki özel okul öncesi kurumlarındaki öğrenciler oluşturmuştur. Örneklemi ise bu okullardaki gözlemciyle görüşmeye istekli olan çocuklar rastgele seçilmiştir. Gözlemciyle görüşmek istemeyen veya görüşmeleri yarım bırakan çocuklar değerlendirmeye alınmamıştır. Değerlendirmeye alınan 20 okul öncesi öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri Toplama Aracı: Veriler, okul öncesi eğitimindeki (5 yaş grubu) öğrencilerle birebir görüşme ile sağlanmıştır. Araştırmada veriler, araştırmacıların uzman öğretim elemanlarının görüşlerini alarak hazırladıkları yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak toplanmıştır. Fakat görüşmeler sırasında çocukların verdikleri cevaplar doğrultusunda önceden kaydedilmemiş sorular ortaya çıkmıştır. Görüşme formu; insanların deneyimlerini açıklama ve anlamlandırma aracı olduğu gibi etkili bir iletişim süreci olarak tanımlanmaktadır (Türnüklü, 2000; Yıldırım ve Şimşek (2004). Görüşme sırasında çocukların verdiği cevap ve açıklamalar ayrı ayrı not edilerek veriler oluşturulmuştur. Veri Analizi: Veri analizleri içerik analiz yöntemi ile yapılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2004)'e göre nitel bir veri analizi olan içerik analizi, elde edilen verileri açıklayabilecek, kavram ve ilişkilere ulaşmak olarak belirtilmektedir. Elde edilen veriler 2 farklı zamanda 2 araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanarak tutarlılıkları incelenmiştir. Elde edilen verilerin benzerliklerine göre kodlama ile temalar oluşturulmuştur. Birinci okulun bir sınıfındaki 5 öğrenci A1…...A5, aynı okulun farklı öğretmene ait diğer sınıfın 5 öğrencisin A6…..A10 olarak , başka okulun aynı sınıftaki 5 öğrenci B1….B5 ve diğer sınıf 5 öğrencisi B6….B10 olarak kodlanmışlardır. Böylece oluşan ölçeğin geçerliliği uzman görüşlerine, tutarlılığı ise farklı zamanlarda oluşturulan kodlamadaki ilişkiye göre düzenlenmiştir. Bütün görüşme formu sonuçları tek tek incelenerek elde edilen görüşler belirlenmiştir. Elde edilen verilere göre grupların temalara göre frekans ve yüzdeleri hesaplanarak ilgili tablo ve grafikleri meydana getirilmiştir. Bu bir tarama (survey) araştırması olduğu için veriler, her bir soruyu cevaplayan kişilere ait sıklık dereceleri ve yüzdeleri şeklinde hesaplanarak tablo haline getirilmiştir. Bulgular ve sonuç: Elde edilen veriler çetelenerek ilgili tablolar oluşturuldu. Bu araştırma sonucunda, Özkan ve Soylu (2010)'da olduğu gibi çevre bilinci için toplumsal etkenlerin her yönü ile incelenerek araştırılmasının daha uygun bilinçli bir gelecek için önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca okul kadar ailenin de çocukların gelecekteki doğa bilincinde önemli yer oluşturdukları görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığının koordinasyonu ile televizyon programları, hikaye kitapları ve ders kitaplarında yanlış kavram oluşturabilecek ifadelerin yer alması önlenmelidir.

Anahtar sözcükler: Bilinç, çevre, doğa, okul öncesi

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ALICI-İFADE EDİCİ KELİME BİLGİSİNİN YORDAYICISI OLARAK EV-İÇİ OKURYAZARLIK ORTAMININ İNCELENMESİ

Arş. Gör. Dilek ALTUN, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, daltun@metu.edu.tr
Doç. Dr. Feyza TANTEKİN ERDEN, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, tfeyza@metu.edu.tr
Prof. Dr. Catherine E. SNOW, Harvard University, catherine_snow@gse.harvard.edu

ÖZET

Okul öncesi dönem kelime bilgisi, çocukların sözel dil gelişiminin göstergesi olmakla birlikte gelecek okuma başarılarının da güçlü yordayıcılarından biridir (De-Jong ve Leseman, 2001; Muter, Hulme, Snowling, ve Stevenson, 2004; NELP, 2008; Storch ve Whitehurst, 2002). Kelime bilgisi çocukların çevreleri ile iletişim kurma, algılama, anlamlandırma ve kendilerini ifade etme süreçlerinde kullandıkları önemli bir araçtır. Aynı zamanda yazılı dilden anlam kurma süreci olan okuma becerisi için de temel unsurlardan biridir. Çocuklar hem akademik başarıları hem de sosyal yaşamları için önem taşıyan kelime bilgisini, yaşamlarının ilk yıllarından itibaren çevreleri ile etkileşimleri sonucu kazanmaya başlamaktadırlar (Bee, 2000; Pancsfor ve ark. 2008; Pikulski ve Templeten, 2004; Snow, 1977). Kelime kazanım sürecinde çocukların ilk çevreleri olan ev ortamları ve ilk etkileşim kurdukları ebeveynleri büyük rol oynamaktadır (Leseman ve Jong, 1998; Quiroz, Snow ve Zhao, 2010; Weizman ve Snow, 2001). Uluslararası alanyazında birçok araştırma çocukların kelime kazanımlarını destekleyen çocuk-ebeveyn etkileşimlerini ve ev-içi dil deneyimlerini ortaya koymaya çalışmaktadır (Akhtar, Dunham ve Dunham, 1991; Duursma ve ark. 2007; Frijters, Barron ve Brunello, 2000; Hoff, 2003). Ulusal alanyazında ise sınırlı sayıda çalışmanın (örn: Erdoğan, Şimşek-Bekir ve Aras, 2005; Kayılı, Koçyiğit ve Erbay, 2009; Yıldırım-Doğru, Konuk-Er ve Demiray, 2010) okul öncesi dönem kelime bilgisini ele aldığı görülmekle birlikte ev-içi okuryazarlık ortamı ile alıcı-ifade edici kelime bilgisi arasındaki ilişkiyi inceleyen basılı bir çalışmaya rastlanamamıştır. Uluslararası Okuma. Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS, 2001) araştırma sonuçlarına göre Türkiye, ev-içi okuryazarlık ortamı indeks sıralaması açısından uluslararası ortalamanın gerisinde yer almaktadır. Uluslararası veriler kullanarak yapılan karşılaştırmalı araştırmalar, ev-içi okuryazarlık ortamının sadece sosyo-ekonomik düzey ile ilgili olmadığına, aynı zamanda toplumların okuryazarlık kültürleri ile de ilişkili olduğuna dikkat çekmektedir (Evans, Kelley, Sikora ve Treiman, 2010; Kelley, Evans ve Sikora, 2006). Bu çalışma kapsamında öncelikle Türkiye bağlamında okul öncesi dönem ev-içi okuryazarlık ortamının özelliklerinin araştırılması hedeflenmiştir. Bununla birlikte, okul öncesi dönem alıcı-ifade edici kelime bilgisi ile ev-içi okuryazarlık ortamı arasındaki ilişkinin incelenmesi ve kelime bilgisinin yordayıcısı olan ev-içi okuryazarlık deneyimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın verileri Türkçe için özgün geliştirilmiş ve norm çalışması yapılmış Türkçe İfade Edici ve Alıcı Dil (TİFALDİ) Testi (Kazak-Berument ve Gül-Güven, 2013), Ev-İçi Okuryazarlık Ortamı Ölçeği (Marjanovic Umek, Podlesek ve Fekonja, 2005) ve aile bilgi formu ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara'da okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören 5 yaş grubu 168 çocuk oluşturmaktadır. Araştırma verileri SPSS 22. istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle, ev-içi okuryazarlık ortamı ve bazı demografik değişkenlere ilişkin betimsel analizler sunulmuştur. Çocukların cinsiyet, yaş ve kardeş sayısı gibi değişkenlere göre kelime bilgisi puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile test edilmiştir. Okul öncesi dönem alıcı-ifade edici kelime bilgisinin yordayıcısı olan değişkenler çoklu regresyon analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar ilgili alanyazın ışığında tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Ev-içi okuryazarlık ortamı, okul öncesi dönem, alıcı-ifade edici kelime bilgisi

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ARICILIK MÜZESİNİN ÖĞRETİM AMAÇLI KULLANIMI

Öğr. Gör. Nihal MACCARİO, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nihalkuruoglu2@gmail.com

ÖZET

Eğitimde yapılandırmacı yaklaşımın yaygınlaşması ile bireylerin, aktif katılımda bulundukları ve deneyim kazandıkları etkileşimli ortamlar ön plana çıkmış, bu nedenle müzeler, ideal eğitim ve öğretim ortamı olarak önem kazanmıştır. Farklı zekâ alanlarını uyaracak etkinliklerle desteklenmiş programlar müzede gerçekleştirilen öğretimi ilginç hale getirmekte, yaparak yaşayarak öğrenmeye katkı sağlayabilmektedir. Öğretmenlerin okul dışı öğrenme ortamında iyi tasarlanmış bir öğretimi deneyimlemeleri, bunu kendi öğrencileri için kullanabilmelerine yardım edebileceği ifade edilmektedir. Bu çalışmada okul öncesi dönem çocuklarıyla, Muğla Arıcılık Müzesinde gerçekleştirmek üzere bir dizi etkinlik uygulanmıştır. Etkinliklerin uygulanmasında Eğitim Fakültesi öğrencileri görev almışlardır. Arıcılık Müzesi örneğinde çoklu zekâ alanlarını uyarabilecek etkinliklerin planlanması ve çocuklarla birlikte uygulanmasının, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin meslek yaşamlarında okul dışı öğrenme ortamları ile ilgili gereklilikleri fark etmeleri ve kullanabilmeleri için yol gösterici olabilecektir. Etkinlik süreci aşağıda tanıtılmıştır. Müze ziyareti öncesinde hazırlık amacıyla iki ana sınıfından 27 çocuk ve öğretmenleri ile birlikte geziye katılmadan önce, sınıfta "Arı ile ilgili sorular cevaplandırma; ballı süt; içme-arı sesi dinleme; preparatta bulunan arıyı büyüteçle inceleme ;arı yap-bozunu birlikte tamamlama etkinlikleri yapılmıştır. Arıcılık Müzesinin ziyaret edildiğinde Eğitim Fakültesi öğrencileri ana sınıfından müzeye gelen çocuklarla eşleştirilip etkinlik süresinde bire bir ilgilenmişlerdir. Öğrenciler çocuklara müzede sergilenen nesneleri tanıtmış ve soru yaprağındaki soruları sormuşlardır. Müze, istasyon yöntemi ile gezilirken "arı çeşitleri; arının organları; arı kovanların özellikleri; arıların tozlaşmaya katkısı ve arının ürünleri" temalarına odaklanmışlardır. Daha sonra da müzede arı hakkında belgesel ve animasyon izlenmiştir. Çocuklar arı kostümleri giyip arı ile ilgili şarkı söyleyip oynamışlar ve etkinlik bitirilmiştir. Müze ziyareti sonrasında çocuklar sınıfında arı kostümleri ile "tozlaşma ve bal oluşumu ile ilgili canlandırmaları" yapmışlardır. Canlandırma bitiminde çocuklara sorular sorulup bilgileri pekiştirmiştir. Daha sonra da arı ile ilgili yaşantıları ile bağlantılı olarak öğretmenleri tarafından çocuklara atık malzeme ile arı figürleri yaptırılmıştır. Bu çalışmanın amacı, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin söz konusu öğretim hakkındaki görüşlerini tespit etmektir. Çalışmaya 2015-2016 Güz döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi A. B.D., 3 sınıfında okuyan 27 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın verileri dört açık uçlu sorudan oluşan bir anket ile toplanmıştır. Elde edilen nitel veriler tematik içerik analizine tabi tutulmuştur. Verilerin analizinden elde edilen bulgulara göre; okul öncesi çocukları Arıcılık Müzesinde heyecanlı, meraklı, dikkatli ve ilgili davranmışlardır. Çocuklar ziyaret boyunca bal arıları hakkında eğlenerek öğrenmişlerdir. Eğitim

Fakültesi öğrencileri ise müzelerin öğrenme ortamı olarak kullanımında ziyaret öncesi etkinliklerin önemini fark etmişlerdir. Bu yaşantının kendilerine müzeleri fen öğretme amaçlı kullanabilme, materyal tasarlama, disiplinleri bir araya getirme, yaratıcılık gibi birçok açıdan katkı getirdiğini açıkça belirtmişlerdir. Farklı zeka alanlarını uyarabilecek etkinlikler için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak Arıcılık müzesinde farklı disiplinlerin bir araya getirildiği, çoklu zeka teorisine uygun olarak hazırlanmış bir öğretimin okul öncesi çocuklarının fen öğrenmesine katkısı yanında bu öğretim sürecine katılan Eğitim Fakültesi öğrencilerinin mesleki gelişimine de katkı sağlayabilecektir.

Anahtar sözcükler: Arıcılık müzesi, bal arısı, okul dışı öğrenme ortamları

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUĞU OLAN ÇALIŞAN ANNELERİN ANNELİK ALGISININ İNCELENMESİ

Arş. Gör. Erdoğan ÖZEL, İnönü Üniversitesi, erdogan.ozel@inonu.edu.tr
Arş. Gör. Aslıhan ÖZEL, İnönü Üniversitesi, aslihan.ozel@inonu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Hikmet ZELYURT, İnönü Üniversitesi, hikmet.zelyurt@inonu.edu.tr

ÖZET

Ülkemizde ekonomik koşulların hızla değişmesi bebeği olabilecek yaşta olan çalışan kadın sayısının da artmasına neden olmuştur (Karaca Çiftçi, 2010). Toplumsal baskılar, kadınların başta ekonomik bağımsızlığı sağlaması olmak üzere birçok hakkı da yanında getirecek olmasına karşın kariyerden önce çalışmamasını öngörmektedir (Poduval, 2009). Çalışan bayan sayısının artması toplumda daha önceden var olan "kadının yeri evidir" tabusunu bir nebze olsun farklı bir yöne çekmiştir. Bir bayanın hem çalışıp, hem de ailesiyle ilgili sorumluluklarını yerine getirebildiğinin görülmesi toplumsal baskıların da azalmasında etkili olmuştur. Annelerin, annelik konusunda iki farklı görüşe sahip olduğunu söylenebilir. Bunlardan ilki annenin en azından belirli bir süre çocuğuna bizzat kendisini bakmasıdır ki; aksi halde çocukta bazı psikolojik bozukluklar oluşabildiği şeklindedir. Bir diğer görüş ise, çalışan annelerin çocuklarıyla kısa zamanda daha kaliteli vakit geçirdiği içeriğini barındırır. Bu konuda uzmanların bazıları çalışan annelerin çocuklarına gereken zamanı ayırmadıklarını, anne-çocuk bağını oluşturamadıklarını, bunun da çocukta güven duygusunu engellediğini ve gelişim bozukluğu olarak kendini gösterdiğini ifade ederken, bazıları da tüm ilgisini çocuğuna veren annelerin çocuklarının gelişimini olumsuz olarak etkilediğini savunmaktadır (Özmermer, 2008). Çalışma hayatına giren ve çocuğu olan annelerin gün geçtikçe artmasıyla birlikte, çocukların bu değişimden nasıl etkilendiği de incelenmeye başlanmıştır (Alvarez, 1985). Bu nedenle günümüzde çalışan annelerin annelik algıları ve çocuklarının gelişimsel durumları üzerinde durulması önem arz etmektedir. Bu çalışmada okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin annelik algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde "Çalışan anneler anneliği nasıl algılamaktadır?", "Annelik çalışan bayanların hayatlarını nasıl etkilemektedir?" ve "Annenin çalışması çocuğun gelişimini ne yönde etkilemektedir?" sorularına cevap aranmıştır. Araştırma okul öncesi dönemde çocuğu olan çalışan annelerin annelik algısının nitel yöntemler kullanılarak incelendiği tanımlayıcı yani nitel bir araştırmadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji kullanılmıştır. Araştırmada okul öncesi dönemde çocuğu bulunan benzeşik örnekleme yoluyla seçilen ve sınıf öğretmeni olarak çalışan 13 anneden bireysel görüşmelere katılmayı kabul eden 7 anne yer almıştır. En küçüğü 29 yaşında en büyüğü ise 35 yaşındadır. Çalışmaya katılan annelerin 5'inin tek çocuğu 2'sinin ise 2 çocuğu bulunmaktadır. Araştırmada çalışan annelerin anneliği nasıl algıladığını belirlemek amacıyla Literatür taranarak ve uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formunda 1 ana soru ve 6 alt soru yer almaktadır. Anneler ile yapılan görüşmeler izinleri alınarak ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler bütüncül bir yaklaşım izlenerek incelenmiş ve çalışan annelerin annelik algısına yönelik ortak temalar oluşturulmuştur. Belirlenen bu temalar doğrultusunda sorulan sorulara verilen cevaplar sistematik bir şekilde düzenlenmiş ve yorumlanmıştır. Annelerin verdikleri cevaplardan doğrudan alıntılar yapılarak çalışmada kullanılmıştır. Çalışmada annelerin kendilerini daha samimi ifade etmelerini sağlamak amacıyla gerçek isimleri kullanılmamış, bunun yerine A kısaltması kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda çalışan annelerin çoğunun anneliğe karşı olumlu bir bakış açısına sahip oldukları, anne olduktan sonra kişilik özelliklerinde ve mesleki tutumlarında kendilerini geliştirdiklerini, çalışmalarının çocuklarının temel becerileri kazanmalarında ve karşılaştıkları güçlüklerle başa çıkmalarında etkili olduğunu düşündükleri belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Annelik algısı, çalışan anne, okul öncesi dönem, sınıf öğretmenleri

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ UYGULAMALARI İÇİNDE YER ALAN AİLE KATILIMI ÇALIŞMALARINA YÖNELİK EBEVEYN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Sevda ÇETİNKAYA, Mustafa Kemal Üniversitesi, scetinkaya@mku.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Serap İŞLEKYAY, Mustafa Kemal Üniversitesi, serap.islekyay@outlook.com

ÖZET

Okul öncesi dönemde çocuğun gelişimi eğitimi ve ilkokula hazırlanması sürecinde okul öncesi eğitim kurumları ve ailenin rölü büyüktür. Okul öncesi eğitim kurumları bu hazırlık sürecini sistematik olarak bir program dâhilinde yürütme görevini üstlenmektedir. Aileler ise bu programın kimi zaman uygulama alanı kimi zaman hazırlık alanı kimi zaman da tekrarlayıcı olma durumu ile en önemli parçasıdır. Çocuğun eğitiminde, birbirinin tamamlayıcısı durumunda olan ailenin ve okulöncesi eğitim kurumlarının istenilen düzeyde başarıyı sağlaması, birbirleriyle işbirliği içinde olmalarına bağlıdır. Bu işbirliği sayesinde bir yandan çocuğun eğitimi ve gelişimi ile ilgili sorumluluk paylaşılacak diğer yandan çocuklar aileleriyle daha kaliteli zaman geçirebilecekler. Günümüzde babaların yanında annelerin de iş hayatında aktif olarak yer alması nedeniyle cocuğun ailesi ile geçirdiği zaman azalmakta ve ailelerin çocuklarının eğitiminde daha pasif kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, okulöncesi eğitim kurumlarının aileleri, çocuk gelişimi ve eğitimi konularında bilinçlendirilerek okulöncesi eğitime katılımlarının sağlanması, büyük önem taşımaktadır. Aile katılımı çalışmaları, aileler açısından, çocuklarıyla birlikte olma fırsatını yakaladıkları, çocuklarının ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerini ve geliştirmelerini gözlemleme şansı buldukları okulda

yapılanlardan haberdar oldukları ve çocuklarının gelişimlerine önemli katkılar yapmalarına olanak sağlayan çalışmalardır. Çocuklar açısından aileleriyle birlikte zaman geçirme, becerilerini sergileyebilecekleri ortamın oluşması, rol model oluşturma ve iletişim ve kendini ifade etme gibi becerileri geliştirebilecekleri güvenli bir liman özelliği taşımaktadır. Kurumlar açısından aile katılımı, bir program çerçevesinde eğitimin uygulama alanı ve en büyük destekçisidir. Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmalarının ebeveyn görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç çerçevesinde ailelerin sınıf içi çalışmalarına katılımı, evde öğrenmeye dayalı uygulamalara katılım ve kurum programına katılıma yönelik görüşleri değerlendirilmiştir. Araştırmada var olan bir durumu ortaya koymak için betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ve bu görüşmelere göre hazırlanan Veli Görüşleri Anketi ile toplanmıştır. Çalışmanın birinci aşamasında 10 öğrenci ebeveyni görüşülmüştür. Görüşme formundan elde edilen verilerin incelenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Daha sonra anket maddeleri oluşturulmuş ve pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonrası işlevsiz maddeler elenmiş ve "Aile Katılımı Veli Görüşleri Anketi" oluşturularak velilere uygulanmıştır. Ankete 2014-2015 eğitim öğretim yılında Hatay ili merkez ilçelerindeki okulöncesi eğitim kurumlarında çocuğu bulunan 33 öğrenci ebeveyni katılmıştır. Çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında ailelerin eğitim öğretim sürecine katılım konusunda istekli oldukları ve evde öğrenmeye dayalı etkinliklere, sınıf içi etkinliklerine ve kurum etkinliklerine katılım gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Aile katılımı, okul-aile işbirliği, veli görüşleri, okul öncesi

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA YAPILAN BESLENME FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Semra BAŞARAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, semrabasaran@mu.edu.tr
Lisans Öğrencisi Gökmen Gurur DEVECİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gurur6970@gmail.com

ÖZET

Eğitimin ilk basamağını oluşturan okul öncesi eğitim, gömleğin ilk düğmesi gibidir; doğru iliklenmesi daha sonraki eğitim aşamalarının yolunda gitmesi için önemlidir. Okul öncesi eğitim döneminde çocuklar ilköğretime hazırlanırken paylaşmayı, dayanışmayı, sosyalleşmeyi ve birlikte çalışmayı öğrenirler. Özellikle girişimcilik, özerklik ve temel güven gibi bazı duygu ve davranışları kazanmaları için desteklenirler. Bu dönem çocuklarının sağlıklı ve düzenli bir gelişim gösterebilmesi için ebeveynleri tarafından sevgi ve şefkat ihtiyaçlarının karşılanması kadar sağlıklı ve dengeli beslenmeleri de önemlidir. Okul öncesi dönemdeki çocuklarda hızlı büyüme ve gelişme nedeniyle pek çok besin öğesine olan gereksinim yaşamının diğer dönemlerine oranla daha fazladır. Bu nedenle bu dönemde yeterli ve dengeli beslenme kadar, doğru beslenme alışkanlıkları kazanmak da önemlidir. Çünkü sağlıklı beslenme çocuğun bedensel, sosyal ve duygusal gelişimi ve davranışları üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. Yeterli ve dengeli beslenme alışkanlıklarının okulda kazandırılması olumlu beslenme alışkanlıklarının gelişmesini sağladığı gibi kısa ya da uzun vadede ortaya çıkabilecek hastalıkların önlenmesini de sağlamaktadır. Beslenme alışkanlıklarının temeli atıldığından çocukluk dönemi beslenme alışkanlıklarının kazandırılmasında kritik bir öneme sahiptir. Çünkü çocukluk döneminde edinilen beslenme alışkanlıkları yetişkinlik döneminde de devam etmektedir. Buradan hareketle, okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklara sağlıklı beslenme alışkanlıklarının kazandırılması amacıyla beslenme uygulamaları yapılmaktadır. Ancak, okul öncesi eğitimde niteliğin arttırılması açısından söz konusu bu uygulamaların hedeflenen amaçlara uygunluğunun değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarında yapılmakta olan beslenme uygulamalarının amacına uygunluğunu değerlendirmek ve bu etkinliklerin niteliğini arttırmaya yönelik öneriler geliştirmek hedeflenmiştir. Araştırma betimsel bir durum çalışması olarak tasarlanmış olup, çalışmaya Muğla ili Menteşe ilçesinde görev yapmakta olan okul öncesi öğretmenlerinden gönüllü olanlar dâhil edilmiştir. Çalışmada verilerin yarı yapılandırılmış görüşme formları ve öğretmenlerin hazırlamış olduğu dokümanlardan (aylık beslenme çizelgelerinden) elde edilmesi planlanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılacak olup, araştırma verilerin toplanması aşamasında devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Beslenme eğitimi, okul öncesi eğitim, okul öncesi eğitimde beslenme, okul öncesinde beslenme eğitimi

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE OKUMA YAZMA HAZIRLIK ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN TUTUMLARI: ESKİŞEHİR İL ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Yalçın BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, yalcinbay73@gmail.com
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, anilan.huseyin@gmail.com

ÖZET

Yapılan araştırmada, Eskişehir ili merkez ilçelerinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulu ve ilkokullarda görevli ana sınıfı öğretmenlerinin ilk okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına ilişkin tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte öğretmenlerin tutumlarının kıdem, mezun oldukları okul ve görev yaptıkları okul türüne göre farlılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırma evrenini, Eskişehir ili merkez ilçelerinde anaokulu ve ilkokul bünyesinde ana sınıfı öğretmeni olarak görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmada Bay (2008) tarafından geliştirilen ve geçerlilik güvenirlilik çalışması yapılmış olan "Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarında Öğretmen Yeterlilik Algılarını Belirleme Ölçeği" kullanılmıştır. Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğünden iki merkez ilçede yer alan tüm bağımsız anaokulları ve ilkokullarda görev yapan ana sınıfı öğretmenlerine anket uygulanma izin talebinde bulunulmuştur. Örneklemin evreni temsil etmesi amacıyla, okulların bulunduğu bölgelerin sosyo-ekonomik düzeyine (düşük, orta, yüksek) göre her ilçeden 1 anaokulu, 1 ilkokul olmak üzere toplam 12 okul belirlenmiştir. Okulların bulunduğu bölgelerin sosyo-ekonomik düzeylerinin belirlenmesinde İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinden ve Rehberlik Araştırma Merkezlerinden bilgi alınmıştır. Araştırma sürecinde bu okullarda görev yapan ana sınıfı öğretmenlerine ölçek uygulanmıştır. Elde edilen veriler 0.05 anlamlılık düzeyi esas alınarak yorumlanmıştır. Araştırmada anaokullarında ve ilkokullarda görev yapan ana sınıfı öğretmenlerinin okuma yazma hazırlık çalışmalarına ilişkin tutumlarının

kıdem, mezun oldukları okul ve görev yaptıkları okul türüne göre (P>0.05) anlamlı farklılık olup olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen veriler tatlılaştırılarak yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular dikkate alınarak ana sınıfı öğretmenlerinin okuma yazma hazırlık çalışmalarına ilişkin tutumlarında olumlu yönde gelişme kaydedilebilmesi için öneriler sunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Ana sınıfı, ilk okuma yazma, okul öncesi eğitim, okumaya hazırlık, yazmaya hazırlık

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE YAPILAN OKUMA YAZMAYA HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Semra BAŞARAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, semrabasaran@mu.edu.tr

ÖZET
Çocuğun sağlıklı bir şekilde büyüyebilmesi ve gelişebilmesi, öğrenmeye karşı olumlu tutumlar geliştirebilmesi için nitelikli bilişsel uyarıcıların, zengin dil etkileşimlerinin, olumlu sosyal-duygusal deneyimlerin çocuğa sunulduğu ve çocuğun bağımsızlığının desteklendiği bir çevrenin yaratılması gerekmektedir. Bu ise ancak sağlıklı bir aile ortamı ve nitelikli bir okul öncesi eğitimi ile mümkündür. Buradan hareketle ülkemizdeki okul öncesi eğitimin amaçları şu şekilde tanımlanmıştır: 1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, 2. Onları ilkokula hazırlamak, 3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak, 4. Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak. Söz edilen amaçlar doğrultusunda 2013 yılında okul öncesi eğitim programı güncellenmiş ve uygulamaya konulmuştur. 2013 okul öncesi eğitim programında ilköğretime hazırlık çalışmaları; okul öncesi eğitime devam eden çocukların sosyal-duygusal, fiziksel, bilişsel, dil ve öz bakım becerileri gibi bütün alanlarda eşit şekilde desteklenmesini hedefleyen ve birbiri üzerine eklenerek gitmesi gereken çalışmaların tamamı olarak tanımlanmaktadır. Okul öncesi dönem okuma yazma becerilerinin gelişimi için çok önemli bir dönemdir. Okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ilköğretime hazırlık çalışmaları kapsamında yer alan ve çocukların ilkokula geçişini kolaylaştırmak, hazırbulunuşluk düzeylerini arttırmak amacıyla yapılan etkinliklerdir. 2013 okul öncesi eğitim programında da belirtildiği gibi kesinlikle okuma ya da yazmayı öğretmeye yönelik etkinlikler değildir. Amaç; çocukların okuma ve yazmayı öğrenmesini kolaylaştıracak ve çabuklaştıracak ön becerileri kazandırmaktır. Çocukların öncelikle, okuma yazmanın gerekliliği ve gerçek yaşam ile ilişkisini anlamaları dolayısıyla okuma yazmaya ve okula karşı olumlu tutum geliştirmeleri hedeflenmektedir. Okul öncesi dönemde yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının sadece kitap/kavram/çizgi çalışmaları ile değil sanat, drama, müzik oyun gibi birçok farklı etkinlik türü ile gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Söz konusu bu etkinliklerle çocukların aynı zamanda verilen yönergelere uygun hareket etme, bir etkinliği belli bir süre ile sürdürebilme ve etkinliğin sonucuna varabilme gibi davranışları da kazanmaları hedeflenmektedir. Okuma yazma becerileri çocukların sonraki öğrenim yaşantısındaki başarılarını önemli ölçüde etkilemektedir. Okuma yazma becerilerinin temeli olan; sözel dil becerisi, yazı farkındalığı, alfabe bilgisi ve yazı yazma öncesi becerilerinin temeli okul öncesi dönemde atılmaktadır. Bu temel becerilerin kazandırılması tesadüflere bırakılmayacak kadar önemlidir. Bu konuda program geliştirme uzmanlarına, okul öncesi ve sınıf öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan okuma yazmaya hazırlık çalışmaları incelenmiş, okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin görüş ve önerileri ortaya konulmuştur. Araştırma betimsel bir durum çalışması şeklinde tasarlanmış olup çalışmaya Muğla ili Menteşe ilçesinde görev yapmakta olan okul öncesi öğretmenleri ve birinci sınıf öğretmenleri dâhil edilmiştir. Çalışmada veri toplama amacı ile yarı yapılandırılmış görüşmelerden ve öğretmenlere ait dokümanlardan faydalanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analiz süreci devam etmekte olup araştırma sorularına uygun çözümlemeler gerçekleştirilecektir. Buna ek olarak elde edilen sonuçlara uygun hem araştırmacılara hem de uygulayıcılara önerilerde bulunulacaktır.
Anahtar sözcükler: Okul öncesi eğitim, okul öncesi eğitim programı, okuma yazmaya hazırlık

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLER TARAFINDAN ÇOCUKLARIN OKUMA YAZMAYA HAZIRLIK BECERİLERİNİ DESTEKLEMEYE YÖNELİK GERÇEKLEŞTİRİLEN UYGULAMALAR (TEKSAS EYALETİ ÖRNEĞİ)

Arş. Gör. Lütfiye COŞKUN, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, lutfiyeseven@hotmail.com
Doç. Dr. Ümit DENİZ, Gazi Üniversitesi, sea_edu2003@yahoo.com

ÖZET
Çalışmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi dönem çocukların okuma yazmaya hazırlık becerilerini desteklemeye yönelik yaptıkları uygulamaları belirlemektir. "Sınıfınızda gerçekleştirdiğiniz okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri nelerdir, okuma yazma becerilerini desteklemek amacıyla kullandığınız yöntem ve teknikler nelerdir, sınıf çevresini zenginleştirmek amacıyla yaptığınız düzenlemeler nelerdir, sınıfınızda kullandığınız okuma yazma materyalleri nelerdir, okuma yazma etkinliklerinin önemi hakkında aileleri bilgilendirme yollarınız nelerdir?" sorularına cevap aramak için nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu A.B.D. nin Teksas eyaleti Denton şehrininin okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 20 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma niteliksel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Niteliksel araştırmalar herhangi bir konu üzerinde derinleşmesine veri toplanmasına olanak sağlayan bir araştırma modelidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmada öğretmenlerin uygulamaları araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme soruları aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonucunda görüşme yapılan öğretmenlerin çocukların okuma yazmaya hazırlık becerilerini desteklemek için yaptıkları uygulamalar belirlenmiştir. Öğretmenlerin sınıf içinde uyguladıkları etkinlikler, yaptıkları sınıf çevresi düzenlemeleri, çocuklara sundukları materyaller, kullandıkları teknik yöntemler ve aileleri bilgilendirme yollarına yönelik gerçekleştirdikleri uygulamalar belirlenerek kategoriler halinde verilmiştir. Okuma yazmaya hazırlık becerileri; çocuğun ileri dönemlerdeki akademik ve sosyal başarılarında etkili olan becerilerdir. (Morton, 2014; Lonigan, Burgess ve Anthony, 2000). Yapılan çalışmalarda okul öncesi dönemde kazanılan bu becerilerin ilkokul becerileri üzerinde önemli etkilerinin olduğu görülmektedir (Pinto, Bigozzi,

Gamannossi ve Vezzani, 2012; Piasta, Justice, McGinty ve Kaderavek, 2012). Öğretmenlerin çocukların dil ve okuma yazma gelişimi üzerindeki etkisini bilmek önemli bir konudur. Okul öncesi sınıflarda uygulanan dil ve okuma yazma uygulamaları çocukların okul hazırlığında kritik bir öneme sahiptir (Hindman ve Wasik 2008). Sınıflarda yapılan okuma yazma etkinlikleri çocukların erken okuma yazma becerilerini etkiler (Dickinson ve Caswell, 2007). Öğretmenlerin çocukların okuma yazma kazanımında önemli bir rol oynadıkları göz önünde bulundurulduğunda, yaptıkları uygulamaların belirlenmesi ve değerlendirilmesi oldukça önemlidir. Çalışma, okul öncesi kurumlarında çocukların okuma yazmaya hazırlık becerilerini desteklemek amacıyla öğretmenler tarafından gerçekleştirilen okuma yazmaya hazırlık uygulamalarının belirlenmesi için yapılmıştır. Yapılan bu çalışma öğretmenler tarafından gerçekleştirilen uygulamaların belirlenmesi, öğretmen, aile ve araştırmacılara zengin örnekler sunması ve rehber olması bakımından önemlidir. Araştırmanın okuma yazmayı desteklemeye yönelik zengin örnekler sunması bakımından önemli olduğu ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Okuma yazma materyalleri, okuma yazmaya hazırlık becerileri, okuma yazmaya hazırlık etkinliği

OKUL ÖNCESİ SINIFLARININ GELİŞTİRİLMESİ: KÜLTÜR MERKEZLERİ

Yrd. Doç. Dr. Döndü Neslihan BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, bayneslihan@gmail.com

ÖZET

Okul öncesi eğitim etkinliklerinin gerçekleştirildiği sınıflar çocukların gelişim alanlarını desteklemeye yönelik merkezler olarak düzenlenmektedir. Okul öncesi eğitim programının merkezlerin düzenlenmesinde sınıfların büyüklük durumuna göre öncelik verdiği merkezler içerisinde fen, sanat, blok gibi merkezler yer almaktadır. Bu merkezlerin yanı sıra çocukların ilgi ve merakları doğrultusunda ilgi merkezleri de oluşturulabilmektedir. Bu kapsamda çocukların kültürel gelişimlerine destek vermek amacıyla 12 sınıfı bulunan bir anaokulunda sınıfların içerisinde kültür merkezleri oluşturulmuş, merkezin içerisinde kültürel malzemeler yerleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bu uygulamanın çocuklar üzerinde etkisini görebilmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden gözlem ve görüşme yöntemleri kullanılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan "Görüşme Formu" ile toplanmış ve 10 öğretmenle kültür merkezinin kullanımı ve çocuklar üzerindeki etkisine yönelik görüşme yapılmıştır. Kültür merkezinin çocuklar tarafından kullanımının ayrıntılı olarak betimlemesinin yapılabilmesi için araştırmacı tarafından geliştirilen gözlem formu iki ay süresince çocukların serbest bir şekilde merkezlerde etkinlik yaptıkları oyun etkinliği sırasında uygulanmıştır. Bir saat süren oyun etkinliği için her sınıfta öğretmenler tarafından 14 saat gözlem yapılmış ve toplamda 140 oyun saatinin gözlemi kayıt altına alınmıştır. Öğretmen görüşmelerinin ve gözlem kayıtlarının analizi yapılarak sınıflarda kültür merkezi uygulamasının değerlendirmesi yapılmıştır. Araştırmanın, öğretmenlerin çocukların gelişimlerini desteklemek amacıyla sınıf ortamlarını geliştirmeleri yönünde farkındalık oluşturacağı ve çocukların kültürel değerleri kazanmasında kültür merkezi uygulamasının örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Anaokulu, kültür merkezi, okul öncesi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DRAMA DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Lisans Öğrencisi Mehdi TEZCAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, mehditezcan@outlook.com

ÖZET

Drama, lider ve katılımcıların atölye ortamında rol oynama, doğaçlama gibi tiyatro tekniklerini kullanarak bir olayı, anıyı, kavramı, konuyu, düşünceyi canlandırması olarak ifade edilebilir. Çağdaş insanı yetiştirmede, etkili, kalıcı, ilgi çekici ve verimli bir öğretim yöntemi olarak kullanılan drama yönteminin, gelişim ve öğrenme dersinde öğrencilerin grupla bir işi yapma ve yürütme becerileri, ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerileri ile kendini kontrol etme becerileri üzerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı sınıf öğretmenliği adaylarının drama dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Nicel araştırma desenlerinden tarama modelinde betimsel nitelikli bu araştırmanın evrenini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı öğrencileri oluştururken, örneklemini amaçlı örnekleme ve basit seçkisiz örnekleme yöntemleri kullanılarak belirlenen sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın amaçlı örnekleme tarafını drama dersi almış olan öğrencilerin seçilmesi oluşturmuştur. Bu nedenle basit seçkisiz örnekleme drama dersini aldıkları için 3. ve 4. Sınıf sınıf öğretmeni adayları alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Doğan ve Özberk (2013) tarafından geliştirilen "Tiyatro ve Drama Dersi Tutum Ölçeği (TDUTÖ)" kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,98 olarak bulunmuştur. Ölçeğin kullanılmasında ifadelerin sadece drama dersi olarak ifade edilmesi nedeniyle tekrardan uzman görüşü ve geçerlik güvenirlik işlemleri yapılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 20 paket programı kullanılmıştır. Betimsel istatistiklerden yüzde ve frekans dağılımları verilmiş, anlamlı farklılıkların incelenmesi için t-testi ve anova testi yapılmıştır. Elde edilen bilgiler yorumlanarak literatür çerçevesinde önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Drama, öğretmen yetiştirme, sınıf öğretmeni adayları

TÜRKİYEDE OKULÖNCESİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Yrd. Doç. Dr. Şenay YAPICI, Amasya Üniversitesi, senayyapici@gmail.com
Öğr. Gör. Mehmet YAPICI, Amasya Üniversitesi, myapici69@gmail.com

ÖZET

Okulöncesi eğitim modern eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır. Bugün dünyanın pek çok ülkesinde okulöncesi eğitimin, temel eğitimin ayrılmaz ve zorunlu bir kademesi haline geldiği görülmektedir. Çağdaş yaşamda çağdaş insanın sahip olması gereken beceri ve yeterliliklerin çok önemli bir kısmı eğitim sistemi içinde öğrenilmektedir. Bu sistemin en önemli kademelerinden birisi ise okulöncesi eğitim kademesidir. Okulöncesi eğitim kurumlarının tarihsel gelişimine bakıldığında,

okulöncesi eğitimin yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren bir seçenek olmaktan çıkarak bir zorunluluğa dönüştüğü görülmektedir. Sanayi devrimi ve kadınların çalışma yaşamına katılması ile birlikte, zorunlu bir gereksinim olarak başlayan okulöncesi eğitimi, günümüzde bireyin gelecek yaşantılarına; bilişsel, duyuşsal, fiziksel gelişimi açısından önemli katkılar sağlayan stratejik bir eğitim kademesi olarak kabul edilmektedir. Bireyin bir bütün olarak temel gelişiminin en hızlı şekilde gerçekleştiği 0-6 yaş arasının varlığı, temel beceri ve yeterliliklerin kazanılmasında ve geliştirilmesinde okulöncesi eğitimini vazgeçilmez kılmaktadır. Alanyazın, okulöncesi eğitim kademesinden geçen bireylerin, okulöncesi eğitim almamış bireylere göre daha avantajlı olduğunu gösteren önemli bulgular olduğunu göstermektedir. Öyle ise, okulöncesi öğretim programlarının da diğer eğitim kademelerinin öğretim programları kadar hatta onlardan daha çok önemli olduğu söylenebilir. Bu çalışmada, Cumhuriyet Dönemi (1923-2013) okulöncesi öğretim programlarının tarihsel gelişimi kronolojik olarak ele alınarak değerlendirilmektedir. Çalışmadan, elde edilen bulgulara göre, Cumhuriyet Dönemi okulöncesi eğitimine ilişkin ilk ciddi girişimin 4 Ocak 1952de 780 sayılı Tebliğler dergisinde yayınlanan Ana Okulları Yönetmeliği ile gerçekleştiği görülmektedir. Çağdaş dünya koşullarında ise gerçek anlamda ilk okulöncesi öğretim programının 1994 yılında geliştirildiği görülmektedir. Sonrasında ise, değişen gereksinimler ve koşullar doğrultusunda 2002 ve 2006 yıllarında okul öncesi öğretim eğitim programları geliştirilmiş ve son olarak 2013 yılında yeni okulöncesi programı yürürlüğe girmiştir.

Anahtar sözcükler: Değerlendirme, öğretim programı, okulöncesi, tarihsel gelişim, Cumhuriyet dönemi

TÜRKİYE'DE KULLANILAN İLKOKULA HAZIR BULUNUŞLUK TESTLERİNİN İNCELENMESİ

Öğretmen Semra AKYOL, Kemal Kaya İlkokulu, semraakyol050784@gmail.com
Prof. Dr. Alev ÖNDER, Marmara Üniversitesi, alevond@gmail.com

ÖZET

Okula hazır bulunuşluk ya da okul olgunluğu olarak telaffuz edilen ilköğretime hazır bulunuşluk; çocuğun fiziksel, zihinsel ve sosyal anlamda ilköğretimin gerekliliklerini karşılamaya hazır olmasıdır. Okula hazır bulunuşluk, bir çocuktan diğerine değişebilen ve farklı yaşlarda tamamlanabilen bir kavramdır. Bu kavram, çocuğun tüm gelişim alanlarında önemli bir alt yapıyla dengeli bir şekilde olgunlaşmasını ve öğrenme için gerekli olan tüm özellikleri gösterebilecek performansa sahip olmasını içerir. Ülkemizde, çocukların ilkokula hazır bulunuşluk düzeylerine karar verirken, takvim yaşı/kronolojik yaş esas alınmaktadır. Ancak gelişmiş ülkelerin eğitim sistemleri incelendiğinde (Örn. İngiltere, Almanya) çocukların ilkokula başlamalarında takvim yaşının yanı sıra çocukların ilkokula hazır bulunuşluk düzeylerini ölçmek amacıyla hazırlanmış birçok testin (Örn. Metropolitan Okul Olgunluğu Testi, Kiel Okula Alma Testi) olduğu görülmüştür. Ülkemizde de bu testlerin bir kısmı "Okula Hazır Bulunuşluk Testi", "Okul Olgunluğu Testi", "Okula Alma Testi" ya da "Okula Başlama Testi" gibi farklı adlar altında kullanılmaktadır. Bu araştırmanın amacı, çocukların ilkokula hazır bulunuşluk düzeylerini ölçmek amacıyla ülkemizde kullanılan testleri incelemektir. Yazılı materyaller (tezler, makaleler, bildiriler) incelendiği için araştırma, nitel araştırma desenlerinden "doküman incelemesi" biçiminde yürütülmüş; veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda ilkokula hazır bulunuşluk düzeyini belirlemek amacıyla geliştirilen veya uyarlanan ölçeklerin ülkemizde çoğunlukla okul öncesi eğitimi alanında çalışan araştırmacılar tarafından kullanıldığı, ölçek geliştirmekten öte uyarlamaya ağırlık verildiği, ülkemizin kültürel değerlerine uygun yeni testlere ihtiyaç duyulduğu bulgulanmıştır. Bu araştırmanın ilkokula hazır bulunuşluk üzerine çalışacak araştırmacılara yol göstermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: İlkokula hazır bulunuşluk, ilkokula hazır bulunuşluk testleri, okul olgunluğu

"EBEVEYNLERİN ÇOCUKLARINA KİTAP OKUMA DAVRANIŞLARINI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ" GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Arş. Gör. Lütfiye COŞKUN, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, lutfiyeseven@hotmail.com
Doç. Dr. Ümit DENİZ, Gazi Üniversitesi, sea_edu2003@yahoo.com
Prof. Dr. George MORRİSON, University Of North Texas, morrison@unt.edu

ÖZET

Bu çalışmada ebeveynlerin 3-6 yaş çocuklarına kitap okuma davranışlarının değerlendirilmesine ilişkin bir ölçek geliştirmek amaçlanmıştır. Literatür taraması sonrasında çocuğa kitap okuma davranışlarına yönelik 23 madde oluşturulmuştur. Alanında uzman beş öğretim elemanının görüşleri alınarak ölçek maddeleri son haline getirilmiştir. Ölçek formu Teksas eyaleti Denton şehrinde yaşayan 3-6 yaş çocukların ailelerine uygulanmıştır. Çalışmaya çocukları bir okul öncesi eğitim kurumuna devam eden toplam 238 ebeveyn katılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Elde edilen verilerin faktör analizi için uygun olup olmadığını belirlemek için Kaiser Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testleri uygulanmıştır. Tavşancıl (2002)'e göre, KMO testinden elde edilen değer 1'e yaklaştıkça mükemmel, 0,50'nin altında ise kabul edilemezdir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen KMO değeri 0,82 olarak bulunmuştur. Faktör analizinin uygulanmasında Temel Bileşenler Analizi yöntemi kullanılmış ve ölçeğin ilişkisiz faktörlere ayrılması beklentisi nedeniyle Equamax dik döndürme tekniği kullanılmıştır. Bu analiz sonrasında ölçeğin dört faktörlü bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Bu 4 faktörün toplam varyansın % 67,35' ini açıkladığı görülmüştür. Ölçeğin birinci faktörü olan "soru sorma" faktöründe 6 madde olup bu maddelerin faktör yükleri 0.59 ile 0.79; ikinci faktörü olan "rutin oluşturma" faktöründe 2 madde olup bu maddelerin faktör yükleri 0.91 ile 0.92; üçüncü faktörü olan "yazıyı vurgulama" faktöründe 3 madde olup maddelerin faktör yükleri 0.51 ile .90; "resmi vurgulama" faktöründe 2 madde olup bu maddelerin faktör yükleri 0.65 ve 0.86 arasında değişmektedir.Madde geçerliğine kanıt olarak hesaplanan madde test korelasyonlarının ise 0,33 ve 0,66 arasında değiştiği görülmüştür. Ayrıca ölçeğin güvenirliğine kanıt sağlamak amacıyla Cronbach alfa güvenirlik katsayısı hesaplanmış ve bu değer .84 olarak bulunmuştur. Yapılan analizlerin sonuçları, bu ölçeğin ebeveynlerin çocuklarına kitap okuma davranışlarını değerlendirmede geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Çocuğa kitap okuma, ebeveynin çocuğuna kitap okuması, hikâye kitapları, kitap okuma davranışları

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

2011-2015 YILLARI ARASINDA ULUSAL SINIF ÖĞRETMENLİĞİ SEMPOZYUMU'NDA SUNULAN BİLDİRİLERİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Demet SEBAN, Akdeniz Üniversitesi, dseban@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu'nda son beş yıl içerisinde sunulan bildiriler konu alanı, araştırma deseni, araştırma yöntemleri, veri toplama araçları, çalışma grubu ve veri analiz yöntemleri açısından değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacı sınıf öğretmenliği alanında çalışan araştırmacıların eğilimlerini belirlemektir. Tarama modelinde olan bu çalışmada ilgili yıl için bildiri kitapçığında özeti basılan toplam 1494 sözlü bildiri incelenmiştir. Çalışmalar; konu alanı, araştırma deseni ve yöntemi, çalışma grubu ve sayısı, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri açısından incelenmiş ve sonuçlar frekans, yüzde ve grafikler kullanılarak ifade edilmiştir. Araştırma bulgularına göre çalışmaların yaklaşık yarısı (%52) alan eğitimi diğer yarısı (%48) eğitim bilimleri konu alanlarından seçilmiştir. Sınıf öğretmenliği alan eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda Türkçe eğitimi (%32) ön plana çıkmakla birlikte fen eğitimi (%21) ve matematik eğitimi (%16) tercih edilen alanlardan olmuştur. Eğitim bilimleri alanında en çok eğitim programları ve öğretim alanından (%78) yapılan çalışmalar dikkati çekmektedir. Araştırma deseni olarak nicel (%47) ve nitel (%40) çalışmalar birbirine yakın oranda tercih edilmiştir. Çalışmaların çoğu tarama (%92) çalışmaları olup deneysel (%8) çalışmalar çok azdır. Nicel araştırmalarda ölçek kullanımı ön plana çıkarken nitel araştırmalarda yarı yapılandırılmış görüşme tercih edilmiştir. Çalışma grubu olarak en çok öğretmen adayları ile çalışılmıştır. Çalışma grubu 0-30 arasında değişen çalışmalar araştırmaların % 20'sini oluşturmaktadır. Araştırma teknikleri içerisinde en çok betimsel ve içerik analizi tercih edilmiştir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre özellikle deneysel çalışmalara daha fazla yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Nitel çalışmalarda farklı veri toplama yöntemlerinin kullanılmadığı ve örneklemin büyüklüğü dikkate alındığında çok küçük gruplarla sadece görüşme yaparak veri toplandığı dikkat çekmektedir. Eğitim Programları ve Öğretim alanında sınıf öğretmenliği alanının öğretmen, öğrenci ve araç boyutunun farklı değişkenler dikkate alınarak incelendiği, sınıf öğretmeni yetiştirme alanında ise yapılan çalışmaların yetersizliği öne çıkan sonuçlar arasındadır.

Anahtar sözcükler: Bilimsel araştırma, konu alanları, sınıf eğitimi

2013 FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ANLAYIŞININ İLKOKUL FEN BİLİMLERİ DERS KİTAPLARINA YANSIMALARI

Prof. Dr. Mehmet BAHAR, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, mehmet.bahar@gmail.com
Arş. Gör. Yunus ÖZYURT, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ozyurtyunus@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, 2013 Fen Bilimleri dersi öğretim programına göre yazılan ilkokul üçüncü ve dördüncü sınıf Fen Bilimleri ders kitaplarına ölçme değerlendirme anlayışının yansımalarını incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplamak için nitel veri toplama yöntemlerinden döküman incelemesi kullanılmıştır. Bu kapsamda 2013 Fen Bilimleri dersi öğretim programı ile 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında ilkokul üçüncü ve dördüncü sınıf düzeyinde okutulan Fen Bilimleri ders kitapları incelenmiştir. 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında yalnızca ders kitapları yayınlandığı için çalışma özel iki yayınevi tarafından yayınlanan ve biri üçüncü sınıf diğeri dördüncü sınıf düzeyinde olan iki ders kitabı ile sınırlandırılmıştır. Ders kitaplarındaki teknikler Nartgün (2009) tarafından geliştirilen ve ölçme tekniklerini kategorize edildiği tablo dikkate alınarak kullanım sıklıkları tablolaştırılmıştır. 2013 programında ölçme ve değerlendirme anlayışına baktığımızda ölçme değerlendirmenin hangi amaçla kullanılacağından bahsedilmiş ve tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme tekniklerinin kullanılması önerilmiştir. Ölçme değerlendirmede odaklanılması istenen ürün kadar sürecin de değerlendirildiği bir anlayışın olması gerektiğidir. Öğrencinin kendini ve akranlarını değerlendirme şansının olduğu öz ve akran değerlendirme yaklaşımlarının benimsendiği ve ölçme değerlendirmede teknolojiden de faydalanılması gerektiği vurgulanmıştır. Ancak bu tekniklerin nasıl kullanılacağından bahsedilmemiş ve yapılması istenilenlerle ilgili açıklamalara yer verilmemiştir. Ancak 2004 Fen ve Teknoloji programının ölçme ve değerlendirme anlayışı incelendiğinde 2013 Fen Bilimleri programı ile aralarında derin bir anlayış farkı olmadığını söylemek mümkündür. 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında kullanılan ilkokul Fen Bilimleri ders kitaplarında programda bahsedilen tekniklerin ne oranda yer aldığını görmek amacıyla frekans analizi yapılmış ve tablolaştırılmıştır. 2013 programına göre hazırlanan üçüncü sınıf ders kitabındaki ölçme tekniklerinin kullanılma sıklıkları incelendiğinde 98 açık uçlu, 40 kısa cevaplı, 36 doğru/yanlış, 32 çoktan seçmeli test yer aldığı görülmüştür. Dördüncü sınıf ders kitabındaki ölçme tekniklerinin kullanılma sıklıkları incelendiğinde 62 açık uçlu, 39 kısa cevaplı, 36 doğru/yanlış, 32 çoktan seçmeli test yer aldığı görülmüştür. Kitaplarda en çok kullanılan tekniklerin sırasıyla açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, doğru/yanlış soruları ve çoktan seçmeli testler olduğu görülmektedir. Ürünü ölçmeye yönelik soru tiplerinin süreci ölçmeye yönelik soru tiplerine oranla daha sık kullanıldığı görülmektedir. Yapılan performans çalışmalarının içinde en fazla kullanılan teknikler etkinlik, metin ve araştırma olmuştur. Üçüncü sınıf düzeyinde performans çalışmalarına yönelik olarak kullanılma sıklıkları incelendiğinde 19 etkinlik ve 10 metin yer alırken, dördüncü sınıf düzeyinde 30 etkinlik, 16 metin ve 15 araştırmanın yer aldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra V-diyagramı, kelime ilişkilendirme testi, zihin ve kavram haritaları, poster, gözlem gibi tekniklere hiç yer verilmemesi düşündürücüdür. Buradan hareketle kitaplarda tamamlayıcı tekniklerin kullanımına yeterince yer verilmediği söylenebilir. Ayrıca 2013 programında yalnızca öz ve akran değerlendirme tekniklerin adının geçmesine ve öğretmen kılavuz kitabı olmamasına rağmen üçüncü sınıf düzeyinde yalnızca bir defa öz değerlendirmeye yer verilmesi ve dördüncü sınıf düzeyinde hiç yer verilmemesi programın kitap yazarları tarafından yeterince anlaşılamadığı şeklinde yorumlanabilir.

Anahtar sözcükler: Fen bilimleri dersi öğretim programı, ilkokul ders kitapları, ölçme değerlendirme, süreç değerlendirme, ürün değerlendirme

IDB ANALYZER İLE SPSS PROGRAMI ÇOKLU REGRESYON SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Yrd. Doç. Dr. Serkan ARIKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, serkanarikan@mu.edu.tr

ÖZET

TIMSS ve PISA gibi uluslararası sınavların verileri, kullanılan örneklem seçme yönteminin basit seçkisiz örnekleme olmaması ve öğrenci başarı puanlarının her konu boyutunda (Matematik, Fen gibi) 5 farklı olası (plausible) değer ile raporlanması sebebi ile özel programlar kullanılarak analiz edilmelidir. PISA ve TIMSS kapsamında matematik başarısını yordayan değişkenleri belirlemek amacı ile yapılacak bir çalışmada IEA DPC tarafından geliştirilen IDB Analyzer programının kullanılması tavsiye edilmektedir. Bu program kullanılarak elde edilecek sonuçlar, verinin özelliklerini dikkate alarak analiz edileceği için daha az hata içereceği belirtilmiştir. Ancak, TIMSS tarafından raporlanan puanları normal bir veri seti olarak algılayan ve klasik analiz programları ile çalışmalar yaparak, sonuçları raporlayan çalışmalar da sıklıkla görülmektedir. Bu çalışmada IDB Analyzer ile SPSS programının ürettiği çıktıların karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Bu amaçla TIMSS 2011 4. Sınıf Türkiye verisi kullanılarak, Matematik Alanı düşünme süreci puanlarının (bilme, uygulama, akıl yürütme) TIMSS tarafından üretilen öğrenci özellik bilgilerini içeren indisler tarafından ne ölçüde yordandığı hem IDB Analyzer, hem de SPSS programı kullanılarak çoklu regresyon analizi ile incelenecektir. Elde edilen sonuçlardaki r kare, regresyon katsayılarının anlamlılığı ve standart hata gibi önemli değerler ortaya konarak, benzer ve farklı yönler tartışılacaktır. Sonuç olarak 4. Sınıf Türk öğrencilerin TIMSS matematik düşünme süreçleri ile ilgili puanları anlamlı olarak yordayan öğrenci özellikleri ortaya konacaktır.

Anahtar sözcükler: IDB analyzer, matematik başarısı, TIMSS 2011

LİKERT TİPİ ÇOK KATEGORİLİ VERİLERDE MADDE TEPKİ KURAMINA DAYALI PARAMETRE KESTİRİMİNE DAĞILIMIN VE ÖRNEKLEM BÜYÜKLÜĞÜNÜN ETKİSİ

Arş. Gör. Özge BIKMAZ BİLGEN, Adnan Menderes Üniversitesi, ozgebikmaz86@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Derya ÇAKICI ESER, Kırıkkale Üniversitesi, deryacakicieser@gmail.com

ÖZET

Madde Tepki Kuramı günümüzde ölçme aracı geliştirme sürecinde sıklıkla kullanılmaktadır. Madde parametresi kestiriminde başvurulan Madde Tepki Kuramı ile yapılan parametre kestirimleri kuramın sahip olduğu değişmezlik varsayımına rağmen kestirim koşulları olarak ele alınan örneklem büyüklüğü ve dağılım özelliğinden etkilenmektedir. Ancak parametre kestirimine etki eden bu faktörlerin araştırılmasıyla kestirim sonuçlarının nasıl etkilendiğine ilişkin bulgular elde edilebilmektedir. Bu çalışmada dağılımın özelliğinin madde parametresi kestirimi üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırma kuramsal temelde veri simulasyonu yoluyla yapılacaktır. Uygulamalarda sıklıkla karşılaşıldığı için beşli Likert türündeki veriler üretilecektir. Simülasyon için SIMUMIRT paket programı kullanılacaktır. Veri simülasyonu iki farklı örneklem grubu için (n=500; n=1000) üç dağılım türünde (normal dağılım; çarpık dağılım ve aşırı çarpık dağılım) olmak üzere tasarlanmıştır. Belirlenen koşullarda üretilen verilere ilişkin parametre kestirimi likert türündeki çok kategorili verilerle çalışmaya uygun olan Samejima'nın geliştirmiş olduğu Aşamalı tepki modeline dayalı olarak yapılacaktır. Bu modele ilişkin hesaplamalar çok kategorili verilerle analize imkan veren MULTILOG programından yararlanılarak yapılacaktır. Madde parametresi ve yetenek parametrelerine ilişkin hesaplanacak madde yanlılığı ve standart hata ortalamalarının karekökü (RMSE) değerleri karşılaştırma ölçütü olarak kullanılacaktır. Araştırma sonucunda madde ve birey parametreleri üzerinde dağılımın etkisinin yanı sıra küçük ve orta ölçekli örneklemlerde bu etkinin yansımalarının değerlendirilmesi, daha kararlı kestirim yapabilmek için gerekli örneklem koşullarının belirlenmesi hedeflenmektedir.

Anahtar sözcükler: Madde Tepki Kuramı, madde yanlılığı, parametre kestirimi

ÖĞRENCİ KATILIM ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE'YE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Arş. Gör. Gökhan YILDIRIM, Atatürk Üniversitesi, gokhany@atauni.edu.tr
Arş. Gör. Yavuz SÖKMEN, Atatürk Üniversitesi, y_sokmen24@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Yasemin TAŞ, Atatürk Üniversitesi, tasyase@gmail.com
Doç. Dr. Mücahit DİLEKMEN, Atatürk Üniversitesi, dilekmen@atauni.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, Mazer (2012) tarafından üniversite öğrencilerinin derslere katılım düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş olan Student Engagement Scale (SES; Öğrenci Katılım Ölçeği, ÖKÖ)'in Türkçe'ye uyarlaması ve Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışmalarını yapmak amaçlanmıştır. ÖKÖ, 13 madde ve 4 alt boyuttan (sınıf içi sessiz davranışlar, sınıf içi sözlü davranışlar, ders içeriği hakkında düşünme ve sınıf dışı davranışlar) oluşmaktadır. Bu araştırmada ilk olarak ölçek maddeleri araştırmacılar tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiş ve bir dil uzmanı tarafından yapılan çeviriler incelenmiştir. Dil uzmanının önerileri doğrultusunda maddeler düzenlenmiş ve uygulama için hazır hale getirilmiştir. Daha sonra 2 ayrı çalışma yapılmıştır: 1) korelasyon analizi ile dil geçerliliğinin incelenmesi, 2) doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile yapı geçerliğinin incelenmesi. İlk çalışma 25, ikinci çalışma ise 146 öğretmen adayının katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin dil geçerliliğini belirlemek üzere İngiliz Dili Eğitimi Programı üçüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına ilk olarak ölçeğin İngilizce formu sunulmuştur. 2 hafta sonra ise aynı çalışma grubuna ölçeğin Türkçe formu sunulmuş, öğrencilerin ölçeğe verdikleri cevaplar SPSS 20.0 paket programında analiz edilmiştir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda iki ölçekten elde edilen puanlar arasında yüksek düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($r = .80$, $p < .05$). İkinci çalışmada ise LISREL 8.1 paket programı kullanılarak DFA yapılmıştır. Analiz sonuçları, dördüncü maddenin (Derslere katılırım) "sınıf içi sessiz davranışlar" boyutu yerine "sınıf içi sözlü davranışlar" boyutunda yer alması gerektiğini göstermiştir. Türkiye'deki durum göz önüne alındığında bunun uygun olduğu düşünülmektedir. Çünkü Türkiye'deki "derslere katılırım" ifadesi öğrenciler tarafından sözlü katılım olarak anlaşılmaktadır. Dördüncü maddenin sınıf içi sözlü davranışlar boyutuna dahil

edilmesinden sonra DFA tekrar yapılmıştır. Uyum indekslerine göre önerilen 4 faktörlü yapının veri seti ile iyi uyum sağladığı belirlenmiştir (RMSEA= .070, NNFI= .947, CFI= .960, S-RMR= .068). Ölçeğin alt boyutlarına ait Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları sınıf içi sessiz davranışlar için (3 madde) .81, sınıf içi sözlü davranışlar için (3 madde) .91, ders içeriği hakkında düşünme için (3 madde) .70 ve sınıf dışı davranışlar için (4 madde) .77 olarak hesaplanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda ÖKÖ'nün üniversite öğrencilerinin katılımını ölçmede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.
Anahtar sözcükler: Öğrenci katılımı, ölçek uyarlama, üniversite öğrencileri

SELF-ASSESSMENT AS A LEARNING SKILL IN PRIMARY SCHOOL

Doç. Dr. Lyudmila DİCHİNSKAYA, Samara State University, lyudmiladi@yahoo.com

ABSTRACT
The present paper analyses self-assessment as a skill within learning process in primary school. Three types of self-assessment depending on availability of standards are presented: attention-based self-assessment as checking with the key or algorithm, self-assessment as analyzing conditions and expected results prior action, self-assessment as analyzing the results of trials in case of changing conditions. These types of self-assessment are correlated with the processes of "discovery" and practice. The analysis of learning as an activity has led to identifying the aspects of this process that primary schoolchildren can self-assess. These include solving a particular task (the process and the result), solving a particular type of tasks (a skill), learning skills obtained, education results achieved and the process of learning itself. Finally, self-assessment was analyzed in the framework of activity theory and its steps were described and presented as an algorithm for primary school pupils. As a result, possible tools that primary school pupils can use for self-assessment have been suggested and presented in a form of "Self-assessment" portfolio with the following structure: "I assess myself" (goals and benefits of self-assessment, steps of self-assessment), "I fight mistakes" (rules, instructions, common mistakes and ways to avoid them), "I am making progress" (formal criteria, personal goals in education, checklists), "I am learning to learn" (steps of learning process, tips for better learning).
Key words: Activity theory, learning, portfolio, primary school, self-assessment

SINIF EĞİTİMİ VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK YETERLİK ALGILARI

Arş. Gör. Dr. Osman SABANCI, Gazi Üniversitesi, osmansabanci@gazi.edu.tr
Doç. Dr. Kubilay YAZICI, Niğde Üniversitesi, kyazici@nigde.edu.tr

ÖZET
Öğretim programlarında belirlenen bilgi, beceri ve değerlerin ne kadarının öğrenciler tarafından elde edildiğinin tespit edilmesi aşamasında ölçme ve değerlendirme yöntem-tekniklerine başvurulmaktadır. Bu noktada geleceğin öğretmenleri olacak olan öğretmen adayların ölçme ve değerlendirmeye yönelik sahip oldukları yeterlilik düzeyleri, gelecekte meslek yaşantıları sırasında ölçme ve değerlendirmeye yönelik işlemleri doğru biçimde yapabilmeleri ile ilişkilidir. İlgili literatürde sıkça ifade edilen tutum/ algıların davranışa neden olan itici bir güç olma özellikleri dikkate alındında, gerçekleştirilecek olan bu çalışma ile öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterliliklerine yönelik algı düzeyleri çeşitli değişkenler açısından (öğrenim görülen üniversite, ana bilim dalı, cinsiyet, yaş) incelemeye tabi tutulacaktır. Bu genel amaç doğrultusunda çalışma grubunu çeşitli devlet üniversitelerinin, eğitim fakültelerinde sınıf eğitimi ve sosyal bilgiler eğitimi anabilim dallarında 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada karma yöntemin kullanılması planlanmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın nicel boyutuna ilişkin veriler, Nartgün (2008) tarafından oluşturulan "Öğretmen Adayları İçin Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği"nden, nitel boyuta ait veriler ise araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilecektir. Nicel verilerin toplanacağı ölçek 24 maddeden oluşmaktadır. Söz konusu ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı .87 olarak tespit edilmiştir. Ölçekler likert tipi beşli derecelendirme ölçeği formatında hazırlanmıştır. Araştırmada "Öğretmen Adayları İçin Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algısı Ölçeği"nden, elde edilen verilerle yarı-yapılandırılmış görüşme formundan edinenler ilişkilendirilecektir.
Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, ölçme ve değerlendirme, sınıf eğitimi, sosyal bilgiler eğitimi, yeterlik

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK TUTUMLARININ FARKLI BOYUTLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ: ÇANAKKALE VE SİNOP ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Dr. Yasemin ABALI ÖZTÜRK, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, yaseminzeren1979@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Pınar KARAMAN, Sinop Üniversitesi, pkaraman1626@gmail.com
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, csahin25240@yahoo.com

ÖZET
Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının ölçme-değerlendirmeye yönelik tutumlarının farklı boyutlar açısından belirlenmesini sağlamaktır. Çalışmada nicel araştırma modellerinden tarama modeli kullanılmıştır. Veriler Ogan-Bekiroglu (2009) tarafından geliştirilen 69 maddeden oluşan Likert-tipi ölçek ile toplanmıştır. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Tutum Ölçeği; değerlendirme kriterleri (16 madde), ölçme yöntemleri (14 madde), ölçümlerin bilişsel seviyesi (4 madde), zorluklar (15 madde), öğretim yöntemleri (10 madde) ve özdeğerlendirme (10 madde) olmak üzere altı alt boyuttan oluşmaktadır. Kullanılan veri toplama aracının güvenirlik düzeyinin belirlenmesi amacıyla ölçeğin bütünü ve tek tek faktörler için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Veri toplama aracının bütününün Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.92, birinci alt boyutunun 0.76, ikinci alt boyutunun 0.82, üçüncü alt boyutunun 0.79, dördüncü alt boyutunun 0.95, beşinci alt boyutunun 0.79 ve altıncı boyutunun 0.87 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın evrenini, sınıf eğitimi ana bilim dalında

hizmet-öncesi eğitim alan öğretmen adayları; örneklemini ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Sinop Üniversitesi'nde 2015-2016 eğitim-öğretim yılı, güz yarıyılı itibariyle "Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme" dersini almış olan 306 öğretmen adayı (222 kadın, 84 erkek; 166 üçüncü sınıf, 140 dördüncü sınıf; 91 Sinop Üniversitesi, 215 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi) oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel istatistikten faydalanılmıştır. Kullanılan veri toplama aracından elde edilen bulgular doğrultusunda; araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ölçme-değerlendirmeye yönelik tutum düzeylerinin yapılandırmacı yaklaşımda olduğu ortaya çıkmıştır (= 3.50; ss = 0.35). Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının ölçeğin alt boyutlarındaki ifadeler için verdikleri cevaplar detaylı olarak incelenmiştir. Adayların ölçme ve değerlendirmeye ilişkin tutumlarının cinsiyetlerine ve öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre istatiksel karşılaştırması yapılmıştır. Araştırma sonuçları, kadın öğretmen adaylarının erkeklere oranla ölçme ve değerlendirmeye ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre karşılaştırıldığında ise, dördüncü sınıf öğretmen adaylarının üçüncü sınıftakilere göre tutum düzeylerinin daha gelişmiş olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Ölçme-değerlendirmeye yönelik tutumlar, sınıf öğretmeni adayları, ölçme-değerlendirme

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME DEĞERLENDİRME ARAÇLARINI KULLANMA SIKLIKLARI VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Doktora Öğrencisi Muzaffer AYAYDIN, Şırnak Üniversitesi, muzafferayaydin@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin hangi ölçme ve değerlendirme araçlarını ne sıklıkta kullandıkları ve bu araçların kullanımında karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada yöntem olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Şırnak ili İdil ilçesinde bulunan merkez ve merkeze bağlı ilkokullarda görev yapan 301 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Örnekleme, maksimum çeşitlilik yöntemi kullanılarak 105 öğretmen dahil edilmiştir. Veri toplama aracı olarak Anıl ve Acar (2008) tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları şunlardır: Sınıf öğretmenlerinin ölçme değerlendirme aracı olarak sırasıyla en çok çoktan seçmeli testler, kısa cevaplı testler ve doğru yanlış testleri; en az ise yapılandırılmış grid, tutum ölçeği ve gözlem formu kullandıkları belirlenmiştir. Geleneksel ölçme ve değerlendirme araçlarının alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarından daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin geleneksel ölçme araçları ile ilgili yeterli bilgiye sahip oldukları, ancak geleneksel yöntemin tek başına yeterli olmadığını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet, kadro durumu ve okutulan sınıf türü değişkenleriyle sınıf öğretmenlerinin kullandığı ölçme ve değerlendirme araçları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Sınıf öğretmenlerinin kullandığı ölçme ve değerlendirme araçları ile branş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu ilişki hem geleneksel ölçme ve değerlendirme araçlarında hem de alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarında sınıf öğretmenliği bölümü mezunu olan öğretmenler lehinedir. Sınıf öğretmenlerinin kullandığı ölçme ve değerlendirme araçları ile okul konumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu ilişki geleneksel ölçme ve değerlendirme araçlarında bulunmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin kullandığı ölçme ve değerlendirme araçları ile formasyon durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişki hem geleneksel ölçme ve değerlendirme araçlarında hem de alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarında formasyon almış ya da eğitim fakültesi mezunu sınıf öğretmenleri lehinedir. Cinsiyet, okul konumu, formasyon durumu ve okutulan sınıf türü değişkenleriyle sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanımında yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Mezun olunan bölüm değişkeniyle ekonomi boyutu arasında anlamlı bir ilişki vardır. Anlamlı fark, diğer sınıf öğretmenliği bölümü dışından mezun olan öğretmenler lehinedir. Bu veri, diğer bölümlerden mezun olarak görev yapan sınıf öğretmenlerinin kullandıkları ölçme ve değerlendirme aracının ekonomik faktörlerden etkilendiğini göstermektedir. Kadro durumu değişkeniyle ekonomi ve uygulama boyutları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Anlamlı fark, ücretli olarak görev yapan öğretmenler lehinedir.

Anahtar sözcükler: Alternatif ölçme araçları, geleneksel ölçme araçları, ölçme ve değerlendirme

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN PERFORMANS DEĞERLENDİRME SÜRECİ HAKKINDAKİ YETERLİLİKLERİ VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Lisans Öğrencisi Ceren VURGUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ccrm_ceren@hotmail.com

ÖZET

Oluşturulan yeni müfredatta yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak eğitim sürecinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi amacı ile öğrenci gelişiminin izlenilmesini sağlayan ölçme ve değerlendirme sürecinde de bir takım değişiklikler meydana gelmiştir. Bu yeni süreç içerisinde bu aktif olan bir öğrencinin değerlendirilebilmesi için yalnızca çoktan seçmeli, kısa cevaplı vb. testler kullanılması elbette ki uygun olmayacaktır; bu tür ölçme ve değerlendirmeler, öğrencinin değerlendirilmesinde sonuç odaklıdır, öğrencinin tüm yıl boyunca sergilemiş olduğu performansını izlemek yerine çoktan seçmeli ya da klasik tipte bir sınavla başarısı ölçülmektedir. Öğrencinin her yönden sahip olduğu becerileri ortaya çıkarmak ve değerlendirebilmek için farklı yapıda ölçme araçlarının kullanılması gerekir İşte yapılandırmacı anlayışa uygun yeni programın ölçme ve değerlendirme boyutunda öğretmene sunulan araçlar, öğrencinin çok yönlü değerlendirilmesine olanak sağlayan, tüm süreçte yapmış olduğu çalışmaları, göstermiş olduğu performansı dikkate alan, öğrencinin neden ve ne ile değerlendirildiğinin farkında olduğu, farklı zekâ alanlarını ortaya çıkaran ve değerlendiren araçlardır. Buna rağmen yapılan birçok araştırma göstermektedir ki, öğretmenler tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanımı esnasında bazı sorunlar yaşamakta, kendilerini yetersiz hissetmekte ve bu ölçme ve değerlendirme araçlarını(alternatif ölçme değerlendirme araçları) sürece dâhil etmekten çekinmektedirler. Bu araştırmada, ilköğretim birinci kademe öğretmenlerinin yeni ilköğretim programında yer alan ölçme değerlendirme yöntemleri ve performans değerlendirmeye yönelik görüşleri ve kullanabilme yeterliklerini tespit etmek amaçlanmaktadır. Araştırmada var olan durumun ortaya konması amaçlandığından araştırma türü, betimsel bir

araştırmadır. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın verileri için üç bölümden oluşan bir anket geliştirilmiş. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular tablolaştırılarak literatür çerçevesinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Değerlendirme, ölçme, yeterlilik

TIMSS-2007 VE TIMSS-2011 SINAVLARINDA ÖĞRENCİ ANKETİNDEN ELDE EDİLEN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERİN ÖĞRENCİLERİN MATEMATİK VE FEN BAŞARILARINI YORDAMA DÜZEYLERİ

Yrd. Doç. Dr. Derya ÇAKICI ESER, Kırıkkale Üniversitesi, deryacakicieser@gmail.com
Arş. Gör. Özge BIKMAZ BİLGEN, Adnan Menderes Üniversitesi, ozgebikmaz86@hotmail.com

ÖZET

Temel amacı matematik ve fen bilimleri alanında öğretimin geliştirilmesi olan ve bu amaçla öğrenci başarısındaki eğilimleri izleyen ve ulusal eğitim sistemlerindeki farklılıkları belirlemeye yönelen TIMMS (Trends in International Mathematics and Science Study) yani Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Çalışması Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) IEA'nın bir projesidir. Dört yıllık aralıklarla 4. ve 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin matematik ve fen bilimleri alanlarında kazandıkları bilgi ve becerilerin değerlendirilmesine yönelik TIMSS çok sayıda ülkede uygulandığı gibi Türkiye'de de 1999, 2007, 2011 ve 2005 yıllarında uygulanmıştır. Bu uygulamalardan elde edilen veriler üzerinde yapılacak çalışmalar Türkiye'deki öğrencilerin matematik ve fen bilimleri alanındaki başarılarının incelenmesini sağlayacaktır. Bu amaç doğrultusunda bu çalışmada TIMMS-2007 ve TIMSS-2011 uygulamalarının Türkiye'ye ait veri seti üzerinde inceleme yapılmıştır. Buna göre 4. sınıflar düzeyindeki öğrencilere uygulanan öğrenci anketinde yer alan bazı değişkenlerin matematik ve fen başarısını yordama düzeyleri inceleniştir. Bu amaçla öğrenci anketinde yer alan maddelere açımlayıcı faktör analizi yapılarak örtük değişkenler ortaya konmuştur. Örtük değişkenlere ait toplam puanlar hesaplanarak bağımsız değişkenlere ait değerler elde edilmiştir. Öğrencilerin matematik ve fen puanlarının bağımlı değişken olarak ele alındığı çalışmada, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni yordama düzeyi çoklu doğrusal regresyon ile incelenmiştir. Yapılan regresyon analizleri sonucunda bağımsız değişkenlerin fen ve matematik başarısını yordama düzeylerinin ve önem derecelerinin yıllara göre değişip değişmediğine ilişkin bulgular yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Fen başarısı, matematik başarısı, TIMSS

ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ

2005 VE 2015 İLKOKUL PROGRAMLARI, ÖĞRETMEN KILAVUZ VE DERS KİTAPLARININ KAYNAŞTIRMA VE BÜTÜNLEŞTİRME BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Nesrin ŞAHİN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, nesrn_ozdogan@hotmail.com
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, zibrahimc@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Ebru SELÇİOĞLU DEMİRSÖZ, Trakya Üniversitesi, ebru.selcioglu@gmail.com

ÖZET
Bu çalışma, ilkokul ders kitaplarının kaynaştırma ve bütünleştirme uygulamaları açısından değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Ders kitaplarının fiziksel, içerik, resimleme ve bireysel özelliklere göre uyarlayabilme özellikleri açısından durumunu ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırmada betimsel modele başvurulmuştur. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın analiz birimini, MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan 2005 ve 2015 İlkokul Programları ile 2014-2015 yılında kullanılan ilkokul Türkçe, Hayat Bilgisi ve Matematik ders kitaplarıyla bu derslerin öğretmen kılavuz kitapları oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda Milli Eğitim okullarının ilkokul kademesinin ilk üç sınıfında okutulan ders kitaplarının; program geliştirme ilkeleri açısından uygun olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra, duyuşsal hedeflerin programda yeterince yer almamasının ve bireysel özelliklere göre uyarlanabilme (kaynaştırma ve bütünleştirme uygulamaları açısından) yeterince vurgulanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ders kitaplarının bilimsel içeriklerinin bilimsel bulguları yansıttığı; ancak bilimsel bilgilerin ifade ediliş biçiminin, çocuğun bilişsel ve duyuşsal düzeyine uygun olmadığı izlenimini yarattığı görülmektedir. Metinler; soyut ve teknik ifadelerle doludur. Günlük yaşamdan örneklerle desteklenmediği de ayrıca söylenebilir. Örneğin; Hayat bilgisi derslerinde geçen; hak, demokrasi, özgürlük, kültür gibi kavramlar çoğunlukla birer cümle ile tanımlamakla yetinilmiştir. Oldukça soyut olan bu kavramlar; öğretmen tarafından somutlaştırılamadığı zaman, öğrenci bu kavramları içselleştiremeyecektir. Ayrıca araştırmada ders kitaplarında kullanılan dile yönelik Türkçenin yazım, kullanım ve öğretimine yeterince dikkat edilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencinin örgün eğitimine ve dilini yoğunlukla öğrenmeye başladığı ilk yılların, dil öğretimi ve dilin bireyin yaşamının ilerleyen yıllarında birey tarafından doğru bir şekilde kullanılmasında çok büyük önemi vardır.
Anahtar sözcükler: Kaynaştırma, ders kitapları, ilkokul programları, program geliştirme

2009-2015 YILLARI ARASINDA YAZILAN İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNE YÖNELİK YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA TEZLERİNİN İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD, Necmettin Erbakan Üniversitesi, bnkocbeker@hotmail.com
Öğr. Gör. Neşe UYGUN, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, nese.uygun@hku.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Merve BAĞCI, Necmettin Erbakan Üniversitesi, mrvbgc@hotmail.com

ÖZET
Ülkemizde kaynaştırma; sınıf öğretmenine ve özel gereksinimli öğrenciye destek özel eğitim hizmetlerinin sağlanması koşulu ile özel gereksinimli öğrencinin eğitimini genel eğitim sınıflarındaki akranları ile birlikte sürdürmesi olarak bilinen bir eğitim uygulamasıdır. Böyle bir eğitim uygulamasının gelişmesinde ve başarıya ulaşmasında etkili olan öğretmenler, idareciler, özel gereksinimli çocukların ve diğer çocukların ebeveynleri, özel eğitim uzman ve destek sağlayıcıları, fiziki koşullar gibi birçok unsur bulunmaktadır. Kaynaştırma öncelikle özel gereksinimli öğrenciyi ve onun eğitiminden sorumlu kurum ve kişileri, bunun yanı sıra da tüm toplumu ilgilendiren çok yönlü bir süreçtir. 80'li yıllarda ülkemizde yasal düzenlemelerle ilköğretimden başlamak üzere tüm kademelerde kaynaştırma eğitimi ve uygulamalarına geçişle birlikte bazı eksiklikler, problemler ve gereksinimler ortaya çıkmıştır. Kaynaştırma eğitimi ile ilgili bilimsel çalışmaların incelenmesinin gerek eğitim süreci, gerekse alanda yapılan uygulamaların değerlendirilmesinde katkısı olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada; 2009-2015 yılları arasındaki kaynaştırma eğitimine yönelik yüksek lisans ve doktora tezleri incelenerek, literatür analizi yapılmıştır ve veriler bu şekilde elde edilmiştir. Literatür analizi ve belirlenen parametreler doğrultusunda temalaştırılarak alana sağladıkları katkılar değerlendirilmiştir. Çalışmayla; ülkemizdeki ilköğretim I. kademede kaynaştırma eğitimi ve uygulamalarındaki gelişmelerin görülmesi ve bu şekilde gelecekte yapılacak araştırmalara katkı sağlanması ve yol gösterici olunması amaçlanmıştır. Araştırma sonuçları, alana ve kaynaştırma öğrencileriyle yapılan uygulamalara yönelik daha fazla ve nitelikli araştırma yapılması gerektiğini ortaya koymuştur.
Anahtar sözcükler: İlköğretimde kaynaştırma, kaynaştırma eğitimi, literatür analizi

AKADEMİK BAŞARISIZLIK GÖSTERME İHTİMALİ YÜKSEK OLAN (DEZAVANTAJLI) ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETMEN GÖZÜYLE İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Nuray Ceren UYSAL, Karadeniz Teknik Üniversitesi, cerenuysal@windowslive.com

ÖZET
Akademik olarak başarısız olma ihtimali yüksek öğrencilere yönelik yapılan bu araştırmanın amacı bu öğrencilerin sınıf içinde karşılaştıkları sorunların neler olduğunun, öğretmenlerin bu öğrencilere karşı bakış açılarının ve uygulanan müfredat programının bu öğrencilere göre uygun olup olmadığının incelenmesidir. Araştırma Trabzon ve İzmir illerindeki ilköğretim okullarının 1.kademesinde görev yapan 9 erkek ve 9 kadın olmak üzere toplam 18 sınıf öğretmeni üzerinde yapılmıştır. Katılımcı öğretmenler seçilirken, seçilen öğretmenlerin geçmişte veya şuanda sınıfında dezavantajlı öğrenci bulunmuş olma koşulu aranmıştır. Çalışma nitel araştırma yaklaşımıyla yapılmıştır, yöntem olarak ise tarama(survey) modeli seçilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak alan taraması sonucunda oluşturulan ve sınıflarında dezavantajlı öğrenciler bulunan veya

bulunmuş olan sınıf öğretmenlerinin konu ile ilgili görüşlerini almayı amaçlayan yarı yapılandırılmış görüşme formu ve katılımcı olmayan gözlem teknikleri kullanılmıştır. Elde edilen veriler değerlendirilirken görüşmeler sırasındaki kayıtlar da göz önünde tutulmuştur. Araştırmada elde edilen verilerin analizi sırasında 'sürekli karşılaştırmalı analiz' metodu kullanılmıştır. Kullanılan bu metoda göre elde edilen veriler analiz edilirken, verilerdeki benzer ve farklı olan yönler belirlenip kategoriler oluşturulmuş ve bu bağlamda gruplar yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde ilk olarak araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunun(16) dezavantajlı öğrencilere karşı yaklaşımlarının diğer öğrencilere göre farklı olduğunu ifade ettikleri belirlenmiştir. Araştırmada toplanan verilerin değerlendirilmesi ile akademik başarısızlık gösterme ihtimali yüksek olan diğer bir ifade ile dezavantajlı öğrencilerde karşılaşılan problemler tespit edilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin görüşmeler doğrultusunda verdikleri bilgilerden yola çıkılarak bu öğrenciler ile okul ortamında en çok karşılaşılan sorunun okuldaki arkadaşları ve sınıf öğretmeni başta olmak üzere diğer öğretmenler ile yaşadıkları iletişim ve güven sorunu olduğu ortaya çıkmıştır. bu öğrencilerin ailelerinde olan sevgi ve ilgi yoksunluğundan dolayı çevrelerine karşı agresif ve hırçın tutumlar sergiledikleri belirtilmiştir. Bu öğrenciler ile ilgili yaşanan bir diğer sorunun ise okul ve sınıf kurallarına uyum sağlayamamaları olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın son bölümünde dikkat çeken diğer bulgunun ise rehberlik servisinin dezavantajlı öğrenciler ile karşılaşılan sorunlara yönelik uygulamalarda çoğunlukla yeterli görülmediği ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda sınıf öğretmenlerinin dezavantajlı öğrenciler ile karşılaşılan sorunları çözme adına çoğunlukla bu öğrenciler ile birebir görüşme uygulamaları yaptıkları tespit edilmiştir. Çalışmanın sonunda sınıflarında dezavantajlı öğrencisi bulunan veya bulunmuş olan ilköğretim 1.kademedeki sınıf öğretmenlerinin de görüşlerine dayanarak bu öğrencilerin nasıl daha iyi bir eğitim alabilecekleri konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Akademik başarısızlık, dezavantajlı öğrenciler, sınıf öğretmenliği

ALAN ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİME YÖNELİK DURUMLARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Necati HIRÇA, Bartın Üniversitesi, dr.hirca@gmail.com

ÖZET

Eğitimde bütün bireyler için hedeflenen amaç, bireylerin toplum içerisinde bağımsız bir yaşam sürdürebilmelerini sağlamaktır. Ancak fiziksel özellikleri ve öğrenme yetenekleri açısında yaşıtlarından aşırı derecede farklılık gösteren "özel gereksinimli bireyler" bağımsız yaşam becerilerini destek almadan sağlayamazlar. Bu nedenle ülkemizde kaynaştırma eğitimi 2000 yılında uygulanması kabul edilmiş ve 2009 yılında sistematik hale getirilmiştir. Kaynaştırma eğitiminin amacı özel gereksinimli öğrencilere yönelik onların normal okullarda sosyal, psikolojik ve akademik anlamda akranlarıyla bütünleşmesini ve uyumunu sağlamaktır. Alanyazın incelendiğinde Ülkemizde kaynaştırma uygulamalarına yönelik çeşitli araştırmaların yapıldığı ve bu araştırmaların giderek arttığı görülmektedir. Bu çalışmalar daha çok sınıf öğretmenleri ve anaokulu öğretmenleri üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu çalışmanın da amacı Bartın ilinde branş öğretmenlerinin özel eğitim yeterliklerini ve kaynaştırma eğitimi uygulayabilme düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma, sınırları belirlenen bir konu dâhilinde derinlemesine araştırma yapabilme olanağı sağlayan örnek olay (case study) yaklaşımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma 180 öğretmen ile kısa süreli yarı yapılandırılmış mülakatlarla yürütülmüştür. Çalışmaya katılan öğretmenlerin %16.7'si fen bilimleri öğretmeni, %14.8'i matematik öğretmeni, %27.6'si sınıf öğretmeni, %5.4'ü din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni, %19.7'u sosyal bilgiler öğretmenidir. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Veriler excel programı ile sayısallaştırılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi verdikleri öğrenciler engel gruplarına göre 9 grupta sınıflandırılmıştır. Öğrencilerin %46.8'i öğrenme güçlüğü gözlenen, %29.1'i Zihin engelli, %5.4'ü işitme engelli, %4.4'ü duygu ve davranış bozukluğu olan, %4.4'ü konuşma ve dil sorunu olan, %3'ü bedensel yetersizliği olan, %2'si görme engelli, %1.5'i üstün zekâlılar ve üstün yeteneği olan ve %3.43'ü diğer grupta olanlar şeklindedir. Öğretmenlerin %41,9'sı aynı öğrenciye iki yıldan uzun süredir, %34'ü aynı öğrenciye bir yıldır, %24,1'i ise aynı öğrenciye iki yıldır kaynaştırma eğitimi verdiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin %77,3'ü bu öğrenciden daha önce de bir kaynaştırma öğrencisine eğitim verdiğini belirtmesine rağmen %22,7'si ilk kez bu öğrenci ile kaynaştırma eğitimi vermeye başlamıştır. Kaynaştırma eğitimi veren öğretmenlerin %58,1'i daha önce kaynaştırmaya/özel eğitime yönelik seminer almasına rağmen öğretmenlerin %41,9'u ilgili alana yönelik herhangi bir eğitim ya da seminer almamıştır. Öğretmenlerin alanlarına göre daha önce seminer alıp almadıkları arasında fark olup olmadığı SPSS programında anova ile analiz edildiğinde gruplararası anlamlı bir farklılığın olduğu [$F(3,772)=0,006$, $p>0.05$], bu farklılığın sınıf öğretmenleri lehine olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin kaynaştırma öğrencisinin özel gereksinimi hakkında bilgisinin kaynağı 8 grupta sınıflandırılmıştır. (bazı öğretmenler birden fazla bilgi kaynağı göstermiştir). Bunlar; %48,3'ü rehberlik araştırma merkezleri (RAM), %23,9'ü öğrencinin ailesi, %23,3'ü kendilerine ulaşan RAM raporları, 20,6'sı rehber öğretmenler, %17,8'si konu ile ilgili seminer, %13,9'ü kendi tecrübeleri, %8,3'ü kendi araştırmaları, %2,8'si lisans öğrenimlerinde aldıkları özel eğitim dersi olduğunu belirtmişlerdir. Bartın ilinde kaynaştırma eğitiminin durumunu ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın bulgularına göre öğretmenlerin büyük çoğunluğu konu ile ilgili seminer almışlar ya da RAM'lardan ve rehber öğretmenlerden yardım almaya devam etmektedirler. Ancak çalışmanın bulguları özelde Bartın ilinde genelde ise ülkemizde kaynaştırma eğitimine yönelik bazı eksiklikleri ortaya çıkarmıştır. Bu eksikliklerden en önemlisi sınıf öğretmenlerinin çok a bir kısmının, branş öğretmenlerin ise neredeyse yarısının kaynaştırma eğitimine yönelik eğitim almamış olmaları ve kendi tecrübeleri ile eğitim vermeye çalışmalarıdır. Öğretmenlerin kendi tecrübelerine göre kaynaştırma eğitimi vermeleri üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Bu nedenle tüm öğretmenlerin özel eğitim ya da kaynaştırma eğitimine yönelik seminer ve kurslara dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar sözcükler: Branş öğretmeni, kaynaştırma, öğretmen yeterliliği

BİLİM VE SANAT MERKEZİNE DEVAM EDEN ÖĞRENCİLERİN MESLEK TERCİHLERİ: KIRŞEHİR BİLSEM ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Vedat AKTEPE, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, vedataktepe@nevsehir.edu.tr
Öğretmen Leyla AKTEPE, Nevşehir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, laktepe@hotmail.com

ÖZET
Öğrencilerin çeşitli meslekler arasından, en iyi yapabileceği ve kendisine en uygun olan mesleği seçerek o mesleğe doğru yönelmesi gerekir. Mesleğe yönelme kararının doğru ve yerinde olması için; bireyin ne istediğini, neleri yapabileceğini iyi bilmesi ve kendisini iyi tanımasına bağlıdır. İnsanların, bilgi, beceri ve davranışları birbirlerinden farklı olduğu gibi; kişilikleri, yetenekleri ve ilgileri yönünden de birbirlerinden farklıdır. Bu sebeple, her mesleğin gerektiği bilgi, beceri, ilgi, yetenek ve kişilik özellikleri de farklılık gösterir. Yapılan incelemelerde Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin mesleki seçimleri üzerinde herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitim-öğretim gördüğü Bilim ve Sanat Merkezi (Bilsem) öğrencilerinin mesleki tercihlerinin belirlenmesi önemlidir. Bu açıdan, Bilim ve Sanat Merkezine devam eden öğrencilerin hangi meslekler üzerinde yoğunlaştıklarını öğrenmek önem arz etmektedir. Bu araştırmada; Bilim ve sanat merkezinde eğitim alan ilkokul öğrencilerinin ileride hangi mesleği seçmeyi düşündüklerini ve bu mesleği tercih etmelerinde kimlerin etkili olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada, betimsel tarama model kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun "Görüşme formu" kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu Kırşehir Yusuf Demir Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden toplam 55 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracında toplam iki soru yer almaktadır. Bunlar: 1.İleride hangi mesleği seçmeyi düşünüyorsunuz? 2.Bu mesleği tercih etmenizde kimler etkili olmuştur? Araştırmanın verileri incelendiğinde, öğrencilerin çok farklı meslek grupları belirttikleri görülmektedir. En çok tercih edilen mesleğin doktorluk olduğu görülmektedir. Daha az sayıda tercih edilen diğer meslekler ise, tasarım mühendisliği, valilik, ateşe, müzik öğretmenliği, pilotluk, futbolcu, oyuncu, ressam, eczacı, pedagog, sınıf öğretmenliği, uçak mühendisliği, biyoloji öğretmenliği, moda tasarımcısı, polislik ve diş hekimliği meslekleridir. Öğrencilerin meslek tercihlerini belirlerken küçük sınıflarda ailelerin etkili olduğu görülürken, daha üst sınıflarda ailenin etkisinin azaldığı tespit edilmiştir.
Anahtar sözcükler: Bilim ve sanat merkezi, meslek tercihleri, öğrenci

BİLİM VE SANAT MERKEZİ'NE DEVAM EDEN ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN PROJE TABANLI ÖĞRENMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN, Ćanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, csahin25240@yahoo.com
Öğretmen Derya GİRGİN, Çanakkale Bilim ve Sanat Merkezi, deryasaridas@gmail.com

ÖZET
Bu çalışmanın amacı üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin proje tabanlı öğrenme ile ilgili görüşlerini belirlemektir. Proje tabanlı öğrenme yaklaşımı, öğrencileri motive eden, kalıcı izli öğrenme sürecini kolaylaştıran, öğrenciyi öğretme-öğrenme sürecinin merkezine alan, gerçek yaşamın konularına ve uygulamalarına yer veren bir öğrenme yaklaşımıdır. Milli Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezileri yönergesinde de belirtildiği üzere; Bilim ve Sanat Merkezilerinde Proje Üretimi ve Hazırlama Programı mevcuttur. Bu program ile; bütün etkinliklerin temelinde proje üretme ve geliştirme çalışmaları esas alınır. Proje hazırlama ve geliştirme konularında bilgi ve beceri kazandırmak önemlidir, yöntem olarak öğretmenlerin çocuk/öğrencilere bilgi aktarmasından çok, kendi seçecekleri projeler doğrultusunda çalışmaları, geliştirdikleri çözüm uygulamaları ve bu süreç içerisinde öğrenmeleri temel alınır. Çocuk/ öğrenciler ilgi, yetenek ve tercihlerine göre 3–5 kişiden oluşan proje gruplarına ayrılır ve kendi seçtikleri proje üzerinde çalışır. Projeler, disiplinler arası çalışma ve farklı becerilerin sentezini gerçekleştirmeye yönelik hazırlanır. Proje üretimi yapılırken eğitim-öğretim ortamları, her türlü çevre şartlarına açık, çok amaçlı, sosyal ve psikolojik yönden iş birliğine açık ve motive edici olacak şekilde düzenlenir. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmada katılımcılar; amaçlı örnekleme (Patton, 2014) yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemi yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu Çalışma, Çanakkale Bilim ve Sanat Merkezine devam eden 60 üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrenci oluşmaktadır. Araştırmanın veri toplama aracı yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme formudur. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada, veriler altı açık uçlu sorudan oluşan "Özel Yetenekli Öğrencilerin Proje Tabanlı Öğrenme ile İlgili Görüşleri Anketi" ile elde edilmiştir. Araştırma sürecinde tüm görüşmeler ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Araştırma kapsamında görüşmeler ses kayıtları ile yapılmış, ses kayıtları herhangi bir elemeye tabi tutulmadan, ham veri olarak Microsoft Word programına aktarılmıştır. Araştırma verileri NVIVO 10 programı kullanılarak analiz edilecektir. Elde edilen veriler değerlendirildikten sonra frekans ve yüzde olarak ifade edilecektir. Araştırma sonuçlandırılmamış olup sürmektedir.
Anahtar sözcükler: Bilim ve Sanat Merkezi, özel yetenekli çocukların görüşleri, proje tabanlı öğrenme, üstün zekâlı ve özel yetenekliler

DESTEK EĞİTİM ODALARINA(DEO) İLİŞKİN İDARECİ VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÇEVİK, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, biyolog33@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Ali YAĞCI, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, ayagci89@gmail.com

ÖZET
Gelişim özellikleri ve eğitim yeterlilikleri bakımından akranlarından belirli düzeyde farklılık gösteren bireyler özel eğitim gerektiren bireylerdir. Bu bireylerin özgür yaşam becerilerini artırmayı hedefleyen zihinsel, duyuşsal ve psikomotor beceri özelliklerinin dikkate alınarak hazırlandığı öğretim hizmetlerinin tamamı özel eğitim hizmetleri kapsamında yer almaktadır. Bu hizmetlerin merkezinde ise bu öğrencilerin topluma entegrasyonu yer almaktadır. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre; kaynaştırma eğitimi özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitimlerini destek eğitim hizmetleri de sağlanarak, normal gelişim gösteren akranları ile birlikte resmi ve özel; okul öncesi, ilkokul, orta okul, ortaöğretim ve yaygın öğretim kurumlarında

eğitimlerini sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamalarıdır, şeklinde ifade edilmektedir. Yönetmelikte vurgulanan sadece farklı gelişim özellikleri gösteren bireylerin bir arada olmaları değil, aynı zamanda bireyin ihtiyacına göre çerçevelenmiş destek eğitim hizmetlerine ait planlamalarında olması gerektiği vurgulanmaktadır. Destek eğitim odası (DEO), bu öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda sunulan, planlanan destek özel eğitim hizmetlerinden sadece biridir. Bu çalışmanın amacı, DEO'da görevli sınıf öğretmenlerinin ve okullarında DEO bulunan idarecilerin görüşlerinin alınmasıdır. Araştırmanın katılımcılarını Karaman ili merkeze bağlı ilkokullarda destek eğitimi veren 86 sınıf öğretmeni ve 20 idareci oluşturmuştur. Çalışmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Bu bağlamda veri toplama aracı olarak sınıf öğretmenlerine, araştırıcılar tarafından geliştirilen 'Sınıf Öğretmenlerinin Destek Eğitim Odalarına İlişkin Görüşleri' adlı anket, idarecilere ise 'Destek Eğitim Odalarına İlişkin İdareci Görüşleri' adlı yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Tarama modelinde gerçekleştirilen bu çalışmada, destek eğitimi veren öğretmenlere uygulanan anket; demografik kısım ve öğretmen görüşlerinin alındığı kısım olmak üzere 2 bölümden oluşmaktadır. Anketin geçerlik ve güvenirliğini sağlamak için pilot uygulama yapılmıştır. Kapsam geçerliği için uzman görüşleri alınmış, yapı geçerliği için ise madde faktör analizleri yapılmıştır. Öğretmen görüşlerinin alındığı 2. kısım 3 lü likert tipinde 16 soru olarak hazırlanmış pilot uygulamadan sonra son şekli verilmiştir. Anketin Cronbach's Alpha katsayısı .70 bulunmuştur. İdarecilere uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulurken ölçme alanında uzman iki akademisyen ve üç öğretmenin görüşüne başvurulmuş ve sorulara son şekli verilmiştir. Böylece yapı ve kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Güvenirlik içinse 2 idareciye pilot uygulama yapılarak sorulara verdikleri yanıtlar araştırmacı dışında iki öğretim üyesi tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Elde edilen veriler ışığında oluşturulan tema ve alt temalar kapsamında "görüş birliği" ve "görüş ayrılığı" olan konular belirlenmiş;kodlamalar yapılmıştır. Formun 8 sorudan oluşan güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenirlik formülü kullanılmıştır. Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) yöntemine göre araştırmacılar arasındaki uyuşma katsayısı 0.87(7/7+1) bulunmuştur. Bu durum kodlamaların güvenilir olduğunu göstermektedir. Araştırmada anketlerden elde edilen veriler arasındaki anlamlılıklara bakmak için SPSS 16.0 paket programına girilmiş, bağımsız t-testi, Anova ve standart sapma sonuçlarına bakılmıştır. Yine görüşme formundan elde edilen veriler içerik analiz yöntemiyle çözümlenerek yorumlamalara gidilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, sınıf öğretmenlerinin cinsiyetleri, hizmet süreleri, kaynaştırma öğrencisinin bulunup bulunmaması ve daha önceki DEO'daki tecrübeleri ile mevcut DEO'lara ilişkin fiziki alt yapı, DEO yönetmeliği ve öğrenci başarısına etkisi gibi görüşler arasında anlamlılıklar görülmüştür. Yine idarecilerle yapılan görüşmelerde DEO'larının fiziki alt yapılarının, DEO yönetmeliğinin ve öğretmenlerin DEO konusunda yetersiz olduğu görüşlerini belirtmişlerdir. Araştırma sonunda DEO'larına yönelik öğretmen ve idareci yaklaşımının nasıl olması gerektiği ve yasal dayanağının hangi alanlarda eksik kaldığı konuları tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Destek eğitim odası, idareci görüşü, sınıf öğretmeni görüşü

FEN BİLİMLERİ DERSİNDE PROJE TABANLI ÖĞRENME YAKLAŞIMININ İLKOKULDA ÖĞRENİM GÖRMEKTE OLAN HAFİF DÜZEYDE ZİHİNSEL ENGELE SAHİP ÖĞRENCİLERİN SOSYAL BECERİLERİNE OLAN ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÇEVİK, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, biyolog33@gmail.com
Öğretmen Özge ÇEVİK, Milli Eğitim Bakanlığı, pskdanisman99@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, fen bilimleri dersinde proje tabanlı öğrenme yaklaşımının ilkokul 4. sınıfta öğrenim görmekte olan hafif düzeyde zihinsel engele sahip öğrencilerin sosyal becerilerine olan etkisini tespit etmektir. Araştırmanın katılımcılarını Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Eğitim Fakültesi Pupa Öğrenci Entegrasyon Birimi'ne gelen 4. sınıf hafif düzeyde zihinsel engele sahip 10 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada deneme öncesi modellerden tek grup ön test son test deseni kullanılmıştır. Çalışmada öğrencilere Gresham ve Elliot (1990) tarafından geliştirilen, Özok ve Sucuoğlu'nun Türkçe'ye uyarladığı sosyal beceri derecelendirme sistemi(SBDS) öntest–sontest olarak uygulanmıştır. SBDS, okul öncesi ve ilköğretim öğrencilerinin sosyal becerileri ve bu becerilerle ilişkili olduğu kabul edilen davranış problemleri ile akademik yeterliliklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Sosyal beceri dereceleme sisteminde üç ayrı ölçek bulunmaktadır: Sosyal beceri ölçeği, problem davranış alt ölçeği ve akademik yeterlilik ölçeği. Çalışmada öğrencilere 4. sınıf fen bilimleri dersinin "İnsan ve Çevre İlişkisi" konusu proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile 3 hafta boyunca işlenmiş ders öncesinde ve sonrasında ölçek uygulanarak elde edilen puanlar arasındaki anlamlılığa bakılmıştır. Puanlar SPSS 16.0 programında non-parametrik Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma sonunda proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile işlenen ders neticesinde katılımcıların sosyal becerilerinin puanlarının arasında anlamlılık bulunurken, problem davranış puanları arasında anlamlılık bulunamamıştır. Yine katılımcıların akademik yeterliliklerine ilişkin puanlarının arasında da anlamlılık bulunmuştur. Sonuç olarak proje tabanlı öğrenme yaklaşımın hafif düzeyde zihinsel engele sahip öğrencilerin sosyal becerilerine ve akademik yeterliliklerine olumlu katkısının olduğu söylenebilir. Öğrencilerin problem davranış puanlarında ise azalma olmasına rağmen anlamlılık görülmemiştir.

Anahtar sözcükler: Akademik yeterlilik, fen bilimleri dersi, hafif düzeyde zihinsel engel, proje tabanlı öğrenme, sosyal beceri

GÖRME ENGELLİ ÇOCUKLARIN KİŞİSEL DEĞERLERİ İLE AİLELERİNİN KİŞİSEL DEĞERLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ

Uzman Tezer ASAN, İzmir Foça Reha Midilli Özel Eğitim Uygulama Merkezi, tezerasan@gmail.com
Doktora Öğrencisi Dilek ÇAPAR, Antalya Vali Saim Çotur İlkokulu, dlkcpr@hotmail.com

ÖZET

Görme engelli bireylerin ve ailelerinin, günümüz dünyasında sosyal yaşamdan beslenen sıkıntıları ve bu sıkıntıların temellendirdiği psikolojik etkileri etkinliğini korumaktadır. Görme engelli bir çocuğa sahip olan ailelerin çocuklarını yetiştirirken; ortaya koydukları inanç, değer ve kişilik özellikleri ile eğilimlerinin, görme engelli çocuklarında mevcut olan inanç, değer ve kişilik özellikleri ile karşılaştırmalı analizi, hem var olan sosyo-psikolojik duruma hem de olası sorunların

analizine katkı sağlayacak bir konu durumundadır. Zira, Türk Sosyal Bilim literatüründe görme engelli bireylerin ve ailelerinin kişisel değerlerin karşılaştırmalı analizine dair çalışma ve analizler konusunda eksiklik söz konusudur. Görme engelli bireylerin ve ailelerinin kişisel değer, inanç ve tutumlarının karşılıklı analiz edilmesi, bu çalışmanın ana konusunu oluşturmaktadır. Görme engeline sahip bireylerin ve ailelerinin değer ve kanaatlerinin analizi; psikolojik ve sosyolojik kabullerine ışık tutacağı gibi, yaşadıkları sıkıntılara, kişisel kabullerinin yaşadıkları mevcut durumdan ne ölçüde etkilendiğine de ışık tutabilecektir. Çalışmada görme engelli çocukların eğitim gördüğü özel eğitim sınıflarında eğitim gören 18 öğrenci ve 24 ebeveyn ile yüz yüze görüşmeler yapılmış; 59 farklı değerden oluşan, Schwartz tarafından geliştirilen "Personal Values Inventory" (Kişisel Değerler Envanteri) uygulanmıştır. Ailelerin ve görme özürlü bireylerin kişisel değerlerinin yanı sıra bu değerlerin yaşadıkları engel durumundan ne derece beslendikleri analiz edilmiştir. Veriler istatistiksel olarak SPSS 18.0 programında analiz edilmiştir. Betimleyici analiz, bağımsız örneklem t-test, tek yönlü Anova testleri kullanılmıştır. Sonuçlar .05 ve .01 anlamlılık düzeyinde ölçülmüştür. Çalışmanın Türkiye'deki görme engelli bireylerin ve ailelerinin psikolojik ve sosyal mevcut durumu ile yaşadıkları problemlerin karşılaştırmalı analizinin gerçekleştirilmesinin özel eğitim çalışmalarına katkı sunması ve sosyal düzenlemeler ile farkındalıkların geliştirilmesine katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Engelli çocukların aileleri, görme engelli bireyler, özel eğitim

HAFİF VE AĞIR DÜZEYDE ZİHİNSEL ENGELLİ İLE OTİSTİK ÖĞRENCİLERİN OYUN - FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİNE KATILIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Murat ERGİN, Kırıkkale Lisesi, murat.ergin@mynet.com
Doç. Dr. Sinan AYAN, Kırıkkale Üniversitesi, ssayan71@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, "hafif düzeyde zihinsel engelli" (ZE), ağır düzeyde ZE ve otistik öğrencilerin "oyun ve fiziki etkinlikler"(OFE) dersindeki kazanımlarının değerlendirilmesidir. Araştırma varolan durumu betimlemeye yönelik yapılmıştır. Araştırmaya, 19 Özel Eğitim Öğretmeni, 1 Beden Eğitimi Öğretmeni gönüllü olarak katılmıştır. Öğretmenler; 44 hafif ZE öğrenci, 31 ağır ZE öğrenci, 10 otistik öğrenciyi "Oyun ve Fiziki EtkinlikDeğerlendirme Formu" ile değerlendirmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda, 1. 2. ve 3. sınıf hafif düzeyde ZE öğrencilerin galop/kayma, raketle vurma ve uzun saplı araçla vurma becerilerinin geliştirilmesi gerektiği, ağır düzeyde ZE öğrencilerin ise orta düzeyde oldukları sonucuna varılmıştır. Bu maddeler dışındaki becerilerde öğrencilerin iyi ve çok iyi düzeyde oldukları görülmüştür. 4. sınıf düzeyde hafif ZE öğrencilerin; raketle vurma, halk dansları, yaratıcı/kültürel danslar, oyun tasarımı, program geliştirme, gösteri hazırlama becerilerinin geliştirilmesi gerektiği yönünde öğretmenleri görüş bildirilmiştir. Atlama, adım al/sek, oyuna katılım becerilerinde orta ve iyi; diğer becerilerde iyi ve çok iyi olarak değerlendirilmişlerdir. 4. sınıf ağır düzeyde ZE öğrencilerin koşma, atlama, itme, atma, yakalama becerilerinde iyi ve çok iyi; yaratıcı/kültürel danslar, oyun tasarımı, program geliştirme, gösteri hazırlama becerilerinde bütün öğrencilerin (%100); halk dansları (%50) ve oyuna katılım (%50) becerilerinde ise geliştirilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak; nesne kontrolü gerektiren hareketlerde, yaratıcı/kültürel danslar, oyun tasarımı, program geliştirme, gösteri hazırlama ve oyuna katılım becerilerinde geliştirilmeleri gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Otistik öğrenci, oyun ve fiziki etkinlikler, zihinsel engel

İLK VE ORTAOKULLARDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENİ, BRANŞ ÖĞRETMENİ VE YÖNETİCİLERİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ VE UYGULAMALARI KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Ahmet TEMİZ, Mustafa Kemal Üniversitesi, m.ahmettemiz@gmail.com
Öğr. Gör. Ahmet UYAR, Mustafa Kemal Üniversitesi, ahmet_uyar23@hotmail.com

ÖZET

Kaynaştırma eğitimi; genel olarak özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin normal akranlarıyla birlikte aynı ortamda eğitim görmesidir. Bu çalışmada, kaynaştırma eğitimi ve uygulamaları konusunda ilk ve orta okullarda görev yapan sınıf öğretmeni, branş öğretmeni ve yönetici görüşlerinin incelenmesi ve karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışma kapsamındaki veriler görüşme yoluyla elde edilmiştir. Araştırma evrenini sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri ve idareciler oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini, Hatay ili Kırıkhan ilçesinde görev yapan 9 sınıf öğretmeni, 6 branş öğretmeni ve 2 idareci oluşturmaktadır. Örneklem belirlenirken kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bulgulardan çıkan sonuçlarda sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine karşı olumlu tutum sergilemedikleri aynı ifadeleri branş öğretmenlerinin de kullandıkları görülmüştür. Branş öğretmenlerinden bazılarının ölçme değerlendirme sisteminde karşılaştıkları sorunların olduğunu fakat sınıf öğretmenlerinin böyle bir sıkıntılarının olmadığı görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin tümü kaynaştırma öğrencilerinin arkadaşları tarafından dışlandığı ve öğrencilere ailelerinin verdiği desteğin yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Branş öğretmeni görüşmelerinden elde edilen bulgularda dikkat çekici noktalardan biri de bazı ailelerin kaynaştırma öğrencilerini şımarttıkları ifadesi olmuştur. İdareciler ise kaynaştırma eğitimine hassas davrandıklarını, yönetmelikleri takip ettiklerini ve okul içinde verilen eğitimin kontrolünü sağladıklarını ifade etmiştir. Elde edilen bulgulara dayalı olarak; ailelere yönelik rehberlik çalışmaları yapılması, kaynaştırma öğrencisi bulunan öğretmenlere yönelik kaynaştırma eğitimi verilmesi, kaynaştırma eğitiminin tüm öğretmenlere verilmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Kaynaştırma eğitimi, öğretmen ve idareci görüşleri, kaynaştırma uygulamaları

İLKOKULDA GÖMÜLÜ ÖĞRETİM UYGULAMALARININ ETKİLİLİĞİNİN META-ANALİZ YOLUYLA İNCELENMESİ

Doç. Dr. Salih RAKAP, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, salih.rakap@omu.edu.tr

ÖZET

Sistematik alanyazın taramasının ve meta-analizin amacı, sınıf öğretmenleri ya da özel eğitim öğretmenleri tarafından ilkokul düzeyindeki kaynaştırma sınıflarında özel gereksinimli çocukların gelişim ve öğrenmelerini desteklemek amacıyla kullanılan gömülü öğretim uygulamalarının etkililiğini belirlemektir. Bu amaçla, EBSCO Host ve Web of Science platformlarındaki tüm veri tabanları, gömülü öğretim (embedded instruction), ilkokul (primary school, elementary school), ve engel/özür (disability) anahtar kelimelerinin Türkçe ve İngilizce versiyonları kullanılarak taranmıştır. Veri tabanı araştırması sonunda elde edilen 228 makalenin özetleri çalışmaya dâhil edilmek için uygun olup olmadıklarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiş bir form kullanılarak taranmıştır. Bu tarama sonunda tek denekli araştırma modellerinin kullanıldığı 12 çalışmanın meta-analize dâhil edilmek için uygun olduğu tespit edilmiştir. Çalışmalar, What Works Clearinghouse (Kratochwill vd., 2013) tarafından belirlenen ve Snyder ve arkadaşları (2015) tarafından form haline getirilen kalite göstergeleri bakımından incelenmiş ve tamamının uygun ya da yüksek düzeyde kaliteye sahip olduğu belirlenmiştir. Son aşamada ise, Tau-U (Parker vd., 2011) etki büyüklüğü hesaplama yöntemi kullanılarak, gömülü öğretim uygulamalarının etkililiği incelenmiş ve gömülü öğretimin ilkokul düzeyindeki çocuklara beceri ve kavram öğretiminde etkili bir yöntem olduğu bulunmuştur. Sunum sırasında veriler ayrıntılı olarak paylaşılacak ve bulguların gelecekte yapılacak uygulama ve araştırmalara yönelik yansımaları tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Doğal öğretim, gömülü öğretim, ilkokul, kaynaştırma, özel gereksinimli öğrenciler

İLKOKULLARDA KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNDE YAŞANAN SORUNLAR

Doç. Dr. Mehmet TURAN, Fırat Üniversitesi, mturan@firat.edu.tr
Öğretmen Betül BAYAR, Şehit İzzettin Polat İlkokulu, Muş, b.bayar23@hotmail.com
Öğretmen Serkan DEMİR, Milli Eğitim Bakanlığı, serdem49@gmail.com
Öğretmen Oğuzhan TOKER, Mehmet Zeki İlkokulu Elazığ Meb, oguz_tkr_23@hotmail.com
Öğretmen Neslihan TURAN, Yünlüce, mturan23@hotmail.com

ÖZET

Kaynaştırma eğitimi ülkemizde yaygın olarak uygulanmakla birlikte Milli Eğitim Bakanlığı 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de, "Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimleri, hazırlanan bireysel eğitim planları doğrultusunda, akranları ile birlikte her tür ve kademedeki okul ve kurumlarda uygun yöntem ve teknikler kullanılarak sürdürülür." şeklinde ifade edilmektedir. Özel eğitim gerektiren öğrenciler (zihinsel, görsel, işitsel vd.) için enaz kısıtlayıcı eğitim ortamı ve yetersizliği olmayan akranları ile bir arada eğitim gördükleri normal sınıf ortamına kaynaştırma sınıfı ortamı olarak ifade edilebilir. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminde birçok sorunlar yaşadıkları var olan bir gerçektir. Ayrıca görev yapan bazı sınıf öğretmenleri ve öğrenci velileri kaynaştırma eğitimini bir yük olarak görmekte ve öğrenme yetersizliği olan öğrencilerin özel eğitim kurumlarında öğrenim görmeleri gerekliliğini ifade etmektedirler. Bundan dolayı ilkokullarda daha etkili ve verimli bir öğretim sürecinin yürütülmesi açısından bu araştırmada, kaynaştırma öğrencisine sahip mevcut görev yapan sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda kaynaştırma eğitiminde yaşanan problemler ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinden faydalanılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın Amacı Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda kaynaştırma eğitiminde yaşadıkları sorunları belirlemek amacıyla yapılmıştır. Yöntem Araştırma tarama modelinde olup, betimsel bir nitelik arz etmektedir. Bunun için araştırmacılar tarafından kişisel bilgiler ve sorular olmak üzere iki bölümden oluşan bir anket formu hazırlanmıştır. Evren Örneklem Bu araştırmanın evreni 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Elazığ ve Muş illerinde görev yapan sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Elazığ ve Muş illerinde görev yapan toplam 80 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Verilerin Toplanması ve Analizi Araştırma verilerinin toplanması amacıyla araştırmacılar tarafından literatür taraması yapılıp, uzman görüşleri de dikkate alınarak bir anket formu hazırlanmıştır. Araştırmada veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Verileri elde etmede 3 lü likert türü ölçek kullanılmış ve toplam 25 maddeden oluşan bir anket formu üzerinde araştırma yürütülmüştür. Araştırmada elde edilen verileri çözümlemede SPSS paket programından faydalanılmış olup, yüzde, frekans ve aritmetik ortalama teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Ayrıca demografik verilere dayalı sınıf öğretmeni görüşlerinde anlamlı farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar t testi yapılmıştır. Bulgular ve Sonuç Araştırmadan elde edilen bulgulara göre kaynaştırma öğrencisine sahip sınıf öğretmenlerinin öğretim sürecinde zaman yetersizliği problemi yaşadıkları ve kaynaştırma öğrencisiyle birebir ilgilenmekte zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yine araştırmada sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerini arka sıralarda oturtturmadan ziyade daha çok ön sıralarda oturtturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç eğitim-öğretim sürecinin etkililiği ve kaynaştırma öğrencisinin öğretim sürecine katılımı açısından olumlu bir sonuç olarak yorumlanabilir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ilkokullarda kaynaştırma eğitimine yönelik en çok zihinsel engelli öğrenciler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine araştırmadan elde edilen bulgulara göre kaynaştırma eğitiminde zihinsel engelliden sonra en çok görsel daha sonra da işitsel engelli kaynaştırma öğrencilerinin ilkokullarda öğrenim süreci yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda araştırmada sadece bir maddede sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark bulunmuştur. Kadın sınıf öğretmenlerinin erkek sınıf öğretmenlerine göre kaynaştırma öğrencisine göre bir plan programı daha çok hazırladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu kaynaştırma eğitimi ve önemine ilişkin velileri bilgilendirici çalışmalar yapılması gerekliliğini talep etmektedirler.

Anahtar sözcükler: Görme engelli, kaynaştırma eğitimi, sınıf öğretmeni, zihinsel engelli

KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN YALNIZLIĞINI YORDAMADA ALGILANAN SOSYAL DESTEĞİN ETKİSİ

Öğretmen Abdullah GÖRMEZ, Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü, abdullahgormez@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, kaynaştırma eğitimi alan yetersizliği olan öğrenciler ile normal gelişim gösteren öğrencilerin algılanan sosyal destek düzeyleri ile yalnızlık düzeyleri karşılaştırılmış, algılanan sosyal desteğin yalnızlık için anlamlı bir yordayıcı olup olmadığı araştırılmış, ayrıca öğrencilerin cinsiyet, derslerdeki başarı algıları ve öğrencilerin yetersizlik tanılarına göre yalnızlık düzeyleri ve sosyal destek algılarının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırma grubunu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Bolu ili merkez ilçesi ilk ve ortaokullarında herhangi bir yetersizlik tanısı almamış normal sınıflarda eğitim gören 74 öğrenci ile kaynaştırma eğitimi alan zihinsel yetersizlik, bedensel yetersizlik ve öğrenme güçlüğü tanısı almış 54 öğrenci olmak üzere toplam 128 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada, Çocuklar İçin Yalnızlık Ölçeği, Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Veriler, SPSS 20.0 paket programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Araştırmanın sonucunda, kaynaştırma öğrencilerinin normal gelişim gösteren öğrencilere göre daha yalnız olduğu görülmüştür. Normal gelişim gösteren öğrencilerin kaynaştırma öğrencilerinden daha fazla sosyal destek algıladıkları belirlenmiştir. Her iki grupta da algılanan sosyal desteğin artarken öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin azaldığı ve algılanan sosyal desteğin çocukların yalnızlığı için anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmüştür. Gruplar arasında yapılan incelemede, yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Yetersizlik tanılarına göre ise, sosyal destek algıları benzer düzeyde olsa da normal gelişim gösteren öğrenciler ile zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin farklılaştığı, derslerdeki başarı algılarına göre ise kendini yalnız hisseden öğrencilerin derslerde başarısız hissettikleri ve algılanan sosyal desteğin arkadaş ve öğretmen olduğu durumlarda başarı algısının yükseldiği, aile olduğu durumlarda ise azaldığı sonuçlarına varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Kaynaştırma, yalnızlık, algılanan sosyal destek

KAYNAŞTIRMA SINIFINDA YER ALAN FARKLI VE NORMAL GELİŞİM GÖSTEREN ÖĞRENCİLERİN OKULDAKİ DERSLERLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Oktay TAYMAZ SARI, Marmara Üniversitesi, oktaytaymaz@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Dilek KANAK, Özel Eğitim Okulu, dilekkanak@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Nükhet SAYINER, Milli Eğitim Bakanlığı, ozcan_3564@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Esin KARAMAN AYDINLI, Milli Eğitim Bakanlığı, esinkaraman20@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşe ÇİL, Milli Eğitim Bakanlığı, aysecil@msn.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Uğur AKSOY, Milli Eğitim Bakanlığı, uguraksoy@gmail.com

ÖZET

Kaynaştırma birçok boyutu ve değişkeni olan bir süreçtir. Kaynaştırma eğitimin daha etkili sonuçlar gösterebilmesi için eğitim sisteminde bulunan tüm bireylerin etkileşim içinde bulunmaları gerekmektedir. Alanda yapılan çalışmalarda, genellikle öğretmen, aile, müfettiş gibi yetişkinlerin görüşlerini içeren çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmada daha farklı bir bakış açısı değerlendirilmek istenmiş ve kaynaştırma sınıfına devam eden normal gelişim gösteren ve farklı gelişim gösteren çocukların sınıf ortamı ve derslerle ilgili görüşleri incelenmek istenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, ilköğretim sınıflarındaki kaynaştırma sınıflarında yer alan , normal gelişim ve farklı gelişim gösteren çocukların sınıf ortamı ve derslerle ilgili görüş ve önerilerini belirlemektir. Bu kapsamda araştırmaya kaynaştırma öğrencisi farklı gelişim gösteren (n:15), normal gelişim gösteren öğrenci(n:45) katılmıştır. Araştırmaya katılacak olan normal gelişim gösteren öğrencilerin seçiminde, araştırmaya katılan öğretmenin sınıfında, araştırmaya katılan kaynaştırma öğrencisi ile birlikte eğitim gören ilkokul dördüncü sınıf öğrencisi olmaları ölçüt olarak olarak alınmış ve her bir kaynaştırma öğrenci sayısı için 3 normal gelişim gösteren öğrenci seçilmiştir. Toplamda 45 normal gelişim gösteren öğrenci araştırmaya katılmıştır. Araştırma İstanbul'da yapılmıştır. Araştırma verileri, nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, her iki grup öğrencinin de pek çok açıdan benzer görüşlere sahip olduğunu göstermiştir. Özellikle sevilen ve sevilmeyen derslerle ilgili olarak benzer görüşler ifade etmişlerdir. Ayrıca farklı gelişim gösteren çocukların sınıflarında negatif yada pozitif bir ayrıma tabi olduklarını düşünmedikleri, kendilerine yönelik özel bir düzenlemenin varlığından bahsetme dikleri belirlenmiştir. Bu anlamda kaynaştırma açısından okullarda çocuklar açısından bir farklılık algılanmadığı sonucuna varılabilir.

Anahtar sözcükler: Farklı gelişim, görüş, kaynaştırma

KAYNAŞTIRMA UYGULAMASINA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRİLMESİ VE SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KAYNAŞTIRMA UYGULAMALARINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Kürşad Han DÖNMEZ, Giresun Üniversitesi, kursad.han.donmez@giresun.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi İsmet ERYILMAZ, Giresun Üniversitesi, ismeterylmz@gmail.com
Öğretmen Ayşe UĞUR, Yeşil Giresun İlkokulu, ayseugur90@hotmail.com

ÖZET

Eğitim ve öğretim hakkı tüm insanlar için geçerli olan bir haktır. Bireyler eğitim hakkından mahrum bırakılmamalı ve eğitim-öğretimin her kademesinde bireylere eşit fırsatlar tanınmaya çalışılmalıdır. Bu çalışmalardan bir tanesi de kaynaştırma eğitimidir. Kaynaştırma eğitimi ile özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler ve normal öğretimine devam eden öğrenciler bir araya getirilmeye çalışılmaktadır. Bu durum hem kaynaştırma öğrencilerini, hem de bunlara eğitim veren öğretmenleri etkileyebilmektedir. Öğretmenler ve öğrenciler kaynaştırma eğitimine karşı olumlu tutum sergilediği gibi olumsuz tutum da sergileyebilmektedirler. Araştırmada bu durumlardan yola çıkılarak geleceğin öğretmenleri olan, öğretmen adaylarının

kaynaştırmaya yönelik tutumları incelenmiştir. Araştırmanın evrenini Giresun Üniversitesi, örneklemini ise Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2013-2014 öğretim yılında öğrenim görmekte olan 197 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Bu araştırma Nicel Araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli ile tasarlanmıştır. Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda cinsiyete göre sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimi hakkındaki tutumları arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için Bağımsız örneklem T testi, Sınıf Öğretmenliği 1., 2., 3. ve 4. Sınıfta okuyan sınıf öğretmeni adaylarının tutumları açısından farklılık olup olmadığını belirlemek için de One Way Anova testi uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 22 maddeden oluşan beşli likert tipi tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında 12 tane sınıf öğretmeninden kaynaştırma hakkında görüş alınmıştır. Daha sonra bu görüşler doğrultusunda olumlu ya da olumsuz çok sayıda tutum maddesi yazılmıştır. Bu tutum maddeleri "Öğretmen açısından" ,"normal öğrenci açısından" ve " kaynaştırma öğrencisi açısından" olmak üzere üç alt başlığa ayrılarak 22 madde elde edilmiştir. Daha sonra bu maddeler rastgele sıralanarak ölçekte 22 madde yer almıştır. Sonuç olarak bu araştırmada cinsiyet faktörü, sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir. Sınıf seviyesi açısından incelendiğinde ise 3. Sınıflarla 1., 2. ve 4. Sınıflar arasında anlamlı farklılıklar çıkmıştır. Öğretmen adaylarının birçoğu, kaynaştırma uygulamalarının yapıldığı sınıf ortamının kaynaştırma öğrencisinin bilişsel ve sosyal gelişimini arttırdığı, kaynaştırma öğrencisine aidiyet duygusu kazandırdığı, kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrencilere örnek olduğu ve sınıf öğretmenini daha planlı olmaya teşvik ettiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Ancak bazı sınıf öğretmeni adayları da kaynaştırma öğrencisine okuma yazma öğretmenin zaman alacağını, kaynaştırma uygulamalarının öğretmeni meslekten soğutacağını, kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrenciler tarafından dışlanacağını ve normal öğrencilere her anlamda engel teşvik edeceğini ifade etmişlerdir. Geliştirilen ölçek farklı gruplara uygulanabilir ve sonuçlar karşılaştırılabilir. Çeşitli uygulamalar sonrasında kaynaştırmaya yönelik tutumlar tekrar ölçülebilir.

Anahtar sözcükler: Kaynaştırma, öğretmen adayı, sınıf öğremeni, tutum

KAYNAŞTIRMA UYGULAMASIYLA İLGİLİ KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE UYGULAMALARIN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Nuray Ceren UYSAL, Karadeniz Teknik Üniversitesi, cerenuysal@windowslive.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Çağla BEREKETOĞLU, Karadeniz Teknik Üniversitesi, cagla.bereketoglu@gmail.com

ÖZET

Yapılan bu araştırmada ilkokul birinci kademelerde uygulanan kaynaştırma uygulaması eğitimlerine karşı ilköğretim sınıf öğretmenlerinin bakış açılarının öğrenilmesi, kaynaştırma eğitiminde karşılaşılan olası sorunların belirlenmesi ve bu sorunlara karşı çözüm yollarının sunulması amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yaklaşımından yararlanılmış ve betimsel bir araştırmadır. Araştırmada yöntem olarak ise tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya 2015-2016 öğretim yılında Trabzon' da görev yapan ve amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örneklemeye göre belirlenen 10 sınıf öğretmeni seçilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin sınıflarında kaynaştırma öğrencisi bulunan veya bulunmuş olan öğretmenler olması ve araştırmaya gönüllü olarak katılmaları amaçlanmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme ve katılımcı olmayan gözlem teknikleri ile toplanmıştır. Görüşmeler ve gözlemler katılımcı öğretmenlerin çalıştıkları okullarda ve aynı zamanda okul dışı mekanlarda da gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanan verilerin analizi ise betimsel analiz tekniği ve sürekli karşılaştırma metodu ile yapılmıştır. Yapılan araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan ilköğretim sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine olan tutumlarının olumlu olduğu fakat kaynaştırma eğitimine yönelik yeterli ve etkili bir eğitim almadıkları belirlenmiştir. Bunun yanında kaynaştırma öğrencilerinin okul ve sınıf ortamında sergiledikleri davranış problemleri ve öğretmenlerin özel gereksinimli bu öğrencilere yönelik yaptıkları uygulamalar tespit edilmiş ve bu bağlamda sınıf öğretmenlerinin yapılan uygulamalardaki yanlış davranışları belirlenip bu davranışlar için çeşitli çözüm önerileri ifade edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Kaynaştırma eğitimi, öğretmen görüşleri, sınıf öğretmeni

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ GÜÇLÜĞÜ ÇEKEN BİR BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİSİNİN İLK OKUMA YAZMA BECERİLERİNİN KAZANIMININ İNCELENMESİ

Öğretmen Ayşegül POLAT, Milli Eğitim Bakanlığı, ysgldmrplt@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD, Necmettin Erbakan Üniversitesi, bnkocbeker@hotmail.com

ÖZET

Öğrenme güçlüğü, öğrenme bozukluğu, öğrenme yetersizliği ya da özel/özgül öğrenme güçlüğü gibi pek çok terim ile ifade edilen ve yaygınlığından dolayı disleksi ile bağdaştırılan durum günümüzde pek çok öğretmeni, aileyi ve öğrenciyi etkilemektedir. Bu örnek olay çalışmasında "durum" öğrenme güçlüğü çeken bir çocuktur. Öğrenme güçlüğü çeken bir ilkokul birinci sınıf öğrencisinin kaynaştırma sınıfındaki sosyal okuma yazma becerileri incelenen durumdur. Bireyin kaynaştırma sınıfında ilk okuma yazma becerileri incelenirken bu becerilerini etkileyen faktörler de incelenmektedir. Bu amaç doğrultusunda araştırma örnek olay incelemesi (durum çalışması) olarak desenlenmiş, gözlem ve görüşme gibi nitel veri toplama tekniklerinden yararlanılmıştır. Bu çalışmada, öğrenme güçlüğü çeken bir ilkokul 1. sınıf öğrencisinin kaynaştırma sınıfındaki ilk okuma yazma becerilerinin incelenerek öğrenme güçlüğü çeken çocuğun öğrenmesinin anlaşılmasına katkıda bulunmak amaçlanmaktadır. Bu amaçla bulgular bölümünde, tüm araştırma sürecinde toplanan verilerden elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırma bulguları raporlaştırılırken, hem araştırma sorularının yanıtlanmasına hem de bulguların literatürle ilişkilendirilmesini kolaylaştıracak başlıklar altında verilmesine dikkat edilmiştir..Bu nedenle bulgular, sekiz ana başlık altında tartışılmaktadır. Bunlar: (1) Öğrenme güçlüğü çeken bir çocuğun, ilk okuma yazmaya hazır bulunuşluğunu etkileyen faktörler , (2) Öğrenme güçlüğü çeken bir çocuğun, sözel dil becerilerini etkileyen faktörler, (3) Öğrenme güçlüğü çeken bir çocuğun, akranları ile girdiği etkileşim ve bu etkileşimin çocuğun ilk okuma yazma becerilerine etkileri, (4) Öğrenme güçlüğü çeken bir

çocuğun , sınıf öğretmeni ile girdiği etkileşim ve sınıf öğretmeninin çocuğun ilk okuma yazma becerilerine etkileri, (5) Öğrenme güçlüğü çeken bir çocuğun, aile ile girdiği etkileşim ve ailenin çocuğun ilk okuma yazma becerilerine etkileri, (6) Öğrenme güçlüğü çeken bir çocuğun, yazma becerilerini kazanmasında etkili olan faktörler, (7) Öğrenme güçlüğü çeken bir çocuğun, ilk okuma yazma becerileri ile akademik başarısı arasındaki ilişki, (8) Öğrenme güçlüğü çeken bir çocuğun, sosyal kabulünü etkileyen faktörler. Sonuç olarak özel gereksinimli öğrencilerin, genel eğitim sınıflarında normal gelişim gösteren akranları ile birlikte eğitim almaları ve bu sınıflarda çalışan öğretmenlere özel eğitim destek hizmetlerinin verilmesi kavramlarını içeren kaynaştırma, özel gereksinimli öğrencilerin sadece fiziksel olarak akranlarının yanına yerleştirilmesi olarak algılanmamakta, sosyal olarak da o sınıfın gerçek bir üyesi olduğunun kabul edilmesi anlamına gelmektedir. Özel gereksinimli öğrencilerin, akranları tarafından kabul görmelerinde öğretmen tutumu önemli bir etmendir. Sınıf öğretmeninin, özel gereksinimli öğrenciye karşı tutumunun sınıftaki normal gelişim gösteren öğrencilerin, özel gereksinimli öğrenciye karşı tutumlarını belirlediği düşünülmektedir. Öğretmenlerin kaynaştırmaya istekli olmaları ve özel gereksinimli öğrencileri kabul etmeleri yapılacak uygulamalarda başarıyı getirmektedir (Batu ve Kırcaali-İftar, 2005).Bu araştırmada durumu incelen Canan okuma yazma becerilerini geliştirdikçe kendine olan güveni artmıştır dolayısıyla da akranlarıyla olan iletişimi güçlenmiştir. Artık oyunlara daha çok katılmakta sınıf içinde hakkını savunabilmektedir. Canan'ın okuma ve yazma becerilerine inanmayan ailesi de artık Canan'a güvenmektedir. Bunun neticesi olarak da disleksi sorunu yaşayan Canan'ın konuşmasında rahatlama olduğu görülmüştür. Sene başında cümle kuramayan Canan artık kendini ifade edebilecek yeterliğe ulaşmıştır. Öğrenme güçlüğü çeken çocukların eğitiminde okul öncesi, ilkokul ve kaynaştırma eğitimi bir bütün olarak görülmeli ve bu vizyon doğrultusunda aileleri de gerekirse eğitime tabi tutarak resmin büyüğünü görebilen eğitim programları hazırlanmalıdır. Yine bu programın amaçları doğrultusunda, program içerikleri yazı farkındalığı ve yazmaya hazırlık becerilerine ilişkin uygulamalar ile okuduğunu anlamaya yönelik etkinliklerle zenginleştirilmesi önem taşımaktadır.

Anahtar sözcükler: Disleksi, ilk okuma-yazma, örnek olay incelemesi, öğrenme güçlüğü

OTİZMLİ ÖĞRENCİLERE OKUMA YAZMA ÖĞRETME KONUSUNDA ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA MERKEZİ BİRİNCİ KADEME ÖZEL EĞİTİM SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Birol SUSAM, İstanbul Kadıköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi, b.susam@yahoo.com
Öğretmen Nalan GÜLER CEYLAN, İstanbul Kadıköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi, gulernalanguler@gmail.com
Öğretmen Dilek SARAR BOYRAZ, İstanbul Kadıköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi, dsarar@gmail.com

ÖZET

Okuma yazma, bireyin gerek sosyal yaşamında gerekse okul yaşamındaki başarısında oldukça önemli bir beceridir. Okuma yazma becerisinin kazandırılması ilköğretim birinci sınıfta başlamakta; becerinin kullanılması ve geliştirilmesi ise yaşam boyu devam etmektedir. Eğitim ve öğretim sürecini ele aldığımızda da öğrencinin okuma yazma bilmesi akademik becerilerin kazandırılması sürecinin hızlı ve verimli olmasını sağlar. Normal gelişim gösteren bireyler için bu becerinin kazanılması ne kadar gerekliyse, otizmi olan bireyler için de o kadar gereklidir. Okuma yazma becerisi otizmli bireyin yaşamını kolaylaştırmakla birlikte, bireyin bağımsız yaşam becerilerini kazanmasını kolaylaştırarak yaşam kalitesini yükseltmektedir. Okuma yazma otizmli bireylere kazandırılan akademik becerilerin öğrenciler için anlamlı ve kullanılabilir olmasını sağlar. Bu becerinin öğretiminde farklı pek çok yöntemin varlığından söz etmek mümkündür. Otizmli çocuklara okuma yazma öğretiminde öğretmenler denedikleri yöntemlerle okuma yazma öğretmede zorluk yaşadıklarında farklı yöntemlerle bu çocuklara okuma yazma öğretme yoluna gitmektedirler. Bu çalışmanın amacı otizmli çocuklara okuma yazma eğitimi veren öğretmenlerin karşılaştıkları zorlukları, hangi çocuklarda hangi yöntemle başarıya ulaştıkları ve öğretmenlerin hangi okuma yazma yöntemiyle ne kadar sürede otizmli çocuklara okuma yazma öğrettiklerini inceleyip değerlendirmektir. Çalışmanın araştırma modeli; nitel yöntemlerden görüşme tekniğidir. Çalışmanın örneklemi İstanbul ilinde 2 özel eğitim ve uygulama merkezinde görevli 10 Özel Eğitim Sınıf Öğretmeni'nden oluşmaktadır. Araştırma verileri toplanmasında öğretmenlerle yüz yüze görüşme yapıp ses kaydı alınarak ses kayıtları analiz edilecektir. Araştırma sonucunda farklı okuma yazma yöntemlerinin otizmli çocuklara okuma yazma becerileri kazandırmadaki etkisi ortaya koyulacaktır.

Anahtar sözcükler: Otizm, özel eğitim, okuma yazma

ÖZEL EĞİTİM VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİNDE GÖREVLİ ZİHİNSEL ENGELLİLER SINIF ÖĞRETMENLERİNİN UMUTSUZLUK DÜZEYLERİ, KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doç. Dr. Doç. Dr. Selami YANGIN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, selamiy26@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Nesrin YANGIN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, nesrinyunus@mynet.com

ÖZET

Türkiye'de zihinsel engelli çocuklar, özel eğitime gereksinimi olan çocuklar kapsamında değerlendirilmektedir. Özel eğitim kurumları, özel gereksinimli çocukların devlet okullarında aldıkları eğitimleri tamamlayıcı nitelikte destek eğitim hizmeti vermektedir. Bu kapsamda zaman içerisinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarının yanı sıra özel eğitim kurumlarının açılmış olması özel eğitim öğretmeni ihtiyacını oldukça artırmıştır. Bu nedenle günümüzde sınıf öğretmenleri başta olmak üzere farklı branştan öğretmenlerin özel eğitim öğretmeni olarak görev yaptıkları bilinmektedir. Sınıf öğretmenliği programından mezun olan öğrencilerin özellikle yaşadıkları iş bulma kaygısı onları bu alana sevk etmektedir. Dolayısıyla yetişen sınıf öğretmeni adayı olağan dışı bir eğitim-öğretim ortamı ile baş başa kalabilmektedir. Bu kuramsal çerçeveye dayanarak çalışmada sınıf öğretmenliği programından mezun olup Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde görevini sürdüren zihinsel engelliler sınıf öğretmenlerinin umutsuzluk düzeyleri ile görev yaptıkları kurumlarda karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri değerlendirilmiştir. Araştırma mixed modeline dayalı nicel-nitel desenli bir yöntemle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada hem nitel hem de nicel veriler ele alınmıştır.

Nitel veriler için araştırmacılar tarafından 5 ana boyutta düzenlenen 19 açık uçlu soru için görüşler alınmıştır. Nicel veriler için ise 20 maddelik beşli likert tipi Beck umutsuzluk ölçeği uygulanmıştır. Çalışma, 2015-2016 akademik yılında Rize ili ve ilçelerinde yer alan Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde görevli 35 zihinsel engelliler sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür. Çalışma sonucunda öğretmenlerin görüşlerine göre çoğunun bu işi isteyerek yaptıkları, Eğitim Fakültesi'nde yaşantılarının geçmesinden ve sınıf öğretmenliği programında öğrenim görmekten dolayı memnun oldukları, buna karşın eğitim sistemimizde yanlış adımların atıldığı, programların çok sık ve anlamsız şekilde değiştirildiği, zihinsel engelliler öğretmenliğinin sınıf öğretmenliğinin aksine daha fazla sabır ve sorumluluk gerektiren ancak bir o kadar da mutluluk veren bir iş olduğu belirlenmiştir. Bununla beraber öğretmenlerin, özel eğitimin amaçlarını gerçekleştirmede, eğitim ortamlarını düzenlemede, eğitim programlarının anlaşılırlığı ve uygulanmasında, RAM ile olan ilişkilerde, kurum-veli bağlantılarının sağlanmasında, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarını yürütmede, öğretimde kullanılan yöntem, araç ve tekniklerin hazırlanmasında ve kurumun işleyiş ve çalışma kurallarına uyum sağlamada önemli düzeyde problemlerle karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında öğretmenlerin Beck umutsuzluk ölçeğine verdikleri cevaplara dayanarak içinde bulundukları durumu çok karamsar görmemekle birlikte geleceğe daha umut ve coşku ile baktıkları belirlenmiştir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlara dayanarak zihinsel engelliler sınıf öğretmenlerinin kurum içi karşılaştıkları sorunları çözme girişimi sergileyerek ön planda olmak yerine örneğin öğrenci velileri ve kurum yönetimi ile olumsuz bir diyalog kurmamak amacıyla kurum iklimine uyum gösterdikleri ileri sürülebilir. Bu kapsamda bazı ifadelerde elde edilen zıt ve çelişkili görüşler bu durumun parametresi olarak gösterilebilir. Zira zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri yapılandırılmamış görüşme sırasında mesleklerinin oldukça güç olduğundan ve kendilerini zorlayıcı yanından bahsetmişlerdir. Buna bağlı olarak araştırma sonucunda literatüre dayandırılarak sosyal ve psikolojik desteğin sadece öğrenci ve velilere değil sürecin başrolünde yer alan zihinsel engelliler sınıf öğretmenlerine de sağlanması, sınıf öğretmenliği lisans mezunlarının bu mesleğe küçük bir uygulama ile öğretici olarak alınması yerine daha farklı bir modelin yapılandırılması, örneğin lisans programları içerisine bu yönde spesifik bir dersin yerleştirilmesi ve onlara bu işin mesleki değerleri, uygulama yolları ve eğitsel anlayışlarının daha nitelikli biçimde aktarılması gerektiği önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi, umutsuzluk düzeyi, zihinsel engelliler sınıf öğretmeni

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN ÖĞRENCİLERİN AİLELERİNİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Alişan TEKİN, Uşak Üniversitesi, alisantekin@gmail.com
Öğretmen Büşra ERKAN, Milli Eğitim Bakanlığı, busraerkan1234@gmail.com

ÖZET

Türkiye nüfusunun büyük bir kısmını oluşturan pek çok özel gereksinimli çocuk vardır. Son yıllarda, genel eğitim sınıflarına özel gereksinimli öğrencilerin de dâhil edilmesiyle kaynaştırma eğitimi uygulanmaktadır. Özel öğrenme güçlüğü, Amerikan Psikiyatri Birliğinin (APA 2001) tanımına göre zekâsı normal ya da normalin üstünde olan bireylerin, standart testlere göre yaş, zekâ düzeyi ve aldığı eğitim göz önünde bulundurulduğunda okuma, matematik ve yazılı anlatım düzeyinin beklenenin önemli ölçüde altında olmasıyla tanısı konulan bir bozukluktur.(MEB, 2008) Kaynaştırma eğitiminde yer alan özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin aile görüşleri ele alınarak, kaynaştırma eğitimine yönelik ailelerin algılarının incelenmesi bu çalışmanın konusunu oluşturacaktır.Bu araştırmanın amacı özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin ailelerin görüş ve beklentilerini belirlemek, varsa sorunları tespit etmek ve çözüm önerileri getirmektir. Bu araştırmada, İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde özel öğrenme güçlüğü yaşayan 5 öğrencinin aileleriyle yürütülmüştür. Kaynaştırma uygulamalarına devam eden özel öğrenme güçlüğü yaşayan ailelerin görüşlerinin ve beklentilerinin "neler" olduğunu belirlemek amaçlandığından nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak katılımcılara yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Alanında uzman akademisyenlerin görüşleri alınarak geçerlilik ve güvenirlik sağlanmıştır. Elde edilen veriler sürekli karşılaştırmalı metot ile analiz edilmiştir. Araştırmada özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin tanılama süreci, ailelerin kaynaştırma eğitimi algıları, çocuklarına nasıl bir eğitim programı uygulandığı, çocuklarına yönelik bireysel eğitim programı hazırlanıp hazırlanmadığı, sınıf öğretmeninin çocuklarına karşı tutumu, sınıf arkadaşlarının çocuklarına yönelik tutumları, diğer velilerin çocuklarına karşı olan tutumu, ailelerin kaynaştırma eğitiminden beklentileri incelenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerinin çocuklarını fark etmesiyle tanılama sürecinin başladığını, buna rağmen öğretmenlerinin çocuklarına yönelik özel bir program uygulamadığını ve çocuklarıyla yeterince ilgilenmediklerini belirtmişlerdir. Ancak kaynaştırma eğitimi sayesinde çocuklarının daha önce içine kapanık olmasına rağmen artık sosyalleştiğini ve akranlarıyla sorun yaşamadıklarını, iyi anlaştıklarını ve sınıftaki diğer velilerinde çocuklarını kendi çocukları gibi normal gördüklerini belirtmişlerdir. Özel öğrenme güçlüğü tanısının erken konulmasıyla ve öğretmenlerin özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciye yönelik özel bir eğitim program hazırlamasıyla kaynaştırma eğitiminin daha etkili olacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Aile görüşleri, kaynaştırma eğitimi, özel öğrenme güçlüğü

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİKKAT EKSİKLİĞİ VE HİPERAKTİVİTE TANIMA YETERLİKLERİ

Lisans Öğrencisi Merve ÜLKER, Aksaray Üniversitesi, mrvlkr33@gmail.com

ÖZET

İlkokula devam eden öğrencilerin %3-%5'inde Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DE/HB) görülmektedir (DSM-IV, 2000) . Yapılan araştırmalara göre DE/HB'li öğrencilerin sayısı gün geçtikçe arttığı belirtilmektedir (Göl ve Bayık, 2013). Sınıf öğretmeni adaylarının görev yapacakları okullarda DE/HB'li bireyle karşılaşma olasılığı göz önünde bulundurulduğunda, DE/HB'li öğrencilerin ayırıcı özelliklerini bilmesi kritik önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının DE/HB tanıma yeterliklerinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırma tarama modeliyle yürütülmüştür. Araştırmanın

çalışma grubunu, Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Lisans programı dördüncü sınıfa devam eden 183 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Almacıoğlu (2007) tarafından geliştirilen DE/HB tanıma yeterlikleri ölçeği ve sınıf öğretmeni adaylarının tanıma yeterliklerinin derinlemesine ortaya çıkarılması amacıyla, yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Tanıma yeterlikleri ölçeği iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda gönüllü katılım beyanı ve kişisel bilgiler, ikinci kısımda ise DE/HB ile ilgili on yedi tane önerme yer almaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ise sınıf öğretmeni adaylarının tanıma yeterliklerini belirlemek amacıyla altı açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Nicel veri analizinde araştırmanın amacına uygun olarak, yüzde, bağımsız gruplar t-testi gibi istatistik test teknikleri kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, sınıf öğretmeni adaylarının DE/HB tanıma yeterliklerinin yeterli düzeyde olmadığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte, sınıf öğretmeni adaylarının DE/HB tanıma yeterliklerinin cinsiyete ve DE/HB'li bireylerle karşılaşma durumuna göre farklılaşmadığı ancak DE/HB'ye yönelik ders alma ve DE/HB'ye yönelik kaynak okuma durumlarına göre farklılaştığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu, sınıf öğretmeni adayları

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖZEL EĞİTİME YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Murat BAŞGÜL, Amasya Üniversitesi, muratbasgul60@gmail.com
Doç. Dr. Şafak ULUÇINAR SAĞIR, Amasya Üniversitesi, safak.ulucinar@amasya.edu.tr
Arş. Gör. Kayhan BOZGÜN, Amasya Üniversitesi, kayhan.bozgun@amasya.edu.tr

ÖZET

Eğitim toplumdaki her birey için vazgeçilmez bir süreç olarak hayatımızın önemli bir bölümünü kapsamaktadır. Bu nedenle toplumda özel gereksinimi olan insanların da bu sürece katılabilmeleri için özel eğitim kavramı ortaya atılmış ve bu konuda geçmişten günümüze kadar birçok çalışma ve düzenlemeler yapılmıştır. Meyen(1996)'e göre özel eğitim, akranlarına göre farklı zorluklar yaşayan bebek ve çocuklar için planlanmış eğitim etkinliklerinin tamamını kapsayan eğitim şeklidir. Normal insanlardan farklı olarak özel ihtiyaçları olan insanlar toplumun her kesiminde görülmektedir. Bu insanlar da diğer insanlarla aynı hak ve hürriyete sahip olmalıdırlar (Engin, Tösten, Kaya ve Köselioğlu, 2014). Özel eğitim uygulamaları 1983 yılında yürürlüğe giren 2916 sayılı "Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar" yasasıyla Türk eğitim sisteminde ilk kez gündeme gelmiştir. Özel eğitime muhtaç bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla eğitim yönetmeliklerinde çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre "özel eğitim, özel eğitim gerektiren bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların özür ve özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitimdir." (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2007). Özel eğitimde niteliğin geliştirilebilmesi için başta öğretmenler olmak üzere, idareciler, özel eğitime muhtaç öğrenci ve ailesi, özellikle de rehber öğretmen gibi okulda çalışan diğer personellerin işbirliği yapmaları gerekmektedir (Batu ve Kırcaali-İftar, 2007; Sucuoğlu ve Kargın, 2006; Kwapy, 2004). Özel eğitime muhtaç çocukların toplumsallaşmaları ve kendi kendilerine yetebilmelerini sağlayacak yaşam becerilerine sahip olabilmeleri için özel eğitim hizmetlerinin başarıyla yürütülmesi gerekir. Bu bağlamda öğretmenlerinin özel eğitim hizmetlerine yönelik tutumları önemli bir faktördür (Orel, Zerey ve Töret, 2004). Kaynaştırma eğitiminde başarıyı yakalayabilmek için aile, öğretmenler ve okul idaresinin işbirliği içinde olması ve kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının olumlu olması gerekir (Kayhan ve Şengül, 2012). Araştırmalar, özel eğitimin Türkiye'deki uygulamalarında istenilen başarının elde edilemediğini göstermekte; bunun en büyük gerekçelerinden birinin öğretmenlerin özel eğitime muhtaç çocuklara yönelik tutumlarından kaynaklandığını ortaya koymaktadır (Diken ve Sucuoğlu, 1999; Kaner, 2010; Gökdere, 2012). Ülkemizdeki öğretmen yetiştiren kurumlar olarak Eğitim Fakültelerinde önceden seçmeli ders olarak müfredatta bulunan "Özel Eğitim" dersi, 2009 yılından bu yana zorunlu verilmeye başlanmıştır. Buna bağlı olarak bu dersi seçmeli olarak alan öğretmenler ile zorunlu olarak alan öğretmenler arasında özel eğitim konusundaki bilgi düzeyleri açısından fark olduğu bu nedenle yeni programa göre eğitim alan öğretmenlerin tutumlarının diğer öğretmenlere göre daha olumlu olacağı öngörülmektedir (Gökdere, 2012). Bu bağlamda çalışmada, sınıf öğretmen adaylarının özel eğitimle ilgili algı ve görüşlerini ortaya koymak amacıyla nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini Amasya Üniversitesi'nde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmuştur. Araştırma verileri NVIVO programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler analizi sonuçlarında öğrencilerin özel eğitime yönelik görüşleri sınıf düzeyi ve başarı puanına göre karşılaştırıldığında farklılıklar tespit edilmiştir. Özel eğitim dersi alan öğrencilerin konuyu daha derinlemesine ele alabildiği anlaşılırken özel eğitim dersi almayan öğrencilerde özel eğitim kavramıyla ilgili eksik veya yanlış bilgiler olduğu anlaşılmıştır. Çalışmada özel eğitim dersinin lisans programlarında yer verilmesinin önemini ortaya konulmuş, özel eğitime ayrılan ders saatinin artırılması ve uygulamaya yönelik etkinliklere yer verilmesi önerilmiştir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, özel eğitim, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÇEŞİTLİ ÖĞRENME GÜÇLÜKLERİNE YÖNELİK FARKINDALIK DÜZEYLERİ

Doç. Dr. Doç. Dr. Selami YANGIN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, selamiy26@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Nesrin YANGIN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, nesrinyunus@mynet.com
Lisans Öğrencisi Vildan ÖNDER, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, onderanka@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Abdulkerim ŞAVLIĞ, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, abdulkerim_savlig15@erdogan.edu.tr

ÖZET

Sınıf öğretmenliği, tüm öğretmen grupları içerisinde mesleki değer bakımından oldukça önemli ve kutsal bir görevdir. Zira bu aşamada öğrenciler hem akademik hem de toplumsal bilgi ve becerileri temel düzeyde etkin biçimde kazanırlar ve yaşam boyunca kullanırlar. Temel öğelerin kazandırılmasında sınıf öğretmenine önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Sınıf öğretmenleri bilgi, beceri ve değer aktarıcısı olarak çok sayıda yöntem, teknik bilgi ve becerisine sahip olmak zorundadır. Çünkü, öğrenciler farklı özelliklere sahiptirler ve hepsinin ayrı öğrenme stilli, hızı ve yetenekleri bulunmaktadır. Bunun

yanında öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler de sınıflar da olabilmektedir. Öğrencilerin bir kısmı, okuma, okuduğunu anlama, matematiksel işlemleri kavrama ve doğru tepkiler gösterebilme, konuşma ve kendisini olumlu biçimde ifade edebilme vb. durumlarda akranlarına oranla istenilen düzeylerde olamayabilir. Hiçbir öğrenciyi kaybetmemek gerektiği ilkesine dayanarak geleneksel yollarla söz konusu kazanımlara ulaşmak mümkün değildir. Bu tür öğrenciler öğretmen merkezli uygulamalardan ziyade daha fazlasını istemektedir. Ama öncelikli olarak tanınmayı ve keşfedilmeyi beklemektedirler. Bundan dolayı öğretmenlerin sadece normal düzeyde değil farklı öğrenme biçemlerine sahip olan tüm öğrencilere hitap etmesi gerektiği unutulmamalıdır. Ayrıca öğretmenlerin öğrenme güçlükleri ve türleri hakkında önemli düzeyde bilgi ve beceriye de sahip olması gerekmektedir. Bu teorik çerçeveye dayanarak çalışmada sınıf öğretmenliği programında okuyan öğrenciler ile bazı öğretim elemanlarının öğrenme güçlükleri hakkındaki farkındalık düzeyleri belirlenip karşılaştırma yoluna gidilmiştir. Araştırma mixed modeline dayalı nicel-nitel desenli bir yöntemle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada hem nitel hem de nicel veriler ele alınmıştır. Bu amaçla 4. sınıfta okuyan 106 öğrenciye araştırıcılar tarafından düzenlenen, geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılarak son hali verilen 25 maddelik likert tipi öğrenme güçlükleri farkındalık ölçeği uygulanmıştır. Ayrıca "Rehberlik", "Sınıf Öğretiminde Özel Eğitim", "İlkokuma ve Yazma Öğretimi", "Sınıf Yönetimi" ve "Matematik Öğretimi" derslerini yürüten öğretim elemanları ile de mülakatlar yürütülmüştür. Bu kapsamda öğretim elemanlarına disleksi, disgrafi, diskalkuli, afazi ve aleksi gibi öğrenme sorunlarına ilişkin sorular yöneltilmiştir. Çalışma sonucunda Rehberlik ve Sınıf Öğretiminde Özel Eğitim derslerini yürüten öğretim elemanlarının disleksi adını duyduğu, diğerlerini bilmediği; bununla beraber diğer derslerin sorumlusu öğretim elemanlarının ise hiçbir öğrenme güçlüğü terimini tanımlayamadığı ve hangi süreçlerin nasıl ve ne şekilde uygulanması gerektiği fikrine sahip olmadıkları belirlenmiştir. Öğretim elemanları, akranlarına göre yavaş hızda öğrenen her bireyi öğrenme güçlüğü yaşayan birey olarak tanımlamakta, fakat bu olguya spesifik bir isim verememektedir. Bununla beraber bu öğretim elemanlarından ders alan Sınıf Öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin tümü de bu terimlere ilişkin bilişsel farkındalığa sahip değillerdir. Zira 25 maddelik likert tipi ölçekten elde edilen nicel puanlara göre öğrencilerin disleksi, disgrafi, diskalkuli, afazi ve aleksi gibi öğrenme sorunları hakkında bilgi, beceri ve uygulama yollarına sahip olmadıkları belirlenmiştir. Bu kapsamda elde edilen sonuçlardan yola çıkarak Sınıf Öğretmenliği lisans programı içerisine "çeşitli öğrenme güçlükleri ve uygulama yolları" biçiminde spesifik bir dersin yerleştirilmesi, öğretim elemanlarının konu hakkında uzman tarafından online ya da yüz yüze konferanslarla bilgilendirilmesi ve konu hakkında duyarlılığın artırılmasına yönelik projelerin yürütülmesi gerektiği önerilmiştir.

Anahtar sözcükler: Öğrenme güçlükleri, öğretim elemanı, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENLERİNE GÖSTERİLECEK 5 ÖNEMLİ ÖZEL EĞİTİM UYGULAMASI

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Şahin BÜLBÜL, Kafkas Üniversitesi, msahinbulbul@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma sınıf öğretmenliği okuyan ve özel eğitim dersi alan öğretmen adaylarının ders süresince en çok beğendiği ve faydalı olduğunu belirttiği etkinliği içermektedir. Bu bildirinin sadece ilgili ders ile ilişkili olduğu düşünülmemektedir. Örneklerden ilki öğretilen ile öğrenilen arasındaki farkı ortaya koymaktadır. Bir öğrenci seçilir ve diğer öğrencilerin gözleri kapatılır (arka tarafa da gidebilirsiniz). Öğrencinin eline tuhaf bir cisim verilir ve diğer arkadaşlarına anlatması istenir. Başarılı olunmayınca bir defter üzerine kalemle vurarak şarkı çalması istenir. Diğer öğrencilerin bunu bulması beklenir. Sadece görmek ya da sadece duymak yeterli değildir. Bu etkinlik öğretmenin öğrettiğini sandığı şeylerin ne kadarının öğrenilmiş olduğu gerçeği ile öğrenciyi yüzleştirir. İkinci etkinlik değişen roller ile ilgilidir. Bir abaküs gösterilir ve çocukken kimlerin bu abaküsü kullandığı sorulur. Öğrencilerin büyük bir kısmı kullandığını söyleyince bu malzemenin görme engellilerin temel matematik öğrenme aracı olduğu söylenir. Navigasyonların da sesli yön gösterme aracı olarak ilk defa görme engelliler için üretildiğini ama görenlerin arabada işini kolaylaştırdığı söylenerek rollerin değişebileceği vurgulanır. Üçüncü olarak, öğrenci ile yapılacak her etkileşimin değerli olduğu 'imzalık' etkinliğiyle gösterilir. Bir karton çerçeve görme engelliye imza atacağı yeri gösterebilir. Dördüncü olarak gören ve görmeyen öğrenci arasında tercih yapmak zorunda olmadığı çeşitli deney malzemelerine yapılan basit adaptasyonlarla gösterilir. Son olarak her bir öğrenmenin biricik olduğu, görme engellilerle ilgili genellemelerin yanlış olduğu ortak özelliklerinin sadece göremiyor olmak olduğu gerçeğinden yola çıkarak ihtiyaç duyulan bilgi ve becerinin engelli öğrenci ile kurulacak samimi bir etkileşim süresince kendiliğinden oluşacağı vurgulanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen yetiştirme, örnek etkinlikler, özel eğitim

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİM YETERLİLİKLERİ

Lisans Öğrencisi İpek ÖZTÜRK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ipek.msku@outlook.com

ÖZET

Toplumun üyesi her birey birbirinden farklıdır. Bazı bireyler doğuştan ya da sonradan oluşan bir özre sahiptir.Böyle bir özrü olan bireyler özel eğitime muhtaçtır.Kaynaştırma, özel eğitime muhtaç öğrencilerin, normal gelişim gösteren yaşıtlarıyla aynı eğitim sınıfında eğitim görmelerini esas alan bir yaklaşımdır.Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarını incelemek için yapılmıştır.Kaynaştırma eğitimde sınıf öğretmenine çok büyük sorumluluk düşmektedir.Sınıf ortamını ve öğretim programını sınıflarındaki öğrencilerin gereksinimlerine göre düzenleme becerilerine sahip olmalıdır.Ayrıca özel eğitim öğretmeni, rehber öğretmen gibi diğer personellerle iletişim kurabilmeli ve işbirliği içinde olmalıdır.Yeterli bilgi ve beceriye sahip sınıf öğretmenleri tüm bunları bir arada yürütebilir.Fakat Türkiyede yapılan araştırmalara bakıldığında bu konuda yeterli olmadıklarını görüyoruz.Çalışma grubunu Burdur il merkezindeki ilköğretim okullarında çalışan 40 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.Araştırma tarama modelindedir.Araştırma verileri,öğretmen görüşlerinin ortaya çıkarılması amacıyla nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme ile toplanmıştır.Görüşme formunda, yarı yapılandırılmış ve açık uçlu olmak üzere toplam 7 soru bulunmaktadır.Elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir.Çalışma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin çoğunun kaynaştırma ile ilgili herhangi bir eğitim

almadığı ve kaynaştırma eğitimi konusunda kendilerini yetersiz gördüğü sonucuna ulaşılmıştır.Bu alanda yeterli öğretmenlerin yetiştirilmesiyle özel gereksinimli öğrenci, özel gereksinimi olmayan akranlarıyla birlikte yaşamayı ve arkadaşlık kurmayı daha iyi öğrenir.Toplum içinde yaşamaya hazırlık olacak nitelikte gerçek yaşam deneyimleri kazanırlar.Özel gereksinimi olmayan öğrenciler de kendilerinden farklı olan bireyleri kabul etmeyi, kendilerini başkalarının yerine koymayı ve onları anlamayı öğrenirler.

Anahtar sözcükler: Kaynaştırma eğitimi, sınıf öğretmeni, yeterlik

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ UYGULAMALARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Lisans Öğrencisi Büşra SÖNMEZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, bsr.snmz@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Zehra AKIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, zehraakinnn@gmail.com

ÖZET

Doğuştan ya da sonradan bir bireyde oluşan engel onu, toplumdaki diğer insanlardan farklı kılar. Fakat, bu farklılık bizlerin sahip olduğu becerilerin, duyguların onlarda daha azını barındırdığını göstermez. Engelsiz her bireyde olduğu gibi, engelli bireylerin de sosyal hayatta aktif olmak, iş hayatına atılmak, çevresi tarafından saygı, sevgi ve değer görmek, kimseye muhtaç olmadan yaşamını sürdürmek ve ayrıştırılmadan yaşıtlarıyla aynı ortamda bulunmak, vakit geçirmek en büyük haklarıdır. Bu noktada kaynaştırma eğitimi, bu özelliklere sahip öğrencileri yetersizliği olmayan akranlarıyla buluşturan önemli bir uygulamadır. Kaynaştırma sınıfındaki her bireyi toplumun bir parçası hâline getirebilmek için ise sınıf öğretmenlerinin bu konudaki görüşleri önemlidir. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına yönelik görüşleri cinsiyet, mesleki kıdem, sınıftaki kaynaştırma öğrencisi sayısı, sınıfın seviyesi gibi demografik özellikler çerçevesinde incelenmiştir. Araştırma nitel betimsel bir araştırmadır. Çalışma 2015–2016 eğitim–öğretim yılında, Muğla ili Menteşe ilçe merkezinde bulunan ilkokullardaki, sınıfında kaynaştırma öğrencisi olan 10 sınıf öğretmeninin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun geliştirilmesinde literatür incelenerek sınıf öğretmenlerinin görüşlerini açığa çıkartacak sorular belirlenmiş, formun güvenirliği ve geçerliği için uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Verilerin analizi için içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirilerek birtakım sonuç ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Öğretmen görüşü, sınıf öğretmeni, kaynaştırma eğitimi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİMİNE İLİŞKİN DENEYİMLERİ

Uzman Kürşat TARIM, TİKA, kursatanket@gmail.com
Arş. Gör. Barış ESMER, Gazi Üniversitesi, barisesmer@gazi.edu.tr
Arş. Gör. Eyüp YILMAZ, Gazi Üniversitesi, eyupyilmaz@gazi.edu.tr
Arş. Gör. Burak DELİCAN, Cumhuriyet Üniversitesi, burakdelican@gmail.com
Öğretmen Ahmet Melih GÜNEŞ, Milli Eğitim Bakanlığı, melihgunes@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerinin eğitimine yönelik deneyimlerini kendi anlatılarına dayalı olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır. Kaynaştırma öğrencilerinin eğitimi olgusu, bu olguyu doğrudan etkileyen ve olgudan etkilenen sınıf öğretmenlerinin deneyimleri, duyguları ve olguya yükledikleri anlamlar derinlemesine betimlenmeye çalışılacaktır. Nitel araştırma geleneğinde yapılacak çalışmanın veri toplama ve yorumlama aşamalarında nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılacaktır. Araştırmaya katılacak olan öğretmenlerin seçiminde çok aşamalı örnekleme yöntemi benimsenmiştir. İlk aşamada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılacaktır. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinden en az 1 yıl aynı kaynaştırma öğrenci/öğrencilerine eğitim vermesi ölçütü benimsenmiştir. İkinci aşamada ise araştırma amacına ilişkin zengin bilgi kaynağı olabilecek durumların saptanmasında etkili olan kartopu örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Bu amaçla 2015-2016 eğitim öğretim dönemimde Ankara ili Çubuk ilçesinde yer alan ilkokul dördüncü sınıf öğretmenlerinden araştırmacının da yakından tanıdığı sınıf öğretmeni ile veri toplama sürecine başlanacaktır. Sınıf öğretmeninden araştırma amacına uygun, gönüllü bilgi verebilecek bireyler önermeleri istenecektir. Yapılan tespitten sonra okullara ve öğretmenlere ulaşılması planlanmaktadır. Kaynaştırma öğrencilerinin eğitimine ilişkin veriler çerçevesinde yarı yapılandırılmış görüşme ve doküman incelemesi teknikleri ile toplanacaktır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile görüşmeler gerçekleştirilecektir. Doküman incelemesi aşamasında ise kaynaştırma öğrencilerine yönelik geliştirilen Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP), Bireyselleştirilmiş Öğretim Programı (BÖP) ve öğrenci çalışmaları incelenecektir. Katılımcıların görüşleri ve ulaşılan dokümanlar içerik analizi ile bütünsel olarak incelenecek, karşılaştırılacak, ortak temalar bulunacaktır. Araştırmanın güvenirlik çalışmaları kapsamında kodlayıcı güvenirliği ve yöntem çeşitlemesi çalışmaları kullanılacaktır. Ulaşılan sonuçlar literatür çerçevesinde tartışılacak ve öneriler geliştirilecektir.

Anahtar sözcükler: Kaynaştırma eğitimi, olgubilim deseni, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KISMİ ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLER İÇİN YAPTIKLARI ÖĞRETİMSEL DÜZENLEMELER

Doç. Dr. Nida BAYINDIR, Dumlupınar Üniversitesi, nidabayindir@yahoo.com
Doktora Öğrencisi Aynur ÇUKURCALIOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, aynurcukurcalioglu@gmail.com

ÖZET

Bütün çocuklar bireysel farklılıkları nedeniyle birbirlerinden ayrılırlar. Beden, zihin, dil, duygu, sosyal özellikleri ve durumlarındaki ayrıcalıkları ya da dezavatajları nedeniyle eğitim öğretim sürecinden yeterince yararlanamayan veya kısmen yararlanan çocukların özel akademik düzenlemelere ihtiyaçları bulunmaktadır. Araştırma, sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler için yaptıkları düzenlemeleri belirlemektir. Araştırma, 2015-16 eğitim yılı güz dönemi Kütahya merkezde görev yapan 112 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Öğretmenlerin sınıflarında öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin varlığı, öğrenme güçlüğüne karşı yeterli öğretim bilgisi, bu çocukların öğretim sürecine etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucuna göre, sınıf öğretmenlerinin ¾'ü sınıflarında kısmi öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin bulunduğunu ve bu çocukların öğretimi büyük ölçüde aksattıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %59,8'i bu öğrencilerin öğretimine ilişkin kısmen bilgilerinin bulunduğu yönünde görüş bildirmiştir. Bu çocukların öğretimine ilişkin bilgisi olan ve olmayan öğretmenlerin bu çocukların öğrenmelerine önem verdiği ve bildikleri gerekli öğretimsel düzenlemeleri yapmaya çalıştıkları belirlenmiştir. Kısmi öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere ilişkin öğretim bilgi düzeylerine göre ise bu konuda bilgi sahibi olduğunu düşünen öğretmenlerin bu öğrencileri tahtaya ve öğretmen masasına yakın oturttukları belirlenmiştir. Bu öğrencilerin öğretimine ilişkin kısmen bilgisi olan öğretmenlerin ise onların yanına onlara yardımcı bir öğrenci oturttukları ve ailelerini öğrenme sürecine dâhil ettikleri belirlenmiştir. Bu durum öğretmenlerin bu öğrencileri sınıfta görmezden gelmediğinin bir göstergesidir. Öğretmen ister bu çocukların öğretiminde yeterli olsun ister olmasın yine de bu öğrenciler için kayıtsız kalmamaktadır.

Anahtar sözcükler: Öğrenme güçlüğü, öğretimsel düzenlemeler, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNE SAHİP ÖĞRENCİLERİN SINIFLARINDA YER ALMASINA İLİŞKİN ALGILARI

Doç. Dr. Doç. Dr. Selami YANGIN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, selamiy26@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Nesrin YANGIN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, nesrinyunus@mynet.com
Yrd. Doç. Dr. Cengiz BAYRAKTAR, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, selami.yangin@erdogan.edu.tr

ÖZET

Öğrenme güçlüğüne sahip öğrencileri eğitim sürecine aktif biçimde dâhil edebilmek için öğretmenlerin genellikle öğretimsel anlayışlarında farklı bir paradigmaya sahip olmaları ve öğrencilerin de buna gereken şekilde tepkiler göstermesi gerektirmektedir. Literatürdeki araştırmalar, öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin gereksinimlerini yerine getirmede öğretmenlerin istekliliğinin farklılaşabildiğini ve bu tür öğrencileri dikkate almada çeşitli görüşlerin öne sürüldüğünü ortaya koymuşlardır. Buna karşın araştırmaların sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne sahip bireyleri öğretimsel sürece dâhil etmelerine ilişkin algılarını ve bu tür öğrencilere yönelik uygulanan hazırlık aktiviteleri ile deneyimleri arasındaki ilişkileri ele almadıkları belirlenmiştir. Bu yönde düzenlenen, ilişkisel modele dayalı bu araştırmanın temel amacı, sınıf öğretmenlerinin eğitsel ortamlarda öğrenme güçlükleri hafif düzeyde olan öğrencileri eğitim sürecine dâhil etmeye yönelik algıları ile hizmet-eğitimlere katılım düzeyi, benimsedikleri felsefi anlayışlar, mesleki kıdem ve sahiplendikleri roller arasındaki olası ilişkileri belirlemektir. Bu kapsamda, Rize ili Merkez ve Çayeli ilçesinde yer alan 18 ilkokulda görev yapan 110 sınıf öğretmenine (ilkokul 2, 3 ve 4. sınıfta görevli) demografik değişkenleri, felsefi anlayışları ve "Tüm Öğrencileri Dikkate Alan Bir Öğretim Sürecine İlişkin Algı"yı belirlemeyi amaçlayan 35 ifadeden meydana gelmiş ve geçerliliği sınanmış bir ölçme aracı dağıtılmıştır. Değişkenler arasındaki muhtemel ilişkileri belirleyebilmek amacıyla Spearman korelasyon katsayısı değerleri hesaplanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; sınıf öğretmenlerinin orta düzeyde öğrenme güçlüklerine sahip bireyleri eğitsel süreçlere dâhil etmeye ilişkin algıları ile hizmet-eğitimlere katılım düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Buna rağmen elde edilen verilere göre daha fazla hizmet-içi eğitim faaliyetlerine katılan öğretmenlerin sınıflarını daha eğlenceli bir ortama dönüştürdükleri söylenebilir. Bununla beraber sınıf öğretmenlerinin orta düzeyde öğrenme güçlüklerine sahip bireyleri kendi sınıflarına dahil ederek desteklemeye yönelik algıları ile mesleki kıdemleri arasında da Spearman korelasyon puanlarına göre anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin algıları ile üstlendikleri roller arasında da önemli sayılabilecek düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Buna karşın benimsenen felsefi anlayışlar ile algılar arasında pozitif yönde kuvvetli ilişkiler tespit edilmiştir. Özellikle idealizm felsefesini benimseyen öğretmenlerin öğretim sürecine ilişkin algıları diğer öğretmenlere oranla daha pozitif yöndedir. Diğer deyişle bu görüşe göre öğrenciler her ne öğrenme düzeyine sahip olursa olsunlar birlikte öğrenim görmelidirler. Buna ek olarak realizm anlayışına bağlı kalan öğretmenler ise öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciler ile diğer öğrenciler arasında hiçbir farkın olmadığı düşüncesine sahiptirler. Yani her öğrencinin belirli konu ve temalarda muhtemel öğrenme güçlüğüne sahip olduğunu düşünen bir anlayış ileri sürmüşlerdir. Phragmatizm ve yeniden kurmacılık anlayışlarında ise öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciler için uygun sınıf ortamları tasarlanmalıdır. Buna göre bu tür öğrenciler normal düzeyde öğrenen bireyler için negatif yönde bir tehdit unsuru oluşturacaklardır. Bu nedenle bu anlayışa sahip öğretmenler öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin tanısı belirlenir belirlenmez ayrı bir müfredat uygulamasına dâhil edilerek öğrenim süreçlerinin sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Çalışma sonucunda sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem, felsefi anlayışları, geçmiş eğitsel faaliyetlere katılım durumları ve öğrenme güçlüğüne sahip bireyleri sınıflarında sürece dâhil etme davranışlarının bir sonucu olarak öğretime karşı algılarını da ele aldığından literatüre pozitif yönde katkı sağladığı önerilmiştir.

Anahtar sözcükler: Algı, hafif düzey, öğrenme güçlüğü, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ OTİZM HAKKINDAKİ BİLGİ VE GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Salih RAKAP, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, salih.rakap@omu.edu.tr

ÖZET

Otizm spektrum bozukluğu, yaşamın ilk üç yaşında ortaya çıkan ve genellikle ömür boyu süren, bireyin sosyal ilişki ve iletişim becerilerini olumsuz yönde etkileyen, sınırlı ilgi ve tekrarlanan davranışlara neden olan gelişimsel bir özel gereksinim türüdür. Otizmin beynin ve merkezi sinir sisteminin yapısındaki organik farklılık ya da bozukluklardan kaynaklandığı ve nörolojik temelli olduğu düşünülmektedir (Autism Society of America, 2014). Otizm, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de son yıllarda adı çok sık duyulan bir özel gereksinim türüdür. Son yirmi yılda otizm tanısı konulan çocukların sayısında önemli bir artış görülmüştür (Baiao ve diğerleri, 2014)). Bu artışa paralel olarak, daha çok sayıda otizmli çocuk yaygın eğitim sistemi içinde öğrenim görmeye başlamıştır. Ögretmenlerin otizmli çocukların tespitinde, yapacakları sınıf içi değerlendirmelerde ve uyarlamalarda başarıya ulaşmaları bilgi düzeyleri ile doğru orantılıdır. Öğretmenlerin, hizmet öncesinde, otizm ile ilgili olarak sahip oldukları bilgi düzeylerinin, öğretmen oldukları sınıflarda yapacakları uygulamalarda farklılık yaratacağı yapılan araştırmalarla desteklenmektedir. Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının otizm ve otizmli çocuklara yönelik bilgi düzeyleri anket yöntemi kullanılarak belirlemektir. Çalışmaya toplam 105 sınıf öğretmeni ile 130 sınıf öğretmeni adayı katılmıştır. Araştırma bulguları, sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının otizmin karakteristik özellikleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmalarına rağmen, otizmin tanılanması ve otizmli çocukların eğitsel ihtiyaçları konularında sınırlı bilgiye sahip olduklarını ortaya koymuştur. Sunum sırasında veriler ayrıntılı olarak paylaşılacak ve bulguların gelecekte yapılacak uygulama, araştırmalara ve öğretmen yetiştirme programlarının tasarlanmasına yönelik yansımaları tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Bilgi, görüş, otizm, sınıf öğretmenleri

SINIFLARINDA KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİSİ BULUNAN OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI (BEP) HAZIRLANMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Deniz TEKİN ERSAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, deniztekinersan@mu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Seda ATA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sedaata@mu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Şeyda Deniz TARIM, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, seydatarim@mu.edu.tr

ÖZET

Okul öncesi eğitimde gerçekleştirilen kaynaştırma programları erken müdahale açısından önem taşımaktadır. Erken müdahale programları ile çocuğun tüm gelişim alanları desteklenmekte, bu müdahaleler hem ileriki eğitim hayatlarına olumlu yansımakta hem de koruyucu özellik taşımaktadır. Ülkemizde özel gereksinim olan çocuklar için erken müdahalenin gerçekleştiği kurumlardan biri de okul öncesi genel eğitim kurumlarıdır. Bu kurumlar kapsamında özel gereksinimi olan çocuklar özel gereksinimi olmayan akranları ile birlikte eğitim alabilmektedirler. Bu eğitim doğrultusunda kaynaştırma programında bulunan öğrencilere bireyselleştirilmiş eğitim programının hazırlanması gereklidir. Bu sayede öğrencilerin eğitsel gereksinimlerini karşılamak ve ihtiyaç duydukları uyarlamaları gerçekleştirmek mümkün olabilmektedir. Bu konuda zihin engelliler öğretmenleri ile gerçekleştirilmiş çalışma bulunmakla birlikte bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanması gereken özel gereksinimi olan öğrenciye sahip okullarda gerçekleştirilmiş bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) nın öğrenilmesi, hazırlanması ve uygulamasına ilişkin sınıflarında kaynaştırma programına dahil, özel gereksinimi olan öğrenci bulunan okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma nitel bir araştırma olup veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma verileri 2015-2016 eğitim öğretim yılında Muğla ilinde görev yapmakta olan katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan 8 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Araştırma veri toplama aşamasındadır. Araştırma sonuçları içerik analizi yöntemi ile incelenecektir. Bulgular ilgili var olan literatür ışığında tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Bireyselleştirilmiş eğitim programları, kaynaştırma, öğretmenler, okul öncesi

ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN İLGİ ALANLARININ VE ÖĞRENME STİLLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Neşe KUTLU ABU, Amasya Üniversitesi, nese_ktl@hotmail.com
Prof. Dr. Murat GÖKDERE, Amasya Üniversitesi, muratgokdere@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilkokula devam eden üstün yetenekli öğrencilerin ilgilerini ve öğrenme stillerini görüşmeler ve portfolyolar yoluyla incelemektir. Çalışmada, İlkokula devam eden üstün yetenekli öğrencilerin ilgi ve öğrenme stillerine yönelik görüşleri nasıldır? ve İlkokula devam eden üstün yetenekli öğrencilerin Genel Yetenek Portfolyoları nasıldır? sorularına cevap aranmıştır. Veri toplama aracı olarak Okul Geneli Zenginleştirme Modelinde kullanılan Genel Yetenek Portfolyosu (Total Talent Portfolio) ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken literatür taraması yapılmış ve sorular hazırlanmıştır. Bu soruların amaca uygun olup olmadığına yönelik üstün yeteneklilerin eğitimi alanında bir uzman görüşü alınmış ve soruların anlaşılabilir olup olmadığına yönelik iki öğrenci görüşü alınmıştır. Gerekli düzenlemeler yapılarak görüşme sorulara son şekli verilmiştir. Araştırmada, derinlemesine ve yoğun bulgular elde etme imkanı sağlayan özel durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Özel durum çalışmaları, sınırlı bir sistemin birbiriyle bağlantılı parçalarının derinlemesine görüşmeler ve dokümanlar yoluyla ayrıntılı olarak incelenme olanağı sunmaktadır (Glesne, 2011). Çalışmada öğrencilerin ilgileri ve öğrenme stillerine yönelik değerlendirmeleri portfolyolar ve yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla incelenmiştir. Amasya ilinde farklı devlet okullarında öğrenim gören 4. sınıfa devam beş üstün yetenekli öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Genel Yetenek Portfolyolarına ilişkin veriler toplanmıştır

ve veri analizleri devam etmektedir. Öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilerek, çalışmadan elde edilen veriler QSR NVivo paket programında analiz edilecektir. Araştırma bulguları ilgili literatürle karşılaştırılarak araştırmaya son verilecektir.

Anahtar sözcükler: İlgi, öğrenme stilleri, özel durum çalışması, üstün yetenekli öğrenciler

ÜSTÜN ZEKÂLI ÖĞRENCİLER VE EĞİTİMLERİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Öğretmen Recep ERDOĞAN, Milli Eğitim Bakanlığı, pdrrecep@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Fatih KAYA, Gazi Osmanpaşa Üniversitesi, fatihkaya51@gmail.com

ÖZET

Üstün zekâlı ve yetenekli bireyler her toplumda var olmuş ve yaşadıkları toplulukların kalkınmalarında önemli görevler üstlenmiş lider kişilerdir. Çocukta var olan potansiyellerin ortaya çıkması belli bir yaşa kadar anne baba ile olabilmekle birlikte asıl olarak toplumlara yön veren, toplumları eğiten öğretmenlerle gerçekleşmektedir Öğretmenlerin çocuklarda var olan potansiyeli ortaya çıkarması ve eğitmesi ancak onları tanıması ile mümkün olacaktır Üstün zekâlı ve yetenekli çocukların diğer çocuklara göre farklı bedensel, zihinsel, sosyal, duygusal ve ahlaki özelliklere sahip oldukları düşünülmektedir Üstün zekâlı ve yetenekli bireylerin hem ebeveynleri hem de bu çocuklara eğitim veren öğretmenleri tarafından fark edilmeleri ve uygun eğitim fırsatlarına yönlendirilmeleri, bu çocukların diğer çocuklardan ayıran gelişim özelliklerin bilinmesi ile mümkün olacaktır Öğretmenlerin tanılama ve eğitim konusunda etkili olabilmesi içinde üstün zekâ ve yetenek ile bu özelliklere sahip öğrenciler konusunda bilgi ve algı düzeyleri önemlidir. Bu amaçla Gagne ve Nedau 1985 yılında öğretmenlerin üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerle ilgili bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla Ölçeği geliştirmişlerdir. Gagné ve Nadeau 1991 yılında aynı ölçeği güncellemiş ve ölçeğe bir madde daha ekleyerek toplam madde sayısını 35 olarak belirlemişlerdir. Bu çalışmanın amacı Gagné ve Nadeau (1991)'nu geliştirdiği "Üstün Zekâlı ve Yetenekli Çocuklar ve Eğitimlerine Yönelik Tutum Ölçeği"nin Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin belirlenmesidir. Araştırmaya, uygun örnekleme yöntemiyle 530 kişi dâhil edilmiştir. Bunlardan 373'i Karadeniz ve İç Anadolu Bölgelerinde bulunan 7 farklı ildeki 30 farklı ilkokul, ortaokul ve lisede çalışmakta olan farklı branşlardaki öğretmenlerden seçilmiştir. Diğer 157 kişi ise Orta Karadeniz Bölgesinde yer alan bir üniversitede formasyon eğitimi alan ve farklı branşlarda lisans eğitimini tamamlamış olan öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 123'ü kadın, 250'si erkek; öğretmen adaylarının ise 95'i kadın, 62'si erkektir. Veriler tek seferde toplanmış ama daha sonra rastgele ikiye bölünmüştür. Verilerin ilk yarısı ile Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve diğer yarısı ile de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Verilerin analizi için SPSS. 17.0 ve LISREL 8.51 paket programları kullanılmıştır. Ölçümlerin güvenirliğinin tespiti için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek için temel bileşenler analizine dayalı AFA ve iyi olabilirliğine (maximum likelehood) dayalı DFA uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda binişik değer gösteren yedi, madde toplam kolerasyonu düşük olan üç ($x < .2$) ve communality değeri ($x < .2$) düşük olan dört madde olmak üzere toplam 14 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçekte kalan 21 maddenin altı faktör altında istatistiksel olarak anlamlı biçimde toplanabildikleri görülmüştür. AFA'ya dayalı olarak KMO değeri .76 bulunmuştur. Bartlett Küresellik Testi anlamlılık düzeyi $p < .00$ çıkmıştır. Bu altı faktör DFA ile test edilerek doğrulanmıştır. Bu altı boyutun öz değerleri sırasıyla şu şekildedir. 1. Boyut 3,64, 2. Boyut 1,97, 3. Boyut 1,82, 4. Boyut 1,50, 5. Boyut 1,28 ve 6. Boyut 1,14'tür. 6 boyuta ilişkin DFA sonuçları x2/sd = 1.73, RMSEA = .04, SRMR = .06, CFI = .92, GFI = .92, NFI = .84 NNFI = .91 olarak tespit edilmiştir. Veriler incelendiğinde uyum iyiliği indislerinden, x2/sd'nin 2'den küçük olduğu ve mükemmel uyum gösterdiği; RMSEA değerinin .06'dan küçük olduğu ve GFI, CFI, IFI ve NNFI değerlerinin .90'ın üzerinde çıkarak kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmektedir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı .72 dir.

Anahtar sözcükler: Aday öğretmen, öğretmen, tanılama, üstün zekâlı ve yetenekli

ÜSTÜN ZEKÂLI VE YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN BİLİŞÜSTÜ BECERİLERİ VE ÖZYETERLİK ALGISININ İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Yasemin DERİNGÖL, İstanbul Üniversitesi, yderingl@gmail.com

ÖZET

Toplumların uygarlaşması ve gelişmesinde büyük katkıları olan buluş, fikir ve toplumsal hareketlerin mimarları olan üstün zekâ ve yeteneğe sahip bireylerin eğitiminin önemine inanılması ve gerekli ortamın sağlanması, yeni ve eşsiz fikirlerin ortaya çıkması dolayısıyla insanlığın refahı açısından çok önemlidir (Enç, 2004). Üstün yetenekli öğrenciler, özellikleri ve gereksinimleri yönünden yaşıtlarından belirgin olarak farklıdır ve normal müfredat dışında farklı programlarla desteklenmeye ihtiyaç duyarlar. Bu çalışmanın temel amacı, üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarına göre farklılaştırılmış bir matematik eğitim programının onların bilişüstü becerilerine ve özyeterlik algısı düzeylerine etkisini araştırmaktır. Araştırmanın örneklemi, İstanbul'da bulunan 10 üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciden oluşmaktadır. Bu çalışmada, deneme modellerinden kontrol grupsuz öntest-sontest deney deseni kullanılmıştır. Araştırmacının amacı doğrultusunda; öğrencilerin bilişüstü becerileri ile ilgili veri toplamak amacıyla Pintrinch ve De Groot (1990) tarafından geliştirilen ve Üredi (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Öğrenmeye İlişkin Motivasyonel Stratejiler Ölçeğinin" Öz düzenleyici öğrenme stratejileri boyutundaki 13 maddelik 'Bilişsel Strateji Kullanımı Ölçeği' ile öğrencilerin özyeterlik algılarını belirlemek amacıyla motivasyonel inançlar boyutundaki 8 maddelik 'Özyeterlik Algısı Ölçeği', aynı zamanda araştırmacı tarafından geliştirilen 'Kişisel Bilgi Formu' ve 29 maddelik 'Farklılaştırılmış Matematik Etkinlikleri Değerlendirme Formu' farklılaştırılmış matematik öğretim programı öncesinde ve sonrasında çalışma grubuna uygulanmıştır. Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda analizler yapılacak, sonuçlar ilgili literatür doğrultusunda tartışılarak alan yazınına önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Bilişüstü beceriler, özyeterlik algısı, farklılaştırılmış matematik öğretimi

ZİHİN ENGELLİLER SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖZ YETERLİLİK ALGILARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Tuna ŞAHSUVAROĞLU, Marmara Üniversitesi, tsahsuvaroglu@marmara.edu.tr

ÖZET

Eski bir uğraşı alanı olmasına karşın öğretmenliğin toplumlarda bir meslek olarak kabul görmesi tarihsel açıdan oldukça yenidir. Öğretmenliğin meslek olarak kabul görmesinde, eğitimin bir bilim dalı olarak ortaya çıkması etkili olmuştur. Bu noktada öğretmenlik için, bireylerin özel bilgi ve becerilere sahip olması gerekliliği kabul görmüştür (Erden, 1998).Genel kültür, konu alanı bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi seklinde üç kategori altında ele alınan bu bilgi ve becerilerin ise öz-yeterlik kavramıyla yakın ilişkisi bulunmaktadır (Yeşilyurt, 2013). Öz-yeterliğin kavramsal temelleri, Bandura'nın (1986; 1989) Sosyal Öğrenme Kuramı'na dayanmaktadır. Bu kurama göre öz-yeterlik; bireyin farklı durumlarla baş etme, belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri düzenleyip, başarılı olarak yapma kapasitesi hakkında kendi algılayışı, inancı ve yargısıdır (Gürcan, 2005). Özel eğitim alanında çalışan öğretmenlerin genel öğretmenlik ve özel eğitim bağlamında gerekli bilgi, beceri ve tutumlara sahip olmaları özel eğitimin çıktılarını olumlu yönde etkilemektedir (Brownell, Sindelar, Bishop, Langley ve Seo, 2002; Özyürek, 2008). Bu açıdan bakıldığında normal akranlarına göre eğitimlerinin daha fazla sabır ve özveri gerektirdiği, daha zorlayıcı olabildiği zihin engelli çocuklarla çalışan öğretmenlerde öz-yeterlik kavramı ayrı bir önem kazanmaktadır (Karahan, Balat, 2011). Bu araştırma, zihin engelliler sınıf öğretmeni adaylarının öz-yeterlik algılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Zihin Engelliler Öğretmenliği Ana Bilim Dalı son sınıfta öğrenim görmekte olan, toplam 111 zihin engelliler sınıf öğretmeni adayı oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Tschannen-Moran ve Hoy (2001) tarafından geliştirilen ve Türkçe için geçerlik ve güvenirlik çalışması Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından yapılan ve öğretmenlerin öz yeterliklerini nasıl algıladıklarını betimlemeye çalışan, "Öğretmen Özyeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ilgili alanyazın bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayları, öğretmen öz-yeterliği, öğretmen öz-yeterlik algısı, öz-yeterlik, zihin engelliler sınıf öğretmeni adayları

PANEL BİLDİRİLERİ

ADAY ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SÜRECİNE İLİŞKİN GEREKÇE, İÇERİK VE BEKLENTİLER

Doç. Dr. Hüseyin KÖKSAL, Gazi Üniversitesi, hkoksal@gazi.edu.tr

ÖZET
Bu çalışmada, 02.03.2016 tarihinde yürürlüğe giren "Aday Öğretmen Yetiştirme Sürecine İlişkin Yönerge" ile bu yönerge doğrultusunda tasarlanan Aday Öğretmen yetiştirme programının gerekçeleri, uygulama süreci ve beklentiler ele alınacaktır. Türkiye'de öğretmen atamaları KPSS adı verilen sınav sonuçları esas alarak MEB tarafından gerçekleştirilmekte ve ataması yapılan öğretmenler aday öğretmen statüsünde bir yıl atandığı yerde görev yapmakta, ardından yapılan yazılı sınav sonucunda asil öğretmenlikleri onaylanmaktadır. Bu süreç, bir sınama ve değerlendirme içermekle birlikte açıktır ki bir yetiştirme süreci değildir. Yetiştirme kavramının karşılığı eğitim fakültelerinde alınan eğitim ve MEB tarafında düzenlenen hizmetiçi eğitimlerinde ancak görülebilmektedir. Yukarıda sözü edilen Aday Öğretmen Yetiştirme Programı, yeni öğretmenlerin göreve başlamalarında eksikliği hissedilen uyum ve hazırlık sürecinin düzenlenmesini içermekte fakat sadece bu düzenlemeyle yetinmeyip öğretmenlik niteliğini arttırmaya dönük bir eğitim içeriği de sunmaktadır. Bu çalışmada, sözkonusu programın uygulama sürecini belirleyen Danışman öğretmen seçimi, uygulamanın koordinasyonu, okul içi ve okuldışı eğitimin detayları ile hizmetiçi seminerler şeklinde aday öğretmenlerin alacakları eğitimin içeriği incelenerek, Milli Eğitim Bakanlığının bu programdan beklentileri ve gönüllü aday ve usta öğretmenlerin uygulama hakkındaki görüş ve önerileri ele alınacaktır.
Anahtar sözcükler: Aday öğretmen, öğretmen yetiştirme, usta öğretmen

DİL POLİTİKALARI BAĞLAMINDA TÜRKÇE EĞİTİMİ

Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ, Atatürk Üniversitesi, mborekci@atauni.edu.tr

ÖZET
'Dil politikası' terimi, dünyada dilbilim ve siyaset biliminin buluştuğu bir araştırma alanı olarak gelişmekle kalmamış; dünyayı yöneten güç/lerin bir egemenlik aracı haline gelmiştir. Ancak Türkiye'de bilimsel ve/veya siyasal bir disipline dönüşememiş; eğitim ve kültür etkinliklerini yönlendirecek bir bilimsel/kuramsal çerçeve oluşturulamamıştır. Bu durum, okul öncesinden başlayarak bütün eğitim sisteminde Türkçe eğitimini de etkilemektedir. Çünkü 'dil', 'ana dil' ve 'ana dili' kavramlarının algılanma biçimi ya da bu göstergelere yüklenen politik değer, dil eğitimi politikalarını da belirlemekte; eğitim etkinliklerini yönlendirmektedir. Dilin doğasını kavramış toplumlar dil eğitimini de farklı bir bilinçle gerçekleştirmeye; eğitim sistemini ana dil bilinci oluşturmaya yönelik olarak yapılandırmaya başlamışlardır. Çünkü varoluş süreçlerinde bireyi biçimlendirdiği tespit edilen dil, toplumsal bilinçlenme sürecinin de önemli ögelerinden biri olarak değerlendirilmiştir. Ad ile anlam arasındaki ilişkiyi sağlıklı olarak kurabilen, bir başka ifade ile özgün söylemini yaratabilen bireylerden oluşan toplumlar yaşadıkları coğrafya ile kültürel ilişki kurabilirler. Coğrafya-insan ilişkisi vatan kavramını, kültür-dil ilişkisi de kimlik kavramını biçimlendirir. Bu nedenle Türkçe eğitiminin, dinleme, konuşma, okuma, yazma olarak belirlenen dört temel dil becerisinin ötesinde, her anlamda 'kendini bilme' kazanımına yönelik olarak düzenlenmesi ve beşeri sermayenin geliştirilmesine katkı yapması gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmada alanyazın taraması ile toplanan veriler tartışma yöntemi ile değerlendirilerek sonuca ulaşılacak ve dil politikaları bağlamında Türkçe eğitimi ile ilgili öneriler paylaşılacaktır.
Anahtar sözcükler: Dil, eğitim, Türkçe

EĞİTİMDE DEĞERLER VE DEĞERLER EĞİTİMİ

Prof. Dr. Kamil ÖZERK, Oslo Üniversitesi, kamil.ozerk@iped.uio.no

ÖZET
İnsanların bir toplum içinde birlikte ve uyumlu yaşayabilmesi için ortak değerlere gereksinim vardır. Eğitim kurumlarında bu değerler öğretmen olarak ne yaptığımızla, ne yapmadığımızla, ne öğretmeye çalıştığımızla, ne öğrettiğimizle ve ne öğretmediğimizle ilişkilidir. Yeni nesillere değerler aşılamak raslantılara bırakılmaması gereken önemli bir konudur. Bu konuşmamda değerler eğitimi konusunda akademisyenler ve öğrenmen adaylarında farkındalık geliştirmeyi amaçlıyorum. Konuşmamda 'bireysel değerler' ve 'toplumsal değerler' konularına öncelik vereceyim. Değerler, elde etmeye çalıştığımız, peşinden koştuğunuz, aradığımız niğmetlerdir. Bireysel değerler kendimiz açısından değerli addettiğimiz hareketler, davranışlar, düşünceler, ilişkiler, beklentiler ve maddelerdir. Bunların bize mutluluk ve haz vereceyine veya avantaj sağlayacağına inanıyoruz. Onları elde etmeyi, yaratmayı, bulmayı düşünüyoruz, planlar yapıyoruz, ona göre davranış geliştiriyoruz ve uğraş veriyoruz. Bireysel değerlerin ortaya çıkmasında sosyal, siyasi ve fiziki çevre belirleyici rol oynar. Bireysel değerleri toplumsal değerlerden ayıramayız. Bir toplumun sürekli olarak kendini iyileştiren bir düzeni olabilmesi için, o toplumun halkına hızmet verecek kurumlarının, örneğin eğitim kurumlarının hem çok, hem güçlü, hem de güvenirli, dolayısıyle sürdürülebilir olması gerekir. Bunu sağlayabilmek için toplumsal ve bireysel değerler her zaman gündemde olmalı. Eğitim kurumlarında ve başta öğretmen eğitiminde ortak değerlerin belirlenmesi, bu ülkede nasıl bir toplum istiyoruz, ülkenin yeni nesli nasıl gelişmesi gerekir, gibi sorulara olgunca tartışarak cevap bulmayı gerektirir. Türkiye Cumhuriyeti hızla değisen dünyamızda, başta eğitim kurumlarında ortak degerleri belirleyerek, benimseyerek ve uygulayarak bireysel değerlere daha iyi yön verebilir. Bu değerleri tüm kurumlarına daha da iyi bir şekilde yayabilir. Bu konuşmamda ne gibi değerlerin eğitim kurumlarımızda ve öğretmen eğitiminde öne çıkartılması gerektiğini ele alacağım.
Anahtar sözcükler: Değer, eğitim, öğretmen

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇOĞUNLUKLA İZLEDİKLERİ ÇİZGİ FİLMLERİN AÇIK YA DA ÖRTÜK MESAJLARININ ANALİZİ

Prof. Dr. Mustafa SAFRAN, Gazi Üniversitesi, safran@gazi.edu.tr

ÖZET

Öğretmen ve anne- babalar çocukların kişilik ve ahlak gelişiminden öncelikli olarak sorumlu olan kişilerdir. Bu sorumluluğun hukuki, sosyal ve ahlaki dayanakları vardır. Bununla birlikte çocuğun kişilik ya da ahlak gelişimine etki eden faktörler sözkonusu kişilerin kontrol çerçevesinin dışına taşmaktadır. Sosyal çevre, medya ve internet öğretmenlerin ve anne-babaların müdahil olamayacakları pek çok veri ile yüklü olarak çocuklara ulaşabilmekte üstelik bu ulaşım aracısız olabilmektedir. Bu çalışmada, ilkokul çocuklarının çoğunlukla izledikleri çizgi filmlerin neler olduğu ve bu ürünlerin içerdiği açık ve örtük mesajlar incelenecektir. Araştırmanın ilk aşamasında anne-babalar ve çocuklara en çok izledikleri TV programları ile internette en çok izledikleri çizgi filmler sorulmuştur. Ortaya çıkan listede en çok tekrar eden ve ortak tercih edilen çizgi filmler saptanmış ve bu ürünler, içerdikleri görsel ögelere, kahramanlarının karakteristik özelliklerine, söz ve eylemlerine, hikâyelerin akış yönlerine göre analiz edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Ahlak ve kişilik gelişimi, bilinçaltı mesajları, çizgi film

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRENME SÜRECİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, tpaker@gmail.com

ÖZET

Türkiye'de yabancı dil öğretimi ilkokullarda 2.- 3. ve 4. sınıf düzeylerinde yapılmaktadır. Bu düzeyde amaç çocukların ilgi alanlarına, sosyal, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine uygun etkinliklerle, onların kendine güvenlerini, motivasyonlarını artırmak ve İngilizce öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktır. Yapılan eğitim ve öğretim etkinlikleri yoluyla öğrencilerin elde ettikleri kazanımları belirlerken çeşitli yollarla iletişim odaklı ölçme değerlendirme etkinlikleri yapılabilmektedir. Ölçme etkinliklerinde amaç tıpkı öğrenmede olduğu gibi öğrencilerin özgüvenlerini yıkmadan ve düzenli olarak teşvik ederek onları cesaretlendirmek ve yabancı dilde söylemleri tanımaya, anlamaya ve yapabildikleri ölçüde üretmeye teşvik etmektir. Ölçmenin amacı onların ihtiyaçlarını belirlemek, onların kuvvetli ve zayıf yönlerini ortaya çıkarmaktır. Ancak bu bulgular onları cezalandırmak için değil, onların kuvvetli yönlerini pekiştirmek, eksikliklerinin farkına vardırmak ve yeni anlaşılır, ilginç ve anlamlı girdilerle eksik veya yarım kalan öğrenme süreçlerine katkıda bulunmak için kullanılmalıdır. Bu bağlamda öğretim etkinliklerinin paralelinde etkinlikler hazırlanmalı ve öğrencilerin bunları bireysel, ikili veya gurup halinde yapmaları için görev verilmeli, dinleme- anlama, dinleme-fiziksel tepki verme, dinleme-eşleştirme, dinleme-boşluk doldurma, dinleme-tek sözcükle cevap verme, soru sorma ve cevaplama gibi etkinlikler yoluyla veriler toplanmalıdır. Ayrıca öğrencilerden bu etkinlikler sayesinde yabancı dilde neler yapabildikleri ile ilgili kişisel dönütler ve arkadaş değerlendirmeleri alınabilir. Öğrencilerin performanslarına yönelik bireysel veriler oluşturulmalı ve onlarla birebir ilgilenerek, dönüt sağlayarak ve uygulamalar yaparak yabancı dile yönelik olumlu tutum oluşturmaları sağlanmalıdır. Dil öğrenme bir süreçtir ve bu süreçte her çocuk bir aradil sürecinden geçmektedir ve bu sürecin süresi her öğrenci için farklı olabilmektedir. Bu süreçte öğrenciler anadilden aktarımlar yapmakta ve hedef dilin yapı ve kurallarıyla ilgili genellemeler yaptığı için çeşitli hatalı üretimlerde bulunmaktadırlar. Öğretmen tüm bu süreçleri bilmeli ve bu farkındalıkla öğrencilerin özgüvenlerini örselemeden ölçme ve değerlendirme etkinliklerini sürdürmelidir.

Anahtar sözcükler: İlkokul, ölçme ve değerlendirme, yabancı dil

İLKOKUL ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME VE NİTELİK ARAYIŞI

Prof. Dr. Hayati AKYOL, Gazi Üniversitesi, hakyol@gazi.edu.tr

ÖZET

Nitelikli öğretmen yetiştirme çalışmaları bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de gündemdeki yerini korumaya devam etmektedir. Bu sunu İlkokul öğretmeni yetiştirme süreci, eğitim ve öğretim ortamlarında öğretmenlerin yapması gerekenler ve karşılaşılan sorunlar hakkındadır. İlkokul öğretmenleri branş öğretmenlerinden farklı olarak değişik alanların eğitim ve öğretimini de yapmaktadır. Ders planları yapmak, öğretim sürecini gerçekleştirmek, öğrencilerin alanlara göre devamlılık esasına dayalı olarak durumlarını tespit etmek, değerlendirmek ve bu gelişmeleri sürekli olarak uygulamak zorunda oldukları program kazanımlarıyla karşılaştırmak öğretmenlerin yapacakları işlerden bazılarıdır. Öğrencilerle günlük temelde bu denli çeşitli çalışmaları yürütmek öğretmenler açısından bazen ürkütücü ve stresli olabilir fakat çocukların akademik, sosyal, duygusal ve fiziksel kazanımlarını görmeleri öğretmenler için en büyük ödül ve teşvik unsuru olabilmektedir. İlkokul öğretmenleri yerine göre bir aile, arkadaş, sırdaş, danışman ve bir eğitici otorite olarak; çocuklarımızın zihinsel, fiziksel ve duygusal gelişimlerini güvenilir ve zengin eğitim imkânlarının bulunduğu ortamlar oluşturarak en üst düzeyde gerçekleştirme uğraşı vermektedirler. Bütün bu uğraşlar, hızlı bir gelişim çağında olan çocuklarımızın, olabildiğince tabii bir ortam içerisinde kendilerini ve çevrelerindeki dünyayı etkili bir şekilde keşfedebilmelerine, kazanacakları becerileri demokratik toplumun üretici ve saygın bir üyesi olabilmeleri sürecine katkı sağlamak içindir. İyi bir ilkokul öğretmeni, her çocuğun kendine has bir insan olduğunu düşünerek ve ihtiyaçlarını dikkate alarak, onların kapasitelerini değişik şekillerde sergileyebilmesi için gerekli strateji ve teknikleri kazanmalarını, sağlam bir karakter eğitimi almalarını, zayıf ve güçlü yönlerinin farkına varmalarını sağlamayı temel felsefesi çerçevesine dahil etmelidir. Bunları yapabilmek için de öğretmen iyi bir iletişimci, organizasyoncu, yönetici olmanın yanında; sabırlı, grupla çalışabilen, sentezci bir mantıkla hareket eden, akademik, ahlaklı ve mesleğine adanmış bir eğitimci olmalıdır. İlkokul öğretmeni yetiştirme süreci açısından, 1980 yılından itibaren günümüze kadar ilkokul öğretmeni yetiştirmeyle ilgili kurumsal gelişmeler ele alındıktan sonra; öğretmen adaylarının seçimi, eğitimi, kazandırılacak beceriler ve istihdamı üzerinde durulacaktır. Daha sonra eğitim öğretim ortamında (okul içi ve dışı) ilkokul öğretmenlerinden beklenilenler ve karşılaşılan sorunlar irdelenecektir.

Anahtar sözcükler: İlkokul, nitelik, öğretmen

İLKOKUL ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMENİN DEĞİŞKENLERİ

Prof. Dr. Mustafa ERGÜN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, ergun@aku.edu.tr

ÖZET

Dünyada dini ilköğretim (mektep veya Latin okulu) okullarından ana dilde eğitim yapan ve dini olmayan konuların da öğretildiği ilkokullara geçiş 17.yüzyılda başlamıştır. Katolik ve Protestan inanç grupları arasındaki rekabet, din adamlarından ayrı ilkokul öğretmeni yetiştirme uygulamalarını başlatmıştır. Bu arada öğrencilerin sınıf düzeni, ders kitabı, günlük ders programı, teftiş gibi kavramlar da ortaya çıkmıştır. Daha sonraki gelişme süreci içinde ilkokulların öğretim sürelerinin artması ve hatta ortaokulun üst-ilköğretim olarak ilkokulla bütünleştirilmesi "temel eğitim" (genişletilmiş ilköğretim) kavramını ortaya çıkarmıştır. Gerek herkese dini eğitim verme gerekse ulus devletlerin herkesi kiliseden ayırıp kendi vatandaşı olarak yetiştirme çabaları "zorunlu eğitim", "okula devam zorunluluğu"nun kökleri ta 1540'lara dayanır. Ama esas uygulaması laik, zorunlu, parasız eğitim olarak 19.yüzyılda gerçekleşmiştir. İlköğretime ne zaman başlanacağı eskiden klasik olarak 7 yaş diye söylenip yazılıyordu. Bu da 72 ayı tamamlamış olarak ölçülüyordu. Ama dünyanın değişik ülkelerinde bu 6 yaş olarak da ifade ediliyor. İlköğretimin ne kadar süreceği hiçbir zaman oturmamış; 4-5-6 yıl arasında inip çıkmıştır. Burada rol oynayan politikaları etkileyen birçok faktör vardır. İlköğretim programlarının içeriği artık oturmuştur: temel okuma ve yazma öğretildikten sonra matematik, ana dili, hayat bilgisi (sosyal ve fen), beden, elişi vs. Buraya bazen farklı dersler de girer ve çıkar. En son Algoritma ve Programlama dersi girecek deniyor. İlköğretim süresinin uzunluğuna ve kısalığına göre derslerin saatleri ve konuları da sürekli değişir. Bir şey var ki, bu program muhtevası değişikliklerinde Piaget'nin bilişsel gelişim ilkelerine ve özellikle soyut kavramların doğru anlaşılmasına hiç uyulmaz. İlköğretime öğretmen yetiştirme, çok eskiden beri gelen bir öğretim faaliyetini yapanlara profesyonel özellikler kazandırma çabasıdır. Bu mesleği yapanların din adamlarından ayrı olarak sadece öğretim yapması, öğretimi belli ilke ve yöntemlere göre yapması, öğretimdeki hedef kitle olan çocukların psikolojisinden anlaması, yaptığı eğiti-öğretimi ölçüp değerlendirmesi gibi nitelikler kazandırılmaya çalışılmıştır. Öğretmen okullarının öğretim süreleri önceleri iki yıl olarak uygulanıyordu. Sonraları bu süre artırılarak önce 4, sonra 6 yıla çıkartıldı. 20. yüzyılda yükseköğretim düzeyine çıktı ve iki-dört yıllık uygulamaları yapıldı. İlkokul öğretmeni yetiştirmeye etki eden birçok değişken vardır. Bunlar arasında öğretim süresi, öğrencilerin ve aile yapılarının değişmesi, kitle iletişim araçları ve internet teknolojisinden dolayı değerler eğitiminin verilemeyip sadece öğretimle yetinilmesi, ders konularının değişmesi ve yeni dersler eklenmesi, sınıf öğretmenlerinin yetiştirilmesinde çocuğun okula başlama yaşı ile öğretim süresinin uzama ve kısalmasının son derece hayati rol oynaması gibi faktörler sayılabilir. Bunlardan örneğin aile yapısı ve ailedeki çocuk sayısının azalması, ailelerin okul hayatına çok fazla katılması ve birlikte çalışması sınıf öğretmenlerine çocuk psikolojisinin yanı sıra yetişkin psikolojisini de öğretmeyi gerektiriyor. Öğretmene, çocukları ödül ve ceza vermeden nasıl eğitebileceğini öğretmen gerekiyor. Öğretmenler ve aileler değerler eğitimini maalesef veremiyorlar; burada kitle iletişim araçları ve internet siteleri öğretmenlerden çok daha etkili ve etkileri giderek artıyor. Okula başlama yaşının öne çekilmesi ve ana sınıflarının adeta ilkokul birinci sınıfa dahil edilmesi, bu yaş grubu için eğitim almamış sınıf öğretmenlerini çaresiz ve başarısız bırakıyor. Şarkıları uymuyor, öğretimin yanı sıra bakım yapması gerekiyor, el becerileri yazma için yeterli olgunluk düzeyine gelmemiş oluyor. Son söz: Öğretmen yetiştirme sistemlerinin eğitimdeki yapısal değişikliklere uygun olarak yenilenmesi gerekir; Türkiye'deki son yapısal değişiklik bizim sınıf öğretmeni yetiştirme programlarınızda, hatta okul öncesi öğretmeni yetiştirme programlarımızda hiçbir değişikliğe yol açmadı.

Anahtar sözcükler:İlkokul, öğretmen, temel eğitim

İLKOKULDA YABANCI DİL EĞİTİMİ İLKOKUL 2-4 İNGİLİZCE ÖĞRETİM PROGRAMI (2-4 PRIMARY ENGLISH PROGRAM)

Doç. Dr. Şevki KÖMÜR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, coal@mu.edu.tr

ÖZET

Yabancı dil öğretimi karmaşık olduğu kadar dinamik bir süreçtir. Teknolojik ve bilimsel gelişmelerin baş döndürücü bir hızla yaşandığı dünyamızda ülkeler arasındaki mesafeler kısalmıştır. Böylece ülkeler arasında iletişim ve haberleşmenin önemi daha da artmıştır. Bu hızlı değişim yabancı dilin özellikle de İngilizcenin ortak iletişim aracı olarak öğretilmesini zorunlu kılmıştır. İngilizcenin etkin bir şekilde öğretilme ihtiyacı, ülkemizde konu ile ilgili tüm tarafları yeni arayışlara sevk etmiştir. Yabancı dil öğretiminin yalnızca dil bilgisi öğretimi olduğu anlayışı, bugün yerini daha çağdaş yöntem ve yaklaşımlara bırakmaya başlamıştır. Yabancı dil öğretiminde çağdaş yaklaşımların başında iletişime dayalı yaklaşım gelmektedir. Bu yaklaşımda amaç, öğrenenin hedef dili hem yazılı hem sözlü olarak yaşamın farklı alanlarında etkin bir şekilde kullanmasıdır. Bu da dil bilgisinin yanında dört temel dil becerisinin (dinleme, okuma konuşma ve yazma) geliştirilmesini gerekli kılar. Bu bağlamda son yirmi yılda Türk Milli Eğitim sisteminde ve eğitim-öğretim programlarında köklü değişim ve düzenlemelere gidilmiştir. Bu değişimlerden ilki öğretmen yetiştirme alanında yaşanmıştır ve eğitim fakültelerinin yabancı dil öğretmeni yetiştiren dört yıllık lisans programlarına Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi gibi daha önceden olmayan dersler eklenmiştir. Öte yandan milli eğitimde eğitim öğretim yaklaşımı olarak yapılandırmacı ya da diğer bir değişle oluşturmacı yaklaşımı benimsenmesi yabancı dil öğretimindeki iletişime dayalı yaklaşımla da uyumludur. Bu çerçevede Milli Eğitim Bakanlığı, ilköğretimden orta öğretime kadar İngilizce öğretimi programlarını Avrupa Birliği içinde 2000 yılların başında benimsenip uygulamaya konan Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metninde (CEFR) belirlenen ölçütlerine göre şekillendirmiştir. İlköğretim 4. sınıfta verilmeye başlanan İngilizce dersi, "yabancı dil öğretimi ne kadar erken başlarsa o kadar başarılı ve kalıcı olur" görüşünden hareketle ilkokul 2. sınıfa alınmıştır. İlkokulda Yabancı Dil Öğretimi başlıklı panelde 2-8 sınıf İngilizce Öğretim programın, 2, 3 ve 4. Sınıfları kapsayan bölümü eğitim öğretim felsefesi, hedefleri, içeriği ve ders materyalleri yönünden incelenecektir. Panel sunumunda programın incelenmesinden elde edilen bulgular değerlendirilerek uygulamaya ve öğretmen yetiştirmeye yönelik önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: İlkokul İngilizce Öğretim Programı, çocuklara yabancı dil öğretimi, iletişime dayalı dil öğretim yaklaşımı

OKUL ÖNCESİNDE MİLLî OYUN VE OYUNCAKLAR

Yrd. Doç. Dr. Döndü Neslihan BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, bayneslihan@gmail.com

ÖZET

Okul öncesi dönem çocuğun kimlik ve kişilik kazanımının yapılanmaya başladığı kritik bir dönemdir. Bu dönemde çocukta algı, ilgi ve beğenilerinin şekillenmeye başlaması, seçme, değer verme ve uyum sağlama süreçlerinin aktif olarak uygulanması gibi birçok gelişimsel beceri kritik olarak, yani telafisi sonradan çok zor olan hatta bazı durumlarda mümkün olmayan gelişimsel süreçler olarak değerlendirilmektedir. Çocuğun geliştirdiği bu beceriler, dönemin en etkili öğrenme yolu olan oyun ile gerçekleşmektedir. Çocuklar oyun içerisinde kendine uygun olan davranışları seçer, kabul eder ve uygular, rollere girer, paylaşır, işbirliği yapar ve daha birçok davranış oyun yolu ile kazanmaya başlar ve kendilerini bu sayede hayata hazırlar. Bu süreçte oyunlarda kazanılan değer ve davranışlar sonucunda çocuğun kendine özgü iç yapısı oluşmaktadır. Burada sorgulanması gereken, kazanılan davranışlarla gelişen bu iç yapının bireyin içerisinde yaşadığı toplum tarafından kabul görmesi durumudur. Bir diğer ifade ile, "Çocuk, kendi milletinin kültürü ile örtüşen millî bir kimlik kazanmakta mıdır?" sorgulamasının yapılmasıdır. Bu üzerinde önemle durulması gereken bir husustur. Milletlerinin tarih içerisinde devam edebilmeleri, ancak gelecek nesillerin var olan değerleri kazanmalarıyla mümkün olmaktadır. Tarihini, kültürünü bilmeyen ve devam ettiremeyen toplumlar geçmişte yok olmuşlardır. Bu bağlamda toplumların geleceğini oluşturacak olan çocukların, millî değerlerini bilmesi ve sürdürebilmesi açısından davranış geliştirmesi gerekmektedir. Millî değerlerin taşıyıcılığını yapan millî oyunlar, kültürün önemli bir unsurunu oluşturmaktadır. Türk tarihi içerisinde binlerce yıllık geçmişe sahip ve millî değerlerimizi içeren oyun ve oyuncaklarımız, özellikle okul öncesi dönemde oyunun işlevi yönünden değerlendirildiğinde paha biçilmez bir öneme sahiptir. Okul öncesi dönemde oyunla öğrenen çocuğun millî oyunları oynaması, iç yapısını oluştururken millî değerleri içeren bir kimlik inşa etmesini sağlayacaktır. Bu nedenle Türk milletinin geleceği olan çocukları, atalarının mirası olan oyun ve oyuncaklarla buluşturmalı ve çocuklara millî ruh kazandırılmalıdır. Bu bağlamda, millî oyun ve oyuncakların okul öncesi dönemde önemi ve oyun temelli olan okul öncesi eğitim programı içerisinde nasıl kazandırılabileceği tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Çocuk oyuncakları, çocuk oyunları, millî kimlik, okul öncesi eğitim

OKULÖNCESİ DÖNEMDE YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE'NİN ÖĞRETİM VE ÖĞRENİMİNDE OYUN ETKİNLİKLERİ

Doç. Dr. Eda ÜSTÜNEL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, eustunel@mu.edu.tr

ÖZET

Her bireyin en belirgin özelliklerinden biri, kendine özgü öğrenme biçiminin olmasıdır. Tek bir doğru ya da yanlış öğrenme tarzı yoktur. Her birey kendine özgü biçimde öğrenir. Bu nedenle öğretim, her zaman öğrenmenin bireyselleştirilmesi sürecidir. Öğretici öğrenene öğrenmeyi, kendine özgü öğrenme özelliklerini keşfetmeyi öğretmelidir. Öğrenci üzerine odaklaşma, bir başka deyişle; öğrenci merkezli öğretim tutarlı bir öğretimin olmazsa olmaz koşuludur. Öğrenme ve öğretim etkinlikleriyle ilgili olarak, kullanılan yöntemin etkili olması, her şeyden önce dil ve dilin işleyişinden çok, öğrenen üzerine yani çocuk üzerine odaklanmasına ve çocuğun ilgi alanlarını, motivasyonlarını ve kapasitesini dikkate almasına bağlıdır. Gerek derslikte, anaokulunda, evde çocuk bahçesinde gerekse tatilde veya bunların dışında kalan diğer anlarda çocukların günlük etkinliklerinin birçoğu oyun biçimindedir. Bu oyun evreni, çocukların yetişkinleri gözlemleyerek öykünmeye çalıştıkları bir oyun evrenidir. Şu halde, erken yaşta yabancı dil öğretimini, bu öykünme ve oyun etkinliklerinin bir devamı gibi tasarlamak gerekir. Çocuk için ana dilini edinmesi son derece karmaşık bir süreçtir. Bu süreçte, çocuk çok karmaşık simgesel bir dizgenin özümsenmesi ve anlaşılmasıyla yüz yüzedir. Dolayısıyla, ikinci bir simgesel dizgenin edinilmesi ancak birincinin iyice edinilmesinden, yani dört veya beş yaşından itibaren gerçekleşebilir. Bu sunumda, okulöncesi dönemde yabancı dil öğretimi sürecinde, sözcüksel ve dilbilgisel araçların seçimi, iletişim etkinlikleri alıştırmaları ve görsel öğelerin özel önemi konuları üzerinde durulacaktır. 5 yaş grubu çocuklara, yabancı dil olarak İngilizce öğretim ve öğrenim etkinliklerinden ilgili sınıf-içi öğretici-çocuk ve çocuk-çocuk etkileşim kesitleri örnek olarak sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: İngilizce, öğretim, oyun

TÜRKİYE'DE İLKOKULLARA YÖNELİK YABANCI DİL ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMİ

Doç. Dr. Recep Şahin ARSLAN, Pamukkale Üniversitesi, rsarslan@pau.edu.tr

ÖZET

Yabancı dil eğitiminde hedeflere ulaşılmasının en temel unsuru yabancı dil öğretmenlerinin gerekli mesleki bilgi ve beceri ile donatılmasıdır. Türkiye'de ilkokulun 2. sınıfından itibaren başlanıp, lise son sınıfına kadar süren 11 yıllık yabancı dil eğitimi sürecinin başarısı, yabancı dil öğretmenlerinin farklı yaş gruplarına yabancı dilin nasıl öğretileceğine yönelik bir eğitimden geçmelerine bağlıdır. Yabancı dil öğretimine ne kadar etken başlanırsa o kadar iyi olur yaygın görüşünün gerçekleşmesi ise özellikle çocuklara yabancı dil öğretecek öğretmenlerin, çocukların fiziksel, bilişsel ve ruhsal gelişim özellikleri doğrultusunda yabancı dil öğretim yöntemlerini uygulama bilgi ve becerisine sahip olmaları ile mümkün olabilecektir. Bu amaçlara ulaşmak için üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin lisans programlarında alan eğitimi bilgisi veren dersler sunulmaktadır. Yabancı dil eğitimi ve öğretimi ile ilgili Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi, Yabancı Dil Becerilerinin Öğretimi, Yabancı Dilde Ölçme ve Değerlendirme, Özel Öğretim Yöntemleri ve Materyal Değerlendirme ve Geliştirme gibi alan eğitimi derslerinin kuramsal bilgileri sunmasının ötesinde uygulamaya yönelik olarak verilmesi ilkokullarda görev alacak yabancı dil öğretmen adaylarına gerekli bilgi ve beceriyi sağlayacaktır. Lisans düzeyinde aldıkları eğitimle çocuklara temel dil becerilerini öğretecek bilgi ve beceriye sahip olan, uygun öğretim tekniklerini kullanabilen ve gerekli ders malzemelerini hazırlayabilen öğretmenler ilkokul gibi en temel düzeyde yabancı dil eğitimini hedeflere ulaştırmada en büyük rolü oynayacaklardır.

Anahtar sözcükler: İlkokul, öğretmen, yabancı dil

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, selmayel@gazi.edu.tr

ÖZET

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi bugün tüm yükseköğretim kurumlarında okutulmakta olan ve hem öğrenciler hem öğretim elemanları tarafından derse ilişkin içerik, yöntem ve teknikler konusunda bazı beklentilerin bulunduğu bir ders niteliğindedir. Yakın tarihin özelliklerinin ve hassasiyetlerinin kavranmaya çalışıldığı bu dersin verimliliğini artırabilmek, dersin amaçlarının yerine getirilebilmesi bakımından da önem taşımaktadır. Bir milletin kendi milli değerlerine göre yaşaması ve sağlıklı bir şekilde ayakta durması, tarihini bilmesiyle doğru orantılıdır. Tarih, bireyi topluma kazandıran bir ders olarak, öğrenciye bu günün şartlarına uygun milli ve evrensel değerler kazandırmayı amaç edinen bir derstir. Tarih dersleri sayesinde değerlerin toplum tarafından benimsenip yaşatılması sağlanır. Değerler; birey tarafından önemli olan, genellenmiş davranış ve halleri temsil eden kurgulardır. Değerler, birey ve toplumların gelişiminde önemli bir yer tutarak davranışlarını etkiler. Eğitim sistemindeki çeşitli girdilerden beslenen değerler, hayat boyu değişebilir. Bu değerlerin toplum tarafından öğrenilip benimsenmesinde tarihin rolü göz ardı edilmemelidir. Gazi Mustafa Kemal Atataürk'ün "Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır" sözü gelecek nesillerin istenilen niteliklerde yetiştirilmeleri için tarihi iyi ve doğru bir şekilde öğrenmeleri gerektiğini ve onların tarihin önemini kavramalarının önemini açıkça ortaya koymaktadır. Bu noktada Türk İnkılâp tarihinin öğretimi, önemli bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında yeni rejimin ulus devlet inşası sürecinde tarih öğretiminin vatandaş yetiştirme konusunda önemli bir fonksiyonu olmuş ve bu durum buna uygun bir program geliştirilmesi ile sonuçlanarak, inkılâp tarihi dersleri adı altında şekillenmiştir. Salt bir tarih dersi olmaktan ziyade Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığını devam ettirme yolunda bir amaca hizmet eden Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin bu amaçlara istenilen düzeyde katkı sağlayabilmesi için dersin uygulamasında var olan sorunların ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bütün bu gelişmeler ve ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak gerçekleştirilen bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersine ilişkin düşünceleri incelenmiştir. Çalışmanın örneklem grubunu Türkiye'nin farklı bölgelerindeki 21 üniversitede öğrenim gören 6717 öğrenci, evrenini ise Türkiye'deki tüm üniversitelerde öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla Eraslan, Yel, Akbaş, Aladağ, Kaşkaya, Yontar, , Eşici ve Çitil (2015) tarafından geliştirilen "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. 37 maddeden oluşan ölçek 4 boyuta (Milli Değerler, Atatürk İlkeleri ve İnkılapları, İdeolojik Temel, Dersin İşlenişi) sahiptir. Elde edilen verilerin analizinde t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda örneklem grubunda yer alan öğrencilerin genel olarak Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersine yönelik olumlu tutuma sahip olduğu, kadın öğrencilerin derse yönelik tutumlarının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu, özel üniversite öğrenim gören öğrencilerin derse yönelik tutumlarının devlet üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu, en düşük tutuma sahip öğrencilerin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde, en yüksek tutuma ise Ege bölgesinde yer alan üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin sahip olduğu ulaşılan sonuçlardan bazılarıdır. Eraslan ve Kaşkaya (2011) tarafında yapılan çalışmada benzer olarak Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersini veren öğretim üyelerinin dersi vermekten memnun oldukları bununla beraber ders içeriğinin geliştirilerek yüz yüze verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer olarak Akbaba (2008) tarafında yapılan çalışmada da üniversite öğrencilerinin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin gerekli olduğu ve bu dersi veren öğretim üyelerinin yeterli olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Atatürk ilkeleri, inkılap tarihi, tutum, üniversite öğrencileri

ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARDA SOSYAL İLİŞKİLER VE AKADEMİK BAŞARISIZLIK

Prof. Dr. Emine Nilgün METİN, Hacettepe Üniversitesi, enmetin@gmail.com

ÖZET

Üstün yetenekli çocuklar zihinsel beceriler ve öğrenme potansiyeli bakımından akranlarına göre önemli farklılıklar sergilerler. Bu çocuklar genellikle çok hızlı öğrenirler, bellekleri kuvvetlidir ve düşünme becerileri daha ileri seviyededir. Bu özelliklerinin yanı sıra, eğitim ortamlarında bağımsız, esnek bir müfredatla çalışma ve uygun seviyede zorlanma gibi gereksinimleri de vardır. Bu özellikleri göz önünde bulundurulduğunda üstün yetenekli çocukların okulda yüksek akademik başarı göstermeleri beklenir. Ancak bazen çocuklar üstün zihinsel potansiyellerine karşın okulda düşük performans sergileyebilirler. Mevcut potansiyel ile sergilenen performans arasında uyumsuzluk olarak tanımlanan bu durumu etkileyen pek çok unsur vardır. Çeşitli sebeplere dayalı olarak motivasyonun düşmesi, kendine ve yeteneklerine olan güvenin zayıflaması ve sosyal izolasyon gibi çocuğa ait nedenlerin yanı sıra, üstün yetenekli çocukların gereksinimleri hakkında bilgili uzmanların yokluğu, öğretmenlerin uygun eğitimsel yaklaşımları gösterememeleri, okul ikliminin üstün yetenekli çocuğun gereksinimlerini karşılayamaması da akademik başarısızlığa neden olabilmektedir. Akademik başarısızlık okul ortamına ya da aileye karşı yönlendirilmiş kızgınlığın bir ifadesi olabildiği gibi, çocukların akranları tarafından kabul görmek amacıyla gerçek potansiyellerini saklamaları sonucu da ortaya çıkabilir. Üstün yetenekli çocuklarda uzun süreli müdahale edilmeyen başarısızlık ileriki yıllarda çeşitli sosyal-duygusal problemlere yol açabilmektedir. Üstün yetenekli çocuğun başarısız olduğu alanlarda, okul ve ailenin iş birliği yaparak sorunun temelinde yatan ve çocuk tarafından verilmek istenen mesajı iyi algılayabilmeleri başarısızlığın çözümünü kolaylaştıracaktır.

Anahtar sözcükler: Akademik başarısızlık, sosyal ilişki, üstün yetenekli

ÜSTÜN YETENEKLİLİK VE NÖROPLASTİSİTE

Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, yasar.ozbay@hku.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, üstün yeteneklilerin beyin özellikleri ve nöroplastisite ilişkilendirmesini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Üstün yeteneklilik, zekâ ve beyin konusundaki gelişmeler günümüzde çok farklı noktalara doğru kaymaktadır. Üstün yetenekliliğin tanımlanmasında önemli faktörlerden bir olan zekâ ile ilgili yaklaşımlar ile beyin konusundaki yeni bilgiler, üstün yetenekli

beyinlerin yapısı ve ayrıcalıklarını ortaya koymuştur. Bunun yanında zekânın veya bilişsel özelliklerin progressif olarak nasıl geliştiğini ve gelişimsel basamaklarına bağlı olarak nasıl şekillendiğini açıklayan yaklaşımlar yeni beyin araştırmaları ve bulgularıyla yeniden şekillenme ihtiyacı duyulmuştur. Bu kapsamda en çok dikkat çeken ve üstün yetenekliliğin doğuştan getirilen boyutu yanında nasıl geliştiği ile ilgili tartışmalar önem kazanmaktadır. Üstün yetenekliliğin erken çocukluk ve daha sonraki yıllardaki nöroplastisite ile doğrudan ilişkisinin olduğu belirlenmiştir. Bu çerçevede, insan beyninin çevresel uyaranlara göre kendini yeniden inşa etme veya uyum sağlama yeteneği olarak kısaca ifade edilen nöroplastisite, üstün yetenekliliğin gelişimi ve sürdürülebilirliğinde önemli bir yer işgal etmektedir. Ayrıca, üstün yetenekliler için yaratıcılık boyutunun gelişimi ve işlevsel kılınması açısından esnek zihin yapılarının korunması ve geliştirilmesi hayati önem taşımaktadır. Esnek zihin yapısının varlığı doğrudan nöroplastisite ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma kapsamında üstün yeteneklilerin beyin özellikleri ve nöroplastisite kapasitelerinin geliştirilmesi ele alınmış, özellikle üstün yeteneklilerin eğitimlerinde ve gelişimlerinde nöroplastisitenin nasıl geliştirilebileceğine ilişkin değerlendirmeler içermektedir.
Anahtar sözcükler: Nöroplastisite, üstün yetenekli, zekâ

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK

ADAY SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SANAL ZORBA FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Yunus ALTUNDAĞ, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, yunusaltundag14@hotmail.com
Doç. Dr. Sefa BULUT, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, sefabulut@ibu.edu.tr

ÖZET
Bilgi ve iletişim araçlarının günlük hayatımızın önemli bir kısmını kapladığı günümüzde bu teknolojik araçlarının kontrolsüz kullanımı çocuk ve gençlerde bir takım problemlere neden olabilmektedir. Bu problemlerden birisi de sanal zorbalıktır. Geleneksel zorbalığın sanal ortamdaki devamı ya da sanal ortamdaki formu olarak da kabul edilmektedir. Ancak içeriği ve sonuçlarının daha fazla risk içermesi gibi nedenlerle sanal zorbalık geleneksel zorbalıktan ayrılmaktadır. Sanal mağdurların intihara kadar varabilen olumsuz davranışlar yaşayabilmektedirler. Sanal zorbalık internet, mobil cihazlar gibi bilgi iletişim araçlarıyla bir kişi ya da grubun hedef seçtiği bir kişiye yönelik yaptığı saldırı olarak tanımlanmaktadır. Burada dikkat çeken bu saldırı ya da zorbalığın tekrarlayıcı ve mağduru rahatsız ediyor olmasıdır. Son yıllardaki bilgi iletişim araçlarının hızla gelişmesi zorbalık olgusunu sanal aleme taşımıştır. Sanal zorbalığın önlenmesinde okul temelli öğretmen farkındalığı önem arz etmektedir. Dolayısıyla özellikle sınıf öğretmenlerinin sanal zorbalığa ilişkin farkındalığı önleme ve müdahale çalışmalarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencilerin sanal zorbalık farkındalık düzeylerini cinsiyet, bilgi iletişim teknolojileri kullanım sıklığı ve sosyal medya araçlarını kullanma alışkanlıkları gibi değişkenler açısından incelemektir. Çalışmaya Abant İzzet Baysal Üniversitesi sınıf öğretmenliği bölümü son sınıfına devam eden 100 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Öğretmenler için sanal zorbalık farkındalık ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde t-testi ve varyans analizi teknikleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgular sınıf öğretmenliği ve sanal zorbalık literatürü kapsamında tartışılmıştır.
Anahtar sözcükler: Sanal mağdur, sanal zorba, sınıf öğretmenliği

ANNE VE BABA EĞİTİM DÜZEYLERİ İLE 10 YAŞ ÇOCUĞUNUN DUYGUSAL ZEKÂ PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Kerem COŞKUN, Artvin Çoruh Üniversitesi, keremcoskun@outlook.com

ÖZET
Duygusal zeka, zorluklar ile başa çıkabilme, diğer bireyler ile iyi ilişkiler kurabilme, empati becerisine sahip olabilme, bireyin kendisindeki duyguları doğru olarak anlayabilme becerilerinden oluşan bir yapı olarak ifade edilebilir (Bar-On, 2006). Bu çalışmanın amacı, anne ve babanın eğitim düzeyi ile 10 yaş çocuğunun duygusal zeka performansı arasındaki ilişkiyi karşılaştırmalı olarak incelemektir. Çalışma, nicel araştırma yaklaşımlarından korelasyonel araştırma yönteminde desenlenmiştir. Korelasyonel araştırmada, değişkenler arasındaki ilişkinin yönü ve gücünün ortaya çıkarılması amaçlanır. Bu çalışmada da kategorik değişken olan ebeveyn eğitim düzeyi ile 10 yaş çocuklarının duygusal zekâ düzeyi arasındaki ilişkinin yönü ve kuvveti incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini, uygun örnekleme yöntemi ile ulaşılan 240 10 yaş çocuğu oluşturmuştur. Veriler Coşkun, Öksüz ve Yılmaz (2016) tarafından geliştirilen 10 Yaş Dönemi Duygusal Zekâ Ölçeği (OYDZÖ) ile elde edilmiştir. Veriler, pearson korelasyon katsayısı ve basit doğrusal regresyon ile analiz edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular, annenin eğitim düzeyi ile 10 yaş çocuğunun duygusal zeka performansı arasında orta düzeyde bir ilişkinin bulunduğunu (r= .41), buna karşılık babanın eğitim düzeyi ile 10 yaş çocuğun duygusal zeka performansı arasında düşük düzeyli bir ilişkinin olduğunu ortaya koymuştur (r =.25). Regresyon analizi sonuçları ise annenin eğitim düzeyi ile 10 yaş çocuğunun duygusal zekâ performansı değişkenlerine dayalı olarak oluşturulan modelin, varyansı orta düzeyde açıkladığını tespit etmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular, ebeveyn-çocuk etkileşimi çerçevesinde ele alınmış ve tartışılmıştır.
Anahtar sözcükler: 10 yaş çocuğu, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, duygusal zekâ

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA OKUYAN ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİ

Yrd. Doç. Dr. Uğur DOĞAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ugurdogn@gmail.com
Arş. Gör. Arca ADIGÜZEL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, arcaadiguzel@mu.edu.tr

ÖZET
Türk Eğitim Sistemi okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinden oluşmaktadır. Her bir kademenin önemi ayrı olmakla birlikte ilköğretim kademesi temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı kademe olmasında dolayı, ortaöğretim ve yükseköğretim için basamak görevi görmektedir. Birleştirilmiş sınıf ise bu kademede uygulanan yöntemlerden birdir. Birleştirilmiş sınıf; birden fazla sınıfın tek bir sınıfta birleştirildiği ve öğrencilerin aynı anda tek öğretmen ile eğitimi sürdürdükleri sınıftır. Birleştirilmiş sınıfların amacı, öğrenci, öğretmen ve dersliklerin az olduğu yerde eğitim- öğretim hayatının sürdürülebilmesidir. Bulunulan fizik ortam, kullanılan materyaller, müfredat, yapılan eğitim-öğretimin şekli, öğretmenin sınıf yönetiminde zorlanması ve öğretmenin bu sınıflarda kullanılacak olduğu becerilere sahip olup olmaması birleştirilmiş sınıfın öğrenciler açısından kalitesini etkileyebilmektedir. Bu çalışmanın amacı geçmişte ilköğretim kademelerinde birleştirilmiş sınıflarda eğitim görmüş olan üniversite öğrencilerinin, birleştirilmiş sınıflar hakkındaki düşünceleri ile birleştirilmiş sınıfın hem eğitim hem de günlük hayatındaki etkilerini incelemektir. Katılımcılar Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde okumaktadır ve çalışmaya gönüllü katılmışlardır. Veriler toplanırken araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak, katılımcılarında izniyle ses kaydı alınmıştır. Toplanan bu veriler Nvivo 10 programda analiz edilmiştir. Analizler sonucunda birleştirilmiş sınıflarda olumlu yanları akran desteği ve kaynaşmanın iyi olması, olumsuz yanları öğretmenin öğrencilere zaman ayıramaması, akranlardan görülen şiddet ve akademik başarısızlık olarak görülmektedir. Araştırma bulguları literatür ışığında tartışılmıştır.
Anahtar sözcükler: Deneyimleri, birleştirlmiş sınıflar, üniversite öğrencileri

FARKLI ALANLARDAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK ÖZYETERLİK ALGILARI VE MESLEKİ BEKLENTİLERİ

Öğr. Gör. Levent GÖLLER, Trakya Üniversitesi, golleroglu@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Suat YAPALAK, Trakya Üniversitesi, suatyapalak@gmail.com

ÖZET
Bu araştırma, farklı alanlardan öğretmenlik mesleğine yönelmiş olan öğretmen adaylarının akademik özyeterlik algıları ile mesleki geleceklerine ilişkin beklentilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Owen ve Froman (1988) tarafından gelitirilen ve Ekici (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan Akademik Özyeterlik Ölçeği ve McWhirter, Rasheed ve Crothers (2000) tarafından geliştirilen ve Işık (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Mesleki Sonuç Beklentisi Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma, farklı alanlarda eğitimini tamamlamış ve öğretmenlik sertifika programına devam eden 189 öğretmen adayı üzerinde yürütülmüştür. Bu gruptan toplanan veriler bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi ve pearson moment korelasyon yöntemleriyle analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; öğretmen adaylarının Akademik Özyeterlik Ölçeği ve Mesleki Sonuç Beklentisi Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Bununla beraber cinsiyet değişkeni açısından akademik özyeterlik algısı ve mesleki sonuç beklentisi toplam puanları anlamlı bir farklılık göstermemiş, akademik özyeterliğin alt boyutlarından Sosyal Statü puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($p<.05$). Bu sonuca göre, erkek öğretmen adayları akademik ortamlarda, diğer insanlarla etkileşime dayalı bazı davranışlarda (soru sormak gibi) kendilerini daha yeterli algılamaktadır. Akademik özyeterlik algısı değişkenine göre katılımcıların puanlarının mezun oldukları alanlara göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülürken, Bilişsel Uygulamalar alt boyutunda spor ve turizm alanlarından katılımcılarla, iktisadi bilimler, fen-edebiyat ve mühendislik alanlarından katılımcıların puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Bu bulguya göre, spor ve turizm alanlarından mezun olan katılımcıların bilişsel uygulamalar konusunda diğer alanlardan mezun olanlara göre kendilerini daha yetersiz algıladıkları anlaşılmaktadır. Sosyal statü alt boyutunda da sağlık ve fen-edebiyat alanlarından mezun olanların özyeterlik algılarının daha düşük olduğu görülmüştür. Mesleki sonuç beklentisi konusunda ise fen-edebiyat, spor ve turizm alanlarından mezun olanların diğer alan mezunlarına göre daha negatif beklentiler taşıdıkları görülmüştür. Mesleki beklentiler, ülkedeki çalışma şartları ve iş olanaklarıyla ilişkili olabilir. Bu bulgu, genel olarak iş olanakları fazla ve çalışma şartları daha elverişli olan meslek gruplarının daha pozitif beklenti içerisinde oldukları şeklinde değerlendirilebilir.
Anahtar sözcükler: Akademik özyeterlik, mesleki sonuç beklentisi, öğretmen adayları.

FARKLI YALNIZLIK DÜZEYLERİNDEKİ BİREYLERİN YAŞAM DOYUMU, SOSYAL BAĞLILIK VE SOSYAL SORUMLULUK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Aslı TAYLI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, atayli@mu.edu.tr

ÖZET
Yalnızlık, insanın kendisini anlaşılmamış ve kimsesiz hissettiği, çevresindeki insanlarla bağlantı kurmakta zorlandığı, kendisini terkedilmiş ve uyumsuz bir kişi olarak algıladığı, konuşabileceği, ihtiyacı olduğunda yardım isteyebileceği kişi ya da kişilerin olmadığı inancını taşıdığı, istenmeyen, acı veren bir yaşantı olarak tanımlanmaktadır (Özodaşık, 2001; Rokach, 2004).Yalnızlık özellikle gelişmiş ülkeler başta olmak üzere, her yaşta, her kültürde, her sosyoekonomik düzeyde ve her sosyal statüde yaşanabilen bir sorundur. Yalnızlığa eşlik eden en temel duygu ve davranışlar ise, kendine yabancılaşma, anlamsızlık, duygusal küntlük, sosyal yalıtılmışlık, reddedilme, acı, üzüntü, keder, çaresizlik, karmaşa ve değersizlik duygusu, güvensizlik, öfke, sosyal ilişkilerden kaçınma, içe kapanma, kendinden şüphe etme, psikosomatik rahatsızlıklar, durgunluk ve umutsuzluk olarak sıralanmaktadır (Rokach, 1999; 2002) Başkalarının iyi oluşunu göz önünde bulundurmayı ve toplumdaki ihtiyacı olanlara yardım etmeyi gerektiren sosyal sorumlulukluluğun topluma uyum sağlayamama, katılamama, yalıtılmışlık ve reddedilmişlik hissini yaşatmakta olan yalnızlık duygusunun toplumdaki diğerlerine yönelik görev duygusu ve toplumsal iyi oluşla ilgili olma olarak tanımlanan sosyal sorumluluğu (Conrad ve Hedin, 1982) etkileyeceği kabul edilmektedir. Bu araştırmanın amacı, farklı yalnızlık düzeylerindeki bireylerin, yalnızlık duygusunun yoğunluğuna bağlı olarak, toplumdaki diğer insanlara yönelik sorumluluk duygusunun ve yaşamdan alınan doyum düzeyinin etkilenip etkilenmediğini araştırmaktır. Bu amaçla, Araştırma verileri Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesinin faklı bölümlerindeki, 1., 2., 3., ve 4. sınıfına devam etmekte olan ve araştırmaya katılmayı gönül olarak kabul eden 584 öğrenci ile 2015-2016 öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada ölçme aracı olarak, UCLA yalnızlık Ölçeği ve Sosyal Sorumluluk Ölçeği ve Yaşam Doyumu ölçeği kullanılmıştır. UCLA yalnızlık ölçeği, bireylerin yalnızlık düzeyini düşük, orta ve yüksek yalnızlık olmak üzere üç farklı düzeyde değerlendiren bir ölçektir. Araştırma bağlamında yalnızlık ile, yaşam doyumu ve sosyal sorumluluk ve sosyal bağlılığın nasıl bir ilişkisi olduğu incelenmiştir. Sonuçlar, söz konusu değişkenlerin yalnızlığı etkileme gücü açısından değerlendirilmiştir. Bulgular ilgili litaratür bağlamında yorumlanacaktır. Ayrıca araştırma değişkenlerinin birbirleriyle ilişkisi ve de bu değişkenlerin yalnızlığı açıklama gücü ayrıca çalışılacaktır. Bu sayede, yalnızlık olgusunun daha iyi anlaşılması ve sosyal sorumluluk, yaşam doyumu ve sosyal bağlılık üzerinde yalnızlığın üzerinde olası olumsuz etkileri önceden ortaya çıkartılması durumunda ne gibi önlemlerle ilerlenmesi gerektiği üzerinde durulacaktır.
Anahtar sözcükler: Sosyal bağlılık, sosyal sorumluluk, üniversite öğrencileri, yalnızlık, yaşam doyumu

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇOKLU ZEKÂ ALANLARI İLE YÖNETSEL FONKSİYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: LONDRA KULESİ TESTİ

Doç. Dr. Yücel ÖKSÜZ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, yoksuz@omu.edu.tr
Arş. Gör. Elif GÜVEN DEMİR, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, elifguven1@hotmail.com

ÖZET
Bu çalışmada ilkokul öğrencilerinin çoklu zeka alanları ile yönetsel fonksiyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yönetsel fonksiyonları, hareketleri seçmek ve sürdürmek ve hedefler ya da kurallar çerçevesinde davranışları

yönlendirmek için gerekli olan kendi kendini yöneten davranışlar olarak ifade etmek mümkündür. Yürütme, planlama, düşüncenin ya da dikkatin dönüştürülmesi, organizasyon, uygun olmayan bir düşüncenin ya da davranışın engellenmesi sıralanmış davranış yönetsel fonksiyon becerilerinin önemli bileşenlerindendir. Bununla birlikte zekânın birden çok bileşenden oluştuğu temeline dayanan çoklu zeka kuramına göre sekiz tür zeka alanından bahsedilmektedir. Bunlar; sözel / dil zekâsı, mantık / matematiksel zeka, görsel/ uzamsal zeka, bedensel / kinestetik zeka, müzik / ritim, sosyal zeka, öze-dönük zeka, doğa zekası olarak ifade edilmektedir. İlişkisel tarama modelinde tasarlanan araştırmanın örneklem grubu, Samsun iline bağlı ilkokullarda okuyan 4. Sınıf öğrencileri arasından oluşturulacaktır. Araştırmanın yönetsel fonksiyonlara ilişkin verileri Shallice (1982) tarafından geliştirilen, Culbertson ve Zillmer (1998) tarafından çocuk formu oluşturulan Londra Kulesi Testi ile toplanacaktır. Çoklu Zekâ alanlarına ilişkin veriler ise Teele (1997) tarafından geliştirilen, Özdemir (2006) tarafından Türkçe' ye uyarlanan Teele Çoklu Zekâ Envanteri ile toplanacaktır. Verilerin analizi ise SPSS 22 İstatistik paket programı ile yapılacaktır. Öğrencilerin baskın zekâ alanları ile yönetsel fonksiyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi, 21. Yüzyıl öğreneninden beklenen kendi öğrenme sürecini planlama, yürütme becerilerinin geliştirilmesinde, öğrencilerin zekâ alanlarının rolünü ortaya koyması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırma devam etmekte olup, araştırma sonuçlarına daha sonra değinilecektir.

Anahtar sözcükler: Çoklu zekâ, londra kulesi testi, yönetsel fonksiyon

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KARAR VERME BECERİLERİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

Arş. Gör. Seyfi TEKİN, Fırat Üniversitesi, seyfitekin@firat.edu.tr
Doç. Dr. Abdulhak ULAŞ, Atatürk Üniversitesi, halimulas@atauni.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin karar verme becerileri "cinsiyet, yaşanılan yer ve öğrenim görülmekte olan okulun sosyoekonomik durumu" değişkenlerine göre incelenmiştir. Araştırmada Karakaş Günal (1999) tarafından geliştirilen Karar Verme Becerisi Değerlendirme Ölçeği (KVBDÖ) kullanılmıştır. Bu ölçek toplamda 4 faktör (bağımlı karar verme, isteklerini göz önüne alarak karar verme, bağımsız karar verme, yeteneklerine göre karar verme) ve 17 maddeden oluşmaktadır. Araştırma Elazığ ilinde merkezde yer alan ve sosyoekonomik duruma göre (düşük, orta, yüksek, özel) belirlenmiş 4 okul, Elazığ Maden ilçesi merkezde yer alan iki okul ve Elazığ Baskil ilçesine bağlı 2 köy okulu üzerinde yapılmıştır. Araştırmaya toplamda 486 öğrenci katılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 16.0 paket programından yararlanılarak t testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Grup dağılımlarının varyansları homojen olduğu durumlarda Post Hoc scheffe testi, grup dağılımlarının varyansları homojen olmadığı durumlarda ise Post Hoc Tamhene's T2 testi uygulanmıştır. Araştırma sonucunun bulgularına göre, cinsiyet değişkeni açısından Karar Verme Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin bağımlı karar verme, isteklerini göz önüne alarak karar verme ve yeteneklerine göre karar verme alt boyutlarında anlamlı düzeyde bir farklılaşma görülmezken ($p>.05$) bağımsız karar verme alt boyutunda anlamlı düzeyde ($p<.05$) farklılaşma görülmüştür. Öğrenim görülen okulun sosyoekonomik durumu değişkenine göre KVBDÖ' nün bağımlı karar verme, isteklerini göz önüne alarak karar verme ve yeteneklerine göre karar verme alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaşma ($F= 17.861$, $F= 3.233$, $F= 24.837$) görülürken, bağımsız karar verme alt boyutunda anlamlı düzeyde farklılaşma görülmemiştir. Yaşanılan yer değişkenine göre KVBDÖ' nün isteklerini göz önüne alarak karar verme, bağımsız karar verme ve yeteneklerine göre karar verme alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşma ($F= 4.238$, $F= 14.097$, $F= 5.570$) görülürken, bağımlı karar verme alt boyutunda anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir.

Anahtar sözcükler: İlkokul 4. sınıf öğrencisi, karar verme, karar verme becerisi

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖZ DÜZENLEME BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Yücel ÖKSÜZ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, yoksuz@omu.edu.tr
Arş. Gör. Elif GÜVEN DEMİR, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, elifguven1@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada ilkokul 4. Sınıf öğrencilerinin öz düzenleme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. 21. yüzyılın ilk yarısında bulunduğumuz bu yıllarda, kendi bilgi ve becerilerini sürekli geliştiren bireylerin yetiştirilmesi önem kazanmaktadır. Öğrenmenin sadece okul hayatı boyunca değil, tüm hayat boyu gerçekleşmesinin gerektiği anlayışı öz düzenleme becerisinin önemini artırdığı söylenebilir. Öz düzenleme, bireylerin kendi öğrenme amaçlarını belirledikleri, bilişlerini, motivasyonlarını ve davranışlarını düzenlemeye çalıştıkları, amaçları ve çevrelerindeki bağlamsal özellikler tarafından yönlendirilip, sınırlandırıldıkları, etkin ve yapıcı bir süreç olarak ifade etmek mümkündür. Bu yönüyle öz düzenleme becerisinin üzerinde durulması gereken bir kavram olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda ilkokul öğrencilerinin öz düzenleme becerilerinin algıladıkları öz düzenleme düzeyi, akademik başarı ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesi planlanmaktadır. Araştırmanın örneklemi Samsun iline bağlı ilkokullarda okuyan 4. Sınıf öğrencileri arasından oluşturulacaktır. Araştırma kapsamında öğrencilerin öz düzenleme becerilerine ilişkin veriler Shallice (1982) tarafından geliştirilen, Culbertson ve Zillmer (1998) tarafından çocuk formu oluşturulan Londra Kulesi Testi ile toplanacaktır. Öğrencilerin algıladıkları öz düzenleme becerilerine ilişkin veriler ise Arslan ve Gelişli (2015) tarafından geliştirilen Algılanan Öz Düzenleme Ölçeği ile toplanacaktır. Akademik başarı değişkenine ilişkin veriler ise öğrencilerin güz dönemi karne notlarından elde edilecektir. Kişisel bilgi formu aracılığıyla öğrencilerin cinsiyet vb. demografik bilgilerine ilişkin veri toplanacaktır. Verilerin analizi ise SPSS 22 İstatistik paket programı ile yapılacaktır. Araştırma devam etmekte olup, araştırma sonuçlarına daha sonra değinilecektir.

Anahtar sözcükler: Akademik başarı, cinsiyet, öz düzenleme becerisi

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİ VE SOSYAL DUYGUSAL ÖĞRENME DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, hadiye3000@gmail.com
Arş. Gör. Fatma ERDOĞAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, fatma.erdogan@deu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada ilkokul öğrencilerinin bazı psikososyal değişkenlere göre sosyal beceri ve sosyal duygusal öğrenme düzeyleri incelenmektedir. Günümüzde bilgiye ulaşma yolları her geçen gün biraz daha kolaylaşırkeneğitim materyalleri de zenginleşmekte ve öğrencilerin akademik başarısını desteklerken bilgi elde etme aynı zamanda karmaşıklaşmaktadır. Öğrencilerin akademik başarılarına katkıda bulunan bir diğer unsur da; çok yönlü bir yetenek olarak tanımlanabilen sosyal duygusal öğrenmedir (Goleman, 1995). Sosyal bir dünyada yaşadığımız göz önüne alındığında, akademik başarının yanı sıra;bireyin kendi duygularını ve diğer insanların duygularını anlamasında, farklılıklara saygı duymada, doğru dinlemede, etkili iletişimde ve düşünerek karar verme konusunda sosyal duygusal öğrenmenin önemi artmaktadır (Elias, 1999). Doğru ve etkili duygusal bilgi işleme kapasitesi olarak tanımlanabilen (Mayer ve Salovey, 1995) duygusal zekası güçlü olan bireylerin, bir amaca ulaşmak ve diğer bireylerden destek alabilmek için kullanılan öğrenilmiş becerilerinin (sosyal beceriler) (Kelly, 1982; akt. Dicel, 2006)de gelişmiş olduğu bilinmektedir. Diğer yandan sosyal duygusal öğrenmede sosyal becerilerin;bireyin okul başarısını, sosyal ilişkilerini ve uyum gücünü etkileyebilmektedir (Şahin, 2001). Çocukluk döneminde başlayan sosyal beceriler, bireyin sağlıklı ve uyumlu ilişkiler sürdürebilmesi için yararlıdır. sosyal beceriler hedeflerine ulaşmasına yardım eder. Sosyal beceriler ile duygusal zeka birbirleri ile yakından ilgili olan ve insan davranışlarını belirleyen, insanların birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyen kavramlardır. Bu önemli ilişki temel alınarak ilkokul öğrencilerinin sosyal becerilerinin ve sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin; cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, bireyin kaçıncı çocuk olduğu, anne-babanın eğitim durumu/mesleği, kaç yıldır İzmir'de yaşadığı, ailede göç olup olmadığı, ailede kimlerin birlikte yaşadığı değişkenlerine göre anlamlı farklılık(p. 05) gösterip göstermediğini incelenmek amacıyla bu araştırma yapılmıştır. ilkokul öğrencilerin de sosyal beceri ile sosyal duygusal öğrenme düzeylerini inceleyen ve birlikte ele alan araştırmaların oldukça kısıtlı olduğu göz önüne alınarak yapılan bu çalışma ile alana bu yönde katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Betimsel tarama modeli ve uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2014). Çalışmanın örneklemini; İzmir ili Buca ilçesinde yer alan iki farklı ilkokulda dördüncü sınıf 136 öğrenci oluşturmaktadır. Sosyal beceri ölçeği ve sosyal duygusal öğrenme ölçeği kullanılmıştır.Sosyal Beceri Ölçeği; Küçükkaragöz ve Yurdakavuştu (2011) tarafından geliştirilen ölçek 19 maddeden oluşmaktadır. Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği (SDÖÖ); Coryn, Spybrook, Evergreen ve Blinkiewicz (2009) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik incelemesi Arslan ve Akın (2013) tarafından yapılmıştır.Ölçekten alınan yüksek puanlar sosyal duygusal öğrenme düzeyinin yüksek olduğunu belirtmektedir. Veri analizi için her iki ölçeğin mod, medyan, ortalama değerleri ile çarpıklık basıklık katsayıları hesaplanmış; Kolmogorov-Smirnow değerlerine göre verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bundan dolayı veriler, SPSS 15 programından parametrik olmayan istatistik analizler (Mann-Whitney Test, Kruskal-Wallis Test) kullanılarak çözümlenmiştir. Pearson Momentler Korelâsyon Katsayısı ilişki incelemek için kullanılmıştır. sonuçlar öğrencilerin psiko-sosyal özellikleri ile sosyal beceri puanların arasında anlamlı bir farklılık olduğu ($p<0.05$); belirlenmiştir ($p>0.05$). Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde kardeş sayısı ile sosyal beceri puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ($p< 0.05$); saptanmıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme puanları ile İzmir'de kaç yıldır yaşadıkları ve yaşları arasındaki farkın anlamlı olduğu ($p<0,05$) belirlenmiştir($p>0.05$). Kardeş sayısı ile sosyal duygusal öğrenme puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ($p< 0.05$)saptanmıştır ($p>0.05$).Spearman Korelasyonu,sosyal beceriler ile sosyal duygusal öğrenme düzeyleri arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir ($r=0,755$; $p<0.05$).

Anahtar sözcükler: İlkokul, öğrenci, sosyal beceri, sosyal beceri sosyal duygusal öğrenme, sosyal duygusal öğrenme

İLKOKULDA AKRAN İLİŞKİLERİ: DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİ ARKADAŞ ÖZERKLİK DESTEĞİ HİSSEDİYOR MU?

Yrd. Doç. Dr. Şükran CALP, Erzincan Üniversitesi, demetsukran_calp@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Esra Rabiye KARAMAN, Erzincan Üniversitesi, esrakaraman12@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Feyza ÇAVUŞOĞLU, Erzincan Üniversitesi, feyzacavusoglu24@gmail.com

ÖZET

Akran ilişkileri, aynı yaş ya da yakın gelişim ve olgunluk düzeyinde olan; benzer geçmiş, değer, yaşantı, yaşam tarzı ve sosyal bağlamı paylaşan kişiler arasında karşılıklılık ve devamlılık gösteren etkileşimlerin bütünüdür. Bebeklik ve erken çocukluk dönemlerinde ailenin güven veren ve koruyucu ortamında yaşayan çocuklar, yaşları büyüdükçe farklı ortamlarda akranları ile bir arada olmaya ve birlikte zaman geçirmeye başlamaktadırlar. Arkadaşlar, çocuk gelişiminde aile üyelerinden farklı bir role sahiptir. Piaget ve Sullivan gibi bazı gelişim kuramcıları, arkadaş ilişkilerinin gelişiminin sosyal yeterlik ve adalet duygusunun gelişimi için önemli olduğunu ileri sürmektedir. Arkadaşlık, aileden farklı bir ait olma hissi ve sosyalleşme için fırsatlar sunar Eğitim literatüründe, akran ilişkilerinin kalitesi yada niteliğinin, çocuğun hayatındaki önemi ve çocuğun gelişimine katkısı üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Ancak arkadaş ilişkilerindeki özerklik destekleyiciliği konusu, üzerinde yeni yeni durulan bir husustur. Akranlar arasındaki özerklik desteği, bir arkadaşın diğerlerinin bakış açısını ve özgür tercihlerini kabul etmesi, onlara karşı duyarlı olması ve onların kendi kendine karar vermesini cesaretlendirmesi olarak tanımlanır. Özerklik, gerek aile ortamında gerek akran ilişkilerinde gerekse öğretme-öğrenme ortamında karşılanması gereken bir ihtiyaçtır. Öğretmen, aile, arkadaşlar gibi sosyal çevre elemanlarından alınan özerklik desteğinin, özerk davranış sergileme, işe kendini verme ve öğrenmenin kalitesini nasıl artırabileceğine dair bir gerekçe sunmaktadır. Özerklik hissi için en önemli kaynaklardan biri aile, öğretmen, arkadaş gibi sosyal çevre elemanlarının özerkliği destekleyici tutumlarıdır. Bireyin özerklik hissedebilmesi ve özerk davranabilmesi, çevrenin özerklik desteğiyle yakından ilişkilidir. Özellikle akranlar ya da arkadaşlar, bireyin tüm yaşamı boyunca kuracağı ilişkilerin yapıtaşını oluşturma noktasında önemli bir rol üstlenmiştir. Bu çalışmanın temel amacı, akademik başarı düzeylerine göre yüksek ve düşük başarılı olarak gruplandırılan ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yakın

arkadaşlarından özerklik destekleyiciliği hissedip hissetmediğini belirlemektir. Bir başka ifadeyle ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin arkadaşlarından özerklik desteği alıp almadığı ve desteklenme noktasındaki algılarının başarı düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç için hem öğrenciler hem de onların sınıf öğretmenleriyle yüzyüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sırasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış olup sorular öğrencilere örnek olaylardan hareketle yöneltilmiştir. Her bir örnek olaydan sonra öğrencilere yöneltilen sorular aşağıdaki temel soruları araştırır niteliktedir. Özerklik desteğine ihtiyacın var mı, böyle birşeyi ister misin? Arkadaşların seni kendin olman ve kendi kararlarını kendin vermen için cesaretlendirir mi? Arkadaşların okulla ilgili konularda özgür ve kendi tercihlerine göre kararlar alabilmeni destekler mi? Arkadaşların okulda yaptıklarınla samimi olarak ilgilenir mi? Başarılı ya da başarısız olman arkadaşlarının umurunda olur mu? Arkadaşların, duygu ve düşüncelerin, kendilerininkinden farklı olsa bile senin duygu ve düşüncelerini kabul edip saygı duyar mı? Öğretmenlere yöneltilen sorular ise öğrencilerinin birbirinin özerk davranmasını destekleyip desteklemediğiyle ilgili gözlem ve düşüncelerine yönelik olmuştur. Öğrencilerden ayrıca arkadaşlarının özerklik destekleyiciliğini betimleyen ya da onların özerklik destekleyiciliğine ilişkin yaşadıkları bir olayı anlatan kompozisyonlar yazmaları istenmiştir. Öğrencilere tercihen resim çizebilecekleri de söylenmiştir. Çalışmaya Erzincan ili merkez ilçe sınırlarındaki 88 ilkokul dördüncü sınıf öğrencisi ve onların sınıf öğretmenleri katılmıştır. Çalışma nitel araştırma metodolojisine göre desenlenmiş olup bir durum çalışması niteliğindedir. Nitel araştırma bulguları, gerek başarılı öğrenciler gerekse akademik başarı açısından geride kalan öğrencilerin, arkadaşları tarafından özerkliğinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi duygusunu yeterince yaşamadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu durum ülkemizde gerek çocuklarda gerekse öğretmenlerde "arkadaş özerklik destekleyiciliği"yle ilgili bir farkındalık olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Anahtar sözcükler: Akademik başarı, akran ilişkisi, arkadaşlık, ilkokul, özerklik desteği

İLKOKULDA PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ KAPSAMINDAKİ KONSÜLTASYON (MÜŞAVİRLİK) ÇALIŞMALARI

Prof. Dr. Mehmet GÜVEN, Gazi Üniversitesi, mehmetguven@gazi.edu.tr

ÖZET

Okullarda yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik çalışmaları, genel olarak öğrencilerin kendilerini daya iyi tanımaları, özelliklerinin farkına varmaları, seçeneklerini tanımaları, kendileri için gerçekçi kararlar alabilmeleri, karşılaştıkları engel ve sorunlara yönelik baş etme becerileri geliştirmeleri, çevreye uyum sağlayabilmeleri, eğitim-öğretimden istenilen düzeyde yararlanabilmeleri ve potansiyellerini kullanıp geliştirebilmeleri amaçlarıyla yürütülmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda okuldaki rehberlik çalışmaları kapsamında oryantasyon, öğrenciyi tanıma, bilgilendirme, yöneltme ve yerleştirme, izleme ve psikolojik danışma gibi doğrudan öğrenciye dönük çalışmalar yanında, doğrudan öğrenciye dönük olmayan fakat sonuçta öğrenci için yürütülen dolaylı rehberlik çalışmaları da bulunmaktadır. Dolaylı çalışmalar arasında okul rehberlik programını hazırlama, konsültasyon (müşavirlik), çevreyle ilişkiler, araştırma ve değerlendirme çalışmaları yer almaktadır. Bu çalışmalar da doğrudan öğrenciye dönük çalışmalar kadar önemli ve gereklidir. Özellikle ilkokuldaki öğrencinin gelişim özellikleri, sosyalleşme süreci, okul yaşamı, uygun çalışma alışkanlıkları kazanması, okula ve çevreye uyum süreci dikkate alındığında öğrenciye dönük rehberlik çalışmaları yanında konsültasyon çalışmaları da önem kazanmaktadır. Okul rehberlik hizmetleri kapsamındaki konsültasyon çalışmaları, okul psikolojik danışmanının (Rehber Öğretmen) okul yöneticisi, öğretmen ve velilerle öğrencinin eğitimi ve gelişimi için ortak bir anlayış ve işbirliği çerçevesinde yürüttüğü çalışmalardır. Okul psikolojik danışmanının okulda yürüttüğü/yürüteceği rehberlik çalışmaları konusunda okul yöneticisi, öğretmen ve velilerle bilgi paylaşımı, sınıf rehberlik çalışmaları ve bazı öğrencilerin davranış ve uyum sorunları konusunda sınıf öğretmenlerine yardımcı olma, öğrenciler için daha etkili bir öğrenme ortamı oluşturma, velilerin çocuklarıyla ilişkileri ve onların eğitimi ve gelişmelerinde yapabilecekleri konusunda yardımcı olma gibi çalışmalar konsültasyon çalışmaları kapsamında yürütülebilecek bazı çalışma örnekleridir. Okulda konsültasyon çalışmalarını planlama ve yürütme sorumluluğu birinci derecede okul psikolojik danışmanlarına aittir. Bu nedenle okul psikolojik danışmanlarının gerek hizmet öncesi eğitimlerinde gerekse mesleği yürütme aşamasında bu konuda bilgi ve beceri kazanmaları ve kendilerini geliştirmelerinde yarar vardır. Bu konuda Türkiye'de yapılmış çok az sayıda araştırmaların sonuçları, okullardaki konsültasyon çalışmalarının oldukça yetersiz olduğunu, okul psikolojik danışmanlarının bu konuda bilgi ve beceri eksikliklerinin olduğunu ve bu konuda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını ortaya koymaktadır. Bu nedenle bu çalışmada, özellikle ilkokullarda okul psikolojik danışmanlarının okul yöneticisi, sınıf öğretmeni ve velilerle yürütebilecekleri etkili ve yararlı konsültasyon uygulamalarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilgili literatür ve özellikle yurt dışında yürütülen çalışmalar ve araştırmalar incelenmiştir. Literatürde bireysel ve grup konsültasyonu türlerine; davranışçı, ruh sağlığı ve özellikle ailelere yönelik konsültasyon çalışmalarında kullanılabilecek Adler'in konsültasyon modeline rastlanmaktadır. Çalışma kapsamında incelenen bazı yurt dışı araştırmaların bulguları; okul danışmanlarının konsültasyon çalışmaları için önemli bir zaman ayırdıklarını, öğrencilerin gelişimi, eğitimi, motivasyonu, sınıf içi davranışları konularında öğretmenlerle konsültasyon yaptıklarını ortaya koymaktadır. Bu konuda bazı araştırmalarda öğretmenler ve ailelerle yapılan konsültasyon çalışmalarının öğrencilerin gelişiminde, akademik başarılarının artmasında, istenmeyen davranışlarının azaltılmasında ve değiştirilmesinde etkili olduğu bulunmuştur. Bazı araştırma bulguları da öğretmenlerle yapılan konsültasyonun, öğretmenlerin öğrencilerle iletişimlerine, öğretim etkinliklerine ve öğretmenlerin kendilerini algılamalarına olumlu yansımalarının olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada incelenen literatüre, araştırma bulgularına ve uygulama örneklerine dayalı olarak ülkemizde ilkokullarda konsültasyon çalışmalarının yürütülmesinde kullanılabilecek konsültasyon modelleri ve uygulamaları açıklanmış ve bu konuda öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: İlkokul, konsültasyon, psikolojik danışma, rehberlik

İŞİTME ENGELLİ MİLLİ SPORCULARIN YALNIZLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Sinan AYAN, Kırıkkale Üniversitesi, ssayan@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Yusuf SOYLU, Kırıkkale Üniversitesi, soylusyusuf@gmail.com

ÖZET

Konuşma yeteneği ile diğer canlılardan ayrılan insan, bu yeteneğini kullanabilmesi için işitme duyusuna ihtiyacı vardır. Ülkemizde yapılan engelli araştırması sonuçlarına göre, Türkiye Cumhuriyeti nüfusunda yaklaşık 8,4 milyon engelli vatandaş vardır ve bunların % 0,37'si işitme engelli bireylerdir (BÖİB, 2002). Normal bireyler ile işitme engelli bireyler fiziksel, zihinsel ve ruhsal açıdan incelendiğinde işitme engeli olan bireyler normal bireylere göre toplumsal yapıda daha alt basamaklarda yer almaktadırlar. Bu sebeple engelli kişilerin bilişsel, duyusal, psiko-motor gelişimi arttırılarak en yüksek düzeyde onları topluma hazırlamaya çalışmak amaçlanmaktadır. Türkiye'deki genel programlarda duyuşsal özelliklerin gerçekleştirilmesi konusunda daha az çalışma yapılması işitme engelli kişiler için çok önemli sorun olmaktadır (Atay, 1991). Yalnızlık işitme engelli popülasyonu içerisinde incelenen önemli bir yapıdır. Çünkü sağırlık ve işitme kaybı iletişim kurmaya engel olabilir (Friedman, 2008). Yalnızlık, kişinin olumsuz sosyal ilişki yaşaması, kişiler arası ilişkilerinde yetersiz kalması, gerçek veya hissedilen eksikliklerle birlikte psikolojik rahatsızlık belirtilerinin yaşanması durumu olarak tanımlanmıştır (Heinrich & Gullone, 2006: 696). İşitme engelli/zor işiten bireylerin yalnızlık duygusu üzerine yapılan araştırmalar ortaya koymuştur ki, işitme engelli bireylerin sosyal beceri eksikliği, bir gruba katılmada reddedilme ve ihmal gibi olumsuz duygusal deneyimleri, düşük sosyal statü veya akran reddi gibi gerçekçi sosyal zorluklara dayanmaktadır (Charlson, Strong, & Gold, 1992; Stinson & Antia, 1999; Stinson & Kluwin, 2003). Araştırmaya Türkiye İşitme Engelliler Futbol ve Basketbol Milli Takımlarında oynayan, toplam 44 sporcu katılmıştır. Araştırmada, Yalnızlık düzeylerini ölçmek için Russel, Peplau ve Cutrona (1980) tarafından geliştirilen Cronbach alfa iç tutarlık alfa katsayısının 0.94, iki ay arayla yapılan ölçümlerde test tekrarı korelasyon katsayısının .73 olduğunu belirtmişlerdir. UCLA Yalnızlık Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlama çalışmasında (Demir, 1990) ise cronbach alfa katsayısı 0.96, beş hafta arayla yapılan ölçümlerde test tekrarı korelasyon katsayı .94 bulunmuştur. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, SPSS 20 istatistik programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Bu araştırma, milli takım düzeyindeki işitme engelli sporcular üzerinde yapılmış olup, elit düzeydeki işitme engelli sporcuların spor yapma yılları ile yalnızlık puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Sporcuların branşları ile yalnızlık puanları arasında futbolcuların daha fazla yalnızlık düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Sporcuların eğitimleri ile yalnızlık düzeyleri arasında işitme engelli okulunda okuyan sporcuların kendilerini daha az yalnız hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Sporcuların yaşları ilerledikçe yalnızlık düzeylerinin azaldığı tespit edilmiştir. Sporcuların işitme kaybı oranlarına göre, işitme kaybı az olan sporcuların daha fazla yalnızlık düzeyine sahip olduklarını görülmüştür.

Anahtar sözcükler: İşitme engeli, spor, ucla, yalnızlık

LİSE VE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞSEL ESNEKLİK VE EMPATİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. İbrahim DEMİR, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ihalil_demir@hotmail.com
Doç. Dr. Hasan Basri MEMDUHOĞLU, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, hasanmemduhoglu@gmail.com

ÖZET

Araştırılan becerilerden biri olan bilişsel esneklik, bireyin; a) alternatif yolların ve seçeneklerin farkında olması, b) yeni durumlara uyum sağlamada esnek olabilmesi, c) esnek olabildiği durumlarda kendisini yetkin hissetmesi olarak tanımlanmaktadır (Martin ve Anderson, 1998; Martin, Anderson ve Thweatt, 1998; Martin ve Rubin, 1995). diğer beceri olan empati ise , bir kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak olaylara onun açısıyla bakması, o kişinin duygu ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi sürecidir (Rogers, 1975; Dökmen, 1988, 1994). Bu araştırmanın amacı, lise ve üniversite öğrencilerinin bilişsel esneklik ve empati düzeylerini ve bunların arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencileri ve Van il merkezindeki lise öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 208'i eğitim fakültesi 3. sınıf öğrencisi ve 439'u lise öğrencisi olup toplamda 647 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada veriler bilişsel esneklik ve empati ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma sonunda yapılan analizlere göre, bilişsel esneklik ve empati arasında, empatinin alt boyutlarından biri olan bilişsel empati ve bilişsel esneklik arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu, empatinin diğer alt boyutu olan duygusal empati ve bilişsel esneklik arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı, kitap okuma sıklığı daha yüksek olan kişilerin hem bilişsel esneklik düzeylerinin hem de empati düzeylerinin daha yüksek olduğu, öğrenim kademesi artıkça kişilerin empati düzeylerinin arttığı, ve kız öğrencilerin empati düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Bilişsel empati, bilişsel esneklik, duygusal empati, empati

ÖĞRETMEN ADAYLARININ NARSİSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE AHLAKİ OLGUNLUK DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğretmen Hasan ÖZYER, Milli Eğitim Bakanlığı, hozyer83@mynet.com
Prof. Dr. Recep KOÇAK, Gaziosman Paşa Üniversitesi, recep.kocak@gop.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı; öğretmen adaylarının narsisistik kişilik özellikleri ile ahlaki olgunluk düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını araştırmaktır. Ayrıca öğretmen adaylarının narsisistik kişilik özellikleri ve ahlaki olgunluk düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından anlamlı farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek bu çalışmanın önemli amaçlarındandır. Araştırma, 2014–2015 eğitim-öğretim yılında bir üniversitenin Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 298 kız ve 138 erkek olmak üzere toplam

436 öğretmen adayından oluşan bir çalışma grubu ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu", öğretmen adaylarının narsisistik kişilik özelliklerini ölçmek amacıyla Kızıltan (2000) tarafından Türkçeye uyarlanan "Narsisistik Kişilik Envanteri", Şengün ve Kaya (2007) tarafından geliştirilen "Ahlaki Olgunluk Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde "Tek Yönlü Varyans Analizi, Pearson Korelasyon Analizi ve Bağımsız Gruplar için T-testi'nden yararlanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, öğretmen adaylarının narsisistik kişilik envanteri puanları ile ahlaki olgunluk ölçeği puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının narsisistik kişilik envanteri puanları cinsiyet, eğitim alınan bölüm, anne-babanın evli ya da boşanmış olması, ailenin manevi desteği (ilgi, sevgi, saygı vb.), günlük olarak bilgisayar, internet veya sosyal medyada geçirilen zaman ve kitap okuma sıklığına göre anlamlı bir farklılık göstermezken; sınıf düzeyi ve genellikle okunan kitap türüne anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Diğer yandan, öğretmen adaylarının ahlaki olgunluk düzeyi puanları; eğitim alınan bölüm, sınıf düzeyi, anne-babanın evli ya da boşanmış olması ve genellikle okunan kitap türüne göre anlamlı düzeyde bir farklılık göstermezken; cinsiyet, ailenin manevi desteği (ilgi, sevgi, saygı vb.), günlük olarak bilgisayar-internet veya sosyal medyada geçirilen zaman ve kitap okuma sıklığına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.
Anahtar sözcükler: Ahlaki olgunluk, narsisizm, öğretmen adayları

PSYCHOANALYTIC VIEW OF PLAY BETWEEN PARENT AND CHILD

Öğr. Gör. Dr. Abdullah TÜRKMEN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, sinerji_52@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Mahir ÖZKAN, Rize Recep Tayyip Erdogan Üniversitesi, mahir.ozkan@erdogan.edu.tr
Prof. Dr. Bakhtiyar ALIYEV, Baku State University, aliyevba@gmail.com

ABSTRACT

Diagnosis pathology on child condition in the modern world is challenging, therefore this topic has been seriously taken into consideration in many various academic disciplines. In this context, this study focuses on studying the concepts of 'parenting' and 'playing'. The purpose is to find out the condition in parents who are Turkish origin nations (e.g. Turkey, Azerbaijan, etc.) about parenting and playing that take place in the community and the rise of psychopathology in children. We will use qualitative data from psychoanalytic object relations literature and other relative disciplines in the last ten years that have psychoanalytic view in common through applying critical discourse analysis model. Anthropology, sociology, social psychology beside psychoanalysis will be considered. The information obtained from these disciplines differed in universal and specific topics about parenting and making it obvious that how cultural shifts influence the psychoanalytic view of the parents' role and play between the parent and the child. The study will argue a chart depicted the maturity of the parent on the child while playing with the findings that there was a need in society and psychoanalytic contribution to make future parents and caretakers ready. It is estimated that parents' roles would require; 1) Being ready in terms of psychology and helping the child when he meets difficulties throughout the period of being an individual and critical rapprochement period, 2) the capacity to include the individual's anxieties and sharing the play with a younger child and the child's misunderstanding of control which is an essential stage while building ego. The study shall then finalise relative literature and more recent challenges.
Key Words: Child, mental health, parent, play, psychoanalysis

ROMAN ÇOCUKLARIN OKUL DOYUMU DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Yücel ÖKSÜZ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, yoksuz@omu.edu.tr
Arş. Gör. Elif GÜVEN DEMİR, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, elifguven1@hotmail.com
Arş. Gör. Melek BABA, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, melekbaba87@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada Roman ilkokul öğrencilerinin okul doyumu düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Roman çocukların ekonomik ve sosyal olmak üzere çeşitli değişkenlerin etki ettiği okul devamsızlığı, akademik başarı düşüklüğü gibi eğitime ilişkin çeşitli sorunlar yaşadıkları bilinmektedir. Bununla birlikte roman çocukların okul doyumu düzeylerinin de mevcut problemlere etki ettiği düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle Roman öğrencilerin okul doyumu düzeylerinin çeşitli değişkenlerle ilişki olduğu düşünülerek, öğrencilerin okul doyumu düzeylerinin başarı duygusu, algıladıkları sosyal destek düzeyleri, algılanan öğretmen tutumu ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesi planlanmaktadır. Araştırmanın örneklemi Samsun iline bağlı ilkokullarda okuyan Roman 4. Sınıf öğrencileri arasından oluşturulacaktır. Araştırmanın okul doyumu düzeylerine ilişkin verileri Randolph, Kangas, Ruokamo (2009) tarafından geliştirilen Telef (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlama çalışması yapılan Çocuklar için Kapsamlı Okul Doyumu Ölçeği ile toplanacaktır. Başarı duygusu değişkenine ilişkin veriler Lichtenfeld ve arkadaşları (2012) tarafından geliştirilen Hacıömeroğlu, Bilgen ve Tabuk (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Başarı Duygusu Ölçeği ile, algılanan sosyal destek değişkenine ilişkin veriler Malecki, Demaray ve Elliott (2004) tarafından geliştirilen ve Cırık, Oktay ve Fer (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan Çocuk ve Ergenler İçin Sosyal Destek Ölçeği, Algılanan Öğretmen Tutumu değişkenine ilişkin veriler ise Erdoğdu (2013) tarafından geliştirilen Algılanan Öğretmen Davranışları Ölçeği ile toplanacaktır. Verilerin analizi ise SPSS 22 İstatistik paket programı ile yapılacaktır. Araştırma devam etmekte olup, araştırma sonuçlarına daha sonra değinilecektir.
Anahtar sözcükler: Algılanan öğretmen davranışı, algılanan sosyal destek, başarı duygusu, okul doyumu, Roman çocuklar

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARIN KARŞILAŞTIKLARI ŞİDDET TÜRLERİ VE SIKLIKLARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Sefa BULUT, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, sefabulut@ibu.edu.tr
Arş. Gör. Yunus ALTUNDAĞ, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, yunusaltundag14@hotmail.com

ÖZET
Şiddet gündelik hayatımızda çok sık karşılaşılan bir olgu haline gelmiştir. Bireyler, okulda, işyerinde, sokakta ve aile içinde farklı şiddet türlerine maruz kalmaktadır. Basılı ve görsel medyada şiddet haberleri çok sık bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Benzer şekilde eğitim kurumlarında yaşanan şiddette araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Son yıllarda okullarda görülen şiddet ve akran zorbalığı çok araştırılan popüler bir konu olmuştur. Fakat ne yazık ki araştırmalar ilköğretim ve orta öğretime odaklanmış ve yükseköğretim de gözlenen ve yaşanan şiddet ve zorbalık olayları hiç araştırılmamıştır. Eğitim kurumlarında ilköğretim seviyesinde daha çok fiziksel şiddet yaygınken, bu ortaokul ve lise seviyesinde yerini daha çok psikolojik, duygusal ve sosyal şiddete bırakmaktadır. Genel olarak kız öğrenciler dışlama, grup dışına itme gibi sosyal şiddet kullanırken, erkek öğrenciler daha çok fiziksel ve cinsel şiddete başvurmaktadırlar. Fakat yükseköğretimdeki şiddetin türleri ve sıklığı hakkında bir bulguya hastalanmamıştır. Bu çalışmada sınıf öğretmenliği son sınıfta okuyan 87 öğrenciye Olweus'tan esinlenerek hazırlanan Psikolojik, Fiziksel, Duygusal, Sosyal Şiddet, Kötü Davranma ve Zorbalık Anketi uygulanmıştır. Ankette ayrıca öğrencilerin maruz kalmış olabilecekleri Cinsel ve Siber Şiddet türlerinde sorular sorulmuştur. Sonuçlar kız ve erkek öğrencilerin en çok maruz kalmış olabilecekleri türler açısından ve şiddet türlerinin yaygınlıkları açısından karşılaştırılmıştır. Bu çalışmanın diğer bir amacı da sınıf öğretmeni adaylarında bu çalışmayı yaparak onlarda şiddet türleri hakkında farkındalık oluşturmak ve ilerideki profesyonel yaşamlarında buna dikkat etmelerini sağlamaktır. Ayrıca yakın zamanda aktif olarak öğretmenlik mesleğine başladıklarında öğrencileri arasında olabilecek zorbalık davranışlarına karşı dolaylı bir farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır.
Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmenliği, üniversite de zorbalık, yükseköğretimde siber ve cinsel zorbalık

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARIN YAŞADIKLARI STRES KAYNAKLARI

Doç. Dr. Sefa BULUT, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, sefabulut@ibu.edu.tr

ÖZET
Ülkemizdeki eğitim fakültelerinde yüksek öğrenim ortalama dört yıl sürmektedir. Oldukça stresli bir sınav döneminden sonra yerleştikleri yükseköğrenim programlarında da öğrenciler stres yaşamaya devam edebilmektedirler. Öğrencilik hayatındaki evden uzakta kalma, ekonomik zorluklar, duygusal ihtiyaçlardan kaynaklı sorunlar hali hazırda üniversite öğrencileri için önemli stres kaynakları olarak yer almaktadır. Bu durum genel olarak tüm öğrencileri kapsarken eğitim fakültesi Sınıf Öğretmenliği programına devam eden öğrenciler de ilave stres kaynakları yer almaktadır. Son yıllarda oluşan sınıf öğretmeni mezununun fazlalığı ve yeni eğitim sistemindeki ilkokul döneminin dört yıla düşürülmesi Milli Eğitim Bakanlığının sınıf öğretmeni alımını sınırlandırmasında önemli bir rol oynamıştır. Özellikle sınıf öğretmenliği son sınıf öğrencileri Milli Eğitim Bakanlığındaki bu kısıtlı atamalardan dolayı çok yoğun bir atanma kaygısı yaşamaktadırlar. Sınıf öğretmenlerinin son sınıfı oldukça yoğun geçmektedir. Son sınıfta staj, uygulama gibi derslerin yanında bir de özel dershanelere giderek, KPSS sınavına hazırlanmaktadırlar. Kadrolardaki kısıtlılık sınıf öğretmeni adayları böylesi bir temponun içine sokmaktadır. Bu çalışma da da sınıf öğretmeni adayların yoğun programlarından ötürü ve atanma kaygısından dolayı yaşamış oldukları sorunların taranması amaçlanmıştır. Bu amaçla sınıf öğretmeni adaylarına SCL-90 Semptom Tarama Envanteri verilerek, öğrencilerin yaşamış olabileceği düşünülen kaygı, depresyon, öfke, kişiler arası ilişkiler, fobi, paranoya gibi alanlarda tarama yapılmıştır. Öğrencilerin özellikle belli alanlarda sorunlar yaşadıkları, gündelik yaşamda zaman zaman zorluklar yaşadığı ve yoğun bir atanma kaygısı yaşadıkları tespit edilmiştir.
Anahtar sözcükler: Atanma kaygısı, sınıf öğretmenliği, yükseköğretimde stres

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ALGILADIĞI AKADEMİK ÖZERKLİK DESTEĞİ VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Yrd. Doç. Dr. Şükran CALP, Erzincan Üniversitesi, demetsukran_calp@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Feyza ÇAVUŞOĞLU, Erzincan Üniversitesi, feyzacavusoglu24@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Esra Rabiye KARAMAN, Erzincan Üniversitesi, esrakaraman12@gmail.com

ÖZET
Öğretmenlerin öğrencilere salt bilgi aktarımı gerçekleştirdiği geleneksel öğrenme ortamlarının aksine öğrencinin bilgiyi zihninde yapılandırdığı, öğrenmenin merkezinde bulunduğu ve etkin olduğu öğrenme ortamları son yıllarda önem kazanmıştır. Bu öğrenme ortamlarında sadece öğrenen değil, öğrenmeyi öğrenen ve öğrendiklerini kullanabilen bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Öğrencilerden bilgiyi ezbere alması yerine akıl süzgecinden geçirerek, düşünerek edinmesi beklenmektedir. Bunun gerçekleşebilmesi için eleştirel düşünme becerisi ve özerklik çok önemli bir konumda durmaktadır. Öğrencinin öğrenim sürecinde etkin hale gelmesi ile birlikte ihtiyaçları da değişmiştir. Bu psikolojik ihtiyaçlardan biri özerkliktir ve alanyazında özerkliğin iyi olma hali ve birçok olumlu çıktıyla ilişkili olduğunu vurgulayan çalışmalar bulunmaktadır. Öğrenici özerkliği, öğrencilerin kendi öğrenmelerinin genel sorumluluğunu almasını sağlayan beceri olarak tanımlanır. Öğrenicinin, öğrenme sorumluluğu alması demek, geleneksel olarak öğretmenin üstlendiği öğrenme amaçlarına karar vermek, öğretim yöntemlerini seçmek ve süreci değerlendirmek gibi birçok süreci kısmen ya da tamamen kendisinin kontrol etmesi anlamına gelmektedir. Eleştirel düşünmenin temelinde de bireyin kendi düşüncesini gözleyebilme ve bu gözlemleri anlamlandırabilme yeteneği yatmaktadır. Öğrencinin merkezde olduğu öğretim programlarının etkili biçimde uygulanması, öğrenici özerkliğinin ve eleştirel düşünmenin desteklendiği sınıf ortamlarının oluşturulması için öğretmenlerin sınıf içinde özerkliği ve eleştirel

düşünmeyi destekleyen davranışları göstermeleri gerekmektedir. Öğretmenlerin, özerkliği ve eleştirel düşünmeyi destekleyen davranışları göstermeleri, her şeyden önce bu iki sorumluluğun önemine dair bilinçli olmalarına bağlıdır. Bu çalışmada, öğretmen adaylarının öğrenici özerkliği ve eleştirel düşünmeyle ilgili duygu ve düşüncelerini belirlemek hedeflenmektedir. Çalışma, bir anlamda öğretmen adayları için bir farkındalık süreci de oluşturmaktadır. Alanyazındaki ilgili kuramsal açıklamalar dikkate alındığında, öğretmenlerin "öğrenen özerkliğini destekleme" ve "eleştirel düşünmeyi destekleme" sorumlulukları arasında güçlü bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Fakat bu ilişkiyi nitel araştırma metodolojisiyle derinlemesine ortaya seren bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda söz konusu ilişkiyi ortaya koyacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışma bu ihtiyaçtan hareketle desenlenmiştir. Çevrelerinden algıladıkları özerklik hissine göre üç grupta toplanan öğrencilere eleştirel düşünme becerilerine yönelik sorular yöneltilmiştir. Çalışmanın amacı, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği ana bilim dalındaöğrenim gören öğretmen adaylarının akademik alanda algıladıkları özerklik desteği ve eleştirel düşünme becerilerini belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır: 1. Öğretmen adayları, akademik alanda üniversite öğretim elemanları, sınıf arkadaşları ve ailelerinden oluşan yakın çevrelerinden özerklik desteği almakta mıdır? 2. Eğer böyle bir destek varsa öğretmen adayları bunu nasıl betimlemektedir? 3. Çevrelerinden hiç özerklik desteği hissetmeyen öğretmen adaylarının eleştirel düşünme becerileri ne düzeydedir, nasıl betimlenir? 4. Çevrelerinden ara sıra özerklik desteği hisseden öğretmen adaylarının eleştirel düşünme becerileri ne düzeydedir, nasıl betimlenir? 5. Çevrelerinden daima özerklik desteği hisseden öğretmen adaylarının eleştirel düşünme becerileri ne düzeydedir, nasıl betimlenir? Araştırmaya Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı dördüncü sınıf öğrencileri katılmıştır. Çalışmada her bir beceri için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacılar, öğrencilerle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirmiştir ve bu görüşmelere katılım için gönüllülük esası uygulanmıştır.

Anahtar sözcükler: Eleştirel düşünme, özerklik, özerklik desteği, sınıf eğitimi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PSİKOSOSYAL ÖZELLİKLERİ, DERS ÇALIŞMA YAKLAŞIMLARI VE AKADEMİK ÖZSAYGI DÜZEYLERİ

Yrd. Doç. Dr. Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, hadiye3000@gmail.com
Arş. Gör. Görkem AVCI, Dokuz Eylül Üniversitesi, gorkem-avci-35@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada öğrencilerin sınıf öğretmen adaylarının psikososyal özellikleri, ders çalışma yaklaşımları ve akademik özsaygı düzeyleri incelenmektedir. Öğrencilerde kalıcı öğrenmeyi sağlamak, tüm eğitim programlarında olduğu gibi yükseköğretimin de temel hedefidir. Bu nedenle araştırma, öğrencilerin hangi öğrenme yaklaşımını tercih ettikleri, bu tercihlerini etkileyen değişkenlerin neler olduğu ve akademik özsaygı düzeylerinin belirlenebilmesi bakımından önemlidir. Araştırma betimsel – ilişkisel tarama modelindedir(Karasar, 2004; Büyüköztürk,2013). Çalışmanın evrenini, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde 2015-1016 eğitim öğretim yılında Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubu, evrenin tamamını oluşturan toplam 250 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada veriler bireysel durum formu, Ders çalışma yaklaşımını ölçmek için, "Ders Çalışma Yaklaşımı Ölçeği" ve Akademik özsaygı düzeyini ölçmek için "Coopersmith Özsaygı Envanteri" kullanılmıştır. Ders Çalışma Yaklaşımı Ölçeği Biggs (1987) tarafından geliştirilen derin ve yüzeysel yaklaşım olmak üzere de iki boyutlu toplam 20 maddelik bir ölçektir. Yılmaz ve Orhan (2011) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenirliği yapılmıştır. Öğrenme yaklaşımı, hangi yaklaşımdan daha yüksek puan aldığına ilişkin olarak belirlenmektedir. Coopersmith (1967) tarafından geliştirilen Özsaygı Envanteri, kişinin çeşitli alanlarda kendisi hakkındaki tutumunu değerlendirmede kullanılan bir ölçme aracıdır. Pişkin (1997) güvenirlik çalışması yapmıştır. Bu çalışmada envanterin "akademik özsaygı" alt boyutu kullanılmıştır. Veriler Pearson korelasyon katsayısı, tek yönlü varyans analizi f ve t testleri ve regresyon ile analiz edilmiştir. Bu çalışmada; öğrencilerin kaçıncı sınıf olduğu, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı ve sırası, yaşam yeri, başarı algısı, , geleceğe ilişkin beklentileri ve sosyal destek algılarına göre ders çalışma yaklaşımı ve akademik özsaygısının farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır ve yordayıcı değişkenlerin belirlenmesi öngörülmektedir. Bulgular sınıf eğitimi programların temelinde tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Ders çalışma, öğretmen adayı, özsaygı, psikososyal, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SANAL ZORBALIK FAKINDALIK DÜZEYİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Doç. Dr. Tuncay AYAS, Sakarya Üniversitesi, tayas@sakarya.edu.tr
Doç. Dr. Mehmet Barış HORZUM, Sakarya Üniversitesi, mhorzum@gmail.com

ÖZET

Teknolojide meydana gelen değişiklikler ve yenilikler insanların hayatında da birçok kolaylıklar sağlamıştır. Teknolojinin bireylere sunduğu kolaylıklar nedeniyle bireyler teknolojiyi daha yakından takip etmeye ve bu teknolojik araçları kullanmaya devam etmişlerdir. İnsanlara önemli kolaylıklar sağlayan teknolojilerin başında özellikle bilgi ve iletişim teknolojileri gelmektedir. Gençler tarafından daha yaygın olarak kullanılan bilgi ve iletişim teknolojileri (internet, akıllı telefon, bilgisayar) amacı dışında başkalarına zarar vermek amacıyla kullanılmasıyla ortaya yeni bir saldırganlık türü olarak sanal zorbalık çıkmaktadır. Sanal zorbalık; bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak başkalarına zarar verici her türlü eylemi kapsamaktadır. Sanal zorbalık olayları bireyleri fiziksel, psikolojik, akademik ve sosyal olarak olumsuz şekilde etkilemektedir. Okullarda öğrenciler arasında görülen bu tür olayların öğretmenler farkında olması durumunda bu tür olaylara müdahale ederek mağdurların daha az olumsuz şekilde etkilenmesi sağlanabilir. Bu nedenle bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının bu tür olayların ne kadar farkında olduklarını belirlemek amacıyla planlanmıştır. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının sanal zorbalık farkındalıklarının cinsiyet, üniversite ve sınıf düzeyine göre farkındalık düzeyi açısından incelenecektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 öğretim yılı bahar döneminde farklı üniversitelerin sınıf öğretmenliği

ana bilim dalında öğrenimlerine devam eden öğrencilerden oluşacaktır. Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının sanal zorbalık farkındalıklarını ölçmek üzere Ayas ve Horzum (2011) tarafından geliştirilen "Sanal Zorbalık Farkındalık Ölçeği" kullanılacaktır. Araştırma, genel tarama modellerinden kesitsel tarama modeline uygun olarak planlanacak ve yürütülecektir.
Anahtar sözcükler: Anahtar sözcükler: sanal zorbalık, sanal zorbalık farkındalık düzeyi, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TEMEL EMPATİ DÜZEYLERİ İLE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN, Bartın Üniversitesi, snmtarhan@bartin.edu.tr
Arş. Gör. Eda ÇÜRÜKVELİOĞLU KÖKSAL, Bartın Üniversitesi, edacurukvelioglu@gmail.com

ÖZET
Empati; bir kişinin kendini karşısındaki kişinin yerine koyarak, olaylara onun bakış açısı ile bakması, o kişinin duygu ve düşüncelerini doğru olarak anlaması ve bu durumu iletmesi süreci olarak tanımlanmaktadır (Dökmen, 1995). Empati sağlıklı iletişimin temel koşullarından biridir ve özellikle eğitim ortamlarında çok önemlidir. İlkokul döneminde öğrencilerin okula, öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde ve sosyal çevreleri ile uyumlu olmalarında en önemli faktörlerden biri sınıf öğretmenleridir. Sınıf öğretmeninin empatik, farklılıklara saygılı ve hoşgörülü olması, öğrencinin kendini tanımasında, kabul etmesinde, temel akademik becerileri ve yaşam becerilerini geliştirmesinde önemlidir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin empatik olması öğrencilerin saldırgan ve antisosyal davranışlarının azalmasında da rol oynamaktadır. Empati becerisi yüksek kişilerin benlik saygısı yüksek, sevecen, hoşgörülü, olumlu ve olumsuz tarafları ile kendini olduğu gibi kabul eden bireyler olduğu gözlenmektedir. Benzer kişilik özellikleri yaşam doyumu yüksek bireylerde de görülmektedir. Yaşam doyumu bireyin bir bütün olarak kendi yaşamının kalitesine ilişkin sahip olduğu öznel yargı ve değerlendirmeler olarak tanımlanmaktadır (Diener ve ark.1985). Diğer bir ifade ile bireyin hayatından, sahip olduklarından hoşnut olmasıdır. Yaşam doyumu, mutlu ve huzurlu olma kavramlarını da kapsamaktadır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde yaşam doyumu ile benlik saygısı arasında, benlik saygısı ile de empati arasında ilişki olduğu tespit edilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda yaşam doyumu ve empatinin birbirleri ile ilişkili olabileceği düşünülmüştür. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin amaçlarından birisi de bireylerin empati becerilerini geliştirmektir. Empati becerisi yüksek öğrenciler yetiştirmede en önemli sorumluluklardan birisi ise rol model olarak görülen öğretmenlere yüklenmektedir. Bu sebeple sınıf öğretmeni adaylarının empati düzeylerini etkileyen faktörleri incelemek önem arz etmektedir. Bu çalışmanın temel amacı sınıf öğretmeni adaylarının temel empati düzeyleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bunun yanı sıra temel empati düzeyleri ve yaşam doyumları cinsiyet, sınıf düzeyi, kardeş sayısı, ve doğum sırası demografik değişkenleri açısından da incelenecektir. Verilerin toplanmasında Temel Empati Ölçeği (Topçu, Erdur-Baker, Çapa-Aydın, 2010), Yaşam Doyumu Ölçeği (Köker, 1991) ve demografik bilgi formu kullanılacaktır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel araştırma deseni kullanılarak yürütülecektir. Elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının temel empati düzeyleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişki, literatür çerçevesinde tartışılacak ve öneriler sunulacaktır.
Anahtar sözcükler: Empati, sınıf öğretmeni, yaşam doyumu

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YAŞAM DOYUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Eda ÇÜRÜKVELİOĞLU KÖKSAL, Bartın Üniversitesi, edacurukvelioglu@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN, Bartın Üniversitesi, snmtarhan@bartin.edu.tr

ÖZET
Yaşamı anlamlı kılma ve mutlu olma, birçok insan için yaşamdaki temel amaçlardan birisidir. Mutluluk çalışmaları incelendiğinde dikkat çeken en önemli kavramlardan birisi de yaşam doyumudur. Yaşam doyumu, bireyin bir bütün olarak kendi yaşamının kalitesine ilişkin sahip olduğu öznel yargı ve değerlendirmeler olarak tanımlanmaktadır (Diener ve ark., 1985). Bir başka deyişle, bireyin sürdürmekte olduğu yaşamından hoşnutluk düzeyidir. Yaşam doyumu pek çok değişkenden etkilenmekte ve pek çok değişkeni etkilemektedir. Yapılan çalışmalarda iyimserlik, öz yeterlik, başa çıkma stilleri, öz saygı gibi kişiliği açıklamada kullanılan değişkenlerin yaşam doyumu ile ilişkili olduğu görülmektedir. Yaşam doyumu ile ilişkili olan bir diğer kavram da bilişsel esnekliktir. Bilişsel esneklik, değişen çevresel koşullara ve problem durumlarına karşı alternatif yolların farkında olma, esnek olma ve yetkin hissetme olarak tanımlanmaktadır (Martin ve Rubin, 1995). Literatürde bilişsel esnekliğin olumsuz düşünmeyi azalttığı ve olumlu düşünmeye katkı sağladığı belirtilmektedir. Ayrıca bilişsel esnekliği yüksek olan kişiler sosyal hayata uyumda ve kişilerarası ilişkilerde daha başarılıdırlar. Bu özellikler dikkate alındığında bilişsel esnekliğin bireyin yaşam doyumu ve olumlu değerlendirmelerine etki edeceği düşünülmektedir. Yaşam doyumu bireyler için önemli olmasının yanı sıra toplumsal açıdan da fiziksel ve ruhsal sağlığı artırması, üretkenliği etkilemesi noktasında son derece önemli bir role sahiptir. Bir toplumda bireylerin yaşam memnuniyetlerinin yüksek olması o toplumdaki eğitim ve sağlık hizmetleri ile yakından ilişkilidir. Bireylerin yaşam doyumunu arttırmanın eğitimin amaçları arasında yer almasının gerekliliği alanyazında belirtilmektedir. Eğitim hizmetlerinin sunulmasında görev alan temel paydaşlardan birisi de sınıf öğretmenleridir. Öğrencileri için birer rol model olan sınıf öğretmenlerinin yaşam doyumlarını yordamada etkili olabilecek faktörlerin incelenmesi bu nedenle önemlidir. Bu kapsamda araştırmada demografik değişkenler ve bilişsel esneklik yordayıcı değişkenler, yaşam doyumu ise yordanan değişken olarak alınmıştır. Verilerin toplanmasında Yaşam Doyumu Ölçeği (Köker, 1991), Bilişsel Esneklik Envanteri (Sapmaz ve Doğan, 2013) ve demografik bilgi formu kullanılmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel araştırma deseni kullanılarak yürütülecektir. Verilerin analizinde çoklu regresyon yöntemi kullanılacaktır. Elde edilen bulgular ile sınıf öğretmeni adaylarının yaşam doyumlarını yordamada demografik değişkenler ile bilişsel esnekliğin rolü alanyazını çerçevesinde tartışılacak ve öneriler sunulacaktır.
Anahtar sözcükler: Bilişsel esneklik, mutluluk, sınıf öğretmeni, yaşam doyumu

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ HİZMET İÇİ EĞİTİM KURSU'NA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Necmi ÖZEN, Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, necmiozen@gmail.com
Öğretmen Burak KARAKAYA, Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, burockstr@hotmail.com
Öğretmen Yasemin TÜMKAYA KARAKAYA, Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, yasemintumkaya@mynet.com
Öğretmen Hatice Buket ÖZKAN, Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, buketgurel@hotmail.com
Öğretmen Özden AKKAYA, Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ozdenakkaya26@gmail.com

ÖZET
04-06 Mart 2014 tarihinde Eskişehir'de Çocuk İhmalini ve İstismarını Önleme Çalıştayı düzenlendi. Çalıştaya çocuk alanında çalışan 102 uzman katıldı. Çalıştayda geliştirilen önerilerin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla protokol düzenlendi. Protokol; yerel 21 kurum, kuruluş ve yönetimin katılımıyla imzalandı. Protokolde; Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 23 yükümlülüğü bulunmaktadır. Bunlardan birisi de " Çocuk istismarı ve ihmali üzerine öğretmenlere, çocuklara ve velilere yönelik eğitim çalışmaları planlamak, düzenlemek ve uygulamaktır." Bu amaçla; öncelikli olarak ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri olmak üzere; 30 saatlik bir hafta süreyle Çocuk İstismarı ve İhmali Kursu düzenlendi. Kurs 3 oturumda aynı eğitim programı ile eş zamanlı yürütüldü. Çalışmanın amacı; kursa katılan öğretmenlerin; kursun etkililiğini değerlendirmelerini sağlamaktır. Araştırmamızda tarama yöntemi kullanılmıştır. Kursa katılan öğretmenlere, kursun sonunda doldurmak üzere 6 bölüm (Kişisel Bilgiler, Eğitimin Planlaması ve Programı, Eğitimcilerin Değerlendirilmesi, Eğitim Sonu Kazanımlar, Genel Değerlendirme, Görüş ve Öneriler), 32 maddeden oluşan anket uygulanmıştır. Anket Ankara Üniversitesi EBF öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Cem Babadoğan tarafından incelendikten sonra uygulama aşamasına geçilmiştir. Anketin eğitimin planlaması ve programı, eğitimcilerin değerlendirilmesi, eğitim sonu kazanımlar, genel değerlendirme bölümleri beşli likert tipi ölçek, görüş ve öneriler bölümü ise açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Anket, 200 sınıf öğretmenine kursun bitiminde uygulanmıştır. Araştırma bulgularına baktığımızda; öğretmenlerin genel olarak kursu faydalı ve güncel buldukları saptanmıştır. Eğitim planlaması ve programlamada eğitimin süresi dışında olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Bir grup öğretmenin süreyi az, bir grup öğretmenin ise fazla bulduğu saptanmıştır. Eğiticilerin değerlendirilmesinde genel olarak iyi ve çok iyi şeklinde değerlendirmeler yapılmıştır. Kazanımlar açısından incelendiğinde mesleki ve kişisel gelişime olumlu katkılar sağladığı, günlük hayatta kullanılabilecek bilgiler elde ettiklerini belirtmişlerdir. Genel değerlendirmede de kursu iyi bulduklarını ama buna benzer diğer faaliyetlere konunun can yakıcı olmasından dolayı katılmak istemediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenler görüş ve öneriler bölümünde, üniversitede ya da mesleğin başında bu eğitimin verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Kullanılan yöntemlerin katılımcı olmasının klasik hizmet içi eğitim anlayışının dışında verilmesinden memnun olduklarını dile getirmişlerdir. Konu ile ilgili farkındalıklarının artması sebebiyle toplumsal yargı, etiket ve kalıpların dışına çıkamadıklarından dolayı belirli konuları göz ardı ettiklerini belirtmişlerdir. Bu çalışmadan; öğretmenlere aktif olabilecekleri yöntemlerle amacına uygun eğitimler düzenlenirse, isteklerinin artabileceği, aktif katılabilecekleri çalışmaların verimli olabileceği sonucuna ulaştık.
Anahtar sözcükler: Değerlendirme, hizmetiçi eğitim, ihmal, istismar

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖZÜNDEN ÖĞRENCİLERİN TEKNOLOJİ KULLANIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Uğur DOĞAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ugurdogn@gmail.com
Arş. Gör. Arca ADIGÜZEL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, arcaadiguzel@mu.edu.tr

ÖZET
20. yüzyılın başlarında teknoloji denilen akla gelen ilk araçlar radyo ve telgraf iken, içinde bulunduğumuz 21. Yüzyılın başlarında teknoloji denilince aklımıza belki de ilk önce internet gelir ve ikinci olarak ne diyeceğimizi düşünürüz. Çünkü teknolojik gelişmelerdeki hız o kadar artmış durumdadır ki insanoğlu bu hıza yetişemez olmuştur. 2000'li yılların başında bir teknolojik aracın popülerlik ömrü 18 ay iken şimdiler 6 aydan bile fazla sürmemektedir. Bu hızlı gelişme araştırmacılarında dikkatini çekmiştir. Gittikçe artan bir şekilde teknoloji kullanımı ve özellikle sosyal ağların kullanımı ve kişilik özellikleri ve akademik başarı üzerine çalışmaların arttığını görmekteyiz. Teknoloji kullanımı ilk çıktığında sadece yetişkinlerin ilgi alanındayken son yıllarda kullanım yaşı oldukça düşmüştür. Bunun yanında FATİH projesinin yaygınlaşması ile birlikte teknoloji kullanımı eğitim-öğretim hayatımızın neredeyse ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Şehirleşmenin artması, çocuklar için vakit geçirecekleri tek yer olarak okul bahçelerinin kaldığı günümüzde çocukların vakit geçirmek için teknolojik cihazlara yönelmesi hiç birimizi şaşırtmamıştır. Bu görüşlerden yola çıkarak bu çalışmada ilkokul öğrencilerinin teknoloji kullanımlarının sınıf öğretmenleri gözünden belirlenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin neredeyse aileleri kadar vakit geçirdikleri kişi sınıf öğretmenleridir. Bunun yanında teknolojinin eğer bir etkisi var ise bunu gözlemleyebilecek en etkin kişiler sınıf öğretmenleri olacağı düşünülmüştür. Bu sebeple Muğla ili Menteşe ilçesindeki çeşitli ilkokullarda çalışmakta olan öğretmenler ile araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşmeler yapılmıştır. Çalışmaya başlamadan önce öğretmenlere çalışmanın amacı anlatılmış ve gönüllülük esasına göre çalışmaya devam edilmiştir. Öğretmenlerin sınıf içerisinde teknolojinin kullanımını gözlemlemedikleri, çünkü okulda teknolojik cihazların kullanımına yönelik kesin kurallar koydukları sadece ders aralarında etkileşimli tahtalar ile vakit geçirmelerine izin verdikleri görülmüştür. Öğretmenlerin çoğunun öğrencilerin teknoloji kullanımlarını problemli olarak algıladıkları hatta bu durumun bağımlılık boyutuna vardığını söylemişlerdir. Eğer ailelerin teknoloji kullanımında denetimi tam anlamı ile sağlayabilirlerse yani televizyon, tablet, bilgisayar kullanımında kesin kuralları olursa herhangi bir problem yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Bu problemli kullanımın sınıf içerisine yansıyan en önemli etkisinin ise öğrencilerin konuşmalarının bozulması olarak görmektedirler. Bu problemli kullanımın en önemli nedeni ise ailelerin bu kullanım için kurallarının olmaması ve öğrencilerin küçülen şehirlerde vakit geçirecek başka bir etkinlik bulamamaları olarak vurgulamaktadırlar. Bulgular literatür ışığında tartışılacaktır.
Anahtar sözcükler: Değerlendirme, ilkokul öğrencileri, sınıf öğretmenleri, teknoloji kullanımı

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖZÜNDEN REHBERLİK HİZMETLERİ

Yrd. Doç. Dr. Uğur DOĞAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ugurdogn@gmail.com
Doç. Dr. Atılgan ERÖZKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, atilgan@mu.edu.tr
Arş. Gör. Arca ADIGÜZEL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, arcaadiguzel@mu.edu.tr

ÖZET

Okullarda verilen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri bireylerin kendini daha iyi tanıması, isteklerini, ilgilerini, yeteneklerini bilebilmesi, geleceğinde alacağı kararları en doğru şekilde verebilmesi, kısaca kendini gerçekleştirebilmesi için yürütülen hizmetler olduğunda Türk Eğitim Sistemi için temel yapı taşlarından biridir. Bunun için bu hizmetlerin yürütülmesinde konunun uzmanı olan bir okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni gereklidir ancak okullardaki diğer paydaşlar ile işbirliği içinde olunmadan yürütülen hizmetler hem öğrenci hem de eğitimin verimi açısından sorun teşkil etmektedir. Bu yüzden yürütülecek hizmetlerde birlikte çalışmak önemlidir. Özellikle örgün eğitimin başlangıcı olan ilkokullarda neredeyse ailesi kadar gün içerisinde birey ile vakit geçiren sınıf öğretmeniyle yapılması gereken ortak çalışmalar zorunluluktur. Yıllar geçtikçe zorlukların artması eğitimi de karmaşık bir yapıya büründürmüştür ve bu yapı hem öğrencide hem de okulun diğer bileşenleri üzerindeki baskıyı arttırmaktadır. Yaşanan ekonomik sorunlar, göç, sosyal çalkantılar bireyin çevresini ve ailelerini etkilediği kadar kendisini de etkilemiştir. Bu sebeplerden dolayı şimdi ve geleceği için alacağı kararlarda zorlanmakta, uyum ve davranış problemleri gösterebilmektedir. Okullarda bu tip sorunlara çözüm getirebilmek psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleriyle mümkün olabilir. Bu durumdan hareketle, çalışmanın amacı ilköğretim kademesindeki, okullarında okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni olmayan sınıf öğretmenlerinin gözünden rehberlik hizmetlerinin, yaşanan sorunların incelenmesi ve ihtiyaç alanlarının belirlenmesidir. Okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni olan okullardaki sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde; rehberlik hizmetlerinde herhangi bir aksama görülmediği eksik olarak hissedilen yerlerde ya da ihtiyaç anında okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni bu eksikliği ya da ihtiyacı giderdiği görülmüştür. Araştırmacılar tarafından araştırma için okullarında okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni olmayan sınıf öğretmenleri ile görüşmeye yapılmaya başlanılmıştır. Araştırmada veriler yarı yapılandırmış görüşme formu kullanılarak görüşme yoluyla toplanmıştır. Verilerin analizinde Nvivo 11 programı kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda okullardaki sorunlarda sınıf öğretmenlerin kendilerini tek başına yeterli görmedikleri, yanlarında okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni olmadan yalnız kaldıkları ve yetersiz hissettiklerini belirtmişlerdir. Yapılan görüşmelerde sınıf öğretmenleri okullarda öğrenci sayısına bakılmaksızın bir okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni olması gerektiğini ve eş güdümlü olarak öğrencilerin ihtiyaçlarına karşılık verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Değerlendirme, rehberlik hizmetleri, sınıf öğretmenleri

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET BAĞIMLILIĞI DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Yunus ALTUNDAĞ, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, yunusaltundag14@hotmail.com

ÖZET

Bilgi ve iletişim çağı olarak kabul edilen günümüzde başta gençler olmak üzere tüm bireyler yoğun bir şekilde teknolojik araçları kullanmaktadırlar. Özellikle iletişim kurma ve bilgiye ulaşma konusundaki kolaylıkları nedeniyle bilgi ve iletişim araçları insan hayatına önemli faydalar getirmektedir. Ancak bu araçların bilinçsiz ve kontrolsüz kullanımı bir takım riskleri de beraberinde getirmektedir. Bu risklerden birisi de internet bağımlılığıdır. Son yıllarda akıllı telefon kullanımının yaygınlaşması ile birlikte internet bağımlılığı yeni bir perspektif kazanmış ve literatürde akıllı telefon bağımlılığı diye bir kavram çalışılmaya başlanmıştır. Temel dinamizm olarak benzer olan akıllı telefon ve internet bağımlılığındaki temel belirtiler şöyle özetlenebilir; Bu araçlara ulaşamadığında gerginlik hissetme, bir süreliğine ayrı kalındığında yoksunluk hissi, uzun süre bu araçları kullanma ve bu araçlarla geçirdiği zaman ya da enerjiden ötürü günlük rutinlerini aksatma şeklindedir. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerin internet ve akıllı telefon bağımlılığı düzeylerini cinsiyet, bilgi iletişim teknolojileri kullanım sıklığı, sosyal medya araçlarını kullanma alışkanlıkları gibi değişkenler açısından incelemektir. Ayrıca akıllı telefon bağımlılığı ile internet bağımlılığı arasındaki ilişki araştırılmıştır. Çalışmaya Abant İzzet Baysal Üniversitesi sınıf öğretmenliği bölümüne devam eden 300 öğrenci katılmıştır.. Veri toplama aracı olarak İnternet bağımlılığı ölçeği ve Akıllı telefon Bağımlılığı ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde Pearson Korelasyon Katsayısı, T-testi ve Varyans Analizi teknikleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgular sınıf öğretmenliği ve internet ve akıllı telefon bağımlılığı literatürü kapsamında tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Akıllı telefon bağımlılığı, internet bağımlılığı, sınıf öğretmenliği

SORUMLULUĞUN AKADEMİK GÜDÜLENME VE OKULA BAĞLILIK İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Aslı TAYLI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, atayli@mu.edu.tr

ÖZET

Sorumluluk kişinin benliğini güçlendirmeye, kişisel gücünü ve içsel denetimini artırmaya yönelik bir çabadır. Kişisel sorumluluk ise, kişinin gelecek için sorumluluk almak, geleceği planlamak, zorluklarla mücadele etmek, hataları kabul edip düzeltmek için çaba sarf etmek ve içsel denetimi artırmak olarak tanımlanmaktadır. Doğrudan benlik sistemi ile bağlantılı olarak kabul edilen sorumluluk, anlık bir durum değil bir süreç olduğu, kişilerin sorumluluk sahibi ve sorumsuz gibi iki kategoriye ayrılamayacağı, bunun yerine sorumluğun bir derece sorunu olarak algılanmaması gerektiği kabul edilmektedir. Yine sorumluluk sadece kişinin içsel süreçleriyle bağlantılı bir nitelik değildir. Kötü yaşam koşulları, yoksulluk, ırksal ayrımcılık, yetersiz beslenme, yetersiz ve uygun olmayan eğitim gibi olumsuz şartlar kişinin kendi yaşamıyla ilgili yeterince etkili bir şekilde kişisel sorumluluklarını yüklenmesini engeller. Bu durumda öğrencilerin içinde bulunduğu yaşam koşullarının uygunsuzluğu ya da kısıtlayıcılığı da, sorumluluklarını almasını engellemektedir. Diğer taraftan, sorumluluk ve akademik

başarı arasında anlamlı bir bağ olduğu, sorumluluk duygusu yüksek olan öğrencilerin aynı zamanda daha yüksek akademik başarı puanına sahip olduğu bilinmektedir. Gerçekte okul psikolojik danışmanlarının en önemli vurgusunun da, öğrencilerin, gelişme ve değişmeleri için kişisel sorumluluklarını üstlenmeleri ve bu doğrultuda yaşamları üzerinde daha güçlü bir içsel denetime sahip olmalarını sağlamaktır. Bu sayede öğrencilerin geleceği planlamaları ve geleceklerine yön verebilmeleri mümkün olacaktır. Sorumluluğun akademik başarının güçlü bir yordayıcısı olduğu yönündeki bu bilgiler, sorumluluk ile bağlantılı olan ya da sorumluluğu arttırabileceği düşünülen yönlerin araştırılmasını gerektirmektedir. Bu çalışmada, sorumluluk ile bağlantılı olduğu düşünülen akademik güdülenme ve okula bağlılığın, sorumluluk ile olan bağının ortaya konulmasını amaçlamaktadır. Bu amaçla, Muğla Turgutreis Anadolu lisesi ve Muğla Zübeyde Hanım Kız Mesleki ve Teknik Anadolu lisesine devam etmekte olan 512 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın verileri 2014-2015 bahar döneminde toplanmış ve veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, toplam bir sorumluluk puanı da veren Sosyal ve Kişisel Sorumluluk Ölçeği, Akademik güdülenme Ölçeği ve Okula Bağlılık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçları literatür bulguları eşliğinde değerlendirilecektir.
Anahtar sözcükler: Akademik güdülenme, lise öğrencileri, okula bağlılık, sosyal sorumluluk

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Yusuf SOYLU, Kırıkkale Üniversitesi, soylusyusuf@gmail.com
Doç. Dr. Sinan AYAN, Kırıkkale Üniversitesi, ssayan71@gmail.com
Lisans Öğrencisi Murat HÜYÜK, Aksaray Üniversitesi, murat-huyuk@hotmail.com

ÖZET

1990 yılında ortaya çıkan ve hemen hemen her alanda giderek popüler bir alan olan duygusal zekâyı IQ'dan farklı bir yeti olarak ele alan Goleman'a (2013) göre, insanların akıl ve duygusal hassasiyetlerinin karışık olduğunu ve IQ'su yüksek fakat duygusal zekâsı düşük ya da IQ'su düşük ve duygusal zekası yüksek kişiler, kalıplaşmış inanışlara karşın görece enderdir. Barutçugil (2004) duyguyu, hislerde ve zihinsel tutumda fizyoloji değişiklikler ve açıklayıcı davranışlarla ortaya çıkan bir hareket olarak tanımlamaktadır. Duygusal zekâyı ilk tanımlayan bilim adamları olan John D. Mayer ve Peter Salovey (1993) duygusal zekâ kavramını; kendinin ve başkalarının duygularını izleme, bunlar arasında ayırım yapma ve buradan elde ettiği bilgileri düşünce ve davranışlarına yön vermede kullanabilme yeteneği olarak tanımlamışlardır. Goleman duygusal zekâyı (2013) "Duygusal zekâ; kendini harekete geçirebilme, aksiliklere rağmen yoluna devam edebilme, dürtüleri kontrol ederek tatmini erteleyebilme, ruh halini düzenleyebilme, sıkıntıların düşünmeyi engellemesine izin vermeme, kendini başkasının yerine koyabilme ve umut besleme…" becerisi olarak tanımlamaktadır. Akademik zekâ yaşamın getirebileceği değişiklikler veya imkânsızlıklara hazırlıklı olmayı doğrudan sağlayan bir zekâ türü değildir. Duygusal yaşam, matematik ve okuma gibi daha çok ya da az beceriyle yapılabilen ve kendine özgü yetenek gerektiren bir alandır. Eşit zekâya sahip iki kişiden biri hayatta başarılı olurken, diğerinin nasıl çıkmaza girdiğini anlamak için, kişinin bu alanlarda ne kadar yetenekli olduğunu bilmek de çok önemlidir. Duygusal yetenek, bir meta-yetenektir; yani, ham zekâ dâhil, var olan diğer yeteneklerimizi ne kadar iyi kullanabileceğimizin belirleyicisidir. Araştırmanın evrenini, Aksaray Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Kırıkkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde 1. ve 4. sınıfta okuyan 369 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada öğrencilerin kişisel bilgilerini belirlemek amacıyla "Kişisel Bilgi Formu", duygusal zekâ seviyelerini ölçmek Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zeka ölçeği Austin, Saklofese, Huang ve McKenney (2004) tarafından 41 madde olarak yeniden düzenlenmiş olup Cronbach-Alpha değeri .85 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin gözden geçirilmiş Türkçe uyarlanması Tatar, Tok ve Saltukoğlu (2011) tarafından aslına uygun olarak 41 maddeden yeniden oluşturulmuştur. Ölçek 5'li likert ölçeği şeklinde olup Cronbach-Alpha değeri .82 olarak tespit edilmiştir. Bu araştırmanın ise Cronbach-Alpha değeri .81 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS 23 programı üzerinde ANOVA ve t-testi kullanılmıştır. Öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin incelendiği bu çalışmada öğrencilerin, yaş ve kaldıkları yer faktörlerine göre yapılan ANOVA testi sonuçlarında duygusal zekânın alt boyutları açısından aralarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Öğrencilerin, cinsiyet faktörüne göre yapılan t-testi sonuçlarında gruplar arasında duygusal zekânın alt boyutları açısında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin, okudukları bölümlere göre yapılan t-testi sonucuna göre duygusal zekânın alt boyutları açısından gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin, sınıf faktörüne göre yapılan t-testi sonuçlarına göre duygusal zekânın olan iyimserlik/ruh halinin düzenlenmesi alt boyutu açısından aralarında anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin, profesyonel sporcu olup-olmama durumlarına göre duygusal zekânın alt boyutları açısından aralarında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin profesyonel sporcu olup-olmama durumlarına göre duygusal zekânın alt boyutları açısından aralarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Öğrencilerin, öğrenim gördükleri üniversitelere göre duygusal zekânın alt boyutları açısından aralarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.
Anahtar sözcükler: Beden eğitimi, duygusal zekâ, spor

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM DOYUMU, POZİTİF NEGATİF DUYGU DURUMU VE ADİL DÜNYA İNANCI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Ayşe Dilek ÖĞRETİR, Gazi Üniversitesi, dilekogretir@gmail.com
Arş. Gör. Pelin PEKİNCE, Gazi Üniversitesi, pelin_pekince@hotmail.com
Öğr. Gör. Serap DEMİRKAN, Okan Üniversitesi, duygu.demirkan@okan.edu.tr

ÖZET

Günümüzde pozitif psikolojinin önemi hızla gelişerek artmaktadır. Bireylerin pozitif duygu durumlarını etkileyen etmenlerin içinde; yaşam doyumu ve adil dünyaya olan inanç da bulunmaktadır. Bu nedenle pozitif psikolojiyle; yaşam doyumu ve adil dünya inancı arasındaki ilişki dikkat çekmektedir. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarının, pozitif negatif duygu durumları ve adil dünya inançları arasındaki ilişkiye bakmak ve cinsiyet, anne baba eğitim durumu, kardeş sayısı,

doğuş sırası, dini inanç, hobi, bölümlerini isteyerek seçmeleri, algılanan akademik başarı, yalnızlık, algılanan ebeveyn tutumu, ailede suça karışan bir bireyin varlığı, ikamet edilen yer, çalışıp çalışmama değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde değişip değişmediğini incelemektir. Araştırmanın örneklemini Okan Üniversitesi ve Gazi Üniversitesinde okumakta olan 250 üniversite öğrencisi oluşturacaktır. Öğrencilerin yaşam doyumu düzeyini belirlemek amacıyla Diener, Emmons, Laresen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen ve Köker (1985) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Yaşam Doyumu Ölçeği; Watson ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş ve Gençöz (2000), tarafından Türkçeye uyarlanan Pozitif-Negatif Duygu Ölçeği ve Kişisel Adil Dünya İnancı Ölçeği, Dalbert tarafından 1999 yılında, Genel Dünya İnancı ise yine Dalbert tarafından 1987 yılında geliştirilmiş ve her ikisi de Göregenli (2003) tarafından Türkçe'ye uyarlananan Kişisel ve Genel Adil Dünya İnancı Ölçeği kullanılacaktır. Araştırmada betimsel istatistiklere, daha sonra ise, değişkenler arasındaki korelasyonel ilişkilere ve son olarak da çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına bakılacaktır. Uygulama aşamasındadır.

Anahtar sözcükler: Adil dünya inancı, iyi oluş, yaşam doyumu

"ÇOCUK İSTİSMARINA DUR DE PROJESİ"NİN REHBER ÖĞRETMENLER İLE KIZ ÖĞRENCİLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Tuğba HARMANKAYA, Suboyu İlkokulu, tugbaharmankaya@gmail.com
Öğretmen Cevdet ARSLAN, Muş İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürü, cevdetarslan33@gmail.com

ÖZET

Muş İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile Muş Kadın Çatısı Derneği tarafından, Sabancı Vakfı mali desteği işbirliği ile yürütülen Çocuk İstismarına Dur De projesi Muş ve civar illerdeki kız öğrencilerin okula devamının sağlanması ve takibi, sosyal hayata katılımlarının desteklenmesi yoluyla erken evliliklerin önüne geçmeyi hedeflemektedir. Öğretmenlerinden, diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından ve sivil toplum örgütlerinden destek almalarının önünü açarak, kız öğrencilerin eğitimi önündeki mevcut engellerin aşılmasını sağlamak ve gelecekte haklarından haberi olan bireyler olmalarına destek olmak projenin amaçlarından biridir. Proje aracılığıyla, kız öğrencilerin yanı sıra bölgedeki rehber öğretmenlerin de toplumsal cinsiyet ve erken evlilik konusunda farkındalık kazanması amaçlanmıştır. Projenin değerlendirilmesinde nitel ve nicel araştırma yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Değerlendirme sürecinde; -KİHEP (Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı) eğitimini tamamlayan dört rehber öğretmen ile yapılan birebir görüşmelerden, -KİHEP (Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı) eğitimine katılan 42 rehber öğretmenin doldurduğu KİHEP Değerlendirme Anketi'nden, -Rehber öğretmenler tarafından kız öğrencilere uygulanan atölye çalışmalarının değerlendirildiği açık uçlu sorular içeren Atölye Çalışması Değerlendirme Anketi'nden, -Atölye çalışmalarının hemen öncesinde ve sonrasında dört kız öğrenci ile gerçekleştirilen birebir görüşmelerden ve atölye çalışmalarına katılan kız öğrencilerin doldurduğu 400 Atölye Değerlendirme Anketi'den yararlanılmıştır. Değerlendirme çalışmasında yer alan kız öğrenciler %5,7'si (22 kişi) aile veya çevrenin evlenmesi konusunda kendisine baskı yaptığını, %4,5'i (17 kişi) ise bu baskının şu anda da devam ettiğini ifade etmiştir. Bu öğrencilerin okuldan alınma ve evlendirilme riski altında olan çocuklar olarak değerlendirmek mümkündür. Atölye çalışmaları 10-18 yaş grubu aralığındaki kız öğrencileri bilgilendirme anlamında olumlu etkiler bırakmıştır. 10-14 ve 15-18 yaş gruplarına göre bakıldığında sorgulanan bir çok konu için 15-18 yaş grubunun bilgi düzeyi daha yüksektir, diğer taraftan 10-14 yaş grubundaki kız öğrenciler eğitimin içeriği ve yönteminin kendilerinde olumlu etki bıraktığını belirtmiştir. Rehber öğretmenler atölye çalışması sırasında bazı öğrencilerin başvuru yapabilecekleri dernek ve/veya kurumların numaraları not ettiklerine ve bunları çevrelerindeki diğer arkadaşları ile paylaştıklarına şahit olduklarını ifade etmiştir. Atölye çalışmaları sırasında veya sonrasında onbeş öğrenci aile içi şiddet, okuma hakkının ele alınması ve erken evlilik konularında rehber öğretmenlerine ve Muş Kadın Çatısı Derneği'ne başvuruda bulunmuştur. Bu başvurulardan dokuzu olumlu sonuçlanmış, üç başvurunun takibi devam etmektedir. Geri kalan üç başvuru ise çeşitli nedenlerden dolayı olumlu sonuçlanamamıştır. Projenin rehber öğretmenler ve kız öğrenciler üzerindeki etkileri çeşitli analizlerle detaylandırılmıştır. Proje faaliyetlerinin akışının (rehber öğretmenlere KİHEP [Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı] eğitimi verilmesi ve bu öğretmenlerin daha sonrasında kız öğrenciler ile atölye çalışmalarını gerçekleştirmesi) doğru kurgulandığı, gerek rehber öğretmenler gerekse kız öğrenciler için olumlu ve güçlendirici bir etki yarattığı görülmüştür. KİHEP in (Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı) rehber öğretmenler üzerinde özellikle kadın dayanışmasını kuran, farkındalığı artıran, öğretmenlerin mesleki motivasyonlarını yükselten ve kendilerine güvenlerinin tazelenmesine yol açan sonuçlarından dolayı faydalı ve etkili olduğu sonucu çıkmaktadır. Rehber öğretmenlerin KİHEP (Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı) eğitimi sonrasında kendilerini bilgili ve konuya hakim hissetmeleri, kazandıkları toplumsal cinsiyet farkındalığı ile kız öğrenciler ile kurdukları ilişkileri olumlu anlamda etkilemiş, atölye çalışmalarını daha kolaylıkla ve kendilerine güvenen bir şekilde yürütmelerini sağlamıştır. Anahtar Sözcükler: erken evlilik, hak, istismar, rehberlik, yasa.

Anahtar sözcükler: Erken evlilik, hak, istismar, rehberlik, yasa

SAĞLIK VE SAĞLIK EĞİTİMİ

ÇOCUK ACİL SERVİSİNE TRAVMAYLA GELEN HASTALARIN SERVİKAL OMURGA DEĞERLENDİRMESİ İÇİN ÇEKİLEN BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİNİN GEREKLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Umut CANBEK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, umutcanbek@hotmail.com
Doktora Öğrencisi Ezgi İMERCİ, Muğla Büyükşehir Belediyesi, ahmetimerci@hotmail.com
Uzman Muhammet BOZOĞLAN, Kemer Devlet Hastanesi, muhammetbozoglan@yahoo.com
Doç. Dr. Ahmet KAYA, Izmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, drahmetkaya@yahoo.com
Uzman Levent SÜRER, Acıbadem Bodrum Hastanesi, leventsurer@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Hakan KORKMAZ, Izmir Şifa Hastanesi, hakankorkmaz@hotmail.com
Uzman Tamer URSAVAŞ, Izmir Katip Çelebi Üniversitesi, htamerursavas@hotmail.com

ÖZET

Servikal vertebra travmaları çocuklarda nadirdir ve tanı koymak anatomik ve biomekanik değişikliklerden dolayı erişkinlerle karşılaştırıldığında zorlu olabilir.Bu çalışmanın amacı; servikal muayenesi şüpheli olan servikal travmalı çocuk hastalarda bilgisayarlı tomografinin (BT), düz radyografiye ek olarak kullanıldığı zamanki yararlılığını değerlendirmektir. Ocak 2010 ve Haziran 2011 tarihleri arasında çocuk acil servis bölümümüzde servikal travma nedeniyle muayene edilen, düz radyografileri ve bilgisayarlı tomografileri çekilmiş olan 167 hasta (3 aylık- 14 yaş) değerlendirildi. Bütün hastalara aynı sıra gözetilerek servikal muayene ve radyolojik değerlendirmen yapıldı. Radyografiler ve bilgisayarlı tomografiler kırık, yarı çıkık ve çıkık varlığı yönünden değerlendirildi. Negatif radyolojik bulguları olan 8 hastada BT değerlendirmesi pozitif bulundu. Bir hastada atlantoaksiyel rotatuar yarı çıkık, bir hastada odontoid kırık, bir hastada vertebranın kama tipi kırığı, iki hastada posterior ark kırıklı çıkığı, bir hastada 0-C1 yarı çıkık veya çıkık, bir hastada C1 halka kırığı ve bir hastada spinoz proçes kırığı saptandı.Çocuk hastalar; uğradıkları travma tipleri, yaşlarına göre iletişim kurmadaki güçlükler ve fizyolojik farklılıklarından dolayı erişkinlere göre farklı ele alınması gerek bir hasta grubudur. Bu grup hastalarda servikal yaralanmalar atlanmaya ve bunun neticesinde ciddi mortalite ve morbidite oluşturmaya uygundurlar. Bu hastaların acil servislerde ilk değerlendirilmeleri esnasında öykü, fizik muayene ve düz grafilere ek olarak travma mekanizması göz önünde bulundurulup, klinik şüphe halinde BT'nin de rutin olarak kullanılmasını önermekteyiz. Her ne kadar radyasyon dozu veya maliyet üzerinden yapılmış çalışmalar bulunsa da çocuk hastada atlanmış bir servikal yaralanmanın bu değerlendirmelerden daha önemli olduğu kanaatindeyiz.

Anahtar sözcükler: Acil, bilgisayarlı tomografi, çıkık, servikal omuzga

ENÜREZİS NOKTURNA (GECE ALT ISLATMASI) NEDENİYLE TEDAVİ EDİLEN İLKOKUL ÇAĞI ÇOCUKLARINDA AİLE YAKLAŞIMININ TEDAVİ SONUÇLARINA ETKİSİ.

Yrd. Doç. Dr. Hasan DELİKTAŞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hasandeliktas@mynet.com

ÖZET

Enürezis nokturna (gece alt ıslatması), üriner sistemde herhangi bir patolojisi olmayan çocuklarda, gün içerisinde ıslatması olmadan sadece gece idrar kaçırma olarak tanımlanmaktadır. Enürezis nokturnanın %5-15 gibi farklı sıklık oranları bildirilmekle birlikte, ülkemizdeki okul çocuklarında %20-30 oranında görülmektedir. Genetik yatkınlık olan çocuklarda bu oran daha yüksektir. Anne ve babasında enürezis olan çocuklarda gece işeme oranı %77'lere kadar çıkmaktadır. Tuvalet eğitimine erken başlama, katı tuvalet eğitimi, anne ve babanın uygunsuz tutumları enürezise zemin hazırlayabilir. Bu çalışmada, enürezis nokturna nedeniyle polikliniğimizde takip ve tedavisi yapılan ilkokul çağı çocuklarıda aile yaklaşımının tedavi sonuçlarına etkisini belirlemeyi amaçladık. Gereç ve yöntem: Enürezis nokturna nedeniyle Mart 2011 - Nisan 2015 tarihleri arasında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi üroloji polikliniğine anne ve/veya babalarıyla muracat eden ve tedavi uygulanan ilkokul çağında 34 çocuk çalışmaya dahil edildi. Bütün hastaların anne ve babalarının, hastalık hakkındaki bilgileri, tuvalet eğitimine başlama zamanları ve çocuklara yaklaşımları sorgulandı. Daha önce tedavi alan veya herhangi bir üriner sistem hastalığı olan çocuklar çalışmaya alınmadı. Hastalara önce davranış ve motivasyon tedavisi önerildi. Bu tedavinin başarısız olduğu hastalara medikal (Desmopressin) tedavi başlandı. Bulgular: Hastaların ortalama yaşı 8.45 ± 0.97 yıl (6-11) idi. Tuvalet eğitimine başlama yaşı ortalama 1.94 ± 0.65 yıl idi. Toplam 26 hasta kontrollerine düzenli olarak geldi. 26 hastanın 20'sinde (%76.9) tam kuruluk sağlandı. Davranış ve motivasyon tedavisi sonrası 26 hastanın 8'inde (%30.7) başarı sağlandı. Davranış ve motivasyon tedavisinin başarısız olduğu 18 hastaya medikal (Desmopressin) tedavi başlandı. Medikal tedavi sonrası 18 hastanın 12'sinda (%66.6) tedavi başarısı sağlandı. 6 ay sonraki kontrollerde davranış ve motivasyon tedavisi ile tedavi edilen 8 hastanın 2'sinde (%25) rekürrens (hastalığın tekrarlaması) görülürken, medikal tedavi ile başarı sağlanan 12 hastanın 7'sinde (%58.3) rekürrens görüldü. Rekürrens görülen 9 hastanın 7'sine hastalık sürecinde aileleri tarafından cezalandırıcı işlemler uygulanmıştı. Sonuç: Enürezis, davranış ve motivasyon tedavisi ile tedavi edildiğinde, medikal tedaviye göre daha az rekürrens oranları görülmektedir. Aile tarafından uygulanan cezalandırıcı tutumlar çocuklarda özgüven eksikliğine neden olarak hastalığın tekrar etmesinde önemli rol oynamaktadır. Aileye bu durumun gelişimsel bir sorun olduğu, çocuğun bilerek ve isteyerek öğrenmeye direnmediği açıkça anlatıllarak, gereğinde danışmanlık hizmeti almaları önerilmelidir.

Anahtar sözcükler: Aile davranışı, enürezis nokturna (gece alt ıslatması), ilkokul çağı çocukları, tedavi

MUĞLA İLKÖĞRETİM OKULLARINA DEVAM EDEN ERKEK ÖĞRENCİLERDE DIŞ GENİTAL ORGAN ANOMALİ PREVALANSI

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ÇETİNKAYA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, drmemoly@yahoo.com

ÖZET

Ülkemizde dış genital organ anomalileri prevelansı ile ilgili bölgesel çalışmalar gün geçtikçe artmaktadır. İnmemiş testis, hipospadias gibi dış genital organ anomalilerin, tanı ve tedavisinin gecikmesi durumunda ortaya çıkabilecek ciddi sorunlar düşünüldüğünde, bu çalışmalardan elde edilen verilerin önemi dikkat çekicidir. Biz bu çalışmada, Muğla il merkezi ilköğretim okulları birinci ve ikinci sınıflarda eğitim gören çocuklarda dış genital organ anomali sıklığını belirlemeyi amaçladık. MATERYAL - METOD Bu çalışma Nisan 2011'de Muğla il merkezindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 14 ilköğretim okulunda toplam 285 erkek öğrenci üzerinde yapıldı. Muğla Valiliği kanalıyla Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izin alındıktan sonra okul idaresi, öğretmen, öğrenci ve velileri bilgilendirilerek izin formu dağıtıldı. Velilerin izin vermiş olduğu ilköğretim 1. ve 2. sınıflarda öğrenim görmekte olan erkek öğrenciler kendi okullarında, uygun bir inceleme odasında, oda sıcaklığında, ayakta ve aynı hekim tarafından inspeksiyon ve palpasyonla muayene edildi. Muayene sırasında çocuklarda fimozis, inmemiş testis, retraktil testis, hipoplazik testis, hipospadias, sünnet komplikasyonu , hidrosel ve gömük penis varlığı araştırıldı.Genital anormallik saptanan öğrencilerin aileleri, tedaviler ve olabilecek istenmeyen yan etkiler hakkında bilgilendirildi. BULGULAR Çalışma kapsamında yaşları 7-9 arasında değişen 285 erkek çocuk muayene edildi. Çocukların 137 'si (%48,1) sünnetli, 148'i (%51,9) ise sünnetsizdi. Çalışmaya dahil edilen çocukların 29'unda (%10,2) genital patoloji bulundu. En sık görülen anomali fimozis olup 16 çocukta (%5,6) tesbit edildi. Toplam 6 öğrencide (%2,1) inmemiş testis saptandı; bunların 3'ü sol tarafta, 3'ü de sağ tarafta idi. Ayrıca vakaların 2'sinde (%0,7) retraktil testis, 1'inde (%0,4) hipoplazik testis, 3'ünde (%1,1) coronal hipospadias, 1'inde (%0,4), gömük penis ve 1'inde de (%0,4) sünnet sonrası aşırı prepisyum mevcuttu (Tablo-1). SONUÇ Genital anomalilerin erken tanı ve tedavisi için sağlık personelinin eğitilmesi, halkın bilinçlendirilmesi ve tüm hekimlerin genital muayeneye önem vermesi komplikasyonların ortaya çıkmasını engellemek için gereklidir.

Anahtar sözcükler: Anomali, erkek, genital, ilköğretim

SAĞLIK ALANINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ İLE YAŞAM KALİTELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Arş. Gör. Esra CERAN, İstanbul Üniversitesi, esra.ceran@istanbul.edu.tr
Lisans Öğrencisi Elif Seyma DEMİROK, İstanbul Medipol Üniversitesi , elifsdemirok@gmail.com

ÖZET

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler, değişmeler öğrencilerin gerekli beceriler ile donanımlı olmasını zorunlu hale getirmiştir. Sağlık alanındaki öğrencilerin toplumun gereksinimlerine yanıt verebilmesi için bilgiyi araması, sorgulaması, eleştirel düşünebilmesi, sorunlara çözüm getirebilmesi, toplumsal duyarlılığa sahip olması gerekmektedir. Dünyanın gelişmiş ülkelerinde üst düzey düşünme becerilerinin, lisans ve yüksek lisans düzeyinde öğretilmesi önemli olarak görülmektedir. Diğer yandan, sağlık hizmeti veren ekip üyeleri için yaşam kalitesi kavramı hem hizmet götürdükleri bireyin yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen bir amaç, hem de sağlık hizmeti alan bireyin optimal sağlık düzeyini ölçebilmek için bir araçtır. Bu amaçla yapılan yaşam kalitesi ölçümüne yönelik araştırmalar bireyin gerçek yaşamında veya tedavi ve bakım yöntemlerinin nasıl etkili olduğunu görme olanağı tanır. Yani sağlık ekibinde görevli her eleman gerek hizmet verirken gerek verdiği hizmeti değerlendirirken yaşam kalitesi kavramı ile iç içe olmak zorundadır. Bu çalışmanın amacı sağlık alanında eğitim alan öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri ile yaşam kaliteleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın genel amacına ulaşmak amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın örneklemini 2015-2016 yılında sağlık alanında (beslenme ve diyetetik bölümü, psikoloji, eczacılık, hemşirelik bölümü, fizyoterapi bölümü, diş hekimliği, tıp) eğitim alan 200 lisans fakültesi öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi anketi, Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Değerlendirme Ölçeği ve California Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeği uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 17.0 programı ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçları, sağlık alanında eğitim alan öğrencilerin yaşam kaliteleri ile eleştirel düşünme becerilerinin genel olarak yüksek olduğunu ve bu düzeylerin cinsiyet ve bölümlere göre farklılaşmadığını göstermiştir. Ayrıca öğrencilerin yaşam kaliteleri ile eleştirel düşünme becerisi düzeyleri arasında orta düzeyde bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Anahtar sözcükler: Eleştirel düşünme, sağlık eğitimi, yaşam kalitesi

SINIF YÖNETİMİ

BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KULLANDIĞI SINIF YÖNETİM MODELLERİ

Lisans Öğrencisi Safiye KABAKCI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, safiyekabakci@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Derya ALPAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, deryali_53@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Seçil SAĞIR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, secil_sagir@hotmail.com

ÖZET
Okulların, eğitim ve öğretim hedeflerine etkili şekilde ulaşabilmesi için uygun bir okul ve sınıf düzeninin olması gerekir. Öğretmenlerin kullandığı sınıf yönetim modelleri sınıf atmosferini oluşturmada etkilidir.Geleneksel bir model ile gelişimsel bir modelin kullanıldığı sınıflarda eğitim alan öğrencilerin bireysel ve bilişsel farklılıkları olabileceği düşünülebilir. Öğretmenlerin sınıf ortamlarını yönetmede kullandıkları yöntemlerin eğitim felsefesine uygun olması öğrencilere daha etkin bir öğrenme ortamı sunulması açısından önemlidir.Ayrıca zorunlu eğitimin ilk kademesi olarak birinci sınıfta öğrencilere nasıl bir sınıf yönetim modeli uygulandığı gelecek dönemlerdeki öğrenme ortamlarında da bunların sunulacağına işaret olacağından birinci sınıf öğretmenlerinin kullandıkları sınıf yönetim modellerinin belirlenmesi öğrenme ortamlarının fayda sağlayıcı olabilir.Bu nedenle araştırmanın amacı; birinci sınıf öğretmenlerinin sınıfta kullandıkları sınıf yönetim modellerini belirlemektir. Nitel yöntemlerden görüşme tekniğiyle gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Muğla ilindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullardaki 10 birinci sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin belirlenmesinde rastlantısal örnekleme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniğinde yer alan sorular Babaoğlan(2011),Yıldırım(2011)'ın ''Sınıf Öğretmenlerinin Kullandığı Yönetim Modelleri'' ve Özay Köse(2010)'nin ''Sınıf Yönetimine Yönelik Öğretmen Adaylarının Görüşleri''adlı araştırmalarında yer alan görüşme sorularından yararlanılarak ve ilgili literatür taranarak araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.Oluşturulan maddeler uzman görüşüne sunularak son hali katılımcılara uygulanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular yorumlanarak ilgili literatür çerçevesinde tartışılarak öneriler sunulmuştur.
Anahtar sözcükler: İlkokul, öğretmen, sınıf yönetimi

DRAMA ETKİNLİKLERİNİN İLKOKUL 4.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİ GELİŞİMİ VE İŞBİRLİĞİ DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

Doç. Dr. Abdulhak Halim ULAŞ, Atatürk Üniversitesi, halimulas@gmail.com
Öğretmen Sinan MANTAŞ, Milli Eğitim Bakanlığı, sinan_mantas@hotmail.com
Öğretmen Emrah KÖSEOĞLU, Diyarbakır Ergani Yenişehir İlkokulu, e.koseoglu21@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Özlem KAVURAN, Milli Eğitim Bakanlığı, ozlemkavuran66@gmail.com

ÖZET
Bu araştırma, drama etkinliklerinin ilkokul 4.sınıf öğrencilerinin sosyal beceri gelişimi ve işbirliği davranışlarına etkisinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubunu, 2013–2014 eğitim-öğretim yılında Bingöl ili Merkez ilçesinde MEB'e bağlı bir ilkokuldaki iki 4. sınıf şubesi oluşturmaktadır. 4/B (28 kişi) sınıfı kontrol grubu, 4/C (28 kişi) sınıf ise deney grubu (drama etkinliklerinin uygulandığı sınıf) olarak belirlenmiştir. Araştırma, ön test-son test kontrol gruplu, deneme modelindedir. Bu modele göre; deney ve kontrol grupları belirlendikten sonra her iki grup, Matson, Rotatory ve Hessel tarafından 1983 yılında geliştirilen, "Olumlu Sosyal Davranışlar" ve "Olumsuz Sosyal Davranışlar" alt boyutlarından oluşan "Matson Çocuklarda Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği"ni doldurmuştur. Ölçekler için güvenirlik çalışmaları yapılmış olup; MÇSBDÖ Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları "Olumlu Sosyal Davranışlar" alt ölçeği için .78, "Olumsuz Sosyal Davranışlar" alt ölçeği için .73 ve toplamı için ise .77 olarak bulunmuştur. Deney grubundaki çocuklara 12 hafta süresince toplam 17 drama etkinliği uygulanmıştır. Kontrol grubunda günlük eğitim-öğretim etkinliklerine herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. 12 haftalık sürecin ardından deney ve kontrol gruplarına aynı ölçekler son test olarak tekrar uygulanmış ve toplanan veriler analiz edilerek değerlendirilmiştir. Çalışmada, veriler SPSS21.0 (Statistical Package for The Social Science) paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Araştırmada, MÇSBDÖ ön test ve son test dağılımının normalliğine ilişkin Shapiro-Wilk Testi uygulanmıştır. Kontrol ve deney gruplarının ön test puanları arasındaki farkı incelemek amacıyla bağımsız gruplar için t-testi, kontrol ve deney gruplarının ön test ve son test puanları arasındaki farkı incelemek amacıyla bağımlı gruplar t-testi kullanılmıştır. Ayrıca kontrol ve deney gruplarının son test puanları arasındaki anlamlı farklılığı incelemek amacıyla kovaryans analizi (ANCOVA) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda drama etkinliklerinin uygulandığı deney grubunda, MÇSBDÖ' ne bağlı olarak istatiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur. Sonuç olarak, araştırmada elde edilen bulgular, drama etkinliklerinin öğrencilerin sosyal beceri gelişimi ve işbirliği davranışlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.
Anahtar sözcükler: Drama etkinlikleri, işbirliği davranışları, sosyal beceri gelişimi

FATİH PROJESİ KAPSAMINDA DAĞITILAN TABLET-PC UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN, Ahi Evran Üniversitesi, ayfersahin1@gmail.com
Lisans Öğrencisi Arif ÖFKELİ, Ahi Evran Üniversitesi, aribariba27@gmail.com
Lisans Öğrencisi Hasan OFLAZ, Ahi Evran Üniversitesi, star_hasan_265@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Muhammed Ubeyde ÇELİK, Ahi Evran Üniversitesi , mubeydee@outlook.com
Lisans Öğrencisi Vasfi TEKİN, Ahi Evran Üniversitesi, vasfi.tekin.72@gmail.com

ÖZET
Bilişim teknolojilerinde meydana gelen yenilikler, eğitim ve öğretimdeki büyük değişimleri de beraberinde getirmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı eğitim ve öğretimin kalitesini artırmak adına son yıllarda okulları, teknolojik araç gereçlerle donatmaktadır.

Son örnek olarak Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Projesi (FATİH), eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okulların teknolojik alt yapısını iyileştirmek suretiyle derslerde bilgi ve iletişim teknolojilerinin verimli şekilde kullanılmasını gerçekleştirerek eğitimin niteliğini artırmak için uygulamaya koyulan bir projedir. FATİH projesi ile genel olarak öğretmen ve öğrencilerin eğitim-öğretim ortamına daha çok zaman ayırmaları, eğitim ortamında teknolojik gelişmelerden faydalanmaları ve internet kullanımının eğitim ortamına uyarlanması gibi hedeflerin olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın amacı; FATİH projesi kapsamında kullanılan Tablet-PC ve akıllı tahtalar ile ilgili öğretmen ve öğrenci görüşlerini ortaya koymaktır. Verileri elde etmek için araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan anket kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Kırşehir il merkezinde hizmet veren ve çalıştıkları okullardaki öğrencilere ve kendilerine tablet PC dağıtılmış olan liselerde görev yapan 98 öğretmen ve bu okullarda öğrenimlerine devam eden 152 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonuçlandığında elde edilecek bulguların Türkiye'de Fatih Projesi ile ilgili belirlenen hedeflere ne derece de ulaşılabildiği, Tablet-PC'lerin öğrenciler ve öğretmenler tarafından derslerde etkili bir şekilde kullanılıp kullanılamadığı ve bunun nedenleri ayrıntılı bir şekilde ortaya konulacak ve bu yolla Millî Eğitim Bakanlığı yetkililerine ve diğer tüm paydaşlara referans bir kaynak oluşturacağına inanılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Fatih Projesi, ilkokul öğrencisi, ortaöğretim öğrencisi, tablet-PC

İLKOKUL 4. SINIFLARDA DRAMA ETKİNLİKLERİYLE İŞLENEN DERSLERİN ÖĞRENCİLERİN KARAR VERME BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Doç. Dr. Abdulhak Halim ULAŞ, Atatürk Üniversitesi, halimulas@gmail.com
Doç. Dr. Cahit EPÇAÇAN, Siirt Üniversitesi, epcacan@hotmail.com
Öğretmen Emrah KÖSEOĞLU, Diyarbakır Ergani Yenişehir İlkokulu, e.koseoglu21@hotmail.com
Öğretmen Sinan MANTAŞ, Milli Eğitim Bakanlığı, sinan_mantas@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada, ilkokul 4. sınıflarda drama etkinliklerinin, öğrencilerin karar verme becerileri üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada bu amaca uygun olarak ön test-son test kontrol gruplu deneysel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırma 2013-2014 eğitim öğretim yılında Diyarbakır iline bağlı Ergani ilçesindeki bir ilkokulda gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubunu bu okuldaki 4/C (kontrol grubu) ve 4/D (deney grubu) sınıfları oluşturmaktadır. Deney grubuna 8 hafta boyunca drama etkinlikleri uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise herhangi bir drama etkinliği uygulanmamıştır. Öğrencilerin karar verme becerilerini ölçmek üzere; Karakaş tarafından geliştirilen Karar Verme Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (KVBDÖ) kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen verilerin analizi için SPSS 21.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Araştırmada, ölçeklerin ön test ve son test dağılımının normalliğine ilişkin Shapiro-Wilk Testi uygulanmıştır. Gruplarının ön test puanları arasındaki farkı incelemek amacıyla bağımsız gruplar için t-testi, ön test ve son test puanları arasındaki farkı incelemek amacıyla bağımlı gruplar t-testi ve grupların son test puanları arasındaki farkı incelemek amacıyla da kovaryans analizi (ANCOVA) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda deney ve kontrol gruplarının KVBDÖ' den elde ettikleri (ön test- son test) puanlar arasında alt boyutlar da dahil olmak üzere anlamlı bir fark bulunamamıştır. Böylece yapılan drama etkinliklerinin öğrencilerin karar verme becerilerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir değişikliğe yol açmadığı belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Beceri, drama etkinlikleri, karar verme

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN "İDEAL SINIF ORTAMINA" İLİŞKİN METAFORLARININ BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Durmuş EKİZ, Ktü, durmusekiz@yahoo.com
Arş. Gör. Ahmet GÜLAY, Karadeniz Teknik Üniversitesi, ahmetgulay61@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, ilkokul öğrencilerinin "ideal sınıf ortamına" ilişkin metaforlarının ve buna bağlı olarak nasıl bir sınıf ortamında öğrenim görmeyi hayal ettiklerine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yaklaşımı ve buna bağlı olarak fenomenoloji yöntemi tercih edilmiştir. Bu bağlamda ilkokul öğrencilerinin "ideal sınıf ortamına" ilişkin metaforları, bu öğrencilerin yaşantıları ve algıları aracılığıyla fenomenoloji yöntemi kullanılarak derinlemesine incelenmiş ve ortaya çıkarılmıştır. Fenomoloji yöntemi; algılar, anlamlar ve bulunulan ortamlara yüklenilen anlamlar ile de ilişkilidir. Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme yoluyla seçilen Rize ilinin bir okulunda, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında 3. sınıfta öğrenim gören 30 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma grubunda 4 farklı şubeden, görüşme ortamında rahatlıkla kendini ifade edebilecek özelliklere sahip,14 kız ve 16 erkek öğrenci yer almıştır. Veriler, yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Görüşme esnasında öğrencilere; "Hayalindeki sınıf ortamı neye benzer? Niçin?" ve "Hayalini kurduğun sınıf ortamını anlatır mısın?" gibi sorular yöneltilmiştir. Elde edilen veriler, üst düzey analiz biçiminden olan içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu bakımdan görüşmeden elde edilen ham veriler kodlanarak "ev ve aile, çalışma alanı, eğlenceli ortamlar, geniş mekanlar" olmak üzere 4 tema üretilmiştir. Araştırma sonucunda, ilkokul öğrencilerinin ideal sınıf ortamına ilişkin "ev, oda, kardeş, çalışma odası, teknoloji kursu, lunapark, piknik alanı, arkadaş, belediye, bahçe, şato, kale" olmak üzere 12 farklı metafor ürettikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin ürettikleri metaforların çeşitliliğinden ve görüşme esnasında belirttikleri düşüncelerden sınıfı sadece öğrenme yeri olarak değil, aynı zamanda arkadaşlık edinme, özgür hareket edebilme, oynama ve eğlenme ortamı olarak algıladıkları belirlenmiştir. En fazla metafor üretilen tema "geniş mekanlar" ve en çok ifade edilen metafor "ev" kavramı olmuştur. Bu bağlamda öğrencilerin sınıflarında kendilerini evlerindeki gibi rahat hissetme beklentisi içerisinde oldukları görülmüştür. Ayrıca, ideal sınıf ortamına ilişkin metafor oluşturmada erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmüştür. Son olarak, öğrencilerin ideal sınıf ortamı hakkındaki görüşlerinden ve oluşturdukları metaforlardan hareketle mevcut sınıf ortamlarının öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerine yeterince uygun olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlardan hareketle; özellikle ilkokul öğrencilerinin öğrenmekte güçlük çektikleri soyut

konuların öğretiminde metafor tekniğinin kullanılması, öğrenme sürecinde oyun, eğlenceli etkinliklerin daha fazla kullanılması ve imkanlar dahilinde tekli sıraların bulunduğu, çember şeklinde oluşturulmuş, görseller ve teknolojik araçlarla zenginleştirilmiş sınıf ortamlarının tasarlanması önerilmiştir.

Anahtar sözcükler: Fenomenoloji yöntemi, metaforlar, nitel araştırma, İlkokul öğrencileri

İLKOKULDA ÖĞRETMEN ÖĞRENCİ İLETİŞİMİ

Doç. Dr. Murat BAŞAR, Uşak Üniversitesi, murat.basar@usak.edu.tr
Öğr. Gör. Dr. Nurcan ŞENER, Marmara Üniversitesi tesi, nsener@marmara.edu.tr
Prof. Dr. M. Cihangir DOĞAN, Marmara Üniversitesi, mcdogan@marmara.edu.tr
Öğretmen Özcan UZUN, Uşak Dikilitaş İlkokulu, ozuz100@hotmail.com
Öğretmen Hüdayettin TOPAL, Milli Eğitim Bakanlığı, hudayettin@hotmail.com

ÖZET

İlkokul öğretmeni çocuğun yaşantısında her söylediği tartışmasız yargılamasız temel güdü olan bir otoritedir. Otorite olması nedeniyle öğretmenin tutum ve davranışlarının etkisinin uzun süre devam etkisi kaçınılmaz olacaktır. Öğretmen öğrenci, öğrenci-öğrenci iletişimi sınıf yönetiminde önemli yer tutmaktadır. İlkokulda öğretmen öğrenci iletişimin etkisini ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Uşak il genelinde yaşayan kırk yaş üzerinde değişik meslek grubunda yer alan yüz elli kadın yüz elli erkek olmak üzere üç yüz katılımcıdan oluşmaktadır. Çalışma grubuyla yapılan görüşmelerden elde edilen veriler beş akademisyen ile içerik analizine tabi tutulmuştur. Katılımcılar ilkokul yıllarında iletişime bağlı olarak erkek katılımcılar öğretmenlerinin başını okşaması tebessüm gibi sözsüz iletişim yönelik tutum ve davranışlardan daha çok etkilenirken kadın katılımcılar sosyal pekiştireç olarak değerlendirilen "aferin, güzel" gibi ifadelerden daha çok etkilenmişlerdir. İlkokulda öğretmen öğrenci iletişiminde katılımcılar olumlu ifadeleri daha çok örnek vermişlerdir. Öğrenme öğretmeye yönelik olarak katılımcılar ilkokul döneminde yaptıkları sınıf içi etkinlikleri hatırlamışlardır. Etkinliklerle gerçekleştirilen etkinlikleri unutmamaktadır. Kendisi de halen sınıf öğretmeni olan katılımcılar mesleğe yeni başladıklarında ilkokul öğretmenlerinin kendilerine uyguladığı yöntem ve teknikleri, iletişime yönelik ifadeleri kullandıklarını belirtmişlerdir. Ders dışı etkinlikler en çok hatırlanan etkinliklerdir. Kır gezileri, müze gezileri, sinema etkinlikleri, yılsonu etkinlikleri hatırlanan etkinliklerdir. Çalışmada yer alan katılımcılara göre kırk yıl ve daha öncesinde okullarda içinde bulunulan döneme göre daha çok etkinlik yapılmıştır. Öğretmenlerin iletişimde kullandıkları olumlu ifadelerin öğrencinin yaşamında daha kalıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: İlkokul, iletişim, öğrenme öğretme, sınıf yönetimi

ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ İLKELERİNE UYMA DÜZEYLERİ

Öğretmen Mehmet İŞLER, Milli Eğitim Bakanlığı, mehmetisler87@gmail.com

ÖZET

Sınıf, öğrenciler için hem öğrenim gördükleri yer, hem de bir yaşama alanıdır. Eğitim sürecinin temel birimi olan sınıfın, öğrencilerin özelliklerine uygun olarak düşünülmesi, tasarlanması, düzenlenmesi beklenir (Işık, 2008). Sınıf sadece taştan yapılmış bir binanın odası değil, eğitsel amaçların gerçekleştirilmeye çalışıldığı en küçük örgütlenmedir (Yılmaz, 2006). Sınıfı iyi yönetmek, başarılı bir öğretmen olmak için ilk adım olarak kabul edilmektedir. Sınıf yönetiminde başarılı olanlar genellikle iyi öğretmen özellikleri taşımaktadırlar (Demirel, 2000). Sınıfı yönetmek, öğretmenin otoritesinin sınıfta hakim olması değil, daha çok öğrenmeyi sağlayıcı bir sınıf ortamının hazırlanması demektir (Tertemiz, 2007; akt. Yılmaz ve Aydın, 2015). Öğretmenin sınıf yönetme biçimi öğrencilerin başarıları üzerinde büyük etkiye sahiptir. Araştırmanın Amacı Bu araştırmanın amacı ilkokul ve ortaokullarda öğrenim gören 4. ve 8. sınıf öğrencilerinin kendi öğretmenlerinin sınıf yönetimi ilkelerine uyma düzeylerine yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır: 1. Öğrenci görüşlerine göre, öğretmenler sınıflarında, sınıf yönetimi ilkelerine ne düzeyde uymaktadırlar? 2. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ilkelerine uyma düzeylerine ilişkin öğrenci görüşleri arasında cinsiyet ve okul seviyesi değişkenine göre anlamlı farklılıklar var mıdır? Yöntem Araştırma modeli, evren ve örneklem Bu araştırmada, amaca uygunluğu yönünden genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni Van ili Edremit merkez ilçesinde bulunan ilkokul ve ortaokul öğrencileridir. Örneklemi ise tabakalı yöntemle belirlenen altı ilkokulda öğrenim göreni 231 öğrenci ile beş ortaokulda öğrenim görmekte olan toplam 126 öğrenci olmak üzere toplam 357 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrenciler 4. ve 8. sınıf öğrencileri arasından seçkisiz olarak seçilmiştir. Verilerin toplanması ve analizi Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi İlkelerine Uyma Düzeyini Belirleme Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, öğrenci görüşlerine göre; ilkokul ve ortaokullardaki öğretmenlerin sınıflarında, sınıf yönetimi ilkelerine uyma düzeylerinin belirlenmesi amacı geliştirilmiştir. Ölçekte beşli Likert tipi değerlendirme sistemine dayalı 33 madde yer almaktadır. Araştırmada toplanan veriler, tanımlayıcı istatistiksel metotlar(sıklık dağılımları /frekans, aritmetik ortalama, standart sapma) ve fark analizleri (ilişkisiz örneklem t-testi) kullanılmıştır. Bulgular Çalışma sonucunda, öğrencilere göre öğretmenler ölçek boyutları olan öğretmen-öğrenci ve eğitim-öğretim alt boyutlarında sınıf yönetimi ilkelerine yüksek düzeyde uymaktadırlar. Bu konuda ilkokul öğrencilerinin görüşleri, ortaokul öğrencilerinin görüşlerine göre anlamlı düzeyde daha olumludur. Görüşler cinsiyete göre farklılaşmamaktadır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen, ortaokul, sınıf yönetimi, sınıf yönetimi ilkeleri, ilkokul

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF DİSİPLİN MODELLERİNE İLİŞKİN TERCİHLERİ

Yrd. Doç. Dr. Halük ÜNSAL, Gazi Üniversitesi, unsalh@gazi.edu.tr

ÖZET

Öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşime odaklanan disiplin, bütün öğretmenler için kazanılması gereken önemli bir beceriyi oluşturmaktadır. Temel anlamda disiplin, kişisel kontrol, sorumluluk ve karakter gelişimini sağlamaya çalışan konuların başında gelmektedir. Ayrıca disiplin, motivasyon, sınıf kuralları geliştirme ve uygulama, istenmeyen davranışlar ve bu davranışların yönetimi kavramlarıyla da ilişkili bir konudur. Öğretmenlerin, disiplinle ilgili ortak kabul ettiği üç görüş vardır: Birincisi öğretmen, sınıf kontrolünü sağlamakla görevlidir. İkincisi, öğretimden önce disiplini sağlamak gereklidir. Üçüncüsü ise, istenmeyen davranışların için yaptırımlar vardır. Öğretmenlerin etkili bir disiplin uygulamayabilmesi yöntem ve tekniğin yanında kalp, ruh ve pozitif enerjiyle de ilgilidir. Öğretmenlik yaşamı boyunca her öğretmen disiplin sorunlarıyla karşılaşabilirler. Bu sorun ne ilk ne de son olacaktır. Bu nedenle öğretmenlerin sınıfta disiplin modellerini bilmesi, uygulaması ve değerlendirmesi gerekebilir. Bu gerekçeye bağlı olarak öğretmen adaylarının sınıfta disiplin modellerine ilişkin tercihlerini ortaya koymak bu çalışmanın asıl amacı olacaktır. Öğretmen adaylarının bazı değişkenlere göre sınıf disiplin modellerine ilişkin tercihlerinin karşılaştırılması ve yorumlanması yapılacaktır. Bu çalışmanın yöntemi tarama modelindedir. Mevcut durum olduğu gibi betimlenmeye çalışılacaktır. Örneklem olarak bir eğitim fakültesindeki çeşitli branştaki öğretmen adaylarının amaçlı örnekleme tekniğiyle seçilmesiyle oluşturulacaktır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilecek ölçekten yararlanılacaktır. Verilerin analizinde betimleyici ve karşılaştırmalı analizler kullanılacaktır. Çalışmanın sonunda, öğretmen adaylarının hangi sınıf disiplin modellerinden yararlanabilecekleri, branş ve cinsiyet boyutlarından farklılık olup olmadığı tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Disiplin, öğretmen adayları, sınıf disiplin modelleri, sınıf disiplini

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNDEN "ÖĞRENCİYİ GÜDÜLEME" YE İLİŞKİN YETERLİKLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM, Pamukkale Üniversitesi, arerdem@gmail.com

ÖZET

Öğrencinin öğrenmeye ve başarmaya yönelik güdülenmesi, profesyonel eğitim programlarında önemi çoğu zaman göz ardı edilen bir unsurdur. Ayrıca konuya ilgisiz olan öğrenciler eğitimi yüksek bir not ile tamamlamış olsalar bile eğitim sırasında öğrendikleri bilgileri bir süre sonra unutma eğilimindedirler. Öğrencilerin derslere daha çok daha çok dikkat ettikleri, ilgi duydukları, ödevlerini yaptıkları ve sınavlar için çalıştıkları zaman güdülendiklerini söyleyebiliriz. Eğer öğrenciler, ifade edilenleri davranışları gösteremiyorlarsa güdülenmemiş oldukları söylenebilir. Öğrenciler iyi öğrenemiyorlarsa bunun başlıca sebeplerinden biri; derse konuya ilgi duymamalarıdır. Öğretmenin ilk yapacağı öğrencide gizli güç olan ilgiyi temin etmektir. Bir etkinlik sürecindeki bir organizmanın beklenilen davranışı sergileyebilmesi için yeterli düzeyde güdülenmesi gerekir. Güdüleme boyutunda yetersizlik gösteren organizma ulaşması gereken hedefe odaklanma bakımından problemler gösterecektir. Kendisini bir bütün olarak sorumluluk taşıdığı etkinliklere değil de konu dışı etkinliklere taşıyabilecektir. Öğretmenin önemli görevlerinden birisi de öğrencinin güdülenmesini sağlamaktır. Öğretmenlerin oluşturacakları olumlu sınıf atmosferi, öğrencinin öğretmenine güven duymasını sağlayacaktır. Bunun sonucu olarak, öğrenci derse karşı olumlu bir tutum geliştirecektir, güdülenmesinde yükselme ortaya çıkacak ve başarma güdüsü artabilecektir. Araştırmacılar erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlerden daha yasaklayıcı kontrol eğilimine sahip olduklarını bulmuşlardır. Bu çalışmada öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerinden "öğrenciyi güdüleme" ye ilişkin yeterlikleri hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Araştırma betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın evreni Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarıdır. Örneklemi ise Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde okuyan 4. sınıf öğretmen adaylarından amaçlı ve random örnekleme yoluyla seçilen 839 öğretmen adayı oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Veri toplama aracında "öğrencileri güdüleme" ye ilişkin 8 soruya yer verilmiştir. Kapsam geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. Seçeneklerde "Kendimi çok yeterli görüyorum", "Kendimi iyi düzeyde yeterli görüyorum", "Kendimi orta düzeyde yeterli görüyorum", "Kendimi az yeterli görüyorum", "Kendimi hiç yeterli görmüyorum" şeklinde beşli Likert tipi dereceleme ölçeği kullanılmıştır. Cronbach Alpha değeri 0.85 olarak bulunmuştur. Dağılımın normal olup olmadığını belirlemek için Kolmogorov Simirnov testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir (K-s)-z =2,397 p=0.000). Çözümlemelerde de parametrik testlerden yüzde, aritmetik ortalama; non-parametrik testlerden ise Man Whitney U ve Kruskal Wallis kullanılmıştır. Süreksiz olan ölçekteki cevap seçenekleri, istatistiksel işlemlerle elde edilen sonuçların yorumlanabilmesi için geliştirilen bir ölçekle "sürekli" hale getirilmiştir. Sorunla karşılaşma derecesi bölümündeki 4 aralık 5 seçeneğe bölünmüş (4: 5 = 0.80); bulunan sayı seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren ilave edilerek: 1.00 – 1.80 Kendimi hiç yeterli görmüyorum, 1.81 – 2.60 Kendimi az yeterli görüyorum, 2.61 – 3.40 Kendimi orta düzeyde yeterli görüyorum, 3.41 – 4.20 Kendimi iyi düzeyde yeterli görüyorum, 4.21-5.00 Kendimi çok yeterli görüyorum şeklinde yorumlanmıştır. Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerinden "öğrenciyi güdüleme" ye ilişkin yeterlikleri hakkındaki görüşleri 3.86 aritmetik ortalamayla "Kendimi iyi düzeyde yeterli görüyorum" şeklindedir. Öğretmen adaylarının cinsiyetine ve öğretim türüne göre görüşleri arasında farklılık yoktur, fakat ana bilim dalına göre görüşleri arasında farklılık vardır.

Anahtar sözcükler: Görüş, öğrenciyi güdüleme, sınıf yönetimi becerileri, yeterlik, öğretmen adayı

ÖĞRETMENLERİN YETERLİLİKLERİ VE BİRLİKTE ÇALIŞMA YETERLİLİKLERİNİN, EMPATİK EĞİLİM VE DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Onur KÖKSAL, Selçuk Üniversitesi, onurkoksalmeb@hotmail.com
Doç. Dr. Coşkun ARSLAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, coskunarslan@konya.edu.tr
Öğretmen Hasan ALTINER, Karapınar İslik İlkokulu, turkuaz_hasan@hotmail.com

ÖZET

Öğretmenin niteliği ve yeterliliği, eğitim öğretim faaliyetinin başarıya ulaşmasında en önemli faktördür. Öğretmenden beklenen, görevlerini bilen, derslerini planlayabilen ve nasıl öğretebileceğini bilen, öğrencilerinin öğrendiklerini değerlendirebilen, öğrenci öğretmen ilişkilerini yönetebilen, okulda ve toplumdaki konum ve sorumluklarını bilen ve yerine getiren bir meslek elemanı olduğunun idrakinde olmasıdır (Büyükkaragöz, Mustafa, Yılmaz & Pilten 1998). Bandura'ya göre, yeterlik bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip başarılı olarak yapma kapasitesine ilişkin kendi yargısıdır (Senemoğlu, 1997). Ona göre yeterlik duygusu bilişsel mekanizmalar tarafından düzenlenen ve oluşturulan bir davranıştır (Leyser ve Wertheim, 2002). Birlikte çalışma yeterliği ise, bir grubun bireyleri tarafından paylaşılan yetenekler temelinde yeni bir ustalık ya da ilgi talep edilen durumlar için öznel olarak kişinin sahip olduğu, içinde bulunduğu gruba yönelik güven ve yeterlik duygusu olarak tanımlanmaktadır. (Schwarzer ve Schmitz, 1999). Empati bir kişin in kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak, onun fenomenolojik dünyasına girerek, olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi sürecidir (Rogers, 1983). Değer ise; bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet, yüksek ve yararlı nitelik olarak tanımlanmaktadır. Bu araştırmada amaç; öğretmenlerin yeterlilik ve birlikte çalışma yeterliliklerinin, empatik eğitim ve değerler açısından incelenmesidir. Araştırma 265 öğretmen üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında, Dilmaç & Arıcak değerler ölçeği (Dilmaç & Arıcak, 2012), Empatik eğitim ölçeği (Dökmen, 1988), Öğretmen yeterlik ölçeği (Sünbül & Arslan, 2006) ve öğretmenlerin birlikte çalışma yeterliği ölçeği (Arslan & Sünbül, 2006) kullanılmıştır. Araştırmanın istatistiksel analizlerinde Pearson momentler çarpım korelâsyonu tekniği ve çoklu regresyon analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmen yeterliliği ile empatik eğilim, toplumsal değerleri, kariyer değerleri, entelektüel değerler, maneviyat ve fütüvvet arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca öğretmenlerin birlikte çalışma yeterlilikleri ile empatik eğilim, toplumsal değerleri, kariyer değerleri, entelektüel değerler, insan onuru, maneviyat ve fütüvvet arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bununla birlikte yapılan çoklu regresyon sonucunda; empatik eğitim ve kariyer değerlerinin, öğretmenlerin yeterlilik ve birlikte çalışma yeterliliklerini anlamlı düzeyde açıkladığı bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Birlikte çalışma, empatik eğilim, öğretmen, yeterlik

OLUMLU BİR ÖĞRENME ORTAMI OLUŞTURMADA ÖĞRETMENLERİN SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Elçin AYAZ, Gazi Üniversitesi, elcin.ayazz@gmail.com
Arş. Gör. Emre SÖNMEZ, Gazi Üniversitesi, emrealpaysonmez@gmail.com

ÖZET

Eğitim sürecinde öğrencilere sağlanan olumlu öğrenme ortamlarının öğrenci başarısındaki rolü dikkatleri çekmektedir. Etkili öğrenmeyi sağlayacak fiziksel, sosyal ve kültürel değişkenler öğrenme ortamlarını olumlu yönde etkileyebilmektedir. Diğer taraftan olumlu öğrenme ortamları oluşturmada ve öğrencilerin sosyo-psikolojik gelişimlerinde, öğretmenlerin sahip olduğu yeterlikler ve iletişim becerileri büyük önem taşımaktadır. Bilginin üretildiği ve toplumsal değişimin yoğun bir şekilde yaşandığı eğitim kurumlarında, öğretmenlerin sosyal ve duygusal becerileri oldukça önemlidir. Öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarının iyi bir şekilde analiz edilmesi, öğrencilerin çok yönlü tanınması ve bireysel yeterliklerinin ortaya çıkarılması, etkili bir rehberlik ve yönlendirme sürecini içermektedir. Bu durum ise, öğretmenlerin sosyal ve duygusal becerileri yakından ilişkilidir. Toplumsal ilişkilerin yoğun yaşandığı okullarda öğretmenlerin kişiler arası ilişkileri sağlıklı bir şekilde yürütebilmeleri ve olumlu öğrenme ortamları oluşturabilmeleri için sosyal ve duygusal becerilerini etkili bir şekilde kullanabilmeleri gerekmektedir. Bu becerilere sahip öğretmenler, öğrencileriyle sağlıklı iletişim kurarak onların başarı ve tatmin olma duygularına katkı sağlayabilirler. Ayrıca öğrencilerin benlik algısını destekleyebilir ve toplumsal anlamda bir kimlik oluşturmasına yardımcı olabilirler. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı, ilköğretim okulu öğretmenlerinin olumlu öğrenme ortamı oluşturmada onların sosyal ve duygusal becerilerinin rolünü incelemektir. Bu temel amaç doğrultusunda öğretmenlerin; (i) öğrenme ortamını zenginleştirmek için hangi yollara başvurdukları, (ii) okul paydaşları ve öğrencilerle nasıl sosyal ilişkiler kurdukları, (iii) sosyal çevreye nasıl uyum sağladıkları, (iv) öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve davranışlarının ne düzeyde olduğu ve (v) sosyal ve duygusal becerilerin öğrenme ortamını nasıl etkilediği araştırılmaktadır. Bu araştırma, nitel bir çalışmadır. Nitel araştırmanın amacı, insanların hayatlarını nasıl anlamlandırdıklarıyla ilgili bir anlayış geliştirmek, anlamlandırma sürecinin ana hatlarını çizmek ve insanların deneyim yaşadığı şeyleri nasıl yorumladıklarını tarif etmektir. Araştırmanın çalışma grubu maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine göre seçilecek ilkokul ve ortaokul öğretmenleri oluşturacaktır. Bu yönüyle çalışma grubu farklı demografik özelliklere (cinsiyet, medeni durum vs.), branşlara (sınıf, branş öğretmenleri vs.) ve eğitim kademelerine (ilkokul, ortaokul) göre farklı niteliklere sahip öğretmenlere ulaşılarak maksimum çeşitlilik sağlamak amaçlanmaktadır. Araştırmada, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Araştırma verileri, betimsel ve içerik analizi birlikte kullanılarak analiz edilecektir.

Anahtar sözcükler: Duygusal beceri, olumlu öğrenme ortamı, sosyal beceri

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIF İÇERİSİNDE OLUMLU ORTAM OLUŞUMUNA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Lisans Öğrencisi Elif KOÇAK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, eliffkocakk10@gmail.com

ÖZET

Sınıf ortamında öğretmenin en önemli rolü eğitim sisteminin hedeflerini doğrultusunda öğrencilere istendik davranışları kazandırmaktır. Bu istendik davranışların kazandırılması için sınıf içerisinde olumlu bir eğitim ortamı oluşturulmalıdır. Bu olumlu ortamın sağlanması için; öğrencilerin öz güveninin artırılması, sınıf içi iletişim ve etkileşimin sağlanması, öğretim için en uygun materyalin bulunması, öğretim için gerekli planlamanın yapılması, sınıfın fiziksel düzenlemelerinin belirlenmesi, sınıf içerisinde güven ortamı oluşturması, öğretimde öğrenci merkezli stratejiler benimsemesi gerekmektedir. Öğretmen gücünü; öğrencilerle açık, içten, dürüst olarak, yanılabileceğini kabul ederek, iyi ilişkiler kurarak, sınıfın havasını sosyal açıdan iyi yapılandırarak kullanmalıdır. Yetkeci ve savunmacı olmadan öğrencileri ilgi ile dinlemeli, kazanan kaybeden çatışmasına girmemeli, öğrencilere saygılı ve sevgili olmalı, bazen lider bazen de üye rolü oynamalıdır. Böylece sınıf içinde ortaya çıkabilecek pek çok sorunun kısa zamanda çözülmesine yardımcı olabilir. Bu araştırmanın temel amacı sınıf öğretmeni adaylarının sınıf içerisinde olumlu ortam oluşumuna yönelik görüşlerini saptamaktır. Araştırmanın 2015-2016 eğitim ve öğretim yılı güz yarı yılında yapılmaktadır. Araştırma da nitel araştırma tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Muğla, Aydın, Sakarya, Kocaeli şehirlerinde öğrenim gören sınıf öğretmenliği öğrencileridir. Araştırmada veriler görüşme formu ile toplanmış, veriler yaş ve cinsiyet yönünden analiz edilmiştir. Görüşme formu olumlu ortam oluşturmak için önerileri kapsayan bir ölçme aracından oluşmuştur. Araştırma da betimsel analiz sonucu elde edilen bulgular yorumlanarak öğretmenlere önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: İlkokul, istendik davranışlar, olumlu ortam oluşturma, sınıf öğretmenliği, sınıf yönetimi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIFTA Kİ İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN ÇÖZÜM YOLLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Lisans Öğrencisi Kerim AYHAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, kerimayhan94@gmail.com

ÖZET

Okulda eğitsel çabaları engelleyen her türlü davranış istenmeyen davranış olarak adlandırılır. Sınıfta istenmeyen davranışlar öğrenme ve öğretme sürecini zaman yönetimini, öğretmeni, sınıfın tümünü olumsuz etkiler. Sınıf düzenini, sınıftaki eylemleri bozar, amaçlara ulaşmayı engeller. İstenmeyen davranışlar; sınıf kurallarına uymama, küfürlü konuşma, derste izinsiz konuşma, çekingenlik, hiperaktivite ve dikkat eksikliği, arkadaşlarını tehdit etme, yalan söyleme, kopya çekme, hırsızlık, otoriteye meydan okuma, öğretmenin istediklerine karşı çıkma, yüksek sesle konuşma, bağırma, sınıf içinde amaçsızca dolaşma, verilen görevi yapmama, fiziksel ve sözlü saldırı sorunlarıdır. Bu istenmeyen davranış nedenleri; sınıfın fiziksel özelliğinin yetersizliği, öğretmenin sınıf yönetme becerisi, öğrencilere sorumluluk verme biçimi, öğrenciden kaynaklanan sebepler, öğretim etkinliklerinin planlanmaması, sınıfta özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin bulunması, öğrencilerin birbiriyle ilişkisi, gelişim özelliğine bağlı değişikliklerdir. Bu araştırmanın temel amacı sınıf öğretmeni adaylarının sınıf ortamında karşılaşılan istenmeyen davranışlar karşısında getirilen çözüm önerileri saptamaktır. Araştırmanın çalışma grubu 2015-2016 eğitim ve öğretim yılı güz yarı yılında yapılmaktadır. Araştırma da nitel araştırma tekniği kullanılmıştır. Araştırma grubu Muğla, Aydın, Sakarya, Kocaeli şehirlerinde öğrenim gören sınıf öğretmenliği öğrencileridir . Araştırmada veriler görüşme formu ile toplanmış, veriler yaş ve cinsiyet yönünden analiz edilmiştir. Görüş formu istenmeyen davranışlara bulunacak çözüm yollarını kapsayan bir ölçme aracından oluşmuştur. Araştırma da betimsel analiz sonucu elde edilen bulgular yorumlanarak öğretmenlere önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Çözüm yolları, istenmedik davranışlar, sınıf öğretmenliği, sınıf yönetimi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİREYSELCİ/TOPLULUKÇU ÖRGÜT YAPISINA İLİŞKİN ALGILARI İLE ÖZ YETERLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Öğretmen Saadet YÜKSEL, Rota Koleji, saadetyuksel_90@hotmail.com
Doç. Dr. Yusuf CERİT, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, cerit_y@ibu.edu.tr

ÖZET

Öğretmenlerin öz yeterlik algılarının öğrenci başarısı (Podell ve Soodak, 1993), öğrenci motivasyonunu (Brophy ve Good, 1984), öğrenci benlik saygısı ve pro-sosyal tutumlar (Cheung ve Cheung, 1997), öz-yönetim (Woolfolk, Rosoff ve Hoy, 1990), okul etkililiği (Hoy ve Woolfolk, 1993), öğretmenin yenilikleri (yeni yöntem, program vb.) benimsemesi (Fuchs, Fuchs ve Bishop, 1992), eğitim programını uygulama başarısı (Guskey, 1988), öğretmenin mesleki bağlılığı (Coladarci, 1992), öğretmenlerin sınıfı yönetme stratejileri (Woolfolk, Rosoff ve Hoy, 1990), öğretmenin derse hazırlıksız gelmesi (Imants ve Van Zoelen, 1995) ve sınıfta düzeni bozucu davranışlarda bulunan öğrenci davranışları (Atıcı, 2000; Evers, Brouwers ve Tomic, 2002) gibi değişkenlerle ilişkili olduğu düşünüldüğünde (Çapri ve Kan, 2008) öğretmenlerin öz yeterlik düzeylerinin artırmanın önemi anlaşılabilir. Bu açıdan öğretmenlerin öz yeterlikleri üzerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesinin gerekliliği görülebilir. Kültürün insanların davranış ve tutumları üzerinde etkisi olduğu düşünüldüğünde öğretmenlerin öz yeterlikleri ile kültür arasında ilişki olabileceği ifade edilebilir. Bu çalışmada kültürel sınıflamalarda yaygın olarak kullanılan bireyselcilik/toplulukçuluk boyutu ile öğretmenlerin öz yeterlik algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu çalışmada veriler İzmir ili merkez ilçelerinde (Karşıyaka, Konak, Gaziemir, Balçova, Narlıdere, Güzelbahçe, Bayraklı, Karabağlar) görev yapmakta olan 351 sınıf öğretmeninden elde edilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin öz yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi için Tschannen Moran ve Woolfolk Hoy tarafından geliştirilen ''Öz Yeterlilik Ölçeği, bireyselcilik ve toplumsalcılık algılarının belirlenmesi için Erdil ve Wasti'nin (2002) Türkçe geçerliliğini ve güvenirliğini yaptığı, "Örgütsel Toplulukçuluk ve Bireyselcilik Ölçeği'' kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin bireyselcilik/toplulukçuluk ve öz yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemek için ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik algılarıyla

Örgütsel Toplulukçuluk ve Bireyselcilik algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin örgütsel toplulukçuluk ve bireyselcilik algılarının öz yeterlilik düzeleri üzerindeki etkisini tespit etmek amacıyla ise regresyon analizi yapılmıştır. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin öğrenci katılımına yönelik öz yeterlilik, öğretimsel stratejileri kullanmaya yönelik öz yeterlilik, sınıf yönetimine yönelik öz yeterlilik algılarının ortalamanın üzerinde olduğu, toplulukçuluk algılarının bireyselcilik algılarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin, bireyselcilik ve toplulukçuluk algıları ile öğrenci katılımına yönelik öz yeterlilik, öğretim stratejilerine yönelik öz yeterlilik, sınıf yönetimine yönelik öz yeterlilik ve toplam öz yeterlilik algıları arasında pozitif yönlü anlamlı ve zayıf bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Öz yeterlilik, bireyselcilik, sınıf öğretmeni, toplulukçuluk

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖZ YETERLİK ALGILARI İLE GÜÇ MESAFESİ ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Öğretmen Saadet YÜKSEL, Rota Koleji, saadetyuksel_90@hotmail.com
Doç. Dr. Yusuf CERİT, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, cerit_y@ibu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin güç mesafesi algıları ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bireylerin içerisinde yer aldıkları kültürel yapının özellikleri onların davranış, tutum ve algıların şekillenmesinde etkilidir. Kültürel sınıflamalarda kullanılan ölçütlerden biri güç mesafesidir. Güç mesafesi bir toplumda insanların, örgütler ve bir bütün olarak toplumdaki güç dağılımı hakkında sahip olduğu algılamaları ile ilgili (Hofstede, 1997) olup, gücün dağılım biçimini göstermekte, (Yakut, 2012) farklılık ve eşitsizliklerin kültürün üyelerince onaylanma, meşru görülme ve kabul edilme derecesini tanımlamaktadır (Yakut, 2012). Örgütsel davranış alanında çalışmalar yapan araştırmacılar kültürü bir açıklayıcı değişken olarak incelemektedirler (Aycan ve Kanungo, 2000). Dolayısıyla güç mesafesi gibi kültürel boyutların çalışanların davranış ve tutumları üzerinde etkili olabileceği ileri sürülebilir. Güç mesafesi öğretmenlerin öz yeterlik algılarıyla ilişkili olabilir. Öz yeterliliğin, kişilerin, talep edilen zor görevler ve kendi uygulamaları üzerinde kontrol tesis edebilme kapasitelerine duydukları inanç (Luszcynska vd, 2005: 439; Basım vd, 2008: 122) olduğu düşünüldüğünde güç mesafesi algıları yüksek olan öğretmenlerin kendilerinden istenilen eylemlerin istenildiği şekilde gerçekleştirme çabasını içerisinde olabilirler, inisiyatif alarak davranışlarda herhangi bir değişiklik yapma eğilimi göstermeyebilirler. Bu açıdan güç mesafesi yüksek olan öğretmenlerin öz yeterlik algılar düşük olabilir. Bu çalışmada veriler İzmir ili merkez ilçelerinde görev yapmakta olan 351 sınıf öğretmeninden elde edilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin öz yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi için Tschannen Moran ve Woolfolk Hoy tarafından geliştirilen ''Öz Yeterlilik Ölçeği, güç mesafesi algılarını ölçmek için ise Dorfman ve Howell tarafından (1988) geliştirilen ve Türkçeye Akyol (2009) tarafından uyarlanan "Güç Mesafesi Ölçeği'' kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik algılarıyla güç mesafesi algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır. Güç mesafesinin sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik algılarını üzerindeki etkisini tespit etmek amacıyla ise regresyon analizi yapılmıştır. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin güç mesafesi algıları ile öğrenci katılımına yönelik öz yeterlilik, öğretim stratejilerine yönelik öz yeterlilik, toplam öz yeterlilik algıları arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu, sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik algıları arasında ise anlamlı ilişkinin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Güç mesafesi, öz yeterlilik, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIFTA KARŞILAŞTIKLARI İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI VE BU DAVRANIŞLARLA İLGİLİ ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN, Ahi Evran Üniversitesi, ayfersahin1@gmail.com
Lisans Öğrencisi Elifhan AYDEMİR, Ahi Evran Üniversitesi, elfhn_aydmr@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Esra CİFCİ, Ahi Evran Üniversitesi, esracifci1495@gmail.com
Lisans Öğrencisi Firdevs ŞAHİN, Ahi Evran Üniversitesi, firdevs.shin@gmail.com
Lisans Öğrencisi Mert ÇAPAR, Ahi Evran Üniversitesi, mertcapar8@gmail.com

ÖZET

Sınıf, eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi için düzenlenmiş özel bir çevredir. Öğretmen ve öğrenciler bu ortamın içerisinde birlikte yaşar ve öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirirler. Ancak zaman zaman öğrencilerin her birinin farklı bir birey olmasının da doğal sonucu olarak, sınıf ortamında düzeni bozan öğrenci davranışlarıyla karşılaşılabilir. Bu durum da sınıf etkinliklerinin akışını ve sistematiğini bozarak, öğrencilerin öğrenmelerini ve öğrenilenlerin kalıcılığını olumsuz yönde etkiler. Hangi davranışın sorun olarak algılanacağı biraz da öğretmenlerin bakış açıları ile ilgilidir. Bu nedenle bu çalışmada genel olarak öğretmenlerin hangi davranışları sorun olarak algıladıkları tespit edilmeye çalışılacaktır. Bu araştırma, ilkokulun tüm sınıf düzeylerinde istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları ve bu sorunları sınıflarında nasıl çözdüklerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 öğretim yılında Kırşehir ili merkez ilçesi sınırlarında bulunan ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinden gönüllü olarak bu araştırmaya katılan 60 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla elde edilmiştir. Görüşme, nitel çalışmaların en önemli veri toplama kaynaklarından birisidir. Araştırmada toplanan veriler özgün formuna sadık kalınarak betimlenecek ve içerik analizi ili gruplanılarak yorumlanacaktır. Öğretmenlerin kıdemleri, cinsiyetleri, mezun oldukları okullar, okuttukları sınıf seviyesine göre görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığı da çalışmanın kapsamındadır. Araştırma sonuçlandığında, elde edilecek bulguların sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarının engellenebilmesi veya en aza indirgenmesinde öğretmenlere yol göstereceğine inanılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmeni, sınıf yönetimi, sınıfta istenmeyen öğrenci davranışları

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN "ZOR ÇOCUK" ALGILARI

Öğretmen Serap SARIÇELİK, Konya Meram Hanefi Aytekin İlkokulu, serapkut@gmail.com
Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, ahmet_saban@yahoo.com

ÖZET
Sınıf öğretmenleri, eğitim-öğretim süreci içinde birçok olumsuz durumla karşılaşmaktadırlar. Öğrenciden kaynaklandığı düşünülen bu olumsuz durumların sebepleri farklı olmakla beraber, özellikle iletişim problemi öğretmen-öğrenci arasında sıkça yaşanan sorunlardan biridir. İletişim problemi, farklı nedenlere bağlanabilir. Tüm bu nedenlerin ötesinde tanımlanamayan ancak var olan sorunlar da vardır. Yaşanan zorluklara ilişkin gerçek nedenler tespit edilemez ya da tanımlanamazsa çözüm bulunamaz ya da çözüm adına atılan adımlarla da ilerleme sağlanamaz. Son yıllarda, özellikle okulöncesi öğretmenleri tarafından sıkça dillendirilen "zor çocuk" kavramı sınıf öğretmenleri tarafından pek kullanılmayan bir kavramdır. Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin "zor çocuk" kavramına ilişkin algıları incelenmiştir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır: (1) Sınıf öğretmenlerinin "zor çocuk" algısı nasıldır? (2) Sınıf öğretmenleri zor çocuk hakkındaki algılarını hangi metaforlarla yansıtmaktadırlar? (3) Öğrencilerin "zor çocuk" algısına neden olan davranışları ve öne çıkan özellikleri nelerdir? (4) Sosyal iletişim boyutumda "zor çocuk" algısı nedir? (5) "Zor çocuk" ile ilgili sınıf öğretmenlerine düşen sorumluluklar nelerdir? (6) Zor çocuğun akademik başarısından/başarısızlıklarından kim, neden sorumludur? Çalışma, nitel araştırma desenlerinden biri olan "olgubilim" (fenomenoloji) deseni kapsamında yürütülmüştür. Çalışmanın olgusunu "zor çocuk" kavramı oluşturmaktadır. Çalışmaya Konya ili Meram İlçesi'nde bulunan devlet ve özel okullarda çalışan 34 sınıf öğretmeni katılmıştır. Katılımcıların 21'i devlet ilkokullarında ve 13'ü de özel ilkokullarda görev yapmaktadır. Katılımcıların 22'si kadın ve 12'si de erkektir. Ayrıca, öğretmenlerin 28'i lisans, 6'sı da lisansüstü eğitim almıştır. Çalışmanın verileri "Zor Çocuk Kavramı Görüşme Formu" ile elde edilmiştir. Bu formda, beşi açık-uçlu, beşi de demografik bilgi sorgulayan toplam 10 soru bulunmaktadır. Açık-uçlu sorular yoluyla elde edilen ham veriler, betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular alan yazın ile desteklenerek sunulmuştur. Sınıf öğretmenleri için "zor çocuk" kavramının ne anlama geldiğine ilişkin verilen cevaplar değerlendirilerek dört ana başlık altında toplanmış ve "zor çocuk" tanımına giren öğrencilerin farkına varılan ortak özellikleri tanımlanmıştır. Sosyal iletişime yönelik öğretmen-öğrenci ve öğrenci–öğrenci arasındaki ilişkiler açıklanmıştır. Araştırmanın son iki aşamasında zor çocuk adına öğretmene düşen sorumlulukların neler olduğu ve zor çocuğun akademik başarısından/başarısızlıklarında kimlerin, neden sorumlu olduğu hakkında çıkarımlarda bulunulmuştur. Sonuç olarak, sınıf öğretmenlerinin "zor çocuk" tanımına giren genel özellikleri sıralayabildikleri, ancak "zor çocuk" kavramını tam anlamıyla açıklayamadığı görülmüştür. "Zor çocuk", mizaç ile ortaya çıkan ve zamanla dengelenebilen aşırı özelliklerin varlığı ile kendini gösteren bir olgu olduğundan, aile, öğretmen ve çevre tarafından farkına varıldığında kolaylaşan bir sürece dönüşmektedir. Bu bilinçle, bu çalışmada zor çocukların hayatında bir farkındalık oluşturma amacı da güdülmüştür.

Anahtar sözcükler: Nitel Araştırma, sınıf öğretmeni, zor çocuk

SINIF ORTAMININ ETKİLİ DÜZENLENMESİNİN ÖĞRETİME ETKİSİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Ecem SATILMIŞ, Özel Nar İlkokulu, ecem_fns@hotmail.com

ÖZET
Eğitim-öğretim sürecini etkileyen değişkenler mevcuttur. Bunların başında sınıf yönetimi gelmektedir. Buna bağlı olarak sınıfın fiziksel ortamının etkili düzenlenmesi eğitim öğretim sürecinin başarılı olmasında temel etkenlerden biridir. Sınıf ortamının düzenlenmesinde en önemli rol öğretmenlerin ve yöneticilerindir. Öğretmenlerin ve yöneticilerin, sınıf ortamının etkilerini dikkate alarak düzenleme yapması eğitim-öğretimin etkinliğini arttırmaktadır. Bu araştırma sınıftaki fiziksel değişkenlerin, olumlu öğrenme ortamı oluşturmadaki ve öğrencilerin öğretim hedeflerine ulaşmasındaki önemini vurgulamaktadır.

Anahtar sözcükler: Sınıf ortamı, fiziksel değişkenler, etkili öğretim

SINIF VE BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI İSTENMEYEN DAVRANIŞLARLA BAŞ ETME YOLLARI

Yrd. Doç. Dr. Sibel GÜVEN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, s_guven@comu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi İrem ÖZDEL, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, iremozdel@gmail.com

ÖZET
Sınıf yönetimi, sınıfta hedefler doğrultusunda öğretim ve öğrenmenin oluşması için öğretmenin öğrenme çevresi ve öğrenci davranışlarını düzenlemesi, kontrol etmesi ve değiştirmesiyle ilgili teknik ve etkinlikler bütünüdür. Farklı özelliklere sahip bireylerin oluşturduğu sınıfların, yönetiminde öğretmenler zaman zaman olumsuz bir takım davranışlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Okulda eğitsel çabaları engelleyen her türlü davranış, istenmeyen davranış olarak adlandırılır. İstenmeyen davranışlar sınıflandırılırken dört temel ölçüt kullanılabilir. Bunlar; davranışın, öğrencinin kendisin ya da sınıftaki arkadaşlarının öğrenmesini engellemesi; davranışın öğrencinin kendisi ya da arkadaşlarının güvenliğini tehlikeye sokması; davranışın, okulun araç ve gereçlerine ya da arkadaşlarının eşyalarına zarar vermesi; davranışın, öğrencini diğer öğrencilere sosyalleşmesini engellemesidir Sınıftaki istenmeyen davranışlar; sınıf düzenini ve eylemlerini bozar, amaçlara ulaşmayı engeller ve özellikle zaman kaynağının kötü kullanımına neden olur. Sınıf öğretmenlerinin ve branş öğretmenlerinin öğrencileri tanıma ve beraber zaman geçirme olgularının birbirinden farklı olması, bu öğretmenlerin sorunların çözümünde farklı yöntemler kullanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle bu çalışma, sınıf ve branş öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen davranışlarla baş etme yollarının belirlenebilmesi amacı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma

evrenini 2015-2016 yılı eğitim öğretim yılı bahar döneminde Çanakkale ili ilköğretim okullarında görev yapan sınıf ve branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırmada veriler, standartlaştırılmış görüşme tekniği olan Sabit format anket görüşmesi ile elde edilmiştir. Öğretmenlerden elde edilen veriler SPSS 15 yardımı ile çözümlenmiştir. Bulgulara ilişkin sonuçlar değerlendirme aşamasında olup, araştırma bulguları literatür ışığında tartışılacak ve ilgililere önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: İstenmeyen davranış, öğretmen, sınıf yönetimi

SINIF YÖNETİMİ İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül BAYRAKTAR, Ankara Üniversitesi, aysegulfsu@yahoo.com

ÖZET

Sınıf yönetimi, sınıf içi etkinlikleri etkili bir biçimde düzenleyip sürdürebilme ve öğrenci davranışlarına rehberlik edebilme becerisi olarak tanımlanır. Önceleri sınıf yönetimi istenmeyen öğrenci davranışları üzerinde kontrolü ifade etmekteydi. Dolayısıyla öğretmenler zamanlarının çoğunu sınıf disiplinine ayırıyorlardı ve öğretme zamanı bulamamaktan şikâyet ediyorlardı. Günümüzde ise sınıf yönetimi öğrenmeyi sağlayıcı sınıf ortamının hazırlanması olarak açıklanmaktadır. Sınıfın düzenini bozan davranışları önleyici yöntemler, öğretmenlerin istenmeyen veya sınıf düzenini bozucu davranışlar meydana gelmeden önce aldıkları önlemlerdir. Öğrenci davranışlarını denetleme yöntemleri; hiçbir tepki göstermemekten, fazla süre ve çaba gerektiren büyük müdahalelere kadar değişmektedir. Sınıf yönetiminin kilit kavramlarından biri olan motivasyon, davranışı başlatan, ona yön veren, onu devam ettiren veya belli bir davranışın tercih edilmesini sağlayan güç anlamında kullanılır. Bu çalışmanın amacı 135 sınıf öğretmeninin (97 kadın ve 38 erkek) istenmeyen davranışı nasıl tanımladığını, bu davranışların nedenler olarak neleri ifade ettiklerini, en sık karşılaştıkları davranış problemlerinin neler olduğunu, onları nasıl çözdüklerini ve son olarak da öğrencileri motive etmek için neler yaptıklarını incelemektir. Çalışmanın verileri öğretmenlere verilen ve açık uçlu sorulardan oluşan bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Anket soruları araştırmacı tarafından alan taramasına ve uzman görüşlerine bağlı olarak hazırlanmış ve uygulamadan önce son halini almıştır. Öğretmenlerin çoğunun cinsiyeti kadın olarak belilenmiştir. Öğretmenlerin meslekteki kıdemleri 1 yıl ile 40 yıl arasında değişmektedir. Sekiz öğretmen istenmeyen davranışı tanımlamamış, 10 öğretmen ise ilgisiz yanıt vermiştir. Istenmeyen davranışın tanımlanmasında 20 farklı cevap verilirken bunların içinde en popüler olanları dersin akışını bozan ve öğrenmeyi engelleyen davranışlar (51) ve sınıf kurallarına aykırı olan davranışlardır (25). Istenmeyen davranışların nedenlerinin neler olabileceği sorulduğunda 7 öğretmen soruyu boş bırakmış 1 öğretmen ise ilgisiz cevap vermiştir. Bu soru ile ilgili 50'nin üzerinde sebep listelenirken bunların içinde en sık bahsedilen nedenler aileden kaynaklanan nedenler (54) ve öğrencilerin derse ilgi duymamasıdır (29). Öğretmenlerin en sık karşılaştıkları davranış problemlerinin neler olduğu (en sık karşılaştıkları 10 tane istenmeyen davranış) sorusuna verdikleri cevaplar 70'in üzerinde istenmeyen örneği listelemektedir. Bu soruyu 14 öğretmen boş bırakırken öğretmenlerin listeledikleri örneklerden 64'ü konuyla ilgil olmadığı için ilgisiz kategorisinde kodlanmıştır. En sık karşılaşılan istenmeyen davranışlar öğretmenin ders anlatırken öğrencilerin sürekli ya da zamansız-yersiz konuşmaları (75) ve söz almadan konuşmalarıdır (42). Deneyimledikleri sorunları nasıl çözdükleri sorusunu 15 öğretmen yanıtlamazken geriye kalan öğretmenlerin cevaplarındaki çeşitlilik 70'in üzerindedir. Öğretmenlerin cevaplarındaki sıklıklara bakıldığında en çok kullandıkları yöntemler öğrencilerle birebir görüşme (41) ve sınıf kurallarını hatırlatma ya da beraber kural oluşturmadır (25). Aynı zamanda öğretmenlerin %10'u davranışçı yaklaşımın önerdiği ödül ve ceza yöntemini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Son olarak öğretmenlerden öğrencilerini motive etmek için neler yaptıklarını listelemeleri istenmiştir. 14 öğretmen bu soruyu boş bırakmış 8 öğretmen ise ilgisiz yanıtlar vermiştir. Öğrencileri motive etmek için öğretmenler tarafından en sık kullanılan yöntemler gene davranışçı yaklaşım tarafından önerilen ödül verme (41) ve övmedir (29). Bunun yerine teşvik etme hiç kullanılmazken model olmaya çalışma (1), dönüt verme (2), adil olma (1), güvenli bir öğrenme ortamı sağlama (1), beden dilini etkili kullanma (1), öğrencilere güvenmek (1), empati kurmak (1), öğrencilerin fikirlerine değer vermek (1) ve demokratik bir sınıf ortamı oluşturma (1) gibi daha çağdaş ve etkili yöntemler çok az öğretmen tarafından listelenmiştir.

Anahtar sözcükler: Öğretmen görüşleri, sınıf öğretmenliği, sınıf yönetimi

SINIFTA MATEMATİKSEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNE SAHİP BİR ÖĞRENCİ

Doç. Dr. Esin ACAR, Adnan Menderes Üniversitesi, esinnacar@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Aylin YILMAZ, Adnan Menderes Üniversitesi, aylinnyilmz@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, matematiksel öğrenme güçlüğüne sahip bir öğrencinin soruları çözerken nasıl akıl yürüttüğü, bunun yanı sıra bulunduğu sınıfta hissettikleri, derse yönelik düşünceleri, başarısız olma sebepleri olarak gördüklerinin anlaşılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda üst sosyoekonomik düzeyde bulunan bir ilkokulda matematiksel öğrenme güçlüğü çeken bir öğrenci gözlemlenmiş ve klinik görüşmeler yapılmıştır. Kendisiyle klinik görüşme yapılan öğrencinin zekâ düzeyi, sınıf ortalamasından farklılık göstermemektedir. Bu görüşmelerde öğrencinin matematiksel işlemleri yaparken nasıl bir sıra izlediğine bakılmış, görüşmelerde ise bulunduğu sınıfta matematik dersi işlenirken öğretmenin sınıf yönetimini nasıl sağladığı, sınıf iklimini nasıl oluşturduğu sorgulanmış, bu öğrencinin sınıf iklimini nasıl etkilediği video ile kayıt alınarak gözlemlenmiştir. Elde edilen veriler analiz edilmiş, öğrencinin soruları çözerken mantık yürütemedikleri, buna rağmen arkadaşlarıyla birlikte daha iyi öğrendiği bulgusuna ulaşılmıştır. Matematiksel öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciye öğretmen tarafından sınıf içinde aynı ödevlerin verilmesi de gözden kaçmamıştır. Ayrıca ilginç bir şekilde derste öğretmenin kendisine daha basit düzeyde sorular yaptırmasından sıkıldığı da yorumlanmaya değer bulundu. Bu öğrenme güçlüğüne sahip çocuğun sınıf iklimini ve sınıf yönetimini olumsuz bir şekilde etkilemediği, sınıf iklimini oluşturmada ve öğrenmenin sağlanabilmesi için sınıfta yönetimi sağlamada asıl belirleyicinin öğretmen olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak öğretmenin matematiksel

öğrenme güçlüğüne sahip öğrencinin bulunduğu bir sınıfta iklimi oluşturmada ve olumlu hale getirmede özel bir çaba harcanmamıştır. Öğretim yaparken kullanılan yöntem ve teknik çeşitliliğine de dikkat edilmemiştir.

Anahtar sözcükler: Matematiksel öğrenme güçlüğü (Dyscalculia), sınıf iklimi, sınıf yönetimi

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN DUYGUSAL ZEKA YETERLİKLERİNİ MESLEĞİNDE KULLANMA DÜZEYLERİ İLE BENİMSEDİKLERİ SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yrd. Doç. Dr. Nazike KARAGÖZOĞLU, Bozok Üniversitesi, nazike.karagozoglu@bozok.edu.tr

ÖZET

Duygusal zeka, bireyin kendi duygularını tanıma, doğru ifade edebilme ve yönetebilmesinin yanında insanlarla ilişkilerinde başkalarının duygularını anlayabilme, empati kurabilme ve uyum sağlayabilme gibi becerileri kapsar. Duygularını kontrol edebilen insanlar günlük yaşamlarında daha mutlu, sosyal ve başarılı olabilirken duygularını yönetmede başarısız olan insanlar ise yaptığı işe odaklanamama, stres durumları ile başa çıkamama gibi sorunlar nedeniyle daha mutsuz olabilmektedirler. İnsanların duygusal zeka ile ilgili becerilere sahip olma düzeyleri kişisel yaşamlarını etkilediği kadar yaptıkları işin kalitesini de etkilemektedir. Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin duygusal zeka yeterliklerini mesleğinde kullanma düzeyleri ile benimsedikleri sınıf yönetimi modelleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Çalışmada ayrıca Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin duygusal zeka yeterliklerini mesleğinde kullanma düzeyleri ve sınıflarında kullandıkları sınıf yönetimi modellerinin cinsiyet, yaş, kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırma, ilişkisel tarama modelinde, nicel bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini, 2015–2016 öğretim yılında Ankara ili Keçiören ilçesinde bulunan ortaokullarda görev yapan 100 Sosyal Bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin duygusal zeka yeterliklerini mesleğinde kullanma düzeylerini ölçmek için Titrek (2004)'in "Öğretim Üyelerinin Duygusal Zeka Yeterliklerini İş Yaşamında Kullanma Sıklığı Ölçeği", benimsedikleri sınıf yönetim modellerini belirlemek için Şentürk (2006) tarafından geliştirilen "Öğretmenlerin Kullandıkları Sınıf Yönetim Modelleri Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde ortalama, standart sapma, t –testi, tek yönlü varyans analizi ve Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Araştırmadan elde dilen verilerin analiz çalışmaları devam etmekte olup elde edilecek sonuçların, sınıf yönetimine ilişkin yapılacak çalışmalara ışık tutacağı öngörülmektedir.

Anahtar sözcükler: Duygusal zekâ, sınıf yönetimi, sosyal bilgiler

THE WORK OF THE NATURAL VOICE AND VIDEO MADE FROM LISTENING TO UNDERSTANDING THE EFFECT OF COMPARISONS

Yüksek Lisans Öğrencisi Gökhan ÖZMEN, Mersin Üniversitesi, flankes01.49@hotmail.com
Doç. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA, Mersin Üniversitesi, serdarhan@gmail.com

ABSTRACT

One of the language skills that would make communication meaningful is the skill of listening. Listening, with the technological advances of the communication age when it is popular during this time, the language skills that are used. Depending on the use of active listening skills in Turkish teaching studies; In children, focusing on and consideration for the interests and needs is important in terms of keeping their confidence. In this research, reading the rest of the natural voice made from video students' understanding of the impact of the level is intended to be exposed. Prepared in accordance with this purpose ,research,quasi-experimental type is figured out. Work, in the academic year 2015-2016, in an elementary school in the center of Mersin province was conducted with 19 students who are enrolled in the 2nd class. Related to this research, selected texts from Turkish book made the students work of listening. Before begining work, the students were informed about the study. Evaluation of the data, success test consisting of open-ended and multple choice questions which the researchers developed was used. Three week trial sudies in accordance with the opinion of the classroom teachers are arranged. Research, trial studies, together with a total of 10 weeks were performed. In the 7week of the study, according to the findings made in the work of listening to the natural voice and average of while listening to the video has been made from the average 59.47 to 69.26. There is a difference between averages close to 10 points. In the study, listening to the natural voice from the video made listening to made of the work, according to the research to be more effective in studies with nude tones, the students listened carefully to the teacher, and the sound more clearly understood, attention is scattered and less of them every week, with scores rising they produced the results that have been achieved.

Key Words: Elementary school, listening, naked audio, understanding, video listening from

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTABINDAKİ METİNLERİN OKUNABİLİRLİĞİ

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül TURAL, Bartın Üniversitesi, atural@bartin.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, aysederya@bartin.edu.tr

ÖZET
Bir ders olarak sosyal bilgiler, çocukları hayata hazırlama, okulda öğrenilen bilgilerin okul dışındaki hayata doğru biçimde aktarılabilmesinde oldukça önemli bir paya sahiptir. Bu bağlamda sosyal bilgiler ders kitaplarının da bu temel amaca hizmet eder nitelikte olması beklenmektedir. Yapılandırıcı yaklaşım temelli hazırlanan sosyal bilgiler ders kitaplarında çocukları hayata hazırlayıcı çeşitli örnek metinler ve görseller yer almaktadır. Bu araştırmada 'metin' boyutu çalışmanın ana unsurunu teşkil etmektedir. Kitapta yer alan metinlerin çocukların birey ve grup olarak seviyelerine göre okunabilirlik düzeyinin uygun olması beklenmektedir. Bu beklenti neticesinde ilgili alan literatüründe çeşitli okunabilirlik formülleri bulunmaktadır. Okunabilirlik formüllerinden kasıt, incelemeye konu olan metnin kolay-orta-zor gibi çeşitli sınıflamalara tabi tutulması yoluyla okunabilirlik düzeyine uygun olup olmadığının belirlenmeye çalışılmasıdır. Okunabilir kabul edilen bir metin aynı zamanda anlaşılabilir ve anlamlandırılabilir de olmalıdır. Okunabilirlik ve daha temelde okuma- anlama çalışmaları dil ile ilgili kavramlar olup ülkemizde son yıllarda literatürde önemli yer tutmaktadır. Bu doğrultuda sosyal bilgiler alanında kitaplardaki metinlerin okunabilirliği açısından çalışma önemli görülmektedir. Bu araştırmanın amacı ilkokul 4. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yer alan metinlerin okunabilirliğinin tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda doküman analizi yöntemi kullanılarak ilkokul 4. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabı içerisinde yer alan metinler incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre metinler okunabilirlik düzeyi çok kolay- kolay- orta güçlükte- zor- çok zor olarak sınıflandırılmıştır. Sonuçlar tablolaştırılıp yorumlanmıştır.
Anahtar sözcükler: Metin, okunabilirlik, sosyal bilgiler

4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLERİN ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETMENLERİN KULLANDIKLARI ÖĞRETİM ARAÇ GEREÇ VE MATERYALLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Doç. Dr. Mehmet Akif SÖZER, Gazi Üniversitesi, akif@gazi.edu.tr
Arş. Gör. Eyüp BOZKURT, Fırat Üniversitesi, ebozkurt@firat.edu.tr
Öğretmen Hilal BOZKURT, Karakoçan Milli Eğitim Müdürlüğü, hilalsolen@hotmail.com

ÖZET
Eğitim- öğretim sürecini etkili hale getirmek, öğrenmede kalıcılığı sağlamak amacıyla öğretim araç-gereç ve materyalleri kullanılmaktadır. Öğretmenler bu öğretim araç- gereç ve materyalleri belirlerken işleyeceği konuya ve sınıfın yapısına göre karar vermektedir. Bu sebeple öğretmenler farklı materyaller tasarlayarak, farklı öğretim araç ve gereçleri kullanarak dersi daha etkin hale getirmeye çalışmaktadır. İlkokul çocukları somut işlemler döneminde olduğu için değerler çocuklara soyut gelmekte ve bazen söyleneni anlamada yada anlamlandırmada zorluklar yaşamaktadırlar. Bu sebeple değerler eğitimi gerçekleştirilirken öğretim araç- gereç ve materyallerine çok fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışma 4. sınıf sosyal bilgiler dersi programında yer alan değerlerin öğretiminde öğretmenlerin kullandıkları öğretim araç- gereç ve materyallerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma tarama modelinde olup betimsel bir nitelik arz etmektedir. Araştırmanın evrenini sınıf öğretmenleri, örneklemini ise 2015-2016 eğitim öğretim yılında Elazığ, Mardin ve Malatya illerinde görev yapan 204 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formuyla elde edilmiştir. Anket formu İlkokul Sosyal Bilgiler dersi programında yer alan değerler ve literatürde geçen öğretim araç-gereç ve materyalleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Anket formu toplam 2 bölümden oluşmaktadır. Anket formunun birinci bölümünde demografik veriler bulunmakta ve bu demografik verilere dayalı olarak görüş maddeleri karşılaştırılmıştır. Anketin ikinci bölümünde ise sosyal bilgiler programında yer alan 22 tane değer ve 8 tane öğretim araç-gereç ve materyalin bulunduğu bir form oluşturulmuştur. Araştırmadan elde edilen verileri çözümlemede "aritmetik ortalama", "yüzde" ve "frekans" kullanılmıştır.
Anahtar sözcükler: Araç- gereç ve materyal, değerler ve öğretim materyalleri, değerler eğitimi

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEKİ "ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI" ÜNİTESİNİN İŞLENMESİNDE KAVRAM HARİTALARI, YAPILANDIRILMIŞ GRİD VE TANILAYICI DALLANMIŞ AĞAÇ TEKNİKLERİNİN KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN TUTUM VE AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Sevda ÇETİNKAYA, Mustafa Kemal Üniversitesi, scetinkaya@mku.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Deniz KUDAY, Mustafa Kemal Üniversitesi, denizkuday14@gmail.com

ÖZET
Bu araştırma kavram haritası, yapılandırılmış grid ve tanılayıcı dallanmış ağaç tekniklerinin ortaokul 6. sınıf sosyal bilgiler dersindeki ''Ülkemizin Kaynakları'' ünitesinin işlenmesinde kullanılmasının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumuna ve akademik başarısına etkisini incelemek amacıyla yapılacaktır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılacaktır. 2015-2016 eğitim ve öğretim yılını kapsayan araştırma, Hatay ilinin Antakya merkez ilçesinde bulunan Özbuğday Ortaokulu'nda öğrenim gören 6. sınıf öğrencileriyle yapılacaktır. Araştırmanın örneklemini temsil edecek olan, birbirine denk deney ve kontrol grupları seçilecektir. Bu denkliği sağlayabilmek için her iki gruba başarı testi ön test olarak uygulanacaktır. Araştırmada öğrencilerin sosyal bilgilere yönelik tutumlarını ölçmek için ise Sosyal Bilgiler Dersi tutum anketi

ön test olarak uygulanacaktır. Araştırma süresince dersler kontrol grubunda geleneksel öğretim etkinlikleriyle yürütülecektir. Deney grubunda ise dersler, araştırmacı tarafından hazırlanan kavram haritası, yapılandırılmış grid ve tanılayıcı dallanmış ağaç örnekleri kullanılarak yürütülecektir. Bu teknikler derslerin farklı süreçlerinde kullanılacaktır (Giriş, Öğrenme-Öğretme Süreci ve Değerlendirme). Süreç sonunda araştırmacılar tarafından geliştirilen başarı testi öğrencilere son test olarak uygulanacaktır. Ayrıca uygulama sonucunda öğrencilerin sosyal bilgilere yönelik tutumlarını ölçmek için Sosyal Bilgiler Dersi tutum anketi son test olarak uygulanacaktır. Araştırma süresince elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS istatistik programı kullanılacaktır. Deney ve kontrol gruplarının notları arasında fark olup olmadığı MANOVA testi ile kontrol edilecektir.

Anahtar sözcükler: Akademik başarı, kavram haritası, sosyal bilgiler, tanılayıcı dallanmış ağaç, yapılandırılmış grid

7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ TARİH KONULARI İÇİN CBS İLE ÖRNEK MATERYAL GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Öğretmen Levent KARACA, Milli Eğitim Bakanlığı, levent.karaca-48@hotmail.com
Öğretmen Kemal DURUSU, Milli Eğitim Bakanlığı, durusukemal@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, Coğrafi Bilgi Sistemleri'nin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Temel Eğitim 7. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Türk Tarihinde Yolculuk Ünitesinde yer alan: Türkiye Selçukluları döneminde Türklerin siyasal mücadeleleri ve kültürel faaliyetlerinin Anadolu'nun Türkleşme sürecine katkılarını değerlendirir. kazanımıyla ilişkili öğrenme-öğretme materyallerinin nasıl hazırlanabileceği anlatılmaktadır. Çalışma ile Coğrafi Bilgi Sistemlerinin sosyal bilgiler dersinde nasıl kullanılabileceği hakkında öğretmenlerin fikir sahibi olmaları amaçlanmıştır. Kazanımın işlenmesinde dikkate alınan I. Türk Beylikleri Dönemi ve Beyliklere ait mimari eserler öğrenciler tarafından sıklıkla karıştırılmaktadır. Bu aşamada harita kullanımının önemi ortaya çıkmaktadır. Harita kullanmanın sosyal bilgiler dersinde öğrenmenin kalıcılığının artırdığı bilinmektedir. Ancak harita kullanımında öğrencinin çok aktif olmaması ve öğretmenin daha çok ön planda olması öğrencileri süreç dışında bırakmaktadır. Bu noktada etkileşimli tematik haritalar hazırlanıp, bilgisayar destekli olarak konunun işlenmesinin, öğrencilerin ilgisini artırmada faydalı olacağı varsayılmaktadır. Coğrafi Bilgi Sistemleri etkileşimli tematik haritaların hazırlanması için uygun bir programdır. CBS(Coğrafi Bilgi Sistemleri) sayesinde I. Türk beylikleri haritası üzerinde istenilen yere ilgili bir internet bağlantısı ekleme, fotoğraf ve video bağlantısı kurma, mimari eserler veya beylikler hakkında önemli bilgileri ekleme ve güncelleme yapılabilmektedir. Çalışma deneysel bir çalışma değildir. Belirtilen kazanım için CBS ile örnek öğretim uygulaması ve materyali geliştirme çalışmasıdır. Hazırlanan bu CBS(Coğrafi Bilgi Sistemleri) uygulama ve materyalleri sayesinde öğrenciler öğrenme-öğretme sürecine daha aktif katılabilecekleri ve derse olan motivasyonlarının artacağı düşünülmektedir. Bu materyaller öğretmenin öğretim faaliyetini kolaylaştıracaktır. Teknolojinin hızla gelişmesi, Sosyal Bilgiler dersinde modern öğretim uygulamaları ve materyal eksikliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi açısından CBS(Coğrafi Bilgi Sistemleri) katkı sağlayacaktır.

Anahtar sözcükler: Coğrafi bilgi sistemleri, sosyal bilgiler, sosyal bilgiler öğretimi, tarih konuları

BAZI MİLLETLERE MENSUP KİŞİLERİN (AMERİKAN, KORELİ, ÇİNLİ, HİNT, TÜRK, LATİN) VATANDAŞLIK EĞİTİMİ KAPSAMINDA ÇEŞİTLİLİK KAVRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Dr. Melike FAİZ, Gazi Üniversitesi, melikefaiz@gmail.com
Doç. Dr. Cengiz DÖNMEZ, Gazi Üniversitesi, cdonmez@gazi.edu.tr

ÖZET

Günümüzde eğitimin en önemli amaçlarından / sorunlarından birisi ülkesine faydalı aktif vatandaşlar yetiştirmektir. Aktif vatandaşların yetişmesini sağlamak ise vatandaşlık eğitiminden geçmektedir. Vatandaşlık eğitimi, vatandaşın güncel olaylara yönelik bilgi sahibi olması, toplumda aktif ve topluma karşı hak ve sorumluluklarını bilmesi, bireysel ve toplumsal ahlak kazanması, genel ve bireysel anlamda bunların kazandırılması olarak belirtilmiştir. Vatandaşlık eğitimini gerçekleşmesini sağlayan parçalarından birisi ise siyaset okuryazarlıktır. Siyaset okuryazarlık vatandaşın kendini toplumda aktif kılabilmesi için gerekli olan bilgiye ve tutuma / eğilime sahip olması ve bu doğrultuda gereken beceri / davranışları gerçekleştirebilmesi anlamına gelmektedir. Siyaset okuryazarlığının bir parçası olan çeşitlilik ise din, dil, ırk ve ten rengi başta olmak üzere bunun gibi unsurlar çerçevesinde insanların farklılaşması anlamına gelmektedir. Çeşitlilik çok uluslu toplumlarda çok önemli bir yere sahiptir. Bu anlamda farklı uyruklu bireylerin çeşitliliğe bakış açısını belirmek oldukça önemlidir. Bu doğrultuda çalışmada 7 farklı uyruğa (Latin, Amerikan, Çinli, Arap, Koreli, Türk ve Hint) sahip üçer kişiden toplam 21 kişiyle görüşme yapılmış ve görüşmede bireylerin çeşitlilik kavramına nasıl baktıkları ve bu kavramdan ne anladıkları sorulmuş böylelikle onların bakış açısı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu yönüyle çalışma niteldir. Çalışmadan elde edilen bulgular nitel analiz yöntemlerinden betimsel analiz yöntemiyle kategori ve temalarla ortaya konulmuştur. Bu bağlamda çalışmanın sonucunda milletler farklılaşmanın doğal bir süreç olduğunu, herhangi bir grubun diğerinden üstün ya da düşük olmadığını belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Çeşitlilik, millet, siyaset okuryazarlık, vatandaş, vatandaşlık eğitimi

COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ İLE 6. SINIF SOSYAL BİLGİLER TARİH KONULARININ ÖĞRETİMİ İÇİN ÖRNEK MATERYAL GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Öğretmen Levent KARACA, Milli Eğitim Bakanlığı, levent.karaca-48@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde CBS(Coğrafi Bilgi Sistemleri) ile örnek öğretim uygulaması ve materyal geliştirmenin nasıl yapılabileceği anlatılmaktadır. Bu kapsamda 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı İpek Yolunda Türkler Ünitesi: Görsel ve yazılı materyallerden yararlanarak İslamiyet'in ortaya çıkışı ve yayılışını inceler. Kazanımıyla ilişkili materyal ve öğretim uygulaması hazırlanmıştır. Etkinlik temelli olarak Coğrafi Bilgi Sistemlerinin sosyal bilgiler

dersinde nasıl kullanılabileceği hakkında sosyal bilgiler öğretmenlerinin bilgi ve fikir sahibi olmaları amaçlanmıştır. Çalışma ampirik bir çalışma değildir. Sosyal bilgiler dersi için örnek materyal ve öğretim uygulaması hazırlama çalışmasıdır. İlgili kazanımda belirtildiği gibi İslamiyetin ortaya çıkışı ve yayılışı görsel materyaller ile desteklenerek anlatılması gerekmektedir. Bu noktadaki ihtiyacı karşılayacağı düşünülerek, Coğrafi Bilgi Sistemleri Programı ile İslamiyetin yayılışını gösteren katmanlı, tematik haritalar hazırlanmıştır. Tarihsel akışa göre hazırlanan bu katmanlar, İslamiyetin ortaya çıktığı dönemden başlayarak, Dört Halife Dönemi, Emevi ve Abbasi Dönemlerindeki yayılışı şeklinde haritalandırılmıştır. Bu materyal ve uygulama öğrencilere daha aktif bir öğrenme yaşantısı sunmaktadır. Haritaların üzerine dönemlerle ilgili fotoğraf ve bilgiler eklenmiştir. Ayrıca yayılış dönemleriyle ilgili internet bağlantısı(link) sayesinde dönemle ilgili video, tablo veya grafik vb. de eklenebilmektedir. Hazırlanan bu haritalar üzerinde istenildiği zaman güncelleme imkanı da bulunmaktadır. Aynı zamanda CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri), sosyal bilgiler dersi konularıyla ilişkili çok sayıda materyal ve öğretim uygulaması hazırlama fırsatı sunmaktadır. Bu sayede: Öğretmenin, öğrenmeyi sağlama faaliyetini kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Bilişim teknolojileri öğrenme - öğretme faaliyetlerinde çok önemli hale gelmiştir. Sosyal Bilgiler Öğretiminde, bilişim teknolojilerine dayalı materyal ve öğretim uygulamalarının eksikliğini giderme noktasında Coğrafi Bilgi Sistemlerinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Coğrafi bilgi sistemleri, etkinlik temelli, sosyal bilgiler, sosyal bilgiler öğretimi, tarih konuları

HAYAT BİLGİSİ DERSİ DÜNYAYA, SOSYAL BİLGİLER DERSİ AHTAPOTA BENZER

Yrd. Doç. Dr. Selçuk ŞİMŞEK, Pamukkale Üniversitesi, selcuk48@gmail.com
Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, vesile@pau.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Denizli ilinde MEB'e bağlı ilköğretim kurumlarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin ve Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin "Hayat Bilgisi dersi ve Sosyal Bilgiler dersi" ve bu derslerin öğretimi kavramlarına ilişkin oluşturdukları metaforların belirlenmesi amaçlanmıştır. Metaforlar, bir kavramın farklı şekilde tanımlanmasını, benzetme yönüyle betimlenmesini ve ayrıca bir kavramın olduğundan farklı bir boyutta görülüp yorumlanmasını sağlar (Tompkins ve Lawley, 2002). Betimsel araştırma deseninin tercih edildiği bu çalışmada öğretmenlerin Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersine ve bu derslerin öğretimine yönelik zihinsel imgelerini rahat ve yaratıcı bir şekilde oluşturabilmelerine fırsat vermek amacıyla açık uçlu form kullanılması tercih edilmiştir. Çalışma grubunu her iki alandan toplam 176 öğretmen oluşturmaktadır. Grubun 100 tanesini Sınıf öğretmeni ve 76 tanesini Sosyal Bilgiler dersi öğretmeni oluşturmuştur. Veri toplamak için kullanılan açık uçlu formun birinci bölümünde kişisel bilgiler ikinci bölümünde ise sınıf öğretmenleri için "Hayat Bilgisi dersi….. benzer. Çünkü…." ve "Hayat Bilgisi dersinin öğretimi…… benzer. Çünkü…" şeklinde sorular yer alırken Sosyal Bilgiler dersi öğretmenleri için "Sosyal Bilgiler dersi….. benzer. Çünkü…." ve "Sosyal Bilgiler dersinin öğretimi….. benzer. Çünkü…." şeklinde sorular yer almıştır. Verilerin analizi içerik analiziyle yapılmaktadır. Hali hazırda geçersiz veriler ayıklanmış ve analize 85 Sınıf öğretmeninin verileri ve 51 Sosyal Bilgiler dersi öğretmeninin verileri ile devam edilmektedir. Her iki öğretmen grubundan toplam 40 tane form eksik bilgi ve benzetme yönünün bulunmaması gibi sebeplerden dolayı ayıklanmıştır.

Anahtar sözcükler: Hayat bilgisi, hayat bilgisi öğretimi, metafor, sosyal bilgiler, sosyal bilgiler öğretimi

İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN ARA DİSİPLİNLERE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Filiz ZAYİMOĞLU ÖZTÜRK, Ordu Üniversitesi, filizzayimogluozturk@odu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilköğretim 4-5-6-7. sınıf Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan ara disiplinlere yönelik sınıf öğretmenlerinin ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Bu araştırma kapsamında ilköğretim okullarında okutulan sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan ara disiplinlerden öğretmenlerin haberdar olma durumları ve araştırmaya katılan öğretmenlerin ara disiplinlere derslerinde yer verme durumları ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Ordu ilinde bulunan ilkokulların 4. Sınıflarında görev yapan 4 sınıf öğretmeni ve ortaokulların 5-6 ve 7. Sınıflarında görev yapan 8 sosyal bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Odak grup görüşmesi tekniği ile toplanan veriler gönüllülük esasına dayanarak, ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Daha sonra elde edilen veriler yazılı metin haline getirilerek deşifre edilmiş ve betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz doğrultusunda görüşme soruları dikkate alınarak tematik çerçeve oluşturulmuş, araştırmaya katılanların görüşme sorularına verdikleri yanıtlardan alt temalar oluşturulmuş ve katılımcıların görüşleri kodlanarak veriler sınıflandırılmıştır. Alt temaların hangi sıklıkta tekrar ettiği hesaplanarak frekans olarak sunulmuştur. Ayrıca katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak temalar çarpıcı görüşler ile desteklenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin ara disiplinler konusunda sınırlı bilgiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler programın yoğun olması, zaman kaygısı ve programı yetiştirme telaşı gibi sebeplerden dolayı ara disiplinlere derslerinde çok fazla yer veremediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğu ara disiplinlerin önemli ve gerekli olduğunu düşünmektedir; öğretim programı hafifletilirse, süre sıkıntısı ortadan kaldırılırsa ve ara disiplinler konusunda gerekli bilgilendirmeler yapılırsa, derslerinde ara disiplinleri işe koşabileceklerini belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Ara disiplinler, odak grup görüşmesi, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRESEL TUTUMLARI

Öğretmen Rafiye AYDIN, Eskişehir Nasrettin Hoca İlkokulu, rafiyeozkanaydin@gmail.com
Arş. Gör. Z. Melis DEMİR, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, zmelisdemir@gmail.com

ÖZET
Eğitime ilişkin kazanımlar öğrencilere ne kadar erken yaşta kazandırılırsa, ileride kalıcı olması ve uygulamaya konulması da o derecede daha kolay ve düşük maliyetli olabilmektedir. Öğrencilere kazandırılacak çevreye yönelik olumlu tutumların erken yaşta olması da bu açıdan önem arz etmektedir. Çünkü erken yaşta çevreye karşı kazanılan olumlu tutumların gelecekte devam edeceği çeşitli araştırmalarda özellikle vurgulanmaktadır. Bu araştırmanın amacı ilkokul 3. Sınıfların çevreye yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğunu tespit ederek, sonraki dönemlerde çocukların çevre eğitiminde hangi eğilimlere öncelik verilmesi gerektiğini öğrenebilmektir. Ancak literatür taraması sonucunda ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerine yönelik çevre tutumu ölçen çeşitli ölçeklerin geliştirilmiş olduğu, ancak ilkokulun ilk yıllarına ait bu konuda herhangi bir ölçek geliştirme çalışması olduğuna rastlanmamıştır. Bu konuda Demir (2016) tarafından geliştirilen ve ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerine yönelik "biliş, duyuş ve davranış" boyutlarını içeren tek çevre tutum ölçeği bu çalışmadaki veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bu amaçla araştırmacılardan biri tarafından geliştirilen çevre tutum ölçeği, bir ilkokuldaki 97 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalama; t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. İkili küme karşılaştırmalarında "bağımsız gruplar t-testi", ikiden fazla grupların karşılaştırmalarında ise "tek yönlü varyans analizi (Anova) test tekniği" uygulanmıştır. Ölçeğe ilişkin verilerin çözümlenmesinde anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Elde edilen sonuçlara göre ilkokul 3. Sınıf öğrencilerinin çevre tutumları düşük düzeydedir. Çalışmada buna uygun önerilere yer verilmektedir.
Anahtar sözcükler: Çevre eğitimi, çevresel tutum, ilkokul

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğretmen Mehmet KARA, Milli Eğitim Bakanlığı, martin-mavi@hotmail.com

ÖZET
Eleştirel düşünme genelde, gerçeği nesnel bir şekilde algılama sürecidir. Ancak gerçekler bize göründüğü gibi olmayabilir. Bu nedenle eleştirel düşünme, gerçeği bütün olarak tüm olumlu ve olumsuz, bize görünen ve görünmeyen yönleriyle araştırıp, onun hakkında bir yargıya varmadır. Eleştirel düşünme bilgiye dayalı akıl yürütme sürecidir. Ancak bilgilenme süreci kritik bir süreçtir. Bu süreçte bilgilerin kaynaklarının sorgulanması, bilgiyi farklı kaynaklardan sorgulayarak çapraz kontrollerin yapılması, sayıltıların ve önyargıların belirlenmesi gerekir. Eleştirel düşünen kişi, niçin ve nasıl düşündüğünün farkındadır. Yalnızca kendi düşünme süreçlerinin farkında değil, başkalarının düşünme süreçlerini de göz önünde bulundurur. Eleştirel düşünme becerisi, her bireyde var olmayan ve eğitim aracılığı ile kazandırılıp geliştirilebilen özel bir niteliktir. Günümüzde bireylerin bu becerisinin geliştirilmesine oldukça önem verilmektedir çünkü eleştirel düşünme becerisi gelişmiş olan bireyler; çeşitli kaynaklarda yer alan bilgileri karşılaştırabilirler ve bu bilgilerin hangilerinin yanlış ve yanlı hangilerinin doğru ve tarafsız olduğunu kolaylıkla anlayabilirler, tum kaynaklardan ihtiyac duydukları bilgileri rahatlıkla alabilirler ve kendi kendilerine bilgilenebilirler ayrıca değişik kaynakların kendi cıkarları doğrultusunda benimsetmeye çalıştığı bilgilerden olumsuz etkilenmezler. Bu araştırma, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı, Diyarbakır ili Silvan ilçesindeki köy okullarının 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan 49 erkek ve 53 kız öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama amacıyla, bir adet "kişisel bilgi formu" ve Görücü (2014) tarafından geliştirilen ve geçerlilik ve güvenirliği yapılan "eleştirel düşünme ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin orta seviyede olduğu görülmüştür. Korelasyonlara göre eleştirel düşünme düzeyinin ders başarısı arttığında fazlalaştığı, ailenin gelir durumu, Tv izleme oranı ve kitap okuma oranı ile eleştirel okuma düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.
Anahtar sözcükler: Düşünme, eleştirel düşünme becerisi, ilkokul

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İKİ KOLONLU YAZI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Nihan TURK, Gazi Üniversitesi, nihan.aktas@gmail.com
Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, selmayel@gazi.edu.tr

ÖZET
Günümüzde eğitimin temel hedeflerine baktığımız zaman araştıran, sorgulayan, problem çözme ve düşünme becerileri gelişmiş bireyler yetiştirmek olduğunu görürüz. Düşünme; akıl yürütme, problem çözme, bir olayı inceleme, bir olayı irdeleme, yansıtma ve eleştirme gibi zihinsel süreçleri içerir. Üst düzey düşünme becerilerinden olan yansıtıcı düşünmeyi geliştiren yaklaşımlardan biri de öğrenme yazılarıdır. Öğrenme yazıları öğrencilerin kişisel tepkilerini, sorunlarını, duygularını, değişen görüşlerini, düşüncelerini, öğrenme süreçleri ve içerikle ilgili bilgilerini kaydettikleri materyallerdir. Öğrenme yazılarından olan iki kolonlu yazı türünün kullanıldığı bu çalışmada sayfa ikiye ayrılarak öğrenciler bir tarafa etkinlikten edindikleri bilgileri diğer tarafa da yansıtmalarını yazmışlardır. Sosyal bilgiler dersi "yaşadığımız yer" ünitesinde 10 hafta ve haftada 4 saat süren uygulamanın her iki saatinden sonra iki kolonlu yazı uygulaması yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı iki kolonlu yazıyı kullanan öğrencilerin bu yazı türü hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma Ankara'da bulunan bir ilkokulun dördüncü sınıfına devam eden öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini düşük akademik başarıya sahip 5 öğrenci ve yüksek akademik başarıya sahip 5 öğrenci olmak üzere toplamda 10 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımı olgu bilim (fenomenoloji) bakış açısından hareketle yürütülmüştür. Veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmış

olup, veriler üzerinden içerik analizi yapılmaktadır. Görüşmeler, görüşülen kişilerin izni alındıktan sonra ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Araştırma verileri analiz aşamasında olduğu için araştırmanın bulgular, sonuç ve öneriler kısmına daha sonra yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Düşünme, iki kolonlu yazı, sosyal bilgiler öğretimi, yansıtıcı düşünme

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNÇLİ TÜKETİCİLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Arzu ÖZAY, Giresun Üniversitesi, arzuinanc28@gmail.com
Prof. Dr. Mustafa CİN, Giresun Üniversitesi, mustafa.cin@giresun.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Gözde Bahar ÖVEÇ, Giresun Üniversitesi, gozdebaharovec@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Damla KOZAN, Giresun Üniversitesi, damlakozann@hotmail.com

ÖZET

Günümüzün tüketim çağı olduğu herkes tarafından kabul gören bir gerçektir. Bu çağ içerisinde dünyaya gelen genç nesiller daha yaşamlarının ilk anlarından itibaren tüketim kültürünün bir parçası olarak toplum içerisinde yerlerini almaktadırlar. Kaynakların sınırlı isteklerin sınırsız olduğu bu kültürün içerisinde dünyaya gelen bireyler bilinçli bir tüketici olmayı ise ilkokul yıllarından itibaren Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleri ile öğrenmektedirler. 2. ve 3. sınıf Hayat Bilgisi dersi öğretim programında yer alan becerilere bakıldığında kaynakların etkili kullanımı becerisinin kazanılmasıyla birlikte öğrencilerin bilinçli birer tüketici olma becerisini de kazanmalarının beklendiği görülmektedir. Hayat Bilgisi dersiyle kazandırılmaya başlanan bilinçli tüketici olma becerisi 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında da yer almaktadır. Sosyal Bilgiler dersi kapsamında bilinçli tüketicilik, "Üretim,Tüketim ve Dağıtım" öğrenme alanının bir konusu olarak ele alınmaktadır. Bu araştırma Giresun il merkezinde 2., 3. ve 4. sınıflarda okuyan ilkokul öğrencilerinin bilinçli tüketicilik düzeylerini belirlemek amacıyla yapılacaktır. Giresun il merkezindeki 100 ilkokul öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturacaktır. Öğrencilerin bilinçli tüketicilik düzeylerini belirlemek amacıyla bir "Bilinçli Tüketicilik Düzeyi Ölçeği " geliştirilecektir. Cinsiyet, sınıf düzeyi, ailelerin sosyo-ekonomik özellikleri değişkenler olarak belirlenecek ve veriler SPSS programı yardımıyla analiz edilecektir.

Anahtar sözcükler: Bilinçli tüketicilik, eğitim, hayat bilgisi, ilkokul, sosyal bilgiler

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVREYE İLİŞKİN ALGILARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doç. Dr. Osman YILMAZ, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, oyilmaz@mehmetakif.edu.tr
Öğretmen Ramazan PEKER, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, rzpeker@gmail.com
Öğr. Gör. Ömer SAMSUNLU, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, omersamsunlu@sdu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin çevreye ilişkin algıları ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada 4. sınıf öğrencilerinin seçilmesinin sebebi sosyal bilgiler öğretimi programında çevre bilincinin kazanılmasına yönelik kazanımlara yer verilmesidir. Ayrıca diğer bütün derslerde yer alan kazanımlar dikkate alındığında çevre eğitimi ile ilgili kazanımlar ve ders konuları birbirini destekler niteliktedir. Bunun yanında çalışmada çocukların İzmit Körfezi hakkındaki algılarının belirlenmesi, körfez ile ilgili sorunların tespiti ve bu sorunları kimlerin çözebileceğine ilişkin düşünceleri ile kendilerinin bu sorunların çözümüne yapacakları katkılar hakkında farkındalık oluşturmak açısından önemlidir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu ise 2014-2015 öğretim yılı ikinci yarıyılında Kocaeli İli İzmit İlçesi'nde kolay ulaşılabilir durum örneklemesi yöntemi kullanılarak seçilmiş üç ilkokul, ve bu okullardaki 4. sınıf şubelerinden seçkisiz olarak belirlenen üç şubede öğrenim görmekte olan 82 4. Sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma verileri Yılmaz, Bedur ve Uysal (2014) tarafından geliştirilen görüşme formunun İzmit Körfezi'ne uyarlanmasıyla elde edilen altı açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin çoğunluğunun çevre sorunu kavramına ''Kirlilik'' anlamı yükledikleri, yaşadıkları çevrede çevre sorunu olarak en çok 'Atık Maddeleri' gördükleri, İzmit Körfezi'nin öğrencilerde en çok 'Doğal Güzelliği' çağrıştırdığı, İzmit Körfezi ile ilgili sorunlar hakkında 'Atık Maddelerin' üzerinde yoğunlaştıkları, İzmit Körfezi ile ilgili sorunları öncelikli olarak 'Sivil Toplumun' çözebileceğine inandıkları, İzmit Körfezi'ne karşı kendi sorumluluklarında ise en çok 'Kirlenmeyi Önleme ve Korumayı' düşündükleri görülmüştür. Bu bulgulardan hareketle öğrencilerin yakın çevrelerini tanıdıkları ve çevrelerinde bulunan kirlenmeler ile körfezdeki kirliliğin farkında oldukları, ve bu durumdan rahatsız oldukları söylenebilir. Öğrencilerin duyarlı çevresel davranış geliştirme eğiliminde bulundukları, sorunlar karşısında bir otoriteye güven duyma eğiliminde oldukları, çevre sorunlarının çözümünün güç olmadığını düşündükleri, çevre sorunlarının çözümünde kendilerine ayrıca sorumluluk yükledikleri söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Çevre eğitimi, çevre sorunu, ilkokul öğrencileri, İzmit Körfezi

İLKOKUL SOSYAL BİLGİLER DERSİ "OKUR DOSTU" METİNLERE YÖNELİK RUBRİK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Doç. Dr. Gürbüz OCAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, gocak@aku.edu.tr
Doktora Öğrencisi Hakan YILDIRIM, Basırlar İlkokulu, hakanyd03@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada öğretmenlerin sınıf ortamlarında kullandıkları metinleri değerlendirmek amacıyla ilkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabından bulunan ve rastgele seçilen 10 metin kullanılarak "Okur Dostu Metin Değerlendirme Rubriği" geliştirilmiş ve bu 10 metin üzerinde alan testi yapılmıştır. Geliştirilen rubrik sekiz boyuttan oluşmaktadır. Bunlar: Metin Düzenleme, Zaman Kullanımı, Bağdaşıklık, Tutarlık (Bağlaşıklık), İpucu Verme, Kavramsal Yoğunluk, Açıklama ve Söylem boyutlarıdır. Bağdaşıklık, metnin yüzeysel yapısındaki sözcük, sözcük öbeği, cümlecik gibi yapılardır. Bağlaşıklık, (Tutarlık)

metnin derin yapısında bulunan kavramlar ve ilişkiler bütünüdür. Metin Düzenleme, metinde bulunan ana düşünce, zaman sırası, neden-sonuç ilişkisi ve metnin bölümlerinin ilişkili olma düzeyidir. Zaman Kullanımı, metinde bulunan olayların durumları sırası ile sunulmasıdır. İpucu Verme, okuru ana düşünceye ulaştıracak sözcük veya sözcük öbekleridir. Kavramsal Yoğunluk, okurun dışardan bir yardım almadan metinde geçen kavramları anlamasıdır. Açıklama, metinde geçen kavramlar, olgular somut örneklerle belirtilmesidir. Söylem, metinde yazarın okurla ilişki kurabilme düzeyidir. Rubriğin ilk halinde bulunan Tutarlık-Bağdaşıklık boyutu tek boyut iken ayrılarak iki boyut haline getirilerek yeniden düzenlenmiş ve ölçütleri belirlenmiştir. Diğer bir düzenleme rubriğin Metin Düzenleme boyutundaki ölçüt ifadeler değiştirilerek yeniden ölçütler oluşturulmuştur. Rubrikteki boyutlar 1 ile 4 arasında puanlanmış, değerlendirilmesi yapılırken de 100 üzerinden puanlanması sağlanmıştır. Rubriğin kapsam geçerliği sağlamak amacıyla uzman kişilerin görüşlerine başvurularak rubriğin ölçütlerinde bulunan dilsel ve anlamsal yönden hatalı ifadeler düzeltilmiştir. Rubriğin güvenirliğini sağlamak amacıyla da birbirinden bağımsız olarak iki puanlayıcı arasındaki uyum için Ağırlıklı Kappa Katsayısına bakılmıştır. Bu değerler, Açıklama boyutunda ,737; Bağdaşıklık boyutunda ,615; İpucu Verme boyutunda 1.00; Kavramsal Yoğunluk boyutunda 1.00; Metin Düzenleme boyutunda ,800; Söylem boyutunda ,808; Tutarlık boyutunda 1.00; Zaman Kullanımı boyutunda ,783 olarak bulunmuştur. Elde edilen Ağırlıklı Kappa değerine göre de rubriğin güvenilir olduğunu ve öğretmenlerin sınıf içinde kullanabilecekleri metinlerin değerlendirilmesinde yararlanabileceklerine karar verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Okur dostu metin, rubrik, Sosyal Bilgiler Dersi

İLKOKUL VE ORTAOKUL PROGRAMLARINDA AFETTEN KORUNMA VE GÜVENLİ YAŞAM ARA DİSİPLİN KAZANIMLARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Adem ÖCAL, Gazi Üniversitesi, ocal@gazi.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Uğur ÇAKIR, Gazi Üniversitesi, ugurcakir93@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Şeyma ÖZELMACI, Gazi Üniversitesi, seymaozelmaci@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı İlkokul (1, 2, 3, 4. Sınıf) ve Ortaokul (5, 6 ,7 ve 8. Sınıf) Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersi öğretim programlarında yer alan afetten korunma ve güvenli yaşam ara disiplini kazanımları incelenmiştir. Kazanımların ders öğretim programlarındaki yeri tespit edilerek yenilenmiş Bloom taksonomine göre analiz edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma modelinde tasarlanmış ve veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, afetlerle ilgili en fazla ara disiplin kazanımı Fen ve Teknoloji öğretim programında yer alırken, en az ara disiplin kazanımının Türkçe ders öğretim programında yer aldığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, kazanımlarda %54 oranında "deprem" ve %13 oranında "heyelan" konularının yer aldığı, diğer afet konularına ise daha az yer verildiği tespit edilmiştir. Afetten korunma ve güvenli yaşam kazanımları yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelediğinde, bilgi boyutunda en fazla kazanım "kavramsal bilgi" basamağında yer alırken, bilişsel süreç boyutunda en fazla kazanımın "anlama" basamağında yer aldığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre Türkçe, Hayat Bilgisi ve Sosyal bilgiler ders öğretim programlarında yer alan afetten korunma ve güvenli yaşam ara disiplin kazanımlarında afet türü olarak sadece "deprem"in yer aldığı belirlenmiştir. Yenilenmiş Bloom taksonomisine göre, sonuçlara bakıldığında afetten korunma ve güvenli yaşam ara disiplin kazanımlarının basamaklara orantılı dağılmadığı belirlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarının öğretim programları ve afet eğitimi konusunda çalışan araştırmacılara faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Afet eğitimi, güvenli yaşam, ilkokul ve ortaokul, kazanım, Yenilenmiş Bloom taksonomisi

KIRSAL BÖLGEDE YAŞAYAN YURTTAŞLARIN 4. SINIF ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI BAĞLAMINDA YURTTAŞLIK BİLİNCİNE YÖNELİK SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ

Doktora Öğrencisi Enver TÜRKSOY, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, enverturksoy84@hotmail.com
Doç. Dr. Nihat KARAER, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, nihatkaraer@gmail.com

ÖZET

Toplumların değer ve normlarını, gelecek nesillere yazının bulunmasından önce sözlü olarak aktardığı bilinmektedir. Sözlü anlatım, yazının bulunması ile kültürel değerleri, tarihi olayları ve kahramanları gelecek nesillere aktarmak için yerini yazıya bırakmıştır. Tarih biliminin sözün yazıya dökülmesiyle başladığı ifade edilse de; tarih toplumsal değer ve değişimlerin sonucunda elde edilen sözlü ya da yazılı belgeler olarak ifade edilmektedir (Arı, 2011). Sözlü tarih çalışmaları belirli bir dönem, olay veya durumu tanıkların hatırladıkları üzerinden analiz eder (Vansina, 1985). Sözlü tarih, geçmişi tanımlamak için güçlü bir metot olmakla birlikte tarihsel boşlukları doldurmada etkili bir yöntem olduğunu ifade edilmektedir (Dhoest, 2014). Bu çalışmada sözlü tarih yöntemi bir derse yönelik olarak öğretilmesi düşünülen kavramların, kalıcılığını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu araştırma sözlü tarih yöntemini kullanarak kırsal bölgede yaşan yurttaşların ilkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Atatürkçülük konuları bağlamında farkındalık düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel bir araştırma tekniği olan içerik analizi yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış gözlem formu geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan soruların yanıtlanması için Burdur ili Merkez ilçesine bağlı Başmakçı Köyünden 25 kişi ile bireysel görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler iki kodlayıcı tarafından kodlanmıştır. Elde edilen veriler karşılaştırılarak benzerlik ilişkileri hesaplanmıştır. Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler ışığında bireylerin 4. Sınıf Atatürkçülük konuları yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmiştir. Araştırmanın nicel boyutunu katılımcıların cevaplarının yüzde ve frekans tabloları oluşturmaktadır. Erkek katılımcıların farkındalık düzeylerinin kadın katılımcılardan daha yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca elli yaş üstü katılımcıların farkındalık düzeylerinin elli yaş altı katılımcılara oranla daha yüksek olduğu söylenebilir. Katılımcıların tamamı Atatürk'ün çocuklara verdiği önemi örnekler vererek açıklamıştır. Katılımcıların büyük bir kısmı Atatürk'ün ailesi ve öğrenim hayatı hakkında okulda öğrendiği bilgilerin bir kısmını hatırlamaktadır. Atatürk'ün kişisel özellikleri olan vatan ve millet sevgisi, birleştiriciliği, çok yönlülüğü ve yöneticiliği

hakkında katılımcıların farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Buna karşın Atatürk'ün ileri görüşlülüğü, milli kültüre verdiği önem ve cumhuriyet sonrası Atatürk tarafından yapılan yenilikler konusunda katılımcıların farkındalık düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Atatürkçülük, sosyal bilgiler, tarih

KONTROL ODAĞININ ÇEVREYE YÖNELİK SORUMLU DAVRANIŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Doç. Dr. Kadir KARATEKİN, Kastamonu Üniversitesi, kadirkaratekin@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Sadullah ÜSTÜN, Kastamonu Üniversitesi, sadullah_ustun_1905@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Cevdet UYSAL, Kastamonu Üniversitesi, cuysal_1907@hotmail.com

ÖZET

İnsanoğlunun doğaya müdahalesi artık onun taşıma kapasitesinin çok üzerine çıkmıştır. Bu durum çevrenin korunması için ulusal ve uluslararası çabaların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Özellikle sanayileşme ve nüfusun artması ile birlikte çevre sorunlarının küresel boyutlara ulaşması, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bu sorunların uluslararası düzeyde konuşulmaya ve tartışılmaya başlanmasına sebep olmuştur. Bu tartışmaların sonucunda sürdürülebilir bir çevre için insanların çevreye yönelik sorumlu davranışlara sahip olması ve çevre eğitiminin de bireylere bu sorumlu davranışları kazandırması gerektiği ortaya çıkmıştır. Bireylerin günümüzde yaşanan büyük çevre sorunları ile baş edebilmesi ve bu sorunlara yönelik sorumlu davranışlar gösterebilmesi çevre eğitiminin en önemli amaçları arasında yer almaktadır. Bu amacın gerçekleşebilmesi için çevre eğitiminin, bozulan ve kirlenen dünyamızın tekrar eski haline gelebileceğine olan inancı yüksek bireyler yetiştirmesi gerekmektedir. Kendilerini etkileyen çevre sorunlarına karşı bir şeyler yapabileceğine olan inancı yüksek olan bireylerin daha çok iç kontrol odağına sahip oldukları; inancı zayıf olanların ise daha çok dış kontrol odağına sahip oldukları düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı da ilkokulda öğrenim gören öğrencilerin sahip oldukları kontrol odaklarının onların çevreye yönelik sorumlu davranışları üzerinde bir etkisinin olup olmadığını ortaya çıkarmaktır. Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılacaktır. Öğrencilerin kontrol odaklarını tespit edebilmek için Nowicki & Strickland (1973) tarafından geliştirilen ve Korkut (1986) tarafından Türkçe 'ye uyarlanan "Denetim Odağı" ölçeği; çevreye yönelik sorumlu davranışları tespit edebilmek için de Erdoğan (2008) tarafından geliştirilen "Çevreye Yönelik Sorumlu Davranış" ölçeği kullanılacaktır. Araştırma sonuçlarının ilkokulda çevre eğitiminin uygulayıcıları olan öğretmenlere, öğretim programlarını ve ders kitaplarını hazırlayan uzmanlara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Çevre, çevre eğitimi, çevreye yönelik sorumlu davranış, denetim odağı, ilkokul

KÜÇÜK TARİHÇİLERDEN KRONOLOJİ

Öğretmen Semra YELKEN, Samsun Alparslan İlkokulu, semra-yelken@hotmail.com

ÖZET

4. sınıfın Sosyal Bilgiler dersinde kronoloji ve tarih şeridi konularında gerçekleştirilmiş bir uygulamadır. Burada amaç öğrencilerin ilinin tarihini araştırarak öğrenmesi ve elde ettiği bulguları sıraya koyarak kronoloji sözcüğünün anlamını kavraması sonucunda kendi tarih şeridini oluşturmasıdır.Çalışmaya başlamadan önce öğrencilere ön test uygulanarak konu il ilgili bilgi düzeyleri ölçülmüştür.Bunu gerçekleştirmek için öğrencilerle ilimizin tarihini araştırma amaçlı geziler düzenledik. Geziler dört bölüm halimde gerçekleştirildi. Yapılacak çalışmanın planlaması öğrencilerle paylaşıldı.İlk gezimiz ilimizin yakın tarihi ile ilgili oldu. 19 Mayıs şehri oluşumuz ile ilgili Atatürk'ün Samsun'da kaldığı ev (Gazi Müzesi), Bandırma Vapuru, İlkadımın atıldığı Tütün İskelesi gezilip notlar alındı. 2. Gezimiz Kent Müzesine, 3. gezi ilimizin saat kulesi , camileri ve Amazon Köyüne yapıldı.Dördüncü gezimiz ise Etnografya ve Arkeoloji Müzelerine oldu.Geziler sırasında açıklamaları okurken M.S. VE M.Ö., Rumi, Miladi gibi ifadeleri de merak edip öğrenme çabaları gözlendi.Notlarını geziden sonra daha düzenli yazıya dönüştürerek rapor hazırlamaları sağlandı. Tarihi mekanların daha çok ilimizin hangi semtinde yer aldığına dikkat çekilip üzerinde tartışıldı.Gezi, gözlem, inceleme ve incelemelerdeki bulguları not alma, tartışma yöntemleriyle çalıştık. Bulgularının fotoğrafını çektiler. bulgularını Gezip gördükleri yerlerle ilgili broşür, kart, bilgi kitapçığı topladılar.Kart ve resim koleksiyonları oluşturdular.Bu yöntemle öğrencilerin merak duyguları uyandırılmış, araştırma için gerekli aşamalar konusunda bilgi edinmişlerdir. Not alma ve aldıkları notlardan çıkarım yapma yetenekleri gelişmiş ve çıkarımlarını da toparlayıp sunuya dönüştürmeleri sağlanmıştır.Topladıkları bilgileri önce sıralamaları gösterilip kronolojik sıraya koyma bilgisi verildi. Bu bilgiden yararlanarak kendi çektikleri fotoğrafları da kullanarak bir tarih şeridi oluşturdular. Sonra da sunum aşamasına geçildi.Yani tam olarak araştırma basamakları uygulamışlar ve bilim insanı olma yolunda ilgi ve merakları uyanmıştır.Projenin sonuçlandırılması için son test uygulanmıştır.Proje sonuçlarının değerlendirilmesi için ön test ve son testler karşılaştırılıp öğrencilerin gelişimi belirlenmiştir. Buradan çıkan sonuca göre yakın tarihi biraz daha iyi bildikleri, ilimizin eskiye dayalı tarihinden proje öncesinde hiç bilgilerinin olmadığı, proje ile öğrendikleri belirlenmiştir.Kronoloji sözcüğünü bilmezken uygulamalı olarak öğrendikleri ve tarih şeridi oluştururken grup çalışması başarıları da ayrı kazanımlar olarak gözlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Araştırma, kronoloji, müze, tarih şeridi

ÖĞRETMEN ADAYLARININ KÜRESEL VATANDAŞLIK ALGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ*

Yüksek Lisans Öğrencisi Gülsemin DURMUŞ, Amasya Üniversitesi, gulsemin.durmus@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Meltem AKIN KÖSTERELİOĞLU, Amasya Üniversitesi, mkostereli@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adaylarının küresel vatandaşlık algı düzeylerinin belirlenmesi ve bu algının yaş, cinsiyet, mezun olunan okul türü, anne-baba eğitim durumu, anne-baba mesleği, aile yerleşim veri, kitap ve gazete okuma alışkanlıklarına bağlı olarak değişip

değişmediğinin saptanması amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 192 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Genel tarama modelinde olan bu araştırmada veri toplama aracı olarak Emrullah Göl ve Çağrı Öztürk Demirbaş tarafından 2013'de geliştirilen "Küresel Vatandaşlık Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analizler yanında verilerin normal dağılmaması nedeniyle Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının küresel vatandaşlık algı düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının küresel vatandaşlık algı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi sonucunda cinsiyet ve yaş değişkenleri anlamlı fark gösterirken mezun olunan lise, sınıf, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, yerleşim yeri, anne ve baba mesleği, kitap ve gazete okuma sıklığının anlamlı fark göstermediği saptanmıştır. Amaç Bu araştırmanın amacı Amasya Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencilerinin küresel vatandaşlık algı düzeylerinin tespit edilmesi ve bu algının yaş, cinsiyet, mezun olunan okul türü, anne-baba eğitim durumu, anne-baba mesleği, aile yerleşim veri, kitap ve gazete okuma alışkanlıklarına bağlı olarak değişip değişmediğinin saptanmasıdır. Yöntem Bu araştırma nicel araştırma yaklaşımına dayalı olarak genel tarama yöntemi ile yapılmıştır. Çalışmanın örneklem gurubunu Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan 113'ü kız, 79'u erkek toplam 192 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Emrullah Göl ve Çağrı Öztürk Demirbaş (2013) tarafından geliştirilen 33 maddelik 5 boyutlu Küresel Vatandaşlık Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Bulgular Araştırmada elde edilen veriler SPSS 20 analiz programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel analizler yanında verilerin normal dağılmaması nedeniyle Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının küresel vatandaşlık algı düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğu görülmüştür. Ölçekte yer alan beş boyut değerlendirildiğinde ise öğretmen adaylarının algı düzeyi en yüksek olan boyut yaşama saygı boyutu iken bunu sırasıyla barış, ekolojik bütünlük, eşitlik ve adalet boyutlarının izlediği saptanmıştır. Öğretmen adaylarının küresel vatandaşlık algı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi sonucunda cinsiyet ve yaş değişkenleri anlamlı fark gösterirken mezun olunan lise, sınıf, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, yerleşim yeri, anne ve baba mesleği, kitap ve gazete okuma sıklığının anlamlı fark göstermediği saptanmıştır. Sonuç Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından küresel vatandaşlık tutum düzeylerinde anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak diğer değişkenlerde; mezun olunan lise, sınıf, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, yerleşim yeri, anne ve baba mesleği, kitap ve gazete okuma sıklığında anlamlı fark görülmemiştir.
Anahtar sözcükler: Değişkenler, küresel vatandaşlık, öğretmen adayları
**Bu araştırma Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ABD da Yüksek Lisans yapan Gülsemin DURMUŞ'un "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Küresel Vatandaşlık ve Çokkültürlü Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasından türetilmiştir.*

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ORTADOĞU ALGISININ KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ (KİLİS VE NİĞDE ÖRNEĞİ)

Doç. Dr. Halil TOKCAN, Niğde Üniversitesi, haliltokcan@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Yavuz TOPKAYA, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, topkayay@gmail.com

ÖZET

İnsanoğlunun herhangi bir olaya veya duruma karşı olan tutumlarını sahip oldukları algılar belirlemektedir. Bu bağlamda yapılan bu araştırmanın amacı alternatif bir ölçme değerlendirme tekniği olan Kelime İlişkilendirme Testinin (KİT) aracılığıyla eğitim fakültesi öğrencilerinin Ortadoğu'ya ilişkin bilişsel yapısını ortaya koymaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak KİT kullanılmıştır. Araştırmada Niğde üniversitesi ve Kilis 7 Aralık Üniversitesinde öğrenim gören 250'şer kişi toplamda 500 öğrenciye bu amaçla KİT uygulanmıştır. Öğrencilerin Ortadoğu kavramına ilişkin zihinsel algıları bu yolla ortaya konarak karşılaştırılmak istenmiştir. Araştırmada bu iki üniversitenin seçilmesinin nedeni, şu anda en fazla Suriyeli mülteciyle karşı karşıya olan Kilis ili ile nispeten mülteci sorununu daha az yaşayan Niğde illerindeki öğretmen adaylarının Ortadoğu kavramına ilişkin görüşleri arasında bir farklılık bulunup bulunmadığı kontrol etmektir. Araştırma sonucunda KİT sonuçlarını değerlendirmek amacıyla anahtar kavramlara verilen cevap kelimeler ayrıntılı bir şekilde incelenecektir. Hangi anahtar kavram için hangi kelimelerin ya da kavramların kaçar defa tekrarlandığını gösteren bir frekans tablosu oluşturulacak, oluşturulan bu frekans tablosu dikkate alınarak kavram ağı çizilecektir. Bilişsel yapıdaki kavramlar arasındaki ilişkileri net bir şekilde göstermesi amacıyla kavram ağının oluşturulmasında Bahar ve diğ. (1999) tarafından ortaya konulan kesme noktası (KN) tekniği kullanılacaktır. Araştırmada önce iki üniversite öğrencilerinin cevapları ayır ayrı değerlendirilecek farklılıklar ortaya konacak, daha sonra ise iki üniversitenin ortak değerlendirilmesi yapılarak benzerlikler üzerinde durulacaktır.
Anahtar sözcükler: Algı, alternatif ölçme, Ortadoğu, Kelime İlişkilendirme Testi

ORTAÖĞRETİM 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BARIŞ DEĞER ALGILARININ KARİKATÜR YOLUYLA BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Yavuz TOPKAYA, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, topkayay@gmail.com
Doç. Dr. Halil TOKCAN, Niğde Üniversitesi, haliltokcan@gmail.com

ÖZET

Küreselleşen dünyada artık eğitim-öğretim faaliyetleri modern yöntem ve teknikler göz önüne alınarak yürütülmektedir. Yaşanan gelişmeler neticesinde geleneksel öğretim yerini yapılandırmacı yaklaşıma, pasif öğrenci ise yerini aktif olan öğrenciye bırakmıştır. Günümüz karar alıcıları, öğrencilerin ders süreci içerisinde daha fazla aktif bir şekilde yer almalarını sağlamak adına özellikle etkili sınıf ortamlarının oluşturulması gerektiğine işaret etmektedirler. Bunun için de bilhassa eğitim alanında şuan kullanılmakta olan ve öğrencilerin yoğun bir şekilde ilgi gösterdikleri öğretim materyallerinin sınıf ortamlarına taşınması gerekmektedir. Özellikle motivasyonu üst düzeye çıkarmada ve öğrencilerin herhangi bir konuya karşı ilgilerini uyandırmada kavram karikatürlerinin çok önemli bir misyon üstlendikleri söylenebilir. Son yıllarda birey algılarının

belirlenmesinde karikatürler farklı bir yaklaşım olarak yaygın biçimde kullanılmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı da ortaöğretim 7. Sınıf öğrencilerinin, "Barış" değerlerine ilişkin algılarının karikatürler yoluyla saptanmasıdır. Nitel araştırma deseninde bir durum çalışması olarak yürütülen çalışmanın katılımcılarını Niğde ilindeki 4 ortaöğretim kurumundan 200 gönüllü öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri dört karikatür ve karikatürlere ilişkin 3 açık uçlu 1 çoktan seçmeli dört soruluk bir çalışma yaprağıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmış ve bu doğrultuda her soruya ilişkin temalar belirlenmiştir. Bulguların yorumlanmasında frekanslar kullanılmıştır. Araştırma bulguları, katılımcıların büyük çoğunluğunun karikatürdeki mesajı doğru algıladığını ortaya koymuştur. Sonuç olarak, karikatürlerin uygun ve doğru kullanıldığında alternatif bir öğretim aracı olarak kullanılabileceğini göstermiştir.

Anahtar sözcükler: Değer eğitimi, değerler, içerik analizi, karikatürler

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUK HAKLARI ALGILARININ KARİKATÜR YOLUYLA BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Halil TOKCAN, Niğde Üniversitesi, haliltokcan@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Yavuz TOPKAYA, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, topkayay@gmail.com

ÖZET

Günümüz eğitim-öğretim etkinliklerinin daha başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için öncelikli olarak etkili bir sınıf atmosferinin oluşturulması gerekmektedir. Bu olumlu sınıf atmosferinin oluşturulmasında ise öncelikli olarak ders öğretmenlerinin ardında ise sınıf içerisine taşınan materyallerin büyük bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Etkili sınıf atmosferinin oluşturulmasında günümüzde öğretmenlerin birçok farklı görsel öğretim materyalini değişik boyutlarda sınıf ortamına taşıdıkları bilinmektedir. Bu materyaller içerisinde çizgi filmler, animasyonlar, slaytlar, çizgi romanlar ve karikatürler sayılabilir. Özellikle son yıllarda birçok farklı ders ve alanda etkililiği çalışılan karikatürlerin ders içi etkililiği arttırmada ve özellikle öğrenci motivasyonunu üst düzeye çıkarma noktasında olumlu bir etkiye sahip olduğu farklı çalışmalarla ortaya konmuştur. Bu araştırmanın temel amacı da ortaöğretim öğrencilerinin, temel çocuk haklarından yaşam, eğitimi ve çalışmama hakkı konusundaki algılarının karikatürler yoluyla saptanmasıdır. Nitel araştırma deseninde bir durum çalışması olarak yürütülen çalışmanın katılımcılarını Niğde ilindeki 5 ortaöğretim kurumundan 250 gönüllü öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri her çocuk hakkı için verilen 2 karikatür toplam 8 karikatüre ilişkin 3 açık uçlu soruluk bir çalışma yaprağıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmış ve bu doğrultuda her soruya ilişkin temalar belirlenmiştir. Bulguların yorumlanmasında frekanslar kullanılmıştır. Araştırma bulguları, katılımcıların büyük çoğunluğunun karikatürdeki mesajı doğru algıladığını ortaya koymuştur. Sonuç olarak, karikatürlerin uygun ve doğru kullanıldığında alternatif bir öğretim aracı olarak kullanılabileceğini göstermiştir.

Anahtar sözcükler: Çocuk hakları, içerik analizi, karikatürler

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARINI KULLANMA DURUMLARI

Yrd. Doç. Dr. Sibel OĞUZ, Kastamonu Üniversitesi, soguz@kastamonu.edu.tr
Öğretmen Ufuk SÖZCÜ, Kastamonu Fen Lisesi, usozcu@hotmail.com

ÖZET

Bilgi ya da teknoloji çağı dediğimiz 21. yüzyılda kitle iletişim araçlarının çeşidi artmış, kullanımı yaygınlaşmıştır. Bu hızlı gelişim ve değişim, eğitim ve öğretim üzerinde de etkisini göstermektedir. Özellikle de akıllı tahtaların okullarda kullanılmasıyla birlikte kitle iletişim araçlarının önemi artmıştır. Bu nedenle çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin kitle iletişim araçlarına yönelik görüşlerinin tespit edilmesidir. Kastamonu il merkezinde yer alan ve başarı ortalamalarına göre seçilen üç ortaokulda öğrenim gören 7.sınıf öğrencileri çalışma grubunu oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Demirkaya-Gedik (2008) tarafından geliştirilen "İlköğretim sosyal bilgiler öğrencilerinin kitle iletişim araçlarını kullanma durumu ve güncel olaylara ilişkin farkındalık düzeyleri anketi" uygulanmıştır. Anket sonuçları SPSS paket programı tarafından analiz edilmiştir. Çözümlenen verilerin analiz aşamasında frekans, ortalama, bağımsız gruplarda t-testi, ANOVA testleri yapılmıştır. Analiz sonucunda öğrencilerin interneti sık kullandıkları, televizyonu gün içerisinde uzun süre izledikleri tespit edilirken, gazete okuma oranlarının çok düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin kitle iletişim araçlarını kullanma durumları cinsiyet, annenin eğitimi, annenin mesleği, babanın eğitimi ve ailenin aylık gelirine göre farklılık gösterirken baba meslek durumuna göre farklılık göstermemektedir. Öğrenciler, güncel olayları öğrenmenin gerekli olduğunu savunurken televizyonda güncel olayların tartışıldığı haber programlarını seyretmediklerini ifade etmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin radyo ve dergi gibi iletişim kaynaklarını kullanmadıkları görülmektedir. Ortaya çıkan sonuçlara göre öğrencilere internetin kullanımı hakkında eğitsel faaliyetler aracılığıyla internetin olumlu yönü gösterilebilir. Güncel olaylara yönelik araştırmalar derslerde görev olarak verilip öğrencilerin güncel olaylara yönelik farkındalıkları artırılabilir.

Anahtar sözcükler: Güncel olay, sosyal bilgiler, kitle iletişim araçları

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN NÜKLEER SANTRAL ALGILARININ METAFORLAR YOLUYLA İNCELENMESİ

Doç. Dr. Adem ÖCAL, Gazi Üniversitesi, ocadem@gmail.com
Arş. Gör. Oğuz SEYHAN, Gazi Üniversitesi, oguzseyhan@hotmail.com.tr

ÖZET

Günümüzde ekonomiler geliştikçe beraberinde gelen enerji ihtiyacı da her geçen gün artmaktadır. Buna bağlı olarak, bir ülkenin veya toplumun gelişmişlik düzeyinde, tüketilen enerji miktarının boyutu da hesaplamalara dahil edilmektedir. Enerji ihtiyacının karşılanması içinse çeşitli yöntemler izlenmektedir ancak her bir yöntemin kendi içinde sosyal, çevresel ve ekonomik olarak masrafları ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de de artmakta olan enerji talebini karşılamak adına yapılan çalışmalardan birisi olan

Mersin Akkuyu Nükleer Santral projesi de kuşkusuz ortaya çıkması muhtemel masraflarıyla birlikte incelenmesi gerekir. Zira nükleer enerji kullanılmaya başlandığı ilk günlerden itibaren tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Nükleer teknolojinin askeri amaçlara yönlendirilme ihtimali, nükleer santral atıklarının geleceği ve en son Fukushima Daichi nükleer santralinde yaşanan kazadan itibaren artan tedirginlik ve güvensizlik tablosu tartışmaların odağında yer almaktadır. Tüm bunlara karşın nükleer santrallerin karbon emisyonunu azaltan ve enerji masrafları fosil yakıtlara oranla daha sabit olan yönüyle savunulmaktadır. Bu çerçevede son 50 yıldır çeşitli dönemlerde Türkiye'nin gündemine gelen nükleer santral projesi olan Mersin Akkuyu Nükleer Santral Projesi değişen yoğunluklarda ülke gündemine de gelmektedir. Ancak uzun yıllar boyu üzerinde tartışılan bir kavram hakkında Sosyal Bilgiler perspektifi içinde bir çalışma yer almamaktadır. 1979 yılında Three Mile Adası, 1986 yılında Çernobil ve son olarak 2011 Fukushima Daichi kazaları, birçok ülkenin enerji politikalarını değiştirmelerine ve toplumların nükleer santrallere karşı bakışını etkilemiştir. Dolayısıyla yaşanan son olaylar ışığında insanların algılarını öğrenmek önemli bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı ise, Türkiye'nin sıkça gündemine gelen nükleer santral projesine dair ortaokul 6-7 ve 8.sınıf öğrencilerinin görüşlerini metaforlar yoluyla tespit etmektir. Bu kapsamda öğrencilerin nükleer santrale yönelik yaklaşımlarını öğrenmek, çevrelerinde gelişen önemli olaylar hakkında fikirlerini almak ve katılımlarını sağlamak, Sosyal Bilgilerin amaçları içinde görülmektedir. Söz konusu amacı gerçekleştirmek için nükleer santral kurulması planlanan Sinop, Mersin'de üçer ve Ankara'dan da üç olmak üzere toplam dokuz okulda yüz yüze yürütülen çalışmanın, çalışma grubunda 417 öğrenci bulunmaktadır. Çalışmaya dahil edilen öğrencilere ise "nükleer santral … gibidir. Çünkü …" şeklinde ucu açık soru sorulmuştur. Amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile seçilen şehirlerdeki okullar, rastgele belirlenmiştir. Tarama yöntemi ile yürütülen çalışmanın verileri betimsel analiz yaklaşımıyla incelenmiştir. Analiz yapılırken üretilen metaforun konusu, kaynağı ve metaforun konusu ve kaynağı arasındaki ilişki incelenmek üzere üç basamakta cevaplar incelenmiştir. Buna göre incelenen veriler ise 5 kategori altında toplanmıştır. Ortaya çıkan kategorilerin dağılımlarına bakıldığında;161 öğrencinin nükleer santralleri patlayıcılarla ilişkilendirdiği, 85'inin konuya endişeyle yaklaştığını, 70'inin nükleer santralleri zehirle ilişkilendirdiği, 56'sının nükleer santrali inşa edilmesi gerekli bir yapı olarak ve son olarak 45'inin nükleer santrallere temkinle yaklaşılması gerektiğini ortaya koymuş oldukları bulunmuştur. Nükleer santrallerin kurulmasını gerekli gören öğrencilerin şehirlere göre dağılımına bakıldığında ise Ankara'daki öğrencilerin %37,39'unun bu kategori altında toplandığı bulunmuştur. Ancak buna karşılık aynı kategori Mersin'de %5,35, Sinop'ta ise %3,68 oranlarıyla dramatik bir düşüş yaşandığı tespit edilmiştir. Nükleer santrallerin kurulması planlanan şehirlerdeki öğrencilerin nükleer santralleri; daha çok patlayıcılar, ölümcül sonuçlar doğuran ve zehir saçan kavramlarla metaforlarını oluşturdukları bulunmuştur. Ankara'da öğrenciler nükleer santralleri; fabrika gibi üretkenlik, güneş gibi büyük bir enerji kaynağı ile ilişkilendirdikleri görülmüştür. Tüm bu verilere bakılarak, denilebilir ki nükleer santrallerin kurulması planlanan şehirlerde öğrenciler inşaata şiddetle karşı çıkarken, santralin uzakta kalacağı şehir olan Ankara'da itirazlar büyük oranda azalmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Algı, metafor, nükleer enerji, nükleer santral, sosyal bilgiler

ORTAOKUL PROGRAMINDA DEĞERLER EĞİTİMİ

Doç. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ, Gaziosmanpaşa Üniversitesi sonmez.omerfaruk@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Eser IRŞİ, Gaziosmanpaşa Üniversitesi , eserirsi@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Maksut ÖNLEN, Gaziosmanpaşa Üniversitesi , maksutonlen@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Uğur POLAT, Gaziosmanpaşa Üniversitesi , ugur_polat325@hotmail.com

ÖZET

Kavram olarak bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlar olarak şeklinde tanımlanmaktadır. Tanımı kişiden kişiye farklılık gösterse de değerler temelde, toplumu oluşturan bireylere, nelerin önemli olduğunu, nelerin tercih edilmesi gerektiğini kısaca nasıl yaşanılması gerektiğini belirtir. Bu açıdan bakıldığında değerlerin eğitim ortamlarında olması kaçınılmaz hale gelmektedir. Özellikler ilkokuldan itibaren içselleşmesi gereken bir kavramdır değerler. Özellikle öğretim programlarında nasıl ve ne kadar yer aldığı önemlidir. Çünkü bu programların paydaşı olan öğrenciler yarının toplumunu oluşturacaktır. Bu araştırmada da ortaokul programlarında değerler ve değerler eğitiminin analizi yapılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda şuandaki güncel olan 5,6,7, ve 8. Sınıfları ilgilendiren Sosyal Bilgiler (2005 Programı), Türkçe (2015 Programı) , Fen Bilimleri (2013 Programı), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (2010 Programı) programlarına değer ve değer eğitimi açısından bakılmıştır. Bu bağlamda, ortaokul kapsamındaki ilgili derslerin programları incelenmiş; kazanım, beceri, doğrudan verilecek değer gibi unsurlar kapsamında değerler ve değerler eğitimine hangi derste ne kadar ve ne şekilde yer verildiği tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma, nitel araştırmaya yönteminin doküman analizi tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Çalışma sonucunda Sosyal bilgiler, Türkçe, Din Kültürü programlarında yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Değer, değer eğitimi, öğretim programı, ortaokul

ORTAOKUL SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA KAZANDIRILMASI HEDEFLENEN ORTAK VE DERSE ÖZGÜ BECERİLERİN KAZANIM VE ETKİNLİKLERDE YER ALMA DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doktora Öğrencisi Murat AYDEMİR, murataydemir_@windowslive.com
Arş. Gör. Muhammet Hanifi ŞAHİN, Süleyman Demirel Üniversitesi, hanifisahin@sdu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma, 2005-2006 öğretim yılında uygulamaya konulan Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında kazandırılması hedeflenen ortak ve derse özgü becerilerin, programda yer alan kazanım ve etkinliklerde ne düzeyde yer aldığını belirlemek amacıyla yapılmış, nitel bir araştırmadır. Araştırma Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan beceri, kazanım ve etkinliklerin doküman incelenmesi yöntemi ile taranması şeklinde yapılmıştır. Doküman incelemesi "araştırılması amaçlanan olay veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelemesi tek

başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir" Yıldırım ve Şimşek (2013). Araştırmanın çalışma grubunu Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan ortak beceriler, derse özgü beceriler, kazanımlar ve etkinlikler oluşturmaktadır. Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı içerisinde öğrencilere kazandırılması hedeflenen ortak becerilere ve derse özgü becerilere ait alt beceriler bir araya getirilerek "Beceri Kontrol Listesi" oluşturulmuştur. Beceri kontrol listesinden yararlanarak Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında kazandırılması hedeflenen ortak becerilerin ve Sosyal Bilgiler dersine özgü becerilerin programda yer alan kazanım ve etkinliklerde ne düzeyde yer aldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre; kazanım ve etkinliklerde en fazla yer alan becerilerin "Eleştirel Düşünme" becerisi ile "Araştırma" becerisi olduğu gözlenmiştir. Etkinlik boyutunda hiç yer alamayan becerinin "Empati" becerisi olduğu, kazanım boyutunda ise hiç yer almayan becerilerin "Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma" becerisi ile "Zaman ve Kronoloji Algılama " becerisinin olduğu tespit edilmiştir. Kazanım ve etkinlik boyutunda en az yer alan becerilerin Sosyal Bilgiler dersine özgü becerilerin olduğu, en fazla yer alan becerilerin ise ortak beceriler olduğu görülmüştür.
Anahtar sözcükler: Etkinlik, kazanım, ortak beceriler, sosyal bilgiler

OSMANLI DEVLETİ'NDE İPTİDAİ MEKTEPLERİN DERS PROGRAMLARI

Yrd. Doç. Dr. Kerim SARIÇELİK, Necmettin Erbakan Üniversitesi, ksaricelik@hotmail.com

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde çocuklara ilkokul eğitiminin verildiği iki kurum vardı. Bunlar klasik temel eğitim kurumları olan sıbyan mektepleri ile 19. yüzyılda gerçekleşen eğitim reformuna bağlı olarak açılan iptidai mektepleriydi. Sıbyan mekteplerinden bazıları devlet adamları ya da zengin kimseler tarafından vakıf yoluyla yaptırılır ve masrafları da vakıf gelirlerinin toplandığı sandıklardan ödenirdi. Bir kısmı ise halk tarafından elbirliğiyle inşa edilir, giderleri mahalleli tarafından karşılanırdı. Bu kurumlarda takip edilen belli bir müfredat programı yoktu. Okullardan beklenen çocuklara Kur'an okumasının belletilmesi, bazı dini bilgilerin öğretilmesi ve basit dört işlemi yapabilme becerisi kazandırılmasıydı. Oysa modern usullerle eğitim veren iptidai mektepleri belirli bir müfredatın takip edildiği, maarif idarelerince yönetilen, denetlenen kurumlardı. Bu çalışma, iptidai mekteplerde uygulanan ders programlarını tespit ve analiz etmeyi amaçlamaktadır. Esasen okullarda ortak bir ders programı takip edilmesi fikri, 1875 yılında ünlü eğitimci Selim Sabit Efendi'nin kaleme aldığı "Rehnümâ-yı Muallimin" adlı eserde söz konusu edilmişti. Eserde öngörülen program, ilk değişikliğin yapıldığı 1892 yılına kadar iptidai mekteplerde uygulandı. II Abdülhamid Devri'nde 1892 ve 1902 yıllarında yapılan program değişiklikleri siyasi ve pragmatik bazı kaygılarla yapılmıştı. Dindar, Padişaha saygılı bir nesil yetiştirmek amacıyla müfredata ahlak derslerinin konulması, ticaret, sanat ve ziraata dair bilgilerin verildiği bir dersin iptidailerde okutturulmaya başlanması bununla ilgilidir. 1913 yılında yapılan son program değişikliği çok daha kapsamlı bir dönüşümü ifade etmektedir. Bu, iptidailerde sadece bazı derslerin değiştirilmesi ya da yeni dersler konulması değil bizatihi yeni bir eğitim sistemi kurulması anlamına gelmektedir. Çalışmada sadece Maarif Nezareti'nin oluşturduğu ders programlarını içeren metinler incelenmemiştir. Aynı zamanda taşrada bulunan okullarda programların ne derece uygulandığı dönemin belgeleriyle ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Çalışma konusuyla ilgili olarak dönemin metinleri, Osmanlı Arşivi belgeleri incelenmiş, kitap ve makaleler taranmış, gerekli bilgiler analiz edilmiştir.
Anahtar sözcükler: Ders programı, iptidai mektep, modern eğitim, Osmanlı Devleti

SINIF EĞİTİMİ VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARINA GÖRE ÖĞRETİM ELEMANLARININ SAHİP OLDUKLARI MORAL ERDEMLERİN BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Ebru AY, Niğde Üniversitesi, ebruli.ay@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Salih USLU, Niğde Üniversitesi, salihuslu@nigde.edu.tr

ÖZET

Ahlak eğitiminin amacı, ahlaki bilgi, ahlaki duygu ve ahlaki davranışa sahip erdemli bireyler yetiştirmektir. Erdemli birey yetiştirme ailede başlamakla birlikte okulda devam etmektedir. Okullar öğrencilere saygı, adalet, dürüstlük ve sorumluluk gibi temel değerleri kazandırarak karakterli ve ahlaklı bireylerin yetişmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu nedenle ahlaki erdemlerin kazanılmasında ve ahlaki olgunluğun edinilmesinde ilkokul ve ortaokul dönemleri önemli bir süreci teşkil etmektedir. Bu dönemlerde okullardaki eğitim-öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmekte olan öğretmenler ahlaki model olma ve ahlaki davranış kazandırma noktasında önemli bir misyonu üstlenmektedir. Bu bağlamda geleceğin sınıf öğretmeni ve sosyal bilgiler öğretmeni olacak öğretmen adaylarını mesleğe hazırlamakta olan öğretim elemanlarına da model olma ve ahlaki davranış kazandırma noktasında önemli görevler düşmektedir. Bu doğrultuda araştırmada sınıf eğitimi ve sosyal bilgiler eğitimi öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının sahip oldukları moral erdemlerin farklı değişkenler açısından (cinsiyet, sınıf ve öğrenim görülen lisans programı) belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma verilerinin 2015-2016 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesinin Sınıf Eğitimi ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dallarında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarından elde edilmesi amaçlanmaktadır. Betimsel tarama yönteminin kullanılacağı araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ve Balay (2011) tarafından geliştirilmiş olan "Moral Erdemler Ölçeği" kullanılacaktır. Araştırma verileri IBM SPSS 21.0 programı vasıtasıyla gerekli istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilecektir. İlgili öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının sahip oldukları moral erdemler, saygı, adalet, sadakat, cesaret, dürüstlük, zarafet ve güven alt boyutlarıyla ayrıntılı olarak incelenerek karşılaştırılmaya tabi tutulacaktır.
Anahtar sözcükler: Ahlak eğitimi, moral erdemler, öğretmen adayı, sınıf eğitimi, sosyal bilgiler eğitimi

SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ SİYASAL KATILIMCILIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Hatice KARA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, haticekara@mu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, zafertangulu@mu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmen adaylarının yaş, cinsiyet, yetiştiği bölge, ailesinin gelir durumu ve ailesinin eğitim durumu değişkenlerine bağlı olarak siyasal katılımcılık düzeylerinin incelenmesidir. Siyasal katılımcılık olgusu demokrasi ile yönetilen devletlerde rejimin temel taşlarından birini oluşturur. Eğitimin temel taşları olan sınıf öğretmenleri ise demokrasiyi benimsetecek ve ileri nesillere taşıyacak çok önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda geleceğin öğrencilerini yetiştirecek olan sınıf öğretmen adaylarında demokratik tutum ve siyasal katılımcılık oranlarının yüksek olması beklenmektedir. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini ise 2015-2016 Eğitim Öğretim Yılı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada 4. sınıf öğretmen adaylarının örneklem olarak seçilmesinin temel sebebi, sınıf öğretmeni adaylarının 3. sınıf bahar döneminde aldıkları "Sosyal Bilgiler Öğretimi" adlı ders kapsamında "İnsan hakları ve Demokrasi Eğitimi" konusunu işlemiş olmalarıdır. Veri toplama aracı olarak "Demokratik Katılım Ölçeği"nin bir boyutunu oluşturan ve 28 maddeden oluşan "Siyasal Katılım Ölçeği" kullanılmış, verilerin analizinde SPSS programından yararlanılmıştır. Araştırmada sınıf öğretmen adaylarının siyasal katılımcılık düzeylerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca cinsiyete ilişkin anlamlı bir farklılık bulunurken, diğer değişkenlere ilişkin anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu bulgulardan yola çıkarak, siyasal katılımcılığı geliştirmeye yönelik, üniversitede okuyan tüm öğrencilere demokrasi ve vatandaşlık eğitimi dersi ve seminerleri verilebilir.

Anahtar sözcükler: Demokratik tutum, sınıf öğretmeni, siyasal katılım

SINIF ÖĞRETMENLERİNE GÖRE SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE YARARLANILAN TOPLUMSAL, KÜLTÜREL VE TEKNOLOJİK KAYNAKLAR

Yrd. Doç. Dr. Nuray KURTDEDE FİDAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, nkurt@aku.edu.tr
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, ergun@aku.edu.tr

ÖZET

Sosyal Bilgiler dersi, amaçları ve içeriği göz önüne alındığında sınıf içi ve özellikle de sınıf dışı etkinliklerle, kaynaklarla öğrencinin yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlayan bir derstir. Birçok disiplinin bir araya gelmesinden dolayı, dersin tekdüze etkinliklerle işlenmesi mümkün değildir. Bu derste öğretmenler çeşitli uzmanlardan, kurum ve kuruluşlardan, sivil toplum kuruluşlarından, sınıf dışı mekanlardan, gezilerden, kültürel ve sosyal kaynaklardan ve teknolojiden yararlanarak öğrencilerin sorumluluklarını bilen aktif vatandaş olmalarını sağlayabilirler. Bu bağlamda, sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde farklı alanlarda yararlandıkları kaynakların ve bu kaynaklara derslerinde ne kadar sıklıkla yer verdiklerinin belirlenmesi önemli görülmektedir. Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde yararlandıkları toplumsal , kültürel ve teknolojik kaynakların neler olduğu ve bu kaynaklardan hangi sıklıkla yararlandıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada, karma yöntem metodolojisi kullanılmıştır. Karma yöntem araştırması, araştırmada nicel ve nitel verilerin veya tekniklerinin birleştirildiği veya karıştırıldığı araştırma yaklaşımıdır. Bu araştırmada nicel ve nitel yöntemler birbirinin tamamlayıcısı olduğu ve bir tek araştırma çalışmasında birlikte kullanılabileceği fikrine dayanır. Bu araştırmada; karma yöntem desenlerinden yakınsayan paralel desen kullanılmıştır. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde farklı alanlarda yararlandıkları kaynakların ve bu kaynaklara derslerinde ne kadar sıklıkla yer verdiklerinin belirlenmesi önemli görülmektedir. Araştırmanın nicel boyutunda tarama modelinde genellikle tercih edilen anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda ise, nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Afyonkarahisar il merkezindeki ilkokullarda görev yapan 305 sınıf öğretmeni; nitel veriler için çalışma grubunu ise 4. sınıfları okutan 9 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel verileri "Sosyal Bilgiler dersinde yararlanılan toplumsal, kültürel ve teknolojik kaynaklar ölçeği" aracılığıyla; nitel veriler ise altı açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde yararlandıkları toplumsal, kültürel ve teknolojik kaynakların ne seviyede olduğu aritmetik ortalama ve standart sapma değerleriyle verilmiştir. Verilerin analizinde gerekli istatistiksel yöntemin belirlenmesi için gruba ilişkin verilerin normal dağılıma uygunluğunun sınanması amacıyla Shapiro-Wilk testleri uygulanmıştır. Değişkenler normal dağılım göstermediği için Mann Whitney U ve Kruskal Wallis-H Testlerinden yararlanılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde en çok kitle iletişim, teknolojik kaynaklar ve edebi ürünlerden yararlandığı belirlenmiştir. Okul dışı mekânlardan ve kaynak kişiden nadiren yararlandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Karma yöntem, kültürel ve teknolojik kaynaklar, sınıf öğretmeni, sosyal bilgiler, toplumsal

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KARİYER BİLİNCİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ UYGULAMALAR

Yrd. Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY, Afyon Kocatepe Üniversitesi, tsay@aku.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde kariyer bilinci geliştirme ara disiplini kapsamında gerçekleştirdikleri uygulamaları belirlemektir. Çalışma, nitel araştırma yöntemine göre desenlenmiş bir durum çalışmasıdır. Veriler görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Araştırma 2015-2016 öğretim yılı güz döneminde Afyon ili merkezinde alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan 3 devlet ilkokulunda görev yapmakta olan 20 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin kariyer bilinci geliştirme konusunda kendilerini yeterli (%50), orta düzeyde yeterli

(%10) ve yetersiz (%40) olarak değerlendirdikleri; sınıf öğretmenlerinin kariyer bilinci geliştirmeye yönelik olarak başarı hikâyeleri, bilgilendirici metin, drama, örnek olay, video, uzman kişi daveti, gözlem, proje, gazete haberleri, spor ve sanat etkinliklerinden yararlandıkları; ilgi envanterleri gibi çeşitli envanterler kullandıkları; meslek tanıtım günleri, alan gezileri, veli toplantıları ve çeşitli materyaller geliştirme yoluyla da kariyer bilinci geliştirmeye yönelik uygulamalar gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Sınıf öğretmenleri kariyer bilinci geliştirme konusunda yaşanan sorunlara ve bu sorunların sebeplerine ilişkin olarak: Kurum ve kuruluşlarla iletişimde yaşadıkları sorunları, hizmet öncesinde ve hizmet içi eğitimde bu konuda yeterince donanımlı hale getirilmemiş olmalarını, ailelerin kariyer gelişimindeki baskıcı tutumunu, ailelerin yeterince çocuklarını tanımıyor olmasını, rehberlik hizmetinin sorunlu ve yetersiz olmasını, eğitimde okul dışı kaynak, kurum ve kişilerden yeterince yararlanılmamasını belirtmişlerdir. Yapılan uygulamalar okulun yer aldığı sosyo-ekonomik düzey açısından incelendiğinde ise alt sosyo ekonomik düzeyde yer alan okullarda sınıf içinde gerçekleştirilen uygulamaların daha fazla olduğu; orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan okullarda okul dışı kaynak, kurum ve kişilerden yararlanmaya yönelik uygulamaların daha fazla olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar ışığında sınıf öğretmenlerine kariyer bilinci geliştirme ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim yoluyla yeterlilik kazandırmaya yönelik çeşitli uygulamalar yapılması, kariyer bilimci geliştirmede okul dışı kaynaklardan daha sık yararlanmaya yönelik çeşitli düzenlemeler yapılması, ailelerin çocuklarını tanıma ve iletişim kurma, bunun yanı sıra kariyer bilinci ile ilgili verilecek çeşitli seminerler ile bilgilendirilmesi önerilebilir.

Anahtar sözcükler: Görüşme, kariyer bilinci geliştirme, sınıf öğretmenleri, sosyal bilgiler öğretimi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL SORUMLULUĞA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Doktora Öğrencisi Murat AYDEMİR, murataydemir_@windowslive.com
Yrd. Doç. Dr. Emin KILINÇ, Dumlupınar Üniversitesi, emin.kilinc@dpu.edu.tr
Arş. Gör. Muhammet Hanifi ŞAHİN, Süleyman Demirel Üniversitesi, hanifisahin@sdu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sosyal sorumlulukla ilgili görüş ve uygulamalarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Sosyal sorumluk kavramının giderek önem kazandığı 21. yüzyılda, bireyleri toplumsal hayata hazırlamakla yükümlü olan öğretmenlerin sosyal sorumluk duygu ve bilincine sahip olması gerekmektedir. Nitekim sosyal sorumluk anlayışını benimsememiş öğretmenlerin bireyleri sosyal sorumluluk bilinciyle donatması mümkün gözükmemektedir. Öğretmenler okul içinde, okul dışında veya en etkili oldukları sınıf içinde konum itibariyle sosyal sorumluluğa ilişkin değerleri aktarmada etkili bir lider durumundadırlar. Bu açıdan öğrencilere ailelerinden sonra sosyal sorumluluğun gerektirdiği bilgi, beceri, tutum, davranış ve değerleri kazandıracak en etkili kişilerin öğretmenler olduğu söylenebilir. Bu bağlamda kendilerine önemli görev ve sorumluluklar düşen öğretmenler okul içinde veya okul dışında sosyal sorumluluğa uygun tutum ve davranışlar sergilemek zorundadır. Sınıf içinde veya sınıf dışında sosyal sorumluğa uygun davranışlar sergilemeyen öğretmenlerin, öğrencilere sosyal sorumluluğun yaşanılabilir toplum için gerekli olduğuna inandırması mümkün değildir. Öğretmenliğin sosyal sorumluluk taşıyan bir meslek olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, çocuk yaştaki bireyleri sosyal hayata hazırlama görevini üstlenmiş sınıf öğretmenlerinin sosyal sorumlulukla ilgili görüş ve uygulamalarının belirlenmesi önem arz etmektedir. Çalışmada nicel araştırma desenlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli Geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2012). Araştırmanın ulaşılabilir evrenini Manisa 'da görev yapan 350 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Ercan (2009) tarafından geliştirilen sosyal sorumluluk ölçeği ile toplanacaktır. Verilerin analizinde betimsel istatistiklerden yararlanılacaktır.

Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmenleri, sorumluluk, sosyal sorumluluk

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ "SOSYAL BİLGİLER" KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFORLAR YARDIMIYLA ANALİZİ

Arş. Gör. İsmail DÜZ, Süleyman Demirel Üniversitesi, ismailduz32@gmail.com
Arş. Gör. Mahmut TAŞ, Süleyman Demirel Üniversitesi, mamuttas@sdu.edu.tr

ÖZET

Metaforlar, bir kişinin bir kavramı ya da olguyu kendi algıladığı biçimde, farklı benzetmeler yardımı ile ifade etmesidir (Lakoff ve Johnson 2005). Metaforlar, anlamak istediğimiz nesneyi veya olguyu, başka bir anlam alanına ait olan kavramlarla ilişki kurmak koşu ile yeniden kavramlaştırmamızı, farklı bakış açıları ile görmemizi ve gözden kaçırmış olduğumuz farklı yönlerini ortaya koyma noktasında yol gösterici bir özelliğe sahiptir (Taylor, 1984). Metaforlar düşünceleri daha somut hale getirdikleri için soyut kavramların açık bir biçimde anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Sosyal bilgiler dersinin temel amacına baktığımızda, demokratik bir ülkede vatandaşlık görevlerini yerine getirebilmek için, öğrencilerin sahip olması gereken bilgi, beceri ve davranış gibi farklı özellikleri içerisinde barındıran vatandaşlık yeterliliklerini arttırıp; bütün bireyleri bu vazifelerin farkında ve vatandaşlık görevlerini etkin bir biçimde kullanabilme yeterliliğine sahip hale getirmektir. (Kılınç, E. 2013) Bu açıdan bakıldığında sosyal bilgiler kavramının iyi anlaşılması bireysel ve toplumsal açıdan son derece önemlidir. Sınıf Öğretmenliği adaylarının Sosyal Bilgiler kavramına ilişkin algılarının ne yönde olduğunu ve bu algılarını hangi metaforlarla açıkladıklarını incelemeyi amaçlayan bu çalışma, nitel araştırma yöntemine uygun olarak tasarlanan betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 öğretim yılında sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 200 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen "Sosyal Bilgiler Kavramın Yönelik Öğrenci Metaforları Anketi" aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler ….. gibidir; çünkü …… Cümlesini tamamlamasıyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi çözümleme tekniği kullanılacaktır. Araştırmanın analiz çalışmaları devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Metafor, öğretmen adayları, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler

SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA ATASÖZLERİMİZ

Yrd. Doç. Dr. Murat KEÇE, Süleyman Demirel Üniversitesi, muratkece@sdu.edu.tr
Arş. Gör. Mahmut TAŞ, Süleyman Demirel Üniversitesi, mahmutsakarya54@gmail.com
Arş. Gör. İsmail DÜZ, Süleyman Demirel Üniversitesi, ismailduz@sdu.edu.tr

ÖZET
Bir toplumun millet olma düşüncesiyle hareket etmesinde en önemli etkenlerden bir tanesi kültürel değerlerdir. Bu değerler milletin aynı ülkü etrafında hareket etme ve millet olma bilinci noktasında en kıymetli varlığıdır. Bu değerlerin korunması, geliştirilmesi ve sonraki kuşaklara aktarılması, yaşatılması gerekir. Büyük millet olmanın en önemli göstergesi, oluşturulan kültür ve medeniyettir. Halk edebiyatı, bu değerlerin binlerce yılda karmaşık şekilde oluşan sebeplerini, işlevlerini, sonuçlarını ve içeriğini ortaya koymayı amaçlar. Bu değerlerin önemli unsurlarından bir tanesi ise atasözleridir. Göktürk Kitabelerinden günümüze yazılı metinlerde, sözlü metinlerde, toplumun her seviyesinde, tüm kesimlerinde, günlük hayatın her noktasında atasözleri kendine yer edinmiştir. Atasözleri sözlü kültür geleneği içerisinde doğup gelişen ürünlerdir. Bilişim çağı ile birlikte dünyada sözlü kültür geleneğimiz hızla yok olmaktadır. Atasözlerinin yok olması kültürel kimliğimizin bir parçasının yok olması anlamına gelmektedir. Atasözleri bilimsel olarak araştırılmalı ve öğretilmelidir. Bu kıymetli, köklü ve kapsamlı kültür varlıklarımız hakkında çok değişik dönemlerde, değişik açılardan pek çok araştırma yapılmıştır. Sosyal bilgilerin en önemli amaçlarından bir tanesi olan kültürel değerlerin aktarımı, millet olma bilinci gibi işlevleri göz önünde bulundurulduğunda atasözlerinin önemini artırmaktadır. Ders kitapları Günümüz eğitim sisteminde merkezi ve önem bakımından yerini koruyan işlevsel bir özelliğe sahiptir. Ders kitapları bilgi ve değerleri geniş kitlelere Aktarmada ucuz ve kullanışlı eğitim ve öğretim Araçlarının Başından Gelmektedir. bir dizi bilgi ve değeri geniş kitlelere aktırabilmenin en ucuz ve en kullanışlı araçları olması sebebiyle milletin kültürel değerlerini yansıtan atasözlerini sonraki kuşaklara aktarılması açısından önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmada İlköğretim 4.5.6.7. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yer alan atasözlerin ünitelerde dağılımları ayrıntılı bir şekilde ele incelenmiştir. Çalışmanın yöntemi nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden "doküman incelemesi yöntemi" kullanılmıştır. Veri analizi çalışmaları devam etmektedir.
Anahtar sözcükler: Atasözler, ders kitapları, sosyal bilgiler eğitimi

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM SÜRECİNDE HANGİ YÖNTEMLERİN ETKİLİ OLDUĞUNU BELİRLEMEYE YÖNELİK BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ssidekli@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Esra ÇETİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Esractn_48@windowslive.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Hümeyra UYSAL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, humeyrauysal11@gmail.com

ÖZET
Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin farklı disiplinlere ait sistematik bilgilerle ilk kez karşılaştıkları, Milli Eğitim Sistemi'nin ilke, amaç ve vizyon açısından öğrencilerin sosyal bilgiler şuurunu kazanmalarında ve iyi birer vatandaş olmalarını sağlayan ve içerdikleri disiplinler arası yaklaşımların öğrencilerin hedeflenen bilgi, beceri ve değerleri kazanmalarındaki önemi açısından ayrı bir önem arz etmektedir. Eğitim alanında yaşanan gelişmelere paralel olarak yapılan bilimsel araştırmaların sayısında kayda değer bir artış görülmektedir. Yaşanan bu artış ortaya konulan çalışmaların niteliğinin değerlendirilmesi konusunu gündeme getirmektedir. Bu çalışmanın amacı Sosyal Bilgiler dersine yönelik yapılmış çalışmaların etkililiğini araştırmaktadır. Bu doğrultuda 2000 ve 2016 yılları arasında yapılmış yüksek lisans ve doktora tezleri YÖK Ulusal Tez Merkezinden incelenmiştir. Ulaşılan tezler arasından özellikle dördüncü ve beşinci sınıflarda yapılan, öntest - sontest uygulanan, örneklem büyüklüğü, standart sapması, ortalamaları, gruplar arasında karşılaştırma yapılan ve Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili olan deneysel çalışmalar meta-analiz için seçilmiştir. Bu araştırmaların bulguları Sosyal Bilgiler dersinde akademik başarıyı arttırmada yardımcı olan öğretim yöntemlerin etkililiği üzerine genel yargılara ulaşılabilmesi ve yapılacak çalışmalara yeni bir bakış açısı getirmesi bakımından önemlidir. Araştırmada verilerin analizinde Comprehensive Meta Analysis (CMA) programından yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan stratejilerin etki büyüklüğü belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar Sosyal Bilgiler dersinde öğretim sürecinde kullanılan öğrenci merkezli yaklaşım, yöntem, teknik ve materyallerin öğrenci başarısını artırdığını ortaya koymaktadır.
Anahtar sözcükler: Lisansüstü tez, meta analiz, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ÇEVRESEL VATANDAŞLIK EĞİTİMİ: TÜRK VE AMERİKAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Yrd. Doç. Dr. Döndü ÖZDEMİR ÖZDEN, Dumlupınar Üniversitesi, donduozdemir@gmail.com
Prof. Dr. Lynn BURLBAW, Texas A&m University, burlbaw@tamu.edu

ÖZET
Çevreye yönelik sorunların ve bu doğrultudaki endişelerin artışı çözüme dönük yeni yaklaşım ve çabaları da beraberinde getirmiştir. Bu çalışmaların sonunda çevre eğitimi öncelikli alanlar içinde tanımlanmış ve vatandaşlık olgusu içinde bireysel çevresel bilgi, tutum ve davranışları şekillendiren "çevresel vatandaşlık" gibi yeni yaklaşımlar sunulmuştur. Kısaca, çevresel vatandaşlık, bireyi çevresindeki dünyanın diğer üyeleriyle birleştiren etik sorumlulukları tanımlamaya yarayan bir yoldur (Wall, 2007). Buna göre çevresel vatandaşlar, çevresel sorunlara yönelik içten gelen bir kaygıya ve sorumluluk bilincine sahip bireylerdir. Çevresel vatandaşlar, bugünün ve yarının bireylerinin aynı çevresel koşullardan yararlanmaya hakkı olduğunu düşünmekte ve çevrenin sürdürülebilirliğine yönelik üstüne düşen görevleri ulusal ve uluslararası bir vatandaş olarak

benimseyerek yerine getirmektedir. Bu kapsamda her bireyde böyle bir vatandaşlık bilincinin geliştirilmesi çevresel sorunların çözüme yönelik davranış değişikliği ihtiyacını karşılamada etkili bir yol olarak görülebilir. Sosyal bilgiler dersi ise vatandaşlık eğitimindeki yaygın kabul gören işleviyle çevresel vatandaşlık eğitimin önemli bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda bu dersin öğretiminden sorumlu öğretmen adaylarının hizmet öncesinde çevresel vatandaşlık eğitimine ilişkin görüş ve yeterliklerinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu araştırmada Türk ve Amerikan öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde çevresel vatandaşlık eğitimine yönelik görüşlerini ortaya koymak ve karşılaştırmak amaçlanmıştır. Bu genel amaca dayalı olarak iki ülkenin öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinin çevresel vatandaşlık eğitimindeki yerine ve çevresel vatandaşlık eğitiminde etkili olan yöntem, teknik ve materyallere ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Ayrıca Türk ve Amerikan öğretmen adaylarının sosyal bilgiler derslerinde çevresel vatandaşlık eğitimine ilişkin kendilerini ne düzeyde yeterli gördükleri de belirlenmeye çalışılmıştır. Tarama modelinde desenlenen bu araştırmanın katılımcılarını 2014-2015 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Texas A&M Üniversitesi, Eğitim ve İnsan Gelişimi Fakültesi, Öğrenme, Öğretme ve Kültür Bölümü'nde sosyal bilgiler öğretimi derslerine kayıtlı 84 öğretmen adayı ile Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programına kayıtlı 88 son sınıf öğretmen adayı oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu ve likert tipi sorulardan oluşan bir online anket yardımıyla toplanmıştır. Açık uçlu sorulardan elde edilen veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Likert tipi maddelerden elde edilen veriler ise frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve bağımsız örneklemler t-testi gibi istatiksel analiz teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, Amerikan öğretmen adayları en iyi çevresel vatandaşlık eğitiminin bir dersin bütünleşik bir parçası olarak verilebileceğini düşünmektedir. Türk öğretmen adaylarına göre ise en iyi çevresel vatandaşlık eğitimi okul dışı veya ders dışı aktiviteler yoluyla yapılabilir. Bu kapsamda her iki gruba göre de çevresel vatandaşlığın en iyi öğretilebileceği ders sosyal bilgiler dersidir. Bu durum iki grup tarafından da sosyal bilgilerin vatandaşlık eğitimindeki rolü ile açıklanmıştır. Yine her iki grup da sosyal bilgiler derslerinde etkili bir çevresel vatandaşlık eğitimi için yaparak-yaşayarak öğrenme uygulamalarına vurgu yapmıştır. Amerikan öğretmen adayları bu süreçte en etkili olabilecek materyalleri bitkiler, alan gezileri ve gerçek yaşam örnekleri gibi yaparak-yaşayarak öğrenme materyalleri olarak belirlerken, Türk öğretmen adayları görsel materyaller ve medya araçlarını ön plana çıkarmıştır. Son olarak, hem Türk hem de Amerikan öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde çevresel vatandaşlık eğitimi yeterliklerine ilişkin tüm maddelerde yüksek yeterlik algılarına sahip oldukları belirlenmiştir. Not: Bu araştırma TÜBİTAK 2219/Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı kapsamında yapılan araştırmanın bir bölümünü oluşturmaktadır.

Anahtar sözcükler: Çevresel vatandaşlık, öğretmen adayı, sosyal bilgiler

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GÖRSELLER ARACILIĞIYLA ÇOKLU BAKIŞ AÇILARININ GELİŞTİRİLMESİ

Prof. Dr. Yücel KABAPINAR, Marmara Üniversitesi, ykabapinar@marmara.edu.tr
Doktora Öğrencisi Başak İNCE, Marmara Üniversitesi, incebasak@hotmail.com

ÖZET

Bilimin doğası zamandan etkilenmekte, tanımlamalarda değişiklikler oluşmaktadır. Bilimsel bilgi olgusaldır anlayışı, sosyal bilimlerin bilim olarak kabul edilmeye başlamasıyla göreceliliği içeren bir yön kazanmıştır. Doğruda görecelilik; çoklu bakış açısı, farklı bakış açısı, empati gibi becerileri içinde barındırır. Yani, olaylara dengeli bakmayı sağlar. Sosyal bilgiler, sosyal bilimlerin özel bir kitle olan öğrencilere has kazanımlar ve etkinliklerle sunumu olarak ifade edilebilir. Olaylara dengeli bakmaya ilişkin beceriler sosyal bilgiler öğretiminde kazandırılması gereken beceriler arasındadır. Becerilerin kazandırılmasında farklı yöntemler kullanılabilir. Bu çalışmada ise, görseller aracılığıyla olaylara dengeli bakmaya ilişkin beceriler kazandırılmaya çalışılmaktadır. Çalışmanın amacı, farklı bilişsel düzeydeki öğrencilerin olaylara dengeli bakmaya ilişkin beceriler açısından uygulama öncesi ve uygulama sonrası durumlarını belirlemektir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması şeklinde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul'da bir okulun 4. sınıfına devam etmekte olan 10 öğrenci ile İstanbul'daki farklı okulların 4. sınıfına devam etmekte olup aynı zamanda İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'ne (BİLSEM) devam eden 10 öğrenci oluşturmaktadır. Normal yetenekli öğrencilere ilişkin uygulamalar okul ortamında yapılırken özel yetenekli öğrencilere ilişkin uygulamalar ise BİLSEM'de gerçekleştirilmiştir. Uygulayıcılar, sınıf öğretmenliği doktora programına devam etmekte olan iki sınıf öğretmenidir. Araştırmada, olaylara dengeli bakmaya ilişkin beceriler açısından normal yetenekli ve özel yetenekli öğrencilerin durumlarına ilişkin ön ve son test yapılmıştır. Ardından görseller aracılığıyla 9 ders saati boyunca etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonunda yapılan son testle öğrencilerin bakış açılarındaki olası farklılaşma belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak; öğrenci etkinlik formları, ön test-son test ve araştırmacı günlükleri kullanılmıştır. Verilerin analizi devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Çoklu bakış açısı, görecelilik, görsel okuma, sosyal bilgiler

SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN ÖĞRENCİLERDE GİRİŞİMCİLİK BECERİSİNİN GELİŞİMİNE ETKİSİ ÜZERİNE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Muhammet Hanifi ŞAHİN, Süleyman Demirel Üniversitesi, hanifisahin@sdu.edu.tr
Doktora Öğrencisi Murat AYDEMİR, murataydemir_@windowslive.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 5, 6 ve 7. Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilerin girişimcilik becerileri üzerine etkisine dair Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymaktır. Teknolojik gelişmenin hızla yayıldığı 21. yüzyılda toplumun sosyal ve ekonomik olarak gelişmesinde girişimci bireylere ihtiyaç vardır. Gelişmiş ülkeler; teknolojide, eğitimde, sanayi de hep bir adım önde olmuşlardır. Gelişmiş bir ülkenin bireyleri hali hazırdaki kaynaklara bağlı kalmadan sürekli fırsatları kovalayan, ihtiyaçları yeniliklerle karşılamaya çalışır. Girişimci bir bireyin yetişmesinde şüphesiz ki okullar önemli bir yer tutar. Sosyal bilgiler dersinde öğrencilere kazandırılması hedeflenen becerilerin biri de girişimciliktir. Sosyal Bilgiler öğretim

programında yer alan girişimcilik becerisinin öğrencilerin kazanabilmesi için de öğretmenlerin büyük bir sorumluluğu vardır. Çünkü programda yer alan kazanım ve beceriler teorikte kalmamalı, öğrencilerin etkin katılımıyla uygulamalı olarak öğrencilerin bu becerileri kazanması sağlanmalıdır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemi temel alınarak olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmada katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemi ile seçilmiştir. Katılımcı olarak resmi ortaokullarda görev yapan 8 Sosyal Bilgiler öğretmeninin görüşüne başvurulmuştur. Araştırmada, nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden olan ve açık uçlu sorulardan oluşan "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılmıştır. Araştırma boyunca katılımcılarla yapılan yüz yüze görüşmelerin tamamı, ses kayıt cihazı yardımıyla, kayıt altına alınmıştır. Görüşmelerin ardından kaydedilen ham veriler Microsoft Word programında metin haline dönüştürülmüştür. Dökümleri yapılan veriler iki araştırmacı tarafından okunarak, araştırma amacı etrafında katılımcıların önemle üzerinde durdukları konular saptanmıştır. Bu konular için belirli temalar oluşturularak katılımcıların bu temalara ait görüşleri doğrultusunda kelime kodları belirlenmiştir. Betimsel analiz ve içerik analizi tekniği kullanılarak görüşme verileri yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Beceri, girişimcilik, sosyal bilgiler

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE TARİHİ ROMAN KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN TARİHİ KAVRAM VE TERİMLERİ KAZANMASINA ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Emine ÖZEL, Dumlupınar Üniversitesi, emine.ozel@dpu.edu.tr

ÖZET

Anlamlı bir öğrenme için, kavramların eğitim basamaklarında tam ve doğru olarak öğretilmesi son derece önemlidir. Kavramların öğrenilme düzeyi öğrencilerin daha sonra karşılaşacağı olay ve olguları anlamada temel rol oynamaktadır. Bu durumla bağlantılı olarak sosyal bilgiler dersinde yer alan tarihi kavramların doğru ve etkili öğretilmesi de, tarih konularının öğrenimi ve anlaşılmasını sağlayan önemli etkenlerden biri olmaktadır. İyi bir kavram öğretimi için kavramın tanım ve özelliklerinin yanı sıra kavrama ait çok sayıda örneklerin verilmesi gerekmektedir. Ancak sosyal bilgiler dersinde zaman sınırlı, ele alınması gereken olay ve olgular fazla olduğu için ders içinde tarihi kavramlara yönelik yeterli örnek verilememektedir. Bu durum tarihi romanların öğrencilere tarihi kavramların kazandırılmasında kullanılması düşüncesini akla getirmektedir. Tarihi romanlar, soyut kavramları somutlaştıran anlatımlar sunmakta ve tarihi kavramlar için gerekli örnekleri içerebilmektedir. Bu araştırmada sosyal bilgiler dersi kapsamında yer alan tarih konularının öğretiminde tarihi roman kullanılmasının öğrencilerin tarihi kavram ve terimleri kazanma durumlarına etkisi incelenmiştir. Araştırmada yöntem olarak kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 öğretim yılında Kütahya ili merkezde öğrenim gören bir ortaokulun 7. sınıfları içinden iki şube oluşturmuştur. Araştırma 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi içinde yer alan "Türk Tarihine Yolculuk" ünitesi üzerinde yapılmış, araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen "Sosyal Bilgiler Kavram ve Terim Ölçeği" ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda deney ve kontrol grubu arasında, deney grubunda doğru kavramsal anlamayı gerçekleştiren öğrenci sayısının daha fazla olduğu ve öğrencilerin bazı tarihi kavramları o dönemde ifade ettiği anlam ve kullanım biçimiyle değil de günümüzdeki anlam ve kullanım biçimiyle öğrenerek kavram yanılgısına düşmüş oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Sosyal bilgiler, tarih öğretimi, tarihi kavram, tarihi roman

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ ARKEOLOJİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN ÖĞRETMEN YETİŞTİRME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Güngör KARAUĞUZ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, karauguz@msn.com
Doktora Öğrencisi Tuğba Cevriye ÖZKARAL, Necmettin Erbakan Üniversitesi, tugbaozkaral@hotmail.com

ÖZET

Ülkemizde öğretmen yetiştirme günümüzde eğitim fakülteleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda eğitim fakültelerinin lisans programlarında yer alan dersler önem taşımaktadır. Bu programlarda yer alan dersler hakkında öğretmen adaylarının görüşleri de alınmalıdır. Böylece dersler daha verimli olacak ve öğretmen yetiştirme konusunda olumlu adımlar atılacaktır. Geçtiğimiz yıllarda sosyal bilgiler eğitimi lisans programının içeriğinin değiştirildiği görülmüştür. Yenilenen program 2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren 1. sınıflardan başlanarak üniversitelerde uygulanmaya başlamıştır. Sosyal bilgiler eğitimi lisans programında bulunan derslerden birisi arkeolojidir. Birinci yarıyılda yer almaktadır. Bu araştırmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının arkeoloji dersine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve bu görüşlerin öğretmen yetiştirme açısından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi İlköğretim Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan birinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma 15 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler ilk dönem bu dersi almışlardır ve görüşmeler ikinci döneminde başlangıcında gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 7'si erkek, 8'i bayandır. Veriler nitel araştırma tekniklerinden görüşme yoluyla toplanmış ve araştırmacılardan tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda öğretmen adaylarının arkeoloji dersi hakkındaki görüşlerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Form dört ana başlık hâlinde toplam 12 sorudan oluşmaktadır. Bu başlıklardan birincisi arkeoloji dersi ile ilgili genel düşünceleri, ikincisi eğitim fakültesinde bu dersi almadan önceki hazırbulunuşluk düzeylerini ve aldıktan sonra onlar üzerindeki etkisini, üçüncüsü sosyal bilgiler öğretmen adaylarına katkılarını, dördüncüsü ise bu dersin daha verimli olması adına neler yapılması gerektiği ve müzelerin etkisini kapsamaktadır. Geçerliğini saptamak amacıyla uzman görüşüne sunulmuş ve alınan uzman görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Her bir öğrenci ile yaklaşık 20 dakika süren görüşmeler yapılmıştır. Katılımcılarla yapılan görüşmeler sırasında notlar alınmıştır. Görüşme formu ile toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Verilerin analizi dört aşamada yapılmıştır: (1) Araştırmada elde edilen veriler anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde kodlanmıştır. (2) Kodlanan verileri genel düzeyde açıklayan ve kodları belirgin kategoriler altında toplayan temalar

bulunmuştur. (3) Veriler elde edilen kodlara ve temalara göre düzenlemiş ve tanımlanmıştır. (4) Son aşamada ise ayrıntılı biçimde tanımlanan bulgular araştırmacılar tarafından yorumlanmış ve bazı sonuçlar çıkarılmıştır. Doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Ayrıca verilerin analizine başlamadan önce her öğrencinin görüşme formu incelenmiş ve kodlamalar yapılmıştır. Öğrenciler cinsiyetlerine göre formlar numaralandırılmıştır (K1, K2, K3…, E1, E2, E3…). Elde edilen temalar ise şöyledir: Dersin anlatım tarzı nedeniyle arkeolojiye duyulan ilginin artması; arkeoloji dersinin olumlu ve olumsuz özellikleri; geçmişten kalan yetersiz, yüzeysel bilgiler, doğru bilinen yanlışlar ve eğitim fakültesinde bilinçlenme süreci; arkeoloji dersinin katkıları: geçmiş ile günümüz arasında bağlantılar kurabilme; önemli arkeolojik merkezlere gezilerin yapıldığı ve materyallerin, görsellerin ağırlıklı olduğu arkeoloji dersleri; arkeoloji dersinde gerçekleştirilen müze ziyaretlerinin katkıları: farkındalık ve daha kalıcı bilgiler. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda; öğretmen adaylarının daha aktif, sınıf dışı ortamlarda, müze vb. mekânlarda gerçekleştirilen derslere daha çok ilgi duydukları tespit edilmiştir. Ayrıca dersin anlatım tarzı, ezbere dayalı olması vb. durumlar öğretmen adaylarını oldukça etkilemektedir. Bu noktadan hareketle genel olarak eğitim fakülteleri lisans programlarında yer alan derslerin ezbere dayalı olmadan, öğretmen adaylarını daha aktif kılacak ve sınıf dışı ortamlara çıkaracak tarzda yürütülmesi olumlu olacaktır. Böylece 21. yüzyıl becerilerine ve daha kalıcı bilgilere sahip öğretmenler yetiştirilmesi yolunda olumlu adımlar atılacaktır.

Anahtar sözcükler: Arkeoloji, öğretmen adayları, öğretmen yetiştirme., sosyal bilgiler

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE EĞİTİMİNE YÖNELİK ÖZ-YETERLİLİK ALGILARININ İNCELENMESİ

Prof. Dr. Hakkı YAZICI, Afyon Kocatepe Üniversitesi, hyazici@aku.edu.tr
Arş. Gör. Mehmet Tamer KAYA, Afyon Kocatepe Üniversitesi, tamer_kaya_07@hotmail.com
Arş. Gör. Abdullah GÖKDEMİR, Afyon Kocatepe Üniversitesi, agokdemir0638@hotmail.com
Arş. Gör. Ramazan BULUT, Afyon Kocatepe Üniversitesi, bulut0476@gmail.com

ÖZET

Çevre eğitimi, bireylerin çevreyle ilgili konularda bilinçli ve mevcut çevresel problemlerin çözümüne katkı sağlayan, gelecek kuşaklar için çevre ve çevresel sorunları çözmeye yönelik bilgi, beceri, değer, tutum ve deneyim kazanmalarını hedefleyen sürekli bir öğrenme sürecidir (Moseley, 2000; Vaughan, Gack, Solorazano ve Ray, 2003). Nitelikli bir çevre eğitimi için öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Öğretmenlerin çevre eğitimine yönelik öz-yeterlik algıları, çevre eğitimin kalitesinde ve belirtilen hedeflere ulaşılmasında belirleyici bir rol oynamaktadır. Öz-yeterlik algısı olumlu olan öğretmenlerin, öğrencilerle daha yakından ilgilendikleri, etkili öğretim için çeşitli yaklaşımlar kullandıkları, öğrencilerin öğrenmeleri için daha çok çaba ve zaman harcadıkları ve programın gerektirdiklerini daha iyi yerine getirdikleri belirtilmektedir (Friedman ve Kass, 2001; Tschannen-Moren ve Woolfolk, 2001; Pajares, 1992). Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının çevre eğitimine yönelik öz-yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Betimsel tarama modeli kullanılan araştırmanın verileri, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan 90 üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Özdemir, Aydın ve Akar-Vural (2009) tarafından geliştirilen çevre eğitimi öz-yeterlik algısı ölçeğiyle toplanmıştır. 5'li likert tipinde 15 maddeden oluşan ölçeğin dört alt boyutu ("Akademik Yetkinlik Algısı", "Sorumluluk Algısı", "Öğretici Yetkinlik Algısı" ve Yönlendirebilme Algısı") bulunmaktadır. Veri toplama aracının öğretmen adaylarına uygulanmasından sonra elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak gerekli analizlerin yapılması sağlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Çevre eğitimi, öz-yeterlik., sosyal bilgiler

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVREYE YÖNELİK DUYUŞSAL EĞİLİMLERİ

Prof. Dr. Hakkı YAZICI, Afyon Kocatepe Üniversitesi, hyazici@aku.edu.tr
Arş. Gör. Mehmet Tamer KAYA, Afyon Kocatepe Üniversitesi, tamer_kaya_07@hotmail.com
Arş. Gör. Ramazan BULUT, Afyon Kocatepe Üniversitesi, bulut0476@gmail.com
Arş. Gör. Abdullah GÖKDEMİR, Afyon Kocatepe Üniversitesi, agokdemir0638@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırma sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevreye yönelik duyuşsal eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından ele alınıp incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, her sınıf düzeyinden tesadüfî yöntemle seçilen 1, 2, 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının çevreye yönelik duyuşsal eğilimlerinin ölçülebilmesi amacıyla Erdoğan (2009) tarafından geliştirilen "Çevreye Yönelik Duyuşsal Eğilimler" ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama aracının öğretmen adaylarına uygulanmasından sonra elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak gerekli analizlerin yapılması sağlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğretmen adaylarının çevre ve doğa ile ilgili yazıları pek okumadıkları ortaya çıkmıştır. Çevre problemlerinin çözümü için bu konuda çalışan insanlara yardım etme, doğal kaynakları korumak için yaşam tarzında değişiklik yapma ve televizyonda doğa ve çevre ile ilgili programları izleme davranışlarına karşı kısmen olumlu duyuşsal özelliğe sahip oldukları söylenebilir. Araştırmadan elde edilen diğer sonuçlara göre sosyal bilgiler öğretmen adayları insanların çevreye önem vermeleri gerektiğini, kendilerinin çevreye karşı duyarlı olduklarını düşündükleri, doğal kaynakların dikkatli bir şekilde kullanılması ve yeşil alanların arttırılması gerektiğine inandıkları, doğada bulunan hayvanların ve bitkilerin yaşam alanlarının tehdit edilmemesini düşündükleri ve çevre sorunlarının engellenmesine yönelik tedbirler alabilecekleri ortaya çıkmıştır. Genel olarak bir değerlendirme yapıldığında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevreye yönelik duyuşsal eğilimlerinin olumlu olduğu söylenebilir. Sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenleri açısından sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevreye yönelik duyuşsal eğilimleri incelendiğinde, bu değişkenlerin öğretmen adaylarının çevreye ilişkin duyuşsal eğilimlerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Çevre, duyuşsal eğilimler, sosyal bilgiler

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN ÇEVRE DUYARLILIĞI ALGILARI

Öğretmen Muzaffer ERDOĞAN, Milli Eğitim Bakanlığı, mzffrerdogann@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Mustafa GİRGİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, mirgin@msn.com

ÖZET
Bu çalışmada Fethiye çevresindeki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çevre duyarlılığı algılarını ve çevre duyarlılığına yönelik yaptıkları faaliyetleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma nitel araştırma ile yapılmış, araştırmanın katılımcıları ölçüt örneklem ile belirlenmiştir. Araştırmanın katılımcıları, Muğla Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan 10 Sosyal Bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen araştırmanın verileri tematik analiz tekniğinden yararlanarak çözümlenmiştir. Bu çalışmada okullarda yapılan değerler eğitimi ve çevre duyarlılığı eğitiminin okullardaki veriliş düzeyi belirlenip değerler ve çevreye duyarlılık değerinin daha iyi verilmesi için ne yapılması gerektiği amaçlanmış, özellikle Fethiye'nin kalabalık ve merkezi okullarında görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleriyle görüşmeler yaparak bu çalışma oluşturulmuştur. Öğretmenlerin seçiminde beş yıldan fazla görev süresi olan öğretmenlerle görüşmeler yapılmış görüşme soruları önceden hazırlanarak görüşmeler yapılmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemiyle yapılmış içerik analizinden yararlanılıp veriler tematik analiz tekniğiyle kodlanmış görüşme dökümü bir uzmana verilerek onunda kodlar çıkarması istenmiş çıkarılan kodlar karşılaştırılarak araştırmanın güvenirliliği sağlanmıştır. Araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmenleri çevre duyarlılığına sahip bireylerin özelliklerini; çevreyi korumalı, geri dönüşümcü olmalı, çevre konusunda bilinçli olmalı ve çevreye saygılı olmalı, çevre duyarlılığı ve eğitim arasındaki ilişkiyi; eğitimin çok önemli olduğunu ancak okullarda çevre eğitiminin verilmediğini, çevre eğitimin içeriği ile ilgili olarak ta müfredatın, konuların ve etkinliklerin yetersiz olduğunu, çevre duyarlılığı eğitiminin ailede başlaması gerektiği ve okulda devam ettirilmesi gerektiğini beyan etmişlerdir. Sosyal bilgiler dersi müfredatında çevre ile ilgili konular ve derslerde yapılabilecek etkinlikler arttırılmalı, geri dönüşüm kanunların yaptırım gücü kullanılarak evlerde çöpler ayrılarak başlatılmalıdır. Çevre eğitimi ailede başlamalı bunun içinde aile eğitimleri yapılmalı ve okulda da özellikle ilkokulda bu eğitim pekiştirilmelidir.
Anahtar sözcükler: Çevre duyarlığı, değerler eğitimi, sosyal bilgiler

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERİNDE EDEBİ ÜRÜN KULLANMA DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: BARTIN ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Harun ER, Bartın Üniversitesi, erharun06@gmail.com
Doç. Dr. Selahattin KAYMAKCI, Kastamonu Üniversitesi, kaymakci37@yahoo.com

ÖZET
En genel anlamıyla edebiyat, insanların duygu, düşünce ve hayallerini dil aracılığıyla sözlü ve yazılı olarak ifade ettikleri sanat olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir anlatımla edebiyat insanların gerek bireysel ve millet olarak gerekse dünya toplumu olarak geçmişten günümüze yaşamış olduğu ve yaşamak istediği durumların anlatıldığı sanat dalıdır. Doğası gereği sosyal bilimler, matematik ve doğa bilimlerini içeriğinde barındıran sosyal bilgilerin yararlandığı çalışma alanlardan biri de edebiyattır. Sosyal bilgiler dersi içerisinde edebiyat hikâye, özdeyiş, biyografi, anı, gezi yazısı, siyasetname, söylev, şiir, destan, mektup, fıkra, günlük, atasözü, kompozisyon, makale, marş, menkıbe, roman, şarkı/türkü, deyim, efsane, mani, masal ve tiyatro gibi türleriyle yer almaktadır. Öte yandan 2005 sosyal bilgiler öğretim programının programın uygulanmasıyla ilgili açıklamalar kısmında sosyal bilgiler dersi öğretilirken öğretmenlerin edebi ürün kullanmalarının teşvik edildiği görülmektedir. Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde edebi ürünlere yer verme durumlarının ne olduğunun tespit edilmesi önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde edebi ürün kullanım durumlarını ortaya koymaktır. Araştırmada nitel metodoloji kapsamında olgubilim yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Bartın il merkezindeki resmi kurumlarda görev yapan toplam 32 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. Araştırmada toplanan veriler içerik analizi yardımıyla çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğunun derslerinde edebi ürün kullandıkları ancak mevcut ders kitaplarında edebi ürün kullanımını nitelik ve nicelik açısından yetersiz buldukları ortaya çıkmıştır.
Anahtar sözcükler: Sosyal bilgiler, edebi ürün, öğretmen

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Mustafa ÖZTÜRK, Erciyes Üniversitesi, mustafaozt@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Alpaslan GÖZLER, Erciyes Üniversitesi, agozler@erciyes.edu.tr
Öğretmen Baki YAMAN, Milli Eğitim Bakanlığı, bakiyaman81@hotmail.com
Öğretmen Oğuzhan POLAT, Milli Eğitim Bakanlığı, agozler@hotmail.com

ÖZET
Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı destekleme ve yetiştirme kursları hakkındaki görüşlerini ortaya koymaktır. Bu araştırma da öğretmenlerin; destekleme ve yetiştirme kurslarının faydaları, kursların verimli olup olmadığı, kursta karşılaşılan sıkıntılar ve aksaklıklar, kursların daha faydalı olması ile ilgili görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma nitel yaklaşım ile yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Kayseri'de görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri, çalışma grubunu ise, bu evrenden tesadüfî yöntemle seçilmiş 17 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu tekniği kullanılmıştır. Görüşme yapılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük bir kısmının (%76) destekleme ve yetiştirme kurslarını olumlu gördüğü, kursların en çok ders

tekrarı, konuları pekiştirme, eksik konuların tamamlanması, öğrenci motivasyonu, disiplinli ve düzenli çalışma, sınava yönelik test tekniği kazandırma açısından etkili olduğun, olumsuz görüş olarak kaynak ve materyal yetersizliği, kurslarda öğrenci ile yeterince ilgilenilmediği, kurs ve ders öğretmenlerinin aynı olduğunu, zamanla kurslarda devamsızlık ve düzensizliğin arttığı, hafta içi ve hafta sonu kurslarının öğrencilerde yorgunluğa yol açtığı, öğrencilerin sosyal etkinliklerden yoksun kaldığı ayrıca öğrencilerin ve velilerin kursa yeterince önem vermedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte katılımcıların çoğunun materyal ve kaynak eksikliğinin giderilmesinin kurslardaki verimliliği arttıracağı görüşünde birleştikleri görülmüştür. Katılımcıların bir kısmı da aileleri ve öğrencileri kurs hakkında bilgilendirmenin, kurs ve ders öğretmenin ayrı olmasının kurstaki verimi arttıracağını belirtmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Destekleme ve yetiştirme kursları, öğretmen görüşleri, sosyal bilgiler öğretmeni

SOSYAL BİLGİLER VE TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL DENEYİMİ I DERSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ (AMASYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Doç. Dr. Asım ÇOBAN, Amasya Üniversitesi, asim.coban@amasya.edu.tr

ÖZET

İnsanlık tarihinin uzun bir döneminde toplumlar için salt nüfus artışı büyük önem taşımaktaydı. Günümüzde ise nüfusun belli bir oranda artmasının yanında, nüfusun nitelikleri daha büyük önem taşımaktadır. Günümüz toplumları sahip oldukları nüfusun eğitim kalitesi sayesinde geleceğe güvenle bakabilmekte, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanlarda daha rekabet edebilir bir kimlik kazanabilmektedir. Günümüzde bireyin çağı doğru okuması, içinde yaşadığı topluma olabilmesi, gelecek kuşaklara daha üst düzey bir beşeri miras bırakabilmesi elbette aldığı eğitimle doğrudan bağlantılıdır. Nitelikli bireylerin yetişmesinde tereddütsüz en önemli aktör öğretmenlerdir. Öğretmen yetiştirmek üzere kurulan eğitim fakültelerinde öğretmen adayları, uzmanlık birikimi yanında, nitelikli bir formasyon eğitimi de almakta, hem teorik, hem de uygulamalı süreci takiben daha donanımlı olarak eğitim ordusuna kazandırılmaktadırlar. Aktif eğitim-öğretim sürecinde mesleki formasyon kazandırmak adına verilen gerekli derslerden birisi de Okul Deneyimi dersleridir. Okul deneyimi dersiyle çeşitli eğitim kurumlarında gözlem yapan öğretmen adayları, Öğretmenlik Uygulaması dersiyle de aktif olarak öğretmenlik yapma imkânı bulmaktadırlar. Eğitim fakültelerinde verilen alan eğitimi yanında gerek teorik, gerekse uygulamalı formasyon derslerinin öğretmen adaylarının yetişmesinde çok büyük bir önemi bulunmaktadır. Bu çalışmada Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2015-2016 eğitim-öğretim döneminde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ana Bilim Dalı ve Türkçe Eğitimi Bölümünde okuyan öğrencilerin Okul Deneyimi I dersi hakkındaki görüşlerini ortaya koymak, sorunlara çareler bulmak amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemi Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği son sınıf öğrencileridir. Araştırmanın verileri öncelikle öğrencilerin kişisel bilgiler, daha sonra öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersine görüşleri ve Okul Deneyimi I dersi uygulama sürecinde karşılaşılan zorluklar olmak üzere 3 bölümden oluşan veri toplama sürecinde elde edilmiştir. Toplanan veriler üzerinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma ve ki-kare testleri kullanılmıştır.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayı, Okul Deneyimi I, Sosyal Bilgiler, Türkçe

TÜKETİCİ ÇEVRE BİLİNCİ ALGI ÖLÇEĞİ GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Yurdal DİKMENLİ, Ahi Evran Üniversitesi, dikmenliy@hotmail.com
Arş. Gör. Ahmet Sami KONCA, Ahi Evran Üniversitesi, sami.konca@ahievran.edu.tr

ÖZET

İnsanların yaşadığı çevreyi daha yaşanabilir kılabilmesi ve ona en az hasarı vererek yararlanabilmesi için en üst çabayı gösterebilmesi, eğitim ve kültür değerleriyle ilişkilidir. Gelecek nesillerin en az günümüzdeki kadar bozulmamış bir ortamda yaşamaları isteniyorsa, çevreye duyarlı olan ürünleri tüketmeli ve her şeyden önce israftan kaçınılmalıdır. Bu nedenle tüketici olarak çevre bilincinin herkeste olması önemlidir. Çevresel bilinç, kişinin çevre bilgisine, çevreye olan olumlu tutumuna, çevresel duyarlılığına ve çevreye yararlı davranışlarda bulunmasına göre şekillenir. Bu doğrultuda, çalışmanın temel amacı, öğretmen adaylarının tüketici olarak çevre bilinci algısını belirlemek için bir tüketici çevre bilinci tutum ölçeği geliştirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 öğretim yılında Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde farklı anabilim dallarında öğrenim gören 396 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklemde yer alan öğretmen adaylarının %70,2'si kız, %29,8'i erkektir. İlgili alanyazın taranarak hazırlanan ölçeğin ilk hali 45 maddeden oluşmaktadır. Uzman görüşleri neticesinde madde sayısı 36'ya indirilerek çalışma grubuna uygulanmıştır. Ölçeğin geçerliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi yapılmış, madde faktör toplam korelasyonları ve madde ayrımcılık değerleri hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için, iç tutarlılık düzeyi ve stabilite seviyeleri hesaplanmıştır. Son hali verilerek uygulanan ölçekte 36 madde olup bunlardan 8 maddenin faktör yükü 0,30 'ün altında olmasından dolayı çıkarılmış ve ölçeğin nihai madde sayısı 28'e indirilmiştir. Sonuç olarak, 20'si olumlu, 8'i olumsuz toplam 28 maddeye sahip ölçek 4 boyuttan oluşmaktadır. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin tüketici çevre bilinci algı düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılabilecek, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu saptanmıştır. Not: Bu çalışma Ahi Evran Üniversitesi BAP birimi tarafından EGT.A3.16.005 numaralı Küçük Ölçekli Araştırma Projesi (A3) olarak desteklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Çevre bilinci, çevre eğitimi, geçerlik ve güvenirlik, ölçek geliştirme, tüketici

TÜRKİYE VE AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ 4. SINIF SOSYAL BİLGİLER PROGRAMLARININ SINAMA DURUMLARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Uzman Buket GÜLAY ÇİFTER, Celal Bayar Üniversitesi, buketcifter@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Metin AŞÇI, Celal Bayar Üniversitesi, okan_metin@hotmail.com

ÖZET
Bu çalışmada Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri 4. sınıf Sosyal Bilgiler programları, sınama durumları açısından karşılaştırılarak, benzerlik ve farklılıkları ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye'deki ilköğretim 4. sınıf Sosyal Bilgiler programı ile sınırlandırılan bu çalışma, konusu gereği uluslararası karşılaştırmalı bir çalışmadır. Çalışmada var olan durumu olduğu gibi ortaya koymak amaçlandığından, tarama modeli kullanılmıştır. Ülkelerin eğitim sistemleri ve öğretim programlarına ait bilgiler literatür taramasıyla kütüphanelerden ve internetten elde edilen bilgilerden sağlanmıştır. Bu bilgiler, doküman analizi yöntemiyle değerlendirilerek çalışma için gerekli olan veriler elde edilmiştir. Ülkelerin Sosyal Bilgiler Programı ölçme ve değerlendirme boyutları Amerika Birleşik Devletleri programı temel alınarak 4. sınıf düzeylerinde incelenmiştir. Çalışma bulguları açısından ele alındığında görülmektedir ki, her iki ülkede de Sosyal Bilgiler dersinin değerlendirme aşamasında gözlemlenen benzerlikler ve farklılıklar, ülkelerin programları oluştururken temel aldıkları felsefeden kaynaklanmaktadır. Bu felsefeler evrensel anlamdaki karşılıklarından ziyade ülkelerin öznel ihtiyaçlarından ve ülkelerin kendi ulusal filizlerinden geçirilerek oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu durum da beraberinde programların ölçme ve değerlendirme açısından benzer ve farklılıklarına yol açmaktadır. Çalışmanın sonuçları, ele alınan her iki ülkenin, 4. sınıf Sosyal Bilgiler Programı öğrenci başarısı değerlendirmesinde ürüne ve sürece dayalı bir yaklaşım sergilediğini göstermektedir. Farklılıklar açısından ele alındığında ise Amerika Birleşik Devletleri'nde öğrenci başarısını değerlendirmede, yüksek seviyede hazırlık stratejileri ile düşük seviyede hazırlık stratejilerinin eş zamanlı olarak kullanıldığını göstermektedir.
Anahtar sözcükler: Karşılaştırmalı eğitim, sınama durumu, Türkiye ve ABD Sosyal Bilgiler Programı

YENİ DÜNYA DÜZENİNDE DEĞİŞEN VATANDAŞLIK TANIMLARI VE SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN ROLLERİ

Doç. Dr. Zafer ÇAKMAK, Fırat Üniversitesi, zcakmak@firat.edu.tr
Arş. Gör. Birol BULUT, Fırat Üniversitesi, birolbulut1@gmail.com
Arş. Gör. Cengiz TAŞKIRAN, Fırat Üniversitesi, cengiztaskiran1@gmail.com

ÖZET
Sürekli değişimlerin ve dönüşümlerin yaşandığı bir dünyada sorunlar da yığılarak, artarak ve dönüşerek gelmektedir. Bu değişim süreci, toplumların yapısına göre farklılık gösteren bir olgu olarak kendini göstermektedir. Ancak son yıllarda küreselleşme ve teknolojinin getirileriyle birlikte farklı toplumların kaynaşması ve birbirleriyle girift hale gelmesi, toplumsal değişim sürecindeki bu farklılıkların azalmasını da beraberinde getirmiştir. Bunun doğal sonucu olarak, bir yandan siyasî sistemler değişirken; öte yandan sosyo- ekonomik yapılar da dönüşüme uğramıştır. Böylece geleneksel vatandaşlık tanımları bu gelişmelerin etkisiyle yeniden tartışılmış ve evrensel nitelik taşıyan yeni vatandaşlık kavramları ortaya çıkmaya başlamıştır. Sosyal Bilgiler ve vatandaşlık eğitimi arasındaki ilişki tarihsel bir süreç içerisinde geçmişten beri devam etmektedir. Sosyal bilgiler kültürün temel değer ve inanışlarını genç kuşaklara aktararak toplumun süreklilik ve gelişimini sağlar. Yine vatandaşların sosyal, ekonomik ve siyasal konulardaki katılımı bu devamlılığı destekler. Sosyal Bilgiler dersi bir yandan ulusun tarihi, başarıları ve istekleri hakkında çocuklara bilgi verirken diğer yandan da haklarını ve sorumluluklarını öğreterek onları geleceğe hazırlar. Günümüzde de Sosyal Bilgiler dersi, vatandaşlık zemininde çocukları geleceğe hazırlamayla ilgili tarihsel misyonunu devam ettirmektedir. Nitekim, Sosyal Bilgiler eğitimcileri, Sosyal Bilgiler programının vatandaşlık eğitimine yoğunlaşması gerektiğini savunmaktadırlar Araştırma nitel bir desende yapılandırılmıştır. Bu bağlamda nitel araştırma metodolojisi içerisinde yer alan doküman inceleme yönteminden yararlanılmıştır. Doküman incelemesi, "nitel araştırmada çalışılan problemle ilgili yazılı, görsel materyal ve malzemelerin araştırmaya dahil edilmesi" olarak tanımlanmaktadır. Asıl amaç, araştırılan konu ile ilgili okuyucuya betimsel ve gerçekçi bir resim sunmaktır. Bu çalışmayla dünyamızda yaşanan küresel gelişmelerin siyasal, sosyal ve ekonomik boyutları ele alınarak yeni vatandaşlık tanımlarının da Sosyal bilgiler perspektifinden yorumlanması amaçlanmıştır.
Anahtar sözcükler: Sosyal bilgiler, vatandaşlık, yeni dünya düzeni

YÜZEY ŞEKİLLERİNİ ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN BESİN SANATIYLA DEĞERLENDİRİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Seval ORAK, Bursa Yönder Okulu, sevalorakyonder@gmail.com
Doç. Dr. Eyüp ARTVİNLİ, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, eartvinli@gmail.com

ÖZET
Sanat, sosyal yapının bir ürünüdür. Sanatsal gelişim, toplumsal gelişmeye ve toplumsal yaşamın yapısına doğrudan bağımlıdır. Sosyal bilgiler dersinin de toplumsal hayatı işlediği düşünüldüğünde sanat ile Sosyal Bilgiler arasında dolaylı bir bağ olduğu görülebilir. Nitekim "Sosyal Bilgiler" in tanımı değişerek Sosyal Bilim disiplinlerinden yararlanan, Sosyal Bilimlerin özüne ve mantığına uygun disiplinler arası bir alan haline getirilmiştir. Sanatın da, bilimin de amacı yaşama hizmet etmek ve yeniyi keşfetmektir. Sanata ve duyguların eğitimine önem veren okul ya da eğitim sistemlerinde duygular eğitilirken zihinsel yeteneklerin, düşüncenin, zekânın da geliştiği gözlemlenmektedir. Son yıllarda eğitim alanındaki gelişmeler, diğer alanlarda olduğu gibi Sosyal Bilgiler eğitimini de derinden etkilemektedir. Özellikle ölçme ve değerlendirme etkinliklerindeki yeni arayışların ve uygulamaların Sosyal Bilgiler eğitimi üzerindeki yansımaları dikkat çekmektedir. Portfolyo ve kum sanatı

uygulamaları Sosyal Bilgilerde kullanılan alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden bazılarıdır. Ancak Sosyal Bilgiler eğitiminde besin sanatıyla değerlendirmeye daha önce rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, ilköğretim beşinci sınıf Sosyal Bilgiler dersine yönelik alternatif bir değerlendirme aracı olarak geliştirilen besin sanatı uygulamasına ilişkin öğrencilerin görüşlerini ortaya koymaktır. Uygulama, Bursa ili Nilüfer ilçesine bağlı bir ilköğretim okulundan seçilen 10-11 yaş aralığında öğrencilerden oluşan iki beşinci sınıf şubesinde yapılmıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırmada, veriler görüşme tekniği ile toplanmış, araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı-yapılandırılmış görüşme formu biçimlendirilmiştir. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile yapılmış, elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Besinlerle şekil yapma sanatıyla yüzey şekillerinin değerlendirilmesi, Sosyal Bilgiler dersi "Adım Adım Türkiye" ünitesi için hazırlanmıştır. Öğrenenler; 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi "Adım Adım Türkiye" ünitesinde geçen yüzey şekillerinden ova, plato, koy, körfez, burun, vadi, akarsu gibi yüzey şekillerini öğrendikten sonra, besinlerden şekil oluşturarak öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Öğrenenler; makarna, un, şeker, bulgur, mısır gevreği, yufka, kırmızı ve yeşil mercimek, pirinç, tuz gibi besin maddelerini kullanarak yüzey şekilleri oluşturmuşlardır. Oluşturduğu yüzey şekillerini sergileyerek diğer öğrenenlere anlatmışlardır. Uygulamadan önce ve sonra olmak üzere öğrencilere "Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırmada öğrenenlerin; Sosyal Bilgiler dersine ve bu dersin değerlendirme sürecine ilişkin tutum ve düşüncelerinde olumlu değişimler olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öğrenenler sadece Sosyal Bilgiler dersinde değil, diğer derslerde de besin sanatıyla değerlendirilmek istediklerine dair görüşlerini de belirtmişlerdir.
Anahtar sözcükler: Alternatif değerlendirme, besin sanatı, sanat, sosyal bilgiler, yüzey şekilleri

TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

2005 İLE 2015 İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ (1-8. SINIFLAR) KARŞILAŞTIRILMASI

Yrd. Doç. Dr. Elif AKTAŞ, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, elifaktas@erdogan.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Serap UZUNER YURT, Erzincan Üniversitesi, suzuneryurt@gmail.com

ÖZET
Yapılandırmacı yaklaşım başta olmak üzere çoklu zekâ kuramı, beyin temelli öğrenme, bireysel farklılıklara duyarlılık gibi çağdaş eğitim yaklaşımlarının da dikkate alınarak hazırlandığı 2005 Türkçe dersi öğretim programı, 4+4+4 sistemine geçilmesiyle Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından Türkçe Dersi (1-8. sınıflar) Öğretim Programı adıyla 05.08.2015 tarihinde yenilenmiştir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de 2005 yılından beri uygulanan Türkçe dersi öğretim programı (1-5 ve 6-8. Sınıflar) ile 2016-2017 eğitim-öğretim yılından itibaren kademeli olarak ilköğretim 1 ve 5. sınıflardan başlayarak uygulanacak olan yeni programı tema, kazanımlar, genel amaçlar, öğrenme alanları, metin türlerinin dağılımı, ilk okuma yazma süreci ve ölçme-değerlendirme açısından kıyaslamaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmanın veri kaynağı olarak Milli Eğitim Bakanlığı TTKB tarafından 2005 yılında uygulamaya konan Türkçe dersi 1-5. ile 6-8. sınıflar ve 2016 yılından itibaren uygulamaya konulan Türkçe dersi 1-8. sınıflar Öğretim Programları kullanılmıştır. Doküman inceleme yoluyla toplanan verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. 2005 ve 2015 yılı Türkçe dersi öğretim programları karşılaştırıldığında en büyük değişikliğin kazanımlar, temalar ve öğrenme alanları ile ilişkili olduğu dikkat çekmektedir. Güncellenen programda (2015) konuşma ve dinleme öğrenme alanı sözlü iletişim olarak değiştirilmiş, ortaokuldaki dil bilgisi ile ilkokuldaki görsel okuma ve sunu öğrenme alanları kaldırılmış, ilk okuma yazma sürecindeki bazı harflerin yazımı değiştirilmiş (f, r, s, ş; L, T, D, S, Ş), tüm sınıf seviyelerindeki kazanım sayıları önemli ölçüde azaltılmıştır. Her iki programın dayandığı temel yaklaşımlar ve ölçme-değerlendirme sürecinde herhangi bir değişiklik göze çarpmamasına rağmen metin türlerinin dağılımı ve temalarda da belirgin farklılıklar dikkat çekmektedir. Güncellenen öğretim programında göze çarpan başka bir yenilik de akıllı tahtaların ve tabletlerin eğitim ortamına girmesi, e-kitapların yaygınlık kazanmasıyla birlikte geleneksel okuryazarlık kavramından ziyade medya okuryazarlığına kavramına vurgu yapılmasıdır.
Anahtar sözcükler: Kazanım, öğrenme alanı, öğretim programı, tema, Türkçe dersi

2005 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VE 2015 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ KARŞILAŞTIRILMASI

Yrd. Doç. Dr. Derya GÖĞEBAKAN YILDIZ, Celal Bayar Üniversitesi, dgogebakan@yahoo.com
Öğretmen Zehra İZALAN, Celal Bayar Üniversitesi, z.izalan@hotmail.com

ÖZET
Toplumda yaşanan gelişmeler toplum içinde ve toplumsal kurumlarda değişimi kaçınılmaz kılar. Değişimler her kuruma olduğu gibi eğitim kurumlarına da yansır ve öğretim programlarında kendini gösterir. Bu doğrultuda geçmişten beri süregelen program geliştirme çalışmalarında döneme uygun nitelikli bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Ülkemizde 2012 yılında yayımlanan '12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar Konulu Genelge' sonrasında Türkçe dersi için ilk program değişikliği 2015 yılının Ağustos ayında yapılmıştır. Literatürde 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı (TDÖP) ile ilgili çok sayıda çalışma yer alsa da son yayımlanan program ile ilgili henüz çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın genel amacı; 2005 TDÖP ile 4+4+4 sisteminin uygulanmaya başlanmasından sonra yayınlanan ilk Türkçe Öğretimi Programı olan 2015 Türkçe dersi öğretim programını karşılaştırmaktır. Nitel desende oluşturulan araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış bu formlar üzerinde betimsel analizler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı resmi sitesinden ulaşılan 2005 ve 2015 öğretim programları doküman analizine tabi tutulmuştur. Çalışma kapsamında alanda çalışan sınıf öğretmenleriyle görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yapılmadan önce öğretmenlere çalışma ile ilgili bilgilendirme yapılmış ilgi öğretim programlarını gözden geçirmeleri istenmiştir. Yapılan doküman analizi sonucunda 2005 TDÖP'ındaki, Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma Görsel Okuma ve Görsel Sunu olarak belirlenen öğrenme alanlarının 2015 TDÖP'ında Sözlü İletişim, Okuma, Yazma olarak belirlendiği; 2005 TDÖP'ındaki kazanım sayıları 2015 programında büyük oranda azaltıldığı; 2005 TDÖP'ında kazanımları, etkinliklerin açıklamaların ayrıntılandırıldığı, 2015 TDÖP'ın daha sade bir yapı gösterdiği; 2015 TDÖP'ında ders saatinin fazlalaştırıldığı; 2005 TDÖP'ında yapılandırmacı yaklaşıma çok yoğun vurgu yapıldığı 2015 TDÖP'ında bu yoğun vurgunun yapılmadığı tespit edilmiştir. Görüşmelerde öğretmenlere "2005 ve 2015 Türkçe Öğretim Programlarını karşılaştırdığınızda size göre en önemli fark nedir?", "2005 ve 2015 Türkçe Öğretim Programlarını karşılaştırdığınızda avantaj ve dezavantajlar nelerdir?" vb. sorular yöneltilmiştir. Yöneltilen bu sorulara öğretmenler "2005 de kazanım fazla iken 2015 de süre fazla . 2015 de dil bilgisi konuları çok net değil. Sınırları belirlenmemiş." "Bana göre en önemli fark 2015 te öğrenme alanlarının birleştirilmesi ve üzerlerinde ayrı ayrı detaylı bir şekilde durulmamasıdır. Görsel okuma ve görsel sunuya 2005 TDÖPye göre daha az önem verilmesi de iki program arasında önemli bir fark oluşturmuştur." gibi ifadelerle gözlemledikleri farklara vurgu yapmışlardır. Ek olarak, öğretmenler, "2015 çocuklar açısından ulaşılması gereken kazanım sayısı az olması avantajlı iken dil bilgisi konuları yetersiz dezavantajdır.", "2015 programında basılı çoklu medya içeriğinin sorgulanmasını temel alınmış ancak sorgulama becerileri açısından çeşitlilik göstermemektedir, 2005 de bilgi teknolojilerini kullanarak okuma, metinler arası anlam kurma ve öğrenme becerilerini geliştirmek ele alınması öğrencinin sorgulama becerisini geri planda tutmuştur." gibi ifadelerle kimi avantaj ve dezavantajların altını çizmişlerdir. Araştırma sonuçlarının alanyazına ve Türkçe Dersi Öğretim Programı çalışmalarına katkı sağlayacağı umulmaktadır.
Anahtar sözcükler: Eğitim programları, İlkokul Türkçe Öğretim Programı, Türkçe öğretimi

2005 VE 2015 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Filiz ALTUNKESER, Dumlupınar İlkokulu, filizaltunkeser@gmail.com
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, zibrahimc@gmail.com

ÖZET
Bu çalışma, 2004 yılında hazırlanan ve taslak olarak basılan, 2005 yılında son hâlini alan ilkokul Türkçe dersi öğretim programı (eski program) ile 2015 yılında hazırlanan ilkokul Türkçe dersi öğretim programı (yeni program), temele aldıkları yaklaşım, içerik, amaçlar ve ölçme ve değerlendirme açısından karşılaştırılarak, benzerlik ve farklılıkları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Türkçe dersi öğretim programları benzerlikleri ve farklılıkları bakımından karşılaştırarak değerlendirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın analiz birimini, MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan 2005 İlkokul Türkçe dersi programı ve 2015 ilkokul Türkçe dersi programı ile ilgili tüm basılı kaynaklar oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda 2015 Türkçe dersi programının 2005 programından farklı olarak öğrenme alanlarının (1) Sözlü İletişim, (2) Okuma, (3) Yazma olmak üzere üç ana başlık altında düzenlendiği, her iki programın öğrenci merkezli yaklaşımla yapılandırıldığı görülmüştür. Bu bağlamda öğrenme alanların değişmesiyle birlikte kazanımlarda değişmiş ve bunlar sınıf seviyesine göre yeni programda belirtilmiştir. Okuma-yazma sürecinde ses gruplarının farklı olarak gruplandırıldığı ve bazı seslerin yazımında değişikliğe gidildiği tespit edilmiştir. 2015 Türkçe dersi öğretim programında ders ve öğretmen kılavuz kitabına alınacak metinlerin nitelikleri belirtilmiştir. 2015 Türkçe dersi programında temalar sınıf düzeyine ve ders saatlerine göre belirtilmiş ve tema başlıkları değişmiştir. Ayrıca yeni programda ölçme ve değerlendirme, öğrenme alanına göre ve sınıf düzeyine göre hangi becerilerin geliştirilmesi gerektiği açıkça belirtilmiştir. Her bir öğrenme alanında öğretmenin katı ve yapılandırılmış ölçme ve değerlendirme etkinliklerinden daha çok sınıf içi gözleme dayalı bir değerlendirme sürecinin olması gerektiği vurgulanmıştır.
Anahtar sözcükler: 2005 Türkçe Programı, 2015 Türkçe Programı, öğrenme alanları, program değerlendirme

2015 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Özge ERDOĞAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, erdoganozge.edu@gmail.com
Arş. Gör. Merve ATAŞ, Karadeniz Teknik Üniversitesi, merveatas90@hotmail.com

ÖZET
Ülkemizde 2015 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Türkçe Dersi (1-8. sınıflar) Öğretim Programı değiştirilmiştir. Türkçe Dersi (1-8.sınıflar) Öğretim Programı, öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri sözlü iletişim, okuma ve yazma ile ilgili dil becerilerini ve zihinsel becerileri kapsamaktadır. Öğretim Programı, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır (MEB, 2015). Programda belirtilen bu beceri ve özellikleri öğrencilere kazandıracak olan kişiler öğretmenlerdir. Öğretmenler, hazırlanan öğretim programlarıyla ilgili değerlendirme yapabilecek en önemli kişilerdir. Bu bağlamda, sınıf öğretmenlerinin programla ilgili görüşleri önem kazanmaktadır. Bu araştırmanın amacı, 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada, var olan durumu olduğu gibi ortaya koyma amacı taşındığından betimsel model kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmaya kolay ulaşılabilir durumu örneklemesi yoluyla belirlenen 20 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden ilk olarak 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programını incelemeleri istenmiştir. Daha sonra öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin görüşleri; programın temel yaklaşımı, genel amacı, yapısı, öğrenme alanı, ilk okuma yazma süreci, ölçme ve değerlendirme, kazanımlar ve önceki programla karşılaştırılması boyutlarında incelenecektir. Görüşmelerde elde edilen veriler sürekli karşılaştırmalı analiz metoduyla analiz edilecektir. Araştırmada elde edilen verilerin analizi devam etmektedir. Araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında Türkçe Dersi Öğretim Programına yönelik öneriler getirilecektir.
Anahtar sözcükler: Nitel araştırma, sınıf öğretmenleri, Türkçe Dersi Öğretim Programı

2015 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Safa ÇELEBİ, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, safa.celebi@erdogan.edu.tr
Okutman Ersin GÜLAY, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, ersin.gulay@erdogan.edu.tr

ÖZET
Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler, toplumun yeni ihtiyaçlarının ortaya çıkması ve mevcut uygulamaların yetersiz kalması program geliştirmeyi kaçınılmaz kılmaktadır. Bu doğrultuda 2005 ve 2006 yılında ilkokul ve ortaokul için hazırlanan İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı 2015 yılında Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim programı olarak geliştirilmiştir. Bu dersi yürüten öğretmenlerin de programın amacı, temel yaklaşımı, yapısı ve öğrenme alanlarının her bir kazanımına hâkim olmaları gerekmektedir. Programın felsefesini benimseyen, programı çok iyi tanıyan ve uygulayabilen öğretmenler programın uygulamaya yansıyan etkili taraflarını ve yetersizliklerini fark edebilmektedir. Bu doğrultuda bu çalışma ile 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programını sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirmek amaçlanmıştır. Ayrıca programı değerlendirirken öğretmenlerin de programı inceleyip incelemedikleri ve programın yenilikleri konusunda ne kadar duyarlı oldukları da tespit edilmeye çalışılacaktır. Betimsel yöntemin uygulanacağı araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Rize ilinde seçkisiz olarak belirlenen 5 ilkokul ve 5 ortaokulda görev yapan ve çalışmaya katılmakta gönüllü sınıf ve Türkçe öğretmenleri oluşturacaktır. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı

yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilecektir. Görüşme formu; sözlü iletişim, okuma ve yazma becerilerine yönelik kazanımlar, kişisel bilgiler, içeriği, öğrenme öğretme süreci ve değerlendirme bölümlerini içeren sorulardan oluşturulacaktır. Katılımcılarla yapılan görüşmeler, ses kayıt cihazıyla kaydedilip yazıya aktarıldıktan sonra içerik analizine tabi tutulacaktır. Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programının tanıtılmasına ve eksiklerinin giderilmesine yönelik önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmenleri, Türkçe Dersi Öğretim Programı, Türkçe öğretimi, Türkçe öğretmenleri

4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKICI OKUMALARININ BASİT VE ÇIKARIMSAL ANLAMA DÜZEYLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Doktora Öğrencisi Dudu KAYA, Pamukkale Üniversitesi, dudukaya@gmail.com
Doç. Dr. Kasım YILDIRIM, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, kasimyildirim@mu.edu.tr

ÖZET

Okuma ve anlama becerisi bireylerin her alanda kullandıkları temel becerilerdendir. Okuduğunu anlayan ve yorumlayan öğrencilerin Türkçe dersiyle birlikte diğer tüm derslerde de başarılı olmaları mümkün olabilmektedir. Okuduğunu anlamada akıcı okuma önemli bir bileşendir. Akıcı okuma, metnin anlamına uygun bir hızda, noktalama işaretleri, vurgu ve tonlamalara dikkat edilerek prozodik olarak okunması ve anlaşılması olarak tanımlanabilir. Akıcı okuma kendi içinde doğru okuma, hız ve prozodi olarak üç bileşenden oluşmaktadır. Bu çalışmada 4. sınıf öğrencilerinin öyküleyici ve bilgilendirici metinlerde akıcı okumaları; hız, doğru okuma ve prozodi boyutlarında Yıldırım, Yıldız ve Ateş (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Okuma Prozodisi Rubriği" ile değerlendirilmiştir. Okuduğunu anlama düzeyleri ise basit anlama ve çıkarımsal anlama olarak iki düzeyde ölçülmüştür. Basit anlama daha çok cevabı metin içinde bulunabilecek ve üst düzey zihinsel işlemleri gerektirmeyen soruları içermektedir. Çıkarım yapma ise öğrencinin metindeki bilgileri kendi ön bilgileri ile ilişkilendirmesi, anlamlandırması ve yorumlamasını gerektirmektedir. Bu nedenle çıkarımsal anlamada daha üst düzey zihinsel işlemler kullanılmaktadır. Çalışmada basit ve çıkarımsal anlamanın ölçülmesi amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen okuduğunu anlama testi kullanılmıştır. Denizli il merkezinde orta sosyoekonomik düzeyde bir okulun 4. sınıflarından 100 öğrenci ile uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Uygulamalarda her bir öğrenciye öyküleyici ve bilgilendirici birer metin sesli olarak okutularak okumaları video kamera ile kaydedilmiş ve öğrenciler metinlerle ilgili okuduğunu anlama testlerini cevaplamışlardır. Uygulamalar her bir öğrenciyle ayrı ayrı yürütülmüştür. Video kayıtları kullanılarak öğrencilerin doğru okuma, okuma hızı ve prozodi becerileri değerlendirilmiştir. Veri toplama sürecinden sonra araştırma sorularına cevap olarak YEM analizleri gerçekleştirilmiş ve elde edilen bulgular doğrultusunda hem araştırmacılara hem de uygulayıcılara gerekli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Akıcı okuma, anlama, prozodi

4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN METİNLERE YÖNELİK SORDUKLARI SORU SÖZCÜKLERİ

Öğretmen Musa ÖZEN, Ankara Şereflikoçhisar Fatih İlkokulu, musa6006@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma tarama modeli şeklinde tasarlanmıştır. Araştırmada 4. sınıf öğrencilerinin metinlere yönelik sordukları soru sözcükleri tespit edilmek istenmiştir. Bu amaç doğrultusunda 2010-2015 yılları arasında okutulan Türkçe ders kitaplarından, Cüneyd Suavi tarafından yazılan "Küçük Limon Ağacı" adlı bir tane öyküleyici metin, Sezai Karakoç tarafından yazılan "Kış Hazırlıkları" adlı bir tane bilgilendirici metin ve Cahit Külebi tarafından yazılan "Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda" adlı bir tane de şiir olacak şekilde üç metin seçilmiştir. Metinlerin görsel tasarımları değişmeden renkli çıktısı alınarak 30 tane A4 kâğıdına çoğaltılmıştır. Metinlerin yanında, öğrencilere soruları ve cevapları yazacakları bir adet A4 kâğıdı verilmiştir. Öğrenciler metinleri okuduktan sonra 40 dakika süre içerisinde beş tane soru sormaları ve sordukları sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Çalışma Ankara'nın Şereflikoçhisar ilçesinde toplam 96 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma her hafta ikişer saat olmak üzere toplam beş hafta sürmüştür. Öğrencilerin kâğıtlarındaki soru sözcükleri incelenmiş ve sordukları her soru sözcüğünün, o metin türündeki toplam sorulara göre yüzdesi alınmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin öyküleyici metin olan "Küçük Limon Ağacı" adlı metne yönelik sordukları soru sözcükleri: "Ne" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 35, "Hangi" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 14, "Niye, Neden ve Niçin" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 10, "Nasıl" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 9, "Kim" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 9, " Ne zaman" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 5, "Kimi, Kimleri, Kimin ve Kimlerin" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 4, " Neyi, Neleri, Neyini ve Nesini" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 4, "Nere, Nereler, Nereye ve Nerede" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 4, "-mi" eki ile üretilen sorular % 3 ve "Kaç" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 3 seviyesinde olmuştur. Öğrencilerin bilgilendirici metin olan "Kış Hazırlıkları" adlı metne yönelik sordukları soru sözcükleri: "Ne" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 52, "Hangi" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 26, "Nasıl" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 7, "Nere, Nereler, Nereye ve Nerede" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 7, "Niye, Neden ve Niçin" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 2, "Kim" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 2, "Neyi, Neleri, Neyini ve Nesini" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 2, " Ne zaman" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 1 ve "-mi" eki ile üretilen sorular % 1 seviyesinde olmuştur. Öğrencilerin şiir olan "Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda" adlı metne yönelik sordukları soru sözcükleri: "Ne" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 27, "Nere, Nereler, Nereye ve Nerede" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 21, "Kim" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 18, "Hangi" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 6, "Niye, Neden ve Niçin" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 6, " Neyi, Neleri, Neyini ve Nesini" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 5, " Ne zaman" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 5, "Nasıl" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 4, "Kime ve Kimden" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 4, "Kimi, Kimleri, Kimin ve Kimlerin" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 2, "-mi" eki ile üretilen sorular % 1 ve "Kaç" soru sözcüğü ile yazılan sorular % 1 seviyesinde olmuştur.

Anahtar sözcükler: Metin türleri, soru sözcükleri, sorular

6,7 VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZMA KAYGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Yasemin BAKİ, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, ysmnbaki@gmail.com

ÖZET

Türkçe eğitimi, temel öğrenme alanları açısından yazma, dinleme, konuşma, okuma, görsel okuma sunu öğrenme alanları olmak üzere beş temel öğrenme alanı çerçevesinde öğrencilerin temel dil becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede her biri sarmal ve tematik yaklaşım çerçevesinde birbiri ile etkileşim içerisinde olan bu öğrenme alanlarından biri de yazma öğrenme alanıdır. Yazma becerisi diğer öğrenme alanlarının da bir çeşit öğrenme çıktısı olan analitik ve zihinsel bir süreçtir. Bu süreç aynı zamanda hem içsel hem de dışsal bir çok faktör tarafından etkilenmektedir. Bu süreci etkileyen faktörlerden bir de yazma kaygısıdır. Bu kaygı öğrencinin yazma sürecinde karşılaştığı içsel ve dışsal değişkenlerden etkilenen çok boyutlu ve yazma sürecini olumsuz etkileyen bir faktördür. Bu çerçevede öğrencilerin yazma sürecinde yaşadıkları kaygıların tespit edilmesi ve bu kaygının ortaya çıkış sebeplerinin incelenmesi yazma becerisinin geliştirilmesi için önemli katkılar sağlayacaktır. Bu bağlamda ilgili araştırmada 6,7 ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin yazma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. İlişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilen çalışmanın verilerinin toplanmasında Zorbaz (2010) tarafından 6,7 ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrenciler için geliştirilen "Yazma Kaygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda dört alt boyutu olan ölçeğin cronbach alfa güvenirlik katsayısı ölçeğin tamamı için .901 bulunmuş olup ölçme aracı, "zevk alma", "ön yargı" ve "değerlendirilme kaygısı", "yazdıklarını paylaşma" olmak üzere dört boyuttan oluşmaktadır. Bu ölçme aracıyla 6,7 ve 8. sınıfta öğrenim gören 427 öğrencinin öğrencilerin yazma kaygılarının sınıf düzeyi, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, yazma ve okumayı sevme durumu değişkenleri açısından değerlendirilmiştir. Araştırmada öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde iki değişken arasındaki anlamlılığını test etmek için t testi uygulanmış, ikiden fazla değişken arasındaki anlamlılığını test etmek için de tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Anahtar sözcükler: Yazma, yazma kaygısı,Türkçe eğitimi

ALTI DAKİKA YÖNTEMİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİNİN GELİŞİMİNE ETKİSİ

Öğretmen Abdurrahman GÜRBÜZ, Milli Eğitim Bakanlığı, drgurbuz@hotmail.com
Doç. Dr. Murat BAŞAR, Uşak Üniversitesi, muratbasar64@gmail.com
Öğr. Gör. Dr. Nurcan ŞENER, Marmara Üniversitesi, nsener@marmara.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Altı Dakika Yönteminin ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerinin gelişimine etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden "eylem araştırması" ile desenlenmiştir. Eylem araştırması türlerinden ise "teknik/bilimsel/işbirlikçi" eylem araştırması kullanılmıştır. Çalışma grubunun oluşturulması için amaçlı örnekleme yöntemlerinden "benzeşik (homojen) örnekleme" yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizinde "içerik analizi" yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2013-2014 eğitim-öğretim yılı Konya ili merkez Selçuklu ilçesinde yer alan bir devlet okulunda öğrenim gören, altı ilkokul dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Seçilen öğrenciler fiziksel ve zihinsel herhangi bir sorunu olmamasına rağmen sesli okuma güçlüğü yaşayan ve okuduğunu anlamada sorunlar yaşayan öğrencilerdir. Seçilen öğrencilere, Türkçe ders kitaplarında yer alan 4. sınıf "Uçurtma Yarışı", 3. sınıf "Eşek Arısının Başına Gelenler", 2. sınıf "Suya Düşen Su" ve 1. sınıf "Bizim Aile" isimli okuma metinleri okutturulmuş sonrasında ise öğrencilerden metinlerle ilgili 6 tane okuduğunu anlama sorusunu cevaplandırmaları istenmiştir. Bu sorular açık uçlu olup Bloom'un Krathwohl tarafından yenilenmiş taksonomisine uygun olarak, alan uzmanlarının görüşleri de alınarak oluşturulmuşlardır (Akt: Arı, 2013). Öğrencilerin cevapları Akyol'un (2012), Harris ve Sipay (1990), Ekwall ve Shanker (1988: 412; Akt: Akyol, 2012: 101) ve May (1986)'den yararlanarak uyarladığı Yanlış Analizi Envanterine göre değerlendirilmiş ve okuduğunu anlamadaki seviyelerinin 1. sınıf endişe düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Okuduğunu anlama seviyeleri tespit edilen öğrencilere günde 2, haftada 6 saat olmak üzere toplam 72 saat "Altı Dakika Yöntemi" kullanılarak öğretim yapılmıştır. Öğretim 40 dakikalık dersler halinde, günlük 2 ders saati olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Öğretim 3 ay devam etmiş ve 72 saat sonucunda tamamlanmıştır. Öğretim için Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylanmış, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı Milli Eğitim Bakanlığı Türkçe ders kitaplarından seçilen, 10 adet metin kullanılmıştır. Öğrencilerin okuduğu anlama düzeylerinin belirlenmesi için yöntem öncesi ve Altı Dakika Yöntemi uygulaması sonrası verilerine yer verilmiştir. Öğrencilerin yöntem öncesi okuduğunu anlama sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde aldıkları puan, yüzde ve anlama yüzdesi sonuçlarına göre tüm metinlerde endişe düzeyinde oldukları yapılan Altı Dakika Yöntemi sonrası okuduğunu anlama sonuçları incelendiğinde ise öğrencilerin hepsinde önemli oranda gelişimin kaydedildiği görülmüştür. Öğrencilerin birkaçının bazı metinlerde yüzdesini yükseltmesine rağmen hala endişe düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin çoğunlukla okuduğunu anlama açısından öğretim düzeyine yükseldiği, birçok kez de serbest okuma düzeyine kadar ilerledikleri sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Altı dakika yöntemi, okuduğunu anlama, okuma güçlüğü, sesli okuma

BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL ALGI DÜZEYLERİNE GÖRE OKUMA HIZI VE OKUDUĞUNU ANLAMA DÜZEYLERİ

Doç. Dr. Aysel MEMİŞ, Bülent Ecevit Üniversitesi, ayselmemis@gmail.com
Öğretmen Diler AYVAZ SİVRİ, Milli Eğitim Bakanlığı, dilerayvaz@gmail.com

ÖZET

İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin görsel algı düzeylerine göre, okuma hızı ve okuduğunu anlama düzeyleri ile okuma hatalarının incelendiği bu araştırma Zonguldak ili Kozlu ilçe merkezindeki üç ilköğretim okulunda öğrenim gören, amaçlı örnekleme yolu ile belirlenmiş 168 birinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. 2013-2014 eğitim-öğretim yılında okullar yaz

tatili tatiline girmeden 6 hafta önce uygulanmaya başlanmış, uygulama esnasında tüm öğrencilerin 29 harfi de öğrenmiş olmasına özen gösterilmiştir. Çocukların görsel algı düzeylerini belirlemek için "Gelişimsel Görsel Algı Testi-2" kullanılmıştır. GGAT-2; El-Göz Koordinasyonu, Mekânda Konum, Kopyalama, Şekil-Zemin, Uzamsal İlişkiler, Görsel Tamamlama, Görsel-Motor Hız ve Şekil Değişmezliği isimleri ile 8 alt testten oluşmaktadır. Testten üç ayrı türde gelişim puanı elde edilmektedir. Bunlar, Genel Görsel Algı, Görsel-Motor Algı ve Motor-Bağımsız Görsel Algıdır. El-Göz Koordinasyonu, Kopyalama, Uzamsal İlişkiler ve Görsel-Motor Hız alt testlerinin ölçümü ile öğrencilerin Görsel-Motor Algı becerileri; Mekânda Konum, Şekil-Zemin, Görsel Tamamlama, Şekil Değişmezliği alt test sonuçları ile ise Motor-Bağımsız Görsel Algı becerileri ölçülmektedir. 8 alt testin değerlendirilmesi ile de Genel Görsel Algı becerilerine ulaşılmaktadır. Öğrencilerin okuma hızı, okuduğunu anlama düzeyleri ve okuma hatalarının belirlenmesinde "Yanlış Analizi Envanteri" kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında; öğrencilerin genel görsel algı düzeyleri arttıkça, okuma hızı ve okuduğunu anlama puanlarının arttığı görülmektedir. Görsel algısı düzeyi üstün olan öğrenciler en yüksek okuma hızı ve okuduğunu anlama puanını alırken, çok zayıf düzeyde bulunan öğrenciler en düşük puanı almıştır. Bununla birlikte en çok okuma hatası yapan öğrencilerin genel görsel algı düzeyleri çok zayıf olan öğrenciler olduğu görülürken, en az hatayı ise genel görsel algı düzeyleri üstün olan öğrenciler yapmıştır. Motor-bağımsız görsel algı ve görsel-motor algı alt düzeylerine göre de sonuçlar benzerdir. Görsel algı alt testleri olan El-Göz Koordinasyonu, Mekânda Konum, Kopyalama, Şekil-Zemin, Uzamsal İlişkiler, Görsel Tamamlama, Görsel-Motor Hız ve Şekil Değişmezliği Alt testlerine göre de sonuçlar aynıdır.

Anahtar sözcükler: Görsel algı, okuduğunu anlama, okuma hatası, okuma hızı

BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SERBEST OKUMA KİTAPLARININ SEÇİMİNDE DİKKAT ETTİKLERİ ÖZELLİKLER

Lisans Öğrencisi İlknur YILDIRIM, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ilknuryildirimm@hotmail.com

ÖZET

Serbest okuma, kişinin rahat ve huzurlu bir ortamda başkalarının tatmininden ziyade kişisel arzusuyla ve isteğiyle kitabı okumasıdır. Serbest okumanın temelinde istek, ilgi, merak ve saygı vardır. Çocuk yayınlarında içerik, biçim, dil ve anlatım bakımdan belirli ilke ve kuralların bulunması gerekir. Bu ilke ve kurallara uygun olarak üretilen ürünler çocukların onları doğru kullanmalarına ve yararlı bilgi ve beceriler kazanmalarına sebep olur. Dolayısıyla öğrencileri gerecek, küstürecek, kitaplardan uzaklaştıracak etkenlere yer verilmemelidir. Araştırmada ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin serbest okuma kitaplarının seçiminde dikkat ettikleri özelliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda nitel araştırma desenine göre desenlenen araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılı Bahar Döneminde Muğla İl Merkezindeki ilkokullarda görev yapmakta olan birinci sınıf öğretmenleri oluşturulmuştur. Çalışma grubunun seçiminde kolay ulaşılabilir örneklem yönteminden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından görüş değerlendirme formu geliştirilmiştir. Veri toplama aracı hazırlanırken ilgili literatür taraması yapılmış ve gerekli alan uzmanlarına sunulmuştur. Veri toplama aracında 3ü demografik bilgileri içeren, 3ü de araştırma ile ilgili öğretmenin görüşlerini sunabileceği sorular olmak üzere toplamda 6 soru vardır. Verilerin analizinde nitel araştırmada kullanılan analiz türlerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde, elde edilen veriler daha önceden belirlenen başlıklar altında özetlenir ve yorumlanır. Veriler görüşme yapılan kişilerden elde edildiği şekilde değiştirilme yapılmaksızın alıntı şeklinde aktarılır. Veriler incelenmiş ve bulgular tablolaştırılarak sunulmuştur. Literatür çerçevesinde tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Birinci sınıf öğretmeni, kitap, nitelik, serbest okuma

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA OKUYAN 1 . SINIF ÖĞRENCİLERİ İLE MÜSTAKİL SINIFLARDA OKUYAN 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Mehmet ÇOŞKUN, Milli Eğitim Bakanlığı, mhmtcskn1907@hotmail.com
Öğretmen Ender DEMİRCİ, Milli Eğitim Bakanlığı, enderdemirci78@gmail.com
Öğretmen Selçuk YAVUZ, Milli Eğitim Bakanlığı, slckyvz07@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören 1. sınıf öğrencileri ile müstakil sınıflarda öğrenim gören 1. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileri başarı düzeyini belirlemektir. Bu amaçla çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır: 1. Birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören 1. sınıf öğrencileri ile müstakil sınıflarda öğrenim gören 1. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama başarı düzeyi nedir? 2. Birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören 1. sınıf öğrencileri ile müstakil sınıflarda öğrenim gören 1. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır? Araştırma betimsel tarama modeline dayanmaktadır. Çalışmanın evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılında Samsun'da okuyan 1805 1. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Evrenden tesadüfi olarak 100'er 1. sınıf öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Araştırma, birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören 1. sınıf öğrencileri ile müstakil sınıflarda öğrenim gören 1. Sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerisi başarı düzeyini tespit etmek amacıyla yapılacaktır. Tesadüfi (random) olarak seçilen birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrenciler ile müstakil sınıflarda öğrenim gören öğrencilere "başarı testi" uygulanmıştır. Ölçme aracı 25 maddeden oluşmaktadır. Testler üç araştırmacı tarafından puanlanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama başarılarının kötü düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin okuduğunu anlama başarıları arasında müstakil sınıflarda okuyan öğrencilerin lehine anlamlı farklılık olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Birleştirilmiş sınıf, ilkokul 1. sınıf öğrencileri, okuduğunu anlama başarısı, okuma becerisi

BİTİŞİK EĞİK EL YAZISI İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Yıldız GÜRBÜZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, yildiz_gurbuz@hotmail.com
Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAŞ, Muğla Sitki Koçman Üniversitesi, nilgunacik@gmail.com

ÖZET

Milli Eğitim Bakanlığının 2005 yılında hazırlattığı ilköğretim programı ile 2005 - 2006 eğitim öğretim yılından itibaren bitişik eğik yazı ile ilkokuma yazma öğretimi gerçekleştirilmeye başlanılmıştır. Bu programa göre, dik temel harflerle ilk okuma yazma öğrenen öğrencilerin bitişik eğik yazıya geçişte güçlük çektikleri ileri sürülmekte ve bu nedenle ilkokuma yazma öğretimine bitişik eğik yazı ile başlandığı belirtilmektedir. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda; öğrencilerin kalemi ellerine aldıklarında eğik ve dairesel çizgiler çizdiklerinin gözlendiği, bu durum öğrencilerin bitişik eğik yazıya geçişini kolaylaştırdığı ifade edilmektedir. Program, anatomik yapıları gereği kalemi eğik olarak tutmaya yatkın olan öğrencilerin bu yazıyı ileriki öğrenim yaşantılarında da devam ettireceklerini öngörmektedir. Ayrıca bitişik eğik yazıda, geri dönüşlere izin vermemektedir. Bu durum yazının akıcı ve doğru yönde gelişimini sağlamaktadır (MEB, 2005: 256). Bitişik eğik yazı, 70 – 80 derece arası sağa eğik olarak yazılan harflerin birbirine bağlanarak hecelerin, hecelerin de birbirine bağlanarak kelimelerin oluşturulduğu yazıdır. Bitişik eğik yazıda sözcüklerin yazılışı bitmedikçe el kaldırılmaz. Harflerin noktaları ile noktalama işaretleri sözcüklerin yazılışı bittikten sonra konulur. Bitişik eğik yazıda harfler birbirine üstten bağlanır. Bitişik eğik yazıda harflerin uzantıları eşit ve eğimleri aynı derecede olur. Küçük "t" harfinin yatay çizgisinin üstünde kalan kısmı diğer harflere göre kısadır. Satırın üst çizgisine kadar uzatılmaz. Küçük "f" harfi dışında bütün harfler el kaldırılmadan yazılır. Bu harf yazılırken ortadaki kısa çizgiyi yazmak için el zorunlu olarak kaldırılır. Bitişik eğik yazıda F, N, P, V, T harfleri kendinden sonra gelen küçük harfe bağlanmaz. Bitişik eğik yazının büyük harfleri birbirleriyle birleştirilmez. Ayrı ayrı yazılır. İlkokul 1.sınıf öğrencisi için harflerin yazılış yönleri ile ilgili oklarla gösterilen detaylar, görüldüğü üzere çok fazladır. Bitişik eğik yazıda sözcüklerin yazılışı bitmedikçe el kaldırılmaz bu 7 yaş çocuğu için zor olmaktadır. Türkçe sondan eklemeli bir dil olduğundan eklerin üst üste gelmesi bu yazının yazımında birleşme hataları doğurmakta ve 7 yaş çocuğuna zorluk yaşatmaktadır. Harflerin noktaları ile noktalama işaretleri sözcüklerin yazılışı bittikten sonra konulur. Öğrencilerin noktaları tekrar dönerek koymada problem yaşadıkları ve unuttukları görülmüştür. Bitişik eğik yazıda harfler birbirine üstten bağlanır. Öğrenciler bu noktada da harfleri bağlamada sıkıntılar yaşamaktadırlar. Bitişik eğik yazıda harflerin uzantıları eşit ve eğimleri aynı derecede olur. Örneğin; küçük "t" harfinin yatay çizgisinin üstünde kalan kısmı diğer harflere göre kısadır. Satırın üst çizgisine kadar uzatılmaz. Küçük "f" harfi dışında bütün harfler el kaldırılmadan yazılır. Bu harf yazılırken ortadaki kısa çizgiyi yazmak için el zorunlu olarak kaldırılır. Bitişik eğik yazıda F, N, P, V, T harfleri kendinden sonra gelen küçük harfe bağlanmaz. Bitişik eğik yazının büyük harfleri birbirleriyle birleştirilmez, ayrı ayrı yazılır. Bütün bu kurallar birinci sınıfa yeni gelmiş öğrenciyi okuma yazmadan soğutmaktadır. Bununla ilgili öğretmen görüşleri alınacak ve durum tespiti yapılarak önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Bitişik eğik harfler, dik temel harfler, eğik temel harfler, ilkokuma yazma öğretimi

ÇOCUK DERGİLERİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET TEMSİLİ

Doç. Dr. Ebubekir ÇAKMAK, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, bekirc@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Büşra YILMAZ, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, busrayilmazb@gmail.com

ÖZET

Cinsiyet, bireyin kadın ya da erkek olarak gösterdiği genetik, fizyolojik ve biyolojik özelliklerdir. Toplumsal cinsiyet ise, kadın ve erkek için toplumca uygun görülen rol ve görevler, sorumluluklar ve toplumun bu iki cinsten beklentileri olarak tanımlanmaktadır (Ecevit, 2010). Toplumsal cinsiyetin oluşmasında genetik, fizyolojik faktörlerden daha çok, aile ve kültür temelinde toplumsal yapı etkilidir. Bunun yanı sıra medya araçlarının da toplumsal cinsiyet ayırımını ortaya koyma ve pekiştirmesi bakımından etkili hegonomik bir araç olduğu vurgulanmaktadır (Özdemir,2009). Dijital yerli "olarak adlandırılan günümüz çocukları, her gün yoğun şekilde basılı, görsel ve işitsel medya iletilerine maruz kalmaktadır. Bu araştırmanın amacı toplumsal cinsiyetin oluşturulmasında etkisi olduğu belirtilen çocuk dergilerindeki kadın ve erkek temsillerinin incelenmesidir. Araştırma ilkokul öğrencilerine yönelik hazırlanan ve aylık olarak yayımlanan dört farklı derginin aynı aya ait sayıları ile sınırlandırılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenen dergiler; Bilim Çocuk, TRT Çocuk, Dünyalı ve Araştırmacı Çocuk dergileridir. Dergiler doküman inceleme yöntemine göre incelenmiştir. Araştırmada çocuk dergilerinde fotoğraf, resim ve illüstrasyonlardan oluşan görsellerdeki kadın temsil oranının erkek temsil oranının yarısından daha az olduğu görülmüştür. Başka bir ifade ile araştırma kapsamındaki çocuk dergilerindeki görsellerde erkek temsilleri, kadın temsillerinin iki katından daha fazla yer bulmaktadır. Benzer durumun dergideki çizgi hikâyeler için de söz konusu olduğu anlaşılmıştır. Araştırmada ayrıca dergilerde okurlar tarafından oluşturulan resim, şiir, yazı vb. paylaşımların yayımlandığı interaktif köşeler de incelenmiştir. Buna göre okuyucu köşelerinde yayımlanan kız ve erkek okurlara ait paylaşımların sayısının dergilere göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Ancak bir anlamda toplumsal katılım hakkı kapsamında değerlendirilebilecek bu köşelerin oluşturulmasında söz konusu dergilerinde bu yönde bir farkındalık olmadığı söylenebilir. Bunun yanı sıra ele alınan çocuk dergileri içeriği; sunulan bölümler, mesleki roller, kişilik rolleri vb. değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar ışığında çocuk dergilerinde kadın ve erkek medya temsili konusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Cinsiyet temsili, çocuk dergileri, medya, medya okuryazarlığı, toplumsal cinsiyet

ÇOCUK EDEBİYATI DERSİNDE YAPILAN FARKLI ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİNİN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇOCUK KİTABINA VE EDEBİYATINA BAKIŞLARINA ETKİSİ

Öğr. Gör. Dr. Gökçe DEMİRYÜREK, Bozok Üniversitesi, gokcedy@hotmail.com

ÖZET

Çocuk edebiyatı dersi, çocukların kitapla ilk buluşmalarını sağlaması, edebiyata ve sanata ilk bakışlarını oluşturması açısından önemlidir. Birey, ne kadar erken zamanlarda doğru kitaplarla buluşursa ileride eleştirel bir okur olması da o kadar kolaylaşır.

Bu buluşmayı sağlayacak olan ise sınıf öğretmenleridir. Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerini doğru zamanda doğru kitapla buluşturabilmeleri, onların çocuk edebiyatı alanındaki bilgileriyle doğru orantılıdır. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin lisans düzeyindeyken aldıkları çocuk edebiyatı dersinden en üst seviyede faydalanmaları önemlidir. Bu çalışmada çocuk edebiyatı dersini alan sınıf öğretmenliği ikinci sınıf öğrencilerinin ders kapsamında gerçekleştirdikleri, dergi tasarımı ve çocuk kitabı incelemesi etkinliklerinin, onların çocuk kitaplarına ve edebiyatına bakışlarını nasıl değiştirdiği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının bakış açılarını belirlemek için geliştirilen bir anket formu kullanılmıştır. Çalışmada ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılacaktır. Öğretmen adayları deney ve kontrol grubu olarak ikiye bölünüp deney grubuna dergi tasarımı ve kitap incelemesi yaptırılırken kontrol grubuna ise bu etkinlikler yaptırılmayacaktır. Araştırma uygulama aşamasındadır. Toplanan veriler SPSS 17.0 istatiksel paket programı kullanılarak analiz edilecektir. Ön test- son test uygulaması arasında fark olup olmadığı p=0.05 anlamlılık düzeyinde bağımsız t testi kullanılarak belirlenecektir. Çalışmanın sonucunda çocuk edebiyatı dersinin işlenmesinde uygulamalı etkinliklerin öğretmen adaylarının derse ve çocuk kitaplarına bakışını nasıl etkilediği ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Çocuk edebiyatı, dergi tasarımı, kitap incelemesi, sınıf öğretmeni adayları

ÇOCUK KİTAPLARINDA DİLİN ŞİDDET ARACI OLARAK KULLANIMI

Doç. Dr. Hatice FIRAT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, haticefirat@mu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Sibel ÇEKER, Muğla Sıtkı Kocman Üniversitesi, sbel.ceker@gmail.com

ÖZET

Etkinin olumsuz şekilde tepkiye dönüşmesi olarak tanımlanan şiddet; fiziksel, sözel, psikolojik-duygusal, sosyal, simgesel vb. şekillerde çocuk kitaplarında yer alabilmektedir. Olumsuz çevrelerden uzak tutulmaya çalışılan çocuklar bazı kitaplarda örtük veya açık biçimde dilin şiddet aracı olarak kullanımıyla karşılaşmakta ve değerleri aşınmış bir çevreyle karşı karşıya bırakılmaktadır. Şüphesiz bu da çocukların kişilik gelişimlerini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle, çocukların psikolojisi ve çocuk edebiyatının gelişimi açısından çocuk kitaplarında yer alan şiddetin nedenleri, yöntemi, neye yönelik uygulandığı, kitapların şiddeti ne derece barındırdığı gibi noktaların incelenmesi gereklidir. Bu çalışma, Çocuk kitaplarındaki dile yansıyan şiddetin örneklerini ve eserlerdeki dil şiddetinin biçimlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla, "Çocuk kitaplarında dil şiddet aracı olarak kullanılıyor mu?" "Çocuk kitaplarında şiddet dile hangi şekillerde yansıyor?" ve "çocuk kitaplarında yer alan şiddet/ dilin şiddet aracı olarak kullanılması çocukları nasıl etkiliyor?" gibi konular çalışmanın problemini oluşturmaktadır. Tarama modelinde gerçekleştirilecek olan çalışmada, doküman inceleme yöntemi kullanılarak alan yazına ilişkin kaynaklar taranacaktır. Ayrıca ilkokullar için belirlenmiş olan 100 temel içerisinde yer alan Kemalettin Tuğcu'ya ait çocuk romanları, Ömer Seyfettin'e ait hikayeler ve yabancı eserlerden Pinokyo içerik analizi yöntemi ile incelenerek konuya ilişkin veriler elde edilecektir. Eserler üzerinde yapılan ön incelemeye göre, eserlerde fiziksel şiddetin yanında dil şiddetinin/psikolojik şiddetin örneklerine sıkça yer verildiği görülmektedir. Eserlerde dil; beddua, hakaret/alay etme, tehdit vb. ifadeler yoluyla sözel şiddet aracı; zengin-fakir, güzel-çirkin gibi toplumsal ayrım içeren ifadelerle psikolojik ve sosyal şiddet aracı olarak kullanılmaktadır. Ayrıca eserlerde yüz ifadeleriyle tehditvâri hareketlerin yer alması ile beden dilinin de şiddet aracına dönüşebildiği görülmektedir. Çocukların yapıları gereği taklit ile bu gibi şiddet ifadelerini ve eylemlerini yaşantıya dönüştürebilecek olması çocuk kitaplarında dilin şiddet aracı olarak kullanımı konusunda da dikkatli olunmasını gerektirmektedir. Şiddet hayatın her alanında çocuğun karşısına çıktığı için çocuk kitaplarında yok farz edilerek hiç yer verilmemesi doğru değildir. Ancak şiddet unsuru eserlerde olağan bir davranış gibi yansıtılmamalı, çocuğu şiddete özendirici şekilde değil şiddetten caydırıcı bir anlatımla sunulmalı, fiziksel ya da sözel şiddetin sorun çözme yolu olmadığı hatta şiddetin şiddeti doğurarak sorunları daha da büyüteceği çocuklara hissettirilmelidir.

Anahtar sözcükler: Çocuk edebiyatı, dil şiddeti, kitap, çocuk

ÇOK KATMANLI METİNLER VE SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARI

Yüksek Lisans Öğrencisi Zehra ÇINAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, cinarzehra11@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Esma KANDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, kndmreses93@gmail.com

ÖZET

Yazının, sözün, görselin, jest ve mimiklerin bir arada kullanılarak oluşturulduğu metinlere çok katmanlı metinler adı verilmektedir. Günümüzde çok katmanlı metinlerle her alanda karşılaşabiliriz. Çok katmanlı metinlerin hayatımızda birden çok alanda yer alması ile birlikte bu alana yönelik çalışmalar da artış göstermiştir. Çok katmanlı metinlerde bulunan her bir unsurun anlamı ayrı olarak değil, bir arada bulunarak ürettikleri anlama bakılır. Çok katmanlı metinlerin gerek hayatımızda önemli derecede yer edinmesi ile gerekse bulundurduğu özelliklerle öğretiminin gerekli olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu doğrultuda eğitim fakültelerinde çok katmanlı metinlerin öğretiminin yer alması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Eğitim fakültelerinde çok katmanlı metinlerin öğretiminin ne derece yer aldığı ve öğretmen adaylarının aldıkları dersler sonucunda çok katmanlı metinlere yönelik farkındalıklarının ne derece olduğuna yönelik başka çalışmalar da bulunmaktadır. Ancak Sınıf Öğretmen Adaylarına yönelik bu konu hakkında yapılan herhangi bir çalışma ile karşılaşılmaması bu çalışmanın oluşmasında ön ayak olmuştur. Bu çalışmanın amacı olarak her alanda önem arz eden çok katmanlı metinlere yönelik Sınıf Öğretmen Adaylarının farkındalıklarını belirlemektir. Bu doğrultuda 2015-2016 öğretim yılının bahar döneminde, dördüncü sınıfa devam eden 10 Sınıf Öğretmen Adayı ile bu çalışma yürütülmüştür. Çalışma nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması ile desenlenmiştir. Çalışma odak grup görüşmesi olarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ses kayıt cihazları ile kayıt altına alınmıştır. Elde edilen verilerin gerekli analizi yapıldıktan sonra sonuç ve tartışma kısmında verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Çok katmanlı metinler, eğitim fakültesi, sınıf öğretmen adayları

DEĞERLER EĞİTİMİ KAPSAMINDA HİKÂYELERDE ÇOCUK KAVRAMININ İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Necmi AYTAN, Süleyman Demirel Üniversitesi, necmiaytan@gmail.com

ÖZET

Çocukluk, birçok bilim dalında farlı farklı ortaya konmuştur. Kesin bir sınırının olmamasıyla birlikte soyut algılama sürecine kadar olan devreye çocukluk dönemi denebilmektedir. Bu süreç kendi içinde duygusal motor dönemi, işlem öncesi dönem ve soyut işlemler dönemi olarak üçe ayrılmaktadır. Bu süreçlerde çocukta değerler, dönemine göre yerleşmeye başlamaktadır. Bu çalışmada, çocuk kavramı ve dönemleri çeşitli yönleriyle incelenmiş ve çocuk etrafında kazandırılması gereken değerler ve karakter özellikleri ele alınmıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman tarama yöntemi kullanılmış ve metinlerden alıntılama yapılarak hikâyeler incelenmiştir. Türkçe derslerinde okutulan, MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) ve Koza yayınları Türkçe ders kitaplarında, hikâye metinlerinde geçen "çocuk" temalı kısımlar, çocuk kavramı ve metinlerdeki değer unsurlarıyla birlikte incelenmiştir. Çalışmada incelenen hikâyelerin değer iletileri de verilmiştir. Çalışmanın evrenini, Koza ve MEB yayınlarından çıkan; 6, 7 ve 8. sınıf için MEB yayınları ders kitabı, öğretmen kılavuz kitabı ve çalışma kitabı ile Koza Yayınları ders kitapları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemi ise bu kitaplarda bulunan ve değerler eğitimi kapsamında yer alan 7 hikâyedir. Çocuk kavramı, hikâyelerin içindeki gelişimiyle ve değerlerle birlikte sunulmuştur. Sonuç olarak incelenen hikâyelerde çocuk kavramının metin içindeki değer ve karakter özellikleriyle uyumlu olduğu görülmüş, metinlerdeki ana iletilerde sevgi, kitap sevgisi, özlem, çocukluk özlemi, ahlaki değerler ve ön yargılı olmama gibi değerler ortaya çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Değerler, hikâye, çocuk

DİJİTAL HİKAYE METİNLERİNİN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUMAYA YÖNELİK MOTİVASYONLARI ÜZERİNE ETKİLERİ

Doç. Dr. İhsan Seyit ERTEM, Gazi Üniversitesi, iertem@gazi.edu.tr

ÖZET

Günümüzde düşük okuma başarı puanları ve bunun üzerine hazırlanan bazı raporlar ilkokul düzeyinde okuma başarısının düşük olmasına katkıda bulunan faktörlerin araştırılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle bu araştırmanın amacı, dijital hikaye metinlerinin ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik motivasyonları üzerine etkisini belirlemektir. Nicel araştırma yaklaşımı içerisinde yer alan deneme öncesi, tek grup öntest-sontest modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu ise ilkokul 3. sınıfta öğrenim gören 43 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin okumaya karşı motivasyonlarını belirlemek amacıyla 20 sorudan oluşan okuma ölçeği kullanılmıştır. 4 hafta süren bir uygulama süreci sonucunda öğrencilerin okumaya karşı motivasyon puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı eşleştirilmiş t- testi ile değerlendirilmiştir. Ayrıca öğrencilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler aracılığıyla öğrencilerden dijital hikaye metin uygulamaları konusunda düşünceleri alınmaya çalışılmıştır. SPSS programının kullanıldığı veri analizi sonucunda öğrencilerin son-test puan ortalamalarının ön-test puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç dijital hikaye metinlerinin ilkokul öğrencilerinin okumaya karşı motivasyonları açısından anlamlı etkisi olduğu görüşünü desteklemektedir. Okuma başarısı ve motivasyon arasındaki olumlu ilişki olduğu farklı düzeylerdeki araştırmalarla benzer sonuçlar göstermektedir. Okumak için farklı seçenekler sunulmayan, keyif almayan düşük motivasyonlu öğrenciler okumak için daha az zaman ayırmakta ve sonucunda puanları düşmektedir. Dijital ortamlar öğrencilere metinle karşılıklı etkileşim kurma fırsatları sunmaktadır. Ayrıca, günümüzdeki öğrencilerin teknolojiye olan ilgilerinin dijital hikaye metinlerinin öğrencilerin okuma motivasyonlarının artırmasına neden olduğu düşünülebilir. Dijital ortamların kullanıldığı sınıf içi ve sınıf dışı uygulamaların öğrencilerin iç motivasyonu yüksek ve başarılı okuyucu olmalarında anahtar bir rol oynaması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Dijital metinler, ilkokul öğrencileri, motivasyon, okuma becerisi

DİNLEDİĞİNİ ANLAMA VE HATIRLAMA DÜZEYİ BİLGİLENDİRİCİ METİN TÜRLERİNE GÖRE FARKLILAŞMAKTA MIDIR?

Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU, Bartın Üniversitesi, hbkansizoglu@bartin.edu.tr
Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ, Bartın Üniversitesi, okemiksiz@bartin.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Bartın Üniversitesi, sesulak@bartin.edu.tr

ÖZET

Bireyin ilk öğrenme alanı olan ve bu yönüyle diğer dil becerilerine temel oluşturan dinleme, "öğretilebilir, geliştirilebilir, ölçülebilir ve değerlendirilebilir" olma özelliklerine karşın ihmal edilen bir beceri olarak nitelendirilmektedir. Dil becerilerinin mümkün olduğunca birbirine yakın oranda geliştirilmesi bir gerekliliktir. Buna rağmen dinleme becerisinin ihmal edilmesi, Türkçeye tam olarak hâkim olamayan bireylerin yetişmesine neden olmaktadır. Öte yandan okullarımızda dinleme eğitiminin sistematik olarak verildiği ve dinleme becerisini doğrudan geliştirecek etkinliklerin yapıldığını söylemek zordur. Araştırmalar dinleme eğitimi gibi bilgilendirici metinlerin de özellikle ilkokul ve ortaokul düzeyinde ihmal edildiğini ve bu metinlerin öyküleyici metinlere oranla çok daha az kullanıldığını ortaya koymaktadır. Farklı bilimsel çalışmalarda bilgilendirici metinlerin ders materyallerinde %15-30 arasında değişen bir orana sahip olduğu, bu oranın çok daha yüksek olması gerektiği ifade edilmektedir. İngilizce Dil Sanatları Devlet Ortak Standartları (The English Language Arts Common Core State Standards) öğrencilerin 4. sınıfa kadar okuma öğretiminde 50/50 oranla bilgilendirici ve öyküleyici metinlerin kullanılması gerektiğini savunmaktadır. Dinleme eğitiminde bilgilendirici metinlerin kullanılma oranına bakıldığında ise bu oranın çok daha düşük olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın alt amacı dinleme öncesi, dinleme süreci ve dinleme sonrasında uygulanabilecek stratejileri öğrencilere öğreterek öğrencilerin dinleme metinlerinde bu stratejileri kullanmalarını sağlamaktır. Araştırmanın temel amacı ise beşinci sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama ve hatırlama düzeylerinin kronolojik sıralama, tanımlama/betimleme, karşılaştırma, sebep-sonuç ilişkisi kurma ve problem çözmeye dayalı bilgilendirici metin yapılarına göre

farklılaşma durumunu belirlemektir. Beşinci sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama ve hatırlama düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan bu çalışma tarama modeliyle desenlenmiştir. Araştırma, Bartın İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda öğrenim gören 120 beşinci sınıf öğrencisiyle gerçekleştirilmiştir. Veriler, araştırmacı tarafından "Dinleme" öğrenme alanıyla ilgili kazanımlar incelenerek oluşturulan ve geçerlik-güvenirlik çalışması yapılan "Dinlediğini Anlama Başarı Testi" ile toplanmıştır. Bu kapsamda her bir yapıya yönelik olarak metinler oluşturulmuş ve bu metinler öğrencilere dinletilmiştir. Dinleme etkinliğinden sonra, araştırmacı tarafından geliştirilen "Dinlediğini Anlama Testi" ile öğrencilerin metinleri anlama düzeyleri belirlenmiştir. Verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 20.0 programı kullanılmıştır. Metinlerin anlaşılma düzeyinin; akademik başarıya, metin türlerine ve cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için İlişkili Örneklemler İçin T-testi ve Tek Yönlü ANOVA istatistiklerinden yararlanılmıştır.

Anahtar sözcükler: Bilgilendirici metin, dil becerileri, dinleme, metin türleri

EKRAN OKUMAYA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Arş. Gör. Birgül ZELZELE, Gazi Üniversitesi, birgul.zelzele@gmail.com
Arş. Gör. Ezgi ÇETİNKAYA, Gazi Üniversitesi, ezgicetinkaya1990@gmail.com
Arş. Gör. Hayrullah BİLGE, Gazi Üniversitesi, hbilge@outlook.com.tr
Gülay KARACA, , gulaykaraca3@gmail.com

ÖZET

Bilgi teknolojilerindeki gelişmeler her alanı olduğu gibi eğitim alanını da etkilemektedir. Basılı materyaller giderek dijital ortamlara aktarılmaktadır. Bu yüzden bireylerin yeni bilgilere ulaşmak için bilgisayar, cep telefonu, tablet gibi araçlardan ekrandan okuma yapmaları gerekmektedir. Böylece ekran okuma denilen yeni bir okuma türü ortaya çıkmıştır. Okullarda Fatih Projesi'yle birlikte bilgisayar ve tablet kullanımı artmış ve basılı materyallerin ön planda olduğu geleneksel öğretimin yerine bilgisayar destekli öğretim yaygınlaşmıştır. Genel olarak basılı materyallerden okuma alışkanlığı olan öğretmenlerin bilgisayar, tablet, cep telefonu ekranından okuma yapması şüphesiz zaman ve çaba ister. Bu doğrultuda birkaç yıl sonra göreve başlayacak olan öğretmen adaylarının ekran okumaya yönelik tutumlarının belirlenmesi önemlidir. Yapılan araştırmalarda tutumun birey üzerinde yönlendirici ve dinamik bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Tutumları doğrudan gözlemek veya ölçmek mümkün değildir ancak hazırlanan ölçekler aracılığıyla tutumlar ölçülebilmektedir. Bu çalışmada, öğretmen adaylarının yaşamlarının bir parçası olan ekran okumaya yönelik tutumlarını ölçmeyi hedefleyen bir tutum ölçeği geliştirmek amaçlanmıştır. Bu araştırma bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Araştırma ölçek (ekran okumaya yönelik tutum ölçeği) geliştirme aşamalarını kapsamaktadır. Çalışma beş aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar; tutum ve ekran okumaya yönelik literatür taraması, tutuma yönelik madde geliştirilmesi, uzman görüşü, ölçeği uygulama, geçerlilik ve güvenirliği test etme olarak adlandırılmıştır. Çalışma grubu ise, Gazi Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan Sınıf Öğretmenliği ile Türkçe Öğretmenliği bölümlerindeki 378 öğretmen adayından oluşmaktadır. Oluşturulan 34 maddelik denemelik ölçek formu öğretmen adaylarına uygulanmıştır ve geçerlilik, güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Bu analizler sonucunda, KMO değeri ,806; Bartlett's test sonucu 1405,179 olarak bulunmuştur. Bu değer istatistiksel açıdan ,001 düzeyinde anlamlıdır. 34 maddeyle başlayan faktör analizi, aynı maddelerin farklı faktörlere yük vermesi nedeniyle 15 maddeye indirilmiştir. 15 maddelik bu ölçek, dört faktörden oluşmaktadır. Oluşan dört faktörün açıklanan toplam varyans miktarı %56,657'dir. Cronbach Alpha değeri ,801 olarak bulunmuştur. Hesaplanan bu iki iç tutarlılık katsayısı da ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Ekran okuma, öğretmen adayları, ölçek geliştirme

ELEŞTİREL PEDAGOJİ UYGULAMALARI: ÇOCUK HAKLARINA YÖNELİK İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Fatih YILMAZ, Dicle Üniversitesi, fatih.yilmaz@dicle.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Sibel DAL, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, sibeldal2@gmail.com
Öğretmen Perihan EFE, Milli Eğitim Müdürlüğü, efeberivan2002@yahoo.com

ÖZET

Medyayla ve gelişmiş teknolojiyle doğrudan ya da dolaylı biçimde ilişkili olan kişilerin ya da grupların gücü elinde tuttuğu günümüzde özellikle bu güç yapıları ve onların yarattığı yazılı, sözlü, görsel ya da çoklu ortam metinlerinin bireylerin ve toplumların düşünme ve yaşam biçimleri üzerinde önemli bir etkisi bulunmaktadır. Dünyada politik, sosyolojik ve ekonomik anlamda olan bitenin ve yazılı, sözlü, görsel ya da çoklu ortam metinlerinin anlamlandırılabilmesi için eleştirel bakış açısı çok önemlidir. Eleştirel dünya görüşünün kazandırılmasında eğitim uygulamarından biri de eleştirel pedagoji eğitimidir. Eleştirel pedagojiye dayalı bir öğretimde sosyal eşitlik ile sosyal, eğitimsel ve ekonomik adalet gibi sosyal konulara ve sorumlu, sorgulayan, katılımcı vatandaş kavramlarına vurgu görülmektedir. Eleştirel kuramcılara göre, eşit olmayan güç ilişkileri yaygındır ve güç sahibi olanlar, hangi gerçeklere öncelik verileceğini genel olarak seçenlerdir. Bir başka deyişle, belli gruplar toplumun ideoloji, kurum ve uygulamaları üzerinde kontrole sahip oldukları için bu gruplar bu mücadelelerde avantajlıdır. Toplumsal yapıdaki kimi değerler, kalıplar ve uygulamalar baskın güç yapılarının devamlılığına ve sessiz olan ya da marjinal olan grupların daha da ötekileştirilmesine neden olmaktadır. Okul gibi devlet kurumları yoluyla, bu ideoloji desteklenir ve böylece statüko -var olan durum- devam ettirilir. Bu nedenle okullarda öğretilenler, öğretim programları ve ders kitapları tarafsız, nesnel değildir. Aslında yalnızca bireyler arasındaki ilişkilerde ya da toplumsal yaşamda değil; gezegenimizdeki tüm insani, ekonomik, siyasi ve sosyal olaylar üzerinde baskın güç yapılarının etkisi ve bu güç yapıları ile diğerleri arasında sürekli bir mücadele söz konusudur. Eleştirel pedagoji uygulamalarına temel olan Freiren pedagojisine göre, eğitim, insanları adalet ve eşit haklar için mücadele etmeye dönüştürülmeliydi. Eleştirel eğitim kuramcıları ve öğretmenler; okullarda, toplumda ve dünyada bu eşitsizliklerin eleştiri ve sorgulama yoluyla açığa çıkartılabileceğine ve dil yoluyla da kısmen yeniden

yapılandırılabileceğine inanırlar. Temel amacı, ilkokul 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin eleştirel pedagoji uygulamaları bağlamında çocuk haklarına ilişkin görüşlerini belirlemek olan bu çalışma nitel araştırma yöntemiyle desenlenmiştir. Bu kapsamda Türkçe dersi ile İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi dersinde çocuk haklarına ilişkin uygulamalar gerçekleştirilmektedir. Araştırmanın uygulaması nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması aracılığı 2015-2016 öğretim yılında Diyarbakır Çınar İlçesi Ziya Gökalp İlkokulu'nun 4/B sınıfındaki 19'u kız, 14'ü erkek 33 öğrenci ile gerçekleştirilmektedir. Araştırmanın verileri, araştırmacı günlüğü ve öğrenci günlükleri, kamera kayıtları ve öğrenci ürün dosyaları olmak üzere farklı veri toplama araçlarıyla toplanmaktadır. Araştırmanın uygulama süreci devam etmektedir. Bu sürecin sonunda çocuk hakları teması bağlamında gerçekleştirilen eleştirel pedagoji uygulamalarına ve ortaya konan ürünlere yönelik öğrencilerin görüşleri yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanacaktır. Bu çalışmada, araştırmanın bu boyutu betimsel analiz yapılarak, öğrenci görüşlerinden doğrudan alıntılarla sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Çocuk hakları, eleştirel pedagoji, insan hakları, Türkçe dersi, yurttaşlık ve demokrasi dersi

GÜNEY KORE, SİNGAPUR VE TÜRKİYE'NİN PISA 2009 VE 2012 OKUMA BECERİLERİ

Arş. Gör. Ayşe YEŞİLOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, ayseyesiloglu@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Hülya HAMURCU, Dokuz Eylül Üniversitesi, hulya.hamurcu@deu.edu.tr
Arş. Gör. Fatma ERDOĞAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, fatma.erdogan@deu.edu.tr

ÖZET

PISA, OECD ülkelerindeki zorunlu eğitim sonucunda 15 yaşındaki öğrencilerin okuma becerileri, matematik okuryazarlığı ve fen okuryazarlığı temel alanlarına yönelik bilgi ve becerilerini değerlendirmek amacıyla üç yılda bir yapılan uluslararası araştırmadır. Bu araştırmada Güney Kore, Singapur ve Türkiye'nin PISA 2009 ve PISA 2012 okuma becerileri sonuçlarına dayanarak bu ülkelerin ana dil öğretim programlarının öğrenme alanları, amaç, içerik, öğrenme öğretme süreci ve ölçme değerlendirme unsurlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Türkiye, Kore ve Singapur ana dili dersi öğretim programlarını; öğrenme alanları, amaçlar, içerik, öğretme-öğrenme süreci, ölçme-değerlendirme yönünden karşılaştırarak programlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, var olan bir durumu belge incelemeye dayalı bir biçimde betimlediği için nitel veri analizi tekniklerinden yararlanılarak gerçekleştirilen bir çalışmadır. Nitel araştırma, nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel sürecin izlendiği bir araştırmadır. Çalışmada incelenen dokümanlar Türkiye, Kore ve Singapur'un ana dili dersi öğretim programlarıdır. Öğretmenlere, ana dili dersi kitap yazarlarına ve öğrencilere, ana dili öğretiminde temel olan ana dili dersi öğretim programları doküman olarak seçilmiş ve incelenmiştir. Dokümanlara ülkelerin eğitim bakanlıklarının ve program geliştirme bölümlerinin internet sitelerinden ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda araştırma ülkelerinin ana dil öğretim programlarının unsurlarının benzer ve farklı yönlerinin olduğu belirlenmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Ana dil öğretim programı, karşılaştırmalı eğitim, öğrenme alanları, öğretim programı unsurları, PISA okuma becerileri

HİKÂYE YAZABİLDİM Mİ?

Yrd. Doç. Dr. Nigar İPEK EĞİLMEZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nigaripek@mu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Zeynep Tuğba BERBER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, penyez888@gmail.com

ÖZET

İnsanlar çok eski zamanlardan beri duygu ve düşüncelerini semboller, şekiller aracılığı ile anlatma ihtiyacı duymuştur. İnsanların kendini anlatma yollarından birinin yazı olduğu bilinmektedir. Yazma becerisi de okuma becerisi gibi diğer becerilerin aksine bir eğitim süreci gerektirmektedir. Bu eğitim sürecinin temel amacı bireyin duygu düşünce ve fikirlerini yazılı olarak da anlatabilmesi kendini yazı ile ifade etmesi, konuşma (sözlü anlatım) becerisinde ifade ettiklerini dilin kurallarına uygun olarak yazılı anlatım becerisine dönüştürebilmesidir. Okullarımızda verilen yazma eğitimi öğrencilerin kendilerini yazılı olarak ifade etmelerini, kurguladıkları bir olayı ya da istek ve ihtiyaçlarını dilin kullarına uygun anlaşılır bir şekilde kağıda aktarmalarını amaçlamaktadır. Bütün bu amaçların sağlanması için öğrencinin yeterli kelime hazinesine sahip olması gerekmektedir. Öğrencinin söz varlığı ne kadar zenginse yazılı anlatımı da güçlü olacaktır. Bu nedenle araştırmanın amacı ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin hikaye yazma becerilerini incelemektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olan bir ortaokulun beşinci sınıflarında yapılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması yöntemiyle desenlenmiştir. Durum çalışmasının kullanılmasının temel nedeni var olan durumunun derinlemesine incelenmesini sağlamasıdır. Araştırmada verilerin elde edilmesi için öğrencilere konusu araştırmacı tarafından belirlenmiş olan hikaye yazma etkinliği verilmiştir. Elde edilen verilerin incelenmesinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda önerilerde bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Beceri, hikâye, yazma

İKİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN RESİMLİ-ÇOCUK KİTAPLARINA YÖNELİK TEPKİLERİNİN BOYLAMSAL OLARAK İNCELENMESİ

Doç. Dr. Mustafa ULUSOY, Gazi Üniversitesi, mulusoy@gazi.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ikinci sınıf öğrencilerinin (2 erkek ve 2 kız) seçilen 12 farklı resimli çocuk kitabına verdikleri yazılı, sözlü ve sözsüz tepkilerin 12 hafta boyunca incelenmesi ve öğrencilerin tepkilerinde meydana gelen değişimlerin izlenmesidir. Okur-Tepki Teorisi bu araştırmaya rehberlik etmektedir. Öğrencilerin seçilen kitaplara yönelik uzun süreli tepkilerinin incelenmesi,

okuma sürecinde anlamı oluşturan okurun ilgileri, alışkanlıkları, kitaplar ve yazarlar hakkındaki düşünceleri ve kitaplar üzerinde okuma-anlama seviyeleri hakkında ayrıntılı bilgiler verecektir. Bu araştırma ve Okur-Tepki Teorisi bağlamında ileride yapılacak olan araştırmalar sayesinde öğrenciler için anlamlı, onlara okuma zevki ve alışkanlığı kazandırabilecek nitelikli ürünler oluşturmada kitap yazarları ve resimleyenlere önemli fikirler edinme şansı da verilmiş olacaktır. Ulusal literatür incelendiğinde edebi özellikler taşıyan çocuk kitaplarını Okur Tepki Teorisi bağlamında inceleyip, araştıran çalışmaların çok sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Bireysel çalışmalar şeklinde gerçekleştirilen araştırma sürecinde öğrencilerden kitapları okumaları istenmekte ve okuma sırasında göstermiş oldukları jest ve mimiklerle ilgili tepkiler ve sözel tepkilerinin kaydı yapılmaktadır. Okumasını tamamlayan öğrencilere kitapta anlatılanları anlayıp anlamadıkları sorulmakta ve isterlerse kitabı bir kez daha okuyabilecekleri veya daha ayrıntılı inceleyebilecekleri hatırlatılmaktadır. İkinci aşamada, öğrencilere kitaplarla ilgili cevabı metin içinde saklı olan "kim, ne, nerede, nasıl, niçin ve niye" soruları yazılı olarak sorulmakta ve yüzeysel anlamalarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Üçüncü aşamada ise öğrencilerin sözel tepkiler vermelerini sağlayacak yönergeler kullanılarak kitap hakkında konuşmaları sağlanmaya çalışılmaktadır. Araştırmada toplanan veriler, öğrencilerin çalışmanın başında ve sonundaki okuma ilgileri, kitaplara verdikleri tepkilerin uzunluğu, ürettikleri fikir sayıları ve okur veya metin merkezli cevaplar vermelerine göre değerlendirilmektedir. Araştırma ile ilgili verilerin toplanmasına devam edilmektedir.

Anahtar sözcükler: Okur-tepki teorisi, resimli-çocuk kitapları, tepkiler

İLK VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SIKMA VE SIKIŞTIRMA KUVVETLERİ İLE YAZI NİTELİKLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Turan TEMUR, Dumlupınar Üniversitesi, turantemur@gmail.com
Arş. Gör. Dr. Cihan Caner AKSOY, Dumlupınar Üniversitesi, fzt_ccaner@yahoo.com
Arş. Gör. Hasan TABAK, Gazi Üniversitesi, hasantabak@gmail.com

ÖZET

Yazmayı düşüncelerin ifade edilebilmesi için gerekli olan sembol ve işaretleri (harf, kelime) kinestetik olarak üretebilme becerisi olarak ele almaktadır. İlk ve orta öğretimde öncelikli olarak üzerinde durulan becerilerden birisi olan yazmanın gelişmesinde pek çok faktörün rol oynadığı bilinmektedir (Akyol, 2007). Okula gelinceye kadar öğrencilerin belli bir düzeyde geliştikleri ve büyüdükleri söylenebilir. Ancak bu gelişim ve büyüme süreci her öğrenci için farklı farklıdır (Temur, Aksoy, Tabak, 2012). Bu nedenle çalışmanın amacı ilk ve ortaokul öğrencilerinin sınıf düzeyinde kavrama ve sıkıştırma kuvvetleri ile yazı niteliğinin incelenmesidir. Bu araştırma amacı kapsamında, alan yazınına farklı sınıflar düzeyinde kas gelişimi ve yazı niteliğinin incelenmesine yönelik sistematik bir bilgi sunması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca çalışma disiplinler arası bir yapıya sahiptir. Elde edilen bulgular ile okul ortamında yapılan yazma etkinliklerinin süresine, fiziksel etkinliklerin niteliğine, yaşa ve cinsiyete bağlı olarak kas gelişiminin nasıl değişim gösterdiğine ilişkin normatif verilerin oluşturulmasında araştırma önemli görülmektedir. Araştırma evreni Kütahya il merkezinde bulunan ilk ve ortaokulda öğrenim gören 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileridir. Örneklem ise her bir sınıf düzeyinden en az iki şube olmak koşuluyla 10 farklı ilk ve ortaokul öğrencileri arasından tabakalı örnekleme tekniğine uygun bir şekilde belirlenecektir. Tabakalı örnekleme araştırma değişkenlerinin farklı özelliklerdeki gruplarda çeşitlilik sağlanarak araştırmanın yanlılığının en aza indirgenmesini sağlamaktadır (Balcı, 2009). Araştırma verileri ise, üç aşamada toplanacaktır. Birinci aşamada öğrencilerin sıkıştırma kuvvetleri Dijital Pincmetre ile üç farklı pozisyonda (parmak ucu, palmar ve anahtar tutma) ölçülecektir. İkinci aşamada ise öğrencilerin kavrama kuvvetleri Dijital El Dinamometresi ile tespit edilecektir. Sıkıştırma ve kavrama kuvveti ölçümlerinde bir denemenin ardından 2 tekrarlı olarak kas kuvvetleri değerlendirilecek, bu tekrarlardaki en yüksek değerler kilogram cinsinden kaydedilecektir. Üçüncü ve son aşamada ise çalışmaya dahil edilen öğrencilerden bir anılarını yazmaları istenecektir. Bu metin ise Yazılı Anlatım Puanlama Anahtarı ile puanlanacaktır. Metinde bulunan kelime, cümle ve cümlede kullanılan ortalama kelime sayıları araştırmacılar tarafından ayrıca hesaplanacaktır. Veri toplama süreci sonunda elde edilen veriler uygun istatistiki teknikler uygulanarak, tablo ve grafik gösterimi ile değerlendirilerek sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Kavrama kuvveti, sıkıştırma kuvveti, yazı niteliği

İLKÖĞRETİM DÜZEYİ YAZMA BECERİLERİ İLE İLGİLİ MAKALELERİN ÇOK YÖNLÜ İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Elif GÖKSU, Gazi Üniversitesi, aligoksu46@gmail.com

ÖZET

İlköğretim yıllarında başlayan ve yaşam boyu devam eden yazma becerileri ile ilgili değişik boyutlarda pek çok araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırmalarda sorunlar ortaya konulmakta, sorunların çözümüne yönelik öneriler sunulmakta, yazma öğretiminin kazandırılması ve geliştirilmesinde uygulanacak yöntem, kuram ve yaklaşımlardan elde edilen sonuçlar paylaşılmaktadır. Yazma becerileriyle ilgili yapılan araştırmalar makale, bildiri ya da tez olarak yerini almaktadır. Bu çalışmada ilköğretim kademesindeki öğrencilere yönelik yazma becerileri ile ilgili 2005-2015 yılları arasında yapılan bilimsel makalelerin çok boyutlu olarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda 63 makale incelenmiştir. Çalışmada ilköğretim alanındaki yazma becerilerine yönelik 2005-2015 yılları arasında yapılan makalelerin araştırma modeli, tarihi, yöntemi, çalışmanın örneklemi/katılımcıları, veri toplama yöntemi ve araçları incelenmiştir. Elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilmiş ve çalışmaların frekans ve yüzdelik oranları hesaplanmıştır. Çalışmanın sonuçları yapılan araştırmaların yıllara göre en çok 2015 (%23.8) yılında daha sonra da 2012'de (%15.9) yapıldığını, çalışmaların daha çok tarama (%73.0) modelinde desenlendiğini, nicel (%39.7) yöntemin nitel (%34.9) yönteme göre daha çok kullanıldığını, çalışmalardaki katılımcıların en fazla sınıf öğretmeni (%15.9) daha sonra da 1.sınıf öğrencilerinden (%14.3) seçildiğini görstermektedir. Bunun yanında, araştırmalar daha çok doküman incelemesi (%61.9) ve görüşme (%15.9) yöntemi ile incelenirken, veri toplama aracı olarakta dereceli puanlama anahtarı (%19.0) ve ölçek (%17.5) kullanılmıştır. Sonuç olarak ilköğretim alanındaki yazma becerileri ile

ilgili çalışmalarda daha fazla deneysel modelin kullanılması, nitel yöntemin arttırılması, gözlem, görüşme, ve diğer yöntemlerinde kullanılması önerilebilir.
Anahtar sözcükler: Betimsel analiz, ilköğretim, yazma becerisi

İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA (1-4) YER ALAN ŞİİRLERİN BİÇİM ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Demet SANCI UZUN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, demet.sanciuzun@erdogan.edu.tr
Arş. Gör. Merve Hülya KİBAR FURTUN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, merve.kibar@erdogan.edu.tr

ÖZET
Güzellik duygusu, estetik haz ve müzikalite zevki kazandırmada dil öğretiminin önemi büyüktür. Bu da dilin en ustalıkla kullanılmış hali olan şiir yoluyla gerçekleştirilir. Şiirdeki ritim ve ahenk çocuğun musiki, güzellik ve estetik duygusunu beslemekte; şiire daha çok ilgi duymasını ve bazı becerileri şiir yoluyla öğrenmesini kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda çocukların ilgisini çekebilecek estetik değer taşıyan şiirler çocuğun dil gelişimini desteklemektedir. İlköğretim birinci kademedeki öğrenciler henüz somut düşünme ve algılama evresindedirler. Bunun için Türkçe dersi öğretim programında yer alan "Türkçeyi sevmelerini, doğru, güzel ve etkili kullanmalarını sağlamak" genel amacının ulaşılabilir olması, ders kitaplarında yer alan şiirlerin mümkün olduğunca somut göstergelerle sarmalanarak öğrenciye sunulmasına bağlıdır. Şiirin ilköğretim çağındaki öğrenci tarafından sevilmesi, beğenilmesi ve doğru algılanabilmesi şiirde bulunan ritim ve ahenk unsurlarının doğru şekilde kullanılmasıyla gerçekleşir. Bireyde güzellik duygusunun beslenmesi ve estetik algının gelişmesi için onu henüz somut işlemler dönemindeyken şiirsel işlev bakımından müzikalitesi yüksek, dizelerinde ritmi ve ahengi doğru biçimde yakalayan şiir metinleriyle karşılaştırmak gerekir. Çalışmanın amacı 2015-2016 eğitim-öğretim yılında 1-4. sınıflarda okutulan Türkçe ders kitaplarındaki şiirleri biçim özellikleri açısından incelemek, şiirlerin ritim ve ahenk özelliklerini şiir diline uygunluk açısından öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde değerlendirmektir. Doküman incelemesi yöntemi kullanılan çalışmada şiirlerden elde edilen veriler içerik analizi ile sınıflandırılmış, öğretmen ve öğrenci görüşleri ile elde edilen bulgular karşılaştırılarak metinler değerlendirilmiştir. Sonuçta söz konusu şiirlerin büyük kısmının şiir dili özelliklerini yeterli düzeyde yansıtmadıkları, programda belirtilen temalara uygunluk kaygısı ile kulağa hoş gelmeyen, ahenk açısından yetersiz ve ritmik olmadığı için de dikkat çekme ve çocuk zihninde kalıcı olma özelliğini yitirmiş metinler olduğu tespit edilmiştir.
Anahtar sözcükler: Biçim, şiir, şiirsellik, somut işlemler dönemi, Türkçe ders kitapları

İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERSLERİNDE ÖĞRENCİLERİN SÖZ VARLIĞINI GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ETKİNLİK ÖNERİLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Neslihan YAVUZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, neslihan_217@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Şaidin BÜYÜKBAYRAM, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, saidinbuyukbayramm@gmail.com

ÖZET
Kendi başına bir anlamı olan veya cümlede aldığı görev ile anlam kazanan, ses veya sesler topluluğundan oluşan sözcüklerin öğretiminde, Türkçe derslerinin önemli bir yeri vardır. Bu nedenle söz varlığını oluşturan temel söz varlığı, yabancı sözcükler, deyimler, atasözleri, ilişki sözleri (kalıp sözler), kalıplaşmış sözler, terimler ve çeviri sözcüklerin öğretiminde, kalıcı öğrenmenin gerçekleştirilmesinde ve öğrencilerde farkındalık sağlanmasında Türkçe derslerinde yer verilecek ilgi çekici etkinliklere gerek duyulmaktadır. Bu nedenle çalışmada, söz varlığı kazanımı edindirecek etkinlik örnekleri önerilmiştir. Çalışmanın amacı öğrencilerin söz varlığını geliştirecek etkinlik önerilerinde bulunmaktır. Bu amaç doğrultusunda tasarlanmış on (10) etkinliğe yer verilmiştir. Etkinlikler, 2015 Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı'nın genel amaçları arasında yer alan, sözlü iletişim, okuma ve yazma becerilerini geliştirmek; düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, yorumlama, analiz-sentez yapma ve değerlendirme becerilerini geliştirmek; okuduğu, dinlediği ve izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarını; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerini sağlamak amaçlarına yönelik olarak tasarlanmıştır. Sözcük öğretiminde farklı duyu organlarına hitap etmek oldukça önemlidir. Bu da ancak öğretim araç gereçlerini kullanmak ile mümkündür. Öğretim araç gereçleri, öğreten ile öğrenen arasında, belirlenmiş amaçlara ulaşmak için gerekli bilgi, beceri ve diğer donanımları aktaran tüm yazılı veya çizili, mekanik veya elektronik materyallerden oluşmaktadır. Materyaller çok zengin, renkli görsel ve işitsel mesajlar içeren bir öğretim ortamı oluşturulmasında etkili olmaktadır. Çalışmada önerilen bu etkinlik örnekleri materyallerle desteklenmiş olup öğrencilerin ilgisini çekecek ve farklı duyu organlarına hitap edecek materyallerle öğrenciler aktif hale getirilmeye çalışılmıştır. Çalışmada kullanılan etkinlik örneklerinin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Etkinlik, söz varlığı, sözcük öğretimi

İLKÖĞRETİMDE (1-8.SINIF) HİKÂYE YAZMA BECERİSİNİN GELİŞİMİ

Doç. Dr. Mustafa YILDIZ, Gazi Üniversitesi, mustafa@gazi.edu.tr
Doktora Öğrencisi Nurhan AKTAŞ, Gazi Üniversitesi, nurhan19902009@hotmail.com
Arş. Gör. Ayşe Dilek YEKELER, Giresun Üniversitesi, dilekyekeler@gmail.com
Arş. Gör. Merve ATAŞ, Karadeniz Teknik Üniversitesi, merveatas90@hotmail.com

ÖZET
Yazma; bireylerin düşüncelerini ve fikirlerini ilettiği bir süreç olarak bilişsel ve öz denetim gerektiren amaçlı bir aktivitedir. Okul öncesi dönemde çeşitli karalama çalışmaları ile başlayan bu beceri ilköğretimden yaşamın sonuna kadar bireyin düşüncelerini genişletmesine, dilini etkili kullanmasına ve kendini ifade etmesine olanak sağlayarak hayatın her yönünde önemini korumaktadır. Hikâye edici yazma, bir ya da birkaç kişiyi, bir anıyı, bir dönemi, bir durumu hikâye unsurlarını kullanarak anlatmadır. Genellikle tek bir yapıdan oluşan ve okul öncesi dönemden aşina olunan hikayeler öğrencilerin ifade

becerilerinin gelişimine, empati yapmasına ve kelime hazinesini zenginleştirmesine katkı sağlar. Bununla birlikte ülkemizde Türkçe derslerinde öğrencilere kazandırılması gereken bir yazılı anlatım türü olmasına rağmen hikâye yazmanın öğretiminin ve değerlendirilmesinin ihmal edildiği söylenebilir. Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 1-8. sınıf öğrencilerinin hikâyelerini sınıf düzeylerine göre içerik, organizasyon, akıcılık, kelime seçimi, dil bilgisi, imla ve hikâye unsurları yönlerinden ele alarak hikâye yazma becerilerinin gelişimini incelemektir. Araştırmada gelişimsel araştırma türlerinden kesitsel model kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, "İlköğretim 1. sınıftan 8. sınıfa öğrencilerinin hikâye yazma becerileri nasıl bir gelişim göstermektedir?" sorusuna cevap aranmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ilköğretim 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıfta öğrenim gören yaklaşık 400 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve hikâye yazma formu kullanılmıştır. Hikâye yazma formu, öğrencilerin hikâye yazmaları için tek bir yazma konusundan oluşan ve araştırmacılar tarafından öğrencilerin ilgi alanları ve gelişim seviyelerine uygun yerli ve yabancı hikâye yazma yönergeleri incelenerek oluşturulmuştur. Öğrencilerden elde edilen verilerin analiz işlemi devam etmektedir. Analiz işlemlerinden elde edilecek bulgu ve sonuçlara dayalı olarak öneriler geliştirilecektir. Çalışmanın, öğrencilerin hikâye yazma becerilerinin gelişimlerini yaş düzeyi /sınıf düzeylerine göre ortaya çıkarması bakımından önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Hikâye yazma becerisi, ilköğretim öğrencileri, yazma

İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TARTIŞMACI METİNLERİNİN YAPISAL ÖZELLİKLERİ

Yrd. Doç. Dr. Demet SEBAN, Akdeniz Üniversitesi, dseban@akdeniz.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Özge AKKAYA, , ozge_akkaya_2010@hotmail.com

ÖZET

Yazmayı planlama aşamasında yazılacak metin türünün yapısal özelliklerini dikkate alma, yazılacak metni doğru biçimlendirme ve düşünceleri bir disiplin içinde sunma açısından önemlidir. Kurgusal olmayan metinlerde (fikir, bilgilendirici, ikna edici, tartışmacı, vb.) metnin yapısını oluşturan temel ve yardımcı birimleri, özelliklerini ve amaçlarını bilme iyi ve güçlü bir biçimde yapılandırılmış yazıları planlamayı kolaylaştırır. Planlanan ve metin haline getirilen yazıların tekrar gözden geçirilmesi ve yeniden düzenlenmesi yazma eğitiminde önemli bir süreçtir. Bu süreçte öğrenciler yazılarını içerik, organizasyon, dil kullanımı, yazım kuralları gibi açılardan değerlendirir ve yeniden düzenlerler. Metnin organizasyonunda metnin yapısal özelliklerinin yansıtılıp yansıtılmadığı göz önüne alınan boyutlardandır. Bu çalışmanın amacı, süreç temelli yazma eğitiminde gözden geçirme basamağında kullanılan dönütün öğrencilerin yazmış oldukları tartışmacı yazı türünün yapısal özelliklerini yansıtma becerilerine etkisini incelemektir. Çalışmaya 3. sınıf öğrencilerinden toplam 30 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin yazmış olduğu taslak ve bitmiş argüman yazıları kullanılmıştır. Bu tür metinlerdeki yapısal düzeneği sağlayan iddia, iddiaya ait destek gerekçeleri, karşı iddia, karşı iddiaya ait destek gerekçesi, karşı iddiayı çürütme ve sonuç paragrafı kullanma başarıları karşılaştırılıp sonuçları paylaşılacaktır. Öğrencilerin ilk yazdıkları metinler ve değerlendirici dönüt aldıktan sonra yazdıkları metinlerden aldıkları toplam puanlar arasında anlamlı farklılık olup olmadığı normal dağılan gruplar t-testi, normal dağılmayan gruplar için Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılarak değerlendirilecektir.
Anahtar sözcükler: Gözden geçirme, tartışmacı yazı, yazma

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNDE SQ4R TEKNİĞİNİN OKUDUĞUNU ANLAMAYA ETKİSİ

Öğretmen Mehmet GÜRBÜZ, Buğdaylı İlkokulu, m.gurbuz32@gmail.com
Doç. Dr. Murat BAŞAR, Uşak Üniversitesi, murat.basar@usak.edu.tr
Öğretmen Hatice Merve TANIŞ GÜRBÜZ, Milli Eğitim Bakanlığı, merve377@gmail.com
Öğretmen Burak GÜRBÜZ, Milli Eğitim Bakanlığı, burakgurbuz9@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilkokul 4. sınıf öğrencilerinde SQ4R tekniğinin okuduğunu anlama becerisine etkisini incelemektir. Araştırma ülkemizde SQ4R tekniği ile ilgili daha önce yapılan deneysel bir çalışmaya rastlanmaması nedeniyle önemlidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2013-2014 eğitim-öğretim yılı 2. döneminde Uşak İli merkezindeki Atatürk İlkokulu'nda öğrenim gören iki farklı şubeden toplam 57 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada deney (n=27) ve kontrol (n=30) grubu olarak iki ayrı sınıf alınmış ve ön test- son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Deney grubunda toplam 10 hafta SQ4R tekniği kullanılarak Türkçe dersleri işlenmiş, kontrol grubunda ise öğrenci ders, çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı kullanılarak dersler yürütülmüştür. Deney grubuna SQ4R tekniği uygulandıktan 4 hafta sonra araştırmacı tarafından kalıcılık testi uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan okuduğunu anlama becerisi başarı soruları kullanılmıştır. Bu sorular deneysel işlemden önce her iki gruba da uygulanmıştır. Verilerin analizinde bağımsız örneklem t-testi, Kruskal Wallis-testi ve Mann-Whitney U testi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin okuduğunu anlama başarılarına ilişkin deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Öğrencilerin okudukları sayfa sayısı, aile gelir düzeyi, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi değişkenleri okuduğunu anlama becerisini etkilemektedir. Bilgisayara sahip olma durumu, eve günlük dergi ve gazete alınması gibi değişkenlerin okuduğunu anlama becerisine herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır.
Anahtar sözcükler: Okuduğunu anlama, okuduğunu anlama stratejileri, SQ4R tekniği, Türkçe eğitimi

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

Arş. Gör. Aydın BULUT, Kastamonu Üniversitesi, aydinbulut382@hotmail.com
Öğretmen Fatma Gül BULUT, Kastamonu Milli Eğitim Müdürlüğü, fatmagul_gur@hotmail.com

ÖZET

Okuduğunu anlama, okuyucunun ön bilgileriyle metinlerden öğrendiklerini karşılaştırıp, sentezleyerek yeni bir düşünceye ulaşmasıdır (Akyol, 2008). Okumada temel amaç okuduğunu anlama ve bu yolla anlama yeteneğini geliştirmedir. Okuduğunu anlama, yazılı bir materyalden anlam çıkarmayı ve ayrıntıları kavramayı gerektiren, daha ilköğretim düzeyinden itibaren öğrencilere kazandırılması gereken temel dil becerilerinden biridir (Rose, Parks, Androea ve McMahon, 2000). Okuma beraberinde anlamayı da gerektirir. Okuma ve okuduğunu anlama birbirini tamamlayan iki kavramdır. Okuma olmadan anlama olmayacağı gibi anlamadan okumak da metni seslendirmekten başka bir şey değildir. Diğer bir ifadeyle okuma, sadece kelimelerin seslendirildiği pasif bir faaliyet olmayıp aksine aktif ve yaratıcı bir işlemdir. Okuyucu metindeki bilgileri alıp bunları kendi bilgi, düşünce ve amaçlarına göre yoğurur ve bu etkileşim sonucunda anlama gerçekleşir (Yangın ve Sidekli, 2006). Okuma eyleminin amacı anlamayı sağlamaktır. Anlama, okunan konuda önceden edinilmiş bilgi ve deneyimleri yazarın sunduklarıyla karşılaştırmak ve onun görüşlerinden kabul edilenler ve edilmeyenler hakkında çeşitli yargılara ulaşmaktır (Göğüş, 1978). Bu çalışmanın amacı ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda literatürde yer alan okuduğunu anlama stratejilerinden KWL (Ne Biliyorum? Ne Öğrenmek İstiyorum? Ne Öğrendim?), SQ3R (İnceleme- Soru Sorma- Okuma – Bakmadan Cevaplama – Yeniden Gözden Geçirme) ve TİÖD (Tahmin Etme – İnceleme – Özetleme - Değerlendirme) stratejileri aşamalar halinde kullanılacaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan eylem araştırması şeklinde tasarlanacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Kastamonu ili merkez ilçesine bağlı Küçüksu İlkokulunda öğrenim görmekte olan 7 tane 4. sınıf öğrencisi oluşturacaktır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Okuduğunu Anlama Testi kullanılacaktır. Verilerin analiz edilmesinde nitel araştırma veri analizlerden betimsel istatistik kullanılacaktır. Araştırmanın sonunda araştırmaya katılan 7 öğrencinin okuduğunu anlama becerilerinin gelişmesi beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: İlkokul, strateji, okuduğunu anlama

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA VE YAZMAYA İLİŞKİN ALGILARININ METAFORLAR YOLUYLA ANALİZİ

Arş. Gör. Dr. Pinar BULUT, Gazi Üniversitesi, pnrbulut06@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR, Kırıkkale Üniversitesi, yaseminakz@gmail.com
Öğretmen Dilek ŞAPCI, Milli Eğitim Bakanlığı, dileksapci@gmail.com

ÖZET

Okuma ve yazma formal eğitim sürecinin başında kazanılan iki temel dil becerisidir. Başlangıçta seslendirmeye yönelik olarak gelişen okuma sürecinde giderek okuduğunu anlama esas hedef olmaktadır. Yazı yazmada ise seslerin karşılığı olan sembolleri üretmekten öteye geçilip duygu ve düşünceleri yazılı olarak ifade etmeye doğru bir süreç izlenmektedir. İlkokul öğrencileri okuma ve yazma kavramlarına nasıl bir anlam yüklemekte, bu öğrenciler bu kavramları ne olarak algılamaktadırlar? Bu sorular bu araştırmanın hareket noktasını oluşturmaktadır. Araştırmanın genel amacı ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma ve yazma alanlarına ilişkin algılarının neler olduğunu metaforlar aracılığıyla belirleyebilmektir. Araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır: 1.İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin "okuma" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir? 2.İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin "yazma" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir? 3.Okuma ve yazmaya ilişkin üretilen metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır? Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Kırıkkale il merkezinde bulunan 44 ilkokulun 4. sınıf öğrencileri arasından tesadüfi olarak belirlenen 200 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama sürecinde öğrencilere bir ders saati (40 dakika) süre verilmiştir. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin "okuma" ve "yazma" kavramlarına ilişkin metaforlarını belirlemek için araştırmacılar tarafından "Okuma ve Yazma Kavramlarına Yönelik Metafor Belirleme Formu" hazırlanmıştır. Formda (1) "Bence okuma ……. gibidir; çünkü …..…"; (2) "Bence yazma …..….. gibidir; çünkü …..…" biçiminde iki ifade ve öğrencilere ait kişisel bilgi soruları bulunmaktadır. Öğrencilerin her birine bu form verilerek "okuma" ve "yazma" kavramları hakkındaki yaptıkları benzetmelerini ve düşüncelerini yazmaları istenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde ve değerlendirilmesinde "içerik analizi" tekniği kullanılmıştır. Öğrencilerin "okuma" ve "yazma" kavramlarına ilişkin metaforların analiz edilmesi ve yorumlanmasında izlenen aşamalar şunlardır: (1) İsimlendirme: (2) Tasnif etme (eleme ve arıtma) , (3) Kategori geliştirme , (4) Geçerlilik ve güvenirliliği sağlama (5) Verileri bilgisayar ortamına aktarma . İsimlendirme Aşaması: Bu aşamada çalışmaya katılan ilkokul öğrencilerinin oluşturdukları metaforlar bilgisayara aktarılarak alfabetik sıraya göre geçici bir liste yapılmıştır. Tasnif Etme Aşaması: Bu aşamada öğrencilerin yazdıkları metaforlar gözden geçirilerek, her bir metafor (1) metaforun konusu, (2) metaforun kaynağı ve (3) metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki ilişki bakımından analiz edilmiştir. Bu aşama sonunda 24 öğrencinin yazdığı metaforlar elenmiştir. Kategori Geliştirme Aşaması: Öğrencilerin ürettiği metaforlar, "okuma" ve "yazma" kavramlarına ilişkin sahip oldukları ortak özellikler bakımından incelenmiş ve kavramsal kategoriler oluşturulmuştur. Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması: Araştırmada iç yapı geçerliğini sağlamak için alanyazın taranmış, iç güvenirlik için veriler üç araştırmacı tarafından ayrı ayrı analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Araştırmanın dış geçerliliğini artırmak için ise araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin analizi ve bu süreçte yapılanlar ayrıntılarıyla verilmiştir. Verileri Bilgisayar Ortamına Aktarma Aşaması: Bu aşamada veriler bilgisayar ortamına aktarılarak frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma kavramına ilişkin en çok "oyun, macera, hayal dünyası, hayat ve başka bir dünya", yazmaya ilişkin "eğlence, öğrenme yolu, oyun, el sanatı, hayal" metaforlarını kullandıkları görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler okuma ile ilgili

olumsuz metaforlar üretmezken, yazma ile ilgili 7 olumsuz metafor üretmiştir. Öğrenciler, yazma hakkında "Çin işkencesi, eziyet, sıkıcı bir uğraş" gibi benzetmeler yapmışlardır.
Anahtar sözcükler: Metafor, yazma, okuma

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖZETLEME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Burak DELİCAN, Cumhuriyet Üniversitesi, burakdelican@gmail.com
Arş. Gör. Eyüp YILMAZ, Gazi Üniversitesi, eyupyilmaz@gazi.edu.tr
Arş. Gör. Bariş ESMER, Gazi Üniversitesi, barisesmer@gazi.edu.tr
Uzman Kürşat TARIM, TİKA, kursatanket@gmail.com
Öğretmen Ahmet Melih GÜNEŞ, Milli Eğitim Bakanlığı, melihgunes@gmail.com

ÖZET
Bu araştırmanın temel amacı ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin özetleme becerilerini incelemektir. Özetleme bir metni ya da konuşmayı, özünü, amacını ve yapısını bozmadan ana hatlarıyla kısaltmak olarak tanımlanabilir (Güneş, 2007: 287). Okuduğunu anlamayı değerlendirmenin ürün sonuçlu bir göstergesi olarak özetleme becerileri, okunan ya da dinlenen bir metinden önemli fikirlerin belirlenmesini ve anlamlı bir şekilde kısaltılmasını amaçlamaktadır. Gajria ve Salvia'ya (1992) göre paragraf veya metin özetlemeleri etkili bir okuma sonrası etkinliğidir. Çünkü özetleme yoluyla öğrenciler metnin yapısını daha iyi anlarlar ve ana fikir bulma ve önemli kavramları belirleme alıştırmaları yapmış olurlar (Akyol, 2010: 50). Bu amaç doğrultusunda MEB'e bağlı devlet ilkokullarının dördüncü sınıfına devam eden öğrencilerden kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla 150 öğrenci belirlenmiştir. Betimsel nitelikte yapılan bu çalışmada dördüncü sınıf öğrencilerinin özetleme becerilerini olduğu gibi ortaya koymak amaçlandığından öğrencilere özetleme becerileri ile ilgili herhangi bir eğitim verilmemiştir. Araştırmacılar tarafından İlkokul Türkçe Ders Kitabında yer alan dört bilgilendirici, dört hikâye edici metin alan uzmanlarına sunulmuş, yapılan görüşmeler sonucunda hikâye edici metin olarak "Kasırgalar", bilgi verici metin olarak "Küçük Limon Ağacı" başlıklı metinlere karar verilmiştir. Belirlenen metinler ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerine sunularak özetlemeleri istenmiştir. Devam eden veri toplama sürecinde öğrencilerin oluşturdukları özetler Bulut (2013) tarafından geliştirilen "Hikâye Edici Metinler İçin Özet Değerlendirme Formu" ve "Bilgi Verici Metinler İçin Özet Değerlendirme Formu" kullanılarak analiz edilmektedir. Elde edilen veriler içerik, biçim, dil ve anlatım, hikâye edici metin yapısı ve bilgi verici metin yapısı boyutları altında incelenmektedir.
Anahtar sözcükler: Okuduğunu anlama, özetleme, Türkçe öğretimi

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIM ÇALIŞMALARINDA KULLANDIKLARI KELİMELERİN TÜRLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Öğr. Gör. Esra SEVER, Bülent Ecevit Üniversitesi, esrasever@beun.edu.tr
Arş. Gör. Ezgi ÇETİNKAYA, Gazi Üniversitesi, ezgicetinkaya1990@gmail.com

ÖZET
Her dil; düşünce, ifade ve yapı bakımından birbirinden farklıdır. Dilde bulunan faklılıkları ve zenginliği ortaya koymada en etkili olan öğelerden biri o dildeki kelime zenginliğidir. Bu kelime zenginliğini kullandığı kelime sayısı, kullandığı kelime farklılığı ve çeşitli kelime türleri şeklinde düşünebiliriz. Erken yaşlardan itibaren bireylere öğretim kurumlarında kazandırılmaya çalışılan söz varlığı geliştirme, öğrencilerin hem sözlü hem yazılı anlatım becerisine büyük katkı sağlamaktadır. Ayrıca Türkçe'nin temel kazanımlarından biri olan kendini ifade etme becerisi her sınıf düzeyinde farklı aşamalarda kazandırılmayı amaçlamaktadır. Bu beceri gerçekleştirilirken kullanılan kelime türleri de önemli bir yere sahiptir. Yapılan bu çalışmada, 4. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan "Sağlık ve Çevre" ve "Değerler" temalarına ait her metin işlendikten sonra seçilen konularla ilişkili yaratıcı yazma etkinliği ile öğrencilerin yazılı bir ürün ortaya koymaları ve bu yazılı ürünlerde kullandıkları kelime türlerindeki farklılıkları belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada var olan bir durumu olduğu şekliyle ortaya koyan betimsel tarama modelinin benimsendiği bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Zonguldak ili Alaplı ilçesinde öğrenim gören toplam 28 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma verilerini, 4. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan "Sağlık ve Çevre" ve "Değerler" temalarına ait metin işleme sürecinin ardından öğrencilerin yaratıcı yazma etkinliği ile oluşturdukları toplam 224 yazılı anlatım çalışması oluşturmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniklerinden frekans analizi kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin yazdıkları metinler bilgisayar ortamına aktarılmış ve Simple Concordance Program 4.07 programı ile kelime türlerinin sıklığı belirlenmiştir. Araştırmanın analiz kısmı halen devam etmektedir. Araştırmanın bulgular ve sonuç kısmı araştırma tamamlandıktan sonra geliştirilecektir.
Anahtar sözcükler: İlkokul, kelime sıklığı, kelime türü, yazılı anlatım

İLKOKUL 4. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ GİZLİ MÜFREDAT AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Mustafa BAŞARAN, Bozok Üniversitesi, mbasaran66@yahoo.com

ÖZET
Günümüzde öğretmenler iyi insan yetiştirmek için bütün derslerde bilinçli veya bilinçsiz olarak, birçok müfredat uygulamaktadırlar. Gizli müfredat bunlar içinde belki de en önemlisi fakat en az önem verilenidir. İlgili literatürde gizli müfredatın, okulların, açıkça ifade edilmeyen gayri resmi beklentileri ve okulun verdiği gizli mesajlar; planlanmamış (yazılmamış ve tasarlanmamış) eğitim mesajları ve açıkça ifade edilmeyen ve planlanmayan eğitim sonuçları vb. tanımlarına rastlanılmaktadır. Ancak yazılı olmayan bilgiler, değer yargıları ve inançlar gibi çok geniş bir alanda uygulanan bu kavramın ortak bir tanımının yapılması şimdilik zor görünmektedir. Bu araştırmada ise gizli müfredat içeriğini, toplumu oluşturan

bireylerin çoğunluğu tarafından onaylanan beceri, davranış ve modellerinin oluşturduğu; çocuğun yaşadığı her yerde uygulanan, genellikle yazılı olarak ifade edilmeyen, çocuğun sosyalleşmesini, tutum ve inanç geliştirmesini sağlayan uygulamaların tümü olarak anlaşılmaktadır. Türkçe ders kitaplarında öğrencilerin hedeflenen dil becerilerini geliştirmek amacıyla çeşitli metinler kullanılmaktadır. Bu metinler TTKB'ca dil ve müfredatta belirtilen kazanımlara uygunluk açısından incelenip değerlendirilmekte ve okullarda okutulması için onaylanmaktadır. Ancak seçilen metinlerin taşıdığı ana fikir ve yardımcı fikirler, seçilen kelimeler, metindeki kahramanlar vb. o metni okuyan öğrenciye, öğrencinin ve öğretmenin farkında olmadan çeşitli mesajlar da taşımaktadır. Bu araştırmada Türkçe ders kitaplarının taşıdığı bu mesajlar açısından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada doküman analizi tekniği kullanılacaktır. Araştırmanın çalışma evreni 2015-2016 eğitim öğretim yılında 4. Sınıflarda okutulmasına onay verilen Türkçe ders kitaplarıdır. Bu evrenden rast gele seçilen 3 ders kitabı ise araştırmanın örneklemini oluşturacaktır.

Anahtar sözcükler: Gizli müfredat, metin incelemesi, Türkçe ders kitapları

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİ DİYALOGLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Öğretmen Hacer ULU, Milli Eğitim Bakanlığı, hacerulu03@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı dördüncü sınıf öğrenci dialoglarının niteliklerinin değerlendirilmesidir. Öğrenci dialogları öğrencilerin sosyal ve bilişsel etkileşimini belirleyerek öğrencilerin analitik düşünme becerilerinin belirlenmesini sağlar. Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseniyle gerçekleştirilmiştir. Durum çalışması, yaşanmış bir olayı kendi gerçek bağlamı içinde ve özellikle olay ile bağlamı arasında açık, anlaşılır ve belirgin sınırlar olmadığı zaman kullanılan, gözleme dayalı bir araştırma yöntemidir (Yin, 2003, s.13). Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar'da bulunan bir köy okulundaki dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. 30 öğrenci 3'er kişilik gruplara ayrılarak her hafta bir derste bir gruba metin verilerek metni tamamlamaları istenmiştir. Metinler "yarım hikaye tekniği" şeklinde sunulmuştur. Katılımcılardan dialog içine girerek metinleri tamamlamaları istenmiştir. Metinler sınıf tahtasına yansıtılmıştır. Bu araştırma kapsamında veri toplama sürecinde, sınıf gözlemleri için gözlem formu ve video-kamera kullanılmıştır. Öğrenci dialoglarını değerlendirmek amacıyla Mercer'in (2000) ''Birlikte Düşünme Projesi'' gelişiminde ''düşüncenin sosyal modları ya da tartışılmasına'' yönelik olarak belirlediği üç kategori kullanılmıştır. Bu kategorilerde öğrenci konuşmaları tartışmalı, kümülatif ve açıklayıcı olmak üzere üçe ayrılmıştır. Tartışmalı konuşma katılımcıların diğer insanların bakış açılarını dikkate almada isteksiz bir katılım ve rekabetçi bir konuşma olarak karakterize edilmektedir. Kümülatif konuşma diğer konuşmaları eleştirmeksizin görüşleri yapılandırmayı içerir. Açıklayıcı konuşma ise eleştirel bir yansıtmayı içerir ve tartışmanın sorgulanmasına dayalıdır. Kümülatif ve açıklayıcı konuşma öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlayarak kendi öğrenme sürecini desteklemesini sağlar. Araştırma sonucunda öğrenci dialoglarının çoğunun yeterli oranda açıklayıcı düzeyde olmadığı; fakat işbirliğine dayalı çalışmaları desteklediği bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Açıklayıcı diyalog, kümülatif, tartışmalı

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA BECERİLERİNİN VE OKUDUĞUNU ANLAMA SÜRECİNİN BETİMLENMESİ

Öğretmen Cemal YILDIRIM, Burdur Altınyayla İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, cemalyildirim07@hotmail.com
Doç. Dr. Derya ARSLAN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi , deryaarslan@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

İlkokul, okuma eğitiminin temelinin oluşturulduğu bir dönemdir. İlkokul döneminde özellikle uygulamalı okuma çalışmalarının öğrencilerle yapılmasının, alana önemli bir katkı sağlayacağı, aynı zamanda okuma stratejilerinin öğretiminin, öğrencilerin okumaya teşvik edilmeleri ve okuduklarını daha iyi anlayıp değerlendirmeleri açısından yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu çalışma İlkokul 4. Sınıf öğrencilerinin okuduklarını anlamlandırma sürecini betimleyerek, öğrencilerin kullandıkları öğrenme ve okuma stratejilerini sesli düşünme stratejisi ile belirlemeyi amaçlayan bir örnek olay çalışmasıdır. Çalışmada 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Burdur Altınyayla İlçesindeki üç farklı ilkokulda öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencileri ile çalışılmıştır. Araştırmada öğrenciler öğretmen görüşlerine göre zayıf ve iyi okur olarak gruplandırılarak durum çalışması desenlerinden iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. Veri toplama araçları olarak, bir metin ve metin ile ilgili sorular, öğretmen ve öğrenci görüşme formları kullanılmıştır. Uygulamadan önce çalışma grubundaki öğrencilerin öğretmenleri ile görüşülerek öğrencilerin, birinci sınıftan dördüncü sınıfa, okuma geçmişleri ile ilgili bilgi toplanmıştır. Uygulama sırasında araştırmacı tarafından örnek bir uygulama yapıldıktan sonra öğrencilerle birebir çalışılmıştır. Öğrencilere, okuma çalışmasını nasıl yapacaklarına ve soruları nasıl yanıtlayacaklarına ilişkin yönerge verilmiştir. Öğrencilere metni bir defa sessiz okuyabilecekleri, anlamadıkları takdirde tekrar okumaya da izin verileceği söylenmiştir. Sonra öğrencilere metin ile ilgili sorular verilmiştir ve öğrencilerden soruları yanıtlama işlemini sesli olarak yapmaları istenmiştir. Bu esnada araştırmacı tarafından notlar alınmış bunun yanında veri kaybını önlemek ve güvenirliği artırmak için de ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak, analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler arasında yer alan anlamlı bölümler kodlanmıştır. Kodlar anlamlandırılarak kavramlar oluşturulmuş ve elde edilen kavramlar birbirleriyle belirli temalar altında sınıflandırılmıştır. Sonra kodların frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Öğrencilerin sesli okumaları esnasında, 31 öğrencinin tamamı hece ekleme ve hece atlama hatası yapmışlardır. On sorudan; sekiz ve üzeri sayıda soruya doğru cevap veren öğrenci sayısı 8, dört ve aşağı sayıda soruya doğru cevap veren öğrenci sayısı 5, 18 öğrencinin doğru cevap sayısı ise, beş ile yedi soru arasında değişmektedir. Öğrencilerin okuma sırasında, herhangi bir strateji kullanmadıkları görülmektedir. Öğrencilerin okuma ve anlama becerilerini geliştirmek için okuma öğretimi uygulamalı olarak ve sesli düşünme stratejisinden yararlanılarak yapılabilir.

Anahtar sözcükler: İlkokul dördüncü sınıf, okuma, okuma stratejisi, sesli düşünme stratejisi

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA KAYGISI, OKUMA MOTİVASYONU, OKUMA AKICILIĞI VE OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN YAPISAL EŞİTLİK MODELİ İLE İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Ahmet YAMAÇ, Erciyes Üniversitesi, yamac87@gmail.com
Arş. Gör. Dr. Zuhal ÇELİKTÜRK SEZGİN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, zuhalcelikturk@gmail.com

ÖZET

Okuma öğretiminde okuduğunu anlama, akıcılık, kelime hazinesi, okuma motivasyonu ve okuma tutumları gibi çeşitli yapılar son yıllarda yapılan teorik ve uygulamalı araştırmalarla keşfedilmeye çalışılmaktadır. Özellikle okuma motivasyonu, okuma tutumları ve okuma öz-yeterliği gibi duyuşsal yapılara yönelik çok sayıda çalışma bulunmasına rağmen, ilkokul düzeyinde ana dil öğretiminde okuma kaygısı ihmal edilmiş bir alan olarak görülmektedir. Öğrencilerin temel okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesinde en önemli dönem olan ilkokul eğitiminde sesli okuma akıcılığında ve okuduğunu anlamada güçlük çeken öğrencilerin okuma kaygısı yaşamaları beklenen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim okuma güçlükleri üzerine çalışma yapan araştırmacılar da akıcı okumada güçlük çeken öğrencilerin okuma yaparken terleme, hızlı soluk alıp verme ve gergin olma gibi bir takım kaygı belirtileri gösterdiklerini bildirmektedirler. Yine kaygı yaşayan öğrencilerin bilişsel fonksiyonlarının önemli derecede sekteye uğradığı kaygı alanyazında sıklıkla ifade edilen bir durumdur. Bu öğrencilerin yaşadıkları okuma kaygısının, okuma öğretiminde en önemli unsurlardan olan akıcılık, okuma motivasyonu ve anlama ile olan ilişkilerini belirlemek okuma-yazma araştırmacılarına okuma öğretimi bakımında önemli ipuçları sağlayacağı düşünülmektedir. Tüm bu nedenler göz önüne alındığında ilkokul düzeyinde okuma kaygısını keşfetmeye yönelik daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğu göze çarpmaktadır. Bu çerçevede araştırmanın amacı ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin okuma kaygısı, okuma akıcılığı, okuma motivasyonu ve okuduğunu anlama becerileri arasındaki yordayıcı ve açıklayıcı ilişkileri incelemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada ilişkisel desen kullanılmıştır. İlişkisel araştırmalar iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkilerin belirlendiği araştırmalardır (Fraenkel ve Wallen, 2011). Araştırmanın çalışma grubu Burdur il merkezinde öğrenim görmekte olan ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğrencilerin okuma kaygısını ölçmek için Çeliktürk ve Yamaç (2015) tarafından geliştirilen "Okuma Kaygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Okuma akıcılığını ölçmek için Zutell ve Rasinki (1991) tarafından geliştirilen ve Yıldırım, Yıldız, Ateş ve Çetinkaya (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Çok Boyutlu Akıcılık Ölçeği" kullanılmıştır. Okuma motivasyonunu ölçmek için Guthire ve Wang (2004) tarafından içsel ve dışsal motivasyon şeklinde iki faktör olarak modellenen "Okuma Motivasyonu Ölçeği"nin, Yıldız (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan formu kullanılmıştır. Son olarak okuduğunu anlama becerilerini ölçmek için ise "Okuduğunu Anlama Testi" kullanılmıştır. Araştırmada analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Okuma, akıcılık, kaygı, motivasyon, okuduğunu anlama.

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZDIKLARI ÖYKÜLERİN KARŞILAŞTIRILMASI

Arş. Gör. Belgin BAL İNCEBACAK, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, belginbal33@gmail.com

ÖZET

Yazma becerisini betimlerken, çocuğun dış dünyadan beş duyu organıyla aldığı izlenimleri önce zihninde canlandırdığını, ardından da bunu kâğıda döktüğünü belirtmektedir. Ayrıca, duyular aracılığıyla dış dünyayı algılamak, ayrıntıların farkında olmak ve bu ayrıntıları zihninde canlandırmak, öğrencilerin yazılı anlatımda özgünlüğe ulaşmalarını sağlayacağını söylemektedir. Bununla birlikte, yazılı anlatımda özgünlük için kişinin kendi görüş, düşünce ve hayal gücünü işin içine katmasının çok önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu çalışmanın amacı, öğrencilere drama yöntemi ve gösteri yöntemi kullanarak yazdırılan öyküleri birbiri ile karşılaştırmaktır. Araştırma, 2014-2015 öğretim yılının I. yarıyılında, Samsun ili, Atakum ilçesi Milli Eğitime bağlı Fahrettin Ulusoy İlköğretim Okulu 4-E ve 4-F sınıflarında gerçekleştirilmiştir. Araştırmada son-test kontrol kümeli deneysel tasarım kullanılmıştır. Toplam 60 öğrenci ile çalışılmıştır. Bu çalışmada "Gülibik" adlı öykü kitabından çıkartılan kıssadan hissselere yönelik olarak 4 hafta boyunca yaratıcı drama ve gösteri yöntemi ile dersler işlenmiştir. Son dersimizde "Gülibik" adlı Almanca çekilmiş olan film öğrencilere yarısına kadar izletilmiş ve devamında neler olabileceğini tamamlamaları istenmiştir. Araştırmada, araştırmacı tarafından geliştirilen "Öykü Değerlendirme Aracı", veri toplama aracı olarak işlev üstlenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde, öğrencilerin almış oldukları puanlar SPSS 17.0 paket programında yer alan t- testi kullanılarak incelenmiştir. Filmin devamını anlatan öyküler ise içerik analizi yapılarak tahlil edilmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin öyküleri içerik, anlatım, karakterler, mekan, zaman ve serim-düğüm-çözüm temaları altında incelenmiştir. Yaratıcı drama ve gösteri yöntemi ile öykü yazan öğrenciler her iki öğretim yöntemi ile daha başarılı öyküler yazdıkları görülmüştür. Yaratıcı drama yöntemi ile ders işlenen grubun öyküleri incelenen 6 temaya yönelik olarak daha çok ayrıntı verdiği görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Gösteri, Gülibik, ilkokul, öykü, yaratıcı drama

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF TÜRKÇE DERSİ ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNİN OTORİTER VE DİYALOJİK SÖYLEV AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen Hacer ULU, Milli Eğitim Bakanlığı, hacerulu03@gmail.com
Arş. Gör. Ayşegül AVŞAR TUNCAY, Hacettepe Üniversitesi, aysegulavsartuncay@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkçe dersi öğretim programının uygulanma sürecinde öğretmen-öğrenci iletişiminde söylev niteliğini belirlemektir. Bu bağlamda "İlköğretim dördüncü sınıf Türkçe dersinde öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenin kullandığı otoriter ve diyalojik söylev niteliği değerlendirilmiştir. Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseninde tasarlanmıştır. Durum çalışması, yaşanmış bir olayı kendi gerçek bağlamı içinde ve özellikle olay ile bağlamı arasında açık,

anlaşılır ve belirgin sınırlar olmadığı zaman kullanılan, gözleme dayalı bir araştırma yöntemidir (Yin, 2003, s.13). Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar'da bulunan bir köy okulundaki dördüncü sınıf öğretmeni ve öğrencileri oluşturmaktadır. Bu araştırma kapsamında veri toplama sürecinde, sınıf gözlemleri için gözlem formu ve video-kamera kullanılmıştır. Veri analizinde kategori ve kodları oluşturmak yerine, var olan tanımlanmış kodlar (Scott, Mortimer ve Aguiar, 2006; Nakhleh, Samarapungavan ve Sağlam, 2005) kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Tanımlanmış kodlar otoriter (doğruya yönlendirme, bakış açısı sunma) ve diyalojik kodlar (açıklama, gerekçe, anlama, sorgulama, alternatif) olmak üzere 2 grupta toplanmıştır. Otoriter söylevin tek bakış açısına odaklanma, fikirleri doğrulama ve kontrol etme ve dağınıklığı engellemek için söylevin yönünü sınırlandırma vs. özellikleri varken; diyalojik söylevin farklı bakış açılarına odaklanma, açıklama yapma ve daha derin detaylar arama, öğrencilerin fikirlerini destekleme gibi özellikleri vardır (Scott, Mortimer & Aguiar, 2006). Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenin diyalojik söylevden ziyade otoriter söylevi kullandığı gözlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Diyalojik söylev, konuşma beceerisi, otoriter söylev

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİTİŞİK EĞİK EL YAZISI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Lisans Öğrencisi İmra TAÇ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, imra.tac@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Uğur ÖZDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ugurozdemir2048@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin bitişik eğik el yazısı hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırma, 2015-2016 eğitim öğretim yılı birinci döneminde, Muğla ili Menteşe İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 4 farklı ilkokulda öğrenim görmekte olan öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya üçüncü ve dördüncü sınıf düzeylerinden rastgele yöntemle belirlenen 10'u kız 15'i erkek olmak üzere toplamda 25 öğrenci katılmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemiyle desenlenmiştir. Verilerin toplanması amacıyla görüşme tekniğinde kullanılmak üzere araştırmacı tarafından ilgili literatür taraması yapıldıktan sonra uzman görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulup, uygulamada kullanılmıştır. Formun içeriğinde katılımcıların bazı demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 3 soru vardır. Formda katılımcıların düşüncelerini belirlemeye yönelik ise 11 soru bulunmaktadır. Verilerin analizinde nitel araştırma analiz yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Analiz sürecinde 3 araştırmacı görüşme kayıtlarını ayrı ayrı analiz etmişler daha sonrasında bir araya gelerek analizlerini karşılaştırmak suretiyle tutarlılık sağlamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunlukla bitişik eğik el yazısı ile yazı yazmada ve okumada sıkıntı yaşamadıkları, bununla birlikte az da olsa bazı sorunların yaşandığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin büyük oranda okuma süreçlerinde dik temel harflerle yazılmış metinler yerine bitişik eğik harflerle yazılmış metinleri tercih ettikleri bulunmuştur. Araştırmanın bulguları ilgili literatür çerçevesinde tartışılmış ve bu doğrultuda bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: El yazısı, ilkokul, öğrenci

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN KELİME DAĞARCIĞI DÜZEYLERİ İLE OKUMA BECERİLERİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Aysel MEMİŞ, Bülent Ecevit Üniversitesi, ayselmemis@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Şeyda TEKİN, Bülent Ecevit Üniversitesi, sseydatekinn@gmail.com

ÖZET

Dil, bireylerin iletişim kurarak kendilerini başkalarına ifade edebilmelerini sağlayan en önemli olgudur. Dil gelişimi yeterli seviyeye etkileneceği düşünülmektedir. Ses temelli cümle yöntemi ile birlikte sürekli vurgulanan anlamlı ve somutlaştırarak öğrenme kavramları kelime hazinesine vurguyu da doğal olarak arttırmaktadır. ulaşmamış olan bireylerin, ifade ediş ve algılayış biçimlerinde sorunlar çıkabilir. Kendisine söylenen sözcükleri anlamayan ve kendi söylemek istediklerini aktaramayan bir çocuğun başarıyı yakalamakta olumsuz yönden Buradan hareketle araştırmanın amacı ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin kelime dağarcığı düzeyleri ile okuma becerileri ilişkisinin incelenmesidir. Araştırma Zonguldak ili Ereğli ilçesinde merkez ilkokullarında öğrenim gören toplam 100 üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencisi, birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören 30 üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencisi ile 2015-2016 öğretim yılının ikinci dönem başında gerçekleştirilecektir. Araştırmada, mevcut durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan, bir tür araştırma yaklaşımı olan tarama modeli kullanılacaktır. Sosyo-ekonomik durum, aile eğitim durumu, cinsiyet, okul öncesi eğitim alma değişkenleri ile ilişkilerin de inceleneceği bu araştırmada 2–18 yaş arası çocukların kelime bilgisinin gelişimini ölçen bir performans testi olan ve bireysel olarak uygulanan Peabody Resim-Kelime Testi kullanılacaktır. Öğrencilerin sesli okuma beceri düzeyini, okuma hatalarını ve anlama seviyelerini belirlemek için ise Akyol'un dilimize uyarladığı "Yanlış Analizi Envanteri" kullanılacaktır. Öğrencilerin okuma düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan "Yanlış Analizi Envanteri", sesli okuma esnasında gerçekleşen hatalarla, kelime ve ses bilgisi (şekil-ses ilişkilendirme becerisi); metin sessiz olarak okunduktan sonra da, sorularla okuduğunu anlama düzeyini belirlemeye çalışmaktadır. Sözcük tanıma ve okuduğunu anlamada ne tür hatalar yapıldığı konusunda da bilgilendirici bir envanterdir.

Anahtar sözcükler: Kelime dağarcığı, okuma becerisi, Peabody resim kelime testi, yanlış analizi envanteri

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TEKERLEME İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Zeynep YILMAZ ALKAN, Büyükliman İlkokulu, zeynep_yilmaz_28@hotmail.com
Doç. Dr. Keziban TEKŞAN, Ordu Üniversitesi, kezibanteksan@gmail.com

ÖZET

Dinleme, konuşma, okuma ve yazma dil öğretiminin temel becerileridir ve dil öğretiminin ilk aşamasını oluşturur. Okul öncesi dönemden başlayarak özellikle ilkokul döneminde ve daha ileri ki dönemlerde de öğrencilerin bu becerileri kazanması ve hayat

boyu uygulaması hedeflenmektedir. İlkokul 1. sınıftan 4.sınıfa kadar temel dil becerileri olan okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi büyük önem taşır. Okuma ve dinleme en çok kullanılan öğrenme yollarından biri olduğu, konuşma ve yazma da öğrenilenin aktarılmasını sağladığı için bu beceriler öğrencilerin diğer derslerini de doğrudan etkiler. İlkokulda okuma-yazma çalışmalarında öğrencilerin yakından tanıdıkları, zevk aldıkları ve eğlendikleri Türk Halk Edebiyatının zengin içeriğe sahip ürünlerinden biri olan tekerlemelere çokça yer verilmektedir. Çocuklar ilkokul çağında oyun ve eğlenceye düşkündür. Onların seviyesine inebilmek için tekerlemeler bir araçtır. Çünkü tekerlemeler de çocuklar gibi sevimli ve eğlencelidir. Bu özellikleriyle tekerlemeler hem öğrencileri derslere motive etmede hem de onlara dinleme, okuma, konuşma becerilerini kazandırmada kullanılan bir eğitim aracı niteliği taşır. Özellikle akıcı okuma becerisinin kazandırılmasında, okumayı hızlandırmaya yönelik etkinliklerde tekerlemeler kullanılmaktadır. Bu etkinliklerle öğrencilere akıcı okuma becerisi kazandırılmaya ve öğrencilerin telaffuzlarında meydana gelebilecek hataları önlemeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu araştırmada eğitim hayatında etkin bir şekilde kullanılan tekerlemelerle ilgili öğrenci görüşleri belirlenecektir. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Trabzon ilinin Vakfikebir ilçesinde ilkokul 4.sınıfa giden öğrenciler oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak öğrencilerin tekerlemelerle ilgili görüşlerini belirlemek için Dilci ve Gür (2012) tarafından geliştirilen 20 maddelik anket kullanılacaktır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin görüşleri cinsiyet, Türkçe dersi başarı düzeyi, tekerleme bilgi düzeyi, tekerleme öğrenme kaynağı, tekerlemeleri günlük hayatta kullanma yeri değişkenlerine bağlı olarak değerlendirilecektir.

Anahtar sözcükler: Akıcı okuma, dil öğretimi, ilkokul öğrencisi, tekerleme

İLKOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA TOPLUMSAL CİNSİYET

Yrd. Doç. Dr. Başak KASA, İnönü Üniversitesi, basak.kasa@inonu.edu.tr
Arş. Gör. Birsen ŞAHAN YILMAZ, İnönü Üniversitesi, birsen.sahan@inonu.edu.tr

ÖZET

Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeğe sosyal olarak yüklenen rol ve sorumlulukları içermektedir. Bu rol ve sorumluluklar toplumun, kadını ve erkeği nasıl gördüğü, algıladığı, düşündüğü ve onların nasıl davranmasını beklediği ile ilgilidir (Dökmen, 2010). Toplumsal cinsiyet rolleri öğrenilen kavramlardır ve toplumdan topluma farklılık gösterebilmektedir. Çocuklar öncelikle aile içinde, sonrasında çevresinde ve toplumda cinsiyet rollerini edinmeye başlarlar. Eğitim yaşamına başladıktan sonra ise zamanlarının önemli ve de büyük bir kısmını okulda geçirmektedirler. Okulun amacı bireyleri hem geleceğe hazırlamak hem istedikleri mesleğe yönlendirme hem de karşılaşacakları problemlere karşı daha donanımlı olmalarını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra okulun asıl amacı bireyin kendisini gerçekleştirmesine, var olan tüm potansiyellerini sergileyebilmesine, kendisine ve topluma uyumlu bir birey olmasına yardımcı olmaktır. Okullarda bireye toplumun anlam yüklediği, değer verdiği, önemli gördüğü konuları ve toplumsal değerleri sunan önemli bir araç ise ders kitaplarıdır. Ancak ders kitaplarında sunulan ve çoğunlukla cinsiyetle ilgisi yokmuş gibi görünen bazı metinler ve resimler, bireyler arasında cinsiyet farklılığı gözetebilmektedir (Sanford ve Donovan, 1999). Bu sunulan farklılık birey tarafından benimsenerek bireyin kendine ilişkin anlamlar çıkarmasına, değerler yüklemesine ve edindiği bu bilgileri yaşama aktarmasına yol açabilir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, ilkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan cinsiyet rollerinin, kız ve erkek karakterlere verilen rollerin niteliksel farklılıklarını incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımlarından doküman analizi ile gerçekleştirilecek çalışmada 2015-2016 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan İlkokul Türkçe Ders Kitapları incelenecektir. İlkokul Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerdeki ve resimlerdeki karakterlere görsel olarak yüklenen özellikler, örtük ve açık biçimde ifade edilen toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin neler olduğu ve bu roller arasında herhangi bir ayrımcılık olup olmadığına yönelik toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenecektir. Elde edilen bulgulara yönelik sonuç ve önerilere yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Doküman analizi, ilkokul Türkçe ders kitapları, toplumsal cinsiyet

İLKOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ ATATÜRK TEMASI METİNLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Hatice FIRAT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, haticefirat@mu.edu.tr
Arş. Gör. Handan ÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, handancelik@mu.edu.tr

ÖZET

Türk Milleti tarih boyunca din, tıp, sanat/edebiyat, siyaset, tarih, coğrafya, mimari vb. birçok alanda gerek kendi toplumlarına ve kültürüne gerekse dünyaya ışık tutmuş, tüm dünyada da takdir toplamış önemli şahsiyetler yetiştirmiştir. Hiç şüphesiz bu millet büyükleri arasında özellikle askeri dehası ve fikir adamlığı ile öne çıkan Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün özel bir yeri bulunmaktadır. Bu bakımdan eğitim öğretim sürecinde öğrencilere Atatürk'ün çeşitli yönleriyle tanıtılması amacı güdülmekte ve Türkçe dersi öğretim programlarında "Atatürk" teması zorunlu tema olarak yer almaktadır. İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programına göre Türkçe ders kitaplarında yer alan dört zorunlu temadan biri "Atatürk"tür. Bu temada; Atatürk'ün Hayatı ve Eserleri (Hayatı, Ailesi, Öğrenim Hayatı, Askerlik Hayatı, Fikir ve Siyasî Hayatı, Atatürk ve Millî Mücadele) Atatürk'ün Kişilik Özellikleri, Atatürkçü Düşünce Sisteminde Yer Alan Konular (Millî Eğitim, Atatürk ve Güzel Sanatlar, Türkiye Cumhuriyetinin Temel Amaç ve Görevleri, Millî Kültür, Türk Kadını, Çevre Bilinci, Planlı Çalışması, Türk Dış Politikası, Diğer Din, Örf ve Âdetlere Hoşgörülü Olma) ve Atatürk ve Cumhuriyet Eğitimi gibi başlıklar içerikte işlenmek üzere önerilen konulardır. Öğretmenlerin derslerinde en çok kullandıkları öğretim materyalleri ders kitaplarıdır. Aynı şekilde öğrencilerin öğrenme sürecinde en sık kullandıkları onlara en yakın olan kaynak da ders kitabıdır. Türkçe ders kitaplarındaki zorunlu ve önemli temalardan biri olan "Atatürk" temasında yer alan metinler üzerine fazla çalışma yapılmamış olması, metinlerin öğretim programında belirtilen özelliklere ve amaçlara uygunluğunun tartışılmamış olması önemli bir eksikliktir. Bu araştırmada; yukarıda belirtilen eksikliği giderebilmek için İlköğretim Türkçe ders kitaplarındaki "Atatürk" teması içerisinde yer alan metinlerin, İlköğretim Türkçe Dersi (1-5.sınıflar) Öğretim Programında "Atatürk" temasıyla ilgili belirlenen özellikler doğrultusunda incelenmesi amaçlanmaktadır. Dolayısıyla bu temada yer alan metinler

programda belirlendiği gibi "Atatürk'ün Hayatı ve Eserleri", "Atatürk'ün Kişilik Özellikleri", "Atatürkçü Düşünce Sisteminde Yer Alan Konular" ve "Atatürk ve Cumhuriyet Eğitimi" başlıkları altında belirtilen özellikler açısından değerlendirilecektir. Türkçe dersi öğretim programında Atatürkçülükle ilgili verilen kazanımların metinlerde ne şekilde yer aldığı tespit edilecek, ayrıca metinler, programda metinler için belirlenen nitelik, tür, sayı vb. özellikler gibi çeşitli açılardan da incelenecektir. Bu doğrultuda "Atatürk" temasında yer alan metinlerin programda belirtilen özellikleri taşıyıp taşımadığı, metinlerin olumlu ve eksik yönlerinin neler olduğu, kazanımların ve metinlerin belirtilen sınıflar için uygun olup olmadığı konuları çalışmanın problemini oluşturmaktadır. Çalışmada, doküman inceleme yöntemi kullanılarak alan yazın kaynakları taranacak ve "Atatürk" temasında yer alan metinler içerik analizi yöntemiyle incelenecektir. Yapılan ön incelemeye göre ders kitaplarında yer alan bazı metinlerin tür özelliklerini tam anlamıyla yansıtamadığı, bazı metinlerinse sınıf düzeyinde ele alınması gereken konular bakımından programla tam olarak uyuşmadığı, bir çoğununsa Atatürk'ün kişilik özelliklerine dayandığı ve genellikle de Atatürk'ün eğitime verdiği önem, çocuk sevgisi ve doğa sevgisi konuları üzerinde durduğu görülmektedir. Dolayısıyla temada içerik için önerilen diğer başlıkların ihmal edildiği, belirli konulara ağırlık verildiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle ders kitapları için metin seçilirken, metinlerin tür özelliklerini yansıtan, edebi zevk aşılayabilecek ve programda belirlenen konular bakımından sınıf düzeylerine uygun nitelikteki metinler arasından seçilmesine, benzer konuların tekrar edildiği metinler yerine konu çeşitliliğini sağlayacak metinlerin tercih edilmesine dikkat edilmesi gerekmektedir. Yapılacak geniş çaplı incelemeyle bulgu ve sonuçlar geliştirilecektir.

Anahtar sözcükler: Atatürk, tema, Türkçe ders kitapları, Türkçe öğretim programı

İLKOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ ATASÖZLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ETKİNLİK ÖNERİLERİ

Yrd. Doç. Dr. Demet SANCI UZUN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, demet.sanciuzun@erdogan.edu.tr
Arş. Gör. Serkan FURTUN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, serkan.furtun@erdogan.edu.tr

ÖZET

Sözlü kültürümüzün en önemli eserlerinden olan atasözleri, bir toplumda tarihsel süreç içerisinde, o toplumun kültürü ile yoğrularak günümüze kadar ulaşan kalıplaşmış sözlerdir. Atasözleri bağlı olduğu milletin ortak geçmişini ortak kültürünü, geleneklerini göreneklerini, düşüncelerini ve inançlarını barındırır. Her dilin kendine ait atasözleri vardır ve bağlı olduğu dile söyleyiş güzelliği, anlatım gücü ve kavram zenginliği katar. Türkçe dersi, öğrencilerde temel söz varlığının oluşturulmasında önemli bir etkiye sahiptir. Bu söz varlığı ise sadece sözcüklerden oluşmamakta, söz grupları ile de güçlenmektedir. İlköğretim Türkçe dersi programında belirtilen öğrencilerin Türkçeyi sevmeleri, onu doğru ve etkili kullanmaları genel amacına ulaşmak için kültürümüzün ve dilimizin zenginliklerini barındıran atasözlerini kullanmak gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, İlkokul 1-4. sınıf ders kitaplarındaki okuma metinlerini ve sözcük öğretimi etkinliklerini atasözlerinin öğretimi açısından değerlendirmek, Türkçe dersi öğretim programında belirtilen temalara uygun atasözlerinin öğretimine yönelik etkinlik örnekleri sunmaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yönteminin kullanıldığı çalışmada 2015-2016 öğretim yılında Rize İli'nde okutulan İlkokul Türkçe ders kitapları, okuma metinlerinde kullanılan atasözleri ve çalışma kitabında yer alan atasözlerinin öğretimine yönelik etkinlikler açısından incelenmiştir. Sonuçta okuma metinlerinin ve sözcük öğretimi etkinliklerinin atasözü içerme açısından yetersiz olduğu görülmüştür. Bu eksikliğin giderilebilmesi amacıyla Ömer Asım Aksoy'un "Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü" adlı eserindeki atasözleri Türkçe Programı (1-5. Sınıflar)'nda belirtilen temalara göre sınıflandırılmış; Türkçe dersinin dinleme, konuşma, okuma ve yazma alanlarına uygun etkinlikler tasarlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Atasözü, söz varlığı, sözcük öğretimi, Türkçe ders kitabı, Türkçe öğretimi

İLKOKUL TÜRKÇE DERSİ DERS KİTAPLARININ METİN TÜRLERİ VE ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Okutman Bahar AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, baharaydin@mu.edu.tr

ÖZET

Eğitim öğretimde yararlanılan en önemli kaynaklardan biri ders kitaplarıdır. Bu yönüyle eğitim öğretimde amaçların, kazanımların gerçekleştirilmesinde en büyük görev ders kitaplarına düşmektedir. Türkçe dersi ders kitapları, Türkçe dersinin amaçları ile öğrenme alanları ve sınıflara göre kazanımların gerçekleştirilmesinde büyük bir görev üstlenmektedir. Ders kitabının büyük çoğunluğunu ise metinler veya okuma parçaları oluşturmaktadır. Bu anlamda çocuğun zihin, dil ve sosyal gelişimine uygun hazırlanmış metinler oldukça önemlidir. Metinler, öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyesine uygun olmalı, dil, anlatım ve içerik açısından türünün güzel örneklerinden seçilmeli, öğrencilerin duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmek amacına yönelik olarak farklı yazar ve şairlerden seçilmelidir. Öğrenciye okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak, söz varlığını zenginleştirecek nitelikte olmadır. Okuma kültürü edinme sürecinde de öğrenciye sunulacak metinlerin nitelikli olması gerekmektedir. İlk okuma yazma becerisinin kazanıldığı ilkokul dönemindeki çocukların karşılaştıkları metin ve kitapların, ileriki öğrenimlerinde okuma alışkanlığı edinmiş birer okur olarak yetişmesinde önemli yeri vardır. Yapılacak inceleme ve çalışmalarla ders kitaplarının eksikliklerinin tespit edilerek düzeltilmesini, olumlu yönlerinin belirlenerek geliştirilmesini ve bu önemli araçların öğrencileri belirlenen hedeflere ulaştırmada daha başarılı olmalarını sağlamak gerekir. Bu çalışmanın amacı ilkokul Türkçe ders kitaplarını metin türleri ve özellikleri açısından incelemektir. İlkokul Türkçe dersi ders kitapları metin türleri dağılımı, metinlerin konusu ve özellikleri açısından doküman incelemesi yöntemi ile incelenmiştir.

Anahtar sözcükler: Ders kitabı, metin türleri, Türkçe eğitimi

İSTASYON ÇALIŞMASI İLE HİKÂYE YAZDIRMA

Öğretmen İsmail ŞİMŞEK, Rize Derepazarı Merkez İlkokulu, ismailsimsek5561@gmail.com

ÖZET

İstasyon çalışması ile hikaye yazdırma çalışması büyüyerek devam eden aşamalardan oluşan bir çalışmadır.Çalışmanın aşamaları 1.aşamaİlçenin her okulundan bir 4.sınıf şubesinin katılımı 2.aşama İlin her ilçesinden bir 4.sınıf şubesinin katılımı 3.aşamaTürkiyenin 7 bölgesinden birer okuldan birer 4.sınıf şubesinin katılımı 4.aşama Türkiye ve AB ülkelerinden 10 ülkenin başkentlerinden aynı seviyedeki birer sınıf şubesinin katılımışeklinde gerçekleştirilecektir.Hikayenin başlangıcındaki birkaç cümle öğrencilere verilecek.Belirlenen bir okuldan başlayacak.Katılmak isteyen öğrenciler verilen birkaç cümleyi birbirinin devamı şeklinde istasyon çalışması şeklinde devam ettireceklerdir.Bu proje neticesinde farklı yaşam bölgesindeki çocukların hayal dünyaları arasındaki farklılıklar ve yaşanan bölgenin hayal dünyalarını nasıl şekillendirdiği ile ilgili ipuçları elde edilecektir.Projenin 1.aşaması olan İlçenin her okulundan bir 4.sınıf şubesinin katılımı aşaması geçen eğitim-öğretim döneminin 2.döneminde gerçekleştirilmiş ve bunun neticesinde çocuklar seviyesinde bir hikaye kitabı ortaya çıkarılmıştır.Hikaye yazımına katılan 4.sınıf öğrencilerinde böyle bir ürün ortaya koymanın getirdiği öz güven öğrencilerin diğer çalışmalarında da fark edilmiştir.Çalışmanın ilerleyen safhaları devam ettirilebilirse projenin önümüze koyacağı fotoğraflar çok daha etkileyici olacaktır.İlerleten safhalarda bir şehrin farklı ilçelerindeki(yamaç bir ilçe,ova vs.)yaşayan çocukların hayal dünyalarına coğrafyanın ve farklı yerel kültürlerin etkisi, Türkiyenin farklı 7 bölgesinde yapılacak çalışmada yine farklı coğrafyaların,farklı iklimlerin,farklı kültürlerin çocukların hayal dünyalarına etkisi,AB ve Türkiyenin içinde bulunduğu ülkeler arasında yapılacak çalışmada yine farklı kültürlerin,coğrafyanın,iklimin ve özellikle dil özelliklerinin hayal dünyalarına etkisi görülebilecektir.Böyle bir sempozyumu düzenleyerek bizlere alan açan bütün yetkililere şimdiden çok teşekkür ediyorum.

Anahtar sözcükler: AB, hayal, hikâye, özgüven

KAĞITTAN DİJİTALE YAZMA TUTUM ÖLÇEĞİ

Doç. Dr. Muhammet BAŞTUĞ, Niğde Üniversitesi, mbastug@nigde.edu.tr
Doç. Dr. H. Kağan KESKİN, Düzce Üniversitesi, kagankeskin@yahoo.com

ÖZET

Son yıllarda yazma etkinliklerinin gerçekleştiği ortamlarda değişmeler görülmektedir. Teknolojik gelişmelere paralel olarak yazmanın da dijital ortamlarda her geçen gün sıkça kullanıldığı gözlenmektedir. Dijital ortamlardaki yazma etkinliklerini genelde "akademik ve eğlence amaçlı yazma" olarak ikiye ayırmak mümkündür. Akademik amaçlı yazma etkinliklerini ders ve sınavlara ilişkin öğrenme amacını önde tutan etkinlikler olarak; eğlence amaçlı yazma etkinliklerini ise çoğunlukla sosyal medya üzerinden yürütülen yazışmalar, tek taraflı yorumlamalar ve görseller eşliğinde yürütülen yazma uygulamaları şeklinde ifade etmek mümkündür. Son yıllarda ise sınıf ortamlarında MEB'nın da desteği ile ders işleme sürecine dijital materyallerin de dâhil edildiği bir süreç yaşanmaktadır. Özellikle FATIH projesi ile bu sürecin daha da hızlandığı görülmektedir. Bu nedenle akademik alandaki bu projelere paralel olarak öğrencilerin eğlence amaçlı yazma etkinlikleri de dikkate alınması gereken bir değişken olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada ise çocuklardaki yazma tutumlarının nasıl değişime uğradığı sorusu önem kazanmaktadır. Bu öneme binaen çocukların yazma tutumlarını dijital ortamlardaki etkinliklerle birlikte değerlendirebilecek bir yazma tutum ölçeğinin geliştirilmesi düşünülmektedir. Çalışma 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile yürütülecektir. Elde edilen veriler ölçek geliştirme sürecindeki ön analizlere tabi tutulacaktır. Verilerin faktör analizi için uygun olması durumunda ise Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile analiz edildikten sonra sonuçlar raporlanacaktır. Elde edilen bulguların literatürdeki benzer çalışma sonuçları ile karşılaştırılması ve literatür ışığında tartışılması planlanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Akademik yazma, dijital yazma, yazma tutumu

KAPILAR ARDINDAKİ GİZEM

Öğretmen Merve ARAS, Bodrum Ted Koleji, merve.aras@tedbodrum.k12.tr
Öğretmen İlker AYNA, Bodrum Ted Koleji, ilker.ayna@tedbodrum.k12.tr

ÖZET

"Kapılar Ardındaki Gizem" etkinliği "Her kitap bir kapı açar" sözünden yola çıkılarak oluşturulmuştur. Bu etkinlik süresince Meraklı Gezginler serisi ele alınmıştır. Her çocuğun büyük bir potansiyele sahip olduğu hayal dünyalarını açığa çıkarmak, kendilerini ifade etme becerilerinin gelişimine katkıda bulunmak hedeflenmiştir. Küçük yaşta kazanılması gereken kitap okuma alışkanlığını geliştirmek ve kitap okumayı istekli hale getirmek amacıyla yaratıcı drama, düşünme becerileri, yaratıcı okuma, yaratıcı yazma gibi birçok disiplinden yararlanılmıştır. Uygulama: "Meraklı Gezginler" serisi sınıfta öğrencilerle birlikte okundu. Kitapta belirlenen yerlerde öğrencilere sorular yöneltildi. Okumalar sırasında kitabın bölümleriyle ilgili farklı yöntem ve tekniklere dayalı etkinlikler sınıfta yapıldı. Disiplinler arası ilişkilerin yer aldığı sorular ve etkinliklere de yer verildi. Yaratıcı okuma ve yazma etkinlikleri kapsamında yapılan bu etkinlikler ile öğrencilerin kitaba, kitabın kahramanlarına karşı farklı bakış açıları geliştirmeleri sağlanmaya çalışıldı. Öğrencilerle çıkılan bu yolculukta zaman zaman küçük tırtıl, zaman zaman ise kitabın diğer kahramanı olan Ayşe cephesinden aktarılan olaylar ve durumlar sorgulandı. Etkinliklerle desteklenen okuma süresince kitapta yer alan mekânlardan, resimlerden, nesnelerden yola çıkarak edpuzzle uygulaması yapıldı. Bu süreç okunulan kitaplara uygun sanatsal etkinliklerle de desteklendi. Tüm etkinlikler sonucunda öğrencilerden serinin 5. kitabını yazmaları istendi. Storyjumper uygulaması ile öğrenciler grup arkadaşları ile birlikte kendi kitaplarını oluşturdular. Etkinlik süresince tüm öğrencilerde merak duygusu yoğundu, seriyi büyük bir heyecan ve keyifle okuyup etkinliklerinde aktif rol almaları sağlandı. Tüm etkinlikler sonunda öğrencilerin kitap okumaktan keyif almaları dışında teknolojik araç gereç kullanımına karşı tutumları gözlemlendi.

Anahtar sözcükler: Düşünme becerileri, yaratıcı okuma, yaratıcı yazma

KELİME OKUMA BECERİSİ VE SÖZEL ÇALIŞMA BELLEĞİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA DÜZEYLERİNİ YORDAMASI

Yrd. Doç. Dr. Hayriye Gül KURUYER, Aksaray Üniversitesi, hkuruyer@aksaray.edu.tr
Prof. Dr. Hayati AKYOL, Gazi Üniversitesi, hakyol_hakyol@hotmail.com

ÖZET

Okuma kavramı, eğitsel, dilsel ve bilişsel birçok değişkeni içeren karmaşık bir yapıya sahiptir (Akyol ve Turan, 2006; Kamhi ve Catts, 2008; Gillon, 2004). Bu değişkenlerin okuma performansını nasıl etkilediğini açıklamak okuma ve okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı, kelime okuma becerisi ve sözel çalışma belleğinin okuduğunu anlama düzeylerini ne derece yordadığını tespit etmektir Bu temel amaca ek olarak, kelime okuma becerisi ve sözel çalışma belleği arasındaki ilişkiler incelemiştir. Araştırma ilişkisel tarama modeli ile yürütülmüştür. Araştırmanın ilişkisel tarama modeline göre yürütülmesindeki amaç bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkilerin varlığını ve derecesini ortaya koymaktır (Crano ve Brewer, 2002). Araştırmanın çalışma grubunu ilkokul dördüncü sınıfa devam eden ve dokuz yaşında olan 133 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin 68'i (%51) kız, 65'i (%49) erkektir. Okuduğunu anlama düzeylerini belirlemek amacıyla Erden (2006) tarafından geliştirilen Özel Öğrenme Güçlüğü Bataryası formunda yer alan dördüncü sınıf metni, okuduğunu anlama soruları ve alan notları, kelime okuma becerisini ölçmek için Babür, Haznedar, Erçetin, Özerman ve Erdat-Çekerek (2011) tarafından geliştirilen Kelime Okuma Bilgisi Testi (KOBİT), sözel çalışma belleğinin değerlendirilmesine yönelik Akoğlu ve Acarlar (2014) tarafından geliştirilen Türkçe Anlamsız Sözcük Tekrar Listesi (AST) kullanılmıştır. Veri analizi iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada okuduğunu anlama performansı, Akyol'un (2005) Ekwall ve Shanker'den (1988) uyarladığı kılavuz tablo ve alan notları aracılığıyla değerlendirilmiştir. İkinci aşamada ise okuduğunu anlama düzeyleri, kelime okuma becerisi ve sözel çalışma belleğine ilişkin elde edilen veriler üzerinde korelasyon ve çoklu doğrusal regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, kelime okuma becerisinin okuduğunu anlama düzeylerini anlamlı derecede yordadığı görülmüştür. Bununla birlikte sözel çalışma belleği ve okuduğunu anlama arasında anlamlı bir ilişki olduğu ancak okuma düzeylerini yordamadığı sonucuna varılmıştır. Sözel çalışma belleği ve kelime okuma becerisi arasında anlamlı ve düşük bir ilişki olduğu ise araştırmanın diğer bir sonucudur.

Anahtar sözcükler: Kelime okuma becerisi, okuduğunu anlama, sözel çalışma belleği

KİTAP OKUMAYI SEVMİYORUM, ÇÜNKÜ..

Doç. Dr. Mustafa YILDIZ, Gazi Üniversitesi, mustafa@gazi.edu.tr
Arş. Gör. Z. Esra KETENOĞLU KAYABAŞI, Kastamonu Üniversitesi, eketenoglu@gmail.com
Arş. Gör. Elçin AYAZ, Gazi Üniversitesi, elcin.ayazz@gmail.com
Öğretmen Songül AKLAR, Milli Eğitim Bakanlığı, sngl_krtsn@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada kitap okumayı sevmeyen ilkokul öğrencilerinin kitap okumayı sevmeme nedenlerini anlamaya çalışmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda kitap okumayı sevmeyen beş ilkokul öğrencisi ve onların velileri ile görüşmeler yapılmıştır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmacılar tarafından öğrencilere ve velilerine sorulmak üzere beşer soruluk yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmıştır. Örneklem seçerken her bir öğrencinin sınıf öğretmeni ile görüşülmüş olup öğrencilerinin kitap okumayı sevmediklerine dair beyan şartı aranmıştır. Görüşmeler her bir öğrenci ve veli ile birebir olarak yapılmış olup araştırmacılar tarafından ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiştir. Verilerin deşifresi yapıldıktan sonra benzer kavramlar kod listesine yazılmış, ilgi çeken örüntü terimleri ise ayrı bir belgeye kaydedilmiştir. Kavramlar birbirleri ile ilişkilendirilerek kategoriler ve temalar oluşturulmuştur. Bulgular öğrenci ve veli olarak iki ayrı bölümde sunulmuştur. Öğrenci bölümünde bulgular, kitap, beklenti, ortam, boş zaman, kaçınma ve duygu başlıkları altında değerlendirilmiştir. Öğrenciler uzun yazılı kitapları sevmediklerini belirtirlerken, bir kitabı sevebilmeleri için önce kitabın ismine dikkat ettiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrenciler kitabı sevebilmeleri için kendilerinin seçmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ailelerinin ve öğretmenlerinin kitap okuma alışkanlığı edinmelerini isteyen öğrenciler, kitap boyutunda ise masal türünde resimli ve hayvanları konu alan kitapları okumayı istediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerden sadece birinin evinde kitaplık olması ve hiçbir öğrencinin evinde okuma saati yapılmaması dikkat çeken bulgular arasındadır. Öğrenciler boş zamanlarını temel ihtiyaçları için, ödev yapmak için ve eğlenmek için değerlendirdiklerini belirtirlerken boş zamanlarında ise en çok televizyon izleyip oyun oynadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, öğrencilerin tamamı kitap okumayı sıkıcı bulmuşlardır. Öğrencileri büyüklerinin ona kitap alması ile kitap okumayı sevebileceklerini ifade etmişlerdir. Veli bölümünde ise bulgular, kitap okuma ve çocuk başlıkları altında değerlendirilmiştir. Veliler çoğunlukla kitap okumanın önemine değinerek bireylerin kitap okuyarak kendini geliştirebileceklerini ifade etmişlerdir. Velilerin çoğunluğu çocuklarının kitap okumaya ilgisini arttırmak için tavsiyelerde bulunduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca velilerin tamamı çocuklarının kitap okumasını yetersiz bulurken yalnızca iki velinin evlerine kitaplık kurduğu, model olduğu ve çocuklarına kitap okumanın öneminden bahsettiği belirlenmiştir. Velilerin çoğunluğu sadece ödev olduğu için çocuklarının kitap okuduğunu belirtirken, çocuklarının okuma davranışı sürecinde çabuk sıkıldıklarını, dikkatlerinin dağıldığını ve kitabı yarım bıraktıklarını ifade etmişlerdir. Araştırma bulgularından hareketle, velilerin ve öğretmenlerin çocuklara çok az model oldukları, evde beraber kitap okuma faaliyetinin yapılmadığı, ev ve okul dışı kitap okumaya yönelik çok az aktivite yapıldığı görülmüştür. Akşamları her evde çocuk yatana kadar televizyonun açık olması çocuğun kitap okuma alışkanlığı edinmesine engel olacağı araştırmanın diğer bir sonucudur.

Anahtar sözcükler: Aile, kitap, okuma, okuma alışkanlığı, okumayı sevmeme

KLASİK DÜNYA MASALLARINA YARATICI DRAMA YÖNTEMİYLE YOLCULUK: ÖRNEK BİR UYGULAMA VE YANSIMALAR

Öğretmen Emine ŞENER, Samsun İlkadım Mustafa Kemal İlkokulu, e.mutlusener@mynet.com
Doç. Dr. Tolga ERDOĞAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, tolgaerdogan.edu@gmail.com

ÖZET
Bu araştırmanın amacı, ilkokul ikinci sınıf Türkçe dersinde klasik dünya masallarının işlenişinde yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı örnek bir uygulama sunmak ve yapılan uygulamalara ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analiz ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı birinci döneminde Samsun ilindeki bir ilkokulda gerçekleştirilmiştir ve araştırmaya 21 öğrenci katılmıştır. Araştırmada ilk olarak araştırmacılar tarafından seçilen klasik dünya masallarına yönelik yaratıcı drama atölyeleri hazırlanmıştır. Atölyeler, yaratıcı drama yönteminin hazırlık/ısınma, canlandırma ve değerlendirme/tartışma aşamalarına uygun olarak yapılandırılmıştır. Uygulama sürecinde 5 hafta boyunca 35 Türkçe ders saatinde klasik dünya masallarından "Hansel ile Gretel; Kırmızı Başlıklı Kız; Külkedisi; Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler" yaratıcı drama yöntemiyle işlenmiştir. Uygulama sürecinin ilk beş saatinde, öğrencilerin masallar konusundaki hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemek; ön bilgilerini harekete geçirmek; yaratıcı drama yönteminin temel esaslarına vurgu yapmak ve kullanılacak teknikleri tanıtmak amacıyla "Masallar Ülkesi'ne Yolculuk" adlı kurgusal bir çalışma yapılmıştır. Araştırmada ilk olarak yaratıcı drama yöntemiyle işlenen masallardan örnek bir atölye sunulacaktır. Daha sonra ise öğrencilerin yapılan uygulamalara yönelik görüşleri ortaya konulacaktır. Öğrencilerin görüşlerini belirlemek için yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme için araştırmacılar tarafından görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşmede elde edilen veriler betimsel analiz tekniğiyle incelenecektir. Veri analiz süreci devam etmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen verilerden yararlanılarak ilkokullardaki Türkçe dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik öneriler getirilecektir. Anahtar Sözcükler: Türkçe dersi, yaratıcı drama, klasik dünya masalları.
Anahtar sözcükler: Klasik dünya masalları, yaratıcı drama, Türkçe dersi

MİKRO ÖĞRETİM TEKNİĞİNİN AKICI KONUŞMA BECERİSİNE ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan KURU, Erzincan Üniversitesi, okuru82@gmail.com

ÖZET
Konuşmak en temel insan gereksinimlerindendir. En basit tanımıyla kişinin isteklerini, duygu ve düşüncelerini karşısındakine aktarmasına konuşma denir. Akıcı konuşma ise bireyin, karşısındaki ile iletişim kurarken, iletişim sürecini kesintiye uğratacak davranış veya bilgi eksikliği gibi herhangi bir sebepten ötürü aksaklığa uğramayan konuşmadır. Akıcı konuşma eğitim ile kazandırılabilecek bir özelliktir. Eğitim ortamlarında kullanılan öğretim tekniklerinden biri olan ve temel çıkış noktası da öğretmen yetiştirme sürecinde kullanılmak olan mikro öğretim tekniği de konuşma becerisinin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir tekniktir. Bu araştırmada, eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği ana bilim dalında öğrenim görmekte olan öğrencilerin akıcı konuşma becerilerinin mikro öğretim tekniği uygulanarak gelişip gelişmeyeceği tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın amacı, öğretmenlik mesleğinin en temel gereği olan akıcı konuşma becerisinin, temel amacı öğretmen yetiştirmek için ortaya çıkmış olan mikro öğretim tekniğinin yardımı ile geliştirilmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim öğretim yılında Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme ile seçilmiş 40 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla mikro öğretim tekniğinin aşamaları kullanılmıştır. Mikro öğretim tekniğinin uygulanması sürecinde öğretmen adaylarına tekniğin ilk ve son basamaklarında hazırlıklı ve hazırlıksız konuşmalar yaptırılmıştır. Konuşmalar araştırmacı tarafından kayıt altına alınmış ve tüm kayıtlar yazılı metinlere dönüştürülmüştür. Yazılı metinlere dönüştürülen konuşma çalışmaları konuşma içeriğinin puanlama tablosu kullanılarak sayılara dönüştürülmüştür. Ayrıca mikro öğretimin diğer bir basamağı olan dinleyici grubun konuşmayı değerlendirmesi ve konuşmacının kendini değerlendirmesi aşamalarında ise öğrencilerin düşüncelerini yazılı metinlere dökmesi istenmiştir. Nicel verilerin analizinde SPSS 15 paket programı kullanılmış, nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, mikro öğretim tekniği hazırlıklı konuşma çalışmalarında çok fazla değişiklik sağlamamıştır. Aksine bazı durumlarda negatif düzeyde bir değişiklik vardır. Bunun sebebi de kayda alınıyor olmaları ve dinleyiciler tarafından değerlendirildikleri için öğretmen adaylarının hata yapmaktan korkup daha fazla düşünmelerinden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Hazırlıksız konuşma çalışmalarında ise olumlu yönde değişiklik sağladığı tespit edilmiştir.
Anahtar sözcükler: Akıcı konuşma, mikro öğretim tekniği, sınıf öğretmenliği

MOBİL OKUMA VE YAZMA

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Bartın Üniversitesi, firdevs.gunes@gmail.com

ÖZET
Gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri eğitim alanını derinden etkilemekte, okuma ve yazma biçimlerini değiştirmektedir. Eskiden kitap, dergi, kalem defter gibi basılı ürünlerle gerçekleştirilen okuma yazma etkinliklerinin yerini elektronik araçlar almaktadır. Böylece eğitim alanında "mobil okuma", "mobil öğrenme" 'mobil yazma' gibi yeni kavram ve beceriler gündeme gelmektedir. "Mobil" kavramı, kablosuz iletişim, hareketlilik ve taşınabilirlik anlamlarında kullanılmaktadır. Mobil iletişim teknolojileri ise bireylerin hareket halindeyken bilgiye ulaşmasını, kullanmasını ve işlem yapmasını sağlamak amacıyla geliştirilen çağdaş teknolojilere denilmektedir. Bunlar akıllı telefon, cep veya tablet bilgisayarlar, MP3 gibi araçlar olmaktadır. Bu araçlarla yapılan okuma yazma etkinliklerine 'mobil okuma ve yazma' denilmektedir. Amerika Birleşik Devletlerinde 45 eyalette, Finlandiya'da ise 2016 yılından itibaren öğrencilere tablet bilgisayarlarla okuma yazma öğretilmektedir. Bu kararı

bazı uzmanlar şiddetle eleştirirken bazıları da savunmaktadır. Diğer taraftan araştırmalar 12-19 yaş arası gençlerin % 90'ının cep telefonunu iletişim, müzik dinleme ve oyun amaçlı kullandıklarını göstermektedir. Bazıları ise okuma, yazma, hesap yapma, dinleme, resim çekme, ses -müzik kaydetme, internet ve iletişim kurma amacıyla kullanmaktadır. Yani öğrenciler her geçen gün mobil araçlara daha fazla yönelmektedir. Okuma araştırmaları, genç okuyucuların kâğıt kitaplar yerine genellikle bilgisayar ekranı, e-kitap, iPhone, iPod ve cep telefonundan okuduklarını, mobil araçlarla kâğıt kitaptan 24 kat daha fazla zaman geçirdiklerini göstermektedir. Bu gelişmeler mobil okuma ve yazmanın okullarda hızla yayıldığını, öğrencilerin dil, zihinsel, duygusal, sosyal vb. becerilerinin gelişimini doğrudan etkilediğini ortaya koymaktadır. Mobil okuma ve yazma geleneksel eğitim uygulamalarından farklıdır. Zihnimizin esnek yapısı bu okuma ve yazmaya daha kolay uyum yapmakta, ilgimizi çeken bilgileri almak ve zihinde yapılandırmak daha kolay olmaktadır. Bu okuma ve yazmanın en önemli özelliği çabukluk ve etkililiktir. Ayrıca olaylara ve bilgilere farklı açılardan bakma, sorgulama, bilimsel merakı uyandırma, üst düzey zihinsel becerileri geliştirme gibi yönleri de vardır. Bazılarına göre mobil okumada farklı metinlerle etkileşme ve başkalarının görüşlerine ulaşma daha hızlı olmaktadır. Araştırmalar bu okuma ve yazma biçimini hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle ele almakta, gelecekte öğrencilerin dil, zihin ve sosyal becerilerini nasıl etkileyeceğini incelemektedir. Bildiri bu çerçevede ele alınacaktır.

Anahtar sözcükler: Mobil, mobil öğrenme, okuma, yazma

MOBİL TEKNOLOJİLERİN ÇOCUKLARIN OKUMA VE YAZMA SÜRECİNDEKİ GELİŞİMİ ÜZERİNE OLAN ETKİSİYLE İLGİLİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGISI: TABLET VE AKILLI TELEFON

Doç. Dr. Ergün ÖZTÜRK, Erciyes Üniversitesi, ergunozturk@erciyes.edu.tr

ÖZET

Tablet PC'ler ve akıllı telefonlar çocukların günlük hayatlarda hatırı sayılır bir yer işgal etmektedir. Bu araçlarla çocuklar gerek okul dışı zamanlarında, gerekse serbest zamanlarında oldukça fazla zaman geçirmektedir. Bu taşınabilir araçlarla çocuklar gerek okuma gerekse yazı yazma faaliyetlerinde bulunmaktadırlar. Bu araştırmanın amacı, çocuklar tarafından oldukça fazla kullanılan akıllı telefon ve tablet PC'lerin okuma ve yazma sürecinin gelişimine olan etkilerini belirlemektir. Bu araştırma, öğretmen adaylarının görüşlerinin ve ihtiyaçlarının bilinmesi açısından önemlidir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim kullanılmıştır. Araştırma Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği eğitimi programında öğrenim gören 20 son sınıf öğrencisiyle gerçekleştirilecektir. Öğrencilerin görüşlerini derinlemesine ortaya çıkarmak amacıyla, nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Görüşme formunun birinci bölümünde öğrencilerin kişisel bilgileri ile ilgili sorular yer alacaktır. İkinci bölümde ise mobil teknolojilerin çocukların okuma ve yazma becerilerinin gelişimi üzerine olan etkisiyle ilgili öğretmen adaylarının algılarını belirlemeye yönelik sorular yer alacaktır. Elde edilen verilerin analizinde içerik çözümlemesi yapılacaktır. Elde edilecek veriler sonucunda, öğretmen adaylarının mobil teknolojilerin çocukların okuma ve yazma becerilerinin gelişimine olan olumlu ya da olumsuz etkisi derinlemesine belirlenmeye çalışılacaktır. Mobil teknolojilerin eğitim ortamında daha sağlıklı ve etkin bir şekilde kullanılma boyutunda öğretmen adaylarının algıları belirlenecektir. Elde edilen veriler ışığında bu teknolojilerin kullanımın daha etkin ve amaca yönelik kullanılabilmesi için öneriler geliştirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Mobil teknoloji, öğretmen adayı, okuma, yazma

ÖĞRENCİLERİN DÜŞÜNME BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEK İÇİN GÖRSEL VE YAZILI MATERYAL GELİŞTİRME.

Öğretmen Serkan DAĞ, Bodrum Ted Koleji, serkan.dag@tedbodrum.k12.tr
Öğretmen Zeynep ÖZTOPALOĞLU, Bodrum Ted Koleji, zeynep.oztopaloglu@tedbodrum.k12.tr
Öğretmen Füsun AĞAOĞLU, Bodrum Ted Koleji, fusun.agaoglu@tedbodrum.k12.tr

ÖZET

Uygulamakta olduğumuz "Düşünme Becerileri" çalışmaları PASS Teorisi'ne göre dört bilişsel işlem alanı olan "Planlama, Dikkat, Eşzamanlılık ve Ardıllık alanlarının geliştirilmesi için yapılmaktadır. Bu dört işlem alanının geliştirilmesi ve birbirleriyle tutarlılık göstermesi öğrencinin akademik başarısını olumlu yönde etkilemektedir. PASS teorisini temel alarak hazırladığımız bilişsel müdahale programı ve etkinliklerin uygulanması sonucunda öğrencilerin Türkçe ve Matematik derslerindeki akademik başarılarının arttığını gözlemledik.. Bunu yaparken çoğu zaman bir Türkçe metninden faydalandık.. Öğrencilerin bilişsel süreçlerinde ve ders kazanımlarına ulaşmaları konusunda olumlu gelişmeler olduğu gözlemlendi. Uygulamanın aşamaları: 1.Rehberlik programımızda bulunan değerler göz önünde bulundurularak uygun görseller seçildi. 2. Görsel okuma çalışmaları yapıldı. 3. Belirlenen değere göre seçilen görsellerden yararlanarak duygu düşünce davranış cümleleri içeren metinler hazırlandı. 4.Bu metinler üzerinde planlama, eş zamanlılık, dikkat ve ardıllık etkinliklerini içeren bilişsel müdahale programını uyguladık. 5. Raft, Scamper, Scumps, Fikir Yaprağı, Matrix, Cornell, Kelime Molekülü, Münazara, Neden-Sonuç, Dikkat Çalışmaları (Epizodik ve Semantik hafıza çalışmaları) vb. çalışmaları yaparak, öğrencilerin Türkçe ve matematik derslerinde gösterdikleri performansların arttığını gözlemledik. Türkçe dersinde okuduğunu anlama, kendini ifade etme gibi beceriler, matematikte ise sıralama, işlem basamakları, problem çözmede strateji geliştirme gibi becerilerin geliştiğini gözlemledik. Materyalin hazırlanma aşamasında kullanılacak metin öğretmenler tarafından hazırlandı. Uygulama sürecinde öğrenciler Düşünme Becerileri dersinde planlanan etkinlikleri yaptılar. Her ders sonunda yapılan etkinliğin amacına uygun olarak öğrencilere geri bildirimler verildi. Örnek uygulamadan sonra uygulamanın Türkçe dersine yansımalarını görmek amacıyla Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler ve Çizmeli Kedi gibi bilinen masallar üzerinde raft tekniği uygulandı. Bu sayede daha önceden bildikleri bir masalı farklı bir bakış açısıyla yorumladılar. Düşünme Becerileri dersi, günlük hayattaki öğrenme sürecini sistematik hale getirerek öğrenmeyi kalıcı hale getiriyor. Bu sayede öğrenciler farklı ve alternatif düşünmenin yollarını, bir olayın birden çok nedeninin olabileceğini, bilginin değişebileceğini ve gelişebileceğini, amaca uygun

soru sormanın önemini, herhangi bir karar almadan önce gerekçeleri ve şartları doğru değerlendirmenin bilincine varıyorlar. Aynı zamanda öğrenciler öğrenmenin nasıl gerçekleştiğinin farkına vararak kendilerinde geliştirmeleri gereken alanlarını keşfediyorlar.

Anahtar sözcükler: Alanlar, beceri, bilişsel, düşünme, geliştirme

ÖĞRENCİNİN DÜNYASINA GİRMEK: EĞİTİMDE YENİ OKURYAZARLIKLAR DEVRİNE BİR BAKIŞ

Arş. Gör. Barış KÜÇÜK, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, bariskucuk1@gmail.com

ÖZET

Tarihin hiçbir döneminde son iki yüzyıl kadar hızlı dönüşümlerin olduğu bir dönem yaşanmamıştır. Gün geçtikçe mekanik dünyadan dijitalleşen bir dünyaya doğru ilerliyoruz. Bu değişim süreci bir yandan toplumsal alan sınırlarında pek çok yeni kavramın türemesine neden olurken bir yandan da var olan kavramların da değişimini beraberinde getirmiştir. Kuram ve uygulama anlamında önemli değişimler geçiren kavramlardan biri de okuryazarlık kavramı olmuştur. Önceleri göz ve beyin koordinasyonuyla yazılı metinler oluşturabilme ve var olan yazılı metinleri anlamlandırabilme becerisi olarak kısaca tanımlayabildiğimiz okuryazarlık için günümüzde pek çok farklı tanım kullanılmaktadır. Artık farklı okuryazarlık türlerinin ortaya çıktığı yeni okuryazarlıklar devrini yaşamaktayız. Eğitimin değişim ve dönüşüm sürecinde yeni okuryazarlıkların önemli bir payı olduğu söylenebilir. Özellikle, eğitimde ileri ülkelerde bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, çok katmanlı okuryazarlık, eleştirel okuryazarlık, kültürel okuryazarlık vb. yeni okuryazarlık türlerinin ders plan ve içerikleriyle gitgide bütünleştiği görüyoruz. Ülkemizde de bu anlamda son dönemlerde dikkate değer gelişmeler yaşanmaktadır. Dijital teknolojilerin var olduğu bir zamanda dünyaya gelen bireyler ile bu teknolojileri daha sonradan kullanmayı öğrenen (ya da öğrenemeyen) bireyler arasında sosyal ilişkilerden düşünüş biçimlerine kadar farklı özellikler olduğu düşünülebilir. Kuşaklar arasındaki makasın günümüzde oldukça açıldığını söyleyebiliriz. Günümüz gençleri genel olarak öğretmenlerinden farklı bir boyutta yaşamaktalar. Çoğunlukla onlardan farklı şeylerle ilgileniyorlar, farklı ilgileri var, farklı araçlar kullanıyorlar ve farklı metinlerle karşılaşıyorlar. Gün içinde çoğunlukla zamanlarının büyük bir kısmını dijital dünyanın içinde geçiren öğrenciler, sınıfa geldiklerinde gerçek hayatlarından oldukça farklı bir dünyayla karşılaşmaktalar. Bu durum, onların okula ve derse uyumlarından öğretmenleriyle iletişimlerine kadar birçok alanda sorunlar meydana getirebilmektedir. Eğitimin önemli ilkelerinden "çocuğa görelilik" ilkesinin bu anlamda zaman zaman göz ardı edildiği dikkati çekmektedir. Bu gibi sorunların azaltılması ve giderilmesi için eğitimci ve yöneticilerin öğrencinin dünyasına girebilmeleri adına yeni okuryazarlık becerileriyle tanışmaları önemli görülmektedir. Bu çalışmada, okuryazarlık sürecindeki değişimler ve yeni okuryazarlıkların eğitime getirdiği yenilikler üzerinde durularak, öğretmen eğitimiyle yeni okuryazarlıkların bütünleştirilmesi adına yapılabilecekler tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Eğitim teknolojisi, öğretmen eğitimi, okuryazarlık becerileri, Türkçe eğitimi, yeni okuryazarlıklar

ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİNLEME TÜRLERİNİN BELİRLENMESİ

Arş. Gör. Mehmet Fatih KAYA, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, mfatihkaya11@gmail.com

ÖZET

Dinleme çeşitli etkenlere bağlı olarak farklı kişilerde farklı boyutlarda görülmektedir. Bir başka ifadeyle her insan farklı değişkenler ve ortamlar bağlamında dinleme becerisini kullanmaktadır. Bireylerin dinleme becerilerinin geliştirilebilmesi için -hangi tür faaliyetlerin, uygulamaların, yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiğini tespit etmek adına- sahip oldukları dinleme türünün belirlenmesi gerekir. Dinleme türleri kavramı, bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda ortam, süre, amaç vb. faktörlere bağlı olarak kullanmayı seçtikleri dinleme davranışları olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla herkesin dinleme türünün farklı olduğu söylenebilir. Ancak dinleme türlerinin neler olduğuyla ilgili alanyazında bir fikir birliği bulunmamaktadır. Bu çerçevede ulusal ve uluslararası düzeyde ölçekler geliştirilmiştir. Çalışmanın temel amacı, Bodie, Worthington ve Gearhart (2013) tarafından üniversite öğrencilerinin dinleme türlerini belirleyebilmek amacıyla geliştirilen ve Kaya (2014) tarafından Türk kültürüne uyarlanan 7li Likert tipi ve 18 maddeli bir ölçek olan Dinleme Türleri Ölçeği kullanılarak, öğretmen adaylarının dinleme türlerini tespit etmektir. Ölçek; "İlişkisel Dinleme", "Etkileşimsel Dinleme", "Eleştirel Dinleme" ve "Çözümleyici Dinleme" isimlerini taşıyan dört (4) alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık -Cronbach Alpha- katsayısı ölçeğin geneli için .83 iken alt faktörleri için de .64 ile .83 arasında değişmektedir. Çalışmanın evreni, bir devlet üniversitesine bünyesindeki eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları; örneklemi ise tabakalı örnekleme yöntemiyle seçilen 233 gönüllü öğretmen adayı oluşturmaktadır. Toplanan veriler SPSS 21.0 paket programıyla analiz edilmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre, öğretmen adaylarının ağırlıklı olarak birebir ilişki ve iletişime dayalı dinleme türlerini kullandıkları, ancak derinlemesine dinlemeyi ifade eden eleştirel ve çözümleyici dinleme türlerinin daha az kullandıkları görülmektedir. Buna göre ilgili dersler için hazırlanacak müfredat ve etkinlikler, öğretmen adaylarının dinleme türlerine göre tasarlanabilir.

Anahtar sözcükler: Dinleme becerisi, dinleme türleri, temel dil becerileri, Türkçe öğretimi

ÖĞRETMENİM SENİN SORDUĞUNDAN DAHA ZORUNU SORAMAM Kİ!

Yüksek Lisans Öğrencisi Feride Fulya GÜRSOY, Gazi Üniversitesi, feridefulya@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Yasin DÖĞMECİ, Gazi Üniversitesi, fthplt00077@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Esra GÜRAY, Gazi Üniversitesi, esraguray54@gmail.com

ÖZET

Öğrenme – öğretme sürecinde sıkça kullanılan öğretim ve değerlendirme araçlarından biri sorulardır. Sorular kimi zaman bir konuya öğrencinin dikkatini çekmek, kimi zaman onun ilgi ve merakını artırmak kimi zaman da konuyla ilgili öğrencinin ne bildiğini ya da ne kadar öğrendiğini görmek amacıyla kullanılabilmektedir. Öğretmenlerin sordukları sorular üzerine

gerçekleştirilen araştırmalar genellikle soruların sorgulama ve değerlendirme amaçlı kullanıldığını göstermektedir. Bunun yanı sıra özellikle ilkokulda ister kılavuz kitaba bağlı kalınsın isterse kaynak dışı bağımsız sorular sorulsun öğretmenlerin genellikle düşük düzey sorulara yer verdiğini belirten araştırmalar da bulunmaktadır. Öğretim sürecinin zihinsel hazırlık aşamasından değerlendirme aşamasına kadar sorulan soruların niteliği sınıfta gerçekleşen öğrenme ve anlama düzeyinin de bir göstergesidir. Nitekim artık sorulara verilen cevapların niteliğinden ziyade sorulan soruların niteliğinin önemli olduğu ifade edilmekte, iyi soru sorabilme öğrenme ya da anlama düzeyinin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Öğretmenlerin sordukları sorular gerektirdikleri zihinsel süreçler açısından ele alınmakta ve buna göre sınıflamalar yapılmaktadır. Literatürde öğretmen sorularına ya da metinlerle ilgili sorulara yönelik çalışmalar söz konusudur. Ancak öğrencilerin sordukları sorulara ve bunların öğretmen sorularıyla ilişkisine yönelik çalışmalar yetersizdir. Öğrenci sorularının öğretmen sorularıyla ilişkili olarak ele alınmasının soruların sınıflarda daha etkili kullanılması adına önemli bulgular sağlayacağı düşüncesinden hareketle bu çalışmada öğretmen ve öğrenci soruları gerektirdikleri zihinsel süreçler açısından birlikte değerlendirilmiştir. Bu amaçla üç sınıf öğretmeninin Türkçe derslerinde sormuş oldukları sorularla, öğrencilerinin metinlere yönelik sormuş oldukları sorular cevap kaynakları ve Barrett Taksonomisi esas alınarak analiz edilmiş ve gerektirdikleri zihinsel süreçler açısından karşılaştırılmıştır. Araştırmanın veri analiz süreci devam etmekte olup, elde edilen bulgular doğrultusunda sınıflarda soruların kullanımına yönelik önerilere yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Barrett Taksonomisi, cevap kaynakları, öğrenci soruları, öğretmen soruları

OKU BAKALIM 'M-E-D-Y-A'

Yüksek Lisans Öğrencisi Zehra ÇINAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, cinarzehra11@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Esma KANDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, kndmreses93@gmail.com

ÖZET

Günümüz dünyasında medya birçok alanda etkisini göstermekte, sosyal ve kültürel alanın şekillenmesinde önemli derecede rol oynamaktadır. Teknolojinin hayatımızın her alanında etkili olması ile medyanın da her türlü yollardan hayatımıza olan etki düzeyi artış göstermiştir. Medyanın toplum üzerinde bu kadar etkin bir hale gelmesi ''medya okuryazarlığı'' kavramının doğmasına neden olmuştur. Medya okuryazarlığı kavramı medyanın yönlendirici etkilerinin farkında olmak, medyaya karşı sorgulayıcı ve eleştirel olabilme becerilerini içermektedir. Toplumun nabzını etkileyen medyaya karşı çocuklarda bilincin ve farkındalığın oluşturulması oldukça önem taşımaktadır. Buna yönelik ise ülkemizde Medya okuryazarlığı dersi 2006-2007 yılındaki pilot uygulamasının ardından 2007-2008 yılında ortaokul öğrencilerine seçmeli ders olarak verilmeye başlanmıştır. Medya yeni kitle iletişim araçları ile her yaştan bireye hitap etmektedir. Böylelikle öğretmenler ve öğrencilerin yanı sıra aile de medya okuryazarlığı kavramı ile karşı karşıya kalmıştır. Tüm bunlar üzerinden yola çıkılarak araştırmamız sadece öğrencilere yönelik değil onlara katkıda bulunan ebeveynleri üzerine şekil almıştır. Bu araştırmanın amacı ebeveynlerin medya okuryazarlığı farkındalık düzeyleri ve çocuklarının medya okuryazarlığına olan farkındalıklarına ne derece katkıda bulunduklarını saptamaktır. Bu amaç doğrultusunda İzmir ve İstanbul illerindeki ilkokul 4. Sınıfa giden 100 öğrencinin ebeveynlerine 'Medya Okuryazarlığına Farkındalık' formu, 100 öğrenciye ise 'Ailemizde Medya' adlı örnek olay üzerinden sorular yöneltilmiştir. Formdan ve örnek olay sorularından elde edilen veriler karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Araştırma betimsel bir durum saptaması niteliğindedir.

Anahtar sözcükler: Medya, medya okuryazarlığı, teknoloji

OKUMA GÜÇLÜĞÜ PROBLEMİ YAŞAYAN BİR ÖĞRENCİNİN OKUMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA

Prof. Dr. Hayati AKYOL, Gazi Üniversitesi, hakyol@gazi.edu.tr
Arş. Gör. Z. Esra KETENOĞLU KAYABAŞI, Kastamonu Üniversitesi, eketenoglu@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada ilkokul üçüncü sınıfa devam eden bir öğrencinin okuma ve okuduğunu anlama problemlerinin giderilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Öğrencinin araştırmaya dahil edilmesinde herhangi bir zihinsel, görsel ve işitsel probleminin olmaması şartı aranmıştır. Araştırmada öncelikle öğrencinin okuma ve anlama düzeyi, okuma hataları ve bu hataların giderilmesine yönelik uygulanacak yöntemler ön test yapılarak öğrencinin endişe düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Veri toplamı aracı olarak "Yanlış Analizi Envanteri", "Okuma Metinleri" ve "Okuma Metinleri Ses Kayıtları" kullanılmıştır. Öğrencinin metni okurken oldukça yavaş okuduğu, akıcı okuyamadığı, heceleme hataları yaptığı, eklemeler yaptığı, yanlış okuduğu, atlayıp geçtiği ve okurken uygun oturuş pozisyonunda olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencinin okuma becerisi dikkate alınarak bir bireyselleştirilmiş okuma programı geliştirilmiştir. 30 saatlik bir süreyi kapsayan ve her bir oturumun bir saat sürdüğü bu program iki bölümden oluşmaktadır. İlk 15 saatlik dersi kapsayan süreçte ses, hece ve kelime üzerinde durulmuştur. Ayrıca bu süreçte öğrencinin öğrendiği hece ve kelimeleri yazması sağlanmıştır. İkinci 15 saatlik dersi kapsayan süreçte ise öğrencinin okuma akıcılığı geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu süreçte öğrencinin bir alt sınıf düzeyinden uygun metinler seçilerek çalışılmıştır. Ayrıca öğrencinin motivasyonunu sağlamak için araştırmacılardan biri tarafından öğrencinin kişisel özellik ve günlük yaşantısına uygun olan metinler kaleme alınmıştır. Öğrencinin okuma alanındaki yetersizliklerini ortadan kaldırmak için "Eşli Okuma Yöntemi" ve "Tekrarlı Okuma Yöntemi" seçilmiş olup çalışmalar bu yöntemler ile yürütülmüştür. Çalışmanın sonunda araştırmacılar tarafından son test yapılarak öğrencinin okuma ve anlama düzeyinin endişe düzeyinden öğretim düzeyine yükseldiği belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Eşli okuma, okuma güçlüğü, tekrarlı okuma, okuma

OKUMA SEVGİSİ

Öğretmen Nehir YETİŞGİN, Erdemkent İlkokulu, nehir-yetisgin@hotmail.com

ÖZET

Öğrencilere okuma alışkanlığı ve sevgisi kazandırmak için bu etkinliği yapıyorum. Etkinlik çok basit ve eğlenceli .öğrenciler okudukları bir hikayedeki karekteri canlandiriyorlar.Sevdikleri karakter olması onların tercihine bırakıliyor.Böylelikle öğrenci kendi seçtiği ve sevdiği karakterin yerine girip okuduklarını pekiştiriyor. Öğrencilerin ilgisini ve severek katılımını sağliyor. İsteyen ögrenci kostümlü veya kostüm süz canlandırma yapabilir.Ogretmen etkinlikte sadece rehberlik yapıyor. Tamamen ögrenci etkinlikte etkin durumda. Hikaye okuma alışkanlığı kazandırmanın yani sira okumayı sevme kazanımi ni da öğrenci edinmiş oluyor. Butun öğrencilerin dikkatini çeken bir etkinlik. Öğretmen ,öğrencilerin okuduklarını anlayıp yorumlama durumlarını gözlemleyebilir bu etkinlikle.çocuklarin sosyalleşme sini de sağlıyor. Topluluk önünde kendini ifade etme olanağı sağlıyor. Çocukta özgüven, empati yapma vs.edinimler kazandırır. Her öğretmenin yapmasını tavsiye ettiğim bir etkinliktir.umarim meslektaşlarım da bu etkinliğini derslerde kullanırlar. Okuldaki okuma saatleri dışında evde de okuma saatleri yapıyor öğrenciler. Bitirdiklerirhikayeleri okula getiren öğrencilerimizle etkinliği yapıyoruz.Okumaya ilkokul 1.sinifa geçen öğrencilere bu okuma alışkanlığını kazandırmak çok önemli. Bu devamlılığı severek kazandırmak da öğretmen ve velilere düşüyor. Genelde okumaya geçen öğrenciler sonraki yıllarda hikaye okumayı ikinci plana bırakıyorlar. Edindiğimiz örneklerde çocukların bunu bi zorunluluk olarak gösteren öğretmen ve velilerden dolayı devam ettirmediklerini görüyoruz.Okumanin onlara farklı bi dünyaya götürdüğünü somut bi şekilde göstermek ve yaşatmak için gereken biz öğretmenleri etkili etkinlikler araştırmaya ve denemeye açık olmalıyız.

Anahtar sözcükler: Başarı oku sev yap, devamlılık, oku, sev, yap

ORTAOKUL 5. VE 6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ ŞEKİL, İÇERİK VE METİN AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Ahmet Zeki GÜVEN, Akdeniz Üniversitesi, ahmetzekiguven@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Uğur ÖZBİLEN, Akdeniz Üniversitesi, ugurozbilen91@hotmail.com
Arş. Gör. Sercan HALAT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sercanhalat@gmail.com

ÖZET

Türkçe ders kitapları, öğrencilerin dil becerilerini etkin bir şekilde öğrenebilmesinde ve bunu geliştirerek kullanabilmesinde öğretmene yardımcı en önemli araç gereçlerin başında gelir. Özellikle öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal gelişimlerine yardımcı olacak temel materyallerden ilki olan Türkçe ders kitapları, bireydeki bu gelişimleri, kitap içlerinde yer alan metinler ve bu metinlerden hareketle hazırlanan etkinlikler sayesinde yapar. Yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen bulgulara göre, Türkçe öğretmenlerinin neredeyse tamamına yakın bir oranının derslerde Türkçe ders kitaplarını kullandıkları düşünüldüğünde bu materyallerin Türkçe dersleri için önemi daha iyi anlaşılacaktır. Bu nedenle özellikle ders kitaplarının hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken belli başlı hususlar vardır. En genel manada bu hususlar kitapların şekil özellikleri, içerik özellikleri ve metin özellikleri olmak üzere üç başlık altında sınıflandırılabilir. Bu çalışmada 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokulların 5. ve 6. sınıflarında okutulan Türkçe ders kitapları biçim, içerik ve metin açısından incelenmiştir. Doküman incelemesi yönteminin kullanıldığı araştırmanın evreni 5. ve 6. sınıf Türkçe ders kitapları oluştururken örneklemini Milli Eğitim Bakanlığı ve Cem Veb Ofset yayınlarından çıkmış İlköğretim Türkçe 5 Ders Kitapları ile Gizem Yayıncılık, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları ve Öğün Yayınlarından çıkmış İlköğretim 6 Türkçe Ders Kitapları oluşturmaktadır. Çalışmada Demirel (1996) tarafından hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği kullanılmış, yapılan inceleme sonucunda ulaşılan bulgular tartışılarak yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Biçim, içerik, Türkçe ders kitabı

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDE TÜRKÇE DERS BAŞARISININ YORDAYICISI OLARAK ÖZ-YETERLİK ALGISI

Arş. Gör. Süleyman ÜNLÜ, Süleyman Demirel Üniversitesi, suleymanunlu_45@hotmail.com
Öğr. Gör. Dr. Gökmen ARSLAN, Süleyman Demirel Üniversitesi, gkmnarslan@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinde Türkçe dersi akademik başarısı üzerinde akademik, sosyal ve duygusal öz-yeterliğin rolünü incelemektir. Çalışma grubunu Isparta il merkezinde 5, 6, 7 ve 8. sınıfa devam eden 1010 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Katılımcıların % 45.0 (454) kız ve %55.0 (556) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Yaşları 10 ile 15 arasında değişen katılımcıların yaş ortalaması 12.66 ve standart sapması 1.20'dir. Katılımcılara veri toplama araçları öncesinde veri toplama süreci ve araçları hakkında bilgi verilmiş ve çalışmaya katılmayı kabul eden katılımcılara veri toplama araçları uygulanmıştır. Analiz öncesi verilere ilişkin varsayımlar incelenmiş, veri seti kayıp ve hatalı verilerden arındırılmıştır. Daha sonra değişkenlere ilişkin betimleyici istatistikler incelenmiş ve değişkenlerin normal dağılıma sahip olduğu görülmüştür. Arattırma modeli olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi görmek için Pearson Momentler korelasyon analizi kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin duygusal, sosyal ve akademik öz-yeterlik algılarının Türkçe ders başarısı üzerinde etkisini görmek amacıyla çok değişkenli regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları, akademik, sosyal ve duygusal öz-yeterliğin Türkçe dersi başarısı ile pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Ayrıca regresyon analiz sonuçları incelendiğinde, akademik, sosyal ve duygusal öz-yeterliğin Türkçe dersi başarısının önemli yordayıcıları olduğu görülmüştür. Akademik, sosyal ve duygusal öz-yeterlik toplam varyansın %20'sini açıklamıştır. Dolayısıyla ortaokul öğrencilerinde Türkçe dersi öğretmenleri tarafından öz-yeterlik algısına yönelik yapılacak destekleyici çalışmaların öğrencilerin akademik başarılarına da olumlu yansıyacağı söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Akademik başarı, öz-yeterlik, Türkçe başarısı

OYUN İLE KELİME ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN KELİME KAZANIMINA ETKİSİ

Öğretmen Tufan BİTİR, Milli Eğitim Müdürlüğü, tufan_bitir@hotmail.com
Doç. Dr. Asım ARI, Uşak Üniversitesi, ari@ogu.edu.tr
Doç. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi , erolduran@gmail.com

ÖZET
Sınıf içi etkinliklerin belki de en etkilisi oyun yöntemiyle öğretimdir. Çünkü bir çocuk için en değerli öge oyundur. Oyun, dersi ilginç ve eğlenceli hale getirir ve böylece derse karşı ilgi çektiği gibi öğrenmenin de kalıcı olmasını sağlar. Öğretilmesi uzun sürede gerçekleşecek bir kelimeyi oyunla daha kısa bir sürede ve kalıcı olarak öğretmek mümkündür. Oyun etkinlikleriyle öğrenenler kelimeleri farkında olmadan edinirler. Bu sebeple kelimelerin zihinde somutlaştırılarak kalıcı hale gelmesi için oyunla öğretim etkili bir yöntemdir. İncelenen literatür dahilinde oyun ile kelime öğretimi yönteminin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan etkili bir yöntem olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın amacı ise oyun ile kelime öğretim yönteminin ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin kelime kazanımlarına etkisini araştırmaktır. Bu sayede oyun ile öğretim yönteminin diğer eğitim-öğretim faaliyetlerinin içine de adapte edilebileceği ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin daha zevkli ve verimli olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında Aydın ili Germencik/Ortaklar Mehmet Hüseyin Öncel İlkokulu'nda öğrenim gören ve kolay ulaşılabilir olması sebebi ile uygun örnekleme yöntemi ile seçilen 66 dördüncü sınıf öğrencisi ile çalışılmıştır. Araştırma nicel bir araştırma olup araştırma kapsamında tek gruplu öntest sontest desenli deneysel desen kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak; araştırmacılar tarafından hazırlanan, öğrencilerin kelimeleri cümle içinde kullanmalarını gerektirecek üçlü likert içeren form kullanılmıştır. Bu form öğrencilere oyunla kelime öğretimi çalışmasının başında ve sonunda öntest-sontest olarak uygulanmış, elde edilen veriler SPSS programına işlenmiştir. Uygulamanın etkililiğini ortaya koymak için verilerin analizinde t-testi kullanılmıştır. Verilerin analizi devam etmekte olup henüz tamamlanmadığı için özette çalışmanın bulgularına ve sonuçlarına yer verilememiştir.
Anahtar sözcükler: Kelime kazanımı, kelime öğretimi, oyunla öğretim

OYUN TEMELLİ DİJİTAL ORTAMLAR VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANIMINA İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. İhsan Seyit ERTEM, Gazi Üniversitesi, iertem@gazi.edu.tr

ÖZET
Ticari, teknolojik ve kültürel boyutta önem kazanan dijital oyunların eğitim sistemlerini etkilememesi düşünülemez. Disiplinler arası bir yaklaşımla oyun temelli dijital ortamlar için matematikten okuma yazma eğitimine kadar kullanılabilecek geniş bir alandan söz edilebilir. Diğer taraftan, günümüz okulları öğrencilere sadece mevcut teknolojiyi kullanmayı değil bunun yanında öğrencilerin problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek ve teknolojiyi uyarlama becerisini kazandırmakla yükümlüdür. İş birliği, rekabet ve karar verme becerilerinin önemli olduğu nitelikli dijital oyunlar, öğrencilerin zamanımızda oldukça kritik öneme sahip bu becerileri kazanmasına yardımcı olabilir. Bu araştırmanın amacı; oyun temelli dijital ortamların niteliği ve Türkçe dersinde öğretim aracı olarak kullanımına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Bu amaca uygun olarak 1) Sınıf öğretmenlerin nitelik açısından oyun temelli dijital ortamlara yönelik görüşleri nelerdir? 2) Sınıf öğretmenlerinin Türkçe öğretiminde oyun temelli dijital ortamların kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir? Sorularına cevap aranmaktadır. Araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme tekniğiyle belirlenen bu araştırmanın örneklemi 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel ve devlet okullarında görev yapan ve aynı zamanda bir devlet üniversitesinde yüksek lisans eğitimi alan 10 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Bu araştırmada nitel görüşme tekniği kullanılarak veriler açık uçlu-yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesi sonucu araştırmanın amaçlarına yönelik ana temalar bulunmaya çalışılacak ve bulgular tartışılacaktır.
Anahtar sözcükler: Dijital ortamlar, sınıf öğretmeni, Türkçe öğretimi, oyun temelli öğrenme

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERLE ALANDAN YAZMA ÇALIŞMALARI: DEĞERLER EĞİTİMİ ÜZERİNE

Doktora Öğrencisi Başak İNCE, Marmara Üniversitesi, incebasak@hotmail.com
Öğretmen Çiğdem KARAKOÇ, Milli Eğitim Bakanlığı, turkceden@hotmail.com
Öğretmen Emre KOCA, İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi, emrekoca44@hotmail.com

ÖZET
Okuryazarlık kavramı PISA (Programme for International Student Assessment) tarafından, öğrencinin bilgi ve potansiyelini geliştirip, topluma daha etkili bir şekilde katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlamak için yazılı kaynakları bulma, kullanma, kabul etme ve değerlendirme olarak tanımlanmaktadır. Alan okuryazarlığı ise, okuryazarlık becerilerinin tarih, fen, matematik vb. derslere özelleştirilmesi olarak ifade edilmektedir (Guzzetti, 2002). Alan okuryazarlığının tarihsel gelişimi incelendiğinde kavramın Alanda Okuma (Reading in Content Areas) ve Alandan Yazma (Writing Across the Curriculum) anlayışlarından doğduğu görülür. Alandan yazma, öğrencilerin, fen bilimleri, matematik, sosyal bilimler ya da diğer alanlardaki konuları içeren yazılar yazmaları anlamına gelir (Guzzetti, 2002). Bu çalışmada amaç, alandan yazma çalışmalarıyla öğrencilerin hem ilgili değerleri öğrenmelerini sağlamak hem de yazma becerilerini geliştirmektir. YÖNTEM Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması şeklinde tasarlanmıştır. Eylem araştırması alanın içindeki kişilerin doğrudan kendisinin ya da araştırmacı ile birlikte gerçekleştirdiği ve uygulama sürecine ilişkin sorunların ortaya çıkarılması ya da hâlihazırda ortaya çıkmış bir sorunu anlama ve çözmeye yönelik sistemli veri toplamayı ve analiz etmeyi içeren bir araştırma yaklaşımıdır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Araştırmada, adalet ve sorumluluk değerleri öğretilmesi planlanan değerler olarak belirlenmiştir. İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'nde çalışan 3 sınıf öğretmeni, 3. ve 4. sınıflarda okuyan 30 öğrenci ile araştırmayı gerçekleştirmiştir. Araştırmacılar öğrencilere öncelikle, adalet değeri ile ilgili bilgilendirici bir metin vermişlerdir. Öğrencilerden bu metinden ve ön bilgilerinden hareketle bireysel olarak zihin haritaları oluşturmalarını istemişlerdir. Ardından

öğrenciler üçer kişilik gruplara ayrılmıştır. Öğrencilerden Z Kütüphane ortamında (İlgili kitapları ve internet erişimini içeren bir ortam) araştırma yaparak ilgili değerle ilgili ek bilgilere ulaşmaları ve ulaştıkları bilgiler, okudukları bilgilendirici metin ve ön bilgilerinden hareketle adalet değeri ile ilgili 100-120 kelimeden oluşan bilgilendirici metin yazmaları istenmiştir. Metin yazma çalışması grup çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Metin yazma etkinliğinin ardından, öğrencilerden ilgili değerle ilgili tekrar bireysel olarak zihin haritaları hazırlamaları istenmiştir. Aynı etkinlik sorumluluk değeri için de tekrarlanmıştır. Araştırma sonunda öğrencilerin oluşturdukları metinler içerik açısından analiz edilmiştir. Öğrencilerin metin yazmadan önce ve metin yazdıktan sonra hazırladıkları zihin haritaları değerlere ilişkin kavramsal çeşitlilik bakımından analiz edilmiştir. BULGULAR Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin genellikle ilgili değere ilişkin önemli kavramları yazdıkları metinlerde kullandıkları görülmüştür. Zihin haritaları incelendiğinde; öğrencilerin metin yazdıktan sonra hazırladıkları zihin haritalarının metin yazmadan önce hazırladıkları zihin haritalarına göre değerlere ilişkin kavramlar açısından çeşitlilik kazandığı görülmüştür. SONUÇ Öğrencilerle yapılan alandan yazma çalışmalarının hem yazma becerilerine hem de değerlerin öğrenimine katkı sağladığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Alan okuryazarlığı, alandan yazma, bilgilendirici metin, değerler eğitimi, okuryazarlık

PERİ MASALLARI ÜZERİNE METİNLERARASI YAZMA ÇALIŞMALARI

Prof. Dr. Hayati AKYOL, Gazi Üniversitesi, hakyol@gazi.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, dr.ozlembas@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Bilge GÖK, Hacettepe Üniversitesi, bilge.bekci@gmail.com

ÖZET

Erken çocukluk döneminde tanışılan ve eğitim hayatı boyunca öğrencilerin zihnine kazınan klasik masallar tüm dünya çocuklarının anlam kurma şemalarında ortak mirasa dönüşmüştür. Peri masallarının olağanüstü içerikleri her nesil için yaratıcı ve ders verici olmasının yanı sıra sözlü ve yazılı kültürde aktarılması gelenekselleşmiştir. Son yıllarda peri masallarının Walt Disney tarafından aksiyon filmlerinin çekilmiş olması bu masalların görsel bir şölene dönüşmesini sağlamıştır. Bu araştırmada Walt Disney'in peri masalı filmlerini izleyen eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin metinlerarası yazma becerisini nasıl kullandıklarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır: (1)Öğrenciler, Sindirella filmini izledikten sonra hangi metinlerarası bağlantıları kurarak yaratıcı yazma çalışmaları yapmışlardır? (2)Öğrenciler, Uyuyan Güzel'in Kötü Perisi Malefiz filmini izledikten sonra hangi metinlerarası bağlantıları kurarak yaratıcı yazma çalışmaları yapmışlardır? Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Araştırma, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun (elverişli) örnekleme yöntemiyle seçilmiş üniversite birinci sınıf öğrencileriyle ve 2015-2016 Bahar Dönemi "Yaratıcı Yazma Teknikleri" dersinde yürütülecek etkinliklerle sınırlıdır. Araştırmada veriler nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizine dayalı olarak toplanacaktır. İncelenecek dokümanlar Walt Disney filmleri; Sindirella ve Malefiz'dir. Aynı zamanda öğrencilerin bu filmler doğrultusunda yazdıkları yaratıcı yazılardır. Veriler toplandıktan sonra öğrencilerin yazdıkları yazılar içerik analizi yöntemiyle analiz edilecektir. Araştırma bulgularının peri masalı filmlerinin metinlerarasılık açısından kullanımı ve yazma becerisini işe koşması açısından orijinal örnekler sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Metinlerarasılık, peri masalları, Walt Disney filmleri, yaratıcı yazma

SINIF EĞİTİMİ LİSANSÜSTÜ ARAŞTIRMALARINDA KULLANILAN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİSİ ÖLÇME DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİNİN ANALİZİ

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, aysederya@bartin.edu.tr

ÖZET

Dil kişilerin çevresindekileri anlamaları, başkaları ile iletişim kurmalarını ve kendilerini ifade etmelerini sağlayan en önemli araçtır. Birey okuma ve dinleme becerilerini kullanarak çevresindekileri anlamakta, konuşma ve yazma becerilerini kullanarak kendisini ifade etmektedir. Çevreden bilgi almak için kullanılan becerilerden biri olan okuma becerisi okula başladıktan sonra geliştirilen ve kişinin bağımsız öğrenmesini sağlayan bir beceridir. Kişi okuma becerisi sayesinde farklı bir bireye ihtiyaç duymadan kendi öğrenmesini yazılı kaynaklar aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Yazılı kaynakların öğrenme aracı olarak kullanılmasında okuma becerisinin yanında okuduğunu anlama becerisi de önemlidir. Bu bakımdan okuma ve okuduğunu anlama becerisi temel beceriler arasında sayılmaktadır. Okuma becerisini kazanmış birey ile okuduğunu anlama becerilerini kazanması için çeşitli etkinlikler yapılmakta, kişinin bu becerisi ölçülüp değerlendirilmektedir. Bu çalışmalar eğitim hayatı boyunca sürmektedir. Ölçme değerlendirme çalışmaları eğitimin hayatında önemli yer tutmaktadır. Ölçme değerlendirme çalışmaları ile sadece bireyler değil eğitim sürecinin tamamı değerlendirilmektedir. Sadece kişinin beceriyi kazanıp kazanmadığı değil aynı zamanda eğitimin yeterliliği, öğreticinin yeterliliği gibi faktörlerde değerlendirme sonuçlarına yansımaktadır. Bu bakımdan ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerinin ölçme amacına uygun seçilmesi oldukça önemlidir. Özellikle yapılan bilimsel araştırmalarda amaca uygun yöntem ve tekniğin belirlenmesi araştırma sonuçları doğrudan etkilemektedir. Bu araştırmanın amacı sınıf eğitimi lisansüstü araştırmalarında kullanılan okuduğunu anlama becerisi ölçme değerlendirme tekniklerinin analiz edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda Yükseköğretim Kurumu tarafından Türkiye'de yapılmış lisansüstü çalışmaların içeren Ulusal Tez Merkezi'nde 24.12.2014 tarihinde ulaşılan sınıf eğitimi alanında yapılmış 969 yüksek lisans ve doktora tezi üzerinde inceleme gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya okuduğunu anlama becerisinin ölçülmesi ile ilgili araştırmalar alınmıştır. Bu araştırmalardaki ölçme değerlendirme yöntemleri incelenmiştir. Sonuçlar tablolaştırılıp yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Lisansüstü araştırmalar, okuduğunu anlama becerisi, ölçme değerlendirme

SINIF İÇİ KONUŞMALARIN BİR ANALİZİ: DİYALOJİK Mİ MONOLOJİK Mİ?

Doç. Dr. Seyit ATEŞ, Gazi Üniversitesi, seyitates@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Yasin DÖĞMECİ, Gazi Üniversitesi, fthplt00077@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Esra GÜRAY, Gazi Üniversitesi, esraguray54@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Feride Fulya GÜRSOY, Gazi Üniversitesi, feridefulya@gmail.com

ÖZET

Öğrenmenin gerçekleşmesinde sınıfta kullanılan dilin karakteri oldukça önemlidir. Diğer bir ifade ile 'öğretmen – öğrenci' ve 'öğrenci – öğrenci' arasında gerçekleşen diyalog süreci öğrenmenin niteliğini belirleyen en önemli değişkenlerdendir. Bu düşüncenin sosyal yapılandırmacı öğrenme (Vygotsky, 1978), diyaloğa dayalı öğretim (Brown ve Palincsar, 1985) ve okuyucu tepki teorisi (Rosenblatt, 1982, 2004) gibi pek çok teorik temeli bulunmaktadır. Son yıllarda sıkça gündeme gelen ve pek çok araştırmaya konu olan bir başka yaklaşım ise 'diyalojik öğretim'dir (Reznitskaya, 2012). Araştırmacılar üst düzey düşünmenin gelişiminde dilin önemli bir rolü olduğunu vurgulamakta ve arzulanan kazanımların gerçekleşmesi için sınıflardaki dilin daha diyalojik bir karakterinin olması gerektiğini belirtmektedirler. Literatürde diyalojik yaklaşımın önemli öğrenme çıktılarıyla ilişkili olduğuna yönelik teorik görüşlerin yapılan deneysel çalışmalarla da kanıtlandığı görülmektedir. Öte yandan pedagojik potansiyelinin bilinmesine rağmen bugünün okullarında diyalojik öğrenmenin nadiren gerçekleştiği yönünde araştırma bulguları da bulunmaktadır. Sınıflarda gerçekleştirilen konuşmaların diyalojik analizleri için araştırmacılar çeşitli göstergeler belirlemişledir. Bu alanda çok sayıda çalışması olan Reznitskaya (2012) bu göstergeleri otorite, sorular, geri bildirim, üst-düzey tepkiler, açıklama ve işbirliği şeklinde ifade etmiştir. Tartışma süreç ve içeriğine ilişkin sorumluluğu kimin üstlendiğine, bu süreçte sorulan soruların yapısına ve hedeflediği zihinsel süreçlere, verilen geri bildirimlerin türlerine ve işlevlerine, süreçte ileri sürülen fikirlerin diğerlerinin düşünceleriyle ilişkilendirilip ilişkilendirilmemesine, tartışma konusu üzerinde kişisel duruşlar sergilenip sergilenmemesine ve ileri sürülen fikirlerin nedenler ve örneklerle desteklenip desteklenmemesine bağlı olarak sınıfta yapılandırmacı anlayış temelinde diyalojik ya da davranışçı yaklaşım esaslarına dayalı monolojik bir dilin hakim olduğunu söylemek mümkündür. Türkiye'de sınıf içi konuşmaların analizine yönelik çalışmaların yaygın olduğunu söylemek güçtür. Diyalojik analiz açısından konuyla ilgili sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılabilmiştir. Bu çalışmalardan bazıları Akış (2012), Baykal (2014) ve Şimseş ve Erdoğan'ın (2015) çalışmalarıdır. Diğer taraftan uluslararası literatürde 2-3 yaşlarından itibaren çocuklarla diyalojik yaklaşıma dayalı paylaşımların nasıl yapılacağına ilişkin uygulama temelli pek çok çalışma olduğu görülmekte, bu çalışmalar önemli öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilmektedir. Bu çerçevede araştırmanın temel amacı iki binli yılların başlarından itibaren gerek program, gerekse öğretim materyalleri açısından yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde değişikliklerin gerçekleştirildiği sınıflarda bütün bu değişikliklerin merkezinde bulunan öğretmenlerin sınıflarında nasıl bir dil kullandıklarını diyalojik öğretim açısından analiz etmektir. Bu amaçla kolay ulaşılabilir örneklem tekniğiyle gönüllü olarak araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin sınıf içi konuşmaları kayıt altına alınmıştır. Söz konusu kayıtların yazıya aktarılma süreci devam etmekte olup, aktarılan içerik üzerinde betimsel analizler gerçekleştirilecektir. Analiz sonrasında araştırmanın amacı doğrultusunda sonuç ve önerilere yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Diyalojik öğretim, monolojik söylem, otorite, sınıf öğretmenleri, sorular

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARI VE DİKSİYON

Yrd. Doç. Dr. Emel GÜVEY AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, meguvey@gmail.com

ÖZET

Doğru ve güzel konuşma becerisi, iletişimin temelini oluşturmaktadır. Küçük yaşlardan itibaren ana dilini doğru ve güzel konuşabilme, aile yaşamının dışında okul ortamında şekillenen ve öğretmenlerin rol model olduğu bir beceridir. İlkokulda sınıf öğretmenleri tarafından verilen derslerde, Türkçenin yazıldığı gibi okunan bir dil olmadığının, bu doğrultuda okuma ve konuşma sırasında farklı sesletimlerin yapılması gerektiğinin öğretilmesi, öğrencilerin yazı ve konuşma dilini etkili bir biçimde kullanan bireyler olarak yetiştirilmesi bakımından önemlidir. Bu nedenle, sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının diksiyon konusunda özenli ve yeterli olması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı; sınıf öğretmeni adaylarının diksiyon konusundaki durumlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının, diksiyona ilişkin farkındalıkları, gereksinimleri, okuma ve konuşma sırasında yaptıkları yanlışlar belirlenmiştir. Betimsel modelde gerçekleştirilen araştırmada veriler anket yoluyla toplanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde öğretmen adaylarının kişisel özelliklerini belirlemeye yarayan sorular yer almakta; ikinci bölümde ise diksiyonla ilgili açık uçlu ve kapalı uçlu sorular bulunmaktadır. Anket formunun geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuş ve 5 öğretmen adayı ile ön denemesi yapılmıştır. Uzman görüşleri ve ön deneme sonuçlarına göre anket yeniden düzenlenmiş ve uygulamaya hazır duruma getirilmiştir. Araştırmaya 2015-2016 öğretim yılı bahar döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programında öğrenim gören öğretmen adayları katılmıştır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, ilkokul öğrencilerine yönelik dil öğretimi konusunda bilimsel bilgileri edinmiş olmaları önemli görüldüğünden, Türkçe Öğretimi dersini almış olmaları temel ölçüt olarak benimsenmiştir. Bu nedenle araştırmaya 3. sınıfa devam eden öğretmen adayları katılmıştır. Araştırma verileri betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular araştırmanın amaçları doğrultusunda incelenmiş ve sistematik bir biçimde sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Diksiyon, güzel konuşma, sınıf öğretmenliği, Türkçe öğretimi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLGİLENDİRİCİ METİN TÜRLERİNE YÖNELİK SORU SORMA BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Serap UZUNER YURT, Erzincan Üniversitesi, suzuneryurt@gmail.com

ÖZET

Türkçe dersi öğretim programında (2015), öyküleyici, bilgilendirici ve şiir olmak üzere üç metin türünden bahsedilmektedir. İlköğretimde gerçekleştirilen Türkçe dersleri de bu metinler aracılığı ile öğrencilere birtakım becerilerin kazandırılmasına yönelik olarak yapılandırılmıştır. Dolayısıyla Türkçe derslerinde metne yönelik anlam kurma ve anlamı zihinde yapılandırma için sorulan soruların niteliği büyük önem arz etmektedir. Öğretmenlerin nitelikli soru sormaları öğrencilerin anlamı zihinde yapılandırmalarına olanak sağladığı gibi eleştirel ve yaratıcı düşünmelerini geliştirmelerine de yardımcı olacaktır. Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının bilgilendirici metin türlerine yönelik soru sorma becerilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 akademik yılı bahar döneminde Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf eğitimi 3. Sınıfta öğrenim gören 45 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak öğrencilere 1-4.sınıf Türkçe ders kitaplarından seçilmiş bilgilendirici metinler verilmiş ve öğrencilerden bu metinlere yönelik soru hazırlamaları istenmiştir. Çalışmada nitel araştırma tekniklerinden, doküman analizi, verileri yorumlanmasında ise içerik analizi kullanılacaktır. Öğretmen adaylarının hazırladıkları sorular yenilenen Bloom taksonomisinin bilişsel alan basamakları (hatırlama, anlama, uygulama, analiz etme, değerlendirme ve yaratma) esas alınarak sınıflandırılacaktır. "hatırlama ve anlama" basamaklarında hazırlanan sorular, hatırlama, ezberleme, karşılaştırma gibi alt düzey düşünme becerilerine yöneliktir. "analiz, değerlendirme ve yaratma" düzeyindeki sorular ise; konuyu derinliğine anlama, bir sonuca varma, parçalara ayırma, senteze varma, kendine mal etme ve kendi görüşlerini yansıtma gibi üst düzey düşünme becerilerini yansıtmaktadır. Buna göre öğretmen adaylarının hazırladıkları soruların, üst düzey düşünme becerilerini yansıtacak nitelikte olması beklenmektedir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının hazırladıkları soruların sınıflandırılmasına yönelik bulgular, tablolar hâlinde sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Bilgilendiri metin, Bloom Taksonomi, Türkçe dersi, soru sorma

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FARKLI METİN TÜRLERİNE YÖNELİK SORU SORMA BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Elif AKTAŞ, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, elifaktas@erdogan.edu.tr

ÖZET

2015 yılında yenilenen Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Türkçe öğretiminin yanında; öğrencilerin düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, analiz-sentez yapma, değerlendirme gibi zihinsel becerilerinin geliştirilmesi de amaçlanmıştır. Türkçe dersinin bu amaca hizmet etmesi için hem ders kitaplarındaki soruların hem de öğretmenlerin ders ortamlarında ve sınavlarda sordukları soruların öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirecek biçimde hazırlanması gerekmektedir. Öğrencilerin yaratıcı, yansıtıcı ve eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirmeyi amaçlayacak şekilde yeniden düzenlenen program, bu açıdan soru sorma faaliyetini anlamlı ve değerli kılmaktadır. Nitekim soru sorma, eğitimde düşünmeyi harekete geçiren, dolayısıyla; öğrenmeyi sağlayan bir etkinlik olarak kabul edilmektedir. Türkçe dersi de "sözlü iletişim", "okuma" ve "yazma" öğrenme alanlarındaki kazanımlarla farklı türlerden metinler üzerinde çalışmalar yaparak öğrencilerin anlama, anlamlandırma, değerlendirme ve sentezleme becerilerini geliştirmeye odaklanmıştır. Öğrencilerin çeşitli türdeki metinleri çözümlemesi ve anlamı zihinlerinde yapılandırması için nitelikli sorularla karşı karşıya gelmesi gerekmektedir. Ayrıca öğrencilerin farklı metin türlerine yönelik düzeyine uygun sorular sorabilmesi de kendisine yöneltilen soruların niteliğiyle yakından ilişkilidir. Dolayısıyla öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmek için Türkçe derslerinde çeşitli metin türlerine yönelik olarak hazırlanan soruların nitelikli olması gerekmektedir. Çünkü Türkçe dersinde yürütülen bütün etkinlikler (dinleme, konuşma, okuma, yazma, dil bilgisi, görsel okuma ve sunu) metin bağlamı içerisinde ele alınmaktadır. Etkinliklerin merkezinde yer alan metinler, Türkçe dersi öğretim programında (2015) hikâye edici, bilgilendirici ve şiir olmak üzere üç grupta değerlendirilmektedir. Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının farklı metin türlerine (dilin sanatsal işlevinin ön planda tutulduğu şiir ve hikâye edici metin türlerine) yönelik soru sorma becerilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 akademik yılı bahar yarıyılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi bölümünde öğrenim gören 90 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak 2 farklı metin türü (şiir ve hikâye) dağıtılmış ve öğrencilerden bu metinlere yönelik 'metin içi anlam kurma' soruları hazırlamaları istenmiştir. Veri toplama aracı olarak kullanılan metinler, geçmiş yıllarda TTKB'nin (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının) onayladığı 1-4.sınıf Türkçe ders kitaplarından alınmıştır. Çalışmada nitel araştırma tekniklerinden doküman analizi kullanılmıştır. Verilerin yorumlanmasında ise içerik analizinden yararlanılmıştır. Öğretmen adaylarının hazırladıkları sorular, yenilenen Bloom taksonominin bilişsel alan basamakları olan "hatırlama, anlama, uygulama, analiz etme, değerlendirme ve yaratma" düzeyleri esas alınarak incelenmiştir. Bu sınıflandırmada alt düzey düşünme becerileri "hatırlama, anlama ve uygulama" iken üst düzey düşünme becerileri; "analiz, değerlendirme ve yaratma"dır. Yapılan analiz sonucunda öğretmen adaylarının hazırladıkları sorular, Bloom taksonomisine göre alt ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirici nitelikte tasnif edilmiştir. Bulgular, içerik analizi tekniklerinden yüzde ve frekans analizleri kullanılarak tablolaştırılacaktır.

Anahtar sözcükler: Bloom Taksonomi, hikâye, şiir, soru, Türkçe dersi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖRSEL OKUMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Seda VARAN, Bartın Üniversitesi, ssedavaran@hotmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Yasemin SÖNMEZ, Bartın Üniversitesi, yaseminsonmezsonmez@gmail.com

ÖZET

Görsel okuma, günümüzde giderek önem kazanan ve kabul gören bir öğrenme alanıdır. Teknolojik araçların sundukları ses, görüntü gibi imkânlar ile zenginleştirilen materyaller bu öğrenme alanını daha ilgi çekici hale getirmektedir. 2005 Türkçe 1-5.

Sınıflar öğretim programında ilk kez ayrı bir alan olarak ele alınmasıyla gündeme gelen görsel okuma eğitimi, öğretmenlerin görseli okuyup okuduğu görselden anlam çıkarabilen bireyler yetiştirebilmeleri için bu öğrenme alanındaki beceriye sahip olmalarını zorunlu hale getirmektedir. Görsel okuma becerisinin gelişmesi, günlük yaşamda karşılaşılan uyaranlara verilmesi gereken doğru tepkinin öğrenilmesi açısından da büyük önem taşımaktadır. Tarama modeliyle gerçekleştirilen bu çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının görsel okuma becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Pixar tarafından hazırlanan "Geri's Game" adlı kısa film, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2015-2016 eğitim öğretim yılında sınıf öğretmenliği lisans programı 3. Sınıfta öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adaylarına izletilerek adayların, kısa filme yönelik hazırlanmış görsel okuma ölçeğindeki açık uçlu sorulara yanıt vermeleri istenmiştir. Görsel okuma ölçeğinin geliştirilmesi aşamasında hazırlanan maddeler uzman görüşüne sunulmuş ve uzmanlar tarafından uygun görülen maddelerin yer aldığı görsel okuma ölçeği, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği lisans programı 1. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına uygulanarak ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır. Bu araştırmanın sonunda sınıf öğretmeni adaylarının görsel okuma becerilerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar sözcükler: Görsel okuma, kısa film, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KAVRAMLAŞTIRMA BECERİLERİ İLE OKUMAYA YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ (MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ)

Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, vcoskun@mu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Nigar İPEK EĞİLMEZ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nigaripek@mu.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Didem ÇETİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, dcetin@mu.edu.tr

ÖZET

İyi bir okuyucu olmanın ön koşulu olumlu bir tutuma sahip olmaktır. Kitap okumaya yönelik tutumun geliştirilmesi yaşantı ve kalıcı öğrenmeler sonucu oluşan uzun bir süreçtir. Bu sebeple öğrenciye çok erken yaşlardan itibaren kitap okumayı sevdirmek ve kitap okuma alışkanlığının kazandırılması gerekmektedir. Okumaya yönelik olumlu tutumu olan bireyin zengin bir kelime hazinesine sahip olmasından çok, kavramlaştırılmış kelime hazinesine sahip olması beklenmektedir. Kavramlaştırma, bir nesnenin veya varlığın temsil ettiği anlamın ötesinde, kişinin o nesne veya varlığa kendi algılaması doğrultusunda bir anlam yüklemesi, yeni bir anlam oluşturmasıdır. Coşkun'a (2010) göre kavramlaştırma, kelimelerin duygu ve düşünce dünyasını algılamaktan, çözümlemekten geçer. Her kelimenin tarihten getirdiği duygu ve düşünce dünyası vardır. Kelimelerin duygu ve düşünce dünyasını anlayabilmek için art ve eş zamanlı düşünmek ve araştırmak gerekir. Kavramlaştırma, kelimeleri ve kelimelerin ad oldukları varlıkları sahiplenmeyi de yanında getirir. Kelimeleri sahiplenmek, onların kelime hazinesinde birer kavram olarak yer almasını ve genellikle de kelimelerin ad oldukları varlıklara saygı gösterilmesini sağlar. Kişiler, kavramlaştırabildikleri kelimeler sayısınca kelime hazinesine sahiptirler.İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının kavramlaştırma becerileri ve okumaya yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören 50 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada, kavramlaştırma becerilerini tespit etmek için öğrencilere "pencere" konulu kompozisyon yazdırılmış, veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Öğrencilerin kitap okumaya yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla, İpek Eğilmez ve Özşavlı (2015) tarafından geliştirilen *Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği* uygulanmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının kavramlaştırma becerileri ile okumaya yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi tespit edebilmek amacıyla SPSS 20. Paket Programı kullanılarak varyans analizi ve regresyon uygulanmıştır.
Anahtar sözcükler: Okuma tutumu, sınıf öğretmeni adayları, kavramlaştırma becerisi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MEDYA OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ

Lisans Öğrencisi Damla TOROSLU, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, damlatoroslu@hotmail.com
Lisans Öğrencisi Ogün ATAKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ogunatakan@gmail.com

ÖZET

Medya; gazete, dergi, radyo, televizyon, internet gibi kitle iletişim araçlarının tümünü kapsayan genel bir terim olarak kullanılmaktadır. Bu anlamda medya kitle iletişiminde gerekli araçlarla bu hizmeti sunan yapının bütününü ifade ettiği gibi bu iletişimin gerçekleştiği ortamın kendisini de ifade etmektedir. Gelişim süreci içerisinde kitle iletişim araçları öncelikle haber alma ihtiyacına dayanarak ortaya çıkmış olduğundan medyanın da genel olarak bu yönde şekillendiğinden bahsetmek mümkündür. Bununla birlikte özellikle edebiyat, sanat, spor, bilim-teknik gibi dergilerin ortaya çıkması haberin yanında görsel veya sanatsal bilgilinin aktarılması açısından medya teriminin anlamsal alanını genişletmiştir. Bugün için de medyanın yine haber verme/haber alma ekseninde geliştiği söylenebilirse de artık medya bir bilgi alışveriş ve eğlence alanı olma özelliğini de kazanmıştır. Medyanın çoklu ortam biçemine sahip olması çok sayıda bilgiyi aynı anda aktarabilmesi gibi sağladığı olanakların yanı sıra medyanın artan çeşitliliği ve gücü medya okuryazarlığı kavramını ortaya çıkarmıştır. Araştırmanın amacı sınıf öğretmenliği ana bilim dalında öğrenim görmekte olan dördüncü sınıf öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeylerini belirlemektir. Araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde Muğla ilinde bulunan bir devlet üniversitesinin Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini dördüncü sınıf 80 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanması için Korkmaz ve Yeşil (2011) tarafından geliştirilen "Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler analiz edilmiş ve öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri belirlenmiştir.
Anahtar sözcükler: Medya, medya okuryazarlık, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUDUĞUNU ANLAMA STRATEJİLERİNİ ÖĞRETİM ORTAMINA YANSITMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Arş. Gör. Mehmet AŞIKCAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, masikcan@konya.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Gülhiz PİLTEN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, gulhizp@yahoo.com.tr

ÖZET

Okuduğunu anlama temeli ilkokul yıllarında atılan ve süreç dâhilinde geliştirilebilen bir beceridir. Bu süreçte sınıf öğretmenlerinin kritik bir rolü bulunmaktadır. Öğrencilerin ailelerinden sonra rol model aldığı sınıf öğretmenleri öğrencilerin nitelikli bir okur olmasında da ilk adımların atılmasını sağlamaktadır. Öğrencilerin okuduğunu en sağlıklı şekilde anlamalarını sağlamak için öğretmenlere çeşitli strateji, yöntem ya da teknikler önerilmektedir. Çünkü okuduğunu anlama stratejileri, öğrencilerin hem bilgi düzeyini hem de bilişsel düzeyini geliştirmektedir. Bu açıdan bakıldığında okuduğunu anlamada strateji kullanımı öğrencilerin bütün derslerindeki başarılarını etkileyebilecek bir öneme sahiptir. Yukarıda önemi belirtilen okuduğunu anlamada strateji kullanımı sınıf öğretmenleri tarafından başarılı şekilde uygulanabiliniyor olması gerekmektedir. Bu uygulamaların nasıl kullanılacağının öğretimi öğretmenlerin lisans eğitimi sırasında verilmektedir. Öğretmen adaylarının bu stratejilerin öğretimini içselleştirme düzeyleri onların öğretmenlik yaşantılarında büyük katkılar sağlayacaktır. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının okuduğunu anlama becerisini kazandırırken uygun olarak değerlendikleri okuduğunu anlama stratejileri ile bu stratejilere ilişkin uygulamaya yönelik tasarımlarının; metne uygun strateji seçimi, stratejiyi doğru tanımlama, stratejiyi okuma sürecinde (okuma öncesi, okuma sırası, okuma sonrası, okuma sürecinin tümü) tam ve doğru kullanma bakımlarından literatürde tanımlanan kavramsal çerçeveye bağlı olarak incelenmesidir. Araştırmanın modeli nitel araştırma desenlerinden betimleyici durum çalışması olarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu ise Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği A.B.D.'da eğitim gören 140 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanması sırasında öğretmen adaylarına ilkokul dördüncü sınıf düzeyine uygun hikâye edici ve bilgi verici birer metin iki farklı oturumda verilerek, bu metinlerin ilkokul dördüncü sınıf öğrencileri tarafından okuduğunda en iyi düzeyde anlamasını sağlanması için hangi strateji ya da stratejileri nasıl kullanacaklarını açıklamaları istenmektedir. Bu amaçla aday öğretmenlerden kendilerine sunulan metin için uygun buldukları okuduğunu anlama stratejisini kullanacakları bir ders tasarım geliştirmeleri istenmiştir. Metinler araştırmacılar tarafından seçilmiştir. Araştırmanın veri analiz sürecinde seçilen stratejinin verilen metne uygunluğunun; ders tasarımının seçilen stratejiyi yansıtma durumunun; seçilen stratejinin okuma sürecinde kullanılma durumunun ortaya konulması amacıyla, öğretmen adayları tarafından hazırlanmış olan uygulamaya dönük ders tasarımları üzerinde betimsel analiz yapılması planlanmaktadır. Veri analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Metin türleri, öğretmen adayı, okuduğunu anlama stratejileri

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUMA ALIŞKANLIĞI: MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Gamze ÖZDEMİR , Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gmz.ozdemir@hotmail.com
Arş. Gör. Halil ÇOKÇALIŞKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hcokcaliskan@mu.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Gamze APAÇIK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gamzeapacik11@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Gözde ÇAVA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, cavagozde@gmail.com
Okutman Şaziye DURUKAN, Balıkesir Üniversitesi, sazikayali@hotmail.com

ÖZET

Okuma, bireylerin, sembolleri seslere dönüştürerek anlamlandırması sürecidir. Bu anlamlandırmalar sonucunda birey bir şeyler öğrenir, bilgilenir ve kendini geliştirir. M.E.B.(2007, 10.s.), yayınladığı çalışmada okuma eylemini; "kişinin bilgilenmesini, gelişmesini ve eğlenmesini sağlayan eylem" seklinde tanımlamıştır. Okuma alışkanlığı ise, bireyin bir gereksinim ve zevk kaynağı olarak algılaması sonucu, okuma eylemini yaşam boyu sürekli ve eleştirel bir nitelikte gerçekleştirmesidir. Okuma alışkanlığı bir gereksinim ve zevk kaynağı olarak algılanması sonucunda kazanıldığına göre insanların bu alışkanlığı küçük yaşlarından itibaren eğitimleri süresince kazanmaları kaçınılmaz bir zorunluluktur. Okuma alışkanlığının gelişmesinde bireyin çocukluk döneminde evden, okuldan ve çevreden aldığı eğitimin rolü çok büyüktür. Bu nedenle okuma alışkanlığının kazandırılmasında sınıf öğretmenleri büyük role sahiptir. Öğretmen, okuma alışkanlığına sahip olmalı ve bu özelliğiyle öğrenciye örnek olmalıdır. Ayrıca okuma alışkanlığı, öğretmenin düşünce dağarcığını zenginleştirmesini, hitap gücünü ve kişiliğini gelişmesini sağlayacaktır. Araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adayı öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutum ve görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni temel alınmıştır. Araştırmanın örneklemi, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, dördüncü sınıfta okuyan toplamda 40 sınıf öğretmeni adayının gönüllü katılımıyla oluşturulmuştur. Verilerin toplanması aşamasında, gerekli literatür taraması yapılıp, uzman görüşleri alındıktan sonra araştırmacılar tarafından oluşturulmuş görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar ışığında, sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığını artırmaya yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Okuma, okuma alışkanlığı, sınıf öğretmeni adayı

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUMA STRATEJİLERİ ÜSTBİLİŞSEL FARKINDALIK DÜZEYLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Gamze APAÇIK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gamzeapacik11@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Gözde ÇAVA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, cavagozde@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Gamze ÖZDEMİR , Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gmz.ozdemir@hotmail.com
Okutman Şaziye DURUKAN, Balıkesir Üniversitesi, sazikayali@hotmail.com

ÖZET

Okuma eyleminin amacı, anlamayı sağlamaktır. Anlama görüleni ya da işitileni kavrayabilme becerisidir. Bir fiziksel ve zihinsel aktivite birleşimi olan okuma, öğrencilerin okumalarını doğru ve istenilen bir şekilde yapmaları için birçok yöntem, teknik ve stratejiyi de beraberinde getirir. Üstbilişsel stratejiler de bunlardan biridir. Üstbiliş, kişinin kendisini tanıması; amacını ve ihtiyaçlarını bilmesi, gerçekleştirmekte olduğu faaliyeti izlemesi, değerlendirmesiyle ilgili kendi farkındalığını bulmasıdır. Sıradan bir okuma yapmanın yanı sıra bir bilişsel sürecin işe ortak olduğu, okuyucunun süreç sonunda kendini daha iyi anlamlandıracak, hatırlayacak ve bilecek olması üstbilişsel okumanın önemini gösterir. Üstbilişsel okuma bu kadar önemliyken tabii "üstbilişsel farkındalık" da okuma sürecine dâhil olmaktadır. Üstbilişsel farkındalık ile ilgili birçok araştırma literatürde yer almasına rağmen okumada üstbilişsel farkındalık alanın yapılan araştırmalar çok azdır. Okuma stratejisi üstbilişsel farkındalığıyla ilgili yapılmış olan araştırmaların amaçları genel olarak şöyle ifade edilebilir: "Eğitim sistemimizin 'stratejik okuyucular' yetiştirmesi her bakımdan önem arz etmektedir. Bu açıdan eğitim sistemimizin en önemli paydası olacak olan öğretmen adaylarının okuma becerileri ve okuma stratejilerini kullanıp kullanmadıkları veya ne kadar kullandıkları incelenmeye değer bulunmuştur". Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, temel eğitimin en önemli basamağını oluşturacak olan sınıf öğretmeni adaylarının okuma stratejileri üstbilişsel farkındalık düzeylerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda nicel araştırma yöntemlerinden tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Mokhtari ve Reichard (2002) tarafından oluşturulan, geçerlik ve güvenirlik çalışması ise Öztürk (2012) tarafından yapılan "Okuma Stratejileri Üstbilişsel Farkındalık Envanteri" kullanılmıştır. Çalışma, 2015-2016 döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversite Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarına uygulanmıştır. Çalışmada elde edilen veriler bağımsız t-testleri ve tek yönlü varyans analiz (ANOVA) testleri ile analiz edilmiştir. Alt problemler tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Okuma stratejileri, sınıf öğretmenliği, üstbiliş, üstbilişsel farkındalık, üstbilişsel farkındalık envanteri

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI YETERLİLİK DÜZEYLERİ

Öğr. Gör. Bekir GÖKÇE, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, bekir.gokce@erdogan.edu.tr

ÖZET

Öğretim programı, belli bir öğretim basamağında genel amaçları, işlenecek konuları, derslerin sürelerini, derslerde kullanılacak araç gereçleri, derslere uygun yöntem ve teknikler ile değerlendirme durumlarını gösteren bir programdır. Çağın gereklerine uygun olarak bilim ve teknolojide yaşanan gelişmelerin yansıdığı bu programlar, Türkiye'de Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanmaktadır. Bu bağlamda birincisi 1924'te hazırlanan Türkçe programı, son olarak 2015 yılında yenilenmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programı (2015), öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri sözlü iletişim, okuma ve yazma ile ilgili dil becerilerini ve zihinsel becerileri kazanmaları, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı; dil becerilerinin ve yeterliliklerinin geliştirilmesini, diğer tüm alanlarda öğrenme, kişisel ve sosyal gelişme ile mesleki becerileri edinmenin ön şartı olarak kabul etmektedir. Bu açıklamalar, Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın bütünlük temeline dayandığını ve bütün alanlara ilişkin yeterliliklerin vazgeçilmez ögelerini taşıdığını göstermektedir. Sözü edilen bu yeterliliklere ise öncelikle öğretmen adayları sahip olmalıdır. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe Dersi Öğretim Programı'na (2015) yönelik bilgi ve beceri düzeylerini belirlemektir. Araştırma, betimsel nitelikte bir alan araştırmasıdır. Araştırmanın evrenini, üniversitelerin sınıf öğretmenliği son sınıf öğrencileri, örneklemini ise Karadeniz Bölgesi'nde bir üniversitenin eğitim fakültesi ikinci sınıfında öğrenim gören 105 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda belirtilen temel yaklaşım, genel amaç, yapı, öğrenme alanları, metinlerin nitelikleri, ilk okuma yazma süreci, ölçme ve değerlendirme ile 1-4. sınıf kazanımlarına yönelik yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi amacını taşıyan bu araştırma, iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe Dersi Öğretim Programı alan bilgileri, geliştirilen "Türkçe Dersi Öğretim Programı Başarı Testi" ile belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında ise sınırlandırmaya gidilmiş ve katılımcıların yazma becerilerinin yeterlilik düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla adaylara yazılı anlatım etkinliği yaptırılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının yazılı anlatım beceri düzeylerinin belirlenmesi için uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilen "Yazılı Anlatım Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda adaylar Türkçe Dersi Öğretim Programı Başarı Testi'nde %62, yazılı anlatım beceri düzeyinde ise %55'lik bir başarı göstermişlerdir. Araştırmanın bu sonuçları, yakın geleceğin sınıf öğretmenlerinin sağlam bir akademik temele ve yazma becerileri bakımından da beklenen yeterliliğe sahip olamadıklarını göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmeni adayları, Türkçe Dersi Öğretim Programı, yazma becerisi

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YAZMA KAYGISI DURUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Gül Şebnem ALTUNER, Bozok Üniversitesi, gulsebnem.altuner@bozok.edu.tr

ÖZET

Güncellenen Türkçe Dersi (1-8.Sınıflar) Öğretim Programı'nda öğrenme alanları sözlü iletişim, okuma ve yazma olmak üzere üç ana başlık altında düzenlenmiştir. Öğretmenlik mesleğini yapacak olan kişilerin, diğer birçok alanda olduğu gibi üç temel öğrenme alanından biri olan yazma alanında da olabildiğince gelişmiş olması beklenmektedir. Hayatımızın her noktasında yer alan duygu durumlarının ise yazma becerisinin gelişimini etkilediği bilinmektedir. Yapılan herhangi bir işte birey, kendini eksik ve yetersiz hissediyorsa bu yetersizlik hissi, kaygıya ve o işi yapmak istememeye sebep olabilmektedir. Buna benzer olarak yazma becerisi bakımından da bireyde oluşan yetersizlik hissi, yazma kaygısına ve dolayısıyla yazmaktan kaçınmaya sebep olabilir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının yazma becerilerinin gelişiminde etkili bir rolü olan kaygı durumunun incelenmesi önem kazanmaktadır. Bu çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygı durumlarının cinsiyet, aylık gelir düzeyi, bir dönemde okunan kitap sayısı, yazma sıklığı gibi değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma grubunu Bozok Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Veriler Karakaya ve Ülper (2011) tarafından geliştirilen Yazma Kaygısı Ölçeği ve kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Verilerin analizi için SPSS 20.00 paket programı kullanılarak betimsel ve karşılaştırmalı istatistiksel tekniklerden yararlanılmıştır. Çalışma devam etmekte olup ulaşılan sonuçların tablolar eşliğinde sunulması planlanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Kaygı, yazma, yazma kaygısı

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİTİŞİK EĞİK YAZI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Dr. Özkan ÇELİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ocelik@mu.edu.tr
Lisans Öğrencisi Uğur ÖZDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ugurozdemir2048@hotmail.com
Lisans Öğrencisi İmra TAÇ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, imra.tac@hotmail.com

ÖZET

Bir ülkenin gelişiminde ve geleceğinde eğitim büyük paya sahiptir. Gelişmeyi hedefleyen her ülkenin öncelikli olarak eğitime yatırım yapması bunun en büyük kanıtıdır. Eğitime etki eden pek çok etken mevcuttur. Şüphesiz ki bu etkenlerin başında öğretmen gelir. Çünkü öğretmen, eğitimi şekillendiren, eğitime yön veren, doğru bilgiye doğru şekilde ulaşılmasını sağlayan bir yol gösterici ve rehberdir. 2005 yılında Türkçe Öğretim Programının değişmesi ile ses temelli cümle yöntemi benimsenmiş, bunun yanında yazı öğretiminde birinci sınıftan itibaren bitişik eğik yazıyla başlanması ve bütün yazı çalışmalarının bitişik eğik yazı harfleriyle yapılması uygun görülmüştür. Bitişik eğik yazıyla öğretim yapılması bazı öğretmenler tarafından olumlu karşılanırken bazıları tarafından uygun görülmemiştir. Bu anlamda okuma yazma öğretimi sürecinin rehberi olarak sınıf öğretmenlerinin bitişik eğik yazının hakkındaki düşüncelerinin araştırılması, bu konuda yaşanılan sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin değerlendirilmesi önemlidir. Buradan hareketle bu çalışma sınıf öğretmenlerinin bitişik eğik yazı hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma, 2015-2016 eğitim öğretim yılı birinci döneminde, Muğla ili Menteşe İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 4 farklı ilkokulda görev yapmakta olan sınıf öğretmenleriyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 10'u erkek, 15'i kadın olmak üzere toplamda 25 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemiyle desenlenmiştir. Verilerin toplanması amacıyla araştırmacılar tarafından ilgili literatür taraması yapılmış ve görüşme formu uzman görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda araştırmada kullanılmak üzere yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Formun içeriğinde katılımcıların bazı demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 3 soru, katılımcıların görüşlerini belirlemeye yönelik ise 8 soru bulunmaktadır. Verilerin analizinde nitel araştırma analiz yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Analiz sürecinde 3 araştırmacı görüşme kayıtlarını ayrı ayrı analiz etmişler daha sonrasında bir araya gelerek analizlerini karşılaştırmak suretiyle tutarlılık sağlamışlardır. Elde edilen veriler değerlendirildiğinde araştırma sonunda sınıf öğretmenlerinin genel olarak, el yazısında zaman zaman zorlandıkları, günlük yaşantılarında dik temel harfleri kullanma eğiliminde oldukları, bitişik eğik yazı öğretiminde kendilerini yeterli gördükleri ancak el yazısı öğretiminin gerekli olmadığı yönünde görüş bildirdikleri bulunmuştur. Sonuçlar ilgili literatür çerçevesinde tartışılıp önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Bitişik eğik yazı, görüş, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İÇERİK ALANI OKUMA ÖĞRETİMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Yusuf ÖZDEMİR, Yenice Doyran İlkokulu, yusuefozdemir@hotmail.com

ÖZET

Sınıf öğretmenleri ilkokulun ilk yıllarında ses tanıma, akıcılık, okuduğunu anlama gibi temel okuma becerileri üzerinde durmaktadırlar. Bu beceriler geliştirilirken daha çok yazınsal metinler, kısa tekerleme ve şiirlerden yararlanılmaktadır. Daha sonraki yıllarda ise ders kitaplarında yer alan metinler üzerinden okuduğunu anlama çalışmaları yapılmaktadır. İlkokul üçüncü sınıftan dördüncü sınıfa geçen öğrencileri zorlu bir yıl beklemektedir. Çünkü artık farklı içerik alanlarında okuma yapmaları gerekecektir. Bu içerik alanlarında ise ilk üç yılda fazla alışık olmadıkları bilgilendirici metinler kullanılmaktadır. İlkokulun ilk yıllarında daha çok yazınsal metinler üzerinde çalışan, bilgilendirici metinleri çok az kullanan öğrencilerden, dördüncü sınıf itibari ile farklı içerik alanları ile ilgili metinleri okuyup bilgiye ulaşmaları istenmektedir. İçerik alanı okuma, sosyal bilgiler, fen bilimleri, matematik gibi farklı disiplinlerdeki okuma faaliyetlerini içermektedir. Bir nevi bu derslerde verilen yeni içeriği kazanabilmek için gerekli olan okuma becerisi olarak tanımlanabilmektedir. "Her öğretmen bir okuma öğretmenidir." sözünden hareketle her ders bir anlamda okuma dersidir, denilebilir. Bunun için her derste öğrencilerin okuduğunu anlama becerisini

geliştirmek için çalışmaların yapılması bir zorunluluk haline gelmektedir. Alan öğretmenlerinin daha çok öğrencilerin alan bilgisi üzerinde durmaları, kendilerini okuma öğretmeni olarak görmemeleri ve bu alanda eğitim de almamaları, sınıf öğretmenlerinin içerik alanlarında yaptıkları okuma uygulamalarını daha önemli hale getirmektedir. Bu nedenle bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersi dışında diğer derslerde okuma öğretimi ile ilgili neler yaptıklarının ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında, Samsun ilinde görev yapan ve tipik örnekleme yolu ile belirlenen 20 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından ilgili alanyazın incelenerek oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin; içerik alanlarındaki metinleri nasıl kullandıkları, öğrencilerin bu metinleri anlama durumlarının nasıl olduğu, bu metinlerin daha iyi anlaşılması için sınıfta yapılan uygulamaların neler olduğu, öğrencilerin bu metinleri okurken uyguladıkları okuma stratejilerinin neler olduğu ile ilgili görüşleri detaylı bir şekilde ortaya konulmuştur.

Anahtar sözcükler: İçerik alanı, içerik alanı okuma, okuma

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, fatmas_30@yahoo.com

ÖZET

Okuma ve yazmayı öğrenmek öğrenciler için önemli ve özel olduğu kadar sınıf öğretmenleri için de okuma yazmayı öğretmek o denli önemli ve özeldir. Birinci sınıfta kazanılan okuma ve yazma becerisinin hem diğer tüm derslerde hem de sosyal yaşantıda kullanım gerekliliği önemini bir kat daha artırmaktadır. İlkokuma ve yazma öğretiminin genel amacı, okumanın temel becerilerini kazandırmaktır. Çocuk bu süreçte; bütün hayatı boyunca kullanabileceği anlama, düşünme, karar verme gibi zihinsel becerileri kazanır. Sınıf öğretmenleri için en önemli ve temel görev sınıf seviyesi ne olursa olsun tüm öğrencilere okuma yazmayı öğretmektir. Bu nedenle sınıf öğretmenliği, öğretmenlik alanları içerisinde çalışma alanı, öğrenci kitlesi ve amacı bağlamında çok önemli bir yere sahiptir.Metafor, bir kavramı daha anlaşılır ve bilinen bir kavrama benzeterek açıklamak için kullanılan mecazlardır . Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretim sürecine ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca uygun olarak nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenemenoloji) deseni benimsenmiştir. Araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılında Denizli merkez ilçelerdeki ilkokullarda görev yapan 101 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak "Benim için ilk okuma yazmayı öğretmek …… benzer. Çünkü ……."şeklinde oluşturulmuş form kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenerek tema ve kategoriler şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca kullanılan metaforların öğretmenlere ait demografik özelliklere göre farklılıkları istatistiksel olarak analiz edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Ilkokul, ilkokuma yazma, metafor, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN OKUMA GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN ÖĞRENCİLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Z. Esra KETENOĞLU KAYABAŞI, Kastamonu Üniversitesi, eketenoglu@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin okuma güçlüğü problemi yaşayan öğrencileri hakkındaki görüş ve tutumlarını anlamaya çalışmak amaçlanmıştır. Verilerin toplanmasında nitel veri toplama tekniklerinden olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmacı tarafından sınıf öğretmenlerine sorulmak üzere 5 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmıştır. Örneklem seçerken her bir öğretmenin bu zamana kadar ya da şu anda sınıfında okuma güçlüğü problemi yaşayan bir öğrencisinin olması şartı aranmıştır. Görüşmeler birebir olarak yaklaşık 25 dakika sürmüş olup ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiştir. Verilerin deşifresi yapıldıktan sonra benzer kavramlar kod listesine yazılmış, ilgi çeken örüntü terimleri ise ayrı bir belgeye kaydedilmiştir. Kavramlar birbirleri ile ilişkilendirilerek kategoriler ve temalar oluşturulmuştur. Bulgular, okuma güçlüğünün tespiti, okuma güçlüğünün nedenleri, okuma güçlüğünün etkisi, öğretmenlerin okuma güçlüğü ile başa çıkma yöntemleri ve yardım beklenilenler başlıkları altında değerlendirilmiştir. Öğretmenler çoğunlukla aileyi tanıyarak, mesleki tecrübeleriyle, öğrencilerin sınıf düzeyinden geri kalmasıyla ve öğrencilerinin özelliklerinden yola çıkarak okuma güçlüğü problemini tespit ettiklerini ifade etmektedirler. Öğretmenler, öğrencilerinin okuma güçlüğü problemi yaşamasının nedenleri olarak, başta aileden kaynaklı problemler ardından zihinsel problemler ve psikolojik problemler olduğunu ifade etmektedirler. Öğretmenler, okuma güçlüğü probleminin öğrencilerinin içe kapanmalarına ve sorumsuz davranışlar sergilemelerine neden olduğunu ifade etmektedirler. Ayrıca öğrencilerinin akran zorbalığına ve ezilmeye maruz kaldığını ifade etmektedirler. Öğretmenler, çoğunlukla ek ders yaparak ve ödev vererek okuma güçlüğü ile başa çıkmakta olduklarını ifade etmektedirler. Eşli okuma yapma, aile ile görüşme, ödüllendirme ve teşvik etme ise diğer başa çıkma yöntemleri arasındadır. Bununla birlikte öğretmenler en çok ailelerin kendileriyle iş birliği yapmalarını istediklerini ifade etmektedirler. Bu araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle öğretmenler, okuma güçlüğü probleminin nedeni ve çözümünün öğrencilerinin ailelerinde olduğunu düşünmektedirler. Bununla birlikte her ne kadar olumlu sınıf ortamı oluşturulmaya çalışılsa da okuma güçlüğü problemi yaşayan çocukların akran zorbalığına maruz kaldıkları görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Nitel araştırma, sınıf öğretmeni görüşleri, okuma güçlüğü

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN TÜRKÇE DERSLERİNDE ÖĞRENCİLERİNDE ÜST BİLİŞSEL OKUMA STRATEJİLERİ GELİŞTİRMELERİNİ SAĞLAYAN UYGULAMALARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ, BİR GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Fatmanur ÖZEN, Giresun Üniversitesi, fozen2010@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Elif DURKAN, Giresun Üniversitesi, elfdrkn@gmail.com

ÖZET
Üst biliş bireylerin kendi bilişsel süreçlerini fark etmesini, izlemesi, denetlemesi ve düzenlenmesini sağlayan işlemleri ifade eder. Hatta üst biliş literatür anlamıyla "büyük düşünme" anlamına gelir (Fountas ve Pinnell, 2000). Öğrenen, neyi niçin öğrendiğini, niçin konuştuğunu, yazdığını, okuduğunu bilmelidir. Bu nedenle, her öğrenme durumu ile ilgili hedefler, amaçlar ve stratejiler geliştirilmelidir (Kana, 2014, 101). Üst bilişsel farkındalık, öğrencilerin okuma süreçlerini bizatihi kendilerinin izlemelerini ve kontrol etmelerini kolaylaştırarak ve sağlayarak, kendi okuma süreçlerini düzenleme şansı tanır. Üst bilişsel farkındalıkları arttırmak ve okuma stratejilerini geliştirmek, öğretmenlerce sınıflarda desteklenmelidir. İyi okuyucular okuma esnasında kendi kavramalarını izleyebilir (monitor), ancak özellikle ilköğretim düzeyinde bunu yapabilmeleri için sınıf öğretmenlerinden talimat almaları gerekir. Okuyucunun kendi kavramasını izleyebilmesi için, bağlantı kurmak, tahminde bulunma, çıkarım yapmak, bağlam ipuçları kullanmak, metnin özelliklerini kullanmak, metnin yapısını tanımak, metne ilişkin bilgilere ulaşabilmek için grafik düzenleyicilerden faydalanmak, kendi kendine sorular sormak ya da notlar almak starateji olarak okuyucu tarafından kullanılabilirken (http://www.benchmarkeducation.com/best-practices-library/metacognitive-strategies.html), Tovani (2000), bu süreçte okuyucunun dikkatinin dağılmasının, konunun okuyucunun ilgisini çekmemesinin, karekter(lere) ilişkin bilgileri unutmasının, ne okuduğunu hatırlamamasının, kendi sorularına yanıt bulamasının okuma ve kavrama kalitesini bozabileceğini dile getirmektedir. Öğretmenlerin üst bilişsel okuma stratejilerini öğretmesi -ki en iyi yöntem literatürde model olma olarak gösterilmektedir- (Wilhelm, 2001; Kana, 2014, 113) geleceğe yatırım olup, yetiştirilen neslin nitelikleri açısından oldukça önemlidir. Bu bağlamda en büyük görev sınıf öğretmenlerine düşmektedir (Dilci ve Kaya, 2012). Bu açıdan bakıldığında hem alanda çalışan öğretmenlerin hem de öğretmen adaylarının üst bilişsel okuma stratejilerini hem kendilerini etkin kullanmaları (Kana, 2014, 113), hem de model olarak öğrencilerine kullanmayı öğretmeleri gerekir. Bu güne kadar alanda yapılan hemen tüm çalışmalarda okuyucu olarak öğretmenlerin, öğretmen adaylarının ya da öğrenenlerin üst bilişsel okuma stratejilerini ne ölçüde kullandıkları ortaya konulmasına rağmen (Çeçen, Alver, 2011; Kana, 2014"; Kızılay, 2011; Sucu, 2009; Muhtar, 2006,Başaran, 2013; Saraç, 2010; Ateş, 2013; Ataalkın, 2012; Kanmaz, 2002; Bozkurt, 2013; Çakıroğlu, 2007, Babacan, 2012, Dilci, Kaya, 2012; Özcan, 2007), bu konuda ne ölçüde model olduklarına ilişkin görüşlerini içeren bir alan çalışmasına rastlanmamıştır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, alanda farklı çalışmalarda da kullanılabilecek özgün, sınıf öğretmenlerinin üst bilişsel okuma stratejileri öğretimine yönelik görüşlerini içeren güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı geliştirmektir. Alan uzmanlarının ve literatür taraması doğrultusunda geliştirilecek ölçeğin geçerlilik güvenilirlik çalışmasının 2015-2016 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve yakın alan olan Türkçe Öğretmenliği Programlarına devam eden üçüncü ve dördüncü sınıf aday öğretmenler üzerinden tamamlanması planlanmıştır.
Anahtar sözcükler: Öğretmen görüşleri, üst biliş, üst bilişsel okuma stratejileri

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAZILI SINAVLARDA SORDUKLARI METNE DAYALI ANLAMA SORULARININ İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Mustafa KOCAARSLAN, Bartın Üniversitesi, mkocaarslan@bartin.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Ahmet YAMAÇ, Erciyes Üniversitesi, yamac87@gmail.com

ÖZET
Son yıllarda okuma teori ve modellerinin yapısal olarak değişikliğe uğramış ve okuma, metinden okuyucuya aktarılan bir süreçten ziyade metin ve okuyucu arasındaki etkileşime dayalı bir süreç olarak görülmeye başlanmıştır. Aktif bir süreç olarak okuma okuyucu, ortam ve metin arasındaki etkileşimle açıklanmaya çalışılmıştır. Bu noktada okuyucunun metinle etkileşimini sağlayan en önemli araçlardan biri elbette ki iyi tasarlanmış anlamaya yönelik sorulardır. Sokrates ve Platon'dan bu yana sorular eğitim sürecinde öğrencileri düşündürmek ve öğrenmelerini sağlamak için kullanılan en önemli öğretim araçlarından biri olmuştur. Öğretmenlerin sınıflarda oluşturdukları ve kullandıkları soru türleri öğrencilerin akademik başarılarını ve derse katılım şekillerini etkileyebilmektedir. Hatta konuyla ilgili bazı araştırmalar öğretmenlerin oluşturdukları soruların niteliğiyle öğrenci başarısı arasında bir ilişkinin olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bununla birlikte, öğrencilere iyi hazırlanmış sorular yoluyla okuduklarından anlam oluşturma ve yapılandırmalarına yardımcı olma okumanın etkin bir anlam kurma süreci olduğu dikkate alındığında, öğretmenlere düşen en önemli görevlerin başında gelmektedir. Bu doğrultuda yapılan bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersinde sınavlarda sormuş oldukları metne dayalı anlama sorularını çeşitli yönlerden incelemektir. Betimsel bir durum saptaması niteliğinde olan bu araştırmada veriler doküman incelemesi yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2014-2015 öğretim yılında bahar döneminde Bartın ili ve ilçelerindeki 16 ilkokulda yer alan 35 dördüncü sınıf öğretmeninin hazırladığı Türkçe dersi yazılı kağıtları oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında 169 adet metne dayalı okuduğunu anlama sorusu analiz edilmiştir. Elde edilen veriler anlama süreci boyutunda beş kategoriden oluşan (basit anlama, yeniden organize etme, çıkarımsal anlama, değerlendirme ve memnuniyet) Barett Taksonomisi ile incelenmiştir. Ayrıca anlam kurma sürecinde başvurulan cevap kaynağı (metin içi, metin dışı veya metinler arası), soru türü (yazılı yoklama veya çoktan seçmeli) ve kullanılan metin türü (öyküleyici veya bilgilendirici) açısından değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin hazırladıkları soruların önemli bir bölümünün basit anlamayı içerdiği yani metinde verilen bilgiyi hatırlamaya dönük basit bilişsel bir işlevi gerektirdiği ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte öğretmenlerin çoğunlukla öyküleyici metinleri kullandıkları, soru türü olarak yazılı yoklamaları tercih ettikleri ve hazırladıkları soruların cevap kaynağı bakımından ağırlıklı olarak metin içi anlam kurmaya dayalı olduğu tespit edilmiştir.
Anahtar sözcükler: Barett Taksonomisi, metne dayalı anlama soruları, 4. sınıf Türkçe dersi

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ ÖZETLEME BECERİLERİ

Lisans Öğrencisi Ayşe YİĞİTER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, LostsouL-35@hotmail.com

ÖZET

Okuduğunu anlamanın en önemli göstergelerinden birisi okunan metni sözlü veya yazılı olarak özetleyebilmektir. Özetleme; bir metinde, işlenen konu ve ana düşünceyi destekleyen temel yapıların özünü sözlü ve yazılı anlatabilme becerisi olarak tanımlanabilir. Özetleme, bununla birlikte, söz konusu edilen materyalden temellenmelidir. Orjinal anlamına bağlı kalması için, özet yazarı özetin; neleri içereceği, bilginin yeniden nasıl yapılandırılacak, hangi kelimelerin kullanılacağı ve en önemlisi bunun nasıl garanti edileceği konularında karar vermelidir. Özetlemenin, öğrencilere öğretimi çok önemli bir çabadır. Özetleme, öğrencinin metni anlamasına ve bununla birlikte anlamı açık olmayan, bir konunun belirgin olmasına yardım edebilir. Buna ek olarak, özetlerken ana fikirleri belirleme çabası, öğrencilerin bu fikirleri anımsamasına yardım eder. Araştırmanın amacı, sınıf öğretmenliği ana bilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının hikâye özetleme becerilerini gelişimini belirlemektir. Araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Muğla ilinde bulunan üniversitenin Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırma nitel araştırma yönteminin durum çalışması yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmada veri toplamak için hikâye türünde bir metin ve hikâyenin özetlenmesine yönelik bir açık uçlu sorudan oluşan, ölçme aracı kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler analiz edildiğinde öğretmen adaylarının hikâye türü metinleri özetleme durumları belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Hikâye, özet, sınıf öğretmeni

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ ALANINDA OKUDUĞUNU ANLAMAYA YÖNELİK LİSANSÜSTÜ TEZLERİNDE NELER OLMUŞ?

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ssidekli@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Esra ÇETİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Esractn_48@windowslive.com

ÖZET

Eğitim alanında yaşanan gelişmelere paralel olarak yapılan bilimsel araştırmaların sayısında da kayda değer bir artış görülmektedir. Yaşanan bu artış ortaya konulan çalışmaların niteliğinin değerlendirilmesi konusunu gündeme getirmektedir. Bu araştırmanın amacı, 2000-2015 yılları arasında sınıf öğretmenliği alanında yapılmış okuduğunu anlamaya yönelik lisansüstü tez araştırmalarının meta analizini yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda bazı sorulara yanıt aranmıştır. Bunlar: Türkiye'de uygulanan okuduğunu anlama stratejileri öğrencilerin okuduğunu anlamalarını nasıl etkilemiştir? Öğrencilerde okuduğunu anlamayı artırmak için hangi stratejiler kullanılmıştır? En fazla etkili olan okuduğunu anlama stratejileri nelerdir? Okuduğunu anlamada yıllara, tez türlerine, örneklemdeki öğrencilerin öğrenim düzeylerine ve uygulanan toplam öğretim sürelerine göre farklılaşma var mıdır? Bu soruları cevaplamak için YÖK Ulusal Tez Merkezinden ilgili araştırmalar taranmıştır. Ulaşılan 115 adet tez arasından özellikle dördüncü ve beşinci sınıflarda yapılan, öntest-sontest uygulanan, örneklem büyüklüğü, standart sapması, ortalamaları ve gruplar arasında karşılaştırma yapılan 24 deneysel çalışma meta-analiz için seçilmiştir. Bu araştırmaların bulguları okuduğunu anlama stratejilerinin etkililiği üzerine genel yargılara ulaşılabilmesi ve yapılacak çalışmalara yeni bir bakış açısı getirmesi bakımından önemlidir. Araştırmada verilerin analizinde Comprehensive Meta Analysis (CMA) programından yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, okuduğunu anlamada kullanılan stratejilerin okuduğunu anlamaya olan etki büyüklüğü ES=1,120 olarak belirlenmiştir. Bu değerin, Cohen's d ve Hedges's g' ye göre çok geniş düzeyde etkiye sahip olduğu görülmüştür. Çalışmalarda okuduğunu anlamada en fazla çoklu zeka kuramının ele alındığı görülmüştür. Yıllara göre ve örneklemdeki öğrencilerin öğrenim düzeylerine göre anlamlı farklılık bulunmazken tez türlerine ve uygulanan toplam öğretim sürelerine göre anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Lisansüstü tez, meta analiz, okuduğunu anlama, okuma anlama, sınıf öğretmenliği

SINIF ÖĞRETMETLERİNİN ÇOCUK KİTAPLARININ SEÇİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Metin BOZKURT, Zonguldak Ereğli Gazi İlkokulu, bozkurt_metin_67@hotmail.com

ÖZET

Öğrencilerin okuma alışkanlığını kazanmasında nitelikli kitapları seçmesi önemlidir. Bazen öğrenciler kendileri de iyi kitap seçemezler. Öğrencilerin kitap okumayı sevmeleri, okuduklarını anlamaları, bunlar üzerinde düşünmeleri, eleştirmeleri, dil ve zihinsel becerilerini geliştirmeleri, analiz, sentez ve değerlendirme yapabilmeleri için kitaplar iyi seçilmelidir. Öğrencilerin nitelikli kitapları seçmesinde ve bu kitaplarla tanıştırılmasında ise sınıf öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. Öğrencilerine kitap seçiminde, okuma alışkanlığı kazandırmada ve her anlamda model olacak, onu şekillendirecek kişi ise sınıf öğretmenidir. Bu açıdan sınıf öğretmenlerinin öğrencileri için nitelikli çocuk kitaplarının seçiminde nelere dikkat ettiğine ilişkin görüşleri önem arz etmektedir. Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının seçimine yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Araştırma tarama niteliğinde, betimsel bir çalışmadır. Sınıf öğretmenlerin çocuk kitaplarının seçimine yönelik görüşlerine ilişkin veriler toplanarak frekans ve yüzdelerle açıklanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Zonguldak İli Ereğli İlçe merkezindeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Anket formunun birinci bölümünde kişisel bilgilerle ilgili sorular ve ikinci bölümde sınıf öğretmenlerinin kitap seçimiyle görüşlerinin sorulduğu soruların yer almaktadır. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, eleştirel ve yaratıcı düşünme, iletişim, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik ve karar verme gibi temel becerilere yer verilmiştir. Öğrencilerin okuması için seçilecek nitelikli çocuk kitaplarının bu becerileri geliştirecek nitelikte olmasına dikkat edilmelidir. Bunun içinde sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının seçimi konusundaki görüşleri doğrultusunda sınıf

öğretmenlerine hizmet içi eğitim desteği sağlanabilir. Sınıf öğretmenlerinin bu konudaki bilgi birikimlerinin yenilenmesi ve geliştirilmesi öğrencilerin nitelikli kitaplarla tanıştırılması bakımından önemlidir. Araştırmanın analiz kısmı devam ettiğinden bulgular ve sonuç kısmı araştırma tamamlandıktan sonra geliştirilecektir.

Anahtar sözcükler: Çocuk edebiyatı, çocuk kitapları, sınıf öğretmeni

SON DÖNEM TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMLARI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

Yrd. Doç. Dr. Arif ÇERÇİ, Gaziantep Üniversitesi, arifcerci@gantep.edu.tr
Yüksek Lisans Öğrencisi Zübeyde ERKMEN, Gaziantep Üniversitesi, zubeydeerkmn@gmail.com

ÖZET

Toplum hayatında meydana gelen değişikliklerden etkilenen birçok unsur vardır. Bunların başında "eğitim ve öğretim" süreci gelmektedir. Nitelikli bireyler yetiştirmek için eğitim ve öğretim alanında doğru stratejilerin belirlenmesi gerekir. Belirlenen stratejilerin hayata geçirileceği en önemli yer okuldur. Okullarda verilen eğitim, ülkemizin millî ve uluslararası hedeflerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir yere sahiptir. Öğretim programları ise belirlenen hedeflere ulaşmada yol gösterici niteliktedir. Geçmişten bugüne Türkçe eğitimi alanında önemli çalışmalar yapılmış, daha nitelikli bir öğretim için farklı öğretim programları hazırlanmıştır. Bu çalışmada, Türkçe öğretimi sürecinin iskeleti olarak nitelenebilecek Türkçe öğretim programlarından 2005 ve şu an pilot okullarda uygulanan 2015 (taslak) Türkçe Öğretim Programlarının karşılaştırmalı olarak betimlenmesi amaçlanmaktadır. Doküman incelemesi yöntemiyle yürütülen çalışmada ilkin geçmişten günümüze Türkçe öğretim programları incelenmiştir. Ardından söz konusu iki program genel amaçlar, öğrenme alanları, metin türleri, temalar, ölçme ve değerlendirme, kazanımlar başlıkları altında karşılaştırılarak betimlenmiştir. Bu çalışma sonucunda 2005 Türkçe Öğretim Programı ile 2015 (taslak) Türkçe Öğretim Programının yapı, genel amaçlar, kazanımlar, öğrenme alanları, metin türleri, temalar, ölçme ve değerlendirme yönünden farklılar gösterdiği belirlenmiştir. Bunlardan yapı özelliklerine ilişkin olarak 2015 programında etkinlikler, ara disiplinler ve Atatürkçülük konularının 2005 programına göre daha yüzeysel ele alındığı; genel amaçların günümüz gelişmeleri dikkate alınarak güncellendiği; öğrenme alanlarının farklı şekilde tasnif edildiği; metin türlerinin daha ayrıntılı olarak verildiği; temaların metin türleriyle birlikte alındığı; ölçme değerlendirmenin 2015 programında etkinliklerin bir parçası olarak ele alındığı; kazanımların ise sınıf seviyelerine göre ayrı ayrı ele alındığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Etkinlikler, kazanımlar, öğrenme alanları, öğrenme ve öğretme yaklaşımları, ölçme ve değerlendirme

SÖZLÜKLER ÖĞRENCİLERE NE KADAR YARDIMCI OLUYOR?

Doç. Dr. Mustafa YILDIZ, Gazi Üniversitesi, mustafa@gazi.edu.tr
Arş. Gör. Sümeyra CEYHAN, Gazi Üniversitesi, sumeyraceyhan@gmail.com
Arş. Gör. Elif Büşra UZUN, Gazi Üniversitesi, e.busra.erz@gmail.com

ÖZET

Kelimeler düşüncenin sınırlarını oluşturan temel yapı taşlarıdır. Bir insan ne kadar çok kelime bilirse ve bu kelimeler arasında ne kadar çok anlamlı ilişkiler oluşturabilirse düşünce dünyası da o oranda genişler. Bunun yanında kelimeler metin türlerine göre ağırlığı değişmekle birlikte okuduğunu anlama sürecini etkileyen en güçlü değişkendir. Bu öneminden dolayıdır ki Türkçe öğretiminde kelime hazinesinin geliştirilmesine özel bir önem verilmektedir. Türkçe dersi öğrenme ve öğretme sürecinde kelime hazinesinin geliştirilmesine yönelik etkinlikler bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi de anlamı bilinmeyen kelimelerle çalışma sürecidir. Bu süreçte öğrencinin temel başvuru kaynağı sözlüklerdir. Bu çalışmanın amacı kelimenin anlamını öğrenme sürecinde sözlüklerin öğrencilere ne kadar etkili rehberlik yapabildiğini anlamaya çalışmaktır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseninde yapılandırılmıştır. Durum çalışmaları olayı, durumu, kişiyi, süreci vb. kendi doğal bağlamından derinlemesine inceleyerek anlama çabasına kaynaklık eden çerçevelerdir. Durum çalışmalarında birden çok veri toplama yöntemi kullanılarak incelenen durum derinlemesine betimlenmeye çalışılır. Bu çalışmada incelenen durumu ortaya çıkarabilmek için araştırma süreci önce doküman incelemesi ardından görüşmeler şeklinde aşamalandırılmıştır. Doküman incelemesi aşamasında ilkokul 2, 3 ve 4. sınıf Türkçe dersi kitaplarının "Değerlerimiz" temasındaki metinlerinde geçen anlamı bilinmeyen kelimeler belirlenmiştir. Bir tanesi Türk Dil Kurumu tarafından diğerleri farklı yayınevleri tarafından ilkokullar için hazırlanmış dört adet sözlükte bu kelimelerin anlamlarına ilişkin açıklamalar incelenmiş ve yazılmıştır. Sözlüklerde verilen anlamların ne kadar açıklayıcı olduğunun belirlenmesinde kullanılmak üzere araştırmacılar tarafından bir kontrol listesi oluşturulmuştur. Bu aşamanın ardından görüşme süreçleri başlayacaktır. Görüşme sürecinin başlangıcında her sınıf seviyesi için dört öğretmen ve dört öğrenci belirlenecektir. Öğretmen ve öğrencilerden kelimelerin sözlükte verilen karşılıklarının açıklayıcı olup olmadığını incelemeleri ve hazırlanan kontrol listesinde kendilerine uygun bir şekilde işaretlemeleri istenecektir. Belirlenen öğretmen ve öğrencilerle ayrı ayrı odak grup görüşmesi yapılacaktır. Görüşmelerin odak noktasını kelimenin anlamına ulaşma sürecinde sözlüğün nasıl kullanıldığı, yeterli olup olmadığı, bu konuda yaşanan sorunlar ve bu sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerileri oluşturacaktır. Ulaşılan sonuçlar literatür destekli tartışılarak sunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Kelime öğretimi, sözlük, Türkçe öğretimi

TEMALARIN ÖĞRETİMİNDE ŞİİR DİLİNDEN YARARLANMA: ÂŞIK VEYSEL ÖRNEĞİ

Öğretmen Yıldız YENEN AVCI, Hacı Celal Oto Ortaokulu, y_yenen@hotmail.com

ÖZET

İster ölçülü ister serbest olsun, tek dizeden veya sayfalar dolusu bölümlerden oluşsun kaynağını duyguların gücünden alan ve kendini özgü bir söyleyişi ile insanı ilgilendiren hemen her konuda yazılabilen şiir; hem edebî zevkin oluşmasına yardımcı olan bir yazı türü; hem de bireyin olumlu davranış kazanmasında etkili olan bir eğitim aracıdır. Nitekim şiirin Türkçe Öğretim Programı'nda zorunlu türler arasında gösterilmiş olması bu savın doğruluğunu destekler niteliktedir. Tematik anlayışın

benimsendiği ve konuların bu temalara uygunluğunun dikkate alındığı Türkçe Öğretim Programı'nda (2006) toplam on dört tema (Sevgi, Milli Kültür, Toplum Hayatı, Okuma Kültürü, İletişim, Hak ve Özgürlükler, Kişisel Gelişim, Bilim ve Teknoloji, Alışkanlıklar, Zaman ve Mekân, Duygular, Doğa ve Evren, Güzel Sanatlar, Kavram ve Çağrışımlar) ve bu temalar altında sıralanmış olan 118 alt tema bulunmaktadır. Bu çalışmada Âşık Veysel'in şiirleri Türkçe Öğretim Programı'nda belirtilen tema ve alt temalar çerçevesinde incelenmiştir. Sazıyla, sözüyle geniş kitlelere ulaşmayı başarmış şair ve ozanlarımızdan olan, yaşadığı dönemde ve ölümünden sonra şiirleri dillerden düşmeyen, hatta bir kısmı ders kitaplarına alınmış olan Âşık Veysel'in şiirleri çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Veriler, Doğan Kaya tarafından hazırlanan "Âşık Veysel" (2011) isimli eserden hareketle elde edilmiştir. Araştırma sonucunda; Âşık Veysel'in şiirlerinin Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan tema ve alt temaları destekleyecek, şiir eğitimine ve sevgisine katkıda bulunacak bir nitelik taşıdığı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Âşık Veysel, şiirler, tema ve alt temalar., Türkçe Öğretim Programı

TÜRKÇE DERS KİTABI OKUMA METİNLERİNİN "TÜRKÇEYİ OKULDA ÖĞRENEN ÇOCUKLAR"IN SÖZ VARLIKLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Demet SANCI UZUN, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, demet.sanciuzun@erdogan.edu.tr
Öğretmen Alper PİRCİOĞLU, Elmacı Nejat Uygur İlkokulu, alperpircioglu@gmail.com

ÖZET

Dil edinme sürecinin önemli bir bölümü 5/6. yaşlara kadar gerçekleşir, bundan sonra başlayan okul çağında ise hem dil gelişimi hız kazanır hem de daha önceki öğrenmeler kullanılmaya başlanır. Temel dil becerilerinin bireylere kazandırılması amaçlanan Türkçe eğitiminde bazı ön koşul öğrenmelere ihtiyaç vardır. Bunlardan bir tanesi de sözcük bilgisidir. Akyol (1997)'a göre anlamanın gelişmesi kelime hazinesi ile alakalıdır. Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-5. Sınıflar) ön bilgilerin kelime tanımanın olmazsa olmaz unsuru olduğunu belirtir. Eğer anlama sürecinde kelimeler yanlış tanınırsa cümleler, paragraflar ve nihayetinde bütün bir metin yanlış anlaşılmış olacaktır. Bu sebeplerle kelime tanıma çalışmalarına gerekli önem verilmeli ve öğrencilerin sözcük varlıkları geliştirilmelidir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2005: 16). Sözcük öğretiminde bireyin içinde bulunduğu yaş, eğitim ve gelişim düzeyi önem taşımaktadır. Türkçe dersinin en önemli aracı olan ders kitapları hazırlanırken de ders kitapları incelenirken de öğrencilerin dil gelişimine uygun olarak sözcüklerin somut-soyut, yalın-karmaşık, az kullanılır-çok kullanılır olma durumlarına dikkat edilir. Çalışmada ise Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinin "Türkçeyi okulda öğrenen çocuklar"ın söz varlığı açısından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Tarama modelinde yapılan çalışmanın verileri 2015-2016 eğitim öğretim yılında Van'ın Çatak ilçesinin Elmacı köyündeki bir ilkokulda öğrenimlerine devam 4. Sınıf öğrencilerinden ve Türkçe ders kitabından elde edilecektir. Doküman analizi yöntemiyle verileri toplanan çalışmanın içerik analizleri devam etmektedir.

Anahtar sözcükler: Anlama, söz varlığı, Türkçe kitabı, Türkçe öğretimi, Türkçeyi okulda öğrenen çocuklar

TÜRKÇE DERS KİTAPLARI METİNLER ARASI OKUMAYA UYGUN MUDUR?

Arş. Gör. Bahar DOĞAN, İnönü Üniversitesi, bahar.dogan@inonu.edu.tr

ÖZET

Öğrencilerin zihinsel becerilerini geliştirme, iletişim kurma, duygu ve düşüncelerini ifade etme, bilgi edinme ve öğrenmelerinde dilin önemli bir yeri bulunduğunu belirten Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (1-5. Sınıflar) (2009) onların küçük yaşlardan itibaren dil ve zihinsel becerilerinin geliştirilmesi gerektiğinden söz etmektedir. Bu nedenle hazırlanan programlarda Türkçe öğretimine ilişkin dil ve zihinsel becerileri de geliştirmeyi sağlayabilecek temel beceriler belirlenmiştir. Söz konusu temel becerilerden biri metinler arası okuma becerisidir. Metinler arası okumanın özü metinlerdeki düşünceler ve fikirler arasında ilişkiler kurarak yeni anlamlar üretmektir (Akyol, 2010). Eğitim araştırmalarında metinler arası ya da metinler arasılık (intertextuality) kavramının kullanımı 1970'lerin sonuna doğru başlar (Lemke, 2004). Ancak metinler arası okuma, ülkemiz açısından okuma ve öğretimi alanında yeni sayılabilecek bir kavramdır (Akyol, 2010). Türkiye'de ilk kez Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (1-5. sınıflar) temel beceriler ile 4. ve. 5. sınıf kazanımlarında bu kavramdan söz edilmiştir (2009). Türkiye'de metne dayalı dil öğretimi yapıldığı için metinler arası okuma becerisi Türkçe dersinde oldukça önemlidir. Çünkü metne dayalı dil öğretiminde bir metnin diğer metinlerle ilişkili olarak okunması, sorgulama; eleştirel, analitik düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerini kullanmayı da gerektirir (Çeçen ve Doğan, 2014). Ancak metinler arası okuma yapılabilmesi için ders kitaplarında yer alan metinlerin de bunu uygun olması gerekir. Bu nedenle bu araştırmada 4. ve 5. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin, metinler arası okumaya uygunluğunun incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 2015-2016 eğitim öğretim yılında MEB tarafından onaylanan 4. ve 5. sınıf Türkçe dersi öğretmen kitaplarında farklı temalarda yer alan okuma ve dinleme metinlerinden öyküleyici, bilgilendirici ve şiir türlerinde seçkisiz yöntemle seçilen örnek metinler, metinler arası ilişkileri sağlayan yazarlar arası, eserler arası, türler arası, açık ve örtük göndermeler (Coşkun Ögeyik, 2008) bakımından betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenecektir. Elde edilen bulgular ışığında araştırma sonuçları raporlaştırlacaktır.

Anahtar sözcükler: Dinleme metni, okuma metni, Türkçe dersi öğretmen kitabı, metinler arası okuma

TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ TEMEL DEĞERLERİN KARŞILAŞTIRILMASI

Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAŞ, Muğla Sitki Koçman Üniversitesi, nilgunacik@gmail.com
Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, vlkn20@yahoo.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Tuğba ŞAHİN, tubasahin.48@hotmail.com

ÖZET

Değerler eğitimi, evrensel, milli, kültürel alanlara uygun duyarlılık geliştirmeyi, bunları içselleştirmeyi ve kalıcı hale getirmeyi amaçlar. En önemli değerler evrensel, milli, kültürel değerlerdir. Sevgi, cesaret, dostluk, yardımlaşma, temizlik, saygı,

doğruluk, hoşgörü, nezaket, dürüstlük gibi her toplumda önem verilen değerler evrensel değerlerdir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü değerler eğitimini, çocukların ve gençlerin pozitif değerleri keşfedip geliştirmeleri için kendi potansiyellerine göre ilerlemeleri yönünde yürütülen eğitim öğretim gayretleri olarak tanımlamaktadır. Değerlerin, tutum ve davranışları belirleme, biçimlendirme ve yönlendirmede önemli bir rolü vardır. Değerler toplumlar için önemlidir, değerlere uygun davranan insanlar eleştiri almazlar. Değerler günlük yaşantıda davranışlarımıza rehberlik ederler. Toplumdaki yaşantımızın temel yapısını oluşturan milli, manevi, sosyal, ahlaki ve kültürel değerlerimizden yardımlaşma, dürüstlük, özgüven, sorumluluk, sevgi, hoşgörü, barış, saygı gibi temel değerlerin gelecek kuşaklara kazandırılması son derece önemlidir. Değerlerin eğitim-öğretim programları doğrultusunda hazırlanan ders kitapları aracılığıyla öğretilmesi, eğitim öğretimde öncelikli düşünülmesi gereken konulardandır. Eğitimin, toplumsal yaşam içinde evrensel, milli ve kültürel değerler sistemini bireylere iletme noktasında önemli rolü bulunmaktadır. Eğitimin en önemli hedeflerinden biri temel değerleri davranış haline getiren bireyler yetiştirmektir. Evrensel değerlere uygun yapılandırılmış değerler eğitimi programları çerçevesinde hazırlanmış Türkçe ders kitaplarının hazırlanması gereklidir. Bu çerçevede özel yayın ve Milli Eğitim yayını Türkçe ders kitapları, temel değerlere yer vermeleri bakımından karşılaştırıp, durum değerlendirmesi yapılarak önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar sözcükler: Karşılaştırma, temel değerler, Türkçe ders kitapları

TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ OKUNABİLİRLİĞİ

Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAŞ, Muğla Sitki Koçman Üniversitesi, nilgunacik@gmail.com
Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, vlkn20@yahoo.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Irmak KARACA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, irmkaracaa@gmail.com

ÖZET

Okuma becerisi edinme, bireyin günlük hayatta ve okul yaşamında önemli bir yere sahiptir. Öğrencilere okuma becerisi edindirmede, okuma sürecinde kullanılacak metinlerin seçimi konusu güncelliğini korumaktadır. Ders kitabına konulmak üzere metinlerin seçiminde dikkat edilmesi gereken ölçütlerden biri okunabilirliktir. Bu konuda pek çok araştırmacı tarafından okunabilirlik formülleri bulunmuş, geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Göğüş (1978), okuma öğretiminde okunabilirliğin çok önemli bir nitelik olduğunu, çocukların ve gençlerin her yazıyı okuyamadıklarını, okusalar dahi ondan beklenen amaçlara ulaşamadıklarını belirtmektedir. George Klare (1963)'e göre okunabilirlik, yazma stilinden dolayı, anlama ve kavramanın kolaylığıdır. Bu tanım biçim, yapı özellikleri ve içerik gibi faktörlerden çok, yazma biçimi üzerine odaklanır (Dubay, 2004: 3). Klare okunabilirlik kavramını okunaklık, anlaşılabilirlik ve okunabilirlik başlıkları altında üç anlamda kullanmaktadır. Metinlerin okunabilirliğinin ölçülmesinde bugüne dek pek çok değişken kullanılmıştır. Bunlardan en sık kullanılan değişkenler (sözcük olarak) ortalama tümce uzunluğu ve (hece olarak) ortalama sözcük uzunluğudur (Ateşman, 1997:72). Bunların dışında, sözcük sıklık listesi içinde yer alan veya almayan sözcük sayısı ve tekrarlanan sözcük gövde oranı da formüllerin geliştirilmesinde çoğunlukla temel alınan değişkenler arasındadır. Okunabilirlik formülleri, metnin gözlenebilen dil özelliklerinden hareketle metinleri okuma kolaylıklarına veya zorluklarına göre aşamalı olarak sınıflandırma amaçlı düzenlenmektedirler. Metinde yer alan dil değişken sayılarının formülde yerine konularak yapılan işlem sonucunda metnin okunabilirlik puanı tespit edilebilmektedir. Buradan hareketle Milli Eğitim Bakanlığı yayını 8.sınıf Türkçe ders kitabı ve çeşitli illerde okutulmakta olan özel yayın 8.sınıf Türkçe ders kitabının metinleri, okunabilirlik formülleri ile okunabilirlik puanları hesaplanarak iki kitap birbiriyle karşılaştırılacaktır.

Anahtar sözcükler: Karşılaştırma, okunabilirlik, Türkçe dersi

TÜRKÇE DERSİNDE OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE OTANTİK MATERYALLERİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Şerife Dilek BELET BOYACI, Anadolu Üniversitesi, sdbelet@anadolu.edu.tr
Arş. Gör. Mediha GÜNER, Anadolu Üniversitesi, gunermediha@gmail.com

ÖZET

Ülkemizde ilkokul çağından itibaren öğrencilere anadili eğitimi ve doğal olarak bu eğitimle birlikte okuma becerisinin eğitimi verilmektedir. Ancak uluslararası standartlarda okuduğunu anlama düzeyini belirlemek için yapılan 2001 PIRLS (Uluslararası okuma becerilerinde gelişim projesi), 2003, 2009 ve 2012 PISA araştırmalarının verileri, ilköğretim ve orta öğretim sonunda girilen sınavlarda sıfır ve yetersiz puan alan öğrenci sayısının çokluğu ana dili eğitiminde ve okuma eğitiminde, okuma anlama becerilerinin geliştirilmesinde sorunlar olduğunu göstermektedir. Hâlbuki okuma ve anlama becerileri öğrencilerin yaşam boyu kullanacakları becerilerin başında gelmektedir. İyi okuyamayan, okuduğunu anlayamayan öğrenci onun için gerekli olan bilgileri öğrenemeyecek, doğal olarak zihinsel olarak gelişemeyecek ve hem kişisel yaşamında hem okul yaşamında başarılı olamayacaktır. Bu durum ilkokulun başından itibaren öğrencilerin okuma ve anlama becerilerini geliştirmeye önem vermeyi gerekmektedir (Sidekli, 2005). Bu sorunların çözümü için alternatif bir yaklaşım 2005 yılından bu yana Türkçe programında uygulanmaya başlanan yapılandırmacı yaklaşımının kaynaklık ettiği, hem öğrencinin etkinliğine hem de öğrenmelerin gerçek dünya ile paralelliğine dayanan otantik öğrenme yaklaşımıdır (Koçyiğit, 2011). Öğretmene dışarıdaki dünyayı sınıf içine getirme, bu sayede öğrenciye dış dünya ile bağlantı kurabilme olanağı sunan otantik öğrenme, otantik görevlerle başlayıp, otantik etkinlikler ve otantik değerlendirmelerle devam eden bir süreçtir. Otantik öğrenmenin temelini karmaşık ve gerçek yaşamla ilişkili olan otantik görevler ve bu görevlerin gerçekleştirilmesini sağlayan otantik materyaller oluşturmaktadır. Nunan (1988) otantik materyalleri dil öğretme dışında bir amaçla üretilmiş materyaller olarak tanımlamış; bu materyallere örnek olarak ise video klipler, televizyon, radyo veya videolardan alınan diyaloglar, gazeteler, işaretler, harita ve grafikler, fotoğraf ve resimler, tarifeler ve listeler gibi materyalleri göstermiştir. Anadili öğretimi sürecinde çocuğun içinde yaşadığı hayat şartlarının ve deneyimlerinin yer alması ve yaşamda karşılaşabilecekleri her türlü konunun dikkate alınması gerekliliği bu araştırmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amacı, okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesinde otantik materyallerin etkisinin incelenmesidir. Nicel araştırma olarak tasarlanan bu araştırmada yarı deneysel yöntem kullanılmış; denel işlem, ön-test son-test kontrol gruplu desene uygun olarak yapılmıştır. Araştırmada ön-test ve son-test olarak okuduğunu anlama testi

kullanılmıştır. Bu araştırmaya, 2014-2015 öğretim yılı güz döneminde Eskişehir il merkezinde yer alan bir devlet okuluna devam eden ve biri deney biri kontrol grubu olarak belirlenen iki sınıftan toplam 43 öğrenci katılmıştır. Verilerin analizinde veri dağılımının normal olduğu göz önüne alınarak parametrik testlerden ilişkisiz örneklemler için t testinden yararlanılmıştır. Analiz sonuçları, deney grubunda bulunan öğrencilerin okuduğunu anlama puanlarının kontrol grubundaki öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksek olduğunu göstermiştir.

Anahtar sözcükler: Okuduğunu anlama, otantik materyal, otantik öğrenme, Türkçe öğretimi

TÜRKÇE DERSLERİ VE DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAŞ, Muğla Sitki Koçman Üniversitesi, nilgunacik@gmail.com
Öğretmen Hasan UYGUNOL, Muğla Türdü 100.yıl İlkokulu, nilgunacik@yahoo.com

ÖZET

Düşünme her bireyin yaptığı bir beyin faaliyetidir. Düşünceyi geliştirmek için tanımlama, örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme gibi çeşitli yollar geliştirilmiştir. Bir metinde ileriye sürülen görüş ve düşüncenin inandırıcılığını sağlamak amacıyla yazar çeşitli yollara başvurur. Düşünceyi geliştirme yolları, daha çok açıklayıcı ve tartışmacı anlatım tekniklerinin içinde kullanılır. Düşünceyi geliştirmek için başvurulan yöntemler şunlardır: TANIMLAMA: Bir kavrama ya da olayın belirgin özellikleriyle tanıtılmasına tanımlama denir. Tanım kısaca "nedir" sorusuna verilen cevaptır. Sözü edilen kavram ya da varlığın ne olduğunun açıklanmasıdır. Daha çok açıklama ve tartışma tekniklerinde kullanılan bu yolla tanımlanan şeyin okurun zihninde daha kolay belirmesi amaçlanır. ÖRNEKLENDİRME: İleriye sürülen soyut düşüncenin somutlaştırılması yöntemidir. Söylenmek istenilenin okuyucunun kafasında canlandırılmasını sağlayan bir yöntemdir. Sözü edilen bir düşüncenin zihinlerde somut hale getirilebilmesi için başvurulan bir düşünceyi geliştirme yoludur. Yerinde verilen bir örnek bazen söylenecek birçok sözden daha etkili ve kalıcı olabilir. KARŞILAŞTIRMA: Karşılaştırmada iki varlık, iki kavram ya da iki şey arasındaki benzerlik ve karşıtlıklardan yararlanma söz konusudur. Benzerliklerin ya da karşıtlıkların ortaya konması karşılaştırma ile olur. Birden fazla varlık ya da kavramın aralarındaki benzerlerini ya da farklarını ortaya koymak için başvurulan anlatım yoludur. Bunda amaç kavramın başka kavramlardan farklı yönlerini ortaya koymak, böylece onun belirgin özelliklerinin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktır. Ya da ortak yönler söylenerek bu özelliklerin daha iyi belirmesi amaçlanır. TANIK GÖSTERME (ALINTI YAPMA): Anlatılmak istenilen düşüncenin başkalarının görüşlerinden, sözlerinden yararlanarak açıklanması yoludur. Başkalarının aynı konuda söylediği sözler yazı içerisinde alıntı olarak gösterilir. Tanık olarak düşüncesine başvurulan kişinin, konusunda uzman güvenilir olması gerekir. Yazar, okuru kendi düşüncelerinin doğruluğuna inandırmak için sözünü ettiği konuda söz sahibi olan birisinin sözünü yazısına alabilir. Bu yöntemler ışığında Türkçe ders kitaplarının düşünmeyi geliştirme yollarına katkısı incelenecek örnekler verilecektir.

Anahtar sözcükler: Düşünme, Türkçe ders kitapları, yöntem

TÜRKÇE DERSLERİNDE KELİME ÇAĞRIŞIMLARININ ÖĞRENCİLERİN KİŞİLİK YAPISIYLA İLİNTİSİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Necmi AYTAN, Süleyman Demirel Üniversitesi, necmiaytan@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ortaokul Türkçe derslerindeki öğrencilerin kelime çağrışımlarıyla karakterlerinin incelenmesidir. Çalışmanın katılımcılarını 38'i kız, 26'sı erkek toplam 64 tane yedinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Görüşme yöntemiyle yapılan bu çalışmada, katılımcılara Galton, Wundt ve Jung tarafından geliştirilen projektif testler grubundan "Kelime Çağrışım Testi" uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) Türkçe ders kitaplarındaki metinler örnek alınarak uzman görüşü doğrultusunda iki sayfalık iki tane kurmaca metin oluşturulmuş ve yüz yüze öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yöntemi, soru sorma ve cevaplar alma şeklinde uygulandığı için yaygın olarak yüz yüze olanı tercih edilmektedir. Nitel araştırmalarda bu yöntem karşıdaki bireyi anlamada kullanılan en güçlü yöntemlerdendir. Uygulama sürecinde, 64 öğrenciye araştırmacı tarafından seçilen iki metin okutulmuştur. Öğrencilere, ilgilerini çeken kelimelerin altlarını çizmeleri söylenmiştir. Daha sonra öğrencilerden, okutulan metinler toplanmış ve araştırmacıyla birlikte iki uzman tarafından öğrencilerin altlarını çizdikleri kelimeler elenmiştir. Bu eleme sonucunda altı çizili kelimelerden 16 ortak kelime tespit edilmiştir. Sonraki süreçte araştırmacı, seçilen kelimeleri rastgele kutuya atmış ve seçilen kelimeleri öğrencilerin kutudan çekmelerini istemiştir. "Kelime Çağrışım Testi" uygulama sürecinde öğrencinin çektiği sözcüğü açması ve aklına gelen ilk kelimeyi söylemesi istenmiştir. Bu aşamada, öğrencinin kelimeye verdiği tepki ve süresi, beden dili ve ruhsal durumu, aynı zamanda da öğrencinin verdiği cevaplar ile norm grubun verdiği cevaplar karşılaştırılmış ve araştırmacı tarafından çağrışım sıklığı analiz edilmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin seçilen 16 kelimeye verdikleri cevaplar incelendiğinde, günlük yaşantıların; korkular ve hayallere, aile yaşantısına ve gelecek endişesine göre öğrencilerin karakter ve kişilikleri üzerinde daha ağır bastığı anlaşılmıştır. Günlük yaşantılarda ise öğrencilere soyuttan ziyade somut kelimelerden en çok televizyon, internet, anne ve baba kavramlarının yön verdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Çağrışım, görüşme, karakter, kelime

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MİZAHA YÖNELİK ALGILARININ BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Sedat MADEN, Giresun Üniversitesi, sedd52@gmail.com
Arş. Gör. Dr. Müzeyyen ALTUNBAY, Giresun Üniversitesi, altun.bay@hotmail.com
Okutman Aslı MADEN, Giresun Üniversitesi, asmaden25@gmail.com

ÖZET

Arapçadan dilimize geçen mizah sözcüğü farklı sözlüklerde gülme, şaka, latife, nüktedanlık, eğlenceli gibi anlamlara gelse de mizah, kendi içinde bu anlamlardan daha fazlasını taşır. Sadece gülme/güldürme ile tanımlanamayacak olan mizahın temel

işlevi belli bir olay ya da durum üzerinde insanın düşünmesini ve anlatılanların sorgulanmasını sağlamaktır. Bir bakıma gerçeklerin sıra dışı bir üslupla anlatılmasıdır. Bu nedenle keskin bir zekâyı gerektirir. Başlı başına bir tür olmayan mizah, edebiyatta bir üslup biçimidir, anlatım tarzıdır. Birçok edebî tür içinde mizaha yer verildiği görülmektedir. Söz gelimi romandan öyküye, tiyatro oyunundan söyleşiye kadar birçok türde mizahın anlatım gücünden ve söyleyiş ustalığından yararlanılır. Edebiyatın yanı sıra eğitimde mizahın kullanımının kişiye iletişim becerisi açısından fayda sağlayacağı bilinmektedir. Aynı zamanda derse yönelik var olan tutumun değişmesinde de mizahın kullanımı önem taşır. Türkçe eğitiminde mizahın ve mizahi ögelerin kullanımının motivasyonu sağlama, etkili sunum yapma, öğretmen-öğrenci arasında olumlu bir iletişim geliştirme, empati kurma, duyarlılık geliştirme vb. açılardan katkısı vardır. Bu çalışmada, Türkçe öğretmeni adayların mizaha yönelik algılarının belirlenmesi ve derslerde mizahi ögelerden yararlanma konusundaki görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Nitel bir çalışma olan bu araştırmada öğretmen adaylarının görüşlerinin tespit edilebilmesi amacıyla anket geliştirilecek ve uygulanacaktır. Çalışmanın örneklemini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Giresun Üniversitesi Hüseyin Hüsnü Tekışık Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde eğitim gören Türkçe öğretmen adayları oluşturmaktadır. Elde edilecek sonuçlar bulgular kısmında gösterilip alanyazındaki benzer araştırma sonuçları ile karşılaştırılacaktır.
Anahtar sözcükler: Algı, mizah, Türkçe eğitimi, Türkçe öğretmeni adayı

ÜÇÜNCÜ VE DÖRDÜNCÜ SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERDE SÖZ DİZİMİ

Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, vcoskun@mu.edu.tr
Arş. Gör. Zeynep Ezgi ERDEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ezgierdemir@mu.edu.tr
Arş. Gör. Perihan Gülce ÖZKAYA, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, gozkaya@mu.edu.tr

ÖZET

Ders kitabı, programda yer alan hedeflere yönelik konuların işlendiği; öğrencilere bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırılmasını hedefleyen temel bir kaynaktır. Dil öğretimi ve ana dili sevgisinin kazandırılmasında da en çok kullanılan kaynağın ders kitabı olduğu söylenilebilir. Türkçe ders kitaplarında yer alan metinler; öğrencide estetik duygular uyandırmak, öğrencilere ana dilini sevdirmek ve dil bilinci kazandırmak, dile ait kuralları benimsetmek ve bu kuralların kalıcı bir şekilde uygulanmasına yardımcı olmak, bilgi ve duygu bakımından öğrenciyi geliştirmek, ait oldukları kültüre ve değerlere karşı ilgi uyandırmak, çeşitli mesajlar vererek onları eğitmek hususlarında büyük bir önem arz etmektedir; çünkü Türkçe derslerinde, metinlerden hareket ederek temel dil becerileri (okuma, yazma, konuşma, dinleme) kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, iki farklı yayın evi (Özgün Matbaa , Engin Yayıncılık) tarafından hazırlanan ve Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu tarafından tavsiye edilen, ilköğretim 3. ve 4. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki altı ortak temaya (Birey ve Toplum, Atatürk, Dünya'mız ve Uzay, Sağlık ve Çevre, Değerlerimiz, Güzel Ülkem Türkiye) ait metinleri, söz dizimi bakımından incelemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ile yapılacak olan bu çalışmada, 3. ve 4. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde bulunan anlamlı birimler tespit edilecek; elde edilen veriler nitelik ve nicelik yönlerinden karşılaştırılacaktır.
Anahtar sözcükler: Anlamlı birim, sentaks, Türkçe ders kitapları, Türkçe eğitimi

ÜSTBİLİŞSEL BECERİ ODAKLI YAZMA SÜREÇLERİNİN DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HİKÂYE YAZMA BECERİSİNE ETKİSİ*

Arş. Gör. Bengisu KAYA, Bülent Ecevit Üniversitesi, bengisu.kaya@beun.edu.tr
Doç. Dr. Seyit ATEŞ, Gazi Üniversitesi, seyitates@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, üstbilişsel beceri odaklı süreç temelli yazma yaklaşımının ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin hikâye yazma becerilerini ne derecede geliştirdiğini, uygulama süresince öğrencilerin ürünlerinde ve yazma performanslarında nasıl bir değişim olduğunu ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Zonguldak ili Ereğli ilçesindeki bir devlet okulunda dördüncü sınıfta okuyan toplam 64 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nicel ve nitel araştırma yöntemlerinden oluşan karma yöntem kullanılmıştır. Deneysel çalışma ve içeriğindeki kontrol gruplu öntest-sontest deney deseni ile aynı zaman diliminde gözlem ve görüşmeler yoluyla nitel veriler toplandığı için bu araştırmanın yöntemi "eş zamanlı karma yöntem"dir. Nicel veri analizi için, Hikâye Yazma Değerlendirme formu aracılığıyla elde edilen veriler, SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Nitel veri analizi için, araştırma soruları ve sürece dayalı yazma unsurları dikkate alınarak betimsel analiz tekniklerinden faydalanılmıştır. Araştırmanın uygulama sürecinde, deney grubunda üstbilişsel beceri odaklı süreç temelli yazma çalışmaları, kontrol grubunda ise Türkçe Öğretim Programı'na göre yazma çalışmaları yapılmıştır. Çalışma, deney grubunda sekiz hafta boyunca toplam yirmi sekiz ders saatinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca uygulama öncesinde ve sonrasında deney grubu ve kontrol grubu öğrencileriyle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde öğrencilerin hikâye yazma ve yazma süreçlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi, yazma süreçlerinde üstbilişsel becerilerini ne derecede kullandıklarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın nicel bulguları incelendiğinde; deney grubunun öntest ve sontest toplam puan ortalamaları arasındaki farkın manidar olduğu görülmektedir. Buna göre deney grubuna verilen yazma eğitiminin öğrencilerin genel anlamda hikâye yazma becerilerini geliştirdiği söylenebilir. Kontrol grubu öğrencilerinin öntest ve sontest toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Buna göre kontrol grubu öğrencilerinin sekiz haftalık süreçte hikâye yazma becerilerinde bir gelişme olmuştur. Sontest sonuçlarına göre deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu durum, deney grubu öğrencilerinin hikâye yazma becerilerinin kontrol grubu öğrencilerinin hikâye yazma becerilerine oranla daha çok geliştiğini göstermektedir. Araştırmanın nitel bulguları incelendiğinde; çalışma kapsamında öğrencilere kazandırılması hedeflenen üstbilişsel beceriler açısından deney grubundaki her öğrencide belirli bir miktar ilerleme olduğu görülmektedir. Araştırma sonunda, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin hikâye yazma becerilerine ve hikâye yazma çalışmalarında yazma süreçlerini kullanmalarına ilişkin deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Hikâye yazma sürecinde deney grubu öğrencileri hazırlık, planlama, izleme ve düzeltme çalışmaları yapmaktadırlar. Bu durum verilen eğitimin öğrencilerin yazma

becerilerini geliştirdiği sonucunu desteklemekte, ayrıca üstbilişsel beceri kullanıma ilişkin farkındalığın arttığını göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Dördüncü sınıf öğrencileri, hikâye yazma, süreç temelli yazma, üstbilişsel beceriler

**Çalışma "Üstbilişsel Beceri Odaklı Yazma Süreçlerinin Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Hikâye Yazma Becerisine Etkisi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.*

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ALANINDA YAPILAN ARAŞTIRMALARA YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME

Okutman Kevser CANDEMİR, Anadolu Üniversitesi, kcandemir@anadolu.edu.tr

ÖZET

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılacak yöntemler önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kullanılan yöntemlere bakıldığında sayıca az olduğu ve işlevsel anlamda ihtiyacı tam olarak karşılayamadığı görülmektedir. Yöntem çeşitliliği hiç kuşkusuz hem öğrenmeyi en üst düzeye çıkaracak, hem motivasyonu sağlayacak hem de öğrenilenlerin kalıcılığına katkıda bulunacaktır. İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yöntemi; öğrencilerin gruplar halinde "hep birlikte, birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için" ilkesine bağlı olarak, ortak bir amaç doğrultusunda sorumlulukları paylaşarak çalıştıkları, "neden, niçin, nasıl, nerede, sonuç ne oldu" gibi sorulara yanıt aradıkları, sosyalleşmeye olanak tanıyan çağdaş bir öğrenme yöntemi olarak tanımlanabilirler. İşbirliğine dayalı öğrenmenin amacı gruptaki her öğrenciyi her yönden güçlü hale getirmektir. Bireysel sorumluluk, olumlu bağımlılık, dayanışmaya bağlı olarak işbirliği yapma yeteneğinin geliştirilmesi ve grup halinde çalışma alışkanlığının kazandırılması için ortak bir amacı gerçekleştirmek amacıyla yapılan bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemde öğrenciler, ortak bir amaç doğrultusunda, küçük gruplar halinde birbirlerinin öğrenmelerine yardım ederler. Bu yöntemde bireysel sorumluluk, tüm öğrencilerin işbirliğine dayalı öğrenmeden yararlanmalarını sağlayan bir anahtar görevi görür. Grup üyelerinin birbirlerine geri bildirim vermelerini sağlayan yüz yüze etkileşim sayesinde birbirini cesaretlendirme, ortaya çıkan sonuçları tahmin etme ve karşılıklı olarak paylaşma söz konusu olabilmektedir. Yüz yüze etkileşim, öğrenciler arasındaki etkileşim ve paylaşımı doğrudan etkiler. Paylaşımın artması, öğrenciler arası etkileşimi de doğrudan arttırmaktadır. Başarı durumuna bakılmaksızın her öğrencinin katkısının değerlendirilmesi söz konusudur. İşbirliğine dayalı öğrenmenin özünde grup üyeleri arasındaki olumlu bağlılık vardır. Olumlu bağlılık, bireylerin ortak amaca ulaşmak için çabalarını birleştirecekleri bir durum yaratır ve grup üyeleri birlikte çalışarak başarabileceklerine ve çalışmaları sonucunda hep birlikte kazanacaklarına inanırlar. Genel olarak İşbirliğine Dayalı Öğrenme, öğrencinin pasif konumda olduğu, öğrenmenin öğretmenin denetiminde gerçekleştiği, öğrencinin öğrenilmesi gerekenler konusunda söz sahibi olmadığı geleneksel öğretimle kıyaslandığında, öğretim grupları arasında büyük farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu çalışmada yabancılara Türkçe öğretiminin daha etkili ve verimli gerçekleşmesinde önemli katkılar sağlayacak olan İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yönteminin teknikleri ve yabancılara Türkçe öğretiminde nasıl kullanılabilirliği üzerinde durulacak, düzeylere uygun olarak örnek uygulamalar ve ders tasarımlarına yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Lisansüstü tez, Türkçe öğretimi, yabancılara Türkçe öğretimi

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİNİN KULLANIMI

Doç. Dr. Emine KOLAÇ, Anadolu Üniversitesi, ekolac@gmail.com

ÖZET

Yöntem çeşitliliği öğrenmeyi üst düzeye çıkaracağı gibi motivasyonun yükselmesinde ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesinde oldukça önemlidir. Bütün alanlarda olduğu gibi, Yabancılara Türkçe öğretiminin etkili ve verimli gerçekleştirilmesinde yöntemlerin büyük rolü vardır. Bu alanda kullanılan yöntemlere bakıldığında sayıca az olduğu ve işlevsel anlamda ihtiyacı tam olarak karşılayamadığı görülmektedir. İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yöntemi; öğrencilerin birlikte çalışmasına olanak tanıyan, sorumlulukların paylaşımını sağlayan, zihinsel süreçleri aktif kılan, sosyalleşmenin gerçekleşmesine katkıda bulunan, öz güveni pekiştiren, eleştirel düşünme becerisini destekleyen, yaratıcılığa olanak tanıyan bir yöntemdir. Yöntemin temelini paylaşım oluşturmaktadır. Gücün, birikimin, bilginin paylaşımı ve yeni ürünlerin ortaya konulacağı bir ortam oluşturmadır. Bütün bu özelliklerinin yanında, bireyin kendi öğrenmesini gerçekleştirirken diğer bireylerin öğrenmesine de katkıda bulunacağı ortamlar oluşturduğu için İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yöntemi, birlikte çalışma alışkanlığı anlamına da gelmekte, bireyselleşmenin üst düzeyde seyrettiği günümüzde bireylerin birbirine yaklaşmasına katkı sunabilmektedir Geleneksel öğrenme anlayışından farklı olarak, öğrencinin merkezde bulunduğu, öğrenme sürecinde aktif kılındığı, bildiğini, duyduğunu, gördüğünü, düşündüğünü temel dil becerilerini kullanarak en iyi şekilde ifade edebilme alışkanlığının kazandırılmaya çalışıldığı İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yöntemi bütün alanlarda olduğu gibi Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında da aktif olarak kullanılabilir. Temel dil becerilerini geliştirmede yöntemin temel ilkelerine başvurulabilir, alana uygun olan tekniklerinden yararlanılabilir. Bu çalışmada Yabancılara Türkçe Öğretiminin daha etkili ve verimli gerçekleşmesine önemli katkılar sağlayacak olan İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yöntemi teknikleri ve Yabancılara Türkçe Öğretiminde nasıl kullanılabileceği üzerinde durulacak, düzeylere uygun olarak örnekler verilecektir.

Anahtar sözcükler: İşbirliğine dayalı öğrenme yöntemi, Türkçe öğretimi, yabancılara Türkçe öğretimi

YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA MOTİVASYONLARINA VE OKUMA TUTUMLARINA ETKİSİ

Doç. Dr. Tolga ERDOĞAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, tolgaerdogan.edu@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Özge ERDOĞAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, erdoganozge.edu@gmail.com
Öğretmen Fatma Gül UZUNER, Gülderen İlkokulu, fgu61@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, yaratıcı drama yönteminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonlarına ve okuma tutumlarına etkisini belirlemektir. Ayrıca araştırmada öğrencilerin yaratıcı drama yöntemine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi de amaçlanmıştır. Araştırma Trabzon ilindeki bir ilkokulda 4. sınıfta öğrenim gören 16 öğrenciyle yürütülmüştür. Araştırmada öğrencilere Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemiyle okuma becerilerine yönelik uygulamalar yaptırılmıştır. Uygulamalar toplam 30 saat sürmüştür ve bu süreçte 7 uygulamaya yer verilmiştir. Bu uygulamalar yaratıcı drama yönteminin ısınma/hazırlık, canlandırma ve değerlendirme/tartışma aşamalarına uygun olarak yapılandırılmıştır. Araştırmaya ilişkin uygulamalar Erdoğan (2015) tarafından geliştirilmiştir. Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerinden oluşan "karma yöntem" kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda öğrencilerin uygulamanın başında ve sonundaki okuma motivasyonları ve okumaya yönelik tutumları belirlenmiştir. Öğrencilerin okumaya yönelik motivasyonları Yıldız (2013) tarafından geliştirilen "okuma motivasyonu ölçeği" kullanılarak tutumları ise Susar Kırmızı (2008) tarafından geliştirilen "okuma tutum ölçeği" kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda öğrencilerin sürece yönelik görüşleri, yapılan görüşmeler ve elde edilen yazılı ürünler yoluyla ortaya konmuştur. Nicel verilerin analizinde uygun istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Nitel verilen analizinde ise sürekli karşılaştırmalı metot analizinden yararlanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar, yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin okuma tutumlarına etkisi olmadığını ancak okuma motivasyonlarına olumlu etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca araştırmada öğrencilerin yaratıcı drama yöntemine ilişkin olumlu görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Araştırmada elde edilen sonuçlardan yararlanılarak eğitimcilere ve araştırmacılara yönelik çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Okuma motivasyonu, okuma tutumu, yaratıcı drama

YARATICI OKUMA VE YAZMA İLE: DENİZİN BÜYÜSÜ

Öğretmen Gizem TURA, Bodrum Ted Koleji, gizem.tura@tedbodrum.k12.tr

ÖZET

Denizin Büyüsü kitabından yararlanılmıştır. Öğrencilerin kitaba merak duymalarını sağlayarak şiir hakkında olumlu bir görüş geliştirmeleri hedeflenmiştir. Projeyi okulumun birinci sınıf öğrencilerine uyguladım. Denizin Büyüsü kitabına merak duymaları için bir Türkçe ders planı gerçekleştirilmiştir. Beyin esneten sorularla düşünme becerilerini geliştirmeleri, kendi deniz ülkelerini oluşturdukları etkinlikte kitap ile ilişki kurmalarını, Ben bir... olsam. Etkinliği ile Aytül Akal ve Mavisel Yenerin kaleme aldığı şiirlere hazırlık yapmaları amaçlanmıştır. Dersin giriş bölümünde deniz ile igili görsel sunu izletilmiş olup öğrencilerin her slayt ve resimlerde denizin ortak olduğu farkında olmaları sağlanmıştır. Beyin esneten sorular sorularak düşünce becerilerini geliştirmek amaçlanmıştır. (Yağmur olsan nereye yağmak isterdin? Bir tohum olsaydınız neyin tohumu olurdun?)Dersin geliştirme bölümünde kendi deniz ülkelerini oluşturmaları istenmiştir. Bu ülke denizin içerisinde yer alacak olup çocuklar tarafından yönetilecek ve çocukların belirlediği bir mektup ile ülkeye yetişkinler girebileceği yönergesi verilmiştir. Burada öğrenciler gruplara ayrılmış olup her sınıf altışar kişilik dört gruba ayrılmıştır.Öğrencilere bu aşamada öz değerlendirme formu verilmiştir. Kitaba ön hazırlık oluşturmak ve merak duymalarını sağlamak için oluşturulan etkinliklerin ardından öğrencilere kitap gösterilir. Kitabın ne ile ilgili olduğu sorusu sorulur. Cevaplar alındıktan sonra kitap dokuman kamera ile incelenir.Denizin içerisindeki canlıların ülkesine, denize yolculuk edeceklerini ama bu deniz, denizin büyüsü kitabının şairlerinin deniz ülkesi olduğu söylenir. Böylece yapılan deniz ülkeleri ve şiir kitabı somutlaştırılmaya çalışılır. Öğretmen burada şiir yazmanın, hikâye yazmanın aslında bireylerin hayal gücüne bağlı olduğuna değinir. Onların yapmış olduğu ürünlerin kendilerinin bir eseri olduğundan bahseder. Şiir kitabını doküman kamera ile işlerken bir kitabın nasıl inceleneceği şair, resimleyen (en iyi resimleme ve tasarım ödülü aldığı bilgisi verilir), yayınevi, özet ile ilgili bilgilere hangi sayfalarda edinebilecekleri ile ilgili kitap inceleme çalışması yapar. Kitabın iki şairi olduğu çıkarımına varılarak. Şairlerin birlikte kaleme aldığı şiirler ve bireysel kaleme aldığı şiirler hakkında bilgi verilir. Burada günlük hayatta bir kitap almak istediklerinde bir kitabı nasıl inceleyebilecekleri bilgisi verilmiştir.Dikeyde bilinçli bir okur yazar olma amacı güdülmüştür.Oluşturdukları deniz ülkelerinde köpek, bina, kurtarma ekibi vb... kendi hayal güçlerinde yer aldıkları vardı. Karşılaştırma yapmaları ve kendilerinin de şiir yazabileceklerini, şiiri sevme duygusunu kazanmaları için şiir ve resimler yorumlanır.Denizin Büyüsü-1 şiiri ile hazırlık aşamasında verilen balıkların da insanlar gibi farklı ve özel olduğu çıkarımı anımsatılmıştır.Deniz Soruları şiirleri ile öğrencilerin beyin esneten sorular ve geliştirme bölümünün ikinci etkinliği "Ben ..... olsam." için verilmiştir. Bununla birlikte her bir şiir okunup birlikte çıkarıma, karşılaştırmaya gidilmiştir. Şiirler birlikte yorumlandıktan sonra geliştirme bölümünün ikinci etkinliğine "Ben .... olsam" geçilir. Yaratıcı yazma çalışmanın bir basamağını oluşturan bu çalışma öğrencilerin geliştirme bölümünde yapılan etkinlikle kendilerine olan güven artmış olup, farklı özellikte çocuklar ortaya çıkmıştır. İstedikleri deniz canlısı yok ise bunu kağıdın üzerine belirtmeleri ve isteyenlerin kendi istediği deniz canlısını da yazmaları söylenir. Tahtaya yapıştırdığı deniz canlılarını alıp cümleyi kâğıda tamamlamalarını ve boyamalarını ister. Deniz köşesine ise çalışmalar yapıştırılır. Öğrencilerden, "Ben bir ……. olsam…" ile cümleye başlamalarını ve cümleyi tamamlamalarını ister.Bu aşamadan sonra kitaptaki Aytül Akal'ın kaleme aldığı "Mavi Yıldız" şiiri okunur. Yazarlarımızdan biri balık olsa ne yapmak istermiş, diye düşünülmüş olup şiiri merakla dinlemişler ve bir şair ile ortak noktada buluşma duygusu onları mutlu etmiştir. Şiir köşesi oluşturularak öğrencilerin kendi şiirlerini yazmaları sağlanmıştır.(Çalışmamda yazar Tülin Kozikoğlunun katıldığım atölye çalışmasındaki etkinliklerinden esinlendim. Görüşünü ve onayını aldım).

Anahtar sözcükler: Denizin Büyüsü, okuma, yaratıcı, yazma

YAZAR ÖZ-ALGISI ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Ahmet YAMAÇ, Erciyes Üniversitesi, yamac87@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Mustafa KOCAARSLAN, Bartin Üniversitesi, mustafakocaarslan@gmail.com
Arş. Gör. Dr. Zuhal ÇELİKTÜRK SEZGİN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, zuhalcelikturk@gmail.com

ÖZET

Geçtiğimiz son 30 yılda okuma ve yazmanın kaygı, motivasyon, öz-yeterlik ve tutum gibi duyuşsal boyutları ile ilgili çalışmalar hızlı bir şekilde artmıştır. Bu alanda yapılan araştırmalarda çeşitli ölçme araçları geliştirilmekle birlikte bu araçlar hem uygulamalı hem de ilişkisel çalışmalarda kullanılmaktadır. Alanyazında ilkokul düzeyinde okumanın duyuşsal boyutlarına yönelik çeşitli araçlar yaygın olmakla birlikte, yazma üzerine bu tür uygulamalı çalışmaların sınırlı kaldığı göze çarpmaktadır. Özellikle Türkiye'de okuma yazma alanyazınında yazmanın duyuşsal boyutlarını ölçmeye yönelik ilkokul düzeyinde geçerli ve güvenilir araçlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamaya dönük olarak bu araştırmanın amacı Bottemley, Henk ve Melnick (1997) tarafından geliştirilmiş olan "Yazar Öz-Algısı Ölçeği"ni Türkçeye uyarlamaktır. Ölçeğin amacı dördüncü, beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinin yazma öz-yeterliği psikolojik yapısını ölçmektir. Bu çerçevede ölçek genel süreç, özel süreç, gözlemsel karşılaştırma, sosyal geri-dönüt ve fizyolojik durumlar olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması için ilk olarak dil uzmanı 3 araştırmacı tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Daha sonra bu üç farklı çeviri karşılaştırılarak bütünleştirilmiştir. Elde edilen Türkçe çeviri tekrar 3 farklı dil uzmanı tarafından İngilizceye çevrilmiştir. Elde edilen İngilizce ve Türkçe çeviriler karşılaştırılarak ölçeğe en son hali verilmiştir. Ölçek Türkçe hali Afyonkarahisar merkezde üç farklı okuldan 310 dördüncü sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Elde edilen verilere göre ölçeğin güvenirliği için cronbach alfa iç tutarlık katsayısı alt boyutlar için sırasıyla .70, .76, .84, .86 ve.79 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin geçerlik analizi için Lisrel 8.7 kullanılarak beş faktörlü yazma öz-algısı modeli test edilmiştir. Modelin uyumunu değerlendirmek amacıyla x^2/sd, RMSEA, SRMR, CFI ve NFI değerleri kullanılmıştır. Elde edilen modele göre x^2/sd değeri 2.42, RMSEA değeri .068, SRMR değeri .073, CFI değeri .95 ve NFI değeri .92 olarak hesaplanmıştır. Tüm bu bulgular yazar öz-algısı ölçeğinin Türkiye bağlamında ilkokul dördüncü sınıflar düzeyinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğuna işaret etmektedir.

Anahtar sözcükler: Öz-algı, yazma öğretimi, yazma öz-yeterliği

YAZMA BECERİSİ ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Arş. Gör. Süleyman ÜNLÜ, Süleyman Demirel Üniversitesi, suleymanunlu_45@hotmail.com
Arş. Gör. Rasim ÖNDER, Süleyman Demirel Üniversitesi, rasimonder@sdu.edu.tr
Arş. Gör. Merve MÜLDÜR, Süleyman Demirel Üniversitesi, merve_izdes@hotmail.com

ÖZET

Dört temel dil becerilerinden biri olan yazma becerisi, bilişsel, sosyal ve duyuşsal pek çok beceriyi içerisinde barındıran karmaşık bir eylem olarak anılan bir beceridir. Bireylerin bu beceri alanında başarılı olabilmeleri, onların öz yeterlik algılarıyla yakından ilişkilidir. Sosyal bilişsel öğrenme kuramının temel kavramlarından biri olan öz yeterliğin, alana özgü olduğu belirtilmekte ve bireyin belirli bir performansta başarılı olup olamayacağına ilişkin inancı olarak tanımlandığı dikkati çekmektedir. Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin yazma becerilerine yönelik öz yeterlik algılarını ölçmeye yarayabilecek bir ölçme aracı geliştirmektir. Madde havuzu ilgili literatürün taranması ve 2014-2015 eğitim öğretim yılının ilk döneminde yüz yirmi öğrenciden açık uçlu sorular sorulması yoluyla oluşturulmuştur. Hazırlanan maddeler, bir rehberlik uzmanı, dört alan uzmanı, iki eğitim bilimci tarafından değerlendirilmiş, bazı maddeler çıkarılmıştır. Taslak ölçek maddeleri açıklık ve anlaşılırlık bakımından değerlendirilmesi için bir grup öğrenciye okutularak yeniden düzenlenmiştir. Pilot uygulama aşamalarından sonra asıl uygulama için son hâlini alan ölçek formu ile veriler toplanmaya devam edilmektedir.Asıl uygulama sonucunda elde edilecek veriler SPSS 20 programı aracılığıyla analiz edilecektir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmalarından olan Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılacak, elde edilecek bulgular raporlaştırılacaktır. Pilot uygulama analizlerinden hareketle ölçeğin bilişsel, duyuşsal ve sosyal olmak üzere üç alt boyuttan oluşacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Ölçek geliştirme, ortaokul öğrencileri, öz yeterlik, yazma becerisi

YAZMA ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİNİN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Bartın Üniversitesi, firdevs.gunes@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR, Kırıkkale Üniversitesi, yaseminakz@gmail.com
Arş. Gör. Dr. Pinar BULUT, Gazi Üniversitesi, pnrbulut06@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerine yönelik olarak hazırlanan Yazma Öz Yeterlik Ölçeği'nin (YÖYÖ) psikometrik özelliklerini belirleyebilmektir. Araştırma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde, Ankara il merkezinde toplam 358 ilkokul dördüncü sınıf öğrencisinin (Kız: n= 194; Erkek: n=164) katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçme aracının geliştirilmesinde alan yazın tarama, madde havuzu oluşturma, görünüş geçerliği (uzman görüşüne başvurma), pilot uygulama, yapı geçerliği ve gerekli güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. İlkokul öğrencilerinin yazı yazma becerileri, tutum ve yeterliklerini inceleyen araştırmaların bulguları incelenmiş, ilgili alan yazın taranmıştır. Bu doğrultuda ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazı yazmaya yönelik öz yeterlik durumlarını ifade ettiği düşünülen 24 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Madde havuzundaki cümleler Türkçe Öğretimi alanında uzman bir akademisyen tarafından dil ve anlatım açısından incelenmiş ve düzenlenmiştir. Bu maddelerin yazma öz yeterlik durumunu temsil etme uygunlukları konusunda 8 uzmandan görüş alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda kapsam geçerlik oranı 1'den küçük olan 5 madde taslak ölçekten çıkarılmıştır. Ölçekte bulunan maddeler, Bana Uygun (3), Bana Biraz Uygun (2), Bana Uygun Değil (1) biçiminde puanlanmıştır. Toplam 19 maddeden

oluşan taslak ölçek araştırmacılar tarafından gönüllülük ilkesi dikkate alınarak dört farklı ilkokulun dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Bu süreçte bir öğrencinin ölçme aracını cevaplama süresi ortalama 20 dakika olmuştur. Uygulama sonunda toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin tasnif ve çözümlenmesinde bilgisayar destekli istatistik programlarından faydalanılmıştır. 358 ilkokul dördüncü sınıf öğrencisinden elde edilen veriler üzerinde Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda 4 madde ölçme aracından çıkarılmıştır. Geriye kalan 10 maddelik ölçme aracının AFA sonucunda toplam varyansın % 52.8'ini açıklayan ve üç faktörden oluşan bir yapıya sahip olduğu anlaşılmıştır. DFA'dan elde edilen bulgular üç faktörlü bu yapının (CMIN/DF = 2.14; GFI=.964; AGFI=.938; CFI= .914; RMR= .014; RMSEA= .057) yeterli uyum indekslerine sahip olduğunu göstermiştir. Bu bulgulara dayanarak, ölçeğin ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazı yazma öz yeterliklerini ölçmek amacıyla kullanılabilecek geçerli ve güvenilir ölçüm yaptığı düşünülmektedir. Yazma Öz Yeterlik Ölçeği'nin (YÖYÖ) psikometrik özelliklerinin incelendiği bu çalışma sonucunda ilkokul öğrencilerinin yazı yazma becerilerine ve öz yeterliğe yönelik çalışma ve değerlendirme yapmak isteyen araştırmacılara işlevsel ve kullanımı kolay bir ölçek hazırlanmıştır. Ölçeğin eğitim ve öğretim sürecinde yazma becerisinin geliştirilmesiyle ilgili yapılabilecek çalışmalarda da kullanılabileceğine inanılmaktadır. Araştırmanın sadece Ankara il merkezinde yapılmış olması bir sınırlılık olarak değerlendirilebilir. İleride yapılacak araştırmalarda ölçeğin, farklı sosyo-ekonomik düzeylerde daha fazla ilkokul öğrencisinin katıldığı farklı çalışma gruplarıyla yapılması önerilmektedir. Buna ek olarak ilkokul öğrencilerinin yazı yazma öz yeterliklerinin diğer psikolojik etkenler ve dil becerileriyle olan ilişkisini ortaya çıkarmak amacıyla yeni araştırmalar tasarlanabilir.

Anahtar sözcükler: ölçek geliştirme, öz yeterlik, yazma

YENİLENEN TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI HAKKINDA ÖĞRETMEN / ÖĞRETMEN ADAYI VE ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİ

Arş. Gör. Dr. Mehmet ALVER, Giresun Üniversitesi, mehmetalver2806@gmail.com
Öğr. Gör. Şenol SANCAK, Giresun Üniversitesi, senolsancak@hotmail.com

ÖZET

Eğitim-öğretim faaliyetlerinde başarılı olabilmenin en önemli koşullarından biri de nitelikli bir programa sahip olmaktır. Programlar zaman zaman çeşitli nedenlerle değiştirilmekte ya da ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden düzenlenmektedir. Ancak bu programlar her ne kadar ideal olanı yakalama düşüncesiyle hazırlanmış olursa olsun mutlaka eksik olan yönlerinin bulunabileceği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle hazırlanan programların bu programın uygulayıcıları ile uzman kişiler tarafından değerlendirilmesi, bu değerlendirmelerin de belirli şekillerde programlara yansıtılarak tespit edilen eksikliklerin giderilmesine katkı sağlaması önem arz etmektedir. Bunun yanında eğitim-öğretim faaliyetlerinde istenilen hedeflere ulaşabilmek için programların asıl uygulayıcıları olan öğretmenlerin de programlar hakkında yeterli bilgi ve donanıma sahip olmaları ve programı iyice kavramış olmaları gerekir. Bu düşüncelerden hareketle çalışmada, 2015 yılında yenilenen ve 2016-2017 eğitim-öğretim yılından itibaren 1 ve 5. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulanacak olan Türkçe öğretimi programı (Türkçe Dersi 1-8. Sınıflar Öğretim Programı) hakkında sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının farkındalık düzeyleri ile öğretim elemanlarının görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Giresun merkez ilçede görev yapan sınıf ve Türkçe öğretmenleri ile bu alanlardaki 4. sınıf öğretmen adayları, ilgili derslere giren öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcılardan yenilenen Türkçe Öğretim Programı hakkında yazılı olarak belirlenmiş sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Araştırmanın verileri betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Çalışma ile yenilen Türkçe öğretim programı hakkında uygulayıcıların görüşlerinden faydalanılmış ve görüşleri doğrultusunda öneriler getirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Öğretim elemanı görüşleri., öğretmen, öğretmen adayı, Türkçe Dersi Öğretim Programı

YÜZ TEMEL ESERİN YÜZÜ: KAPAK

Doç. Dr. Zekerya BATUR, Uşak Üniversitesi, zekeryabatur9@gmail.com
Prof. Dr. Musa ÇİFCİ, Uşak Üniversitesi, musacifci@gmail.com
Doç. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi, erol.duran@usak.edu.tr

ÖZET

Dünya ve Türkiye'de yapılan birçok çalışma öğrencilerin okuma alışkanlığıyla ilgili çeşitli sorunlar yaşadıklarına dair tespitler ortaya konulmuştur. Çalışmalar incelendiğinde şu sonuca varılmaktadır. Bu sorun evrensel bir sorun olarak ortada durmaktadır. Bu sorun incelendiğinde ise yazardan yayınevine kadar genişçe bir sorunsalı içerdiği görülmektedir. Dolayısıyla bu durum güncel bir sorunsaldır. Yapılan çalışmaların geneli okuyucu ya da birey üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bireysel ilgi ve ihtiyaçlar okuma edinimi üzerinde etkili olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Fakat gözden kaçırılan en önemli unsurların başında kitapların kapak tasarımı olduğu düşünülmektedir. Bir kitabın kapağı çoğu zaman ele alınan konunun önüne geçebilmektedir. Bir kitabı almak isteyen bir okur önce ön daha sonra ise arka kapağa bakmaktadır. Bu nedenle kitap kapağı tıpkı bir kimlik gibi değer taşımaktadır. Bu bağlamda kitabın kapağı aynı zamanda kitabın kimliğidir denilebilir. Bu kimliğin kitabın kişiliğini yansıtabilmesi için kitabın içerik özelliklerini yansıtacak nitelikte olması gerekmektedir. Çünkü bir kitaba ilgi ve merakı uyandıran unsurların başında kapak gelmektedir. Özellikle çocuklara okuma alışkanlığının edindirilmesinde seçkin eserlerin katkısı büyüktür. Bu bağlamda okuyuculara sunulan kitapların dış kapağından en son kapağına kadar titizlikle ele alınması gerekmektedir. Bu çalışma betimsel olup doküman incelemesine dayalı olarak yapılmıştır. Çalışmanın verileri Bakanlık tarafından 100 Temel Eser olarak önerilen kitapların arasında seçilen 20 kitaptan elde edilmiştir. Kapak görselleri içerik ve dikkat çekicilik açısından incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda kitap kapaklarının içeriği yansıtmadığı ve dikkat çekici olmadığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: 100 temel eser, kapak, okuma

ZEKÂ OYUNLARININ İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA VE YAZMA BECERİLERİNE ETKİSİ

Öğretmen Ziya KÖSE, 80. Yıl Özel İdare İlkokulu, ziyakose26@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Mehmet UYGUN, Dumlupınar Üniversitesi, mehmet.uygun@dpu.edu.tr

ÖZET

Oyun, çocukların gelişimlerinde önemli bir yere sahiptir. Oyun, çocukların zihinsel, sosyal, fiziksel ve dilsel gelişimlerine katkılar sağlamaktadır. Zekâ oyunları da, çocukların eğlenceli zaman geçirirken yeni bilgiler öğrenmelerini ve zekâlarının gelişimlerine katkı sağlayan oyunlardır. Zekâ oyunları çocukların; plan yapabilme, problem çözebilme, soyut düşünebilme, çabuk karar verebilme, sonraki aşamaları düşünebilme ve öngörebilme, bağımsız olarak düşünebilme, yeni durumlara başarıyla uyabilme, olasılıkları hesaplayabilme, mantığını etkili ve yetkin bir şekilde kullanabilmelerini sağlar. Bu çalışmada, zekâ oyunlarının, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve yazma becerilerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda ön test son test yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışmanın kontrol grubunu 25, deney grubunu 25 öğrenci oluşturmaktadır. Deney grubuna 15 haftalık uygulama sürecinde zekâ oyunları olarak; eşleştirme, fark bulma, satranç, sudoku, tangram, anagram, koridor, mangala, denge oyunları öğrencilere öğretilmiş ve birbirleriyle oynama fırsatı verilmiştir Deney ve kontrol grubu öğrencilerine Erginer (1998) Okuduğunu Anlama Testi uygulamaya başlamadan önce (ön test) ve uygulamanın bitiminde (son test) kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yazma becerilerini belirlemek için de uygulamaya başlamadan önce (ön test) ve uygulamanın bitiminde (son test) hikaye yazdırılmıştır. Yazma becerileri, Özkara (2007) 6+1 Analitik Yazma ve Değerlendirme rubliğine göre puanlandırılmıştır. Ayrıca son testten üç ay sonra da uygulamanın kalıcılığını belirlemek için izleme testleri kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre zekâ oyunlarının ilkokul 4.sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve yazma becerilerine olumlu yönde etkisinin olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yapılan izleme testi sonuçlarına göre de zekâ oyunlarının okuduğunu anlama ve yazma becerilerinin kalıcılığına da olumlu yönde etkisinin olduğu saptanmıştır.

Anahtar sözcükler: Okuduğunu anlama, yazma becerisi, zekâ oyunları

ZİHİNSEL SÖZLÜĞÜN İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SÖZLÜ VE YAZILI ANLATIM BECERİLERİNE YANSIMALARI

Lisans Öğrencisi Emine AKOSMANOĞLU, Bartın Üniversitesi, eminee.akosmanoglu@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, aysederya@bartin.edu.tr

ÖZET

Kelimeler iletişimin temel yapı taşlarıdır. Düşünme, kendini ifade etme, soru sorma, öğrenme gibi birçok becerinin kullanımında kelimelerden yararlanılmaktadır. Anne karnında işitme duyusu sayesinde çocuk kelime öğrenimine başlamaktadır. Dünyaya geldikten sonra kelime öğrenimi görme duyusunun da yardımıyla devam etmektedir. Okul çağında ise okuma ile kelime öğrenmeye başlanmaktadır. Öğrenilen tüm kelimeler kişinin zihinsel sözlüğünü oluşturmaktadır. Zihinsel sözlüğün kapasitesi kişinin kendini ifade etmede kullandığı sözlü ve yazılı anlatım becerilerini etkilemektedir. Öğrencilere öğretilecek kelimelerin seçimi uygulanan dil öğretimi yaklaşımlarına göre farklılaşmaktadır. Günümüzde yapılandırmacı yaklaşımın etkisiyle öğrencilerin kelimeleri sadece öğrenmesi değil, aktif olarak günlük yaşamda da kullanması beklenmektedir. Bu sebeple öğrencilerin kelime öğrenimi alanına daha da ağırlık verilerek kelimeleri tam anlamıyla öğrenmeleri ve bu doğrultuda yaşamlarına yön vermeleri amaçlanmaktadır. Böylelikle öğrencilerin zihinsel sözlükleri de arttırılmaya çalışılmaktadır. Bu amaç doğrultusunda analiz, sentez, sınıflama gibi etkinlikler yapılmakta ve böylece kelimelerin zihinde yapılandırılması daha kolay olmaktadır. Bu araştırmanın amacı zihinsel sözlüğün ilkokul 3. Sınıf öğrencilerinin yazılı ve sözlü anlatım becerilerine yansımalarının belirlenmesidir. Araştırmanın veri toplama aşamasında ilkokul 3. Sınıf öğrencileri ile hikaye tamamlama etkinliği yapılmış ve yazılı anlatım becerileri değerlendirilmiş, hazırlıksız konuşma etkinliği yapılmış ve sözlü anlatım becerileri değerlendirilmiştir. Öğrencilerin sözlü ve yazılı anlatımda kullandığı kelime sayıları, benzer ve farklı kelime sayıları belirlenerek zihinsel sözlüğün sözlü ve yazılı anlatım becerilerine yansımaları değerlendirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Konuşma becerisi, yazma bencerisi, zihinsel sözlük

YABANCI DİLLER ÖĞRETİMİ

İLKÖĞRETİMDE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE YAŞANAN GELİŞMELER

Öğretmen Mustafa Sarper ALAP, Kırıkkale Üniversitesi, saralp33@hotmail.com

ÖZET

İlköğretim, anaokulundan başlayarak orta öğretime kadar geçen bir süreçtir, bu süreçte beş yaşından itibaren bir öğrencinin eğitim hayatı başlar. Anaokulunda çocuklar ilk olarak çeşitli oyunlar ve aktiviteler ile birlikte okuma ve yazmaya ön hazırlık yaparlar, ancak çocukların okuma yazmayı ilk öğrendikleri yer ilköğretimdeki birinci sınıftır. Günümüzde anaokullarında çeşitli derslerin yanında İngilizce dersleri de verilmektedir. Çeşitli temel nesnelerin, meyvelerin, sebzelerin, hayvanların, ev eşyalarının ve doğanın öğrenilmesi anaokullarında çok basit bir şekilde yapılmaktadır. Eskiden anaokullarında İngilizce eğitimi yapılmıyordu. Çünkü yeterince kağıt üzerinde materyal ve görsel yolla hazırlanan videolar ve interaktif dersler yoktu. Şimdi hem kağıt materyaller hem de görsel çeşitli interaktif materyaller, İngilizce eğitimine katkı sağlamaktadır. Anaokulunda temel eğitim alan ilköğretim birinci sınıf öğrencileri anaokulunda öğrenmiş oldukları bilgileri kavrayarak ikinci sınıfta hazır bir halde İngilizce eğitimlerine devam ederler. Anaokulunda İngilizce eğitimi almamış öğrenciler ise birinci sınıfta okuma ve yazmayı da öğrenip ikinci sınıfta İngilizce ile tanışmaktadırlar. İkinci sınıfta da Milli Eğitim Bakanlığı'nın müfredatının belirlemiş olduğu konulardan oluşan İngilizce ders kitapları ve bu ders kitabında yer alan biraz daha büyük fontlu yazılar ve yer yer çizgi film karakterlerinden oluşan çizgi animasyonlar öğrencilerin ilgisini çekmektedir. Bunun yanında hemen hemen her okulda yer alan akıllı tahtalar ile burada gösterilen çeşitli animasyonlar da eğitime katkı sağlamaktadır. Okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ücretsiz verilen kitaplara ek olarak çeşitli kitapevlerinde de çok değişik temalı ve içerikli faydalı bilgiler veren İngilizce kitapları bulunmaktadır. Her sene yaşanan teknoloji gelişmeler ile birlikte İngilizce öğretimi ilköğretim ile birlikte Orta Öğretim ve üniversitelerde de öğrencilerin İngilizce öğrenimlerine katkıda bulunacaktır.

Anahtar sözcükler: Gelişim, teknoloji, ilköğretim İngilizce

İLKÖĞRETİMDE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİN ÖNEMİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Okan SARIGÖZ, Akdeniz Üniversitesi, okan.sarigoz@gmail.com

ÖZET

İlköğretimde yabancı dil öğrenmeye başlayan çocukların gerek telaffuzları ve kelime hazineleri gerekse de konuşabilme kabiliyetleri daha sonradan dil öğrenmeye başlayan çocuklara göre daha etkili olmaktadır. Bunun sebebi küçük yaşlarda beynin nörofizyolojik mekanizmasının çok etkili ve hızlı çalışmasından kaynaklanmaktadır. İlköğretimde çocuklara dil öğretilirken oyunlar eşliğinde öğretildiğinden hem zevk alınarak hem de unutkanlık en düşük seviyeye çekilerek öğretilmektedir. Ayrıca çocuklar ilköğretimde stres ve sıkıntı altında olmadıklarından ve öğrenmeye ön yargı ile bakmadıklarından daha hızlı öğrenmektedirler. Yapılan araştırmalarda dil gelişiminin ortalama 2 yaşlarında başladığı, ilköğretim seviyesinde çok hızlı ve etkili öğrenildiği ayrıca ortaöğretim düzeyinden sonra da öğrenmenin yavaşladığı belirlenmiştir. İlköğretimde yabancı dil öğretimi verilecek olan sınıflar ise öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik olarak düzenlenmeli ve öğretim için gerekli olan tüm materyaller bu ortamlarda devamlı hazır ve sağlam olarak bulunmalıdır. Bu araştırmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin 'ilköğretimde yabancı dil öğrenmenin önemi' hakkındaki görüşlerini bazı demografik değişkenleri de göz önünde bulundurarak belirlemeye çalışmaktır. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 öğretim yılında Antalya il merkezindeki devlete bağlı ilköğretim okullarındaki İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan 203 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada, betimsel tarama yöntemlerinden biri olan 'Genel Tarama Modeli' kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ve 18 maddeden oluşan 'ilköğretimde yabancı dil öğrenmenin önemi anketi'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması tekrardan yapılmış ve Cronbach's Alpha iç güvenirlik katsayısı 0,83 olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonuçlarında; yabancı dil öğretiminin ilköğretimden itibaren ve eğitim fakültesinin dil bölümünden mezun olan öğretmenler tarafından verilmesi gerektiği, özellikle ilköğretim seviyesindeki çocukların zihinleri istenilen düzeyde şekillenebileceğinden dile yatkınlıklarının da fazla olacağı, dil öğrenmenin çocukların sözel zekâlarını ve anlama kapasitelerini geliştireceği, farkındalıklarını ve kelime hazinelerini arttıracağı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Dil öğretimi, ilköğretim, sınıf öğretmeni, yabancı dil

İLKOKUL DÜZEYİ YABANCI DİL EĞİTİMDE KULLANILAN DERS KİTAPLARINDAKİ SORUNLAR

Öğretmen Zafer GÜLEBİ, Samsun Ondokuzmayıs Anadolu Lisesi, zaferrose@gmail.com
Yrd. Doç. Dr. Adem BAYAR, Amasya Üniversitesi, adembayar80@gmail.com
Yüksek Lisans Öğrencisi Nurcihan ZEHİR GÜLEBİ, Amasya Üniversitesi , n.zehirgulebi@gmail.com

ÖZET

Türkiye'de yabancı dil eğitimde birçok sorun bulunmaktadır. Yabancı dil eğitim materyallerinin nitelik ve kalite bakımından yetersiz olması bu sorunların en önemlilerinden bir tanesidir. Sağlanan materyaller, öğretmenin işini kolaylaştırıcı değil tam aksine ayağına vurulan bir prangadır. İngilizce eğitiminde materyal denilince ilk akla gelen ders kitabıdır. Ders kitaplarının öğrencilerin farklı duyu organlarına hitap ederek konuşma, dinleme, okuma, yazma ve dil bilgisi yetilerini geliştirme amacı gütmesi gerekir. Öğretmen ve öğrencilerin ana materyali olan ders kitaplarının, ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığı tartışılması gereken bir konudur. Bu çalışma, ülkemizde ilkokul düzeyinde yabancı dil eğitiminde kullanılan ders kitaplarındaki sorunları belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Bu çalışma, ilkokul yabancı dil eğitimde kullanılan ders kitaplarındaki sorunları araştırmaya yönelik nitel bir çalışmadır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırma, Samsun ili Ondokuzmayıs ve Atakum ilçelerinde görev yapan 10 İngilizce öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan ve 5 adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış mülakat formuyla elde

edilmiştir. Toplanan bu veriler NVIVO 10.0 kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin analizleri neticesinde İngilizce kitaplarının dinleme metinlerinin anlamsız olması, metin ve konuların güncel olmaması, dinleme-okuma-dil bilgisi etkinliklerinin birbiriyle uyum sağla-maması, çocukların yaşlarına uygun olmayan konuları içermesi ve okuma metinlerinin dil bilgisi ve dinleme konularıyla alakasız olması gibi eksiklikleri olduğu görülmüştür. Ayrıca çalışmaya katılan öğ-retmenler ders kitaplarının ara yüzlerinin iç açıcı olmaması, görsellerin yeterli olmaması, var olan görsellerin ise ilgi çekici ve merak uyandırıcı olmaması gibi eksiliklerin olduğunu dile getirmişlerdir. Bunun yanı sıra öğretmenler MEB'in kullandığı yayınların, akıllı tahtayı verimli bir şekilde kullanılmasına imkân sağlamadığını söylemişlerdir. Öğretmenler, MEB'de kullanılan yayınlar ile ya-bancı dil yayınlarını karşılaştırdığında aralarında ciddi manada farklılıklar olduğunu dile getirmişlerdir. Öğretmenler, yabancı dil eğitiminde ders kitaplarının iyileştirilmesi ve daha kaliteli olması için yaşa ve seviyeye uygun olma, oyunlaştırılmış dil etkinlikleri, kaliteli görsellik, ilgi çekici görsellik ve konu seçi-mi, yeni kelime anlamlarını örnekleriyle verme, daha çok pratiğe imkân sağlama, ana dili gibi doğal konuşmacıların seslendirdiği dinleme metinleri ve günlük ifadelere daha çok yer verme gibi önerilerde bulunmuşlardır. Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda MEB'in kullandığı ders kitaplarının yabancı dil eğitiminde yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu anlamda yabancı dil kitapları öğretmelerin de içinde bulunduğu bir kadro ve yabancı yayınlarla işbirliğinde bulunularak daha kaliteli ve verimli hale getirebilir.

Anahtar sözcükler: Ders kitabı, İngilizce, İngilizce eğitimi, yabancı dil

İLKOKUL II. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YENİ GÖRDÜKLERİ İNGİLİZCE DERSİNE YÖNELİK ÖZYETERLİLİK ALGILARI

Yrd. Doç. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ, Süleyman Demirel Üniversitesi, mevlutgunduz1981@hotmail.com
Arş. Gör. Hüseyin Talha GÜLSOY, Süleyman Demirel Üniversitesi, huseyingulsoy@sdu.edu.tr
Öğr. Gör. Serap ŞEN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Serapsen@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Bir çocuğun yeni öğreneceği bir dersten beklentisi veya o dersi başarabileceğine dair inancı öğrenme üzerinde oldukça etkili bir durumdur. Çocuğun inancının yüksek olması ve o derse karşı olumlu beklentiler içerisinde olması, çocuk üzerinde güdüleyici bir etki oluşturacaktır. Bu güdülenme ve yapabilme isteği çocuğun bir işi başarmasını kolaylaştıracaktır. Kişinin bir işte iyi olabilme ve beklentileri karşılayabilme ile ilgili inancı bizi özyeterlik kavramına götürmektedir. Bu nedenle öz-yeterlik algısı, eğitimde üzerinde önemle durulan önemli bir özelliktir. Bu araştırmanın amacı, ilk defa İngilizce dersini alan ilkokul 2.sınıf öğrencilerinin bu dersten beklentilerini belirlemek ve İngilizce dersine karşı olan öz yeterlik algılarını ortaya çıkarmaktır. Literatüre baktığımızda öz yeterlilikle ilgili birçok araştırma olmasına rağmen, bu yaş çocuklarının İngilizce dersine karşı olan öz yeterliliği anlamında bu şekilde bir çalışma bulunmamaktadır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomonolojik (olgu bilim) yaklaşım kullanılmıştır. Bu çalışmada da ilkokul 2.sınıf öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik beklentileri ve özyeterlik algılarını ortaya koyabilmek için fenomonolojik yöntem tercih edilmiştir. Bu araştırma, 2014–2015 öğretim yılında, Isparta il merkezine bağlı Mehmet Köse İlkokulunda öğrenim gören 21 kişilik 2.sınıf öğrencileriyle yapılmıştır. Araştırmada, örneklem belirlenirken amaçlı örneklem alma yöntemlerinden benzeşik örneklem kullanılmış ve veriler görüşme formuyla toplanmıştır. Görüşme soruları literatür taramasından sonra uzman görüşü alınarak düzenlenmiştir. Görüşme formunda yer alan toplam beş soru uzman düzeltmeleri sonucu dörde indirilmiş ve içerik geçerliliği sağlanmıştır. Öğrenciler ilkokul kademesinde olduğu için çalışmayla ilgili gerekli açıklamalar, öğrencilere detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Toplanan nitel verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Betimsel analizde, görüşülen öğrencilerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara çok defa yer verilmiştir. Betimsel analiz yapılmasındaki amaç, elde edilen bulguları düzenleyerek yorumlamak ve anlam bütünlüğü içinde okuyucuya sunmaktır. Elde edilen bulgulara baktığımızda; öğrencilerin ilk defa öğrenecekleri İngilizce dersine karşı çok heyecanlı oldukları ve bu dersi merak ettikleri tespit edilmiştir. Hayatlarında İngilizceyi konuşmak istediklerini, İngilizceyi öğrenmek için çeşitli yolları deneyeceklerini ve çok çalışacaklarını vurgulamışlardır. Öğretmenlerinden İngilizceyi öğretirken çok eğlenceli, sıkmadan ve kendilerinin seviyelerine inerek, oyunlaştırarak anlatmasını beklemektedirler. Bu şartlar sağlandığında da çoğu öğrencinin İngilizceyi iyi öğreneceğine dair beklentilerinin yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bu araştırma göstermiştir ki öğrencilerin yeni bir dili öğrenmeye karşı öz yeterlik algıları oldukça yüksektir, bu algı da öğrencilerin öğrenmek için her türlü çaba içine gireceklerine işaret etmektedir.

Anahtar sözcükler: Beklenti, İngilizce dersi, öğrenci görüşleri, özyeterlik

İLKOKUL KADEMESİ ÇOCUKLARINA YÖNELİK YABANCI DİL İLGİ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Öğr. Gör. Dr. Senem Seda SAHENK ERKAN, Marmara Üniversitesi, senemseda78@gmail.com
Öğr. Gör. Dr. Asude BALABAN DAĞAL, Marmara Üniversitesi, asudebd@gmail.com

ÖZET

Günümüzde küreselleşme, bilgi çağı ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle, yabancı dil eğitimi ve öğretiminin önemi gittikçe artmaktadır. Aynı zamanda, yabancı dil eğitiminin erken yaşlarda başlatılmaktadır. 21. yüzyılda yaşayan bireyler; çağa uygun modern bir eğitim almalı, geçerli bir mesleğe sahip olmalı, araştırarak ve gözlemleyerek sorunları çözümleyebilmeli, toplumsal ilişkilerde gerekli entelektüel ve duygusal derinliğe ulaşmalı ve anadili dışında geçerli bir yabancı dili iyi bilmelidir. Günümüzde; yabancı dil bilgi ve becerisinin önemi, uluslararası ilişkilerine, işbirliğine değer veren, Avrupa Birliği'ne üye olmak isteyen ve bu üyelik için öngörülen koşulları yerine getirmeye çalışan ülkemizde de önemli bir yer teşkil etmektedir. Bu bağlamda, 12 yıllık zorunlu eğitim çerçevesinde, ilköğretimde 4. sınıftan zorunlu ders olarak okutulan yabancı dil 2. sınıfa indirgenmiştir. 12 yıllık zorunlu eğitim kapsamında, ilkokul 2.-4. sınıflar arasında haftada 2 saat yabancı dil dersi okutulmaktadır. Bir veya birden fazla yabancı dil bilmek ve kullanabilmek bireylerin kişisel, kültürel ve mesleki gelişimlerinde önemli bir katkı sunduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu nedenlerden dolayı, yabancı dil eğitiminin ilkokul kademesinde zorunlu ders olarak okutulması öğrencilerin yabancı dile olan ilgilerini ve motivasyonlarını arttırırken başarılarında olumlu gelişmeler

gözlemlenmektedir. Bu araştırmanın problem cümlesi şu şekilde ifade edilebilir: "geliştirilen ilkokul yabancı dil ilgi ölçeği geçerli ve güvenilir midir?" Bu araştırma bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Araştırmada veri toplama aracı olarak çocukların ve anne-babalarının kişisel bilgilerini almak üzere "Kişisel Bilgi Formu" ile 7-10 yaş çocuklarının iletişim becerilerini ölçmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen "Yabancı Dillere Karşı İlgi Ölçeği" kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre, geliştirilen ilkokul yabancı dil ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Ölçek geliştirme çalışması, yabancı dil eğitimi, yabancı dil ilgi ölçeği, ilkokul kademesi

İLKOKUL KADEMESİNDE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE VE ÖĞRENİMİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğretmen Ender DEMİRCİ, Milli Eğitim Bakanlığı, enderdemirci78@gmail.com

ÖZET

Yabancı dilin ve öğretimin eğitim sistemimizde önemli ve güncel bir konu olduğu kabul edilmektedir. Yabancı dil öğretimi konusu, toplumlardaki gelişmelerden, eğitim biliminin ortaya koyduğu yeni gerçeklerden ve bireylerin yabancı dile bağladığı değerlerden büyük ölçüde etkilenmektedir ve yabancı dil eğitimi ve öğretimi alanında durmaksızın gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmeleri izlemek ve bunu uygulamalara yansıtmak gerekmektedir. Bu bağlamda ülkemizde 2012-2013 eğitim öğretim yılında 4+4+4 eğitim sistemine geçiş yapılmış ve İngilizce eğitimi 2. Sınıfta verilmeye başlamıştır. Bu sistem değişikliği birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Bu araştırmanın amacı ilkokul kademesinde İngilizce öğretiminde ve öğreniminde karşılaşılan güçlüklerin çeşitli değişkenler açısından belirlenmesidir. Bu amaçla çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır: 1. İlkokul kademesinde okuyan öğrenciler açısından karşılaşılan güçlükler nelerdir? 2. İlkokul kademesinde İngilizce dersine giren öğretmenlerin dil öğretiminde karşılaştıkları güçlükler nelerdir? 3. İlkokul kademesinde öğrencisi bulunan velilerin İngilizce dersi ile ilgili karşılaştıkları güçlükler nelerdir? Araştırma 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Ağrı ili Merkez ilçesinde bulunan İlkokulları kapsamaktadır. Araştırma görüşme formuna gönüllü cevap vermek isteyen öğrenci, öğretmen ve velilere yapılacaktır. Örneklem, evren ile aynıdır. Görüşme formları uzman görüşleri dahilinde hazırlanmıştır. İlkokullarda İngilizce eğitiminde karşılaşılan güçlükler hakkındaki öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz kullanılarak analiz edilecektir. Uygulamamı 2016-2017 eğitim-öğretim yılının güz döneminde yapmayı planlamaktayım.

Anahtar sözcükler: Eğitim, ilkokul, öğretim, yabancı dil

İLKOKULLARDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Öğretmen Zehra S. ERTEM, Milli Eğitim Bakanlığı, zsgokler@gmail.com

ÖZET

Dünyada yaşanan ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel gelişmeler yabancı dilde eğitim, yabancı dil eğitimi gibi kavramların ülkelerin dil politikalarında yerini almasına sebep olmuştur. Zorunlu yabancı dil eğitimine erken yaşlarda başlama politikası ile okul çağına gelmiş çocuklar yabancı dil eğitimine daha erken yaşlarda başlamaktadır. Ülkemizde 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte ilkokul 2. sınıftan itibaren yabancı dil eğitimine başlanmıştır. Erken yaşlarda yabancı dil eğitimi özellikle öğretmenler açısından yeni bir tecrübe olmuştur. Bu süreçte ilkokullarda yabancı dil öğrenme nasıl gerçekleştirilmelidir, öğrenci ilgisi nasıl çekilebilir, ilgili olan öğrencilerin motivasyonları nasıl artırılabilir, hangi yöntem ve teknikler işe koşulmalıdır, öğretmen ve öğrencilerin bu bağlamda yaşadıkları sorunlar nelerdir, eğitim fakültelerinin yabancı dil öğretmen yetiştirme programları erken yaşta yabancı dil eğitimi için yeterli midir gibi pek çok soru yanıt beklemektedir. Bu bağlamda nitel araştırma yöntemlerine göre desenlenen bu çalışmanın amacı ilkokullarda yabancı dil eğitiminde karşılaşılan sorunları öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre belirlemek ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda öneriler getirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir devlet okulunda çalışan İngilizce öğretmenleri ve 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri daha önceden hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formları ile toplanacaktır. İlkokullarda yabancı dil eğitiminde karşılaşılan sorunlar hakkındaki öğretmen ve öğrencilerin görüşleri nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz kullanılarak analiz edilecektir.

Anahtar sözcükler: Öğrenci, öğretmen, yabancı dil eğitimi

INTERLANGUAGE AND THE ROLE OF ACHIEVEMENT TESTS FOR YOUNG LEARNERS

Doç. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, tpaker@gmail.com
Doç. Dr. Recep Şahin ARSLAN, Pamukkale Üniversitesi, receparslan@hotmail.com

ABSTRACT

Interlanguage is the language process in which all language learners go through during which they make two types of errors; transfer and developmental (Selinker, 1972). It is inevitable that in learning a foreign language in Turkish context, the learners will have a lot of them no matter how much instruction they get in the classroom. In addition, it is a fact that learners follow a certain route in acquiring a second language (Ellis, 1997). Keeping all these research results in mind, ELT teachers should prepare their tests in such a way that an achievement test should not turn into a punishment test for the learners because achievement tests play a great role in diagnosing learners' needs in the process of learning. In this presentation, we would like to give examples from various achievement tests used in different middle schools and also try to draw some conclusions as to how an achievement test should look like and what it should serve to. In addition, we would like to introduce alternative assessment strategies such as self-assessment, peer assessment, pair/group assessment, and portfolio assessment. All these assessment types may lead to positive backwash effect on both learners and teachers in terms of communicative language learning/teaching process.

Key words: Achievement test, assessment with young learners, ELT, ınterlanguage

INVESTIGATING THE PROSPECTIVE PRIMARY SCHOOL TEACHERS ENGLISH SELF – EFFICACY BELIEFS

Arş. Gör. Halil ÇOKÇALIŞKAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hcokcaliskan@mu.edu.tr
Öğretmen Ayten ÇOKÇALIŞKAN, Denizova Ortaokulu, ayten_88_demirel@windowslive.com

ABSTRACT

The primary school teacher department has an interdisciplinary characteristic asa field of science. For this reason, primary school teachers are expected to have efficiency in lots of field. In 2013 – 2014 Education Year, a decision was taken and English lesson has started on the second grade since 2013 – 2014 Education Year. By this decision, primary school teachers especially in schools out of town and multigrade classes have started to lecture English course. Thus, primary school teachers have been expected to have efficiency in English course. Accordingly, the aim of this study was to identify the English self – efficacy beliefs of prospective primary school teachers and to determine whether English self-efficacy beliefs differed or not according to diverse variables. The research study employed a quantitative research design and the data were collected from the students (who have finished English course) of 2015 – 2016 Academic Year Education Faculty Primary School Teacher Department of MuglaSıtkıKocman University by using simple random sampling method. "The Self-Efficacy Scale for English ", which was developed by Hancı-Yanar and Bümen (2012) was used as the data collection instrument. The Cronbach's Alpha for the test was 0,97. RMSEA=0.044 and SRMR=0.046 were the results of the factor analysis. Data analysis procedures for this study were comprised of quantitative data analyses using Statistical Package for the Social Sciences 20 (SPSS 20). The level of English self – efficacy beliefs of prospective teachers was determined by descriptive statistics and whether English self – efficacy beliefs differed according to gender and grade or not were analyzed by using t – test, according to academic success and high school they graduated from were analyzed by one-way variance analysis (ANOVA). The data obtained were discussed according to the literature and some suggestions were made.

Key words: English self - efficacy, primary school, primary school teacher

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Fatih YILMAZ, Dicle Üniversitesi, fatih.yilmaz@dicle.edu.tr
Öğretmen Ümit GÜLEKEN KATFAR, T.P.A.O. 100 Yil İlkokulu, umtglkn@gmail.com
Öğretmen Ersin KATFAR, Vali Zeki Şanal İlkokulu, ekatfar@gmail.com

ÖZET

Dil, insanların kendilerini ifade etmeleri için kullandıkları en etkin iletişim aracıdır. İnsanlar yaşadıkları toplumda konuşulan dili daha doğdukları ilk günden itibaren öğrenmeye başlarlar. Çocuğun birinci dilde gelişimini tamamlamasının ardından ya da birinci dil gelişimi ile eş zamanlı olarak erken yaşta öğrenilmeye başlanan yabancı dilin hem bilişsel hem de kavramsal açıdan daha kalıcı olduğu bir çok çalışmada ortaya konulmuştur Bu bağlamda 2006 yılından itibaren Türkiye'de yabancı dil dersi ilkokullarda 4. sınıftan itibaren haftada 2 ders saati şeklinde verilmeye başlanmıştır. Aynı sınıftan itibaren zorunlu yabancı dil derslerinin takviyesi amacıyla ya da ikinci yabancı dil dersi olarak seçmeli yabancı dil derslerine de yer verilebilir. Ek olarak, Tüm sınıflarda ders saatleri dışında öğrencilerin seviyelerine uygun olarak yabancı dil kurs programları da uygulanabilir (MEB Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği, 2006). İngilizce en çok öğrenilen yabancı dil olmakla birlikte, Almanca ve Fransızca özellikle özel okullarda 2. veya 3. dil olarak tercih edilebilmektedir. İlkokullarda öğretilen İngilizce dersinin programı Talim Terbiye Kurulu tarafından belirlenmekte ve bu kurulun kabul ettiği kitap ders kitabı olarak okutulmaktadır. Okul idaresi, veli veya öğretmenin bu konuda seçme hakkı yoktur. Ancak, MEB Talim Terbiye Kurulu tarafından 01.02.2013 tarihinde alınan karar ile İlköğretim Kurumlarında İngilizce Dersi Öğretim Programı, 2013-2014 Öğretim Yılından itibaren 2 ve 5. ; 2014-2015 Öğretim Yılından itibaren 3, 4, 6 ve 7. ; 2015-2016 Öğretim Yılından itibaren 8. sınıflarda uygulanmaya konulmuştur. Dolayısıyla ilkokul 2-4. sınıflarda Yabancı Dil dersleri sınıf öğretmenleri tarafından verilmektedir. Ancak sınıf öğretmenlerinin hizmet öncesi eğitimlerinde yabancı dil öğretimine yönelik herhangi bir eğitim almadıkları görülmektedir. Bu araştırmanın temel amaçı sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerinin neler olduğunun belirlenmesidir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak desenlenecektir. Araştırmanın verileri yarı-yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanacaktır. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılacaktır. Öğretmen görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak, sonuçlar tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Dil edinimi, sınıf öğretmeni, yabancı dil öğretimi.

THE DISPOSITIONS OF STUDENT TEACHERS REGARDING THE USE OF TECHNOLOGY FOR TEACHING PURPOSES

Öğr. Gör. Dr. Perihan KORKUT, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, pkocaman@mu.edu.tr

ABSTRACT

The latest developments in technology has transformed the world we live in and re-shaped it and caused a new paradigm in the educational practices. It is the current practice that teaching and learning situations are designed using technological resources. Therefore, devices such as computers, internet and projectors have taken their places in the classrooms. However, there is the danger that using these devices might begin to be perceived as the purpose rather than means of education. The teachers might become extremely dependent on these technologies, or try to use them just for the sake of using them. In order to avoid that danger, a careful consideration of their views and thoughts related to the technology use needs to be undertaken in the education of teachers. Moreover, as in every educational situation, the teacher education situation has a focal place for technological devices. In the education faculty classrooms too, it is possible to see these devices being used for the bachelors' degree courses. Considering that we tend to teach in ways we are taught, the use of such technological devices in the teacher education might affect the way trainees use technology after they graduate. The purpose of this research is to identify the student teachers'

dispositions regarding the use of technological devices such as the computer, projector, internet, etc. for teaching purposes. The participants are 20 junior level students at Muğla Sıtkı Koçman University. The data are collected via focus group interview and analysed using general qualitative data analysis procedures. The results are presented and discussed in terms of current theories and issues. The study is expected to contribute to the existing literature both in terms of the perceptions regarding the effectiveness of technology use and the common teacher training practices.
Key Words: Focus group, teacher training, technology integration

THE IMPACT OF PROJECT FAIRS ON STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS ENGLISH LEARNING

Yrd. Doç. Dr. Sabriye ŞENER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sabriyesener@mu.edu.tr
Öğretmen Emine SAYAR, Milli Egitim Bakanligi, eesayarsargo@hotmail.com

ABSTRACT
The aim of this research study is to find out the impact of fairs and projects on the attitudes of students in English classes. It also aims at investigating the perceptions of the students on their language development. In addition, students' success before and after participation were compared. The qualitative data were gathered from the students who participated in the Tubitak 4006 Fair project held at Dokuzçam Elementary School in Dokuzçam Village, Muğla in the winter term of 2014-2015 educational year. The project participants consist of 10 students, 6 males and 4 females, between the ages of 10-13, with an average of 11. The qualitative data were collected from the 5th, 6th and 7th grade students who participated in the fair with simple English projects. A qualitative research design was employed for this research study and the data were gathered through semi-structured interview techniques from the participants. In addition to the qualitative data, the average success grades of the students before and after the participation in the project were also elicited from the system of the Ministry of Education. The data were evaluated by qualitative and quantitative analysis techniques. It was seen that students developed positive attitudes towards English as a foreign language and an increase in their success was observed.
Key Words: Attitude, foreign language learning, project-based learning

TRAINING STUDENT TEACHERS OF ENGLISH FOR FORM FOCUSED INSTRUCTION AT YOUNG LEARNERS' ENGLISH CLASSES

Doç. Dr. Recep Şahin ARSLAN, Pamukkale Üniversitesi, rsarslan@pau.edu.tr
Doç. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, tpaker@gmail.com

ABSTRACT
The current debate on how to teach English language has focused on integrating form, function and meaning rather than explicitly introducing language as de-contextualised structures. The aim of this paper is thus to discuss how student teachers of English language can be trained in teaching English through form-focusing activities that entail active involvement of young learners in meaningful and contextualised activities. 82 prospective teachers of English in their junior year in the English Language Teaching Department of Faculty of Education at Pamukkale University in the 2015-2016 academic year participated in the study and received instruction as to how to teach young learners of English grammatical structures. Since Batstone's (1994) grammar teaching stages such as "noticing, structuring and proceduralizing" fit such a purpose, they were instructed on how they would apply these stages in teaching young learners English. As part of the study they were assigned one of the units in the fifth and sixth graders' course-books and then asked to prepare a number of grammar teaching activities in order to teach the target language structure in the assigned course-book unit. All the activities to be developed would be in line with noticing, structuring and proceduralising stages and relevant for teaching young learners English. Each participant uploaded their activities and the related materials to the Moodle, a free and open-source educational support platform of Pamukkale University and then presented them to the whole class in micro-teaching sessions. All the noticing activities prepared by the student teachers focused on presenting the target language form in a meaningful context drawing students' attention to both the language form and its meaning through realia, visuals and verbal demonstration techniques. The structuring activities had the sole purpose to involve the pupils actively in manipulating form and meaning through meaningful controlled practices such as puzzles, songs, language games and information-gap activities. The proceduralising activities were prepared to give young learners chances to apply what they had learned, involving them in fluent language use and ccommunication such as role-plays, dictogloss activities, and story completion activities. Those student teachers who took part in the study reported positive benefits of preparing such activities in learning how to teach English language grammar. Most of them stated that they had themselves received language instruction as learners of English through explicit grammar teaching activities such as rule memory and sentence transformation during their primary, secondary and high school years of language education without actually developing any competency in using the language for communication purposes. The participants reported that the instruction they received on how to teach young learners grammar and also the activities and materials they developed helped them realise the importance of integrating form, meaning and function through contextualized activities for meaningful form-focusing instruction. Almost all of them have proven to be promising teachers of English for changing the nature of future language instruction positively in Turkish state schools.
Key words: Form-focused instruction, teaching English language, young learners

TURNING TO PETER: PLACE OF PERSONIFIED OBJECT AT YOUNG LEARNER CLASSROOMS

Arş. Gör. Orçin KARADAĞ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, orcinkaradag@mu.edu.tr
Doç. Dr. Eda ÜSTÜNEL, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, eustunel@mu.edu.tr

ABSTRACT
The integration of "dolls and similar personified objects" to the early childhood education has been a controversial matter of early childhood education research. Piaget (1962) asserts the decline of imaginative companions (i.e. dolls) with the concrete operational thought and disappearance by adulthood. On the contrary, research on the opponent side also underlines the developmental differences of individuals (see: Taylor, M. 2000) that personified objects or imaginative companions might sustain cognitive and social development of children which still seeks further investigation, though. With the care of controversial research body in mind this study investigates the complex and sophisticated interactional patterns among personified object 'Peter', kids and English Language Teaching (ELT) trainee teachers of early foreign language education. This qualitative research employs a micro-analytic perspective to track the interactional patterns of personified object and interlocutors in ELT young-learners classroom. Data come from 8 hours of ELT 3rd year-trainee teachers' practicum sessions of kindergarten video recordings. Within the scope of 'Teaching English to Young Learners' course the enrolled trainee teachers did micro-teachings as vocabulary teaching in groups at Muğla Sıtkı Koçman University Day Care Centre. Recordings were transcribed with Jefferson's transcription conventions (see: Seedhouse, 2005; Walsh, 2006). As following, the transcriptions were analysed through Conversation Analysis (CA) method and codes were categorised via 'Nvivo' qualitative data analysis software. Results indicate that the personified object 'Peter' played the key point at the chaotic points of lecturing. In conclusion, Peter was the solution to apply for trainees at attention drawing, punishment and topic shifting moments.
Key words: Conversation analysis, early childhood education, personified object, teaching English to young learners

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENENLERİN "TÜRKÇE ÖĞRENMEYE" YÖNELİK METAFORİK ALGILARI

Okutman Sevgi ÇALIŞIR ZENCİ, Anadolu Üniversitesi, sevgicalisir@anadolu.edu.tr

ÖZET
Dil ve kültür birbirinden ayrılmaz, bir bütündür. Dildeki her kelime, her cümle, kültüre ait bir göstergeyi temsil etmektedir. Bazı olgu, olay, durumları anlatmak, anlatıma güç katmak amacıyla kullanılan metaforlar, dilin önemli bir aracıdır. Metafor ve metaforik algı ile ilgili olarak gerek eğitim bilimleri alanında gerekse sosyal bilimler alanında pek çok araştırmanın yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmaların genel olarak; öğretmen (Taşdemir ve Taşdemir, 2011, Pektaş ve Kılan, 2009; Cerit, 2008; Çelikten, 2006; Saban, 2004), okul (Saban, 2008a), bilgi (Saban, 2008b), coğrafya (Geçit ve Gencer, 2011; Aydın, 2010; Öztürk, 2007; Öztürk ve Alkış, 2009), dünya (İbret ve Aydınözü, 2011), kültür ve dil ilişkisi (Göçer, 2013) ve kültürel miras (Ay ve Fidan, 2013) başlıkları altında toplandığı görülmektedir. Türkçeye yönelik olarak yapılan araştırmaların ise sınırlı sayıda olduğu dikkati çekmektedir. Pilav ve Elkatmış (2013), öğretmen adaylarının Türkçe kavramına yönelik geliştirdiği metaforları; Sevim, Veyis ve Kınay (2012), öğretmen adaylarının Türkçeyle ilgili algılarını, Akkaya (2013), Suriyeli mültecilerin Türkçeye yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemeye çalışmışlardır. Kolaç, Ulutaş ve Süphandağı (2012) ise, Türk şiirinde kullanılan Türkçeye yönelik metaforlar üzerine bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışmanın diğer çalışmalardan farkı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türkçe öğrenmeye yönelik metaforik algılarını belirlemektir. Akkaya (2013)'nın çalışmasında katılımcı grup Suriyeli mültecilerle sınırlandırılırken bu çalışmada farklı ülkelere ait katılımcılardan oluşturulmuştur. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türkçeye yönelik olarak ürettikleri metaforların aynı zamanda onların Türkçeye bakış açıları hakkında ipucu vereceği düşüncesi de araştırmanın desenlenmesinde etkili olmuştur. Araştırmada belirlenen temel amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır: 1. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türkçe öğrenmeye yönelik sahip oldukları metaforlar nelerdir? 2. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir? Sosyal medyada yabancı dil olarak Türkçe adıyla kurulan gruplardaki yabancı dil olarak Türkçe öğrenen 80 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen araştırmanın verileri anket aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracının birinci bölümünde katılımcıların kişisel bilgilerine yönelik sorular, ikinci bölümünde ise "Türkçe öğrenmek…….gibidir, çünkü……..." cümlesine yer verilmiş ve cümleyi tamamlamaları istenmiştir. Verilen cümlede; metafor konusu ile metafor kaynağı arasındaki benzerliği daha açık bir şekilde çağrıştırmak amacıyla "gibi", yapılan benzetmede neden üretilmesine zemin hazırlamak için de "çünkü" ifadelerine yer verilmiştir (Saban, vd.,2006, 468). Verilerin değerlendirilmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmış, bulgular nicel olarak frekanslar halinde tablolar şeklinde sunulmuştur.
Anahtar sözcükler: Metafor analizi, yabancı dil olarak Türkçe, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler

15. ULUSLARARASI SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ SEMPOZYUMU

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

MUĞLA-2016